UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”, IAŞI

CENTRUL DE STUDII BIBLICO-FILOLOGICE „MONUMENTA LINGUAE DACOROMANORUM”

ALBERT-LUDWIGS-UNIVERSITÄT, FREIBURG IM BREISGAU

MONUMENTA LINGUAE DACOROMANORUM

BIBLIA 1688

PARS XV

Ezechiel

EDITURA UNIVERSITĂŢII „ALEXANDRU IOAN CUZA”
IAŞI – 2015

Coordonator

Prof. univ. dr. Eugen MUNTEANU

Autorii volumului

Dr. Iosif CAMARĂ

Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU

Prof. dr. Ioana COSTA

Dr. Mioara DRAGOMIR

Dr. Ana-Maria GÎNSAC

Dr. Gabriela HAJA

Dr. Maria MORUZ

Dr. Sabina ROTENŞTEIN

Dr. Elena TAMBA

Versiune informatizată

Vlad Sebastian PATRAŞ

Îngrijitorul volumului

Dr. Iosif CAMARĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Biblia 1688. - Freiburg ; Iași : Albert-Ludwigs-Universität-Freiburg :
Editura Universității "Al. I. Cuza", 1988-
vol.
ISBN 973-8243-32-7
Pars 15 : Ezechiel / dr. Iosif Camară, dr. Ana Catană-Spenchiu, prof. dr. Ioana Costa, ... ; coord.: prof. univ. dr. Eugen Munteanu ; ed.: Iosif Camară. - 2015. - ISBN 978-606-714-195-5

I.Camară, Iosif (ed.)
II.Catană-Spenchiu, Ana
III. Costa, Ioana
IV. Munteanu, Eugen (coord.)

002(498)"1688":22
003.349
091.07
22=135.1
811.135.1"16"

BIBLIIA

DUMNEZEIASCA SCRIPTURĂ
VÊCHE ŞI NOAUĂ

IEZECHIÍL

Fondatori ai proiectului Monumenta linguae Dacoromanorum

Paul MIRON
Alexandru ANDRIESCU
Vasile ARVINTE
Elsa LÜDER-MIRON

Colaboratori ai colecţiei

Tamara Adoamnei, Mihai Bogdan Aldea, Alexandru Andriescu, Ioana Anghel, Elena Ardeleanu, Vasile Arvinte, Eugen Beltechi, Eta Boeriu, Iosif Camară, Ioan Caproşu, Ana Catană-Spenchiu, Mircea Ciubotaru, Ileana Cîmpeanu, Elena Comşulea, Dan Constantinescu, Ioana Costa, Eugenia Dima, Corneliu Dimitriu, Ştefan Aug. Doinaş, Mioara Dragomir, Vasile Drăguţ, Ion A. Florea, Ioan-Florin Florescu, Constantin Frâncu, Anca Gherman, Mihai Alin Gherman, Ana-Maria Gînsac, Anton Goţia, Doina Grecu, Gabriela Haja, Ecaterina Ionaşcu, Dumitru Irimia, Thomas Latzel, Alfred Lohr, Elsa Lüder, Coman Lupu, Aurelia Mihailovici, Paul Miron, Nicolae Mocanu, Dragoş Moldovanu, Mihai Moraru, Maria Moruz, Adrian Muraru, Eugen Munteanu, Lucia-Gabriela Munteanu, Dumitru Nica, Marie-Anne Nickau, Ion Nuţă, Traian Ocneanu, Veronica Olariu, Viorica Pamfil, Mihaela Paraschiv, Vlad Sebastian Patraş, Gabriela Pavel, Constantin Pîrvuloiu, Andrei Pleşu, Elena Popescu, Alexandra Roman-Moraru, Mircea Roşian, Sabina Rotenştein, Hans-Jürgen Speck, Felicia Şerban, Elena Tamba-Dănilă, Ecaterina Teodorescu, Stela Toma, Marietta Ujică, Mădălina Ungureanu, N. A. Ursu, Sabin Vlad, Andreea Vlădescu-Lupu, Jan de Waard, Petre Zugun.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

de Eugen Munteanu

1. Generalităţi

Prin prezentul volum continuăm publicarea seriei *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688* (MLD), iniţiată în anul 1986, în cadrul unui proiect ştiinţific realizat în colaborare de Universităţile „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, prin Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum" din cadrul Departamentului de Cercetare Interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, şi „Albert Ludwig" din Freiburg, Germania. Structura iniţială a seriei a fost păstrată. *Nota asupra ediţiei* conţine normele aplicate în transcrierea interpretativă a celor trei texte pe care le editǎm împreună (*Biblia* de la 1688, MS. 45 şi MS. 4389) şi va fi tipărită în fiecare dintre volumele seriei MLD. Am păstrat, de asemenea, principiul transcrierii interpretative a textelor chirilice vechi, adoptat de iniţiatorii proiectului. Transcrierea în alfabet latin şi în grafie actuală a celor trei vechi versiuni biblice pe care le editǎm în paralel – *Biblia* de la Bucureşti (1688), MS. 45 (aşa-numita versiune „Milescu revizuită") şi MS. 4389 (aşa-numita versiune „Daniil Andrean Panoneanul") – este, aşadar, potrivit cerinţelor filologiei româneşti moderne, una de tip interpretativ. Prin transcriere fonetică interpretativă înţelegem, potrivit principiilor larg acceptate ale paleografiei chirilice româneşti, echivalarea constantă şi sistematică a slovelor chirilice prin corespondentele lor din alfaberul latin. Această operaţie este departe de a fi mecanică, din cauze multiple, între care cele mai importante sînt următoarele: existenţa în alfabetul chirilic a unor slove cu valori fonetice diferite, pe de o parte, şi a mai multor slove cu valoare fonetică identică, pe de altă parte; inexistenţa unei codificări ortografice explicite în epoca veche a culturii româneşti; numeroasele inconsecvenţe datorate scriptorilor sau tipografilor etc. Cititorul nespecialist trebuie să ştie că diferenţa dintre o transcriere filologică ştiinţifică şi alte modalităţi de transcriere este fundamentală. Atitudinea ştiinţifică ne obligă la un respect absolut faţă de autenticitatea lingvistică a textului, ceea ce implică deopotrivă excluderea oricărei modernizări sau actualizări a formei cuvintelor, dar şi a oricărei arhaizări artificiale a acesteia. Un factor deloc neglijabil care trebuie luat în calcul constă în opţiunile personale sau în preferinţele scriptorilor ori ale tipografilor. Soluţiile pentru care am optat în rezolvarea acestor dificultăţi sînt indicate detaliat şi exemplificate în paragrafele următoare.

Am respectat, în linii mari, normele de transcriere practicate în volumele anterioare ale seriei MLD, pe care le-am sistematizat, adăugîndu-le o serie de noi reguli de transcriere menite să amelioreze imaginea grafică a unor contexte fonetice şi, implicit, să faciliteze o lectură mai fluentă cititorului obişnuit. Înainte de a prezenta în detaliu aceste norme, comune pentru toate cele trei versiuni pe care le editǎm, vom menţiona particularităţile paleografice principale ale celor două manuscrise, MS. 45 şi MS. 4389.

Întocmit, după cum se ştie, de Dumitru din Cîmpulung pentru mitropolitul Teodosie Rudeanu al Ţării Româneşti, textul MS. 45, aflat astăzi la Biblioteca Filialei din Cluj a Academiei Române, este scris pe hîrtie albă de foarte bună calitate, pe două coloane bine delimitate şi simetrice. Grafia reflectă semiunciala chirilică curentă în secolul al XVII-lea, cu puţine prescurtări, dar cu destul de multe slove suprascrise. Scrisul este regulat şi simetric, emanînd impresia de eleganţă şi siguranţă. Transparenţa hîrtiei face ca, adesea, „negativul" scrierii de pe contrapagină să fie vizibil, fără să îngreuneze însă lectura. Cerneala de bază este neagră. Se mai foloseşte cerneală roşie, la scrierea titlurilor, a numerelor capitolelor şi versetelor, precum şi a vrahiilor şi a altor semne convenţionale folosite pentru a marca intervenţii în text sau alte notiţe marginale.

În finalul *Cuvîntului înainte către cititori* din MS. 45 se oferă anumite indicaţii de lectură, inclusiv explicaţii cu privire la unele semne speciale folosite de scriptor. În transcrierea interpretativă a textului, urmînd aceste indicaţii, am procedat astfel:

a) Punctul (**.**) sau virgula (**,**) scrise în textul original cu culoare roşie, care marchează sfîrşitul unui verset, au fost interpretate ca atare şi notate cu punct, respectiv virgulă, potrivit „logicii interne" a frazei şi normelor actuale de punctuaţie.

b) Semiparantezele pătrate ⌊ ⌋, desemnate în prefaţa menţionată cu denumirea lor grecească, *diameson*, au fost reţinute ca atare în transcriere, fără nici o menţiune în notele filologice. Aceste semiparanteze încadrează în text unele cuvinte, sintagme sau propoziţii care nu se regăsesc în toate izvoadele folosite de traducători şi considerate, de aceea, facultative („şi cu acêlea poate fi, şi fără de acêlea poate fi, tot să înţelêge vorba").

c) Parantezele pătrate [ ] din textul original au fost reţinute ca atare în textul transcrierii. Ele încadrează, după cum ni se spune în acelaşi *Cuvîntu înainte către cititori*, cuvinte, sintagme sau propoziţii care se află doar în *Septuaginta* de la Londra (1653), izvor secundar folosit de revizori.

d) Semnele ˇ ˇ ˇ ˇ (vrahii), marcate cu roşu deasupra unui cuvînt sau a unei sintagme în interiorul textului şi repetate pe margine, indică, de regulă, opţiuni de traducere diferite sau variante lexicale, reţinute de traducător sau de revizor din izvoarele avute la îndemînă. Alteori, acelaşi semn marchează o omisiune de traducător sau de copist. În notele filologice am folosit formule adecvate de definire a acestor inserţii.

e) Semnele √ sau ‟ scrise cu roşu, inserate de regulă la începutul unui verset, marchează locul de inserţie al unei trimiteri biblice. Aceste trimiteri biblice au fost transcrise ca atare, în forma prescurtată din text, uşor de recunoscut şi de completat de către cititorul modern avizat. Cînd referinţele biblice au fost date în original în limba slavonă, am completat între paranteze pătrate titlul referinţei respective, aşa cum apare el în *Biblia* slavonă de la Ostrog (1581), însoţit, între paranteze, de prescurtarea titlului respectiv din lista titlurilor biblice ale ediţiei noastre. De asemenea, au fost completate între paranteze pătrate slovele lipsă din sintagmele, expresiile sau propoziţiile în limba slavonă, indicîndu-se şi traducerea acestora.

f) O mînă desenată marginal cu roşu atenţionează asupra unei trimiteri textuale la persoana lui Iisus Hristos. Am menţionat explicit acest fapt în secţiunea de note filologice.

Cît priveşte MS. 4389, textul biblic este prezentat pe două coloane, cu un scris regulat şi relativ curat, în grafia chirilică semicursivă specifică şi ea jumătăţii secolului al XVII-lea. Este folosită o cerneală neagră-cafenie în textul de bază şi o cerneală roşie la scrierea titlurilor cărţilor biblice, a numărului capitolelor, a literei ornamentale cu care începe un capitol, precum şi, rareori, la scrierea unor indicaţii marginale mai speciale. Scriptorul pare să fi fost aceeaşi persoană cu autorul traducerii sau al unei revizuiri, după cum deducem din numeroasele note marginale, scrise de aceeaşi mînă şi redactate în cunoştinţă de cauză. Ca şi în cazul MS. 45, am transcris integral toate aceste notaţii marginale, dîndu-le în note de subsol şi descriindu-le într-o manieră cît mai explicită.

La fel ca în cazul MS. 45, trimiterile biblice marginale din MS. 4389, marcate în text, de regulă, printr-o linie oblică flancată de două puncte, au fost transcrise ca atare, în forma prescurtată din text, uşor de recunoscut şi de completat de cititorul modern avizat. Cînd referinţele biblice au fost date în original în limba slavonă, am completat între paranteze pătrate titlul referinţei respective, aşa cum apare el în versiunea slavonă de la Ostrog (1581), însoţit, în paranteze, de prescurtarea corespunzătoare din lista titlurilor biblice ale ediţiei noastre. Au fost, de asemenea, completate în paranteze pătrate slovele lipsă din sintagmele, expresiile sau propoziţiile în limba slavonă, indicîndu-se şi traducerea acestora.

2. Notele filologice

Notele cu caracter filologic, pe care le-am tipărit separat, în capitolul *Note filologice şi textuale*, potrivit structurii tradiţionale a seriei noastre, au un caracter textual strict, referindu-se, pe lîngă transcrierea tuturor inserţiilor marginale menţionate mai sus, şi la alte aspecte precum: semnalarea greşelilor evidente sau probabile ale scriptorului, corectate în textul transcris; omisiuni, ştersături sau autocorecturi ale scribului; inversări de sintagme sau de secvenţe frastice, marcate de regulă în text cu cifre, lecţiuni nesigure sau probabile, grafii neobişnuite sau rare etc.

Aceste inserţii marginale reprezintă indicii foarte preţioase despre complexitatea procesului de traducere sau de revizuire în care anonimii noştri predecesori din secolul al XVII-lea se lăsau angrenaţi. Definirea nuanţată a semnificaţiilor şi a funcţiilor textuale ale acestor glose marginale este o sarcină filologică dificilă, implicînd urmărirea atentă a versiunilor de bază, *Septuaginta* de la Frankfurt (1597) pentru MS. 45 şi *Biblia* de la Ostrog (1581) pentru MS. 4389, în paralel cu versiunile auxiliare (slavonă, respectiv latinească). Rezolvarea integrală şi sistematică a acestei sarcini am amînat-o pentru mai tîrziu, şi anume pentru momentul cînd vom edita integral şi autonom cele două versiuni manuscrise menţionate. Deocamdată, pentru a rămîne în cadrele schemei „clasice” a seriei *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, aşa cum ne-am propus, ne-am mulţumit să le transcriem cu scrupulozitate, încercînd şi o scurtă calificare a lor (explicaţie, corectură, adăugire etc.).

3. Problema lui *î/â*

Am continuat să scriem cu *î* şi *sînt* din raţiuni de consecvenţă cu ansamblul seriei MLD.

4. Paginaţia

Ca în volumele anterioare din seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, paginaţia de referinţă în editarea *Bibliei* de la Bucureşti (1688) o respectă pe cea originală. Întrucît paginaţia chirilică originală este consecventă şi nu pune probleme, am preluat-o ca atare, transcriind valorile cifrice ale slovelor chirilice în echivalentele lor „arabe”, numerotînd şi coloanele. Cît priveşte cele două manuscrise, am respectat, de asemenea, paginaţia originală notată, potrivit tradiţiei, cu literele chirilice corespunzătoare, renunţînd la paginaţia mecanică modernă. În unele cazuri, disparitatea cantitativă dintre cele trei versiuni româneşti ne-a determinat, pentru a menţine alinierea verset la verset după *Biblia* de la Bucureşti (1688), să apelăm la un artificiu tehnoredacţional, decupînd cele cinci coloane în mod corespunzător.

5. Problema secvenţelor în slavonă

Cuvintele, sintagmele, propoziţiile sau frazele în slavonă, prezente în special în notaţiile sau glosele marginale din manuscrise, au fost transliterate ca atare (completîndu-se în

paranteze pătrate slovele lipsă) şi traduse în secţiunea de note filologice.

6. Prescurtările

Prescurtările obişnuite ale scrisului chirilic au fost completate tacit. Se prescurtează, de regulă, substantive, adjective sau verbe cu mare frecvenţă în texte. Absenţa unei slove sau a unui grup de slove este marcată de obicei cu semnul prescurtării (̄), plasat deasupra cuvîntului. Cele mai frecvente prescurtări sînt de următoarele tipuri: *бл҃вѝ* = *blagoslovi* (B 1688, 289), *сфн҃тѹю* = *sfîntului* (B 1688, 307), *Д҃д* = *David* (MS. 45, 499, 857 *et passim*; B 1688, 288 *et passim*), *Дмⷭ* = *Dumnedzău* (MS. 45, *passim*), *дм҃нзъⷭ* = *Dumnezău* (B 1688, 310), *дм҃нзъⷭл҃* = *Dumnezăul* (B 1688, 297), *дм҃не* = *Doamne* (B 1688, 307), *дх҃ль* = *Duhul* (B 1688, 317) sau *дх҃ⷭ* = *Duhul* (MS. 45, 751, 901 *et passim*), *м҃лъ* = *milă* (MS. 45, 500, 507, 742, 834 *et passim*), *м҃лс҃тив* = *milostiv* (MS. 45, 505), *м҃лс҃тиⷡ* = *milostiv* (MS. 45, 511) sau *м҃лс҃тивⷭ* = *milostivul* (MS. 45, 511, 517), *м҃лⷭс҃кь* = *miluiesc* (MS. 45, 507), *м҃лⷭ҆* = *milui* (MS. 45, 509, 512 et *passim*), *м҃лⷭѧщє* = *miluiêşte* (MS. 45, 507, 508, 511 *et passim*), *м҃лс҃тенїѧ* = *milosteniia* (MS. 45, 512 *et passim*), *м҃лс҃тивитѝ* = *milostivit* (B 1688, 334), *м҃лс҃тенї҆* = *milostenii* (MS. 45, 727), *Їер҃лм* = *Ierusalim* (MS. 45, 728, 731, 832 *et passim*), *м҃лⷭи* = *miluit* (MS. 45, 733, 734), *немлс҃тивы* = *nemilostivi* (MS. 45, 501), *сфн҃тѹю* = *sfîntului* (B 1688, 307), *Домн҃лⷭ* = *Domnului* (MS. 4389 *et passim*), *Дв҃дъ* = *David* (MS. 4389, *passim*), *цр҃а* = *împărat* (MS. 4389, *passim*), *прⷭр҃кѣ* = *proroc* (MS. 4389, *passim*).

7. Suprascrierile

În cele două manuscrise, slovele suprascrise sînt destul de frecvente. Suprascrierea este marcată inconsecvent prin semnul suprascrierii (titla: ◌̑); de multe ori, slovele suprascrise nu sînt marcate prin titlă. Slove aflate în această poziţie pot fi toate consoanele, cu o frecvenţă relativ mai mare grafemele *л*, *н*, *р*, *с* şi *ч*. Foarte frecvent este suprascrisă semivocala *і* în poziţie finală, de regulă cu funcţie de desinenţă. În acest scop se foloseşte un semn special, o scurtă linie orizontală, semicurbă, cu un punct la mijloc (aproximativ: ◌̆, vezi mai jos, § 21, la slova *ї*): *праⷯ* = *prah* (MS. 45, 445), *прⷴѫмⷯа* = *preajma* (MS. 45, 446), *єⷭ* = *eu* (MS. 45, 446), *ѵ҃трⷭ* = *întru* (MS. 447), *вⷭ҆мы҃кѫ* = *vor mînca* (MS. 45, 499), *дъ҆легъ҆рилє кⷭви҃телⷭ҆* = *dăzlegările cuvintelor* (MS. 45, 499), *Дⷭмнезъⷭ* = *Dumnedzău* (MS. 45, 500), *нъдъ҆ⷴⷭдѣщє* = *nădăjduiêşte* (MS. 45, 500), *прⷭ҆рочи҆цъ* = *proroci*ţă (MS. 45, 534), *а҆ⷭ҆ⷭдⷭзи* = *au audzit* (MS. 45, 552), *аⷭ҆фъкⷭ* = *au făcut* (MS. 45, 553), *вⷭ҆лъⷭ҆дѫ* = *vor lăuda* (MS. 45, 554), *Θє҆ви҆* = *Thesvis* (MS. 45, 727), *а҆рарⷭ҆* = *Ararath* (MS. 45, 728), *вм҃никъ* = *vêcinică* (MS. 45, 728), *вм҃чі҆* = *vêcii* (MS. 45, 735), *рь҃ⷭдⷭ҆лє҆* = *rînduiêlei* (MS. 45, 741), *фрь҃ⷭм҃цє҆* = *frîmsêţele* (MS. 45, 745), *съ҆дⷭчє҆* = *să-i ducem* (MS. 45, 836), *ⷭшилⷭ҆* = *uşilor* (MS. 45, 838), *мєсалⷭ҆* = *Mesaloth* (MS. 45, 845), *рь҃ⷭд* = *rîndu* (MS. 45, 845).

Uneori sînt suprascrise cîte două slove, în succesiune directă sau separat, la acelaşi nivel sau „în trepte”: *ни҃҃* = *nici* (MS. 45, 445), *нъдъ҆ⷴⷭдⷭ҆єс҆кь* = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), *ѵ҃҃фи҃҃сербсь* = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), *Дⷭ҆мнⷭ҆* = *Domnul* (MS. 45, 447), *а҆ⷭ҆зи҃҃а* = *audzind* (MS. 45, 499), *кⷭвь҃҃* = *cuvînt* (MS. 45, 499), *ѵ҃҃трⷭ҆* = *întraţi* (MS. 45, 531), *мⷭ҆рть* = *mort* (MS. 45, 539), *пъмь҃҃т* = *pămînt* (MS. 45, 551), *стⷯпє҃҃* = *stêpene* (MS. 45, 554), *съріⷭ҆* = *sărind* (MS. 45, 728), *кⷭвръ҃҃а* = *curînd* (MS. 45, 738), *цъ҃р҃* = *ţări* (MS. 45, 836), *жіⷣⷭ҆в҃лⷭ҆р* = *jidovilor* (MS. 45, 845), *лепъдь҃҃а* = *lepădînd* (MS. 45, 851) sau, mai rar, chiar în grupuri de cîte trei: *прѐнекⷭвра҃҃ц҃҃їѧрⷯє* = *pre necuraţi piêrde* (MS. 45, 499), *вѫрⷯє* = *vêrde* (MS. 45, 539), *ⷭ҆ндⷯє* = *unde* (MS. 45, 539), *ръс҃пⷭ҆ндⷯє* = *răspunde* (MS. 45, 556), *сфі҃҃ці҃҃ⷭдⷭ* = *sfinţindu* (MS. 45, 746), *ⷭ҆ндⷯ* = *unde* (MS. 45, 841).

Ca soluţie tehnică de transcriere, am ales „coborîrea” în rînd a slovelor respective, fără nici o indicaţie.

În textul tipărit al *Bibliei* de la 1688, slovele suprascrise sînt frecvente, în general la capăt de rînd. Suprascrierea este marcată prin semnul suprascrierii (titla: ◌̑) consecvent în cazul consoanelor *л*, *н*, *р*, *с*, *ѳ*, *ч*, *ц*, *ш* şi al vocalei *о*. În celelalte situaţii, suprascrierea nu este marcată întotdeauna. Exemple de suprascriere: *дⷯ҆тѫ҆ⷦ* = *dentîiu* (B 1688, 289), *млс҃тивиⷣ҆т҃* = *milostivit* (B 1688, 334), *ръма҃҃* = *rămaşi* (B 1688, 292), *рⷴзбо҆ю* = *războiu* (B 688, 292), *нⷭмърⷭ҆* = *numărul* (B 1688, 292) *аⷭ҆* = *al* (B 1688, 296), *надⷯ҆* = *Nathan* (B 1688, 296), *тъⷭ҆* = *tău* (B 1688, 312), *дн҃҃ци* = *dinţi* (B 1688, 314), *но҃҃* = *noi* (B 1688, 316), *лⷭа҃҃* = *luat* (B 1688, 318).

Uneori sînt suprascrise cîte două slove, în acelaşi cuvînt: *вⷯ҆сⷭ҆р҃* = *Vethsur* (B 1688, 289), *прⷭ҆рочи҃҃дь* = *prorocind* (B 1688, 319).

Şi în acest caz am optat pentru transcrierea la rînd a slovelor respective, fără nici o indicaţie specială.

8. Scrierea cu majusculă

Potrivit regulilor ortografice actuale, teonimele şi numele asimilate acestora au fost scrise cu majusculă: *Dumnezeu*, *Domnul*, *Atotputernicul*, *Atotţiitoriul* etc. Nu am folosit scrierea cu majusculă a pronumelor teofore, pentru a nu crea dificultăţi majore în procesul prelucrării automate a textelor.

9. Numerotarea versetelor

Numărul versetelor a rămas cel din original, care reproduce numerotarea *Septuagintei* de la Frankfurt (1597). Nu sînt greşeli de numerotare, de aceea nu a fost necesară intervenţia noastră în textul *Bibliei* de la Bucureşti (1688). Numerotarea versetelor din manuscrise a fost păstrată ca atare, atunci cînd ea coincide cu aceea din textul-reper (*Biblia* de la 1688). Cînd apar diferenţe, numărul versetului din manuscrise a fost scris între paranteze drepte, [ ], iar textul a fost aliniat potrivit versetului corespunzător din textul tipărit la 1688, cu adoptarea numerotării de acolo. Varianta actualizată a traducerii *Septuagintei*, tipărită pe coloana a cincea, urmează întocmai numerotarea versetelor

din *Biblia* de la 1688, confruntată cu izvorul grecesc principal, *Septuaginta* de la Frankfurt (1597).

10. Accentul, spiritele

Problema accentului este una importantă şi delicată, ignorată complet pînă acum de filologii români, cu consecinţe regretabile. Atît în textul tipărit, cît şi în manuscrise, accentele sînt notate cu mare frecvenţă, deşi nu în mod consecvent: cel ascuţit (*á*) pe vocale din interiorul cuvîntului, cel grav (*à*) pe vocale finale sau pe cuvinte monosilabice. Am reţinut accentuarea, folosind, în mod convenţional, un singur accent, cel ascuţit, în următoarele cazuri:

1) atunci cînd accentuarea marcată a cuvîntului românesc obişnuit este diferită de cea din româna standard actuală: **а҆колѡ҇** = *acoló* (B 1688, 287, 302, MS. 45, 448) sau **а҆кѡлѡ҇** = *acoló* (MS. 45, 501, 505, 731, 732, 737, 888), **пелúца** = *pielíţa* (MS. 45, 749), **дє҃кѡлѧ҇** = *dencoleá* (MS. 45, 842), **тáлаа҃зи** = *tálanzi* (MS. 45, 854), **і᷾торі́є** = *istoríe* (MS. 45, 905);

2) întotdeauna la numele proprii, atunci cînd accentul este marcat în textul chirilic original: **а҆да́мь** = *Adám* (B 1688, 287), **каїна́нь** = *Cainán* (B 1688, 287), **доданúнь** = *Dodanín* (B 1688, 287), **є҆вéрь** = *Evér* (B 1688, 287), **фалéкь** = *Faléc* (B 1688, 287), **Ливáнѳлѳ҃** = *Livánului* (MS. 45, 454), **Корѣ҇** = *Coré* (MS. 45, 459), **Іѡ᷾данѳлѳ҃** = *Iordánului* (MS. 45, 459), **Вирсавѣ́є** = *Virsavée* (MS. 45, 463), **Їсаі́а** = *Isaía* (MS. 45, 529), **Ѻзі́а** = *Ozía* (MS. 45, 534), **Манассі́** = *Manassí* (MS. 45, 536), **і҆wна́да҃** = *Ionáthan* (MS. 45, 731), **навѳхwдwнώсwр᷾** = *Navuhodonósor* (MS. 45, 736), **є҆ѳіѡпі́є᷿** = *Ethiopíei* (MS. 45, 737), **ведwрώ** = *Vethoró* (MS. 45, 738), **і҆арéѳ** = *Iaréth* (MS. 45, 738), **і҆ѳді́ѳь** = *Iudíth* (MS. 45, 744), **димитрі́є** = *Dimitríe* (MS. 45, 847), **і҆ѻ́ппа** = *Ióppa* (MS. 45, 850), **Лісі́а** = *Lisía* (MS. 45, 878), **Никáнwр᷾** = *Nicánor* (MS. 45, 880);

3) la cuvintele neologice în raport cu norma epocii (grecisme, slavonisme, latinisme, ebraisme): **а҆лимóѳь** = *alimóth* (B 1688, 298), **а҆масєсенúѳ** = *amasseníth* (B 1688, 298), **і҆есефúм҃** = *iesefím* (B 1688, 305), **закхѡ҇** = *zachó* (B 1688, 307), **хіїерéѳи** = *hieréthi* (B 1688, 300), **фелéѳи** = *feléthi* (B 1688, 300), **закхúлор᷾** = *zakhílor* (B 1688, 306), **хоѳарéѳ** = *hotharéth* (B 1688, 310), **фасéкъ** = *faséc* (B 1688, 328), **маса́на** = *masána* (B 1688, 332), **єлефáнѳ** = *elefánd* (B 1688, 314), **нъсúлiє** = *năsílie* (MS. 45, 863), **тíра҃** = *tíran* (MS. 45, 869), **пє҃дикѡ᷾тí** = *pendicostí* (MS. 45, 876). În rarele situaţii în care astfel de cuvinte nu sînt accentuate în textul tipărit, au fost transcrise ca atare: **софéр᷾** = *sofer* (B 1688, 298);

4) atunci cînd diferenţiază forme flexionare omografe de prezent, respectiv perfect simplu la verb, ori forme verbale de alte părţi de vorbire: **а҆дѳнъ҇** = *adunắ* (B 1688, 298), **сѳрпъ҇** = *surpắ* (B 1688, 301), **преоцiѧ҇** = *preoţiiá* (B 1688, 303), **тѳ᷾бѳрѣ́съ** = *turburắ-să* (MS. 45, 445), **а҆дь҃къ҇** = *adîncắ* (MS. 45, 446), **съ҆бѳкѳрѣ́** = *să bucurắ* (MS. 45, 449), **сърѳтъ҇** = *sărutắ* (MS. 45, 503), **сѳрпъ҇** = *surpắ* (MS. 45, 512), **т҃прещю́рь** = *împregiúră* (MS. 45, 517), **гѳ᷿тъ҇** = *gustắ* (MS. 45, 519), **скѳтѳрь҇** = *scuturắ* (MS. 45, 537), **стригъ҇** = *strigắ* (MS. 45, 539), **съ҆ѳѕы́** = *să audzí* (MS. 45, 539), **рѣдикъ҇** = *rădicắ* (MS. 45, 831), **т҃тьм҃пинъ҇** = *întîmpinắ* (MS. 45, 850), **мі҃къ҇** = *mişcắ* (MS. 45, 887), **съмѳтъ҇** = *să mutắ* (MS. 45, 894).

Tradiţia ortografică chirilică românească a reţinut folosirea spiritelor (᾽ şi ᾿), grafeme cu valoare fonetic-distinctivă în scrierea grecească, dar fără valoare fonetică în chirilica popoarelor slave, ca şi în cea românească. În *Biblia* de la Bucureşti (1688) este marcat numai spiritul lin (᾽) pe vocalele iniţiale, singur sau însoţit de accentul ascuţit (᾽́), acolo unde este cazul: **а᾽́ѳ** = *au* (B 1688, 287), **а᾽́рѳ** = *auru* (B 1688, 306), **е᾽́л** = *el* (B 1688, 305), **ѻ᾽́нѣ́лтеле** = *unêltele* (B 1688, 306).

Întrucît sînt păstrate în virtutea tradiţiei şi nu au nici o funcţie fonologică, spiritele au fost ignorate în procesul de transcriere.

11. Inconsecvenţe grafice

Am păstrat inconsecvenţele grafice de tipul **а҆вигéа** = *Avighéa*/ **а҆вигéіа** = *Avighéia* (ambele în B 1688, 288, coloana a doua).

12. *Scriptio continua* şi folosirea cratimei

Prezentă mai ales în MS. 45 şi mai puţin în MS. 4389 şi în *Biblia* de la 1688, nesepararea cuvintelor (*scriptio continua*), obişnuită în scrierea medievală şi chiar în unele incunabule din perioada Renaşterii, nu pune în general probleme de transcriere. Potrivit habitudinilor larg răspîndite la scriptorii din secolele al XVI-lea – al XVII-lea, marcarea graniţelor dintre cuvinte este arbitrară, cuvintele mai scurte, inclusiv formele atone ale pronumelor personale sau auxiliarele verbale la formele compuse, fiind scrise „legat" de celelalte. În toate cazurile, am aplicat regulile ortografiei româneşti actuale, folosind cratima ori de cîte ori a fost cazul: **зикъндѳсъ** = *dzicîndu-să* (MS. 45, 791), **сѳзидúт** = *s-au zidit* (MS. 45, 792), **а҆ѳдатоуопрєѧ҇** = *au datu-o pre ea* (MS. 45, 792), **помени́ва** = *pomeni-va* (MS. 45, 793), **т҃тоарчете** = *întoarce-te* (B 1688, 298), **грешúтам҃** = *greşit-am* (B 1688, 312). Cuvintele compuse de tipul verbului *binecuvînta* (**съ҆бúне кѳвинт҃зе** = *să-l binecuvintêze*, în B 1688, 300) ori al substantivelor *fărădelege* (**фъръ дѣ҇ лѣ҃це** = *fărădelêge*, B 1688, 317) sau *untdelemn* (**оу᷾нть де лéмнѳлѳи** = *untdelemnului*, B 1688, 306) au fost transcrise după regulile actuale. Dar, în situaţiile în care sudura elementelor componente nu era finalizată în epocă, am transcris despărţit: **оу᷾нтѳл҃ дѣ҇ лéмнѳл҃** = *untul de lemnul* (B 1688, 309).

13. Consoane geminate

În general, consoanele geminate apar în tipăritura de la 1688 mai cu seamă în redarea, după textul *Septuagintei*, a numelor proprii ori a unor xenisme (ebraisme menţinute ca atare în traducerea grecească). Pentru a indica opţiunea „etimologizantă" a scriptorului, am păstrat în transcriere, în aceste cazuri, grafia din original: **а҆мал҃лúѳи** = *Amallíthi* (B 1688, 304), **а҆масєсенúѳ** = *amasseníth* (B 1688, 298),

ма^{т}ѳа́нїѧ = *Matthániia* (B 1688, 298), **ме́̂лиѳи** = *Mellíthi* (B 1688, 298), **і̂ссаха́рь** = *Issahár* (B 1688, 305), **хе^{т}те́илорь** = *hetteilor* (B 1688, 309).

14. Punctuaţia

Pentru facilitarea unei lecturi corecte, am întrebuinţat semnele de punctuaţie curente (, . : ; ? ! –), în conformitate cu regulile punctuaţiei actuale. Folosirea acestor semne de punctuaţie urmează „logica internă" a discursului originar, aşa cum se configurează aceasta în originalul grecesc primar, *Septuaginta* de la Frankfurt (1597), confruntat cu textul critic modern din ediţia Rahlfs a *Septuagintei*. Cazuri mai speciale:

a) linia de pauză (—) a fost folosită pentru a marca absenţa unui verb copulativ subînţeles în originalul grecesc;

b) ghilimelele („ ", « » şi ‘ '), inexistente în original, au fost folosite potrivit regulilor actuale de marcare a vorbirii directe şi a vorbirii indirecte libere. Ordinea citatului în citat a fost următoarea: *Şi grăi Domnul către Gád, cel ce vedea, lui David, zicînd: „Pasă şi grăiește către David zicînd: «Aşa zice Domnul: 'Trei eu voiu rădica preste tine. Alége ţie una dentru iale şi-ţi voiu face ţie'»"* (B 1688, 302);

c) parantezele rotunde ( ) au fost menţinute ca atare în transcrierea *Bibliei* de la 1688. Ele încadrează, ca şi în MS. 45, cuvinte, sintagme sau propoziţii care se află doar în *Septuaginta* de la Londra (1653).

15. Alineatele

În *Biblia* de la Bucureşti (1688) nu se folosesc alineate. Cu excepţia titlurilor cărţilor şi ale capitolelor, scrise centrat, pe rînd nou, versetele, numerotate marginal, sînt scrise în continuare. Începutul versetului este marcat prin majusculă, iar finalul prin punct. Între versete este lăsat, consecvent, un blanc tipografic suficient de mare încît să permită identificarea versetelor. Am optat, la fel ca în volumele anterioare ale seriei, pentru alinierea de la capăt de rînd a versetelor *Bibliei* de la 1688, cu numerotarea din original, păstrată ca reper şi pentru cele două vechi variante de traducere rămase în manuscris. Observăm, încă o dată, că, în mod firesc, între MS. 45 şi *Biblia* de la 1688 sînt puţine diferenţe în numerotarea versetelor, în vreme ce, în cazul MS. 4389, diferenţele, numeroase, sînt date de respectarea, de către traducător, a organizării versetelor din *Biblia* de la Ostrog (1581), de care s-a slujit şi sub acest aspect.

16. Greşelile de copist sau de tipar

Greşelile tipografice ori cele de transcriere ale scriptorilor din MS. 45 şi MS. 4389 au fost corectate în texul transcris, specificîndu-se acest lucru în notele filologice finale.

17. Versiunea modernă

Versiunea modernă originală a textului biblic („coloana a cincea" în schema redacţională a seriei) a fost concepută de iniţiatori ca un instrument auxiliar pentru înţelegerea vechilor versiuni româneşti editate. Autorii traducerii au fost rugaţi să ia ca bază textul de la 1688 şi cele două versiuni paralele (MS. 45 şi MS. 4389), în comparaţie cu originalele lor (SEPT.FRANKF., OSTROG şi VULG.). Textul traducerii noastre este redactat în limba română literară actuală, în limitele stilului biblic tradiţional, adică fără inovaţii terminologice neologice, dar cu renunţarea la arhaisme anacronice.

18. Comentariile

La fel ca versiunea modernă, *Comentariile* sînt destinate unei mai bune înţelegeri a textelor biblice româneşti, se adresează cititorului român instruit şi vizează mai ales:

a) aspecte traductologice impuse de compararea textelor româneşti primare (B 1688, MS. 45, MS. 4389) cu originalele cunoscute; s-a urmărit evidenţierea eventualelor greşeli de traducere sau a pasajelor neclare (*loca obscura*);

b) aspecte traductologice impuse de compararea celor trei texte de bază (B 1688, MS. 45, MS. 4389) între ele şi cu principalele versiuni româneşti succesive (BIBL.1795, BIBL.1819, BIBL.FILOTEI, BIBL.ŞAGUNA, BIBL.1874, BIBL.RADU-GAL., BIBL.CORN.1921, BIBL.ANANIA, BIBL.1911, BIBL.1914); s-a urmărit evidenţierea greşelilor de traducere, a unor opţiuni aberante, a orientării spre izvoare diferite, a unor evoluţii semantice interesante;

c) succinte informaţii şi explicaţii cu caracter enciclopedic, cu privire la *realia biblica* (rituri, instituţii, veşminte, unelte, plante, animale, tehnică civilă şi militară etc.);

d) succinte explicaţii ale unor concepte sau cuvinte rare din textele de bază, nemaiînţelese de cititorul de astăzi;

e) referinţe la literatura antică, orientală sau clasică, precum şi la literatura patristică;

f) explicaţii privitoare la onomastica biblică (antroponimie, teonimie, toponimie, hidronimie etc.).

19. Indicele de cuvinte şi forme

Indicele de cuvinte şi forme al volumului cuprinde toate elementele lexicale care apar în textul tipărit la 1688 al cărţii *Ezechiel*, împreună cu formele pe care acestea le au în context. Întrucît onomastica biblică specială (numele proprii) va face obiectul unui indice general final al ediţiei noastre, au fost incluse în indice, dintre numele proprii, doar teonimele.

Potrivit structurii practicate şi în volumele anterioare ale seriei, fiecare intrare cuprinde, în primul paragraf: forma-titlu a cuvîntului, precizarea primei atestări, descrierea morfologică, echivalarea în limbile germană şi franceză a sensului sau a sensurilor pe care le are cuvîntul în contextul biblic, numărul de ocurenţe. Următoarele paragrafe conţin formele cuvîntului, organizate după criteriul alfabetic, urmate de analiza morfologică şi de ocurenţele fiecărei forme, în ordinea apariţiei, precizîndu-se capitolul şi versetul (exemplu: 13, 9;). În partea finală a fiecărei intrări am semnalat formele care fac parte din îmbinări stabile (locuţiuni, expresii), notînd cu asterisc fiecare utilizare de acest tip (exemplu: 9, 2*; 19, 4*; 36, 3*; etc.).

Pentru stabilirea formei-titlu, a fost luată ca reper forma literară actuală a cuvîntului, după *Dicţionarul limbii române*,

redactat sub egida Academiei Române. Aceasta subsumează toate variantele grafice şi fonetice ale lexemului: ex. **drept** – *drept*, **fier** – *hier*, **întîmpiná** – *întimpina*, *timpina* etc. Accentuarea s-a făcut conform normelor literare actuale, rămînînd marcat accentul şi pe formele care prezintă o accentuare diferită de cea actuală. Acolo unde accentul nu a putut fi stabilit, forma-titlu a fost lăsată neaccentuată. Nu am dublat accentul pe litera *ê*, care, prin convenţia stabilită în ediţia noastră, redă întotdeauna un *e* deschis accentuat.

Au fost utilizate, pentru stabilirea primelor atestări, *Dicţionarul limbii române* al Academiei Române, seria veche şi seria nouă, comparat cu *Micul dicţionar academic* (MDA), volumele I-IV, Bucureşti, 2001-2003 şi cu ediţia a treia a dicţionarului bilingv al lui H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, volumele I-III, Wiesbaden – Cluj-Napoca, 2000-2005, verificînd exactitatea formelor şi a surselor şi indicînd, ori de cîte ori a fost cazul, atestarea cuvintelor prin antroponimele sau toponimele corespunzătoare, inclusiv derivate: ex. **hadîm(b)** : (1592 DIRA / în antr. Hatumis *Hadîm*); **léspede** : (1532 DERS / în top. *Leaspedè*); **de²** (prep.) : (1504 DLRV / în top. Vai-*de*-ei); **feciór** : (c. 1348 DLRV / în antr. Marco *Fecior*). În cazul surselor care nu au indici de cuvinte şi forme (nume comune şi proprii), s-a indicat pagina: **locuínţă** : (1642 CAZ. GOV. 21), **fericít** : (1581 CORESI, EV. 20), **greutáte** : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 110). Alfabetizarea cuvintelor-titlu prefixate s-a făcut după principiul *Dicţionarului limbii române*, precizîndu-se însă atestarea formelor specifice textului *Bibliei* de la 1688, de exemplu: **întîmpináre** : (**tîmpináre** : înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Entgegenkommen, Empfang" : „bienveillance, réception". Au fost, de asemenea, utilizate ediţiile: *Dictionarium Valachico-Latinum. Primul dicţionar al limbii române* [c. 1650], Studiu introductiv, ediţie, indici şi glosar de Gh. Chivu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2008; *Psaltirea Hurmuzachi*, vol. I–II, Studiu filologic, studiu lingvistic şi ediţie de Ion Gheţie şi Mirela Teodorescu, indice de cuvinte de Rovena Şenchi, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005, precum şi alte lucrări filologice şi volume de documente recent tipărite. În acest sens, bibliografia a fost actualizată, eliminîndu-se unele ediţii vechi, modificîndu-se, unde situaţia a impus-o, şi siglele. Pentru stabilirea perioadei de atestare a unor texte din secolul al XVI-lea ne-am raportat la monografia *Originile scrisului în limba română*, Ion Gheţie, Al. Mareş (autori), Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1985.

În privinţa numelor de popoare, comunităţi etnice sau triburi biblice, am optat pentru considerarea acestora ca nume comune şi am stabilit forma-titlu în funcţie de izvoarele lexicografice utilizate sau, acolo unde a fost cazul, de *Biblia* ortodoxă sinodală contemporană, ca reper pentru formele aflate în uzul literar actual ale respectivelor etnonime.

Pentru stabilirea şi echivalarea sensurilor cuvîntului în limbile germană şi franceză am făcut apel la mai multe variante de traducere ale *Bibliei* în aceste limbi. Sensurile sau formele speciale, nelexicalizate în cele două limbi, au fost echivalate prin scurte definiţii: de exemplu **fiără** : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „wildes Tier, Bestie" : „animal sauvage, bête" : (1x); **împărăţí** : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. herrschen, 2. zum König machen" : „1. régner, 2. proclamer qqn. empereur" : (154x). În cazul cuvintelor cu mai multe sensuri în text, acestea au fost echivalate şi diferenţiate prin numerotare: **adăugá** : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. hinzufügen, 2. vergrößern, vermehren, 3. fortfahren" : „1. ajouter, 2. agrandir, augmenter, 3. conti-nuer à" : (16x); **cercá** : (1581 PRL) : v. I : „1. suchen, 2. untersuchen, 3. versuchen, 4. behandeln" : „1. chercher, 2. examiner, 3. essayer, 4. s'occuper de" : (22x).

Avînd în vedere faptul că textul biblic de la 1688 prezintă, în chip firesc, variante şi forme vechi sau rare, au fost făcute corelaţiile lexicografice necesare pentru majoritatea formelor diferite ale cuvintelor-titlu (variante lexicale şi fonetice, forme paradigmatice neregulate etc.).

Nu au fost stabilite intrări de sine stătătoare pentru instrumentele gramaticale, pe care le-am considerat împreună cu forma paradigmatică din care fac parte (este cazul conjuncţiei *să*, ca marcă a modului conjunctiv, al articolului, al pronumelui reflexiv, ca marcă a diatezei reflexive, al verbelor auxiliare). Articolul hotărît masculin *lui* nu a fost cuprins în indice, întrucît el însoţeşte de foarte multe ori, în textele publicate aici, nume proprii, care nu sînt cuprinse în indicele nostru.

O formă primară a indicelui a fost realizată semiautomat, ca şi în cazul volumului al VII-lea al seriei *Monumenta linguae Dacoromanorum*, cu ajutorul unui program de adnotare şi al unei interfeţe de verificare/ validare a corectitudinii analizelor, realizate de Vlad Sebastian Patraş, colaborator al Centrului de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum".

Indicele cărţii *Ezechiel* a fost corectat de Sabina Rotenştein, Ana-Catană Spenchiu, Iosif Camară şi Ana-Maria Gînsac; consultant ştiinţific pentru indice: prof. univ. Eugen Munteanu.

20. Prezentarea textelor şi structura ediţiei

Potrivit proiectului iniţial al seriei, continuăm să prezentăm textele editate pe coloane, după cum urmează:

a) coloana I: textul chirilic original al *Bibliei* de la 1688, în facsimil;

b) coloana a II-a: transcrierea interpretativă a textului *Bibliei* de la 1688;

c) coloana a III-a: transcrierea interpretativă a textului versiunii „Milescu revizuită" (MS. 45);

d) coloana a IV-a: transcrierea interpretativă a textului versiunii „Daniil Andrean Panoneanul" (MS. 4389);

e) coloana a V-a: versiunea modernă realizată de autorii ediţiei (*vide supra*, § 17).

21. Inventarul grafemelor şi valorile lor fonetice

Setul de litere folosit la tipărirea *Bibliei* de la Bucureşti (1688) este cel întrebuinţat în genere în tipăriturile munteneşti din epocă. Este o scriere chirilică de tipar clară, lizibilă, regulată, relativ măruntă. Majusculele obişnuite au înălţimea de 3 mm, iar minusculele de 1,7 mm. Titlurile interioare sînt tipărite cu majuscule normale, iar colofonul cu minuscule, avînd

dimensiunea de 3 mm. Oglinda paginii este de 300 x 180 mm, iar textul este cules pe două coloane, fiecare coloană avînd dimensiunile 300 x 85 mm. Primul cuvînt din fiecare capitol începe cu o literă majusculă ornamentală, înscrisă într-o casetă cu dimensiunile 25 x 14 mm.

Alfabetul chirilic folosit în toate cele trei texte pe care le edităm în paralel este cel obişnuit, aşa cum a fost el folosit în tipăriturile şi manuscrisele româneşti din a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Valorile fonetice ale grafemelor sînt relativ stabile, cu particularităţile care vor fi specificate în continuare.

Inventarul grafematic al textelor de faţă este format din următoarele slove: **А/а**, **Б/б**, **В/в**, **Г/г**, **Д/д**, **Е/е**, **Ж/ж**, **З/з**, **З (Ꙁ)/з (ꙁ)**, **И/и**, **І/і**, **/ї**, **К/к**, **Л/л**, **М/м**, **Н/н**, **О/о**, **П/п**, **Р/р**, **С/с**, **Т/т/т**, **Ѳ/ѳ**, **ОУ/оу**, **Ф/ф**, **Х/х**, **Ѱ/ѱ**, **Ѡ/ѡ**, **Ц/ц**, **Ш/ш**, **Щ/щ**, **Ч/ч**, **Ъ/ъ**, **Ь/ь**, **Ы/ы**, **Ѣ/ѣ**, **Ж/ж**, **Ю/ю**, **Ꙗ/ꙗ**, **Ѧ/ѧ**, **Ѩ/ѩ**, **Ѳ/ѳ**, **Ѯ/ѯ**, **Ѵ/ѵ/ѵ**.

Reluăm mai jos aceste slove şi le prezentăm monografic, împreună cu valorile lor fonetice contextuale, redate în ortografia românească actuală şi potrivit opţiunilor ediţiei noastre:

А/а (az)

Notează în mod exclusiv vocala *a*, în orice poziţie: **а҆да́мъ** = *Adám* (B 1688, 287), **а҆дꙋнъ** = *adună* (B 1688, 298), **т҃мпъра́тꙋл** = *împăratul* (MS. 45, 283), **а҆че́ла** = *acela* (MS. 45, 512), **да́рꙋры** = *daruri* (MS. 45, 513), **кꙋра҃т** = *curat* (MS. 45, 530), **ва҆а҆ба́те** = *va abate* (MS. 45, 536), **а҆лъкꙋ҃** = *a lăcui* (MS. 45, 555), **фа́че҃** = *faceţi* (MS. 45, 556), **съкема҆** = *să chema* (MS. 45, 833), **па́че** = *pace* (MS. 45, 859), **а҆́рмелѡ́** = *armelor* (MS. 45, 871).

Б/в (buche)

Notează în mod exclusiv consoana *b*, în orice poziţie: **вꙋкꙋрі́е** = *bucurie* (B 1688, 297), **бъ́рба́ть** = *bărbat* (B 1688, 298), **ро́бꙋлꙋи** = *robului* (B 1688, 299), **бътрꙗ҃** = *bătrîn* (MS. 45, 282), **тꙋ́рбꙋръ́съ** = *turbură-să* (MS. 45, 445), **би́не** = *bine* (MS. 45, 500), **ли҃бъ** = *limbă* (MS. 45, 502), **а҆ба́тъсъ** = *abată-să* (MS. 45, 504), **бъ́ба҃т** = *bărbat* (MS. 45, 506), **ба́гъ** = *bagă* (MS. 45, 530), **а҆бѧ** = *a bea* (MS. 45, 543), **бъла́ꙋрꙋ҆** = *bălaurul* (MS. 45, 545), **зъба́лъ** = *zăbală* (MS. 45, 553), **бирꙋи҃цъ** = *biruinţă* (MS. 45, 831), **ли҃би** = *limbi* (MS. 45, 831), **пѫдоа́ба** = *podoaba* (MS. 45, 832), **ѡ҆бръзꙋи҃т** = *obrăzuit* (MS. 45, 833).

В/в (vede)

Notează în mod exclusiv consoana *v*, în orice poziţie: **Ва́ла** = *Vála* (B 1688, 288), **а҆́ꙋ венѝть** = *au venit* (B 1688, 288), **кꙋвѫ́нтꙋль** = *cuvîntul* (B 1688, 299), **і҆ѡа́в҃** = *Ioáv* (B 1688, 296), **Лива́нꙋлꙋ҃** = *Livánului* (MS. 45, 454), **жи́довы** = *jidovi* (MS. 45, 455), **Ви́рса҆ве҆҆** = *Virsavée* (MS. 45, 463), **лега́вачинева҆** = *lega-va cineva* (MS. 45, 502), **ви́нѡ** = *vino* (MS. 45, 503), **т҃въцътꙋ́ра** = *învăţătura* (MS. 45, 511), **потри́ва** = *potriva* (MS. 45, 511), **т҃ве́цꙋте** = *învaţu-te* (MS. 45, 513), **вѡрѡви҃ᷣ** = *voroviţi* (MS. 45, 514), **кꙋвынтꙋлꙋ҃** = *cuvîntului* (MS. 45, 516), **ві҆е** = *vie* (MS. 45, 545), **врѣ́мѧ** = *vrêmea* (MS. 45, 553), **пꙋ́невѡ҃** = *pune-voi* (MS. 45, 558), **вꙋ́ѧ** = *voia* (MS. 45, 570), **жи́дѡ҃** = *jidov* (MS. 45, 833), **скы҆нъвї҆ѧ** = *scîrnăviia* (MS. 45, 841), **вꙋ́е** = *voie* (MS. 45, 841), **и҆звꙋ́дꙋ҆** = *izvodul* (MS. 45, 852).

Г/г (glagoli)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează consoana *g*, atunci cînd este urmată de o consoană sau de o vocală nepalatală: **грешѝтамъ҆** = *greşit-am* (B 1688, 312), **погорѫ́** = *pogorî* (B 1688, 318), **тоа҆҃** = *toiag* (B 1688, 296), **саꙋпогорѫ́т҃** = *s-au pogorît* (MS. 45, 283), **вꙋ҆ро́ꙋга́** = *vor ruga* (MS. 45, 499), **гръ́ꙗе** = *grăieşte* (MS. 45, 500), **съ҃бла҃го҆҃слвъ҆҃кь** = *să blagoslovăsc* (MS. 45, 501), **чи҃гътъ́ара҆҃** = *cingătoarea* (MS. 4389, 723), **стрига́ра҆҃** = *strigarea* (MS. 4389, 724), **гръи҃т҃** = *grăit* (MS. 4389, 725), **гроа́пѫ** = *groapă* (MS. 4389, 728).

2. Notează consoanele palatale corespunzătoare grafemelor actuale *ghe* şi *ghi*, atunci cînd este urmată de **е**, **и**, **і**, **ї**, **ѵ**, **ѣ**, **ю**, **ѧ**, **ꙗ** sau **к**. Exemple: **а҆́ꙋ жꙋнгїа́т҃ь** = *au junghiat* (B 1688, 327, 328), **гїе҆рге́сеꙋ** = *Ghiergheséu* (B 1688, 287), **е҆гѵ́петꙋлꙋй** = *Eghípetului* (B 1688, 297), **е҆гѵпт҃ѣ́нь** = *eghiptean* (B 1688, 288), **оу҆́нгюри** = *unghiuri* (B 1688, 314), **а҆ꙋжꙋ҃гꙗ҃т҃** = *au junghiat* (MS. 45, 283), **сты҃гѧ** = *stînghea* (MS. 45, 461), **ꙋ҃гю** = *unghiu* (MS. 45, 503), **привеги҃ꙗ** = *priveghind* (MS. 45, 504), **ги҃де҃** = *ghindei* (MS. 45, 531), **съ҆жꙋ҃ге** = *să să junghe* (MS. 45, 539), **негини́ца** = *neghiniţa* (MS. 45, 547), **раги҆** = *Raghis* (MS. 45, 729), **гіѡ҆чи҃ᷣ** = *ghiocile* (MS. 45, 734), **гесе҃** = *Ghesem* (MS. 45, 737), **ге҆ргесе́и҃ᷣ** = *gherghesei* (MS. 45, 740), **привегѧ҆** = *priveghea* (MS. 45, 853), **гѡ҆ргі҆ѧ** = *Gorghiia* (MS. 45, 877), **е҆гѵ́петꙋлꙋ҃ᷣ** = *Eghípetului* (MS. 4389, 726), **жꙋ҃ге҆҃ᷣ** = *jungheri* (MS. 4389, 727).

Д/д (dobro)

Notează în mod exclusiv consoana *d*, în orice poziţie: **давѝ҆́** = *David* (B 1688, 296), **дм҃нзъꙋ** = *Dumnezău* (B 1688, 310), **доданѝнь** = *Dodanín* (B 1688, 287), **фꙋ́дь** = *Fúd* (B 1688, 287), **дѡ҃мнꙋ҆** = *Domnul* (MS. 45, 283), **зикъ҃нꙋ҆** = *dzicîndu* (MS. 45, 285), **нъдъ҃ждꙋ҆҃кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **ядь҃къ** = *adîncă* (MS. 45, 446), **жи́довы** = *jidovi* (MS. 45, 455), **Іо҆рда́нꙋлꙋ҃** = *Iordánului* (MS. 45, 459), **дре҃та́те** = *dreptate* (MS. 45, 499), **креди҃чюа́съ** = *credincioasă* (MS. 45, 507), **нъде҃ждѣ҆** = *nădejdea* (MS. 45, 513), **ва҆а҆рде** = *va arde* (MS. 45, 557), **нърѡ́дꙋ҆** = *nărodul* (MS. 45, 564), **дъпъ҆ртатъ** = *dăpărtată* (MS. 45, 568), **пе҆рси́да** = *Persída* (MS. 45, 736), **е҆́ши҃ꙗ** = *ieşind* (MS. 45, 737), **а҆рь҃ꙗ** = *arînd* (MS. 45, 856), **ро́ꙋдꙋ҆** = *rodul* (MS. 45, 856), **депрецю҆** = *depregiur* (MS. 45, 869), **ждекътѡ҆** = *judecător* (MS. 45, 877).

Е/е (iest)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează vocala *e* la început, la mijloc şi la final de silabă: **е҆гѵпт҃ѣ́нь** = *eghiptean* (B 1688, 288), **а҆́лтре́илѣ** = *al treilea* (B 1688, 289), **манадиса́рі҆е҆й** = *Manathisáriei* (B 1688, 289), **фечо́рі҆й** = *feciorii* (B 1688, 287), **деоу҆́нде** = *de unde* (B 1688, 287), **зи́се** = *dzise* (MS. 45, 287), **ці҆́е** = *ţie* (MS. 45,

287), **ниште** = *nişte* (MS. 45, 445), **шезѫт** = *şezut* (MS. 45, 445), **т҃фиперьсь** = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), **Корѣ̀** = *Coré* (MS. 45, 459), **васеле** = *vasele* (MS. 45, 833), **лефи** = *lefi* (MS. 45, 848), **немі**^{к} = *nemic* (MS. 45, 885), **дирепт** = *dirept* (MS. 4389, 723), **спорéск** = *sporesc* (MS. 4389, 723), **âле ноастре** = *ale noastre* (MS. 4389, 723), **де дѫрѣ́ре** = *de durêre* (MS. 4389, 723).

De asemenea, **ѣ** notează vocala *e* la iniţiala de nume proprii străine: **ѣ́вéрь** = *Evér* (B 1688, 287), **ѣ́лáдь** = *Eldád* (B 1688, 288), **ѣ́леáзар** = *Eleázar* (MS. 45, 833), **ѣ́фрафѫлѫ̀** = *Efrafthului* (MS. 45, 835), **ѣ́фáтѡр** = *Efpátor* (MS. 45, 861), **ѣ́кватáнà** = *Ecvatáná* (MS. 45, 871), **ѣ́фрáθ** = *Efrath* (MS. 4389, 723).

2. Notează diftongul *ie* la început de silabă sau cînd formează singur o silabă: **ѣ́шúт** = *ieşit* (B 1688, 289), **лъкѫéскѫ** = *lăcuiescu* (B 1688, 290), **ръзбóае** = *războaie* (B 1688, 302), **сѫ́е** = *suie* (B 1688, 334), **сфътѫє́ккѫ** = *sfătuiescu* (MS. 45, 283), **пáелѣ** = *paiele* (MS. 45, 287), **ръзбшáелоѡ** = *războaielor* (MS. 45, 288), **перúре** = *pierire* (MS. 45, 391), **вш́е** = *voie* (MS. 45, 530), **вàѣ̂шù** = *va ieşi* (MS. 45, 531), **мѫ́ери** = *muieri* (MS. 45, 532), **плшáе** = *ploaie* (MS. 45, 532), **нъдъждѫє́ккь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 733), **ѣ́шїѧ** = *ieşiia* (MS. 45, 734), **мѫ́ерілоѡ** = *muierilor* (MS. 45, 832), **вомѣ́ѡта** = *vom ierta* (MS. 45, 862), **ѡ̂бічѣ́е** = *obicêie* (MS. 45, 864), **тъмьѣ** = *tămîie* (MS. 887), **ѣ́шù** = *ieşi* (MS. 4389, 734).

Decizia pe care am luat-o, de a transcrie în aceste situaţii sistematic prin *ie*, conform regulii ortografice actuale, se justifică şi prin prezenţa multor situaţii în care diftongul respectiv este notat ca atare, prin grupul de slove **їе**, ca în contextele: **пїердѫ́т** = *pierdut* (B 1688, 313), **пїерзѫ́дь** = *pierzînd* (B 1688, 302), **пїе́трилѣ** = *pietrile* (B 1688, 314), **пїе́трилѣ** = *pietrile* (MS. 45, 362), **пїердѫ**^{т} = *pierdut* (MS. 45, 367), **пїѣ́ѡ** = *pier* (MS. 45, 500), **съвàт҃пїедекà** = *să va împiedeca* (MS. 45, 500, 516), **т҃пїедекътóра** = *împiedecătura* (MS. 45, 505), **фїеѡ** = *fier* (MS. 45, 516), **сѫ**^{ѕ}**т҃пїедека**^{т} = *s-au împiedecat* (MS. 45, 518), **нѫ́свшѡ тпїедека** = *nu se vor împiedeca* (MS. 45, 595), **фїеѡбі**^{н}**те** = *fierbinte* (MS. 45, 728), **âѕпїеѡдѫ**^{т} = *au pierdut* (MS. 45, 732), **пїе́тры** = *pietri* (MS. 45, 736, 741), **лаѕпїеѡдѫ**^{т} = *l-au pierdut* (MS. 45, 737), **фїерѫ̂** = *fierul* (MS. 45, 740).

Am considerat alternanţele grafice de tipul **кѣ**/ **кїе** ca reflectînd o incertitudine în rostire şi, de aceea, le-am menţinut ca atare în transcriere: **кїе́дрѫ** = *chiedru* (B 1688, 309) vs. **кедрѫ** = *chedru* (B 1688, 302), **кїема**^{т} = *chiemat* (B 1688, 295) vs. **кемáт** = *chemat* (B 1688, 297), **съ̀кїе́т̂ѫ̀** = *să chieltuia* (MS. 45, 368), dar **кѣ́т̂ѫ**^{н}**съ** = *cheltui-să* (MS. 45, 549), **тевѣ**^{н}**кемà** = *te vei chema* (MS. 45, 530), **âѕкема**^{т} = *au chemat* (MS. 45, 543), **кема**^{ц}**⸗** = *chemaţi* (MS. 45, 887), **кїемъѡ⸗** = *chiemări* (MS. 45, 887).

Ca o concesie făcută ortografiei româneşti actuale, motivată estetic, am exceptat de la această regulă de transcriere formele flexionare ale verbului *a fi* (**ѣ̂рà** = *era*, **ѣ̂ши** = *eşti*, **ѣ̀** = *e*) şi ale pronumelor personale (**ѣ́ѕ** = *eu*, **ѣ́л҃** = *el* şi **ѣ́и** = *ei*).

3. Uneori, în poziţie mediană accentuată, **ѣ** notează, în B 1688, diftongul *ea*: **прѣ́жма** = *preajma* (B 1688, 290).

Ж/ж (juvete)

Notează în mod exclusiv consoana *j*, în orice poziţie: **âжѕторà** = *ajutorá* (B 1688, 326), **жѕдекъ́цилѣ** = *judecăţile* (B 1688, 299), **жрѫ́тъвникѫл҃** = *jîrtăvnicul* (B 1688, 291), **прéжма** = *preajma* (B 1688, 290), **áѕ жѕнгать** = *au junghiat* (B 1688, 328), **âѕжѕ**^{т}**гà** = *au junghiat* (MS. 45, 283), **примé**^{ж}**дїѧ** = *primejdiia* (MS. 45, 283), **жиѡтъ**^{в}**никѫлѫ**^{м} = *jirtăvnicului* (MS. 45, 285), **нъдъ**^{ж}**дѣ**^{с}**кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **прѣ**^{ж}**ма** = *preajma* (MS. 45, 446, 736), **жѝдовы** = *jidovi* (MS. 45, 455), 457), **жѕдекáта** = *judecata* (MS. 45, 499), **жѣ**^{и} = *jeţ* (MS. 45, 504), **нъдѣжде** = *nădêjde* (MS. 45, 507), **жиѡтвелшѡ** = *jirtvelor* (MS. 45, 530), **жѕдекътшѡ** = *judecător* (MS. 45, 531), **ми**^{ж}**лшкѫ̂** = *mijlocul* (MS. 45, 532, 741), **жáхѫ̂** = *jahul* (MS. 45, 532), **âжѕтшѡ⸗** = *ajutori* (MS. 45, 738), **връ**^{ж}**ма**^{т} = *vrăjmaş* (MS. 45, 855), **жѕдекáтъ** = *judecată* (MS. 45, 871), **нѣнъдъ**^{ж}**дѫи**^{нд} = *nenădăjduind* (MS. 45, 872), **жáле** = *jale* (MS. 45, 882).

S/s (dzialo)

În B 1688 slova *dzialo* apare doar cu valoare cifrică: **Кап ѕ҃** = *Cap 6* (B 1688, 291); la fel şi în MS. 4389. În MS. 45, **ѕ** notează, în orice poziţie, africata *dz*, specifică limbii scrise din zona nordică în perioada veche a românei literare: **съвàт҃**^{н}**кълзѝ** = *să va încăldzi* (MS. 45, 282), **Дѫ**^{м}**незѣ́ѫ**^{л} = *Dumnedzăul* (MS. 45, 283), **â**^{ѕ}**ѕѫ**^{л} = *audzul* (MS. 45, 285), **зúсе** = *dzise* (MS. 45, 445), **тндрептѣ́зъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 446), **зúче** = *dzice* (MS. 45, 499), **â**^{ѕ}**зы** = *audzi* (MS. 45, 501), **бль**^{н}**зытш́рю**^{л} = *blîndzîtoriul* (MS. 45, 507), **зѫ́а** = *dzua* (MS. 45, 531), **зикь**^{нд} = *dzicînd* (MS. 45, 545), **â**^{ѕ}**зúте** = *audzite* (MS. 45, 560), **фрѫ**^{м}**зеле** = *frundzele* (MS. 45, 571), **намїазъзы** = *namiazădzi* (MS. 45, 586), **зúле**^{л}**⸗** = *dzilele* (MS. 45, 727), **бíнекѫвь**^{н}**тѣзъ** = *binecuvînteadză* (MS. 45, 730), **Дѫ**^{м}**незъ**^{ѕ} = *Dumnedzău* (MS. 45, 735), **къзѫ̀** = *cădzu* (MS. 45, 831), **ѕѡ**^{с}**тр⸗** = *dzêstre* (MS. 45, 860), **зи**^{т} = *dzişi* (MS. 45, 878), **т҃**^{н}**три**^{с}**тѣ́зесѣ** = *întristêdze-se* (MS. 45, 881).

З/з (zemle)

Acestă slovă notează în mod exclusiv consoana *z*, în orice poziţie: **зúлеле** = *zilele* (B 1688, 287), **âзѫ́ва** = *Azúva* (B 1688, 288), **ѻбразéли** = *obrazeli* (B 1688, 296), **вѣ**^{н}**пъзѝ** = *vei păzi* (MS. 45, 284), **пáза** = *paza* (MS. 45, 284), **сѫ**^{ѕ}**зидѝ**^{т} = *s-au zidit* (MS. 45, 287), **шезѫт** = *şezut* (MS. 45, 445), **вàслшбозѝ** = *va slobozi* (MS. 45, 550), **мїázънúапте** = *miazănoapte* (MS. 45, 562), **изъ**^{з}**бь**^{н}**дúре** = *izbîndire* (MS. 45, 573), **зáма** = *zama* (MS. 45, 571), **прáзниче** = *praznice* (MS. 45, 728), **съпъзѣ**^{с}**кь** = *să păzesc* (MS. 45, 729), **т҃**^{н}**дръзнáше** = *îndrăznêşte* (MS. 45, 732), **спѫ́за** = *spuza* (MS. 45, 732), **ѣ́**^{з}**дрілоѡ**^{м} = *Ezdrilom* (MS. 45, 736), **вѣзѫ́** = *văzu* (MS. 45, 739), **зълшг̂** = *zălog* (MS. 45, 831), **прѣ́зи**^{л} = *prăzile* (MS. 45, 832), **съ̀лѣ̀пъза**^{с}**къ** = *să le păzască* (MS. 45, 862), **зъчà** = *zăcea* (MS. 45, 863).

И/и (ije)

Această slovă are următoarele valori fonetice:

1. Notează vocala *i*, în orice poziţie: **йнимъ** = *inimă*

(B 1688, 307), **ѝнимилє** = *inimile* (B 1688, 306), **зѝлелє** = *zilele* (B 1688, 287), **шѝ** = *şi* (B 1688, 287), **и᷉зъвъвѣ́щє** = *izbăvêşte* (MS. 45, 283), **кѳви᷄тє** = *cuvinte* (MS. 45, 499), **ѝнима** = *inima* (MS. 45, 499), **причѫ́перѫ** = *pricêperea* (MS. 45, 499), **прѳ᷄чилѡ᷈** = *pruncilor* (MS. 45, 499), **кърърѝ᷅** = *cărările* (MS. 45, 500), **чѐрюрѝ᷅** = *ceriurile* (MS. 45, 500), **чи᷄стѣ́щєѡ** = *cinstêşte-o* (MS. 45, 501), **чинева́** = *cineva* (MS. 45, 502), **ѝнѝми᷅** = *inimile* (MS. 45, 503), **лъщѝмѫ** = *lăţimea* (MS. 45, 503), **лѳ́крѳрил᷅** = *lucrurile* (MS. 45, 504), **вѡ᷈фолѡсѫ̀** = *vor folosi* (MS. 45, 504), **фъръми᷄тє** = *fără minte* (MS. 45, 507), **нѳми᷄тє** = *nu minte* (MS. 45, 507), **би́нє** = *bine* (MS. 45, 509), **ферични᷅** = *fericiţi* (MS. 45, 511), **ни́къю́ры** = *nicăiuri* (MS. 45, 513), **на́мѳрил᷅** = *neamurile* (MS. 45, 727), **дє᷄трѳми́нє** = *dentru mine* (MS. 45, 729), **зи́сє** = *dzise* (MS. 45, 729), **копи́лє** = *copile* (MS. 45, 729), **ти́гри᷈** = *Tígris* (MS. 45, 731), **пъри᷄цы** = *părinţi* (MS. 45, 733), **сфи᷄ци᷅** = *sfinţii* (MS. 45, 733), **зи́сє** = *dzise* (MS. 45, 733), **прѣвє᷈титѡ́рї᷅** = *pre vestitorii* (MS. 45, 737), **а᷉ѳ̀копери᷆** = *au acoperit* (MS. 45, 739), **фїи᷅** = *fiii* (MS. 45, 740), **пъри᷄цилѡ᷈** = *părinţilor* (MS. 4389, 733), **по᷈ни᷄᷈** = *porniţi* (MS. 4389, 733), **фъръделе́цюи́рѣ** = *fărădelegiuirea* (MS. 4389, 733), **вѡ́шри** = *voştri* (MS. 4389, 735).

2. Notează semivocala i la final de silabă: **ма́ика** = *maica* (B 1688, 309) şi pe *i* asilabic: **къ́чи** = *căci* (B 1688, 289), **лѳ́и** = *lui* (B 1688, 315), **то́ци** = *toţi* (B 1688, 309), **ко᷄᷄** = *coţi* (MS. 45, 363), **ни᷄᷄** = *nici* (MS. 45, 445), **кь᷄та᷄᷄** = *cîntaţi* (MS. 45, 447).

3. Prevăzută cu semnul scurtimii (˘), marchează, nesistematic, semivocala *i*, în poziţie finală, după vocală: **дм᷆нѳлѳй** = *Domnului* (B 1688, 288), **лѳ́й** = *lui* (B 1688, 287), **сфѭ᷆тѳлѳй** = *sfîntului* (B 1688, 309) **вавγлѡ́нѳлѳй** = *Vavilónului* (MS. 4389, 735).

Am renunţat la notarea în transcriere a alternanţei consoană dură/ consoană moale, la sfîrşitul unor cuvinte, în grafii ca **херѳви᷆**, transcris *heruvimi* (MS. 45, 363). Considerăm că avem de a face în acest caz cu o simplă alternanţă grafică, fără funcţie distinctivă, rezultat aleatoriu al dorinţei de economie a spaţiului din partea scriptorului. Exemple: **серафи᷆** = *serafimi* (MS. 45, 533), **а᷉ръ᷄᷄** = *iarăşi* (MS. 45, 535, 728), **нѳ᷆вѡ᷈ръ᷈пѳ᷆᷄ѥ** = *nu-mi vor răspunde* (MS. 45, 556), **слѳгъ᷆᷈ѣ́ци** = *slugă-mi eşti* (MS. 45, 559), **т᷆а᷉ѳчѫ᷆** = *îmi aduceam* (MS. 45, 728), **а᷉ра́тъ᷆** = *arată-mi* (MS. 45, 731), **а᷉лє᷄᷄** = *aleşi* (MS. 733), **съ᷆дѣ́мі́є** = *să-mi dea mie* (MS. 733), **ши᷆ва᷈᷅** = *şi-mi va fi* (MS. 747), **а᷉чє́ла᷄᷈** = *acelaşi* (MS. 886), **тръгъ᷄дѳ᷄᷄** = *trăgîndu-şi* (MS. 888).

І/і

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează, de obicei în poziţie iniţială, cu preponderenţă în numele proprii şi în cuvinte neologice, vocala *i*: **ѝла** = *Íla* (B 1688, 288), **і᷉змаи́ль** = *Izmaíl* (B 1688, 287), **і᷉сраи́л** = *Israíl* (B 1688, 309); notează, de asemenea, în aceeaşi poziţie, şi semivocala *i*: **і᷉аре́дь** = *Iaréd* (B 1688, 287), **і᷉есефи́м᷆** = *iesefím* (B 1688, 305), **І᷉ер᷈лм** = *Ierusalim* (MS. 45, 364), **і᷉wсафа᷆᷄** = *Iosafat* (MS. 45, 374), **і᷉о᷈да̀нѳлѳй᷄᷄** = *Iordánului* (MS. 45, 459), **і᷉еровоа᷆** = *Ierovoam* (MS. 45, 468).

2. Notează, uneori, în poziţie mediană, accentuată sau neaccentuată, vocala *i* (pentru valoarea accentuată fiind folosită, în B 1688, mai ales slova **и́**, vezi mai sus): **фі́ю᷅** = *fiiul* (B 1688, 300), **сарѳ́іеи** = *Saruíei* (B 1688, 288), **ца́рінї᷅** = *ţarinile* (MS. 45, 728), **зі́серъ** = *dziseră* (MS. 45, 729), **състі᷄᷄гъ** = *să stingă* (MS. 45, 730), **копі́лѳ᷅** = *copilul* (MS. 45, 733), **прѐті́нє** = *pre tine* (MS. 45, 735), **а᷉ѳ̀ прі᷄сь** = *au prins* (MS. 45, 737), **чірє́зи᷅** = *cirezile* (MS. 45, 738), **бисе́річи᷅** = *bisêricile* (MS. 45, 738), **зі́сє** = *dzise* (MS. 45, 739), **а᷉ѳперї᷆᷆** = *au pierit* (MS. 45, 740), **ръдъчі́на** = *rădăcina* (MS. 45, 741), **ръ᷈плътірє** = *răsplătire* (MS. 45, 742), **са᷉мі́ра᷆᷆** = *s-au mirat* (MS. 45, 745), **сфі᷄ці᷄а᷉ѳ** = *sfinţindu* (MS. 746), **бі́некѳвь᷄та́ръ** = *binecuvîntară* (MS. 45, 750), **стъпьні́ръ** = *stăpîniră* (MS. 45, 750), **стрігу́ръ** = *strigară* (MS. 45, 750), **чє᷅чісъспа́рїє** = *cel ci să sparie* (MS. 45, 751), **сфі᷄телѡ᷈** = *sfintelor* (MS. 45, 751).

3. Notează, uneori, în MS. 4389, pe *i* asilabic final: **бърва᷄ї᷆** = *bărbaţi* (MS. 4389, 748), **вѡ᷆** = *voi* (MS. 4389, 749).

І/ї

Prezentă în textele editate de noi doar ca minusculă, această slovă are următoarele valori:

1. Notează vocala *i*, apărînd mai ales înaintea altei vocale: **фїюл́** = *fiiul* (B 1688, 289), **щїи** = *ştii* (B 1688, 300), **слѳ́щїи** = *slugii* (B 1688, 300), **а᷉вѳ́цїє** = *avuţie* (B 1688, 314), **ці́є** = *ţie* (B 1688, 307, MS. 45, 284 şi 501), **къла̄торі́ѧ** = *călătoriia* (MS. 45, 499), **скрі́є** = *scrie* (MS. 45, 503), **а᷉вѳ́цї́є** = *avuţie* (MS. 45, 505), **вѳ́кѳрі́є** = *bucurie* (MS. 45, 505 şi 848), **щїи᷄᷅** = *ştiind* (MS. 45, 513), **вѧ̀скрі́є** = *va scrie* (MS. 45, 558), **веселїє᷄᷆** = *veseliei* (MS. 45, 561), **пѳ᷈сті́ю** = *pustiiu* (MS. 45, 571), **пр᷈рочїѧ** = *prorociia* (MS. 45, 723), **гъ᷄дїѧм** = *gîndiiam* (MS. 733), **вѡ᷅нічі́є** = *volnicie* (MS. 45, 886), **веселїє** = *veselie* (MS. 45, 887), **фі́ѧрълє** = *fiarăle* (MS. 45, 888), **са́бїє** = *sabie* (MS. 4389, 749), **робїє** = *robie* (MS. 4389, 750).

2. Notează semivocala *i*: **а᷉мїа́зъзи** = *amiazăzi* (B 1688, 294), **мїе́й** = *miei* (B 1688, 307), **мїе́ѳ** = *mieu* (B 1688, 307), **мїа́зъноа́пте** = *miazănoapte* (MS. 45, 287 şi 747), **вїа́цъ** = *viaţă* (MS. 45, 501), **намїазъзы** = *namiazădzi* (MS. 45, 586), **мїе́ѳ** = *mieu* (MS. 45, 728).

3. Semnul ¯ *(i* suprascris), plasat foarte frecvent la sfîrşitul unui cuvînt, notează semivocala *i*, vocala *i*, sau vocala *e*. Am optat de fiecare dată pentru valoarea impusă de contextul fonetic. În caz de dubiu, am privilegiat rostirea literară actuală: **вє᷅а᷉проп̄їѧ** = *vei apropiia* (MS. 45, 499), **съпрї̄ма᷈къ** = *să priimască* (MS. 45, 499), **къла̄торї̄ѧ** = *călătoriia* (MS. 45, 499), **а᷉лцї̄** = *alţii* (MS. 45, 501), **нещї̄᷄᷅** = *neştiind* (MS. 45, 503), **дре᷄тъцї̄** = *dreptăţii* (MS. 45, 506), **ме́щерї̄** = *meşterii* (MS. 45, 507), **прїѧ̄тенї̄** = *priêtenii* (MS. 45, 507), **пър᷄нцї̄** = *părinţii* (MS. 45, 509), **съц ф̄і́є** = *să-ţi fie* (MS. 45, 516), **мл᷈те́нї̄** = *milostenii* (MS. 45, 727), **бъ᷅ва́цї̄** = *bărbaţii* (MS. 45, 729), **сфи᷄цї̄** = *sfinţii* (MS. 45, 733), **прѐве᷈титѡ́рї̄** = *pre vestitorii* (MS. 45, 737), **четъцї̄** = *cetăţii* (MS. 45, 742), **ѡ᷅кї̄** = *ochii* (MS. 45, 742).

К/к (caco)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează în mod exclusiv consoana *c*, în orice poziţie: **къторъ** = *cătră* (B 1688, 295, MS. 45, 501), **зикѫ́нДь** = *zicînd* (B 1688, 295), **а̂коло́** = *acoló* (B 1688, 287), **а̂дъ"кѣ** = *adîncă* (MS. 45, 446), **нъдъ"ждѣ̂кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **кь"та"** = *cîntaţi* (MS. 45, 447), **а̂коло̀** = *acoló* (MS. 45, 448), **Корѐ** = *Coré* (MS. 45, 459), **кѫвьн"** = *cuvînt* (MS. 45, 499), **кѫра"** = *curat* (MS. 45, 503), **ка́лѧ** = *calea* (MS. 45, 513), **а̂тѡ"ма** = *atocma* (MS. 45, 515), **фъкѫтѫса** = *făcutu-s-au* (MS. 45, 519), **ка́та** = *cartea* (MS. 45, 859), **къ̂ръ́имѣ** = *călărimea* (MS. 45, 859), **трѣ́ни** = *trêbnic* (MS. 45, 876), **съва̀т"кѫнѫна** = *să va încununa* (MS. 45, 886).

Pentru a evita confuzia cu consoanele palatale corespondente (*che*, *chi*), în transcriere, am redat slova **к** prin *k* (consoana velară surdă), în situaţia în care această slovă, în cuvinte preluate ca atare din originalul grecesc, apare urmată de **хе/ хѝ**, ca în exemplele: **во́кхе** = *Vókhe* (B 1688, 391), **заккхи́лор̀** = *zakhílor* (B 1688, 306).

2. Notează consoanele palatale *che* şi *chi*, atunci cînd este urmată de **ѥ**, **и**, **і**, **ї**, **ѣ**, **ю**, **ѧ** sau **ꙗ**: **кїе́дрѫ** = *chiedru* (B 1688, 309), **кїема́"** = *chiemat* (B 1688, 295), **кинь** = *chip* (B 1688, 298), **а́̆ѫкема́"** = *au chemat* (MS. 45, 446), **ѫра́кѧ** = *urêchea* (MS. 45, 499), **ѡ̆́ки** = *ochii* (MS. 45, 501), **т"кезъшѫ** = *închezăşui* (MS. 45, 502), **ки"** = *chip* (MS. 45, 503), **съкіа́мъ** = *să cheamă* (MS. 45, 512), **кера́"** = *cherast* (MS. 45, 514), **т"кіагъ** = *încheagă* (MS. 45, 516), **ѡ́кїї** = *ochii* (MS. 45, 833), **кема́ре** = *chemare* (MS. 45, 870), **т"пърека́ре** = *împărechêre* (MS. 45, 871).

Л/л (liude)

Notează în mod exclusiv consoana lichidă *l*, în orice poziţie: **ле́мнѫл** = *lemnul* (B 1688, 312), **нѫмеле** = *numele* (B 1688, 312), **га́лбени** = *galbeni* (B 1688, 307), **фі́ю̂л** = *fiiul* (B 1688, 300), **гла́сѫ̂** = *glasul* (MS. 45, 284), **лъкѫи"** = *lăcuim* (MS. 45, 287), **До"нѫ̂** = *Domnul* (MS. 45, 447), **а̂коло̀** = *acoló* (MS. 45, 448), **Лива́нѫлѫ"** = *Livánului* (MS. 45, 454), **паримӥ̀ле** = *parimiile* (MS. 45, 499), **Дѡ"нѫлѫ** = *Domnului* (MS. 45, 500), **кѫвь"тѫ̂** = *cuvîntul* (MS. 45, 501), **къ̀ле** = *căile* (MS. 45, 502), **чл̀** = *cêle* (MS. 45, 503), **ка́рел̀** = *carele* (MS. 45, 504), **дъ̂тѫ̂** = *dăstul* (MS. 45, 834), **лі"вілѡ** = *limbilor* (MS. 45, 886), **лѡ́кѫ̂** = *locul* (MS. 45, 886).

М/м (mislete)

Notează în mod exclusiv consoana *m*, în orice poziţie: **ма́ика** = *maica* (B 1688, 309), **нѫмеле** = *numele* (B 1688, 312), **і̂есефи́м̀** = *iesefím* (B 1688, 305), **т"пъра́тѫ̂** = *împăratul* (MS. 45, 283), **ма"ка** = *maica* (MS. 45, 283), **прѣ̂жма** = *preajma* (MS. 45, 446), **До"нѫ̂** = *Domnul* (MS. 45, 447), **мьестрі́е** = *măiestrie* (MS. 45, 499), **мь"тѫ̀ре** = *mîntuire* (MS. 45, 505), **мѫ̂тъ** = *multă* (MS. 45, 508), **ръмь́не** = *rămîne* (MS. 45, 508), **мл̂стивѫ̂** = *milostivul* (MS. 45, 511), **ӥмима** = *inima* (MS. 45, 516), **филі̂стіи"** = *Filistiim* (MS. 45, 835), **ми"те** = *minte* (MS. 45, 893), **жѫмъта́те** = *jumătate* (MS. 45, 895), **мѡ́ре** = *moarte* (MS. 45, 903).

Н/н (naş)

Notează în mod exclusiv consoana *n*, în orice poziţie: **на́̀лте** = *nalte* (B 1688, 317), **ӥнимъ** = *inimă* (B 1688, 307), **а̂мо́н̀** = *Amón* (B 1688, 320), **ни"** = *nici* (MS. 45, 445), **нъдъ"ждѣ̂кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **тдрепті́ѧъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 446), **т"трѫ** = *întru* (MS. 45, 447), **До"нѫ̂** = *Domnul* (MS. 45, 447), **кь"та"** = *cîntaţi* (MS. 45, 447), **т"фи"серьсь** = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), **мл̂сте́нӥ** = *milostenii* (MS. 45, 727), **прѐми́не** = *pre mine* (MS. 45, 728), **ни́мѫ̂** = *neamul* (MS. 45, 731), **а̂тѫ"чѧ** = *atuncea* (MS. 45, 733), **би́не** = *bine* (MS. 45, 735), **ха"манѫ̂** = *hatmanul* (MS. 45, 737), **ні́ме** = *nime* (MS. 45, 836), **і̂wана́да"** = *Ioanáthan* (MS. 45, 839), **сфь"тъ** = *sfîntă* (MS. 45, 903), **пль"сѫ** = *plînsu* (MS. 45, 904).

О/о (on)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează vocala şi semivocala *o*, în orice poziţie: **е̂звѡ́к̀** = *Ezvóc* (B 1688, 287), **ѡ̀рга́нелє** = *organele* (B 1688, 322), **цїйто́арєи** = *ţiitoarei* (B 1688, 287), **то́атє** = *toate* (B 1688, 290), **но́а"тѣ** = *noaptea* (B 1688, 294), **мо́а"тє** = *moarte* (MS. 45, 287), **къльторї́а** = *călătoriia* (MS. 45, 499), **копила́шѫ̂** = *copilaşul* (MS. 45, 499), **тоа́тъ** = *toată* (MS. 45, 501), **тоӑ** = *toiag* (MS. 45, 505), **ваповъцѫ** = *va povăţui* (MS. 45, 505), **бл̂гослwвє́нїа** = *blagosloveniia* (MS. 45, 506), **си"цитоа́ре** = *simţitoare* (MS. 45, 507), **ро́а́да** = *roada* (MS. 45, 511), **скоа́те** = *scoate* (MS. 45, 513), **погwрь̀** = *pogorî* (MS. 45, 729), **вец̄т"тоа́рче** = *veţi întoarce* (MS. 45, 731), **аколѡ́** = *acoló* (MS. 45, 737), **ко"тѫ̂** = *cortul* (MS. 45, 748), **въ"тоа́съ** = *vîrtoasă* (MS. 45, 749), **ми"локѫл** = *mijlocul* (MS. 4389, 754), **тоатѫ** = *toată* (MS. 4389, 754).

2. Notează, uneori, în poziţie mediană accentuată, diftongul *oa*, scris, de regulă, **wа́**, ca în exemplele: **тнwпѣ̀тѣ** = *în noaptea* (B 1688, 299), **тwтъ** = *toată* (B 1688, 311), **добитwче** = *dobitoace* (MS. 45, 376), **корwна** = *coroana* (MS. 45, 378).

П/п (pocoi)

Notează exclusiv consoana *p*, în orice poziţie: **погорѫ̀** = *pogorî* (B 1688, 296), **пли́н̀** = *plin* (B 1688, 296), **а̂пѫсь** = *apus* (B 1688, 296), **пъмъ"тѫ̂** = *pământul* (MS. 45, 284), **пра̂** = *prah* (MS. 45, 445), **прѣ̂жма** = *preajma* (MS. 45, 446), **т"прѫ** = *întru* (MS. 45, 447), **пре̂стѣ** = *preste* (MS. 45, 736), **пѫтѣ́рѧ** = *putêrea* (MS. 45, 741), **лепъда́те** = *lepădate* (MS. 45, 849), **пъка́те** = *păcate* (MS. 45, 869), **пътіми"** = *pătimim* (MS. 45, 869), **а̂плекътѫр̄** = *aplecături* (MS. 45, 904).

Р/р (rîţă)

Notează exclusiv consoana *r*, în orice poziţie: **рѫви́нь** = *Ruvín* (B 1688, 290), **пре** = *pre* (B 1688, 288), **пърѝнцилор̀ вѡ́шри** = *părinţilor voştri* (B 1688, 296), **пра̂** = *prah* (MS. 45, 445), **прѣ̂жма** = *preajma* (MS. 45, 446), **т"трѫ** = *întru* (MS. 45, 447), **т"фи"серьсь** = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), **Іо̂рда̀нѫлѫ"** = *Iordánului* (MS. 45, 459), **прѐми́не** = *pre mine* (MS. 45, 504), **ка́рел̄** = *carele* (MS. 45, 736), **вѡ̄а̂копер̄** = *voi acoperi* (MS. 45, 737), **мъгѫрі̄** = *măgurii* (MS. 45, 739), **дрепт** = *drept* (MS. 45, 745), **тра́ю̂л** = *traiul* (MS. 45, 748),

ѕ҃шѕри҃ = *suişurile* (MS. 45, 749), **аѕр** = *aur* (MS. 45, 849), **стра́же** = *straje* (MS. 45, 849), **рꙋ҃та́тѣ** = *răotatea* (MS. 45, 869), **а̂рдѣ̀** = *ardea* (MS. 45, 904).

С/с (slovo)

Notează exclusiv consoana *s*, în orice poziţie: **саѕ** = *s-au* (B 1688, 296), **сїкри́юль** = *sicriiul* (B 1688, 296), **престє** = *preste* (B 1688, 299), **пѕ́т̀** = *pus* (B 1688, 299), **съ҃ѥ** = *sînge* (MS. 45, 284), **тѕр҃бѕрꙋ́съ** = *turbură-să* (MS. 45, 445), **нъдъ҃ждѕ́кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **т҃фи҃серьсь** = *înfiţoşeră-să* (MS. 45, 447), **сть҃гѡ** = *stînghea* (MS. 45, 461), **Ви҃савѣ̀є** = *Virsavée* (MS. 45, 463), **чи҃стє** = *cinste* (MS. 45, 737), **съ҃а́съ** = *să iasă* (MS. 45, 739), **пр҃чѡсеръ** = *purcêseră* (MS. 45, 741), **фрѕмша́съ** = *frumoasă* (MS. 45, 743), **спрѣ̀** = *spre* (MS. 45, 745), **ка́са** = *casa* (MS. 45, 747), **повѣ́ст҃іръ**= *povestiră* (MS. 45, 849), **глаⷭ** = *glas* (MS. 45, 869), **са́тє** = *sate* (MS. 45, 869), **вь҃тwⷭ** = *vîrtos* (MS. 45, 870), **къторъ** = *cătră* (MS. 45, 282), **ръсъри҃т** = *răsărit* (MS. 45, 282), **тѕр҃бѕрꙋ́съ** = *turbură-să* (MS. 45, 445).

Т/т/т (tverdu)

Notează exclusiv consoana *t*, în orice poziţie: **то́т҃** = *tot* (B 1688, 302), **къторъ** = *cătră* (B 1688, 302), **ѣ̂гупетѕлѕ҃и** = *Eghipetului* (B 1688, 311), **къторъ** = *către* (MS. 45, 282), **ръсъри҃т** = *răsărit* (MS. 45, 282), **тѕр҃бѕрꙋ́съ** = *turbură-să* (MS. 45, 445), **кь҃та҃и҃** = *cîntaţi* (MS. 45, 447), **т҃трѕ** = *întru* (MS. 45, 447), **сть҃гѡ** = *stînghea* (MS. 45, 461), **а̂ѕфъкѕ҃т** = *au făcut* (MS. 45, 736), **вьртѕтѣ** = *vîrtutea* (MS. 45, 739), **дрепт** = *drept* (MS. 45, 745), **трѕпѕлѕ҃** = *trupului* (MS. 45, 747), **тоа́тъ** = *toată* (MS. 45, 749), **а̂ѕклъдиⷮ** = *au clădit* (MS. 45, 751), **съ҃бъто́дре** = *sărbătoare* (MS. 45, 876), **сь҃бъта** = *sîmbăta* (MS. 45, 877), **а҃ѕкѕвь҃та҃т** = *au cuvîntat* (MS. 45, 878), **тірансⷯ** = *tiranul* (MS. 45, 896).

ѕ/ѕ (ucu)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează, frecvent, vocala *u*, în orice poziţie, de obicei în interiorul şi la sfîrşitul cuvîntului: **лѕкрѕри** = *lucruri* (B 1688, 304), **а̂ѕ мѕри҃т** = *au murit* (B 1688, 303), **нѕ́** = *nu* (B 1688, 317), dar şi la început de cuvînt, în MS. 45: **иѕ́ѕчи҃ⷭ** = *i-au ucis* (MS. 45, 284), **съ̂ ѕ҃гъ** = *să-l ungă* (MS. 45, 283), **ѕсъбїѧ** = *usăbiia* (MS. 45, 504), **фѕцы҃ⷯ** = *fugind* (MS. 4389, 754), **ѕчи́дє** = *ucide* (MS. 4389, 758).

2. Notează vocala *u* final: **кѧ́ндѕ** = *cîndu* (B 1688, 314), **зикѧ́нѣѕ** = *zicîndu* (B 1688, 314), **лъкѕе́скѕ** = *lăcuiescu* (B 1688, 290), **ѣ̂ра̀тъмъи҃дѕ** = *era tămîîndu* (MS. 45, 286), **а̂жѕнсѕ** = *ajunsu* (MS. 45, 382), **дwрмѕ** = *dormu* (MS. 45, 501), **дрепт҃ѕ** = *dreptu* (MS. 45, 506), **стрь҃бѕ** = *strîmbu* (MS. 45, 506), **кѕцетѕ** = *cugetu* (MS. 45, 507), **кѕвь҃тѕ** = *cuvîntu* (MS. 45, 510), **wт҃ѕ** = *omu* (MS. 45, 512), **кѕ҃вѕ** = *cuibu* (MS. 45, 516), **кь҃мѕ** = *cîmpu* (MS. 45, 516), **чѣрѕ** = *cercu* (MS. 45, 728), **змарагѕ** = *zmaragdu* (MS. 45, 735), **Ѣгипѣтѕ** = *Éghiptu* (MS. 45, 740), **т҃тwрсѕ** = *întorsu* (MS. 45, 741), **съгѕи҃нѕ** = *sîrguindu* (MS. 45, 745), **фа́пѣтѕ** = *faptu* (MS. 45, 746), **сфі҃ци҃нѕ** = *sfinţindu* (MS. 45, 746), **кор҃тѕ** = *cortu* (MS. 45, 748), **мѣгѕ** = *mergu* (MS. 45, 750), **пѕтери҃ѧ҃** = *puterile* (MS. 45, 850), **саѕдепъ҃тѧ҃т** = *s-au depărtat* (MS. 45, 850), **ки҃п** = *chip* (MS. 45, 852), **кѕ҃то́рю҃ѧ** = *cuptoriul* (MS. 45, 905).

3. Notează semivocala *u*: **гръ́ѕ** = *grîu* (B 1688, 294), **тъѕ** = *tău* (MS. 4389, 754), **рѕшинатѕсѣѕ** = *ruşinatu-se-au* (MS. 4389, 755).

ОУ/оу (u)

Notează vocala *u*, de obicei la început de cuvînt: **оу҃ндє** = *unde* (B 1688, 287), **оу҃нѣть дє лє́мнѕлѕи** = *untdelemnului* (B 1688, 306), **їоу́дїи҃** = *Iúdii* (B 1688, 290), **wр҃оу҃нѧ҃є** = *oriunde* (MS. 45, 506), **оу҃ргїа҃м** = *urgiia* (MS. 45, 508), **оу҃рѣ́кѫ** = *urêchea* (MS. 45, 511), **оу҃рїа́шїлwр** = *uriiaşilor* (MS. 45, 512), **оу҃гюл** = (MS. 4389, 758).

Ф/ф (fertă)

Notează în mod exclusiv consoana *f*, în orice poziţie: **фечо́рїи҃** = *feciorii* (B 1688, 287), **фа́та** = *fata* (B 1688, 288), **са́ф҃** = *Sáf* (B 1688, 289), **фрѕмю́асъ** = *frumoasă* (MS. 45, 283), **феричи҃т** = *fericit* (MS. 45, 445), **т҃фи҃серьсь** = *înfiţoşeră-să* (MS. 45, 447), **фі҃юле** = *fiiule* (MS. 45, 500), **мъфъкѕ҃** = *mă făcui* (MS. 45, 500), **фичю́ры** = *ficiori* (MS. 45, 503), **а̂ѕфъкѕ҃т** = *au făcut* (MS. 45, 736), **фа́ца** = *faţa* (MS. 45, 742), **сѕ҃флетѕ҃ⷯ** = *sufletul* (MS. 45, 743), **фръці҃м** = *frăţiia* (MS. 45, 852), **сефі҃ла** = *Sefíla* (MS. 45, 853), **фі́ли҃п** = *Fílip* (MS. 45, 870), **жа҃ф** = *jaf* (MS. 45, 895).

Х/х (her)

Notează în mod exclusiv consoana *h*, în orice poziţie: **хїе́рь** = *hier* (B 1688, 301), **хїерестрѕ҃и҃** = *hierestrui* (B 1688, 301), **закѣхи́лорꙋ҃** = *zakhílor* (B 1688, 306), **хwта́рѕ҃ⷯ** = *hotarul* (MS. 45, 283), **мохꙋорь҃т** = *mohorît* (MS. 45, 362), **праꙋ҃** = *prah* (MS. 45, 445), **ва҃̂ѡ̂дихꙋны** = *va odihni* (MS. 45, 499), **ла҃ц҃ѕхꙋ** = *lanţuh* (MS. 45, 499), **хъръзе́ⷭкь** = *hărăzesc*, **хáрѕры** = *haruri* (MS. 45, 501), **хwта́рѕ҃ⷯ** = *hotarul* (MS. 45, 508), **хотъра́ще** = *hotărăşte* (MS. 45, 510), **пъхáрꙋ҃ъ** = *păhară* (MS. 45, 514), **хь҃вѕ҃ⷯ** = *hîrbul* (MS. 45, 516), **ха҃̂дем҃кѫ** = *haldeiască* (MS. 45, 672), **ха҃р** = *har* (MS. 45, 728), **а҃ѯ҃ѕ҃ⷯ** = *duhul* (MS. 45, 729), **ха нел҃** = *hainele* (MS. 45, 730), **драхꙋмъ** = *drahmă* (MS. 45, 731), **хїа́рѣ** = *hiêrea* (MS. 45, 731), **а̂хїа́ха҃р** = *Ahiáhar* (MS. 45, 734), **хѕ́дицил҃** = *hudiţile* (MS. 45, 735), **лаѕхрѣни҃т** = *l-au hrănit* (MS. 45, 736), **навѕхwдwнѡсwр** = *Navuhodonósor* (MS. 45, 736), **ха҃тманѕ҃ⷯ** = *hatmanul* (MS. 45, 737), **ха҃̂деилwр** = *haldeilor* (MS. 45, 739), **хътмъни́є҃** = *hătmăniei* (MS. 45, 739), **wдихꙋне҃** = *odihnei* (MS. 45, 744).

Ѱ/ѱ (psi)

Această slovă notează în mod exclusiv grupul consonantic *ps*, în orice poziţie: **лиѱи́** = *lipsi* (B 1688, 311), **рѕѱє** = *rupse* (B 1688, 332, MS. 45, 381), **наѕ҃лиѱи҃т** = *n-au lipsit* (MS. 45, 363), **лиѱа̀ⷭкъ** = *lipsască* (MS. 45, 500), **съ҃рѕ҃ⷯѱеръ** = *să rumpseră* (MS. 45, 500), **лиѱин҃ц҃** = *lipsiţi* (MS. 45, 504), **ли́ѱъ** = *lipsă* (MS. 45, 505), **лиѱ́ще** = *lipsêşte* (MS. 45, 508), **лиѱи҃т** = *lipsit* (MS. 45, 517), **коа́ѱеле** = *coapsele* (MS. 45, 674), **коа́ѱъ** = *coapsă* (MS. 45, 744), **нелиѱи҃ц҃** = *nelipsiţi* (MS. 45, 852), **са҃ѱаки** = *Sampsachi* (MS. 45, 858), **прокоѱа́лъ** = *procopsală* (MS. 45, 870).

Sporadic, grupul consonantic *ps* este transpus şi prin **пс**, precum: **рѳпсе́** = *rupse* (B 1688, 322).

Ѿ/ѡ (ot)

Această slovă are următoarele valori:

1. Notează de regulă vocala *o*, în orice poziţie: **ѡ̂кóль** = *ocol* (B 1688, 295), **ѡ̆мѳл̂** = *omul* (B 1688, 295), **лѡ́рь** = *lor* (B 1688, 295), **нехáѡ** = *Neháo* (B 1688, 333), **ѡâдѳсеръ** = *o aduseră* (MS. 45, 283), **дѡ̂мы** = *dormi* (MS. 45, 501), **ваâдáѡще** = *va adaoge* (MS. 504), **Дѡмнѳ̀** = *Domnul* (MS. 45, 510), **âпѡ‿** = *apoi* (MS. 45, 511), **съ҃нѳдвѡрѫ̂къ** = *să nu dvorească* (MS. 45, 513), **вàѡдиᵛны** = *va odihni* (MS. 45, 517), **съ҃̂дѡмолиᵋ̂къ** = *să-l domolească* (MS. 45, 869), **мі҃жлѡкѳ̀** = *mijlocul* (MS. 45, 853), **ѡ̂бьᵖшı̂ᵐ̂дѳсъ** = *obîrşindu-să* (MS. 45, 886), **âпрóцилѡр** = *a proştilor* (MS. 45, 895), **звїерáвѡ̂ᵖ** = *zbiera-vor* (MS. 4389, 758), **тѳтѳрѡ̂ᵖ** = *tuturor* (MS. 4389, 758).

2. Notează semivocala *o* în diftongul *oa*: **ѡ̂áменїй̆** = *oamenii* (B 1688, 315).

3. Asemenea lui **о** cu accent, şi **ѡ** accentuat notează frecvent diftongul *oa:* **рю́ѡделе** = *roadele* (MS. 45, 506), **кѳвїю́се** = *cuvioase* (MS. 45, 508), **креди҃ᵐ̂чю́се** = *credincioase* (MS. 45, 509), **кѳню́ще** = *cunoaşte* (MS. 45, 514), **кю́телє** = *coatele* (MS. 45, 519).

4. O utilizare specială a acestei slove, care tinde să capete în text funcţia unei veritabile norme ortografice, este notarea secvenţei fonetice corespunzătoare diftongilor *ua* şi *uă* din ortoepia românească actuală. Cu o consecvenţă ridicată, **ѡ** apare în formele flexionare ale cuvintelor precum substantivul *ziuă/ ziua*, verbul *plouă*, numeralele *două*, *nouă*, forma verbală *luă* etc. Întrucît nu avem nici o dovadă că diftonigii *uă* şi *ua* ca atare existau şi erau rostiţi întocmai cum îi rostim astăzi, am transcris peste tot, în aceste cazuri, pe **ѡ** prin *o*. Dintre sutele de recurenţe cu grafie identică, reproducem cîteva: **дóаѡ** = *doao* (MS. 45, 287), **âмъ҃ᵐдóаѡ** = *amîndoao* (MS. 45, 287), **нóаѡ** = *noao* (MS. 45, 287), **дю́аᵚ** = *doao* (MS. 45, 362, 501), **ню́аᵚ** = *noao* (MS. 45, 499), **âмь҃ᵐ̂дю́аᵚ** = *amîndoao* (MS. 45, 511).

Potrivit aceluiaşi raţionament, am transcris slova **ѡ** prin *o* şi în formele flexionare ale verbului *a lua*, în secvenţe în care ortografia actuală recomandă notarea vocalei *ă*: **шı̀ лѳ̀** = *şi luo* (B 1688, 288), **лѳѡтóрилє** = *luotorile* (B 1688, 311).

Ц/ц (ţi)

Acest grafem chirilic notează în mod exclusiv consoana *ţ*, în orice poziţie: **цíє** = *ţie* (B 1688, 302), **фáца** = *faţa* (B 1688, 302), **виці́їй** = *viţeii* (B 1688, 302), **цíє** = *ţie* (MS. 45, 283), **съсимецїı̀** = *să simeţiia* (MS. 45, 283), **кь҃тáᵐ҃** = *cîntaţi* (MS. 447), **т҃ᵐ̂целе҃ᵐчю́нѣ** = *înţelepciunea* (MS. 45, 499), **симᵐ̂цúрѣ** = *simţirea* (MS. 45, 499), **аᴧ̂цїı̆‿** = *alţii* (MS. 45, 501), **креди҃ᵐ̂цъ** = *credinţă* (MS. 45, 506), **вѳнътъц‿** = *bunătăţi* (MS. 45, 510), **жѳдéцѳ̀** = *judeţul* (MS. 45, 511), **пѡ̀ᵖцы** = *porţi* (MS. 45, 513), **т҃ᵐ̂въцътѳ́ра** = *învăţătura* (MS. 45, 514), **скопи҃ᵐ̂** = *scopiţi* (MS. 672), **прéᵚцилѡᵖ** = *preoţilor* (MS. 728), **цáра** = *ţara* (MS. 728), **фáца** = *faţa* (MS. 729), **скѳлаᵐ҃̂въ** = *sculaţi-vă* (MS. 732), **аᴧ̂бѧцел‿** = *albeţele* (MS. 734), **т҃ᵐпъръцı̂а** = *împărăţia* (MS. 735), **тѡ҃ᵐ̂‿** = *toţi* (MS. 735), **трımиць҃ᵐᴧ** = *trimiţînd* (MS. 743), **сѳ҃т҃ᵐ̂фрь҃ᵐсецаᵐ** = *s-au înfrîmseţat* (MS. 745), **âтотцїитóрю̂ᴧ** = *Atoţiitoriul* (MS. 4389, 758).

Ш/ш (şa)

Acest grafem notează în mod exclusiv consoana *ş*, în orice poziţie: **шı̀** = *şi* (B 1688, 287), **шъзѳ̀** = *şăzú* (B 1688, 301), **âшà** = *aşa* (B 1688, 301), **мѳ̀шкóи** = *muşcoi* (B 1688, 314), **ѳ̀ша** = *uşa* (MS. 45, 64), **вашедѣ̀** = *va şedea* (MS. 45, 283), **шı̀** = *şi* (MS. 45, 283), **шезѳ̀т** = *şezut* (MS. 45, 445), **копилáшѳ̀ᴧ** = *copilaşul* (MS. 45, 499), **шѳвъ‿те** = *şuvăite* (MS. 45, 500), **ѳ̆шил‿** = *uşile* (MS. 45, 501), **âᵐ̂ешиᵐ** = *am ieşit* (MS. 45, 503), **âша** = *aşa* (MS. 45, 504), **шíпоти‿** = *şipotile* (MS. 45, 504), **шовьа́ще** = *şovăiêşte* (MS. 45, 507), **дешеᵖтаᵐ** = *deşertat* (MS. 586), **лъкáшѳлѳ̀‿** = *lăcaşului* (MS. 727), **саᵚнѣ̀âшезаᵐ** = *s-au neaşezat* (MS. 728), **âчѣ́жш‿** = *acêeaşi* (MS. 729), **съ҃̂ътшᵚ‿** = *sănătoşi* (MS. 731), **ıа҃̆ръᵚ‿** = *iarăşi* (MS. 735), **дъшеᵖци** = *dăşerţi* (MS. 737), **лъкáшел‿** = *lăcaşele* (MS. 738), **нѳ̀вà̂ешı̀** = *nu va ieşi* (MS. 739), **ченѳ̀ше** = *cenuşe* (MS. 744), **шезь҃ᵐᴧ** = *şezînd* (MS. 745), **дъшкиᵐ҃ᴧ** = *dăşchiind* (MS. 745), **дъшкиᵐ҃ᴧ** = *dăşchiind* (MS. 749).

Щ/щ (ştea)

Această slovă notează, în mod frecvent, grupul consonantic *şt*, în orice poziţie: **щїи** = *ştii* (B 1688, 300), **âчéщѣ** = *aceştia* (B 1688, 287), **нáᵚщиѳᵐ** = *n-au ştiut* (MS. 45, 283), **ѥщи** = *eşti* (MS. 45, 284), **нище** = *nişte* (MS. 45, 445), **повєᶜтѣ́щеми** = *povêşteşte-mi* (MS. 45, 526), **щиᵚ** = *ştiu* (MS. 45, 834), **мещеᵖшѳ́гѳᵑ‿** = *meşteşuguri* (MS. 45, 854), **фїещекáрєᴧ‿** = *fieştecarele* (MS. 856).

Ч/ч (cerfu)

Această slovă chirilică notează, în mod exclusiv, consoana africată *č*, în orice poziţie, şi anume:

1. cînd aceasta este urmată de *e*: **четáтѣ** = *cetatea* (B 1688, 298), **зúче** = *zice* (B 1688, 323), **сѣчѧ́ᵖче** = *să cêrce* (MS. 45, 282), **фъчѧᵐ** = *făceam* (MS. 45, 727), **чѧᴧ‿** = *cêle* (MS. 45, 728), **âчеᶜта** = *acesta* (MS. 45, 730), **беᵖвá́че** = *berbêce* (MS. 45, 732), **чéлѳ‿** = *celui* (MS. 45, 734), **фáчевѡ‿** = *face-voi* (MS. 45, 834), **порь҃ᵐчеᴧ‿** = *porîncele* (MS. 45, 834), **чеᵖчеть҃ᵐ̂дѳ‿** = *cercetîndu-i* (MS. 45, 835);

2. cînd aceasta este urmată de *i*: **тчúнсь** = *încins* (B 1688, 298), **ма́ичїи** = *maicii* (B 1688, 323), **ни҃‴** = *nici* (MS. 45, 445), **чı҃ᵐчızеᶜ‿** = *cincidzeci* (MS. 45, 728), **чıрéзиᴧ‿** = *cirezile* (MS. 45, 738), **прѳ҃ᵚчı̂‿** = *pruncii* (MS. 45, 739), **ръдъчúна** = *rădăcina* (MS. 45, 741), **чúне** = *cine* (MS. 45, 743), **съзгьᵖчúръ** = *să zgîrciră* (MS. 45, 835), **пшрь҃ᵐчıᵐ** = *porîncit* (MS. 45, 836), **лѳчїѧсшáреᴧ‿** = *luciia soarele* (MS. 841);

3. cînd aceasta este urmată de altă vocală (*a*, *o*, *u*) sau de un diftong (*iu*). În aceste cazuri, am aplicat regula din ortografia modernă, transcriind prin *ce* sau *ci*, conform normelor actuale: **âчáста** = *aceasta* (B 1688, 323), **фечóри** = *feciori* (B 1688, 324), **т҃ᵐцелеᵖчѳ́не** = *înţelepciune* (B 1688, 307), **тцелепчю́нѣ** = *înţelepciunea* (B 1688, 313), **âчаᶜта** = *aceasta* (MS. 45, 283), **т҃ᵐцелеᵖчѳ́нѣ** = *înţelepciunea* (MS. 45, 284), **кредıᵐ҃чѡᶜ** = *credincios* (MS. 45, 730), **чшлúте** =

cioplite (MS. 45, 736), **т҃целе҃пчюнѧ** = *înţelepciunea* (MS. 45, 746), **пичѡа́рел҃** = *picioarele* (MS. 45, 749), **фичѡа́рел҃** = *ficioarele* (MS. 45, 751), **сънѣ҆чѡ҆ни҃м** = *să ne ciocnim* (MS. 45, 849), **ро҆гъчю́не** = *rugăciune* (MS. 45, 851), **па́чѧ** = *pacea* (MS. 45, 853), **креди҃чѡ҆** = *credincios* (MS. 45, 870), **фечо́рилѡ҆** = *feciorilor* (MS. 4389, 728).

Ъ/ъ (ior)

Această slovă chirilică are următoarele valori fonetice:

1. Notează, cu un grad înalt de consecvenţă în B 1688, mai puţin consecvent în MS. 45 şi MS. 4389, vocala *ă*, în interiorul sau la finalul cuvîntului: **і҃а҆тъ** = *iată* (B 1688, 294), **а҆девъро҆ль҆** = *adevărul* (B 1688, 296), **т҃пъра҆т҆ль҆** = *împăratul* (B 1688, 312), **т҃м҃пъра́т҆ѧ** = *împăratul* (MS. 45, 282), **фро҆моа́съ** = *frumoasă* (MS. 45, 283), **а҆дъ҃кѣ҆** = *adîncă* (MS. 45, 446), **т҃ндрепт҆е́зъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 446), **а҆девъра́тъ** = *adevărată* (MS. 45, 499), **т҃҃дръпничи҃ѧ** = *îndrăpnicind* (MS. 45, 505), **дрептъ҃ле** = *dreptăţile* (MS. 45, 729), **зі́серъ** = *dziseră* (MS. 45, 729), **т҃҃пре҆҆нъ** = *împreună* (MS. 45, 731), **сънъта́те** = *sănătate* (MS. 45, 733), **пъри҃тел҃** = *părintele* (MS. 45, 735), **къторъ** = *cătră* (MS. 45, 736), **въ҃ле** = *văile* (MS. 45, 737), **хѡтѣ҆рълъ҃** = *hotarăle* (MS. 45, 738), **а҆҆фъкѧ҃т** = *au făcut* (MS. 45, 739), **съръдика́ръ** = *să rădicară* (MS. 45, 741), **ръ҆плътире** = *răsplătire* (MS. 45, 742), **тоа́тъ** = *toată* (MS. 45, 745), **стъпъни́ръ** = *stăpînire* (MS. 45, 750), **гъти́цй** = *gătiţi* (MS. 4389, 758).

2. În cazurile în care norma literară actuală reclamă acest lucru, am transcris slova **ъ** prin *î*, ca în exemplele: **пѣнъ** = *pînă* (B 1688, 290), **къ҆нтѣ҆рилоро҆́** = *cîntărilor* (B 1688, 299), **въро҆҆т҆те** = *vîrtute* (B 1688, 305), **тръмбица҃ѧ** = *trîmbiţaţi* (MS. 45, 283), **къте** = *cîte* (MS. 45, 284), **кѵвъ҃т҆ѧ** = *cuvîntul* (MS. 45, 285), **пѣнъ** = *pînă* (MS. 45, 285), **мънї́е҃** = *mîniei* (MS. 45, 545), **пъмъ҃т҆ѧ** = *pămîntul* (MS. 45, 737), **пъ҆къ҃дѣсъ** = *păscîndu-să* (MS. 45, 873), **мъ҆ни҃т҃** = *mîhnit* (MS. 45, 886), **мънї́ѧ** = *mîniia* (MS. 45, 890). Transcriind slova **ъ** prin *î* în asemenea cazuri, am privilegiat imaginea grafică actuală a cuvîntului, conştienţi fiind de realitatea fonematică a opoziţiei „slabe” între *ă* şi *î* din sistemul fonologic românesc, ca şi de rostirile populare cu *ă* în diferite zone dialectale daco-românești.

3. Ca o reminiscenţă a ortografiei slavone, **ъ** apare la sfîrşitul unor nume proprii masculine, precum: **Їи҃лъ** = *Israil* (MS. 4389, 742), **дв҃дъ** = *David* (MS. 4389, 742).

4. La sfîrşit de cuvînt, ior apare uneori fără valoare fonetică: **До́мнѹлъ** = *Domnul*, **вѣ҆къ** = *veac* (MS. 45, MS. 4389, *et passim*).

Ь/ь (ier)

Acest semn, preluat din ortografia slavonă şi păstrat prin tradiţie de ortografia chirilică românească veche, este lipsit, de cele mai multe ori, de valoare fonematică. Apare notat şi în finalul consonantic al cuvintelor, uneori şi în final de silabă, ca semn suprascris (ҍ): **Ѧ҃змо́дь** = *Azmóth* (B 1688, 296), **га́дь** = *Gád* (B 1688, 296), **дв҃дь** = *David* (B 1688, 296), **фечо́рль** = *feciorul* (B 1688, 296), **ло́рь** = *lor* (B 1688, 328), **са҆҆т҃мо҆҆сь҆** = *s-au întors* (MS. 45, 361), **нъдъ҆҆҃дѣ҆҆кь** = *nădăjduiesc* (MS. 45, 446), **хърѣзе҆҆кь҆** = *hărăzesc* (MS. 45, 501), **стрь҃мвь҆** = *strîmb* (MS. 45, 503), **ю҆бъ҆҆кь҆** = *iubăsc* (MS. 45, 504, 517), **грешє҆҆кь҆** = *greşesc* (MS. 45, 507), **а҆҆кѵ҃с҆ь҆** = *ascuns* (MS. 45, 512), **а҆дь҃кь҆** = *adînc* (MS. 45, 513), **грѣє҆҆кь҆** = *grăiesc* (MS. 45, 514), **ле҃нь҆** = *lemn* (MS. 45, 515), **лъкѵє҆҆кь҆** = *lăcuiesc* (MS. 45, 736), **а҆҆ѵпри҃с҆ь҆** = *au prins* (MS. 45, 737), **а҆҆т҃ти҃с҆ь҆** = *au întins* (MS. 45, 739). Cu această funcţie „ornamentală” de marcare a sfîrşitului de silabă sau de cuvînt, ierul apare reprezentat şi prin semnul (ҍ) aşezat deasupra unei consoane, de obicei la finalul unui cuvînt: **мынчѵнилоро҆́** = *minciunilor* (B 1688, 328), **ф҃ѣлюл҆** = *fêliul* (B 1688, 290), **привѣ҆҆цилоро҆́** = *pribegilor* (B 1688, 290), **повъцито́рюл҆** = *povăţitoriul* (B 1688, 297).

Mai rar, **ь** poate avea, totuşi, în textele noastre, următoarele valori fonetice:

1. Notează vocala *ă*: **т҃҃фи҃серьсь** = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), **кѵт҃сь** = *cu însă* (MS. 45, 509), **шовьа́ше** = *şovăiêşte* (MS. 45, 509), **пьрцы** = *părţi* (MS. 45, 509), **трь҆не҆тте** = *trăsnete* (MS. 45, 874), **а҆мърьчю́не** = *amărăciune* (MS. 45, 886).

2. Notează pe *i* asilabic final, ca în exemplele: **а҆́л҆ць** = *alţi* (B 1688, 313), **ръни́ць** = *răniţi* (B 1688, 291), **то́ць** = *toţi* (B 1688, 297).

3. Notează, frecvent în MS. 45, vocala *î*, ca în exemplele: **касѣ҆тьмьєзь** = *ca să tămîiedzi* (MS. 45, 362), **зикьн҆҆** = *dzicînd* (MS. 45, 362), **сть҃д** = *stînd* (MS. 45, 363), **тъмь́е** = *tămîie* (MS. 45, 371), **а҆дь҃кь҆** = *adîncă* (MS. 45, 446), **кь҃та҃҃** = *cîntaţi* (MS. 45, 447), **рь҃дѵи҃т** = *rînduit* (MS. 45, 504), **стрь҃мвѵ** = *strîmbu* (MS. 45, 506), **кѵвь҃тѵ** = *cuvîntu* (MS. 45, 510), **вш҆ погорь҆** = *voi pogorî* (MS. 45, 729), **съмьнїе** = *să mînie* (MS. 45, 737), **пь́нъ** = *pînă* (MS. 45, 737), **тр҃имиць҃ѧ** = *trimiţînd* (MS. 45, 743), **нѣ҆т҃прєзнь҃дѵне** = *neîmpreunîndu-ne* (MS. 45, 747), **мь́на** = *mîna* (MS. 45, 749), **вьрто́съ** = *vîrtoasă* (MS. 45, 749), **съ҆спъмь҃та́ръ** = *să spămîntară* (MS. 45, 750), **кь́те** = *cîte* (MS. 45, 751), **вьрѵ҆т҆те** = *vîrtute* (MS. 45, 885), **мънека҃т** = *mînecat* (MS. 45, 887).

Ы/ы (ieri)

Folosit în *Biblia* de la 1688 şi în cele două manuscrise cu o frecvenţă foarte redusă, acest semn apare cu următoarele valori fonetice:

1. Notează vocala *i* sau pe *i* asilabic, precum în exemplele: **мынчѵнилоро҆́** = *minciunilor* (B 1688, 328), **шы** = *şi* (MS. 4389, *passim*), **да́рѵры** (MS. 45, 362), **жи́довы** = *jidovi* (MS. 45, 455), **ва҆҆ѡ҆дихны** = *va odihni* (MS. 45, 499), **т҃шы҃** = *înşii* (MS. 45, 499), **дре́пцы** = *drepţi* (MS. 45, 500), **нѣ́тезы** = *nêtedzi* (MS. 45, 500), **ха́рѵры** = *haruri* (MS. 45, 501), **къро҆҆вѵныа҆пр҃шы** = *cărbuni aprinşi* (MS. 45, 502), **съ҆нѵмерцы** = *să nu mergi* (MS. 45, 501), **дѡрмитѣ҆҆зы** = *dormitezi* (MS. 45, 502), **легътѵ́ры** = *legături* (MS. 45, 503), **ва҆҆а҆копери҆҆** = *va acoperi* (MS. 45, 505), **т҃҃целе҃пцы** = *înţelepţi* (MS. 45, 507), **съва҆҆т҃҃мѵ҃҃цы** = *să va înmulţi* (MS. 45, 507), **ма́ры** = *mari* (MS. 45, 508), **а҆дѡ҃҃ны҆҆** = *a domni* (MS. 45, 511), **пѡ́рцы** = *porţi* (MS. 45, 513), **съръ҆҆пѵ҃҃зы** = *să răspundzi* (MS. 45, 513), **мѵ҃҃цы** = *mulţi* (MS. 45, 517), **съ҆҆лѵзы́** = *să audzí* (MS. 45, 729), **нѡ́шры** = *noştri* (MS. 45, 740), **педе҆҆тры** = *pedestri*

(MS. 45, 741), **зы** = *dzi* (MS. 45, 749).

2. Notează uneori vocala *î*, ca în exemplele: **съ мъны҆кь** = *să mănîncă* (MS. 45, 728), **зикъы҆а** = *zicînd* (MS. 4389, 753), **поръы҆ча** = *porîncind* (MS. 4389, 753).

ѣ/ѣ (iaţi)

Această slovă are, în ordinea frecvenţei, următoarele valori fonetice:

1. Notează, de regulă, diftongul *ea*, în orice poziţie: **ѧнтърѣ́скъ** = *întărească* (B 1688, 314), **кѧ́лѣ** = *calea* (B 1688, 311), **мѣ** = *mea* (B 1688, 311), **ѧ҆наи҆тѣ** = *înaintea* (MS. 45, 282), **вашедѣ** = *va şedea* (MS. 45, 283), **лѧ́цѣ** = *lêgea* (MS. 45, 284), **нѡапт҃ѣ** = *noaptea* (MS. 45, 361), **ѧ҆целепчѡнѣ** = *înţelepciunea* (MS. 45, 503), **прѣ** = *prea* (MS. 45, 505), **лѡкрѣ́зъ** = *lucrează* (MS. 45, 506), **нѡвѧ҃ѣ** = *nu va avea* (MS. 45, 506), **ви҆декáрѣ** = *vindecarea* (MS. 45, 508), **ѧ҆на҆нтѣ** = *înaintea* (MS. 45, 511), **ѧ҃сѧ́менѣ** = *asêmenea* (MS. 45, 515), **витѣ́зѡ́а** = *viteadzul* (MS. 45, 517), **вѧ̀шедѣ** = *va şedea* (MS. 45, 519), **ми҆тѣ** = *mintea* (MS. 45, 518), **фїѧ́рберѣ** = *fiêrberea* (MS. 45, 731), **мѡ́рѣ** = *muiêrea* (MS. 45, 733), **съи҆звы҆дѣ҆ѣ** = *să izbîndească* (MS. 45, 737), **трекътоа́рѣ** = *trecătoarea* (MS. 45, 739), **нѣ**^{ѡ} = *ne-au* (MS. 4389, 753), **кѡ**^{р}**тѣ** = *curtea* (MS. 4389, 753).

2. Notează, cu un grad înalt de frecvenţă şi consecvenţă, un *e* deschis şi accentuat (pe care l-am transcris prin *ê*), atunci cînd în silaba următoare apar vocala *e* sau diftongul *ea*: **видлѣ́емь** = *Vitlêem* (B 1688, 289), **мѣ́лє** = *mêle* (B 1688, 289), **сокотѣ́лелє** = *socotêlele* (B 1688, 290), **пѡтѣ́рє** = *putêre* (MS. 45, 287), **зидѣ́ѩе** = *zidêşte* (MS. 45, 287), **лѣ́**^{м}**не** (MS. 45, 362), **врѣ́мє** = *vrême* (MS. 45, 499), **ѧ҃чѣ́ѧ** = *acêea* (MS. 45, 503), **ѡ**^{с}**тенѣ́ѩе** = *ostenêşte* (MS. 45, 509), **ѧ҆тѡнѣре҆**^{к} = *întunêrec* (MS. 45, 511), **нѡгь҆дѣ́ѩе** = *nu gîndêşte* (MS. 45, 517), **ведѣ́рѧ** = *vedêrea* (MS. 45, 523), **порь҆чѣ́ѩе** = *porîncêşte* (MS. 45, 729), **вѧ̀трѣ́че** = *va trêce* (MS. 45, 743), **чѣ́лѧ** = *cêlea* (MS. 45, 747), **дѡрѣ́рѧ** = *durêrea* (MS. 45, 886), **ѧ҃чѣ**^{с}**тѧ** = *acêstea* (MS. 45, 751), **фѣ́тєле** = *fêtele* (MS. 4389, 753/2).

3. Notează, rar, un *e* deschis şi accentuat (pe care l-am transcris prin *ê*), indiferent de vocala silabei următoare: **фѣ́люѧ́** = *fêliul* (B 1688, 290), **прибѣ́ѩилор҃** = *pribêgilor* (B 1688, 290), **фѣ́лю** = *fêliu* (MS. 45, *passim*), **къдѣ҆ѧ҃ницѧ҆**^{ı}**⸗** = *cădêlniţile* (MS. 45, 832), **вѣцй** = *bêţi* (MS. 4389, 743).

ѫ/ѫ (ius)

Acest semn are, în ordinea frecvenţei, următoarele valori fonetice:

1. Notează vocala *î* în interiorul şi la finalul cuvîntului: **дѫ́нсѳль** = *dînsul* (B 1688, 295), **сѫ́нть** = *sînt* (B 1688, 300), **погорѫ̀** = *pogorî* (B 1688, 312), **ѧ҃**^{м}**порѫ҆**^{ч}**ни**^{т} = *am porîncit* (MS. 45, 283), **погорѫ҆**^{ц}**и**^{т} *pogorîţi* (MS. 45, 283), **лѳжѧ҆** = *luînd* (MS. 45, 385, 503, 732, 741, 750, 836).

2. Foarte rar, notează vocala *ă*: **лѳ̀ѫ** = *luă* (MS. 45, 287, 832 şi 835), **нѡ**^{р}**ѫ** = *noăr* (MS. 45, 364), **дѡ́**^{б}**рѫ** = *doară* (MS. 4389, 744), **сфътѳ́йрѫ** = *sfătuiră* (MS. 4389, 744).

ю/ю (iu)

Acest grafem chirilic notează diftongul *iu* în orice poziţie, inclusiv iniţială sau finală: **фїюлѳи** = *fiiului* (B 1688, 290), **повъцитóрюл҃** = *povăţitoriul* (B 1688, 297), **мѳ**^{ш}**кóю**^{л} = *muşcoiul* (MS. 45, 284), **фїю** = *fiiu* (B 1688, 290, MS. 45 362), **чéрю** = *ceriu* (B 1688, 312), **вóю** = *voiu* (B 1688, 312), **грáю**^{л} = *graiul* (MS. 45, 499), **чéрюри**^{л}**⸗** = *ceriurile* (MS. 45, 500), **ю҃шоáръ** = *iuşoară* (MS. 45, 507), **ю҃бител҃**^{ь} = *iubitor* (MS. 45, 510), **ни́къю́ры** = *nicăiuri* (MS. 45, 513), **ю҃тє** = *iute* (MS. 45, 516), **кѳнщ҆кѳю** = *cunoscuiu* (MS. 45, 521), **пѳ**^{ш}**тїю** = *pustiu* (MS. 45, 586).

Sporadic, diftongul *iu* este notat şi prin cele două slove corespunzătoare componentelor sale: **вíѳ** = *viu* (B 1688, 319), **ви**^{ѳ} = *viu* (MS. 45, 283 şi 802).

ꙗ/ꙗ (iaco)

Această slovă are, în textele noastre, următoarele valori fonetice:

1. Notează diftongul *ia*, în orice poziţie: **ѣ҃ѳ҃ ѧ҃ръта́т҃** = *i-au arătat* (B 1688, 307), **тъıáтаѳ** = *tăiat-au* (B 1688, 298), **мıá**^{ѳ} = *mi-au* (MS. 45, 283), **ıа҃**^{ѳ}**ѳчи҆**^{с} = *i-au ucis* (MS. 45, 284), **ѧ҃ръ** = *iară* (MS. 45, 517), **съмигъıа҆**^{с}**къ** = *să migăiască* şi **мигъıáлъ** = *migăială* (MS. 45, 519), **ıа҃ръ**$^{\text{ѡ҃}}$ = *iarăşi* (MS. 45, 728), **ıа҃тъ** = *iată* (MS. 45, 729), **ıад** = *iad* (MS. 45, 729, 735), **съ҃нѳ҃ıа҃съ** = *să nu iasă* (MS. 45, 733), **ıа**^{ѳ}**трıми҆**^{с} = *i-au trimis* (MS. 45, 733), **ѧ҃ѳ҃ѧ҆**^{т}**темеıа**^{т} = *au întemeiat* (MS. 45, 736), **рь҆дѳıáлъ** = *rînduială* (MS. 45, 737), **пръщїıа**$^{\text{ѡ҃}}$ = *prăştiiaş* (MS. 45, 741), **ıа**^{ѳ}**ѧ҆**^{т}**кѳ**^{ш}**щюра**^{т} = *i-au încungiurat* (MS. 45, 742).

Această valoare o are slova iaco şi în cuvintele *iaste* (formă verbală) şi *iale* (pronume personal), scrise cu mare consecvenţă, în cele două manuscrise, **ѣ҃стє** şi, respectiv **ѣ҃лє** (vezi şi *infra*, la slova **ѧ**).

Sporadic, diftongul *ia* este notat şi prin cele două slove corespunzătoare: **мїаць фъкѳ́т҃** = *mi-ați făcut* (B 1688, 299).

2. Notează uneori diftongul *ea*, în concurenţă cu **ѣ** şi **ѧ**: **съмъръıáскъ** = *să mărească* (MS. 45, 284), **съпричıáпъ** = *să priceapă* (MS. 45, 499), **съсѡкотıа҆**^{с}**къ** = *să socotească* (MS. 45, 499), **ѧ҆**^{т}**дрє҆**^{п}**тıáзъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 501), **ѧ҃лıа**^{р}**гъ** = *aleargă* (MS. 45, 503), **съмъкѳлıáгъ** = *să mă culeagă* (MS. 45, 503), **чє**^{р}**четıáзъ** = *cerceteadză* (MS. 45, 505), **викıа҆**^{п} = *viclean* (MS. 45, 506), **чıартъ** = *ceartă* (MS. 45, 507 şi 517), **чıа**^{р}**къ** = *cearcă* (MS. 45, 509), **дрıа́п҃тъ** = *dreaptă* (MS. 45, 511), **съ҆**^{т}**вѳнıáзъ** = *să îmbuneadză* (MS. 45, 517), **нıáмѳ**^{л} = *neamul* (MS. 45, 731), **лıа**^{ѳ}**да**^{т} = *le-au dat* (MS. 45, 733), **нıáмѳрил҆**^{ı}**⸗** = *neamurile* (MS. 45, 735), **лıáгъ** = *leagă* (MS. 45, 742), **плıáкъ** = *pleacă* (MS. 45, 747), **ѡ҃менıа҆**^{с}**къ** = *omenească* (MS. 45, 885), **дıáсъ** = *deasă* (MS. 45, 886), **трıáвъ** = *treabă* (MS. 45, 886), **ѡ**^{с}**тенıáлъ** = *osteneală* (MS. 45, 886).

3. Notează, uneori, un *e* deschis, la fel ca slova **ѣ**; în asemenea cazuri am transcris, de asemenea, prin semnul convenţional *ê*: **дрıáп҃тє** = *drêpte* (MS. 45, 501), **тетıáмє** = *te tême* (MS. 45, 524), **ѧ҃лıáсє** = *alêse* (MS. 45, 711), **ѧ҆**^{т}**пърекıáрє** = *împărechêre* (MS. 45, 885), **ѧ҃лıáщє** = *alêge* (MS. 45, 889).

ѧ/ѧ (ia)

Acest semn are, în ordinea frecvenţei, următoarele valori fonetice:

1. Notează diftongul *ia*, în orice poziţie: **дєй напоа** = *denapoia* (B 1688, 291), **тпъръцїа** = *împărăţiia* (B 1688, 295), **примєждїа** = *primejdiia* (MS. 45, 284), **ѹнѹа** = *unuia* (Ms, 45, 374), **веселїа** = *veseliia* (MS. 45, 505), **бл҃гословєнїа** = *blagosloveniia* (MS. 45, 506), **сабїа** = *sabiia* (MS. 45, 515), **мл҃тєнїа** = *milosteniia* (MS. 45, 730), **смерєнїа** = *smereniia* (MS. 45, 741), **съ҃твїа** = *să înviia* (MS. 45, 854), **съвъмѹа** = *să vămuia* (MS. 45, 855), **съ҃ноа҃къ** = *să înnoiască* (MS. 45, 856), **воа** = *voia* (MS. 45, 885), **съ҆гѹа** = *sîrguia* (MS. 45, 905). Slova aceasta se regăseşte frecvent în formele de imperfect indicativ, persoana a III-a, ale unor verbe de conjugarea a IV-a, care prezintă fenomenul de diereză, specific limbii române literare vechi, în grafii ca: **тпърїа** = *întăriia* (B 1688, 295), **вениа** = *veniia* (B 1688, 297), **сокотїа** = *socotiia* (B 1688, 297), **т҃въліа** = *învăliia* (MS. 45, 283), **аѫторїа** = *ajutoriia* (MS. 45, 284), **венїа** = *veniia* (MS. 45, 382), **ѕсъвїа** = *usăbiia* (MS. 45, 504), **хрънїа** = *hrăniia* (MS. 45, 677 şi 728), **пъзїа** = *păziia* (MS. 45, 747), **гръа** = *grăia* (MS. 45, 749).

2. Notează, în alternanţă cu **ѣ**, diftongul *ea*, ca în exemplele: **а** = *ea* (MS. 45, 283), **ма** = *mea* (MS. 45, 283), **кала** = *calea* (MS. 45, 284), **съ҃търъа҃къ** = *să întărească* (MS. 45, 284), **събинекѹвъ҃та҃къ** = *să binecuvînteasc*ă (MS. 45, 284), **а҆дерѫ** = *arderea* (MS. 45, 383), **кала** = *calea* (MS. 45, 445), **сть҃га** = *stînghea* (MS. 45, 461), **нѹма҆** = *nu mi-au* (MS. 4389, 744).

3. Notează, frecvent, un *e* deschis şi accentuat (pe care l-am transcris, de asemenea, convenţional prin *ê*), indiferent de vocala silabei următoare: **мєґїашїи** = *megiêşii* (B 1688, 297), **бѡринѹ҆** = *boiêrinul* (B 1688, 298), **гръашє** = *grăiêşte* (B 1688, 302), **тъарѣ** = *tăiêrea* (B 1688, 298), **фа҆** = *fêl* (MS. 45, 287), **къдеа҆ница** = *cădêlniţa* (MS. 45, 385), **мѧл҃** = *mêle* (MS. 45, 499), **причаперѫ** = *pricêperea* (MS. 45, 499), **пъзашє** = *păzêşte* (MS. 45, 500), **гръбашє** = *grăbêşte* (MS. 45, 503), **мъ҆тѹрисашє** = *mărturisêşte* (MS. 45, 503), **съмь҃тѹа҃шє** = *să mîntuiêşte* (MS. 45, 505), **лашѣ** = *lêgea* (MS. 45, 507), **веселѧшесъ** = *veselêşte-să* (MS. 45, 514), **чи҃сташє** = *cinstêşte* (MS. 45, 515), **ла҃не** = *lêmne* (MS. 45, 516), **прїатенѹ҆** = *priêtenul* (MS. 45, 516), **т҃целѧшевѡ҆** = *înţelêge-vor* (MS. 45, 517), **ва҃ника҆** = *vêcinică* (MS. 45, 728), **поменашє** = *pomenêşte* (MS. 45, 728), **фалѡ҆** = *fêliul* (MS. 45, 731), **пашє** = *pêşte* (MS. 45, 731), **пѹтарѣ** = *putêrea* (MS. 45, 737), **съ҆ѹмазе** = *să urmêze* (MS. 45, 739), **рь҃дѹа҃ле҆** = *rînduiêlei* (MS. 45, 741), **бшар҆** = *boiêri* (MS. 45, 743), **фрь҃са҃це҆** = *frîmsêţele* (MS. 45, 745), **бісарика** = *bisêrica* (MS. 45, 861), **кеа҆тѹа҆** = *cheltuiêle* (MS. 45, 862), **бътрьнаце** = *bătrînêţe* (MS. 45, 886), **боарї҆** = *boiêrii* (MS. 4389, 744).

O excepţie de la această regulă am făcut la cuvintele **а҃сте** (forma de persoana a III-a singular, indicativ prezent a verbului *a fi*) şi **а҃ле** (pronumele personal feminin de persoana a III-a singular), pe care le-am transcris consecvent prin *iaste*, respectiv *iale*. Aceste două forme, după părerea celor mai mulţi dintre specialişti, erau pronunţate ca atare în vechea română literară şi notate cu mare consecvenţă prin slovele **а** (predominantă în *Biblia* de la 1688) sau **ꙗ** (predominantă în MS. 45 şi MS. 4389).

ѳ/ѳ (thita)

Notează, în virtutea tradiţiei, consoana *th*, în cuvintele de origine greacă, în special în numele proprii, preluate de traducători în forma lor originară. Deşi consonantei greceşti *th* îi corespunde în sistemul fonematic românesc un *t*, am transcris totuşi acest grafem prin *th*, pentru a indica opţiunea grafic-etimologizantă a autorilor, tipografilor sau scriptorilor: **і҃ѡанаѳа҃ѵ҆** = *Ioanathán* (B 1688, 288), **маѳѳсала** = *Máhthusala* (B 1688, 287), **сиѳь** = *Síth* (B 1688, 287), **ѳорѓама** = *Thorgáma* (B 1688, 287), **а҆вїаѳа҆** = *Aviáthar* (MS. 45, 284), **а҃нгеѳ** = *Angheth* (MS. 45, 284), **карїаѳїарі҃м** = *Cariathiarim* (MS. 45, 361), **ѳеєсви҃с** = *Thesvis* (MS. 45, 727), **а҆рарад҃** = *Ararath* (MS. 45, 728), **і҃ѡна҃ѳа҃** = *Ionáthan* (MS. 45, 731), **а҃нѳракѯ** = *anthrax* (MS. 45, 735), **є҆фраѳь** = *Efrafth* (MS. 45, 736), **є҆ѳїѡпі҃є҆** = *Ethiopíei* (MS. 45, 737), **вектилеѳ** = *Vectileth* (MS. 45, 738), **ведѡрѡ҆** = *Vethoró* (MS. 45, 738), **і҆арѣѳ** = *Iaréth* (MS. 45, 738), **дѡѳаі҃м** = *Dothaim* (MS. 45, 739), **ветомє҃ѳа҃м** = *Vetomestham* (MS. 45, 739), **гѡѳѡнїи҃л** = *Gothoniil* (MS. 45, 741), **і҆ѳаіѳь** = *Iudíth* (MS. 45, 744), **ветомаѳє҃м** = *Vetomathem*, **нефѳа҆р** = *Nefthar* (MS. 45, 860), **ѳрасеѕ** = *Thraseu* (MS. 45, 861), **тімѡѳеѕ** = *Timótheu* (MS. 45, 871), **скі҃ѳѡ҃пѡлін** = *Schinthonpólin* (MS. 45, 876).

ѯ/ѯ (csi)

Această slovă chirilică notează grupul consonantic *cs*, transcris, conform normelor ortografice moderne, prin litera *x*, precum: **а҆рфаѯа҃дь** = *Arfaxád* (B 1688, 287), **і҆ѣѯа҃ѵ҆** = *Iexán* (B 1688, 287), **о҃ниѯ** = *ónix* (MS. 45, 435 şi 807), **а҃нѳракѯ** = *anthrax* (MS. 45, 735), **а҆рфаѯа҃** = *Arfaxad* (MS. 45, 736, 737), **ѡ҃ѯ** = *Ox* (MS. 45, 742), **а҆леѯа҃дрѳ** = *Aléxandru* (MS. 45, 831), **ѯанѳі҃к҃** = *xanthic* (MS. 45, 875), **а҆леѯа҃дрі҃а** = *Alexandríia* (MS. 45, 884).

ѱ/ѱ (gea)

Această slovă chirilică notează, în mod exclusiv, consoana africată *ğ*, în orice poziţie, şi anume:

1. cînd aceasta este urmată de *e*: **слѹѱеле** = *slugele* (B 1688, 300), **сѧ҃нѱе** = *sînge* (B 1688, 302), **тнѱер** = *înger* (B 1688, 302), **съ҃ѱе** = *sînge* (MS. 45, 284), **кѹѱета҃** = *cugeta* (MS. 45, 445), **фъ҆дъла҃ѱе** = *fărădălêge* (MS. 45, 870), **пль҃ѱере** = *plîngere* (MS. 45, 886), **съ҃ба҃ѱе** = *să-i bage* (MS. 45, 887), **ѱенѹне** = *genune* (MS. 45, 897);

2. cînd aceasta este urmată de *i* (vocală sau semivocală): **фѹѱи҃т** = *fugit* (B 1688, 314), **слѹѱи** = *slugi* (B 1688, 314), **слѹѱи҃е** = *slugile* (MS. 45, 284), **сѣ҃мерѱи** = *să mergi* (MS. 45, 285), **а҆҃ѱи҃҃** = *argint* (MS. 45, 858), **лѧма҆ѱинѣ** = *la marginea* (MS. 45, 866), **фъ҆дъле҃ѱ҃** = *fărădălegi* (MS. 45, 889);

3. cînd aceasta este urmată de altă vocală sau de un diftong notat prin **ѡ**, **ѣ**, **ѧ**. În aceste cazuri, am aplicat regula ortografică modernă, transcriind prin *ge* sau *gi*, conform normelor actuale: **а҆мъѱѣскъ** = *amăgească* (B 1688, 330), **лѣѱѣ** = *lêgea* (B 1688, 299, MS. 45, 284), **нелеѱѹи҃т** = *nelegiuit* (B 1688, 295), **ме҆ѱѧ҃** = *mergeam* (MS.

45, 284), **съ҆ѧ҆ю҆ѷ҆** = *sîngiuri* (MS. 45, 870), **прѣѧю҆ѷ** = *pregiur* (MS. 45, 871), **лѣѧ҆ѳ҆тю҆ѷ** = *legiuitor* (MS. 45, 896).

т҆/т (în)

Acest semn grafic, specific grafiei chirilice româneşti, are următoarele valori fonetice:

1. Notează vocala *î* la începutul cuvîntului: **т҆҇пъра́тѳ҆** = *împăratul* (MS. 45, 283), **тндрептѣ́ѕъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 446), **т҆҇тръ҆ѳ҆** = *întru* (MS. 45, 447), **т҆҇фи҆҇серьсь** = *înfipseră-să* (MS. 45, 447), **т҆҇дрє҆҇тіа́ѕъ** = *îndrepteadză* (MS. 45, 501), **т҆҇тюрсѳ҆** = *întorsu* (MS. 45, 741), **съ҆т҆҇па́чє** = *să să împace* (MS. 45, 856), **т҆҇прѳ҆҇нъ** = *împreună* (MS. 45, 863), **т҆҇чєпътю́рю҆҇** = *începătoriul* (MS. 45, 866).

2. Notează, uneori, silaba *în* la începutul cuvîntului: **съ ткина́ръ** = *să închinară* (B 1688, 312), **ткъпѣ̀** = *încăpea* (B 1688, 312), **тра́рѣ** = *întrarea* (B 1688, 312).

3. Notează, uneori, silaba *îm* la începutul cuvîntului: **тпъра́т** = *împărat* (B 1688, 295), **тбръка́тє** = *îmbrăcate* (B 1688, 314), **тбръка́ць** = *îmbrăcaţi* (B 1688, 311).

4. Notează, uneori, consoana *n*: **прєтмѫ́на** = *pren mîna* (B 1688, 299), **дєтси́рїа** = *den Síria* (B 1688, 301).

ѷ/ѵ/ѵ

Acest grafem chirilic notează vocala sau semivocala *i* în cuvintele de origine grecească, ca o opţiune etimologizantă fără semnificaţie fonetică, în special în numele proprii, acolo unde în greceşte apare un ypsilon: **е҆ѵпетѳ҆лѳ҆ѷ** = *Eghipetului* (B 1688, 311), **е҆ѵпт҆ѣ́нѝ** = *eghiptean* (B 1688, 288, **лє́вѵ** = *Lévi* (B 1688, 294), **левѵ́цїи** = *leviţii* (B 1688, 291), **мо́ѵси** = *Móisi* (B 1688, 323), **тїрѳ҆** = *Tiru* (MS. 45, 543), **мїр** = *mir* (MS. 45, 586).

22. Bibliografia

Bibliografia generală a acestui volum conţine lucrări folosite şi citate în procesul de redactare a *Indicelui de cuvinte şi forme* (secţiunea A), a *Notei asupra ediţiei* şi a *Comentariilor* (secţiunea B).

23. Lista de abrevieri

Am reluat lista de abrevieri generală, folosită şi în volumele anterioare ale seriei.

24. Fotocopiile manuscriselor

Facsimilele celor două manuscrise, MS. 45, de la Biblioteca Filialei din Cluj a Academiei Române, şi MS. 4389, de la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, au fost realizate prin tehnica scanării color.

TEXTE

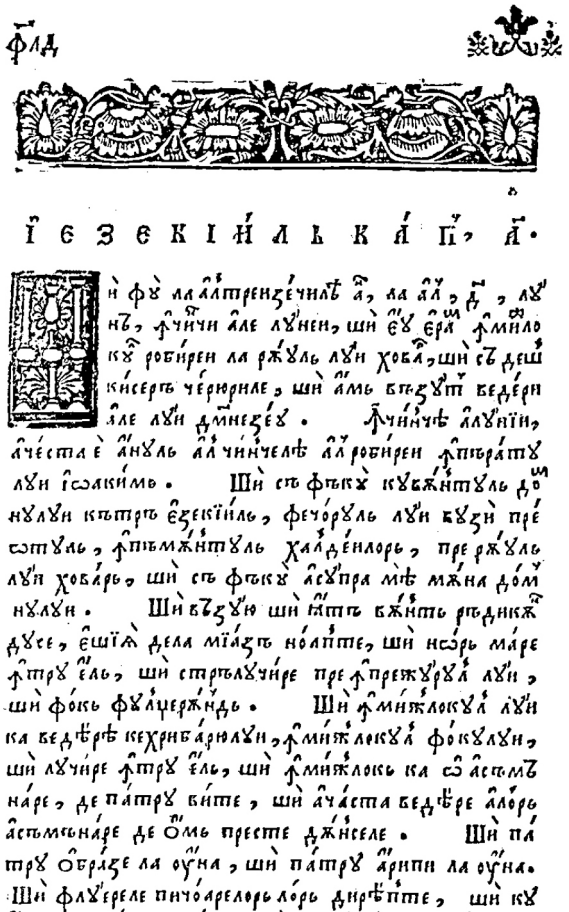

Biblia 1688, p. 534, col. 1

IEZECHIÍL

Cap 1

1. Şi fu la al treizecilea an, la al 4 lună, în cinci ale lunei, şi eu eram în mijlocul robirei la rîul lui Hovar, şi să deşchiseră ceriurile şi am văzut vederi ale lui Dumnezeu.

2. În cincea a lunii, acesta e anul al cincelea al robirei împăratului Ioachím.

3. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră Ezechiíl, feciorul lui Vuzí, pre omul, în pămîntul haldeilor, pre rîul lui Hovár, şi să făcu asupra mea mîna Domnului.

4. Şi văzuiu şi iată vînt rădicîndu-se, ieşiia de la miazănoapte şi nor mare întru el, şi strălucire pre împrejurul lui, şi foc fulgerînd.

5. Şi în mijlocul lui ca vedêrea chehribariului în mijlocul focului, şi lucire întru el, şi în mijloc ca o asămănare de patru vite, şi aceasta vedêre a lor asămănare de om preste dînsele.

6. Şi patru obraze la una şi patru áripi la una.

7. Şi fluierele picioarelor lor dirêpte şi cu áripi picioarele lor, şi scîntei ca arama ce fulgeră şi iuşoare áripile lor.

8. Şi mînă de om dedesuptul áripilor lor preste cêle patru părţi ale lor şi fêţele lor şi áripile acelor patru

9. Ţiindu-se una de alaltă şi obrazele acestor patru nu să întorcea cînd îmbla acêstea fieştecarele în preajma fêţei lor mergea.

10. Şi asămănarea fêţei lor obraz de om şi obraz de leu, den direapta celor patru, şi obraz de viţel, den stînga acelor patru, şi obraz de vultur la cêle patru.

11. Şi áripile lor întinse deasupra celor patru, la fieştecarele dentr-amîndoi doao încleştate una la alaltă şi doao acoperiia deasupra trupului lor.

12. Şi fieştecarele în preajma fêţii ei mergea, unde vrea fi vîntul mergînd mergea şi nu se întorcea.

13. Şi în mijlocul vitelor vedêre de cărbuni de foc arzători ca vedêre de făclii învoltîndu-se între mijlocul dobitoacelor şi lucirea focului şi den foc ieşiia fulger.

14. Şi vitele alerga şi să înturna ca vedêrea fulgerului.

15. Şi văzuiu şi iată o roată pre pămînt ţiindu-se de cîteşipatru vite.

16. Şi vedêrea roatelor ca vedêrea tharsisului şi asămănare întru cêle patru şi lucrul lor era în ce chip are fi roată în roată.

17. Preste patru părţi ale lor mergea, nu să înturna cînd mergea iale.

18. Nici umerile lor şi înălţime era la iale. Şi văzuiu pre iale şi umerile lor pline de ochi împrejur la cei patru.

19. Şi cînd mergea vitele, mergea roatele, ţiindu-se de iale; şi cînd să rădica vi- /

Ms. 45, p. 624-625

[624/2] **Iezechiíl**

Cap 1

1. Şi fu în n-al treidzecilea an, în n-al patrulea lună, în 5 a lunei şi eu eram în mijlocul robirei, la rîul lui Hovar, şi să dăşchiseră ceriurile şi am văzut vederi a lui Dumnedzău.

2. În 5 a lunei, acesta-i anul al cincelea a robirei împăratului Ioachim.

3. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră Iezecheil, fiiul lui Vuzí, preutul, întru pămîntul haldeilor, pre rîul lui Hovar. Şi să făcu asupra mea mîna Domnului.

4. Şi văzui şi, iată, vînt rădicîndu-să ieşiia de la miazănoapte, şi nori mari întru el, şi lucire pren-pregiurul lui, şi foc fulgerînd.
5. Şi întru mijlocul lui — ca vedêrea chehribáriului întru mijlocul foculi şi lucire întru el; şi întru mijloc, ca o asămănare de patru vite; şi aceasta-i vedêrea lor: asămănare omului preste înşii.

6. Şi patru obraze[1] la unul *[625/1]* şi patru aripi la unul.
7. Şi vinele lor — drêpte, şi cu aripi — picioarele lor, şi scîntei — ca arama ce fulgerã[2], ⌊şi iuşoare — aripile lor⌋.
8. [3]Şi mîna omului — dedesuptul aripilor lor, preste cêle patru părţi ale lor; şi fêţele lor şi aripile lor, celor 4,
9. Ţiindu-să una de altă şi obrazele lor, acelor 4, nu să întorcea cînd îmbla acêstea, fieştecarele în preajma fêţii lor mergea.
10. Şi asămănarea fêţii lor[4] — obraz de om şi obraz de leu den na dreapta acelor patru şi faţă de viţăl den stînga celor 4 şi obraz de vultur la cei 4.

11. Şi aripile lor — întinse deasupra acelor patru, la fieştecare dentre amîndoi doao încleştate între ialeşi, şi doao acoperiia deasupra trupului lor.

12. Şi fieştecarele dentr-amîndoi[5], în preajma fêţii lui mergea: unde vrea fi vîntu, mergînd mergea şi nu să înturna.
13. Şi întru mijlocul vitelor — vederi de cărbuni de foc arzător, ca vedêrea făclielor ce să întoarnă între mijlocul dobitoacelor şi lucirea focului; şi den foc ieşiia fulgeru.
14. Şi vitele alerga [6]şi să înturna, ca vedêrea lui vezec.
15. Şi văzuiu şi, iată, roată una prestă pămînt, ţiindu-să de vitele cîte patru.

16. Şi vedêrea roatelor — ca vedêrea tharsis şi asămănare — întru cêle patru şi lucrul lor era în ce chip are fi roată în roată.

17. Preste 4 părţi ale lor mergea, nu să înturna cînd mergea iale,

18. Nice umerile lor, şi înălţime era la iale. Şi văzuiu pre iale şi umerile lor — pline de ochi împregiur la cei patru.
19. Şi cînd mergea vitele, mergea roatele ţiindu-să de ei[7]; şi cînd să rădica vi-

Ms. 4389, p. 772-773

[772/2] **Proroc Iezechiil**

Cap 1

1. Şi fu în anul al treizecilea, în luna a patra, în 5 zile ale lunii, fiind eu în mijlocul celor robiţi, [1]lîngă rîul Hovárului, se dăşchiseră ceriurile şi văzuiu vedêre dumnezeiască.[2]

2. În luna a cincea, acesta iaste anul al cincilea al robirei lui Ioachim, împăratul Iúdei, *[773/1]*

3. Fu cuvîntul Domnului cătră Iezechiil, feciorul Vuziei, preotul, în Ţara Haldeiască, lîngă rîul Hovárului. Şi fu asupra mea mîna Domnului

4. Şi văzuiu şi, iată, se rădică vînt şi veniia despre miiazănoapte, şi nor mare într-însul, şi împrejurul lui lumină, şi foc care străluciia.
5. [4] Şi în mijlocul lui — ca vedêrea chehribariului celui curat, ádecă în mijlocul foculi;[3] şi în mijlocul lui, asămănarea a patru vite; şi această vedêre a lor, ca închipuirea omului într-însele.

6. Patru fêţe[4] la unul şi patru áripi la unul.

7. Şi picioarele[5] lor — dirêpte, şi picioarele cu áripi, şi scîntei ca arama cêea ce sclipêşte, şi áripile lor uşoare.
8. [6]Şi mînă de om — supt áripile lor, de cîte patru părţile lor; şi avea fêţe şi áripi de cîte patru părţile.

9. Şi se ţinea áripile lor ale unuia de ale altuia şi acêle 4 fêţe ale lor nu se întorcea cînd umbla, ce mergea fieştecare în direptul fêţei sale.[7]
10. Iar asămănarea chipurilor lor era: chip de om şi chip de leu de-a direapta acelor patru şi chip de viţel de-a stînga acelor patru şi chip de vultur desupra acelor patru.

11. Fêţele lor şi áripile lor — întinse desupra acelor patru, la fieştecare împreunate cîte doaoă ale unuia de ale altuia, iar cu doaoă îşi acoperiia trupurile lor pre dăsupra.

12. Şi mergea careaşi împotriva fêţei sale: or încătrooă mergea vîntul, într-acoló mergea şi nu se întorcea cînd umbla.
13. Şi în mijlocul acelor vite — vedêre ca cărbunele de foc aprins, şi ca vedêrea făcliilor întorcîndu-se în mijlocul vitelor şi lumină de foc; şi den foc ieşiia ca fulgerul.[8]
14. Şi vitele mergea şi se întorcea, ca vedêrea vezéculuí[9].
15. Şi văzuiu şi, iată, o roată pre pămînt se ţinea de acêle 4 vite.

16. Şi vedêrea roatelor şi făptura lor ca vedêrea Tharsísului[10] şi asămănarea într-acêle patru şi vedêrea lor şi lucrul lor era ca cum ară fi roată în mijlocul roatei.
17. Pre patru părţi ale lor umbla, şi cînd umbla nu se întorcea,[11]

18. Nici spinarea lor, şi era nalte şi înfricoşate. [12]Şi le văzuiu [13]şi spatele lor, acelor patru, era pline de ochi.

19. Şi *[773/2]* cînd umbla vitele, umbla şi roatele după dînsele, şi cînd se rădica vi-

Versiunea modernă

Cartea profetului Iezechiel

Capitolul 1
Viziunea de la rîul Chobar

1. Şi a fost într-al treizecilea an, într-a patra lună, în [ziua] a cincea a lunii, şi eu eram în mijlocul [celor aflaţi în] robie la rîul Chobarului; şi s-au deschis cerurile şi am văzut vedenii ale lui Dumnezeu.

2. În [ziua] a cincea a lunii, acesta era anul al cincilea al robiei regelui Ioakim.

3. Şi a fost cuvîntul Domnului către Iezechiel, preotul, fiul lui Buzi, în Ţara Caldeenilor, la rîul Chobarului. Şi a fost asupra mea mîna Domnului.

4. Şi am privit şi, iată, un suflu năprasnic s-a pornit dinspre miazănoapte, şi un nor mare [era] în el, şi [era] o strălucire de jur-împrejur, şi un foc licărind.
5. Iar în mijlocul lui – ca o vedenie de aur cu argint în mijlocul foculi şi o strălucire în el; iar în mijloc, ca o întruchipare de patru vietăţi; şi aceasta [era] înfăţişarea lor, o întruchipare de om le era deasupra.

6. Şi patru feţe [avea] fiecare şi patru aripi [avea] fiecare.
7. Şi picioarele [le erau] drepte, labele le erau înaripate, [erau] scîntei ca aramă ce licăreşte, [[iar aripile lor scăpărau]].
8. Şi [cîte] o mînă de om se afla sub aripile lor, pe cele patru părţi ale lor; iar feţele lor, ale celor patru,

9. Nu se întorceau [cînd] ele [se aflau] în mişcare, [ci] fiecare [vietate] mergea drept înaintea sa.

10. Iar întruchiparea feţelor lor – chip de om şi chip de leu din partea dreaptă la tuspatru şi chip de viţel din partea stîngă la tuspatru şi chip de vultur la tuspatru.

11. Iar aripile le [erau] întinse în sus la tuspatru şi la fiecare două erau prinse una de alta, şi două le acopereau de sus trupul.

12. Şi fiecare mergea în faţa sa: oriîncotro mergea suflul, mergeau şi nu se întorceau.

13. Iar în mijlocul vietăţilor – o vedenie ca de cărbuni ce ard în foc, ca arătarea unor făclii ce se mişcă încoace şi-ncolo în mijlocul vietăţilor, şi strălucirea focului; şi din foc ţîşnea fulger.
14. Şi vietăţile alergau încoace şi încolo, ca un chip de *bezek*.
15. Şi am privit şi, iată, cele patru vietăţi aveau [fiecare] o singură roată pe pămînt.

16. Iar înfăţişarea roţilor [semăna] cu înfăţişarea [pietrei de] *tharsis* şi tuspatru aveau o singură întruchipare şi lucrau de parcă ar fi fost o roată într-[altă] roată.
17. Înaintau pe cele patru părţi ale lor, nu se întorceau în timp ce înaintau,

18. Şi nici obezile lor, şi erau înalte. Le-am privit şi obezile lor [erau] pline de ochi de jur-împrejur la tuspatru.
19. Şi cînd vietăţile înaintau,

Biblia 1688, p. 534, col. 2

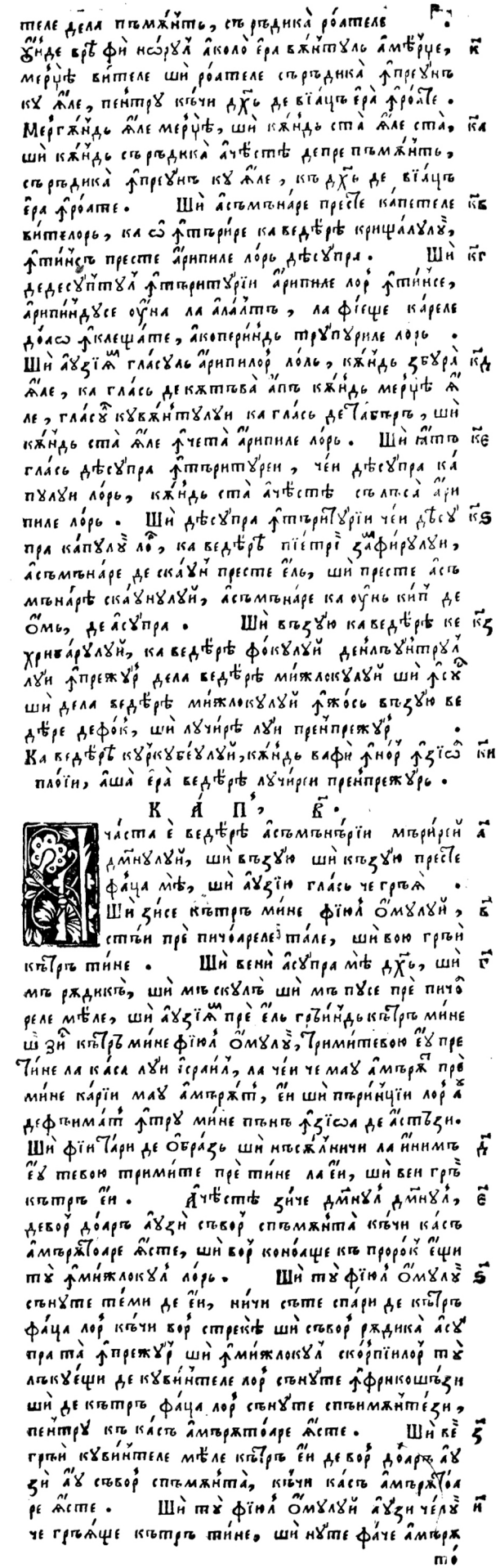

теле дела пъмжнтъ, съ рѣдника роателе
Унде вр҃ъ фи норъл аколо ера вжнтъл амѣрце, к҃
мерѫнд вителе ши роателе съ рѣдника пр҃ежнъ
къ але, пентрѫ кѣчи дхъ де вїаць ера пр҃оале.
Мергжнд але мерѫнд, ши кжнд ста але ста, к҃а
ши кжнд съ рѣдника ачѣстъ депре пъмжнтъ,
съ рѣдника пр҃ежнъ къ але, къ дхъ де вїаць
ера пр҃оале. Ши астъмънаре пр҃есте капетеле к҃б
вителорь, ка со ѫтърире ка ведерѣ кришалалъ,
ѫтинсъ пр҃есте арипиле лорь дедесѫпт. Ши к҃г
дедесѫптъл ѫтърнтърїи арипиле лор ѫтинсе,
арипиндусе оуна ла алалтъ, ла фїещ каре ле
доао ѫклещате, акоперинд трѫпъриле лорь.
Ши ауз҃ѣ глась арипилор лорь, кжнд збура к҃д
але, ка глась декатъва апъ кжнд мерѫнд а
ле, глась кѫвжнтъл҃ъи ка глась деластъръ, ши
кжнд ста але ѫчета арипиле лорь. Ши пъ к҃е
глась десѫпра ѫтърнтърен, чен десѫпра ка
пълъи лорь, кжнд ста ачѣстъ съ лъса ари
пиле лорь. Ши десѫпра ѫтърнтърїи чен десѫ к҃ѕ
пра капълъ ло, ка ведерѣ пїетрѣ зафирълъи,
астъмънаре де скаунъ пр҃есте ель, ши пр҃есте аст
мънаре скаунълъи, астъмънаре ка оуна кип де
омь, де асъпра. Ши възѫ ка ведерѣ ке к҃з
хнеарълъи, ка ведерѣ фокълъи денлънтрълъи
пр҃ежѫр дела ведерѣ мижлокълъи ши ѫсъ
ши дела ведерѣ мижлокълъи ѫжось възѫ ве
дере дефок, ши лѫмире лъи прен҃пр҃ежѫр.
Ка ведерѣ кѫркѫеълъи, кжнд вафи ѫнор ѫзїсъ к҃и
плоїи, аша ера ведерѣ лѫчирии прен҃пр҃ежѫрь.

К А П҃. К҃.

Часта е ведерѣ астъмънърїи мърирїи а҃
домълъи, ши възѫ ши къзѫ пр҃есте
фаца мѣ, ши ауз҃їи глась че грѣа.
Ши зисе къторъ мине фїюл омълъи, б҃
стъи пре пичоареле тале, ши воу грѣи
къторъ тине. Ши вени асъпра мѣ дхъ, ши г҃
мъ рждикъ, ши мъ скъла ши мъ пъсе пре пичо
реле мѣле, ши ауз҃ѣ пре ель грѣиндъ къторъ мине
ши зи къторъ мине фїюл омълъ, Трими тебою еѫ пре
тине ла каса лъи їсраил, ла чен че мау амърѫ пре
мине карїи мау амърѫт, ель ши пърин҃їи лор а
дефънмат ѫторъ мине пънъ ѫзїсо де астъзи.
Ши фїи тари де образь ши нъежъничи ла инимъ д҃
еѫ тебою трими те пре тине ла ель, ши вей грѣ
къторъ ель. Ачѣстъ зиче домнъл домнъл, е҃
декоа доарѣ ауз҃и съвоа спъмжнтъ кѣчи каст
амърѫоаре аст, ши воа коноаще къ пророк еши
тъ ѫмижлокъл лорь. Ши тъ фїюл омълъ ѕ҃
съ нѫте темі де ель, нічи съ те спъри де къторъ
фаца лор кѣчи воа стрекъ ши съвоа рждика асъ
пра та ѫпрежѫр ши ѫмижлокъл скорпїилоа тъ
лъкѫеши де кѫбинтеле лоа съ нѫте ѫфрикошези
ши де къторъ фаца лоа съ нѫте спъмжнтези,
пентрѫ къ каст амърѫтоаре аст. Ши къ з҃
грѣи кѫбинтеле мѣле къторъ ель де воа доарѣ ауз
и ауз съвоа спъмжнта, кѣчи каст амърѫтоа
ре аст. Ши тъ фїюл омълъ ауз чел и҃
че грѣеще къторъ тине, ши нѫте фаче амърѫ
то

tele de la pământ, să rădica roatele.

20. Unde vrea fi norul acoló era vîntul a mêrge, mergea vitele şi roatele să rădica împreună cu iale, pentru căci duh de viaţă era în roate.

21. Mergînd iale mergea şi cînd sta iale sta, şi cînd să rădica acêstea de pre pământ să rădica împreună cu iale că duh de viaţă era în roate.

22. Şi asămănare preste capetele vitelor, ca o întărire ca vedêrea crişţalului întins preste áripile lor deasupra.

23. Şi dedesuptul întăriturii áripile lor întinse aripindu-se una la alaltă la fieştecarele doao încleştate acoperind trupurile lor.

24. Şi auziiam glasul áripilor lor[1] cînd zbura iale ca glas de cîtăva apă cînd mergea iale glasul cuvîntului ca glas de tabără şi cînd sta iale înceta áripile lor.

25. Şi iată glas deasupra întăriturei cei deasupra capului lor, cînd sta acêstea să lăsa áripile lor.

26. Şi deasupra întăriturii cei deasupra capului lor ca vedêrea pietrii zamfirului, asămănare de scaun preste el, şi preste asămănarea scaunului asămănare ca un chip de om deasupra.

27. Şi văzuiu ca vedêrea chehrivarului, ca vedêrea focului denlăuntrul lui împrejur de la vedêrea mijlocului şi în sus şi de la vedêrea mijlocului în jos văzuiu vedêre de foc şi lucirea lui prenprejur.

28. Ca vedêrea curcubeului cînd va fi în nor în zioa ploii, aşa era vedêrea lucirei prenprejur.

Cap 2

1. Aceasta e vedêrea asămănării mărirei Domnului şi văzuiu şi căzuiu preste faţa mea şi auziiu glas ce grăia,

2. Şi zise către mine: „Fiiul omului, stăi pre picioarele tale şi voiu grăi către tine”.

3. Şi veni asupra mea duh şi mă rîdică şi mă sculă şi mă puse pre picioarele mêle, şi auziiam pre el grăind către mine şi zise către mine: „Fiiul omului, trimite-voiu eu pre tine la casa lui Israíl la cei ce m-au amărît pre mine carii m-au amărît, ei şi părinţii lor au defăimat întru mine pînă în zioa de astăzi.

4. Şi fii tari de obrază şi năsîlnici la inimă; eu te voiu trimite pre tine la ei şi vei grăi către ei.

5. Acêstea zice Domnul Domnul, de vor doară auzi să vor spămînta căci casă amărîtoare iaste şi vor conoaşte că proroc eşti tu în mijlocul lor.

6. Şi tu, fiiul omului, să nu te temi de ei, nici să te spari de către faţa lor, căci vor strechea şi să vor rîdica asupra ta împrejur şi în mijlocul scorpiilor tu lăcuieşti de cuvintele lor să nu te înfricoşăzi şi de către faţa lor să nu te spăimîntezi, pentru că casă amărîtoare iaste.

7. Şi vei grăi cuvintele mêle către ei de vor doară auzi au să vor spămînta, căci casă amărîtoare iaste.

8. Şi tu fiiul omului auzi celui ce grăieşte către tine şi nu te face amări- //

Ms. 45, p. 625

tele de la pămînt, să rădica roatele.

20. Unde vrea fi norul, acoló vîntul a merge[8]: mergea vitele şi roatele să rădica împreună cu ei, pentru căci duh de viaţă — întru roate.

21. Mergînd[9] iale, mergea, şi cînd sta iale, sta; şi cînd să rădica acêstea de pre pămînt, rădica-să împreună cu iale, căci duh de viaţă era întru roate.

22. Şi asămănare preste capetile vitelor — ca o întăritură, ca vedêrea cristalului, întinsă prestă aripile lor deasupra.

23. Şi dedesuptul întărîturei — aripile lor întinse, aripindu-să una la alta, la fieştecarele doao ⌊încleştate⌋, acoperind trupurile lor.

24. Şi audziia glasul ari- *[625/2]* pilor lor cînd zbura iale, ca glas de apă cîtăşva; cînd mergea iale, glasul cuvîntului — ca glasul taberii; şi cînd sta iale, înceta aripile lor.

25. Şi, iată, glas deasupra întărîturei cei deasupra capului lor; cînd sta acêstea, lăsa aripile lor.

26. Şi deasupra întărîturei cei deasupra capului lor — ca vedêrea pietrii[10] zamfirului, asămănare de scaun prestă[11] el, şi preste asămănarea scaunului — asămănare ca un chip de om deasupra.

27. Şi văzuiu ca vedêrea chehribáriului, ca vedêrea focului denlontrul lui împregiur de la vedêrea mijlocului şi în sus, şi de la vedêrea mijlocului şi în jos văzuiu vedêre de foc şi lucirea lui pren-pregiur.

28. Ca vederea[12] curcubăului, cînd va fi întru nor întru dzua ploii, aşa — vedêrea lucirei pren-pregiur.

Cap 2

1. Aceasta-i vedêrea asămănării mărirei Domnului; şi văzuiu şi căzuiu prestă faţa mea şi audziu glas ce grăiia.

2. Şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, stă pre picioarele tale şi voi grăi cătră tine".

3. Şi veni asupra mea duh şi mă rădică şi mă sculă şi mă puse pre picioarele mêle şi auziiam pre el grăind cătră mine; şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, trimite-voi eu pre tine la casa lui Israil, la cei ce au amărît pre mine[13]; ei şi părinţii lor au împutat întru mine pînă în dzua de astăzi.

4. Şi fii tari la faţă şi năsîlnici la inimă, eu te voi trimite pre tine la ei. Şi vei grăi cătră ei: [5] «Acêstea dzice Domnul[14]».

5. De vor doară audzí au să vor spămînta, pentru căci casă amărîtoare iaste, şi vor cunoaşte că proroc eşti tu întru mijlocul lor.

6. Şi tu, fiiul omului, să nu te temi de ei, nici să te sparii de cătră faţa lor, pentru căci vor strecheá şi să vor rădica asupra ta împregiur şi întru mijlocul scorpiilor tu lăcuieşti; de cuvintele lor să nu te sparii şi de cătră faţa lor să nu te întristezi, pentru căci casă amărîtoare iaste.

7. Şi vei grăi cuvintele mêle cătră ei, dă vor doară audzí au s-or spămînta, căci casă amărîtoare iaste.

8. Şi tu, fiiul omului, audzi celui ce grăiêşte cătră tine ⌊şi⌋ nu te face amărî-

Ms. 4389, p. 773-774

tele de pre pămînt, şi roatele se rădica.

20. Şi unde era norul, acoló şi vîntul se porniia să meargă: mergea vitele şi se rădica şi roatele cu dînsele, pentru că duhul vieţii era în roate.

21. Cînd mergea acêstea, mergea şi roatele, şi cînd sta acêstea, sta şi roatele cu dînsele; şi cînd să rădica iale de la pămînt, se rădica şi roatele, că duhul vieţii era în roate.

22. Şi dăsupra capetelor vitelor asămănare tăriei ca vedêrea crişţalului celui înfricoşat şi întins preste capetele lor dăsupra.[14]

23. Iar supt întărire — áripile lor întinse, aripindu-se una la alta, şi la fieştecare doaoă alăturate, de-şi acoperiia trupurile lor.

24. Şi auziu glasul áripilor lor cînd zbura, ca sunetul unor ape multe; şi ca glasul sădirei Domnului; şi cînd umbla acêstea, glasul cuvintelor, ca glasul taberii; iar cînd sta iale, potoliia[15] áripile.

25. Şi, iată, glasul desupra întărirei carea era dăsupra capetelor lor; cînd sta iale şi sloboziia áripile lor.[16]

26. Iar dăsupra întăriturii carea era dăsupra capetelor lor era vedêre ca în chipul fêliului pietrii zamfirului, şi pre dînsa ca în chip de scaun, şi pre chipul scaunului dăsupra lui, asămănare ca fêliul omului.

27. Şi văzuiu ca vedêrea chehribariului celui curat, şi într-însul ca vedêrea focului şi împrejur lumină şi de la vedêrea mijlocului lui în sus, şi de la vedêrea mijlocului lui pînă jos văzuiu ca vedêrea focului şi lumină împrejurul lui.

28. Şi ca vedêrea curcubeului, cînd iaste pre nori în zi de ploaie, aşa şi vedêrea luminii împrejur.

Cap 2

1. Aceasta iaste vedêrea asămănării slavei Domnului; şi văzuiu şi căzuiu cu faţa în jos şi auziiu glas grăind.

2. [1] Şi zise cătră mine: „Fecior de om, stăi pre picioarele tale şi să vorbesc cu tine!"[17]

3. [2] Şi veni în mine duh după ce-mi grăi şi mă apucá şi mă rădicá şi mă puse în picioare şi auziiu zicînd cătră mine; şi-mi grăi: [3] „Fecior de om, iată, eu te voiu trimête la casa lui Israil, cătră ceia ce m-au mîniiat, carii m-au amărît *[774/1]* ei înşişi, şi se-au lepădat ei şi părinţii lor de mine pînă în zioa aceasta.[18]

4. Şi sînt feciorii fêţei cei năsilnice şi ai inimii cei vîrtoase la carii te voiu trimête eu. Şi să zici cătră dînşii: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu».

5. Deci de vor asculta sau de se vor tême, pentru că iaste casă carea mînie, şi vor cunoaşte că eşti tu proroc în mijlocul lor.

6. Iar tu, fecior de om, să nu te temi de dînşii, nici să-ţi fie frică de faţa lor, pentru căci se vor zvăpăia şi te vor ocoli împrejur, către mijloc de scorpii vei vieţui; ce de cuvintele lor să nu te temi şi de faţa lor să nu te îngrozeşti, pentru că iaste casă carea amăraşte.[19]

7. Iar tu, fecior de om, să grăieşti cuvintele mêle cătră dînşii, de le vor asculta sau de se vor tême, pentru că iaste casă carea mînie.

8. Iar tu, fecior de om, să asculţi ce voiu grăi cătră tine şi să nu[20] mînii,

Versiunea modernă

înaintau şi roţile pe care le aveau; iar cînd vietăţile se ridicau de la pămînt, se ridicau şi roţile.

20. Şi oriunde era norul, într-acolo înainta şi suflul: înaintau vietăţile şi roţile şi se ridicau odată cu acelea, pentru că era suflu de viaţă în roţi.

21. Cînd înaintau, înaintau şi acele [vietăţi], cînd stăteau, stăteau şi acelea; iar cînd se ridicau, se ridicau şi acelea de la pămînt odată cu ele, pentru că era suflu de viaţă în roţi.

22. Şi întruchiparea de deasupra capului acelor vietăţi [era] ca tăria cerului, ca vedenia unui cleştar desfăşurat pe aripile lor, pe deasupra.

23. Şi pe sub tăria cerului [erau] desfăşurate aripile lor, filfiind una către alta, cîte două [aripi] prinse una de alta, acoperindu-le trupurile.

24. Şi am auzit zgomotul aripilor lor cînd înaintau, ca vuiet de apă multă; şi cînd stăteau, aripile lor se linişteau.

25. Şi, iată, [se auzea] un zgomot de deasupra tăriei ce era peste capul lor.

26. Ca vedenia unei pietre de safir, o întruchipare a unui tron deasupra [tăriei], iar pe întruchiparea tronului – o întruchipare ca o vedenie de om, [acolo] sus.

27. Şi am văzut ca o arătare de aur cu argint din vedenia de la mijloc în sus, iar din vedenia de la mijloc în jos am văzut ca o vedenie de foc şi strălucirea împrejurul ei.

28. Ca vedenia unui curcubeu, cînd stă în nor într-o zi ploioasă, aşa [era] forma strălucirii de jur-împrejur.

Capitolul al 2-lea
Chemarea profetului

1. Aceasta [era] vedenia întruchipării slavei Domnului; am văzut şi am căzut cu faţa [la pămînt] şi am auzit un glas [al cuiva] care grăia.

2. Şi mi-a spus: „Fiu de om, stai [drept] pe picioarele tale şi îţi voi vorbi."

3. Şi a venit asupra mea un suflu şi m-a luat şi m-a ridicat şi m-a aşezat pe picioarele mele şi l-am auzit vorbindu-mi; şi mi-a spus: „Fiu de om, eu te trimit spre casa lui Israel, cei care mă întărîtă, care m-au întărîtat – ei şi părinţii lor, pînă în ziua de azi.

4. Şi la fiii cu feţele încruntate şi cu inimile învîrtoşate, la ei te trimit. Şi le vei zice: «Acestea le spune Domnul Domn».

5. Iar dacă vor asculta ori se vor înfricoşa, căci este o casă care mă întărîtă, chiar vor şti că tu eşti un proroc în mijlocul lor.

6. Iar tu, fiu de om, să nu temi de ei şi nici să nu te pierzi cu firea în faţa lor, pentru că ei te vor stîrni şi se vor ridica roată împotriva ta şi vei locui în mijlocul scorpionilor; nu te teme de cuvintele lor şi nu te pierde cu firea în faţa lor, pentru că este o casă care mă întărîtă.

7. Şi le vei spune cuvintele mele, dacă vor asculta cumva ori se vor teme, căci este o casă care mă întărîtă.

8. Iar tu, fiu de om, ascultă-L pe cel care îţi vorbeşte: nu mă întărîta,

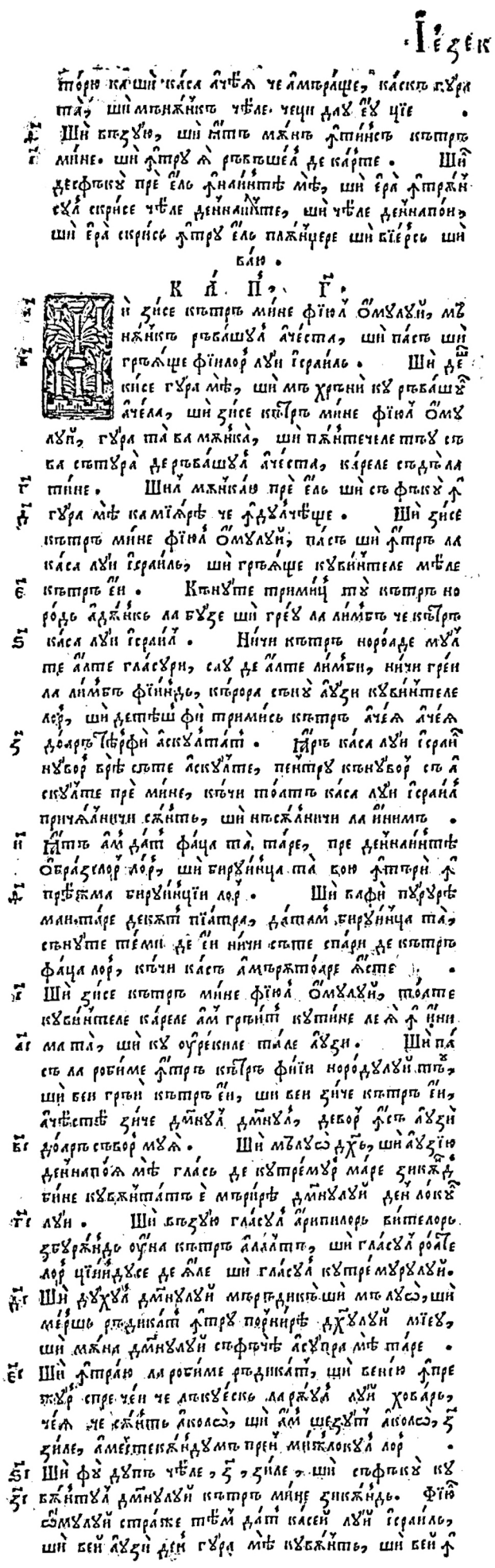

Biblia 1688, p. 535, col. 1

toriu ca şi casa acêea ce amăraşte; cască gura ta şi mănîncă cêle ce-ţi dau eu ţie.

9. Şi văzuiu şi iată mînă întinsă cătră mine şi întru ea răvăşel de carte.

10. Şi-l desfăcu pre el înaintea mea şi era într-însul scrise cêle denainte şi cêle denapoi, şi era scris întru el plîngere şi viers şi vaiu.

Cap 3

1. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, mănîncă răvaşul acesta şi pasă şi grăiêşte fiilor lui Israíl”.

2. Şi deschise gura mea şi mă hrăni cu răvaşul acela şi zise cătră mine: „Fiiul omului, gura ta va mînca şi pîntecele tău să va sătura de răvaşul acesta, carele să dă la tine”.

3. Şi-l mîncaiu pre el şi să făcu în gura mea ca miêrea ce îndulcêşte.

4. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, pasă şi întră la casa lui Israíl şi grăiêşte cuvintele mêle cătră ei.

5. Că nu te trimiţi tu cătră norod adînc la buze şi greu la limbă, ce cătră casa lui Israíl.

6. Nici cătră noroade multe alte glasuri sau de alte limbi, nici grei la limbă fiind, cărora să nu auzi cuvintele lor, şi de te-aş fi trimis cătră aceia, aceia doară te-ar fi ascultat.

7. Iară casa lui Israil nu vor vrea să te asculte, pentru că nu vor să asculte pre mine, căci toată casa lui Israíl pricêlnici sînt, şi năsîlnici la inimă.

8. Iată am dat faţa ta tare pre denaintea obrazelor lor şi biruinţa ta voiu întări în preajma biruinţii lor.

9. Şi va fi pururea mai tare decît piatra. Dat-am biruinţa ta să nu te temi de ei, nici să te spari de cătră faţa lor, căci casă amărîtoare iaste”.

10. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, toate cuvintele carele am grăit cu tine le ia în inima ta şi cu urechile tale auzi.

11. Şi pasă la robime, întră cătră fiii norodului tău şi vei grăi cătră ei şi vei zice cătră ei: «Acêstea zice Domnul». De vor însă auzi, doară să vor muia”.

12. Şi mă luo duh şi auziiu denapoia mea glas de cutremur mare, zicînd: „Binecuvîntată e mărirea Domnului den locul lui”.

13. Şi văzuiu glasul áripilor vitelor zburînd una cătră alaltă şi glasul roatelor ţiindu-se de iale şi glasul cutremurului.

14. Şi duhul Domnului mă rădică şi mă luo şi merş rădicat întru pornirea duhului mieu. Şi mîna Domnului să făcea asupra mea tare.

15. Şi întraiu la robime rădicat şi veniiu împrejur spre cei ce lăcuiesc la rîul lui Hovár, ceia ce sînt acoló. Şi am şezut acoló 7 zile, amestecîndu-mă pren mijlocul lor.

16. Şi fu după cêle 7 zile şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

17. „Fiiul omului, straje te-am dat casei lui Israíl şi vei auzi den gura mea cuvînt şi vei în- /

Ms. 45, p. 625-626

tor, în ce chip casa acêea ce amărăşte: cască *[626/1]* gura ta şi mănîncă carele eu dau ţie."

9. Şi văzuiu şi iată: mînă întinsă către mine, şi întru ea răvăşel de carte.
10. Şi o dăzvăli pre ea înaintea mea, şi era întru ea scrisă cêle denainte şi cêle denapoi, şi era scris întru ea plîngere şi viersu şi vai.

Cap 3

1. Şi zise către mine: „Fiiul omului, mănîncă răvăşelul acesta şi pasă şi grăiêşte fiilor Israil".

2. Şi dăşchise gura mea şi mă hrăni cu răvăşelul acela. Şi zise către mine: „Fiiul omului, gura ta va mînca şi pîntecile tău să va sătura de răvăşelul acesta carele să dă la tine".
3. Şi-l mîncaiu pre el şi să făcu întru gura mea ca miêrea ce îndulcêşte.

4. Şi dzise către mine: „Fiiul omului, pasă şi întră la casa lui Israil şi grăiêşte cuvintele mêle către ei;

5. Pentru căci nu către nărod adîncu la buză şi greu la limbă nu te trimiţi, ce către casa lui Israil,

6. Nici către năroade multe de alte glasuri sau de alte limbi, nici grei la cuvinte fiind, cărora nu vei auzi cuvintele lor; şi dă te-aş fi trimis către aceia, aceia doar te-ar fi ascultat.

7. Iară casa lui Israil nu vor vrea să te audză pre tine, pentru căci nu vor să asculte pre mine: căci toată casa lui Israil pricêvi sînt şi năsîlnici la inimă.

8. Iată, am dat faţa ta tare pre denaintea obrazelor lor şi biruinţa ta voi întări în preajma biruinţei lor.

9. Şi va fi pururea mai tare decît piatra: dat-am biruinţa ta să nu te temi de ei, nici să te spai de către faţa lor, căci casă amărîtoare iaste".

10. Şi dzise către mine: „Fiiul omului, toate cuvintele carele am grăit împreună cu tine ia la inima ta şi cu urechile tale audzi.
11. Şi pasă, întră la robime, către fiii nărodului tău, şi vei zice către ei: «Acêstea zice Domnul[15]», dă vor doară[16] audzí, dă să vor oare muia".

12. Şi mă luă duh şi audzii denapoia mea glas de cutremur mare, ⌊dzicînd⌋: „Binecuvântată mărirea Domnului dentru locul lui!"
13. Şi văzuiu glasul aripilor vitelor, zburînd una către alaltă, şi glasul roatelor ţiindu-să de iale, şi glasul cutremurului.
14. Şi duhul Domnului mă rădică pre mine şi mă luă *[626/2]* şi merşu rădicat întru pornirea duhului mieu, şi mîna Domnului să făcu asupra mea tare.

15. Şi întrai la robime rădicat şi împregiuraiu pre cei ce lăcuiesc la rîul lui Hovar, pre ceia ce sînt acoló, şi am şezut acoló 7 dzile, amestecîndu-mă pren mijlocul lor.

16. Şi fu după cêle 7 dzile şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

17. „Fiiu omului, străjari te-am dat casei lui Israil: şi vei audzi dentru gura mea cuvîntu şi vei în-

Ms. 4389, p. 774

cum iaste casa cêea ce mînie: dăşchide gura ta şi mănîncă ce voiu da eu ţie!"

9. Şi văzuiu şi iată: mînă întinsă către mine, în carea era un răvaş de carte.
10. [9] Şi-l dăsfăcu înaintea mea şi era scris şi înlăuntru şi denafară, şi era scris într-însul plîngere şi jale şi vai.

Cap 3

1. Şi zise către mine: „Fecior de om, mănîncă răvaşul acesta şi pasă de grăiêşte către feciorii lui Israil!"[21]

2. Şi dăşchiş gura mea şi mă hrăni cu răvaşul acela.
[3] Şi zise către mine: „Fecior de om, gura ta va mînca şi pîntecele tău se va sătura de răvaşul acesta care dau eu ţie."
3. [22]Şi-l mîncaiu şi fu în gura mea dulce ca miêrea.

4. Şi zise către mine: „Fecior de om, pasă şi întră la casa lui Israil şi grăiêşte către dînşii cuvintele mêle;

5. Nu ca către nişte oameni cu cuvinte adînci şi de altă limbă eşti tu trimes la casa lui Israil,

6. Nici către oameni cu cuvinte multe şi adînci şi să neştiind limbă, nici către ceia ce au limbă grea, ale cărora cuvinte să nu le înţelegi; că de te-aş fi trimes la unii ca aceştia, ei te-ară fi ascultat.

7. Iar casa lui[23] Israil nu va să te asculte: că toată casa lui Israil iaste neascultătoare şi cu inimi vîrtoase.[24]

8. Şi iată că am dat faţa ta mai putêrnică decît fê-*[774/2]* ţele lor şi fruntea ta mai vîrtoasă decît frunţile lor.
9. Şi va fi în toată vrêmea mai tare decît piiatra, şi fruntea ta o am dat ca crêmena să nu te temi de dînşii, nici să nu-ţi fie frică de faţa lor, pentru că iaste casă carea mînie."

10. Şi zise către mine: „Fecior de om, toate cuvintele care le-am grăit cu tine le ia în inima ta şi cu urechile tale le ascultă.
11. Şi pasă de întră întru cei robiţi, la feciorii nărodului acestuia, şi să zici lor: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu», de vor asculta cumvaşi şi de se vor mai muia".[25]
12. Şi mă luoă duhul şi auziiu după mine glas de cutremur mare: „Bine iaste cuvîntată slava Domnului de la locul ei!"
13. Şi glasul áripilor vitelor, zburînd una către alta, şi glasul roatelor ţiindu-se de vite, şi glasul cutremurului celui mare.
14. Şi duhul mă rădicá şi mă luoă şi mă duş înălţat întru pornirea duhului mieu, şi mîna Domnului era cu mine de mă întăriia.[26]

15. Şi întraiu la robiţii cei rădicaţi şi ocoliiu pre ceia ce lăcuia la rîul Hovárului şi şăzuiu acoló 7 zile, umblînd pren mijlocul lor.

16. Iar după acêste 7 zile, fu cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

17. „Fecior de om, [27]pre tine te-am dat pază casei lui Israil: şi să auzi den gura mea cuvînt şi să-l

Versiunea modernă

cum [este] casa care mă întărítă: deschide-ţi gura şi mănîncă ce îţi dau eu."

9. Şi am privit şi iată: o mînă întinsă către mine, şi în ea un sul de carte.
10. Şi l-a desfăşurat dinaintea mea, iar în el erau scrise cele de mai apoi şi cele de dinainte şi era scris în ea bocet şi cînt şi vai.

Capitolul al 3-lea
Misiunea lui Iezechiel

1. Şi mi-a spus: „Fiu de om, mănîncă sulul acesta şi du-te şi vorbeşte-le copiilor lui Israel."

2. Şi mi-a deschis gura şi mi-a dat să mănînc sulul acela. Şi mi-a spus: „Fiu de om, gura ta va mînca şi pîntecele tău se va umple de sulul acesta dat ţie."

3. Şi l-am mîncat şi a fost în gura mea ca o miere care îndulceşte.

4. Şi mi-a spus: „Fiu de om, du-te şi mergi către casa lui Israel şi spune-le lor cuvintele mele;

5. Căci tu nu eşti trimis la un popor cu vorbă ascunsă şi cu limbă greoaie în casa lui Israel,

6. Nici la popoare multe de alte graiuri şi de alte limbi, şi nici la [unele] ce sînt aspre la limbă, de să nu le înţelegi cuvintele; iar dacă te-aş fi trimis la unii de felul acesta, ei ar fi plecat urechea la tine.

7. Dar casa lui Israel nu va voi să plece urechea la tine, pentru că ei nu vor să plece urechea la mine: căci toată casa lui Israel este îndărătnică şi cu inima învîrtoşată.
8. Şi, iată, ţi-am făcut faţa puternică dinaintea feţelor lor şi străşnicia ta o voi întări dinaintea străşniciei lor.

9. Şi va fi pentru totdeauna mai tare decît piatra: nu te teme de ei şi nu te înspăimînta în faţa lor, căci este o casă care mă întărítă."

10. Şi mi-a spus: „Fiu de om, toate cuvintele pe care ţi le-am spus ia-le în inima ta şi ascultă-le cu urechile tale.
11. Du-te şi mergi la [cei aflaţi în] robie, la fiii poporului tău, vorbeşte-le şi spune-le: «Aşa spune Domnul», fie că vor asculta, fie că nu o vor face".

12. Şi suflul m-a luat şi am auzit în spatele meu un glas [ca] de mare cutremur: „Binecuvîntată [fie] slava Domnului din locul Lui!"
13. Şi am văzut uruitul de la aripile vietăţilor, desfăşurate una către alta, şi uruitul roţilor odată cu el, şi uruit [ca] de cutremur.
14. Şi suflul Domnului m-a ridicat şi m-a luat şi am pornit în avîntul duhului meu, iar mîna Domnului a fost asupra mea, puternică.

15. Şi am plecat prin aer la [cei aflaţi în] robie şi am trecut pe la cei ce locuiau la rîul Chobar, care erau pe acolo, şi am rămas acolo şapte zile, stînd în mijlocul lor.

16. Iar după şapte zile a fost către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

17. „Fiu de om, te-am pus străjer la casa lui Israel: şi vei auzi cuvînt din gura mea şi îi vei

Biblia 1688, p. 535, col. 2

fricoşa pre ei de la mine.

18. Cînd voiu zice eu celui fărădelêge cu moarte te vei omorî şi n-ai osebit, nici ai grăit ca să osebeşti celui fărădelêge, ca să să întoarcă de la căile lui ca să trăiască el, cel fărădelêge acela cu strîmbătatea lui va muri, şi sîngele lui den mîna ta îl voiu cêre.

19. Şi tu de vei osebi celui fărădelêge şi nu se va întoarce de către fărădelêgea lui şi de la calea lui cel fărădelêge, acela întru strîmbătatea lui va muri, şi tu sufletul tău vei mîntui.

20. Şi cînd vei întoarce pre cel direpт de la direptăţile lui şi va face greşală şi voiu da certarea la faţa lui, el va muri căci n-au osebit lui şi întru păcatele lui va muri, pentru căci nu se vor pomeni direptăţile lui carele au făcut şi sîngele lui den mîna ta îl voiu cêre.

21. Şi tu de vei osebi direptului ca să nu greşască şi el nu va greşi, cel direpт cu traiu va trăi, căci ai osebit lui, şi tu sufletul tău vei mîntui".

22. Şi să făcu asupra mea mîna Domnului şi zise către mine: „Scoală-te, şi ieşi la cîmp şi acoló se va grăi către tine".

23. Şi mă sculaiu şi veniiu la cîmp şi iată acoló mărirea Domnului sta în ce chip era vedêrea şi precum era mărirea carea am văzut la rîul lui Hovar, şi căzuiu preste faţa mea.

24. Şi veni asupră-mi duh şi mă puse în picioare, şi grăi către mine, şi zise mie: „Întră şi te închide în mijlocul casii tale.

25. Şi tu, fiiul omului, iată să dêderă asupra ta legături şi te vor lega pre tine cu iale, şi nu vei ieşi den mijlocul lor.

26. Şi-ţi voiu lega limba şi te vei asurzi şi nu vei fi lor om mustrătoriu, căci casă amărîtoare iaste.

27. Şi cînd voiu grăi către tine, deşchide-voiu rostul tău şi vei grăi către ei: «Acêstea zice Domnul Domnul! Cel ce aude auză şi cel ce nu ascultă nu asculte pentru căci casă amărîtoare iaste.»"

Cap 4

1. „Şi tu, fiiul omului, ia ţie lêspede şi vei pune pre ea înaintea fêţii tale şi vei scrie într-însa cetatea Ierusalímului.

2. Şi-i vei face ei îngrădire, şi vei zidi la ea băşti şi o vei împrejura cu şanţu şi vei pune asupra ei tabere şi vei rîndui împrejur puneri de săgeţi.

3. Şi tu ia o tigaie de fier şi o vei pune pre ea zidu de fier între mijlocul tău şi între mijlocul cetăţii şi vei găti faţa ta asupra ei şi va fi întru încuiêre şi vei închide pre ea, sămnu va fi. Şi vei pune fiilor lui Istraíl.

4. Şi tu vei dormi pre coasta ta cea stîngă şi vei pune strîmbătăţile casei lui Israíl pre după numărul zilelor care vei dormi pre dînsa şi vei lua strîmbătăţile lor.

5. Şi eu am dat ţie cêle doao strîmbătăţi ale lor spre număr de 390 de zile şi //

Ms. 45, p. 626-627

fricoşa lor de la mine.

18. Cînd voi zice eu celui fărădălêge: «Cu moarte te vei omorî» şi n-ai usăbit, nici ai grăit ca să usăbeşti celui fărădălêge, ca să să întoarcă[17] de la căile lui, ca să trăiască el — cel fără lêge, acela cu strîmbătatea lui va muri, şi sîngele lui dentru mîna ta voi cerceta-l.

19. Şi tu dă vei usăbi celui fărădelêge şi nu să va întoarce de cătră fărădălêgea lui şi de la calea lui, cel fărădălêge, acela[18] va muri, şi tu sufletul tău vei mîntui.

20. Şi cînd vei înturna pre cel dreptu de la dreptăţile lui şi va face greşeală, şi voi da certarea la faţa lui, el va muri, căci n-ai usăbit lui, şi întru păcatele lui va muri, pentru căci nu să vor pomeni dreptăţile lui carele au făcut, şi sîngele lui dentru mîna ta voi cerceta-l.

21. Şi tu de vei usăbi dreptului ca să nu greşască, şi el nu va greşi, cel dreptu cu trai va trăi, căci ai osăbit lui; şi tu sufletul tău vei mîntui".

22. Şi să făcu asupră-mi mîna Domnului şi dzise cătră mine: „Scoală-te şi ieşi la[19] cîmpu şi acoló să va grăi cătră tine".

23. Şi mă sculaiu şi veniiu la[20] cîmpu şi, iată, acoló mărirea[21] Domnului sta ⌊în ce chip vedêrea şi[22]⌋ în ce chip mărirea carea am văzut la rîul lui Hovar; şi caz preste faţa mea.

24. Şi veni asupră-mi duh şi mă puse pre picioarele mêle şi grăi cătră mine şi dzise mie: „Întră şi te încuie în mijlocul casei tale.

25. Şi tu, fiiul omului, iată, dêderă-să preste tine legături şi te vor lega cu iale şi nu vei ieşi dentru mijlocul lor.

26. Şi limba ta voi lega-o şi te vei asurzi şi nu vei fi lor spre om mustrător, pentru căci casă amărîtoare iaste.

27. Şi cînd voi grăi cătră tine, *[627/1]* deşchide-voi rostul tău şi vei grăi cătră ei: «Acêstea dzice Domnul: 'Cel ce aude să audză şi cel ce néascultă néasculte, pentru căci casă amărîtoare iaste.'»

Cap 4

1. Şi tu, fiiul omului, ia ţie plinthu[23] şi vei pune pre ea înaintea fêţii tale şi vei scrie prestă ea cetatea Ierusalim,

2. Şi vei da prestă ea îngrădire şi vei zidi prestă ea băşti şi vei împregiura preste ea şanţu şi vei da prestă ea tabere şi vei rîndui cêle de pus săgeţile împregiur.

3. Şi tu ia ţie tigaie de fier şi vei pune pre ea zid de fier între mijlocul tău şi între mijlocul cetăţii şi vei găti faţa ta prestă ea: şi va fi întru încuiere şi vei închide pre ea; semnu va fi, ⌊şi vei pune⌋ fiilor Israil.

4. Şi tu vei dormi preste coasta ta cea stîngă şi vei pune strîmbătăţile casei lui Israil prestă el, după numărul dzilelor carele ⌊şi⌋ vei dormi prestă el, şi vei lua strîmbătăţile lor.

5. Şi eu am dat ţie cêle doao strîmbătăţi ale lor spre număru de dzile 90 şi 300 de dzile. Şi

Ms. 4389, p. 774-775

tălmăceşti lor de la mine.

18. De voiu zice celui fărădelegiuitoriu: «Cu moarte vei să mori», şi tu, deaca nu-i vei spune, nici nu-i vei zice ca să se părăsească acel fărădelegiuitoriu şi să se întoarcă den calea sa, ca să fie el viu, iar fărădelegiuitoriul acela cu moarte va muri întru fărădelegiuirea lui, iar sîngele lui îl voiu căuta den mîinile tale[28].[29]

19. Iar deaca vei spune tu fărădelegiutoriului şi deaca nu se va întoarce den fărădelegiuirea sa şi den calea sa cea fără de lêge, iar fărădelegiuitoriul acela va muri întru fărădelegiuirea sa, iar tu-ţi vei mîntui sufletul.

20. Şi de se va întoarce cel direpţ den direptăţile sale şi va face nedireptate, da-voiu muncă înaintea lui şi el va muri, pentru că tu l-ai lăsat să moară în păcatele sale, căci că nu i-ai spus nedireptăţile lui care le-au făcut, iar sîngele lui îl voiu cerca den mî- *[775/1]* na ta.

21. Iar de vei spune tu celui direpţ ca să nu greşască, şi el deaca nu va greşi, iar cel direpţ va trăi cu viiaţă; şi tu-ţi vei mîntui sufletul."[30]

22. Şi fu asupra mea mîna Domnului şi zise cătră mine: „Scoală şi te du în cîmp şi acoló voiu grăi cu tine".

23. Şi sculîndu-mă, ieşiiu în cîmp [31]şi, iată, acoló sta slava Domnului [32]ca vedêrea şi ca slava carea o văzusem la rîul Hovarului; şi căzuiu cu faţa în jos.

24. Şi veni pre mine duh şi mă puse în picioare şi grăi cătră mine şi-mi zise: „Întră şi te încuie în mijlocul casei tale![33]

25. Şi tu, fecior de om, iată, se vor da asupra ta legături şi te vor lega cu dînsele şi nu vei ieşi den mijlocul lor.

26. Şi limba ta o voiu lega lîngă gîrtejul tău şi vei amuţi şi nu vei fi lor om carele-i mustrează, pentru că iaste casă carea mînie.

27. Şi cînd voiu grăi ţie, voiu dăşchide gura ta şi vei zice cătră dînşii: «Acêstea grăieşte Domnul Dumnezeu: 'Cel ce aude să auză şi cel ce nu se pleacă să se plêce, pentru că iaste casă carea mînie.'»

Cap 4

1. Şi tu, fecior de om, ia-ţi o cărămidă şi o pune înainte-ţi şi să scrii pre dînsa cetatea Ierusalímului,[34]

2. Şi să rînduieşti împrejurul ei zidurile şi să clădeşti pre dînsa cule şi să o ocoleşti cu şanţ şi să pui împrejurul ei tabere şi să rînduieşti împrejur puneri de săgeţi.

3. Şi tu ia ţie grătariu de fier şi-l pune într-un părête de fier între tine şi între cetate şi să găteşti faţa ta spre dînsul: şi va fi întru încuieturi şi-l vei închide; semn iaste acesta, al feciorilor lui Israil.

4. Şi tu să dormi pre coasta ta cea stîngă şi să pui nedireptatea lui Israil pre dînsa, după numărul zilelor care vei dormi pre dînsa, şi vei lua nedireptatea lor[35].

5. Că eu am dat ţie anii nedireptăţilor lor numărul zilelor, 390 de zile. Şi

Versiunea modernă

înfricoşa pe aceia din partea mea.

18. Şi cînd eu îi spun nelegiuitului: «De moarte vei muri», dar nu l-ai înfricoşat pe acela şi nu i-ai spus nelegiuitului să se înfricoşeze, să se întoarcă din drumurile lui, ca să trăiască – [atunci] nelegiuitul acela va muri în fărădelegea sa, iar sîngele lui îl voi cere mîinii tale.

19. Dacă tu însă l-ai înfricoşat pe nelegiuit şi el nu s-a întors de la nelegiuirea sa şi de la drumul său, nelegiuitul acela va muri în fărădelegea sa, şi tu îţi vei păstra sufletul.

20. Şi dacă un om drept se întoarce de la faptele lui drepte şi săvîrşeşte o încălcare, şi eu voi aduce pedeapsă dinaintea lui, acela va muri, pentru că nu l-ai înfricoşat, şi va muri în greşelile sale, pentru că faptele lui drepte pe care le-a făptuit nu vor fi amintite, iar sîngele lui îl voi cere mîinii tale.

21. Dacă tu însă l-ai înfricoşat pe cel drept să nu greşească, iar el nu a greşit, cel drept cu viaţă va trăi, pentru că l-ai înfricoşat; şi tu îţi vei păstra sufletul.

22. Şi a fost asupra mea mîna Domnului şi [el] mi-a spus: „Scoală-te şi mergi în cîmpie şi acolo ţi se va vorbi".

23. Şi m-am sculat şi am mers în cîmpie şi iată: acolo stătea slava Domnului [[întocmai ca vedenia şi]] întocmai ca slava pe care am văzut-o la rîul Chobar; şi am căzut cu faţa la pămînt.

24. Şi a venit asupra mea suflul şi m-a pus pe picioarele mele şi mi-a vorbit şi mi-a spus: „Du-te şi închide-te înăuntrul casei tale.

25. Şi tu, fiu de om, iată, ţi s-au pus legători şi te vor lega cu ele şi nu vei ieşi din mijlocul acelora.

26. Şi limba ţi-o voi lega şi vei fi surd şi nu te vor ţine ei drept omul ce îi mustră, căci este o casă care [mă] întărîtă.

27. Dar cînd eu îţi voi vorbi, îţi voi deschide gura şi le vei zice: «Aşa spune Domnul: 'Cel care aude să audă şi cel nesupus să fie nesupus, pentru că [aceasta] este o casă care [mă] întărîtă.'»

Capitolul al 4-lea
Acţiuni profetice

1. Iar tu, fiu de om, ia-ţi o cărămidă, pune-ţi-o dinainte şi scrijeleşte pe ea o cetate, Ierusalimul,

2. Şi pune împrejmuire de asediu împotriva ei şi durează întărituri împotriva ei şi înalţă împrejur dîmb împotriva ei şi aşază tabere împotriva ei şi rînduieşte catapulte de jur-împrejur.

3. Iar tu ia-ţi o tigaie de fier şi fă-ţi-o zid de fier între tine şi cetate şi întoarce-ţi faţa împotriva ei: [ea] va fi în împresurare şi tu o vei împresura; un semn este acesta [[şi vei pune]] pentru fiii lui Israel.

4. Iar tu vei sta culcat pe partea ta cea stîngă şi vei pune pe ea fărădelegile casei lui Israel, după numărul de zile [[chiar]] cît vei sta tu pe [partea stîngă], şi vei lua [asupra ta] fărădelegile lor.

5. Şi eu ţi-am dat cele două fărădelegi ale lor după numărul zilelor, trei sute nouăzeci de zile. Şi

Biblia 1688, p. 536, col. 1

vei lua păcatele casei lui Israíl.

6. Şi vei săvîrşi acêstea toate şi vei dormi preste coasta ta cea direaptă şi vei lua strîmbătăţile casei Iúdei 40 de zile, o zi la un an am pus ţie.

7. Şi la încuiêrea Ierusalímului găti-vei faţa ta, şi braţul tău vei întări şi vei proroci asupra ei.

8. Şi eu iată am dat preste tine legături. Şi să nu te întorci după o coastă a ta pe alta pînă să vor săvîrşi zilele închiderii.

9. Şi tu ia ţie grîu şi orzu şi bob şi linte şi mălaiu şi ovăs şi vei pune pre iale ţie spre pîine şi după numărul zilelor cărora tu dormi pre coasta ta, trei sute şi 90 de zile vei mînca pre iale.

10. Şi mîncarea ta carea vei mînca să fie cumpănă 20 de sicli pre zi de la vrême pînă la vrême vei mînca pre iale.

11. Şi apa cu măsură vei bea şi al şasea parte den vrême pînă la vrême vei bea.

12. Şi turtă de orzu vei mînca pre iale în balegă de scîrnă omenească le vei învoalbe pre iale înaintea ochilor lor.

13. Şi vei zice: «Acêstea zice Domnul Dumnezeul lui Israíl: 'Aşa vor mînca fiii lui Israíl necurate întru limbi, unde voiu răsipi pre ei acoló!'»"

14. Şi ziş: „Nici într-un chip, Doamne, Dumnezăul lui Israíl, de nu s-au pîngărit sufletul mieu întru necurăţie şi mortăciună şi mîncată de hiară n-am mîncat den naşterea mea pînă acum, nici au întrat în gura mea toată carnea spurcată".

15. Şi zise cătră mine: „Iată am dat ţie balege de boi pentru balegile cêle de om şi vei face pîinile tale într-însele".

16. Şi zise Domnul cătră mine: „Fiiul omului, iată eu zdrobescu[2] întăritura pîinii în Ierusalím şi vor mînca pîinea cu cumpăna şi cu lipsă şi apă cu măsură şi nu stingere vor bea.

17. Ca lipsiţi să să facă de pîine şi de apă şi să va stinge omul şi fratele lui şi să vor topi întru strîmbătăţile lor".

Cap 5

1. „Şi tu, fiiul omului, ia ţie sabie ascuţită mai mult decît briciul bărbiêriului să-ţi cîştigi pre ea ţie şi vei aduce pre ea preste capul tău şi preste barba ta. Şi vei lua cumpănă de dramuri şi vei osebi pre ei.

2. A patra parte cu foc vei arde den mijlocul cetăţii după împlêrea închiderii zilelor şi vei lua a patra parte şi o vei arde de tot în mijlocul ei. Şi a patra parte vei tăia de tot cu sabie pre împrejurul ei. Şi a patra parte vei răsipi cu duhul şi sabiia o vei deşerta denapoia lor.

3. Şi vei lua de acoló puţini cu număr şi vei lua pre ei împreună întru acoperimîntul tău.

4. Şi dentr-aceştia vei mai lua şi vei arunca pre ei în mijlocul focului şi vei arde de tot pre ei cu foc. Dentru aceasta va ieşi foc la toată /

Ms. 45, p. 627

vei lua păcatele casei lui Israil.

6. Şi vei săvîrşi acêstea ⌊toate⌋ şi vei dormi preste coasta cea dreaptă şi vei lua strîmbătăţile casei Iudei 40 de dzile: dzi la un an pus-am ţie.

7. Şi la încuiêrea Ierusalimului găti-vei faţa ta şi braţul tău vei întări şi vei proroci prestă ea.

8. Şi eu, iată, am dat prestă tine legături şi să nu te întorni de la coasta ta la coasta ta pînă unde să vor săvîrşi dzilele închiderii.

9. Şi tu ia ţie grîne şi oarze şi bob şi linte şi mălaiu[24] şi ovăs; şi vei pune pre iale ţie de pîini, şi după numărul dzilelor cărora tu dormi preste coasta ta; 390 de dzile vei mînca pre iale.

10. Şi mîncarea ta care vei mînca — cu cumpănă, 20 de sicli pre zi; de la vrême pînă la vrême vei mînca pre iale.

11. Şi apa cu măsură vei bea, ⌊şi⌋ al şaselea den vin; dentru vrême pînă la vrême bea-vei.

12. Şi turtă de orzu vei mînca pre iale; întru balegă de scîrnă omenească le vei vîrî pre iale între ochii lor.

13. Şi vei zice: «Acêstea zice Domnul, Dumnedzăul lui Israil: 'Aşa vor mînca fiii lui Israil necurate întru limbi, unde-i voi răsîpi pre ei, acoló.'»"

14. Şi dziş: „Nici într-un chip, Doamne, Dumnedzăul lui Israil! Dă sufletul mieu nu s-au *[627/2]* pîngărit întru necurăţie şi mortăciune şi prinsă de jiganie n-am mîncat, den naşterea mea pînă acum, nici au întrat întru gura mea toată carnea spurcată."

15. Şi zise cătră mine: „Iată, am dat ţie balegi de boi pentru balegile cêle de om şi vei face pîinele tale prestă iale."

16. Şi dzise ⌊Domnul⌋ cătră mine: „Fiiul omului[25], iată, eu zdrobesc întăritura pîinii în Ierusalim şi vor mînca pîinea cu cumpăna şi cu lipsă, şi apă cu măsură şi cu stingere vor bea,

17. Pentru ca lipsiţi să să facă de pîine şi de apă; şi să va stinge omul şi fratele lui şi să vor topi întru strîmbătăţile lor.

Cap 5

1. Şi tu, fiiul omului, ia ţie sabie ascuţită mai mult decît briciul bărbiêriului; cîştiga-vei pre ea ţie şi vei aduce pre ea preste capul tău şi preste barba ta. Şi vei lua cumpănă de dramuri şi vei usăbi pre ei.

2. A patra parte cu foc vei arde în mijlocul cetăţii, după împlêrea dzilelor închiderii; şi vei lua a patra parte ⌊şi vei arde[26] de tot pre el în mijlocul ei⌋; şi a patra parte vei tăia de tot cu sabie pren-pregiurul ei; şi a patra parte vei răşchira cu Duhul şi sabiia voi dăşerta denapoia lor.

3. Şi vei lua de acoló puţîni întru număr şi vei lua împreună cu învălitura ta pre ei[27].

4. Şi dentru aceştia lua-vei încă şi vei arunca pre ei în mijlocul focului şi vei arde de tot pre ei cu foc; dentru aceasta va ieşi foc la toată

Ms. 4389, p. 775

vei purta nedireptăţile casei lui Israil.[36]

6. Şi deaca vei umplea acêstea, vei dormi pre coasta ta cea direaptă a doa oară [37]şi vei lua nedireptăţile casei Iúdei 40 de zile: o zi pentru un an le-am pus ţie.

7. Şi să găteşti faţa ta spre închiderea Ierusalímului şi braţul tău să ţi-l întăreşti şi să proro- *[775/2]* ceşti asupra lui.

8. Iată, eu am dat ţie legături şi nu te vei întoarce de pre o coastă pre altă coastă pînă nu se vor umplea zilele închisorii tale.

9. Iar tu, fecior de om, ia ţie grîu şi orz şi bob şi linte şi meiu[38] şi ovăs; şi să le baţi într-un vas de lut şi să le faci ţie pîini, pre numărul zilelor care vei dormi pre coastele tale; 390 de zile să le mănînci.

10. Şi mîncarea ta carea vei mînca să fie măsura ei 20 de sicle de zi; şi să le mănînci de la vrême pînă la vrême.[39]

11. Şi apă să bêi cu măsură, a şasea parte[40]; de la vrême pînă la vrême[41] să-l bêi.

12. Şi turta de orz o vei mînca; întru scîrnă de balegă de om le vei învoalbe înaintea ochilor lor.

13. [12] Şi să zici lor: [13] «Aceasta grăiêşte Domnul, Dumnezeul lui Israil: 'Aşa vor mînca feciorii lui Israil [42]pîinea lor pîngărită, în limbile în care-i voiu răsipi eu acoló.'»"

14. Eu ziş: „Ba, Doamne, Dumnezeul lui Israil, să nu fie aceasta! Că iată că sufletul mieu nu se-au spurcat în pîngăriciune şi mortăcină şi mîncat de fieri eu n-am mîncat, den naşterea mea pînă acuma, şi nici o carne spurcată şi urîtă n-au întrat în gura mea."[43]

15. Şi zise cătră mine: „Iată, am dat ţie balegi de boi în locul balegilor de om şi să faci ţie pîini într-însele."

16. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, [44]iată, eu voiu zdrobi întărirea pîinii în Ierusalim şi vor mînca pîine cu cumpăna şi cu lipsă, şi vor bea apă cu măsură şi cu piericiune,

17. Şi va pieri omul şi fratele lui şi se vor topi denpreună întru nedireptăţile lor.

Cap 5

1. Iar tu, fecior de om, ia ţie sabie mai ascuţită decît sabia bărbiêriului şi să o cîştigi şi să o pui pre capul tău şi pre barba ta. Şi să iêi cumpănă de dramuri şi să[45] o cumpăneşti.[46]

2. A patra parte să o pui pre foc în mijlocul cetăţii, după umplêrea zilelor închiderii tale; şi să iêi a patra parte şi să o arzi în mijlocul cetăţii; iar a patra parte să o sfărîmi cu sabiia împrejurul ei[47]; [3] şi a patra parte să o răsipeşti în vînt şi vei scoate sabiia după dînsele.

3. Şi vei lua de acoló, dentr-însele, puţinel cu numărul şi vei lua întru acioala ta.

4. Şi încă vei mai lua de acoleá şi vei arunca în mijlocul focului şi vei arde pre dînsele în foc; şi dentr-însele va ieşi foc în toată

Versiunea modernă

vei lua [asupra ta] fărădelegile casei lui Israel

6. Şi le vei împlini pe acestea [[toate]] şi vei sta culcat pe partea ta cea dreaptă şi vei pune pe ea fărădelegile casei lui Iuda, [vreme de] patruzeci de zile: ţi-am dat o zi pentru fiecare an.

7. Şi în împresurarea Ierusalimului întoarce-ţi faţa şi întăreşte-ţi braţul şi proroceşte împotrivă-i.

8. Iar eu, iată că am pus pe tine legători, să nu te întorci de pe o parte pe alta pînă ce nu se împlinesc zilele împresurării.

9. Şi tu ia-ţi grîu şi orz şi bob şi linte şi mei şi ovăz; şi aruncă-le într-o singură ulcea de lut şi fă-ţi-le pite, după numărul zilelor în care vei sta culcat pe o parte; şi [vreme de] trei sute nouăzeci de zile le vei mînca.

10. Iar demîncatul pe care îl vei mînca [va fi] după cîntar, douăzeci de sicli pe zi; din vreme în vreme le vei mînca.

11. Şi apa o vei bea cu măsură, [[şi]] a şasea parte din vin; din vreme în vreme vei bea.

12. Şi să le mănînci ca [pe] turte de orz; în bălegar de scîrnăvie de om le vei coace, sub ochii lor.

13. Şi vei zice: «Aşa spune Domnul, [[Dumnezeul lui Israel]]: 'Astfel vor mînca fiii lui Israel necurăţenii în [mijlocul] neamurilor.'»"

14. Şi am spus: „Nu aşa, Doamne, Dumnezeul lui Israel! Iată că sufletul nu mi-a fost pîngărit în necurăţenie şi nu am mîncat mortăciune şi nici ce a fost sfîşiat de sălbăticiuni, de cînd m-am născut şi pînă acum, şi nici nu am pus gura pe vreun fel de carne necurată."

15. Şi mi-a spus: „Iată, ţi-am îngăduit bălegar de vită în loc de bălegar de om şi îţi vei coace turtele pe el."

16. Şi a spus [[Domnul]] către mine: „Fiu de om, uite că eu voi spulbera sprijinul de pîine din Ierusalim şi [ei] vor mînca pîinea după cîntar şi în neîndestulare, iar apa o vor bea după măsură şi în prăpădenie,

17. Ca să fie neîndestulaţi de pîine şi apă; şi se va prăpădi un om şi fratele său şi se vor mistui în fărădelegile lor.

Capitolul al 5-lea
Acţiuni profetice

1. „Iar tu, fiu de om, ia-ţi o sabie ascuţită, [mai ascuţită] decît un brici de bărbier; o vei lua pentru tine şi ţi-o vei trece pe deasupra capului tău şi pe deasupra bărbii tale. Şi îţi vei lua şi o pereche de cumpene şi vei împărţi [părul].

2. O pătrime o vei arde în foc în mijlocul cetăţii, la împlinirea zilelor de împresurare; şi vei lua o pătrime [[şi o vei arde şi pe ea în mijlocul acesteia]]; şi o pătrime o vei tăia cu sabia împrejurul acesteia; iar o pătrime o vei împrăştia în vînt şi voi scoate paloşul din teacă în urma lor.

3. Şi vei lua de acolo [fire] puţine la număr şi ţi le vei înfăşura în haina ta.

4. Şi încă vei mai lua din ele şi le vei arunca în mijlocul focului şi le vei arde în foc; din aceasta se va înălţa foc în toată

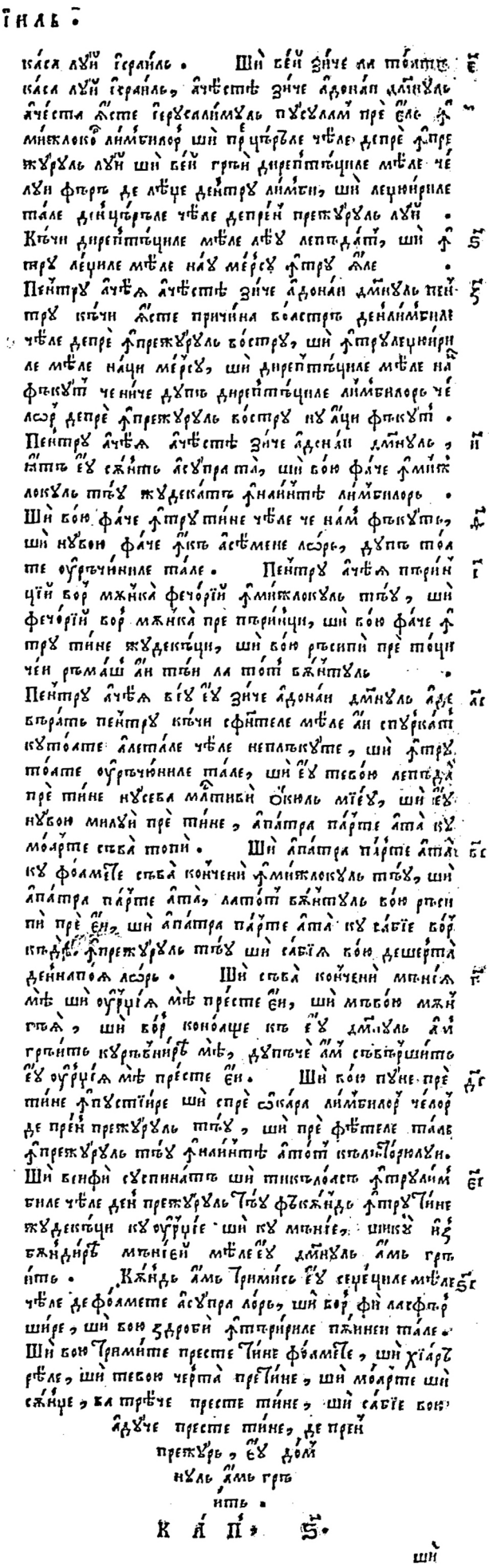

Biblia 1688, p. 536, col. 2

casa lui Israíl.

5. Şi vei zice la toată casa lui Israíl: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Acesta iaste Ierusalímul; pusu-l-am pre el în mijlocul limbilor şi pre ţărîle cêle de pre împrejurul lui şi vei grăi direptăţile mêle celui fărădelêge dentru limbi şi legiuirile tale den ţărîle cêle de prenprejurul lui,

6. Căci direptăţile mêle le-au lepădat şi întru legile mêle n-au mersu întru iale.

7. Pentru acêea, acêstea zice Adonái Domnul: pentru căci iaste pricina voastră den limbile cêle de pre împrejurul vostru şi întru legiuirile mêle n-aţi mersu şi direptăţile mêle n-aţi făcut, ce nice după direptăţile limbilor celor de pre împrejurul vostru nu aţi făcut.

8. Pentru acêea, acêstea zice Adonái Domnul: iată, eu sînt asupra ta şi voiu face în mijlocul tău judecată înaintea limbilor.

9. Şi voiu face întru tine cêle ce n-am făcut şi nu voiu face încă asêmene lor după toate urîciunile tale.

10. Pentru acêea părinţii vor mînca feciorii în mijlocul tău şi feciorii vor mînca pre părinţi. Şi voiu face întru tine judecăţi şi voiu răsipi pre toţi cei rămaşi ai tăi la tot vîntul.

11. Pentru acêea viu eu, zice Adonái Domnul, adevărat, pentru căci sfintele mêle ai spurcat cu toate ale tale cêle neplăcute şi întru toate urîciunile tale, şi eu te voiu lepăda pre tine; nu se va milostivi ochiul mieu şi eu nu voiu milui pre tine. A patra parte a ta cu moarte să va topi.

12. Şi a patra parte a ta cu foamete să va conceni în mijlocul tău. Şi a patra parte a ta la tot vîntul voiu răsipi pre ei. Şi a patra parte a ta cu sabie vor cădea împrejurul tău şi sabiia voiu deşerta denapoia lor.

13. Şi să va conceni mîniia mea şi urgiia mea preste ei şi mă voiu mîngîia şi vor conoaşte că eu, Domnul, am grăit cu rîvnirea mea, după ce am săvîrşit eu urgiia mea preste ei.

14. Şi voiu pune pre tine în pustiire şi spre ocara limbilor celor de prenprejurul tău. Şi pre fêtele tale împrejurul tău, înaintea a tot călătoriului.

15. Şi vei fi suspinată şi ticăloasă întru limbile cêle denprejurul tău, făcînd întru tine judecăţi cu urgie şi cu mînie; şi cu izbîndirea mîniei mêle eu Domnul am grăit.

16. Cînd am trimis eu segeţile mêle cêle de foamete asupra lor, şi vor fi la sfîrşire şi voiu zdrobi întăririle pîinei tale.

17. Şi voiu trimite preste tine foamete şi hiară rêle, şi te voiu certa pre tine şi moarte şi sînge va trêce preste tine şi sabie voiu aduce preste tine de prenprejur. Eu Domnul am grăit.»

Cap 6 //

Ms. 45, p. 627-628

casa Israil.

5. ⌊Şi vei dzice la toată casa Israil:⌋ «Acêstea zice Adonaí Domnul: «Acesta — Ierusalimul, în mijlocul limbilor pusu-l-am pre el şi ⌊cêle⌋ de pren-prejurul lui ţări.'»

6. [5] Şi vei grăi dreptăţile mêle ceii fărădălêge dentru limbi şi legiuirile tale dentru ţările cêle de pren-pregiurul lui, [6] pentru căci dreptăţile mêle le-au lăpădat şi întru legile mêle n-au mersu întru iale.

7. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Adonaí[28]: «Pentru căci îndemnarea voastră — dentru limbile cêle de pren-prejurul vostru şi întru legiuirile mêle n-aţi mersu şi dreptăţile mêle nu aţi făcut, ce nici încă după dreptăţile limbilor celor den-prejurul vostru nu aţi făcut,

8. Pentru acêea, acêstea zice Adonaí Domnul: 'Iată eu — asupra ta *[628/1]* şi voi face în mijlocul tău judeţ, înaintea limbilor

9. Şi voi face întru tine carele n-am făcut şi nu voi face încă de potriva lor, după toate urîciunile tale.

10. Pentru acêea, părinţi mînca-vor ficiori în mijlocul tău şi ficiori vor mînca pre părinţi. Şi voi face întru tine judêţe şi voi răsipi pre toţi cei rămaşi ai tăi la tot vîntul.'

11. Pentru acêea, 'Viu — eu', dzice Adonaí Domnul, 'de nu adevărat, pentru căci sfintele mêle ai spurcat întru toate împutările tale şi întru toate urîciunile tale, şi eu te voi lepăda pre tine, nu să va scumpi ochiul mieu şi eu nu voi milui ⌊pre tine⌋. A patra parte a ta, cu moarte să va topi.

12. Şi ⌊a patra parte a ta⌋, cu foamete să va conceni întru mijlocul tău. Şi a patra parte a ta la tot vîntul voi răsîpi pre ei. Şi a patra parte a ta cu sabie vor cădea împregiurul tău şi sabiia voi dăşerta denapoia lor.

13. Şi să va conceni mîniia mea şi urgiia mea prestă ei şi mă voi oteşi[29]; şi vor cunoaşte pentru căci eu, Domnul, am grăit cu rîvnirea mea după ce am săvîrşit eu urgiia mea prestă ei.

14. Şi voi pune pre tine întru pustii şi la ocară la limbile cêle de pren-pregiurul tău ⌊şi pre⌋ fêtele tale împregiurul tău, înaintea a tot trecătoriului,

15. Şi vei fi suspinată şi ticăită întru limbile cêle de pren-pregiurul tău, făcînd eu întru tine judête, cu urgie şi cu mînie, şi cu izbîndirea mîniei ⌊mêle⌋. Eu, Domnul, am grăit[30].

16. Cînd am trimis eu zvîrliturile mêle a foameţii prestă ei, şi vor fi la sfîrşire şi voi zdrobi întăriturile pîinei tale.

17. [31]Şi voi trimite prestă tine foamete şi fiară viclêne, şi te voi certa pre tine şi moarte şi sînge va trêce pren tine, şi sabie voi aduce prestă tine ⌊de pren-pregiur⌋. Eu, Domnul, am grăit.'»"

Cap 6

Ms. 4389, p. 775-776

casa lui Israil. *[776/1]*

5. «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: Acesta iaste Ierusalímul, pusu-l-am în mijlocul limbilor şi a ţărîlor celor denprejurul lui.'»

6. Şi să zici: Schimbat-ai îndireptarea mea întru fărădelegiuirea limbilor celor denprejurul lui, deci, deaca de vrême ce au lepădat îndireptările mêle şi n-au umblat după lêgea mea.[48]

7. Pentr-acêea, acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: «Pentru căci v-aţi asămănat limbilor celor ce sînt împrejurul vostru şi n-aţi umblat în porîncile mêle şi îndireptările mêle nu le-aţi făcut, ce nici după judecăţile limbilor celor denprejurul vostru n-aţi făcut,

8. Pentr-acêea, acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Iată, eu — asupra ta şi voiu face în mijlocul tău judecată, înaintea limbilor

9. Şi voiu face în mijlocul tău ce n-am făcut şi ce nu voiu face de-acii ca aceasta pentru toate urîciunile tale.

10. Pentr-acêea, vor mînca părinţii pre feciorii lor în mijlocul tău şi feciorii vor mînca pre părinţi. Şi voiu face întru tine judecăţi şi voiu vîntura toate rămăşiţele tale întru tot vîntul.'

11. Drept acêea, 'Trăiesc eu', grăiêşte Domnul Dumnezeu, 'deaca vrême ce ai spurcat sfinţirile mêle cu toate ale tale cêle ce nu sînt mie plăcute şi cu urîciunile tale, şi eu te voiu lepăda şi nu te va cruţa ochiul mieu şi eu nu voiu fi milostiv. [12] A patra parte a ta se va sfîrşi cu moarte.[49]

12. Şi a patra parte se va sfîrşi de sabie în mijlocul tău. A patra parte va cădea de sabie împrejurul tău. Iar a patra parte o voiu vîntura cu tot vîntul şi voiu scoate sabiia după dînşii.

13. Şi se va umplea urgiia mea şi mîniia mea într-înşii şi mă voiu îmblînzi; şi vor şti că eu, Domnul, am grăit întru rîvna mea cînd am umplut mîniia mea pre dînşii.

14. Şi te voiu pune în pustiirea şi în ocara celor denprejurul tău şi înaintea tuturor celor ce vor trêce,

15. Şi vei fi suspinare şi badjocorire şi pildă şi frică limbilor celor denprejurul tău, cînd voiu face întru tine judecăţi, în mînie şi în urgie, şi în izbînda urgiei şi în mustrare.[50] [16] Eu, Domnul, am grăit.

16. Cînd voiu trimête săgeţile foametei cei rêle într-înşii, care vor fi întru concenire şi care le voiu trimête *[776/2]* să vă răsipească, şi voiu trimête pre voi foamete[51] şi voiu zdrobi întărirea pîinii tale.

17. Şi voiu slobozi pre voi foamete şi fiiară rea, şi te vor căzni şi va trêce pren tine moarte şi sînge, şi voiu aduce asupra ta sabie. Eu, Domnul, am grăit.'»"

Cap 6

Versiunea modernă

casa lui Israel.

5. [[Şi îi vei spune întregii case a lui Israel.]] «Aşa spune Adonai Domnul: 'Acesta [este] Ierusalimul; l-am aşezat în mijlocul neamurilor şi [[acele]] ţinuturi dimprejurul lui.'»

6. Şi îi vei spune poruncile mele nelegiuitului din rîndul neamurilor şi rînduielile mele celui din ţinuturile [aflate] împrejurul lui, pentru că [ei] au părăsit legile mele şi nu au umblat după rînduielile mele.

7. De aceea spune Adonai Domnul: «Pentru că [v-aţi luat] imbold de la neamurile dimprejurul vostru şi nu aţi umblat după rînduielile mele şi nu aţi împlinit poruncile mele, ba nu aţi împlinit [fapte] nici după poruncile neamurilor dimprejurul vostru,

8. De aceea, aşa spune Adonai Domnul: 'Iată, eu sînt asupra ta şi voi face în mijlocul tău judecata, sub ochii neamurilor

9. Şi voi face în tine lucruri pe care nu le-am făcut şi nici nu voi [mai] face lucruri pe potriva acestora în toate urîciunile tale.

10. De aceea, părinţii îi vor mînca pe copii în mijlocul tău şi copiii îi vor mînca pe părinţi. Şi voi face în tine judecăţi şi voi împrăştia toate rămăşiţele tale în orice vînt.'

11. De aceea 'Viu sînt eu', spune Adonai Domnul, 'dacă mi-ai pîngărit cele sfinte cu toate urîciunile tale, [aşa] şi eu te izgonesc, nu va avea îndurare ochiul meu şi eu nu mă voi milostivi [[de tine]]. O pătrime din tine de moarte se va stinge.

12. Şi [[o pătrime din tine]] va pieri în molimă în mijlocul tău. Şi o pătrime din tine o voi împrăştia în tot vîntul. Şi o pătrime din tine va cădea sub sabie împrejurul tău şi voi scoate paloşul din teacă în urma lor.

13. Şi se va plini mînia mea şi înverşunarea mea asupra lor; şi să ştii că eu, Domnul, am vorbit în rîvna mea atunci cînd mi-am plinit înverşunarea împotriva lor.

14. Şi voi face un pustiu din tine şi din fiicele tale dimprejurul tău, sub ochii oricărui trecător,

15. Şi vei fi de plîns şi nenorocit în neamurile dimprejurul tău, cînd îmi voi face asupra ta judecăţile, în răzbunarea mîniei mele. Eu, Domnul, am vorbit.

16. Cînd îmi voi trimite săgeţile foametei asupra lor, ei vor ajunge să se stingă şi [eu] voi spulbera prisosul tău de pîine.

17. Şi voi trimite asupra ta foamete şi sălbăticiuni, şi mă voi răzbuna pe tine şi va trece peste tine molima şi sîngele, şi voi aduce sabie asupra ta [[de jur-împrejur]]. Eu, Domnul, am vorbit.'»"

Capitolul al 6-lea
Profeţiile împotriva munţilor

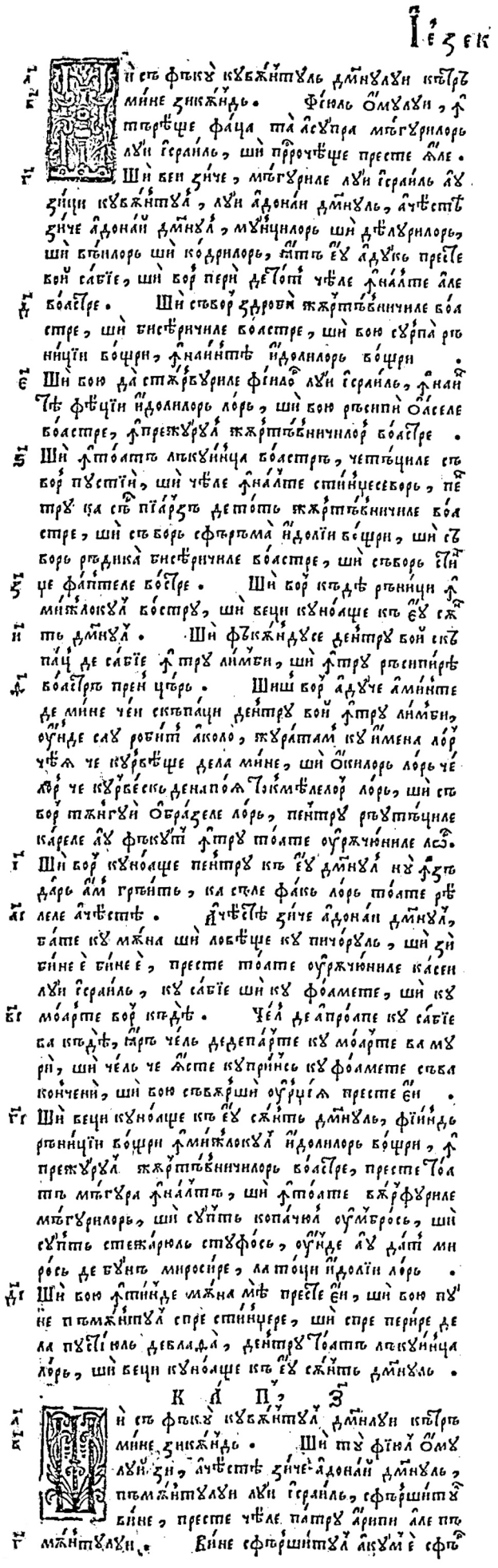

Biblia 1688, p. 537, col. 1

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta asupra măgurilor lui Israíl şi prorocêşte preste iale.

3. Şi vei zice: «Măgurile lui Israíl, auziţi cuvîntul lui Adonái Domnul! Acêstea zice Adonái Domnul munţilor şi dealurilor şi văilor şi codrilor: ‘Iată eu aduc preste voi sabie şi vor pieri de tot cêle înalte ale voastre.

4. Şi să vor zdrobi jîrtăvnicile voastre şi bisêricile voastre şi voiu surpa răniţii voştri înaintea idolilor voştri.

5. Şi voiu da stîrvurile fiilor lui Israíl înaintea fêţii idolilor lor, şi voiu răsipi oasele voastre împrejurul jîrtăvnicilor voastre.

6. Şi în toată lăcuinţa voastră cetăţile să vor pustii şi cêle înalte stinge-se-vor, pentru ca să să piarză de tot jîrtăvnicile voastre şi să vor sfărîma idolii voştri şi să vor rădica bisêricile voastre şi să vor stinge faptele voastre.

7. Şi vor cădea răniţi în mijlocul vostru şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

8. Şi făcîndu-se dentru voi scăpaţi de sabie întru limbi şi întru răsipirea voastră pren ţări,

9. Şi-şi vor aduce aminte de mine cei scăpaţi dentru voi întru limbi, unde s-au robit, acoló jurat-am cu inema lor, cêea ce curvêşte de la mine şi ochilor lor celor ce curvesc denapoia tocmêlelor lor şi să vor tîngui obrazele lor pentru răutăţile carele au făcut întru toate urîciunile lor.

10. Şi vor cunoaşte pentru că eu Domnul nu în zădar am grăit, ca să le fac lor toate rêlele acêstea’.

11. Acêstea zice Adonái Domnul: ‘Bate cu mîna şi lovêşte cu piciorul şi zi: Bine e, bine e! Preste toate urîciunile casei lui Israíl cu sabie şi cu foamete şi cu moarte vor cădea.

12. Cel de aproape cu sabie va cădea, iară cel de departe cu moarte va muri şi cel ce iaste cuprins cu foamete să va conceni. Şi voiu săvîrşi urgiia preste ei.

13. Şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul fiind răniţii voştri în mijlocul idolilor voştri, împrejurul jîrtăvnicilor voastre, preste toată măgura înaltă şi în toate vîrfurile măgurilor, şi supt copaciul umbros şi supt stejariul stufos, unde au dat miros de bună mirosire la toţi idolii lor.

14. Şi voiu întinde mîna mea preste ei şi voiu pune pămîntul spre stingere şi spre pierire de la pustiul Devlathá, dentru toată lăcuinţa lor, şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul!’»”

Cap 7

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd: „Şi tu, fiiul omului, zi: «Acêstea zice Adonái Domnul pămîntului lui Israíl: ‘Sfîrşitul vine preste cêle patru áripi ale pămîntului.

3. Vine sfîrşitul, acum e sfîr- /

Ms. 45, p. 628

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. [32]„Fiiul omului, întărêşte faţa ta preste măgurile Israil şi prorocêşte prestă iale;

3. Şi vei dzice: «Măgurile Israil, audziţi cuvîntul lui Adonaí Domnul: acêstea dzice Adonaí Domnul munţilor şi dealurilor şi văilor şi codrilor: 'Iată, Eu aduc preste voi sabie şi să vor pieri de tot cêle înalte ale voastre.

4. Şi să vor zdrobi jirtăvnicile voastre şi *[628/2]* besêricile voastre şi voi oborî răniţii voştri înaintea chipurilor voastre
5. Şi voi da stîrvurile fiilor Israil înaintea fêţii chipurilor lor şi voi răsîpi oasele voastre împregiurul jirtăvnicilor voastre.
6. ⌊Şi⌋ întru toată lăcuinţa voastră, cetăţile să vor pustii şi cêle înalte stinge-să-vor, pentru ca să să piarză de tot jirtăvnicile voastre; şi să vor sfărîma idolii voştri şi să vor rădica capiştile voastre şi să vor stinge faptele voastre;

7. Şi vor cădea răniţi întru mijlocul vostru şi veţi cunoaşte că Eu-s Domnul.

8. Şi făcîndu-să dentru voi scăpaţi den sabie întru limbi şi întru răsîpirea voastră întru ţări,

9. Şi vor pomeni de mine cei scăpaţi dentru voi întru limbi, unde s-au robit acoló; giurat-am cu inima lor, cu cêea ce curvêşte de la mine, şi ochilor lor, celor ce curvăsc denapoia tocmêlelor lor: şi să vor boci obrazele lor pentru răotăţile carele au făcut întru toate urîciunile lor.

10. Şi vor cunoaşte pentru că Eu, Domnul, nu în zădar am grăit, ca să le fac lor toate rêlele acêstea.'»

11. Acêstea dzice Adonaí Domnul: «Bate cu mîna şi lovêşte cu piciorul şi dzi: 'Bine-i, bine-i, preste toate urîciunile casei lui Israil; cu sabie, şi cu foamete, şi cu moarte vor cădea.

12. Cel de aproape cu sabie va cădea, iar cel departe cu moarte va muri, şi cel ce-i cuprinsu cu foamete să va conceni; şi voi săvîrşi urgiia Mea prestă ei.

13. Şi veţi cunoaşte că Eu-s Domnul, fiind răniţii voştri în mijlocul chipurilor voastre[33], prestă toată măgura înaltă, şi întru toate vîrvurile măgurilor, şi dedesuptul copaciului umbros, şi dedesuptul ştejariului tufos, unde au dat, acoló, miros de bună mirosire la toate chipurile lor.

14. Şi voi întinde mîna mea prestă ei şi voi pune pămîntul spre stingere şi spre pierire, de la pustiiul Devlathá, dentru toată lăcuinţa lor: şi veţi cunoaşte că Eu sînt Domnul.'»"

Cap 7

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. „Şi tu, fiiul omului, ⌊dzi⌋: «Acêstea dzice *[629/1]* Adonaí Domnul pămîntul lui Israil: 'Săvîrşitul vine, săvîrşitul vine preste cêle 4 aripi ale pămîntului:
3. Vine săvîrşitul, acum — săvîr-

Ms. 4389, p. 776-777

1. Şi fu cuvîntul Domnului către mine, zicînd:[52]

2. „Fecior de om, întărêşte faţa ta spre munţii lui Israil şi să proroceşti către dînşii;

3. Şi să zici: «Munţii lui Israil, auziţi cuvîntul Domnului: acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu munţilor şi dealurilor şi cîmpurilor şi văilor: 'Iată, Eu voiu aduce asupra voastră sabie şi voiu piêrde înălţimile voastre.

4. Şi vor pieri altarele voastre şi se vor sfărîma capiştele voastre şi voiu ucide pre cei răniţi ai voştri înaintea idolilor voştri
5. Şi voiu da bubele feciorilor lui Israil înaintea idolilor lor şi voiu răsipi oasele voastre împrejurul altarelor voastre,
6. Întru toate sălaşurile voastre, şi cetăţile voastre se vor pustii şi înălţimile voastre vor pieri şi se vor răsipi; şi vor fi urîte altarele voastre şi se vor surpa şi se vor răposa idolii voştri şi capiştele voastre se vor lepăda şi se vor sfîrşi lucrurile voastre[53];

7. Şi vor cădea cei ucişi ai voştri în mijlocul vostru; şi veţi cunoaşte că Eu sînt Domnul.

8. Şi voiu lăsa dentru voi de vor scăpa de sabie în limbi şi răsipirea voastră în ţări.

9. Şi-şi vor aduce aminte acoló în limbi cei ce vor scăpa dentru voi de mine, den cei ce sînt duşi acoló în robie; că se-au jurat cu inima lor, cêea ce au curvit şi se-au lăsat de mine, şi cu ochii lor cei răi, după urma meşteşugurilor lor: şi se vor ucide preste obrazele lor pentru răotatea carea o au făcut întru urîciuni şi întru toate meşteşugurile;[54]

10. Şi vor cunoaşte că Eu, Domnul, n-am grăit în zadar că voiu face lor toată răotatea aceasta.'»

11. Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: «Plesnêşte cu palma şi bate cu piciorul şi zi: 'Bine, bine, pentru toată urîciunea răotăţii casei lui Israil; că cad de sabie, şi de foamete, şi de ciumă.

12. Cei de dăparte vor muri de ciumă, iar cei de aproape *[777/1]* vor cădea de sabie, şi cei ce sînt ocoliţi se vor sfîrşi de foamete; şi voiu umplea mîniia Mea asupra lor.

13. Şi veţi şti că Eu — Domnul, cînd vor fi ucişii voştri pren mijlocul idolilor voştri, împrejurul altarelor voastre, întru tot dealul cel nalt, şi în toate vîrfurile munţilor, şi pre supt stăjarii[55] cei umbroşi, şi pre supt toţi stăjarii cei deşi, unde au dat acoló mirosêle cu miros frumos tuturor idolilor lor.

14. Şi voiu întinde mîna mea pre dînşii, şi ţara lor o voiu pune în piericiune şi în concinare, de la pustiia Devlátului, întru toată lăcuinţa lor: şi vor cunoaşte că Eu sînt Domnul.'»"

Cap 7

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[56]

2. „Iar tu, fecior de om, să zici: «Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeul ţării lui Israil: 'Sfîrşitul vine, veni sfîrşitul a patru margini ale pămîntului:
3. Acum sfîr-

Versiunea modernă

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, aţinteşte-ţi faţa înspre munţii lui Israel şi proroceşte împotriva lor;

3. Şi vei zice: «[Voi,] munţii lui Israel, ascultaţi cuvîntul lui Adonai Domnul: aşa le spune Adonai Domnul munţilor şi dealurilor şi albiilor şi văilor împădurite: 'Iată, eu aduc asupra voastră o sabie şi voi nimici înălţimile voastre.

4. Şi voi spulbera altarele voastre şi împrejmuirile voastre sacre şi îi voi arunca pe cei loviţi dintre voi dinaintea idolilor voştri
5. Şi voi da stîrvurile fiilor lui Israel dinaintea idolilor lor şi vă voi împrăştia oasele împrejurul altarelor voastre.
6. [[Şi]] în orice aşezare a voastră, cetăţile voastre vor fi pustiite şi înălţimile vor fi pustiite, pentru ca altarele să vă fie nimicite şi să vă fie spulberaţi idolii şi împrejmuirile voastre sacre să fie şterse;

7. Şi vor fi loviţi între voi şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.

8. Şi cînd vor scăpa dintre voi de sabie între neamuri şi veţi fi împrăştiaţi prin ţări,

9. Şi îşi vor aminti de mine aceia dintre voi care au scăpat între neamuri, cînd vor fi luaţi robi acolo; am jurat împotriva inimii lor, care [se întoarce] de la mine desfrînîndu-se, şi împotriva ochilor lor, care se desfrînează după năravurilor lor: şi îşi vor lovi feţele pentru toate urîciunile lor.

10. Şi vor şti că eu, Domnul, nu fără rost am vorbit, ca să le fac toate relele acestea.'»

11. Aşa vorbeşte Adonai Domnul: «Loveşte cu palma şi bate din picior şi zi: 'Bine, bine, peste toate urîciunile casei lui Israel; în sabie, în molimă, în foamete vor cădea.

12. Cel de aproape va cădea în sabie, cel de departe va sfîrşi în molimă, iar cel aflat în împresurare se va sfîrşi în foamete şi îmi voi plini mînia împotriva lor.

13. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul, cînd cei loviţi dintre voi sînt în mijlocul idolilor voştri, împrejurul altarelor voastre, pe fiecare deal înalt şi pe sub fiecare copac umbros, acolo unde dau ei mireasmă bună la toţi idolii lor.

14. Şi îmi voi întinde mîna asupra lor şi voi face pămîntul golit şi nimicit, de la pustiul Deblatha, din orice aşezare a lor: şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.'»"

Capitolul al 7-lea
Profeţia sfîrşitului

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Şi tu, fiu de om [[zi]]: «Aşa spune Adonai Domnul în ţara lui Israel: 'Un sfîrşit vine, sfîrşitul vine în cele patru aripi ale pămîntului:
3. Vine sfîr-

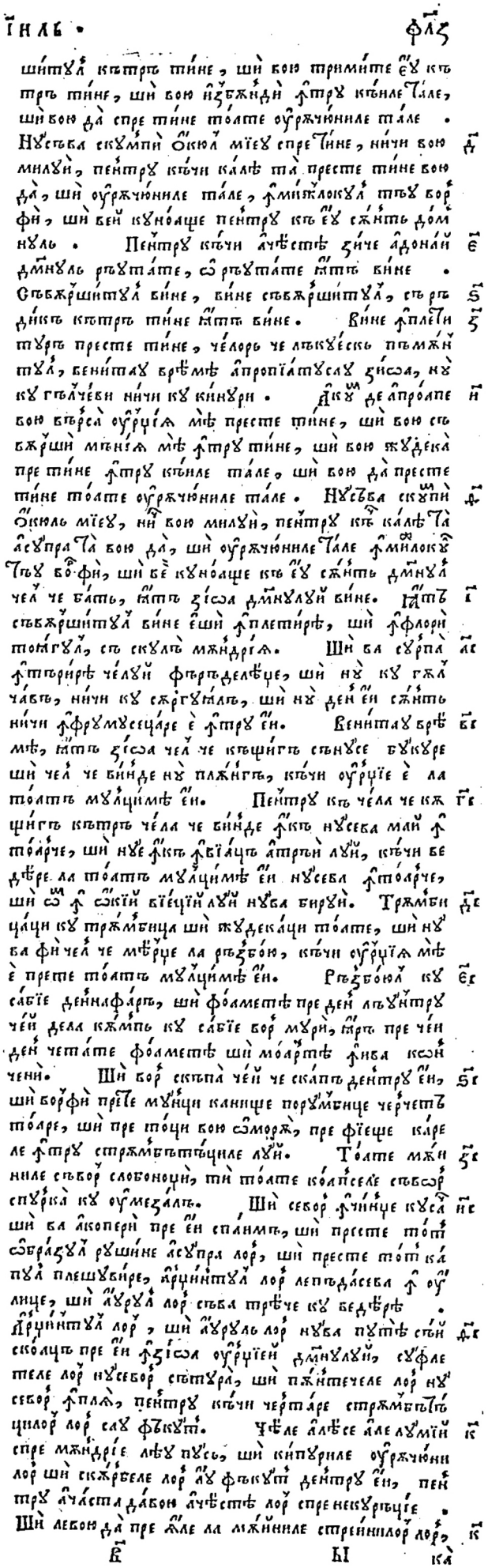

Biblia 1688, p. 537, col. 2

şitul cătră tine; şi voiu trimite eu cătră tine şi voiu izbîndi întru căile tale şi voiu da spre tine toate urîciunile tale.

4. Nu să va scumpi ochiul mieu spre tine, nici voiu milui, pentru căci calea ta preste tine voiu da, şi urîciunile tale în mijlocul tău vor fi, şi vei cunoaşte pentru că eu sînt Domnul'».

5. «Pentru căci acêstea zice Adonái Domnul: 'Răutate, o răutate iată vine!

6. Săvîrşitul vine, vine săvîrşitul! Să rîdică cătră tine, iată vine!

7. Vine împletitură preste tine. Celor ce lăcuiesc pămîntul venit-au vrêmea, apropiatu-s-au zioa, nu cu gîlcevi, nici cu chinuri.

8. Acum de aproape voiu vărsa urgiia mea preste tine şi voiu săvîrşi mîniia mea întru tine şi voiu judeca pre tine întru căile tale, şi voiu da preste tine toate urîciunile tale.

9. Nu să va scumpi ochiul mieu, nici voiu milui, pentru căci calea ta asupra ta voiu da, şi urîciunile tale în mijlocul tău vor fi, şi vei cunoaşte că eu sînt Domnul cel ce bat. Iată, zioa Domnului vine!

10. Iată săvîrşitul vine! Ieşí împletirea şi înflori toiagul, să sculă mîndriia,

11. Şi va surpa întărirea celui fărădelêge şi nu cu gîlceavă, nici cu sîrguială, şi nu den ei sînt, nici înfrumuseţare e întru ei.

12. Venit-au vrêmea, iată zioa! Cel ce cîştigă să nu se bucure, şi cel ce vinde nu plîngă, căci urgie e la toată mulţimea ei.

13. Pentru că cela ce cîştigă cătră cela ce vinde încă nu se va mai întoarce, şi nu e încă în viaţă a trăi lui, căci vedêre la toată mulţimea ei nu se va întoarce, şi om în ochii vieţii lui nu va birui.

14. Trîmbiţaţi cu trîmbiţa şi judecaţi toate, şi nu va fi cel ce mêrge la războiu, căci urgiia mea e preste[3] toată mulţimea ei.

15. Războiul cu sabie denafară şi foametea pre denlăuntru. Cei de la cîmp cu sabie vor muri, iară pre cei den cetate foametea şi moartea îi va conceni.

16. Şi vor scăpa cei ce scapă dentru ei şi vor fi preste[4] munţi ca nişte porumbiţe cercetătoare. Şi pre toţi voiu omorî, pre fieştecarele întru strîmbătăţile lui.

17. Toate mîinile să vor slobonogi şi[5] toate coapsele să vor spurca cu umezală.

18. Şi se vor încinge cu saci şi va acoperi pre ei spaimă. Şi preste tot obrazul ruşine asupra lor, şi preste tot capul pleşuvire. Argintul lor lepăda-se-va în uliţe şi aurul lor să va trêce cu vedêrea.

19. Argintul lor şi aurul lor nu va putea să-i scoaţă pre ei în zioa urgiei Domnului. Sufletele lor nu se vor sătura şi pîntecele lor nu se vor împlea, pentru căci certare strîmbătăţilor lor s-au făcut.

20. Cêle alêse ale lumii spre mîndrie le-au pus şi chipurile urîciunilor şi scîrbele lor au făcut dentru ei; pentru aceasta da-voiu acêstea lor spre necurăţie.

21[6]. Şi le voiu da pre iale la mîinile streinilor lor, //

Ms. 45, p. 629

şitul cătră tine. Şi voi trimite eu cătră tine şi voi izbîndi pre tine întru căile tale şi voi da pre tine toate urîciunile tale.

4. Nu să va scumpi ochiul mieu spre tine, nici nu voi milui, pentru căci calea ta preste tine voi da, şi urîciunile tale în mijlocul tău vor fi, şi vei cunoaşte pentru căci eu — Domnul.'

5. Pentru căci acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Răotate, o[34] răotate, iată, iaste de faţă.'

6. Săvîrşitul vine, vine săvîrşitul, rădică-să cătră tine: iată, vine.

7. Vine împletitura preste tine, celor ce lăcuiesc pămîntul. Venit-au vrêmea, apropiatu-s-au dzua, nu cu gîlcevi, nici cu chinuri.

8. Acum de aproape voi răvărsa[35] urgiia mea preste tine şi voi săvîrşi mîniia mea întru tine şi voi judeca pre tine întru căile tale şi voi da preste tine toate urîciunile tale.

9. Nu să va scumpi ochiul mieu, nici voi milui, pentru căci calea ta asupra ta voi da şi urîciunile tale în mijlocul tău vor fi. Şi vei cunoaşte pentru căci eu, Domnul, sînt cel ce bate.'»

10. «Iată, dzua Domnului vine, iată, săvîrşitul vine: ieşí împletirea şi înflori toiagul, sculă-să ocara.

11. Şi va surpa întăritura celui fărădălêge, şi nu cu gîlceavă, nici cu sîrguială, şi nu dentru ei sînt, nici înfrîmseţare-i întru ei.

12. Venit-au vrêmea, iată dzua: cel ce cîştigă[36] nu să bucure, şi cel ce vinde nu plîngă, căci urgie — la toată mulţimea ei.

13. Pentru căci cela ce cîştigă cătră cela ce vinde ⌊nu încă⌋ nu să va mai întoarce, şi nu încă întru viaţă a vieţui lui, căci vedêre la toată mulţimea ei nu să va înturna şi om între ochii vieţii lui nu va birui.

14. Trîmbiţaţi cu trîmbiţă şi judecaţi toate împreună, şi nu va fi mergători la războiu: căci urgiia mea — preste toată mulţimea ei.

15. Războiul cu sabiia denafară, şi foametea şi moartea pre denlontru. Cei de la cîmpu cu sabie vor muri, iară cei den cetate foametea şi moartea va conceni.

16. Şi vor scăpa cei ce scapă dentru ei şi vor fi preste măguri porîmbiţe cercetătoare. Şi pre toţi voi omorî, *[629/2]* pre fieştecarele întru strîmbătăţile lui.

17. Toate[37] mîinile să vor slăbonogi şi toate coapsele să vor spurca cu umezală,

18. [38]Şi să vor încinge cu saci şi-i va acoperi pre ei spaimă, şi preste tot obrazul ruşine prestă ei, şi preste tot capul — pleşuvire. [19] Argintul lor lepădа-să-va întru uliţă şi aurul lor să va trêce cu vedêrea.

19. [39]Argintul lor şi aurul lor nu va putea să-i scoaţă pre ei întru dzua urgiei Domnului. Sufletile lor nu să vor sătura, şi pîntecile lor nu să vor împlea, pentru căci certare[40] a strîmbătăţilor lor s-au făcut.

20. Alêsele lumii spre mîndrie au pus pre iale şi chipurile[41] urîciunilor şi împutările lor au făcut dentru ei; pentru aceasta da-voi acêstea lor spre necurăţie.

21. Şi le voi da pre iale la mîinile striinilor ⌊lor⌋,

Ms. 4389, p. 777

şitul — asupra ta. Şi voiu trimête urgiia mea în tine şi voiu izbîndi după căile tale şi voiu pune pre tine toate urîciunile tale.

4. Şi ochiul mieu nu va cruţa asupra ta şi nu-mi va fi milă, pentru că judecata ta va veni asupra ta, şi urîciunile tale vor fi pren mijlocul tău, şi veţi şti că eu sînt Domnul.'[57]

5. Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Răotate una, iată, au venit răotatea.'

6. Sfîrşitul au venit, venit-au la tine sfîrşitul.

7. Scoală-te, că iată că au venit împleticiune asupra ta, care lăcuieşti pre pămînt, venit-au vrêmea, venit-au zioa, nu cu gîlcevi, nici cu durêre.

8. Acum aproape voiu vărsa mîniia mea asupra ta şi voiu umplea urgiia mea asupra ta şi te voiu judeca după căile tale şi voiu da asupra ta toate urîciunile tale.

9. Şi ochiul mieu nu va cruţa, nice-mi va fi milă, ce voiu da căile tale asupra ta şi urîciunile tale vor fi în mijlocul tău. Şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul, cela ce căznesc.'»[58]

10. «Iată, zioa Domnului vine, iată, au venit sfîrşitul: ieşit-au împleticiunea şi au înflorit toiagul, răsărit-au ocara.

11. Şi va sfărîma întărirea fărădelegiuitoriului, şi nu cu gîlceavă, nici cu nevoinţă, care sînt dentr-însele, şi nu iaste înfrumseţare într-înşii.

12. Veni-au vrêmea, apro- *[777/2]* piiatu-se-au zioa: cela ce cumpără să nu se bucure, şi cel ce vinde să nu plîngă, pentru că iaste urgiia asupra a tot nărodul lor.

13. Că cela ce cîştigă cătră cel ce vinde nu se va mai întoarce, şi iarăşi în viiaţă cela ce vieţuiêşte, că nu se va mai întoarce vedêre spre toată mulţimea lor, şi omul întru ochii[59] lui nu va opri nedireptatea vieţii sale.[60]

14. Trîmbiţaţi cu trîmbiţa şi socotiţi toţi, şi nu va fi cine să meargă la războiu: că iaste mîniia mea asupra a tot nărodul lor.

15. Denafară războiu cu sabie, iar denlăuntru foamete cu moarte[61]. Cei de la cîmp se vor sfîrşi de sabie, iar pe cei den cetate îi va sfîrşi foametea şi moartea[62].

16. Şi se vor mîntui cei ce vor fugi dentr-înşii şi vor fi în munţi ca nişte porumboaice triste. Pre toţi îi voiu ucide întru nedireptăţile lor[63].

17. Mîinile toate vor slăbi şi toate genuchiele se vor întina de umedeală,

18. [64]Şi se vor încinge cu zăbală şi-i va acoperi frica, şi pre tot obrazul — ruşine, şi pre tot capul — pleşuvitură. [19] Argintul lor se va lepăda pre uliţe şi aurul lor se va petrêce.

19. [65]Argintul lor şi aurul lor nu-i va putea mîntui de mîniia lui Dumnezeu. Sufletul lor nu se va sătura, şi pîntecele lor nu se va umplea, pentru că au fost zminteala nedireptăţii lor.

20. Şi alesătura[66] lumii[67] o au pus întru nebăgare de seamă şi au făcut dentru ei chipurile urîciunilor lor şi zugrăvêlele; pentr-acêea am dat aceasta lor[68] întru necurăţie.[69]

21. Şi le voiu da în mîna străinilor,

Versiunea modernă

şitul peste tine. Acum se revarsă de aproape înverşunarea mea asupra ta şi îmi voi plini mînia mea asupra ta şi te voi judeca pe căile tale şi voi da asupra ta toate urîciunile tale.

4. Nu va avea îndurare ochiul meu şi nici nu mă voi milostivi, căci îţi voi da [pe măsura] căilor tale, şi urîciunile tale vor fi în mijlocul tău, şi vei şti că eu sînt Domnul.'

5. Pentru că aşa zice Adonai Domnul: 'Răutate, o singură răutate, iată, este aici.'

6. Acum sfîrşitul vine, vine sfîrşitul, ajunge sfîrşitul la tine: iată, vine.

7. Vine împletitura peste tine, care locuieşti pămîntul, vine vremea, s-a apropiat ziua, nu cu larmă şi nici cu chinuri.

8. Şi eu voi trimite de aproape [judecată] asupra ta şi te voi pedepsi după căile tale şi voi da asupra ta toate urîciunile tale.

9. Nu va avea îndurare de tine ochiul meu şi nici nu mă voi milostivi, căci îţi voi da [pe măsura] căii tale şi urîciunile îţi vor fi în mijlocul tău. Şi vei şti că eu [sînt] Domnul care loveşte.'»

10. «Iată vine ziua Domnului, iată vine sfîrşitul: a ieşit împletitura şi toiagul a înflorit, trufia s-a ridicat.

11. Şi va frînge tăria nelegiuitului, dar nu cu larmă şi nici cu grabă.

12. Vine vremea, iată ziua: să nu se bucure cel ce cumpără şi să nu jelească cel ce vinde.

13. Căci cel ce cumpără nu se va mai întoarce [[niciciînd]] la cel ce vinde, şi un om nu se va înstăpîni cu ochiul pe viaţa sa.

14. Sunaţi în trîmbiţă şi cumpăniţi-le pe toate, şi nu va fi cine să meargă la războiu: căci mînia mea [va fi] pe tot norodul acesta.

15. Războiul cu sabie în afară, foametea şi molima înăuntru. Cel din cîmpie va pieri de sabie, pe cei din cetate foametea şi molima îi va nimici.

16. Iar cei care vor scăpa de ele vor fi mîntuiţi şi vor fi în munţi. Şi îi voi ucide pe toţi [ceilalţi], pe fiecare în nelegiuirile lui.

17. Mîinile toate vor fi fără vlagă, iar coapsele tale vor ajunge jilave,

18. Şi se vor înfăşura în saci şi îi va acoperi uluiala, şi pe fiece chip [va fi] la ei ruşinea, şi pe fiece creştet [va fi] pleşuvia. Argintul lor va fi azvîrlit prin pieţe şi aurul lor va fi dispreţuit.

19. Sufletele lor nu-şi vor găsi saţul, iar pîntecele lor nu se vor umple, căci [aceasta] era cazna pentru nelegiuirile lor.

20. Podoabele alese le-au fost spre fală şi şi-au făcut din ele însemne ale urîciunilor; de aceea le-am dat lor [podoabele] ca [să le fie] spurcăciune.

21. Şi le voi da în mîinile străinilor [[lor]],

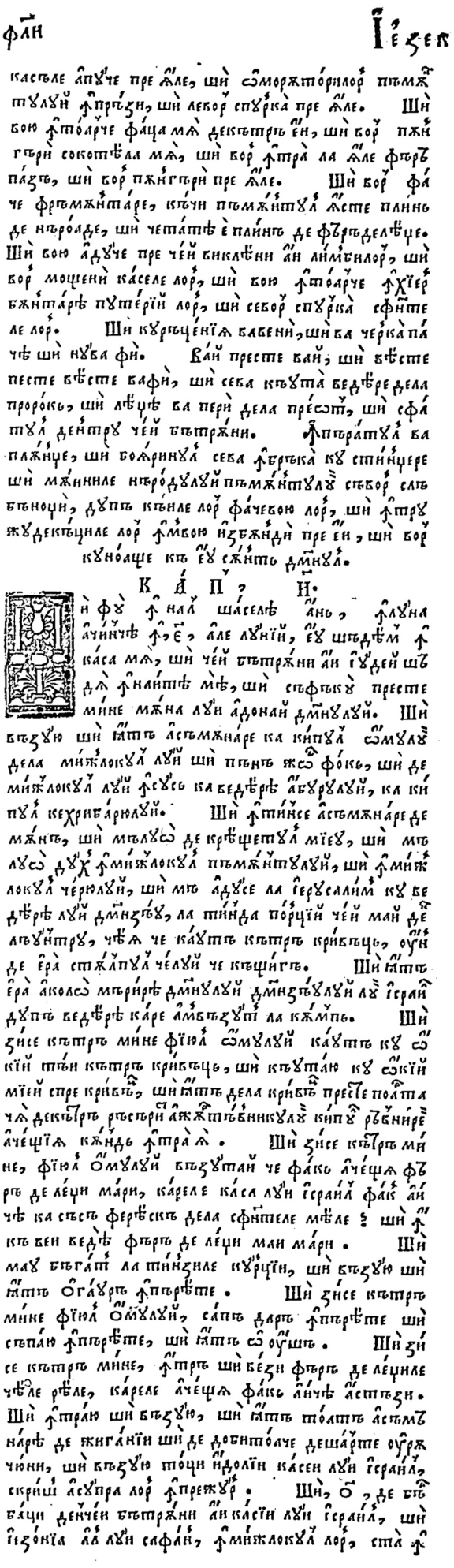

Biblia 1688, p. 538, col. 1

ca să le apuce pre iale şi omorîtorilor pămîntului în prăzi şi le vor spurca pre iale.

22. Şi voiu întoarce faţa mea de cătră ei şi vor pîngări socoteala mea şi vor întra la iale fără pază şi vor pîngări pre iale.

23. Şi vor face frămîntare, căci pămîntul iaste plin de năroade şi cetatea e plină de fărădelêge.

24. Şi voiu aduce pre cei viclêni ai limbilor şi vor moşteni casele lor şi voiu întoarce înhierbîntarea puterii lor şi se vor spurca sfintele lor.

25. Şi curăţeniia va veni şi va cerca pacea şi nu va fi.

26. Vai preste vai şi vêste peste vêste va fi, şi se va căuta vedêre de la proroc şi lêgea va pieri de la preot, şi sfatul dentru cei bătrîni.

27. Împăratul va plînge şi boiêrinul se va îmbrăca cu stingere. Şi mîinile nărodului pămîntului să vor slăbănogi. După căile lor face-voiu lor şi întru judecăţile lor îmi voiu izbîndi pre ei şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.’»”

Cap 8

1. Şi fu în al şaselea an, în luna a cincea, în 5 ale lunii. Eu şădeam în casa mea şi cei bătrîni ai Iúdei şădea înaintea mea. Şi să făcu preste mine mîna lui Adonai Domnului.

2. Şi văzuiu şi iată asămănare ca chipul omului, de la mijlocul lui şi pînă jos foc, şi de mijlocul lui în sus, ca vedêrea aburului, ca chipul chehribariului.

3. Şi întinse asămănare de mînă şi mă luo de crêştetul mieu şi mă luo duh în mijlocul pămîntului şi în mijlocul ceriului şi mă aduse la Ierusalím, cu vedêrea lui Dumnezău la tinda porţii cei mai denlăuntru, cêea ce caută cătră crivăţ, unde era stîlpul celui ce cîştígă.

4. Şi iată era acoló mărirea Domnului Dumnezăului lui Israil după vedêrea care am văzut la cîmp.

5. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, caută cu ochii tăi cătră crivăţ!”. Şi căutaiu cu ochii miei spre crivăţ şi iată, de la crivăţ preste poarta cea de cătră răsărit a jîrtăvnicului chipul răvnirei aceştiia, cînd întra ea.

6. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, văzut-ai ce fac aceştia fărădelegi mari, carele casa lui Israíl fac aicea, ca să să ferească de la sfintele mêle? Şi încă vei vedea fărădelegi mai mari.

7. Şi m-au băgat la tinzile curţii şi văzuiu şi iată o gaură în părête.

8. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, sapă dară în părête!” Şi săpaiu în părête şi iată o uşă.

9. Şi zise cătră mine: „Întră şi vezi fărădelegile cêle rêle, carele aceştia fac aicea astăzi!”

10. Şi întraiu şi văzuiu şi iată toată asămănarea de jiganii şi de dobitoace, deşarte urîciuni. Şi văzuiu toţi idolii casei lui Israíl scrişi asupra lor împrejur.

11. Şi 70 de bărbaţi den cei bătrîni ai casii lui Israíl şi Iezónia al lui Safán în mijlocul lor sta, î- /

Ms. 45, p. 629-630

ca să le apuce pre iale, şi omorîtoarelor pămîntului, întru prăzi, şi le vor spurca pre iale.

22. Şi voi înturna faţa mea de cătră ei şi vor pîngări socoteala mea şi vor întra prestă iale fără de zăbavă şi vor pîngări pre iale.
23. Şi vor face frămîntare, pentru căci pămîntu plinu-i de năroade şi cetatea plină-i de fărădălége.

24. Şi voi aduce pre cei viclêni a limbilor şi vor moşteni casele lor şi voi înturna înhierbînzarea vîrtuţii lor şi să vor[42] spurca sfintele lor.

25. ⌊Şi⌋ curăţenie va veni şi va cerca pacea, şi nu va fi.
26. Vai preste vai şi făgăduinţă preste vestire va fi, şi să va cerca vedêrea den[43] proroc; şi lêgea va pieri dentru preut şi sfatul dentru cei bătrîni.
27. Împăratul va plînge şi boiêriul să va îmbrăca stingere, şi mîinile nărodului pămîntului să vor slobonogi. După căile lor face-voi lor[44]; şi vor cunoaşte că eu — Domnul.»"

Cap 8

1. Şi să făcu în n-al şaselea an, întru luna a cincea, în cinci a lunei: eu şedeam întru casa mea, şi cei bătrîni a Iúdei şedea înaintea mea; şi să făcu prestă mine mîna Adonaí Domnului.
2. Şi văzuiu şi, iată, asămănare ca chipul omului, dentru mijlocul lui şi pînă jos foc, şi de la mijlocul lui cêle den sus a lui ca vedêrea aburului, ca chipul chehribáriului.

3. [45]Şi întinse asămănare de mînă şi mă luă de poala crêştetului mieu; şi mă luă Duh întru mij- *[630/1]* locul pămîntul şi întru mijlocul ceriului şi mă aduse la Ierusalim, cu vedêrea lui Dumnedzău, la tinda porţii cei mai denlontru, cêea ce caută cătră crivăţ, unde era stîlpul celui ce cîştigă.

4. Şi, iată, era acoló mărirea Domnului, Dumnedzăului Israil, după vedêrea carea am văzut la cîmpu.
5. Şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, caută ochii tăi cătră crivăţ!"[46]. Şi iată, de la crivăţ preste poarta cea de cătră răsărit a jirtăvnicului, chipul rîvnirei aceştiia, cînd întra ea.

6. Şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, văzut-ai ce aceştia fac? Fărădălegi mari, carele casa lui Israil fac aicea, ca să să fereascâ de la sfintele mêle. Şi încă vei vedea fărădălegi mai mari."

7. Şi m-au băgat la tinzele curţii şi văzuiu şi iată gaură una întru părête.

8. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, sapă dară întru părête." Şi săpai întru părête şi, iată, uşe — una.

9. Şi dzise cătră mine: „Întră şi vezi fărădălegile cêle rêle carele aceştiia fac aicea ⌊astăzi⌋."

10. Şi întraiu, şi văzuiu, şi iată, toată asămănarea jiganiei şi a dobitocului, dăşarte urîciuni, şi ⌊văzuiu⌋ toate chipurile casei lui Israil scrise preste ei, împregiur.
11. Şi 70 de bărbaţi dentru cei bătrîni casei Israil, şi Iezonía a lui Safan în mijlocul lor sta, î-

Ms. 4389, p. 777-778

ca să le jăfuiască, şi răilor de pre pămînt, întru pradă, şi să le spurce.

22. Şi voiu întoarce faţa mea de cătră dînşii şi vor pîngări paza mea şi vor întra într-însa fără de îndoială şi o vor spurca.
23. Şi vor face gîlceavă, pentru că iaste pămîntul[70] plin de judecata sîngelui şi cetatea plină de fărădelége.

24. Şi voiu aduce limbile cêle hiclêne .....[71] şi vor lua casele lor şi .....[72] tăriei lor şi se vor pîngări sfinţirile lor.

25. Şi va veni curăţirea[73] şi vei cerca pacea, şi nu va fi.
26. Fi-va răotate preste răotate şi vêste preste vêste, şi se va cerca vedêre de proroc; şi lêgea va pieri de la preot şi sfatul de la cei bătrîni.
27. Împăratul se va olecăi şi *[778/1]* boiêriul se va îmbrăca în pagubă, şi mîinile oamenilor ţării vor slăbi. După căile lor voiu face lor şi după judecăţile lor voiu izbîndi asupra lor; şi vor şti că eu sînt Domnul.»"

Cap 8

1. Şi fu în anul al şaselea, în luna a şasea, în 5 zile ale lunii: eu şădeam în casa mea, şi bătrînii Iúdei şădea înaintea mea; şi fu asupra mea mîna Domnului Dumnezeu.[74]
2. Şi văzuiu şi, iată, asămănare bărbătească, şi de la mijlocul lui pînă jos foc, iar de la mijloc în sus ca chipul razei şi ca faţa chehribariului celui curat.

3. [75]Şi întinse asămănarea mîna şi mă luoă de crêştetul capului mieu; şi mă luoă duhul între ceriu şi între pământ şi mă duse în Ierusalim, în vedêrea lui Dumnezeu, înaintea slomnului porţilor celor ce caută spre miiazănoapte, unde era pus stîlpul şi idolul rîvnii celui ce cîştigă.[76]

4. Şi, iată, era acoló slava Dumnezeului lui Israil, [77]după vedêrea carea văzusem la cîmp.

5. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, caută cu ochii tăi pre miiazănoapte!". Şi căutaiu cu ochii miei pre miiazănoapte şi iată, despre miiazănoapte cătră porţile care caută spre răsărit ale altariului, unde era idolul rîvnii aceştiia, întru întrarea lui.[78]

6. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, dară văzut-ai ce fărădelegiuiri mari fac aceştia, care face aici casa lui Israil, ca să-i dăpărtez de sfinţirea mea? Şi încă te mai întoarce şi vei vedea şi mai mari."

7. Şi mă băgă în tinzile curţii şi văzuiu şi iată o gaură în părête.

8. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, sapă în părête." Şi săpaiu şi, iată, o uşă.

9. Şi zise cătră mine: „Întră şi vezi fărădelegiuiri rêle care fac aceştia aici."

10. Şi întraiu, şi văzuiu, şi iată, tot fêliul de gadini şi de dobitoace, urîciuni dăşarte şi idolii casei lui Israil era scrişi în părête, pretutindinea împrejur.

11. Şi 70 de bătrîni ai casei lui Israil, şi Iehóniia, feciorul lui Asaf, sta în mijlocul lor, şi ei sta î-

Versiunea modernă

ca să le jefuiască, şi molimelor pământului, ca să le fie prăzi, şi le vor spurca.

22. Îmi voi întoarce faţa de la ei şi vor pîngări veghea mea şi vor intra în ele fără să se păzească şi le vor spurca.
23. Şi vor face neorînduială, pentru că pământul este plin de popoare şi cetatea este plină de nelegiuire.

24. Şi voi întoarce neobrăzarea puterii lor şi li se vor pîngări cele sfinte.

25. [[Şi]] va veni împăcare şi [cineva] va căuta pacea, dar nu va fi.
26. Vai peste vai va fi şi vestire peste altă vestire va fi, şi va fi căutată vedenie la un proroc; dar legea va pieri de la preot şi sfatul de la bătrîni.
27. Mai-marele se va îmbrăca de moarte, iar mîinile poporului de pe pământ vor amorţi. După căile [pe care au mers] voi face cu ei şi după judecăţile lor îi voi pedepsi; şi vor şti că eu [sînt] Domnul.»"

Capitolul al 8-lea
Viziunea profetului

1. Şi a fost într-al şaselea an, într-a cincea lună, în [ziua] a cincea a lunii: eu şedeam în casă, iar bătrînii din [neamul] Iuda şedeau dinaintea mea; şi a fost asupra mea mîna Domnului.
2. Şi m-am uitat şi, iată, o întruchipare de bărbat, de la mijloc şi pînă jos [era] foc, iar de la mijloc în sus ca o vedenie de aur cu argint.

3. Şi a întins o întruchipare de mînă şi m-a apucat de creştet; şi suflul m-a ridicat la mijloc, între pământ şi cer, şi m-a adus la Ierusalim, întru vedenia lui Dumnezeu, în pridvorul porţii dinăuntru, care dă către miazănoapte, unde era Stîlpul Cumpărătorului.

4. Şi iată că acolo era slava Domnului, Dumnezeu al lui Israel, după vedenia pe care am văzut-o pe cîmp.

5. Şi mi-a spus: „Fiu de om, ridică-ţi ochii către miazănoapte!". Şi mi-am ridicat ochii către miazănoapte şi iată, [am privit] de la miazănoapte pînă la poarta de la răsărit.

6. Şi mi-a spus: „Fiu de om, ai văzut ce fac aceştia? Nelegiuiri mari săvîrşesc ei, ca să mă ţin departe de cele sfinte ale mele. Şi vei vedea nelegiuiri încă şi mai mari."

7. Şi m-a adus în pridvorul curţii

8. Şi mi-a spus: „Fiu de om, sapă." Şi am săpat şi, iată, o poartă.

9. Şi mi-a spus: „Intră şi priveşte nelegiuirile pe care le săvîrşesc aceştia aici [[astăzi]]."

10. Şi am intrat, şi am privit, şi iată, urîciuni deşarte, şi [[am văzut]] toţi idolii casei lui Israel zugrăviţi pe ea, de jur-împrejur.

11. Şi [erau acolo] şaptezeci de bărbaţi dintre bătrînii casei lui Israel, şi Iezonias, fiul lui Saphan, stătea în faţa lor;

Biblia 1688, p. 538, col. 2

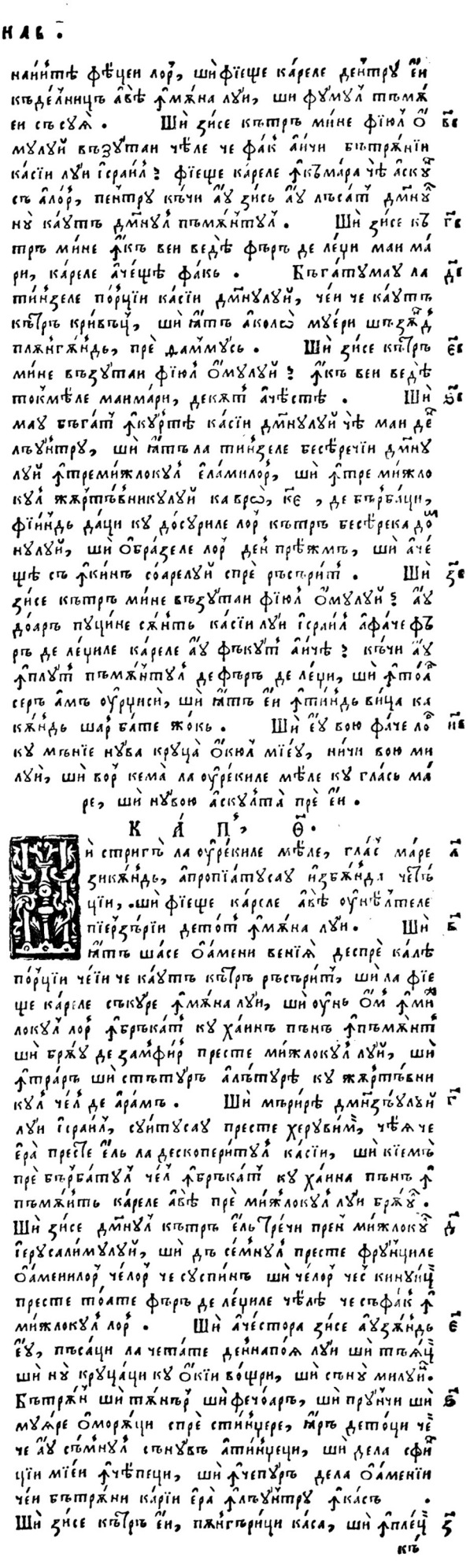

наинтѣ фѣцеи лор, шѝфїеще кáреле дéнтрȣ éи
кѣдéлницѣ âвѣ ѳмѫнá лȣи, ши фȣмȣл тѣмѫ
еи сѣ ѣ. Шѝ зúсе кѣтрѣ мúне фїúл О̃ вв
мȣлцȣй вѣзȣтан чéле че фáк âинчи бѣтрѫнїи
кáсїи лȣи Їсраúл: фїеще кáреле ѳкзмáра чѣ âскȣ
сѣ âлор, пéнтрȣ кúчи áȣ зúсе áȣ лъсáт дмнзȣ
нз кáȣтѣ дмнзȣл пѣмѫнтȣл. Шѝ зúсе кз гѳ
трѣ мúне ѳкѣ вен вéдѣ фѣрѣ де лéци ман мá
ри, кáреле áчéщѣ фáкь. Кѣгáтȣмаȣ ла дѳ
тúнзеле порцїи кáсїи дмнзлзй, чéи че кáȣтѣ
кѣтрѣ крúвѣцѣ, шѝ ѳтѣ âколѡ мȣéри шѣзѫ
плѫнгѫндь, прѐ дамúсь. Шѝ зúсе кѣтрѣ еѳ
мúне вѣзȣтан фїúл О̃мȣлзй? ѳкѣ вен вéдѣ
токмéле манмáри, декѫт âчéстѣ. Шѝ ѕѳ
маȣ вѣгáт ѳкȣрѣ кáсїи дмнзлзй чѣ ман де
лъȣнтрȣ, шѝ ѳтѣ ла тúнзеле бесéречїи дмнз
лзй ѳтремúжлокзл êламúлор, шѝ ѳтре мúжло
кзл жрътѣвникзлзй кáвѡ, кѐ, де вѣрвúци,
фїúнзь дáци кз дóсзрнле лор кѣтрѣ бесéрека дѳ
нзлзй, шѝ О̃брáзеле лор дéй прéжмѣ, шѝ áчé
щѣ сѣ ѳкúнѣ соáрелзй спрѐ рѣсърúт. Шѝ ѕѕ
зúсе кѣтрѣ мúне вѣзȣтан фїúл О̃мȣлзй? áȣ
дóарѣ пȣцúне сúнѣ кáсїи лзи Їсраúл âфáчеф
рѣ де лéцнле кáреле áȣ фѣкȣт âинчи? кúчи áȣ
ѳплȣт пѣмѫнтзл дефѣрѣ де лéци, шѝ ѳтóа
серѣ âмѣ оȣрцúсь, шѝ ѳтѳ ѳн ѳтúнзь бúца кл
кúнзь шар бáте жóкь. Шѝ ѳй бою фáчелó нѳ
кз мѣнїе нзбл крзцà О̃кюл мїéй, нúчи бою ми
лзи, шѝ вор кемà ла оȣрéкнле мéле кз глáсь мá
ре, шѝ нзбою âскзлтà прѐ ѳн.

К Á П̃, Θ.

Шѝ стрúгѣ ла оȣрéкнле мéле, глáс мáре ѳ
зúкзнзь, âпропїáтȣсаȣ нзбзнзл чѣтъ
цїи, шѝ фїеще кáрсле âвѣ оȣнѣлтеле
пїерзтърїи детóт ѳмѫна лзи. Шѝ ѕ
ѳтѣ шáсе О̃áмени венїà деспрѐ кáлѣ
пóрцїи чéїи че кáȣтѣ кѣтрѣ рѣсърúт, шѝ ла фїе
ще кáреле сѣкýре ѳмѫна лзи, шѝ оȣнь О̃м ѳмѝ
локзл лор ѳбрѣкáт кз хáинѣ пѣнѣ ѳпѣмѫнт
шѝ брзз де зáмфúр прéсте мúжлокзл лзи, шѝ
ѳтрáрѣ шѝ стѣтȣрѣ âлѣтурѣ кз жрътѣвни
кзл чéл де âрáмѣ. Шѝ мърúрѣ дмнзѣзлзй ѳ
лзи Їсраúл, сзúтзсаȣ прéсте херȣвúмь, чѣмче
ѣрà прéсте ѣль ла дескоперúтзл кáсїи, шѝ кїемѣ
прѐ вѣрбáтзл чéл ѳбрѣкáт кз хáинѣ пѣнѣ ѳ
пѣмѫнтѣ кáреле âвѣ прѐ мúжлокзл лзи брзз.
Шѝ зúсе дмнзл кѣтрѣ ѣль Трéчи прéи мúжлокз ѳ
Їерзсалúмзлзй, шѝ дѣ сéмнзл прéсте фрȣнциле
О̃áменилор чéлор че сзспúнѣ шѝ чéлор чес кинзнúц
прéсте тóате фѣрѣ де лéцнле чéлѣ че сѣфáк ѳ
мúжлокзл лор. Шѝ âчéстора зúсе âззнзь ѐ
ѣй, пѣсáци ла четáте денапóй лзи шѝ тѣмц
шѝ нз крзцáци кз óкїи вóшри, шѝ сънз милзи.
Бѣтрѫнй шѝ тúнѣрй шѝ фечóарѣ, шѝ прзнчи шѝ ѕ
мзмре ómорúци спрѐ стúнцере, нѳрѣ дето́ци чѐ
че áȣ сѣмнзл сънзѣѣ âтúнцеци, шѝ дела сфи
цїи мїéи ѳчéпеци, шѝ ѳчепзрѣ дела О̃áменїи
чéи бѣтрѫни кáрїи êрà ѳлъзнтрȣ ѳкáсѣ.
Шѝ зúсе кѣтрѣ ѣн, пзнгърúци кáса, шѝ ѳплéц ѕ
кѣ

naintea fêţei lor. Şi fieştecarele dentru ei cădelniţă avea în mîna lui şi fumul tămîiei să suia.

12. Şi zise către mine: „Fiiul omului, văzut-ai cêle ce fac aici bătrînii casii lui Israíl, fieştecarele în cămara cea ascunsă a lor? Pentru căci au zis: «Au lăsat Domnul, nu caută Domnul pămîntul»”.

13. Şi zise către mine: „Încă vei vedea fărădelegi mai mari carele aceştia fac.”

14. Băgatu-m-au la tinzele porţii casii Domnului cei ce caută către crivăţ. Şi iată acoló muieri şăzînd, plîngînd pre Thammús.

15. Şi zise către mine: „Văzut-ai, fiiul omului? Încă vei vedea tocmêle mai mari decît acêstea.”

16. Şi m-au băgat în curtea casii Domnului cea mai denlăuntru. Şi iată la tinzele besêrecii Domnului, între mijlocul elamilor şi între mijlocul jîrtăvnicului, ca vro 25 de bărbaţi fiind daţi cu dosurile lor către besêreca Domnului, şi obrazele lor den preajmă. Şi aceştia să închină soarelui spre răsărit”.

17. Şi zise către mine: „Văzut-ai, fiiul omului? Au doară puţine sînt casii lui Israíl a face fărădelegile carele au făcut aicea? Căci au împlut pămîntul de fărădelegi şi întoarseră a mă urgisi. Şi iată ei întind viţa ca cînd ş-ar bate joc.

18. Şi eu voiu face lor cu mînie. Nu va cruţa ochiul mieu, nici voiu milui. Şi vor chema la urechile mêle cu glas mare, şi nu voiu asculta pre ei”.

Cap 9

1. Şi strigă la urechile mêle glas mare zicînd: „Apropiatu-s-au izbînda cetăţii şi fieştecarele avea unêltele pierzării de tot în mîna lui.”

2. Şi iată şase oameni veniia despre calea porţii ceii ce caută către răsărit şi la fieştecarele săcure în mîna lui. Şi un om în mijlocul lor, îmbrăcat cu haină pînă în pămînt şi brîu de zamfir preste mijlocul lui. Şi întrară şi stătură alăturea cu jîrtăvnicul cel de aramă.

3. Şi mărirea Dumnezăului lui Israíl suitu-s-au preste heruvimi, cêea ce era preste el la descoperitul casii. Şi chiemă pre bărbatul cel îmbrăcat cu haina pînă în pămînt, carele avea pre mijlocul lui brîul.

4. Şi zise Domnul către el: „Treci pren mijlocul Ierusalímului, şi dă semnul preste frunţile oamenilor celor ce suspină şi celor ce-s chinuiţi, preste toate fărădelegile cêlea ce să fac în mijlocul lor”.

5.Şi acestora zise, auzînd eu: „Păsaţi la cetate denapoia lui şi tăiaţi şi nu cruţaţi cu ochii voştri şi să nu miluiţi!

6. Bătrîn şi tînăr şi fecioară şi prunci şi muiêre omorîţi spre stingere, iară de toţi cei ce au sămnul să nu vă atingeţi! Şi de la sfinţii miei începêpeţi!” Şi începură de la oamenii cei bătrîni carii era înlăuntru în casă.

7. Şi zise către ei: „Pîngăriţi casa şi împleţi //

Ms. 45, p. 630

naintea fĕţii lor; şi fieştecare dentru ei cădelniţă avea întru mîna lui şi dogoreala tămîiei să suia.

12. Şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, văzut-ai carele cei mai bătrîni casei Israil fac aicea, fieştecarele întru cămara cea ascunsă a lor? Pentru căci au dzis: «Dă au lăsat Domnul, nu caută Domnul pămîntul.»"

13. Şi zise cătră mine: „Încă vei vedea fărădălegi[47] mari[48] carele ⌊şi⌋ aceştia fac."

14. Băgatu-m-au la tinzile porţii casei Domnului cei ce caută cătră crivăţ şi, iată: acoló muieri şezînd şi plîngînd pre Thamus.

15. Şi zise cătră mine: „Văzut-ai, fiiul omului? Încă vei vedea tocmêle mai mari decît acêstea."

16. Şi m-au băgat în curtea casei Domnului cea mai denlontru; şi iată, la tinzele bisêrecii Domnului, întru mijlocul elamilor şi între mijlocul jirtăvnicului, ca vro 25 bărbaţi, dosurile lor ⌊fiind daţi⌋ cătră bisêrica Domnului şi obrazele lor, den preajmă; şi aceştia să închíná spre răsărit soarelui. *[630/2]*

17. Şi zise cătră mine: „Văzut-ai, fiiul omului? Au puţînă-i casei lui Israil a face fărădălegile carele au făcut aicea? Pentru căci au împlut pămîntul de fărădălêge şi înturnară a mă urgisi pre mine; şi iată, ei întind viţa ca cînd ară batjocuri.

18. Şi eu voi face lor cu mîniia; nu să va scumpi ochiul mieu, nici voi milui. Şi vor chema întru urechile mêle cu glas mare, şi nu voi asculta lor."

Cap 9

1. Şi strigă la urechile mêle glas mare, dzicînd: „Apropiatu-s-au izbînda[49] cetăţii." Şi fieştecarele avea ciniile pierderii de tot întru mîna lui.

2. Şi iată: 6 oameni veniia de cătră calea porţii cei ce caută cătră răsărit; şi la fieştecare săcure întru mîna lui; şi un om, întru mijlocul lor, îmbrăcat podir[50] şi cu brîu de zamfir preste mijlocul lui: şi întrară şi stătură alaturea cu jirtăvnicul cel de aramă.

3. Şi mărirea Dumnedzăului Israil suitu-s-au prestă heruvim, ceia ce era prestă el la dăscoperitul casei. Şi chemă pre bărbatul cel îmbrăcat cu haina pînă în pămînt, carele avea pre mijlocul lui brîul,

4. Şi dzise Domnul cătră el: „Petreci pren mijlocul Ierusalimul[51] şi dă semnul preste frunţile oamenilor celor ce suspină şi celor ce-s chinuiţi preste toate fărădălegile cêlea ce să fac întru mijlocul lor."

5. Şi acestora dzise, audzind eu: „Păsaţi la cetate denapoia lui şi tăiaţi; şi nu vă scumpiţi cu ochii voştri şi să nu miluiţi.

6. Bătrîn şi tinerel şi ficioară şi prunci şi muieri omorîţi spre stingere, iară preste semnul să nu-i atingeţi. ⌊Şi⌋ de la sfinţii miei încêpeţi." Şi începură de la oamenii cei bătrîni, carii era înlontru în casă.

7. Şi dzise cătră ei: „Pîngăriţi casa şi împleţi

Ms. 4389, p. 778

naintea chipurilor celor ce era scrise în părête; şi avea toţi cădêlniţe în mîinile lor, şi ieşiia fum de tămîie den cădêlniţe.[79]

12. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, dară văzuşi ce fac aici bătrînii casei lui Israil, fieştecare dentr-înşii la paturile cêle dentr-ascuns? Că au zis: «Nu vêde Domnul, pă- *[778/2]* răsit-au Domnul pămîntul.»"

13. Şi zise cătră mine: „Încă te mai întoarce şi vei vedea fărădelegiuiri mai mari care fac aceştia".

14. Şi mă băgă în tinda uşilor Domnului, care caută spre miiazănoapte, şi iată: acoló şădea muieri de plîngea pre Thamus şi jălcuia pentru idoli.[80]

15. Şi zise cătră mine: „Văzuşi, fecior de om? Şi încă vei mai vedea meşteşugurile lor şi mai mari decît acêstea."

16. Şi mă băgă înlăuntru, în curtea casei Domnului; şi înaintea uşilor casei Domnului, între elam[81] şi între altariu, şi iată ca la 25 de bărbaţi, daţi cu dosurile spre bisêrica Domnului şi fêţele lor spre răsărit; şi aceştia[82] se închina la răsăritul soarelui.

17. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, da au răotate mică fac aceştia casei Iúdei care fac aici, de au umplut ţara de fărădelegiuire şi se-au întors să mă mînie?

18. Deci şi eu voiu face lor cu urgie şi nu va cruţa ochiul mieu, nici nu mă voiu milostivi. Şi vor striga la urechile mêle cu glas mare, şi nu-i voiu auzi."

Cap 9

1. Şi strigă la urechile mêle cu glas mare, zicînd: „Apropiiatu-se-au izbînda cetăţii". Şi avea fieştecarele în mîna sa vas de piericiune.[83]

2. Şi iată: şase bărbaţi veniia de pre calea porţilor celor despre răsărit, care caută spre amiiazănoapte; şi, în mijlocul lor, un bărbat îmbrăcat în odăjdii preoţeşti şi pre mijlocul lui brîu de zamfir: şi întrară şi stătură lîngă altariul cel de aramă.

3. Şi slava Dumnezeului lui Israil se sui de la heruvimul cel ce era preste dînsul în casa cea dăscoperită. Şi chiemă pre bărbatul cel îmbrăcat în haină preoţească, carele avea brîu prejur mijlocul său,[84]

4. Şi zise Domnul cătră dînsul: „Treci pren mijlocul cetăţii, pren mijlocul Ierusalímului, [85]şi semnează frunţile oamenilor celor ce suspină şi celor ce-i doare inima pentru toate fărădelegiuirile care sînt în mijlocul lor."

5. Şi zise acestora, auzind eu: „Mêrgeţi după dînsul în cetate şi tăiaţi; nu cruţaţi cu ochii voştri, nici să nu vă fie milă.

6. Ce şi pre bătrîni şi pre tineri şi pre fête şi pre copii şi pre muieri, tot să ucideţi cu piericiune, iar numai de cei ce sînt semnaţi *[779/1]* nici de unul de aceia să nu vă atingeţi. Şi să începeţi, de la cei sfinţiţi ai miei să încêpeţi." Şi începură de la oamenii cei bătrîni, carii era înlăuntrul curţii.[86]

7. Şi zise cătră dînşii: „Spurcaţi casa şi o umpleţi

Versiunea modernă

şi fiecare ţinea în mînă o căţuie, iar fumul de tămîie se înălţa.

12. Şi mi-a spus: „Fiu de om, ai văzut ce fac bătrînii casei lui Israel, fiecare dintre ei în cămara lui cea de taină? Căci au zis: «Domnul nu vede, Domnul a părăsit pământul.»"

13. Şi mi-a spus: „Vei vedea nelegiuiri încă şi mai mari pe care le fac [[şi]] aceştia."

14. Şi m-a adus la pridvorul porţii de la casa Domnului, [poarta] care dă spre miazănoapte, şi iată: nişte femei şedeau acolo jelindu-l pe Thammouz;

15. Şi mi-a spus: „Fiu de om, ai văzut? Şi vei vedea năravuri încă şi mai rele decît acestea."

16. Şi m-a adus în curtea dinăuntru a casei Domnului; şi iată: pe pridvorul de la templul Domnului, la mijloc între *elam* şi altar, [erau] vreo douăzeci de bărbaţi, cu spatele la templul Domnului şi cu feţele în partea cealaltă; iar aceştia se închinau la soare.

17. Şi mi-a spus: „Ai văzut, fiu de om? Oare este puţin lucru pentru casa lui Iuda să săvîrşească nelegiuirile pe care le-au săvîrşit aici? Căci au umplut pământul de nelegiuire; şi iată, aceştia [îmi] aduc batjocură.

18. Şi eu cu mînie mă voi purta cu ei; nu va avea îndurare ochiul meu şi nici nu mă voi milostivi."

Capitolul al 9-lea
Viziunea profetului

1. Şi mi-a strigat în urechi cu glas puternic, zicînd: „S-a apropiat pedepsirea cetăţii." Şi fiecare avea în mîna sa armele nimicirii.

2. Şi iată: şase bărbaţi veneau pe drumul de la poarta cea înaltă, care dă spre miazănoapte; şi fiecare avea o secure în mîna sa; şi, în mijlocul lor, un bărbat îmbrăcat în cămaşă pînă la călcîie şi cu cingătoare de safir peste mijloc: şi au venit şi au şezut lîngă altarul de aramă.

3. Şi slava Dumnezeului lui Israel, care era asupra lor, a urcat de la heruvimi la curtea [din mijlocul] casei. Şi l-a strigat pe bărbatul cel îmbrăcat în cămaşă pînă la călcîie, care avea peste mijloc cingătoarea,

4. Şi a spus Domnul către el: „Treci prin mijlocul Ierusalimului şi pune un semn pe frunţile bărbaţilor care gem şi suferă pentru toate nelegiuirile ce se petrec în mijlocul lor."

5. Şi [celorlalţi] le-a spus, în auzul meu: „Porniţi în urma lui spre cetate şi loviţi; ochii voştri să nu aibă îndurare şi să nu vă milostiviţi.

6. Ucideţi pînă la nimicire pe bătrîn şi pe tînăr şi pe fecioară şi pe prunci şi pe femei, dar de cei pe care este semnul să nu vă apropiaţi, de niciunul. Începeţi de la cele sfinte ale mele." Şi au început de la bărbaţii cei bătrîni, care erau înăuntrul casei.

7. Şi le-a spus: „Pîngăriţi casa şi porniţi să umpleţi

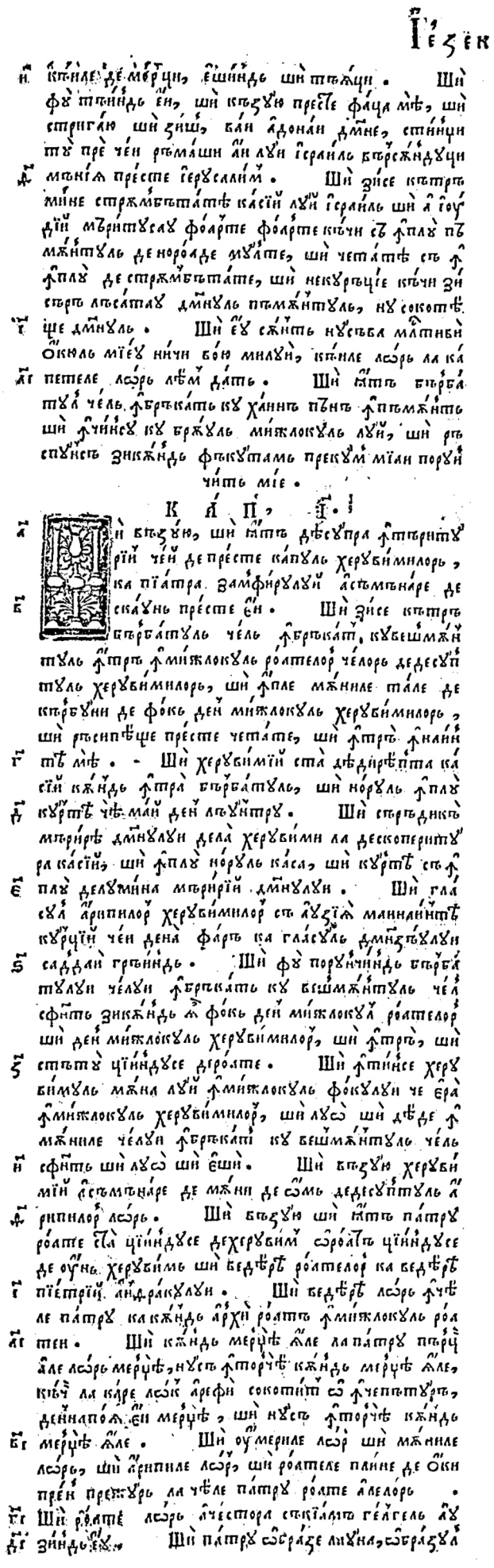

Biblia 1688, p. 539, col. 1

căile de morţi, ieşind şi tăiaţi!”

8. Şi fu tăind ei şi căzuiu preste faţa mea şi strigaiu şi ziş: „Vai, Adonái Doamne, stingi tu pre cei rămaşi ai lui Israíl, vărsîndu-ţi mîniia preste Ierusalím!”

9. Şi zise cătră mine: „Strîmbătatea casii lui Israíl şi a Iúdii măritu-s-au foarte foarte, căci să împlu pămîntul de noroade multe şi cetatea să împlu[7] de strîmbătate şi necurăţie, căci zisără: «Lăsat-au Domnul pămîntul, nu socotêşte Domnul».

10. Şi eu sînt. Nu să va milostivi ochiul mieu, nici voiu milui. Căile lor la capetele lor le-am dat”.

11. Şi iată bărbatul cel îmbrăcat cu haină pînă în pămînt şi încinsu cu brîul mijlocul lui şi răspunsă zicînd: „Făcut-am precum mi-ai poruncit mie”.

Cap 10

1. Şi văzuiu şi iată deasupra întăriturii cei de preste capul heruvimilor, ca piatra zamfirului asămănare de scaun preste ei.

2. Şi zise cătră bărbatul cel îmbrăcat cu veşmîntul: „Întră în mijlocul roatelor celor dedesuptul heruvimilor şi împle mînile tale de cărbuni de foc den mijlocul heruvimilor şi răsipêşte preste cetate!” Şi întră înaintea mea.

3. Şi heruvimii sta de-a direapta casii cînd întra bărbatul şi norul împlu curtea cea mai denlăuntru.

4. Şi să rădică mărirea Domnului de la heruvimi la descoperitura casii şi împlu norul casa şi curtea să împlu de lumina măririi Domnului.

5. Şi glasul áripilor heruvimilor să auziia mai naintea curţii cei den afară ca glasul Dumnezăului Saddaí grăind.

6. Şi fu poruncind bărbatului celui îmbrăcat cu veşmîntul cel sfint zicînd: „Ia foc den mijlocul roatelor şi den mijlocul heruvimilor!” Şi întră şi stătu, ţiindu-se de roate.

7. Şi întinse heruvimul mîna lui în mijlocul focului ce era în mijlocul heruvimilor şi luo şi dêde în mînile celui îmbrăcat cu veşmîntul cel sfint. Şi luo şi ieşi.

8. Şi văzuiu heruvimii, asămănare de mîni de om dedesuptul áripilor lor.

9. Şi văzuiu şi iată patru roate sta ţiindu-se de heruvim, o roată ţiindu-se de un heruvim şi vedêrea roatelor ca vedêrea pietrii anthrácului.

10. Şi vedêrea lor în cêle patru ca cînd ar hi roată în mijlocul roatei.

11. Şi cînd mergea iale, la patru părţi ale lor mergea, nu să întorcea cînd mergea iale, căci la care loc are fi socotit o începătură, denapoia ei mergea şi nu să întorcea cînd mergea iale.

12. Şi umerile lor şi mînile lor şi áripile lor şi roatele, pline de ochi prenprejur la cêle patru roate ale lor.

13. Şi roatelor acestora să cheamă ghélghel, auzind eu.

14. Şi patru obraze la una obrazul /

Ms. 45, p. 630-631

căile de morţi, ieşind şi tăiaţi."

8. Şi fu, amú, tăind ei, şi căzui preste faţa mea şi strigai şi ziş: „Vai, Adonaí Doamne, stingi tu pre cei rămaşi ai lui Israil, răvărsînd tu mîniia ta preste Ierusalim?

9. Şi zise cătră mine: „Strîmbătatea casei lui Israil şi a Iudei măritu-s-au foarte foarte, căci să împlu pămîntul de năroade multe şi cetatea să împlu de strîmbătate şi necurăţie; căci dziseră: «Lăsat-au Domnul pămîntul, *[631/1]* nu socotêşte Domnul.»

10. Şi eu sînt. Nu să va scumpi ochiul mieu, nici voi milui; căile lor la păcatele lor le-am dat."

11. Şi iată: bărbatul cel îmbrăcat cu haina pînă în pămînt şi încinsu cu brîul mijlocul lui şi răspunse, dzicînd: „Făcut-am în ce chip mi-ai porîncit mie."

Cap 10

1. Şi văzuiu şi iată: deasupra întărîturei cei de preste capul heruvimilor, ca piatra zamfirului, asămănare a scaunului preste el.

2. Şi dzise cătră bărbatul cel îmbrăcat cu văşmîntul: „Întră dedesuptul roatelor celor dedesuptul heruvimilor şi împle mîinile tale de cărbuni de foc, dentru mijlocul heruvimilor şi răşchíră preste cetate." Şi întră înaintea mea.

3. Şi heruvimii sta den dreapta casei, cînd întra bărbatul, şi norul împlu curtea cea mai denlontru.

4. Şi să rădicắ mărirea Domnului de la heruvimi la dăscoperitura casei şi împlu casa norul, şi curtea să împlu de lucirea mărirei Domnului.

5. Şi glasul aripilor heruvimilor să audziia mai înaintea curţii cei denafară ca glasul Dumnedzăului Saddaí grăind.

6. Şi fu, prorocind el bărbatului celui îmbrăcat văşmîntul cel sfint, dzicînd: „Ia foc dentru mijlocul roatelor ⌊şi⌋ dentru mijlocul heruvimilor!", şi întrắ şi stătu, ţiindu-să de roate.

7. Şi întinse heruvimul mîna lui întru mijlocul foculi ce era întru mijlocul heruvimilor şi luă şi dêde la mîinile celui îmbrăcat cu văşmîntul cel sfint; şi luă şi ieşi.

8. Şi văzuiu heruvimii, asămănare de mîini omeneşti dedesuptul aripilor lor.

9. Şi văzuiu şi iată, roate 4 sta ţiindu-să heruvimii, o roată ţiindu-să de heruvim unul; şi vedêrea roatelor, ca vedêrea pietrii anthrácului.

10. Şi vedêrea lor în cîte 4, în ce chip cînd va fi roată în mijlocul roatei.

11. Şi mergînd iale, la 4 părţi a lor mergea; nu să înturna cînd mergea iale, căci la care loc are fi socotit[52], o începătură denapoia lui mergea şi nu să înturna cînd mergea iale.

12. [53]Şi umerile lor, şi mîinile lor, şi aripile lor, şi roatele — pline de ochi pren-pregiur, la cêle patru roate a lor.

13. Şi roatele acestora chemắ-să Ghelghel, *[631/2]*, audzind eu.

14. Şi patru obraze la unul: obrazul

Ms. 4389, p. 779

de cei ucişi şi ieşiţi." Şi ieşiră şi uciseră pre cei ce era în cetate.

8. Şi fu tăind ei, eu rămaş şi căzuiu cu faţa în jos şi strigaiu şi ziş: „Vai, vai, amar mie, Doamne Dumnezeule, că pierzi rămăşiţele lui Israil, deaca verşi urgiia ta asupra Ierusalímului?"

9. Şi zise cătră mine: „Nedireptatea casei lui Israil şi a Iúdei se-au mărit foarte, că se-au umplut pămîntul de năred mult şi cetatea se-au umplut de nedireptăţi şi de pîngăriciuni; că au zis: «Părăsit-au Domnul ţara şi nu vêde Domnul.»

10. Iar eu sînt. Şi ochiul mieu nu va cruţa, nici mă voiu milostivi; căile lor le-am dat asupra capetelor lor."

11. Şi iată: bărbatul cel îmbrăcat în odăjdii preoţeşti şi încins mijlocul lui cu brîu răspunse, zicînd: „Făcut-am cum mi-ai porîncit."

Cap 10

1. Şi văzuiu şi iată: dăsupra întărirei carea era pre capul heruvimului ca piiatra zamfirului şi pre dînsa ca închipuirea unui scaun.[87]

2. Şi zise cătră cel[88] ce era îmbrăcat cu văşmînt: „Întră în mijlocul roatelor care sînt supt heruvim şi umple pumnii tăi de cărbuni de foc den mijlocul heruvimilor şi-i răsipêşte pren cetate." Şi întrắ înaintea mea.

3. Iar heruvimii sta de-a direapta casei, deaca întrắ bărbatul, şi un nor umplu curtea[89] cea denlăuntru.

4. Şi se rădicắ slava Domnului desupra heruvimilor în dăscoperirea casei şi casa o umplu norul, şi curtea se umplu de slava Domnului.

5. Şi sunetul áripilor heruvimilor se auziia pînă în curtea cea mai denafară ca glasul Domnului cel atotputêrnicul grăind.

6. Şi fu, cînd porînciia bărbatului celui ce era îmbrăcat în odăjdii sfinte, zicînd: „Ia foc den mijlocul roatelor care sînt între heruvimi!", şi întrắ şi stătu lîngă roate.[90]

7. Iar un heruvim întinse mîna den mijlocul heruvimulor la focul cel ce era între heruvimi şi luoă *[779/2]* şi dêde în mîinile celui ce era îmbrăcat în podoabă sfîntă; şi luoă şi ieşí.

8. Şi văzuiu heruvimii, şi iată asămănare de mîini omeneşti supt áripile lor.

9. Şi văzuiu şi iată, patru roate sta de se ţinea de heruvim, şi o roată se ţinea de un heruvim, iar altă roată se ţinea de alt heruvim; iar vedêrea roatelor era ca faţa pietrii hrisolithului.

10. Şi vedêrea lor a cîte patru tot într-un fêl, ca cînd iaste roată în mijlocul roţii.

11. Şi cînd mergea, mergea în patru părţi; şi cînd mergea nu se întorcea, ce spre ce loc pleca a mêrge cêea ce era mai întîi, mergea şi cêlealalte şi nu se întorcea.

12. Şi tot trupul lor, şi spinarea lor, şi mîinile lor, şi áripile lor, şi roatele — pline de ochi împrejurul acelor patru roate.[91]

13. Şi roatele acêstea se chiema, auzind eu, Ghelghel.

14. Şi avea unul cîte 4 fêţe:

Versiunea modernă

drumurile de leşuri şi loviţi."

8. Şi a fost aşa: cînd loveau ei, eu am căzut cu faţa [la pămînt] şi am strigat şi am spus: „Vai, Doamne, vei nimici tu ce a mai rămas din Israel, revărsîndu-ţi mînia asupra Ierusalimului?"

9. Şi mi-a spus: „Nelegiuirea casei lui Israel şi a lui Iuda a crescut tot mai mult, pentru că pămîntul s-a umplut de multe neamuri şi cetatea s-a umplut de nelegiuire şi de necurăţie; căci ei spun: «Domnul a părăsit ţara, Domnul nu vede.»

10. Nu va avea îndurare ochiul meu şi nici nu mă voi milostivi; am pus pe capetele lor [pedeapsă pe măsura] căilor lor."

11. Şi iată: [s-a întors] bărbatul cel îmbrăcat în cămaşă pînă la călcîie şi încins cu cingătoare peste mijloc şi i-a răspuns, zicînd: „Am făcut după cum mi-ai poruncit."

Capitolul al 10-lea
Viziunea profetului

1. Şi am privit şi iată: mai sus de tăria de deasupra capului heruvimilor [era] ca o piatră de safir, întruchipare de tron peste ei.

2. Şi i-a spus bărbatului îmbrăcat în haină [lungă]: „Mergi în mijlocul roţilor de sub heruvimi şi umple-ţi pumnii cu cărbunii de foc din mijlocul heruvimilor şi împrăştie-i peste cetate." Şi a plecat din faţa mea.

3. Iar heruvimii stăteau în dreapta casei, cum intră bărbatul, şi norul a umplut curtea dinăuntru.

4. Şi s-a ridicat slava Domnului dintre heruvimi spre curtea din mijlocul casei şi norul a umplut casa, iar curtea s-a umplut de strălucirea slavei Domnului.

5. Şi fîlfîitul de la aripile heruvimilor se auzea pînă în curtea din afară ca glas al lui Dumnezeu care vorbeşte.

6. Şi a fost aşa, cînd i-a poruncit bărbatului îmbrăcat cu haina cea sfîntă, zicînd: „Ia foc din mijlocul roţilor [[şi]] dintre heruvimi", a plecat şi a stat drept lîngă roţi.

7. Şi şi-a întins mîna în mijlocul focului care era între heruvimi şi a luat şi a pus în mîinile celui îmbrăcat în haina cea sfîntă; şi [el] a luat şi a plecat.

8. Şi i-am văzut pe heruvimi, cu o întruchipare de mîini de oameni pe sub aripile lor.

9. Şi m-am uitat şi iată, patru roţi stăteau pe lîngă heruvimi, o roată lîngă un heruvim; iar înfăţişarea roţilor [semăna] cu înfăţişarea unei pietre de cărbune.

10. Iar înfăţişarea lor [era] o singură întruchipare la toţi patru, de parcă ar fi trebuit să fie o roată în mijlocul unei roţi.

11. Cînd ele mergeau, mergeau în cele patru părţi; nu se întorceau cînd mergeau, căci în orice direcţie privea cea care era prima, ele mergeau şi nu se întorceau ca să meargă.

12. Iar spinările lor, şi mîinile lor, şi aripile lor, şi roţile [erau] pline de ochi de jur-împrejurul celor patru roţi ale lor.

13. Iar roţile acestea au fost numite Gelgel, în auzul meu.

[14.] Şi fiecare din ei avea patru feţe:

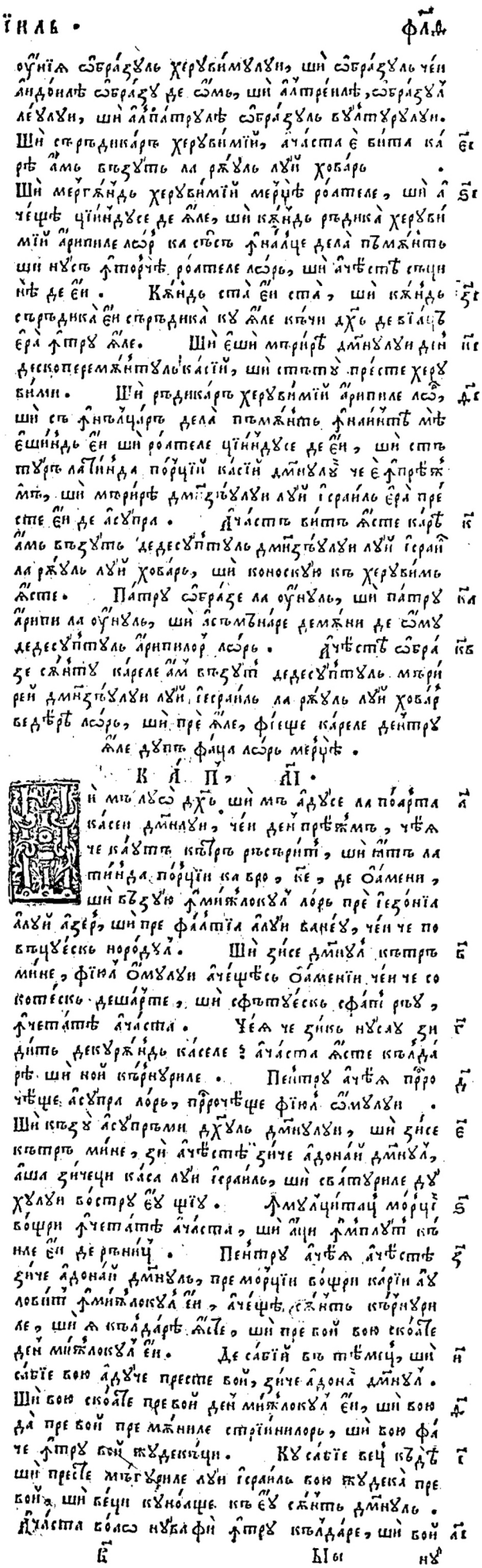

Biblia 1688, p. 539, col. 2

uniia, obrazul heruvimului, şi obrazul cei al doilea, obrazu de om, şi al treilea, obrazul leului, şi al patrulea, obrazul vulturului.

15. Şi să rădicară heruvimii, aceasta e vita carea am văzut la rîul lui Hovár.

16. Şi mergînd heruvimii, mergea roatele. Şi aceştia, ţiindu-se de iale. Şi cînd rădica heruvimii áripile lor ca să să înalţe de la pămînt, şi nu să întorcea roatele lor şi acêstea să ţinea de ei.

17. Cînd sta ei, sta. Şi cînd să rădica ei, să rădica cu iale, căci duh de viaţă era întru iale.

18. Şi ieşi mărirea Domnului den descoperemîntul casii şi stătu preste heruvimi.

19. Şi rădicară heruvimii áripile lor şi să înălţară de la pămînt înaintea mea, ieşind ei şi roatele ţiindu-se de ei. Şi stătură la tinda porţii casii Domnului, ce e în preajmă. Şi mărirea Dumnezăului lui Israíl era preste ei deasupra.

20. Această vită iaste carea am văzut dedesuptul Dumnezăului lui Israil la rîul lui Hovár, şi conoscuiu că heruvim iaste.

21. Patru obraze la unul şi patru áripi la unul şi asămănare de mîni de omu dedesuptul áripilor lor.

22. Acêstea obraze sîntu carele am văzut dedesuptul mărirei Dumnezăului lui Israíl la rîul lui Hovár vedêrea lor, şi pre iale, fieştecarele dentru iale, după faţa lor mergea.

Cap 11

1. Şi mă luo duh şi mă aduse la poarta casei Domnului cei den preajmă, cêea ce caută cătră răsărit. Şi iată la tinda porţii ca vro 25 de oameni. Şi văzuiu în mijlocul lor pre Iezónia a lui Azer, şi pre Fáltia a lui Vanéu, cei ce povăţuiesc norodul.

2. Şi zise Domnul cătră mine: „Fiiul omului, aceştia-s oamenii cei ce socotesc deşarte şi sfătuiesc sfat rău în cetatea aceasta,

3. Ceia ce zic: «Nu s-au zidit de curînd casele. Aceasta iaste căldarea şi noi, cărnurile!»

4. Pentru acêea prorocêşte asupra lor, prorocêşte, fiiul omului!”

5. Şi căzu asupră-mi duhul Domnului şi zise cătră mine: „Zi: «Aceastea zice Adonái Domnul: ‘Aşa ziceţi, casa lui Israíl şi svaturile duhului vostru eu ştiu.

6. Înmulţit-aţi morţii voştri în cetatea aceasta şi aţi împlut căile ei de răniţi’.

7. Pentru acêea, aceastea zice Adonái Domnul: ‘Pre morţii voştri, carii au lovit în mijlocul ei, aceştia sînt cărnurile şi ea căldarea iaste. Şi pre voi voiu scoate den mijlocul ei.

8. De sabii vă têmeţi, şi sabie voiu aduce preste voi, zice Adonai Domnul,

9. Şi voiu scoate pre voi den mijlocul ei şi voiu da pre voi pre mînile striinilor şi voiu face întru voi judecăţi.

10. Cu sabie veţi cădea şi preste măgurile lui Israíl voiu judeca pre voi şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

11. Aceasta voao nu va fi întru căldare, şi voi //

Ms. 45, p. 631-632

unuia — obrazul heruvimului, şi obrazul a al doilea — obrazul omului, şi al treilea — obrazul leului, şi al patrulea — obrazul vulturului.

15. Şi să rădicară heruvimii; aceasta vită carea am văzut la rîul lui Hovar.

16. Şi mergînd heruvimii, mergea roatele, şi aceştia ţiindu-să de ei; şi cînd rădica heruvimii aripile lor ca să să înalţe de la pămînt, ⌊şi⌋ nu să înturna roatele lor, şi-ncă acêstea de la înse ţiindu-să de iale.

17. Cînd sta iale, sta; şi cînd să rădica iale, să rădica împreună cu iale; pentru căci duh de viaţă — întru iale.

18. Şi ieşi mărirea Domnului den descoperemîntul casei şi stătu prestă heruvim.

19. Şi pîlpiră heruvimii aripile lor şi să înălţară de la pămînt înaintea mea, şi ieşind iale[54] şi roatele ţiindu-să de ei; şi stătură la tinda porţii casei Domnului, cei în preajmă; şi mărirea Dumnedzăului Israil era preste ei, deasupra.

20. [55]Aceasta vită iaste carea am văzut dedesuptul Dumnedzăului Israil la rîul lui Hovar. Şi cunoscui că heruvim iaste.

21. Patru obraze la unul şi patru aripi la unul; şi asămănare de mîini omeneşti dedesuptul aripilor lor.

22. Acêstea obraze sînt carele am văzut la rîul lui Hovar, ⌊dedesuptul mărirei Dumnedzăului Ierusalim⌋, vedêrea lor[56] şi pre iale, fieştecarele dentru iale[57], după faţa lor mergea.

Cap 11

1. Şi mă luă duh şi mă duse la poarta casei Domnului cei den preajmă, cêea ce caută cătră răsărit. Şi iată, la tinda porţii, ca vro 25 de oameni; şi văzuiu în mijlocul lor pre Iezonía al lui Ázer, şi pre Faltía al lui Vaneu, cei ce povăţuiesc nărodul.

2. Şi zise ⌊Domnul⌋ cătră mine: „Fiiul omului, aceştia — oameni ce socotesc dăşarte şi sfătuiesc sfat rău întru cetatea aceasta,

3. Ceia ce zic: «Nu dă curînd s-au clădit casele? Aceasta iaste căldarea, şi noi cărnurile.»

4. Pentru acêea prorocêşte prestă ei, prorocêşte, fiiul omului."

5. Şi căzu asupră-mi duhul Domnului şi zise cătră mine: „Zi: «Acêstea dzice ⌊Adonaí⌋ Domnul: 'Aşa dziceţi casei lui Israil, *[632/1]* şi sfaturile duhului vostru eu ştiu.

6. Înmulţit-aţi morţii voştri întru cetatea aceasta şi aţi împlut căile voastre de rane.'

7. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pre morţii voştri, carii aţi lovit în mijlocul ei, aceştia sînt cărnurile şi ea căldarea iaste, şi pre voi voi scoate den mijlocul ei.

8. De sabie vă têmeţi şi sabie voi aduce preste voi', dzice Adonaí Domnul.

9. Şi voi scoate pre voi den mijlocul ei şi voi da pre voi pre mîinile a striini şi voi face întru voi judêţe.

10. Cu sabie veţi cădea ⌊şi⌋ prestă măgurile lui Israil voi judeca pre voi: şi veţi cunoaşte că eu — Domnul.

11. Aceasta voao nu va fi întru căldare şi voi

Ms. 4389, p. 779-780

o faţă — de heruvim, faţa a doaoa — faţă de leu, faţa a treia — faţă de viţel, faţa a patra — faţă de vultur.

15. Şi se rădicară heruvimii, adecă vitele, carele văzuiu la rîul Hovárului.

16. Şi cînd mergea heruvimii, mergea şi roatele, şi se ţinea de dînşii; şi cînd rădica heruvimii áripile ca să se rădice de pre pămînt, roatele nu se întorcea, ce se ţinea de dînşii;

17. Iar cînd sta ei, sta şi iale; şi cînd se înălţa ei, se înălţa şi iale cu dînşii; pentru că era duh de viiaţă într-însele.

18. Şi ieşi slava Domnului de la dăscoperemîntul casei şi se sui pre heruvimi.[92]

19. Şi rădicară heruvimii áripile şi se înălţară heruvimii de pre pămînt înaintea mea: şi, deaca ieşiră ei, şi roatele se ţinea de dînşii; şi stătură[93] ei în slomnul porţilor casei Domnului, cêle de cătră răsărit; şi slava Domnului Dumnezeului lui Israil era pre dînşii.

20. Aceasta iaste vita carea o am văzut înaintea Dumnezeului lui Israil [94]la rîul Hovárului. Şi pricepuiu că sînt heruvimi.

21. Unul cîte cu patru fêţe şi unul cîte cu patru áripi; şi sînt áripile lor asămănare mîinilor de om.

22. Şi asămănarea fêţei lor, şi acêstea era asămănările care le-am văzut la rîul Hovarului, şi priveala lor, a fieştecăruia, mergea înaintea fêţelor lor. *[780/1]*

Cap 11

1. Şi mă rădicắ duhul şi mă băgă la porţile casei Domnului, cêle ce caută spre răsărit. Şi iată, înaintea slomnului uşilor, ca la 25 de bărbaţi; şi văzuiu în mijlocul lor pre Iezóniia, feciorul lui Azur[95], şi pre Faltiia, feciorul lui Vaniei, căpeteniile nărodului.[96]

2. Şi zise Domnul cătră mine: „Fecior de om, aceştia sînt bărbaţii ceia ce gîndesc cêle dăşarte şi fac sfat în cetatea aceasta,

3. [2] Zicînd: [3] «Dară au nu se-au clădit aici case de curînd? Aceasta iaste căldarea, iar noi carnea.»

4. Drept acêea prorocêşte pentru dînşii, prorocêşte, fecior de om."

5. Şi căzu pre mine duhul Domnului şi grăi cătră mine, zicînd: „Acêstea grăiêşte Domnul: 'Aşa să zici tu casei lui Israil, şi cugetele voastre eu le ştiu.

6. Pre mulţi aţi ucis într-această cetate şi căile ei le-aţi umplut de cei ucişi.'

7. Pentr-acêea, acêstea zice Domnul Dumnezeu: 'Morţii ceia ce i-aţi ucis în mijlocul ei, aceia sînt carne, iară ea iaste căldare, şi pre voi vă voiu scoate den mijlocul ei.[97]

8. De sabie vă iaste frică şi sabie voiu aduce asupra voastră', grăiêşte Domnul Dumnezeu.

9. Şi voiu scoate pre voi den mijlocul ei şi vă voiu da în mîna streinilor şi voiu face întru voi judecată.

10. De sabie veţi cădea, în munţii lui Israil voiu judeca pre voi: şi veţi şti că eu sînt Domnul.

11. Aceasta nu va fi voaoă întru căldare şi voi

Versiunea modernă

întîia faţă era faţă de heruvim, iar a doua faţă era faţă de om, iar a treia [era] faţă de leu, iar a patra [era] faţă de vultur.

15. Şi s-au ridicat heruvimii; [era] aceeaşi vietate pe care am văzut-o lîngă rîul Chobarului.

16. Şi cînd mergeau heruvimii, mergeau [şi] roţile, şi acestea erau pe lîngă ei: [[şi]] cînd heruvimii îşi ridicau aripile ca să se înalţe de la pămînt, roţile lor nu se întorceau.

17. Cînd ei stăteau, stăteau [şi roţile]; şi cînd ei se înălţau, se înălţau [şi roţile] după ei; pentru că era suflu de viaţă în ele.

18. Şi a plecat slava Domnului din casă şi a mers asupra heruvimilor.

19. Şi şi-au ridicat heruvimii aripile şi s-au înălţat de la pămînt în faţa mea: cînd mergeau, şi roţile erau lîngă ei; şi au stat în pridvorul porţii din faţă de la casa Domnului; iar slava Dumnezeului lui Israel era asupra lor, de sus.

20. Aceasta este vietatea pe care am văzut-o sub Dumnezeul lui Israel la rîul Chobarului. Şi am ştiut că sînt heruvimi.

21. Fiecare [avea] patru feţe şi fiecare [avea] opt aripi; şi o întruchipare de mîini de om sub aripile lor.

22. Iar întruchiparea feţelor lor — erau aceleaşi feţe pe care le-am văzut [[sub slava Dumnezeului lui Ierusalim]] la rîul Chobarului, şi ele mergeau fiecare drept în faţa sa.

Capitolul al 11-lea
Viziunea profetului

1. Şi m-a luat suflul şi m-a adus pe poarta din faţă de la casa Domnului, care dă spre răsărit. Şi iată, în pridvorul porţii [erau] vreo douăzeci şi cinci de bărbaţi; şi l-am văzut în mijlocul lor pe Iezonias, [fiul] lui Ezer, şi pe Phaltias, [fiul] lui Banaias, îndrumătorii poporului.

2. Şi a spus [[Domnul]] către mine: „Fiu de om, aceştia [sînt] bărbaţii care se gîndesc la deşertăciuni şi dau sfaturi rele în cetatea asta,

3. Cei care spun: «N-au fost înălţate de curînd casele? Aceasta este căldarea, noi sîntem cărnurile.»

4. De aceea să proroceşti împotriva lor, să proroceşti, fiu de om."

5. Şi s-a coborît asupra mea suflul Domnului şi mi-a spus: „Spune: «Aşa spune [[Adonai]] Domnul: 'Aşa aţi vorbit, casă a lui Israel, şi eu ştiu urzelile din sufletul vostru.

6. V-aţi înmulţit morţii în cetatea aceasta şi i-aţi umplut drumurile de cei loviţi în luptă.'

7. De aceea, aşa spune Domnul: 'Morţii voştri, pe care i-aţi lovit în mijlocul ei, aceştia sînt cărnurile, aceasta este căldarea, iar pe voi că voi scoate din ea.

8. Vă temeţi de sabie şi voi aduce sabie asupra voastră', spune Domnul.

9. 'Şi vă voi scoate din [cetate] şi vă voi da în mîinile străinilor şi voi face judecată asupra voastră.

10. Veţi cădea de sabie [[şi]] pe munţii lui Israel vă voi judeca: şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.

11. Aceasta nu va fi pentru voi căldare, iar voi

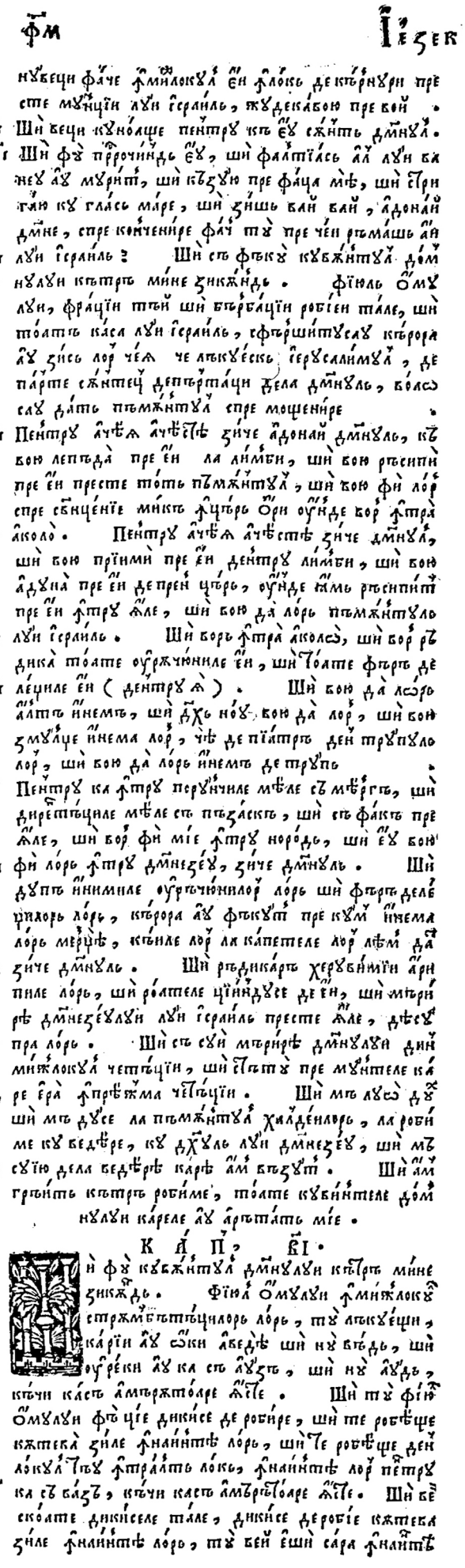

Biblia 1688, p. 540, col. 1

nu veţi face în mijlocul ei în loc de cărnuri. Preste munţii lui Israíl judeca-voiu pre voi,

12. Şi veţi cunoaşte, pentru că eu sînt Domnul!»"

13. Şi fu prorocind eu şi Faltiás al lui Vaneu au murit. Şi căzuiu pre faţa mea şi strigaiu cu glas mare şi ziş: „Vai, vai, Adonái Doamne, spre concenire faci tu pre cei rămaşi ai lui Israíl?"

14. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

15. „Fiiul omului, fraţii tăi şi bărbaţii robiei tale şi toată casa lui Israíl sfirşitu-s-au, cărora au zis lor ceia ce lăcuiesc Ierusalímul: «Departe sînteţi, depărtaţi de la Domnul. Voao s-au dat pămîntul spre moştenire».

16. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul că «Voiu lepăda pre ei la limbi şi voiu răsipi pre ei preste tot pămîntul, şi voiu fi lor spre svinţenie mică în ţări, oriunde vor întra acoló».

17. Pentru acêea, acêstea zice Domnul: «Şi voiu priimi pre ei dentru limbi şi voiu aduna pre ei de pren ţări, unde i-am răsipit pre ei întru iale şi voiu da lor pămîntul lui Israíl.

18. Şi vor întra acoló şi vor rădica toate urîciunile ei şi toate fărădelegile ei (dentru ea)[8].

19. Şi voiu da lor altă inemă şi duh nou voiu da lor, şi voiu zmulge inema lor cea de piatră den trupul lor şi voiu da lor inemă de trup,

20. Pentru ca întru poruncile mêle să meargă şi direptăţile mêle să păzască şi să facă pre iale. Şi vor fi mie întru norod şi eu voiu fi lor întru Dumnezeu» zice Domnul.

21. «Şi după inimile urîciunilor lor şi fărădelegilor lor cărora au făcut precum inema lor mergea, căile lor la capetele lor le-am dat», zice Domnul".

22. Şi rădicară heruvimii áripile lor, şi roatele ţiindu-se de ei, şi mărirea Dumnezeului lui Israíl preste iale, deasupra lor.

23. Şi să sui mărirea Domnului din mijlocul cetăţii şi stătu pre muntele care era în preajma cetăţii.

24. Şi mă luo duh şi mă duse la pămîntul haldeilor, la robime cu vedêre, cu duhul lui Dumnezeu. Şi mă suiiu de la vedêrea carea am văzut.

25. Şi am grăit cătră robime toate cuvintele Domnului carele au arătat mie.

Cap 12

1. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, în mijlocul strîmbătăţilor lor tu lăcuieşti, carii au ochi a vedea şi nu văd, şi urechi au ca să audză şi nu aud, căci casă amărîtoare iaste.

3. Şi tu, fiiul omului, fă ţie dichise de robire şi te robêşte cîteva zile înaintea lor şi te robêşte den locul tău într-alt loc înaintea lor, pentru ca să vază căci casă amărîtoare iaste.

4. Şi vei scoate dichisele tale, dichise de robie, cîteva zile înaintea lor. Tu vei ieşi sara înaintea /

Ms. 45, p. 632

nu veţi fi în[58] mijlocul ei în loc de cărnuri: preste munţii lui Israil judeca-voi pre voi,
12. Şi veţi cunoaşte pentru căci eu sînt Domnul.'»"

13. Şi fu amú prorocind eu, şi Faltía al lui Vaneu au murit; şi căzuiu preste faţa mea şi strigai cu glas mare, şi dziş: „Vai, vai, Adonaí Doamne, spre concenire faci tu pre cei rămaşi a lui Israil."

14. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
15. „Fiiul omului, fraţii tăi şi bărbaţii robiei tale şi toată casa lui Israil săvîrşitu-s-au, cărora au dzis lor ceia ce lăcuiesc Ierusalimul: «Dăparte sînteţi, dăpărtaţi de la Domnul: voao s-au dat pămîntul spre moştenire.»

16. Pentru acêea: «Acêstea dzice Adonaí Domnul, că 'Voi lepăda pre ei la limbi şi voi răsîpi pre ei preste tot pămîntul şi voi fi lor spre sfinţenie mică întru ţări, unde vor întra acoló.'»

17. Pentru acêea, dziş: «Acêstea dzice Domnul: 'Şi voi priimi pre ei dentru limbi şi voi aduna pre ei dentru ţări unde i-am sămănat pre ei întru iale, şi voi da lor pămîntul lui Israil.
18. Şi vor întra acoló şi vor rădica toate urîciunile ei şi toate fărădălegile ei dentru ea.
19. [59]Şi voi da lor inimă alta şi duh nou da-voi lor, şi voi zmulge inima ⌊lor⌋ cea de piatră den trupul lor şi voi da lor inimă de trup,

20. Pentru ca întru porîncile mêle să margă şi dreptăţile mêle să păzască şi să facă pre iale şi vor fi mie întru nărod şi eu voi fi lor întru *[632/2]* Dumnedzău', ⌊dzice Domnul⌋.

21. 'Şi după inimile urîciunilor lor şi fărădălegilor lor⌊cărora au făcut⌋, în ce chip inima lor mergea, căile lor la capetile lor datu-le-am', dzice Domnul.»"

22. Şi rădicară heruvimii aripile lor, şi roatele ţiindu-să de ei, şi mărirea Dumnedzăului Israil preste iale, deasupra lor.
23. Şi să sui mărirea Domnului dentru mijlocul cetăţii şi stătu preste măgura carea era în preajma cetăţii.
24. Şi mă luă duh şi mă duse la pământul haldeilor, la robime, cu vedêrea cu duhul lui Dumnedzău; şi mă suii de la vedêrea carea am văzut,

25. Şi am grăit cătră robime toate cuvintele Domnului, carele au arătat mie.

Cap 12

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, întru mijlocul strîmbătăţilor lor tu lăcuieşti, carii au ochi a vedea şi nu văd şi urechi au ca să audză şi nu audu, pentru căci casă amărîtoare iaste.

3. Şi tu, fiiul omului, fă ţie vase de robire şi te robêşte dzile înaintea lor; şi te robêşte dentru locul tău într-alt loc, înaintea lor, pentru ca să vază, pentru căci casă ce amărăşte iaste.
4. Şi vei scoate vasele tale, vase de robie, dzile, între ochii lor: tu vei ieşi sara înaintea

Ms. 4389, p. 780

nu veţi fi în mijlocul ei carne: în munţii lui Israil voiu judeca voaoă,
12. Şi veţi şti că eu — Domnul. Că pre poruncile mêle n-aţi umblat şi judecăţile mêle nu le-aţi făcut, ce aţi umblat după judecăţile limbilor celor ce sînt împrejurul vostru.'»"
13. Şi fu deaca prorociiu acêstea, muri Fatiia, feciorul Vaniei; şi căzuiu cu faţa în jos şi strigaiu cu glas mare, zicînd: „Vai de mine, amar mie, Doamne Dumnezeule, tu faci întru concenire rămăşiţa lui Israil."
14. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

15. „Fecior de om, fraţii tăi şi casa tătîne-tău şi bărbaţii neamului tău şi toată casa lui Israil şi toţi cei ce au zis celor ce lăcuiesc în Ierusalim: «Dăpărtaţi-vă dăparte de Domnul, că noaoă iaste dată ţara întru moştenire.»[98]
16. Pentr-acêea: «Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu, 'Pentru că i-am lepă- *[780/2]* dat întru limbi şi pentru că i-am răsipit preste tot pămîntul, voiu fi lor întru puţineá sfinţire în ţărîle în care vor întra acoló.'»
17. Pentr-acêea, zi: «Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Aduna-i-voiu de pren ţări şi-i voiu strînge de pren limbi de pren care i-am răsipit şi le voiu da pămîntul lui Israil.
18. Şi vor întra acoló şi vor lepăda toate urîciunile dentr-însul şi toate fărădelegile lui de pre dînsul.
19. [99]Şi voiu da lor altă inimă şi duh nou voiu da lor, şi voiu lua inima cea de piiatră den trupurile lor şi le voiu da inimă de carne,[100]

20. Ca să umble după lucrurile mêle şi să păzească porîncile mêle şi să le facă şi să-mi fie mie oameni, şi eu să fiu lor Dumnezeu.

21. Iar a cărora inimă va umbla după urîciunile şi după fărădelegiuirile lor, căile acelora le voiu pune pre capetele lor', zice Domnul Dumnezeu.»"

22. Şi rădicară heruvimii áripile lor, şi roatele se ţinea de dînşii, şi slava Dumnezeului lui Israil era dăsupra lor, pre dînşii.
23. Şi se sui slava Domnului den mijlocul cetăţii şi stătu dăsupra muntelui care era împotriva cetăţii despre răsărit.
24. Şi mă luoă duhul şi mă aduse în Ţara Haldeiască întru cei robiţi, în vedêre cu duhul lui Dumnezeu; şi mă suiiu den vedêrea carea văzuiu,

25. Şi grăiiu cătră cei robiţi toate cuvintele Domnului, care mi le arătase.

Cap 12

1. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[101]

2. „Fecior de om, tu vieţuieşti în mijlocul casei ceiia ce mînie, carii au ochi spre vedêre şi nu văd şi urechi au spre auzire şi nu aud, pentru că iaste casă carea mînie.

3. Iar tu, fecior de om, fă ţie dichise de rob şi să fii ziua rob înaintea lor; şi te vei muta de la locul tău într-alt loc, înaintea lor, pentru ca să vază că iaste casă carea mînie.
4. Şi vei aduce dichisele tale ca dichisele cêle de robie, în zi, înaintea ochilor lor: iar tu vei ieşi seara înaintea

Versiunea modernă

nu veţi fi în ea carne: pe munţii lui Israel vă voi judeca,
12. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.'»"

13. Şi a fost aşa: pe cînd proroceam eu, Phaltias, [fiul] lui Banaias, a murit; şi am căzut cu faţa la pământ şi am strigat cu glas mare, şi am spus: „Vai, vai, Doamne, vei duce la pieire ce a mai rămas din Israel."

14. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

15. „Fiu de om, fraţii tăi şi bărbaţii [aflaţi] cu tine în robie şi toată casa lui Israel a ajuns la împlinire, [ei] cărora cei ce locuiesc în Ierusalim le-au spus: «Ţineţi-vă departe de Domnul: nouă ne-a fost dat pământul în moştenire.»
16. De aceea, zi: «Aşa spune Domnul, că 'Îi voi izgoni între neamuri şi îi voi risipi pe tot pământul şi le voi fi sanctuar strîmt în ţările în care vor intra.'»

17. De aceea, zi: «Aşa spune Domnul: 'Îi voi aduna dintre neamuri şi îi voi strînge din ţările în care i-am risipit şi le voi da pământul lui Israel.

18. Şi vor intra acolo şi vor curăţa de pe el toate urîciunile lui şi toate nelegiuirile lui.
19. Şi le voi da o altă inimă şi le voi da un suflet nou în ei, şi voi scoate inima [[lor]] cea de piatră din carnea lor şi le voi da o inimă de carne,

20. Ca să umble după rînduielile mele şi să păzească poruncile mele şi să le împlinească. Şi îmi vor fi popor şi eu le voi fi Dumnezeu', [[zise Domnul]].

21. 'Iar pentru inima urîciunilor lor şi a nelegiuirilor lor [[pe care le-au făptuit]], după cum umbla inima lor, le-am dat asupra capetelor lor [pe măsura] căilor lor', spune Domnul.»"
22. Şi şi-au ridicat heruvimii aripile, şi roţile [erau] lîngă ei, iar slava Dumnezeului lui Israel [era] deasupra lor, de sus.
23. Şi slava Domnului a plecat din mijlocul cetăţii şi a stat pe muntele care era în faţa cetăţii.

24. Şi m-a luat suflul şi m-a adus în ţara caldeenilor, în robie, într-o întruchipare de suflu al lui Dumnezeu; şi am plecat după vedenia pe care am văzut-o,

25. Şi am vorbit către [cei din] robie toate cuvintele Domnului, pe care mi le arătase.

Capitolul al 12-lea
Acţiune simbolică

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, tu trăieşti în mijlocul nelegiuirilor acestora, care au ochi să vadă şi nu văd şi au urechi să audă şi nu aud, pentru că este o casă lipsită de ascultare.

3. Iar tu, fiu de om, pregăteşte-ţi bocceaua de robie sub privirile lor, ziua; şi vei fi luat în robie din locul tău într-un alt loc, sub privirile lor, ca să te vadă, căci este o casă lipsită de ascultare.
4. Şi tu îţi vei duce bocceaua ca boccea de robie, sub privirile lor, ziua: şi vei porni la drum seara,

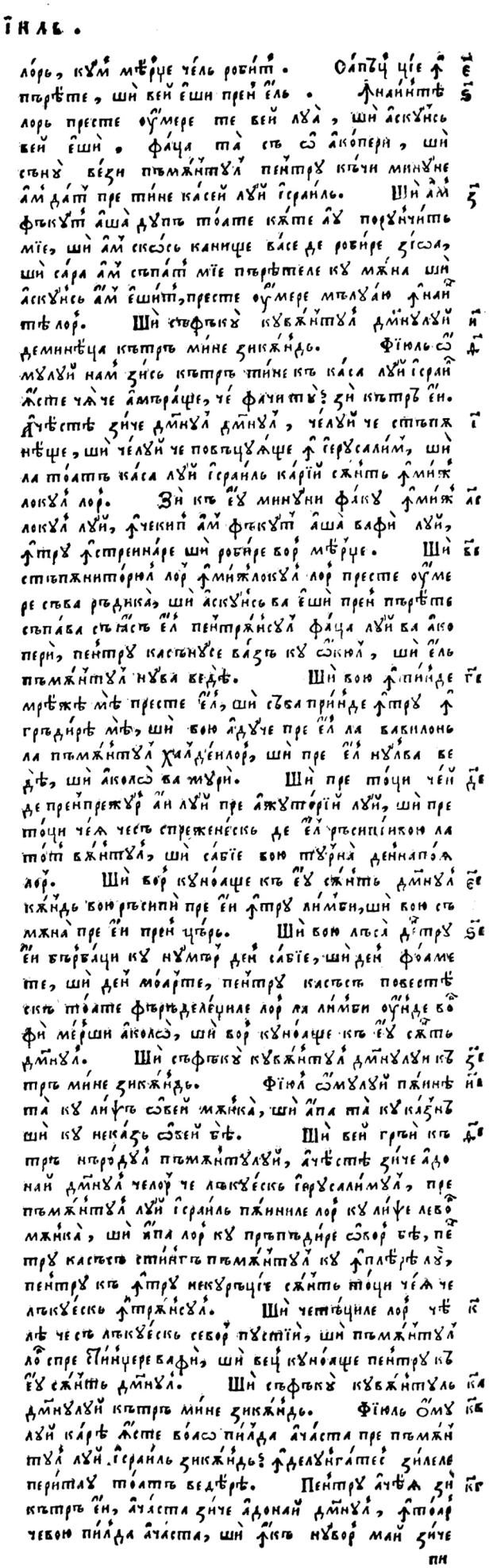
ГНАВ.

лóрь, кꙋ́мъ мѣ́рце чéль робúтъ. Сáпъ ц́ие ѧ̀ ѣ̀
пъръ́те, шѝ вей ѣ̂ши прéн ѣ́ль. ѧ̀наи́нтѣ ѕ̀
лорь прéсте оу̑мере те вей лꙋ́а, шѝ а̂скꙋ́нсь
вей ѣ̂шѝ. фáца тá сѣ с̑о̂ а̂копéрѝ, шѝ
сѣнꙋ́ вéзи пъмѧ́нтꙋ́л пéнтрꙋ кѣ́чи минꙋ́не
а̂м дáт пре тúне кáсей лꙋ́й їсраúль. Шѝ а̂м ꙁ̀
фъкꙋ́т а̂ша дꙋ́пъ тóате кѫ́те а̂ꙋ порꙋ́нчи́тъ
мїе, шѝ а̂м скосъ каннце вáсе де робúре ꙁ̑ѕ̑оа,
шѝ сáра а̂м сѣпáт мїе пъръ́теле кꙋ мѫ́на шѝ
а̂скꙋ́нсь а̂м ѣ̂ши́т, прéсте оу̑мере мѣлуáю ѧ̀наи
тѣ лор. Шѝ сѣфъкѧ̀ кꙋвѫ́нтꙋ́л дмнꙋлуй̆ и̑
демінѣца кътрꙋ мúне ꙁникн̑дь. Фїюль с̑о̑ ѳ̑
мꙋлуй̆ нам ꙁúсъ кътрꙋ тúне кѫ́са лꙋ́й їсраи̑
ѫ̑сте чáче а̂мпрáще, чé фáчи́тъ? ꙁѝ кътрꙋ ѣ́н. і̑
А̑чѣ́стъ ꙁúче дмнꙋ́л дмнꙋ́л, чéлуй̆ че сѣпъщ
нѣ́ще, шѝ чéлуй̆ че повъцꙋ́ѫще ѧ̀ їерꙋсалúм, шѝ
ла тóатъ кáса лꙋ́й їсраúль кáрїй сѫ́нть ѧ̀мúнѫ ѕ̑
локꙋ́л лор. Зѝ кѫ ѣ́ꙋ минꙋ́ни фáкꙋ ѧ̀мúнѫ и̑а̑
локꙋ́л лꙋ́й, ѧ̀чекúп а̂м фъкꙋ́т а̂ша бáфѝ лꙋ́й,
ѧ̀трꙋ ѧ̀стренна́ре шѝ робúре вор мѣ́рце. Шѝ ѳ̑в
сѣпъщнúторнл лор ѧ̀мúнѫлокꙋ́л лор прéсте оу̑ме
ре сѣва рѣ́дника, шѝ а̂скꙋ́нсь ва ѣ̂шѝ прéн пъръ́те
сѣпáва сѣ́часть ѣ́л пéнтрѫ́нсꙋ́л фáца лꙋ́й ва а̂ко
перѝ, пéнтрꙋ кастꙋ́ре ва́зь кꙋ с̑о̑кюл, шѝ ѣ́ль
пъмѧ́нтꙋ́л нꙋ́ва ведѣ. Шѝ вою ѧ̀пúнде г̑е
мрѣ́жѣ мѣ́ прéсте ѣ́л, шѝ сва ѧ̀пúнде ѧ̀трꙋ ѧ̀
грѣдúнѣ мѣ́, шѝ вою а̂дꙋ́че пре ѣ́л ла вавилонь
ла пъмѧ́нтꙋ́л хѫлдéлор, шѝ пре ѣ́л нꙋ́лва ве
дѣ́, шѝ а̂колсѝ ва мꙋрѝ. Шѝ пре тóци чéй д̑е
де прéнпрежꙋ́р а̂н лꙋ́й пре а̂жꙋторїй лꙋ́й, шѝ пре
тóци чéѧ честь спреженéсь де ѣ́л ръсипúнкою ла
тóт вѫ́нтꙋ́л, шѝ сáбїе вою тꙋ́рна денапóа
лор. Шѝ вор кꙋнóаще кѫ ѣ́ꙋ сѫ́нть дмнꙋ́л ѕ̑е
кѫ́ндь вою ръсипѝ пре ѣ́н ѧ̀трꙋ лнмéн, шѝ вою сѣ
мѫ́на пре ѣ́н прéн цѣ́ри. Шѝ вою лъса́ дѧ̀трꙋ з̑ѕ̑
ѣ́н въръ́ваци кꙋ нꙋмтр дéн сáбїе, шѝ дéн фоáме
те, шѝ дéн моáрте, пéнтрꙋ кастъ повéстѣ
ескъ тóате фъръделе́цнле лор ла лнмéн оу̑нде во
фѝ мѣ́рши а̂колсѝ, шѝ вор кꙋнóаще кѫ ѣ́ꙋ сѫ́нть
дмнꙋ́л. Шѝ сѣфъкѧ̀ кꙋвѫ́нтꙋ́л дмнꙋлуй̆ кꙋ и̑ѳ
тръ мúне ꙁникн̑дь. Фїюл с̑о̑мꙋлуй̆ пжúнѣ и̑а̑
тá кꙋ лúꙋ с̑о̑бéй мѫ́нка, шѝ а̂па тá кꙋ кáзнꙋ
шѝ кꙋ некáзь с̑о̑бéй вѣ. Шѝ бей грѣ́ѧ кѫ к̑а̑
тръ нѧ̀родꙋ́л пъмѧ́нтꙋлуй̆, а̂чѣ́стъ ꙁúче а̑до
най дмнꙋ́л челор че лъкꙋ́ескь їерꙋсалúмꙋ́л, пре
пъмѧ́нтꙋ́л лꙋ́й їсраúль пжúнниле лор кꙋ лúꙋе лебо
мѫ́нка, шѝ а̂па лор кꙋ прѣпъдúре с̑о̑кор вѣ, пе
трꙋ кастъ стúнгѣ пъмѧ́нтꙋ́л кꙋ ѧ̀плѣ́рѣ лꙋ́й,
пéнтрꙋ кѫ ѧ̀трꙋ некꙋръцúте сѫ́нть тóци чéѧ че
лъкꙋ́ескь ѧ̀трѧ́нсꙋ́л. Шѝ четѣ́цнле лор чѣ к̑
лѣ честь лъкꙋ́ескь себор пꙋстúй, шѝ пъмѧ́нтꙋ́л
ло́ спре стúнцере вáфѝ, шѝ вец кꙋнóаще пéнтрꙋ кѣ
ѣ́ꙋ сѫ́нть дмнꙋ́л. Шѝ сѣфъкѧ̀ кꙋвѫ́нтꙋлъ к̑а̑
дмнꙋлуй̆ кътрꙋ мúне ꙁникн̑дь. Фїюль о̑мꙋ к̑в̑
луй̆ кáрѣ ѫ̑сте вóлсѝ пúлда а̂чáста пре пъмѧ́н
тꙋ́л лꙋ́й їсраúль ꙁникн̑дь? ѧ̀делꙋнгáтесь ꙁúлеле
перúтлꙋ тóатъ ведѣ́рѣ. Пéнтрꙋ а̂чѣ́ѧ ꙁѝ к̑г
кътрꙋ ѣ́н, а̂чáста ꙁúче а̑донай дмнꙋ́л, ѧ̀тóар
чебою пúлда а̂чáста, шѝ ѧ̑къ нꙋвóр маи ꙁúче
пи

Biblia 1688, p. 540, col. 2

lor, cum mêrge cel robit.

5. Sapă-ţi ţie în părête şi vei ieşi pren el.

6. Înaintea lor preste umere te vei lua şi ascuns vei ieşi. Faţa ta să o acoperi şi să nu vezi pământul, pentru căci minune am dat pre tine casei lui Israíl”.

7. Şi am făcut aşa după toate cîte au poruncit mie şi am scos ca nişte vase de robire zioa şi sara am săpat mie părêtele cu mîna şi ascuns am ieşit preste umere mă luaiu înaintea lor.

8. Şi să făcu cuvîntul Domnului demineaţa cătră mine, zicînd:

9. „Fiiul omului, n-am zis cătră tine că casa lui Israil iaste cea ce amăraşte? Ce faci tu? Zi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul celui ce stăpînêşte şi celui ce povăţuiêşte în Ierusalím şi la toată casa lui Israíl, carii sînt în mijlocul lor».

11. Zi că eu minuni facu în mijlocul lui. În ce chip am făcut, aşa va fi lui, întru înstreinare şi robire vor mêrge.

12. Şi stăpînitoriul lor, în mijlocul lor, preste umere să va rădica şi ascuns va ieşi: pren părête săpa-va să iasă el pentr-însul. Faţa lui va acoperi, pentru ca să nu se vază cu ochiul şi el pământul nu va vedea.

13. Şi voiu întinde mreaja mea preste el şi să va prinde întru îngrădirea mea şi voiu aduce pre el la Vavilon la pământul haldeilor, şi pre el nu-l va vedea şi acoló va muri.

14. Şi pre toţi cei de prenprejur ai lui, pre ajutorii lui şi pre toţi ceia ce să sprejenesc de el răsipi-i-voiu la tot vîntul şi sabie voiu turna denapoia lor.

15. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul cînd voiu răsipi pre ei întru limbi şi voiu sămăna pre ei pren ţări.

16. Şi voiu lăsa dentru ei bărbaţi cu număr den sabie şi den foamete şi den moarte pentru ca să să povestească toate fărădelegile lor la limbi, unde vor fi merşi acoló şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul”.

17. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

18. „Fiiul omului, pîinea ta cu lipsă o vei mînca şi apa ta cu caznă şi cu necaz o vei bea.

19. Şi vei grăi cătră nărodul pământului: «Acêstea zice Adonai Domnul celor ce lăcuiesc Ierusalímul, pre pământul lui Israíl: ‘Pîinile lor cu lipse le vor mînca şi apa lor cu prăpădire o vor bea, pentru ca să să stingă pământul cu împlêrea lui, pentru că întru necurăţie sînt toţi ceia ce lăcuiesc într-însul.

20. Şi cetăţile lor cêle ce să lăcuiesc se vor pustii şi pământul lor spre stingere va fi şi veţi cunoaşte pentru că eu sînt Domnul!’»”

21. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

22. „Fiiul omului, carea iaste voao pilda aceasta pre pământul lui Israíl zicînd «Îndelungate-s zilele, pierit-au toată vedêrea?»

23. Pentru acêea zi cătră ei: «Aceasta zice Adonai Domnul: ‘Întoarce-voiu pilda aceasta şi încă nu vor mai zice //

Ms. 45, p. 632-633

lor, cum mêrge cel robit.

5. Sapă ţie în părête şi ieşi pren el.

6. Înaintea lor preste umere te vei lua şi ascunsu vei ieşi; faţa ta să acoperi şi să nu vezi pămîntul, pentru căci minune te-am[60] dat pre tine casei lui Israil."

7. Şi am făcut aşa după toate cîte au porîncit mie şi am scos ca nişte vase[61] a robirei dzua, şi sara am săpat mie părêtele cu mîna şi ascunsu am ieşit: preste umere mă luai înaintea lor.

8. Şi să făcu cuvîntul Domnului dimineaţă către mine, dzicînd:
9. „Fiiul omului, n-au dzis către tine casa lui Israil, cêea ce amăraşte: «Ce tu faci?» Dzi către ei:

10. «Acêstea zice Domnul boiêrinului: 'Celui ce povăţuiêşte în Ierusalim şi la toată casa lui Israil, carii sînt întru mijlocul lor.
11. Zi că eu minuni fac ⌊întru mijlocul lui⌋; în ce chip am făcut, aşa va fi lui, întru înstreinare şi robire *[633/1]* vor mêrge,
12. Şi boiêrinul ⌊lor⌋ în mijlocul lor preste umere să va rădica şi ascunsu va ieşi pren părête, săpa-va ca să iasă el pren însul; faţa lui va acoperi, pentru ca să nu să vază cu ochiu şi el pămîntul nu va vedea.

13. [62]Şi voi întinde mreaja mea prestă el şi să va prinde întru îngrădirea mea şi voi aduce pre el la Vavilon, la pămîntul[63] haldeilor, şi pre el nu-l va vedea şi acoló va muri.

14. Şi pre toţi cei pren-pregiurul lui, pre ajutorii lui şi pre toţi ceia ci să sprăjinesc de el, sămăna-i-voi la tot vîntul şi sabie voi turna denapoia lor.

15. Şi vor cunoaşte că eu-s Domnul, cînd voi răşchira pre ei întru limbi, şi voi sămăna pre ei întru ţări.
16. Şi voi lăsa dentru ei bărbaţi cu număr den sabie şi den foamete şi den moarte, pentru ca să povestească toate fărădălegile lor întru limbi, unde vor fi merşi acoló, şi vor cunoaşte că eu-s Domnul.'»"

17. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
18. „Fiiul omului, pîinea ta cu lipsă o vei mînca şi apa ta cu cazmă şi năcaz vei bea.

19. Şi vei grăi către[64] nărodul pămîntului: «Acêstea dzice Adonaí Domnul celor ce lăcuiesc Ierusalimul, preste pămîntul lui Israil: 'Pîinele lor cu lipsă vor mînca şi apa lor cu stingere vor bea, pentru ca să să stingă pămîntul cu împlêrea lui, pentru că întru necurăţie-s toţi ceia ce lăcuiesc întru el.

20. Şi cetăţile lor cêlea ce lăcuiesc să vor pustii şi pămîntul lor spre stingere va fi şi veţi cunoaşte, pentru că eu-s Domnul.'»"
21. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
22. „Fiiul omului, carea[65] iaste voao pilda aceasta preste pămîntul lui Israil, dzicînd: «Îndălungate-s dzilele, pierit-au toată vedêrea?»
23. Pentru acêea, dzi către ei: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Întoarce-voi pilda aceasta şi nu încă vor mai dzice

Ms. 4389, p. 780-781

lor, ca cum umblă robul.[102]

5. Înaintea ochilor lor să sapi pren părête şi să ieşi prentr-însul.
6. Înaintea lor să porţi în umere şi să ieşi într-ascuns; şi faţa ta să ţi-o acoperi şi să nu vezi pă- *[781/1]* mîntul, pentru minune am dat pre tine casei lui Israil."

7. Şi făcuiu tot ce porînci mie Domnul şi am scos în zi dichise de robie, iar seara am săpat părêtele cu mîinile şi am ieşit într-ascuns: şi le-am luat în umere înaintea lor.[103]

8. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

9. „Fecior de om, dară au n-am zis către tine, casa lui Israil, casa carea mînie iaste: «Dară tu ce faci?» [10] Zi către dînşii:
10. «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Asupra căpeteniei şi a celor mai mari ai Ierusalimului şi asupra a toată casa lui Israil, care iaste în mijlocul lor.
11. Zi că eu fac minuni; cum am şi făcut, aşa va fi lor, întru mutare şi vor mêrge în robie,

12. Şi căpeteniia carea iaste în mijlocul lor se va purta în umere şi va săpa pren zid[104] şi va ieşi într-ascuns, ca să treacă prentr-însul; faţa sa şi-o va acoperi, ca să nu vază cu ochii, şi el nu va vedea pămîntul.[105]

13. [106]Şi voiu întinde mreaja mea asupra lui şi se va prinde întru ţinutul mieu şi-l voiu duce în Vavilon, în Ţara Haldeiască, şi nu-l va mai vedea, ce acoló se va sfîrşi.

14. Şi pre toţi cîţi sînt împrejurul lui, ajotorii lui, şi pre toţi cei ce razimă de dînsul îi voiu răsipi în tot vîntul şi voiu vărsa după dînşii sabie.

15. Şi vor şti că eu sînt Domnul, cîndu-i voiu răsipi pren ţări şi-i voiu sămăna pren limbi.

16. Şi voiu lăsa dentr-înşii bărbaţi puţinei de sabie şi de foamete şi de ciumă, ca să mărturisească toate fărădelegile lor în ţările în care vor întra acoló. Şi vor şti că eu sînt Domnul.'»"[107]

17. Şi fu cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

18. „Fecior de om, pîinea ta cu neîndăstulare o vei mînca şi apa ta o vei bea cu năcaz şi cu cazmă.

19. Şi vei zice către nărodul pămîntului: «Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu către ceia ce lăcuiesc în Ierusalim, în ţara lui Israil: Pîinea lor o vor mînca cu neîndăstulire şi apa lor o vor bea cu piericiune, ca să se concenească pămîntul de umplêrea lui, pentru necurăţiia tuturor celor ce lăcuiesc într-însul.

20. Şi cetăţile lor în care sînt lăcuitori acum se vor pustii, şi ţara lor va fi în piericiune; şi vei şti că eu sînt Domnul.»"[108]
21. Şi fu cuvîntul Domnului *[781/2]* către mine, zicînd:
22. „Fecior de om, ce pildă iaste voaoă aceasta în ţara lui Israil, de ziceţi că în zile dălungate[109] au pierit toată vedêrea?»
23. Pentr-acêea, zi către dînşii: «Aşa grăiêşte Adonai Domnul: 'Să întorci[110] pilda acêea, şi după acêea nu vor mai zice

Versiunea modernă

cum pleacă un rob.

5. Sub privirile tăi să-ţi faci o spărtură în zid şi să ieşi pe acolo.
6. Sub privirile lor vei fi ridicat pe umeri şi vei pleca pe ascuns; îţi vei înveli faţa şi nu vei vedea pămîntul, căci te-am făcut pe tine semn pentru casa lui Israel."

7. Şi am făcut aşa în toate, după cum mi-a poruncit, şi mi-am dus bocceaua ca boccea de robie ziua, iar seara mi-am făcut o spărtură în zid şi am ieşit pe ascuns: am fost luat pe umeri sub privirile lor.

8. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine dimineaţa, zicînd:
9. „Fiu de om, nu ţi-a spus casa lui Israel, casa cea lipsită de ascultare: «Ce faci?» Spune-le:

10. «Aşa spune Domnul Domn: '[Către] cîrmuitorul şi mai-marele din Ierusalim şi peste toată casa lui Israel, cîţi sînt în ea.
11. Spune că eu făptuiesc semne [[în mijlocul ei]]; cum am făcut, aşa se va întîmpla cu ei, vor pleca în pribegie şi în robie,
12. Iar cîrmuitorul [[ei]] din mijlocul lor va fi ridicat pe umeri şi va pleca pe ascuns prin zid şi-şi va face o spărtură ca să poată ieşi pe acolo: îşi va înveli faţa, ca să nu poată fi văzut cu ochiul şi nu va vedea pămîntul.

13. Şi îmi voi arunca năvodul peste el şi îl voi prinde în năvodul meu şi îl voi duce la Babilon, în ţara caldeenilor, iar el nu îl va vedea şi acolo va muri.

14. Şi-i voi împrăştia în toate vînturile pe toţi din jurul lui ce vor să-l ajute şi pe toţi cei ce-l sprijină şi voi scoate sabia în urma lor.

15. Şi vor şti că eu [sînt] Domnul, atunci cînd îi voi împrăştia între neamuri şi îi voi risipi în [multe] ţări.

16. Şi voi lăsa dintre ei bărbaţi în număr [mic], de pe urma săbiei şi a foametei şi a molimei, ca să-şi povestească toate nelegiuirile între neamuri, pe unde vor ajunge; şi vor şti că eu [sînt] Domnul.'»"

17. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

18. „Fiu de om, îţi mănînci pîinea în durere şi-ţi bei apa în chin şi tulburare.

19. Şi vei spune către poporul pămîntului: «Aşa le spune Domnul celor ce locuiesc Ierusalimul, pe pămîntul lui Israel: 'Îşi vor mînca pîinile în neîndestulare şi îşi vor bea apa în prăpădenie ca pămîntul să se prăpădească laolaltă cu cuprinsul său, căci toţi cei ce locuiesc în el [trăiesc] în necredinţă.

20. Şi cetăţile lor cele locuite vor fi pustiite şi pămîntul va ajunge la prăpădenie: şi vor şti că eu [sînt] Domnul.'»"
21. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine zicînd:

22. „Fiu de om, ce [înseamnă] pentru voi zicala aceasta pe pămîntul lui Israel, cum zic ei: «Lungi [sînt] zilele, vedenia a pierit?»
23. De aceea să le spui: «Aşa spune Domnul: 'Voi întoarce zicala aceasta şi niciodată să nu mai spună

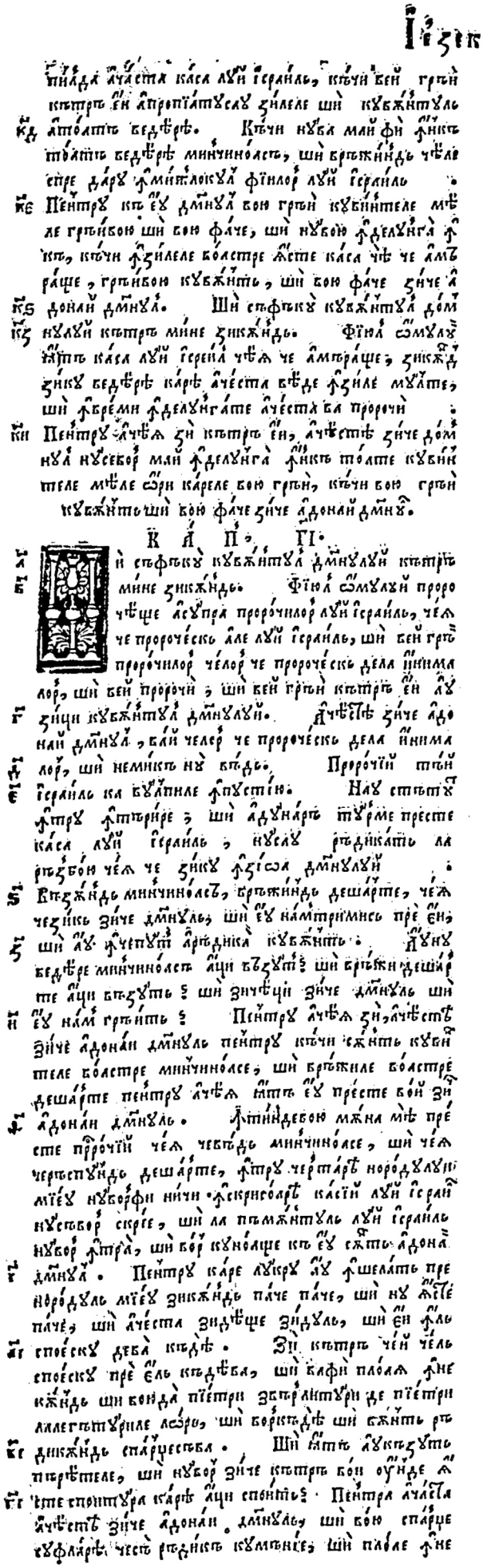

Biblia 1688, p. 541, col. 1

pilda aceasta casa lui Israíl', căci vei grăi cătră ei: 'Apropiatu-s-au zilele şi cuvîntul a toată vedêrea',

24. Căci nu va mai fi încă toată vedêrea mincinoasă şi vrăjind cêle spre daru în mijlocul fiilor lui Israíl.

25. Pentru că eu Domnul voiu grăi cuvintele mêle, grăi-voiu şi voiu face şi nu voiu îndelunga încă, căci în zilele voastre iaste casa cea ce amărăşte. Grăi-voiu cuvînt şi voiu face, zice Adonai Domnul».

26. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd: „Fiiul omului, iată casa lui Israíl[9], cêea ce amărăşte. Zicînd zicu: «Vedêrea carea acesta vêde, în zile multe şi în vremi îndelungate acesta va proroci».

27. Pentru acêea, zi cătră ei: «Acêstea zice Domnul: 'Nu se vor mai îndelunga încă toate cuvintele mêle, oricarele voiu grăi, căci voiu grăi cuvînt şi voiu face!'», zice Adonai Domnul".

Cap 13

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, prorocêşte asupra prorocilor lui Israíl, ceia ce prorocesc ale lui Israíl, şi vei grăi prorocilor celor ce prorocesc de la inima lor şi vei proroci şi vei grăi cătră ei: «Auziţi cuvîntul Domnului.

3. Acêstea zice Adonai Domnul: 'Vai celor ce prorocesc de la inima lor şi nemică nu văd!

4. Prorocii tăi, Israíl, ca vulpile în pustiiu.

5. N-au stătut întru întărire şi adunară turme preste casa lui Israíl, nu s-au rădicat la războiu ceia ce zicu: În zioa Domnului!

6. Văzînd mincinoasă, vrăjind deşarte, ceia ce zic: Zice Domnul!, şi eu n-am trimis pre ei. Şi au început a rădica cuvînt.

7. Au nu vedêre mincinoasă aţi văzut? Şi vrăji deşarte aţi văzut? Şi ziceaţi: Zice Domnul, şi eu n-am grăit'».

8. Pentru acêea, zi: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Pentru căci sînt cuvintele voastre mincinoase şi vrăjile voastre deşarte, pentru acêea, iată, eu preste voi, zice Adonái Domnul.

9. Întinde-voiu mîna mea preste prorocii ceia ce văd mincinoase şi ceia ce răspund deşarte; întru certarea norodului mieu nu vor fi, nici în scrisoarea casii lui Israil nu să vor scrie, şi la pămîntul lui Israíl nu vor întra şi vor cunoaşte că eu sînt Adonai Domnul.

10. Pentru care lucru au înşelat pre norodul mieu zicînd: Pace, pace! şi nu iaste pace. Şi acesta zidêşte zidul şi ei îl spoiescu de va cădea.

11. Zi cătră cei ce-l spoiescu pre el: Cădea-va! şi va fi ploaia înecînd şi voiu da pietri, zvîrlituri de pietri la legăturile lor. Şi vor cădea şi, vînt rădicînd, sparge-să-va.

12. Şi iată au căzut părêtele şi nu vor zice cătră voi: Unde iaste spoitura carea aţi spoit?'.

13. Pentru aceasta, acêstea zice Adonái Domnul: 'Şi voiu sparge suflarea ce să rădică cu mînie şi ploaie îne- /

Ms. 45, p. 633

pilda aceasta casa lui Israil', căci vei grăi către ei: 'Apropiatu-s-au dzilele şi cuvîntul a toată vedêrea'.

24. Căci nu va mai fi încă toată vedêrea minciunoasă şi vrăjind cêle pre dar în mijlocul fiilor Israil,

25. Pentru căci eu, Domnul, grăi-voi cuvintele mêle[66], grăi-voi şi voi face şi nu voi îndălunga încă, căci întru dzilele voastre, casa cea ce amăraşte, grăi-voi cuvînt şi voi face», dzice Adonaí Domnul."

26. Şi să făcu cuvîntul Dom- *[633/2]* nului către mine, dzicînd: [27] „Fiiul omului, iată casa lui Israil cea ce amăraşte, dzicînd dzic: «Vedêrea carea acesta vêde, întru dzile multe şi întru vremi îndălungate, acesta va proroci.»

27. [28] Pentru acêea, dzi către ei: «Acêstea dzice Domnul: 'Nu să vor îndălunga, nu încă, toate cuvintele mêle, oricarele voi grăi, căci voi grăi cuvînt şi voi face'», dzice Adonaí Domnul".

Cap 13

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

2. „Fiiul omului, prorocêşte preste prorocii lui Israil, ceia ce prorocesc ⌊ale lui Israil⌋, şi vei grăi prorocilor celor ce prorocesc de la inima lor ⌊şi vei proroci şi vei grăi către ei⌋: «Auziţi cuvîntul Domnului.

3. Acêstea dzice Adonaí Domnul: [67]'Vai celor ce prorocesc de la inima lor şi nimic nu văd.'

4. Prorocii tăi, Israil, — ca vulpile întru pustii.

5. N-au stătut întru întăritură şi adunară turme preste casa lui Israil, nu s-au rădicat la războiu ceia ce dzic: 'Întru dzua Domnului';

6. Văzînd minciunoasă, vrăjind dăşarte, ceia ce dzic: 'Dzice Domnul', şi eu nu am trimis pre ei, şi au început a scula cuvînt.

7. Au nu vedêre minciunoasă aţi văzut şi vrăji dăşarte aţi văzut? Şi ziceaţi: 'Dzice Domnul', şi eu n-am grăit.»

8. Pentru acêea, acêstea dzice[68] Domnul: 'Pentru căci cuvintele voastre — minciunoase şi vrăjile voastre — dăşarte, pentru acêea, iată, eu — preste voi', dzice Adonaí Domnul.

9. Întinde-voi mîna mea preste prorocii ceia ce văd minciunoase şi ceia ce răspund dăşarte, întru certarea nărodului mieu nu vor fi nici întru scrisoarea casei lui Israil nu să vor scrie şi la pămîntul lui Israil nu vor[69] întra şi vor cunoaşte pentru că eu — Adonaí Domnul.»

10. Pentru care lucru au înşelat pre nărodul mieu, dzicînd: «Pace, pace», şi nu iaste pace şi acesta zidêşte zidul[70] şi ei îl ungu pre el, ⌊dă⌋ va cădea.

11. Zi către cei ce-l ungu pre el: «Cădea-va» şi va fi ploaia înnecînd şi voi da pietri zvîrlite, pietri la legăturile lor şi vor cădea şi vînt rădicînd sparge-să-va.

12. Şi, iată, au căzut părêtele şi nu vor dzice către voi: „Unde iaste unsoarea voastră, carea aţi unsu?»

13. Pentru aceasta, acêstea dzice Adonaí *[634/1]* Domnul: «Şi voi sparge suflarea ce să rădícă cu mînie şi ploaie înne-

Ms. 4389, p. 781-782

acea pildă casa lui Israil.» Şi zi către dînşii că se-au apropiiat zilele şi cuvîntul a toată vedêrea'.

24. Că de acum nu va mai fi nici o vedêre mincinoasă, nici nu vor mai vrăji în mijlocul feciorilor lui Israil,

25. Că eu, Domnul, grăiesc aceasta şi voiu face cuvintele mêle şi nu voiu mai îndălunga, ce în zilele voastre, casa carea mînie, grăiesc cuvîntul şi-l voiu face», zice Domnul Dumnezeu."

26. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd: [27] „Fecior de om, iată casa lui Israil carea grăiêşte: «Vedêrea carea au văzut acesta în zile multe şi în vrême îndălungată au prorocit acesta.»

27. [28] Pentr-acêea, zi către dînşii: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Mai mult nu se va mai îndălunga nici un cuvînt de-ale mêle, cuvîntul care-l voiu grăi se va umplea'», grăiêşte Domnul."

Cap 13

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[111]

2. „Fecior de om, prorocêşte către prorocii cei ce prorocesc şi să zici către prorocii cei ce prorocesc den inimile lor: «Auziţi cuvîntul Domnului.

3. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: [112]Vai de[113] cei ce prorocesc den inima lor, carii prorocesc[114] după urmarea duhului lor, iar nu văd nimic.'

4. Ca vulpile în pustietăţi, aşa era prorocii tăi, Israile.

5. N-au stătut întru întărire, nici nu se-au pus ca un părête pentru casa lui Israil, nici n-au stătut împotrivă de războiu în zioa Domnului;

6. Văzînd cêle mincinoase şi vrăjind cêle dăşarte şi zicînd: 'Grăiêşte Domnul', iar eu, Domnul, n-am trimes pre dînşii, şi au început a scorni cuvînt.

7. Dară au n-aţi văzut vedêre mincinoasă şi aţi grăit vrăji dăşarte?» Şi aţi zis: 'Grăiêşte Domnul', iar eu n-am grăit.»

8. Pentr-acêea, zi: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: Pentru căci aţi grăit cuvinte mincinoase şi vrăjile voastre au fost dăşarte, pentr-acêea, iată, eu — asupra voastră', grăiêşte Domnul Dumnezeu.

9. Şi voiu întinde mîna mea asupra prorocilor celor ce văd minciună şi carii răspund cêle dăşarte. Nu vor *[782/1]* fi întru sfatul nărodului mieu şi în scriptura casei lui Israil nu se vor scrie şi în ţara lui Israil nu vor întra; şi veţi şti că eu sînt Domnul Dumnezeu.»[115]

10. Pentru căci au înşălat pre oamenii miei, zicînd: «Pace», şi pace nu iaste. Şi aceştia clădesc părête, iar ceia îl spoiesc, de va cădea?

11. Zi către ceia ce spoiesc: «Cădea-va», şi va fi ploaia cea rêpede[116] de va îneca. Şi voiu da pietre de azvîrlit la întrările lor şi vor cădea [12] şi rădicînd vînt le va împinge[117] şi se vor răsipi

12. Şi va cădea părêtele; şi au nu se va zice voaoă: 'Unde iaste spoiala voastră carea aţi spoit?»

13. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: «Şi voiu sparge viforul cel ce răsipêşte cu urgie, şi ploaia cea rêpede carea îneacă

Versiunea modernă

casa lui Israel zicala aceasta'; căci tu le vei zice: 'S-au apropiat zilele şi cuvîntul tuturor vedeniilor [se va împlini].'

24. Căci nu va mai fi nici o vedenie calpă şi nimeni care să prorocească după plac cele ce [se vor petrece] în mijlocul copiilor lui Israel,

25. Pentru că eu, Domnul, voi rosti cuvintele mele, voi rosti şi voi făptui şi nu voi mai zăbovi, căci în zilele voastre, casă lipsită de ascultare, voi rosti cuvînt şi voi făptui», spune Domnul."

26. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd: „Fiu de om, iată: casa lui Israel cea lipsită de ascultare spune zicînd: «Vedenia pe care o vede acesta [se va împlini] peste multe zile şi pentru vremuri îndepărtate profeţeşte el.»

27. De aceea spune-le: «Aşa spune Domnul: 'Nu vor mai zăbovi nicidecum cuvintele mele, pe care le voi rosti: voi rosti şi voi făptui'», spune Domnul."

Capitolul al 13-lea

Profeţia împotriva profeţilor mincinoşi

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, proroceşte împotriva prorocilor care prorocesc [[cele ale lui Israel]] şi le vei spune celor ce prorocesc din inima lor [[şi vei proroci şi vei zice către ei]]: «Ascultaţi cuvîntul Domnului.

3. Aşa spune Adonai Domnul: 'Vai de cei care prorocesc după inima lor şi care nu văd defel.'

4. Prorocii tăi, Israel, [sînt] ca vulpile în pustiu:

5. Nu au stat în loc sigur şi au adunat turme împotriva casei lui Israel, nu s-au ridicat spunînd: 'În ziua Domnului';

6. Au văzut [vedenii] calpe, au prorocit deşertăciuni spunînd: 'Domnul spune', şi Domnul nu îi trimisese, şi au început să ridice cuvînt.

7. Nu aţi văzut vedenie calpă şi nu aţi rostit prorocii deşarte?»

8. De aceea, zi: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Pentru că vă [sînt] calpe cuvintele şi vă [sînt] deşarte prorociile, de aceea, iată, eu [sînt] împotriva voastră', spune Adonai Domnul.

9. Şi îmi voi întinde mîna împotriva prorocilor care au văzut [viziuni] calpe şi au rostit deşertăciuni; ei nu vor avea loc în îndrumarea poporului meu şi nici nu vor scrie în cartea casei lui Israel şi nu vor intra în ţara lui Israel. Şi vor şti că [sînt] Domnul.»

10. Pentru că ei mi-au dus poporul în rătăcire, spunînd: «Pace, pace», şi nu era pace; şi unul înalţă zid şi ei îl tencuiesc, [[dacă]] se va prăbuşi?

11. Spune-le celor ce l-au tencuit: «Va cădea» şi va fi o ploaie cu şiroaie şi voi trimite pietre uriaşe peste îmbinările lui şi vor cădea, şi [voi trimite] vînt năprasnic, şi se va frînge.

12. Şi iată: a căzut zidul şi nu vă vor întreba: «Unde este tencuiala voastră, cu care aţi tencuit?»

13. De aceea aşa spune Domnul: «Voi porni o vîntoasă năprasnică, după mînia [mea], şi va fi o ploaie în şiroaie

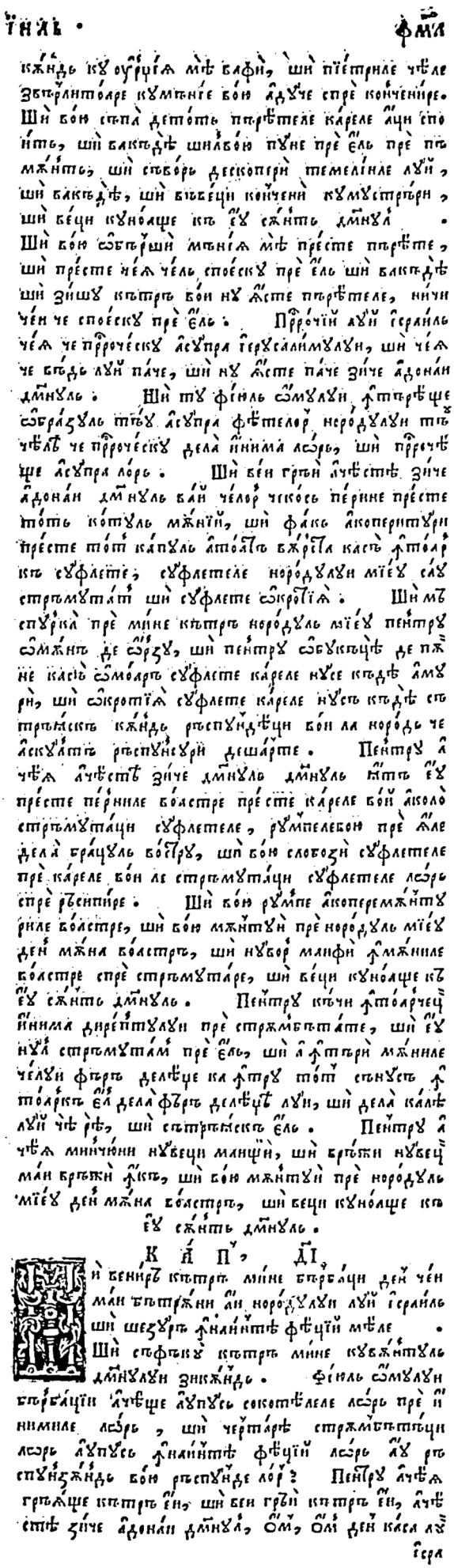

Biblia 1688, p. 541, col. 2

cînd cu urgiia mea va fi, şi pietrile cêle zvîrlitoare cu mînie voiu aduce spre concenire.

14. Şi voiu săpa de tot părêtele carele aţi spoit şi va cădea, şi-l voiu pune pre el pre pămînt şi să vor descoperi temeliile lui, şi va cădea, şi veţi conceni cu mustrări, şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

15. Şi voiu obîrşi mîniia mea preste părête şi preste ceia ce-l spoiescu pre el, şi va cădea. Şi zişu către voi: Nu iaste părêtele, nici cei ce spoiescu pre el,

16. Prorocii lui Israíl, ceia ce prorocescu asupra Ierusalímului şi ceia ce văd lui pace şi nu iaste pace', zice Adonái Domnul».

17. Şi tu, fiiul omului, întărêşte obrazul tău asupra fêtelor norodului tău, cêlea ce prorocescu de la inima lor şi prorocêşte asupra lor.

18. Şi vei grăi: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Vai celor ce cos perine preste tot cotul mînii şi fac acoperituri preste tot capul a toată vîrsta, ca să întoarcă suflete! Sufletele norodului mieu s-au strămutat şi suflete ocrotiia.'

19. Şi mă spurca pre mine către norodul mieu pentru o mînă de orzu şi pentru o bucăţea de pîine, ca să omoară suflete carele nu se cădea a muri, şi ocrotiia suflete carele nu să cădea să trăiască, cînd răspundeaţi voi la norod ce ascúltă răspunsuri deşarte.

20. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu preste pernile voastre, preste carele voi acoló strămutaţi sufletele. Rumpe-le-voiu pre iale de la braţul vostru şi voiu slobozi sufletele pre carele voi le strămutaţi, sufletele lor spre răsipire.

21. Şi voiu rumpe acoperemînturile voastre şi voiu mîntui pre norodul mieu den mîna voastră şi nu vor mai fi în mînile voastre spre strămutare şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

22. Pentru căci întoarceţi inima direptului pre strîmbătate şi eu nu-l strămutam pre el, şi a întări mînile celui fărădelêge, ca întru tot să nu să întoarcă el de la fărădelêgea lui şi de la calea lui cea rea, şi să trăiască el,

23. Pentru acêea, minciuni nu veţi mai şti şi vrăji nu veţi mai vrăji încă. Şi voiu mîntui pre norodul mieu den mîna voastră, şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul!'»"

Cap 14

1. Şi veniră către mine bărbaţi den cei mai bătrîni ai norodului lui Israíl şi şezură înaintea fêţii mêle.

2. Şi să făcu către mine cuvîntul Domnului zicînd:

3. „Fiiul omului, bărbaţii acêşte au pus socotêlele lor pre inimile lor şi certarea strîmbătăţilor au pus înaintea fêţii lor! Au răspunzînd voiu răspunde lor?

4. Pentru acêea, grăiêşte către ei şi vei grăi către ei: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Om, om den casa lui //

Ms. 45, p. 634

cînd cu urgiia mea va fi şi pietrile cêle ca pietrile zvîrlite cu mînie voi aduce la concenire.

14. Şi voi săpa de tot părêtele carele aţi unsu şi va cădea şi-l voi pune pre el preste pămînt şi să vor descoperi temeliile lui şi va cădea şi veţi conceni cu mustrări şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul.

15. Şi voi obîrşi mîniia mea prestă părête şi preste ceia ce-l ungu pre el şi va cădea şi am dzis cătră voi: «Nu iaste părêtele, nici ceia ce-l ungu pre el.

16. Prorocii lui Israil ceia ce prorocesc preste Ierusalim şi ceia ce văd lui pace şi[71] nu iaste pace», dzice Adonaí Domnul.

17. Şi tu, fiiu omului, întărêşte obrazul tău prestă fêtele nărodului tău, cêlea ce prorocesc de la inima lor şi prorocêşte prestă iale.

18. Şi vei grăi: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Vai celor ce cos perini preste tot cotul mîinii şi fac acoperituri preste tot capul, a toată vîrsta, ca să surpe suflete. Sufletile s-au strămutat, a nărodului mieu, şi suflete ocrotiia.

19. Şi mă spurca pre mine cătră nărodul mieu, pentru o brîncă de orzu şi pentru bucăţi de pîine, ca să omoară suflete carele nu să cădea a muri şi cruţa suflete carele nu să cădea să trăiască, cînd răspundeaţi voi la nărod ce ascultă dăşarte răspunsuri.'

20. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu — prestă perinile voastre, preste carele voi acoló strămutaţi sufletele, rumpe-le-voi pre iale de la braţul vostru şi voi slobodzi sufletile pre carele voi le strămutaţi, sufletile lor spre răşchirare.

21. Şi voi rumpe acoperemînturile voastre şi voi mîntui pre nărodul mieu dentru mîna voastră şi nu încă vor mai fi întru mîinile voastre spre strămutare; şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul.

22. Pentru căci înturnaţi inima dreptului pre strîmbul şi eu nu-l strămutam pre el şi a întări mîinile celui fărădălêge, ca întru tot să nu să întoarcă el de la ⌊fărădălêgea lui şi⌋ calea lui cea rea şi să trăiască el.

23. Pentru acêea, minciuni nu veţi mai şti[72] şi vrăji nu veţi mai vrăji încă şi voi mîntui pre nărodul mieu *[634/2]* dentru mîna voastră şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul.'»"

Cap 14

1. Şi veniră cătră mine bărbaţi dentru cei mai bătrîni a nărodului Israil şi şezură înaintea fêţii mêle.

2. Şi să făcu cătră mine cuvîntul Domnului, dzicînd:

3. „Fiiul omului, bărbaţii aceştia au pus socotêlele lor prestă inimile lor şi certarea strîmbătăţilor lor au pus înaintea fêţii lor. Au răspunzînd, răspunde-voi lor?

4. Pentru acêea, grăiêşte cătră ei şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Adonaí Domnul: 'Om, om dentru casa

Ms. 4389, p. 782

va fi cu mîniia mea, şi piiatra cea azvîrlitoare o voiu arunca cu urgie întru concenire.

14. Şi voiu săpa părêtele care l-aţi spoit, şi va cădea; şi-l voiu pune pre pămînt, şi se va dăscoperi temeliia lui şi va cădea şi se va conceni cu mustrare; şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.[118]

15. Şi voiu umplea urgiia mea în părête şi întru cei ce-l vor spoi şi voiu zice cătră voi: «Nu iaste părêtele şi nu sînt cei ce l-au spoit,

16. Prorocii lui Israil, ceia ce au prorocit asupra Ierusalímului şi au văzut lui vederi de pace, şi nu iaste pace», zice Adonai Domnul.

17. Şi tu, fecior de om, întărêşte faţa ta împotriva fêţelor nărodului tău, care prorocesc den inima lor, şi prorocêşte asupra lor

18. [17] Şi zi: [18] «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: 'Vai de[119] cêlea ce cos perină supt tot cotul mîinii şi celor ce fac acoperemînturi capetelor a tot trupul, ca să întoarcă sufletele! Izbăvit-au sufletele nărodului mieu şi sufletele le ocrotiia.

19. Şi mă spurca cătră nărodul mieu pentru o mînă de orz şi pentru o fărîmă de pîine, ca să ucigă sufletele care nu li se cădea să moară şi să facă să trăiască sufletele care nu li se cădea să trăiască, minţind nărodului mieu, carii asculta minciunile.'

20. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Domnul: 'Iată, eu — spre perinele voastre prespre care întortaţi voi acoló sufletele şi le voiu lepăda de la braţele voastre şi voiu slobozi sufletele care le-aţi întortat voi spre *[782/2]* răsipire.

21. Şi voiu rumpe perinile voastre şi voiu mîntui nărodul mieu den mîinile voastre, şi mai mult nu va mai fi în mîna voastră întru întortare; şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

22. Pentru căci că aţi întortat inimile celor direpţi întru nedireptate, iar eu nu i-am întortat, şi aţi întărit mîinile celui făcător de fărădelêge, ca să nu se mai întoarcă den calea lui cea rea şi să fie viu.

23. Pentr-acêea, nu veţi vedea cêle mincinoase şi vrăjile nu vor mai vrăji. Şi voiu mîntui pre nărodul mieu den mîinile voastre; şi veţi şti că eu sînt Domnul.'»"

Cap 14

1. Şi veniră la mine bărbaţii bătrînilor lui Israil şi şăzură înaintea mea.[120]

2. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

3. „Fecior de om, bărbaţii aceştia au pus pricêperile lor în inimile lor şi scandala nedireptăţilor lor o au pus înaintea fêţelor lor. Dară de voiu şi fi întrebat, au doară le voiu răspunde?

4. Pentr-acêea, zi cătră dînşii: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Omul, omul den casa lui

Versiunea modernă

după înverşunarea mea şi pietre uriaşe voi aduce în mînia [mea], întru nimicire

14. Şi voi prăvăli zidul pe care l-aţi tencuit şi va cădea. Şi îl voi pune la pămînt şi îi voi dezgoli temeliile – şi va cădea şi vă veţi mistui în păreri de rău. Şi veţi şti că eu [sînt] Adonai Domnul.

15. Şi îmi voi împlini mînia asupra zidului şi asupra celor ce l-au tencuit; şi va cădea. Şi v-am spus: «Nu este zidul şi nici cei ce l-au tencuit,

16. Prorocii lui Israel care prorocesc asupra Ierusalimului şi cei care văd pentru el pace – şi pace nu este», spune Domnul.

17. Iar tu, fiu de om, întocmeşte-ţi chipul împotriva fiicelor poporului tău, cele care prorocesc după inima lor, şi proroceşte împotriva lor.

18. Şi vei zice: «Aşa spune Domnul: 'Vai de cele care cos perniţe pe fiecare încheietură de mînă şi pun năframe pe cap la orice vîrstă ca să strice sufletele; sufletele poporului meu s-au stricat şi au păstrat în viaţă suflete.

19. Şi m-au spurcat dinaintea poporului meu pentru un pumn de orz şi pentru dumicaţi de pîine, să ucidă suflete care nu trebuie să moară şi să păstreze în viaţă suflete care nu trebuie să trăiască, atunci cînd voi glăsuiţi unui popor ce dă ascultare la vorbe deşarte.'

20. De aceea, aşa spune Domnul Domn: 'Iată: eu [sînt] împotriva perniţelor voastre, cu care legaţi voi sufletele şi le voi smulge de pe braţele voastre şi voi slobozi sufletele sufletele, pe care voi le-aţi stricat spre împrăştiere.

21. Şi vă voi smulge năframele şi îmi dezlega poporul din mîna voastră şi [ei] nu vor mai fi niciodată în mîinile voastre spre încîlceală; şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.

22. Pentru că aţi stricat pe nedrept inima de [om] drept, chiar dacă eu nu l-am stricat, şi ca să întăresc braţele nelegiuitului, ca să nu se întoarcă nicidecum de la calea răutăţii lui şi să trăiască,

23. De aceea nu veţi vedea [vedenii] calpe şi nu veţi mai proroci prorocii: ci îmi voi smulge poporul din mîna voastră. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.'»"

Capitolul al 14-lea
Sosirea bătrînilor

1. Şi au venit la mine bărbaţi dintre bătrînii lui Israel şi au şezut dinaintea mea.

2. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

3. „Fiu de om, bărbaţii aceştia şi-au făcut planurile în inimile lor şi şi-au pus în faţă pedeapsa pentru nelegiuirile lor; oare să le răspund lor cu adevărat?

4. De aceea, vorbeşte-le şi spune-le: «Aşa spune Domnul: 'Orice om din casa lui

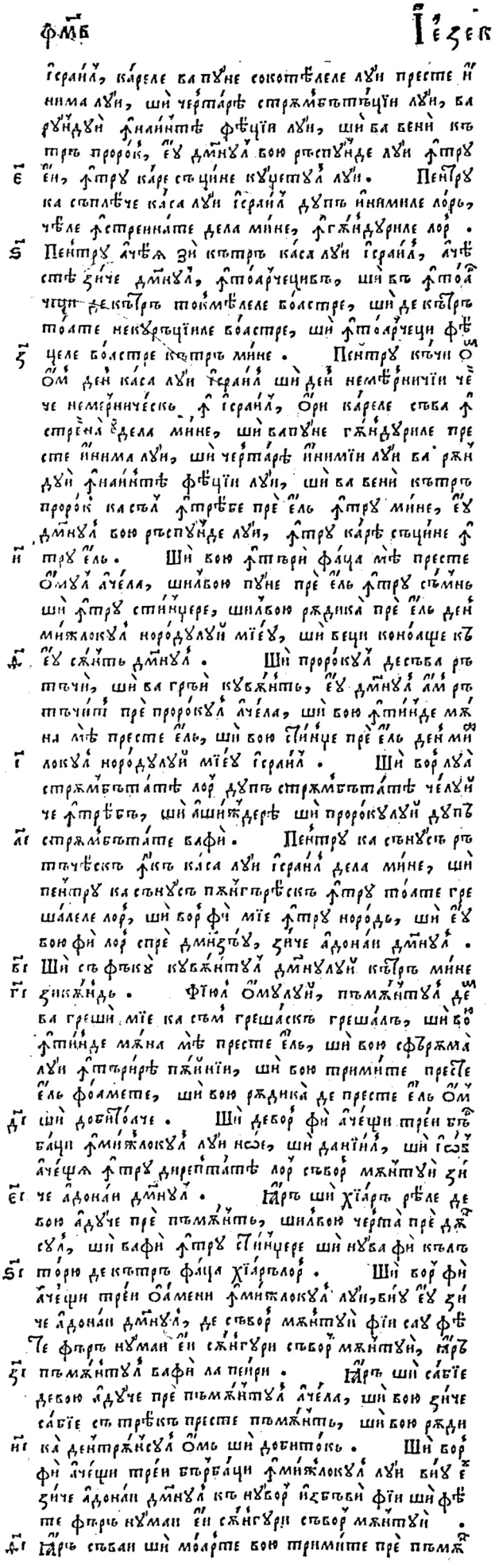

Biblia 1688, p. 542, col. 1

Israíl, carele va pune socotêlele lui preste inima lui şi certarea strîmbătăţii lui va rîndui înaintea fêţii lui, şi va veni cătră proroc, eu Domnul voiu răspunde lui întru ei, întru care să ţine cugetul lui,

5. Pentru ca să plêce casa lui Israíl după inimile lor cêle înstreinate de la mine, în gîndurile lor.'»

6. Pentru acêea, zi cătră casa lui Israíl: «Acêstea zice Domnul: 'Întoarceţi-vă şi vă întoarceţi de cătră tocmêlele voastre şi de cătră toate necurăţiile voastre şi întoarceţi fêţele voastre cătră mine,

7. Pentru căci om, om den casa lui Israíl şi den nemêrnicii cei ce nemernicesc în Israíl, oricarele să va înstreina de la mine şi va pune gîndurile preste inima lui şi certarea inimii lui va rîndui înaintea fêţii lui, şi va veni cătră proroc ca să-l întrêbe pre el întru mine, eu Domnul voiu răspunde lui întru carea să ţine întru el.

8. Şi voiu întări faţa mea preste omul acela, şi-l voiu pune pre el întru sămn şi întru stingere, şi-l voiu rîdica pre el den mijlocul norodului mieu şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul.

9. Şi prorocul de să va rătăci şi va grăi cuvînt, eu Domnul am rătăcit pre prorocul acela. Şi voiu întinde mîna mea preste el şi voiu stinge pre el den mijlocul norodului mieu, Israíl.

10. Şi vor lua strîmbătatea lor după strîmbătatea celui ce întreabă, şi aşijderea şi prorocului, după strîmbătate va fi,

11. Pentru ca să nu să rătăcească încă casa lui Israíl de la mine şi pentru ca să nu să pîngărească întru toate greşalele lor. Şi vor fi mie întru norod, şi eu voiu fi lor spre Dumnezău'»", zice Adonái Domnul.

12. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

13. „Fiiul omului, pămîntul de-mi va greşi mie ca să-mi greşască greşală, şi voiu întinde mîna mea preste el şi voiu sfărîma lui întărirea pîinii, şi voiu trimite preste el foamete, şi voiu rădica de preste el om şi dobitoace.

14. Şi de vor fi aceşti trei bărbaţi în mijlocul lui Nóe şi Daniíl şi Ióv, aceştia întru direptatea lor să vor mîntui, zice Adonái Domnul.

15. Iară şi hiară rêle de voiu aduce pre pămînt, şi-l voiu certa pre dînsul, şi va fi întru stingere, şi nu va fi călătoriu de cătră faţa hiarălor.

16. Şi vor fi aceşti trei oameni în mijlocul lui, viu eu, zice Adonái Domnul, de să vor mîntui fii sau fête, fără numai ei sînguri să vor mîntui, iară pămîntul va fi la pieiri.

17. Iară şi sabie de voiu aduce pre pămîntul acela şi voiu zice: «Sabie să treacă preste pămînt!» şi voiu rîdica dentr-însul om şi dobitoc,

18. Şi vor fi aceşti trei bărbaţi în mijlocul lui, viu eu, zice Adonái Domnul, că nu vor izbăvi fii şi fête, fără numai ei sînguri să vor mîntui.

19. Iară săvai şi moarte voiu trimite pre pămîn- /

Ms. 45, p. 634-635

Israil, carele va pune socotêlele lui prestă inima lui şi certarea strîmbătăţii lui va rîndui înaintea fêţii lui şi va veni cătră proroc, eu, Domnul, răspunde-voi lui întru ei, întru carele să ţine cugetul lui.

5. Pentru ca să plêce casa Israil după inimile lor cêle înstreinate de la mine, întru gîndurile lor.'»

6. Pentru acêea, dzi cătră casa lui Israil: «Acêstea dzice Domnul Dumnedzău: 'Întoarceţi-vă şi vă înturnaţi de cătră tocmêlele voastre şi de cătră toate necurăţiile voastre şi întoarceţi fêţele voastre ⌊cătră mine⌋.
7. Pentru căci om om dentru casa Israil şi dentru nemêrnicii ceia ce să află aproape întru Israil[73], oricarele să va înstreina de la mine şi va pune gîndurile preste inima lui şi certarea inimei lui rîndui-va înaintea fêţii lui şi va veni cătră proroc ca să-l întrêbe pre el întru mine; eu, Domnul, voi răspunde lui, întru carea să ţine întru el.

8. Şi voi întări faţa mea preste omul acela şi-l voi pune pre el întru semnu şi întru stingere şi-l voi rădica pre el dentru mijlocul nărodului mieu şi vei cunoaşte că eu — Domnul.'

9. [74]Şi prorocul de va rătăci şi va grăi cuvîntu, eu, Domnul am rătăcit pre prorocul acela. Şi voi întinde mîna mea prestă el şi voi stinge pre el dentru mijlocul nărodului mieu, Israil.

10. Şi vor lua strîmbătatea lor după strîmbătatea celui ce întreabă şi ⌊după⌋ strîmbătatea aşijdirea prorocului va fi,

11. Pentru ca să nu să rătăcească încă casa lui Israil de la mine şi pentru ca *[635/1]* să nu să pîngărească întru toate greşalele lor şi vor fi mie întru nărod şi voi fi lor spre Dumnedzău eu», dzice Adonaí Domnul."

12. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
13. „Fiiul omului, pămîntul de-mi va greşi mie ca să-mi greşască greşale şi voi întinde mîna mea prestă el [75]şi voi sfărîma lui întăritura lui şi voi trimite prestă el foamete şi voi rădica de prestă el om şi dobitoc[76].

14. Şi dă vor fi aceşti 3 bărbaţi în mijlocul ei, Nóe, şi Daniil, şi Iov, aceştia întru dreptatea lor să vor mîntui, dzice Adonaí Domnul.
15. Iară⌊şi⌋ fiară rêle voi aduce prestă pămînt şi voi certa pre îns şi va fi întru stingere şi nu va fi călător[77] de cătră faţa fiarălor.

16. Şi aceşti 3 oameni întru mijlocul ei vor fi, viu — eu" dzice Adonaí Domnul „de fii au fête să vor mîntui[78], fără numai ei sînguri să vor mîntui, iară pămîntul fi-va la pieire.

17. Iară şi sabie de voi aduce prestă pămîntul acela şi voi dzice: «Sabie să treacă pren pămînt» şi voi rădica dentru el om şi dobitoc,

18. Şi aceşti 3 bărbaţi în mijlocul lui[79] vor fi, viu — eu", dzice Adonaí Domnul, „nu să vor mîntui fii şi fête, fără numai ei sînguri să vor mîntui.

19.[80] Iară măcar şi moarte dă voi trimite preste pămîn-

Ms. 4389, p. 782-783

Israil oricarele, de va pune socotêlele lui în inima sa şi scandala nedireptăţii sale o va rîndui înaintea fêţei sale şi va veni la proroc ca să întrêbe pre mine prespre dînsul, eu, Domnul, voiu răspunde lui întru cêlea în care se va ţinea socotinţa lui,[121]
5. Ca să nu abată casa lui Israil după inimile lor cêle ce sînt dăpărtate de la mine cu cugetele lor.'»

6. Pentr-acêea, zi casei lui Israil: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Întoarceţi-vă şi vă lepădaţi de meşteşugurile voastre şi întoarceţi fêţele voastre de cătră toate nedireptăţile voastre!

7. Pentru că omul de casa lui Israil şi den cei ce sînt veniţi de curînd întru Israil oricarele de se va dăpărta de mine şi va pune chibzuiêlele sale în inima sa şi scandala nedireptăţii sale o va rîndui înaintea fêţei sale şi va veni către proroc, ca să întrêbe pre mine prespre dînsul, eu, Domnul, voiu răspunde lui într-însul şi întru carea se ţine.

8. Şi voiu întări faţa mea asupa omului aceluia şi-l *[783/1]* voiu pune întru piericiune şi în concenire şi-l voiu lepăda den mijlocul nărodului mieu; şi veţi şti că eu sînt Domnul.'»[122]

9. [123]Şi de se va înşăla prorocul şi va grăi cuvînt, eu, Domnul, am înşălat pre prorocul acela; şi voiu întinde mîna mea asupra lui şi-l voiu piêrde den mijlocul lui Israil.

10. Şi vor purta nedireptatea sa după nedireptatea celui ce va întreba; aşijderea va fi şi nedireptatea prorocului,

11. Ca mai mult să nu se mai înşale casa lui Israil despre mine şi să nu se mai pîngărească întru toate păcatele lor, ce să fie mie în nărod, şi eu să fiu lor în Dumnezeu», grăiêşte Domnul puterilor."

12. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

13. „Fecior de om, deaca va greşi mie ţara să cază în păcat, voiu tinde mîna mea asupra ei [124]şi voiu scutura întărirea pîinii şi voiu trimête într-însa foamete şi voiu piêrde pre oameni şi pre dobitoace dentr-însa.

14. Şi de vor fi aceşti trei bărbaţi în mijlocul ei, Noí, Daniil şi Iov, aceştia întru a lor direptate se vor mîntui, grăiêşte Adonai Domnul.
15. Şi de voiu trimête pre pămînt[125] fieri rêle, şi-l voiu căzni, şi va fi în piericiune şi nu va fi cine să umble prentr-însul de faţa fierilor.[126]

16. Şi de vor fi acei trei bărbaţi pren mijlocul lui, viu — eu", grăiêşte Domnul Dumnezeu, „că nici feciorii, nici fêtele lor nu se vor mîntui, iar ţara va fi în piericiune şi în pustiire.

17. Sau de voiu aduce pre ţara acêea sabie şi voiu zice sabiei: «Treci pren toată ţara şi piêrde oamenii şi dobitoacele dentr-însa»,

18. Şi de vor fi acei trei bărbaţi în mijlocul ei, viu — eu", grăiêşte Domnul Dumnezeu, „că nu se vor mîntui nici feciorii, nici fêtele ei, ce numai aceia înşişi se vor mîntui.
19. Şi de voiu trimête şi moarte[127] pre

Versiunea modernă

Israel care îşi va face planurile în inima sa şi îşi va aşeza în faţă pedeapsa pentru nelegiuirea sa şi va merge la un proroc – eu, Domnul, îi voi răspunde după cele în care se ţine planul lui,

5. Că va duce în rătăcire casa lui Israel după inimile lor, care s-au înstrăinat de mine în gîndurile lor.'»

6. De aceea, spune-i casei lui Israel: «Aşa spune Domnul Domn: 'Îndreptaţi-vă şi întoarceţi-vă de la deprinderile voastre şi de la toate necredinţele voastre şi îndreptaţi-vă [[spre mine]] feţele.

7. Căci orice om din casa lui Israel şi dintre străinii care s-au aşezat în Israel care se va înstrăina de mine şi-şi va pune gîndurile sale în inimă şi-şi va aşeza în faţă pedeapsa pentru nelegiuirea sa şi va merge la un proroc ca să-l întrebe despre mine, eu, Domnul, îi voi răspunde după felul în care se ţine [el].

8. Şi îmi voi întocmi chipul împotriva acelui om şi îl voi schimba în pustiu şi pieire şi îl voi reteza din mijlocul poporului meu. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.'

9. Iar dacă prorocul i-ar duce în rătăcire şi ar vorbi, eu, Domnul, l-am dus pe prorocul acela în rătăcire şi îmi voi întinde mîna împotriva lui şi face să piară din mijlocul poporului meu, Israel.

10. Şi îşi vor purta nelegiuirea; după nelegiuirea celui ce întreabă şi [[după]] nelegiuirea celui ce pare proroc,

11. Ca să nu se înstrăineze de mine casa lui Israel şi ca să nu se mai pîngărească în toate delăsările lor; şi îmi vor fi popor şi eu le voi fi Domnul», spune Adonai Domnul."

12. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

13. „Fiu de om, dacă un pămînt îmi greşeşte căzînd în delăsare, atunci îmi voi întinde mîna împotriva lui şi îi voi spulbera prisosul de pîine şi voi trimite asupra lui foamete şi voi reteza de pe el om şi dobitoace.

14. Şi dacă ar fi aceşti trei oameni în mijlocul lui, Noe şi Daniel şi Iov, ei întru cuminţenia lor vor fi mîntuiţi, spune Adonai Domnul.
15. [[Şi]] dacă voi aduce asupra pămîntului sălbăticiuni şi mă voi răzbuna pe el şi va ajunge la pieire şi nu va fi [nimeni] să treacă prin faţa sălbăticiunilor,

16. Şi aceşti trei bărbaţi ar fi în mijlocul lui, viu sînt eu", spune Domnul, „nici fiii, nici fiicele nu vor fi mîntuite, ci ori aceia singur vor fi mîntuiţi, ori pămîntul va ajunge la pieire.

17. Şi dacă voi aduce sabie asupra acelui pămînt şi voi spune: «Să treacă sabia pe pămînt» şi voi reteza de pe el om şi dobitoc,

18. Şi aceşti trei bărbaţi din mijlocul lui, viu sînt eu", spune Domnul, „nu-i vor scăpa pe fii şi nici pe fiice, ci ei singuri vor fi mîntuiţi.

19. Şi voi trimite molimă asupra

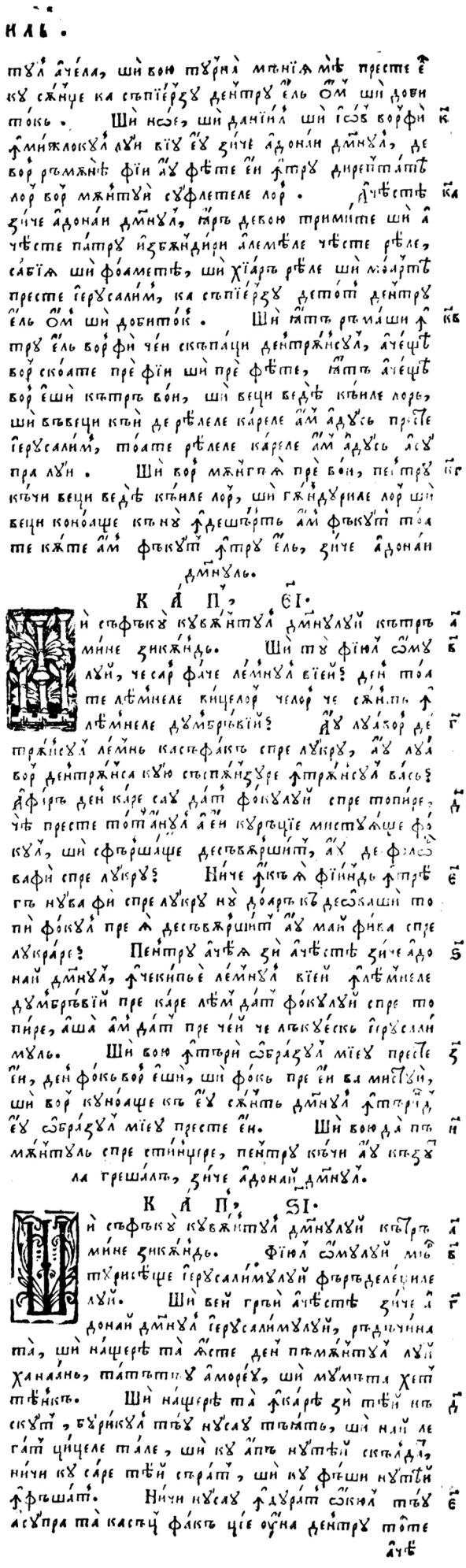

Biblia 1688, p. 542, col. 2

tul acela şi voiu turna mîniia mea preste el cu sînge, ca să pierzu dentru el om şi dobitoc,

20. Şi Nóe şi Daniíl şi Iov vor fi în mijlocul lui, viu eu, zice Adonái Domnul, de vor rămînea fii au fête; ei întru direptatea lor vor mîntui sufletele lor».

21. Acêstea zice Adonái Domnul: «Iară de voiu trimite şi acêste patru izbîndiri ale mêle, cêste rêle: sabiia, şi foametea, şi hiară rêle, şi moartea preste Ierusalím, ca să pierzu de tot dentru el om şi dobitoc,

22. Şi iată rămaşi întru el vor fi cei scăpaţi dentr-însul, aceştia vor scoate pre fii şi pre fête. Iată aceştia vor ieşi cătră voi şi veţi vedea căile lor, şi vă veţi căi de rêlele carele am adus preste Ierusalím, toate rêlele carele am adus asupra lui.

23. Şi vor mîngîia pre voi, pentru căci veţi vedea căile lor şi gîndurile lor şi veţi conoaşte că nu în deşărt am făcut toate cîte am făcut întru el»", zice Adonái Domnul.

Cap 15

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, ce s-ar face lemnul viei, den toate lêmnele viţelor celor ce sînt în lêmnele dumbrăvii?

3. Au lua-vor dentr-însul lemn ca să facă spre lucru, au lua- vor dentr-însa cuiu, să spînzure într-însul vas?

4. Afară den care s-au dat focului spre topire; cea preste tot anul a ei curăţie mistuiêşte focul şi sfîrşaşte desăvîrşit. Au de folos va fi spre lucru?

5. Nice încă ea fiind întreagă nu va fi spre lucru. Nu doară că de o va şi topi focul pre ea desăvîrşit, au mai fi-va spre lucrare?

6. Pentru acêea, zi: «Acêstea zice Adonai Domnul: 'În ce chip e lemnul viei în lêmnele dumbrăvii pre care le-am dat focului spre topire, aşa am dat pre cei ce lăcuiesc Ierusalímul.

7. Şi voiu întări obrazul mieu preste ei: den foc vor ieşi şi foc pre ei va mistui, şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, întărind eu obrazul mieu preste ei.

8. Şi voiu da pămîntul spre stingere pentru căci au căzut la greşală', zice Adonai Domnul.»"

Cap 16

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, mărturisêşte Ierusalímului fărădelegile lui.

3. Şi vei grăi: «Acêstea zice Adonai Domnul Ierusalímului: 'Rădăcina ta şi naşterea ta iaste den pămîntul lui Hanaán. Tată-tău, amoreu şi mumă-ta, hetteancă.

4. Şi naşterea ta, în carea zi te-ai născut, buricul tău nu s-au tăiat şi n-ai legat ţiţele tale şi cu apă nu te-ai scăldat, nici cu sare te-ai sărat, şi cu făşi nu te-ai înfăşat.

5. Nici nu s-au îndurat ochiul tău asupra ta ca să-ţi facă ţie una dentru toate //

Ms. 45, p. 635

tul acela şi voi turna mîniia mea prestă el, cu sînge să pierdz dentru el om şi dobitoc.

20. Şi Nóe, şi Daniil, şi Iov întru mijlocul lui vor fi, viu — eu", dzice Adonaí Domnul, „de vor rămînea fii au fête, ei întru dreptatea lor izbăvi-vor sufletile lor."

21. Acêstea dzice Adonaí Domnul: „Iară dăşi acêste 4 izbîndiri ale mêle, cêste rêle: sabiia, şi foametea, şi fiară rêle, şi moartea voi trimite prestă Ierusalim, ca să pierdz de tot dentru el om şi dobitoc,

22. Şi iată: cei rămaşi întru el, cei scăpaţi dentru el, aceştia vor scoate pre fiii şi pre fête; iată, aceştia vor ieşi cătră voi şi veţi vedea căile lor şi veţi căi preste rêlele carele am adus prestă Ierusalim, toate rêlele carele am adus prestă ea,

23. Şi vor mîngîia pre voi, pentru căci veţi vedea căile[81] lor şi gîndurile lor şi veţi cunoaşte pentru căci nu întru dăşert am făcut *[635/2]* toate cîte am făcut întru el", dzice Adonaí Domnul.

Cap 15

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Şi tu, fiiul omului, ce oare[82] s-ar face lemnul viii, dentru toate lêmnele viţelor celora ce sînt întru lêmnele dumbrăvii?
3. Au lua-vor dentru el lemnu ca să facă spre lucru? Dă vor lua dentru el cuiu să spîndzure prestă el vas?
4. Afară dentru care focului s-au dat spre topire: cea preste tot anul a ei curăţie mistuiêşte focul şi să săvîrşaşte desăvîrşit; au de folos va fi spre lucru?

5. Nici încă ea fiind întreagă, nu va fi spre lucru, nu că măcar şi focul pre ea va topi desăvîrşit, de încă va fi spre lucrare.

6. Pentru acêea, ⌊dzi⌋: «Acêstea dzice[83] Domnul: 'În ce chip lemnul viii întru lêmnele dumbrăvii, carele am dat pre el foculi spre topire, aşa am dat pre cei ce lăcuiesc Ierusalimul.
7. Şi voi întări obrazul mieu prestă ei, dentru foc vor ieşi şi foc pre ei va mistui.

8. Şi vor cunoaşte că eu — Domnul, întărind eu obrazul mieu prestă ei. Şi voi da pămîntul spre stingere, pentru căci au căzut la greşală'»", dzice Adonaí Domnul.

Cap 16

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, mărturisêşte Ierusalimului fărădălegile lui.
3. Şi vei grăi: «Acêstea dzice Adonaí, Domnul Ierusalimului: 'Rădăcina ta şi naşterea ta — den pămîntul Hanaan, tată-tău — amorreu şi maică-ta hettéa.'
4. Şi naşterea ta: întru care dzi te-ai născut; buricul tău nu s-au tăiat împregiur şi n-au legat ţiţele tale şi cu apă nu te-ai scăldat, nici cu sare te-ai sărat şi cu făşi nu te-ai înfăşat,
5. Nici s-au scumpit ochiul tău asupra ta, ca să fac ţie unul dentru toate

Ms. 4389, p. 783-784

pămînt şi voiu vărsa urgiia mea în ţară întru sînge, ca să pierz de pre dînsa oamenii şi dobitoacele.[128]

20. Iar Noí şi Daniil şi Iov vor fi în mijlocul ei, viu — eu", zice Domnul Dumnezeu, „că nici feciorii, nici fêtele lor nu vor rămînea, ce ei întru direptatea lor se vor mîntui şi vor izbăvi sufletele lor." *[783/2]*
21. Că aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Şi de voiu şi trimête acêste patru izbînde asupra Ierusalímului: sabiia, foametea, fierile cêle rêle şi moartea, ca să piiarză oamenii şi dobitoacele dentr-însul,

22. Iar cei ce vor rămînea într-însul şi se vor mîntui vor scoate feciori şi fête; iată, aceia vor ieşi la voi şi veţi vedea căile lor şi meşteşugurile lor şi vă veţi căi pentru răotăţile care le-am adus asupra Ierusalímului întru toate cîte am mustrat pre dînsul,[129]

23. Şi vor mîngîia pre voi, pentru căci veţi vedea căile lor şi meşteşugurile lor şi veţi cunoaşte că toate cîte am făcut n-am făcut în zadar, care am făcut într-însul", zice Adonai Domnul.

Cap 15

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

2. „Fecior de om, ce ară fi de lemnul viţei dentru toate lêmnele viţelor care sînt între copacii dumbrăvilor?[130]
3. Dară au lua-vor dentr-însele lemn ca să facă lucru sau vor lua[131] cuiu ca să spînzure de dînsul vas?
4. Fără numai ce se va da focului întru concenire, curăţirea lor cea de preste an o va mînca focul şi se va sfîrşi de tot; că au doară va fi de vreun lucru?

5. Că încă fiind ea întreagă şi n-au fost de nici un lucru, dară încă deaca o va arde focul de tot, de-acii după acêea de ce lucru va mai fi?[132]

6. Pentru acêea: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'În ce chip viţa viei întru lemnul dumbrăvii[133] focului întru concenire, aşa voiu da pre lăcuitorii Ierusalímului.
7. Şi voiu pune faţa mea asupra lor; ieşi-vor den foc şi-i va mînca focul; şi veţi şti că eu sînt Domnul, deaca voiu învîrtoşa faţa mea asupra lor.

8. Şi voiu da ţara în piericiune, pentru căci au căzut în păcat'», grăiêşte Adonai Domnul.

Cap 16

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[134]
2. „Fecior de om, spune Ierusalímului fărădelegile lui.
3. Şi să zici: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul Ierusalímului: 'Rădăcina ta şi naşterea ta — den pămîntul lui Hanaan şi tatăl tău den ammorei şi muma ta hettheiană.'
4. Şi cînd te-ai născut, în zioa naşterii tale, buricul tău nu se-au legat şi nu te-au spălat cu apă întru mîntuire, nici *[784/1]* nu te-ai sărat cu sare, nici nu te-ai înfăşat cu scutece,
5. Şi ochiul mieu nu te-au cruţat, ca să facă ţie vreuna dentr-acêstea, den toate,

Versiunea modernă

acelui pămînt şi îmi voi revărsa mînia asupra lui în sînge, nimicind de pe el om şi dobitoc.

20. Şi [chiar de sînt] Noe, şi Daniel, şi Iov în mijlocul lui, viu sînt eu, spune Domnul, nu le vor fi lăsaţi fii şi nici fiice, ci numai ei, în cumînţenia lor, îşi vor izbăvi sufletele."
21. Aşa spune Domnul: „Dacă îmi voi trimite asupra Ierusalimului cele patru rele, sabie şi foamete şi sălbăticiuni rele şi molimă, ca să nimicesc din el om şi dobitoc,

22. Şi iată: au fost lăsaţi în el cei care s-au mîntuit de el, care să-i scoată din el pe fii şi pe fiice; iată: ei pornesc spre voi şi voi veţi vedea căile lor şi rînduielile lor şi veţi face jelanie pentru nenorocirile pe care le-am adus asupra Ierusalimului, toate nenorocirile pe care le-am adus asupra lui,

23. Şi vă vor pofti să priviţi la căile lor şi la rînduielile lor şi veţi şti că nu în deşert le-am făcut pe toate cîte le-am făcut în [Ierusalim]", spune Domnul.

Capitolul al 15-lea
Lemnul viţei-de-vie

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Şi tu, fiu de om, ce ai face din lemnul viţei, din toate lemnele viilor care sînt între lemnele pădurii?

3. Ar lua lemn din ea să facă un lucru de folos? Ar lua din ea un ţăruş pe care să anine vreun vas?
4. Este dat să fie mistuit în foc, focul să mistuie ce se curăţă din ea în fiecare an, piere cu totul; nu va fi bun pentru nici un lucru de folos?

5. Nici cînd este încă întreg nu va fi [bun] pentru un lucru de folos. Căci dacă focul îl va mistui cu totul, va mai fi [bun] pentru un lucru de folos?

6. De aceea [[zi]]: «Aşa spune Domnul: 'Ca lemnul viţei între lemnele pădurii, pe care l-am dat focului să-l mistuie, tot aşa i-am dat pe cei ce locuiesc în Ierusalim.
7. Şi îmi voi pune faţa împotriva lor: vor ieşi din foc şi focul îi va înghiţi şi vor afla că eu [sînt] Domnul, cînd îmi voi întocmi faţa împotriva lor.

8. Şi voi da pieirii pămîntul, pentru că ei au căzut în delăsare'»", spune Domnul.

Capitolul al 16-lea
Cetatea Ierusalimului

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, dă mărturie Ierusalimului pentru nelegiuirile lui.
3. Şi vei zice: «Aşa îi spune Adonai Domnul [cetăţii] Ierusalim: 'Rădăcina ta şi naşterea ta [sînt] din pămîntul Canaanului, tatăl tău [este] amoreu şi mama ta [este] hetită.'
4. Şi naşterea ta: în ziua [în care] ai fost născută, nu te-au îmbiat la sîn şi nu ai fost spălată cu apă şi nu ai fost sărată cu sare şi nu ai fost înfăşată în scutece,

5. Nici nu s-a îndurat de tine ochiul meu, să facă pentru tine vreunul din toate aceste lucruri

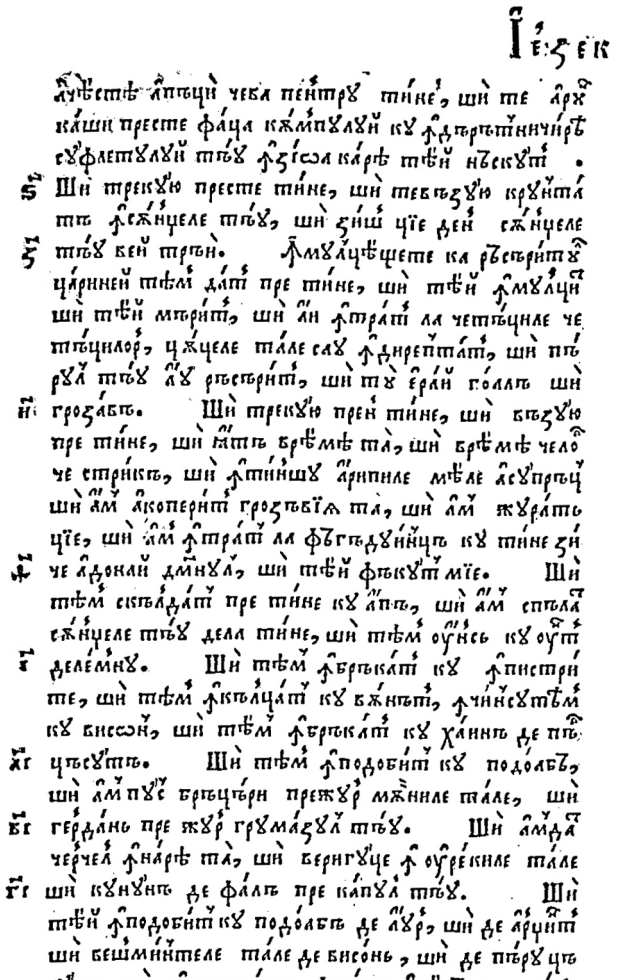

Biblia 1688, p. 543, col. 1

acêstea a păţi ceva pentru tine şi te aruncaşi preste faţa cîmpului cu îndărătnicirea sufletului tău în zioa carea te-ai născut.

6. Şi trecuiu preste tine şi te văzuiu cruntată în sîngele tău, şi ziş ţie: Den sîngele tău vei trăi!

7. Înmulţêşte-te! Ca răsăritul ţarinei te-am dat pre tine şi te-ai înmulţit, şi te-ai mărit, şi ai întrat la cetăţile cetăţilor. Ţîţele tale s-au îndireptat şi părul tău au răsărit şi tu erai goală şi grozavă.

8. Şi trecuiu pren tine şi văzuiu pre tine şi iată vrêmea ta şi vrêmea celor ce strică. Şi întinşu áripile mêle asupră-ţi şi am acoperit grozăviia ta şi am jurat ţie, şi am întrat la făgăduinţă cu tine, zice Adonai Domnul, şi te-ai făcut mie.

9. Şi te-am scăldat pre tine cu apă, şi am spălat sîngele tău de la tine, şi te-am uns cu untdelemnu.

10. Şi te-am îmbrăcat cu împistrite, şi te-am încălţat cu vînăt, încinsu-te-am cu vison, şi te-am îmbrăcat cu haină de păr ţăsută.

11. Şi te-am împodobit cu podoabă, şi am pus brăţări prejur mîinile tale, şi gherdan prejur grumazul tău.

12. Şi am dat cercel în narea ta şi veriguţe în urechile tale şi cunună de fală pre capul tău.

13. Şi te-ai împodobit cu podoabă de aur şi de argint şi veşmintele tale, de vison şi de păru ţăsute şi împistrite. Făină aleasă de grîu şi mière şi untdelemn ai mîncat şi te făcuşi frumoasă foarte.

14. Şi ieşi numele tău întru limbi întru frumusêţea ta, că săvîrşit era cu bunăcuviinţă întru frumusêţea care am pus pre tine, zice Adonai Domnul.

15. Şi te nădejduişi pre frumusêţele tale şi ai curvit pre numele tău, şi ai vărsat curviia ta pre toată trecătoarea unde nu va fi.

16. Şi ai luat den hainele tale şi ai făcut ţie idoli cusuţi, şi ai curvit preste ei. Şi nu vei întra şi nu se va face.

17. Şi ai luat vasele laudei tale şi den aurul mieu şi den argintul mieu, den care am dat ţie, şi ai făcut ţie chipuri bărbăteşti şi ai curvit întru iale.

18. Şi ai luat îmbrăcămintea cea împistrită a ta şi le-ai îmbrăcat pre iale, şi untul de lemnul mieu şi tămîia mea ai pus înaintea fêţii lor,

19. Şi pîinile mêle carele am dat ţie, făină de grîu şi untdelemn, şi cu mière am hrănit pre tine, şi ai pus înaintea fêţii lor spre miros de bună mirosire. Şi să făcu după acêstea, zice Adonái Domnul.

20. Şi ai luat pre fiii tăi şi pre fêtele tale carii ai născut şi ai junghiat lor; cît de mici ai curvit.

21. Şi ai junghiat pre fiii tăi şi ai dat pre ei cînd te descîntai cu ei lor.

22. Aceasta e mai mult decît toată curviia ta şi urîciunile tale. Şi nu ţi-ai adus aminte de zilele prunciei tale cînd erai goală /

Ms. 45, p. 635-636

acêstea, a păţi ceva pen tine, şi te aruncaşi preste faţa cîmpului, cu îndrăpnicirea sufletului tău, întru dzua carea te-ai născut.

6. Şi petrecuiu asupra ta şi te-am văzut pre tine stropşită întru sîngele tău şi dziş ţie: 'Dentru sîngele tău trăi-vei.

7. Înmulţêşte-te.' În ce chip răsăritul ţarenii am dat pre tine şi te-ai înmulţit şi te-ai mărit *[636/1]* şi ai întrat la cetăţile cetăţilor, ţiţele tale s-au îndreptat şi părul tău au răsărit şi tu erai goală şi grozavă.

8. Şi trecui pren tine şi văzuiu pre tine şi, iată, vrêmea ta şi vrême de cei ce strică. Şi întinşu aripile mêle asupră-ţi şi am acoperit grozăvia ta şi am jurat ţie şi am întrat întru făgăduinţă cu tine' dzice Adonaí Domnul 'şi te-ai făcut mie.

9. Şi te-am scăldat pre tine cu apă şi am spălat sîngele tău de la tine şi te-am unsu cu untdălemnu

10. Şi te-am îmbrăcat împistrite şi te-am încălţat cu vînăt; încins-am pre tine cu vişin şi te-am îmbrăcat cu de păr ţăsută.

11. Şi te-am podobit cu podoabă şi am pus brăţări prejur mîinele tale şi zgardă pregiur grumadzul tău.

12. Şi am dat cercel pregiur narea ta şi rotiţe pregiur urechile tale şi cunună de fală prejur capul tău.

13. Şi te-ai podobit cu podoabă de aur şi de argint şi văşmintele tale vişine de păr ţăsute şi împistrite. Făină de grîu şi miêre şi untdelemnu ai mîncat şi te făcuşi frumoasă foarte.

14. Şi ieşí numele tău întru limbi, întru frîmseţile tale, pentru căci celor săvîrşiţi era întru bunăcuviinţă întru frîmsêţele carele am pus prestă tine, dzice Adonaí Domnul.

15. Şi te nădăjduiai pre frîmsêţele tale şi ai curvit pre numele tău şi ai turnat curviia ta preste toată trecătoarea unde nu va fi.

16. Şi ai luat dentru hainele tale şi ai făcut ţie chipuri cusute şi ai curvit prestă iale şi nu vei întra şi nu să va face.

17. Şi ai luat vasele laudei tale ⌊şi⌋ dentru aurul mieu şi dentru argintul mieu, dentru carele am dat ţie. Şi ai făcut ţie chipuri de parte bărbătească şi ai curvit întru iale.

18. Şi ai luat îmbrăcămintea cea împistrită a ta şi le-ai îmbrăcat pre iale şi untudelemnul mieu şi tămîia mea ai pus înaintea fêţii lor.

19. Şi pîinile mêle, carele am dat ţie, făină de grîu şi untdelemnu şi miêre am hrănit pre tine şi ai pus înaintea fêţii lor spre miros de bună mirosire. Şi să făcu după aceasta, dzice Adonaí Domnul.

20. Şi ai luat fiii tăi şi fêtele tale, carele ai născut, şi le-ai junghiat pre iale lor; cît de mici ai greşit[84].

21. Şi ai junghiat fiii *[636/2]* tăi şi ai dat pre ei cînd te dăscîntai întru iale.

22. Aceasta-i mai mult decît toată curviia ta şi urîciunile tale şi n-ai pomenit dzilele prunciei tale, cînd erai goală

Ms. 4389, p. 784

ca să paţă cevaşi pentru tine, ce te-ai lepădat pre faţa cîmpului[135] întru hicleşugul sufletului tău, în zioa cêea ce te-ai născut.

6. Şi am trecut pren tine şi te-am văzut tăvălită în sîngele tău şi ţi-am zis cînd erai în sîngele tău: 'Să trăieşti. Şi cu adevărat am zis ţie: Să trăieşti în sîngele tău.

7. Înmulţêşte-te curată.' Datu-te-am ca răsăritul soarelui! Şi te-ai înmulţit şi te-ai mărit şi ai întrat în cetăţile cetăţilor; ţiţele tale au crescut şi perii tăi au răsărit, iar tu erai grozavă[136] şi goală[137].

8. Şi am trecut pren tine şi te-am văzut şi iată vrêmea ta ca vrêmea celor ce strică. Şi am întins áripile mêle asupra ta şi am acoperit ruşinea ta şi m-am jurat ţie şi am întrat în făgăduinţă cu tine (grăiêşte Adonai Domnul) şi ai fost a mea.

9. Şi te-am scăldat cu apă şi am spălat sîngele tău de pre tine şi te-am uns cu undelemn

10. Şi te-am îmbrăcat întru împistriciuni şi te-am încins cu vînăt şi te-am încălţat în roşu şi am pus pre tine ţesătură de păr.

11. Şi te-am împodobit cu podoabă şi am pus în mîinile tale brăţări şi ghierdan la grumazii tăi.[138]

12. Şi am dat tortiţă în nările tale şi cercei în urechile tale şi cununa slavei în capul tău.

13. Şi eşti împodobită cu aur şi cu argint, şi hainele tale gravaní şi de păr ţesute şi împistrite. Şi ai mîncat trahaná de grîu şi miêre şi undelemn şi ai fost frumoasă[139] foarte[140].

14. Şi au ieşit numele tău în ţări pentru ghizdăviia ta, pentru că ai fost obîrşită întru împodobirea mea, carea o am pus pre tine, zice Adonai Domnul.

15. Iar tu te-ai nădăjduit pre frumsêţea ta şi ai curvit în numele tău şi ai răsfirat curviia ta pren toată răspîntiia, ca să fie celuia căruia n-au fost.

16. Şi luînd den hainele tale, ţi-ai făcut idoli cusuţi şi ai curvit cătră dînşii, aşa cum nu se-au mai făcut, nici nu se va mai face.

17. Şi ai luat vasele podoabei tale, den aurul mieu şi den argintul mieu, care am dat ţie, şi ai făcut ţie chipuri bărbăteşti şi ai curvit *[784/2]* într-înşii.

18. Şi ai luat hainele tale cêle pestriţe şi i-ai îmbrăcat şi ai pus undelemnul mieu şi tămîia mea înaintea fêţelor lor.

19. Şi pîinea mea carea o am dat ţie, făina de grîu şi undelemnul şi miêrea cu care te-am hrănit le-ai pus înaintea fêţelor lor, în mirosul mirosêlei cei frumoase, şi au fost după aceasta[141], zice Adonai Domnul.

20. De ai luat feciorii tăi şi fêtele tale, care le-ai născut mie, şi i-ai junghiat spre concenire, dară au mică iaste curviia ta?[142]

21. Junghiiat-ai fiii miei şi i-ai dat lor cînd te-ai uluit după dînşii.

22. Şi după toate curviile tale şi după urîciunile tale nu ţi-ai adus aminte de zilele tinerêţelor tale, cînd erai goală

Versiunea modernă

şi nici să simtă ceva pentru tine, ci ai fost aruncată pe cîmpie din pricina trupului tău strîmb, în ziua [în care] ai fost născută.

6. Şi am trecut peste tine şi te-am văzut stricată în sîngele tău şi ţi-am spus: 'Din sîngele tău [va fi] viaţă.

7. Sporeşte.' Ca [iarba] ce răsare pe cîmp te-am făcut să fii. Şi ai sporit şi ai crescut şi ai plecat spre cetăţile cele mari. Sînii ţi s-au împlinit şi părul ţi-a crescut, dar tu erai goală şi ruşinată.

8. Şi am trecut pe la tine şi te-am văzut şi, iată: [[şi]] [era] vremea ta, vremea celor ce au răgaz. Şi Mi-am întins aripile peste tine şi ţi-am acoperit ruşinarea. Şi ţi-am făcut jurămînt: şi am intrat în legămînt cu tine, spune Adonai Domnul, şi ai devenit a mea.

9. Şi te-am spălat cu apă şi ţi-am curăţat sîngele de pe tine şi te-am uns cu untdelemn

10. Şi te-am îmbrăcat în [haină] brodată şi te-am încălţat [cu sandale de culoare] viorie şi te-am încins cu in subţire şi te-am înfăşurat în văl de lînă.

11. Şi te-am împodobit cu podoabe şi ţi-am pus brăţări pe braţe şi colan la gît

12. şi ţi-am dat inel pentru nările tale şi cercei pentru urechile tale şi coroană de slavă pe capul tău;

13. Şi ai fost împodobită cu aur şi cu argint şi veşmintele ţi-au fost de in subţire şi văluri de lînă şi broderii. Ai mîncat făină albă şi untdelemn şi miere şi te-ai făcut frumoasă tare.

14. Şi ţi-a mers numele între neamuri pentru frumuseţea ta, pentru că era desăvîrşită în cuviinţa [ei] şi în splendoarea pe care am pus-o în tine, spune Adonai Domnul.

15. Şi te-ai încrezut în frumuseţea ta şi te-ai desfrînat [folosindu-te] de numele tău şi ţi-ai revărsat desfrînarea asupra oricărui trecător, aceasta nu va fi.

16. Şi ai luat din veşmintele tale şi ţi-ai făcut idoli din cusături şi te-ai desfrînat după ei; şi nu vei intra nicidecum şi nimic [de felul acesta] nu va fi.

17. Şi ţi-ai luat lucrurile cele de slavă din aurul meu [[şi]] din argintul meu, din care ţi-am dat ţie, şi ţi-ai făcut chipuri bărbăteşti şi te-ai desfrînat cu ele.

18. Şi ţi-ai luat haina cea brodată şi te-ai înveşmîntat în ea şi le-ai pus lor dinainte untdelemnul meu şi tămîia mea.

19. Şi pîinile mele, pe care ţi le-am dat ţie – te-am hrănit cu făina albă şi untdelemn şi miere – le-ai pus dinaintea lor, ca să aibă mireasmă bună. Şi aşa a fost, spune Adonai Domnul.

20. Şi i-ai luat pe fiii tăi şi pe fiicele tale, pe care i-ai născut, şi i-ai adus jertfă acestora, spre nimicire, şi te-ai desfrînat de parcă era puţin lucru.

21. Şi ţi-ai jertfit copiii şi i-ai dat ca să îndepărtezi răul cu ei.

22. Dincolo de toată desfrînarea ta, nu-ţi aminteşti de zilele prunciei tale, cînd erai goală

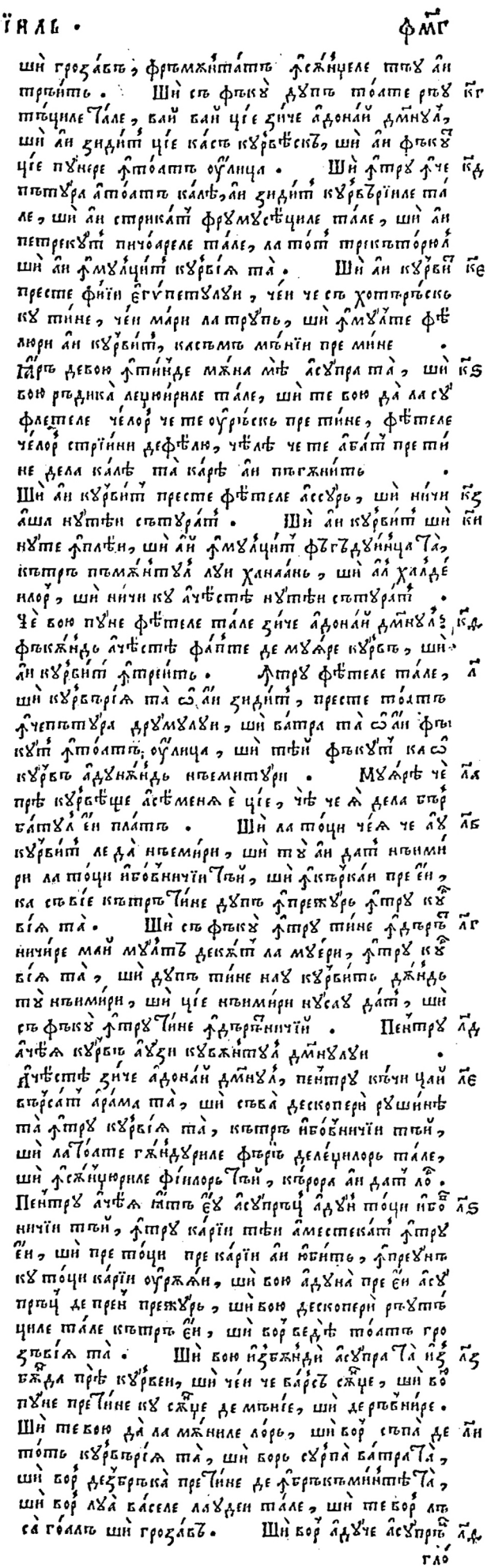

Biblia 1688, p. 543, col. 2

şi grozavă, frământată în sîngele tău ai trăit.

23. Şi să făcu după toate răutăţile tale, vai, vai ţie, zice Adonái Domnul, şi ai zidit ţie casă curvească şi ai făcut ţie punere în toată uliţa.

24. Şi întru începătura a toată calea ai zidit curvăriile tale şi ai stricat frumusêţile tale, şi ai petrecut picioarele tale la tot trecătoriul şi ai înmulţit curviia ta.

25. Şi ai curvit preste fiii Eghípetului cei ce să hotărăsc cu tine, cei mari la trup. Şi în multe fêliuri ai curvit ca să mă mînii pre mine.

26. Iară de voiu întinde mîna mea asupra ta, şi voiu rădica legiuirile tale şi te voiu da la sufletele celor ce te urăsc pre tine, fêtele celor striini de fêliu, cêlea ce te abat pre tine de la calea ta carea ai păgînit.

27. Şi ai curvit preste fêtele Assúr şi nici aşa nu te-ai săturat.

28. Şi ai curvit şi nu te împleai, şi ai înmulţit făgăduinţa ta către pământul lui Hanaán şi al haldeilor, şi nici cu acêstea nu te-ai săturat.

29. Ce voiu pune fêtele tale, zice Adonái Domnul, făcînd acêstea fapte de muiêre curvă? Şi ai curvit întreit

30. Întru fêtele tale, şi curvăriia ta o ai zidit preste toată începătura drumului, şi vatra ta o ai făcut în toată uliţa şi te-ai făcut ca o curvă adunînd năemituri.

31. Muiêrea ce preacurvêşte asêmenea e ţie, cea ce ia de la bărbatul ei plată.

32. Şi la toţi ceia ce au curvit le da năemiri, şi tu ai dat năimiri la toţi ibovnicii tăi şi încărcai pre ei ca să vie către tine după împrejur întru curviia ta.

33. Şi să făcu întru tine îndărătnicire mai multă decît la muieri întru curviia ta, şi după tine n-au curvit dînd tu năimiri şi ţie năimiri nu s-au dat şi să făcu întru tine îndărătnicii.

34. Pentru acêea, curvă, auzi cuvîntul Domnului!'

35. Acêstea zice Adonái Domnul: 'Pentru căci ţ-ai vărsat arama ta şi să va descoperi ruşinea ta întru curviia ta către ibovnicii tăi şi la toate gîndurile fărădelegilor tale şi în sîngiurile fiilor tăi cărora ai dat lor,

36. Pentru acêea, iată eu asupră-ţi adun toţi ibovnicii tăi, întru carii te-ai amestecat întru ei, şi pre toţi pre carii ai iubit, împreună cu toţi carii urîiai, şi voiu aduna pre ei asupră-ţi de prenprejur şi voiu descoperi răutăţile tale către ei şi vor vedea toată grozăviia ta.

37. Şi voiu izbîndi asupra ta izbînda preacurvei şi cei ce varsă sînge şi voiu pune pre tine cu sînge de mînie şi de rîvnire.

38. Şi te voiu da la mînile lor şi vor săpa de tot curvăriia ta şi vor surpa vatra ta, şi vor dezbrăca pre tine de îmbrăcămintea ta, şi vor lua vasele laudei tale, şi te vor lăsa goală şi grozavă.

39. Şi vor aduce asupră-ţi //

Ms. 45, p. 636-637

şi grozavă; stropşită întru sîngele tău ai trăit.

23. Şi să făcu după toate răutăţile tale, vai, vai ţie, dzice Adonaí Domnul, şi ai clădit ţie casă curvască şi ai făcut[85] ţie punere întru toată uliţa

24. Şi întru începătura a toată calea ai zidit curvăriiile tale şi ai stricat frîmseţile tale şi ai petrecut vinele tale la toată abătătura şi ai înmulţit curviia ta.

25. Şi ai curvit preste fiii Eghíptului, cei ci să otărăsc împreună[86] cu tine, cei mari la trup, şi în multe fêliuri ai curvit, ca să mă mînii pre mine.

26. Iară de voi întinde mîna mea asupra ta şi voi rădica legiuirile tale şi te voi da la sufletile celor ci te urăscu pre tine, fêtele celor striini de fêl, cêlea ce abat pre tine de la calea ta, carea ai păgînit.

27. Şi ai curvit preste fêtele Assur şi nici aşa nu te-ai săturat:
28. Şi ai curvit şi nu te împleai şi ai înmuţit făgăduinţa ta cătră pămîntul Hanaan şi a haldeilor şi nici cu acêstea nu te-ai săturat.

29. Ce voi pune fêtele tale, dzice Adonaí Domnul, făcînd acêstea fapte de muiêre curvă, şi ai curvit întreit

30. Întru fêtele tale, şi curvia ta ai ziditu-o preste toată începătura drumului şi vatra ta ai făcut întru toată uliţa; şi te-ai făcut ca o curvă adunînd năimiri.

31. Muiêrea ce preacurvêşte, asêmenea-i ţie, cêea ce de la bărbatul ei ia năimiri.

32. ⌊Şi⌋ la toţi ceia ce au curvit le da năimiri, şi tu ai dat năimiri la toţi ibovnicii tăi şi încărcai pre ei ca să vie cătră tine împregiur întru curvia ta.

33. Şi să făcu întru tine îndrăpnicesc mai mult decît la muieri, întru curviia ta, şi după tine n-au curvit, dînd tu năimiri, şi ţie năimiri nu s-au dat; şi să făcu întru tine îndrăpnicit.

34. Pentru acêea, curvă, audzí cuvîntul Domnul:

35. «Acêstea dzice Adonaí Domnul: ‘Pentru care ai vărsat arama ta şi să va dăscoperi grozăviia ta întru curviia ta, cătră ibomnicii tăi, şi la toate gîndurile fărălegilor tale şi întru sîngiurile fiilor tăi, *[637/1]* cărora ai dat lor.

36. Pentru acêea, iată, eu adun asupră-ţi pre toţi ibovnicii tăi, întru carii te-ai amestecat întru ei, şi pre toţi pre carii ai iubit, împreună cu toţi carii urîiai; şi voi aduna pre ei asupră-ţi de pren-prejur şi voi dăscoperi răotăţile tale cătră ei şi vor vedea toată grozăviia ta.

37. [87]Şi voi izbîndi pre tine izbîndă a preacurvei şi ce varsă sînge şi voi pune pre tine cu sînge de mînie şi de rîvnire.
38. Şi te voi da la mîinile lor şi vor săpa de tot curvia ta şi vor surpa vatra ta şi vor dăzbrăca pre tine îmbrăcămintea ta şi vor lua vase a laudei tale şi te vor lăsa goală şi grozavă.

39. Şi vor aduce asupră-ţi

Ms. 4389, p. 784-785

şi plină de fărăderuşine şi tăvălită în sîngele tău şi ai trăit.

23. Şi fu după toate nedireptăţile tale, (vai, vai, ţie, zice Adonái Domnul); [24] şi ai zidit ţie casă de curvie şi ţi-ai făcut puneri pren toate uliţele

24. [25] Şi la începătură a toată calea ai zidit curviile tale şi ai stricat ghizdăviile tale şi ai petrecut fluierile tale a tot cel ce au trecut şi ai înmulţit curviia ta[143].

25. [26] Şi ai curvit cu feciorii eghiptênilor, şi cu vecinii tăi cei cu trupure mari, şi ai curvit de multe ori, ca să mă mînii.

26. [27] Iată, eu voiu întinde mîna mea asupra ta şi legile tale le voiu lepăda şi te voiu da sufletelor celor ce te urăsc, fêtelor celor de alt neam, care te vor întoarce den calea ta den carea te-ai păgînit.

27. [28] Şi ai curvit cătră feciorii lui Assur şi nici aşa nu te-ai săturat:
28. Şi, deaca ai curvit, n-ai avut saţiu [29] şi ai înmulţit făgăduinţa ta cătră Ţara Haldeiască şi Hananeiască şi nici aşa nu te-ai săturat.

29. [30] Cu ce voiu curăţi inima ta, zice Adonai Domnul, cu carea ai făcut tot lucrul acesta al muierii cei curve carea îndrăznêşte, [31] şi ai curvit întreit

30. Întru fêtele tale, că ai zidit curviia ta la începătura a tot drumul şi tălpigele tale le-ai făcut în toate uliţele; şi n-ai făcut ca curva carea strînge plată,[144]

31. Ce ca muiêrea cea preacurvă carea iaste asêmene ţie, carea ia plată de la bărbatul ei.

32. Şi plătêşte tuturor celor ce curvesc cu dînsa, [33] şi tu ai dat plată tuturor ibomnicilor tăi şi ai încărcat tu pre dînşii ca să vie la tine de pretutindinea să curvească cu tine.

33. [34] Şi în tine au fost împonci- *[785/1]* şul obicêiului muieresc întru curviile tale, şi după tine nu va fi curvie, că pentru acêea ai dat plată, iar n-ai luat plată, fost-au întru tine împoncişare.»

34. [35] Pentr-acêea ascultă, curvă, cuvîntul Domnului:
35. [36] «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: ‘Pentru căci se-au vărsat arama ta şi se-au dăzgolit ruşinea ta întru curviile tale cătră ibomnicii tăi şi întru toate cugetele fărădelegilor tale, în sîngele feciorilor tăi, care i-ai dat lor.

36. [37] Iată, eu voiu aduna pre toţi ibomnicii tăi, cu carii te-ai amestecat tu cu dînşii, şi-i voiu strînge asupra ta de pretutindinea şi voiu dăzgoli răotăţile tale înaintea lor, şi vor vedea toată ocara ta.

37. [38] [145]Şi te voiu judeca cu judecata curvei şi a celor ce au vărsat sînge şi te voiu da în sîngele urgiei şi al rîvnei mêle.[146]
38. [39] Şi te voiu da în mîna lor. Şi vor săpa casa ta cea de curvie şi tălpigele tale le vor răsipi şi te vor dăzbrăca de hainele tale şi vor lua vasele podoabei tale şi te vor lăsa goală şi plină de ruşine.

39. [40] Şi vor aduce asupra ta

Versiunea modernă

şi ruşinată; şi, cu toată stricăciunea din sîngele tău, ai rămas în viaţă.

23. Şi a fost după toate relele tale, spune Adonai Domnul, că ţi-ai durat casă de desfrînare şi te-ai arătat lumii în fiece piaţă

24. Şi în fiece cap de drum ţi-ai durat [case de] desfrînare şi ţi-ai părăduit frumuseţea şi ţi-ai desfăcut picioarele pentru orice trecător şi ţi-ai înmulţit desfrînarea.

25. Şi te-ai desfrînat după fiii Egiptului, vecinii tăi cei vîrtoşi, şi te-ai desfrînat iar şi iar, ca să mă faci să mă mînii.

26. Şi oare să îmi întind mîna împotriva ta? Îţi voi lua legiuirile şi te voi da la bunul-plac al celor ce te urăsc, la fetele străinilor care te-au întors de la calea ta, pe care păcătuiai.

27. Şi te-ai desfrînat după fiicele lui Assour şi nici aşa nu te-ai săturat:
28. Şi te-ai desfrînat şi nu aveai saţ şi ţi-ai înmulţit înţelegerile cu ţara Canaanului şi cu caldeenii, şi nici cu aceştia nu te-ai săturat.

29. De ce să închei [eu] înţelegere cu fiica ta, spune Adonai Domnul, în vreme ce tu faci toate acestea, treburi de femeie desfrînată, şi te-ai desfrînat întreit

30. În fiicele tale ţi-ai durat [casă de] desfrînare în fiece cap de drum şi ţi-ai făcut piedestal în fiece piaţă; şi ai ajuns ca o desfrînată care adună plată.

31. Îţi este asemenea femeia desfrînată, care ia plata de la bărbatul ei.

32. Ea dă plată la toţi cei ce se desfrînează cu ea, iar tu ai dat plată la toţi iubiţii tăi şi i-ai încărcat ca să vină la tine de jur-împrejur în desfrînarea ta.

33. Şi a fost în tine stricăciune mai presus de [alte] femei, în desfrînarea ta, şi s-au desfrînat după tine, căci tu ai dat plată pe deasupra, dar tu plată nu ai primit, şi au fost stricăciuni în tine.»

34. De aceea, desfrînato, ascultă cuvîntul Domnului:
35. «Aşa spune Adonai Domnul: ‘Pentru că ţi-ai risipit banii tăi îţi va fi dezvăluită ruşinea, în desfrînarea ta cu iubiţii tăi şi în toate rînduielile nelegiuirilor tale şi pentru sîngele copiilor tăi, pe care l-ai dat acelora.

36. De aceea, iată: eu îi adun la tine pe toţi iubiţii tăi, cu care te-ai împreunat, şi pe toţi cei pe care i-ai iubit, laolaltă cu cei pe care i-ai urît; şi îi voi aduna pe aceştia la tine, de jur-împrejur, şi voi dezvălui relele tale dinaintea lor şi vor privi toată ruşinea ta.

37. Şi te voi pedepsi cu pedeapsa femeii necredincioase şi a celei care a vărsat sînge şi te voi pune în sîngele mîniei şi al ardorii.
38. Şi te voi da pe mîinile lor şi ei îţi vor pune la pămînt [casa ta] de desfriu şi îţi vor nimici piedestalul şi te vor dezbrăca de veşmintele tale şi-ţi vor lua lucrurile de slavă şi te vor lăsa goală şi ruşinată.

39. Şi vor aduce asupra ta

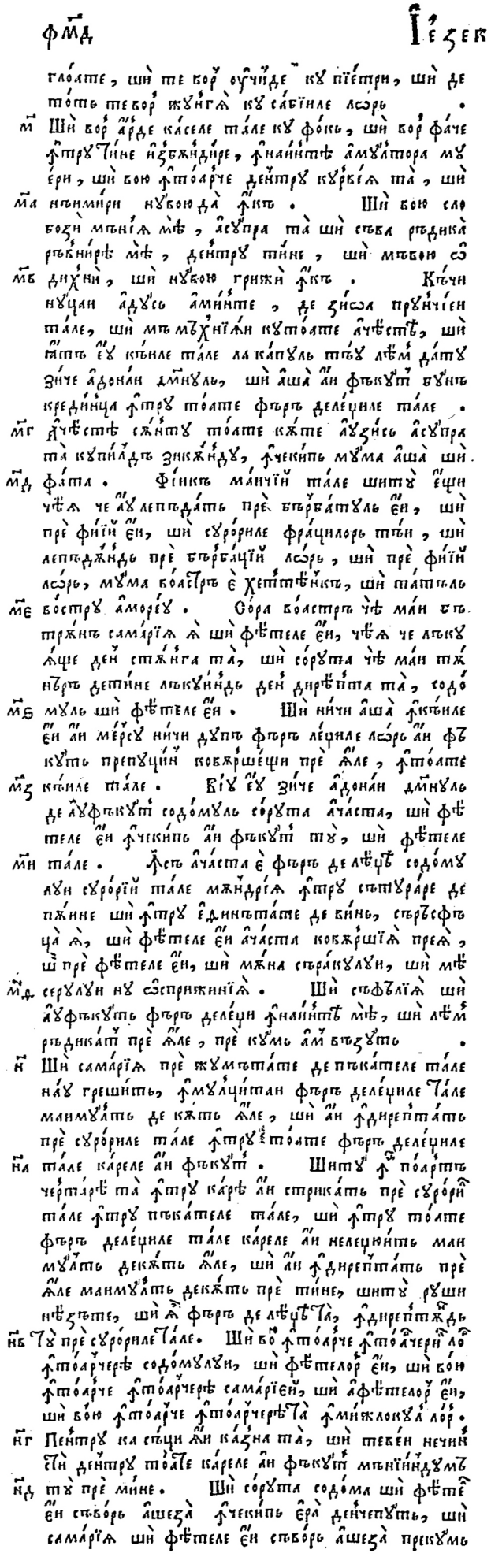

Biblia 1688, p. 544, col. 1

gloate şi te vor ucide cu pietri, şi de tot te vor junghea cu sabiile lor.

40. Şi vor arde casele tale cu foc, şi vor face întru tine izbîndire înaintea a multora muieri şi voiu întoarce dentru curviia ta şi năimiri nu voiu da încă.

41. Şi voiu slobozi mîniia mea asupra ta, şi să va rădica rîvnirea mea dentru tine şi mă voiu odihni şi nu voiu griji încă.

42. Căci nu ţ-ai adus aminte de zioa prunciei tale şi mă mîhniiai cu toate acêstea şi iată eu căile tale la capul tău le-am datu, zice Adonái Domnul, şi aşa ai făcut bunăcredinţa întru toate fărădelegile tale.

43. Acêstea sîntu toate cîte au zis asupra ta, cu pildă zicîndu: În ce chip muma, aşa şi fata.

44. Fiică maicii tale şi tu eşti cêea ce au lepădat pre bărbatul ei şi pre fiii ei şi surorile fraţilor tăi, şi lepădînd pre bărbaţii lor şi pre fiii lor, muma voastră e hetteancă şi tatăl vostru, amoreu.

45. Sora voastră cea mai bătrînă, Samáriia, ea şi fêtele ei, cêea ce lăcuiêşte den stînga ta; şi soru-ta cea mai tînără de tine, lăcuind den direapta ta, Sodómul şi fêtele ei.

46. Şi nici aşa în căile ei ai mersu, nici după fărălegile lor ai făcut pre puţin. Covîrşeşti pre iale în toate căile tale!

47. Viu eu, zice Adonái Domnul, de au făcut Sodómul, soru-ta, aceasta şi fêtele ei, în ce chip ai făcut tu şi fêtele tale,

48. Însă aceasta e fărădelêgea Sodómului, surorii tale: mîndriia, întru săturare de pîine şi întru ieftinătate de vin să răsfăţa ea şi fêtele ei aceasta covîrşiia pre ea şi pre fêtele ei, şi mîna săracului şi mêserului nu o sprijiniia,

49. Şi să făliia şi au făcut fărădelegi înaintea mea, şi le-am rădicat pre iale precum am văzut.

50. Şi Samáriia pre jumătate de păcatele tale n-au greşit. Înmulţit-ai fărădelegile tale mai mult decît iale şi ai îndireptat pre surorile tale întru toate fărădelegile tale carele ai făcut.

51. Şi tu îţi poartă certarea ta întru carea ai stricat pre surorile tale întru păcatele tale şi întru toate fărădelegile tale carele ai nelegiuit mai mult decît iale şi ai îndireptat pre iale mai mult decît pre tine. Şi tu ruşinează-te şi ia fărădelêgea ta, îndireptînd tu pre surorile tale.

52. Şi voiu întoarce întoarcerile lor, întoarcerea Sodómului şi fêtelor ei, şi voiu întoarce întoarcerea Samáriei şi a fêtelor ei, şi voiu întoarce întoarcerea ta în mijlocul lor,

53. Pentru ca să-ţi iêi cazna ta şi te vei necinsti dentru toate carele ai făcut mîniindu-mă tu pre mine.

54. Şi soru-ta, Sodóma, şi fêtele ei să vor aşeza în ce chip era de-nceput. Şi Samáriia şi fêtele ei să vor aşeza precum /

Ms. 45, p. 637

gloate şi te vor ucide cu pietri şi de tot te vor junghia cu sabiile lor.

40. [88]Şi vor aprinde casele tale cu foc şi vor face întru tine izbîndiri înaintea a muieri multe; şi voi înturna dentru curviia ta şi năimiri nu voi da, nu încă.

41. Şi voi slobodzi mîniia mea asupră-ţi şi să va rădica rîvnirea mea dentru tine şi voi odihni şi nu voi griji, nu încă.

42. Pentru carele nu ţ-ai adus aminte de dzua prunciei tale şi mă mîhniiai cu toate acêstea şi, iată, eu căile tale la capul tău datu-le-am, dzice Adonaí Domnul, şi aşa ai făcut bună credinţa întru toate fărădălegile tale.'»

43. Acêstea sînt toate cîte-au dzis asupra ta cu pildă, dzicînd: «În ce chip maica, şi fata.»

44. Fata maicii tale ⌊şi⌋ tu eşti cêea ce au lepădat pre bărbatul ei şi pre coconii ei şi surori fraţilor tăi şi lepădînd bărbaţii lor şi coconii lor; şi maica voastră — hettéa şi tatăl amorreu.

45. Sora voastră cea mai bătrînă — Samaríia, ea şi fêtele ei, cêea ce lăcuiêşte den stînga ta; şi soru-ta cea mai tînără de tine, lăcuind den dreapta ta, — Sodómul şi fêtele ei.

46. Şi nici aşa întru căile ei ai mersu, nici după fărădălegile lor ai făcut, pre puţîn: covîrşeşti pre iale întru toate căile tale.

47. Viu — eu, dzice Adonaí Domnul, dă au făcut Sodómul, soru-ta aceasta şi fêtele ei, în ce chip ai făcut tu şi fêtele tale.

48. [89]Însă această — fărădălêge Sodómului, surorii tale: mîndrie; întru săturare de pîini şi întru ieftinătate ⌊de vin să răsfăţa, ea şi fêtele ei; aceasta⌋ *[637/2]* covîrşiia ei şi fêtelor ei, şi mîna săracului şi mêserului nu o sprăjiniia.

49. Şi să făliia şi au făcut fărădălegi înaintea mea şi le-am rădicat pre iale în ce chip am văzut.

50. Şi Samaríia, pre jumătate de păcatele tale n-au greşit. Înmulţit-ai fărădelegile tale mai mult decît iale şi ai îndreptat pre surorile tale întru toate fărădălegile tale, carele ai făcut.

51. Şi tu poartă certare întru carea ai stricat pre surorile tale întru păcatele tale ⌊şi întru toate fărădelegile tale⌋, carele ai fărălegiuit mai mult decît iale; şi ai îndreptat pre iale mai mult decît pre tine. Şi tu ruşinează-te şi ia fărădălêgea ta, îndreptînd tu surorile tale.

52. Şi voi înturna înturnările lor, înturnarea Sodómului şi a fêtelor ei, şi voi înturna înturnarea Samaríei şi a fêtelor ei şi voi înturna înturnarea ta în mijlocul lor,

53. Pentru ca să iêi cazna ta şi te vei necinsti dentru toate carele ai făcut, urgisind tu pre mine.

54. Şi soru-ta, Sodóma, şi fêtele ei să vor aşeza, în ce chip era de-nceput, şi Samaría şi fêtele ei să vor aşeza în ce chip

Ms. 4389, p. 785

năroade şi vor da în tine cu pietri şi te vor tăia cu sabiile lor.

40. [41] [147]Şi casele tale le vor arde cu foc şi vor face întru tine izbîndă înaintea a multe muieri; şi te voiu întoarce den curviia ta, şi mai mult nu vei mai da plată.

41. [42] Şi voiu aşăza urgiia mea asupra ta şi rîvna mea se va lua de la tine; şi mă voiu odihni şi nu voiu mai purta grijă.

42. [43] Pentru că nu ţi-ai adus aminte de zilele tinerêţelor tale şi m-ai mîniiat într-acêstea, în toate; pentru care, iată, şi eu am dat căile tale asupra capului tău, zice Adonai Domnul, şi n-am făcut după toată păgînătatea ta întru toate fărădelegiuirile tale.'»

43. [44] Iată, aceasta iaste cum au zis în pildă, că întru tine se-au umplut cêle ce au zis: «Cum iaste muma, aşa şi fata ei.»

44. [45] Tu eşti fata mumei tale, cêea ce au lepădat pre bărbatul ei şi pre feciorii ei, şi sora surorilor tale eşti tu, care au lepădat pre bărbaţii lor şi pre feciorii lor; muma voastră — hetthea şi tatăl vostru ammoreul.

45. [46] Şi soru-ta cea mai mare — Samáriia, acêea şi fêtele ei care lăcuiesc de-a stînga ta; iar soru-ta cea mai mică, carea lăcuiaşte de-a direapta ta, iaste Sodómul şi fêtele lui.[148]

46. [47] Ce nici pre căile lor n-ai umblat, nici după fărădelegile lor n-ai făcut puţinel, ce întru toate căile tale le-ai covîrşit.

47. [48] Viu — eu, grăiê- *[785/2]* şte Adonai Domnul, că n-au făcut soru-ta, Sodómul, şi fêtele lui cum ai făcut tu şi fêtele tale.

48. [49] [149]Că, iată, aceasta au fost fărădelegiuirea surori-ta, Sodómului: trufiia şi săturarea de pîine şi prisoseala vinului; şi se răsfăţa întru şăderi fără de lucru, el şi fêtele lui, şi mîna săracului şi a mêserului n-au dat.

49. [50] Şi se ţinea mari şi au făcut fărădelegiuiri înaintea mea; şi i-am lepădat, cum ai văzut.

50. [51] Şi Samáriia jumătate de păcatele tale n-au greşit, ce ai mai înmulţit tu fărădelegile tale decît ale acelora şi ai îndireptat pre surorile tale întru toate fărădelegiuirile tale care ai făcut.

51. [52] Deci poartă şi tu ruşinea ta întru care ai stricat pre surorile tale întru păcatele tale, care ai fărădelegiuit mai mult decît iale, şi ai îndireptat pre dînsele mai mult decît pre tine. [150]Pentr-acêea, te ruşinează şi tu şi poartă ocara ta, cêea ce ai îndireptat pre surorile tale.

52. [53] Şi voiu întoarce întoarcerile lor, întoarcerea Sodómului cu a fêtelor lui şi întoarcerea Samáriei şi a fêtelor ei, şi voiu întoarce întoarcerea ta în mijlocul lor[151],

53. [54] Ca să iêi cazna ta şi să fii în ocară de toţi pentru cêle ce ai făcut ca să mă mînii.

54. [55] Şi soru-ta, Sodómul, şi fêtele lui se vor aşăza, cum au fost de-nceput, şi Samáriia şi fêtele ei se vor aşăza cum

Versiunea modernă

mulţimi şi te vor lovi cu pietre şi te vor străpunge cu săbiile lor.

40. Şi-ţi vor arde cu foc casele şi se vor răzbuna pe tine dinaintea multor femei; şi te voi întoarce de la desfrînarea ta ca să nu mai dai niciodată plată.

41. Şi îmi voi domoli mînia împotriva ta şi mi se va ridica ardoarea de la tine şi mă voi linişti şi nu-mi voi mai face griji defel.

42. Pentru că nu ţi-ai amintit de ziua prunciei tale şi m-ai întristat cu acestea toate şi eu, iată: am dat pe capul tău [pe măsura] căilor tale, spune Adonai Domnul. Şi aşa ai atins necredinţa mai presus de toate nelegiuirile tale.'»

43. Acestea sînt toate cîte le-au spus împotriva ta într-un proverb, zicînd: «Cum [e] mama, şi fiica.»

44. Tu eşti fiica mamei tale, cea care şi-a părăsit bărbatul şi copiii; şi [eşti] sora surorilor tale, care şi-au părăsit bărbaţii şi copiii. Mama voastră [este] hetită, iar tatăl vostru amoreu.

45. Sora voastră cea mai mare [este] Samaria, ea şi fiicele ei, care locuieşte în stînga ta; şi sora ta cea mai tînără, cea care locuieşte în dreapta, este Sodoma şi fiicele ei.

46. Şi nu ai umblat pe căile lor şi nici nu ai făptuit după nelegiuirile lor doar într-o mică măsură, ci le-ai întrecut în toate căile tale.

47. Viu sînt eu, spune Adonai Domnul, dacă sora ta Sodoma, ea şi fiicele sale, a făcut aşa cum ai făcut tu şi fiicele tale.

48. Mai ales acesta [a fost] păcatul Sodomei, sora ta, trufia; în belşug de pîine şi în preaplin de vin s-au desfătat, ea şi fiicele ei; pe acestea le avea în stăpînire, ea şi fiicele ei, şi nu au întins o mînă celui sărac şi nevoiaş.

49. Şi s-au fălit şi au făcut nelegiuiri dinaintea mea şi le-am retezat, aşa cum am văzut.

50. Iar Samaria nu a greşit nici pe jumătate din greşelile tale. Şi tu ţi-ai înmulţit nelegiuirile deasupra lor şi le-ai îndreptăţit pe surorile tale cu toate fărădelegile pe care le-ai făptuit.

51. Tu poartă-ţi pedeapsa ta, fiindcă le-ai dus la pieire pe surorile tale cu greşelile tale, cu care te-ai abătut de la lege deasupra lor şi le-ai îndreptăţit pe ele [ridicîndu-le] deasupra ta. Şi ruşinează-te şi poartă-ţi înjosirea că le-ai îndreptăţit pe surorile tale.

52. Şi voi întoarce rătăcirile lor, rătăcirea Sodomei şi a fiicelor ei, şi voi întoarce rătăcirea Samariei şi a fiicelor ei şi voi întoarce rătăcirea ta în mijlocul lor,

53. Ca să-ţi porţi pedeapsa şi să fii înjosită după toate cîte le-ai făcut ca să mă mînii.

54. Şi sora ta Sodoma şi fiicele ei vor fi aşezate la loc, cum erau la început, şi Samaria şi fiicele ei vor fi aşezate la loc cum

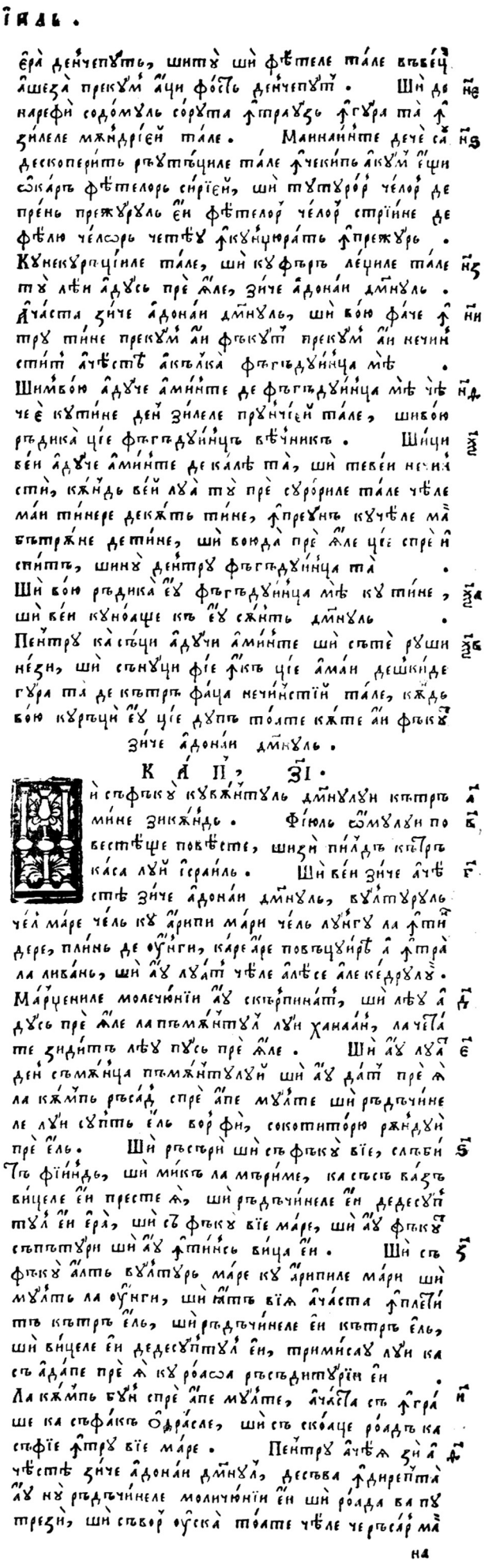

Biblia 1688, p. 544, col. 2

era de-nceput. Şi tu şi fêtele tale vă veţi aşeza, precum aţi fost de-nceput.

55. Şi de n-are fi Sodómul, soru-ta, într-auz în gura ta în zilele mîndriei tale,

56. Mai nainte de ce s-au descoperit răutăţile tale, în ce chip acum eşti ocară fêtelor Síriei şi tuturor celor de prenprejurul ei, fêtelor celor striine de fêliu, celor ce te-au încungiurat împrejur,

57. Cu necurăţiile tale şi cu fărălegile tale tu le-ai adus pre iale', zice Adonái Domnul.

58. Aceasta zice Adonái Domnul: 'Şi voiu face întru tine precum ai făcut, precum ai necinstit acêstea a călca făgăduinţa mea.

59. Şi-mi voiu aduce aminte de făgăduinţa mea cea ce e cu tine den zilele prunciei tale şi voiu rădica ţie făgăduinţă vêcinică.

60. Şi-ţi vei aduce aminte calea ta şi te vei necinsti cînd vei lua tu pre surorile tale cêle mai tinere decît tine împreună cu cêle mai bătrîne de tine şi voiu da pre iale ţie spre ispită şi nu dentru făgăduinţa ta.

61. Şi voiu rădica eu făgăduinţa mea cu tine şi vei cunoaşte că eu sînt Domnul,

62. Pentru ca să-ţi aduci aminte şi să te ruşinezi şi să nu-ţi fie încă ţie a mai deşchide gura ta de cătră faţa necinstii tale cînd voiu curăţi eu ţie după toate cîte ai făcut', zice Adonái Domnul.»"

Cap 17

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, povestêşte povêste şi zi pildă cătră casa lui Israíl.

3. Şi vei zice: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Vulturul cel mare, cel cu aripi mari, cel lungu la întindere, plin de unghi, care are povăţuirea a întra la Liván, şi au luat cêle alêse ale chedrului,

4. Margenile moleciunii au scărpinat şi le-au adus pre iale la pămîntul lui Hanaán, la cetate zidită le-au pus pre iale.

5. Şi au luat den sămînţa pămîntului şi au dat pre ea la cîmp răsad spre ape multe, şi rădăcinele lui supt el vor fi, socotitoriu rîndui pre el.

6. Şi răsări şi să făcu vie, slăbită fiind şi mică la mărime, ca să să vază viţele ei preste ea, şi rădăcinele ei dedesuptul ei era. Şi să făcu vie mare şi au făcut săpături şi au întins viţa ei.

7. Şi să făcu alt vultur mare cu áripile mari şi mult la unghi. Şi iată viia aceasta împletită cătră el şi rădăcinele ei cătră el, şi viţele ei dedesuptul ei. Trimis-au lui ca să adape pre ea cu roaoa răsăduturii ei.

8. La cîmp bun spre ape multe aceasta să îngraşe, ca să facă odrasle şi să scoaţe roadă, ca să fie întru vie mare'».

9. Pentru acêea, zi: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'De să va îndirepta? Au nu rădăcinele moliciunii ei şi roada va putrezi şi să vor usca toate cêle ce răsar mai //

Ms. 45, p. 637-638

era de-nceput, şi tu şi fêtele tale veţi aşeza în ce chip de-nceput eraţi.

55. Şi de are fi Sodómul soru-ta întru audzu întru gura ta, întru dzilele mîndriei tale:

56. Mai nainte de ce s-au dăscoperit răotăţile tale, în ce chip acum ocară eşti fêtelor Siríei şi a toate pren-pregiururile ei, fêtele celor striini de fêl, celor ci te-au împregiurat împrejur?
57. Cu necurăţiile tale şi cu fărădălegile tale tu le-ai adus pre iale, dzice Adonaí Domnul.

58. Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Şi voi face întru tine în ce chip ai făcut, cum ai necinstit blăstămul, acêstea a călca făgăduinţa mea.

59. Şi voi pomeni eu făgăduinţa mea, cei împreună cu tine, întru dzilele prunciei tale, şi voi scula mie făgăduinţă vêcinică.
60. Şi vei pomeni calea ta şi te vei necinsti cînd vei lua tu surorile tale cêle mai tînere decît tine, împreună cêle mai[90] bătrîne decît tine şi voi da pre iale ţie spre ispită şi nu dentru făgăduinţa ta.

61. Şi voi scula eu făgăduinţa mea împreună cu tine şi vei cunoaşte că eu-s Domnul,

62. Pentru ca să pomeneşti[91] şi să nu ştii *[638/1]* încă a dăşchide gura ⌊ta⌋ de cătră faţa necinstei tale, cînd voi curăţi eu ţie după toate cîte ai făcut', dzice Adonaí Domnul.»"

Ms. 4389, p. 785-786

au fost de-nceput, şi tu şi fêtele tale vă veţi aşăza cum aţi fost de-nceput.[152]

55. [56] Că nu va fi Sodómul, soru-ta, auzit în gura ta în zioa trufiei tale:

56. [57] Mai nainte de dăscoperirea răotăţilor tale, ca într-această vrême întru ocărîle fêtelor Siriei şi a tuturor celor ce sînt împrejurul tău, fêtele filistimlênilor[153], care te-au încunjurat împrejur?
57. [58] Păgîniile tale şi fărădelegile tale tu le-ai împreunat, zice Domnul Dumnezeu.

58. [59] Că aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Şi voiu face ţie cum ai făcut de te-ai păgînit ca să calci făgăduinţa mea.

59. [60] Şi eu îmi voiu aduce aminte făgăduinţa mea carea au fost cu tine den zilele tinerêţelor tale şi voiu aşăza ţie făgăduinţă vêcinică.
60. [61] Şi-ţi vei aduce aminte de căile tale[154] şi te vei ruşina cînd vei lua pre surorile tale cêle mai bătrîne cu cêle mai tinere decît tine. Şi le voiu da ţie întru îngrădire[155], ce nu den făgăduinţa ta.

61. [62] Şi voiu aşăza eu făgăduinţă cu tine şi vei şti că eu sînt Domnul,

62. [63] Ca să-ţi aduci aminte şi să-ţi fie ruşine şi să nu-ţi mai fie gura dăşchisă *[786/1]* pentru faţa ocării tale, cînd te voiu curăţi de toate cîte ai făcut.'»"

Versiunea modernă

erau la început, şi tu şi fiicele tale veţi fi aşezate la loc aşa cum eraţi la început.

55. Şi sora ta Sodoma nu [şi-a aflat] numele în gura ta în zilele trufiei tale:

56. Mai înainte să-ţi fie dezvăluite relele, chiar şi acum tu eşti în felul acesta învinuire pentru fiicele Siriei şi toate cele dimprejurul tău, fiicele străinilor care te înconjoară de jur-împrejur?
57. Necredinţele tale şi nelegiuirile tale tu le-ai purtat, spune Domnul.

58. Aşa spune Adonai Domnul: 'Şi voi face cu tine după cum ai făcut [şi tu], căci te-ai înjosit în acestea, ca să încalci legământul cu mine.

59. Şi eu îmi voi aminti de legământul meu cu tine, din zilele prunciei tale şi voi statornici cu tine legământ pe vecie.
60. Şi îţi vei aminti de calea ta şi vei fi înjosită să-ţi primeşti surorile cele mari laolaltă cu cele tinere şi ţi le voi da ca să zideşti, dar nu din legământul tău.

61. Şi eu voi statornici legământul meu cu tine şi vei şti că eu [sînt] Domnul,

62. Ca să-ţi aminteşti şi să te ruşinezi şi ca să nu mai fie în tine [dorinţa] să-ţi deschizi gura în faţa înjosirii tale, cînd eu m-am împăcat cu tine în toate cîte le-ai făcut', spune Adonai Domnul.»"

Cap 17

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, povestêşte povêste şi dzi pildă cătră casa lui Israil
3. Şi vei dzice: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Vulturul cel mare, cel cu aripi mari, cel lung la întindere, plin de unghi, carele are povăţuirea a întra la Livan, şi au luat cêle alêse a chedrului;

4. Marginile a moiciunei au scărpinat şi le-au adus pre iale la pămîntul Hanaan, la cetate zidită pusu-le-au pre iale.
5. Şi au luat dentru sămînţa pămîntului şi au dat pre ea la cîmpu răsad spre apă multă ⌊şi rădăcinile lui supt el vor fi⌋; socotitor rîndui pre el.

6. Şi răsări şi să făcu vie, slăbită fiind şi mică la mărime, ca să să vază viţele ei prestă ea şi rădăcinile ei dedesuptul ei era şi să făcu întru vie ⌊mare⌋ şi au făcut săpături şi au întinsu jancul ei.

7. Şi să făcu vultur altul mare la aripi, mult la unghi şi, iată, viia aceasta — împletită pregiur el şi rădăcinile ei cătră el şi viţele ei ⌊dedesuptul ei⌋ trimis-au lui ca să adêpe pre ea împreună cu bulgărul răsăditurei ei.

8. La cîmpu bun prestă apă multă, aceasta să îngraşi, ca să facă odrasle şi să scoaţă roadă, ca să fie întru vie mare.'»
9. Pentru acêea, dzi: «Acêstea dzice[92] Domnul: 'De să va îndrepta? Au nu rădăcinile moliciunei ei şi roada va putredi şi să vor usca toate cêle ce răsar mainte

Cap 17

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

2. „Feciorul omului, spune povêste şi zi pildă asupra casei lui Israil
3. Şi să zici: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Vulturul cel mare, cu áripi tari, lung cu întinderea, cela ce iaste plin de unghi, acesta are povêste să între în dumbravă şi să ia cêle alêse ale brazilor;

4. Şi au scărpinat marginea moliciunii şi le-au trecut în ţara lui Hanaan, în cetate întăritǎ le-au pus.

5. Şi au luat den roada pămîntului şi au dat în cîmp roditoriu, ca să întărească rădăcină asupra a multe ape învăţătură chibzuită.

6. Şi au răsărit şi fu vie mică şi slabă la mărirea vederii ei, viţa ei — într-însa şi rădăcina ei era supt dînsa; şi au fost vie şi au făcut[156] şi au întins înălţimea ei.[157]

7. Şi fu alt vultur mare, cu áripi mari şi cu unghi multe; şi, iată, viia aceasta se împleticiia de dînsul şi rădăcinile ei spre el şi viţele ei le întinse cătră dînsul, ca să-l adape cu căpuşile den mugurul răsădirei[158] sale.[159]

8. În pămînt bun, spre ape multe se-au sădit, ca să facă răsărire şi să aducă roadă, ca să fie în vie mare.'»

9. Pentr-acêea, zi: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Dară deaca se va îndirepta, dară, rădăcinile moliciunii ei şi roada ei, au nu va putrezi şi nu se va usca toată odrasla roadei

Capitolul al 17-lea
Vulturul cel mare

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, povesteşte o poveste şi spune o parabolă pentru casa lui Israel
3. Şi zi: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Vulturul cel mare, cel cu aripi mari, cel care le întinde pînă departe, cu multe gheare, cel care are în gînd să intre în Liban, şi-a luat pe alese din [ramurile] cedrului;

4. A rupt vîrfurile celor fragede şi le-a adus în ţara Canaanului, le-a dus în cetatea înconjurată de zid.

5. Şi a luat din sămînţa pămîntului şi a pus vlăstar într-o cîmpie udată de apă multă [[şi rădăcinile lui vor fi sub el]]; a aşezat-o în loc la vedere.

6. Şi a răsărit şi s-a făcut o vie firavă şi măruntă la înălţime, după cum se arăta; crenguţele îi erau pe ea şi rădăcinile îi erau mai jos; şi s-a făcut viţă [[mare]] şi a făcut vlăstare şi şi-a întins butuc înalt.

7. Şi a fost un alt vultur mare, cu aripi mari, cu multe gheare, şi iată: viţa aceasta răsucită înspre el, şi rădăcinile ei [răsucite] înspre el şi crenguţele [[dedesubtul ei]] i s-au întins spre el să o ude odată cu pămîntul în care era răsădită.

8. Într-o cîmpie frumoasă de la apa cea multă, ea creşte ca să facă muguri şi să poarte rod, ca să fie o viţă puternică.'»
9. De aceea, zi: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Să-i meargă bine? Oare rădăcinile tulpinii fragede şi rodul nu vor fi vătămate? Şi nu i se vor usca toate vlăstarele

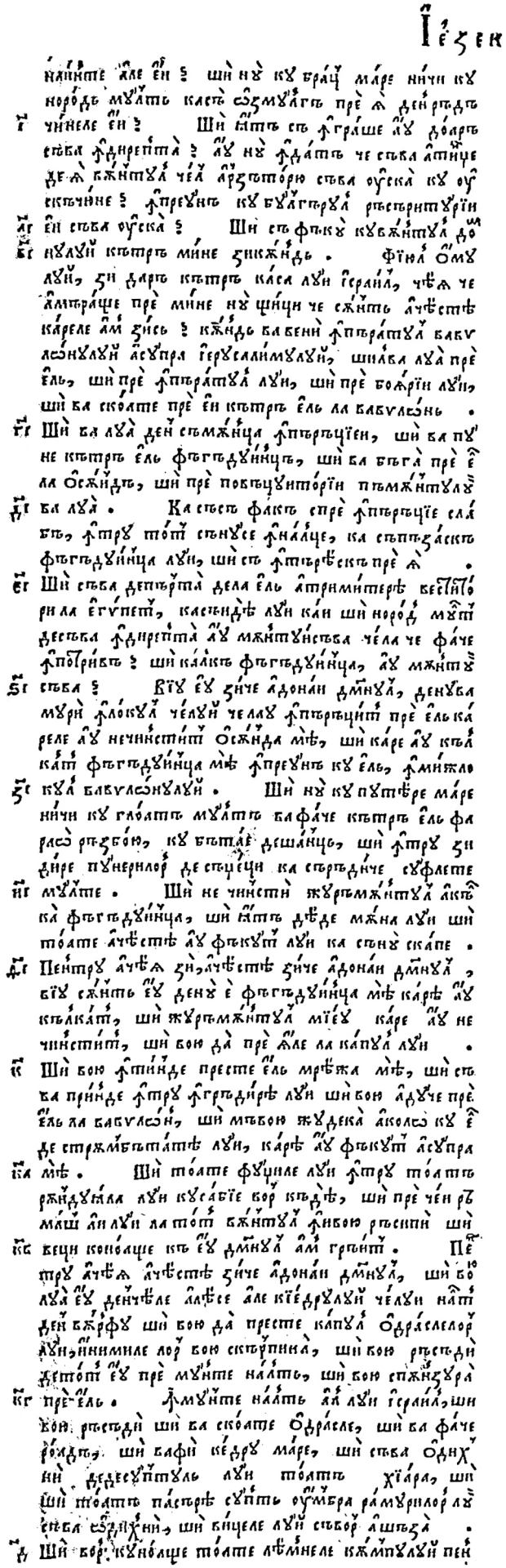

Biblia 1688, p. 545, col. 1

nainte ale ei? Şi nu cu braţ mare, nici cu norod mult ca să o zmulgă pre ea den rădăcinele ei.

10. Şi iată să îngraşe. Au doară să va îndirepta? Au nu îndată ce să va atinge de ea vîntul cel arzătoriu să va usca cu uscăciune? Împreună cu bulgărul răsăriturii ei să va usca?'»"

11. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

12. „Fiiul omului, zi dară cătră casa lui Israíl, cêea ce amăraşte pre mine: «Nu ştiţi ce sînt acêstea carele am zis? Cînd va veni împăratul Vavilónului asupra Ierusalímului, şi-l va lua pre el şi pre împăratul lui şi pre boiêrii lui şi va scoate pre ei cătră el la Vavilón,

13. Şi va lua den sămînţa împărăţiei şi va pune cătră el făgăduinţă şi va băga pre el la osîndă şi pre povăţuitorii pămîntului va lua,

14. Ca să să facă spre împărăţie slabă, întru tot să nu se înalţe, ca să păzască făgăduinţa lui şi să întărească pre ea.

15. Şi să va depărta de la el a trimiterea vestitori la Eghípet ca să-i dea lui cai şi norod mult. De să va îndirepta au mîntui-să-va cela ce face împotrivă? Şi calcă făgăduinţa au mîntui-să-va?

16. Viu eu, zice Adonái Domnul, de nu va muri în locul celui ce l-au împărăţit pre el, carele au necinstit osînda mea şi care au călcat făgăduinţa mea împreună cu el în mijlocul Vavilónului.

17. Şi nu cu putêre mare, nici cu gloată multă va face el cătră el Faraó războiu cu bătaie de şanţ şi întru zidire punerilor de săgeţi, ca să rădice suflete multe.

18. Şi necinsti jurămîntul a călca făgăduinţa şi iată dêde mîna lui şi toate acêstea au făcut lui, ca să nu scape».

19. Pentru acêea, zi: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Viu sînt eu de nu e făgăduinţa mea carea au călcat şi jurămîntul mieu care au necinstit, şi voiu da pre iale la capul lui.

20. Şi voiu întinde preste el mreaja mea şi să va prinde întru îngrădirea lui şi voiu aduce pre el la Vavilón şi mă voiu judeca acoló cu el de strîmbătatea lui carea au făcut asupra mea.

21. Şi toate fugile lui întru toată rînduiala lui cu sabie vor cădea, şi pre cei rămaşi ai lui la tot vîntul îi voiu răsipi şi veţi conoaşte că eu Domnul am grăit'».

22. «Pentru acêea, acêstea zice Adonái Domnul: 'Şi voiu lua eu den cêle alêse ale chiedrului celui nalt, den vîrfu, şi voiu da preste capul odraslelor lui. Inimile lor voiu scărpina şi voiu răsădi de tot eu pre munte nalt şi voiu spînzura pre el.

23. În munte nalt al lui Israíl şi voiu răsădi şi va scoate odrasle şi va face roadă şi va fi chedru mare şi să va odihni dedesuptul lui toată hiara şi şi toată pasărea supt umbra ramurilor lui să va odihni şi viţele lui să vor aşăza.

24. Şi vor cunoaşte toate lêmnele cîmpului pen- /

Ms. 45, p. 638

ale ei? Şi nu[93] cu braţ mare, nici cu nărod multu[94], ca să o zmulgă pre ea den rădăcinile ei.

10. Şi, iată, îngraşe-să. Au îndrepta-să-va? Au nu îndată ce să va atinge de ea vîntul cel ardzător să va usca cu uscăciune? Împreună cu bulgărul răsăritului ei să va usca.'»"

11. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
12. „Fiiul omului, dzi dară cătră casa lui Israil, cêea ce amărăşte ⌊pre mine⌋: «Nu ştiţi ce sînt acêstea carele am dzis? Cînd va veni împăratul Vavilónului asupra-i Ierusalimului şi-l va lua ⌊pre el şi⌋ pre împăratul ei şi pre boiêrii lui şi va scoate pre ei cătră el la Vavilon.

13. Şi va lua den *[638/2]* sămînţa împărăţiei şi va pune cătră[95] el făgăduinţă şi va băga pre el întru osîndă şi pre povăţuitorii pămîntului va lua,

14. Ca să să facă ⌊spre⌋ împărăţie slabă, întru tot să nu să înalţe, ca să păzască făgăduinţa lui şi să întărească pre ea.
15. Şi să va depărta[96] de la el a trimiterea vestitori la Éghiptu, ca să-i dea lui cai şi nărod mult. Au îndrepta-să-va? Au mîntui-să-va cela ce face împotrivă şi calcă făgăduinţa, au mîntui-să-va?

16. Viu — eu, dzice Adonaí Domnul, «De nu întru locul cel ce au împărăţit pre el, carele au necinstit osînda mea şi carele au călcat făgăduinţa mea, împreună cu el în mijlocul Vavilónului va muri.

17. Şi nu cu putêre mare, nici cu gloată multă va face cătră el Faraó războiu, întru lovitură de şanţu şi întru zidirea punerilor de săgeţi, ca să rădice suflete multe.

18. Şi necinstí jurămîntul a călca făgăduinţa şi, iată, dêde mîna lui şi toate acêstea au făcut lui; au scăpa-va?»

19. Pentru acêea, dzi: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Viu — eu, de nu făgăduinţa mea, carea au călcat, şi jurămîntul mieu, carele au necinstit, şi voi da pre iale la capul lui.
20. [97]Şi voi întinde prestă el mreaja mea şi să va prinde întru îngrădirea lui şi voi aduce pre el la Vavilon şi voi judeca-mă acoló cu el strîmbătatea lui, carea au strîmbat preste mine.

21. Şi toate fugile lui cu sabie vor cădea întru[98] rînduiala lui şi[99] pre cei rămaşi ⌊ai lui⌋ la tot vîntul voi sămăna şi veţi cunoaşte pentru căci eu, Domnul, am grăit.'»

22. ⌊Pentru acêea⌋, acêstea dzice Adonaí Domnul: «Şi voi lua eu dentru cêle alêse a chedrului celui înalt, den crêştet, şi voi da preste capul odraslelor ei, inimile lor voi scărpina şi voi răsădi de tot eu preste măgură înaltă şi voi spîndzura pre el

23. Întru măgură rădicată a lui Israil. Şi voi răsădi de tot pre el şi va scoate odraslă şi va face roadă şi va fi întru chedru mare. Şi să va odihni dedesuptul lui toată fiara şi toată pasărea supt umbra ramurilor lui să va odihni. Şi viţele lui să vor aşeza.

24. Şi vor cunoaşte toate lêmnele cîmpului pen-

Ms. 4389, p. 786

ei? Şi nu cu braţ mare, nici cu nărod mult, ca să o zmulgă den rădăcina ei.

10. Iată că iaste săditǎ, dară au pentru acêea va spori şi nu se va îndirepta? Dară deaca se va atinge de dînsa vîntul cel arzător, au nu se[160] va usca cu uscăciune? Şi se va usca denpreună cu căpuşile răsărirei sale.'»"

11. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

12. „Fecior de om, zi cătră casa cêea ce mă mînie: «Dară nu ştie ce închipuiêşte aceasta?» Zi cătră dînşii: «Iată, va veni împăratul Vavilónului în Ierusalim şi va lua pre împăratul[161] lui şi pre boiêrii lui şi-i va duce la dînsul în Vavilon.[162]

13. Şi va lua den neamul împărătesc[163] şi va face cu dînsul făgăduinţă; şi va lua de la dînsul jurămînt şi va lua pre căpeteniile ţărîi,

14. Ca să fie împărăţie slabă, ca să nu ne mai rădicăm, ce să păzim făgăduinţa lui şi să o păzim.

15. Cela ce se-au lepădat de dînsul şi au trimes soli în Eghípet, ca să-i dea *[786/2]* cai şi oameni mulţi, dară au mîntuitu-se-au sau se-au[164] îndireptat cela ce au făcut acêstea? Şi cel ce va călca făgăduinţa nici într-un chip nu se va mîntui?
16. Viu — eu, grăiêşte Adonai Domnul, că în locul împăratului care au împărăţit într-înşii, carele au hulit jurămîntul mieu şi au călcat făgăduinţa mea carea au avut cu dînsul în mijlocul Vavilónului, va muri.[165]

17. Şi nu cu putêre mare, nici cu oameni mulţi va face Faraon războiu împotriva lui cu şanţ şi cu îngrădire de azvîrliri de praştii, ca să concenească suflete multe.

18. Că au hulit jurămîntul ca să calce făgăduinţa şi, iată, au dat mîna sa şi au făcut acêstea toate şi au doară se va mîntui.»

19. Pentr-acêea, zi: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: 'Viu — eu[166], că jurămîntul care l-au hulit şi făgăduinţa carea o au călcat voiu pune pre capul lui.

20. [167]Şi voiu întinde mreaja mea asupra lui şi se va prinde întru ţinutul ei; şi-l voiu duce în Vavilon şi acolo[168] voiu judeca pentru nedireptatea lui, carea au făcut fără de direptate cătră mine întru toată fuga lui.

21. Şi toţi cei[169] aleşi[170] ai lui, cu toate lucrurile lor, vor cădea de sabie, şi pre cei rămaşi ai lor îi voiu răsipi cu tot vîntul; şi veţi şti că eu, Domnul, am grăit.'»

22. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: «Şi voiu lua[171] eu den cêle alêse ale chiedrului celui nalt den vîrf şi voiu da pre capul odraslei lui; scărpina-voiu den vîrful inimii lui şi voiu sădi eu în munte nalt

23. Şi-l voiu înălţa întru muntele cel nalt al lui Israil şi-l voiu sădi, şi va crêşte odrasle şi va face roadă şi va fi în chiedru mare. Şi vor lăcui supt dînsul toate pasările şi se vor odihni supt el toate fierile şi viţa lui se va tocmi.

24. Şi va şti tot copaciul de pre cîmp

Versiunea modernă

din jur? Şi nu într-un braţ puternic şi nici în oştire multă [va fi] tăierea ei din rădăcini.

10. Şi, iată: creşte. Să nu-i meargă bine? Să nu se usuce de uscăciune odată ce o atinge vîntul cel fierbinte? Se va usca odată cu pămîntul în care a răsărit.'»"

11. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

12. „Fiu de om, spune-i casei care [[mă]] întărîtă: «Nu aţi înţeles ce erau toate acestea?» Zi: «De cîte ori va veni regele Babilonului asupra [cetăţii] Ierusalimului, îl va lua [[pe el şi]] pe regele ei şi pe mai-marii ei şi îi va duce la sine, în Babilon.

13. Şi va lua din sămînţa regească şi va statornici legămînt cu el şi îl va lega cu jurămînt. Şi îi va lua pe cîrmuitorii pămîntului,

14. Ca să ajungă [[ca]] un regat slab în toate, să nu se ridice niciodată ca să-şi păstreze legămîntul şi să-l statornicească.
15. Şi se va răzvrăti împotriva lui şi îşi va trimite soli în Egipt, ca să-i dea cai şi oştire multă. Să-i meargă bine? [Ea,] care face ca duşmanul să fie mîntuit? Şi să fie mîntuită [ea,] care încalcă legămîntul?

16. Viu sînt eu, spune Adonai Domnul, chiar în locul în care regele este cel care îl face rege pe acesta , care a înjosit jurămîntul meu şi care a încălcat legămîntul meu, va muri cu el în mijlocul Babilonului.

17. Iar Faraon va face război asupra lui nu cu putere mare şi nici cu mulţime numeroasă, ci ridicînd întăritură şi construind turnuri pentru ţintaşi, ca să reteze vieţi.

18. Şi a înjosit juruinţa încălcînd legămîntul şi, iată, am dat mîna aceluia şi i-a făcut lui acestea toate; nu va găsi scăpare.»

19. De aceea, zi: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Viu sînt eu, legămîntul meu, pe care l-a încălcat, şi juruinţa mea, pe care a înjosit-o: acestea i le voi da asupra capului.
20. Şi îmi voi întinde năvodul asupra lui şi va fi prins în strînsoarea lui.

21. În orice bătălie de-a lui, vor cădea de sabie şi îi voi împrăştia pe cei ce-or mai rămîne în toate vînturile. Şi veţi şti că eu, Domnul, am vorbit.'»

22. [[De aceea]] spune Adonai Domnul: «Şi eu voi lua pe alese din [ramurile] cedrului, din vîrf voi tăia inimile şi eu le voi răsădi pe culmea muntelui; şi o voi arde

23. Pe creasta muntelui lui Israel şi o voi răsădi şi va avea mugure şi va face rod şi va ajunge un cedru mare şi îşi va găsi tihna sub el orice sălbăticiune şi orice pasăre îşi va găsi tihna sub umbra lui şi vlăstarele îi vor fi la loc.

24. Şi vor şti toate lemnele cîmpiei

Biblia 1688, p. 545, col. 2

tru că eu sînt Domnul, cel ce smerescu lemnul cel nalt, şi înalţ lemnul cel smerit şi usuc lemnul cel vêrde şi înverzesc lemnul cel uscat. Eu Domnul am grăit şi voiu face!'»"

Cap 18

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, ce e voao pilda aceasta întru fiii lui Israíl zicînd: «Părinţii au mîncat aguridă şi dinţii ficiorilor s-au strepezit!»?

3. Viu sînt eu, zice Adonai Domnul, de va mai fi grăită pilda aceasta întru Israil.

4. Căci toate sufletele ale mêle sînt. În ce chip sufletul tatălui, aşa şi sufletul fiiului, ale mêle sînt. Sufletul cel ce greşaşte acela va muri.

5. Iară omul care iaste direpţ, cela ce face judecată şi direptate,

6. Preste măguri nu va mînca şi ochii lui nu-i va rădica cătră idolii casii lui Israíl, şi pre muiêrea aproapelui său nu o va pîngări şi cătră muiêrea ce va avea pre sine nu se va apropiia.

7. Şi pre om nu va asupri, zălogul celui ce e datoriu va da înapoi şi jaf nu jăfuiêşte, pîinea lui celui flămînd o va da şi pre cel gol îmbrăca-l-va cu haină.

8. Şi argintul lui cu camătă nu-l va da şi adaos nu va lua. De la strîmbătate întoarce-va mîna lui, judecată direaptă va face întru mijlocul bărbatului şi întru mijlocul aproapelui lui.

9. Şi cu poruncile mêle au mers şi direptăţile mêle au păzit ca să le facă pre iale, direptul acesta iaste, cu viaţă va trăi, zice Adonai Domnul.

10. Şi de va naşte fiiu pierzătoriu, vărsătoriu fiind de sînge şi făcătoriu fiind de păcate, în calea tatălui lui celui direpţ n-au mers,

11. Ce şi preste munţi au mîncat şi muiêrea aproapelui său au spurcat,

12. Şi pre sărac şi pre mêser au asuprit şi jaf au jăfuit şi zălogul nu l-au dat înapoi şi la idoli au pus ochii lui, fărădelêge au făcut.

13. Cu camătă au dat şi adaos au luat. Acesta cu traiu nu va trăi. Toate fărădelegile acêstea au făcut, cu moarte se va omorî, sîngele lui asupra lui va fi.

14. Iară de va naşte fiiu şi va vedea toate păcatele tatălui care au făcut şi se va tême şi nu va face după iale,

15. Preste măguri n-au mîncat şi ochii lui n-au pus la poftele casei lui Israíl şi pre muiêrea aproapelui lui n-au spurcat,

16. Şi pre om n-au asuprit şi zălog n-au zălojit şi jaf n-au jăfuit, pîinea lui celui flămînd au dat şi pre cel gol l-au îmbrăcat cu haină,

17. Şi de la strîmbătate au întors mîna lui, camătă şi adaos n-au luat, direptate au făcut şi întru poruncile mêle au mers, nu va muri întru strîmbătăţile tatălui său, cu viaţă va trăi.

18. Iară tatăl lui de va necăji cu năcaz şi va jăfui jaf, împotrivă au făcut în mijlo- //

Ms. 45, p. 638-639

tru că eu — Domnul, cela ce smeresc lemnul[100] înalt şi înalţu lemnul smerit şi usuc lemnul vêrde[101]. Eu, Domnul, grăit-am *[639/1]* şi voi face.»"

Cap 18

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, ce-i voao pilda aceasta întru fiii lui Israil, dzicînd: «Părinţii au mîncat aguridă şi dinţii fiilor au strepezit»?[102]
3. Viu — eu, dzice Adonai Domnul, de să va face încă pilda aceasta, dzicîndu-să întru Israil[103].

4. Căci toate sufletile ale mêle sînt; în ce chip sufletul tatălui, aşa şi sufletul fiiului[104], ale mêle sînt; sufletul cel ce greşaşte, acela va muri.

5. Iară omul carele iaste drept, cela ce face judeţ şi dreptate,
6. Prestă măguri nu va mînca şi ochii lui nu-i va rădica către[105] chipurile casei lui Israil; şi pre muiêrea aproapelui său nu o va pîngări şi către[106] muiêre avînd pre sine nu să va apropia

7. Şi om nu va asupri, zălogul celui dator va da înapoi şi jac nu jecuiêşte şi[107] pîinea lui celui ce-i flămînd da-va şi pre cel gol îmbrăca-l-va cu haină;

8. ⌊Şi⌋ argintul lui cu camătă nu-l va da şi adaos nu va lua, dentru strîmbătate întoarce-va mîna lui. Judeţ drept va face întru mijlocul bărbatului şi ⌊întru mijlocul⌋ aproapelui lui.

9. Şi cu porîncele mêle au mersu şi dreptăţile mêle au păzit, ca să le facă pre iale. Drept acesta iaste, cu viaţă va trăi, dzice Adonai Domnul.

10. Şi de va naşte fiiul omorîtor, vărsător fiind de sînge şi făcător fiind de păcate, calea tatălui lui celui drept n-au mersu,
11. Ce şi preste munţi au mîncat şi muiêrea aproapelui său au spurcat

12. Şi pre sărac şi pre mêser au asuprit şi jac au jecuit şi zălogul nu l-au dat înapoi; fărădălêge au făcut şi la chipuri au pus ochii lui[108],
13. Cu camătă au dat şi adaos au luat. Acesta cu trai nu va trăi, toate fărădălegile acêstea au făcut, cu moarte să va omorî, sîngele lui prestă el va fi.

14. Iară de va naşte fiiu şi va vedea toate păcatele tatălui lui, carele au făcut, şi să va tême şi nu va face după iale,
15. Preste măguri n-au mîncat şi ochii lui n-au pus la poftele casei lui Israil şi pre muiêrea aproapelui lui n-au spurcat
16. Şi pre om n-au asuprit şi zălog n-au zălojit şi jaf n-au jefuit; pîinea lui celui flămînd au *[639/2]* dat şi pre cel gol l-au îmbrăcat cu haină,

17. Şi de la strîmbătate au înturnat mîna lui, camătă şi adaos n-au luat; dreptate au făcut şi întru porîncele mêle au mersu. Nu va muri întru strîmbătăţile tatălui lui, cu viaţă va trăi.
18. Iară tatăl lui, de va năcăji cu năcaz şi va jehui jaf, împotrivă au făcut în mijlo-

Ms. 4389, p. 786-787

că eu, Domnul, înalţ copaciul cel smerit şi smeresc copaciul cel nalt şi usuc copaciul cel vêrde şi înfrunzesc copaciul cel uscat; eu, Domnul, am grăit şi am făcut.»"

Cap 18

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[172]

2. „Fecior de om, ce iaste între voi, între feciorii lui Israil, această pildă, de ziceţi: [173]«Părinţii au mîncat aguridă, iar dinţii feciorilor lor au strepezit»?
3. Viu — eu, zice Adonai Domnul, de va mai fi grăită pilda aceasta întru Israil!

4. Că iată, toate sufletele sînt *[787/1]* ale mêle; cum iaste sufletul tatălui, aşijderea şi sufletul feciorului iaste al mieu; sufletul cel ce va face păcatul, acela va muri (şi dinţii celui ce au mîncat agurida vor strepezi).
5. Iară omul cel ce va face judecată şi va fi direpţ,

6. În munţi nu va mînca[174] şi ochii săi nu şi-i va rădica asupra idolilor casei lui Israil şi pre muiêrea vecinului său nu o va pîngări şi de muiêrea carea va avea necurăţie pre dînsa nu se va apropiia[175]

7. Şi pre om nu va asupri şi va da îndărăt zălogul datornicului şi cu jaful nu va jăfui; [176]pîinea sa o va da celui flămînd şi pre cel gol îl va îmbrăca în haină;

8. Şi banii săi nu-i va da în dobîndă şi mai mult nu va lua; şi mîna sa şi-o va întoarce de către nedireptate şi va face judecată între oameni şi între priêtenii săi;

9. Şi va umbla întru poruncile mêle şi va păzi judecăţile mêle de le va face; acesta iaste direpţ şi va trăi traiu, zice Adonai Domnul.

10. Iar de va naşte fecior ucigătoriu şi vărsătoriu de sînge şi făcătoriu de păcate [11] şi nu va umbla pre calea cea direaptă a tătîne-său,
11. Ce va face jărtve[177] în munţi şi va pîngări muiêrea vecinului său[178]

12. Şi va asupri pre cel sărac şi pre cel mêser şi va lua[179] cu de-a sila şi zălogul nu-l va da îndărăt şi va pune ochii săi către idoli de va face fărădelegiuiri,
13. Şi va lua ce au dat cu dobîndă, unul ca acesta au doară va trăi cu traiu? Nu va trăi, ce făcînd acêste răotăţi toate, cu moarte va muri şi sîngele lui va fi asupra lui.

14. Iar carele va naşte fecior, şi el văzînd fărădelegile tătîne-său care au făcut, îi va fi frică şi nu va face ca acêlea,
15. În munţi nu va mînca[180] şi ochii săi nu şi-i va pune către idolii casei lui Israil şi pre muiêrea vecinului său nu o va pîngări
16. Şi pre om nu va năpăstui şi dobîndă nu va lua şi cu jaful nu va lua, pîinea sa o va da flămîndului şi pre cel gol îl va îmbrăca cu haină şi mîna sa şi-o va întoarce de nedireptate,[181]
17. Şi au dat împrumut şi dobîndă nu va lua; şi va face judecată şi va umbla în porîncile mêle; unul ca acesta nu va muri întru nedireptăţile tătîne-său, ce cu traiu va trăi.
18. Că tată-său pentru căci au făcut, pentru căci au năcăjit cu năcaz şi au jăfuit şi au făcut *[787/2]* lucru rău în mijlo-

Versiunea modernă

că eu, Domnul, [sînt] cel care doboară lemnul cel înalt şi cel care înalţă lemnul cel doborît şi care usucă lemnul cel verde şi face să înflorească lemnul cel uscat; eu, Domnul, am vorbit şi voi făptui.»"

Capitolul al 18-lea
Strepezitul dinţilor

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, ce [înseamnă] proverbul acesta la voi, între fiii lui Israel, care spun: «Taţii au mîncat aguridă şi copiilor li s-au strepezit dinţii»?
3. Viu sînt eu, spune Adonai Domnul, acest proverb nicidecum nu va mai fi spus în Israel.

4. Căci toate sufletele sînt ale mele; după cum [este] sufletul tatălui, aşa [este] şi sufletul fiului, ale mele sînt; sufletul care greşeşte, acela va muri.

5. Iar omul care va fi drept, care va împlini judecata şi dreptatea,
6. [Care] pe munţi nu va mînca şi ochii nu şi-i va ridica la scornelile casei lui Israel şi pe nevasta vecinului său nu o va pîngări şi de femeia aflată la regula ei nu se va apropia

7. Şi pe nici un om nu-l va împila, ci-i va da îndărăt datornicului chezăşia şi nu se va face vinovat de nici o hoţie, îşi va da pîine celui nevoiaş şi îl va îmbrăca pe cel gol;

8. [[Şi]] nu-şi va da banii cu camătă şi nu va lua [cîştig] îmbelşugat şi îşi va întoarce mîna de la nedreptate, va face judecată dreaptă între un om şi [[între]] vecinul lui

9. Şi va umbla după poruncile mele şi va păzi îndreptările mele, să le împlinească – [acela] negreşit va trăi, spune Adonai Domnul.

10. Iar dacă i se va naşte un fiu [rău] ca ciuma, care varsă sînge şi face păcate, nu umblă pe calea tatălui său celui drept,
11. Ci pe munţi a mîncat şi nevasta vecinului a pîngărit-o

12. Şi pe sărac şi pe nevoiaş l-a împilat şi de hoţie s-a făcut vinovat şi chezăşia nu a dat-o îndărăt şi şi-a îndreptat ochii spre idoli, a făcut nelegiuirea,
13. Cu camătă a dat şi [cîştig] îmbelşugat a luat, acesta negreşit nu va trăi: a făcut toate nelegiuirile acestea, [atunci] negreşit va muri, iar sîngele lui va fi asupra ta.

14. Dacă i se va naşte fiu, iar [fiul] vede toate păcatele tatălui său, pe care le-a făptuit, şi se teme şi nu făptuieşte după ele,
15. Şi pe munţi nu se înfruptă şi ochii nu şi-i ridică la scornelile casei lui Israel şi nu o pîngăreşte pe nevasta vecinului
16. Nu a împilat [nici] un om şi chezăşia nu a oprit-o şi de hoţie nu s-a făcut vinovat, pîinea şi-a dat-o celui nevoiaş şi pe cel gol l-a îmbrăcat,

17. Şi şi-a întors mîna de la nelegiuire, nu a luat camătă îmbelşugată, a împlinit dreptate şi a umblat în legile mele: nu va muri în nelegiuirile tatălui său, negreşit va trăi.
18. Dacă însă tatăl lui cu împilare împilează şi în păcat păcătuieşte, a făptuit [fapte] potrivnice în mijlo-

фмѕ Iезек

Biblia 1688, p. 546, col. 1

кꙋл̀ нтро́дꙋлꙋй мїе́ꙋ, шн̀ ва мꙋрѝ ѳтрꙋ стрѫ̄
ѳ бꙋтꙋцнле лꙋй. Шн̀ вецѣ зи́че пентрꙋ кѣчи
наꙋ лꙋа́т фечо́рꙋл̀ стрѫмбꙋтꙋа́тѣ та́тꙋлꙋй
сꙋ́ѫ: кѣчи фечо́рꙋл̀ дирепта́те шн̀ мѝлꙋ лꙋ ф
кꙋт̑, тоа́те легюи́рнле мѣ́ле лꙋ пъзи́т̑, шн̀ лѣ
к фꙋкꙋт̑ пре ѫ̄ле, кꙋ вїа́цъ ва трꙋ́н. Ѝ̑ѳ сѫ̄
флетꙋ́л̀ чел̀ че грешѫ́ще а̑чела ва мꙋрѝ, ѳ̑ѳ фїꙗ̑
нѣ́ка лꙋа̀ стрѫмбꙋта́тѣ пъри́нтелꙋй сꙋ́ѫ, шн̀
та́тꙋл̀ нѣ́ка лꙋа̀ стрѫмбꙋта́тѣ фїꙗлꙋй лꙋй,
дирепта́тѣ дире́птꙋлꙋй престе е̑л̀ блафн̀, шн̀
фъръделѣ́цѣ че́лꙋй фъръделѣ́це престе е̑л̀ блафн̀.
кл Шн̀ чел̀ фъръделѣ́це десе́ва ѳто́арче дн̑ то́оате
фъръделе́унле лꙋй ка́ре лꙋ фꙋкꙋт̑, шн̀ ва пъзи̑
то́оате порꙋ́нчнле мѣ́ле, шн̀ ва фа́че дирепта́те
шн̀ мѝлꙋ кꙋ вїа́цъ ва трꙋ́н шн̀ нѣ́ка мꙋрѝ.
кв То́оате стрѫмбꙋтъцнле лꙋй кѫ́те лꙋ фꙋкꙋт̑ нѣ
себо́р̑ поменѝ, че ѳтрꙋ дирепта́тѣ лꙋй ка́рѣ лꙋ
кг фꙋкꙋт̑ ва трꙋ́н. Ѧ̑ кꙋ бре́ве бо́ю вр̑ѫ мо́ар
тѣ че́лꙋй фъръделѣ́це зи́че а̑до́най дн̑нꙋ́ль ка
сѫ́ть ѳто́арѣ е̑л̀ дн̑ ка́лѣ лꙋй чѣ рѫ̄, шн̀ сѫ
кд трꙋмѣ́ск̑ е̑ль: Шн̀ кѫ́нде сѫ́ва ѳто́арче чел̀
дире́пть дн̑ дирепта́тѣ лꙋй, шн̀ фа́че стрѫм
бꙋта́тѣ дꙋпъ то́алѣ стрѫмбъцнле ка́релѣ фꙋкꙋ
ѫ̄ фъръделѣ́це то́алѣ дире́пцнле лꙋ ка́релѣ а̑ фꙋкꙋ
нѫ̄ѕъворь поменѝ ѳтрꙋ грешала лꙋй ка́рѣ лꙋ гре
ши́нть, шн̀ ѳтрꙋ пъка́тле лꙋй ка́релѣ лꙋ пъкъ
кѣ тꙋ́нть ѳтрꙋ ѫ̄ле вамꙋрѝ. Шн̀ а̑ци зи́сѣ нѣ
ва ѳдирепта̀ ка́лѣ дмн̑нꙋлꙋй а̑скꙋта́ци да́рѣ
то́атъ ка́са лꙋй їсраи́ль лꙋ ка́лѣ мѣ нѣ́ка ѳдн
репта̀? а̑ꙋнꙋ ка́лѣ бо́аспрѣ ѳдирептъ̑ѕъ?
кѕ а̑торкнѝдꙋсе дире́птꙋль дн̑ дирепта́тѣ лꙋй,
шн̀ ва фа́че грешалъ, шн̀ ва мꙋрѝ ѳтрꙋ ѫ̄, ѳ
трꙋ грешала ка́рѫ лꙋ фꙋкꙋтъ ѳтрѫ́нса ва мꙋ
кз рѝ. Шн̀ кѫ́нде сѫ́ва ѳто́арче че́ль фъръ де
лѣ́це дела̀ фъръ де лѣ́цѣ лꙋй ка́рѣ лꙋ фꙋкꙋтъ
шн̀ ва фа́че жꙋдека́тъ, шн̀ дирепта́те а̑че́ста
кѝ сꙋфлетꙋ́ль лꙋй лꙋ пъзи́тъ. Шн̀ пъзѣ шн̀
ѳто́арсѣ дентрꙋ то́оате нескꙋрѣцѝнле лꙋй ка́ре
ле лꙋ фꙋкꙋт̑, кꙋвїа́цъ ватрѣ̀ шн̀ нѣ́ка мꙋрѝ.
кѳ Шн̀ зи́кѣ ка́са лꙋй їсраи́ль нꙋ ѳдирептъ̑ѕъ ка́лѣ
дмн̑нꙋлꙋй ка́са лꙋй їсраи́ль ка́лѣ мѣ нꙋ ѳдирепъ
тъ̑ѕъ? лꙋ ка́лѣ бо́аспрѣ нꙋ ѳдирептъ̑ѕъ?
л Префѣще ка́релѣ дꙋпъ ка́лѣ лꙋй жꙋдека́вою прѣ
бо́й ка́са лꙋй їсраи́ль, зи́че а̑доная́ дмн̑нꙋль, ѳ
то́арчецнъ шнѣ ѳто́арчецн де кѣтрꙋ то́алѣ
нескꙋрѣцѝнле бо́аспрѣ, шн̀ нꙋ́вор̑фи бо́аспрѣ чер̑
лѣ та́ре де стрѫмбꙋта́тѣ. Лепъдѫ́ци дела̀
бо́й то́оате нескꙋрѣцѝнле бо́аспрѣ, ка́релѣ а̑ци ѳ
кꙋт̑ спрѣ̀ мѝне, шн̀ фа́чецн бо́аспрѣ ѝнимъ но́аспрѣ
шидꙋх̑ но́ꙋ, шн̀ фа́чецн то́оате порꙋ́нчнле мѣ́ле,
лѣ шн̀ пентрꙋ чѐ мꙋрѝцн ка́са лꙋй їсраи́ль? Зи́че
дмн̑нꙋ́л̀ пентрꙋ кѣ нꙋ́вою мо́арѣтъ че́лꙋй чемо́аре,
зи́че а̑доно́ дмн̑нꙋ̑ шн̀ кѣ ѳто́арчецѣ̀ шѣ́ецнтрѣ̀.

К А̑ П̑ ѳ̑І.

лѣ Ѝ тꙋ̀ фи́ꙗ сѫ̄мꙋлꙋй а̑ пла́нцере прѣ́сте
ѳ бо́аренꙋль лꙋй їсраи́ль. Шн̀ кѣ́н зи́че
ли чѐ ма́йка та̀ пꙋ́й дела́ѕ ѳмн̑ѫлокꙋль
ле́нлорь сѣнъсѣ̀? ѳмн̑ѫлокꙋль ле́нлорь
ѳмꙋ́ѫцн пꙋ́ѭй е̑н̑? Шн̀ сѣрѝ оу̑нꙋль

cul nărodului mieu şi va muri întru strîmbătăţile lui.

19. Şi veţi zice: «Pentru căci n-au luat feciorul strîmbătatea tatălui său?». Căci feciorul direptate şi milă au făcut, toate legiuirile mêle au păzit şi le-au făcut pre iale cu viaţă va trăi.

20. Iară sufletul cel ce greşaşte, acela va muri. Iară fiiul nu va lua strîmbătatea părintelui său şi tatăl nu va lua strîmbătatea fiiului lui. Direptatea direptului preste el va fi şi fărădelêgea celui fărădelêge preste el va fi.

21. Şi cel fărădelêge de se va întoarce den toate fărădelegile lui care au făcut şi va păzi toate poruncile mêle, şi va face direptate şi milă, cu viaţă va trăi şi nu va muri.

22. Toate strîmbătăţile lui, cîte au făcut, nu se vor pomeni, ce întru direptatea lui carea au făcut va trăi.

23. Au cu vrêre voiu vrea moartea celui fărădelêge, zice Adonai Domnul, ca să să întoarcă el den calea lui cea rea şi să trăiască el?

24. Şi cînd să va întoarce cel dirept den direptatea lui şi face strîmbătate după toate strîmbătăţile carele au făcut cel fărădelêge, toate direptăţile lui carele au făcut nu să vor pomeni întru greşala lui, carea au greşit, şi întru păcatele lui, carele au păcătuit, întru iale va muri.

25. Şi aţi zis: «Nu va îndirepta calea Domnului». Ascultaţi dară, toată casa lui Israíl, au calea mea nu va îndirepta? Au nu calea voastră îndireptează?

26. Întorcîndu-se direptul den direptatea lui şi va face greşală, şi va muri întru ea. Întru greşala carea au făcut într-însa va muri.

27. Şi cînd să va întoarce cel fărădelêge de la fărădelêgea lui carea au făcut şi va face judecată şi direptate acesta sufletul lui au păzit.

28. Şi văzu şi-l întoarsă dentru toate necurăţiile lui carele au făcut, cu viaţă va trăi şi nu va muri.

29. Şi zic casa lui Israíl: «Nu îndireptează calea Domnului». Casa lui Israíl, calea mea nu îndireptează? Au calea voastră nu îndireptează?

30. Pre fieştecarele după calea lui judeca-voiu pre voi, casa lui Israíl, zice Adonái Domnul, întoarceţi-vă şi vă întoarceţi de către toate necurăţiile voastre şi nu vor fi voao spre certare de strîmbătate.

31. Lepădaţi de la voi toate necurăţiile voastre[11], carele aţi făcut spre mine, şi faceţi voao inimă noao şi duh nou, şi faceţi toate poruncile mêle. Şi pentru ce măriţi, casa lui Israíl?

32. Zice Domnul. Pentru că nu voiu moartea celui ce moare, zice Adonai Domnul, şi vă întoarceţi şi veţi trăi".

Cap 19

1. „Şi tu, fiiul omului, ia plîngere preste boiêrenul lui Israíl.

2. Şi vei zice: «Ce e maica ta? Puiu de leu. În mijlocul leilor să născu, în mijlocul leilor înmulţi puii ei.

3. Şi sări unul /

Ms. 45, p. 639-640

cul nărodului mieu şi va muri întru strîmbătăţile lui.

19. Şi veţi dzice: «Ce-i, că n-au luat ficiorul strîmbătatea tatălui său?» Căci ficiorul dreptate şi milă au făcut, toate legiuirile mêle le-au păzit şi le-au făcut pre iale; cu viaţă va trăi.

20. [109]Iară sufletul cel ce greşaşte, acela va muri, iară fiiul nu va lua strîmbătatea părintelui său şi tatăl nu va lua strîmbătatea fiiului lui; dreptatea dreptului prestă el va fi şi fărădălêgea celui fărădălêge prestă el va fi[110].

21. Şi cel fărădălêge, de să va întoarce dentru toate fărădălegile lui carele au făcut şi va păzi toate porîncele mêle şi va face dreptate şi milă, cu trai va trăi şi nu va muri.

22. Toate strîmbătăţi lui, carele au făcut, nu să vor pomeni, ce întru dreptatea lui, carea au făcut, trăi-va.

23. [111]Au cu voia[112] voi vrea moartea celui fărădălêge, dzice Adonaí Domnul, ca a să întoarce el dentru calea lui cea rea şi să trăiască el?

24. Şi cînd să va întoarce dreptul dentru dreptatea lui şi face strîmbătate după toate strîmbătăţile carele au făcut cel fărădălêge, toate dreptăţile lui, carele au făcut, nu să vor pomeni întru greşala lui carea au greşit şi, întru păcatele lui carele au păcătuit, întru iale va muri[113].

25. [114]Şi aţi dzis: «Nu să va isprăvi calea Domnului.» Ascultaţi, dară, ⌊toată⌋ casa Israil: Au calea mea nu isprăvêşte? Au calea voastră nu isprăvêşte?

26. Întorcîndu-să dreptul dentru dreptatea lui şi va face greşală, şi va muri întru ea, întru greşala carea au făcut, întru însă va muri.

27. Şi întorcîndu-să cel fărădălêge despre fărădălêgea lui carea au făcut şi va face judeţ şi dreptate, acesta sufletul lui au păzit

28. Şi văzu şi să întoarse dentru toate necurăţiile lui carele au făcut; cu viaţă va vieţui ⌊şi⌋ nu va muri.

29. Şi dzic casa lui Israil: «Nu isprăvêşte calea Domnului». Au nu calea mea *[640/1]* isprăvêşte, casa Israil? Au nu calea voastră nu isprăvêşte?

30. Pre fieştecarele după calea lui judeca-voi pre voi, casa Israil, dzice Adonaí Domnul. [115]Întoarceţi-vă şi vă înturnaţi de către toate necurăţiile voastre şi nu vor fi voao spre certare de strîmbătate.

31. Lepădaţi de la voi toate necurăţiile voastre, carele aţi făcut la mine, şi faceţi voao inimă noao şi duh nou ⌊şi faceţi toate porîncele mêle⌋ şi pentru căci muriţi, casa Israil?

32. ⌊Dzice Domnul⌋:[116] Pentru căci nu voi moartea celui ce moare, dzice Adonaí Domnul, şi întoarceţi-vă şi veţi trăi.

Cap 19

1. Şi tu, fiiul omului, ia plîngere preste boiêriul lui Israil

2. Şi vei dzice: «Ce maica ta? Pui de leu întru mijlocul leilor să născu; întru mijlocul leilor înmulţi ţîncii ei.

3. Şi sărí unul

Ms. 4389, p. 787-788

cul nărodului, iată că au murit în nedireptatea sa.

19. Iar voi ziceţi: «Pentru ce n-au luat feciorul nedireptăţile tătîne-său?» Iată, vezi că feciorul au făcut direptate şi milostenie, toate porîncile mêle le-au păzit şi le-au făcut şi trăiêşte cu traiu.

20. [182]Sufletul cel ce va face păcatul acela va muri iar feciorul nu va lua nedireptăţile tătîne-său, nici tatăl nu va lua nedireptăţile fiiu-său, ce direptatea celui dirept va fi pre dînsul şi fărădelegiuirea celui fărădelegiuitor[183] va fi iar pre dînsul.[184]

21. Şi făcătoriul cel fără de lêge, deaca se va întoarce den toate fărădelegile care au făcut şi va păzi toate porîncile mêle şi va face judecată şi direptate şi milostenie, cu traiu va trăi şi nu va muri.

22. Nici o fărădelêge den cîte au făcut nu i se vor aduce aminte; întru direptatea sa, carea au făcut, va trăi.

23. [185]Dară au voiesc eu moartea celui păcătos, zice Adonai Domnul, şi nu-mi iaste voia să se întoarcă den calea sa cea rea şi să fie viu?

24. Că de se va întoarce cel dirept den calea sa şi va face nedireptate, după toate nelegiuirile care au făcut cel făcător de fărădelêge, au doară va trăi? Că nici o direptate den cêle ce au făcut nu se va mai pomeni, ce în călcarea carea au călcat şi în păcatele lui care au greşit, într-acêlea va muri.[186]

25. Şi aţi zis: «[187]Nu iaste calea Domnului direaptă.» Ascultaţi, dară, casa lui Israil: Dară calea mea au nu iaste direaptă şi au doară nici calea voastră nu se va îndirepta?

26. Şi deaca se va întoarce cel dirept den direptatea sa şi va face păcat, cela ce l-a făcut într-însul va muri.

27. Şi deaca se va întoarce cel făcător de fărădelêge den fărădelêgea sa carea au făcut şi va face judecată şi direptate, acela au mîntuit sufletul său

28. Şi văzînd[188], se-au întors den fărădelêgea sa carea au făcut; cu traiu va trăi şi nu va muri.

29. Şi zice casa lui Israil: «Nu iaste calea Domnului direaptă.» Dară au nu iaste calea mea direaptă, o, casa lui Israil, şi calea voastră au doară nu se va îndirepta?[189]

30. Drept acêea, pre fieştecare după a lui cale îl voiu judeca, casa lui Israil, zice Adonai Domnul. [190]Întoarceţi-vă şi vă lepădaţi de toate păgînătăţile voastre şi nu va fi voaoă întru .....[191].

31. Lepădaţi de la voi nedireptăţile şi toate *[788/1]* păgînătăţile voastre care aţi păgînit către mine şi faceţi voaoă inimă noaoă şi duh nou! Dară pentru ce muriţi, casa lui Israil?

32. [192]Că nu voiesc eu moartea celui păcătos, ca să moară, zice Adonai Domnul, ce să se întoarcă den calea sa şi să trăiască sufletul lui, zice Adonai Domnul; deci vă întoarceţi şi veţi fi vii.

Cap 19

1. Iară tu ia plîngere asupra boiêrilor lui Israil

2. [1] Şi să zici către dînşii:[193] [2] «Pentru ce mumă-ta, leoaica, se-au culcat în mijlocul leilor şi în mijlocul leilor au înmulţit puii ei.

3. Şi au sărit unul

Versiunea modernă

cul poporului meu şi va muri în nelegiuirea sa.

19. Şi veţi spune: «De ce nu a luat [asupra sa] fiul nelegiuirea tatălui său?» Pentru că fiul s-a purtat cu dreptate şi îndurare, s-a ţinut de toate legile mele şi le-a făptuit: negreşit va trăi.

20. Iar sufletul care a păcătuit va muri; iar fiul nu va lua [asupra sa] nelegiuirea tatălui său şi nici tatăl nu va lua [asupra sa] nelegiuirea fiului său. Dreptatea celui drept va fi asupra sa şi nelegiuirea nelegiuitului va fi asupra sa.

21. Şi dacă nelegiuitul se va întoarce de la toate nelegiuirile lui, pe care le-a făptuit, şi va păzi toate poruncile mele şi se va purta cu dreptate şi îndurare, negreşit va trăi, nicidecum nu va muri.

22. Toate încălcările lui, cîte le-a comis, vor fi dat uitării; în dreptatea lui, pe care a făptuit-o, va trăi.

23. Să doresc negreşit moartea nelegiuitului, spune Adonai Domnul, cum [doresc] ca acela să se întoarcă de pe calea cea rea şi să trăiască?

24. Iar cînd cel drept se întoarce de la dreptatea lui şi făptuieşte nedreptatea, după toate nelegiuirile pe care le-a făptuit nelegiuitul, toate faptele lui de dreptate, pe care le-a făptuit, vor fi date uitării. În încălcarea lui, pe care a comis-o, şi în păcatele lui, în care a păcătuit, în acelea va muri.

25. Şi aţi spus: «Nu este dreaptă calea Domnului.» Ascultaţi acum, casă [[întreagă]] a lui Israel: Oare calea mea nu este dreaptă? Nu cumva calea voastră nu este dreaptă?

26. Atunci cînd cel drept se va întoarce de la dreptatea lui şi va comite o încălcare, şi va muri, în încălcarea pe care a comis-o, în aceea va muri.

27. Şi cînd nelegiuitul se va întoarce de la nelegiuirea lui, pe care a făptuit-o, şi va face judecată şi dreptate, acesta şi-a păstrat sufletul

28. Şi se va întoarce de la toate necredinţele lui, pe care le-a făptuit, negreşit va trăi, nicidecum nu va muri.

29. Şi au spus [cei din] casa lui Israel: «Nu este dreaptă calea Domnului.» Oare calea Mea nu este dreaptă, casă a lui Israel? Nu cumva calea voastră nu este dreaptă?

30. Vă voi judeca pe fiecare după calea lui, casă a lui Israel, spune Adonai Domnul; îndreptaţi-vă şi întoarceţi-vă de la toate necredinţele voastre şi nu vi se vor transforma în pedeapsă a nelegiuirii.

31. Îndepărtaţi-vă de la toate necredinţele voastre, în care mi-aţi fost necredincioşi, şi faceţi-vă inimă nouă şi suflet nou. De ce să muriţi, casă a lui Israel?

32. [[Spune Domnul]]: Pentru că nu doresc moartea celui care moare, spune Adonai Domnul; şi întoarceţi-vă şi veţi trăi.

Capitolul al 19-lea

Puiul de leu

1. Iar tu porneşte un bocet pentru mai-marele lui Israel

2. Şi zi: «Ce [a făcut] mama ta? Un pui: În mijlocul leilor s-a născut, în mijlocul leilor şi-a înmulţit puii.

3. Iar unul dintre puii ei

Biblia 1688, p. 546, col. 2

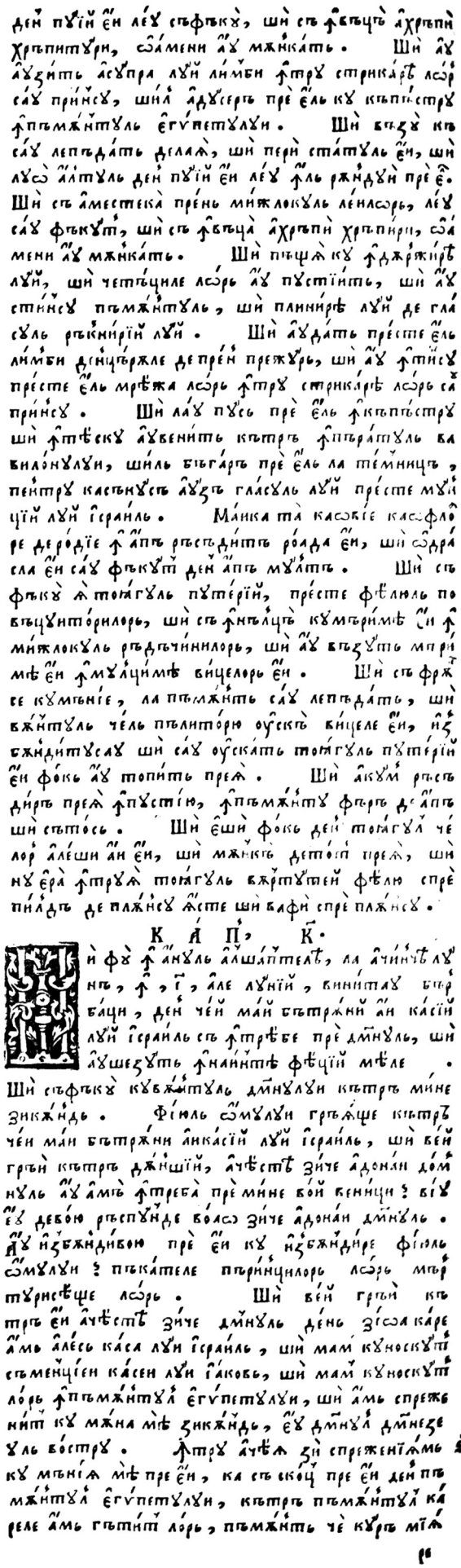

den puii ei, leu să făcu şi să învăţă a hrăpi hrăpituri, oameni au mîncat.

4. Şi au auzit asupra lui limbi. Întru stricarea lor s-au prinsu, şi-l aduseră pre el cu căpăstru în pămîntul Eghípetului.

5. Şi văzu că s-au lepădat de la ea şi pieri statul ei şi luo altul den puii ei, leu îl rîndui pre el.

6. Şi să amesteca pren mijlocul leilor, leu s-au făcut şi să învăţa a hrăpi hrăpiri, oameni au mîncat.

7. Şi păştea cu îndîrjirea lui şi cetăţile lor au pustiit şi au stinsu pămîntul şi plinirea lui de glasul răcnirii lui.

8. Şi au dat preste el limbi den ţărîle de prenprejur şi au întinsu preste el mreaja lor, întru stricarea lor s-au prinsu.

9. Şi l-au pus pre el în căpăstru şi în teascu au venit cătră împăratul Vavilónului şi-l băgară pre el la temniţă, pentru ca să nu să auză glasul lui preste munţii lui Israíl.

10. Maica ta, ca o vie, ca o floare de rodie în apă răsădită. Roada ei şi odrasla ei s-au făcut den apă multă.

11. Şi să făcu ea toiagul puterii preste fêliul povăţuitorilor şi să înălţă cu mărimea ei în mijlocul rădăcinilor şi au văzut mărimea ei în mulţimea viţelor ei.

12. Şi să frînse cu mînie, la pămînt s-au lepădat şi vîntul cel pălitoriu uscă viţele ei. Izbînditu-s-au şi s-au uscat toiagul puterii ei, foc au topit pre ea.

13. Şi acum răsădiră pre ea în pustiiu, în pămîntu fără de apă şi sătos.

14. Şi ieşi foc den toiagul celor aleşi ai ei şi mîncă de tot pre ea şi nu era întru ea toiagul vîrtutei. Fêliu spre pildă de plînsu iaste şi va fi spre plînsu»”.

Cap 20

1. Şi fu în anul al şaptelea, la a cincea lună, în 10 ale lunii, vinit-au bărbaţi den cei mai bătrîni ai casii lui Israíl să întrêbe pre Domnul şi au şezut înaintea fêţii mêle.

2. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

3. „Fiiul omului, grăiêşte cătră cei mai bătrîni ai casii lui Israíl şi vei grăi cătră dînşii: «Acêstea zice Adonái Domnul: ‘Au a mă întreba pre mine voi veniţi? Viu eu, de voiu răspunde voao’, zice Adonái Domnul».

4. Au izbîndi-voiu pre ei cu izbîndire, fiiul omului? Păcatele părinţilor lor mărturisêşte lor!

5. Şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul: ‘Den zioa care am ales casa lui Israíl şi m-am cunoscut sămenţiei casei lui Iácov şi m-am cunoscut lor în pămîntul Eghípetului şi am sprejenit cu mîna mea zicînd: Eu, Domnul Dumnezeul vostru,

6. Întru acêea zi sprejeniiam cu mîniia mea pre ei, ca să scoţ pre ei den pămîntul Eghípetului cătră pământul carele am gătit lor, pământ ce cură miê- //

Ms. 45, p. 640

dentru ţîncii ei, leu să făcu şi să învăţă a apuca apucături, oameni au mîncat.

4. Şi audzii asupra lui limbi, întru stricarea lor prinsu-s-au şi-l aduseră pre el cu căpăstru în pămîntul Eghíptului.

5. Şi văzu că s-au lepădat de la ea ⌊şi⌋ pieri statul ei şi luă altul dentru ţîncii ei, leu îl rîndui pre el.

6. Şi să amestecă pren mijlocul leilor, leu s-au făcut[117] a apuca apucări, oameni au mîncat.

7. Şi păştea cu dîrjiia lui şi cetăţile lor au pustiit şi au stinsu pămîntul şi plinirea lui, de glasul răcnirei lui.

8. Şi au dat prestă el limbi dentru ţări pren-pregiur şi au întinsu prestă el mreaja lor, întru stricarea lor s-au prinsu.

9. Şi l-au pus pre el întru căpăstru ⌊şi⌋ întru teasc au venit către împăratul Vavilónului şi-l băgară pre el la temniţă, pentru ca să nu să audză glasul lui prestă măgurile lui Israil.

10. Maica ta — ca o vie, ca o floare întru roidiu, într-apă răsădită[118], roada ei[119] şi odrasla ei[120] s-au făcut dentru apă multă.

11. Şi să făcu ei toiag de vîrtute prestă fêliul povăţuitorilor şi să înălţă cu mărimea lui[121] întru mulţimea viţelor ei.

12. Şi să frînse cu mînie, preste pămînt s-au lepădat, [122]şi vîntul cel arzător uscă viţele ei. Izbînditu-s-au şi să uscă[123] toiagul vîrtutei lui, foc topi pre ea.

13. Şi acum răsădiră pre ea întru pustiiu, întru pămînt fără de apă şi sătos.

14. Şi ieşi foc den toiagul aleşilor ei şi mîncă *[640/2]* de tot pre ea şi nu era întru ea toiag a vîrtutei; fêl spre pildă de plîns iaste şi va fi spre plîns.»”

Cap 20

1. Şi s-au făcut întru anul al şaptelea întru al cincilea lună, în 10 a lunei, venit-au bărbaţi dentru cei mai bătrîni a casei lui Israil să întrêbe pre Domnul şi au şezut înaintea fêţii mêle.

2. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

3. „Fiiul omului, grăiêşte către cei mai bătrîni a casei lui Israil şi vei grăi către înşi: «[124]Acêstea dzice Adonaí Domnul: ‘Au a întreba pre mine voi veniţi? Viu — eu dă voi răspunde voao», dzice Adonaí Domnul.’»

4. Dă voi izbîndi pre ei cu izbîndire, fiiul omului, păcatele părinţilor lor mărturisêşte lor

5. Şi vei grăi către ei: «Acêstea dzice Domnul: ‘Dentru care dzi am ales casa lui Israil şi m-am cunoscut seminţiei[125] lui Iacov şi m-am cunoscut lor întru pămîntul Eghíptului şi am sprăjinit[126] cu mîna lor, dzicînd: „Eu — Domnul Dumnedzăul vostru”,

6. Întru acêea dzi sprăjiniiam cu mîna mea[127] pre ei, ca să scoaţă pre ei den pămîntul Eghíptului către pămîntul carele am gătit lor, pămînt ce cură miê-

Ms. 4389, p. 788

den puii ei şi au fost leu şi se-au învăţat a prăda prăzi şi a mînca oameni.

4. Şi au auzit de dînsul ţările şi se-au prins întru stricăciunea lui şi l-au adus cu căpăstru[194] în Eghípet.

5. Carea deaca văzu că se-au dus de la dînsa şi au pierit facerea ei, luoă altul den puii ei şi-l rîndui leu,[195]

6. Carele lăcui în mijlocul leilor şi fu leu şi se învăţă a prăda prăzi şi a mînca oameni.

7. Şi se păştea întru cumplirea sa şi cetăţile lor le pustii şi ţara lor o au pierdut şi marginile ei cu glasul zbieretului lui.

8. Şi au dat asupra lui limbile cêle de prenprejurul ţărîi şi au întins asupra lui mrejile lor şi se-au prins.

9. Şi l-au băgat în piêdeci şi i-au pus căpăstru şi l-au adus la împăratul Vavilónului şi l-au aruncat în temniţă, ca după acêea să nu se mai auză glasul lui în munţii lui Israil.[196]

10. Mumă-ta — ca o vie şi ca floarea rodiiului cel săsdit pre apă, şi odraslele lui au crescut den ape multe.

11. Şi se-au făcut lui toiag de vîrtute întru seminţiia căpeteniei şi se-au înălţat întru mărirea sa în mijlocul viţelor şi au văzut mărirea sa întru mulţimea viţelor sale.[197]

12. Şi se-au frînt întru urgie şi se-au aruncat[198] pre pămînt, [199]şi vîntul cel cu crivăţ de zăduf au uscat roada lui; veştejitu-se-au şi se-au pustiit toiêgele tăriei lui, focul l-au uscat şi focul l-au concenit în pustiire.

13. Şi acum l-au săsdit în pămînt pustiiu şi fără de apă.

14. Şi au ieşit foc den toiagul ramurilor lui şi l-au concenit şi nu va fi într-însul tăriia toiagului steagului seminţiei ca să stăpînească; în pilda plîngerii iaste şi va fi plîngere.»”

[788/2] **Cap 20**

1. Iară în anul al şaptelea, în luna a cincea, în 10 zile ale lunii, veniră bătrînii casei lui Israil ca să întrêbe pre Domnul şi şăzură înaintea mea.[200]

2. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

3. „Fecior de om, grăiêşte bătrînilor lui Israil şi zi către dînşii: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: ‘Au doară aţi venit să mă întrebaţi? Viu — eu, că nu vă voiu răspunde, zice Adonai Domnul.’»

4. De voiu izbîndi lor cu izbîndă, de vei izbîndi lor, fecior de om, să spui lor păcatele părinţilor lor

5. Şi să zici către dînşii: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: ‘În zioa în carea am ales casa lui Israil şi am fost ştiut casei lui Iácov şi i-am ştiut în ţara Eghípetului şi am rădicat mîna mea pentru dînşii, zicînd: „Eu — Domnul Dumnezeul vostru”,

6. Într-acêea zi i-am rădicat cu mîna mea ca să-i scoţ den ţara Eghípetului în ţara carea o am gătit lor, ţara fiêrbe cu

Versiunea modernă

a ţîşnit, leu s-a făcut şi a învăţat să prindă prăzi, a mîncat oameni:

4. Şi au auzit neamurile de el, în zdrumicarea lor a fost prins şi l-au dus cu botniţă în ţara Egiptului.

5. Şi [leoaica] a văzut că i-a fost luat [[şi]] că nădejdea ei a pierit; şi a luat pe altul dintre puii ei şi l-a făcut leu.

6. Şi a trăit în mijlocul leilor, s-a făcut leu şi a învăţat să prindă prăzi, a mîncat oameni.

7. Şi, în îndrăzneala lui, a dat tîrcoale şi le-a golit cetăţile şi a pustiit pămîntul şi prisosul lui cu răsunetul răgetului său.

8. Şi s-au pus [pe urmele lui] neamurile ţinuturilor de jur-împrejur şi şi-au întins peste el plasele, în zdrumicarea lor a fost prins.

9. Şi l-au dus cu botniţă [[şi]] în cuşcă [şi] a ajuns la regele Babilonului şi acesta l-a pus sub pază, ca să nu i se audă glasul pînă în munţii lui Israel.

10. Mama ta [era] ca o viţă, ca o floare într-un rodiu plantat lîngă apă, fructul ei şi mugurele ei ţîşnea[u] din belşug de apă.

11. Şi s-a făcut din ea toiag puternic pentru seminţia mai-marilor şi a fost înălţată în măreţia ei între trunchiuri şi şi-a văzut măreţia în mulţimea ramurilor ei.

12. Dar a fost doborîtă în mînie, a fost culcată la pămînt, iar vîntul cel fierbinte i-a uscat [ramurile] cele alese. A fost supus răzbunării şi a fost uscat toiagul ei cel puternic, focul a mistuit-o.

13. Iar acum au răsădit-o în pustie, în pământ fără apă.

14. Şi a pornit foc din toiagul [ramurilor] ei alese şi a mistuit-o, şi nu [mai] era în ea [alt] toiag puternic. Seminţia ei este pildă de bocet şi va fi de bocet.»”

Capitolul al 20-lea
Bătrînii

1. Şi a fost în anul al şaptelea, într-a cincea lună, în [ziua] a zecea a lunii: au venit bărbaţi dintre bătrînii casei lui Israel să întrebe despre Domnul şi au şezut dinaintea mea.

2. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

3. „Fiu de om, vorbeşte-le bătrînilor lui Israel şi spune-le: «Aşa spune Adonai Domnul: ‘Aţi venit să întrebaţi de mine? Viu sînt eu, dacă mă voi lăsa cercetat de voi, spune Adonai Domnul.’»

4. Cu răzbunare să mă răzbun pe ei? Fiu de om, dă-le lor mărturie pentru nelegiuirile părinţilor lor

5. Şi spune-le: «Aşa spune Domnul: ‘Din ziua în care am ales casa lui Israel şi m-am făcut cunoscut seminţei casei lui Iacob şi le-a fost cunoscut în ţara Egiptului şi i-am ţinut în mîna mea spunînd: „Eu [sînt] Domnul, Dumnezeul vostru”,

6. În ziua aceea i-am ţinut în mîna mea, ca să-i duc din ţara Egiptului în ţara pe care am pregătit-o pentru ei, ţară prin care curg lapte

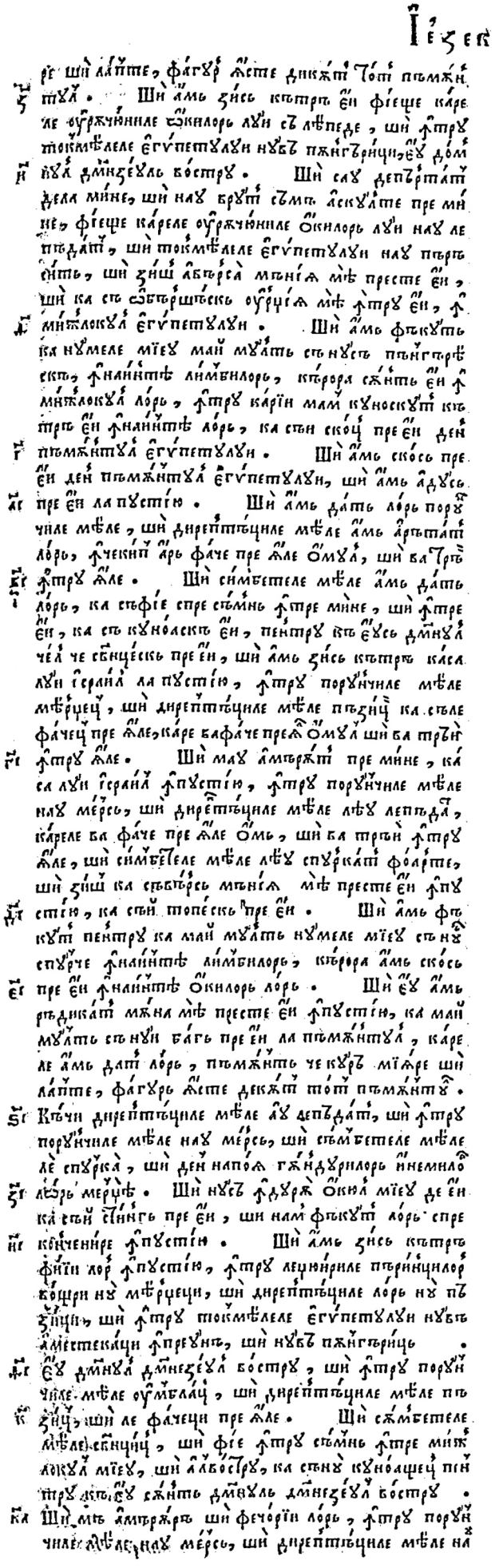

Biblia 1688, p. 547, col. 1

re şi lapte, fagur iaste dicît tot pământul.

7. Şi am zis cătră ei: Fieştecarele urîciunile ochilor lui să lêpede şi întru tocmêlele Eghípetului nu vă pîngăriţi. Eu, Domnul Dumnezeul vostru!

8. Şi s-au depărtat de la mine şi n-au vrut să mă asculte pre mine. Fieştecarele urîciunile ochilor lui n-au lepădat şi tocmêlele Eghípetului n-au părăsit. Şi ziş a vărsa mîniia mea preste ei şi ca să obîrşăsc urgiia mea întru ei în mijlocul Eghípetului.

9. Şi am făcut ca numele mieu mai mult să nu să pîngărească înaintea limbilor cărora sînt ei în mijlocul lor, întru carii m-am cunoscut cătră ei înaintea lor, ca să-i scoţ pre ei den pământul Eghípetului.

10. Şi am scos pre ei den pământul Eghípetului, şi am adus pre ei la pustiiu,

11. Şi am dat lor poruncile mêle şi direptăţile mêle am arătat lor, în ce chip ar face pre iale omul şi va trăi întru iale.

12. Şi simbetele mêle am dat lor ca să fie spre sămn între mine şi între ei, ca să cunoască ei pentru că eu-s Domnul, cel ce svinţesc pre ei'. Şi am zis cătră casa lui Israíl în pustiiu: 'Întru poruncile mêle mêrgeţi şi direptăţile mêle păziţi ca să le faceţi pre iale, care va face pre iale omul şi va trăi întru iale'.

13. Şi m-au amărît pre mine casa lui Israíl în pustiiu, întru poruncile mêle n-au mers şi direptăţile mêle le-au lepădat, carele va face pre iale om, şi va trăi întru iale. Şi simbetele mêle le-au spurcat foarte, şi ziş ca să vărs mîniia mea preste ei în pustiiu, ca să-i topesc pre ei.

14. Şi am făcut pentru ca mai mult numele mieu să nu să spurce înaintea limbilor cărora am scos pre ei înaintea ochilor lor.

15. Şi eu am rădicat mîna mea preste ei în pustiiu, ca mai mult să nu-i bag pre ei la pământul carele am dat lor, pământ ce cură miêre şi lapte, fagur iaste decît tot pământul.

16. Căci direptăţile mêle au lepădat şi întru poruncile mêle n-au mers şi sîmbetele mêle le spurca şi denapoia gîndurilor inemilor lor mergea.

17. Şi nu să îndură ochiul mieu de ei ca să-i sting pre ei şi n-am făcut lor spre concenire în pustiiu.

18. Şi am zis cătră fiii lor în pustiiu: 'Întru legiuirile părinţilor voştri nu mêrgeţi şi direptăţile lor nu păziţi, şi întru tocmêlele Eghípetului nu vă amestecaţi împreună şi nu vă pîngăriţi.

19. Eu, Domnul Dumnezeul vostru şi întru poruncile mêle umblaţi şi direptăţile mêle păziţi şi le faceţi pre iale.

20. Şi sîmbetele mêle svinţiţi şi fie întru sămn între mijlocul mieu şi al vostru ca să nu cunoaşteţi pentru că eu sînt Domnul Dumnezeul vostru'.

21. Şi mă amărîră şi feciorii lor. Întru poruncile mêle n-au mers şi direptăţile mêle n-au /

Ms. 45, p. 640-641

re şi lapte, fagur iaste decît tot pămîntul.

7. [128]Şi am dzis cătră ei: 'Fieştecarele urîciunile ochilor lui să lêpede şi întru tocmêlele Eghiptului nu vă pîngăriţi. Eu — Domnul Dumnedzăul vostru.'»

8. Şi s-au depărtat de la mine şi n-au vrut să asculte mie; fieştecarele urîciunile ochilor lui n-au lepădat şi tocmêlele Eghíptului n-au părăsit şi dziş a vărsa mîniia mea prestă ei ⌊şi⌋ ca să obîrşesc urgiia mea întru ei, în mijlocul Eghíptului.

9. Şi voi face pentru ca numele mieu întru nimic să nu să pîngărească înaintea limbilor cărora ei sînt întru mijlocul lor, întru carii m-am cunoscut cătră ei înaintea lor, ca să-i scoţ pre ei dentru pămîntul Eghíptului.

10. [129]Şi am adus pre ei la pustiiu,

11. Şi am dat lor porîncele mêle şi dreptăţile mêle am cunoscut lor, [130]cîte va face pre iale om şi va trăi întru iale.

12. [131]Şi sîmbetile mêle am dat lor, ca să fie spre semnu întru mijlocul mieu şi întru mijlocul lor, ca să cunoască ei pentru că eu-s Domnul cel ce sfinţesc pre ei. ⌊Şi am dzis cătră casa lui Israil: «La pustiiu întru porîncile mêle mêrgeţi şi dreptăţile mêle păziţi, ca să le faceţi *[641/1]* pre iale omul şi va trăi întru iale⌋.»

13. Şi m-au amărît pre mine casa lui[132] Israil întru pustiiu, întru porîncele mêle n-au mers şi dreptăţile mêle le-au lepădat, carele va face pre iale omul[133] şi va trăi întru iale; [134]şi sîmbetile mêle le-au spurcat foarte şi dziş ca să vărsu mîniia mea prestă ei întru pustiiu, ca să-i topăscu pre ei.

14. Şi am făcut pentru ca numele mieu întru nimic să nu să spurce înaintea limbilor cărora am scos pre ei între ochii lor.

15. Şi eu am rădicat mîna mea prestă ei întru pustiiu, ca întru nimic, ca să nu-i bag pre ei la pămîntul carele am dat lor, pămînt ce cură lapte şi miêre, faguri iaste decît tot pămîntul.

16. Pentru carele dreptăţile mêle au lepădat şi întru porîncele mêle n-au mersu întru iale şi sîmbetile mêle le-au spurcat şi denapoia gîndurilor inimelor lor mergea.

17. Şi să scumpi ochiul mieu prestă ei ca să-i stingu pre ei şi n-am făcut lor spre concenire întru pustiiu.

18. Şi am dzis cătră fiii lor întru pustiiu: «Întru legiuirile părinţilor voştri nu mêrgeţi şi dreptăţile lor nu păziţi şi întru tocmêlele Eghíptului nu vă amestecaţi împreună şi nu vă pîngăriţi.

19. Eu — Domnul Dumnedzăul vostru ⌊şi⌋ întru porîncele mêle păsaţi şi dreptăţile mêle păziţi şi le faceţi pre iale.

20. Şi sîmbetile mêle sfinţiţi şi fie întru semnu întru mijlocul mieu şi al vostru, ca să cunoaşteţi pentru că eu — Domnul Dumnedzăul vostru.»

21. Şi amărîră-mă şi ficiorii lor întru porîncele mêle n-au mersu şi dreptăţile mêle

Ms. 4389, p. 788-789

lapte şi cu miêre, carea iaste preste toate ţărîle mai bună.

7. Şi am zis cătră dînşii: '[201]Fieştecare să-şi lêpede urîciunile de la ochii lor şi în idolii eghipteneşti să nu vă pîngăriţi. Eu — Domnul Dumnezeul vostru.'»

8. Iar ei se-au lepădat de mine şi n-au vrut să mă ascult, n-au vrut să se lêpede cineşi de urîciunile lor şi idolii eghipteneşti nu i-au părăsit. Şi am zis să vărs urgiia mea asupra lor şi să umplu mîniia mea pre dînşii, în mijlocul ţării Eghípetului.[202]

9. Iar am făcut pentru numele mieu mai vîrtos, ca să nu se pîngărească în mijlocul limbilor în care au fost ei şi întru care i-am ştiut, ca să-i scot den ţara Eghípetului.

10. Şi i-am scoţ den ţara Eghípetului şi i-am dus în pustie,

11. [203]Şi am dat lor porîncile mêle şi judecăţile mêle le-am arătat lor, care, deaca le va face omul, va trăi într-însele.

12. [204]Şi am dat lor sîmbetele mêle, ca să fie semn între mine şi între dînşii şi ca să priceapă că eu sînt Domnul, cela ce sfinţesc pre dînşii. [13] Şi am zis casei lui Israil în pustie să umble în porîncile mêle.

13. Iar casa lui Israil m-au mîniiat în pustie şi n-au umblat în porîncile mêle şi judecăţile mêle le-au *[789/1]* lepădat, care, făcîndu-le omul, va trăi într-însele, şi sîmbetele mêle le-au spurcat; şi am zis să vărs urgiia mea pre dînşii în pustie, ca să-i potopesc.

14. Şi am făcut pentru numele mieu, ca să nu se pîngărească numele mieu înaintea limbilor dentru care i-am scos înaintea ochilor lor.

15. Şi eu pentr-acêea am rădicat mîna mea asupra lor în pustie, ca să nu între ei în ţara carea o am dat lor, den carea cură miêre şi lapte, cea mai aleasă decît toate ţărîle:[205]

16. Căci că au lepădat judecăţile mêle şi n-au umblat în porîncile mêle şi sîmbetele mêle le-au spurcat, că inima lor au fost voioasă după idoli.

17. Iar ochiul mieu i-au cruţat ca să nu-i piiarză întru concenire în pustie.

18. Şi am zis cătră feciorii lor în pustie: «Să nu umblaţi în porîncile părinţilor voştri şi judecăţile lor să nu le păziţi, nici în tocmêlele Eghípetului să nu vă amestecaţi.

19. Eu — Domnul Dumnezeul vostru. În porîncile mêle să umblaţi şi judecăţile mêle să le păziţi şi să le faceţi.

20. Şi sîmbetele mêle să le sfinţiţi, ca să fie semn între mine şi între voi şi să ştiţi că eu sînt Domnul Dumnezeul vostru.»

21. Iară feciorii[206] şi n-au umblat în porîncile mêle şi judecăţile mêle

Versiunea modernă

şi miere, fagure este, mai presus de orice ţară.

7. Şi le-am spus: 'Să-şi arunce fiecare urîciunile ochilor săi şi nu vă mai pîngăriţi cu deprinderile Egiptului. Eu [sînt] Domnul, Dumnezeul vostru.'»

8. Şi s-au îndepărtat de mine şi nu au voit să-mi dea ascultare, nu şi-au aruncat urîciunile ochilor lor şi nu au părăsit deprinderile Egiptului. Şi le-am spus că-mi vărs mînia asupra lor [[şi]] că-mi împlinesc înverşunarea împotriva lor, în mijlocul ţării Egiptului.

9. Şi am făcut ca numele meu să nu fie nicidecum mînjit dinaintea neamurilor, între care sînt ei, între care m-am făcut cunoscut lor dinaintea lor ca să-i scot din ţara Egiptului.

10. Şi i-am luat din ţara Egiptului şi i-am dus în pustie,

11. Şi le-am dat poruncile mele şi le-am făcut cunoscute îndreptările mele, cele pe care să le facă întocmai omul şi să trăiască după ele.

12. Şi le-am dat sabaturile mele ca să le fie semn între mine şi ei, ca ei să ştie că eu [sînt] Domnul, care i-am sfinţit. [[Şi i-am spus casei lui Israel în pustie: «Umblaţi în poruncile mele şi păziţi-mi cele drepte, să faceţi astea, pe care le face omul, şi să trăiască întru ele».]]

13. Şi m-a întărîtat casa lui Israel în pustie şi nu au umblat întru poruncile mele şi au încălcat îndreptările mele, [date] să le respecte omul şi să trăiască după ele, şi tare au pîngărit sabaturile mele. Şi le-am spus că-mi vărs mînia asupra lor în pustie, să-i nimicesc.

14. Şi am făcut ca numele meu să nu fie nicidecum mînjit dinaintea neamurilor, dintre care i-am luat, sub ochii lor.

15. Şi eu mi-am ridicat mîna împotriva lor în pustie, amarnic, să nu-i aduc în ţara pe care le-am dat-o, ţară prin care curg lapte şi miere – fagure este, mai presus de orice ţară:

16. Pentru că îndreptările mi le-au încălcat şi în poruncile mele nu au umblat, în ele, şi sabaturile mele le-au pîngărit şi au umblat după scornelile inimilor lor.

17. Şi ochiul meu s-a îndurat de ei, să [nu]-i nimicească, şi nu le-am făcut de căpătîi în pustie.

18. Şi am spus către copiii lor în pustie: «Nu umblaţi după legiuirile taţilor voştri şi nu păziţi îndreptările lor şi nu vă amestecaţi în treburile lor şi nu vă spurcaţi.

19. Eu [sînt] Domnul, Dumnezeul vostru [[şi]] umblaţi în poruncile mele şi păziţi îndreptările mele şi împliniţi-le

20. Şi sfinţiţi sabaturile mele, şi să fie semn între mine şi voi, să ştiţi că eu [sînt] Domnul, Dumnezeul vostru.»

21. Şi m-au supărat şi copiii lor nu au umblat în poruncile mele şi nu mi-au păzit îndreptările,

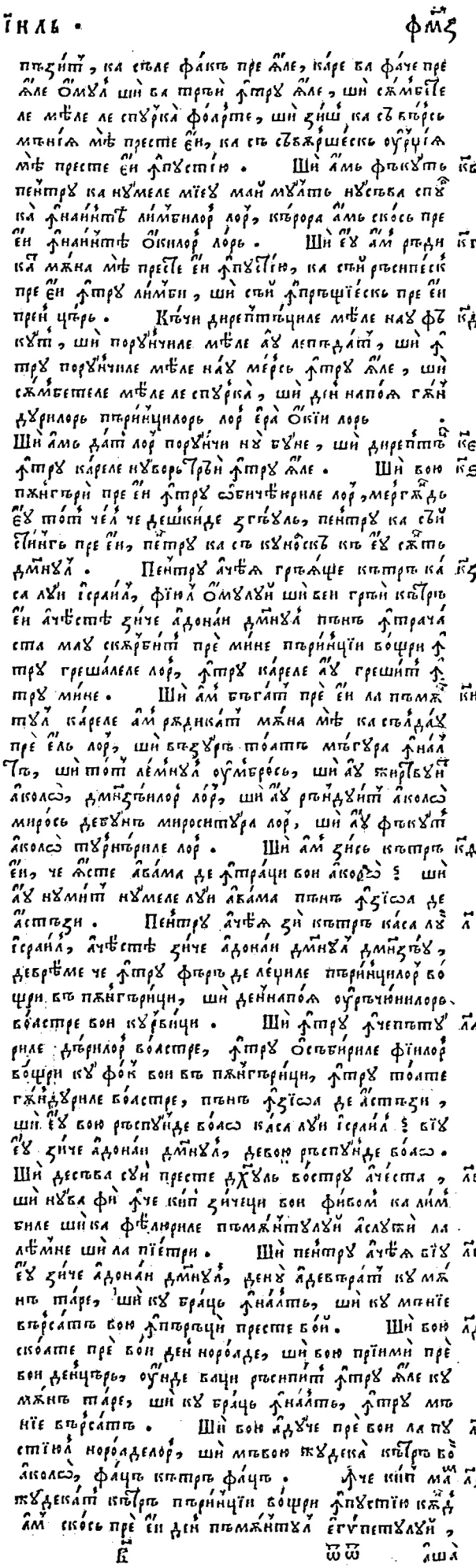

Biblia 1688, p. 547, col. 2

păzit ca să le facă pre iale, care va face pre iale omul şi va trăi întru iale. Şi sîmbetele mêle le spurca foarte. Şi ziş ca să vărs mîniia mea preste ei, ca să săvîrşesc urgiia mea preste ei în pustiiu.

22. Şi am făcut pentru ca numele mieu mai mult nu să va spurca înaintea limbilor lor cărora am scos pre ei înaintea ochilor lor.

23. Şi eu am rădicat mîna mea preste ei în pustiiu ca să-i răsipesc pre ei întru limbi şi să-i împrăştiesc pre ei pren ţări,

24. Căci direptăţile mêle n-au făcut şi poruncile mêle au lepădat şi întru poruncile mêle n-au mers întru iale şi sîmbetele mêle le spurca şi denapoia gîndurilor părinţilor lor era ochii lor.

25. Şi am dat lor porunci nu bune şi direptăţi întru carele nu vor trăi întru iale.

26. Şi voiu pîngări pre ei întru obicêiurile lor, mergînd eu tot cel ce deşchide zgăul, pentru ca să-i sting pre ei, pentru ca să cunoască că eu sînt Domnul».

27. Pentru acêea grăiêşte cătră casa lui Israíl, fiiul omului, şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Pînă într-aceasta m-au scîrbit pre mine părinţii voştri întru greşalele lor întru carele au greşit întru mine.

28. Şi am băgat pre ei la pămîntul carele am rîdicat mîna mea ca să-l dau pre el lor. Şi văzură toată măgura înaltă şi tot lemnul umbros şi au jirtvuit acoló dumnezăilor lor, şi au rînduit acoló miros de bună mirositura lor şi au făcut acoló turnările lor'.

29. Şi am zis cătră ei: 'Ce iaste Aváma de întraţi voi acoló?'. Şi au numit numele lui Aváma pînă în zioa de astăzi».

30. Pentru acêea, zi cătră casa lui Israíl: «Acêstea zice Adonái Domnul Dumnezău: 'De vrême ce întru fărădelegile părinţilor voştri vă pîngăriţi şi denapoia urîciunilor voastre voi curviţi.

31. Şi întru începăturile dărilor voastre, întru osăbirile fiilor voştri cu foc voi vă pîngăriţi, întru toate gîndurile voastre pînă în zioa de astăzi şi eu voiu răspunde voao, casa lui Israíl? Viu eu, zice Adonái Domnul, de voiu răspunde voao

32. Şi de să va sui preste duhul vostru acesta. Şi nu va fi în ce chip ziceţi voi: Fi-vom ca limbile şi ca fêliurile pămîntului a sluji lêmne şi la pietri!

33. Şi pentru acêea, viu eu, zice Adonái Domnul, de nu adevărat cu mînă tare şi cu braţ înalt şi cu mînie vărsată voiu împărăţi preste voi.

34. Şi voiu scoate pre voi den noroade şi voiu priimi pre voi den ţări, unde v-aţi răsipit întru iale, cu mînă tare şi cu braţ înalt întru mînie vărsată.

35. Şi voiu aduce pre voi la pustiiul noroadelor şi mă voiu judeca cătră voi acoló faţă cătră faţă,

36. În ce chip m-am judecat cătră părinţii voştri în pustiiu, cînd am scos pre ei den pămîntul Eghípetului, //

Ms. 45, p. 641

n-au păzit, ca să le facă pre iale, carele va face pre iale om, şi va trăi întru iale; şi sîmbetile mêle le spurca foarte. Şi dziş ca să vărsu mîniia mea prestă ei, ca să săvîrşescu urgiia mea prestă ei întru pustiiu.

22. Şi am făcut pentru ca numele mieu întru nimic nu să va spurca înaintea limbilor, cărora am scos pre ei, între ochii lor.

23. Şi eu am rădicat mîna mea prestă ei întru pustiiu, ca să-i răşchir pre ei întru limbi şi să-i împraştii pre ei întru ţări.

24. Pentru carele dreptăţile mêle n-au făcut şi porîncele mêle au lepădat ⌊şi întru porîncele mele n-au mersu întru iale⌋ şi sîmbetile mêle le spurca şi denapoia gîndurilor părinţilor lor era ochii lor.

25. Şi am dat lor porînci bune[135] şi *[641/2]* dreptăţi întru carele nu vor trăi întru iale.

26. Şi voi pîngări pre ei întru obicêiele lor, mergînd eu tot cel ce dăşchide zgăul, pentru ca să-i stingu pre ei, ca să cunoască că eu — Domnul.»

27. Pentru acêea, grăiêşte cătră casa lui Israil, fiiul omului, şi vei grăi cătră ei: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pînă într-aceasta m-au urgisit pre mine părinţii voştri întru greşalele lor întru carele s-au smintit la mine.

28. Şi am băgat pre ei la pămîntul carele am rădicat mîna mea, ca să-l dau pre el lor şi am văzut toată măgura înaltă şi tot lemnul umbros şi au[136] jertvuit acoló dumnedzăilor lor şi au rînduit acoló mirosul a bună mirositura lor şi au făcut acoló turnările lor.

29. Şi am dzis cătră ei: „Ce iaste Avaná, că voi întraţi acoló?" Şi au numit numele lui Avaná pînă în dzua de astăzi.'»

30. Pentru acêea, dzi cătră casa lui Israil: «Acêstea dzice [137]Domnul Dumnedzău: 'De întru fărădălegile părinţilor voştri voi vă pîngăriţi şi denapoia urîciunilor voastre voi curviţi?

31. Şi întru începăturile dărilor voastre, întru usăbirea fiilor voştri cu foc voi vă pîngăriţi întru toate gîndurile voastre, pînă în dzua de astăzi. Şi eu voi răspunde voao, casa lui Israil? Viu — eu, dzice Adonaí Domnul, de voi răspunde voao

32. Şi de să va sui preste duhul vostru acesta.' Şi nu va fi în ce chip voi dziceţi: 'Fi-vom ca limbile şi ca fêliurile pămîntului, să slujască la lêmne şi la pietri.'

33. ⌊Şi⌋ pentru acêea, viu — eu, dzice Domnul Adonaí[138], de nu adevărat[139] cu mînă tare şi cu braţ înalt şi cu mînie răvărsată voi împărăţi prestă voi.

34. Şi voi scoate pre voi dentru năroade şi voi priimi pre voi dentru ţări, unde v-aţi răşchirat întru iale, cu mînă tare şi cu braţ înalt, întru mînie vărsată.

35. Şi voi aduce pre voi la pustiiul năroadelor şi mă voi judeca cătră voi acoló, faţă cătră faţă.

36. În ce chip m-am judecat cătră părinţii voştri întru pustiiu, ⌊cînd am scos pre ei den⌋ pămîntul Eghiptului,

Ms. 4389, p. 789

nu le-au păzit, să le facă, care deaca le va face omul va fi viu într-însele, şi sîmbetele mêle le-au pîngărit. [207](Şi am zis să vărs mîniia mea pre dînşii şi să umplu urgiia mea asupra lor în pustie,

22. Ce am întors mîna mea şi am făcut pentru numele mieu, ca să nu se pîngărească înaintea limbilor dentru care am scos pre dînşii înaintea ochilor lor.)

23. Şi am rădicat iarăşi mîna mea asupra lor în pustie[208], ca să răsipesc pren limbi şi să-i răsfir pren ţări,

24. [209](Pentru căci n-au făcut judecăţile mêle şi porîncile mêle le-au lepădat şi sîmbetele mêle le-au pîngărit şi ochii lor au fost spre idolii părinţilor lor.)

25. Deci şi eu le-am dat porînci nu bune şi judecăţi în care nu vor trăi.

26. Şi i-am spurcat întru obicêiurile lor, cînd aducea tot carele dăşchidea pîntecele, pentru păcatele lor, ca să priceapă că eu sînt Domnul.»

27. Pentru care lucru, grăiêşte cătră feciorii lui Israil, fecior de om, şi să zici cătră dînşii: «Aşa grăiêşte Adonai Domnul: 'Şi pînă într-această dată m-au mîniiat părinţii voştri în cetăţile lor în care *[789/2]* au greşit mie.

28. Şi i-am dus în ţara în carea am rădicat mîna mea, ca să o dau lor, şi au văzut tot dealul cel nalt şi tot copaciul cel umbros şi au pus acoló jărtve dumnezeilor lor şi acoló au urgisit urgiia darurilor mêle şi au pus acoló mirosul mirosêlelor lor celor bune şi au turnat acoló turnările lor.[210]

29. Şi am zis cătră dînşii: „Ce iaste înălţimea[211] la carea mêrgeţi voi?" Şi au pus numele ei Înălţime[212] pînă în zioa de astăzi.'»

30. Pentr-acêea, zi cătră casa lui Israil: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Deaca vrême ce v-aţi pîngărit voi întru fărădelegile părinţilor voştri şi aţi curvit pre urma faptelor lor?

31. Şi în prinoasele ostenínţelor voastre şi în norocurile voastre deaca trêceţi pre feciorii voştri pren foc voi v-aţi pîngărit întru idolii voştri pînă în zioa de astăzi. Şi eu voiu răspunde voaoă, casa lui Israil? Viu — eu, zice Adonái Domnul, că nu vă voiu răspunde

32. Nici nu se va sui aceasta în duhul vostru.' Şi nu va fi cum ziceţi voi: 'Fi-vom ca limbile şi ca neamul pămîntesc să slujim la lemn şi la piiatră.'

33. Viu — eu, zice Domnul Dumnezeu, că cu mînă tare şi cu braţ nalt şi în mînie vărsată voiu împărăţi preste voi.

34. Şi vă voiu scoate den năroade şi vă voiu lua den ţările dentru care aţi fugit răsipiţi cu mînă vîrtoasă şi cu braţ nalt şi cu urgie vărsată şi voiu împărăţi preste voi.

35. Şi vă voiu aduce în pustiia năroadelor şi acoló mă voiu întreba cu voi faţă cătră faţă.

36. Cum m-am întrebat cu părinţii voştri în pustiia Eghípetului,

Versiunea modernă

să le împlinească, pe care [dacă] le va împlini omul, va trăi în ele; şi mi-au spurcat sabaturile. Şi le-am spus că-mi vărs mînia asupra lor în pustiu, ca să-mi împlinesc înverşunarea împotriva lor.

22. Şi am făcut ca numele meu să nu fie nicidecum mînjit dinaintea neamurilor, dintre care i-am scos, sub ochii lor.

23. Şi mi-am ridicat mîna asupra lor în pustie, să-i risipesc între neamuri şi să-i împrăştii prin ţări,

24. Pentru că nu au împlinit îndreptările mele şi s-au abătut de la poruncile mele [[şi în poruncile mele nu au mers]] şi au spurcat sabaturile mele, iar ochii le-au fost după scornelile taţilor lor.

25. Şi eu le-am dat porunci [ce] nu [le-au fost] frumoase şi îndreptări în care nu au trăit, după ele.

26. Şi îi voi pîngări în casele lor, trecînd peste oricine a deschis pîntecele, ca să-i nimicesc.»

27. De aceea, vorbeşte către casa lui Israel, fiu de om, şi spune-le: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Pînă acum m-au umplut de mînie taţii voştri, cu încălcările lor, cu care m-au nesocotit.

28. Şi i-am adus în ţara pentru care s-a ridicat mîna mea ca să le-o dea şi ei s-au uitat la orice deal înalt şi la orice copac umbros şi au adus acolo jertfă pentru zeii lor şi au aşezat acolo miresme bine-mirositoare şi şi-au închinat libaţiile.

29. Şi le-am spus: „Ce este Abama, de vă îndreptaţi voi într-acolo?" Şi i-au pus numele Abama pînă în ziua de azi.'»

30. De aceea, spune către casa lui Israel: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Vă pîngăriţi în nelegiuirile taţilor voştri şi vă desfrînaţi după urîciunile lor?

31. Şi [vă pîngăriţi] cu pîrga darurilor voastre, cu ofrande vă pîngăriţi în toate scornelile voastre, pînă în ziua de azi. Şi eu să vă răspund vouă, casă a lui Israel? Viu sînt eu, spune Adonai Domnul, nu vă voi răspunde

32. Şi nici nu va veni aceasta asupra vieţii voastre.' Şi nu va fi chip să spuneţi: 'Vom fi ca neamurile şi ca seminţiile pămîntului, să ne închinăm la lemne şi la pietre.'

33. [[Şi]] de aceea, viu sînt eu, spune Adonai Domnul, voi domni peste voi cu mînă puternică şi cu braţ ridicat şi cu mînie revărsată.

34. Şi vă voi lua dintre popoare şi vă voi scoate din ţările prin care v-aţi risipit, cu mînă puternică şi cu braţ ridicat şi cu mînie revărsată.

35. Şi vă voi duce în pustia popoarelor şi mă voi judeca acolo cu voi faţă către faţă.

36. Aşa cum m-am judecat cu taţii voştri în pustie [[cînd i-am scos pe ei din ţara]] Egiptului,

фмѝ Їєзек *Biblia 1688, p. 548, col. 1*

ѧша вон жѹдека прѣ вонѝ, зи́че дмнѹ́ дмнзы́ѹ.
лз Шѝ вою трѣче прѣ вои́ пресѹ́пть тоиагѹ́ мїе́ѹ,
лн шѝ вою вѣга́ прѣ вон кѹ нѹмтрь. Шѝ вон ѧ
лѣ́це дентрѹ вон прѣ чи́н некѹра́цн, шѝ прѣ чи́н
депѣрта́цн, пентрѹ кѣчи дентрѹ немерничи́рѣ
лор вон ско́ате прѣ е́и, шѝ ла пѣмжи́нтѹ́ лѹи
їерали́ нѹво́р ѧтра́, шѝ вецн коноаще кѣ е́ѹ сжт
лф дмнѹ́ дмнзы́ѹ. Шѝ во́и ка́са лѹи їерали́,
ѧчѣстѣ зи́че дмнѹ́ дмнзы́ѹ, фїеще ка́рете то
мѣ́лете лѹи ржднка́цн, шѝ дѹ́пѣ ѧчаста девецн
ѧскѹ́лта́ вон шѝ нѹ́мете мїе́ѹ чи́л сфи́ть нѹ́лѣ
ман сѣ́рка́ ѧкѣ, кѹдарѹ́рнле во́лѣре, шѝ кѹ то
м мѣ́лете во́астре. Кѣчи преете мѣгѹра чѣ
сфи́тѣ ѧмѣ, преете мѣгѹра чѣ ѧнали́тѣ ѧлѹи
їерали́, зи́че дмнѹ́ дмнѹ́, ѧколсѡ вор слѹжѝ
мїе, тоа́тѣ ка́са лѹи їерали́ де сѣвѣрши́тѣ, шѝ
ѧколсѡ вою прїнмѝ прѣ е́и, шѝ ѧколсѡ вою соко́ѝ
ѧчепѣтѹ́рнле во́астре, шѝ ѧчепѣтѹ́рнле Ѻсѣвѝ
рнлор во́астре, ѧтрѹ́ тоа́те сфи́цирнле во́лѣре.
ма Кѹ мирось девѹ́нѣ мироси́ре, прїнми́вою пре вон,
кжндь вою ско́ате е́ѹ прѣ во́и дени́ норо́але, шѝ ѧ
кѣ прїнмѝ прѣ вон ден цѣ́рь, ѧка́рете баци рѣси
пи́т ѧтрѹ ѧ́ле, шѝ мѣвою сфи́цѝ ѧтрѹ вон ѧ
мб нани́тѣ Ѻкнлор норо́адело́р. Шѝ вецн кѹно́а
ще кѣ е́ѹ сжи́тѣ дмнѹ́, вѣгѣндь е́ѹ прѣ вон ла
пѣмжи́нтѹ́ лѹи їерали́, ла пѣмжи́нтѹ́ ла ка́рете
ѧм ржднка́т мжна мѣ, ка сѣ́лда́ прѣ е́ле пѣ
мг рѝцилор во́щри. Шѝ вѣвецн ѧдѹ́че ѧмѝни́те
ѧколсѡ де кѣ́нале во́астре, ѧтрѹ ка́рете баци пжѝ
гѣри́т ѧтрѹ ѧ́ле, шѝ вецн ва́те Ѻбра́зеле во́л
стре ѧтрѹ тоа́те стржмѣтѣцнле во́астре.
мд Шѝ вецн коно́аще кѣ е́ѹ сжи́тѣ дмнѹ́, фѣкжд
е́ѹ ѧша́ во́лсѡ ка нѹ́мете мїе́ѹ сѣвѣсѣ спѹ́рче дѹ
пѣ кѣ́нале во́астре чѣ́ле рѣ́ле, шѝ дѹ́пѣ токмѣ
лете во́астре чѣ́ле стрика́те, ка́са лѹи їерали́,
ме зи́че ѧдонаи́ дмнѹ́ль. Шѝ сѣфѣкѹ́ кѹбжѝ
мз тѹ́л дмнѹ́лѹѝ кѣ́рѣ ми́не зикжндь. Фїѹ́л
Ѻмѹ́лѹѝ ѧтѣрѣще Ѻбра́зѹ́л тѣ́ѹ преѣ́ле демаи,
шѝ прнвѣ́ще преѣ́ле дагѡ́н, шѝ пророчѣ́ще преѣ́ле
дѹмѣра́ва чѣ повѣцѹнто́аре ѧлѹѝ нагеѣ́ь.
мѕ Шѝ вен грѣ́ѣ дѹмѣрѣ́ѣїи нагеѣ́ѹ́лѹн, ѧ́ѹзи кѹбж
тѹ́л дмнѹ́лѹѝ, ѧчѣстѣ зи́че дмнѹ́ дмнѹ́ль
дмнзы́ѹ; ѝтѣ е́ѹ ѧпри́нзѹ ѧтѝне фо́ѝ, шѝ ва
мжнка́ ѧтрѹ ти́не тоѝ ле́мнѹ́л вѣ́рде шѝ то
ле́мнѹ́л ѹ́ска́т нѹ́сѣва сѣжнце, па́ра чѣ чеслѹ
ѧцжца́тѣ, шѝ ва ѧ́рде детоѣ́ѣ ѧтрѹ ѧ́ то́а
тѣ фа́ца, дела ѧ́ѹстрѹ пѣнѣ ла кри́вѣць.
мн Шѝ ва коно́аще тоѣ́ѣ трѹ́пѹль кѣ е́ѹ дмнѹ́ль
мд ѧм ѧцжца́т пре е́ѹ шѝ нѹ́сева сти́нце. Шѝ
зиш ни́чи ѧтрѹ́ѝ кѝп дми́не дми́не е́и зи́кѹ кѣ́рѣ
ми́не нѹ ѧ́ѣте пи́лдѣ зикжндѹсе ѧча́стл.

К И́ П. Кѳ.

ла Шѝ сѣфѣкѹ́ кѹбжѝтѹ́л дмнѹ́лѹѝ кѣтрѣ
лб ми́не зикжндь. Фїѹ́л сѡмѹ́лѹѝ ѧ
тѣрѣще сѡбра́зѹ́л тѣ́ѹ преете їерѹсалн
шѝ прнвѣ́ще преете сфи́теле лор, шѝ кѣ
пророчѝ преете пѣмжи́нтѹ́ лѹи їерали́.
лг Дчѣстѣ зи́че дмнѹ́ дмнзы́ѹ ѝтѣ е́ѹ кѣтрѣ
ти́не, шѝ вою ско́ате кѹцѝтѹ́л мїе́ѹ деѝ тѣ́ка

ṣa voiu judeca pre voi, zice Domnul Dumnezău,

37. Şi voiu trêce pre voi pre supt toiagul mieu şi voiu băga pre voi cu număr.

38. Şi voiu alêge dentru voi pre cei necuraţi şi pre cei depărtaţi, pentru căci dentru nemernicirea lor voiu scoate pre ei şi la pămîntul lui Israíl nu vor întra şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul Dumnezău'.

39. Şi voi, casa lui Israíl, acêstea zice Domnul Dumnezău: 'Fieştecarele tocmêlele lui rîdicaţi şi după aceasta de veţi asculta voi şi numele mieu cel sfînt nu-l veţi mai spurca încă cu darurile voastre şi cu tocmêlele voastre,

40. Căci preste măgura cea sfîntă a mea, preste măgura cea înaltă a lui Israíl, zice Domnul Domnul, acoló vor sluji mie toată casa lui Israíl desăvîrşit. Şi acoló voiu priimi pre ei, şi acoló voiu socoti începăturile voastre şi începăturile osăbirilor voastre, întru toate sfinţirile voastre.

41. Cu miros de bună mirosire priimi-voiu pre voi cînd voiu scoate eu pre voi den noroade şi a vă priimi pre voi den ţări în carele v-aţi răsipit întru iale şi mă voiu sfinţi întru voi înaintea ochilor noroadelor.

42. Şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul, băgînd eu pre voi la pămîntul lui Israíl, la pămîntul la carele am rîdicat mîna mea ca să-l dau pre el părinţilor voştri.

43. Şi vă veţi aduce aminte acoló de căile voastre, întru carele v-aţi pîngărit întru iale şi veţi bate obrazele voastre întru toate strîmbătăţile voastre.

44. Şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul, făcînd eu aşa voao ca numele mieu să nu să spurce după căile voastre cêle rêle şi după tocmêlele voastre cêle stricate, casa lui Israíl', zice Adonái Domnul»".

45. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

46. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău preste Theman şi privêşte preste Dagón, şi prorocêşte preste dumbrava cea povăţuitoare a lui Naghév.

47. Şi vei grăi dumbrăvii Naghévului: «Auzi cuvîntul Domnului! Acêstea zice Domnul Domnul Dumnezău: 'Iată eu aprinzu în tine foc şi va mînca întru tine tot lemnul vêrde şi tot lemnul uscat. Nu să va stînge para cea ce s-au aţîţat şi va arde de tot întru ea toată faţa, de la austru pînă la crivăţ.

48. Şi va conoaşte tot trupul că eu Domnul am aţîţat pre el şi nu se va stinge'»".

49. Şi ziş: „Nici într-un chip, Doamne, Doamne! Ei zicu cătră mine: «Nu iaste pildă zicîndu-se aceasta?»"

Cap 21

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău preste Ierusalim şi privêşte preste sfintele lor şi vei proroci preste pămîntul lui Israíl:

3. «Acêstea zice Domnul Dumnezău: 'Iată eu cătră tine şi voiu scoate cuţitul mieu den teaca /

Ms. 45, p. 641-642

aşa voi judeca pre voi, dzice Domnul Dumnedzău.

37. «Şi voi scoate pre voi preste toiagul mieu şi voi băga pre voi cu număr

38. Şi voi alêge dentru voi pre cei necuraţi şi *[642/1]* pre cei dăpărtaţi, pentru căci dentru nemernicirea lor voi scoate pre ei şi la pămîntul lui Israil nu vor întra şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul ⌊Dumnedzău⌋.

39. Şi voi, casa lui Israil, acêstea dzice Domnul Domnul Dumnedzău: 'Fieştecarele tocmêlele lui rădicaţi şi după aceasta dă nu voi veţi asculta şi numele mieu cel sfînt nu-l veţi mai spurca, nu încă, cu darurile voastre şi tocmêlele voastre.

40. Pentru căci prestă măgura cea sfîntă a mea, preste măgura înaltă Israil, dzice Domnul Domnul, acoló vor sluji mie toată casa Israil desăvîrşit şi acoló voi priimi pre ei şi acoló voi socoti începăturile voastre şi începăturile usăbirelor voastre, întru toate sfinţeniile voastre.

41. Cu miros de bună mirosire priimi-voi pre voi, cînd voi scoate eu pre voi dentru năroade şi a vă priimi pre voi dentru ţări, întru carele v-aţi răşchirat întru iale, şi mă voi sfinţi întru voi, între ochii năroadelor.

42. Şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul, băgînd eu pre voi la pămîntul Israil, la pămîntul la carele am rădicat mîna mea ca să-l dau pre el părinţilor voştri.

43. Şi va[140] pomeni acoló căile voastre, ⌊întru⌋ carele v-aţi pîngărit întru iale, şi veţi tăia obrazele voastre întru toate strîmbătăţile voastre.

44. Şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul, făcînd eu aşa voao, pentru ca numele mieu să nu să spurce, după căile voastre cêle rêle şi după tocmêlele voastre cêle stricate, casa Israil», dzice Adonai Domnul.'»"

45. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

46. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău preste Theman şi privêşte preste Dagon şi privêşte preste dumbravă igumenul[141] Naghev;

47. Şi vei grăi dumbrăvii Naghev: «Auzi cuvîntul Domnului: 'Acêstea dzice Domnul Domnul ⌊Dumnedzău⌋: Iată, eu aprinzu întru tine foc şi va mînca întru tine tot lemnul[142] vêrde şi tot lemnul uscat; nu să va stinge para cêea ce s-au aţîţat şi va arde de tot întru ea toată faţa de la áustru pînă la crivăţ.

48. Şi va cunoaşte tot trupul că eu, Domnul, am aţîţat pre el; ⌊şi⌋ nu să va stinge.'»"

49. Şi dziş: «Nici într-un chip, Doamne, Doamne; ei dzic cătră mine: «Nu pildă iaste, dzicîndu-să aceasta?»"[143] *[642/2]*

Cap 21

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău prestă Ierusalim şi privêşte prestă sfintele lor şi vei proroci prestă pămîntul lui Israil:

3. «Acêstea dzice Domnul Dumnedzău: 'Iată, eu — cătră tine şi voi scoate cuţîtoiul mieu den teaca

Ms. 4389, p. 789-790

într-acelaşi chip voiu judeca şi pre voi, zice Adonai Domnul.[213]

37. Şi vă voiu trêce pre supt toiagul mieu şi vă voiu duce în numărul făgăduinţei

38. Şi voiu alêge dentru voi pre cei necuraţi şi pre cei ce se-au lepădat şi-i voiu scoate den ţara lăcuinţei lor, şi nu vor întra în ţara lui Israil, şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.

39. Iar voi, casa lui Israil, aşa grăiêşte Adonai Domnul: 'Fieştecarele dentru voi umblaţi după idolii voştri şi slujiţi lor, iar de acum, deaca mă veţi asculta şi numele mieu cel sfînt nu-l veţi mai pîngări în darurile voastre şi în idolii voştri.

40. În muntele mieu cel sfînt, în muntele cel nalt al lui Israil, zice Adonai Domnul, acoló va sluji mie toată casa lui Israil pînă în sfîrşit, *[790/1]* pre pământ şi acoló îi voiu priimi şi acoló voiu cerceta prinoasele lor şi aducerile începăturilor voastre întru toate sfinţirile voastre.

41. În miros de miroseală frumoasă vă voiu priimi, deaca vă voiu scoate den năroade, şi vă voiu strînge de pren ţări de pren care sînteţi răsipiţi şi mă voiu sfinţi întru voi înaintea ochilor năroadelor.

42. Şi veţi şti că eu sînt Domnul, cînd vă voiu duce în ţara lui Israil, în ţara în carea am rădicat mîna mea să o dau părinţilor voştri.[214]

43. Şi acoló vă veţi aduce aminte de căile voastre şi de toate păcatele voastre cêle urîte în care v-aţi pîngărit voi.

44. Şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul, cînd voiu face voaoă bine ca acesta, ca să nu se spurce numele mieu, iar nu pentru căile voastre cêle rêle, nici pentru fâpturile mîinilor voastre cêle răsipite, casa lui Israil, zice Adonai Domnul.'»"

45. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

46. „Fecior de om, pune-ţi faţa ta[215] spre amiiazăzi şi caută spre Darum[216] şi prorocêşte cătră dumbrava cea mai mare Agheva[217];

47. Şi să zici dumbrăvii de la amiiazăzi[218]: «Auzi cuvîntul Domnului: 'Aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu aţîţa în tine foc şi va arde tot copaciul cel vêrde den tine şi tot copaciul cel uscat; văpaia cea aţîţată nu se va stinge şi va arde într-însa toată faţa de la răsărit pînă la miiazănoapte.

48. Şi va cunoaşte toată carnea că eu, Domnul, am aprins; şi nu se va stinge.'»"

49. Iar eu ziş: „Ba, Doamne; ei zic cătră mine: «Dară au nu se grăiêşte aceasta în pildă?»"

Cap 21

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

2. „Fecior de om, pune faţa ta spre Ierusalim şi caută cătră sfinţire şi prorocêşte împotriva pământului lui Israil:[219]

3. Şi să zici cătră ţara lui Israil: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Iată — eu asupra ta şi voiu scoate sabiia mea[220] den teaca

Versiunea modernă

aşa vă voi judeca pe voi, spune Domnul Dumnezeu.

37. Şi vă voi trece pe sub toiagul meu şi vă voi aduce la numărul [cuvenit]

38. Şi îi voi pune deoparte dintre voi pe cei lipsiţi de credinţă şi pe răzvrătiţi, căci îi voi scoate din sălaşele lor şi ei nu vor intra în ţara lui Israel; şi veţi şti că eu [sînt] Domnul [[Dumnezeul]].

39. [Cît despre] voi, casa lui Israel, aşa spune Domnul Domn: 'Lăsaţi-vă deoparte fiecare deprinderile sale: iar după asta, nu cumva să nu îmi daţi ascultare şi să îmi pîngăriţi numele cel sfînt cu darurile voastre şi cu deprinderile voastre.

40. Căci pe muntele meu cel sfînt, pe muntele înalt, spune Domnul Domn, acolo îmi va sluji toată casa lui Israel, pînă la capăt, şi acolo [te] voi primi şi acolo voi lua în seamă pîrga voastră şi pîrga ofrandelor voastre, în toate cele sfinte ale voastre.

41. În mireasmă bine-mirositoare vă voi primi, cînd eu vă voi lua dintre popoare şi vă voi scoate din ţările prin care v-aţi risipit şi mă voi sfinţi în voi, sub ochii popoarelor.

42. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul, cînd eu vă voi aduce în ţara lui Israel, în ţara pentru care mi-am ridicat mîna ca să le-o dau taţilor voştri.

43. Şi vă veţi aminti acolo căile voastre [[în]] care v-aţi pîngărit şi vă veţi acoperi feţele pentru toate relele voastre.

44. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul atunci cînd voi face ca numele meu să nu fie mînjit pe căile voastre cele rele şi în deprinderile voastre stricate, spune Adonai Domnul.'»"

45. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

46. „Fiu de om, ţintuieşte-ţi chipul înspre Thaiman şi priveşte în jos către Darom şi proroceşte împotriva dumbrăvii stăpînitoare, Nageb;

47. Şi spune-i dumbrăvii Nageb: «Ascultă cuvîntul Domnului: 'Aşa spune Domnul Domn: Iată, eu aprind în tine un foc şi va înghiţi cu totul din tine orice lemn verde şi orice lemn uscat, flacăra cea aprinsă nu va fi stinsă şi va mistui în sine orice faţă, de la răsărit pînă la miazănoapte.

48. Şi va şti tot trupul că eu, Domnul, l-am aprins [pe fiecare]; şi nu se va stinge.'»"

49. Şi am zis: „Nu aşa, Doamne, Doamne; ei îmi vor spune: «Nu este o parabolă aceasta, făcută din vorbe?»"

Capitolul al 21-lea
Prorociri

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, spunînd:

2. „De aceea să proroceşti, fiu de om, şi ţintuieşti-ţi faţa către Ierusalim şi priveşte către lucrurile lor sfinte şi vei proroci împotriva ţării lui Israel:

3. «Astea le zise Domnul Dumnezeu: 'Iată, eu [sînt] împotriva ta şi îmi voi scoate sabia din teaca

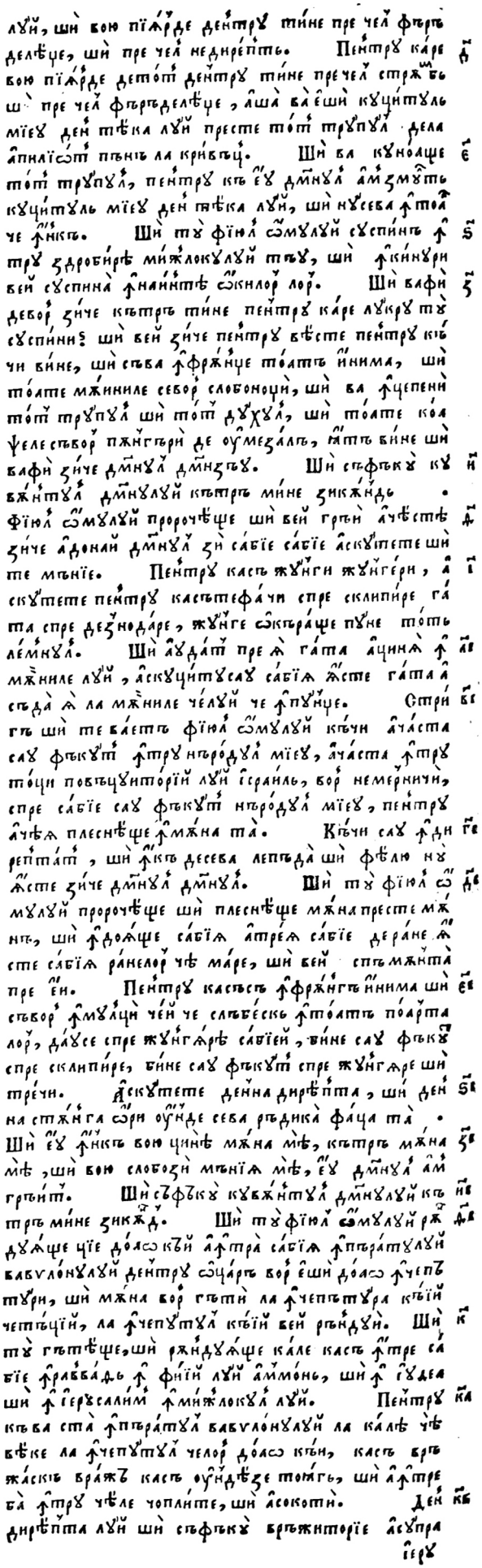

Biblia 1688, p. 548, col. 2

lui şi voiu piêrde dentru tine pre cel fărădelêge şi pre cel nedirept.

4. Pentru care voiu piêrde de tot dentru tine pre cel strîmb şi pre cel fărădelêge, aşa va ieşi cuţitul mieu den teaca lui preste tot trupul, de la apiliót pînă la crivăţ.

5. Şi va cunoaşte tot trupul pentru că eu Domnul am zmult cuţitul mieu den teaca lui şi nu se va întoarce încă'».

6. Şi tu, fiiul omului, suspină întru zdrobirea mijlocului tău şi în chinuri vei suspina înaintea ochilor lor.

7. Şi va fi de vor zice cătră tine: «Pentru care lucru tu suspini?». Şi vei zice: «Pentru vêste, pentru căci vine, şi să va înfrînge toată inima şi toate mîinile se vor slobonogi, şi va înţepeni tot trupul şi tot duhul, şi toate coapsele se vor pîngări de umezală. Iată vine şi va fi, zice Domnul Dumnezău!»"

8. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd: „Fiiul omului, prorocêşte şi vei grăi: «Acêstea zice Adonai Domnul». Zi: «Sabie, sabie, ascute-te şi te mînie,

10. Pentru ca să junghi jungheri. Ascute-te pentru ca să te faci spre sclipire, gata spre deznodare, junghe, ocăraşte, pune tot lemnul.

11. Şi au dat pre ea gata a ţinea în mîinile lui. Ascuţitu-s-au sabiia. Iaste gata a să da ea la mîinile celui ce împunge».

12. Strigă şi te vaietă, fiiul omului, căci aceasta s-au făcut întru nărodul mieu, aceasta întru toţi povăţuitorii lui Israíl. Vor nemernici, spre sabie s-au făcut nărodul mieu, pentru acêea plesnêşte în mîna ta,

13. Căci s-au îndireptat şi încă de se va lepăda şi fêliu nu iaste, zice Domnul Domnul.

14. Şi tu, fiiul omului, prorocêşte şi plesnêşte mîna preste mînă şi îndoiêşte sabiia. A treia sabie de rane iaste, sabiia ranelor cea mare, şi vei spămînta pre ei,

15. Pentru ca să să înfrîngă inima şi să vor înmulţi cei ce slăbesc în toată poarta lor, dau-se spre junghêrea sabiei, bine s-au făcut spre sclipire, bine s-au făcut spre junghêre, şi treci,

16. Ascute-te den na direapta şi den na stînga, oriunde se va rădica faţa ta.

17. Şi eu încă voiu ţinea mîna mea cătră mîna mea şi voiu slobozi mîniia mea. Eu Domnul am grăit!"

18. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

19. „Şi tu, fiiul omului, rînduiêşte ţie doao căi a întra sabiia împăratului Vavilónului. Dentru o ţară vor ieşi doao începături şi mîna vor găti la începătura căii cetăţii; la începutul căii vei rîndui,

20. Şi tu gătêşte şi rînduiêşte cale ca să între sabie în Ravváth, în fiii lui Ammón, şi în Iudea şi în Ierusalím, în mijlocul lui.

21. Pentru că va sta împăratul Vavilónului la calea cea vêche, la începutul celor doao căi, ca să vrăjască vrajă, ca să undêze toiag, şi a întreba întru cêle cioplite şi a socoti

22. Den direapta lui. Şi să făcu vrăjitorie asupra //

Ms. 45, p. 642

lui şi voi piêrde de tot dentru tine pre cel fărădălêge şi pre cel strîmbu;

4. Pentru care voi piêrde de tot dentru tine pre cel strîmbu şi pre cel fărădălêge. Aşa va ieşi cuţîtoiul mieu dentru teaca lui, preste tot trupul, de la apiliot pînă la crivăţ.

5. Şi va cunoaşte tot trupul, pentru că eu, Domnul, zmult-am cuţîtoiul mieu dentru teaca lui ⌊şi⌋ nu să va întoarce, nu încă.'»

6. Şi tu, fiiul omului, suspină întru zdrobirea mijlocului tău şi întru suspinuri vei suspina între ochii lor.

7. Şi[144] va fi de vor dzice cătră tine: «Pentru care lucru tu suspini?» Şi vei dzice: «Pentru vêste, pentru căci vine şi să va înfrînge toată inima şi toate mîinile să vor slobonogí şi va ţepení tot trupul, şi tot duhul, şi toate coapsele să vor pîngări de umezală. Iată, vine şi va fi, dzice Domnul ⌊Dumnedzău⌋.»"

8. Şi să făcu cuvântul Domnului cătră mine, dzicînd:

9. „Fiiul omului, prorocêşte şi vei grăi: «Acêstea dzice Adonaí Domnul»: Dzi: «Sabie, sabie ascuţi-te şi te mâníe,

10. Pentru ca să junghi jungheri, ascuţi-te pentru ca să te faci spre sclipire, gata spre dăznodare, junghe, ocăraşte, pune tot lemnul.»

11. Şi au dat pre ea gata a ţinea la mîinile lui; ascuţitu-s-au sabiia, iaste gata a să da ea la mîinile celui ce împunge.

12. Strigă şi te vaietă, fiiul omului, căci aceasta s-au făcut întru nărodul mieu, aceasta întru toţi[145] ceia ce povăţuiesc a lui Israil vor nemernicí, prestă sabie s-au făcut nărodul mieu. Pentru acêea bate prestă mîna ta!

13. Căci s-au îndreptat şi încă de să va şi fêl lepăda? Nu iaste, dzice Domnul Domnul.

14. Şi tu, fiiul omului, prorocêşte şi bate mîna[146] prestă mînă şi îndoiêşte sabiia, a treia sabie a ranelor *[643/1]* iaste, sabiia ranelor cea mare, şi vei întrista pre ei,

15. Pentru ca să să înfrîngă inima şi să vor înmulţi cei ce slăbăsc preste toată poarta lor, dau-să spre jungheri a sabiei, bine s-au făcut spre scripire, bine să făcu spre junghêre; şi treci.

16. Ascuţă-te den na dreapta şi den na stînga, oriunde faţa ta să va rădica.

17. Şi eu încă voi ţinea mîna mea cătră mîna mea şi voi slobozi mînia mea. Eu, Domnul, am grăit."

18. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

19. „Şi tu, fiiul omului, rînduiêşte ţie doao căi a întra sabiia împăratului Vavilónului. Dentru o ţară ieşi-vor începături doao şi mîna vor găti la începătura căii cetăţii, la începutul căii vei rîndui,

20. ⌊Şi tu gătêşte şi⌋ rînduiêşte cale, ca să între sabie preste Ravvaath, ⌊prestă⌋ fiii Ammon şi preste Iudéa şi prestă Ierusalim, în mijlocul ei.

21. Pentru căci sta-va împăratul Vavilónului la cea vêche cale, la începutul acelor doao căi, ca să vrăjască vraje, ca să undêze toiag şi a întreba întru cêle cioplite şi a preasocoti

22. Dentru dreapta lui; ⌊şi⌋ să făcu vrăjitorie preste

Ms. 4389, p. 790-791

ei şi voiu piêrde den tine pre cel nedirept şi pre cel necurat;

4. Şi va ieşi sabiia mea den teaca ei asupra a toată carnea, de la răsărit pînă la miiazănoapte.

5. Şi va cunoaşte toată carnea că eu[221], Domnul, am scos sabiia mea den teaca ei şi de-acii nu se va mai întoarce.'» *[790/2]*

6. Iar tu, fecior de om, suspină cu zdrobirea mijlocului tău şi să oftezi cu durêre înaintea ochilor lor.

7. Iar deaca-ţi vor zice: «Dară tu pentru ce oftezi?» Să zici: «Pentru mărturisire, că vine şi se va sfărîma toată inima şi vor slăbi toate mîinile şi va înţepeni tot trupul şi tot duhul şi toate coapsele se vor pîngări de umedeală, iată, vine şi va fi, zice Adonai Domnul.»"[222]

8. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului[223], zicînd:

9. „Fecior de om, prorocêşte şi să zici: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul». Zi sabiei: «Ascuţi-te sabie şi te mînie,

10. [9] Ca să tai tăiêre, [10] ascuţi-te, ca să fii lucie şi gata spre stricare, taie şi hulêşte şi împinge în laturi tot copaciul.»

11. Şi o au dat gata ca să se ţie în mînă; ascuţitu-se-au sabiia, iaste gata ca să fie dată în mîinile tăietorilor.

12. Strigă şi te vaietă, fecior de om, că au fost aceasta întru nărodul mieu şi întru toate căpeteniile lui Israil, care au scăpat[224] de sabie; fost-au supt sabie cu nărodul mieu,[225] [13] pentr-acêea bateţi în palme!

13. Că se-au îndireptat; şi încă ce va fi de se va şi lepăda seminţiia? Şi nu va fi, zice Adonai Domnul.

14. Iar tu, fecior de om, prorocêşte şi-ţi bate în palme şi îndoiêşte sabiia, că se-au întreit sabiia celor răniţi, sabiia cea mare a celor răniţi, [15] şi să-i îngrozeşti,

15. Ca să se înfrîngă inimile lor şi să se înmulţească cei slabi. Dat-am pre dînşii spre tăiêre de sabie întru toate porţile lor; fost-au bine ascuţită spre tăiêre, bine spre sclipire;[226] [16] treci ca fulgerul.

16. Ascuţi-te de-a direapta şi de-a stînga, ori încătrooă se va rădica faţa ta.

17. Că eu voiu plesni cu mîna mea în palmă şi voiu umplea mînîia mea. Eu, Domnul, am grăit."

18. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

19. „Fecior de om, rînduiêşte-ţi doaoă căi, ca să între sabiia împăratului Vavilónului; dentr-o ţară vor ieşi în doaoă căpetenii şi vor găti mîna spre începătura căii,

20. Să rînduieşti să între sabiia spre Ravothul[227] feciorilor lui Ammon şi spre Iúda, în Ierusalim.[228]

21. Pentru că va sta împăratul Vavilónului în mijlocul lui, la începătura amînduror căilor să vrăjască vrăji, să undêze toiag şi să întrê- *[791/1]* be idolii şi să vrăjască în plumîni

22. Şi fu de-a direapta lui vrajă asupra

Versiunea modernă

ei şi îl voi nimici din tine pe nedrept şi pe nelegiuit;

4. Pentru că îl voi nimici din tine pe nedrept şi pe nelegiuit, de aceea va ieşi sabia mea din teaca ei împotriva oricărui trup, de la răsărit pînă la miazănoapte.

5. Şi va şti fiecare trup că eu, Domnul, mi-am scos sabia din teaca ei şi nu se va întoarce nicidecum.'»

6. Iar tu, fiu de om, geme frîngîndu-ţi mijlocul şi geme amarnic sub ochii lor.

7. Şi va fi aşa, că îţi vor spune: «De ce gemi?» Şi vei spune: «Pentru vestire, căci vine şi fiece inimă se va sparge şi toate mîinile vor fi amorţite şi se va stinge orice trup şi orice suflare, şi coapsele toate vor ajunge jilave. Iată: vine şi va fi aici, spune Domnul Domn.»"

8. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

9. „Fiu de om, profeţeşte şi zi: «Aşa spune Adonai Domnul». Spune: «Sabie, sabie, ascute-te şi mînie-te,

10. Ca să jertfeşti jertfele, ascute-te ca să [ai] strălucire, [fii] gata să jertfeşti spre nimicire, dispreţuieşte, doboară orice lemn.»

11. Şi a făcut-o [să fie] gata ca mîna lui să o stăpînească; sabia a fost ascuţită, gata este să-i fie pusă în mînă celui ce străpunge.

12. Strigă şi jeluieşte-te, fiu de om, căci [sabia] aceasta este în poporul meu, [sabia] aceasta este în toţi mai-marii lui Israel; ei vor sălăşlui în sabie, ea este în poporul meu; de aceea bate din palme!

13. Căci judecata s-a încheiat: şi ce dacă seminţia a fost doborîtă? Nu va fi, spune Domnul Domn.

14. Iar tu, fiu de om, prorocêşte şi bate-ţi palmă de palmă şi mai ia o sabie. A treia sabie este [sabia] celor loviţi, sabia cea mare a celor loviţi, şi îi vei împietri în uluială,

15. Ca să piară inima în ei şi [numărul] celor fricoşi să sporească la fiecare poartă de-a lor; au fost daţi pentru jertfa săbiei: potrivită este pentru jertfă, potrivită este pentru strălucire; şi treci.

16. Ascute-te pe partea dreaptă şi pe partea stîngă, oricum ţi s-ar aşeza faţa.

17. Şi eu îmi voi bate palmă peste palmă şi îmi voi slobozi mînia. Eu, Domnul, am vorbit."

18. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

19. „Şi tu, fiu de om, pregăteşte-ţi două căi, pe care să intre sabia regelui din Babilon: dintr-o singură ţară vor porni cele două şi [va fi] un stîlp [de răspîntie] în capul drumului din cetate: în capul drumului,

20. [[Şi tu rînduieşte şi]] pregăteşte [locul pe unde] să intre sabia spre Rabbath, [[peste]][cetatea] fiilor lui Ammon şi spre Iudeea şi spre Ierusalim, la mijloc.

21. Căci regele Babilonului va sta pe drumul cel vechi, în capul celor două drumuri, să pună ghicitul la încercare: să arunce în sus toiagul şi să întrebe chipurile cioplite şi să cerceteze

22. Din dreapta lui [[şi]] ghicitul a fost [aşa]: să întindă zid întărit înspre

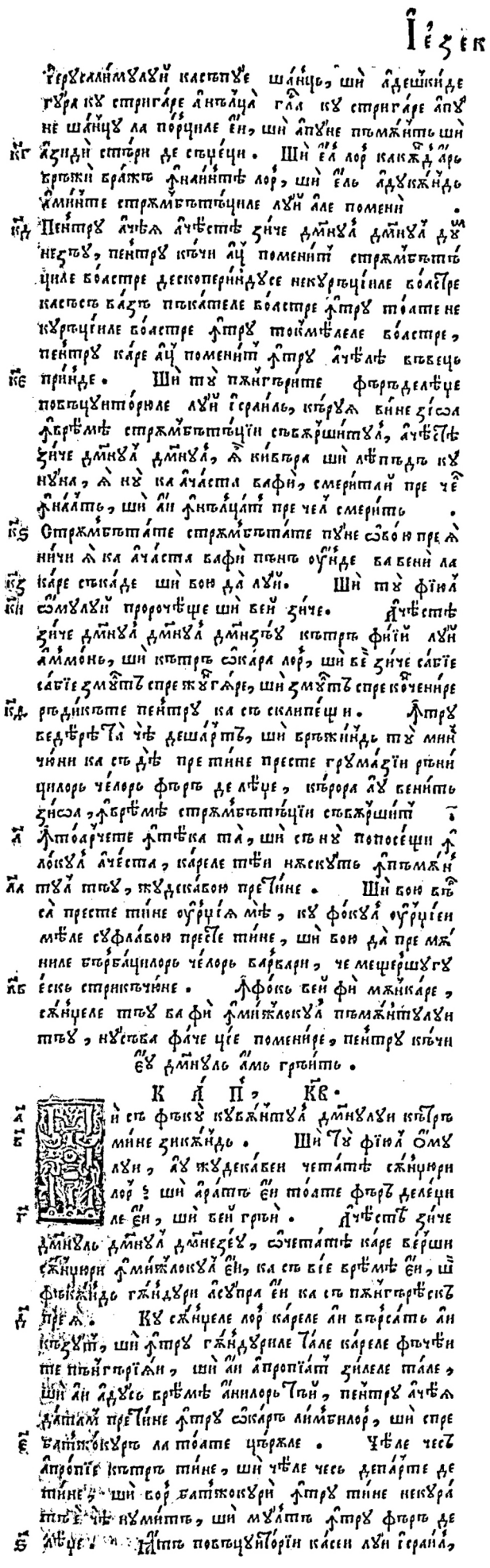

Biblia 1688, p. 549, col. 1

Ierusalímului, ca să puie şanţ şi a deşchide gura cu strigare, a nălţa glas cu strigare, a pune şanţu la porţile ei şi a pune pămînt şi a zidi stări de săgeţi.

23. Şi el lor, ca cînd ar vrăji vrajă înaintea lor, şi el aducînd aminte strîmbătăţile lui a le pomeni.

24. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul Dumnezău: «Pentru căci aţi pomenit strîmbătăţile voastre, descoperindu-se necurăţiile voastre, ca să să vază păcatele voastre întru toate necurăţiile voastre, întru tocmêlele voastre, pentru care aţi pomenit, întru acêlea vă veţi prinde.

25. Şi tu, pîngărite, fărădelêge povăţuitoriule lui Israíl căruia vine zioa, în vrêmea strîmbătăţii săvîrşitului, acêstea zice Domnul Domnul: 'Ia chivăra şi leapădă cununa, ea nu ca aceasta va fi. Smerit-ai pre cel înalt şi ai înălţat pre cel smerit.

26. Strîmbătate, strîmbătate pune-o-voiu pre ea. Nici ea ca aceasta va fi, pînă unde va veni la care să cade, şi voiu da lui'».

27. Şi tu, fiiul omului, prorocêşte şi vei zice:

28. «Acêstea zice Domnul Domnul Dumnezău cătră fiii lui Ammón şi cătră ocara lor». Şi vei zice: «Sabie, sabie zmultă spre junghêre şi zmultă spre concenire, rădică-te, pentru ca să sclipeşti

29. Întru vedêrea ta cea deşartă şi vrăjind tu minciuni, ca să dea pre tine preste grumazii răniţilor celor fărădelêge, cărora au venit zioa, în vrêmea strîmbătăţii săvîrşit».

30. Întoarce-te în teaca ta şi să nu poposeşti în locul acesta carele te-ai născut, în pămîntul tău judeca-voiu pre tine.

31. Şi voiu vărsa preste tine urgiia mea. Cu focul urgiei mêle sufla-voiu preste tine şi voiu da pre mînile bărbaţilor celor varvari ce meşterşuguiesc stricăciune.

32. În foc vei fi mîncare, sîngele tău va fi în mijlocul pământului tău. Nu să va face ţie pomenire, pentru căci eu Domnul am grăit".

Cap 22

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, au judeca-vei cetatea sîngiurilor? Şi arată ei toate fărădelegile ei şi vei grăi:

3. «Acêstea zice Domnul Domnul Dumnezeu: 'O, cetatea care verşi sîngiuri în mijlocul ei, ca să vie vrêmea ei, şi făcînd gînduri asupra ei ca să pîngărească pre ea!

4. Cu sîngele lor carele ai vărsat ai căzut şi întru gîndurile tale carele făceai te pîngăriiai, şi ai apropiat zilele tale şi ai adus vrêmea anilor tăi. Pentru acêea dat-am pre tine întru ocară limbilor şi spre batjocură la toate ţările

5. Cêle ce să apropie cătră tine şi cêle ce-s departe de tine şi vor batjocuri întru tine: Necurată e cea numită şi multă întru fărădelêge!

6. Iară povăţuitorii casei lui Israíl /

Ms. 45, p. 643-644

Ierusalim, ca să puie şanţu, ⌊şi⌋ a deşchide gura cu strigare[147] a înălţa glas cu strigare, a pune şanţu preste porţile ei ⌊şi⌋ a pune lut ⌊şi⌋ a zidi stări de săgeţi.

23. Şi el — lor ca cînd are vrăji vraje înaintea lor şi el pomenind strîmbătăţile lui a le pomeni."

24. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul ⌊Dumnedzău⌋: «Pentru care aţi pomenit strîmbătăţile voastre, dăscoperind necurăţiile voastre, ca să să vază păcatele voastre întru toate necurăţiile voastre, întru tocmêlele voastre, pentru care aţi pomenit, întru acêlea veţi prinde.»

25. Şi tu, pîngărite, fărădălêge povăţuitoriule lui Israil, căruia vine dzua întru vrêmea strîmbătăţii[148], acêstea dzice Domnul Domnul: «Ia chivăra şi leapădă cununa, la ea nu ca aceasta va fi; smerit-ai pre cel înalt şi ai înălţat pre cel smerit.

26. Strîmbătate, strîmbătate pune-voi pre ea, nici ea ca aceasta va fi, pînă unde va veni la ca- *[643/2]* rele să cade şi voi da lui.»

27. Şi tu, fiiul omului, prorocêşte şi vei dzice:

28. «Aşa[149] zice Domnul Domnul Dumnedzău către fiii lui Ammon şi către ocara lor.» Şi vei dzice: «Sabie, sabie zmultă spre junghêre[150] şi zmultă spre concenire, rădică-te pentru ca să sclipeşti.

29. Întru vedêrea ta cea dăşartă şi vrăjind tu minciuni, ca să dea pre tine preste grumazii ranelor celor fărădălêge, cărora au venit dzua întru vrêmea strîmbătăţii săvîrşit.

30. Întoarnă-te ⌊nu⌋ la teaca ta şi să nu poposeşti întru locul acesta, carele te-ai născut; întru pămîntul cela al tău, judeca-voi pre tine

31. Şi voi vărsa prestă tine urgiia mea, cu focul urgiei mêle sufla-voi prestă tine şi voi da pre mîinile bărbaţilor varvari ce meşterşuguiesc strigare.

32. Întru foc vei fi mîncare, sîngele tău va fi întru mijlocul pămîntului tău, nu să va face ţie pomenire, pentru căci eu, Domnul, am grăit.»"

Cap 22

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, nu vei judeca cetatea sîngiurilor şi arată ei toată fărădălegile[151] ei şi vei grăi:

3. «Acêstea dzice Domnul Domnul ⌊Dumnedzău⌋: 'O, cetate, verşi sîngere[152] în mijlocul ei, ca să vie vrêmea ei, şi făcînd gînduri asupra ei, ca să pîngărească pre ea.

4. Cu sîngele lor carele ai vărsat ai căzut şi întru gîndurile tale carele făceai te pîngăriiai şi ai apropiat dzilele tale şi ai adus vrêmea anilor tăi. Pentru acêea, dat-am pre tine întru ocară limbilor şi spre batjocură la toate ţările.

5. Cêle ce să apropie către tine şi cêlea ce departe-s, depărtate de la tine şi vor batjocori întru tine necurată cea numită şi multă întru fărădălegi.

6. Iată povăţuitorii casei Israil,

Ms. 4389, p. 791

Ierusalímului, ca să puie împrejur şanţ şi ca să dăşchiză gura sa cu strigare şi să rădice glas cu strigare de trîmbiţă şi să puie şanţ înaintea porţilor lui şi să presare ţărînă şi să puie săgeţi.

23. Iar tu — ca cînd ai vrăji vrăji înaintea lor de şapte ori cîte de şapte ori, şi el aducîndu-şi aminte de nedireptăţile lui să-şi aducă aminte.

24. Drept acêea, aceasta grăiêşte Adonai[229] Domnul: «Pentru căci că v-aţi adus aminte de nedireptăţile voastre cînd se-au dăscoperit necurăţiile voastre, să se arate păcatele voastre întru toate fărădelegile voastre şi întru toate meşteşugurile voastre, pentru că v-aţi adus aminte, şi într-acêlea veţi pieri.»[230]

25. Şi tu, pîngărite, căpeteniia lui Israil, a căruia zi au venit în vrêmea nedireptăţii, [26] aşa grăiêşte Domnul: «Ia chivăra, leapădă[231] coróna, nu va fi aceasta aşa; smerit-ai pre cel nalt şi ai înălţat pre cel smerit.

26. [27] Pre nedireptate cu nedireptate o voiu pune şi acêea nu va fi într-acesta chip, pînă ce va veni cela ce i se cade şi voiu da lui.»

27. [28] Iar tu, fecior de om, prorocêşte şi zi:

28. «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul către feciorii lui Ammon şi către badjocurirea lor.» Şi să zici: «Sabie, sabie scoasă spre tăiêre, scoasă spre concenire, ca să sclipeşti[232]

29. Întru vedêrea ta cea dăşartă şi cînd vei vrăji minciuni ca să dai spre grumazii răniţilor celor fărădelegiuitori a cărora zi au sosit în vrêmea nedireptăţii.

30. Întoarce-te în teaca ta, nu sta în locul acesta în care ai fost; în pămîntul naşterii tale te voiu judeca

31. Şi voiu turna asupra ta mîniia mea, întru focul urgiei mêle voiu sufla asupra ta şi te voiu da în mîinile bărbaţilor celor de altă limbă, carii fac răsipire.

32. Fi-vei mîncare focului, sîngele tău va fi pren mijlocul pămîntului tău şi pomenirea ta nu va mai fi, că eu, Domnul, am grăit.»"

Cap 22

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[233]

2. „(Dară tu, fecior de om,) au doară nu vei judeca cetăţii sîngelui? [3] Si să arăţi ei toate fărădelegile ei şi să zici:

3. «Aşa grăiêşte Ado- *[791/2]* nai Domnul: O, cetate, cêea ce verşi sînge pren mijlocul tău, ca să vie vrêmea ei, şi cêea ce face idoli ea adîns eaşi, ca să se pîngărească!

4. În sîngele tău[234] care l-ai vărsat şi în idolii tăi care i-ai făcut te-ai pîngărit şi ai scurtat zilele tale şi ai adus vrêmea anilor tăi. Pentr-acêea te-am dat în ocară limbilor şi în badjocură tuturor ţărîlor.

5. Cêle ce sînt aproape şi cêle ce sînt dăparte de tine îşi vor bate joc de tine şi vor striga asupră-ţi, grăind: 'Cela spurcatul şi multul întru fărădelegiuirile lui.'

6. (Iată) căpeteniile casei lui Israil,

Versiunea modernă

Ierusalim, [[şi]] să deschidă gura în strigăt, să ridice glasul în ţipăt, să întindă zid întărit înspre porţile ei, [[şi]] să întindă dîmb [[şi]] să clădească turnuri pentru ţintaşi.

23. Şi el [era] pentru ei ca unul care punea ghicitul la încercare dinaintea lor şi le aducea aminte de nelegiuirile sale, ca să trezească amintirile.

24. De aceea aşa spune Domnul Domn [[Dumnezeu]]: «Pentru că v-aţi amintit nelegiuirile voastre, descoperindu-vă lipsa de credinţă, ca să vă fie privite greşelile, în toate faptele voastre de necredinţă şi în deprinderile voastre, pentru că vi le-aţi amintit, în ele veţi pieri.»

25. Iar tu, căpetenie spurcată [şi] nelegiuită a lui Israel, pentru care a sosit ziua, la vremea coaptă a nelegiuirii [a sosit] sfîrşitul, aşa spune Domnul: «Ţi-ai scos tiara şi ţi-ai pus coroana: [starea] aceasta nu va mai fi la fel; ai împins în jos ce era înalt şi ce era jos ai înălţat.

26. Strîmbătate, strîmbătate – o voi aşeza [la locul ei]: şi nici nu va mai fi [starea] aceasta la fel pînă vine cel căruia îi aparţine şi i-o voi da în seamă.»

27. Şi tu, fiu de om, proroceşte şi zi:

28. «Aşa spune Domnul către fiii lui Ammon şi către ocara lor.» Şi spune: «Sabie, sabie, scoasă pentru jertfă şi scoasă pentru nimicire, trezeşte-te, ca să străluceşti

29. în vedenia ta deşartă şi în ghicitul tău mincinos, ca să te pui pe gîturile nelegiuiţilor loviţi în luptă, pînă cînd vine ziua, la vremea coaptă a nelegiuirii [vine] sfîrşitul].

30. Întoarce-te, [[nu]] la teaca ta şi zăbovi în locul acesta în care te-ai născut: chiar în ţara ta te voi judeca

31. Şi îmi voi vărsa înverşunarea asupra ta, cu focul înverşunării mele voi sufla peste tine şi te voi da pe mîinile barbarilor ce pun la cale distrugere.

32. În foc vei fi pradă de mistuit, sîngele îţi va fi în mijlocul ţării tale. Nu va mai fi nicidecum amintirea ta, pentru că eu, Domnul, am vorbit.»"

Capitolul al 22-lea
Judecata

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. Şi tu, fiu de om, oare vei judeca cetatea [plină de] sînge? Arată-i toate nelegiuirile ei

3. şi zi: «Aşa spune Domnul Domn [[Dumnezeu]]: 'O, cetate, care faci să curgă sînge prin mijlocul ei, pentru ca vremea ei să vină, şi care făureşti scorneli împotrivă-ţi, ca să te pîngăreşti!

4. În sîngele lor, pe care l-ai vărsat, în el ai decăzut şi în scornelile tale, pe care le-ai făurit, te-ai pîngărit şi ţi-ai apropiat zilele [de pe urmă] şi ţi-ai adus vremea cea coaptă a vieţii tale. De aceea te-am făcut de ocară între neamuri şi de snoavă în toate ţările,

5. cele ce sînt aproape de tine şi cele ce sînt la mare distanţă de tine; şi ei vor spune snoave pe seama ta, căci eşti faimoasă pentru necurăţia ta şi plină de nelegiuiri.

6. Iată, mai-marii casei lui Israel

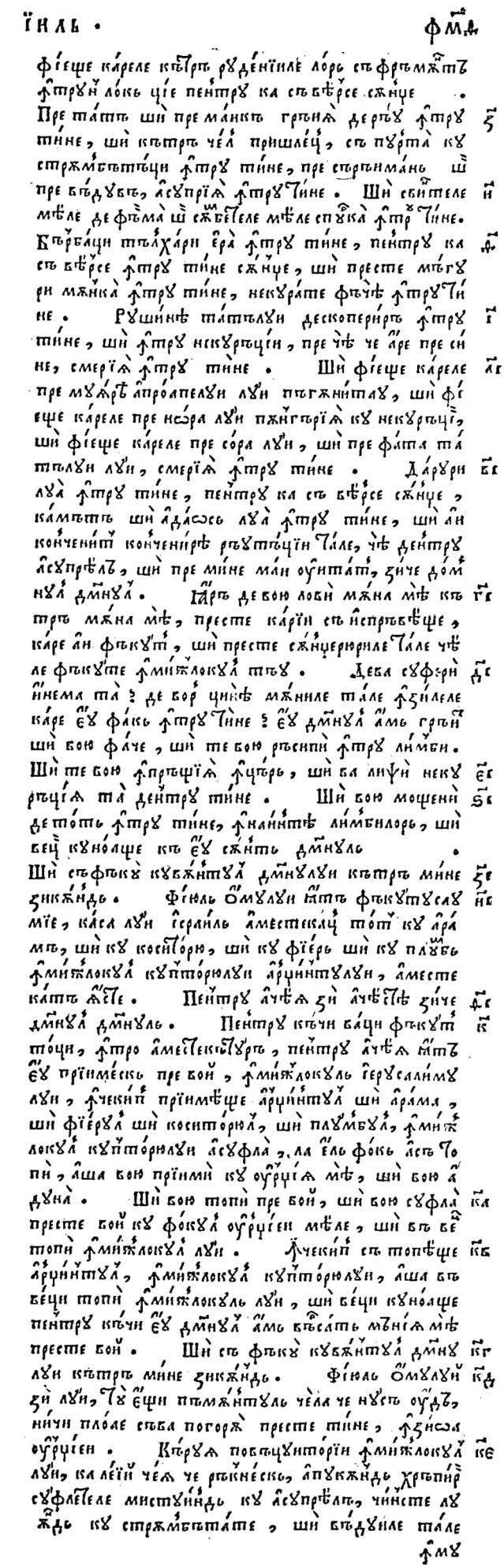

Biblia 1688, p. 549, col. 2

fieştecarele către rudeniile lor să frămîntă într-un loc ţie, pentru ca să vêrse sînge.

7. Pre tată şi pre maică grăiia de rău întru tine şi către cel prişleţ să purta cu strîmbătăţi întru tine, pre sărăiman şi pre văduvă asupriia întru tine.

8. Şi svintele mêle defăima şi sîmbetele mêle spurca întru tine.

9. Bărbaţi tîlhari era întru tine, pentru ca să vêrse întru tine sînge şi preste măguri mînca întru tine, necurate făcea întru tine.

10. Ruşinea tatălui descoperiră întru tine şi întru necurăţii, pre cea ce are pre sine, smeriia întru tine.

11. Şi fieştecarele pre muiêrea aproapelui lui păgînit-au, şi fieştecarele pre nora lui pîngăriia cu necurăţii, şi fieştecarele pre sora lui şi pre fata tatălui lui smeriia întru tine.

12. Daruri lua întru tine, pentru ca să vêrse sînge. Camătă şi adaos lua întru tine. Şi ai concenit concenirea răutăţii tale, cea dentru asupreală, şi pre mine m-ai uitat, zice Domnul Domnul.

13. Iară de voiu lovi mîna mea către mîna mea, preste carii să isprăvêşte care ai făcut şi preste sîngeriurile tale cêle făcute în mijlocul tău,

14. De va suferi inema ta? De vor ţinea mînile tale în zilele care eu fac întru tine? Eu Domnul am grăit şi voiu face şi te voiu răsipi întru limbi.

15. Şi te voiu împrăştiia în ţări şi va lipsi necurăţiia ta dentru tine,

16. Şi voiu moşteni de tot întru tine înaintea limbilor şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul!'»"

17. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine zicînd:

18. „Fiiul omului, iată făcutu-s-au mie casa lui Israíl amestecaţi tot cu aramă şi cu cositoriu şi cu fier şi cu plumb, în mijlocul cuptoriului argintului amestecată iaste.

19. Pentru acêea, zi: «Acêstea zice Domnul Domnul:

20. 'Pentru căci v-aţi făcut toţi într-o amestecătură, pentru acêea iată eu priimesc pre voi în mijlocul Ierusalímului, în ce chip priimêşte argintul şi arama şi fierul şi cositoriul şi plumbul în mijlocul cuptoriului, a sufla la el foc a să topi. Aşa voiu priimi cu urgiia mea şi voiu aduna.

21. Şi voiu topi pre voi şi voiu sufla preste voi cu focul urgiei mêle, şi vă veţi topi în mijlocul lui.

22. În ce chip să topêşte argintul în mijlocul cuptoriului, aşa vă veţi topi în mijlocul lui şi veţi cunoaşte pentru căci eu Domnul am vărsat mîniia mea preste voi'»".

23. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine zicînd:

24. „Fiiul omului, zi lui: «Tu eşti pămîntul cela ce nu să udă, nici ploaie să va pogorî preste tine în zioa urgiei,

25. Căruia povăţuitorii în mijlocul lui ca leii ceia ce răcnesc apucînd hrăpiri, sufletele mistuind cu asupreală, cinste luînd cu strîmbătate, şi văduile tale //

Ms. 45, p. 643-644

fieştecarele cătră rudeniile lor, să frămîntă într-un loc ţie, pentru ca să vêrse sînge.

7. Pre tată şi pre maică grăiia de rău întru tine şi cătră cel vinetic să purta cu strîmbătăţi întru tine[153].

8. ⌊Şi⌋ sfintele mêle defăima şi *[644/1]* sîmbetile mêle spurca întru tine.
9. Bărbaţi tîlhari era întru tine, pentru ca să vêrse întru tine sînge şi preste măguri mînca întru tine, necurate făcea întru tine.

10. Ruşinea tatălui dăscoperiră întru tine şi întru necurăţii, pre cea ce are pre sine smeriia întru tine.

11. [154]Şi fieştecarele pre muiêrea aproapelui lui au fărădelegiuit şi fieştecarele pre noru-sa pîngăriia cu necurăţie şi fieştecarele pre sora lui ⌊şi⌋ fata tatălui lui smeriia întru tine.
12. Daruri lua întru tine, pentru ca să vêrse sînge, camătă şi adaos lua întru tine şi ai concenit concenirea răutăţii tale, cêea dentru asupreală, şi pre mine m-ai uitat', dzice Domnul Domnul.

13. Iară dă voi lovi mîna mea cătră mîna mea, prestă carele să isprăvêşte carele ai făcut şi prestă sîngiurile tale cêle făcute în mijlocul tău.

14. Au suferi-va inima ta? Au ţinea-vor mîinile tale întru dzilele carele eu fac întru tine? Eu, Domnul, am grăit şi voi face!

15. Şi te voi răşchira pre tine întru limbi şi te voi împrăştiia întru ţări şi va lipsi necurăţiia ta dentru tine.
16. Şi voi moşteni de tot întru tine între ochii limbilor şi veţi cunoaşte pentru că eu — Domnul.»".

17. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
18. „Fiiul omului, iată, făcutu-s-au mie casa lui Israil, amestecaţi toţi cu aramă, şi cu cositor, şi cu fier, şi cu plumbu, în mijlocul cuptoriului argintului amestecat iaste.
19. Pentru acêea, dzi: «Acêstea dzice Domnul Domnul:

20. 'Pentru care v-aţi făcut toţi întru o amestecătură, pentru acêea, iată, eu priimăsc[155] la mijlocul Ierusalimului, în ce chip priimêşte argintul, şi arama, şi hierul, şi cositoriul, şi plumbul la mijlocul cuptoriului, a sufla la el foc a să topi, aşa voi priimi cu urgiia mea şi voi aduna.

21. Şi voi topi pre voi şi voi sufla preste voi cu focul urgiei mêle şi veţi topi întru mijlocul ei.

22. În ce chip să topêşte argintul în mijlocul cuptoriului, aşa veţi topi în mijlocul ei şi veţi cunoaşte pentru căci eu, Domnul, vărsat-am mîniia mea preste voi'»".
23. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
24. „Fiiul omului, *[644/2]* dzi ei: «Tu eşti pămîntul cel ce nu să udă, nici ploaie să va pogorî prestă tine întru dzua urgiei.
25. [156]Cariia povăţuitorii în mijlocul ei, ca leii cei ce răcnesc apucînd apucături, sufletile mistuind cu asupreală, cinste luînd ⌊cu strîmbătate⌋; şi văduile tale

Ms. 4389, p. 791-792

cineşi cătră rudeniile lor, se-au turburat întru tine spre vărsare de sînge.

7. Şi au grăit de rău pre tată-său şi pre mumă-sa întru tine şi pre vinetic l-au întors întru nedireptate întru tine şi pre cel rămas de părinţi şi pre văduvă au năcăjit întru tine.[235]
8. Sfintele mêle le-au dăfăimat şi sîmbetele mêle le pîngăriia întru tine.
9. Fost-au întru tine bărbaţi tîlhari spre vărsare de sînge şi mînca întru tine pren munţi şi făcea nedireptate în mijlocul tău.

10. Şi ruşinea tatălui o dăscoperiia întru tine şi badjocoriia întru tine pre cêea ce avea necurăţiia ei asupra ei.
11. [236]Fieştecarele au făcut fărădelegiuire asupra muierii vecinului său şi fieştecarele pîngăriia pre noru-sa întru necurăţie şi fieştecarele ruşina pre soru-sa, fata tătîne-său, întru tine.
12. Lua întru tine mite ca să vêrse sînge, camete şi adaose lua întru tine. Şi voiu conceni sfîrşitul răotăţii tale cei den asupreală, că pre mine m-ai uitat, zice Adonai Domnul.[237]

13. Iată, voiu lovi cu mîna mea spre mîna carea ai sfîrşit şi cu carea ai făcut (camete) şi spre sîngele cel ce iaste vărsat în mijlocul tău[238].

14. Au doară va suferi[239] inima ta sau au ţinea-vor mîinile tale în zilele în care voiu face eu ţie? Eu, Domnul, am grăit şi voiu face [15] şi te voiu răsipi pren ţări

15. Şi te voiu răsipi pre .....[240] şi te voiu izidi pren limbi şi se vor sfîrşi păgînătăţile tale dentru tine

16. Şi te voiu stăpîni înaintea fêţei limbilor, şi vei şti că eu sînt Domnul.»"

17. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, cătră mine zicînd:
18. „Fecior de om, iată, au fost casa lui Israil a mea amestecaţi toţi cu aramă şi cu cositor curat şi cu plumb şi cu fier, pren mijlocul cuptoriului de argint sînt amestecaţi.[241]
19. Drept acêea, zi: «Aceasta grăiêşte Adonai[242] Domnul:

20. [19] Pentru căci că sînteţi toţi o amestecă- *[792/1]* tură, pentru-acêea, iată, eu vă voiu aduna în mijlocul Ierusalímului, [20] ca adunarea argintului şi a arămii şi a fierului şi a cositoriului şi a plumbului în mijlocul cuptoriului, ca să suflu într-însul foc, ca să arză; aşa voiu aduna şi pre voi întru mîniia mea şi în urgiia mea şi vă voiu duce şi vă voiu lăsa
21. [20] Şi vă voiu arde [21] şi voiu sufla asupra voastră focul mîniei mêle, şi veţi fi arşi în mijlocul lui.[243]
22. Cum arde argintul în mijlocul cuptoriului, aşa veţi arde şi voi în mijlocul lui şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul, deaca voiu vărsa urgiia mea pre voi.»"

23. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

24. „Fecior de om, zi cătră dînsul: «Tu eşti pămîntul cel neploat în zioa urgiei,

25. Al căruia căpetenii zbiiară[244] într-însul ca leii, rănind răniri[245], sufletele mîncîndu-se cu împresurările, luînd bogăţiia şi cinstea; văduvele lui

Versiunea modernă

au uneltit în tine, fiecare cu neamul lui, ca să facă vărsare de sînge.

7. I-au ocărît în tine pe tată şi pe mamă; în tine s-au întors cu fărădelegi împotriva străinului, în tine i-au împilat pe orfan şi pe văduvă.

8. [[Şi]] în tine le-au înjosit pe cele sfinte ale mele şi sabaturile mele le-au pîngărit în tine.
9. Tîlhari sînt în tine, [gata] să verse sînge în tine, şi în tine au mîncat pe munţi, au făcut prihănire în mijlocul tău.

10. În tine au dezgolit ruşinea tatălui şi în tine au înjosit-o pe cea care a fost pusă deoparte pentru necurăţii.
11. Fiecare s-a purtat nelegiuit cu femeia vecinului său şi fiecare şi-a pîngărit nora cu lipsă de credinţă şi în tine şi-a înjosit fiecare sora [[şi]] pe fiica tatălui său.

12. În tine au primit daruri, ca să verse sînge, în tine au primit camătă şi cîştig îmbelşugat; în împilare ţi-ai împlinit pînă la capăt răutatea, ai uitat de mine, spune Domnul Domn.

13. Şi dacă îmi voi bate palmă peste palmă pentru cele pe care le-ai împlinit, pe care le-ai făptuit şi peste sîngele vărsat în mijlocul tău,

14. va îndura oare inima ta? Oare braţele tale vor avea putere în zilele pe care eu le voi face în tine? Eu, Domnul, am vorbit şi voi făptui.

15. Şi te voi risipi între neamuri şi te voi împrăştia prin ţări şi necurăţenia ta va fi ştearsă din tine

16. şi voi da moştenire în tine sub ochii neamurilor; şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.

17. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

18. „Fiu de om, iată: [cei din] casa lui Israel s-au făcut pentru mine de parcă ar fi toţi amestecaţi cu aramă şi fier şi cositor şi plumb; sînt amestecaţi în mijlocul argintului.
19. De aceea, zi: «Aşa spune Domnul Domn:

20. 'Pentru că v-aţi făcut toţi într-o singură amestecătură, de aceea eu vă voi aduna în mijlocul Ierusalimului. Aşa cum se adună argint şi aramă şi fier şi cositor şi plumb în cuptor ca să sufle foc în el, să se topească, tot aşa am să vă adun în mînia mea şi am să vă strîng şi am să vă topesc

21. Şi voi sufla spre voi în focul mîniei mele şi veţi fi topiţi în mijlocul lui.

22. Aşa cum este topit argintul în mijlocul cuptorului, tot aşa veţi fi şi voi topiţi în mijlocul ei; şi veţi şti că eu, Domnul, mi-am revărsat mînia asupra voastră.'»"
23. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

24. „Fiu de om, spune-i ei: «Tu eşti pămîntul cel neudat, nici ploaia nu a venit asupra ta în ziua înverşunării;
25. Mai-marii ei, din mijlocu-i, rag ca leii răpindu-şi prada, sfîşiind vieţi în împilare, luîndu-şi cinstiri în nelegiuire; iar văduvele tale

фн Їєзек *Biblia 1688, p. 550, col. 1*

înmulţitu-s-au în mijlocul tău.

26. Şi preoţii lui au defăimat lêgea mea şi spurca sfintele mêle. Între cel sfînt şi între cel spurcatu nu osebiia şi între mijlocul celui necuratu şi celui curatu nu despărţiia. Şi de la sîmbetele mêle acoperiia ochii lor şi sîmbetele mêle le spurca în mijlocul lor.

27. Boiêrii lui în mijlocul lui ca lupii hrăpind hrăpituri, ca să vêrse sînge, pentru ca cu lăcomie să lăcomească.

28. Şi prorocii lui ungînd pre ei vor cădea, văzînd deşarte, vrăjind minciuni zicînd: 'Acêstea zice Adonái Domnul' şi Domnul n-au grăit.

29. Norodul pămîntului storcînd strîmbătate şi hrăpind hrăpiri, pre sărac şi pre mêser asuprindu-l şi cătră cel nemêrnic neîntorcîndu-se cu judecată[12].

30. Şi cercam dentru ei bărbat purtîndu-se dirept şi ca să stea despre faţa mea cu tot denadinsul în vrêmea urgiei, ca nu desăvîrşit să-l stingă pre el, şi n-am aflat.

31. Şi am vărsat pre el mîniia mea în focul urgiei mêle, ca să-i concenescu pre ei, căile lor la capetele lor le-am dat!», zice Domnul Domnul".

Cap 23

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, doao muieri era fête unii maice.

3. Şi au curvit la Eghípetu, întru tinerêţele lor curvit-au, acoló au căzut ţiţele lor şi acoló ş-au stricat fecioriia.

4. Şi numele lor Oóla, cea mai bătrînă, şi Oolíva, sora ei. Şi s-au făcut mie şi născură fii şi fête. Şi numele lor Samáriia era Oolá şi Ierusalímul era Oolíva.

5. Şi curvi Oola de la mine şi au pus preste ibovnicii ei, preste assiriênii ceia ce să apropiia de ea,

6. Îmbrăcaţi cu vinete, povăţuitori şi voivozi, voinici aleşi toţi, călăreţi încălecînd cai.

7. Şi au dat curviia ei preste ei, cei aleşi ai asiriênilor toţi, şi preste toţi preste carii au pus preste ei. Cu gîndurile lor să pîngăriia.

8. Şi curviia ei cea de la Eghípet n-au părăsit, căci cu ea dormiia în tinerêţele ei. Şi ei i-au stricat fetiia ei şi au vărsat curviia lor preste ea.

9. Pentru acêea am dat pre ea la mînile ibovnicilor ei, la mînile feciorilor asiriênilor, asupra cărora să punea.

10. Aceştia au descoperit ruşinea ei, fiii şi fêtele ei au luat şi pre ea cu sabiia au omorît şi s-au făcut graiu întru muieri, şi au făcut izbîndiri întru ea la fêtele ei.

11. Şi au văzut sora ei Oolíva şi au stricat punerea ei deasupra mai mult decît ea,

12. Şi curviia ei mai mult decît curviia sororii ei. Preste fiii assiriênilor au pus povăţuitori şi voivozi aproape de dînsa, îmbrăcaţi cu bune ţesute, /

Ms. 45, p. 644-645

înmulţitu-s-au în mijlocul tău.

26. Şi preuţii ei au dăfăimat lêgea mea şi spurca sfintele mêle; între mijlocul sfîntului şi spurcatului nu dăspărţiia şi întru mijlocul necuratului şi curatului nu dăspărţiia şi de la sîmbetile mêle acoperiia ochii lor şi sîmbetile mêle le spurca întru mijlocul lor.

27. Boiêrii ei în mijlocul ei — ca lupii ce-s apucători, apucături ca să vêrse sînge, pentru ca cu lăcomie a lăcomi.
28. Şi prorocii ei ungînd pre ei cădea-vor, văzînd, dăşarte vrăjind, minciunoase dzicînd: «Acêstea dzice Adonaí Domnul» şi Domnul n-au grăit.

29. Nărod al pămîntului storcînd strîmbătate[157], apucînd apucări, pre sărac şi pre mêser asuprindu-l şi către cel nemêrnic neîntorcîndu-să cu judeţ.

30. Şi cercam dentru ei bărbat întorcîndu-să drept şi ca să stea între faţa mea cu tot denadînsul, întru vrêmea urgiei, ca nu desăvîrşit să o stingă pre ea şi n-am aflat.

31. Şi am vărsat prestă el[158] mîniia mea, întru focul urgiei mêle, ca să-i concenesc pre ei; căile lor la capetile lor datu-le-am», dzice Domnul Domnul."

Cap 23

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, doao muieri era fête a unii maice.

3. Şi au curvit la Eghiptu, întru tinerêţele lor curvit-au. Acoló au căzut ţîţele lor şi acoló ş-au stricat ficioriia.
4. Şi numele lor, Úla[159], cea mai bătrînă, şi Oolivá, sora ei. Şi s-au făcut mie şi născuiu fii şi fête şi numele lor Samaría — Oolá şi Ierusalimul — Oolivá.

5. Şi curvi Oolá de la mine şi au pus prestă ibovnicii ei, preste asiriêni, ceia ce să apropie de ea.

6. Îmbrăcaţi vinete, povăţuitori şi voivozi, voinici aleşi toţi, călăreţi[160] încălecînd preste cai.

7. Şi au dat curviia ei prestă ei, aleşii ai asiriênilor toţi şi preste[161] toţi preste carii au pus prestă ei, cu *[645/1]* gîndurile ei să pîngăriia.
8. Şi curviia ei cea de la Éghipt n-au părăsit, căci cu ea dormiia întru tinerêţele ei şi ei i-au stricat fetiia ei şi au vărsat curviia lor prestă ea.

9. [162]La mîinile ibomnicilor ei, la mîinile ficiorilor asiriênilor, preste carii să puniia deasupra.

10. Aceştia au dăscoperit ruşinea ei, fiii şi fêtele ei au luat şi pre ea cu sabiia au omorît [163]şi s-au făcut graiu întru muieri şi au făcut izbîndiri întru ea ⌊la fêtele ei⌋.

11. Şi au văzut sora ei Oolivá şi au stricat punerea ei deasupra mai mult decît ea.

12. Şi curviia ei — mai mult decît curviia surorii ei ⌊şi⌋ preste fiii asiriênilor s-au pus deasupra povăţuitori şi hatmani aproape de însă, îmbrăcaţi cu bune ţăsute,

Ms. 4389, p. 792

se-au înmulţit în mijlocul lui.

26. Preoţii lui se-au lepădat de lêgea mea şi au pîngărit sfintele mêle; n-au dăspărţit între cel sfînt şi între cel spurcat şi între cel curat şi între cel necurat n-au socotit şi de către sîmbetele mêle au acoperit ochii lor şi le-au spurcat în mijlocul lor.

27. [246]Boiêrii lui în mijlocul lui, ca lupii cei ce şupesc şupituri, spre vărsare de sînge şi spre piêrdere de suflete, ca să lăcomească lăcomiei.
28. Prorocii lui, ungîndu-se pre ei înşişi, vor cădea văzînd cêle dăşarte şi vrăjind şi grăind minciuni şi zicînd: 'Aceasta grăiêşte Domnul.' Iar Domnul n-au grăit[247].
29. Nărodul pămîntului storcînd strîmbătate şi jăfuind jafuri, făcînd silă săracei şi nemêrnicului şi nelăcuind către cel strein, după cum iaste judecata.

30. Şi am căutat dentr-înşii bărbat care să fie lăcuind pre direptate şi să stea cu tot deadinsul înaintea fêţei mêle, în vrêmea mîniei (pentru ţară), ca să nu o potopesc pînă în sfîrşit, şi n-am aflat.

31. Şi am turnat asupra ei urgiia mea întru focul mîniei mêle, ca să o concenesc; căile lor în capetele lor le-am dat, grăiêşte Adonai Domnul.»"

Cap 23

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[248]

2. „Fecior de om, doaoă muieri au fost fête unii mumîni.
3. Şi au curvit în Eghipet, în tinerêţele lor au curvit, acoló au căzut ţîţele lor şi acoló ş-au stricat fetiia.

4. Şi numele *[792/2]* lor: cei mai mari — Oolla, iar al surori-sa cei mai mici — Oolíva; şi au fost ale mêle şi au născut feciori şi fête, iar numele lor: Samáriia — Oolla şi Ierusalímul — Oolíva.
5. Şi au curvit Oolla de către mine şi au pus întru ibomnicii ei către[249] assiriêni, cari sînt aproape de dînsa,
6. Îmbrăcaţi în vînăt, boiêri şi căpitani şi voinici tineri aleşi şi toţi călăreţi încălecînd pre cai.

7. Şi au dat curviia ei către dînşii, către toţi aleşii feciorii assiriênilor, şi se-au pîngărit întru toţi întru cîţi i-au îndrăgit, întru pîngăriciunile lor.
8. Iar curviia ei cea den Eghípet tot nu o au părăsit, că şi aceia curvise cu dînsa în tinerêţele ei şi ei (au slobozit ţîţele ei)[250] şi i-au stricat fetiia şi au vărsat curviia lor pre dînsa.[251]

9. Pentr-acêea, o am dat în mîinile ibomnicilor ei, în mîinile feciorilor assiriênilor, către carii le era dăsupra.
10. [252]Aceştia au dăzgolit ruşinea ei, pre feciorii şi pre fêtele ei i-au luat, iar pre dînsa o au tăiat cu sabiia şi au fost mustrare întru muieri şi au făcut izbîndă într-însa pentru fête.

11. Care lucru văzîndu-l soru-sa, Oolíva, mai mult ş-au răsipit[253] punerile ei decît dînsa şi curviile ei mai mult le-au înmulţit decît curviile surori-sa.
12. Pusu-le-au[254] către feciorii assiriênilor, a boiêrilor şi a căpitanilor, cei aproape de dînsa şi îmbrăcaţi întru cêle bine ţesute,

Versiunea modernă

devin tot mai multe în mijlocul tău.

26. Iar preoţii ei mi-au dispreţuit legea şi mi le-au pîngărit pe cele sfinte ale mele; nu au deosebit între sfinţenie şi pîngărire şi nu au deosebit între necurăţenie şi curăţenie şi şi-au ascuns ochii de sabaturile mele şi eu am fost pîngărit în mijlocul lor.

27. Mai-marii ei, din mijlocul ei, sînt ca lupii care-şi răpesc prada ca să-i verse sîngele, ca să înşface cîştig.

28. Iar prorocii ei care îi ung vor cădea, privind deşertăciuni, ghicind mincinos, spunînd: «Aşa spune Adonai Domnul» – dar Domnul nu a vorbit.

29. Poporul ţării îl împilează în nelegiuire şi îl jefuiesc luînd prăzi, împilîndu-l pe sărman şi pe nevoiaş şi fără să se poarte după lege cu străinul.

30. Şi am căutat între ei un bărbat care să se poarte cu dreptate şi să stea dinaintea mea cu totul drept la vremea mîniei, ca să nu o nimicesc pînă la capăt, şi nu am găsit.

31. Şi mi-am vărsat mînia asupra ei în focul înverşunării mele, ca să o duc la capăt; le-am dat asupra capetelor lor [pe măsura] căilor lor, spune Domnul Domn."

Capitolul al 23-lea
Oola şi Ooliba

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, erau două femei, fiice ale unei singure mame
3. Şi se desfrînau în Egipt, în tinereţea lor; acolo le-au căzut sînii, acolo şi-au pierdut fecioria.

4. Şi numele lor erai Oola, cea mai vîrstnică, şi Ooliba, sora ei. Şi erau ale mele şi au născut fii şi fiice. Şi [după] numele lor: Samaria [era] Oola, şi Ierusalim [era] Ooliba.
5. Şi Oola s-a îndepărtat de mine desfrînîndu-se şi s-a aprins după iubiţii ei, după asirienii care îi erau vecini,
6. Înveşmîntaţi în haine viorii, mai-mari şi comandaţi; [erau] toţi tineri pe alese, călăreţi ce călăreau pe cai.
7. Şi i-a îmbiat cu desfrînarea ei; [erau] toţi fii pe alese ai asirienilor: şi în toţi după care s-a aprins, cu toţi s-a pîngărit în scornelile ei.
8. Şi nici desfrînarea ei din Egipt nu a lăsat-o deoparte, căci în tinereţea ei aceia se destrăbălaseră cu ea şi ei au făcut-o să-şi piardă fecioria şi îşi revărsaseră desfrînarea asupra ei.

9. De aceea am dat-o pe mîinile iubiţilor ei, pe mîinile fiilor asirienilor, după care s-a aprins.

10. Ei i-au dezvelit ruşinea, i-au luat pe fii şi pe fiicele ei şi pe ea au ucis-o cu sabia; şi a fost de poveste între femei şi [aceia] s-au răzbunat pe ea [[în fiicele ei]].

11. Şi a văzut sora ei Ooliba şi a fost stricată în aprinderea ei mai presus decît aceea,

12. Iar desfrînarea i-a fost mai presus de desfrînarea surorii ei [[şi]] s-a aprins după fiii asirienilor, mai-mari şi comandanţi, care îi erau în vecinătate, înveşmîntaţi în haine de soi,

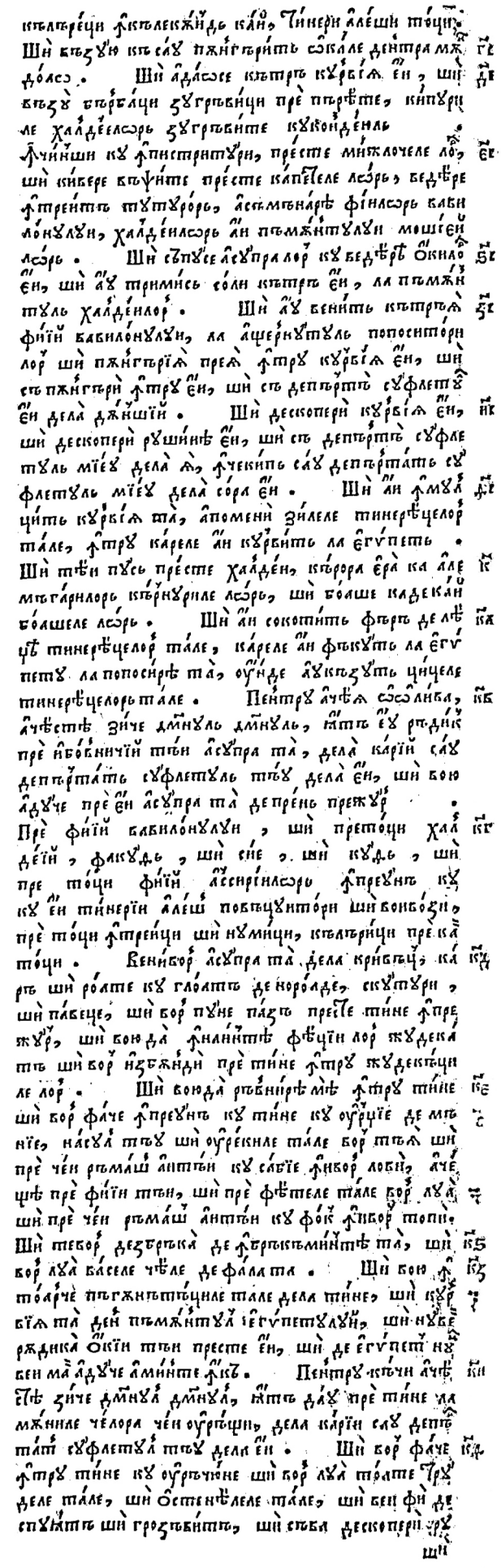

Biblia 1688, p. 550, col. 2

călăreţi încălecînd cai, tineri aleşi toţi.

13. Şi văzuiu că s-au pîngărit o cale dentr-amîndoao.

14. Şi adaose cătră curviia ei şi văzu bărbaţi zugrăviţi pre părête, chipurile haldeilor zugrăvite cu condeiul,

15. Încinşi cu împistrituri preste mijloacele lor şi chivere văpsite preste capetele lor, vedêre întreită tuturor, asămănarea fiilor Vavilónului, haldeilor, ai pămîntului moşiei lor.

16. Şi să puse asupra lor cu vedêrea ochilor ei şi au trimis soli cătră ei, la pămîntul haldeilor.

17. Şi au venit cătră ea fiii Vavilónului, la aşternutul popositorilor, şi pîngăriia pre ea întru curviia ei şi să pîngări întru ei şi să depărtă sufletul ei de la dînşii.

18. Şi descoperi curviia ei şi descoperi ruşinea ei şi să depărtă sufletul mieu de la ea în ce chip s-au depărtat sufletul mieu de la sora ei.

19. «Şi ai înmulţit curviia ta a pomeni zilele tinerêţelor tale, întru carele ai curvit la Eghípet.

20. Şi te-ai pus preste haldei, cărora era ca ale măgarilor cărnurile lor şi boaşe ca de cai boaşele lor.

21. Şi ai socotit fărădelêgea tinerêţelor tale carele ai făcut la Eghípetu la poposirea ta, unde au căzut ţiţele tinerêţelor tale.

22. Pentru acêea, Oolíva, acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu rădic pre ibovnicii tăi asupra ta, de la carii s-au depărtat sufletul tău de la ei şi voiu aduce pre ei asupra ta de prenprejur:

23. Pre fiii Vavilónului şi pre toţi haldeii, Facúth şi Síe şi Cúth, şi pre toţi fiii assiríilor, împreună cu[13] ei, tinerii aleşi povăţuitori şi voivozi, pre toţi întreiţi şi numiţi, călăriţi pre cai toţi.

24. Veni-vor asupra ta de la crivăţ cară şi roate cu gloată de noroade, scuturi şi paveţe, şi vor pune pază preste tine împrejur. Şi voiu da înaintea fêţii lor judecată şi vor izbîndi pre tine întru judecăţile lor.

25. Şi voiu da rîvnirea mea întru tine şi vor face împreună cu tine cu urgie de mînie. Nasul tău şi urechile tale vor tăia şi pre cei rămaşi ai tăi cu sabie îi vor lovi. Aceştia pre fiii tăi şi pre fêtele tale vor lua şi pre cei rămaşi ai tăi cu foc îi vor topi.

26. Şi te vor dezbrăca de îmbrăcămintea ta şi vor lua vasele cêle de fala ta.

27. Şi voiu întoarce păgînătăţile tale de la tine şi curviia ta den pămîntul Eghípetului şi nu vei rîdica ochii tăi preste ei, şi de Eghípet nu-ţi vei mai aduce aminte încă'.

28. Pentru căci acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată dau pre tine la mînile celora ce-i urăşti, de la carii s-au depărtat sufletul tău de la ei.

29. Şi vor face întru tine cu urîciune, şi vor lua toate trudele tale şi ostenêlele tale, şi vei fi despuiată şi grozăvită, şi să va descoperi ru- //

Ms. 45, p. 645

călăreţi încălecînd preste cai, tinerei aleşi toţi.

13. Şi văzuiu că s-au pîngărit cale una a amîndurora.

14. Şi adaose cătră curviia ei şi văzuiu bărbaţi zugrăviţi prestă părête, chipuri a haldeilor zugrăviţi cu condêiul.

15. Încinşi împistrituri prestă mijloacele lor ⌊şi⌋ chivere văpsite prestă capetile lor. Vedêre întreită a tuturor, asămănare fiilor Vavilónului, haldeilor, pămîntului moşiei lor.

16. Şi să puse prestă ei cu vedêrea ochilor ei şi au trimis soli către ei la pămîntul haldeilor.

17. Şi au venit cătră ea fiii Vavilónului, la aşternutul popositorilor şi pîngăriia pre ea întru curviia ei; şi să pîngări întru iale[164] şi să dăpărtă sufletul ei de la înşii.

18. Şi dăscoperi curviia ei[165] şi să dăscoperi ruşinea ei şi să dăpărtă sufletul mieu de la ea, în ce chip s-au dăpărtat sufletul mieu de la sora ei.

19. Şi ai înmulţit curviia ta a pomeni dzilele tinerêţelor tale, întru carele ai curvit la Égiptu.

20. Şi te-ai pus preste haldei, cărora era ca a măgarilor trupurile lor şi boaşe de cai, boaşele lor.

21. Şi ai socotit fărădălêgea tinerêţelor tale carele ai făcut la Égiptu, la poposirea ta, unde ţîţele tale au căzut, a tinerêţii tale.

22. Pentru acêea, Oolivá, acêstea dzice Domnul Domnul: «Iată, eu rădic ibovnicii tăi asupra ta, de la carii s-au depărtat sufletul tău de la ei, şi voi aduce pre ei asupra ta împregiur.

23. Fiii Va- *[645/2]* vilónului şi pre toţi haldeii, Facuth, şi Sié, şi Cuth, şi pre toţi fiii asiriênilor împreună cu ei, tinerei aleşi, povăţuitori şi hatmani, pre toţi întreiţi şi numiţi, călăreţi[166] preste cai toţi.

24. Veni-vor asupra ta de la crivăţ cară şi roate cu gloată de năroade, scuturi şi paveţe, şi vor pune ⌊pază⌋ pregiur tine împregiur şi voi da înaintea fêţii lor judeţ şi vor izbîndi pre tine întru judêţele lor.

25. Şi voi da rîvnirea mea întru tine şi vor face împreună cu tine cu urgie de mînie, narea ta şi urechile tale le vor lua şi pre cei rămaşi ai tăi cu sabie ii vor lovi. Aceştia fiii tăi, şi fêtele tale vor lua, şi pre cei rămaşi ai tăi cu foc ii vor topi.

26. Şi vor dăzbrăca pre tine îmbrăcămintea ta şi vor lua vasele laudei tale.

27. Şi voi înturna păgînătăţile tale dentru tine şi curviia ta den pămîntul Eghíptului şi nu vei rădica ochii tăi prestă ei şi de Égiptu nu va mai pomeni încă.»

28. Pentru căci acêstea dzice Domnul Domnul: «Iată, dau pre tine la mîinile celora ce urăşti, de la carii s-au depărtat sufletul tău de la ei.

29. Şi vor face întru tine cu ură şi vor lua toate trudele tale şi ostenêlele tale şi vei fi goală şi grozăvatecă şi să va dăscoperi ru-

Ms. 4389, p. 792-793

călăreţi şi încălecători de cai, pre toţi tinerii şi aleşii.

13. Şi văzuiu că o cale a amîndurora se-au pîngărit.

14. Şi au adaos cătră curviile lor şi deaca au văzut bărbaţi zugrăviţi în părête, chipuri haldeieşti zugrăviţi cu văpseală[255]

15. Şi încinşi preste şalele lor cu brîne şi chivere zugrăvite în capetele lor, îmbrăcaţi în multe fêliuri asêmene cu feciorii vavilonênilor şi ai Ţărîi Haldeieşti, ţărîi moşiei lor.

16. Şi au pus pre dînşii priveala ochilor ei şi au trimes soli la dînşii în Ţara Haldeiască.

17. Şi au venit la dînsa feciorii Vavilónului, stînd pre pat, şi o au pîngărit în curviile ei şi se-au spurcat întru dînşii şi se-au dăpărtat sufletul ei de la dînşii.

18. Şi au dăscoperit curviia ei şi au dăzgolit ruşinea ei şi se-au dăpărtat sufletul mieu de dînsa cum se-au dăpărtat sufletul mieu şi de soru-sa.

19. Şi au înmulţit curviia ei aducîndu-şi aminte de zilele tinerêţelor ei întru care au curvit în Eghípet. *[793/1]*

20. Şi au pus spre haldei, a cărora le iaste carnea ca carnea măgariului şi boaşăle lor ca boaşăle calului.[256]

21. Şi ai cercetat fărădelegiuirea tinerêţelor tale care se făcea în Eghipet, la tăbărîrea ta, unde au căzut ţîţele tale.

22. Pentr-acêea, Oolívo, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu rădica pre toţi ibomnicii tăi asupra ta, de cătră carii se-au dăpărtat sufletul tău, şi-i voiu aduce asupra ta împrejurul tău.

23. Pre feciorii Vavilónului şi pre toţi haldeii, pre facum[257] şi pre judecători şi pre futh[258] şi pre toţi feciorii assiriênilor şi cu dînşii pre voinicii cei aleşi şi pre căpetenii şi pre căpitani şi pre toţi cei mai de-a firea, pre cei den căruţe şi pre încălecătorii pre cai.

24. Şi vor veni asupră-ţi toţi de la miiazănoapte cu arme şi cu căruţe şi cu nărod mult[259]; scuturi şi[260] paveze şi coifuri vor pune pre tine şi vor pune strajă împrejurul tău. Şi voiu da judecată înaintea fêţelor lor, şi vor izbîndi asupra ta întru judecăţile lor.

25. Şi voiu pune rîvna mea întru tine şi voiu face cu tine mîniia urgiei mêle. Tăia-ţi-vor nasul şi urechile, ce va rămînea vor tăia cu sabiia; aceia vor robi pre feciorii tăi şi pre fêtele tale şi rămăşiţele tale le va conceni focul.

26. Şi te vor dăzbrăca de hainele tale şi vor lua vasele slavei tale.

27. Şi voiu întoarce necurăţiile tale de la tine şi curviile tale cêle den Eghípet nu se vor mai aduce aminte,[261]

28. Că aşa grăiêşte Adonai[262] Domnul: Iată, eu te dau în mîinile celor ce-ţi sînt urîţi şi de carii se-au dăpărtat sufletul tău.

29. Şi vor face cu tine în băsău şi vor lua toate trudele tale şi lucrurile tale şi vei fi goală şi plină de ruşine şi se va dăzgoli

Versiunea modernă

călăreţi călărind pe cai; [erau] toţi tineri aleşi.

13. Şi am văzut că s-au pîngărit; [pe] o singură cale [au apucat] amîndouă.

14. Şi ea a [tot] adăugat la desfrînarea ei şi a văzut bărbaţi zugrăviţi pe perete, chipuri de-ale caldeenilor, zugrăviţi cu creionul,

15. încinşi peste mijloc cu cingători pestriţe [[şi]] [având] pe capetele lor tiară în culori, părînd toţi de rang înalt, aidoma fiilor caldeenilor, din ţara în care s-au născut ei.

16. Şi s-a aprins după ei, cum i se înfăţişau ochilor, şi le-a trimis mesageri, în ţara caldeenilor.

17. Şi au venit la ea fiii Babilonului, în patul de răgaz, şi au pîngărit-o în desfrînarea ei şi [ea] a fost pîngărită în ei; şi sufletul ei s-a îndepărtat de ei.

18. Şi şi-a dezvăluit desfrînarea şi şi-a dezvăluit ruşinea şi sufletul meu s-a îndepărtat de ea, întocmai cum se îndepărtase sufletul meu de la sora ei.

19. Şi ţi-ai sporit desfrînarea, uitînd de zilele tinereţii tale, cînd te-ai desfrînat în Egipt,

20. şi te-ai aprins după caldeeni, care au trupurile ca ale măgarilor şi bărbăţiile ca ale cailor.

21. Şi ai privit la fărădelegea tinereţii tale, ce ai făcut în Egipt în locul tău de răgaz, unde [erau] sînii tinereţii tale.

22. De aceea, Ooliba, aşa spune Domnul Domn: «Iată: Eu îi ridic împotriva ta pe iubiţii tăi, de la care s-a îndepărtat sufletul tău. şi îi voi aduce împotriva ta de jur-împrejur,

23. Pe fiii Babilonului şi pe toţi caldeeni, Phakud şi Sue şi Kue şi pe toţi fiii asirienilor cu ei, tineri pe alese, mai-mari şi căpitani cu toţii, de rang înalt şi cu renume, călărind pe cai.

24. Şi toţi vor veni împotriva ta de la miazănoapte, care şi roţi, cu mulţime de popoare, scuturi lungi şi scuturi uşoare, şi ei vor ridica [[pază]] împotriva ta, de jur-împrejur; şi voi încheia judecata în faţa lor şi ei se vor răzbuna pe tine cu judecăţile lor.

25. Şi îmi voi pune ardoarea asupra ta şi ei se vor purta cu tine cu mînie înverşunată; ei îţi vor lua nările tale şi urechile tale şi îi vor doborî cu sabia pe cei ce au mai rămas. Ei îi vor lua pe fiii tăi şi pe fiicele tale, iar pe cei rămaşi, focul îi va mistui.

26. Şi te vor dezbrăca de veşmîntul tău şi îţi vor lua lucrurile cele de slavă.

27. Şi voi întoarce de la tine [gîndurile] lipsite de credinţă şi desfrînarea ta din ţara Egiptului şi tu nu îţi vei mai ridica ochii asupra lor şi nu-ţi vei mai aminti nicidecum Egiptul.»

28. De aceea, aşa spune Domnul Domn: «Iată: Eu te dau pe mîinile celor pe care-i urăşti, de la care s-a îndepărtat sufletul tău.

29. Şi se vor purta cu tine cu ură şi îţi vor lua toate [roadele] străduniilor tale şi ale trudei şi vei fi goală şi ruşinată şi

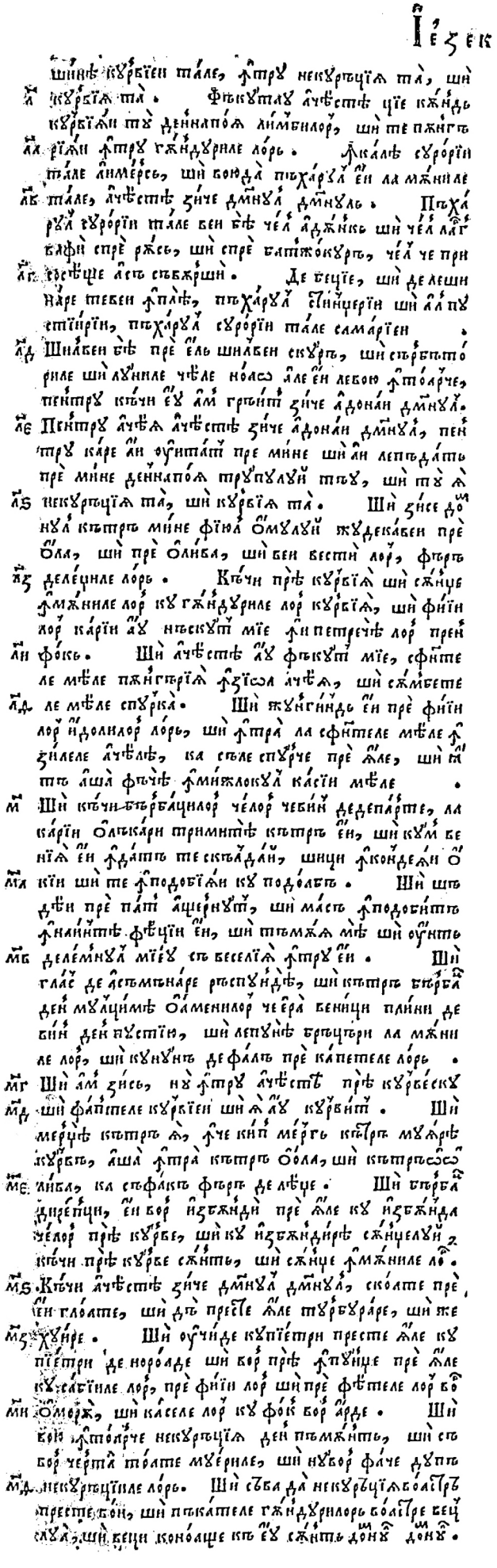

Biblia 1688, p. 551, col. 1

şinea curviei tale întru necurăţiia ta. Şi curviia ta

30. Făcut-au acêstea ţie, cînd curviiai tu denapoia limbilor şi te pîngăriiai întru gîndurile lor.

31. În calea surorii tale ai mers, şi voiu da păharul ei la mînile tale'. Acêstea zice Domnul Domnul:

32. 'Păharul surorii tale vei bea, cel adînc şi cel larg. Va fi spre rîs şi spre batjocură cel ce prisosêşte a să săvîrşi.

33. De beţie şi de leşinare te vei împlea, păharul stingerii şi al pustiirii, păharul surorii tale, Samáriei.

34. Şi-l vei bea pre el şi-l vei scură, şi sărbătorile şi lunile cêle noao ale ei le voiu întoarce, pentru căci eu am grăit', zice Adonái Domnul.

35. Pentru acêea, acêstea zice Adonái Domnul: 'Pentru care ai uitat pre mine şi ai lepădat pre mine denapoia trupului tău, şi tu ia necurăţiia ta şi curviia ta!'»"

36. Şi zise Domnul către mine: „Fiiul omului, judeca-vei pre Óla şi pre Olíva şi vei vesti lor fărădelegile lor!

37. Căci preacurviia şi sînge în mînile lor, cu gîndurile lor curviia şi fiii lor carii au născut mie îi petrecea lor pren foc.

38. Şi acêstea au făcut mie: sfintele mêle pîngăriia în zioa acêea şi sîmbetele mêle spurca,

39. Şi junghind ei pre fiii lor idolilor lor, şi întra la sfintele mêle în zilele acêlea ca să le spurce pre iale, şi iată aşa făcea în mijlocul casii mêle.

40. Şi căci bărbaţilor celor ce vin de departe, la carii olăcari trimitea către ei şi cum veniia ei îndată te scăldai şi-ţi încondeiai ochii şi te împodobiiai cu podoabă.

41. Şi şădeai pre pat aşternut şi masă împodobită înaintea fêţii ei, şi tămîia mea şi untdelemntul mieu să veseliia întru ei.

42. Şi glas de asămănare răspundea, şi către bărbaţi den mulţimea oamenilor ce era veniţi plini de vin den pustiiu, şi le punea brăţări la mînile lor şi cunună de fală pre capetele lor.

43. Şi am zis: «Nu întru acêstea preacurvescu? Şi faptele curviei şi ea au curvit».

44. Şi mergea către ea în ce chip merg către muiêrea curvă, aşa întra către Oóla şi către Oolíva, ca să facă fărădelêge.

45. Şi bărbaţi direpţi ei vor izbîndi pre iale cu izbînda celor preacurve şi cu izbîndirea sîngelui, căci preacurve sînt, şi sînge în mînile lor.

46. Căci acêstea zice Domnul Domnul: «Scoate pre ei gloate şi dă preste iale turburare şi jehuire.

47. Şi ucide cu pietri preste iale, cu pietri de noroade şi vor preaîmpunge pre iale cu sabiile lor. Pre fiii lor şi pre fêtele lor vor omorî şi casele lor cu foc vor arde.

48. Şi voiu întoarce necurăţiia den pămînt şi să vor certa toate muierile şi nu vor face după necurăţiile lor.

49. Şi să va da necurăţiia voastră preste voi şi păcatele gîndurilor voastre veţi lua. Şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul Domnul»"./

Ms. 45, p. 645-646

şinea curviei tale întru necurăţiia ta. Şi curviia ta

30. Făcut-au acêstea ţie, curvind tu denapoia limbilor şi te pângăriiai întru gîndurile lor.

31. Întru calea surorii tale ai mersu şi voi da păharul ei la mîinele tale», acêstea dzice Domnul Domnul.

32. «Păharul surorii tale bea-vei, cel adînc şi cel larg, fi-va întru rîs şi batjocură, ce prisosêşte a să săvîrşi.

33. De beţie şi de leşinare te vei împlea, păharul stingerii şi a pustiirei, păharul surorii tale, Samaríei.

34. Şi vei bea pre el şi-l vei scură şi sărbătorile şi lunile cêle noao ale ei voi întoarce, pentru căci eu am grăit», dzice Adonaí Domnul."

35. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: „Pentru care ai uitat[167] pre mine şi ai lepădat pre mine denapoia trupului tău şi tu ia necu- *[646/1]* răţiia ta şi curviia ta".

36. Şi dzise Domnul cătră mine: „Fiiul omului, judeca-vei pre Oolan şi pre Oolivan şi vei vesti lor fărădălegile lor.
37. Căci preacurviiá şi sînge — întru mîinile lor, gîndurile lor să curviia şi coconii lor carii au născut mie petrecea lor pren lămurire.
38. Şi acêstea au făcut mie, sfintele mêle pîngăriia întru dzua acêea şi sîmbetile mêle spurca.

39. Şi junghind ei coconii lor idolilor lor şi întra la sfintele mêle întru dzilele acêlea ca să le spurce pre iale şi, iată, aşa făcea întru mijlocul casei mêle.

40. Şi, iată, bărbaţilor celor ce vin de departe, la carii vestitori trimetea cătră ei şi îndată ce veniia ei, îndată te scăldai şi diregeai ochii tăi şi te împodobiiai cu podoabă.
41. Şi şedeai preste pat aşternut şi masă împodobită — înaintea fêţii ei şi tămîia mea şi untdălemnul mieu să veseliia întru iale.
42. Şi glas de asămănare răspundiia şi cătră bărbaţi dentru mulţimea oamenilor veniţi fiind de vin plini dentru pustiiu şi da brăţări la mîinile lor şi cunună de fală preste capetile lor.

43. Şi am dzis: «Nu întru acêstea preacurvăsc şi faptele curvei şi ea au curvit.»

44. Şi mergea cătră ea, în ce chip merg cătră muiare curvă, aşa întra cătră[168] Oolan şi cătră[169] Oolivan, ca să facă fărădălêge.
45. Şi bărbaţi drepţi, ei vor izbîndi pre iale cu izbînda celor prea curve şi cu izbîndirea sîngelui, căci prea curve sînt şi sînge — întru mîinile lor.»

46. Căci acêstea dzice Domnul Domnul: «Scoate preste ei gloată şi dă prestă iale turburare şi jefuire.

47. Şi bate cu pietri prestă iale, cu pietri de arme, şi vor prea împunge pre iale cu sabiile lor, pre fiii lor şi fêtele lor vor omorî şi casele lor cu foc vor arde.

48. Şi voi înturna necurăţiia dentru pămînt şi să vor certa toate muierile şi nu vor face după necurăţiile lor.
49. Şi să va da necurăţiia voastră prestă voi şi păcatele gîndurilor voastre veţi lua şi veţi cunoaşte că eu-s Domnul Domnul.»"

Ms. 4389, p. 793

ocara curviei tale şi a pîngăriciunii tale.

30. Acêstea vor face ţie, pentru căci că ai curvit după limbi şi te-ai pîngărit întru idolii lor.

31. Umblat-ai pre căile surori-ta, şi voiu da păharul ei în mîinile tale. [32] Aceasta grăiêşte Adonai Domnul:
32. Bea-vei păharul surori-ta cel adînc şi larg şi vei fi în rîs şi în badjocură preste seamă, care iaste de prisoseală.
33. Umplea-te-vei de îmbătare şi de slăbănogie şi de păharul concenirei şi al piericiunii, de păharul surori-ta, Samáriei.
34. Şi-l vei bea şi-l vei scură şi hîrbul lui îl vei sparge[263] şi ţîţele tale le vei *[793/2]* rumpe. Şi praznicele tale şi începăturile lunilor tale le voiu întoarce, pentru că eu am grăit, zice Adonai Domnul.
35. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: În locul acela, pentru căci m-ai uitat şi m-ai lepădat după trupul tău, tu poartă pîngăriciunea ta şi curviia ta.»"

36. Şi zise Domnul cătră mine: „Fecior de om, dară au judeca-vei pre Oolla şi pre Oolíva şi să spui lor fărădelegile lor?[264]
37. Căci au curvit şi sînge — în mîinile lor şi au curvit cu idolii lor, şi feciorii lor carii i-au născut mie îi voiu aduce lor în mijlocul focului,
38. [37] Pentru că au făcut mie cêlea ce mi-au fost urîte: [38] cêle sfinte ale mêle le-au pîngărit în zioa acêea şi sîmbetele mêle le-au spurcat.
39. Şi cînd au junghiat pre feciorii lor idolilor şi au întrat în cea sfîntă a mea în zioa acêea, ca să o pîngărească, iată, aşa au făcut în mijlocul casei mêle.

40. Şi au trimes la bărbaţii cei[265] ce veniia de dăparte, la carii au trimes soli, şi cum veniia, îndată te scăldai şi-ţi încondeiai ochii şi te împodobiiai cu podoabe.

41. Şi ai şăzut pre pat aşternut şi masă împodobită înaintea ta şi ai pus tămîia mea şi undelemnul mieu pre dînsa.
42. Şi răspundea glas de răspundere cătră bărbaţii cei ce veniia de la oamenii cei mulţi den pustie şi le[266] punea brăţări în mîini şi cunună[267] de slavă în capul lor.[268]

43. Şi i-am zis: Dară au nu iaste curviia tuturor? Şi lucrurile curviei şi au curvit aceasta?

44. Şi au întrat la dînsa ca la o muiére curvă, aşa au întrat la Oolla şi la Oolíva, muierile cêle fărădelegiuitoare, ca să facă fărădelegiuiri.
45. Deci bărbaţii sînt direpţi şi vor izbîndi asupra lor cu izbîndă curvească şi cu judecata vărsătorilor de sînge, pentru că sînt curve şi sînge — în mîinile lor.

46. Deci aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: Ado năroade pre cai şi dă într-însele gîlceavă şi jăfuire

47. Şi azvîrlêşte cu pietri într-însele, cu pietri de năroade, şi să le împungă cu suliţele lor şi pre feciorii lor şi pre fêtele lor să-i ucigă şi casele lor să le arză cu foc.

48. Şi voiu întoarce necurăţiia[269] de pre pămînt şi se vor învăţa toate muierile şi nu vor face după pîngăriciunile lor.
49. Şi se va da pîngăriciunea voastră asupra voastră şi veţi purta toate păcatele idolilor voştri şi veţi pricêpe că eu, Domnul Dumnezeu, am grăit."

Versiunea modernă

ruşinea desfrînării tale va fi dezvăluită şi lipsa ta de credinţă. Şi desfrînarea ta
30. Le-a adus pe acestea asupră-ţi, cînd te-ai desfrînat dinaintea neamurilor şi te-a pîngărit în scornelile lor.
31. Ai umblat pe calea surorii tale şi voi pune potirul ei în mîinile tale.» Aşa spune Domnul Domn:

32. « Bea pînă la fund potirul surorii tale, cel adînc şi cel larg, cel ce [se umple] din plin, ca să ducă pînă la capăt.
33. De beţie şi de ameţeală să te umple. Şi [ia] potirul nimicirii, potir al surorii tale Samaria,

34. Şi să-l bei: şi voi întoarce de la ea sărbătorile şi [zilele] ei de lună nouă. Căci eu am vorbit, spune Adonai Domnul.»

35. De aceea aşa spune Adonai Domnul: «Pentru că ai uitat de mine şi m-ai aruncat îndărătul spatelui tău, de aceea să-ţi iei [răsplata pentru] lipsa ta de credinţă şi desfrînarea ta.»"

36. Şi a spus Domnul către mine: „Fiu de om, nu le vei judeca tu pe Oola şi pe Ooliba? Şi să le dai lor de ştire despre fărădelegile lor,
37. că au preacurvit şi că era sînge pe mîinile lor; au preacurvit cu scornelile lor şi le-au dat acelora copiii, pe care mi i-au făcut mie, trecîndu-i prin foc.
38. Pînă şi acestea mi le-au făcut: cele sfinte ale mele le-au pîngărit şi sabaturile mele le-au mînjit.

39. Şi cînd aceia le jertfeau copiii idolilor lor, mergeau în locurile mele sfinte, ca să le mînjească; şi că făceau aşa în mijlocul casei mele.

40. Şi că [o făceau] pentru bărbaţi veniţi de departe, la care trimiseseră mesageri să-i vestească şi, de îndată ce ei veneau, pe loc te spălai şi îţi boiai ochii şi cu podoabe te împodobeai
41. Şi te aşezai pe un pat aşternut, iar dinaintea lui [era] întinsă masă. Şi tămîia Mea şi untdelemnul meu – se desfătau cu ele.
42. Şi înălţau sunet de muzică; şi [asta era] dinaintea unor bărbaţi veniţi din pustie, dintr-o mulţime de oameni, şi şi-au pus brăţări pe braţe şi cunună de slavă pe capetele lor.

43. Şi am spus: «Oare cu astea preacurvesc?» Şi s-a desfrînat şi ea după felul unei desfrînate.

44. Şi au pornit-o către ea, aşa cum merg [bărbaţii] la o femeie desfrînată, aşa s-au pornit către Oola şi către Ooliba, să facă fărădelege.
45. Şi aceşti bărbaţi drepţi se vor răzbuna pe ele cu răzbunarea pentru adultere, şi cu răzbunarea pentru sînge, căci sînt adultere, iar sîngele [este] pe mîinile lor.

46. Aşa spune Domnul Domn: «Adu gloată asupra lor şi dă-le necaz şi jaf

47. Şi aruncă asupra lor cu pietrele unei gloate şi străpunge-le cu săbiile lor; ei îi vor ucide pe fiii lor şi pe fiicele lor şi le vor trece prin foc casele.

48. Şi voi întoarce necredinţa din ţară şi toate femeile vor fi învăţate minte şi nu vor mai făptui după necredinţa voastră.
49. Şi va fi aşezată peste voi necredinţa voastră şi veţi lua [asupra voastră] greşelile scornelilor voastre; şi veţi şti că eu [sînt] Domnul Domn.»"

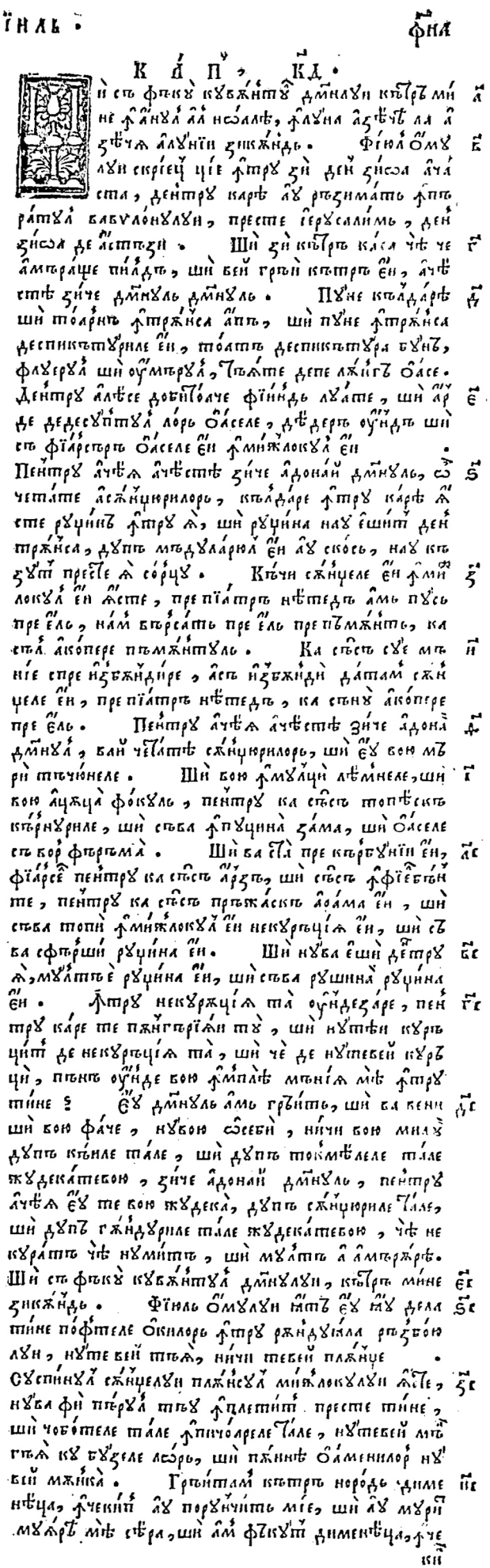

Biblia 1688, p. 551, col. 2

Cap 24

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, în anul al noalea, în luna a zêcea, la a zêcea a lunii, zicînd:

2. „Fiiul omului, scrie-ţi ţie întru zi den zioa aceasta, dentru carea au răzimat împăratul Vavilónului preste Ierusalím, den zioa de astăzi.

3. Şi zi cătră casa cea ce amăraşte pildă şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul:

4. ‘Pune căldarea şi toarnă într-însa apă şi pune într-însa despicăturile ei, toată despicătura bună: fluierul şi umărul tăiate de pe lîngă oase,

5. Dentru alêse dobitoace fiind luate şi arde dedesuptul lor oasele’. Dêderă undă şi să fiarsără oasele ei în mijlocul ei.

6. Pentru acêea, acêstea zice Adonái Domnul: ‘O, cetate a sîngiurilor, căldare întru carea iaste rugină întru, ea şi rugina n-au ieşit dentr-însa; după mădulariul ei au scos, n-au căzut preste ea sorţu.

7. Căci sîngele ei în mijlocul ei iaste, pre piatră nêtedă am pus pre el, n-am vărsat pre el pre pămînt ca să-l acopere pămîntul.

8. Ca să să suie mînie spre izbîndire, a să izbîndi dat-am sîngele ei pre piatră nêtedă, ca să nu acopere pre el’.

9. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul: ‘Vai, cetatea sîngiurilor, şi eu voiu mări tăciunele

10. Şi voiu înmulţi lêmnele şi voiu aţîţa focul, pentru ca să să topească cărnurile şi să va împuţina zama şi oasele să vor fărîma.

11. Şi va sta pre cărbunii ei, fiarse-le pentru ca să să arză şi să să înfierbînte, pentru ca să să prăjască arama ei. Şi să va topi în mijlocul ei necurăţiia ei şi să va sfirşi rugina ei.

12. Şi nu va ieşi dentru ea. Multă e rugina ei şi să va ruşina rugina ei.

13. Întru necurăţiia ta undezare, pentru care te pîngăriiai tu şi nu te-ai curăţit de necurăţiia ta. Şi ce de nu te vei curăţi pînă unde voiu împlea mîniia mea întru tine!

14. Eu Domnul am grăit: Şi va veni şi voiu face. Nu voiu osebi, nici voiu milui. După căile tale şi după tocmêlele tale judeca-te-voiu, zice Adonai Domnul, pentru acêea eu te voiu judeca după sîngiurile tale şi după gîndurile tale judeca-te-voiu, cea necurată, cea numită şi multă a amărîrea’»”.

15. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

16. „Fiiul omului, iată eu iau de la tine poftele ochilor întru rînduiala războiului. Nu te vei tăia, nici te vei plînge.

17. Suspinul sîngelui plînsul mijlocului iaste. Nu va fi părul tău împletit preste tine şi ciobotele tale în picioarele tale. Nu te vei mîngîia cu buzele lor şi pîinea oamenilor nu vei mînca”.

18. Grăit-am cătră norod dimineaţa, în ce chip au poruncit mie şi au murit muiêrea mea seara. Şi am făcut dimineaţa în ce //

Ms. 45, p. 646

Cap 24

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine întru anul al noălea, întru luna a dzêcea, în *[646/2]* dzêce a lunei, dzicînd:
2. „Fiiul omului, scrie ţie la dzi dentru dzua aceasta, dentru carea au răzămat împăratul Vavilónului prestă Ierusalim, de[170] la dzua de astăzi.

3. Şi dzi către casa cêea ce amărăşte pildă şi vei grăi către ei: «Acêstea dzice Domnul Domnul:

4. Pune căldarea şi toarnă întru ea apă şi pune întru ea dăspicăturile în doao ale ei, toată dăspicătura[171] în doao bună, vîna şi umărul dăzcărnate de la oase.

5. Dentru alêse dobitoace fiind luate şi arde oasele dedesuptul lor, undară şi să fîrşeră oasele ei întru mijlocul ei.» [6] Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul:
6. «O, cetate a sîngiurilor, căldare întru carea iaste rugină întru ea şi rugina n-au ieşit dentru însă, după mădulariul ei au scos şi n-au căzut prestă ea sorţu.

7. Căci sîngele ei întru mijlocul ei iaste, prestă piatră măruntă am vărsat pre el, n-am vărsat pre el preste pămînt, ca să acopere el pămîntul.
8. Ca să să suie mînie spre izbîndire a să izbîndi, dat-am sîngele ei spre piatră măruntă, ca să nu acopere pre el.»
9. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: «[172]Vai, cetatea a sîngiurilor şi eu voi mări tăciunele.

10. Şi voi înmulţi lêmnele şi voi aţîţa focul, pentru ca să să topască cărnurile şi să va împuţîna zama şi oasele să vor sfărîma.
11. Şi va sta prestă cărbunii ei, fiarsă-să pentru ca să să arză şi să să înfierbinte, pentru ca să să prăjască arama ei şi să va topi întru mijlocul ei[173] şi să va sfîrşi rugina ei.

12. Şi nu va ieşi dentru ea multă rugina ei ⌊şi⌋ să va ruşina rugina ei.

13. Întru necurăţiia ta undare, pentru care te pîngăriiai tu şi nu te-ai curăţit de către necurăţiia ta şi ce de nu te vei curăţi pînă unde voi împlea mîniia mea întru tine.

14. Eu, Domnul, am grăit şi va veni şi voi face. Nu voi împărăţi, nici voi milui după căile tale şi după tocmêlele tale judeca-te-voi", dzice Adonaí Domnul. „⌊Pentru acêea, eu judeca-voi pre tine după sîngiurile tale şi după gîndurile tale judeca-voi pre tine cea necurată, cea numită şi multă a amărîrea⌋.»

15. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
16. «Fiiul omului, iată, eu iau de la tine poftele ochilor, *[647/1]* întru rînduiala războiului nu te vei tăia, nici te vei plînge.
17. Suspinul sîngelui a mijlocului plîns iaste, ⌊nu⌋ va fi părul tău împletit preste tine şi ciobotele tale întru picioarele tale, nu te vei mîngîia cu budzele lor şi piinea oamenilor nu vei mînca."

18. Grăit-am către nărod dimineaţă, în ce chip au porîncit mie şi au murit muiêrea mea, Sára, şi am făcut dimineaţa în ce

Ms. 4389, p. 793-794

Cap 24

1. Iară în luna a 9, în zioa a 10 a lunii, fu cu- *[794/1]* vîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fecior de om, scrie ţie numele aceştii zile den carea au început împăratul Vavilónului asupra Ierusalímului astăzi.[270]

3. Şi să grăieşti în pildă către casa carea mînie şi să zici către dînşii: [4] «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul:
4. Pune căldarea, pune şi bagă apă într-însa [5] şi aruncă într-însa dăspicătură, toată dăspicătura bună, fluierul[271] şi umărul tăiat de pre lîngă oase;[272]

5. [6] Şi să iêi den dobitocul cel gras şi să bagi oasele supt dînsa să undêze şi să se înfierbintêze şi să fiiarbă oasele lui în mijlocul ei.

6. [7] Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: O, vai, cetate de sînge, căldare în carea iaste răgină, şi răgina ei nu va ieşi dentr-însa! După mădularele ei au scos şi n-au căzut pre dînsa sorţ,
7. [8] Că sîngele ei iaste în mijlocul ei, pre piiatră nêtedă o va turna, nu o va turna pre pămînt, ca să o acopere[273] ţărîna.
8. Ca să aduc urgiia mea asupra ei, sîngele ei l-am dat ca să izbîndească întru izbîndă; pre piiatră nêtedă se va turna, ca să nu se acopere.[274]
9. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: O, [275]vai, cetatea sîngelui, al căriia tăciune eu îl voiu mări

10. [9] Şi focul îl voiu înmulţi, [10] ca să se tocmească cărnurile şi să scază zeama şi să se fărîme!

11. Şi va sta pre tăciunii ei seacă şi va fiêrbe ca să arză şi să se înfierbintêze şi să arză arama ei şi să se topească în mijlocul ei necurăţiia ei şi să se topească arama ei, ca să se împuţinêze răgina ei

12. [11] Şi nu va ieşi dentr-însa; [12] multă iaste răgina ei şi se va ruşina răgina ei.

13. Întru necurăţiia ta te vei uda, (că am vrut să te curăţeşti)[276] şi nu te-ai curăţit de necurăţiia ta, nici nu te-ai mai curăţit mai nainte, pînă ce[277] nu umplusem urgiia mea asupra ta.[278]

14. Eu, Domnul, am grăit: Sosit-au şi voiu face şi nu voiu părăsi, nici nu voiu feri, nici voiu milui. După căile tale şi după gîndurile tale te voiu judeca, grăiêşte Adonai Domnul; (drept acêea, eu te voiu judeca după cugetele tale şi după sîngele tău, necurată şi grăitoare mare şi cu mînie.)[279]"

15. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

16. „Fecior de om, iată, eu voiu lua de la tine cugetele ochilor tăi şi nu vei plînge, nici te vei văieta, nici nu-ţi vor cură lacrămele.
17. Suspínă tăcînd oftarea[280]; să fie părul tău împletit pre tine şi cizme- *[794/2]* le tale în picioarele tale şi să nu te mîngîi de buzele lor şi pîine omenească să nu mănînci."[281]

18. Iară a doaoa zi grăiiu către nărod, precum porîncise, şi muri muiêrea mea seara şi făcuiu

Versiunea modernă

Capitolul al 24-lea
Căldarea

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, în anul al nouălea, în luna a zecea, în [ziua] a zecea a lunii, zicînd:
2. „Fiu de om, scrie pentru tine în fiecare zi, [începînd] din ziua aceasta, în care regele Babilonului s-a ridicat împotriva Ierusalimului, chiar din ziua aceasta,

3. Şi spune o parabolă către casa cea lipsită de ascultare şi zi-le: «Aşa spune Domnul: 'Aşezaţi căldarea şi vărsaţi în ea apă
4. Şi pune în ea bucăţile de carne, fiece bucată bună, picior şi umăr – cărnuri desprinse de pe oase,

5. Din vite luate pe alese, şi arde oasele sub ele. Au fiert, au fiert şi s-au copt oasele ei în mijlocul ei.'

6. De aceea aşa spune Adonai Domnul: 'O, cetate însîngerată, căldarea în care este zgură înăuntru, şi zgura nu iese din ea; din ea se ia bucată cu bucată, nu a căzut sorţ asupra ei.
7. Căci sîngele ei este în mijlocul ei, l-am pus pe piatră netedă: nu l-am vărsat pe pămînt, ca pămîntul să-l acopere.
8. Ca să urce mînia mea în răzbunarea ce răzbună, am pus sîngele ei pe piatră netedă, ca să nu-l ascundă.'
9. De aceea aşa spune Adonai Domnul: 'Şi eu voi spori focul

10. Şi voi înmulţi lemnele şi voi aţîţa focul, ca să se topească bucăţile de carne şi să scadă zeama

11. Şi să stea pe cărbuni, pînă ce ajunge arsă şi încinsă arama ei şi se topeşte în mijlocul murdăriei ei şi i se duce zgura,

12. Şi nu mai iese din ea zgura ei cea multă, se va umple de ruşine zgura ei,

13. Pentru că tu te-ai pîngărit. Şi ce dacă nu te vei mai curăţi pînă nu-mi voi împlini mînie?

14. Eu, Domnul, am vorbit şi va veni şi voi făptui, nu voi zăbovi şi nici nu mă voi îndura; după căile tale şi după scornelile tale te voi judeca, spune Adonai Domnul. [[De aceea eu te voi judeca după sîngele [vărsat] de tine şi după scornelile tale te voi judeca, cea necurată, cea faimoasă şi de atîtea ori [pusă pe] întărîtare.]]'»"

15. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

16. „Fiu de om, iată: iau de la tine poftele ochilor tăi, cu o lovitură; nu te vei jelui şi nici nu vei plînge.

17. Suspinul după sînge este [suspin] al şalelor, al durerii. Părul tău [[nu]]-ţi va fi împletit şi sandale [vei avea] în picioare, nu vei fi nicidecum mîngîiat de buzele lor şi pîinea bărbaţilor nu o vei mînca."

18. Şi am vorbit către popor dimineaţa, întocmai cum îmi poruncise, şi nevasta mi-a murit seara, şi am făcut dimineaţa

Biblia 1688, p. 552, col. 1

chip mi s-au poruncit.

19. Şi zise către mine norodul: „Nu ne spui noao ce sînt acêstea ce faci tu?”

20. Şi ziş către ei: „Cuvîntul Domnului fu către mine zicînd:

21. «Zi către casa lui Israíl: ‘Acêstea zice Adonai Domnul: Iată eu spurc svintele mêle, semeţiia puterii voastre, poftele ochilor voştri şi pentru carele nu să îndură sufletele voastre. Şi fiii voştri şi fêtele voastre, pre carii aţi părăsit, cu sabie vor cădea.

22. Şi veţi face în ce chip am făcut: despre rostul lor nu vă veţi mîngîia şi pîinea bărbaţilor nu o veţi mînca.

23. Şi chicile voastre pre capul vostru şi ciobotele voastre în picioarele voastre. Nici veţi tîngui, nici veţi plînge. Şi vă veţi topi întru strîmbătăţile voastre şi nu veţi mîngîia fieştecarele pre fratele său.

24. Şi va fi Iezechiíl voao întru minune. Şi toate cîte au făcut faceţi, cînd vor veni acêstea. Şi veţi cunoaşte că eu sînt Adonái Domnul’».

25. Şi tu, fiiul omului, nu în zioa carea iau vîrtutea lor de la ei, înălţarea laudei lor, poftele ochilor lor şi semeţiia sufletului lor, pre fiii lor şi pre fêtele lor,

26. În zioa acêea veni-va cel ce să mîntuiêşte către tine, ca să spuie ţie la urechi.

27. În zioa acêea deşchide-se-va gura ta către cel ce hălăduiêşte şi vei grăi şi nu te vei mai asurzi încă, şi vei fi lor întru minune. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul”.

Cap 25

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine zicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău spre fiii lui Ammon şi prorocêşte spre ei.

3. Şi vei zice fiilor lui Ammón: «Auziţi cuvîntul lui Adonai Domnul. Acêstea zice Adonai Domnul: ‘Pentru căci v-aţi bucurat de sfintele mêle, căci s-au pîngărit; şi de pămîntul lui Israíl, căci s-au stins; şi de casa Iúdei, căci au mersu întru robire,

4. Pentru acêea, iată eu dau pre voi fiilor lui Chedem spre moştenire, şi vor sălăşlui cu îndestularea lor întru tine şi vor da întru tine lăcaşurile lor. Ei vor mînca roadele tale şi ei vor bea grăsimea ta.

5. Şi voiu da cetatea lui Ammón spre păşune de cămile şi pre fiii lui Ammón spre păşune de oi, şi veţi cunoaşte că eu – Adonai Domnul!’.

6. Pentru căci acêstea zice Domnul Domnul: ‘Căci ai bătut cu mîna ta şi ai buhnit cu piciorul tău şi te-ai veselit den sufletul tău de pămîntul lui Israíl,

7. Pentru acêea, întinde-voiu mîna mea preste tine şi te voiu da în jaf la limbi, şi te voiu pîerde de tot dentru năroade şi te voiu pîerde dentru ţări cu pierzare, şi vei cunoaşte că eu sînt Domnul!’

8. Acêstea zice Adonai Domnul: ‘Pentru căci au zis Moáv şi Siír: Iată ca şi toate limbile e casa lui Israíl şi a Iúdei,

9. Pentru acêea, /

Ms. 45, p. 647

chip mi s-au porîncit mie.
19. Şi dzise cătră mine nărodul: „Nu vei vesti noao, ce iaste acêstea carele tu faci?"

20. Şi dziş cătră ei: „Cuvîntul Domnului făcutu-s-au cătră mine, dzicînd:
21. Zi cătră casa lui Israil: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Iată, eu spurcu svintele mêle, înhierbîndzarea vîrtuţii voastre, poftele ochilor voştri şi pentru carele să scumpesc sufletile voastre, şi fiii voştri, şi fêtele voastre, pre carele aţi părăsit, cu sabie vor cădea.
22. Şi faceţi[174] în ce chip am făcut, de cătră rostul lor nu veţi mîngîia, şi pîinea bărbaţilor nu o veţi mînca.

23. Şi chicele voastre — preste capul vostru şi cizmele voastre — întru picioarele voastre, nice veţi boci, nici veţi plînge şi veţi topi întru strîmbătăţile voastre şi nu veţi mîngîia fieştecarele pre fratele său.

24. Şi va fi Iezechéil voao întru minune şi toate cîte au făcut faceţi, cînd vor veni acêstea şi veţi cunoaşte pentru căci eu — Adonaí Domnul.'»

25. Şi tu, fiiul omului, nu întru dzua cînd iau vîrtutea lor de la ei, rădicarea laudei lor, poftele ochilor lor şi semeţiia sufletului lor, fiii lor şi fêtele lor.

26. Întru dzua acêea veni-va cel ce să mîntuiêşte cătră tine, ca să spuie ţie la urechi?

27. Întru dzua acêea dăşchide-ţi-să-va gura ta cătră[175] cel ce hălăduiêşte şi vei grăi şi nu te vei asurzi, nu încă. Şi vei fi lor întru minune şi vor cunoaşte, pentru că eu-s Domnul."

Cap 25

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, întărêşte obrazul tău preste fiii Ammon[176] şi prorocêşte prestă ei:
3. Şi vei zice fiilor Ammon:[177] «Auziţi cuvîntul Adonaí Domnului, acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pentru care v-aţi bucurat preste sfintele mêle, căci s-au pîngărit şi preste pămîntul lui Israil, căci s-au *[647/2]* stinsu şi preste casa Iudei, căci au mersu întru robire.

4. Pentru acêea, iată eu dau pre voi fiilor Chedem spre moştenire şi vor sălăşlui cu deplinirea lor întru tine şi vor da întru tine lăcaşurile lor; ei vor mînca roadele tale şi ei vor bea grăsimea ta.

5. Şi voi da cetatea lui Ammon spre păşciuni de cămile şi pre fiii Ammon spre păşciuni de oi. Şi veţi cunoaşte că eu — Adonaí Domnul.'

6. Pentru căci acêstea dzice Domnul Domnul: 'Pentru care ai bătut cu mîna ta şi ai buhnit cu piciorul tău şi te-ai veselit den sufletul tău preste pămîntul Israil.
7. Pentru acêea, întinde-voi mîna mea prestă tine şi te voi da întru jac[178] întru limbi şi te voi pîrde de tot dentru năroade şi te voi pîrde dentru ţări cu pierire şi vei cunoaşte pentru că eu — Domnul.'

8. Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pentru care au dzis Moav şi Siir, iată, în ce chip toate limbile, casa ⌊Israil şi⌋ Iúda.

9. Pentru acêea,

Ms. 4389, p. 794-795

cum mi-au[282] porîncit.
19. Şi nărodul zise cătră mine: „Dară căci nu ne spui aceasta ce faci tu?"

20. Eu ziş cătră dînşii: „Cuvîntul Domnului au fost cătră mine, zicînd:
21. «Zi casei lui Israil: Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu spurca sfinţirea mea cu trufiia vîrtuţii voastre; cugetele ochilor voştri şi cêle ce le scutesc sufletele voastre şi feciorii voştri şi fêtele voastre, care i-aţi lăsat, vor cădea de sabie.
22. Şi să faceţi cum am făcut eu: de gurile lor să nu vă îmblînziţi şi pîinea bărbaţilor să nu o mîncaţi;

23. Şi părul vostru — pre capetele voastre şi cizmele voastre — în picioarele voastre; să nu plîngeţi, nici să vă ucideţi şi să vă topiţi întru nedireptăţile voastre şi nici unul dentru voi să nu mîngîiaţi pre fratele său.

24. Şi va fi voaoă Iezechiil întru mirare, şi, după acêstea, după toate după cîte am făcut veţi face, deaca va sosi aceasta şi veţi pricêpe că eu sînt Domnul Dumnezeu.
25. Şi tu, fecior de om, nu numai în zioa acêea în carea voiu lua tăriia lor de la dînşii, înălţimea laudei lor, cugetele ochilor lor şi trufiia sufletelor lor, feciorii şi fêtele lor,
26. În zioa acêea, deaca va veni cel scăpat să-ţi spuie la urêchie,

27. În zioa acêea se vor dăşchide buzele tale după acel ce au scăpat şi vei grăi şi de-acii nu vei mai tăcea; şi vei fi lor întru mirare şi vor şti că eu sînt Domnul.»"

Cap 25

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:[283]

2. „Fecior de om, întărêşte faţa ta asupra feciorilor lui Ammon şi să proroceşti pentru dînşii.
3. Şi să zici feciorilor lui Ammon, grăind: «Ascultaţi cuvîntul Domnului Dumnezeu. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Pentru căci v-aţi veselit pentru sfinţirile mêle, căci se-au spurcat, şi pentru ţara lui Israil, căci au pierit, şi pentru casa Iúdei, căci se-au dus în robie,

4. Pentr-acêea vă voiu da feciorilor lui Chedim[284] întru moştenire şi se vor sălăşlui întru tine întru păcate şi vor face întru tine lăcaşurile lor; aceia vor mînca roadele tale şi aceia *[795/1]* vor bea bunătatea ta.

5. Şi voiu da cetatea ta, Ammóme, în păşune cămilelor şi pre feciorii lui Ammon spre păşune de oi, şi vei înţelêge că eu sînt Domnul Dumnezeu.[285]

6. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Pentru căci ai bătut în palmele tale şi ai ropăit cu picioarele tale şi te-ai veselit cu sufletul[286] tău pentru ţara lui Israil,

7. Pentr-acêea, iată, eu voiu întinde mîna mea asupra ta şi te voiu da întru jăfuirea ţărîlor şi te voiu conceni dentru oameni şi te voiu pîrde dentru ţări cu piericiune, şi vei cunoaşte că eu sînt Adonai Domnul.

8. Că aşa grăiêşte Adonai Domnul: Pentru acêea, căci au zis Moav şi Seir: 'Iată casa Iúdei ca şi toate limbile',

9. Pentr-acêea,

Versiunea modernă

întocmai cum îmi rînduise.
19. Şi mi-a spus poporul: „Nu ne desluşeşti ce înseamnă cele pe care le faci tu?"

20. Şi le-am spus: „Cuvîntul Domnului a fost către mine, zicînd:
21. «Zi către casa lui Israel: 'Aşa spune Domnul: Iată: Eu îmi pîngăresc sanctuarul, fala tăriei voastre, pofta ochilor voştri şi de care se îngrijesc sufletele voastre; şi fiii voştri, şi fiicele voastre, pe care i-aţi lăsat, de sabie vor cădea.'
22. Şi veţi face întocmai cum am făcut eu: de la gura lor nu veţi găsi mîngîiere şi pîinea bărbaţilor nu o veţi mînca,
23. Şi pletele voastre vor fi pe capul vostru şi sandalele voastre – în picioarele voastre. Nici nu vă veţi jelui, nici nu veţi plînge, veţi lîncezi în nelegiuirile voastre şi vă veţi mîngîia fiecare pe fratele său.

24. Iar Iezechiel va sta ca semn pentru voi; după toate cîte le-a făcut, veţi face [şi voi], cînd vor veni acestea. Şi veţi şti că eu [sînt] Adonai Domnul.»

25. Iar tu, fiu de om – nu în ziua cînd iau tăria de la ei, fala slavei lor, pofta ochilor lor şi fala sufletului lor, pe fiii lor şi pe fiicele lor,

26 În ziua aceea va veni la tine cel ce va scăpa, să-ţi vestească în auz?

27. În ziua aceea gura ta se va deschide către cel e va scăpa şi vei vorbi şi nu vei mai fi nicidecum surd. Şi vei sta ca semn pentru ei şi vor şti că eu [sînt] Domnul."

Capitolul al 25-lea
Fiii lui Ammon

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, ţintuieşte-ţi chipul înspre fiii lui Ammon şi proroceşte către ei
3. Şi spune-le fiilor lui Ammon: «Ascultaţi cuvîntul Domnului: 'Aşa spune Domnul: Pentru că v-aţi bucurat de cele sfinte ale mele, pentru că a fost pîngărit, şi de ţara lui Israel, pentru că a fost pustiită, şi de casa lui Iuda, pentru că a plecat în robie,

4. De aceea, iată: Eu vă dau pe voi fiilor lui Kedem ca moştenire şi ei se vor aşeza în tine cu toate bunurile lor şi ei îşi vor pune în tine corturile lor; ei vor mînca roadele tale şi ei vor bea laptele tău.

5. Şi voi da cetatea lui Ammon ca locuri de păşunat pentru cămile şi pe fiii lui Ammon ca loc de păşunat pentru oi. Şi veţi şti că eu [sînt] Domnul.'

6. De aceea aşa spune Domnul: 'Pentru că ai bătut din palmele tale şi ai lovit cu piciorul tăuşi te-ai bucurat în sufletul tău de ţara lui Israel,

7. De aceea îmi întind mîna asupra ta şi te dau pradă pentru neamuri şi te voi nimici dintre popoare şi te voi stîrpi cu totul dintre ţinuturi; şi veţi şti că eu [sînt] domnul.'»

8. Aşa spune Domnul: «Pentru că Moab a spus: 'Iată: casa lui Israel şi Iuda nu este întru toate deopotrivă cu neamurile?'

9. De aceea,

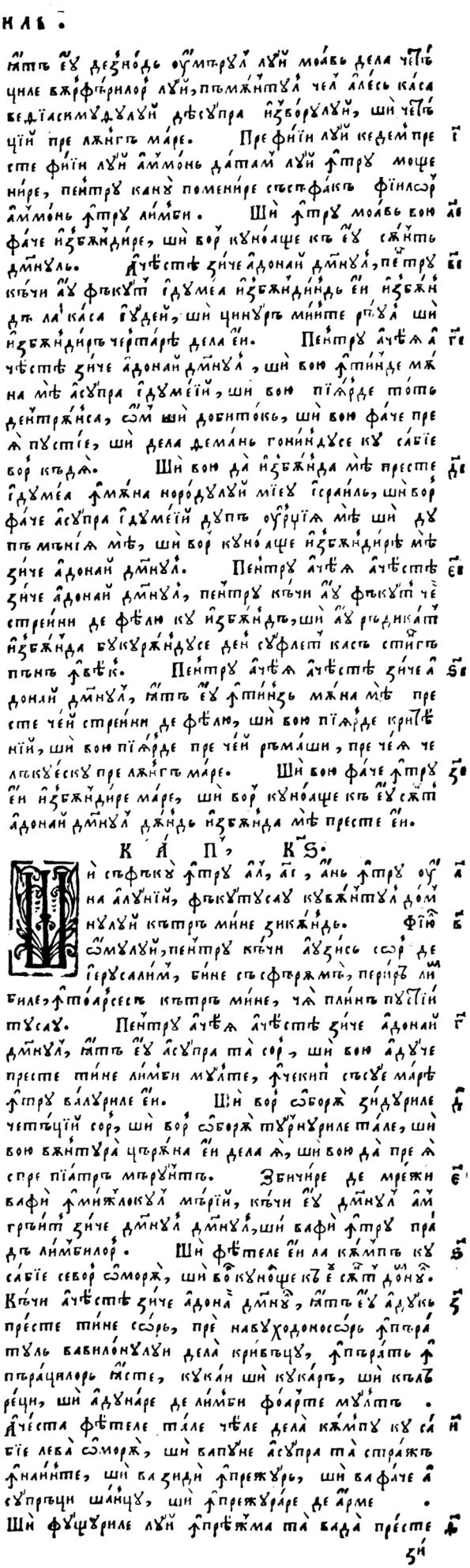

Biblia 1688, p. 552, col. 1

iată eu deznod umărul lui Moáv de la cetăţile[14] vîrfărilor lui, pămîntul cel ales, casa Vethiasimuthului, deasupra izvorului şi cetăţii pre lîngă mare.

10. Pre fiii lui Chedem preste fiii lui Ammón dat-am lui întru moştenire, pentru ca nu pomenire să să facă fiilor Ammón întru limbi.

11. Şi întru Moáv voiu face izbîndire şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul'.

12. Acêstea zice Adonai Domnul: 'Pentru căci au făcut Iduméa izbîndind ei izbîndă la casa Iúdei şi ţinură minte răul şi izbîndiră certarea de la ei,

13. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul: Şi voiu întinde mîna mea asupra Iduméii şi voiu piêrde tot dentr-însa, om şi dobitoc, şi voiu face pre ea pustie şi de la Themán gonindu-se cu sabie vor cădea.

14. Şi voiu da izbînda mea preste Iduméa în mîna norodului mieu Israíl. Şi vor face asupra Iduméii după urgiia mea şi după mîniia mea. Şi vor cunoaşte izbîndirea mea', zice Adonai Domnul.

15. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul: 'Pentru căci au făcut cei streini de fêliu cu izbîndă şi au rădicat izbînda bucurîndu-se den suflet ca să stingă pînă în veac'.

16. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul: 'Iată eu întinz mîna mea preste cei streini de fêliu şi voiu piêrde critênii, şi voiu piêrde pre cei rămaşi, pre ceia ce lăcuiescu pre lîngă mare.

17. Şi voiu face întru ei izbîndire mare şi vor cunoaşte că eu sînt Adonai Domnul, dînd izbînda mea preste ei!'»"

Cap 26

1. Şi să făcu întru al 11 an, întru una a lunii, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, pentru căci au zis Sor de Ierusalím: «Bine să sfărîmă, pieriră limbile, întoarse-să cătră mine, cea plină pustiitu-s-au»,

3. Pentru acêea, acêstea zice Adonai Domnul: «Iată eu asupra ta, Sor, şi voiu aduce preste tine limbi multe în ce chip să suie marea întru valurile ei.

4. Şi vor oborî zidurile cetăţii, Sor, şi vor oborî turnurile tale şi voiu vîntura ţărîna ei de la ea şi voiu da pre ea spre piatră măruntă.

5. Zbicire de mreji va fi în mijlocul mării, căci eu, Domnul, am grăit, zice Domnul Domnul, şi va fi întru pradă limbilor.

6. Şi fêtele ei la cîmp cu sabie se vor omorî şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul».

7. Căci acêstea zice Adonai Domnul: «Iată eu aduc preste tine, Sor, pre Navuhodonosór, împăratul Vavilónului, de la crivăţu. Împărat împăraţilor iaste, cu cai şi cu cară, şi călăreţi, şi adunare de limbi foarte multă.

8. Acesta fêtele tale cêle de la cîmpu cu sabie le va omorî şi va pune asupra ta strajă înainte şi va zidi împrejur şi va face asupră-ţi şanţu şi împrejurare de arme.

9. Şi fuşturile lui în preajma ta va da preste //

Ms. 45, p. 647-648

iată, eu dăznod umărul Moav de la cetăţile în vîrfurile lui[179], ales pămînt, casa Beth-Iásimúth, deasupra izvorului şi cetate pre lîngă mare.

10. Pre fiii Chedem, preste fiii Ammon, dat-am lui întru moştenire, pentru ca nu pomenire să să facă fiilor Ammon întru limbi.

11. Şi întru Moav voi face izbîndire şi vor cunoaşte pentru că eu — Domnul.'

12. Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pentru care au făcut Iduméa izbîndind ei izbîndire la casa Iudei şi ţînură minte răul şi izbîndiră certare de la ei.'

13. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Şi voi întinde mîna mea asupra Iduméii şi voi pîrde de tot dentru ea om şi dobitoc şi voi pune pre ea pustie; de la Theman gonindu-să cu sabie vor cădea.

14. Şi voi da izbînda mea preste Iduméa întru mîna nărodului mieu, Israil, şi vor face asupra Iduméii după urgiia mea şi după mîniia mea şi vor cunoaşte izbîndirea mea', dzice Adonaí Domnul.

15. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Pentru care au făcut cei striini de fêl cu izbîndă şi au sculat izbîndă, bucurîndu-să de suflet, ca să stingă pînă în vac.'

16. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí *[648/1]* Domnul: 'Iată eu întinz mîna mea prestă cei striini de fêli şi voi pîrde critênii şi voi pîrde pre cei rămaşi, pre ceia ce lăcuiesc pre lîngă maáre.

17. Şi voi face întru ei izbîndiri mari şi vor cunoaşte, pentru că eu — Adonaí Domnul, dînd izbînda mea prestă ei.'»"

Cap 26

1. Şi să făcu întru a 11 an, într-una a lunei, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

2. „Fiiul omului, pentru care au dzis Sor prestă Ierusalim: «Bine sfărîmă-să, pieriră limbile, înturnă-să cătră mine, cea plină pustiitu-s-au.»

3. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul: «Iată, eu asupra ta, Sor, şi voi aduce prestă tine limbi multe, în ce chip să suie maárea ⌊întru⌋ valurile ei.

4. Şi vor oborî zidurile Sor şi vor oborî turnurile tale şi voi vîntura ţărna ei de la ea şi voi da pre ea spre piatră măruntă.

5. Zbicire a mrejilor va fi întru mijlocul mării, căci eu, ⌊Domnul⌋, am grăit», dzice Domnul Domnul. «Şi va fi întru pradă limbilor.

6. Şi fêtele ei la cîmpu cu sabie să vor omorî şi vor cunoaşte că eu — Domnul.»

7. Căci acêstea dzice Adonaí Domnul «Iată, eu aduc prestă tine, Sor, pre Navuhodonósor, împăratul Vavilónului, de la crivăţ. Împărat împăraţilor iaste, cu cai, şi cu cară, şi călăreţi[180], şi adunare de limbi foarte multă.

8. Acesta fêtele tale cêle de la cîmpu, cu sabiia le va omorî şi va da asupra ta străjuire şi va zidi împregiur şi va face asupră-ţi şanţu şi stare pren-pregiur a armelor.

9. Şi fuşturile lui în preajma ta da-va, prestă

Ms. 4389, p. 795

iată, eu voiu dăznoda umărul lui Moav de la cetăţi[287] şi de pre supt munţii lui, pămîntul cel ales al casei Vethie şi al lui Simoth, dăsupra izvorului cetăţii, în lungul mării Veelmónului şi a Cariathiarímului.

10. Pre feciorii lui Chedim[288] asupra[289] feciorilor[290] lui Ammon şi-l voiu da întru moştenire şi-l voiu da întru jăfuire, ca să nu mai fie pomenirea feciorilor lui Ammon în ţări.

11. Şi în Moav voiu face judecată, şi vor şti că eu sînt Domnul.

12. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Pentru căci au făcut Iduméea cînd au izbîndit asupra casei Iúdei şi au ţinut minte răotatea şi au izbîndit pîra de cătră dînşii,

13. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Întinde-voiu mîna mea asupra Iduméei şi voiu pîrde oamenii şi dobitoacele dentr-însa şi o voiu lăsa pustie; şi vor cădea goniţi de la Theman[291] şi cei den Dedan vor cădea de sabie.

14. Şi voiu da izbînda mea asupra Iduméei prespre mîinile nărodului mieu, lui Israil; şi vor face în Idumiia după mîniia mea şi după urgiia mea şi vor şti izbînda mea, zice Adonai Domnul.

15. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Pentru căci au făcut cei de alt neam[292] în pizmă şi au scornit izbîndă şi se-au bucurat cu tot sufletul, ca să răsipească sufletele pentru pizma cea vêchie,

16. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Domnul: Iată, eu voiu întinde mîna mea asupra celor de alt neam[293] şi voiu pîrde pre critêni[294] şi voiu conceni pre ceialalţi carii vieţuiesc în lungul mării

17. Şi voiu face într-înşii izbîndă mare, întru mus- *[795/2]* trarea urgiei mêle; şi vor pricêpe că eu sînt Adonai Domnul, cînd voiu da izbînda mea asupra lor.»"

Cap 26

1. Iară în anul al 11, în zioa dentîi a lunii, fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:[295]

2. „Fecior de om, pentru căci au zis Tírul pentru Ierusalim: «Bine iaste, căci se-au spart porţile năroadelor şi se-au întors ţările cătră mine şi cea plină se-au pustiit»,

3. Pentr-acêea, aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra ta, Tíre, şi voiu aduce asupră-ţi multe ţări, cum se rădică marea de valurile ei.

4. Şi vor ocoli cetăţile[296] tale[297] şi vor doborî pre feciorii[298] tăi şi vor vîntura pulberea dentr-însa şi o voiu da[299] în piiatră nêtedă.

5. Întindere de mreji — în mijlocul mării, că eu, Domnul Dumnezeu, am grăit, şi va fi întru robire limbilor.

6. Şi fêtele lui cêle de la cîmp vor fi ucise de sabie şi vor şti că eu sînt Domnul.

7. Că aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu aduce asupra ta, Tíre, pre Navohodonosor, împăratul Vavilónului, de la miiazănoapte, împăratul împăraţilor, cu cai şi cu arme şi cu adunare de căruţe a ţări foarte multe.

8. Pre fêtele tale le vor ucide la cîmp cu sabiia şi va pune asupra ta strajă şi te va ocoli şi te va săpa împrejur şi te va ocoli cu şanţuri şi se aşăza cu arme

9. [8] Şi suliţele lui le va pune împotriva

Versiunea modernă

iată, eu voi slăbi umărul lui Moab din cetăţile lui de hotar, ţinut ales, casa lui Asimuth de mai sus de izvorul cetăţii, lîngă mare.

10. I-am dat pe ei fiilor lui Kedem pe lîngă fiii lui Ammon, ca moştenire, ca să nu [mai] fie [vreo] amintire a fiilor lui Ammon;

11. Şi voi împlini răzbunare în Moab şi vor şti că eu [sînt] Domnul.»

12. Aşa spune Domnul: «Pentru cîte a făcut Idumeea atunci cînd [locuitorii ei] s-au răzbunat amarnic asupra casei lui Iuda şi au purtat ranchiună şi au cerut pedeapsă pe măsură,

13. De aceea aşa spune Domnul: 'Şi îmi voi întinde mîna peste Idumeea şi voi nimici din ea om şi dobitoc şi o voi schimba în pustie, iar cei din Thaiman, ce sînt urmăriţi, de sabie vor cădea;

14. Şi voi da pedeapsa mea asupra Idumeei pe mîna poporului meu Israel, şi ei vor împlini în Idumeea pe măsura înverşunării mele şi a mîniei mele; şi vor cunoaşte pedeapsa mea, spune Domnul.'»

15. De aceea aşa spune Adonai Domnul: «Pentru cîte au făcut neamurile străine cînd s-au răzbunat şi şi-au ridicat răzbunarea bucurîndu-se în suflet să-i şteargă [de pe faţa pămîntului] în veac,

16. De aceea aşa spune Adonai Domnul: 'Iată: Eu mi voi întinde mîna asupra neamurilor străine şi-i voi nimici cu totul pe cretani şi îi voi distruge pe cei ce-au mai rămas să locuiască pe coastă;

17. Şi voi face în ei mare răzbunare şi vor şti că eu [sînt] Adonai Domnul atunci cînd le voi da răzbunarea Mea asupră-le.'»"

Capitolul al 26-lea
Sor

1. Şi a fost în anul al unsprezecelea, în prima [zi] a lunii: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, pentru că Sor a vorbit împotriva Ierusalimului: «Ai, e spulberată, neamurile sînt nimicite, ea s-a întors către mine, ea, [care era] plină s-a pustiit»,

3. De aceea aşa spune Adonai Domnul: «Iată: Eu [sînt] împotriva ta, Sor, şi voi ridica împotriva ta neamuri multe, aşa cum marea vine cu valurile ei.

4. Şi va doborî zidurile lui Sor şi îţi va doborî turnurile şi îi voi scutura praful de pe ea şi o voi face stîncă golaşă;

5. Va fi în mijlocul mării un [loc] uscat pentru [cîrpit] năvoade: căci eu am vorbit, spune Domnul. Şi va fi pradă pentru neamuri,

6. Şi fiicele ei cele din cîmpie vor fi spintecate cu sabia; şi vor şti că eu [sînt] Domnul.

7. Căci aşa spune Adonai Domnul: 'Iată, îl voi aduce împotriva ta, Sor, pe Nabucodonosor, regele Babilonului, de la miazănoapte (este regele regilor), cu cai şi care şi călăreţi şi cu mulţime de tare multe neamuri.

8. El le va omorî cu sabia pe fiicele tale cele din cîmpie şi va pune strajă împotriva ta şi va construi ziduri împrejurul tău şi va înălţa parapeţi în jurul tău şi împresurare de arme

9. Şi va ridica împotrivă-ţi suliţele sale;

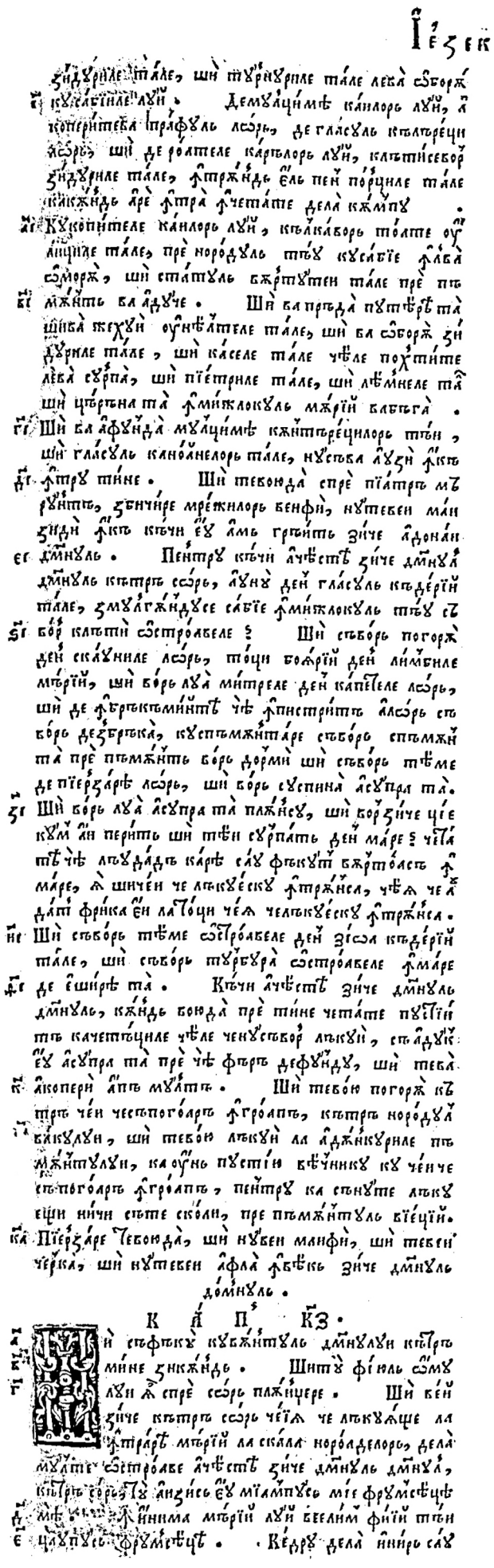

Biblia 1688, p. 553, col. 1

zidurile tale şi turnurile tale le va oborî cu sabiile lui.

10. De mulţimea cailor lui acoperi-te-va praful lor, de glasul călăreţilor şi de roatele carălor lui clăti-se-vor zidurile tale, întrînd el pen porţile tale ca cînd are întra în cetate de la cîmpu.

11. Cu copitele cailor lui călca-vor toate uliţile tale, pre norodul tău cu sabie îl va omorî şi statul vîrtutei tale pre pămînt va aduce.

12. Şi va prăda putêrea ta, şi va jehui unêltele tale şi va oborî zidurile tale şi casele tale cêle pohtite le va surpa şi pietrile tale şi lêmnele tale şi ţărîna ta în mijlocul mării va băga.

13. Şi va afunda mulţimea cîntăreţilor tăi şi glasul canoanelor tale nu să va auzi încă întru tine.

14. Şi te voiu da spre piatră măruntă, zbicire mrejilor vei fi. Nu te vei mai zidi încă, căci eu am grăit.», zice Adonái Domnul.

15. Pentru căci acêstea zice Domnul Domnul cătră Sor: «Au nu den glasul căderii tale zmulgîndu-se sabie în mijlocul tău să vor clăti ostroavele?

16. Şi să vor pogorî den scaunile lor toţi boiêrii den limbile mării şi vor lua mitrele den capetele lor şi de îmbrăcămintea cea împistrită a lor să vor dezbrăca, cu spămîntare să vor spămînta. Pre pămînt vor dormi şi să vor tême de pierzarea lor. Şi vor suspina asupra ta.

17. Şi vor lua asupra ta plînsu şi vor zice ţie: 'Cum ai pierit şi te-ai surpat den mare, cetatea cea lăudată, carea s-au făcut vîrtoasă în mare, ea şi cei ce lăcuiescu într-însa, cêea ce au dat frica ei la toţi ceia ce lăcuiescu într-însa!'

18. Şi să vor tême ostroavele den zioa căderii tale şi să vor turbura ostroavele în mare de ieşirea ta.

19. Căci acêstea zice Domnul Domnul: 'Cînd voiu da pre tine cetate pustiită ca cetăţile cêle ce nu să vor lăcui, să aduc eu asupra ta pre cea fără de fundu şi te va acoperi apă multă,

20. Şi te voiu pogorî cătră cei ce să pogoară în groapă, cătră norodul vaculuí, şi te voiu lăcui la adîncurile pămîntului, ca un pustiiu vêcinicu, cu cei ce să pogoară în groapă, pentru ca să nu te lăcuieşti, nici să te scoli pre pămîntul vieţii.

21. Pierzare te voiu da şi nu vei mai fi, şi te vei cerca şi nu te vei afla în veac!', zice Domnul Domnul»".

Cap 27

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, ia spre Sor plîngere.

3. Şi vei zice cătră Sor, ceiia ce lăcuiêşte la întrarea mării, la scala noroadelor de la multe ostroave: «Acêstea zice Domnul Domnul cătră Sor: 'Tu ai zis: Eu mi-am pus mie frumsêţea mea.

4. În inima mării lui Veelím fiii tăi ţ-au pus frumsêţea.

5. Chedru de la Inír s-au /

Ms. 45, p. 648

zidurile tale şi turnurile tale, le va oborî cu sabiele lui.

10. De mulţimea cailor lui acoperi-te-va pravul lor, de glasul călăreţilor[181] şi de roatele carălor lui clăti-să-vor zidurile tale, ieşind el porţile tale, ca cînd ară întra în cetate de la cîmpu.
11. Cu copitele cailor lui călca-vor de tot toate uliţile tale, pre nărodul tău cu sabie îl va omorî şi statul vîrtutei tale preste pămînt va aduce.

12. Şi va prăda putêrea ta şi va jehui unêltele tale şi va oborî zidurile tale şi casele tale cêle poftite le va surpa şi pietrile tale şi lêmnele *[648/2]* tale şi ţărna ta în mijlocul mării va băga.

13. Şi va afunda mulţimea cîntătorilor tăi [182]şi glasul canoanelor tale nu să va audzi ⌊întru tine⌋ încă.

14. Şi te voi da la piatră măruntă, zbicire mrejilor vei fi, nu te vei mai zidi încă, căci eu am grăit», dzice Adonaí Domnul.

15. Pentru căci acêstea dzice Domnul Domnul ii Sor: «Au nu dentru glasul căderii tale zmulgînd sabie în mijlocul tău, clăti-să-vor ostroavele?

16. Şi să vor pogorî dentru scaunele lor toţi boiêrii, ⌊dentru limbi⌋ a mării, şi vor lua mitrele ⌊dentru capetile⌋ lor şi îmbrăcămintea cea împistrită a lor dăzbrăca-să-vor, cu întristare să vor întrista, preste pămînt vor dormi şi să vor tême pierire lor şi vor suspina pentru tine.

17. Şi vor lua asupra ta plîns şi vor dzice ţie: 'Cum ai pierit şi te-ai surpat dentru maáre, cetatea cea lăudată, carea s-au făcut, vîrtoasă în maáre ea, şi cei ce lăcuiesc pre însă, cêea ce au dat[183] la toţi ceia ce lăcuiesc pre ea!'

18. Şi să vor tême ostroavele dentru dzua căderii tale şi să vor turbura ostroavele întru maáre de ieşirea ta.»

19. Căci acêstea dzice Domnul Domnul: «Cînd voi da pre tine, cetate pustiită, ca cetăţile cêlea ce nu să vor lăcui, să aduc eu asupra ta cea fără de fund şi te va de tot răcori, apă multă.

20. Şi te voi pogorî cătră ceia ce pogoară în groapă cătră nărodul vacului şi te voi lăcui la adîncurile pămîntului, ca un pustii vêcinic, cu cei ce pogoară la lac, pentru ca să nu te lăcuieşti, nici să te scoli preste pămîntul vieţii.

21. Pierire te voi da şi nu vei fi încă şi te vei cerca şi nu te vei afla în vac», dzice Domnul Domnul."

Cap 27

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Şi tu, fiiul omului, ia preste Sor plîngere.
3. Şi vei zice ii Sor, ceii ce lăcuiêşte la întrarea mării, scălii năroadelor de la ostroave multe: «Acêstea dzice Domnul Domnul ii Sor: 'Dzis-ai: 'Eu am pus mie frîmsêţele mêle.'

4. Întru inima mării lui Veelim, fiului tău, pusu-i-au frîmsêţe. *[649/1]*
5. Chedru de la Anir

Ms. 4389, p. 795-796

ta;[300] [9] zidurile tale şi turnurile le va răsipi cu sabiia lui.
10. [9] Şi praful mulţimei cailor lui te va acoperi [10] şi de nechiezarea cailor lui şi de armele carălor lui se vor cutremura cetăţile tale, şi cînd va întra el în porţile tale, ca cînd ară întra în vracniţa de la cîmp.
11. Copitele cailor lui vor călca toate uliţele tale, pre nărodul tău îl va tăia cu sabie şi statul vîrtuţii tale îl va trînti pre pămînt.

12. Şi putêrea ta o va robi şi avuţiia ta o va lua şi zidurile tale le va răsipi şi casele tale cêle dragi le va surpa şi lemnul tău şi piiatra ta şi ţărîna ta o va arunca în mijlocul mării.

13. [301]Şi mulţimea cîntăreţilor[302] tăi şi glasul cîntătorilor tăi de-acii nu se va mai auzi[303].

14. Şi te voiu da[304] în piiatră nêtedă şi vei fi în uscăciunea mrejilor şi de-acii nu te vei mai zidi, căci eu am grăit, zice Domnul Dumnezeu.

15. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu Tírului: Dară *[796/1]* au nu se-au cutremurat[305] ostroavele de glasul căderii tale cînd au gemut cei răniţi ai tăi cînd i-au tăiat pren mijlocul tău?

16. Şi se vor pogorî toţi domnii ţărîlor de pre mare den scaunele lor şi vor lepăda corónele den capetele lor şi hainele lor cêle împistrite le vor dăzbrăca de pre dînşii şi se vor îngrozi cu groază şi vor şădea pre pămînt şi se vor tême[306] de piericiunea lor.

17. Şi vor lua plîngere de la tine şi-ţi vor zice: «O, cum pierişi, cêea ce te răsipiia pre mare, cetate lăudată, carea ai fost putêrnică pre mare, cu ceia ce lăcuia întru tine, [18] carea dai groaza ta tuturor celor ce lăcuia într-însa!

18. Şi se temea toate ostroavele în mare de putêrea ta.»

19. Că aceasta grăiêşte Adonai[307] Domnul: Deaca te voiu face cetate pustie, ca cetăţile în care n-au fost lăcuinţă niciodată, şi voiu aduce asupra ta fărădefundul şi te vor acoperi ape multe[308]

20. Şi te voiu trage la ceia ce zac în propastie, la nărodul[309] cel de veac, şi te voiu sălăşlui în adîncurile pămîntului, ca pustiirile cêle de veac cu cêlea ce zac în propastie, ca să nu te mai sălăşluieşti, nici să nu te mai scoli pre pămîntul vieţii.

21. Da-te-voiu spre piericiune şi de-acii nu vei mai fi şi te vei cerca şi nu te vei afla în veac, zice Adonai Domnul."

Cap 27

1. Şi grăi Domnul cătră mine, zicînd:

2. „Iar tu, fecior de om, ia plîngere asupra Tírului.
3. Şi să zici Tírului, cel ce lăcuiêşte la întrarea[310] mării, scala întrării negoţului năroadelor de la multe ostroave: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: O, Tíre, tu ai zis: 'Că eu însumi am pus asupra mea frumsêţea.'[311]
4. Şi în inima mării Veellímului feciorii tăi au pus pre tine frumsêţea de la Sanir.
5. Cioplitu-ţi-se-au ţie

Versiunea modernă

zidurile tale şi turnurile tale vor cădea sub săbiile lui.

10. De la mulţimea cailor lui colbul lor te va acoperi şi de la răsunetul călăreţilor lui şi al roţilor de la carele lui zidurile tale se vor cutremura, cînd va intra pe porţile tale, aşa cum intră cineva în cetate dinspre cîmpie.
11. Cu copitele cailor lui îţi va bate toate [drumurile] tale largi; îţi va nimici poporul cu sabia şi îţi va culca la pămînt temelia tăriei tale.

12. Şi îţi va prăda puterea şi îţi va jefui bunurile şi îţi va doborî zidurile şi îţi va dărîma casele cele plăcute şi pietrele tale şi lemnele tale şi pulberea ta în mijlocul mării le va arunca.

13. Şi va nimici mulţimea cîntăreţilor tăi şi sunetul harpelor tale nu va mai fi auzit.

14. Şi te voi face stîncă netedă, vei fi [loc] uscat pentru [cîrpit] năvoade; nu vei mai fi niciodată durat [la loc], căci eu am vorbit, spune Domnul.'»

15. De aceea, aşa spune Domnul Domn către Sor: «Oare să nu se cutremure insulele la sunetul prăbuşirii tale, cînd cei loviţi gem, cînd i-au scos sabia în mijlocul vostru?

16. Şi vor coborî de pe tronurile lor toţi mai-marii din neamurile mării şi îşi vor da jos de pe capetele lor mitrele şi îşi vor dezbrăca hainele cele brodate; de mare uluire vor fi cuprinşi, la pămînt se vor aşeza şi de pieirea lor se vor înspăimînta şi vor geme pentru tine.

17. Şi vor porni bocet pentru tine şi îţi vor spune: 'Cum ai fost nimicită din mare, [tu] cetatea cea faimoasă, care i-a umplut de spaima sa pe toţi cei ce o locuiesc?

18. Şi se vor înspăimînta insulele de ziua căderii tale.'

19. Căci aşa spune Domnul Domn: 'Cînd te voi face cetate pustiită, ca cetăţile care nu vor fi [niciodată] locuite, aducînd adîncul asupra ta şi acoperindu-te de apă multă,

20. şi te voi coborî la cei ce se coboară în groapă, la poporul din veac, şi te voi face să locuieşti în adîncurile pămîntului, ca în pustia din veac, cu cei care coboară în groapă ca să nu fii locuită şi nici să nu stai deasupra, pe pământul vieţii.

21. Te voi face nimicire şi nu vei mai rămîne în veac, spune Domnul Domn.'»"

Capitolul al 27-lea
Sor

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, porneşte un bocet pentru Sor
3. Şi spune-i lui Sor, care locuieşte la intrarea în mare, în târgul popoarelor din multe insule: «Aşa spune Domnul către Sor: 'Tu ai spus – eu m-am înveşmîntat în frumuseţea mea.

4. În inima mării, fiii tăi te-au înveşmîntat în frumuseţe pentru Beelim.
5. Ţi-ai făcut

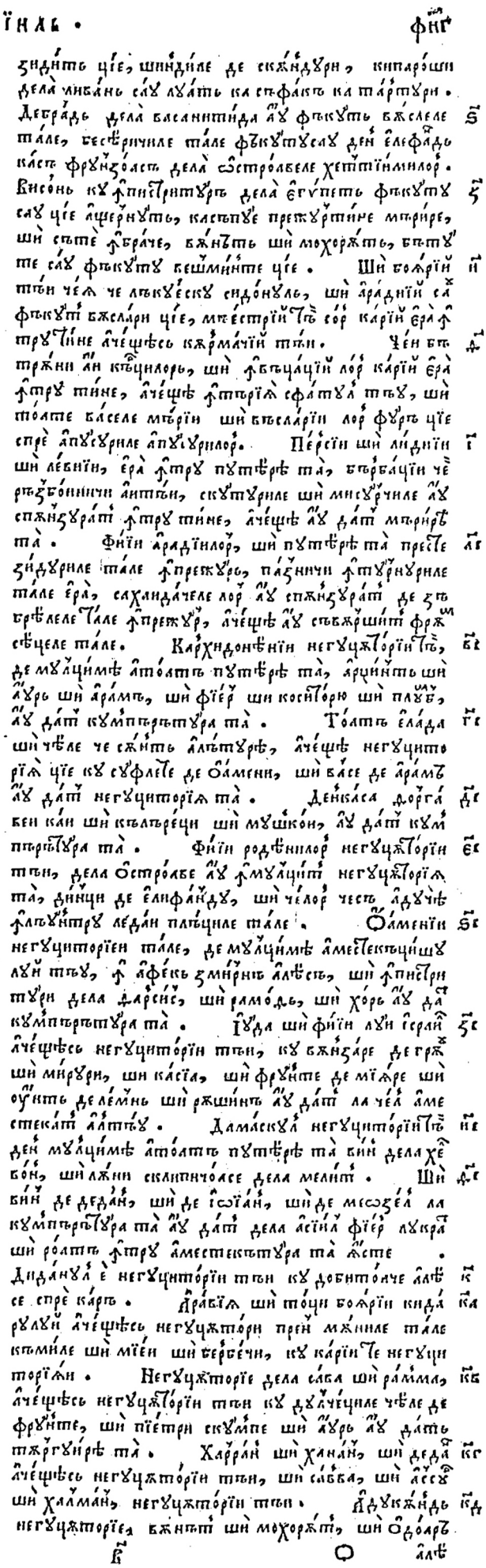

Biblia 1688, p. 553, col. 2

zidit ţie, şindile de scînduri, chiparoşi de la Liván s-au luat ca să facă catarturi;

6. De brad de la Vasanitída au făcut vîslele tale, besêricile tale făcutu-s-au den elefand, casă frunzoasă de la ostroavele Hettiímilor;

7. Vison cu împistritură de la Eghípet făcutu-s-au ţie aşternut ca să puie prejur tine mărire şi să te îmbrace vînăt şi mohorît, bătute s-au făcutu veşminte ţie.

8. Şi boiêrii tăi ceia ce lăcuiescu Sidónul şi aradiii s-au făcut vîslari ţie. Măiestrii tăi, Sor, carii era întru tine, aceştia-s cîrmacii tăi.

9. Cei bătrîni ai cărţilor şi învăţaţii lor carii era întru tine, aceştia întăriia sfatul tău. Şi toate vasele mării şi vîslarii lor fură ţie spre apusurile apusurilor.

10. Persii şi lidiii şi leviii era întru putêrea ta, bărbaţii cei războinici ai tăi scuturile şi misurcile au spînzurat întru tine, aceştia au dat mărirea ta.

11. Fiii aradiilor şi putêrea ta preste zidurile tale împrejur paznici în turnurile tale era. Sahaidacele lor au spînzurat de zăbrêlele tale împrejur, aceştia au săvîrşit frîmsêţele tale.

12. Carhidonênii, neguţătorii tăi, de mulţimea a toată putêrea ta; argint şi aur şi aramă şi fier şi cositoriu şi plumb au dat cumpărătura ta.

13. Toată Eláda şi cêle ce sînt alăturea, aceştia neguţitoriia ţie; cu suflete de oameni şi vase de aramă au dat neguţitoriia ta.

14. Den casa Thorgávei cai şi călăreţi şi muşcoi au dat cumpărătura ta.

15. Fiii rodênilor, neguţătorii tăi de la ostroave, au înmulţit neguţătoriia ta, dinţi de elifandu şi celor ce să aducea înlăuntru le dai plăţile tale.

16. Oamenii neguţitoriei tale de mulţimea amestecăţişului tău, în afec zmirnă aleasă şi împistrituri de la Tharsís şi Ramóth, şi Hor au dat cumpărătura ta.

17. Iúda şi fiii lui Israil, aceştia-s neguţitorii tăi cu vînzare de grîu şi miruri, şi cásia, şi frunte de miêre, şi untdelemn, şi răşină au dat la cel amestecat al tău.

18. Damáscul neguţitorii tăi den mulţimea a toată putêrea ta vin de la Helvón şi lîni sclipicioase de la Melít.

19. Şi vin de Dedán şi de Ioián şi de Meozél la cumpărătura ta au dat. De la Asiíl fier lucrat şi roată întru amestecătura ta iaste.

20. Didánul e neguţitorii tăi cu dobitoace alêse spre cară.

21. Aráviia şi toţi boiêrii Chidárului aceştia-s neguţîtori. Pren mînile tale, cămile şi miei şi berbeci, cu carii te neguţitoriiai.

22. Neguţîtorie de la Sáva şi Rámma, aceştia-s neguţîtorii tăi. Cu dulceţile cêle de frunte şi pietri scumpe şi aur au dat tîrguirea ta.

23. Harrán şi Hanán şi Dedan, aceştia-s neguţîtorii tăi. Şi Sávva şi Assur şi Halmán, neguţîtorii tăi,

24. Aducînd neguţîtorie, vînăt şi mohorît, şi odoară //

Ms. 45, p. 649

ziditu-s-au ţie, făşuri de scînduri, chiparişi de la Livan s-au luat, ca să facă catarguri.

6. De brazi de la Vasanítida au făcut vîslele tale, bisêricile tale făcutu-le-au dentru elefand, case frundzoase de la ostroavele alor Hettiim.

7. Vişin cu împistritură de la Éghiptu făcutu-s-au ţie aşternut, ca să puie prejur tine mărire şi să te îmbrace vînăt şi mohorît[184], bătute s-au făcut văşminte ţie.

8. Şi boiêrii tăi, ceia ce lăcuiesc Sidonul şi aradiii s-au făcut vîslari ţie; măiestrii tăi, Sor, carii era întru tine, aceştia-s cîrmacii tăi.

9. Bătrînii cărţilor şi învăţaţii lor, carii era întru tine, aceştia întăriia sfatul tău, şi toate vasele mării şi vîslarii lor fură ţie spre apusurile apusurilor.

10. Persii, şi lidii, şi liviii era întru putêrea ta, bărbaţi războinici ai tăi, scuturi şi misurci au spîndzurat întru tine, aceştia au dat mărirea ta.

11. Fiii aradiilor şi putêrea ta prestă zidurile tale împregiur, paznici întru turnurile tale era, sahaidacele lor le-au spîndzurat preste zăbrêlele tale împregiur; aceştia au săvîrşit frîmsêţele tale.

12. Carhidonênii, neguţătorii tăi, de mulţimea a toată vîrtutea ta, argint, şi aur, şi aramă, şi cositor, şi hier[185], şi plumbu au dat cumpărătura[186] ta.

13. Ţara grecească, şi toată lumea, şi cêle alaturea, [187]neguţătoriia ţie, cu suflete de oameni şi vase de aramă au dat neguţătoriia ta.

14. Den casa Thorgavá, cai, şi călăreţi[188], şi muşcoi au dat cumpărătura ta.

15. Fiii rodênilor, neguţătorii tăi de la ostroave au înmulţit neguţătoriia ta, dinţi de elifand şi celor ci să aducea înlontru da plăţile tale.

16. Oameni neguţătoriia ta, de mulţimea amestecatului tău în afec, zmirnă aleasă şi împistrituri de la Tharsis, şi Ramoth, şi Hor au dat cumpărătura ta.

17. Iuda şi fiii lui Israil, aceştia-s neguţătorii tăi, cu vindere de grîu, şi miruri, şi cassíe; şi frunte miêre, şi untdelemnu, şi răşină au dat la cel amestecat al tău.

18. Damascul, neguţătorii tăi dentru mulţimea a toată putêrea ⌊ta⌋; vin de la Helvon şi lîni scripi-
[649/2] picioase de la Mílit.

19. Şi ⌊vin de⌋ Dan, şi Ioian, şi Meozel la cumpărătura ta au dat; ⌊de la Asiil⌋ fier lucrat şi roată întru cel amestecat al tău iaste.

20. Dedan, neguţătorii tăi, cu dobitoace alêse spre cară.

21. Aravía şi toţi boiêrii Chidar, aceştia-s neguţătorii pren mîinele tale, cămile, şi miei, şi berbeci cu carii să neguţătoriia pre tine.

22. Neguţătorii Savvá şi Rammá, aceştia-s neguţătorii tăi. Cu dulceţile de frunte, şi pietri scumpe, şi aur au dat tîrguirea ta.

23. Harran, şi Hannan, şi Dedan, aceştia-s neguţătorii ⌊tăi, şi⌋ Savvá, şi Assur, şi Halman, neguţătorii tăi,

24. Aducînd neguţătorie vînăt şi mohorît[189] şi odoară

Ms. 4389, p. 796-797

şindile de scînduri de chiparis şi au luat den dumbrăvi să facă ţie catarguri pre Elov.

6. Stăjar de la Vasan au făcut opacinile tale[312], sfinţirile[313] tale de pil.

7. Aşternutul tău au fost visson pestriţ de la Eghípet, ca să puie împrejurul tău slavă şi să te îmbrace în vînăt[314] şi în gravaní de la ostrove, şi haina ta au fost Elláda.

8. Şi boiêrii tăi cei ce vieţuiesc în Sidon şi în Arad, aceia au fost opăcinaşii tăi, înţelepţii tăi, Tírule, cei ce au fost întru tine, aceia au fost cîrmacii tăi.

9. Cărturarii *[796/2]* cei bătrîni şi înţelepţii lor, carii au fost întru tine, aceia au întărit sfatul tău. Toate corăbiile mării şi vîslaşii[315] lor au fost întru tine, schimbînd (neguţătoriia) amestecării tale, şi au fost întru tine apusurile către apusuri.

10. Cazîlbaşii şi hevuei şi lidii au fost ţie întru putêre, bărbaţi vitêji, carii au pus întru tine paveze şi coifuri, aceştia au dat ţie slavă.

11. Feciorii Aradiónului cu oştile tale au fost împrejur pre zidurile tale, ce şi midii au fost paznici întru culele tale; sahaidacele lor le-au pus împrejurul zidurilor tale; aceştia au umplut frumsêţea ta.

12. Carhidonênii, neguţătorii tăi, den mulţimea puterii tale au dat neguţătoriia ta: aur şi argint şi aramă şi fier şi cositor curat şi plumb.[316]

13. Elláda[317] toată şi vecinii tăi întru tine au rînduit suflete de oameni şi neguţătoriia ta au dat dichise de aramă.

14. Den casa Thorgómului au dat neguţătoriia ta cai şi călăreţi şi catîri.

15. Feciorii rodosênilor, neguţătorii tăi, au înmulţit neguţătoriia ta den ostroave şi da plata ta coarne şi dinţi de pil.

16. Oamenii neguţătoriei tale den mulţimea amestecăturii[318] tale da neguţătoriia ta: cai şi caftane gravaní şi împistrituri şi sucmaví de la Tharsis şi de la Ramot şi de la Hot.

17. Iúda şi feciorii lui Israil, aceştia — neguţători ai tăi de vindere de grîu şi de cai şi de chipuri şi de balsam[319] şi de miêre de frunte şi de undelemn şi[320] răşină au dat la cel amestecat al tău[321].[322]

18. Damascul, neguţătoriia ta, întru mulţimea lucrurilor tale, de toată mulţimea puterii tale, de vin bun de la Helvon şi de lînă sclipitoare şi de vin[323].

19. De la Danéea şi de la Ionan şi de la Meozil şi de la Assir, fier lucrat şi roate sînt întru amestecătorii tăi.

20. Dedan, neguţătorii tăi, cu dobitoace alêse.

21. Iar Harăpiia de arme şi toţi boiêrii Chidárului, aceia[324] sînt neguţători pren mîna ta, de vînd cămile şi berbeci şi miei cu carii fac neguţătorie ţie.

22. Neguţătorii Sávei şi ai Reemmei, aceştia-s neguţătorii tăi de dulceţi de frunte şi de pietri scumpe, carii au dat neguţătoriia *[797/1]* ta şi aur.[325]

23. Haraánul şi Hallánul şi Dedánul şi toţi neguţătorii tăi, Sáva şi Assur şi Harmánul — neguţătorii tăi,

24. Carii aduc negoţ în Mahalim şi în Galim, sucmaví şi împistrituri şi avuţii[326]

Versiunea modernă

zidire din cedru de Sanir, bucăţi de scînduri de chiparos ţi-au fost aduse din Liban, [lemn] ca să-ţi faci catarge de pin.

6. Ţi-au făcut vîsle din [lemn] de Basan, ţi-au făcut [odoarele] sfinte din fildeş, casele umbroase – din [lemn din] insulele Chetiin.

7. In subţire cu broderii, din Egipt, ţi-a fost aşternut de pat, ca să te învelească în slavă şi să te îmbrace în haine de culoarea hiacintului şi a purpurei, din insulele Elisai: şi ţi-au fost acoperitori.

8. Iar mai-marii tăi care locuiau în Sidon şi cei din Arad erau vîslaşii tăi: înţelepţii tăi, Sor, cei care erau în tine, aceştia îţi [erau] cîrmaci.

9. Bătrînii din Byblos şi înţelepţii lor [care] erau în tine, aceştia îţi întăreau sfatul; şi toate corăbiile mării şi vîslaşii lor lucrau pentru tine în apusul îndepărtat.

10. Perşii şi lidienii şi libienii erau în oastea ta, războinicii tăi aninau în tine scuturi şi coifuri: ei ţi-au dat slava.

11. Fiii celor din Arad şi oastea ta erau pe ziduri, străjă în turnurile tale; îşi aninau tolbele pe creneluri împrejurul tău: ei îţi desăvîrşeau frumuseţea.

12. Carchedonienii erau negustorii tăi, pentru mulţimea puterii tale întregi, argint şi aur şi fier şi cositor şi plumb ţi-au dat pentru tîrgul tău.

13. Elada, şi cea întreagă şi [zonele] din lungul coastei – aceştia negustoreau cu tine în oameni şi-ţi dădeau ca marfă vase de aramă.

14. Cai şi călăreţi din casa Thergama ţi-au dat pentru tîrgul tău.

15. Fiii rodienilor, negustorii tăi, din insule ţi-au sporit marfa, colţi de elefanţi: celor care au venit [la tine] le-ai dat îndărăt cîştigul tău,

16. Oameni ca marfă pentru tine, din pricina mulţimii celor cu care ai de-a face untdelemn de smirnă şi broderii din Tharsis; şi Ramoth şi Chorchor ţi-au dat pentru tîrgul tău.

17. Iuda şi fiii lui Israel, ei erau negustorii tăi, în vînzarea de grîu şi untdelemn de smirnă şi scorţişoară şi ţi-au dat mierea dintîi şi untdelemn şi răşină pentru negoţul tău.

18. Damascul [a fost] negustorul [[tău]], pentru mulţimea oştirii tale întregi; vin din Chelbon şi lîneturi din Milet.

19. Şi [[vin]] ţi-au dat pentru tîrgul tău. [[Din Asel]] a venit fier şi este [mişcare de] roţi în negoţul tău.

20. [Locuitorii din] Daidan, neguţătorii tăi, cu vite alese pentru care.

21. Arabia şi toţi mai-marii din Kedar, neguţătorii tăi datoriţă braţului tău, negustoreau cu tine cămile şi berbeci şi miei.

22. Negustorii din Saba şi Ragma, ei [erau] negustorii tăi cu cele dintîi mirodenii şi pietre nestemate: ei ţi-au dat aur pentru tîrgul tău.

23. Charran şi Channa, ei [erau] negustorii [[tăi, şi]] Sabba şi Assur şi Chalman, negustorii tăi,

24. Aducînd ca marfă veşminte de culoarea hiacintului şi comori

фпд Iезек

Biblia 1688, p. 554, col. 1

кє ал҃бсе легáте кꙋ фꙋ́ни шѝ де кипарóсь.
Ко
рꙋ́ѣгїи ѳ҃тр҃ꙋ ёи карѳидонѣ́нїи негꙋцꙋторі́и тв҃
ѳ҃мꙋлцѝме ѳ҃тр҃ꙋ а҃местекꙋцѝшꙋлꙋ тв҃ꙋ, шѝ те
сꙋтꙋра́ши шѝ те ѳ҃греꙋмѣ́ш фоа́рте, ѳ҃ ѝннима
кѕ мꙋрі́и. А҃ пѣ мꙋ́лтꙋ те а҃дꙋ́че бкслáрїи
тви бѫ́тꙋлꙋ а҃бстрꙋлꙋ́и тв҃ꙋ сфꙋрмáт ѳ҃ ѝ
кѕ нима мꙋрі́и. Ёра пꙋтéриле та́ле шѝ плáта
та́, шѝ а҃местекáцїи тви шѝ бкслáрїи тви шѝ
кърмáчїи тви, шѝ сфѣ́тничїи тви шѝ чéи а҃ме
стекáци ѝнтрѝ, денꙋ́тр҃ꙋ чéи а҃местекáци ѝнтрѝ,
шѝ тóци Оáменїи чéи рꙋзбóиничи ѝнтрѝн ѳ҃тр҃ꙋ
тúне, шѝ тóлꙋ а҃дꙋнáрѣ та́, ѳ҃мнѣ́лоюлꙋ тв҃ꙋ
кѕ вóр кѫ́дѣ, ѳ҃ ѝннима мꙋрі́и, ѳ҃гїсэ кѫдéрїи та́
кѳ ле. Кѣ́рꙋ глáсꙋлꙋ стригꙋрі́и та́ле, кърмá
кѓ чїи тви кꙋ фрúкѣ сѣвóр спѣмѫ́нтá. Шѝ сѣ
вóр погорѫ́ денꙋ коръвїи́ле лóр тóци бкслáрїи тѣ,
шѝ коръвїáрїи, шѝ пѣскáрїи мꙋрі́и прѣ пѣмѫ́нт
л вóр стá. Шѝ вóр кликꙋ́ нсꙋпра тá кꙋ глá
сꙋлꙋ лóр, шѝ вóр стригá а҃мáр, шѝ вóр пꙋ́не пѣ
мѫ́нтꙋ прѣ капꙋ́лꙋ лóр, шѝ ченꙋ́ше вóр а҃щерне.
лл Шѝ вóр плешꙋ́ѣ нсꙋпра тѣ плешꙋѣни́рн, шѝ сѣво
ѳ҃чи́нце кꙋ сáкь, шѝ вóр плáнце пентрꙋ тúне кꙋ
а҃мꙋрꙋчи́нѣ сꙋфлетꙋлꙋ́и, шѝ кꙋ тѫ́нгꙋире а҃ма
лв рѣ. Лꙋ́лвóр фи́їи лóр пентрꙋ тúне плáнце
рі, шѝ вóр плáнце плáнцерре цїе кáре ѣра кл тиро
лг слꙋ Остóни́ть ѳ҃мнѣ́лоюлꙋ мꙋрі́и ѕ Кл чéфѣ
ли де пáмѣть ли а҃флáт дела мáре ѕ ѳ҃пꙋ́тан ли
ни де мꙋ́лци́мѣ та́, шѝ денꙋ́ а҃местекꙋци́шꙋлꙋ тв҃ꙋ
ли ѳ҃гоґцни́т прѣ тóци ѳ҃пзráцїи пѣмѫ́нтꙋлꙋ.
лд Дюсúм тúни здроби́т ѳ҃мáре ѳ҃ а҃дꙋ́нкꙋлꙋ ѫпи́ни, а
местекꙋтꙋ́ра та́, шѝ тóлтꙋ а҃дꙋнáрѣ та́ ѳ҃мн
лѣ лоюлꙋ тв҃ꙋ ли кѕ кꙋ́ѕꙋт.
Тóци бкслáрїи тѣ
Тóци чéм че лꙋкꙋéскь Остро́вѣле слꙋ мѣ́хнѝ спрѣ
Тúне шѝ ѳ҃пзráцїи лóр кꙋ спзмѫ́нлáре сѣ спзмѫ́нлꙋ
лѕ шѝ ли лꙋкрꙋмá́т фáца лóр а҃сꙋпра тá. Негꙋ
цꙋторі́и лимбилóр тв҃ꙋ шꙋерá́т, пїерзáре тефѣ
кꙋ́ши, шѝ нꙋ́вей майфѝ ѳ҃вѣ́к зúче ѳ҃мнзлъ
ѳ҃мнзꙋ.

К А П҃ КН.

ѝ спфкиѫ кꙋвѫ́нтꙋлꙋ ѳ҃мнзлꙋ́и кътрѣ
мúне зникѫ́нд. Шѝ тѫ фúнлꙋ сѫ́м
лꙋи, зи вожúнꙋлꙋ́и тúрлꙋи, а҃чѣ́стѣ
зúче ѳ҃мнзлъ, пентрꙋ кѣчи слꙋ ѳ҃нълꙋ
цáт ѝннима та́, шѝ ѧнзúсь ѳ҃мнзꙋ
вѫ́нть ѣꙋ, лꙋкꙋи́нца лꙋи ѳ҃мнзꙋ а҃м лꙋкꙋи́нт
ѳ҃ ѝннима мꙋрі́и, шѝ тѫ ѣщи сѫ́м шѝ нѫ ѳ҃мне
зѣꙋ, шѝ ли дáт ѝннима та́ ка ѝннима лꙋи ѳ҃мнзе.
тг Дꙋ мáи ѳ҃целе́пть ѣщи тѫ декáт данїи́ль ѕ лꙋ
ѳ҃целепцїи нꙋтѣꙋ ѳ҃къцáт прѣ тúне кꙋ щи́нца
д лóр ѕ Дꙋ кꙋ щи́нца та́, лꙋ кꙋ мúнть та
ли фкꙋ́кѣ цїе пꙋтѣ́ре ѕ шѝ ли фкꙋ́кѣ лꙋ́р шѝ
е ара́нть ѳ҃бистерíиле та́ле ѕ Дꙋ ѳ҃тр҃ꙋ мꙋ́л
тѣ щи́нца та́, шѝ негꙋцторі́и та́ ли ѳ҃мꙋ́л
цит пꙋтѣ́рѣ та́ ѕ ѳ҃нълцáтꙋслꙋ ѝннима та́ ѳ҃
ѕ тр҃ꙋ пꙋтѣ́рѣ та́. Пентрꙋ лчѣ́ лчѣ́стѣ зи
че ѳ҃мнзлъ ѳ҃мнзлъ, де врѣ́ме че ли дáт ѝннима та
з ка ѝннима лꙋи ѳ҃мнзꙋ. Пентрꙋ лчѣ́ ѝтѣ
ѣꙋ ѧдꙋ́к преспе тúне стреи́ни пїерзꙋторі́и дела
лимбн, шѝ вóр дешерꙋтá сáвїиле лóр а҃сꙋпра та́,

alêse legate cu funi şi de chiparos

25. Corăbii, întru ei carhidonênii, neguţătorii tăi, în mulţime întru amestecăţişul tău. Şi te săturaşi şi te îngreuiaşi foarte în inima mării.

26. În apă multă te aducea vîslarii tăi, vîntul austrului te-au sfărîmat în inima mării.

27. Era puterile tale şi plata ta, şi amestecaţii tăi, şi vîslarii tăi, şi cîrmacii tăi, şi sfêtnicii tăi, şi cei amestecaţi ai tăi dentru cei amestecaţi ai tăi, şi toţi oamenii cei războinici ai tăi întru tine, şi toată adunarea ta în mijlocul tău vor cădea în inima mării în zioa căderii tale.

28. Cătră glasul strigării tale cîrmacii tăi cu frică să vor spămînta.

29. Şi să vor pogorî den corăbiile lor toţi vîslarii tăi, şi corăbiêrii, şi păscarii mării pre pămînt vor sta.

30. Şi vor clicui asupra ta cu glasul lor, şi vor striga amar, şi vor pune pămînt pre capul lor şi cenuşe vor aştêrne.

31. Şi vor pleşuvi asupra ta pleşuviri, şi să vor încinge cu sac, şi vor plînge pentru tine cu amărăciunea sufletului şi cu tînguire amară.

32. Lua-vor fiii lor pentru tine plîngere şi vor plînge plîngere ţie: Care era ca Tiros s-au ostoit în mijlocul mării?

33. Ca ce fêliu de plată ai aflat de la mare? Împlut-ai limbi de mulţimea ta şi den amestecăţişul tău ai îmbogăţit pre toţi împăraţii pămîntului.

34. Acum te-ai zdrobit în mare, în adîncul apei, amestecătura ta şi toată adunarea ta în mijlocul tău au căzut.

35. Toţi vîslarii tăi, toţi ceia ce lăcuiesc ostroavele s-au mîhnit spre tine şi împăraţii lor cu spămîntare s-au spămîntat şi au lăcrămat faţa lor asupra ta.

36. Neguţătorii limbilor te-au şuierat, pierzare te făcuşi şi nu vei mai fi în veac!', zice Domnul Dumnezău»".

Cap 28

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, zi boiêrinului Tírului: «Acêstea zice Domnul: 'Pentru căci s-au înălţat inima ta şi ai zis: Dumnezău sînt eu, lăcuinţa lui Dumnezău am lăcuit în inima mării, şi tu eşti om şi nu Dumnezău, şi ai dat inima ta ca inima lui Dumnezeu?

3. Au mai înţelept eşti tu decît Daniil? Au înţelepţii nu te-au învăţat pre tine cu ştiinţa lor?

4. Au cu ştiinţa ta, au cu mintea ta ai făcut ţie putêre şi ai făcut aur şi argint în visteriile tale?

5. Au întru multă ştiinţa ta şi neguţătoriia ta ai înmulţit putêrea ta, înălţatu-s-au inima ta întru putêrea ta?'

6. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: 'De vrême ce ai dat inima ta ca inima lui Dumnezău,

7. Pentru acêea, iată eu aduc preste tine streini pierzători de la limbi şi vor deşărta sabiile lor asupra ta /

Ms. 45, p. 649

alêse legate cu funi şi de chiparis.

25. Vase, întru ei carhidonênii, — neguţătorii tăi, întru mulţime, întru amestecatul tău, şi te săturaşi şi te îngreuiaşi foarte întru inima mării.

26. Întru apă multă aducea pre tine vîslarii tăi, vîntul austrului te zdrobi întru inima mării.

27. Era putêrile[190] tale, şi plata ta, şi amestecătorii[191] tăi, şi vîslarii tăi, şi cîrmacii tăi, şi sfêtnicii tăi, şi cei amestecaţi ai tăi[192], şi toţi oamenii cei războinici ai tăi întru tine şi toată adunarea ta în mijlocul tău vor cădea întru inima mării, întru dzua căderii tale.

28. Cătră[193] glasul strigării tale, cîrmacii tăi cu frică să vor spămînta.

29. Şi să vor pogorî de cătră vasele lor toţi vîslarii tăi, şi corăbiêrii, şi piscarii mării preste pămînt vor sta.

30. Şi vor clicui prestă tine cu glasul lor şi vor striga amar şi vor pune pămînt preste capul lor şi cenuşe vor aşterne.

31. Şi vor pleşuvi pren tine pleşuviri şi să vor încinge sac[194] şi vor plînge pentru tine cu amărăciunea sufletului şi bocet amar.

32. Lua-vor fiii lor pen tine plîngere şi vor plînge plîngere ţie: 'Carea-i ca Tirul s-au mîlcomişit în mijlocul mării?'

33. Cît oarecarea ai aflat plată de la maáre? Împlut-ai limbi de mulţimea ta şi dentru amestecatul tău ai îmbogăţit pre toţi împăraţii pămîntului.

34. Acum te-ai zdrobit întru maáre, întru adîncul *[650/1]* apei amestecatul tău şi toată adunarea ta în mijlocul tău au căzut.

35. Toţi vîslarii tăi, toţi ceia ce lăcuiesc ostroavele mîhniia-să pren tine şi împăraţii lor cu întristare s-au întristat şi au lăcrămat faţa lor ⌊preste tine⌋.

36. Neguţătorii limbilor au şuierat pre tine, pierire te-ai făcut şi nu încă vei mai fi în vac', ⌊dzice Domnul Dumnedzău⌋.»".

Cap 28

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

2. „Şi tu, fiiul omului, dzi boiêrinului Tirului: «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Pentru care s-au înălţat inima ta şi ai dzis:'Dumnedzău sîntu eu, lăcuinţa lui Dumnedzău am lăcuit întru inima mării?' Şi tu eşti om, şi nu Dumnedzău şi ai dat inima ta ca inima lui Dumnedzău.

3. Au mai înţelept eşti tu decît Daniil? ⌊Au⌋ înţelepţii nu te-au învăţat pre tine cu ştiinţa lor?

4. Au întru ştiinţa ta, au întru mintea ta ai făcut ţie putêre şi ai făcut aur şi argintu întru vistiêrile tale?

5. ⌊Au⌋ întru multă ştiinţa ta şi neguţătoriia ta ai înmulţit inima ta[195], întru putêrea ta înălţatu-s-au inima ta[196]?'

6. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: 'În vrême ce ai dat inima ta ca inima lui Dumnedzău,

7. Pentru acêea, iată, eu aduc preste tine striini omorîtori, de la limbi, şi vor dăşerta sabiile lor ⌊asupra ta şi⌋

Ms. 4389, p. 797

alêse în magozois tocmite şi legate cu funi şi neguţătoriile tale în corăbii de chiparis.

25. Corăbii carhidoneşti — neguţătoriia ta, întru mulţimea amestecărilor[327] tale, şi te-ai săturat şi te-ai îngreuiat foarte în inima mării.

26. Întru ape multe te-au dus opăcinaşii tăi, vîntul cel de cătră amiiazăzi te-au sfărîmat în inima mării.

27. Puterile tale şi cămările[328] tale şi opăcinaşii tăi şi cîrmacii tăi şi cămăraşii tăi şi toţi bărbaţii cei viteji ai tăi şi toată gloata ta vor cădea în mijlocul tău în inima mării. [329]

28. În zioa căderii tale se vor îngrozi cîrmacii tăi de glasul ţipătului tău

29. Şi se vor pogorî den corăbii toţi opăcinaşii tăi, şi piscarii şi înotătorii mării vor cădea pre pămînt

30. [29] Şi vor schimba glasul lor pentru tine [30] şi se vor văieta de tine cu amar şi vor plînge şi vor turna ţărînă pre capetele lor

31. [30] Şi se vor pleşuvi cu pleşuvire pentru tine [31] şi se vor îmbrăca în saci şi vor plînge pentru tine cu suflet amar, plîngere amară vor lua după tine.

32. Şi feciorii lor vor lua plîngere cu glas şi te vor plînge, zicînd: 'Carea iaste ca Tírul, care au amuţit în mijlocul mării?

33. [32] Că mare plată au aflat de la mare.[330] [33] Umplut-ai ţările de mulţimea ta şi den cămările tale ai îmbogăţit pre toţi împăraţii pămînteşti,

34. Iar acum te-ai sfărîmat în mare, în adîncăturile apelor; cămăraşii tăi şi toate gloatele tale au căzut în mijlocul tău.

35. Şi toţi opăcinaşii tăi şi toţi cei ce lăcuiesc în ostrove se-au mîhnit pentru tine şi împăraţii lor se-au întristat cu întristăciune şi au schimbat fêţele lor.

36. Neguţătorii de pren ţări vor şuiera pentru tine, că ai fost în piericiune şi de-acii nu vei mai fi în vêci.'»"

Cap 28

1. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[331]

2. „Fecior de om, zi boiêriului Tírului *[797/2]*: «Acêstea zice Domnul Dumnezeu: Pentru căci că se-au înălţat inima ta şi ai zis: 'Eu sînt Dumnezeu, în scaunul lui Dumnezeu am şăzut, în inima mării!', iar fiind tu om, iar nu Dumnezeu, şi inima ta o ai pus ca inima lui Dumnezeu.

3. Dară au mai înţelept eşti tu decît Daniil sau înţelepţii au n-au învăţat pre tine?

4. Sau au cu meşteşugul tău şi cu înţelepciunea ta ţi-ai făcut puteri şi ai cîştigat aur şi argint în casele tale?

5. Sau cu meşteşugul neguţătoriei tale ai înmulţit putêrea ta în cetatea ta? Şi se-au înălţat inima ta în putêrea ta.[332]

6. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci ai înălţat inima ta ca inima lui Dumnezeu,

7. Pentr-acêea, iată, eu voiu aduce asupra ta răsipitori streini, den ţări, şi vor scoate sabiile lor asupra ta

Versiunea modernă

alese prinse în curele şi lemn de chiparos.

25. Corăbiile, în care [navigau] carchedonienii, [erau] negustorii tăi, din pricina mulţimii negustoriei tale, şi erai plină şi tare încărcată în inima mării.

26. Vîslaşii tăi te-au dus în apă adîncă: suflarea vîntului de miazăzi te-a frînt în inima mării.

27. Erau oştirile tale şi cîştigul tău şi al neguţătorilor tăi şi vîslaşii tăi şi cîrmacii tăi şi sfetnicii tăi şi neguţătorii tăi din negoţul tău şi toţi războinicii tăi cei care sînt în tine şi tot alaiul tău din mijlocul tău – vor cădea în inima mării în ziua prăbuşirii tale.

28. La răsunetul strigătului tău cîrmacii tăi se vor înspăimînta cu [mare] spaimă

29. şi vor cădea din corăbii toţi vîslaşii tăi şi năierii şi căpitanii mării vor sta pe uscat

30. Şi se vor tîngui pentru tine cu glasul lor şi vor striga amarnic şi îşi vor pune ţărînă pe cap şi vor aşterne pe jos cenuşă.

31. Se vor rade în cap pentru tine, se vor încinge cu sac şi vor plînge asupra ta în amărăciunea sufletului, cu jale amară.

32. Şi vor porni fiii lor bocet pentru tine şi te vor boci: Cît cîştig ai găsit din mare?

33. Ai umplut neamurile din belşugul tău şi din negoţul tău i-ai îmbogăţit pe toţi regii pămîntului.

34. Acum eşti frîntă în mare în apă adîncă: negoţul tău şi tot alaiul tău au căzut în mijlocul tău, toţi vîslaşii tăi.

35. Toţi cei ce locuiesc în insule s-au înspăimîntat pentru tine şi regii lor au fost cuprinşi de mare uluire şi chipul lor s-a udat de lacrimi [[peste tine]].

36. Negustorii din neamuri au fluierat [a mirare] spre tine: de pieire ai avut parte şi nicidecum nu vei mai fi, în veac.'»", [[zice Domnul Dumnezeu]].

Capitolul al 28-lea
Mai-marele din Tir

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Iar tu, fiu de om, spune-i mai-marelui din Tir: «Aşa spune Domnul Domn: 'Pentru că inima ta s-a semeţit şi ai spus – Dumnezeu sînt eu, m-am sălăşluit în sălaşul lui Dumnezeu, în inima mării, [numai că] tu eşti om şi nu Dumnezeu şi ţi-ai dat inima de parcă [era] inima lui Dumnezeu.

3. Oare eşti tu mai înţelept decît Daniel? Nu te-au învăţat cei înţelepţi cu ştiinţa lor?

4. Oare în ştiinţa ta ori în cumpătarea ta ţi-ai dobîndit puterea şi aurul şi argintul din cămările tale?

5. În ştiinţa ta bogată şi în negoţul tău ţi-ai sporit puterea: inima ta s-a semeţit în puterea ta.'»

6. De aceea aşa spune Domnul Domn: «Fiindcă ţi-ai dat inima de parcă [era] inima lui Dumnezeu,

7. De aceea, iată, eu aduc asupra ta molime străine, de la neamuri, şi ei îşi vor scoate săbiile împotriva ta

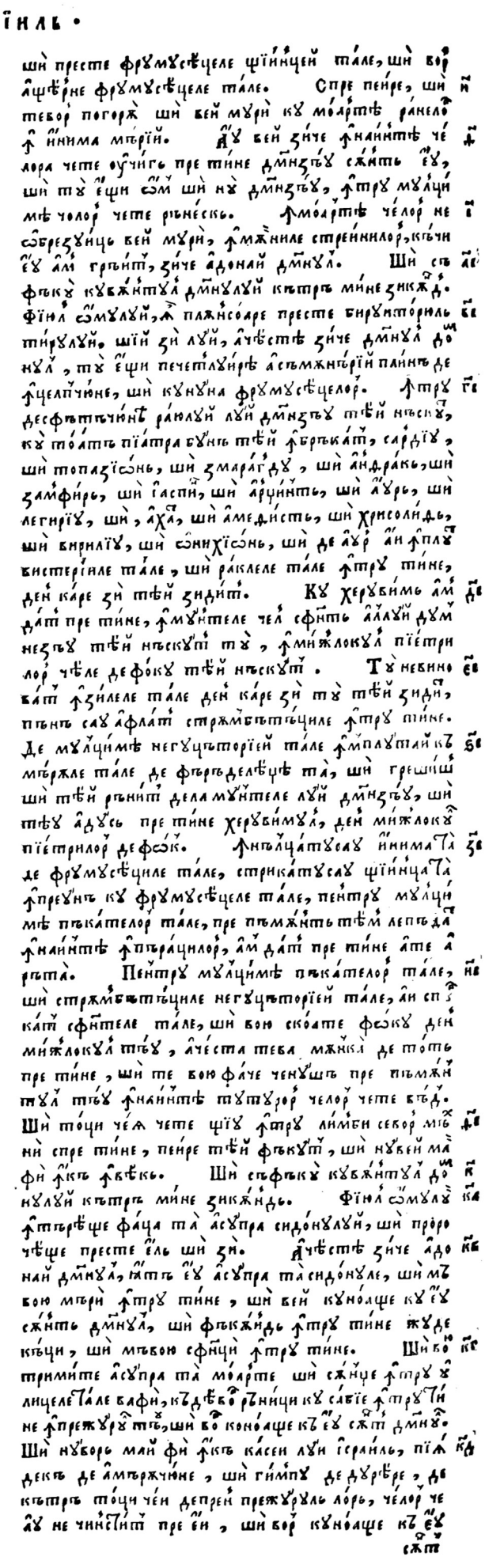

Biblia 1688, p. 554, col. 2

şi preste frumusêţele ştiinţei tale, şi vor aştêrne frumusêţele tale

8. Spre pieire. Şi te vor pogorî şi vei muri cu moartea ranelor în inima mării.

9. Au vei zice înaintea celora ce te ucig pre tine: Dumnezău sînt eu, şi tu eşti om şi nu Dumnezău? Întru mulţimea celor[15] ce te rănesc,

10. În moartea celor neobrezuiţi vei muri, în mîinile streinilor, căci eu am grăit!', zice Adonai Domnul»".

11. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

12. „Fiiul omului, ia plînsoare preste biruitoriul Tírului şi-i zi lui: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Tu eşti pecetluirea asămănării plină de înţelepciune[16] şi cununa frumusêţelor.

13. Întru desfătăciunea raiului lui Dumnezău te-ai născut, cu toată piatra bună te-ai îmbrăcat: sardiu şi topazion, şi zmaragdu, şi anthrac, şi zamfir, şi iaspin, şi argint şi aur şi leghiriu şi ahat şi amethist şi hrisolith, şi viriliu, şi onihion; şi de aur ai împlut visteriile tale şi raclele tale întru tine, den care zi te-ai zidit.

14. Cu heruvim am dat pre tine, în muntele cel sfînt al lui Dumnezău te-ai născut tu, în mijlocul pietrilor cêle de focu te-ai născut.

15. Tu nevinovat în zilele tale, den care zi tu te-ai zidit pînă s-au aflat strîmbătăţile întru tine.

16. De mulţimea neguţătoriei tale împlut-ai cămărîle tale de fărădelêgea ta, şi greşişi, şi te-ai rănit de la muntele lui Dumnezău, şi te-au adus pre tine heruvimul den mijlocul pietrilor de foc.

17. Înălţatu-s-au inima ta de frumusêţile tale, stricatu-s-au ştiinţa ta împreună cu frumusêţele tale. Pentru mulţimea păcatelor tale pre pămînt te-am lepădat, înaintea împăraţilor am dat pre tine a te arăta.

18. Pentru mulţimea păcatelor tale şi strîmbătăţile neguţătoriei tale ai spurcat sfintele tale. Şi voiu scoate focu den mijlocul tău; acesta te va mînca de tot pre tine. Şi te voiu face cenuşă pre pămîntul tău înaintea tuturor celor ce te văd.

19. Şi toţi ceia ce te ştiu întru limbi se vor mîhni spre tine. Pieire te-ai făcut şi nu vei mai fi încă în veac!'»"

20. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

21. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta asupra Sidónului şi prorocêşte preste el şi zi:

22. «Acêstea zice Adonai Domnul: 'Iată eu asupra ta, Sidónule, şi mă voiu mări întru tine şi vei cunoaşte că[17] eu sînt Domnul. Şi făcînd întru tine judecăţi, şi mă voiu sfinţi întru tine.

23. Şi voiu trimite asupra ta moarte, şi sînge întru uliţele tale va fi, cădea-vor răniţi cu sabie întru tine împrejurul tău. Şi vor conoaşte că eu sînt Domnul.

24. Şi nu vor mai fi încă casei lui Israíl piêdecă de amărîciune şi ghimpu de durêre de cătră toţi cei de prenprejurul lor, celor ce au necinstit pre ei. Şi vor cunoaşte că eu //

Ms. 45, p. 650

preste frîmsêţele ştiinţei tale, şi vor aştêrne frîmsêţele tale

8. Spre pieire ⌊şi⌋ te vor pogorî pre tine şi vei muri cu moartea ranelor întru inima mării.

9. Nu dzicînd vei dzice: 'Dumnedzău sînt eu' înaintea celora ci te ucig pre tine? Şi tu eşti om şi nu Dumnedzău. Întru mulţimea celor ce rănesc pre tine,

10. Întru moartea celor neobrăzuiţi vei muri, întru mîinile striinilor: căci eu am grăit, dzice Adonaí Domnul.»"

11. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

12. „Fiiul omului, ia plînsoare prestă boiêrinul Tírului şi-i dzi lui: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Tu, pecetluirea asămănării, plin de înţelepciune, şi cununa frîmsêţelor.

13. Întru dăsfătăciunea raiului lui Dumnedzău te-ai născut, toată piatra bună te-ai îmbrăcat: sardíu, şi topaz, şi smáragdu, şi anthrac, şi *[650/2]* zamfir, şi íaspin[197], şi argint, şi aur, şi lighíriu, şi ahat, şi améthistu, şi hrisólith, şi viriliu, şi oníhion, şi aur. Împlut-ai vistîêrile tale şi raclele tale întru tine, dentru carea dzi te-ai zidit.

14. Cu heruvim am dat pre tine, întru măgura sfîntă a lui Dumnedzău te-ai născut tu, întru mijlocul pietrilor de foc te-ai născut.

15. Tu — nevinovat întru dzilele tale, dentru care zi te-ai[198] zidit, pînă s-au aflat strîmbătăţile întru tine.

16. De mulţimea neguţătoriei tale împlut-ai cămările tale de fărădălêgea ⌊ta⌋ şi greşişi şi te-ai rănit de la măgura lui Dumnedzău şi te-au adus pre tine heruvimul dentru mijlocul pietrilor de foc.

17. Înălţatu-s-au inima ta pre frîmsêţele tale, stricatu-s-au ştiinţa ta[199] cu frîmsêţele tale ⌊pentru mulţimea păcatelor tale;⌋ preste pămînt lepădat-am pre tine, înaintea împăraţilor am dat pre tine a te arăta.

18. Pentru mulţimea păcatelor tale şi strîmbătăţile neguţătoriei tale ai spurcat sfintele tale. Şi voi scoate foc dentru mijlocul tău. Acesta te va mînca de tot pre tine şi te voi da pre tine întru cenuşe preste pămîntul[200] ⌊tău⌋, înaintea tuturor celor ce vădu pre tine.

19. Şi toţi ceia ce ştiu pre tine întru limbi să vor mîhni pre tine. Pierire te-ai făcut şi nu vei mai fi încă în vac.»"

20. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

21. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta asupra Sidónului şi prorocêşte prestă el şi dzi:

22. «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Iată, eu asupra ta, Sidoáne, şi mă voi mări întru tine şi vei cunoaşte că eu sînt Domnul ⌊şi⌋ făcînd întru tine judêţe şi mă voi sfinţi întru tine.

23. Şi voi trimite asupra ta moarte şi sînge întru uliţile tale va fi, cădea-vor răniţi cu sabii întru tine, împregiurul tău, şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.

24. Şi nu vor mai fi încă casei lui Israil piêdică de amărăciune şi ghimpu de durêre, de cătră toţi cei de pren-pregiurul lor, celor ce s-au necinstit pre ei. Şi vor cunoaşte că eu

Ms. 4389, p. 797-798

şi asupra frumseţii meşteşugirei tale, [8] şi vor aştêrne frumsêţea ta

8. Întru piericiune şi te vor pogorî şi vei muri rănit de moarte în inima mării.

9. Deci au doară vei zice înaintea celor ce te vor ucide: 'Dumnezeu sînt', şi fiind tu om, iar nu Dumnezeu?

10. Cu moarte vei muri în mîinile celor ce te vor ucide, în mîinile celor netăiaţi împrejur, în mîinile streinilor: pentru că eu am zis, zice Adonai Domnul.»"[333]

11. Şi fu cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

12. [11] „Fecior de om, ia plîngere asupra împăratului Tirului [12] şi zi lui: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Tu eşti pecêtea asămănării, plin de înţelepciune şi de cununi de frumseţi.

13. Şi ai fost în hrana raiului bogăţiei lui Dumnezeu; tu cu toată piiatra scumpă te-ai îmbrăcat, cu sardion, cu topázion, cu smaragd, cu achinth, cu anthráx, cu zamfir şi cu iâspis, cu aur şi cu argint şi cu lighirion şi cu haatin şi cu ameteson[334] şi cu hrisolith, piiatră de aur şi virilion şi nogt[335]; şi cu aur am umplut casele tale şi jitniţele tale den zioa cêea ce se-au zidit.[336]

14. Cu heruvimul te-am aşăzat şi te-am pus în muntele cel sfînt al lui Dumnezeu, în mijlocul pietrilor de foc.

15. Şi ai fost nevinovat întru zilele tale, den zioa cêea ce te-ai zidit tu pînă cînd se-au aflat nedireptăţile tale întru tine.

16. Den mulţimea neguţătoriilor tale se-au umplut casele tale de fărădelegiuiri şi ai greşit şi te-am rănit; *[798/1]* şi te-au adus heruvimul cel ce făcea umbră den mijlocul pietrilor celor de foc.

17. Şi inima ta se-au înălţat pentru podoabele tale, stricatu-se-au meşteşugul tău cu podoaba ta, pentru mulţimea păcatelor tale te-am trîntit de pămînt.[337]

18. Că pentru mulţimea fărădelegiuirilor tale şi pentru nedireptăţile neguţătoriilor tale ai pîngărit sfinţirea ta; deci voiu scoate foc den mijlocul tău şi te va arde şi te va birui văpaia şi vei umbla în lumina focului vostru şi te voiu da în cenuşă[338] pre pămînt, înaintea tuturor celor ce te vor vedea.

19. Şi toţi cei ce te vor vedea în ţări se vor mîhni pentru tine; făcutu-te-ai întru piericiune şi nu vei mai fi în vêci.»"

20. Şi fu cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

21. „Fecior de om, întărêşte faţa ta asupra Sidónului şi să proroceşti pentru dînsul [22] şi să zici:

22. «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Iată, eu, Sidónule, sînt asupra ta şi mă voiu proslăvi în mijlocul tău; şi vei pricêpe că eu sînt Domnul, cînd voiu face întru tine judecată şi mă voiu sfinţi într-însa.[339]

23. Şi voiu trimête asupra ta ciumă şi pren laturile[340] tale sînge şi vor cădea în mijlocul tău răniţi de sabie, în tine şi împrejurul tău, şi vor şti că eu sînt Domnul.

24. Şi de-acii nu va mai fi casei lui Israil îmboldire cu amar şi ghimp cu durêre de cătră toţi cei denprejurul lui, carii au stătut împoncişul lor. Şi vor cunoaşte că eu

Versiunea modernă

şi împotriva frumuseţii ştiinţei tale, şi-ţi vor doborî frumuseţea

8. În nimicire şi te vor culca [la pămînt] [[şi]] vei muri de moartea celor loviţi din inima mării.

9. Oare vei vorbi, zicînd: 'Eu sînt Dumnezeu' dinaintea celor ce te nimicesc? Tu eşti om, iar nu Dumnezeu.

10. În gloata celor netăiaţi-împrejur, vei muri în mîinile străinilor: căci eu am vorbit, spune Domnul.»"

11. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

12. „Fiu de om, porneşte bocet pentru mai-marele Tirului şi spune-i: «Aşa spune Domnul Domn: «Tu [ai fost] pecete de asemănare şi cunună de frumuseţe,

13. Ai fost făcut în desfătarea grădinii lui Dumnezeu; ţi-ai pus toate pietrele nestemate, sardiu şi topaz şi smarald şi rubin şi safir şi jasp şi argint şi aur şi liguriu şi agat şi ametist şi chrisolit şi beril şi onix, şi ţi-ai umplut de aur cămările şi tainiţele din tine, din ziua cînd ai fost zidit.

14. Lîngă un heruvim te-am aşezat, pe muntele cel sfînt al lui Dumnezeu, ai fost făcut în mijlocul pietrelor de foc.

15. Tu ai fost făcut fără cusur în zilele tale, din ziua în care ai fost zidit pînă cînd s-a găsit nelegiuirea în tine.

16. De la belşugul negoţului tău ţi-ai umplut cămările de nelegiuirea [[ta]] şi ai păcătuit: şi ai fost aruncat de pe muntele lui Dumnezeu şi heruvimul te-a scos din mijlocul pietrelor de foc.

17. Inima ta s-a semeţit din pricina frumuseţii tale, s-a strîmbat ştiinţa ta din pricina frumuseţii tale; [[de la mulţimea greşelilor tale]] te-am aruncat la pămînt, te-am dat dinaintea regilor să fii pildă de ruşinare.

18. De la mulţimea greşelilor tale şi a nelegiuirilor din negoţul tău, le-ai pîngărit pe cele sfinte ale Mele; voi scoate foc din mijlocul tău, el te va mistui; şi te voi face cenuşă pe pămîntul [[tău]], dinaintea tuturor celor ce te privesc.

19. Şi toţi cei ce te cunosc dintre neamuri se vor înspăimînta pentru tine: de pieire ai avut parte şi nu va mai rămîne nimic, în veac.'»"

20. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

21. „Fiu de om, ţintuieşte-ţi chipul înspre [cetatea] Sidon şi prorocêşte împotriva ei şi spune:

22. «Aşa spune Domnul: 'Iată: Eu [sînt] împotriva ta, Sidon, şi mă voi fi slăvit în tine şi vei şti că eu sînt Domnul [[şi]] cînd voi face judecata asupra ta şi voi fi sfinţit în tine.

23. Sînge şi moarte pe [drumurile] tale largi şi cei răniţi de sabie vor cădea în tine, jur-împrejurul tău. Şi vor şti că eu sînt Domnul.

24. Şi nu vor mai fi nicicum în casa lui Israel ghimpe de neascultare şi spin de durere de la nimeni din jurul lor, care i-au ocărît. Şi vor şti că eu

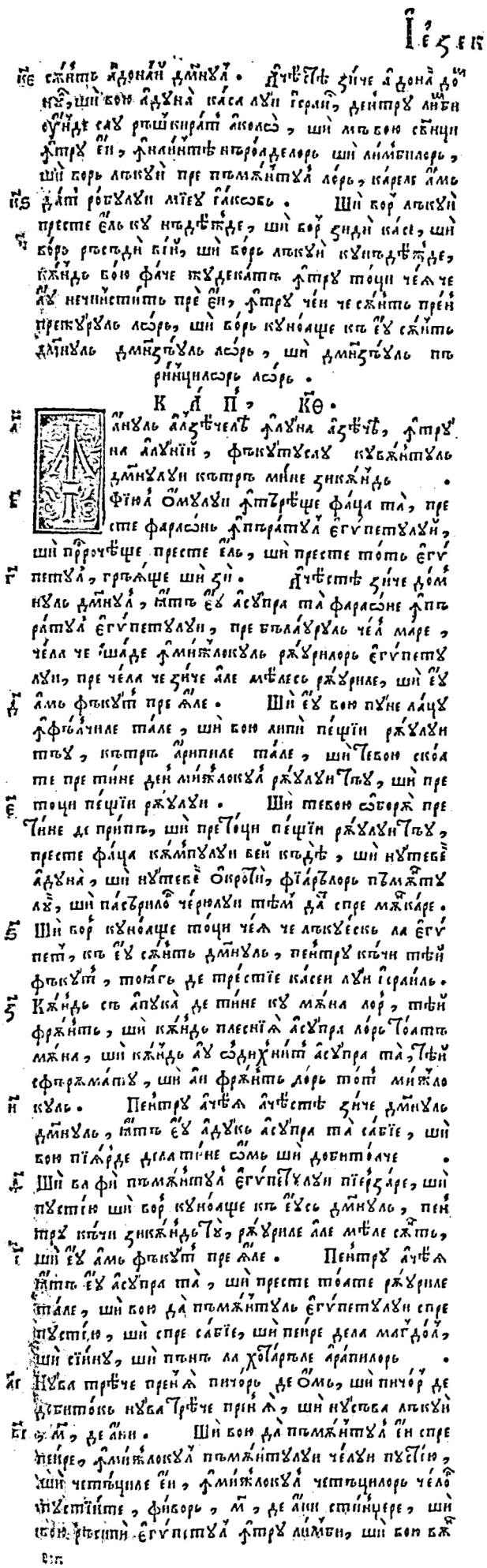

Biblia 1688, p. 555, col. 1

sînt Adonái Domnul'.

25. Acêstea zice Adonai Domnul: 'Şi voiu aduna casa lui Israil dentru limbi, unde s-au răşchirat acoló, şi mă voiu svinţi întru ei înaintea năroadelor şi limbilor. Şi vor lăcui pre pământul lor, carele am dat robului mieu Iácov.

26. Şi vor lăcui preste el cu nădêjde, şi vor zidi case, şi vor răsădi vii, şi vor lăcui cu nădêjde cînd voiu face judecată întru toţi ceia ce au necinstit pre ei întru cei ce sînt prenprejurul lor. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul Dumnezăul lor şi Dumnezăul părinţilor lor'»".

Cap 29

1. În anul al zêcelea, în luna a zêcea, într-una a lunii, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta preste Faraón, împăratul Eghípetului, şi prorocêşte preste el şi preste tot Eghípetul grăiêşte şi zi:

3. «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu asupra ta, Faraóne, împăratul Eghípetului, pre bălaurul cel mare, cela ce şade în mijlocul rîurilor Eghípetului, pre cela ce zice: Ale mêle-s rîurile şi eu am făcut pre iale.

4. Şi eu voiu pune laţu în fălcile tale şi voiu lipi peştii rîului tău cătră áripile tale, şi te voiu scoate pre tine den mijlocul rîului tău şi pre toţi peştii rîului.

5. Şi te voiu oborî pre tine de pripă şi pre toţi peştii rîului tău. Preste faţa cîmpului vei cădea şi nu te vei aduna şi nu te vei ocroti. Fiarălor pământului şi pasărilor ceriului te-am dat spre mîncare.

6. Şi vor cunoaşte toţi ceia ce lăcuiesc la Eghípet că eu sînt Domnul, pentru căci te-ai făcut toiag de trestie casei lui Israíl.

7. Cînd să apuca de tine cu mîna lor, te-ai frînt. Şi cînd plesniia asupra lor toată mîna, şi cînd au odihnit asupra ta, te-ai sfărîmatu şi ai frînt lor tot mijlocul'.

8. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu aduc asupra ta sabie şi voiu piêrde de la tine om şi dobitoace.

9. Şi va fi pământul Eghípetului pierzare şi pustiiu şi vor cunoaşte că eu-s Domnul, pentru căci zicînd tu Rîurile ale mêle sînt şi eu am făcut pre iale,

10. Pentru acêea, iată eu asupra ta şi preste toate rîurile tale, şi voiu da pământul Eghípetului spre pustiiu şi spre sabie şi pieire, de la Magdól şi Siínu şi pînă la hotarăle arapilor.

11. Nu va trêce pren ea picior de om şi picior de dobitoc nu va trêce pren ea şi nu să va lăcui 40 de ani.

12. Şi voiu da pământul ei spre pieire în mijlocul pământului celui pustiiu. Şi cetăţile ei în mijlocul cetăţilor celor pustiite fi-vor 40 de ani stingere. Şi voiu răsipi Eghípetul întru limbi, şi voiu vîn- /

Ms. 45, p. 650-651

sînt Adonaí Domnul.'»

25. Acêstea dzice Adonaí Dom- *[651/1]* nul: «Şi voi aduna casa Israil dentru limbi, unde s-au răşchirat acoló, şi mă voi sfinţi întru ei, înaintea ⌊năroadelor şi⌋ limbilor şi vor lăcui preste pămîntul lor, carele am dat robului mieu, Iacov.

26. Şi vor lăcui preste ea cu nădêjde şi vor clădi case şi vor răsădi vii şi vor lăcui cu nădêjde cînd voi face judecată întru toţi ceia ce au necinstit pre ei, întru cei pren-pregiurul lor, şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul Dumnedzăul lor ⌊şi Dumnedzăul părinţilor lor.⌋'»".

Cap 29

1. Întru anul al dzêcelea, întru luna a zêcea, într-una a lunei, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta prestă Farao, împăratul Eghíptului, şi prorocêşte prestă el şi preste Éghiptul tot, grăiêşte şi dzi:

3. «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu asupra ta, Faraó, împăratul Eghíptului, pre bălaurul cel mare, cela ce şade în mijlocul rîurilor Eghíptului, pre cela ce zice: 'Ale mêle-s rîurile şi eu am făcut pre iale.'

4. Şi eu voi da laţ la fălcile tale şi voi lipi peştii rîului tău ⌊şi⌋ cătră áripile tale şi te voi scoate pre tine dentru mijlocul rîului tău şi pre toţi peştii rîului.

5. Şi te voi oborî pre tine dă pripă şi pre toţi peştii rîului tău. Preste faţa cîmpului vei cădea şi nu te vei aduna şi nu te vei ocroti. Fiarălor pămîntului şi pasărilor ceriului dat-am pre tine spre mîncare.

6. Şi vor cunoaşte toţi ceia ce lăcuiesc la Éghiptu că eu sînt Domnul, pentru care te-ai făcut toiag de trestie casei lui Israil.

7. Cînd să apuca de tine cu mîna lor te-ai frînt şi cînd au ţînut prestă ei toată mîna şi cînd au odihnit asupra ta, sfărîmatu-te-ai şi ai înfrînt lor toată încingerea.'»

8. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: «Iată, eu aduc asupra ta sabie şi voi pîerde de la tine om şi dobitoace.

9. Şi va fi pămîntul Eghíptului pierire şi pustie şi vor cunoaşte că eu-s Domnul, pentru a zice tu: 'Rîurile ale mêle sînt şi eu am făcut pre iale.'

10. Pentru acêea, iată, eu — asupra ta şi preste toate rîurile[201] tale şi voi da pămîntul *[651/2]* spre pustiiu, şi sabie, şi pierire de la Magdol şi Siini şi pînă la hotarăle arapilor[202].

11. Nu va trêce pren ea piciorul omului şi picior de dobitoc nu va trêce pren ea şi nu să va lăcui 40 de ani.

12. Şi voi da pămîntul ei spre pieire întru mijlocul pămîntului pustiit, şi cetăţile lor în mijlocul cetăţilor pustiite fi-vor 40 de ani stingere; şi voi sămăna Éghiptul întru limbi şi voi vîn-

Ms. 4389, p. 798

sînt Domnul.'»

25. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: «Aduna-voiu casa lui Israil de pren ţări, de pre unde se-au răsipit, şi mă voiu sfinţi într-înşii înaintea năroadelor şi a limbilor; şi vor lăcui în ţara lor carea o am dat lui Iacov, robul mieu.

26. Şi vor lăcui cu nădêjde şi vor face case şi vor sădi vii şi vor lăcui într-însa de nădêjde, cînd voiu face judecată întru toţi împrejurênii lor carii i-au ocărît; şi vor pricêpe că eu sînt Domnul Dumnezeul lor şi Dumnezeul părinţilor lor.»"

Cap 29

1. În anul al 10, în luna a 10, în zioa dentîi[341] a lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zi- *[798/2]* cînd:[342]

2. „Fecior de om, întărêşte faţa ta spre faraon, împăratul Eghípetului, şi prorocêşte pentru dînsul şi pentru tot Eghípetul [3] grăiêşte şi zi:

3. «Aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra ta, Faraóne, împăratul Eghípetului, bălaure mare, cela ce şăzi în mijlocul rîurilor tale şi zici: 'Ale mêle sînt rîurile şi eu le-am făcut.'

4. Că eu voiu pune frîu în fălcile tale şi voiu lipi peştii rîurilor de áripile tale şi te voiu scoate den mijlocul rîurilor tale şi se vor lipi de solzii tăi

5. Şi te voiu scoate în pustie şi pre toţi peştii rîurilor tale şi te voiu răni curînd de vei cădea pre faţa cîmpului şi nu te vei mai strînge, nici nu te vei mai zidi; datu-te-am întru mîncare fierilor pămîntului şi pasărilor ceriului.[343]
6. Şi vor şti toţi cei ce vieţuiesc în Eghípet că eu sînt Domnul, [344]pentru căci că ai fost toiag de trestie casei lui Israil.

7. Şi cînd se-au apucat de tine cu mîinile lor, te-ai frînt şi ai scrintit toată mîna lor, şi cînd se-au odihnit pre tine, tu te-ai cutremurat şi le-ai frînt tot mijlocul.

8. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu aduce asupra ta sabie şi voiu pîerde oamenii şi dobitoacele den tine.

9. Şi va fi ţara Eghípetului întru pustiire şi în piericiune şi vor pricêpe că eu sînt Domnul, pentru căci că ai zis: 'Ale mêle sînt rîurile şi eu le-am făcut.'

10. Pentr-acêea, iată, eu voiu aduce asupră-ţi sabie şi asupra tuturor rîurilor tale şi voiu da ţara Eghípetului întru pustiire, sabie şi piericiune de la Magdol şi Sineis pînă la hotarăle harapilor.

11. Nu va trêce prentr-însa picior de om, nici picior de dobitoc nu va călca pre dînsa şi nu va fi lăcuire într-însa 40 de ani.

12. Că voiu da ţara Eghípetului întru pustiire în mijlocul ţărîlor celor pustii, şi va fi pustie 40 de ani, şi voiu răsipi Eghípetul pren ţări şi-l voiu vîn-

Versiunea modernă

sînt Domnul.'»

25. Aşa spune Adonai Domnul: «Şi îl voi aduna pe Israel dintre neamuri, să nu mai fie risipit acolo, şi voi fi sfinţit în el dinaintea [[popoarelor]] şi a neamurilor. Şi vor locui pe pămîntul lor, pe care l-am dat robului meu Iacob,

26. Şi vor locui pe el cu nădejde şi vor dura case şi vor sădi viţe şi vor locui în nădejde, cînd voi face judecata pentru toţi cei ce i-au ocărît dimprejurul lor: şi vor şti că eu sînt Domnul, Dumnezeul lor [[şi Dumnezeul taţilor lor]]. »"

Capitolul al 29-lea
Faraon

1. Într-al zecelea an, într-a zecea lună, în prima [zi] a lunii, a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, ţintuieşte-ţi chipul înspre Faraon, regele Egiptului, şi proroceşte împotriva lui şi împotriva întregului Egipt şi zi:

3. «Aşa spune Domnul Domn: 'Iată: Eu [sînt] împotriva lui Faraon, balaurul cel mare ce şade în mijlocul rîurilor lui spunînd – Ale mele sînt rîurile şi eu le-am făcut.

4. Şi eu îţi voi pune laţuri la fălci şi voi face ce peştii rîului tău să se lipească de aripile tale şi te voi scoate din mijlocul rîului tău pe tine şi pe toţi peştii rîului tău

5. Şi te voi arunca degrabă pe tine şi toţi peştii rîului tău. Pe faţa cîmpiei vei cădea şi nu te vei aduna şi nu vei fi nicidecum pus laolaltă, te-am dat sălbăticiunilor pămîntului şi înaripatelor cerului, să le [fii] hrană.

6. Şi vor şti toţi cei ce locuiesc în Egipt că eu sînt Domnul, pentru că ai fost toiag de trestie pentru casa lui Israel.

7. Cînd te prindeau în mînă, te frîngeai; iar cînd fiece mînă se strîngea împotriva lor şi ei se sprijineau pe tine, te rupeai şi le frîngeai mijlocul.'»

8. De aceea aşa spune Domnul: «Iată: eu scot împotriva ta o sabie şi voi nimici de la tine oameni şi dobitoace;

9. Şi va fi ţara Egiptului nimicită şi pustie şi vor şti că eu sînt Domnul, pentru că tu ai spus: 'Rîurile ale mele sînt şi eu le-am făcut.'

10. De aceea, iată: Eu [sînt] împotriva ta şi împotriva tuturor rîurilor tale şi voi da ţara Egiptului la pustie şi la sabie şi nimicire de la Magdol şi Syene şi pînă la munţii etiopienilor.

11. Nu va mai trece prin ea picior de om şi nici picior de dobitoc nu o va străbate şi nu va fi locuită patruzeci de ani.

12. Şi voi face ca pămîntul ei să fie nimicit în mijlocul unui pămînt pustiit, şi cetăţile ei vor fi patruzeci de ani în mijlocul cetăţilor pustiite; şi voi împrăştia Egiptul între neamuri şi îl voi vîn-

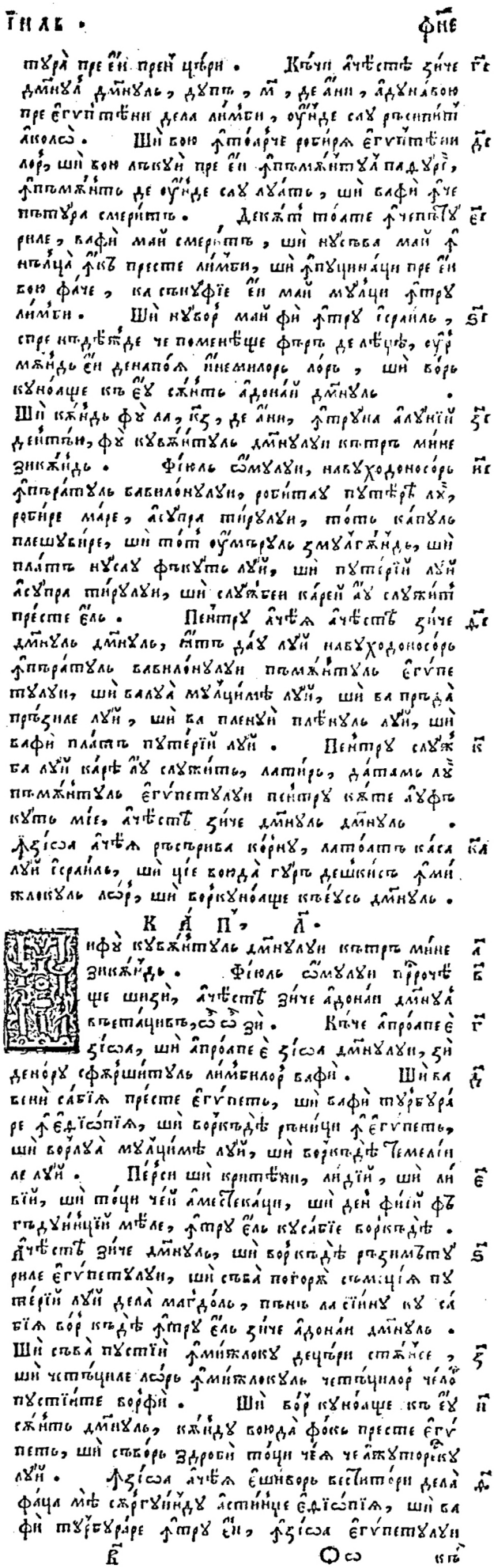

Biblia 1688, p. 555, col. 2

tura pre ei pren ţări'.

13. Căci acêstea zice Domnul Domnul: 'După 40 de ani aduna-voiu pre eghiptêni de la limbi, unde s-au răsipit acoló,

14. Şi voiu întoarce robirea eghiptênilor şi voiu lăcui pre ei în pământul Pathurii, în pământ de unde s-au luat. Şi va fi începătura smerită.

15. Decît toate începăturile va fi mai smerită şi nu să va mai înălţa încă preste limbi. Şi împuţinaţi pre ei voiu face, ca să nu fie ei mai mulţi întru limbi.

16. Şi nu vor mai fi întru Israíl spre nădêjde, ce pomenêşte fărădelêgea urmînd ei denapoia inemilor lor. Şi vor cunoaşte că eu sînt Adonái Domnul!'»"

17. Şi cînd fu la 27 de ani, într-una a lunii dentîiu, fu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

18. „Fiiul omului, Navuhodonosór, împăratul Vavilónului, robit-au putêrea lui robire mare asupra Tírului. Tot capul pleşuvire şi tot umărul zmulgînd, şi platã nu s-au făcut lui şi puterii lui asupra Tírului şi slujbei carei au slujit preste el.

19. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: «Iată dau lui Navuhodonosór, împăratul Vavilónului, pământul Eghípetului. Şi va lua mulţimea lui şi va prăda prăzile lui, şi va plenui pleanul lui, şi va fi platã puterii lui.

20. Pentru slujba lui carea au slujit la Tír, dat-am lui pământul Eghípetului, pentru cîte au făcut mie». Acêstea zice Domnul Domnul:

21. «În zioa acêea răsări-va cornu la toată casa lui Israíl şi ţie voiu da gură deşchisă în mijlocul lor. Şi vor cunoaşte că eu-s Domnul!»".

Cap 30

1. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, prorocêşte şi zi: «Acêstea zice Adonái Domnul: 'Văietaţi-vă: O, o, zi!

3. Căce aproape e zioa şi aproape e zioa Domnului, zi de noru. Sfirşitul limbilor va fi.

4. Şi va veni sabiia preste Eghípet şi va fi turburare în Ethiópiia, şi vor cădea răniţi în Eghípet, şi vor lua mulţimea lui, şi vor cădea temeliile lui.

5. Persi şi critêni, lidii şi livii, şi toţi cei amestecaţi, şi den fiii făgăduinţii mêle întru el cu sabie vor cădea'.

6. Acêstea zice Domnul: 'Şi vor cădea răzimăturile Eghípetului şi să va pogorî sămeţiia puterii lui de la Magdól pînă la Siínu. Cu sabiia vor cădea întru el, zice Adonái Domnul,

7. Şi să va pustii în mijlocu de ţări stînse şi cetăţile lor în mijlocul cetăţilor celor pustiite vor fi.

8. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul cîndu voiu da foc preste Eghípet şi să vor zdrobi toţi ceia ce ajutorescu lui.

9. În zioa acêea ieşi-vor vestitori de la faţa mea sîrguindu a stinge Ethiópiia. Şi va fi turburare întru ei, în zioa Eghípetului, //

Ms. 45, p. 651-652

tura pre ei la ţări.»
13. Căci acêstea dzice Domnul Domnul: «După 40 de ani aduna-voi pre eghiptêni de la limbi, unde s-au răşchirat acoló.
14. Şi voi înturna robirea eghiptênilor şi voi lăcui pre ei în pămîntul Pathúrii, întru pămîntul de unde s-au luat. Şi va fi începătura smerită.

15. Decît toate începăturile fi-va mai smerită şi nu să va mai înălţa încă prestă limbi şi împuţînaţi pre ei voi face, ca să nu fie ei mai mulţi întru limbi.

16. Şi nu încă vor mai fi întru Israil întru nădêjde ce pomenêşte fărădălêgea, urmînd ei denapoia⌊inemelor⌋ lor. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, Adonaí[203].»

17. Şi s-au făcut întru al şaptelea şi doadzăci de ai, într-una a lunei dentîi, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
18. «Fiiul omului, Navuhodonósor, împăratul Vavilónului, robit-au putêrea lui robime mare asupra Tírului; tot capul — pleşuvire şi tot umărul zmulgînd şi plată nu s-au făcut lui şi puterii lui preste Tir şi slujbei carii au slujit prestă ea.»

19. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: «Iată, dau lui Navuhodonósor, împăratului Vavilónului, pămîntul Eghiptului; şi va lua mulţimea ei şi va prăda prăzile ei şi va plenui[204] plenuirea[205] ei şi va fi plată puterii lui.

20. Pentru slujba lui, carea au slujit la Tir, dat-am lui pămîntul Eghiptului, cîte au făcut mie», ⌊acêstea⌋ dzice Domnul Domnul.

21. «Întru dzua acêea, răsări-va cornu la toată casa Israil şi ţie voi da gură dăşchisă întru mijlocul lor şi vor cunoaşte că eu-s Domnul.»"

Cap 30

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, prorocêşte şi dzi: «Acêstea dzice Adonaí Domnul: 'Văietaţi-vă: O, o *[652/1]* dzi!

3. Căci aproape-i dzua şi aproape-i dzua Domnului, dzi de nor, săvîrşit a limbilor va fi.

4. Şi va veni sabiia prestă eghíptêni şi va fi turburare întru arăpime[206] şi vor cădea răniţi întru Éghiptu şi vor lua mulţimea ei şi vor cădea temeliile ei.

5. Persi, şi critêni, şi lídi, şi lívii, şi spani amestecaţi şi dentru fiii a făgăduinţei mêle întru ea cu sabie vor cădea.'»

6. «Acêstea dzice Domnul: 'Şi vor cădea poprêlele Eghíptului şi să va pogorî semeţiia ei de la Magdol pînă la Siini, cu sabie vor cădea întru ea', dzice Adonaí Domnul.
7. 'Şi să va pustii întru mijlocul a ţări stinse şi cetăţile lor întru mijlocul cetăţilor pustiite vor fi.

8. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, cînd voi da foc prestă Éghiptu şi să vor sfărîma toţi ceia ce ajutoresc ei.

9. Întru dzua acêea ieşi-vor vestitori dentru faţa mea sîrguind a stinge pre Ethiopía şi va fi turburare întru ei întru dzua Eghíptului,

Ms. 4389, p. 798-799

tura pren ţinuturi.
13. Că aşa grăiêşte Adonai Domnul: După 40 de ani voiu strînge Eghípetul de pren ţări, de pre unde i-am fost răsipit.
14. Şi voiu întoarce pre cei robiţi ai Eghípetului şi voiu sălăşlui în ţara Faturísului, în ţara den carea se-au luat; şi vor fi acoló întru stăpînie plecată. *[799/1]*

15. Între alte stăpînii vor fi mai plecaţi şi mai mult nu se vor mai rădica asupra ţărîlor şi-i voiu face mici, ca să nu se mai înmulţească întru limbi,

16. Nici să nu mai fie casei lui Israil întru nădăjduire, învăţîndu-i fărădelegiuire, ca să meargă după dînşii; şi vor pricêpe că eu sînt Domnul Dumnezeu.»"[345]

17. Şi în anul al 26, în luna dentîi, în zioa dentîi, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

18. „Fecior de om, Navohodonosor, împăratul Vavilónului, au slujit cu putêrea lui slujbă mare asupra Tírului; tot capul pleşuv şi tot umărul gol[346] şi lui nu i se-au dat plată, nici puterii lui, pentru slujba Tírului, care au slujit mie asupra lui.

19. Pentr-acêea, iată, grăiêşte Domnul Dumnezeu: Iată, eu voiu da lui Navohodonosor, împăratul Vavilónului, ţara Eghípetului, şi va lua mulţimea ei şi va robi robiciunea ei şi va oşti cîmpurile ei şi va fi plată puterii lui.

20. Pentru slujba carea au slujit asupra Tírului i-am dat ţara Eghípetului, pentru căci au slujit mie, zice Domnul Dumnezeu.

21. Într-acea zi va răsări cornul a toată casa lui Israil şi voiu da ţie gură dăşchisă pren mijlocul lor; şi vor şti că eu sînt Domnul."

Cap 30

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:[347]

2. „Fecior de om, prorocêşte şi zi: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Văietaţi-vă: Vai, vai, zioăi!

3. Că iaste aproape zioa Domnului şi zioa norului; va fi vrêmea limbilor.

4. Şi va veni sabiia asupra Eghípetului şi va fi turburare întru harapi şi vor cădea răniţi în Eghípet şi se va lua mulţimea lui şi temeliile lui se vor surpa.

5. Şi se vor răsipi cazîlbaşii şi critênii şi levitênii şi harapii şi lidênii şi toată Şpániia[348] şi toate amestecăturile şi feciorii cei den lêgea mea vor cădea[349] cu dînşii de sabie.
6. Aceasta grăiêşte Domnul: Cădea-vor proptêlele Eghípetului şi se va pogorî ocara lui pînă la Magdol şi la Sineis, de sabie vor cădea într-însul, grăiêşte Adonai Domnul.[350]
7. Şi se va pustii în mijlocul ţărîlor celor pierite şi cetăţile lui vor fi în mijlocul cetăţilor celor pustii.

8. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, deaca voiu da foc în Eghípet, şi se vor sfărîma *[799/2]* toţi cei ce ajută lui.

9. Într-acêea zi vor veni soli[351] de la faţa mea în Seim, grăbindu-se să piiarză nădêjdea Ţărîi Harăpeşti, şi va fi lor turburare în zioa Eghípetului,

Versiunea modernă

tura prin ţări [străine].
13. Aşa spune Domnul: 'După patruzeci de ani îi voi aduna pe egipteni dintre neamuri, să nu fie risipiţi pe acolo,
14. Şi voi întoarce robia egiptenilor şi îi voi pune să locuiască în ţara lui Pathure, în ţara e unde au fost luaţi; şi va fi un regat umil,

15. Mai prejos de toate regatele, nicicum nu se va mai semeţi împotriva neamurilor; şi îi voi face puţini [la număr], ca să nu fie numeroşi între neamuri.

16. Şi nu vor mai fi nicidecum pentru casa lui Israel prilej să-şi amintească nelegiuirea, atunci cînd [au plecat] după ei, să-i urmărească [[după inimile lor]]. Şi vor şti că eu sînt Adonai Domnul.
17. Şi a fost într-al douăzeci şi şaptelea an, în prima [zi] a primei luni: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:
18. „Fiu de om, Nabucodonosor, regele Babilonului, şi-a înrobit oastea cu robie mare împotriva Tirului, fiecare cap [era] pleşuv şi fiecare umăr [era] julit, şi nu a fost vreo plată nici pentru el şi nici pentru oastea lui [pusă] împotriva Tirului, nici [plata] slujbei în care slujeau.
19. Aşa spune Domnul Domn: «Iată: îi dau lui Nabucodonosor, regele Babilonului, ţara Egiptului şi va jefui ce e de jefuit în ea şi va prăda ce e de prădat în ea şi [aceasta] va fi plata pentru oastea lui.

20. Pentru serviciul lui, cu care a slujit împotriva Tirului, i-am dat ţara Egiptului. [[Acestea]] spune Domnul Domn:

21. 'În ziua aceea se va ridica un [sunet de] corn pentru toată casa ui Israel şi îţi voi da gură deschisă în mijlocul lor şi vor şti că eu sînt Domnul.'»"

Capitolul al 30-lea
Prorocire

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, proroceşte şi zi: «Aşa spune Adonai Domnul: 'O, o, ziua [aceasta]!

3. Căci este aproape ziua Domnului, ziua [care] va fi capătul neamurilor.

4. Şi va ajunge sabia asupra egiptenilor şi va fi tulburare în Etiopia şi răniţi vor cădea în Egipt şi temeliile îi vor cădea.

5. Perşii şi cretanii şi lidienii şi libienii şi toţi cei amestecaţi şi fiii legământului Meu vor cădea de sabie, acolo.

6. Şi vor cădea sprijinitoarele [ţării] Egiptului şi va coborî sfruntarea forţei ei de la Magdol pînă la Syene; vor cădea de sabie acolo, spune Domnul.

7. Şi va fi pustiită în mijlocul ţinuturilor pustiite şi cetăţile ei vor fi în mijlocul cetăţilor pustiite.

8. Şi vor şti că eu sînt Domnul, cînd voi trimite foc asupra Egiptului şi cînd vor fi sfărîmaţi toţi cei ce-i vin într-ajutor.

9. În ziua aceea vor porni soli care să grăbească nimicirea Etiopiei şi va fi tulburare între ei în ziua Egiptului,

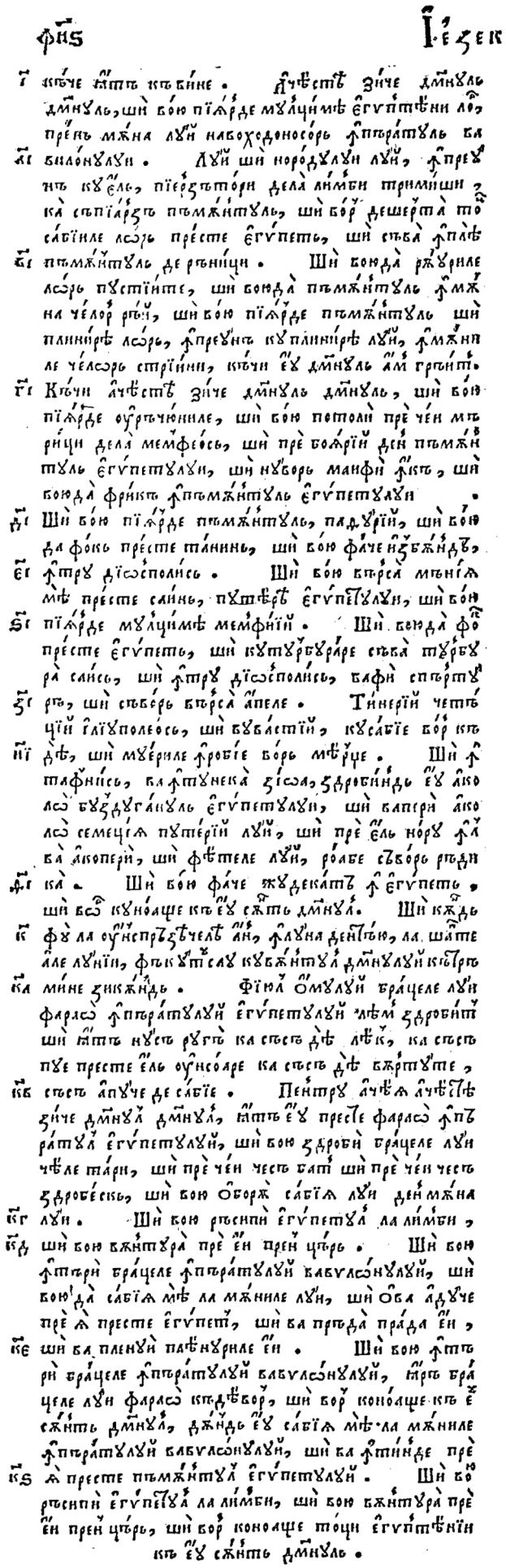

Biblia 1688, p. 556, col. 1

:ăce iată că vine'.

10. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Şi voiu piêrde mulţimea eghiptênilor pren mîna lui Navohodonosór, împăratul Vavilónului,

11. Lui şi norodului lui împreună cu el, pierzători de la limbi, rimişi ca să piarză pământul. Şi vor deşerta toţi sabiile lor preste Eghípet şi să va împlea pământul de răniţi.

12. Şi voiu da rîurile lor pustiite şi voiu da pământul în mîna celor ăi. Şi voiu piêrde pământul şi plinirea lor împreună cu plinirea lui în mînile celor striini, căci eu Domnul am grăit!'

13. Căci acêstea zice Domnul Domnul: 'Şi voiu piêrde urîciunile si voiu potoli pre cei măriţi de la Memfeós şi pre boiêrii den pământul Eghípetului, şi nu vor mai fi încă. Şi voiu da frică în pământul Eghípetului.

14. Şi voiu piêrde pământul Pathúrii, şi voiu da foc preste Tánin, si voiu face izbîndă întru Diospolís.

15. Şi voiu vărsa mîniia mea preste Saín, putêrea Eghípetului, şi voiu piêrde mulţimea Memfiii.

16. Şi voiu da foc preste Eghípet, şi cu turburare să va turbura Saís, şi întru Diospolís va fi spărtură, şi să vor vărsa apele.

17. Tinerii cetăţii Iliupoleós şi Vuvástii cu sabie vor cădea şi nuierile în robie vor mêrge.

18. Şi în Tafnís va întuneca zioa, zdrobind eu acoló buzduganul Eghípetului. Şi va pieri acoló semeţiia puterii lui. Şi pre el noru îl va acoperi şi fêtele lui roabe să vor rădica.

19. Şi voiu face judecată în Eghípet. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul!'»".

20. Şi cînd fu la unsprăzêcelea an, în luna dentîiu, la şapte ale unii, făcutu-s-au cuvîntul Domnului către mine zicînd:

21. „Fiiul omului, braţele lui Faraó, împăratului Eghípetului, e-am zdrobit şi iată nu să rugă ca să să dea leac, ca să să puie preste el unsoare ca să să dea vîrtute să să apuce de sabie.

22. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: «Iată eu preste Faraó, împăratul Eghípetului, şi voiu zdrobi braţele lui cêle tari şi bre cei ce să bat şi pre cei ce să zdrobesc şi voiu oborî sabiia lui den mîna lui.

23. Şi voiu răsipi Eghípetul la limbi, şi voiu vîntura pre ei pren ări.

24. Şi voiu întări braţele împăratului Vavilónului şi voiu da sabiia mea la mînile lui, şi o va aduce pre ea preste Eghípet şi va prăda brada ei şi va plenui pleanurile ei.

25. Şi voiu întări braţele împăratului Vavilónului, iară braţele lui Faraó cădea-vor, şi vor conoaşte că eu sînt Domnul, dînd sabiia la mînile împăratului Vavilónului şi va întinde pre ea preste pământul Eghípetului.

26. Şi voiu răsipi Eghípetul la limbi şi voiu vîntura pre ei pren ări. Şi vor conoaşte toţi eghiptênii că eu sînt Domnul!»" /

Ms. 45, p. 652

căci iată că vine.'»

10. «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Şi voi piêrde mulţimea eghiptênilor pren mîna lui Navuhodonósor, împăratul Vavilónului.

11. Lui şi nărodului lui împreună cu el, omorîtori de la limbi trimişi ca să piardză tot pămîntul şi vor dăşerta toţi sabiele lor preste Éghiptu şi să va împlea pămîntul de răniţi.

12. Şi voi da rîurile lor pustiite şi voi da pămîntul întru mîna celor răi şi voi piêrde pămîntul[207] şi plinirea lor împreună cu plinirea ei, întru mîinile celor striini, ⌊căci⌋ eu, Domnul, am grăit.'»

13. «Căci acêstea dzice Domnul Domnul: 'Şi voi piêrde urîciunile [208]şi voi potoli pre cei măriţi de la Memfis şi boiêri dentru pămîntul Eghíptului şi nu vor mai fi încă şi voi da frică întru pămîntul Eghíptului.

14. Şi voi piêrde pămîntul Pathúrii şi voi da foc preste Tánin şi voi face izbîndă întru Diospólis.

15. Şi voi vărsa mîniia mea preste Sain, vîrtutea Eghíptului, şi voi piêrde mulţimea Memfei.

16. Şi voi da foc prestă Éghiptu şi cu turburare să va turbura Sáis şi întru Diospólis va fi spărtură şi să vor[209] vărsa apele.

17. Tinereii Cetăţii Soarelui şi Vuvastei cu sabie vor cădea şi muierile întru robire vor mêrge.

18. Şi în Tafnes va *[652/2]* întuneca dzua, zdrobind eu acoló buzduganele Eghíptului şi va pieri acoló semeţiia vîrtuţii ei şi pre ea nor va acoperi şi fêtele ei roabe să vor rădica.

19. Şi voi face judeţ în Éghiptu şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.'»"

20. Şi să făcu în na 11 an, întru luna dentîi, întru şapte a lunei, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

21. „Fiiul omului, braţele lui Farao, împăratului Eghíptului, le-am sfărîmat[210] şi, iată, nu să rugá ca să să dea leac, ca să să puie prestă ⌊el⌋ unsoare, ca să-i dea vîrtute să să apuce de sabie.

22. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: «Iată, eu — preste Faraó, împăratul Eghiptului, şi voi zdrobi braţele lui cêle tari şi pre cei ci să bat şi pre cei ci să zdrobesc şi voi obori sabiia lui dentru mîna lui.

23. Şi voi răşchira Éghiptul la limbi şi voi vîntura pre ei la ţări.

24. Şi voi întări braţele împăratului Vavilónului şi voi da sabiia mea la mîinele lui şi o va aduce pre ea prestă Éghiptu şi va prăda prada ei şi va plenui pleanurile ei.

25. Şi voi întări braţele împăratului Vavilónului, iară braţele lui Faraó cădea-vor. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, dînd sabiia mea la mîinile împăratului Vavilónului, şi va întinde pre ea preste pămîntul Eghíptului.

26. Şi voi răsîpi Éghiptul la limbi şi voi vîntura pre ei la ţări şi vor cunoaşte ⌊toţi eghiptênii⌋ că eu sînt Domnul.»"

Ms. 4389, p. 799-800

că, iată, au sosit.'»

10. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Piêrde-voiu mulţimea Eghípetului cu mîna lui Navohodonosor, împăratul Vavilónului, [352]

11. El şi nărodul lui, răsipitorii de pren ţări, cei ce sînt trimeşi să piiarză ţara şi să scoaţă[353] toţi sabiile lor asupra Eghípetului şi să umple ţara de tăiaţi.

12. Şi voiu da rîurile întru pustiire şi ţara o voiu da în mîinile celor răi şi voiu piêrde ţara şi marginile ei în mîinile streinilor; eu, Domnul, am grăit.

13. Că aşa grăiêşte Adonai Domnul: [354]Şi voiu piêrde urîciunile den Memfis şi pre căpeteniile den ţara Eghípetului, şi de-acii nu vor mai fi, şi voiu da frică în ţara Eghípetului. [355]

14. Şi voiu piêrde ţara Patórului şi voiu da foc în Tanin şi voiu face izbîndă pre Cetatea Diósului[356].

15. Şi vîrtutea mea o voiu turna pre Sais, tăriia Eghípetului, şi voiu piêrde mulţimea Memfísului.

16. Şi voiu da foc în Eghípet şi Saísul se va turbura cu turburare; şi în Cetatea Diósului[357] va fi răsipire şi apele se vor vărsa.

17. Tinerii Cetăţii Soarelui[358] şi ai Vuvástiei vor cădea de sabie, şi muierile se[359] vor duce în robie[360].

18. Şi în Táfi va întuneca zioa cînd vor fărîma acoló steagurile[361] Eghípetului, şi acoló va pieri trufiia tăriei lui, şi pre dînsul îl va acoperi norul, şi fêtele lui se vor duce în robie.

19. Şi voiu face judecată în Eghípet, şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.»"

20. Iar în anul al 11, în luna dentîi, în 7 zile ale lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

21. „Fecior de om, braţul lui faraon, împăratul Eghípetului, l-am frînt şi, iată, nu se-au legat ca să i se dea vindecare şi să-i puie unsori şi să-l lêge, ca să se întărească, să mai apuce sabiia.[362]

22. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra lui faraon, împăratul Eghípetului, şi voiu zdrobi braţul lui cel vîrtos şi întins ce iaste frînt şi voiu surpa sabiia lui den mîna lui.

23. Şi pre Eghípit îl voiu răsipi pren limbi şi-l voiu vîntura pren ţări.

24. Şi voiu întări *[800/1]* braţele[363] lui Navohodonosor, împăratul Vavilónului, iar braţele[364] lui faraon vor slăbi; şi voiu da sabiia mea în mîinile lui şi o va aduce asupra Eghípetului şi va robi robiciunea lui şi va lua jacmanul lui.[365]

25. Şi voiu întări braţele împăratului Vavilónului, iar braţele lui faraon le voiu slăbănogi; şi vor şti că eu sînt Domnul, deaca voiu da sabiia mea în mîinile împăratului Vavilónului şi o va întinde asupra ţării Eghípetului.

26. Şi voiu sămăna Eghípetul pren limbi şi-l voiu vîntura pren ţări; şi vor cunoaşte toţi că eu sînt Domnul.»"

Versiunea modernă

căci, iată, a sosit.'»

10. Aşa spune Domnul Domn: «Şi voi nimici mulţimea egiptenilor prin mîna lui Nabucodonosor, regele Babilonului,

11. A lui şi a poporului lui; molime trimise din neamuri [sînt], ca să nimicească ţara; şi vor scoate toţi săbiile împotriva Egiptului şi se va umple ţara de cei loviţi.

12. Şi le voi face rîurile pustii şi voi nimici pământul şi îi voi da belşugul în mîinile străinilor. Eu, Domnul, am vorbit.»

13. Căci aşa spune Domnul Domn: «Şi îi voi nimici pe cei mari de la Memfis şi pe întîi-stătătorii din ţara Egiptului şi nu vor mai fi.

14. Şi voi nimici ţara lui Pathure şi voi trimite foc asupra Tanisului şi voi împlini răzbunare în Diospolis.

15. Şi îmi voi revărsa mînia asupra Saisului, tăria Egiptului, şi voi nimici mulţimea din Memfis.

16. Şi voi trimite foc asupra Egiptului şi Syene se va tulbura amarnic şi în Diospolis va fi prăbuşire şi apele se vor revărsa.

17. Tinerii din Heliopolis şi Bubastos vor cădea de sabie şi femeile vor porni în robie.

18. Şi ziua se va întuneca în Taphnae cînd voi zdrobi acolo sceptrele Egiptului şi i se va stinge acolo sfruntarea tăriei; şi un nor o va acoperi, iar fiicele ei vor fi luate roabe.

19. Şi voi face judecată în Egipt; şi vor şti că eu sînt Domnul.

20. Şi a fost într-al unsprezecelea an, în prima lună, în [ziua] a şaptea a lunii: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

21. „Fiu de om, am zdrobit braţele lui Faraon, regele Egiptului şi, iată: nu s-a aplecat să i se dea leac, să i se dea [[lui]] o unsoare, să i se dea puterea să ridice sabia.

22. De aceea, aşa spune Domnul Domn: «Iată: Eu [sînt] împotriva lui Faraon, regele Egiptului şi îi voi zdrobi braţele lui cele puternice şi întinse şi îi voi dobori sabia din mînă

23. şi voi împrăştia Egiptul între neamuri şi îi voi vîntura pe ei în ţări [străine].

24. Şi voi întări braţele regelui din Babilon şi îi voi da paloşul Meu în mînă şi îl voi duce asupra Egiptului şi va jefui ce e de jefuit şi va prăda ce e de prădat.

25. Şi voi întări braţele regelui din Babilon, iar braţele lui Faraon vor cădea; şi vor şti că eu sînt Domnul, cînd voi da paloşul meu în mîinile regelui din Babilon şi el îl va întinde peste ţara Egiptului.

26. Şi voi împrăştia Egiptul între neamuri şi îi voi vîntura pe ei în ţări [străine]. Şi vor şti [[toţi egiptenii]] că eu sînt Domnul.»"

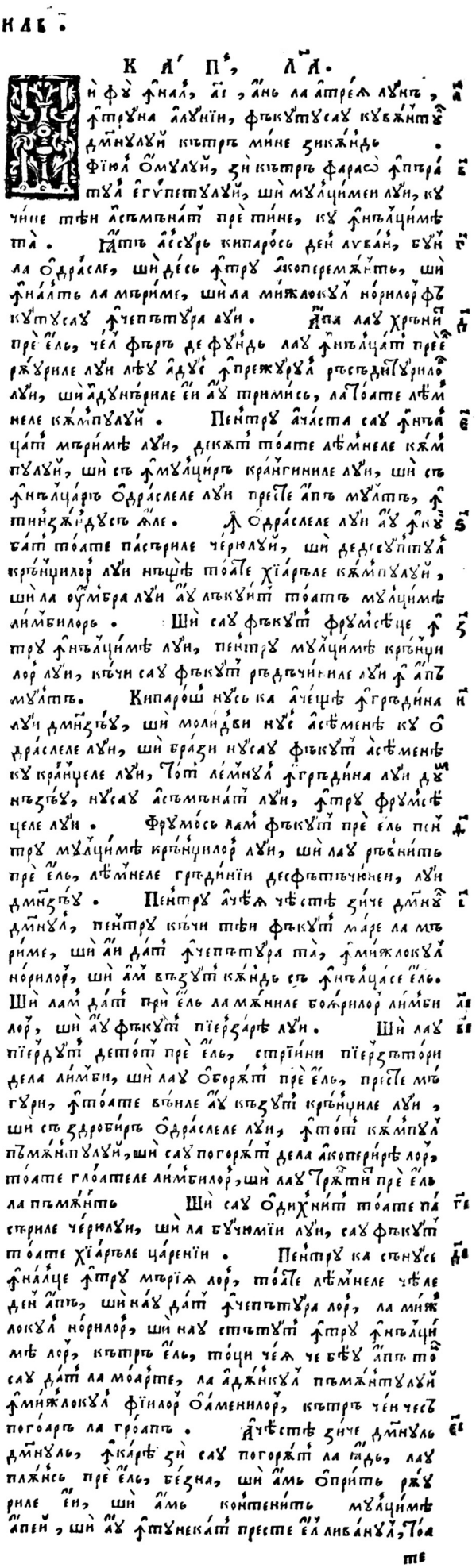

Biblia 1688, p. 556, col. 2

Cap 31

1. Şi fu în al 11 an, la a treia lună, într-una a lunii, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, zi cătră Faraó, împăratul Eghípetului, şi mulţimei lui: «Cu cine te-ai asămănat pre tine cu înălţimea ta?

3. Iată Assúr, chiparos den Liván, bun la odrasle, şi des întru acoperemînt şi înalt la mărime. Şi la mijlocul norilor făcutu-s-au începătura lui.

4. Apa l-au hrănit pre el, cel fără de fund l-au înălţat pre el, rîurile lui le-au adus împrejurul răsăditurilor lui şi adunările ei au trimis la toate lêmnele cîmpului.

5. Pentru aceasta s-au înălţat mărimea lui decît toate lêmnele cîmpului. Şi să înmulţiră cránghinile lui şi să înălţară odraslele lui preste apă multă întinzîndu-să iale.

6. În odraslele lui au încuibat toate pasările ceriului şi dedesuptul crăngilor lui năştea toate hiarăle cîmpului şi la umbra lui au lăcuit toată mulţimea limbilor.

7. Şi s-au făcut frumsêţe întru înălţimea lui pentru mulţimea crăngilor lui, căci s-au făcut rădăcinile lui în apă multă.

8. Chiparoşi nu-s ca aceştia în grădina lui Dumnezău şi molidvi nu-s asêmenea cu odraslele lui, şi brazi nu s-au făcut asêmenea cu crangele lui. Tot lemnul în grădina lui Dumnăzău nu s-au asămănat lui întru frumsêţele lui.

9. Frumos l-am făcut pre el pentru mulţimea crăngilor lui. Şi l-au rîvnit pre el lêmnele grădinii desfătăciunei lui Dumnezău.

10. Pentru acêea, cêstea zice Domnul Domnul: ‘Pentru căci te-ai făcut mare la mărime şi ai dat începătura ta în mijlocul norilor şi am văzut cînd să înălţase el,

11. Şi l-am dat pre el la mînile boiêrilor limbilor, şi au făcut pierzarea lui.

12. Şi l-au pierdut de tot pre el striini pierzători de la limbi. Şi l-au oborît pre el preste măguri, în toate văile au căzut crăngile lui şi să zdrobiră odraslele lui în tot cîmpul pămîntului. Şi s-au pogorît de la acoperirea lor toate gloatele limbilor şi l-au trîntit pre el la pămînt.

13. Şi s-au odihnit toate pasările ceriului şi la buciumii lui s-au făcut toate hiarăle ţarenii,

14. Pentru ca să nu se înalţe întru măriia lor toate lêmnele cêle den apă. Şi n-au dat începătura lor la mijlocul norilor şi n-au stătut întru înălţimea lor cătră el toţi ceia ce beau apă. Toţi s-au dat la moarte, la adîncul pămîntului, în mijlocul fiilor oamenilor, cătră cei ce să pogoară la groapă’.

15. Acêstea zice Domnul Domnul: ‘În carea zi s-au pogorît la iad, l-au plîns pre el bezna. Şi am oprit rîurile ei şi am contenit mulţimea apei. Şi au întunecat preste el Livánul, toa- //

Ms. 45, p. 652-653

Cap 31

1. Şi fu în na 11 an, întru a treia lună, într-una a lunei, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, dzi cătră Faraó, împăratul Eghíptului, şi mulţimei lui: «Cu cine te-ai asămănat pre tine cu înălţimea ta?
3. Iată, Assur — chiparis la Levan, bun la odrasle şi des întru acoperemînt şi înalt la mărime şi la mijlocul norilor făcutu-s-au începătura lui.

4. Apa l-au hrănit pre el, cel fără fund l-au înălţat pre el, rîurile lui le-au adus împrejurul răsăditurilor lui şi strînsorile ei au trimis la toate lêmnele cîmpului.

5. Pentru aceasta s-au înălţat mărimea lui decît toate lêmnele cîmpului şi să înmulţiră crîn- *[653/1]* gele lui şi să înălţară odraslele lui preste apă multă întindzîndu-să lor.

6. Întru odraslele lui au încuibit toate pasările ceriului şi dedesuptul crîngelor lui năştea toate fiarăle cîmpului şi întru umbra lui au lăcuit toată mulţimea limbilor.

7. Şi s-au făcut frîmsêţe întru înălţimea lui pentru înălţimea crîngelor lui, căci s-au făcut rădăcinile lui întru apă multă.
8. Chiparişi au ca aceştia întru grădina lui Dumnedzău şi fistîci nu a asêmenea cu odraslele lui şi brazi nu s-au făcut asêmenea cu crîngele lui, tot lemnul întru grădina lui Dumnedzău nu s-au asămănat lui întru frîmsêţele lui.

9. Frumos l-am făcut pre el pentru mulţimea crîngelor lui şi l-au rîvnit pre el lêmnele grădinei[211] a dăsfătăciunei lui Dumnedzău.»
10. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: «Pentru care te-ai făcut mare la mărime şi ai dat începătura ta în mijlocul norilor şi am văzut cînd amú[212] să înălţase el.

11. Şi l-am dat pre el la mîinile boiêrilor limbilor şi au făcut pierirea lui.

12. Şi l-am pierdut de tot pre el, striini omorîtori de la limbi şi l-au oborît pre el preste[213] munţi, întru toate văile au căzut crîngele lui şi să zdrobiră buciumii lui întru tot cîmpul al pămîntului şi s-au pogorît de la acoperirea lor toate gloatele limbilor şi l-au stropşit pre el.

13. Şi s-au odihnit toate pasările ceriului şi la buciumii lui s-au făcut toate fiarăle ţarenii.

14. Pentru ca să nu să înalţe întru măriia lor toate lêmnele cêle dentru apă şi n-au dat începătura lor la mijlocul norilor şi n-au stătut întru înălţimea lor cătră el toţi ceia ce beau apă, toţi s-au dat la moarte, la a pămîntului adîncare, în mijlocul fiilor oamenilor, cătră cei ce pogoară la groapă.»

15. Acêstea dzice Domnul Domnul: «Întru care dzi s-au pogorît la iad, l-au plîns pre el fără-fundul şi am oprit rîurile ei şi am contenit mulţimea apei şi au întunecat preste el Lívanul, toa-

Ms. 4389, p. 800

Cap 31

1. Iară în anul al 11, în luna[366] a treia, în zioa dentîi a lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[367]

2. „Fecior de om, zi lui faraon, împăratul Eghípetului, şi nărodului lui: «Cui te-ai potrivit întru mărirea ta?
3. Iată, Assur — ca chiparísul în dumbravă, frumos la odrasle şi nalt cu mărimea şi des la acoperemînt; şi biruinţa lui au fost în mijlocul norilor.

4. Apele l-au crescut şi fărădefundul l-au înălţat, rîurile lui le-au adus împrejurul sădirilor lui şi adunarea lui o au slobozit întru toate lêmnele cîmpurilor.

5. Pentr-acêea, se-au înălţat mărimea lui mai mult decît a tuturor lêmnelor cîmpurilor şi se-au înmulţit ramurile lui şi se-au înălţat odraslele lui preste ape multe. [368]

6. Şi cînd se-au întins, în odraslele lui se-au încuibat toate pasările ceriului şi supt ramurile lui făta toate fierile cîmpurilor şi supt umbra lui se-au umbrit toată mulţimea limbilor.

7. Şi au fost foarte frumos întru mărimea lui pentru mulţimea ramurilor lui, că era rădăcinile lui întru ape multe.
8. Şi nu era chiparisi mai nalţi decît dînsul în raiul lui Dumnezeu şi brazii nu se[369] apropiia de ramurile lui şi molidvii n-au fost asêmene odraslelor lui; tot lemnul raiului lui Dumnezeu nu iaste asêmene lui şi frumseţii lui.[370]

9. Pentru mulţimea ramurilor lui, că se făcuse frumos întru mulţimea lor, şi rîmniiá lui toate lêmnele dăsfătării raiului lui Dumnezeu.
10. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci că au fost mare cu înălţimea şi au dat biruinţa sa în mijlocul norilor şi inima lui se-au înălţat întru înăl- *[800/2]* ţimea lui şi l-am văzut cînd se-au înălţat,[371]
11. Datu-l-am în mîinile boiêrilor limbilor şi au făcut piericiune lui; după pîngăriciunea lui am făcut lui.

12. Şi l-au concenit surpătorii cei streini şi l-au aruncat pren munţi, şi ramurile lui au căzut pren toate propastiile şi odraslele lui se-au struncinat în tot cîmpul pămîntului; şi se-au pogorît den acoperemîntul lui toate năroadele pămîntului şi l-au răsipit.

13. În căderea lui vor lăcui toate pasările ceriului şi în ramurile lui au fost toate fierile cîmpurilor. [372]

14. Pentru ca să nu se mai înalţe nici un lemn de cêle den apă şi să nu mai dea biruinţa sa în mijlocul norilor, nici să mai stea întru înălţimea lui cêle ce beau apă; că toate se-au aruncat în moarte, în adîncul pămîntului, în mijlocul feciorilor omeneşti carii se pogoară în propastie.»

15. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: «În zioa cêea ce se-au pogorît[373] în iad plîngînd, l-au acoperit fărădefundul şi rîurile lui nu l-au slobozit şi am contenit mulţimei apelor, întunecatu-se-au pentru dînsul dumbrava şi toa-

Versiunea modernă

Capitolul al 31-lea
Faraon

1. Şi a fost într-al unsprezecelea an, într-a treia lună, în prima [zi] a lunii: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:
2. „Fiu de om, spune-i lui Faraon, regele Egiptului, şi mulţimii lui [de oameni]: «Cu cine te-ai asemănat tu în semeţia ta?
3. Iată: Assur [era] un chiparos în Liban şi [era] frumos în mlădiţe şi semeţ la înălţime: vîrful lui ajungea în mijlocul norilor.

4. Apa îl hrănea, adîncul îl făcea să se înalţe, [căci] îi aducea rîurile sale de jur-împrejurul lăstarilor şi trimitea apele la toţi pomii din cîmpie.

5. De aceea, înălţimea lui s-a semeţit peste toţi pomii din cîmpie şi crengile i s-au întins de la apa cea multă.

6. În mlădiţele lui şi-au făcut cuib toate zburătoarele cerului şi sub crengile lui puiau toate sălbăticiunile cîmpiei, în umbra lui şi-a făcut adăpost toată mulţimea neamurilor.

7. Şi era frumos în semeţia sa, de mulţimea crengilor lui, căci rădăcinile îi erau în apă multă.

8. Astfel de chiparoşi nu erau în grădina lui Dumnezeu. Şi nu [erau] pini pe măsura mlădiţelor lui şi nu erau brazi pe măsura crengilor lui: nici un pom din grădina lui Dumnezeu nu-i era pe măsură în frumuseţe

9. Datorită mulţimii crengilor lui: iar pomii din grădina desfătării lui Dumnezeu erau geloşi pe el.»

10. De aceea aşa spune Domnul: «Pentru că te-ai făcut mare la înălţime şi ţi-ai pus vîrful în mijlocul norilor, iar eu l-am văzut cînd s-a semeţit,

11. [De aceea] te-am dat în mîinile mai-marelui neamurilor şi el te-a dus la nimicire.

12. Şi străini [răi] ca molima, dintre neamuri, l-au nimicit şi l-au azvîrlit pe munţi: crengile lui au căzut prin toate văile şi crăcile i-au fost sfărîmate în orice cîmpie de pe pămînt şi toate popoarele neamurilor au plecat din umbra lor şi l-au doborît.

13. Iar pe [trunchiul] lui căzut s-au odihnit toate zburătoarele cerului şi pe crăcile lui au fost toate sălbăticiunile cîmpului,
14. Ca să nu se mai semeţească în înălţimea sa nici unul dintre pomii de pe lîngă apă; şi toţi cei ce beau apă nu au ajuns cu vîrful în mijlocul norilor şi nu au stat cu semeţia lor dinaintea acestora, toţi au fost daţi morţii în adîncul pămîntului, în mijlocul fiilor oamenilor, împreună cu cei care coboară în groapă.»

15. Aşa spune Domnul Domn: «În ziua în care a coborît în sălaşul morţilor, adîncul l-a plîns şi eu i-am oprit rîurile şi i-am împuţinat belşugul de apă, iar Libanul s-a întristat pentru el,

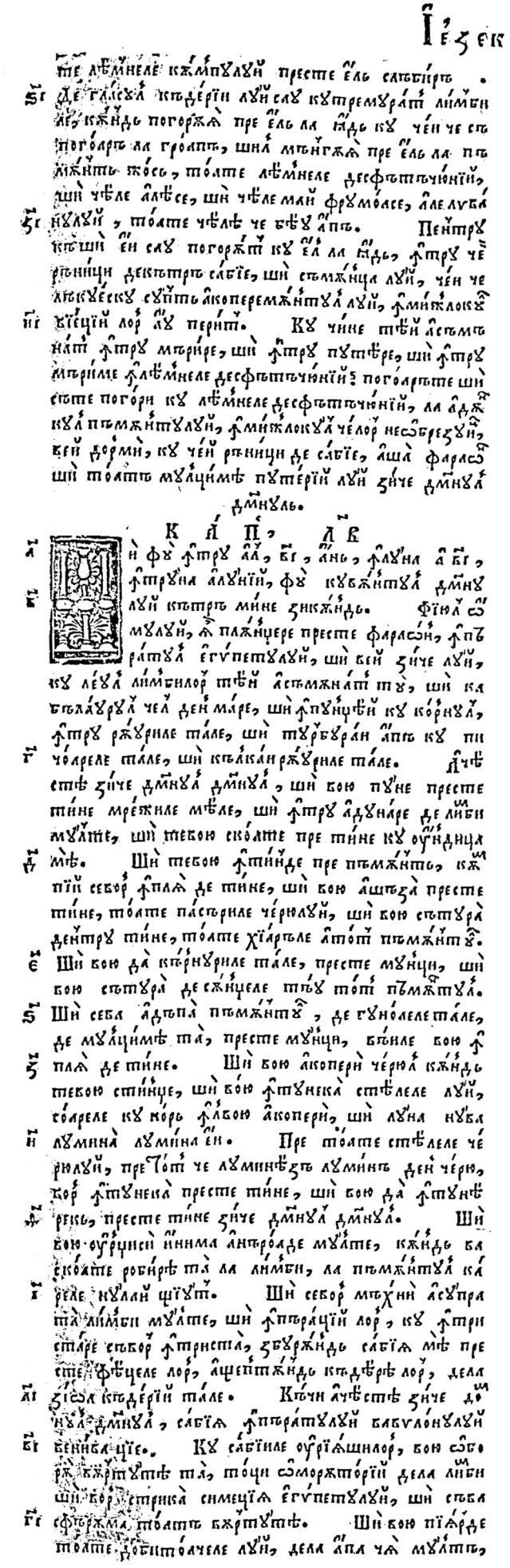

Biblia 1688, p. 557, col. 1

te lêmnele cîmpului preste el slăbiră.

16. De glasul căderii lui s-au cutremurat limbile, cînd pogorîia pre el la iad cu cei ce să pogoară la groapă. Şi-l mîngîia pre el la pămînt jos toate lêmnele desfătăciunii şi cêle alêse şi cêle mai frumoase ale Livánului, toate cêlea ce beau apă.

17. Pentru că şi ei s-au pogorît cu el la iad, întru cei răniţi de cătră sabie. Şi sămînţa lui, cei ce lăcuiescu supt acoperemîntul lui, în mijlocul vieţii lor au pierit.

18. Cu cine te-ai asămănat întru mărire şi întru putêre şi întru mărime în lêmnele desfătăciunii? Pogoară-te şi să te pogori cu lêmnele desfătăciunii la adîncul pămîntului. În mijlocul celor neobrezuiţi vei dormi, cu cei răniţi de sabie. Aşa Faraon şi toată mulţimea puterii lui!', zice Domnul Domnul»".

Cap 32

1. Şi fu întru al 12 an, în luna a 12, într-una a lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, ia plîngere preste Faraón, împăratul Eghípetului, şi vei zice lui: «Cu leul limbilor te-ai asămănat tu şi ca bălaurul cel den mare. Şi împungeai cu cornul întru rîurile tale, şi turburai apă cu picioarele tale şi călcai rîurile tale.

3. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Şi voiu pune preste tine mrejile mêle şi întru adunare de limbi multe şi te voiu scoate pre tine cu undiţa mea.

4. Şi te voiu întinde pre pămînt, cîmpii se vor împlea de tine, şi voiu aşăza preste tine toate pasările ceriului, şi voiu sătura dentru tine toate hiarăle a tot pămîntul.

5. Şi voiu da cărnurile tale preste munţi şi voiu sătura de sîngele tău tot pămîntul.

6. Şi se va adăpa pămîntul de gunoaiele tale, de mulţimea ta preste munţi, văile voiu împlea de tine.

7. Şi voiu acoperi ceriul cînd te voiu stinge, şi voiu întuneca stêlele lui, soarele cu nor îl voiu acoperi, şi luna nu va lumina lumina ei.

8. Pre toate stêlele ceriului, pre tot ce luminează lumină den ceriu vor întuneca preste tine şi voiu da întunêrec preste tine, zice Domnul Domnul.

9. Şi voiu urgisi inima a năroade multe, cînd va scoate robirea ta la limbi, la pămîntul carele nu l-ai ştiut.

10. Şi se vor mîhni asupra ta limbi multe şi împăraţii lor cu întristare să vor întrista, zburînd sabiia mea preste fêţele lor, aşteptînd căderea lor de la zioa căderii tale'.

11. Căci acêstea zice Domnul Domnul: 'Sabiia împăratului Vavilónului veni-va ţie.

12. Cu sabiile uriiaşilor voiu oborî vîrtutea ta, toţi omorîtorii de la limbi. Şi vor strica simeţiia Eghípetului şi să va sfărîma toată vîrtutea.

13. Şi voiu piêrde toate dobitoacele lui de la apa cea multă /

Ms. 45, p. 653

te lêmnele cîmpului preste el să slăbiră.

16. De glasul căderii lui s-au clătit limbile cînd pogorîia pre el la iad cu cei ce pogoară la lac şi-l mîngîia pre el la pămînt jos toate lêmnele dăsfătăciunei, şi cêle alêse, şi cêle mai frumoase a Livánului, toate cêlea ce beau apă.

17. Pentru *[653/2]* că şi ei s-au pogorît cu el la iad, întru cei răniţi de sabie, şi sămînţa lui, cei ce lăcuiesc supt acoperemîntul lui, întru mijlocul vieţii lor au pierit.

18. Cu cine te-ai asămănat întru mărire, şi întru putêre, şi întru mărime, întru lêmnele dăsfătăciunei, pogoară-te şi să te pogoară cu lêmnele dăsfătăciunei la adîncul pămîntului. Întru mijlocul celor neobrăzuiţi vei dormi, cu cei răniţi a sabiei. Aşa Faraó şi toată mulţimea vîrtuţii lui», dzice Domnul Domnul".

Cap 32

1. Şi fu întru al doisprădzêcele an, întru luna a doaosprădzêce, într-una a lunei, fu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, ia plîngere preste Faraó, împăratul Eghíptului, şi vei zice lui: «Cu leul limbilor te-ai asămănat tu şi ca bălaurul cel dentru maáre şi împungeai cu cornul întru rîurile tale şi turburai apă cu picioarele tale[214].»

3. Acêstea dzice Domnul Domnul: [215]«Şi voi învăli preste tine mrejile mêle ⌊şi⌋ întru adunare a limbi multe şi te voi scoate pre tine cu undiţa mea.

4. Şi te voi întinde preste pămînt, cîmpii împlea-să-vor de tine şi voi aşeza[216] preste tine toate pasările ceriului şi voi sătura dentru tine ⌊toate⌋ fiarăle a tot pămîntul.
5. Şi voi da pielíţele tale[217] şi voi sătura de sîngele tău tot pămîntul.

6. Şi să va adăpa pămîntul de gunoaiele[218] tale de cătră mulţimea ta; preste măguri, văi voi împlea de la tine.
7. [219]Şi voi acoperi, stingîndu-te, ceriul şi voi întuneca stêlele lui, soarele cu nor îl voi acoperi şi luna nu va luminá lumina ei.

8. Pre toate stêlele ceriului, pre tot ce lumineadză lumină dentru cer, vor întuneca prestă tine şi voi da întunêrec prestă tine», dzice Domnul Domnul.

9. «Şi voi urgisi inima a năroade multe, cînd va scoate robirea ta la limbi, la pămîntul carele nu l-ai ştiut.
10. Şi să vor mîhni asupra ta limbi multe şi împăraţii lor cu întristare să vor întrista, zburînd sabiia mea preste fêţele lor, aşteptînd cădêrea lor de la *[654/1]* dzua căderii tale.»

11. Căci acêstea dzice Domnul Domnul: «Sabiia împăratului Vavilónului veni-va ţie.

12. Cu sabiile uriêşilor voi oborî vîrtutea ta; omorîtori de la limbi — toţi şi vor strica[220] semeţiia Eghíptului şi să va sfărîma toată vîrtutea.

13. Şi voi pierde toate dobitoacele ei de la apă multă

Ms. 4389, p. 801

te lêmnele cîmpurilor au slăbit pentru dînsul.[374]

16. De sunetul căderii lui se-au cutremurat limbile cîndu-l pogorîia în iad cu cei ce se pogorîia în propastie şi-l mîngîia în pămîntul cel[375] mai de jos toate lêmnele cêle de dăsfătare şi dumbrăvile cêle[376] mai alêse şi mai frumoase, toate cêle ce bea apă.

17. Că şi acêlea se-au pogorît cu dînsul în iad la cei ucişi de sabie, şi roada lui şi ceia ce lăcuia supt acoperemîntul lui în mijlocul vieţii[377] lor au pierit.[378]

18. Cui te-ai asămănat cu slava şi cu putêrea şi cu mărimea întru lêmnele cêle de dăsfătăciune? Pogoară-te şi zaci cu lêmnele dăsfătăciunii în adîncul pămîntului; în mijlocul celor netăiaţi împrejur vei adormi cu cei ce sînt ucişi de sabie. Acesta iaste faraon şi toată mulţimea lui, zice Adonai Domnul.»"

Cap 32

1. Iară în anul al 12, în luna a 12, în zioa dentîi a lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[379]

2. „Fecior de om, ia plîngere asupra împăratului Eghípetului şi să zici cătră dînsul: «Asămănatu-te-ai leului limbilor *[801/2]* şi bălaurului cel ce iaste în mare şi ai împuns cu cornul în rîurile tale şi ai turburat apa cu picioarele tale şi ai călcat rîurile tale.

3. Pentr-acêea, acêstea grăiêşte Adonai Domnul: [380]Pune-voiu pre tine cursa mea întru scoaterea a multe năroade şi te voiu scoate cu undiţa mea.

4. Şi te voiu întinde pre pămînt şi se vor umplea cîmpurile de tine; şi voiu pune pre tine toate pasările ceriului şi den mijlocul tău voiu sătura toate fierile pământului.
5. Şi cărnurile tale le voiu arunca pren munţi şi voiu umplea dealurile tale de urîciunea ta.

6. Şi voiu adăpa cîmpurile den sîngele tău şi de putreziciunea[381] se va adăpa pămîntul, munţii şi văile îi voiu umplea de tine. [382]
7. [383]Şi voiu acoperi ceriul cînd te vei stinge şi stêlele lui le voiu întuneca şi soarele îl voiu ascunde în nor şi luna nu va lumina lumina ei.

8. Toate luminăturile ceriului le voiu întuneca asupra ta şi voiu da întunêrec pre ţara ta, zice Adonai Domnul.

9. Şi voiu mîniia inimile a multe năroade cînd voiu scoate pre cei robiţi ai tăi în ţările pământului, care tu nu le ştii.
10. Şi se vor mîhni ţări multe pentru tine şi împăraţii lor se vor spărea cu îngrozire pentru tine, pentru toate nedireptăţile tale care ai făcut, deaca voiu scoate sabiia înaintea fêţelor lor, aşteptînd cădêrea lor den zioa căderii tale.
11. Că aceasta grăiêşte Adonai Domnul: «Veni-va asupra ta sabiia împăratului Vavilónului;

12. Cu sabiia uriaşilor şi voiu răni tăriia ta; toţi răsipitorii de ţări şi vor piêrde toată trufiia Eghípetului şi se va sfărîma toată tăriia lui.[384]

13. Şi voiu piêrde toate dobitoacele lui den apele cêle multe

Versiunea modernă

toţi pomii cîmpiei s-au istovit pentru el.

16. La sunetul căderii lui s-au cutremurat neamurile, cînd l-am coborît în sălaşul morţilor împreună cu toţi cei care se scoboară în bortă: îi dădeau în pământ mîngîiere toţi pomii desfătării şi toţi [pomii] cei aleşi ai Libanului, toţi cei ce beau apă.

17. Căci ei au coborît odată cu el în sălaşul morţilor, între cei loviţi de sabie, iar sămînţa lui, [chiar şi] cei ce şi-au făcut adăpost în umbra lui n mijlocul vieţii lor au pierit.

18. Cu cine te-ai asemănat? Du-te şi coboară laolaltă cu pomii desfătării, în groapa pământului: în mijlocul celor netăiaţi-împrejur vei zăcea, cu cei loviţi de sabie. Aşa [va fi cu] Faraon şi mulţimea tăriei lui, spune Domnul Domn.»"

Capitolul al 32-lea
Faraon

1. Şi a fost într-al unsprezecelea an, într-a douăsprezecea lună, în prima [zi] a lunii: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:
2. „Fiu de om, porneşte un bocet pentru Faraon, regele Egiptului, şi spune-i: «Tu [eşti] asemenea unui leu al neamurilor şi ca un balaur care [stă] în mare şi ai împuns cu rîurile tale şi ai tulburat apa cu picioarele tale şi ţi-ai călcat rîurile.»

3. Aşa spune Domnul Domn: «Şi voi arunca peste tine năvoadele mele [[şi]] adunare de multe popoare şi te voi aduce în cîrligul meu

4. Şi te voi întinde la pământ: cîmpurile se vor umple de tine şi voi face să se aşeze pe tine toate zburătoarele cerului şi voi sătura cu tine [[toate]] sălbăticiunile întregului pământ.
5. Şi-ţi voi azvîrli trupurile pe munţi şi [îi] voi sătura cu sîngele tău

6. Şi pământul va musti de scîrnele tale, de la mulţimea ta din munţi: voi umple văile cu tine.

7. Şi voi acoperi cu un văl cerul cînd tu te vei stinge şi stelele lui le voi ascunde, soarele îl voi învălui într-un nor şi luna nu va mai străluci cu lumina ei.

8. Toate care dau lumină în cer vor fi întunecate asupră-ţi şi voi aduce întuneric peste ţara ta, spune Domnul Domn.

9. Şi voi înverşuna inima multor popoare, cînd te duc în robie între neamuri, într-o ţară pe care nu ai cunoscut-o.
10. Şi se vor înspăimînta pentru tine neamuri multe şi regii lor de mare uluire vor fi cuprinşi cînd paloşul Meu va zbura dinaintea lor, aşteptîndu-şi căderea lor din ziua căderii tale.»

11. Căci aşa spune Domnul: «Paloşul regelui din Babilon va veni asupra ta

12. Cu săbiile uriaşilor şi voi doborî tăria ta; [răi] ca molima [sînt] toţi din neamuri şi vor nimici sfruntarea Egiptului şi va fi sfărîmată toată tăria ei.

13. Şi îi voi nimici toate dobitoacele cu apă multă

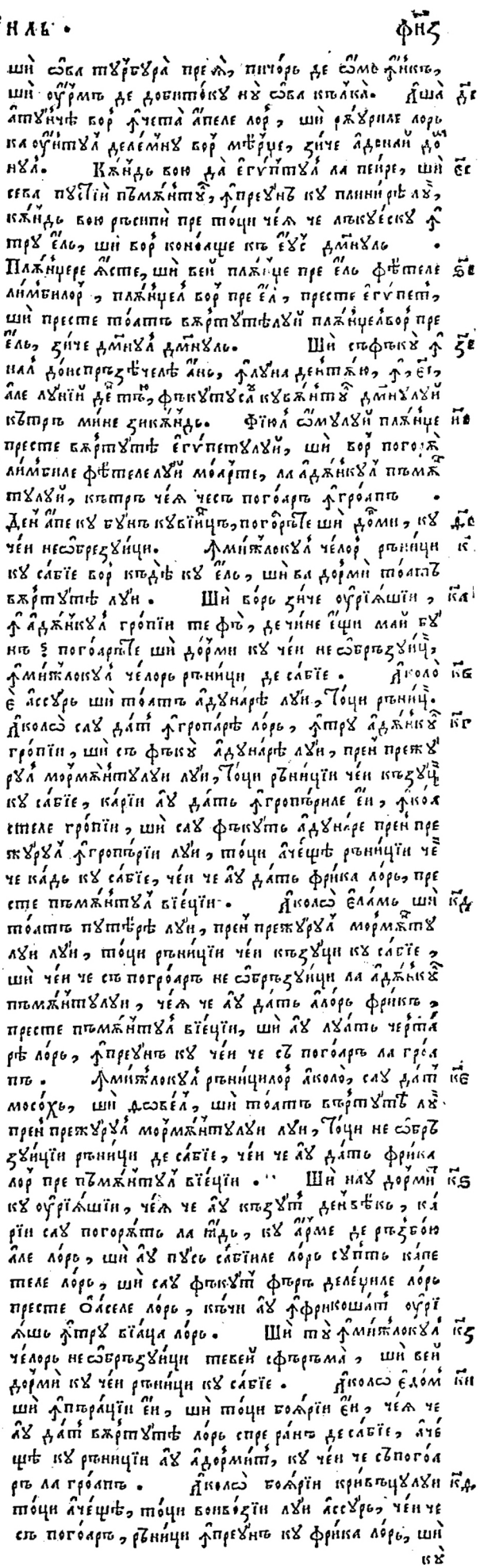

Biblia 1688, p. 557, col. 2

şi o va turbura pre ea picior de om încă, şi urmă de dobitocu nu o va călca.

14. Aşa atuncea vor înceta apele lor şi rîurile lor ca untul de lemnu vor mêrge, zice Adonai Domnul.

15. Cînd voiu da Eghíptul la pieire şi se va pustii pămîntul împreună cu plinirea lui, cînd voiu răsipi pre toţi ceia ce lăcuiescu întru el şi vor conoaşte că eu-s Domnul.

16. Plîngere iaste şi vei plînge pre el. Fêtele limbilor plînge-l-vor pre el. Preste Eghípet şi preste toată vîrtutea lui plînge-l-vor pre el!', zice Domnul Domnul»".

17. Şi să făcu în al doisprăzêcelea an, în luna dentîiu, în 15 ale lunii dentîiu, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

18. „Fiiul omului, plînge preste vîrtutea Eghípetului, şi vor pogorî limbile fêtele lui moarte la adîncul pămîntului, cătră ceia ce să pogoară în groapă.

19. Den ape cu bună-cuviinţă pogoară-te şi dormi cu cei neobrezuiţi.

20. În mijlocul celor răniţi cu sabie vor cădea cu el şi va dormi toată vîrtutea lui.

21. Şi vor zice uriiaşii: «În adîncul gropii te fă, de cine eşti mai bună? Pogoară-te şi dormi cu cei neobrăzuiţi în mijlocul celor răniţi de sabie!».

22. Acoló e Assúr şi toată adunarea lui, toţi răniţi.

23. Acoló s-au dat îngroparea lor întru adîncul gropii. Şi să făcu adunarea lui prenprejurul mormîntului lui. Toţi răniţii cei căzuţi cu sabie, carii au dat îngropările ei în coastele gropii şi s-au făcut adunare prenprejurul îngropării lui, toţi aceştia răniţii, cei ce cad cu sabie, cei ce au dat frica lor preste pămîntul vieţii.

24. Acoló Elám şi toată putêrea lui prenprejurul mormîntului lui. Toţi răniţii cei căzuţi cu sabie şi cei ce să pogoară[19] neobrăzuiţi la adîncul pămîntului, ceia ce au dat a lor frică preste pămîntul vieţii şi au luat certarea lor împreună cu cei ce să pogoară la groapă.

25. În mijlocul răniţilor, acoló s-au dat Mosóh şi Thovél, şi toată vîrtutea lui prenprejurul mormîntului lui, toţi neobrăzuiţii răniţi de sabie, cei ce au dat frica lor pre pămîntul vieţii.

26. Şi n-au dormit cu uriiaşii ceia ce au căzut den veac, carii s-au pogorît la iad cu arme de războiu ale lor şi au pus sabiile lor supt capetele lor şi s-au făcut fărădelegile lor preste oasele lor, căci au înfricoşat uriiaş întru viaţa lor.

27. Şi tu în mijlocul celor neobrăzuiţi te vei sfărîma şi vei dormi cu cei răniţi cu sabie.

28. Acoló Edóm şi împăraţii ei şi toţi boiêrii ei, ceia ce au dat vîrtutea lor spre rană de sabie, aceştia cu răniţii au adormit, cu cei ce să pogoară la groapă.

29. Acoló boiêrii crivăţului toţi aceştia, toţi voivozii lui Assúr, cei ce să pogoară răniţi împreună cu frica lor şi //

Ms. 45, p. 654

şi nu o va turbura pre ea picior al omului încă şi urmă de dobitoc nu va călca de tot pre el.

14. Aşa atuncea vor înceta[221] apele lor şi rîurile lor ca untul de lemnu vor mêrge», dzice Adonaí Domnul.

15. «Cînd voi da Éghiptul la pieire şi să va pustii pămîntul împreună cu plinirea lui, cînd voi răşchira pre toţi ceia ce lăcuiesc întru el şi vor cunoaşte că eu-s Domnul.

16. Plîngere iaste şi vei plînge pre el, fêtele limbilor plînger-vor pre el, preste Éghiptu şi preste toată vîrtutea ei plînge-l-vor[222] pre el», dzice Domnul Domnul.

17. Şi să făcu în n-al doisprăzêcelea an, ⌊în luna dentîi⌋, în 15 a lunei ⌊dentîi⌋, făcutu-s-au cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

18. «Fiiul omului, plînge prestă vîrtutea Eghíptului şi vor pogorî a ei fêtele limbile moarte la adîncul pămîntului, cătră ceia ci să pogoară la groapă.

19. Dentru ape cu bunăcuviinţă pogoară-te şi dormi cu cei năobrăzuiţi.

20. Întru mijlocul răniţilor, cu sabie cădea-vor cu el şi va dormi toată vîrtutea lui.

21. Şi vor dzice uriêşii: «Întru adîncul gropii te fă, de cine mai bun eşti! Pogoară-te şi dormi cu cei neobrăzuiţi, întru mijlocul răniţilor sabiei.»

22. Acoló — Assur şi toată adunarea lui, toţi răniţi.

23. Acoló s-au dat îngroparea lor întru adîncul gropii şi să făcu adunarea lui pren-pregiurul mormîntului lui, toţi răniţii cei căzuţi cu sabie, ⌊carii au[223] dat îngropările ei întru coastele lacului şi s-au făcut adunare pren-prejurul îngropării lui, toţi aceştia răniţi, cei ce cad cu sabie⌋, ceia ce au dat frica lor prestă pămîntul vieţii.

24. Acoló Elam şi toată putêrea lui pren-pregiurul mormîntului lui, toţi răniţii cei căzuţi cu sabii ⌊şi⌋ cei ce pogoară neobrăzuiţi la adîncul pământului, ceia ce au dat a lor frică preste pămîntul vieţii şi au luat certarea *[654/2]* lor împreună cu ceia ce pogoară la groapă.

25. În mijlocul răniţilor, acoló ⌊s-au dat⌋ Mosoh şi Thovil şi toată vîrtutea lui pren-pregiurul mormîntului lui, toţi neobrăzuiţi, răniţi de sabie, cei ce au dat frica lor prestă pămîntul vieţii.

26. Şi n-au durmit cu uriaşii ceia ce au căzut den vac, carii s-au pogorît la iad cu arme de războ a lor şi au pus sabiile lor supt capetile lor şi s-au făcut fărădălegile lor preste oasele lor, căci au înfricoşat uriêşi întru viaţa lor.

27. Şi tu în mijlocul celor neobrăzuiţi te vei sfărîma şi vei dormi cu cei răniţi cu sabie.

28. Acoló Edom, şi împăraţii ei, şi toţi boiêrii ei, ceia ce au dat vîrtutea lor la rană de sabie, aceştia cu răniţii au adormit, cu ceia ci să pogoară la lac.

29. Acoló — boiêrii crivăţului, toţi aceştia, toţi hatmanii Assus, cei ce pogoară răniţi, împreună cu frica lor şi

Ms. 4389, p. 801-802

şi piciorul omului nu o va turbura şi urmă de dobitoc nu va mai călca pre dînsa.

14. Aşa atunci se vor lini apele lor şi rîurile lor vor cură ca undelemnul, zice Adonai Domnul.

15. Deaca voiu da Eghípetul în piericiune, că se va pustii ţara pînă la marginile ei cînd voiu răsipi pre toţi cei ce lăcuiesc într-însa, şi vor şti că eu sînt Domnul.

16. Plîngere iaste şi vor plînge pentru dînsul fêtele limbilor; vor *[801/2]* plînge pentru dînsul [385]şi pentru toată putêrea lui vor plînge, zice Adonai Domnul.»"[386]

17. Iar în anul al 12, în luna dentîi, în 15 zile ale lunii, fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:

18. „Fecior de om, plînge pentru tăriia Eghípetului şi, plecîndu-l, îl trage; şi fêtele lui le vor pogorî limbile în adîncul pămîntului, la cei ce se-au pogorît în propastie.

19. De ce eşti mai frumos[387]? Pogoară-te şi te culcă cu cei netăiaţi împrejur.

20. În mijlocul celor ucişi de sabie vor cădea cu dînsul şi toată tăriia lui va adormi.

21. Şi-ţi vor zice uriiaşii cei den adîncul propastiei: «De cine eşti mai bun? Pogoară-te de te culcă cu cei neobrezuiţi în mijlocul celor ucişi de sabie.»

22. Acoló — Assur[388] şi toată gloata lui şi toţi cei ucişi.

23. [22] Acoló se-au dat şi mormintele lui în adîncul propastiei [389] [23] şi gloata lui au fost împrejurul mormîntului lui; toţi cei ucişi carii au căzut de sabie, carii au dat mormintele lor în laturea cea de jos şi au fost gloata împrejurul mormîntului lui, toţi cei ucişi carii au căzut de sabie, văzînd frica lui pre pămîntul vieţii, vor lua ruşinea lor cu cei ce se-au pogorît în propastie.

24. Acoló — Elam şi toată putêrea lui împrejurul mormîntului lui, toată mulţimea lui şi toţi cei ucişi carii au căzut de sabie, cei ce se-au pogorît neobrezuiţi în propastiia pămîntului, carii au dat frica lor pre pămîntul viilor şi au luat munca lor cu cei ce se-au pogorît în propastie.[390]

25. În mijlocul celor ucişi acoló se-au dat; [26] acoló — Mosoh şi Tovel şi toată putêrea lui împrejurul mormîntului lui, toţi cei netăiaţi împrejur carii au fost tăiaţi de sabie şi au dat frica lor pre pămîntul celor vii.

26. [27] Şi au adormit cu uriiaşii cei ce au căzut den veac, carii se-au pogorît în iad cu armele cêle de oaste şi au pus sabiile lor căpătîiu lor şi au fost fărădelegile lor pre oasele lor, că au îngrozit uriiaşii în viiaţa lor şi frica celor putêrnici au fost pre cei putêrnici carii vieţuiesc pre pămînt.

27. [28] [391](Deci şi tu în mijlocul celor netăiaţi împrejur te vei sfărîma şi vei adormi cu cei ucişi de sabie.)

28. [29] Acoló — Edómul şi împăraţii lui şi toţi boiêrii lui Asir carii au dat tăriia lor spre ucidere de sabie.[392]

29. [30] Acoló — căpeteniile despre miiazănoapte toate, *[802/1]* acoló toţi voievozii lui Asir, carii au fost pogorîţi cu cei ucişi, ruşinîndu-se cu frica lor şi

Versiunea modernă

şi defel nu o va mai tulbura picior de om şi pas de dobitoace nu va mai călca pe ea.

14. Aşa i se vor linişti cîndva toate apele şi rîurile lor vor curge ca untdelemnul, spune Domnul.

15. Cînd voi da pieirii Egiptul şi ţara va fi pustiită laolaltă cu belşugul ei, cînd îi voi împrăştia pe toţi cei ce locuiesc în ea, [atunci] veţi şti că eu sînt Domnul.

16. Un bocet este şi tu îl vei boci şi fiicele neamurilor îl vor boci: pentru [ţara] Egiptului şi pentru toată tăria ei vor boci, spune Domnul Domn.»"

17. Şi a fost într-al doisprezecelea an, [[în luna dintîi]], într-a cincisprezecea [zi] a lunii [dintîi]]: a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

18. „Fiu de om, boceşte pentru tăria [ţării] Egiptului, [căci] neamurile le vor aduce pe fiicele ei moarte, la groapa pământului, la cei care coboară în groapă.

[19.]

20. În mijlocul celor loviţi de sabie vor cădea împreună cu el şi toată tăria lui va adormi.

21. Şi îţi vor spune uriaşii: «În adîncul gropii fii, cui îi eşti mai presus?» Coboară-te şi zaci laolaltă cu cei netăiaţi-împrejur, în mijlocul celor loviţi de sabie.

22. Acolo [sînt] Assur şi tot alaiul lui: toţi cei loviţi ai lui acolo au ajuns:

23. Şi mormîntul lor [este] în adîncul gropii şi i s-a aşezat alaiul împrejurul mormîntului, toţi cei loviţi, care au căzut de sabie [[care au făcut gropile în marginea apei şi s-a făcut adunare în jurul mormîntului lui, toţi cei loviţi, cei căzuţi de sabie]], cei care aduceau frica de ei pe pământul vieţii.

24. Acolo [este] Ailam şi toată oastea-i împrejurul mormîntului lui, toţi cei loviţi, care au căzut de sabie [[şi]] cei care au coborît netăiaţi-împrejur în groapa de pământ, cei care aduceau frica de ei pe pământul vieţii: şi şi-au primit pedeapsa laolaltă cu cei care au coborît în groapă,

25. În mijlocul celor loviţi, acolo [[au fost puşi]] Mosoch şi Thobel şi toată tăria lor împrejurul mormîntului lui, toţi cei loviţi ai lui, toţi cei netăiaţi-împrejur loviţi de sabie, care aduceau frica de ei pe pământul vieţii.

26. Şi au fost culcaţi laolaltă cu uriaşii care au căzut în veac, care au coborît în sălaşul morţilor cu armele lor de război; şi şi-au pus săbiile sub căpătîi: şi nelegiuirile le erau în oase, pentru că i-au înfricoşat pe uriaşi pe pământul vieţii.

27. Şi tu vei fi culcat în mijlocul celor netăiaţi-împrejur, laolaltă cu cei loviţi de sabie.

28. Acolo vor ajunge mai-marii lui Assur, cei care şi-au dat tăria pe o lovitură de sabie; ei vor fi culcaţi laolaltă cu cei loviţi, laolaltă cu cei ce coboară în groapă.

29. Acolo [sînt] toţi mai-marii din miazănoapte, toţi căpitanii lui Assur, care au coborît loviţi, împreună cu frica lor şi

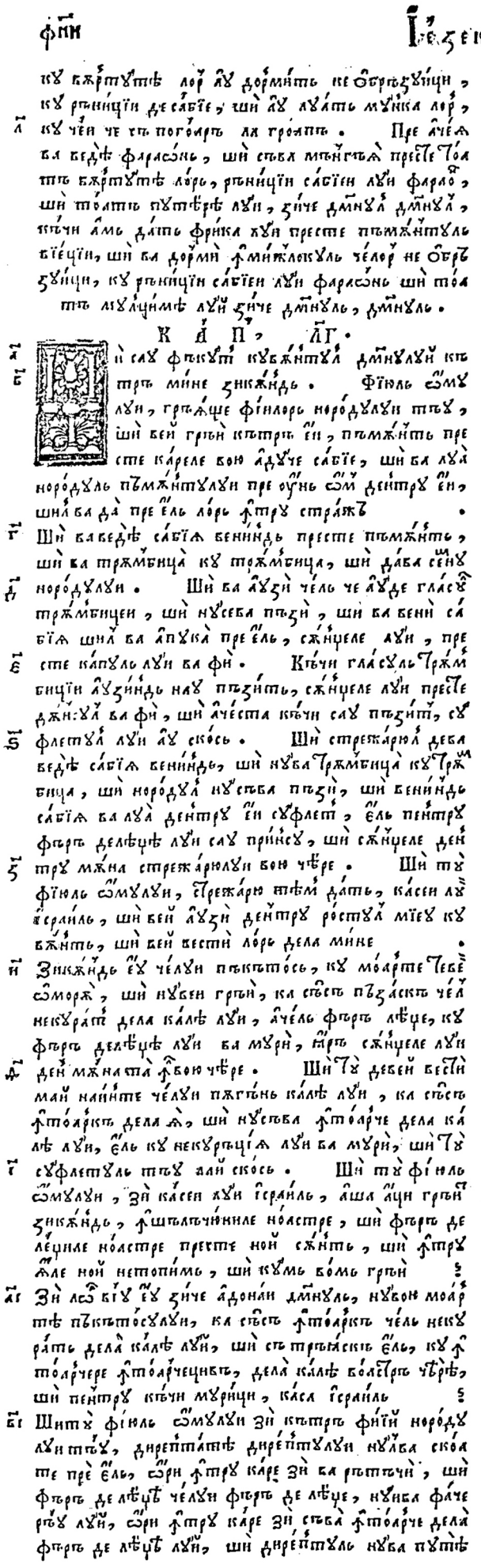

Biblia 1688, p. 558, col. 1

cu vîrtutea lor au dormit neobrăzuiţi cu răniţii de sabie şi au luat munca lor cu cei ce să pogoară la groapă.

30. Pre aceia va vedea Faraón şi să va mîngîia preste toată vîrtutea lor răniţii sabiei lui Faraon, şi toată putêrea lui, zice Domnul Domnul, căci am dat frica lui preste pămîntul vieţii şi va dormi în mijlocul celor neobrăzuiţi, cu răniţii sabiei lui Faraón şi toată mulţimea lui", zice Domnul Domnul.

Cap 33

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului către mine zicînd:

2. „Fiiul omului, grăiêşte fiilor norodului tău şi vei grăi către ei: «Pămînt preste carele voiu aduce sabie şi va lua norodul pămîntului pre un om dentru ei şi-l va da pre el lor întru strajă,

3. Şi va vedea sabiia venind preste pămînt, şi va trîmbiţa cu trîmbiţa şi da-va semnu norodului,

4. Şi va auzi cel ce aude glasul trîmbiţei şi nu se va păzi, şi va veni sabiia şi-l va apuca pre el. Sîngele lui preste capul lui va fi.

5. Căci glasul trîmbiţii auzind n-au păzit, sîngele lui preste dînsul va fi. Şi acesta, căci s-au păzit, sufletul lui au scos.

6. Şi strejariul, de va vedea sabiia venind şi nu va trîmbiţa cu trîmbiţa, şi norodul nu să va păzi, şi venind sabiia va lua dentru ei suflet, el pentru fărădelêgea lui s-au prinsu, şi sîngele dentru mîna strejariului voiu cêre».

7. Şi tu, fiiul omului, strejariu te-am dat casei lui Israíl şi vei auzi dentru rostul mieu cuvînt şi vei vesti lor de la mine,

8. Zicînd eu celui păcătos: «Cu moarte te vei omorî», şi nu vei grăi ca să să păzască cel necurat de la calea lui, acel fărălêge cu fărădelêgea lui va muri, iară sîngele lui den mîna ta îl voiu cêre.

9. Şi tu, de vei vesti mai nainte celui păgîn calea lui, ca să să întoarcă de la ea, şi nu să va întoarce de la calea lui, el cu necurăţiia lui va muri şi tu sufletul tău l-ai scos.

10. Şi tu, fiiul omului, zi casei lui Israíl: «Aşa aţi grăit zicînd: 'Înşălăciunile noastre şi fărădelegile noastre preste noi sînt şi întru iale noi ne topim. Şi cum vom grăi?'».

11. Zi lor: «Viu eu, zice Adonái Domnul, nu voiu moartea păcătosului, ca să să întoarcă cel necurat de la calea lui şi să trăiască el. Cu întoarcere întoarceţi-vă de la calea voastră cea rea! Şi pentru căci muriţi, casa Israíl?»

12. Şi tu, fiiul omului, zi către fiii norodului tău: «Direptatea direptului nu-l va scoate pre el ori întru care zi va rătăci şi fărădelêgea celui fărădelêge nu-i va face rău lui ori întru care zi să va întoarce de la fărădelêgea lui, şi direptul nu va putea /

Ms. 45, p. 654-655

cu vîrtutea lor au dormit neobrăzuiţi, cu răniţii sabiei, şi au luat certarea lor cu cei ci să pogoară la lac.

30. Pre aceia va vedea Faraó şi să va mîngîia preste toată vîrtutea lor, răniţii sabiii Faraó şi toată putêrea lui», dzice Domnul Domnul, [31] «Căci am dat frica lui prestă pămîntul vieţii şi vor dormi în mijlocul celor neobrăzuiţi, cu răniţii sabiei, Faraó şi toată mulţimea lui», dzice Domnul Domnul."

Cap 33

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. „Fiiul omului, grăiêşte fiilor nărodului tău şi vei grăi către ei: «Pămîntu preste carele voi aduce sabie şi va lua nărodul pămîntului pre un om dentru ei şi-l va da pre sine întru straje lor.
3. Şi va vedea sabie venind preste pămînt şi va trîmbiţa cu trîmbiţa şi va însemna nărodului.

4. Şi va audzi cel ce aude glasului trîmbiţii şi nu să va păzi şi va veni sabiia şi-l va apuca pre el, sîngele lui preste capul lui va fi.
5. Căci glasul trîmbiţei audzind n-au păzit, sîngele lui preste dînsul va fi şi acesta, căci au păzit, sufletul lui au scos.

6. Şi străjáriul de va vedea sabie venind şi nu va trîmbiţa cu trîmbiţa şi nărodul nu să va păzi şi venind sabie va lua dentru ei suflet, el pentru fărădălêgea ei[224] s-au prins şi sîngele *[655/1]* dentru mîna străjáriului voi cêre.

7. Şi tu, fiiul omului, străjari te-am dat casei lui Israil şi vei audzi dentru rostul mieu cuvîntu şi le vei vesti lor de la mine.
8. Zicînd eu celui păcătos: 'Cu moarte te vei omorî şi nu vei grăi, ca să să păzască cel necurat de la calea lui, acel fărădălêge cu fărădălêgea lui va muri, iară sîngele lui dentru mîna ta îl voi cerceta.'

9. Şi tu, dă vei vesti mai nainte celui necurat calea lui, ca să să întoarcă de la ea şi nu să va întoarce de la calea lui, el cu necurăţiia lui va muri şi tu sufletul tău l-ai scos.»

10. Şi tu, fiiul omului, dzi casei lui Israil: «Aşa aţi grăit, dzicînd: 'Înşelăciunile noastre şi fărădelegile noastre preste noi sînt şi întru iale noi ne topim şi cum vom trăi?'»

11. Dzi lor: «[225]Viu — eu», dzice Adonaí Domnul, «nu voi moartea păcătosului, ca să să întoarcă cel necurat de la calea lui şi să trăiască el; cu înturnare întoarce-ţi-vă de la calea voastră cea rea şi pentru căci muriţi, casa Israil?»

12. Şi tu, fiiul omului, dzi către fiii nărodului tău: «Dreptatea dreptului nu-l va scoate pre el, ori întru care zi va rătăci, şi fărădălêgea celui fărădălêge nu-i va face rău lui, ori întru care dzi să va înturna de la fărădălêgea lui; şi dreptul nu va putea

Ms. 4389, p. 802

cu tăriia lor, şi au adormit cei neobrezuiţi cu cei ucişi de sabie şi au luat munca lor cu cei ce se-au pogorît în propastie.
30. [31] Pre aceia văzîndu-i faraon împărat, se va mîngîia pentru toată tăriia lor, faraonitii cei răniţi de sabie şi toată putêrea lor, zice Adonai Domnul, [32] că au dat frica lui în pămîntul vieţii şi va adormi în mijlocul celor netăiaţi împrejur, cu cei ucişi de sabie, faraon şi toată[393] mulţimea lui, zice Adonai Domnul."

Cap 33

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[394]

2. „Fecior de om, grăiêşte către feciorii nărodului tău şi să zici către dînşii: «Ţara asupra a căriia voiu aduce eu sabie, iar oamenii acei ţări vor lua pre un om dentru dînşii şi şi-l vor pune păzitor[395].
3. Deci acela deaca va vedea că vine sabiia asupra acei ţări, el va trîmbita cu trîmbiţa şi va da vêste nărodului.
4. Şi de va auzi orifieştecine sunetul trîmbiţei şi nu se va păzi, şi deaca va veni sabiia şi-l va ajunge, sîngele lui pre capul lui va fi.
5. Că auzind glasul trîmbiţei şi nu se-au păzit, sîngele lui asupra lui va fi, iar de se va păzi, sufletul său şi-l va mîntui.

6. Iar de va vedea paznicul că vine sabiia şi nu va trîmbita cu trîmbiţa, nici va da vêste năroadelor ca să se păzească, şi va veni sabiia şi va lua suflet dentr-înşii, unul ca acela pentru nedireptatea aceluia se-au luat, deci sîngele lui den mîinile paznicului îl voiu căuta.»[396]

7. [397]Deci şi tu, fecior de om, paznic te-am pus casei lui Israil, şi auzind cuvîntul den gura mea, să-l spui lor den gura mea,
8. Deaca voiu zice celui păcătos: «Păcătoase, cu moarte vei să mori», iar tu nu vei spune acelui păcătos ca să se păzească şi celui necredinios ca să se întoarcă den calea sa şi să fie viu, fărădelegiuitoriul acela întru a sa fărădelegiuire va muri, iar sîngele lui den mîinile tale îl voiu căuta.
9. Iar de vei spune celui necurat calea lui, ca să se întoarcă dentr-însa, iar el nu se va întoarce den calea sa, acela va muri întru necurăţiia lui, iar vei mîntui sufletul tău.

10. Deci tu, fecior de om, zi către casa lui Israil: «Aşa aţi grăit zicînd: Fărădelegile noastre şi înşălăciunile noastre sînt asupra noastră şi noi într-însele ne topim; *[802/2]* dară cum vom putea să trăim?»[398]

11. Zi către dînşii: [399]«Viu — eu, grăiêşte Adonai Domnul, că nu voiesc moarte păcătosului, ce să se întoarcă el den calea sa şi să fie viu. Întoarceţi-vă cu întoarcere den calea voastră cea rea! Dară pentru ce muriţi, casa lui Israil?»

12. Şi tu, fecior de om, zi către feciorii nărodului tău: «Direptatea celui direpţ nu-l va mîntui, măcară în ce zi de va greşi, şi fărădelegiuirea celui fărădelegiuitor nu-l va ucide, ori în ce zi se va întoarce den fărădelegiuirea sa; şi cel direpţ nu se va putea

Versiunea modernă

cu tăria lor, au fost culcaţi acolo, netăiaţi-împrejur, laolaltă cu cei loviţi de sabie şi şi-au primit pedeapsa laolaltă cu cei care au coborît în groapă.
30. Pe aceia îi va vedea regele Faraon şi va fi mîngîiat de toată tăria lor, spune Domnul Domn. Căci a adus frica de el pe pămîntul vieţii şi a fost culcat în mijlocul celor netăiaţi-împrejur, laolaltă cu cei loviţi de sabie, Faraon şi toată mulţimea lui, spune Domnul Domn."

Capitolul al 33-lea
Sabia şi trîmbiţa

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, vorbeşte-le fiilor poporului tău şi spune-le: «O ţară, peste care îmi aduc sabia: şi îşi ia poporul ţării un singur om dintre ei şi li-l dă lor de strajă;
3. Şi va vedea o sabie venind peste ţară şi va trîmbiţa din trîmbiţă şi-i va da semn poporului,

4. Şi va auzi cel ce aude sunetul trompetei, dar nu se va păzi şi sabia va veni şi-l va lua, [atunci] sîngele lui îi va fi asupra capului.
5. Pentru că auzind sunetul trîmbiţei nu s-a păzit, sîngele lui va fi asupră-i, iar acesta, pentru că s-a păzit, şi-a mîntuit sufletul.

6. Şi dacă straja vede sabia venind şi nu dă semn cu trîmbiţa şi poporul nu se păzeşte şi venind sabia, ia un suflet dintre ei, acesta este luat din pricina nelegiuirii sale, şi sîngele îl voi cere de pe mîna străjii.

7. Şi tu, fiu de om, pe tine te-am făcut strajă pentru casa lui Israel şi vei auzi cuvînt din gura Mea.

8. Cînd eu îi spun păcătosului: 'Negreşit vei muri' şi tu nu vorbeşti, pentru ca necredinciosul să se păzească de calea sa, nelegiuitul va muri din pricina nelegiuirii sale, iar sîngele lui îl voi cere de pe mîna ta.

9. Dacă tu însă îi dai de veste necredinciosului să se întoarcă din calea sa şi el nu se întoarce din calea sa, acesta va muri din pricina necredinţei sale, iar tu ţi-ai scăpat sufletul.»

10. Şi tu, fiu de om, spune-i casei lui Israel: «Aşa aţi vorbit, spunînd: 'Rătăcirile noastre şi nelegiuirile noastre sînt asupra noastră, şi în ele ne părăduim. Şi cum vom trăi?'»

11. Spune-le: «Viu sînt eu, aşa spune Adonai Domnul: 'Nu doresc moartea necredinciosului cum [doresc] să se întoarcă necredinciosul din calea sa. Şi la ce să muriţi, casă a lui Israel?'»

12. Spune-le fiilor poporului tău: «Dreptatea celui drept nu îl va scăpa în ziua în care va greşi, iar nelegiuirea necredinciosului nu îl va ţine de rău în ziua cînd se va întoarce de la nelegiuirea sa; iar cel drept nicidecum nu va putea

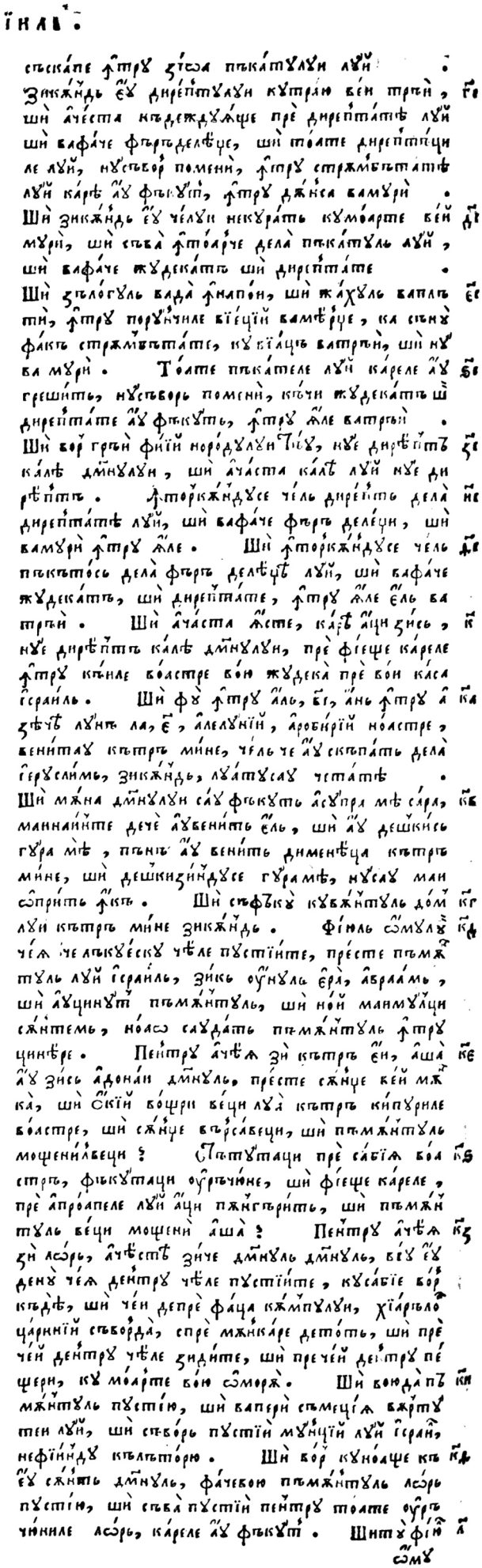

Biblia 1688, p. 558, col. 2

să scape întru zioa păcatului lui.

13. Zicînd eu direptului: 'Cu traiu vei trăi!' şi acesta nădejduiêşte pre direptatea lui şi va face fărădelêge şi toate direptăţile lui nu să vor pomeni. Întru strîmbătatea lui carea au făcut, întru dînsa va muri.

14. Şi zicînd eu celui necurat: 'Cu moarte vei muri!' şi să va întoarce de la păcatul lui şi va face judecată şi direptate,

15. Şi zălogul va da înapoi, şi jahul va plăti, întru poruncile vieţii va mêrge ca să nu facă strîmbătate, cu viaţă va trăi şi nu va muri.

16. Toate păcatele lui carele au greşit nu să vor pomeni. Căci judecată şi direptate au făcut, întru iale va trăi».

17. Şi vor grăi fiii norodului tău: «Nu e direaptă calea Domnului!». Şi aceasta, calea lui, nu e direaptă!

18. Întorcîndu-se cel direpţ de la direptatea lui şi va face fărădelegi, şi va muri întru iale.

19. Şi întorcîndu-se cel păcătos de la fărădelêgea lui şi va face judecată şi direptate, întru iale el va trăi.

20. Şi aceasta iaste carea aţi zis: «Nu e direaptă calea Domnului!». Pre fieştecarele întru căile voastre voiu judeca pre voi, casa Israíl".

21. Şi fu întru al 12 an, întru a zêcea lună, la 5 ale lunii a robirii noastre, venit-au cătră mine cel ce au scăpat de la Ierusalím[20] zicînd: „Luatu-s-au cetatea".

22. Şi mîna Domnului s-au făcut asupra mea sara, mai nainte de ce au venit el. Şi au deşchis gura mea pînă au venit dimineaţa cătră mine. Şi deşchizindu-se gura mea nu s-au mai oprit încă.

23. Şi să făcu cuvîntul Domnului[21] cătră mine zicînd:

24. „Fiiul omului, ceia ce lăcuiescu cêle pustiite preste pămîntul lui Israíl zic: «Unul era Avraám, şi au ţinut pămîntul. Şi noi mai mulţi sîntem, noao s-au dat pămîntul întru ţinêre».

25. Pentru acêea, zi cătră ei: «Aşa au zis Adonái Domnul: 'Preste sînge vei mînca şi ochii voştri veţi lua cătră chipurile voastre şi sînge vărsa-veţi, şi pămîntul moşteni-l-veţi?

26. Stătut-aţi pre sabiia voastră, făcut-aţi urîciune şi fieştecarele pre aproapele lui aţi pîngărit, şi pămîntul veţi moşteni aşa?'».

27. Pentru acêea, zi lor: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Viu eu de nu ceia dentru cêle pustiite cu sabie vor cădea, şi cei de pre faţa cîmpului hiarălor ţarinii să vor da spre mîncare de tot, şi pre cei dentru cêle zidite şi pre cei dentru peşteri cu moarte voiu omorî.

28. Şi voiu da pămîntul pustiiu şi va pieri sămeţiia vîrtutei lui şi să vor pustii munţii lui Israil nefiindu călătoriu'.

29. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul. Face-voiu pămîntul lor pustiiu şi să va pustii pentru toate urîciunile lor carele au făcut!».

30. Şi tu, fiiul[22] //

Ms. 45, p. 655

să scape întru dzua păcatului lui.

13. Dzicînd eu dreptului 'Cu traiu vei trăi' şi acesta nădăjduiêşte pre dreptatea lui şi va face fărădălêge ⌊şi⌋ toate dreptăţile lui nu să vor pomeni. Întru strîmbătatea lui carea au făcut, întru însă va muri.

14. Zicînd eu celui necurat: 'Cu moarte vei muri' şi să va întoarce de la păcatul lui şi va face judeţ şi dreptate.

15. Şi zălogul va da înapoi şi jacul va plăti, întru porîncele vieţii va mêrge, ca să nu facă strîmbătate, cu viaţă va trăi şi nu va muri.

16. Toate păcatele lui carele au greşit nu să vor pomeni, căci judeţ şi dreptate au făcut; întru iale va trăi.

17. Şi vor grăi fiii nărodului tău: 'Nu-i dreaptă calea Domnului şi aceasta calea lui nu-i dreaptă'.

18. Întorcîndu-să cel drept de la dreptatea lui şi va face fărădălegi şi va muri întru iale.

19. Şi întorcîndu-să cel păcătos de la fărădălêgea lui şi va face judeţ şi drepta- *[655/2]* te întru ei[226], acesta va trăi.

20. Şi aceasta iaste carea aţi dzis: [227]'Nu-i dreaptă calea Domnului'. Pre fieştecarele întru căile voastre voi judeca pre voi, casa Israil.'»"

21. Şi să făcu întru al 12 ani, întru a dzêcea lună, în 5 a lunei, a robirei noastre, venit-au către mine cel ce au scăpat de la Ierusalim, dzicînd: „Luatu-s-au cetatea".

22. Şi mîna Domnului s-au făcut asupră-mi, sara mainte de ce au venit el, şi au dăşchis gura mea pînă au venit către mine dimineaţă şi dăşchidzîndu-să gura mea nu s-au mai oprit încă.

23. Şi să făcu cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:

24. „Fiiul omului, ceia ce lăcuiesc cêle pustiite preste pămîntul Israil, zic: «Unul era Avraam şi au ţînut pămîntul şi noi mai mulţi sîntem, noao s-au dat pămîntul spre ţinêre».

25. Pentru acêea, dzi către ei: «Aşa au dzis Adonaí Domnul: 'Preste sînge veţi mînca şi ochii voştri veţi lua către chipurile voastre şi sînge vărsa-veţi şi pămîntul moşteni-l-veţi?

26. Stătut-aţi prestă sabiia voastră, făcut-aţi urîciune şi fieştecarele pre aproapele lui aţi pîngărit şi pămîntul veţi moşteni aşa?'»

27. ⌊Pentru acêea⌋ dzi lor: «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Viu — eu, dă nu ceea dentru cêle pustiite cu sabie vor cădea şi cei pre faţa cîmpului fiarălor ţarinei să vor da spre mîncare de tot şi pre cei dentru cêle zidite şi pre cei dentru peşteri cu moarte voi omorî.

28. Şi voi da pămîntul pustii şi va pieri semeţiia vîrtutei ei şi să vor pustii măgurile[228] Israil, pentru ca nefiind călătoriu.

29. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, face-voi pămîntul lor pustii şi să va pustii pentru toate urîciunile lor, carele au făcut.

30. Şi tu, fiiul

Ms. 4389, p. 802-803

mîntui în zioa păcatului său.

13. Aşijderea, de voiu zice celui drept: 'Cu traiu vei trăi', iar el nădăjduindu-se întru direptatea lui va face nedireptate, nici o direptate de ale lui nu se vor băga în seamă, ce întru nedireptatea lui în carea au făcut, într-acêea va muri.

14. Iar de voiu zice celui fărădelegiutor: 'Cu moarte vei muri', iar el se va întoarce den calea sa şi va face judecată şi direptate[400]

15. Şi zălogul cel cu judecată mincinoasă îl va da şi ce au luat sila va întoarce şi va umbla acel fărădelegiutor întru porîncile vieţii şi de-acii nu va mai face nedireptate, cu viiaţă va trăi şi nu va muri;

16. Şi nici un păcat de ale lui cîte au făcut nu se va pomeni, pentru căci au făcut judecată şi direptate şi va fi viu într-acêlea.

17. Şi zic feciorii nărodului tău: «Nu iaste direaptă calea Domnului!», iar iată că calea lor iaste nedireaptă.

18. Căci deaca se va întoarce cel direpţ den direptatea sa şi va face fărădelegiuire, va muri într-însa.

19. Şi deaca se[401] va întoarce păcătosul den fărădelegiuirea lui şi va face judecată şi direptate, el va fi viu într-însele.

20. Ce ascultă, casa lui Israil, că au doară calea mea iaste nedireaptă? Ce ale[402] voastre căi sînt nedirêpte, că aceasta iaste carea aţi zis: «[403]Nedireaptă iaste calea Domnului!» Ce fieştecăruia dentru voi după a lui cale[404] voiu judeca pre voi, casa lui Israil."

21. Iar cînd fu în anul al 12, în luna a 10[405], în 5 zile ale lunii den robiia noastră, veni la mine cel ce scăpase den Ierusalim, zicînd: „Au biruit cetatea."[406]

22. Iar mîna Domnului au fost spre mine de seara, mai nainte încă de venirea celui ce scăpase, şi au dăşchis gura mea pînă a veni la mine dimineaţa; şi se dăşchise gura mea şi de-acii nu mai tăcu.

23. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

24. „Fecior de om, ceia ce lăcuiesc întru acêle pustietăţi pre pămîntul lui *[803/1]* Israil, grăind, zic: «Unul era Avraam şi au luat ţara, iar noi sîntem mulţi, noaoă ne iaste dată ţara întru moştenire.»

25. Pentr-acêea, zi către dînşii: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci că aţi mîncat cu sînge şi aţi rădicat ochii voştri către idoli şi aţi vărsat sînge, au mai moştina-veţi pămîntul?[407]

26. Că aţi stătut în sabiile voastre şi aţi făcut urîciuni şi cineşi pre muiêrea vecinului său aţi pîngărit, şi veţi să moştinaţi ţara?»

27. Pentr-acêea zi lor: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Viu — eu, că iată că cei ce sînt întru cêle pustii vor cădea de sabie şi ceia ce sînt pre fêţele cîmpurilor se vor da fierilor cîmpurilor spre mîncare şi cei ce sînt pren cetăţi şi cei de pren peştere cu moarte-i voiu răni.

28. Şi voiu da pămîntul în pustiire şi va pieri trufiia tăriei lui; şi se vor pustii munţii lui Israil, pentru că nu va fi nimini să treacă prentr-înşii.

29. Şi vor şti că eu sînt Domnul, deaca voiu da ţara lor în pustiire şi se va pustii pentru urîciunile lor care au făcut.»

30. Şi tu, fecior

Versiunea modernă

să se salveze.

13. Cînd eu îi spun celui drept [şi] acesta s-a încrezut în dreptatea sa, şi va face o nelegiuire, [[şi]] toate actele lui de dreptate vor fi uitate; în nelegiuirea lui, pe care a făcut-o, în aceea va muri.

14. Şi cînd eu îi spun celui necredincios: 'Negreşit vei muri', şi el se va întoarce de la păcatul lui şi va face judecată şi dreptate

15. Şi dă zălogul înapoi şi plăteşte îndărăt ce a jefuit şi umblă după poruncile vieţii, ca să nu facă o nelegiuire, [atunci] negreşit va trăi şi nu va muri.

16. Toate greşelile lui, în care a greşit, vor fi cu totul uitate. Pentru că a făcut judecată şi dreptate, în acestea va trăi.»

17. Şi vor spune fiii poporului tău: «Nu este dreaptă calea Domnului.» Dar această cale a lor nu este dreaptă.

18. Cînd cel drept se întoarce de la dreptatea sa şi va face nelegiuiri, [atunci] va muri în ele;

19. Iar cînd păcătosul se întoarce de la nelegiuirea sa şi face judecată şi dreptate, [atunci] în acestea el va trăi.

20. Asta este ce aţi spus voi: «Nu este dreaptă calea Domnului.» Vă voi judeca pe fiecare după căile lui, casă a lui Israel."

21. Şi a fost într-al doisprezecelea an din robia noastră, într-a douăsprezecea lună, în [ziua] a cincea a lunii: a venit la mine unul care scăpase din Ierusalim, zicînd: „A căzut cetatea."

22. Şi fusese mîna Domnului asupra mea în seara dinainte de a veni el şi îmi dezlegase gura, cînd a venit la mine dimineaţă: iar gura mi-era dezlegată, nu mai putea fi oprită.

23. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

24. „Fiu de om, cei care locuiesc în ţinuturile pustiite din ţara lui Israel spun: «Unul singur era Avraam şi a avut în stăpînire pămîntul, iar noi sîntem mai mulţi, nouă ne-a fost dat pămîntul ca să-l avem în stăpînire.»

25. De aceea, spune-le: «Aşa spune Adonai Domnul: 'Pe sînge veţi mînca şi ochii vi-i veţi ridica spre idolii voştri şi sînge vărsaţi: şi veţi [mai] moşteni ţara?

26. V-aţi sprijinit pe sabia voastrăm aţi făcut spurcăciune şi fiecare l-a pîngărit pe aproapele său: şi veţi [mai] moşteni ţara astfel?'

27. [[De aceea]] spune-le lor: 'Aşa spune Domnul Domn: Viu sînt eu, dacă nu vor cădea de sabie cei din ţinuturile pustiite şi cei de pe faţa cîmpiei vor fi daţi sălbăticiunilor cîmpului şi pe cei din [cetăţile] întărite şi pe cei din grote negreşit îi voi da morţii.

28. Şi voi schimba pămîntul în pustie şi se va stinge sfruntarea acestei tării şi munţii lui Israel vor fi pustiiţi ca să nu [mai] fie străbătuţi.

29. Şi vor şti că eu sînt Domnul; şi le voi face pămîntul o pustie şi va fi pustiit pentru toate urîciunile lor pe care le-au făcut.'»

30. Şi tu, fiu

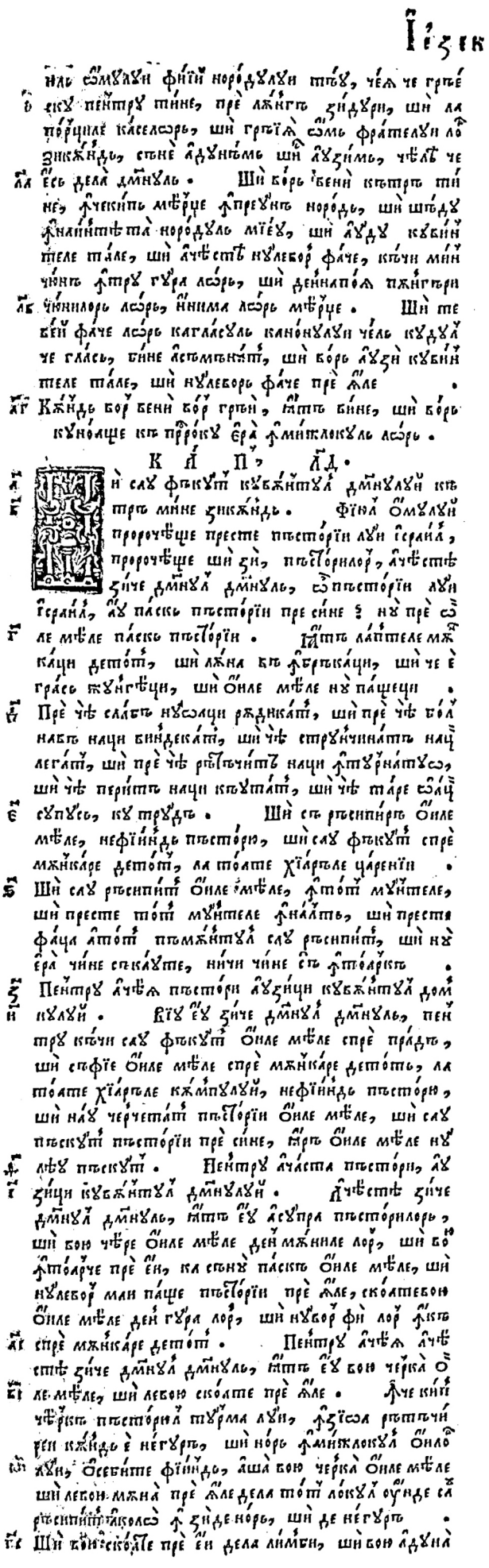

Biblia 1688, p. 559, col. 1

omului, fiii norodului tău ceia ce grăiescu pentru tine pre lîngă ziduri şi la porţile caselor, şi grăiia om fratelui lor zicînd: «Să ne adunăm şi să auzim cêlea ce ies de la Domnul!»,

31. Şi vor veni cătră tine în ce chip mêrge împreună norod. Şi şădu înaintea ta norodul mieu şi audu cuvintele tale, şi acêstea nu le vor face, căci minciună întru gura lor şi denapoia pîngăriciunilor lor inima lor mêrge,

32. Şi te vei face lor ca glasul canonului cel cu dulce glas bine asămănat. Şi vor auzi cuvintele tale, şi nu le vor face pre iale.

33. Cînd vor veni vor grăi: «Iată vine!» şi vor cunoaşte că prorocu era în mijlocul lor".

Cap 34

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, prorocêşte preste păstorii lui Israíl, prorocêşte şi zi păstorilor: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'O, păstorii lui Israíl, au pasc păstorii pre sine? Nu pre oile mêle pasc păstorii?

3. Iată, laptele mîncaţi de tot şi lîna vă îmbrăcaţi. Şi ce e gros jungheaţi, şi oile mêle nu paşteţi.

4. Pre cea slabă nu o aţi rîdicat, şi pre cea bólnavă n-aţi vindecat, şi cea struncinată n-aţi legat. Şi pre cea rătăcită n-aţi înturnatu-o, şi cea pierită n-aţi căutat, şi cea tare o aţi supus cu trudă.

5. Şi să răsipiră oile mêle, nefiind păstoriu, şi s-au făcut spre mîncare de tot la toate hiarăle ţarenii.

6. Şi s-au răsipit oile mêle în tot muntele şi preste tot muntele înalt, şi preste faţa a tot pămîntul s-au răsipit şi nu era cine să caute, nici cine să întoarcă.

7. Pentru acêea, păstori, auziţi cuvîntul Domnului:

8. Viu eu, zice Domnul Domnul, pentru căci s-au făcut oile mêle spre pradă şi să fie oile mêle spre mîncare de tot la toate hiarăle cîmpului, nefiind păstoriu, şi n-au cercetat păstorii oile mêle, şi s-au păscut păstorii pre sine, iară oile mêle nu le-au păscut,

9. Pentru aceasta, păstori, auziţi cuvîntul Domnului:

10. Acêstea zice Domnul Domnul: Iată, eu asupra păstorilor şi voiu cêre oile mêle den mînile lor. Şi voiu întoarce pre ei ca să nu pască oile mêle şi nu le vor mai paşte păstorii pre iale, scoate-voiu oile mêle den gura lor şi nu vor fi lor încă spre mîncare de tot.

11. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: Iată, eu voiu cerca oile mêle şi le voiu scoate pre iale.

12. În ce chip cearcă păstoriul turma lui în zioa rătăcirei, cînd e negură şi nor în mijlocul oilor lui, osebite fiind, aşa voiu cerca oile mêle şi le voiu mîna pre iale de la tot locul unde s-au răsipit acoló în zi de nor şi de negură.

13. Şi voiu scoate pre ei de la limbi şi voiu aduna /

Ms. 45, p. 655-656

omului, fiii nărodului tău — ceia ce grăiesc pentru tine pre lîngă ziduri şi la porţile caselor şi grăia om fratelui lui, dzicînd: «Să ne adunăm şi să auzim cêlea ce ies de la Domnul»;

31. Şi vor veni cătră tine în ce chip mêrge împreună nărod şi şed înaintea ta, nărodul mieu, şi aud graiurile tale şi acêstea nu le vor face, căci minciună — întru gura lor şi denapoia pîngăriciunilor lor inima lor mêrge.

32. Şi te vei face acoló ca glasul canonului cel cu dulce glas, bine *[656/1]* asămănat şi vor audzi cuvintele tale şi nu le vor face pre iale.

33. Cînd va veni, vor grăi: 'Iată vine' şi vor cunoaşte că proroc era în mijlocul lor.»"

Cap 34

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

2. „Fiiul omului, [229]prorocêşte şi dzi păstorilor, prestă păstorii lui Israil: «Acêstea[230] dzice Domnul Domnul: 'O, păstorii lui Israil, au pascu păstorii pre sine? Nu oile ⌊mêle⌋ pascu păstorii?

3. [231]Iată, laptele mîncaţi de tot şi lîna vă îmbrăcaţi şi ce-i gras junghiaţi şi oile mêle nu paşteţi[232].

4. Cea bolnavă n-aţi întăritu-o şi cêea ce rău să află n-aţi făcut cu trup şi cea struncinată n-aţi legatu-o şi cea rătăcită n-aţi înturnatu-o şi cea pierită n-aţi cercatu-o şi cea tare aţi supusu-o cu trudă.

5. Şi să răşchira oile mêle pentru nefiind păstor şi s-au făcut spre mîncare de tot la toate fiarăle ţarinei.

6. Şi să răsipi oile mêle întru toată măgura şi preste tot muntele înalt şi preste faţa a tot pămîntul s-au răsipit şi nu era cela ce cercetează, nici cela ce întoarce.'

7. Pentru acêea, păstori, auziţi cuvîntul Domnului:

8. 'Viu — eu', dzice Domnul Domnul, 'de nu adevărat decît să fie ⌊şi⌋ oile mêle spre pradă şi să să facă oile mêle spre mîncare de tot la toate fiarăle cîmpului, nefiind păstor, şi n-au cercetat păstorii oile mêle şi au păscut păstorii pre sine, iar oile mêle nu le-au păscut.'

9. Pentru aceasta, păstori, audziţi cuvîntul Domnului.

10. Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, — eu asupra păstorilor şi voi cêre oile mêle dentru mîinile lor şi voi înturna pre ei ca să nu pască oile mêle şi nu le vor paşte încă păstorii pre iale. Scoate-voi oile mêle dentru rostul lor şi nu vor fi lor[233] încă spre mîncare de tot.'

11. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu voi cerca oile mêle şi le voi socoti pre iale.

12. În ce chip cearcă păstoriul turma lui, întru dzua rătăcirei, negură-i[234] şi nor în mijlocul oilor lui, osăbite fiind, aşa voi cerca oile mêle şi le voi mîna pre iale de la tot locul unde s-au răsîpit acoló, întru dzi de nor şi de negură.

13. Şi voi scoate pre ei de la limbi şi voi aduna

Ms. 4389, p. 803

de om, feciorii nărodului tău — carii grăiesc pentru tine pre lîngă ziduri şi pre lîngă uşile caselor şi grăiesc cineşi cătră vecinul său şi cătră fratele său, zicînd: «Să ne strîngem să auzim ce cuvînt iaste cela ce iêse den gura Domnului»;[408]

31. Şi vor veni la tine, ca cum vine nărodul; şi va şădea nărodul mieu înaintea ta şi vor auzi cuvintele tale şi nu le vor face, că iaste minciună în gurile lor şi umblă pre urma pîngăriciunilor inimilor lor.

32. Şi vei fi lor ca glasul canonului cel cu dulceaţă, cel tocmit cu glas frumos, şi cuvintele tale le vor asculta, iar nu le vor face.

33. Şi cînd va veni (cêle ce sînt zise mai nainte), vor zice: «Iată că au venit!» şi vor şti că ai fost tu proroc în mijlocul lor."

Cap 34

1. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:[409]

2. [410]„Fecior de om, prorocêşte pentru păstorii lui Israil, prorocêşte şi zi păstorilor acêstea: «Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu: [411]Amar păstorilor lui Israil carii se pasc numai pre dînşii! Dară pre oi au nu le pasc păstorii?

3. Iată că laptele l-aţi mîncat şi cu lîna v-aţi îmbrăcat şi ce au fost gras aţi junghiiat, iar turma mea nu o aţi păscut.

4. Pre cea slabă nu o aţi rădicat şi pre cea bolnavă nu o aţi vindecat şi pre cea struncinată nu o aţi legat şi pre cea *[803/2]* beteagă nu o aţi crescut şi pre cea rătăcită nu o aţi înturnat şi pre cea pierdută nu o aţi căutat, ce le-aţi supus cu sila şi cu osteneală şi le-aţi certat cu biruinţă şi cu badjocorire.

5. Şi oile mêle se-au răsipit pentru că n-au avut păstor şi au fost de mîncarea fierilor cîmpurilor.

6. Şi se-au răsipit oile mêle pren toţi munţii şi au rătăcit pren toate dealurile cêle nalte; şi se-au răsipit oile mêle pre faţa a tot pămîntul şi n-au fost cine să le caute, nici să le întoarcă.[412]

7. Pentr-acêea, o, păstorilor, ascultaţi cuvîntul Domnului:

8. Viu — eu, grăiêşte Adonai Domnul, pentru căci că se-au făcut turma mea în jăfuire şi oile mêle întru mîncarea tuturor fierilor cîmpurilor, pentru că n-au fost păstor, nici n-au cercetat păstorii turma mea, ce au păscut păstorii numai pre dînşii înşişi, iar oile mêle nu le-au păscut.

9. Pentr-acêea, ascultaţi, păstorilor, cuvîntul Domnului:

10. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra păstorilor şi voiu căuta oile mêle den mîinile păstorilor şi-i voiu lepăda de la păstoriia oilor mêle şi nu-mi vor mai paşte păstorii turma, nici pre dînşii înşişi încă nu se vor mai paşte; şi voiu scoate oile mêle den gurile lor şi mai mult nu vor mai fi în mîncarea lor.[413]

11. Că aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu însumi voiu căuta oile mêle şi le voiu cerceta.

12. Cum cercetează păstoriul oile sale, de iaste osebit în mijlocul lor în zioa cêea ce iaste nor şi negură, aşa voiu cerceta oile mêle şi le voiu mîntui de pren toate locure de pre unde se-au răsipit în zioa norului şi a negurei.

13. Şi le voiu scoate de pren năroade şi le voiu strînge

Versiunea modernă

de om, fiii poporului tău [sînt] cei care vorbesc despre tine la ziduri şi în porţile caselor şi vorbesc unul către altul, zicînd: «Să ne adunăm şi să ascultăm [cuvintele] venite de la Domnul»;

31. Ei vin la tine aşa cum se adună un popor şi se aşază dinaintea ta şi ascultă cuvintele tale, şi nu le împlinesc, căci este minciună în gura lor şi inima lor [se ia] după pîngăriri.

32. Şi tu vei fi pentru ei ca sunetul unei lire cu strunele plăcut potrivite şi îţi vor asculta vorbele, dar nu le vor împlini.

33. Şi oricînd va veni, ei vor spune: «Iată, vine»; şi vor şti că era un profet în mijlocul lor."

Capitolul al 34-lea
Păstorii şi oile Domnului

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, proroceşte împotriva păstorilor lui Israel, proroceşte şi spune-le păstorilor: «Aşa spune Domnul Domn: 'O, păstori ai lui Israel, oare se duc păstorii la păscut pe ei înşişi? Nu duc păstorii oile [[mele]] la păscut?

3. Iată: voi mîncaţi laptele şi vă înfăşuraţi cu lîneturile şi o înjunghiaţi pe cea grasă, dar oile Mele nu le duceţi la păscut;

4. Pe cea slabă nu aţi întărit-o, pe cea care are un rău nu aţi vindecat-o, pe cea rănită nu aţi oblojit-o, pe cea rătăcită nu aţi întors-o, pe cea pierdută nu aţi căutat-o, pe cea puternică aţi sleit-o de trudă.

5. Şi s-au risipit oile mele pentru că păstori nu erau şi au ajuns hrană la toate sălbăticiunile cîmpului;

6. Şi s-au răspîndit oile mele pe fiece munte şi pe fiece deal înalt şi pe faţa întregului pămînt s-au răspîndit şi nu era cine să le caute şi nici cine să le întoarcă.

7. De aceea, păstori, ascultaţi cuvîntul Domnului:

8. Viu sînt eu – spune Domnul Domn – cum oile mele au ajuns pradă [[şi]] oile mele au ajuns hrană la toate sălbăticiunile din cîmpie pentru că păstori nu erau şi păstorii nu căutau oile mele şi păstorii se duceau pe ei la păscut, dar oile mele nu le-au dus la păscut,

9. De aceea, păstori,

10. Aşa spune Domnul Domn: Iată: Eu sînt împotriva păstorilor şi îmi voi cere oile din ţările lor şi îi voi întoarce pe ei, ca să nu [mai] păstorească oile mele şi păstorii nu le vor mai duce la păscut; şi îmi voi scoate oile din gura lor şi [ele] nu vor mai fi hrană pentru ei.

11. De aceea aşa spune Domnul Domn: Iată: Eu îmi voi cere oile şi le voi cerceta.

12. Aşa cum păstorul îşi caută turma în ziua cînd este întuneric şi nor, în mijlocul oilor răzleţite, aşa îmi voi căuta oile mele, şi le voi aduce de prin tot locul pe unde au fost împrăştiate în ziua întunericului şi a norului.

13. Şi le voi scoate dintre neamuri şi le voi aduna

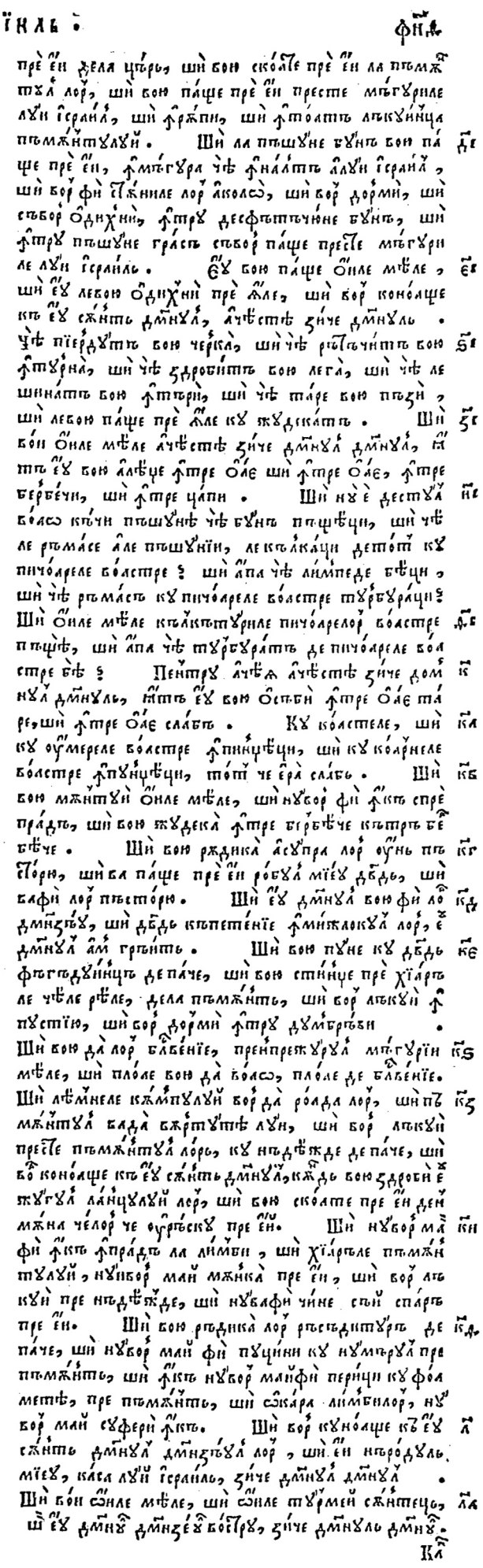

Biblia 1688, p. 559, col. 2

pre ei de la ţări şi voiu scoate pre ei la pământul lor şi voiu paşte pre ei preste măgurile lui Israíl şi în rîpi, şi în toată lăcuinţa pământului.

14. Şi la păşune bună voiu paşte pre ei, în măgura cea înaltă a lui Israíl. Şi vor fi stînile lor acoló, şi vor dormi şi să vor odihni întru desfătăciune bună şi întru păşune grasă să vor paşte preste măgurile lui Israíl.

15. Eu voiu paşte oile mêle şi eu le voiu odihni pre iale şi vor conoaşte că eu sînt Domnul, acêstea zice Domnul.

16. Cea pierdută voiu cerca şi cea rătăcită voiu înturna, şi cea zdrobită voiu lega, şi cea leşinată voiu întări, şi cea tare voiu păzi şi le voiu paşte pre iale cu judecată.

17. Şi voi, oile mêle, acêstea zice Domnul Domnul: Iată eu voiu alêge între oaie şi între oaie, între berbeci şi între ţapi,

18. Şi nu e destul voao. Căci păşunea cea bună păşteaţi şi cêle rămase ale păşunii le călcaţi de tot cu picioarele voastre? Şi apa cea limpede beaţi şi cea rămasă cu picioarele voastre turburaţi?

19. Şi oile mêle călcăturile picioarelor voastre păştea şi apa cea turburată de picioarele voastre bea?'

20. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu voiu osăbi între oaie tare şi între oaie slabă.

21. Cu coastele şi cu umerele voastre împingeaţi şi cu coarnele voastre împungeaţi tot ce era slab.

22. Şi voiu mîntui oile mêle şi nu vor fi încă spre pradă; şi voiu judeca între berbêce cătră berbêce.

23. Şi voiu rîdica asupra lor un păstoriu. Şi va paşte pre ei robul mieu, David, şi va fi lor păstoriu.

24. Şi eu Domnul voiu fi lor Dumnezău. Şi David, căpetenie în mijlocul lor. Eu Domnul am grăit.

25. Şi voiu pune cu David făgăduinţă de pace şi voiu stinge pre hiarăle cêle rêle de la pământ, şi vor lăcui în pustiiu şi vor dormi întru dumbrăvi.

26. Şi voiu da lor blagoslovenie prenprejurul măgurii mêle şi ploaie voiu da voao, ploaie de blagoslovenie.

27. Şi lêmnele cîmpului vor da roada lor şi pământul va da vîrtutea lui şi vor lăcui preste pământul lor cu nădêjde de pace şi vor conoaşte că eu sînt Domnul, cînd voiu zdrobi eu jugul lanţului lor şi voiu scoate pre ei den mîna celor ce urăscu pre ei.

28. Şi nu vor mai fi încă în pradă la limbi şi hiarăle pământului nu-i vor mai mînca pre ei. Şi vor lăcui pre nădêjde şi nu va fi cine să-i spară pre ei.

29. Şi voiu rădica lor răsăditură de pace şi nu vor mai fi puţini cu numărul pre pământ şi încă nu vor mai fi pieriţi cu foametea pre pământ şi ocara limbilor nu vor mai suferi încă.

30. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul Dumnezăul lor şi ei nărodul mieu, casa lui Israíl', zice Domnul Domnul.

31. 'Şi voi, oile mêle şi oile turmei sînteţi, şi eu Domnul Dumnezeul vostru', zice Domnul Domnul»".//

Ms. 45, p. 656-657

pre ei de la ţări şi voi scoate pre ei la pămîn- *[656/2]* tul lor şi voi paşte pre ei preste măgurile lui Israil şi întru rîpi şi întru toată lăcuinţa pămîntului.

14. ⌊Şi⌋ întru păşciune bună voi paşte pre ei întru măgura cea înaltă, Israil, şi vor fi stînele lor acoló şi vor dormi şi să vor odihni întru dăsfătăciune bună şi întru păşciune grasă să vor paşte preste măgurile Israil.

15. Eu voi paşte oile mêle şi eu le voi odihni pre iale ⌊şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul', acêstea⌋ dzice Domnul.

16. Cea pierdută voi cerca şi cea rătăcită voi înturna şi cea zdrobită voi lega şi cea leşinată voi întări şi cea tare voi păzi şi le voi paşte pre iale cu judeţ.

17. Şi voi, oile mêle, acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu voi usăbi între mijlocul oii şi oii, a berbeci şi a ţapi.

18. Şi nu-i dăstul voao căci cea bună păşciune păşteaţi şi cêle rămase a păşciunei le călcaţi de tot cu picioarele voastre? Şi cea aşezată apă beaţi şi cea rămasă cu picioarele voastre turburaţi?

19. Şi oile mêle călcăturile picioarelor voastre să păştea şi cea turburată apă de picioarele voastre bea?'

20. Pentru acêea, acêstea dzice Domnul[235]: 'Iată, eu voi usăbi întru mijlocul a oi tare şi întru mijlocul a oi slabă.

21. Preste coaste şi cu umerile voastre împingeţi şi cu coarnele voastre împungeaţi tot ce era slab.

22. Şi voi mîntui oile mêle şi nu vor fi încă spre pradă şi voi judeca întru mijlocul berbêcelui cătră berbêce.

23. [236]Şi voi scula prestă ei pre un păstor şi va paşte pre ei robul mieu, David, şi va fi lor păstor.

24. Şi eu, Domnul, fi-voi lor Dumnedzău şi David — boiêrin întru mijlocul lor; eu, Domnul, am grăit.

25. Şi voi pune cu el David făgăduinţă de pace şi voi stinge fiarăle rêle de la pămînt şi vor lăcui întru pustiiu şi vor dormi întru dumbrăvi.

26. Şi voi da lor blagoslovenie pren-pregiurul măgurii mêle şi voi da ploaie voao, ploaie de blagoslovenie.

27. Şi lêmnele cîmpului da-vor[237] roada lor şi pămîntul va da vîrtutea lui şi vor lăcui preste pămîntul lor cu nădêjde de pace şi vor cunoaşte că eu-s Domnul, zdrobind eu jugul lanţului lor şi voi scoate pre ei dentru mîna celor ce urăsc pre ei.

28. Şi nu vor mai fi încă întru pradă la limbi şi fiarăle pămîntului, nu încă, nu vor mînca pre ei *[657/1]* şi vor lăcui pre nădêjde şi nu va fi cel ce să-i sparie pre ei.

29. Şi voi rădica lor răsăditură de pace ⌊şi nu încă vor fi puţîni cu numărul prestă pămînt⌋ şi nu încă vor mai fi pieriţi cu foametea prestă pămînt şi ocara limbilor nu vor mai suferi încă.

30. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul, Dumnedzăul lor, şi ei — nărodul mieu, casa Israil, dzice Domnul Domnul.

31. Şi voi, oile mêle şi oi a turmei sînteţi, şi eu — Domnul Dumnedzăul vostru, dzice Domnul Domnul.'»"

Ms. 4389, p. 803-804

de pren ţări şi le voiu aduce la pămîntul lor şi le voiu paşte în munţii lui Israil, în lunci şi în toate cîmpurile ţării.[414]

14. În păşune bună le voiu paşte, şi păşunea lor va fi în munţii cei nalţi ai lui Israil şi frumsêţea lor acoló va fi; şi vor fi staulele lor acoló şi se vor odihni şi vor dormi acoló şi se vor paşte în păşune grasă şi în hrană bună, în munţii lui Israil.

15. Eu voiu paşte oile mêle şi eu le voiu odihni; şi vor înţelêge că eu sînt Domnul, zice Domnul Dumnezeu.

16. Că pre cea pierdută o voiu căuta şi pre cea rătăcită o voiu afla şi pre cea zdrobită o voiu lega şi pre cea slabă o voiu întări şi pre cea mai tare o voiu păzi şi le voiu paşte cu judecată.

17. Iar voi, oile mêle, aceasta grăiêşte Adonai *[804/1]* Domnul: Iată, eu voiu judeca între oi şi între oi, între berbêce şi între ţap.

18. Dară nu vă ajungea voaoă că vă păşteaţi păşune bună? Ce rămăşiţa păşunii voastre voi o aţi călcat cu picioarele şi deaca aţi băut apa cea limpede, iar cîtă au mai rămas voi o aţi turburat,[415]

19. Şi oile mêle cêle călcate de picioarele voastre au păscut şi au băut apa cea turburată de picioarele voastre.

20. Pentr-acêea, acêstea grăiêşte Adonai Domnul asupra voastră: Iată, eu voiu judeca între oile cêle grase şi între cêle nimoaşte,

21. Pentru că cu coastele voastre şi cu spêtele voastre aţi împins şi cu coarnele voastre aţi împuns şi pre toată cea slabă o aţi împins pînă o aţi scos afară şi aţi răsipit oile mêle a tot călătoriul.

22. Ce voiu mîntui oile mêle, şi mai mult nu vor mai fi întru jăfuire, şi voiu judeca între oaie şi între oaie şi între berbêce şi între berbêce;

23. [416]Şi voiu rădica preste dînsele un păstoriu[417] care le va paşte, pre David, robul mieu; acela le va paşte şi acela le va fi păstoriu.[418]

24. Iar eu, Domnul, voiu fi lor în Dumnezeu, şi robul mieu, David, boiêr în mijlocul lor; eu, Domnul, am grăit.

25. [419]Şi voiu pune cu David făgăduinţă de pace şi voiu piêrde fierile cêle rêle de pre pămînt, şi cei ce lăcuiesc în pustie nădăjduindu-se vor dormi în dumbrăvi (prorocêşte, fecior de om, pentru dumbrava Agghévului),

26. Şi voiu da lor blagoslovenie împrejurul muntelui mieu şi voiu trimête ploaie la vrêmea ei şi vor fi ploi de blagoslovenie.

27. Şi va da lemnul cîmpului roada sa şi pămîntul va da vîrtutea sa; şi vor lăcui în ţara lor cu nădêjde în pace şi vor şti că eu sînt Domnul, deaca voiu frînge legăturile jugului lor şi-i voiu mîntui den mîinile celor ce le-au argăţit.[420]

28. Şi de-acii nu vor mai fi în robie, nici fierile pămîntului nu-i va mai mînca, şi vor lăcui cu nădêjde şi nu va mai fi cine să le facă frică.

29. Şi le voiu rădica sădire de pace cu nume şi de-acii nu va mai fi numărul lor puţinel pre pămînt, nici nu vor mai piere de foamete pre pămînt, nici nu vor mai lua ocară de la ţări.

30. Şi vor şti că eu, Domnul, Dumnezeul lor, sînt cu dînşii, zice Adonai Domnul, iar ei casa lui Israil sînt, nărodul mieu.

31. Şi voi, turma mea şi oile păşunei mêle sînteţi, şi eu — Domnul Dumnezeul vostru, *[804/2]* zice Adonai Domnul.'»"

Versiunea modernă

de prin ţări şi le voi aduce la pămîntul lor şi le voi paşte pe munţii lui Israel şi în văi şi în fiece loc locuit al pămîntului.

14. [[Şi]] pe pajişte bună le voi paşte, iar stînile lor vor fi pe muntele cel înalt al lui Israel: acolo se vor culca şi acolo se vor odihni, în bună desfătare şi vor paşte pe pajişte grasă, pe munţii lui Israel.

15. Eu îmi voi paşte oile şi eu le voi da odihnă [[şi vor şti că eu sînt Domnul, astea le]] spune Domnul:

16. O voi căuta pe cea pierdută şi o voi întoarce pe cea rătăcită şi o voi obloji pe cea lovită şi o voi întări pe cea slăbită şi o voi păzi pe cea tare şi le voi paşte cu judecată.'

17. Iar [pentru] voi, oilor, aşa spune Domnul Domn: 'Iată: Eu voi despărţi între o oaie şi [altă] oaie, între berbeci şi ţapi.

18. Şi nu v-a fost de ajuns că păşteaţi pe o pajişte bună, ci bătătoreaţi cu picioarele voastre ce a mai rămas din pajişte; şi că beaţi apa aşezată, ci o şi tulburaţi cu picioarele voastre pe cea rămasă.

19. Şi oile mele păşteau ce stătuse sub talpa picioarelor voastre şi beau apa cea tulburată de picioarele voastre.'

20. De aceea, aşa spune Domnul Domn: 'Iată: Eu voi despărţi între o oaie tare şi o oaie slabă.

21. Şi împingeaţi cu coastele şi cu umerii voştri şi împungeaţi cu coarnele voastre şi o apăsaţi pe cea slăbită.

22. Şi îmi voi mîntui oile şi nu vor mai fi [bune] de pradă şi voi judeca între berbec şi berbec.

23. Şi voi ridica deasupra lor un singur păstor şi le va păstori robul meu, David, şi va fi păstorul lor.

24. Şi eu, Domnul, le voi fi lor ca Dumnezeu şi David [va fi] mai-mare între ei. Eu, Domnul, am vorbit.

25. Şi voi face cu David legămînt de pace şi voi stîrpi sălbăticiunile rele din ţară şi vor locui în pustie şi vor dormi în păduri.

26. Şi îi voi aşeza jur-împrejurul muntelui Meu; şi le voi da ploaia, ploaia binecuvîntării.

27. Şi pomii cei din cîmpie îşi vor da fructele şi pămîntul îşi va da tăria şi [ei] vor locui pe pămîntul lor în nădejdea păcii şi vor şti că eu sînt Domnul atunci cînd eu le zdrobesc jugul; şi îi voi scoate din mîna celor ce i-au robit.

28. Şi nu vor mai fi prădăciune pentru neamuri; şi vor locui în nădejde şi nu va mai fi cine să-i înspăimînte.

29. Şi voi ridica pentru ei copac de pace [[şi nu vor fi puţini la număr pe pămînt]] şi nu vor mai muri de foame în ţară şi nu vor mai fi ocara neamurilor.

30. Şi vor şti că eu sînt Domnul, Dumnezeul lor, şi ei [sînt] poporul meu, casa lui Israel, spune Domnul Domn.

31. Oile mele sînteţi şi oile păstorului meu, şi eu [sînt] Domnul, Dumnezeul vostru, spune Domnul Domn.'»"

Biblia 1688, p. 560, col. 1

К А П. ЛЄ.

1 Ши сѫ фъкѫт кѫвынтѫ дмнзлуй кътрѣ мине зикынд.
2 Фиюл омулуй, ынтоарче фаца та преste мъгура сиир, ши проорочеще преste ея.
3 Ши зи ей, аѣстиа зиче дмнзл дмнзл, иатъ еѫ асупра та мъгуре сиире, ши вою фи нде мынэ мя преste тине, ши тебою да пустие, ши
4 тебей пустиѣ. Ши четъциле тале пустиѣ вор фаче, ши тѫ пустие вей фи, ши вей
5 кѫноаще кътрѣ еѫсь дмнзл. Пентрѫ кътрѣ фиинд тѫ врѣжмѣшь вѣчникъ, ши ай шъзѫт ла ка
6 са луй израиль, кѫ виклешуг, фмжна врѣжмѣшилор сабией, фврѣмя стрмбътъцуй ла чѣле де
7 апои. Пентрѫ аѣа зиче дмнзл, де нѫ инфи греши фсынце, ши сынцеле тебе гони
8 пре тине. Ши вою да мъгура сиире, спре пустиире, ши пустиинъ, ши вою пиърде дела ѻ оамени, ши добитоаче.
9 Ши вою фпля де рънициуй тъи дѣлуриле тале, ши въниле тале, ши фтрѫ тоате кѫмпуриле тале, рънициѫ сабиа
10 вор къдя фтрѫ тине. Пустиетате вѣчникъ тебою фаче, ши четъциле тале нѫ вор
11 май лъкуи фкъ, ши вор кѫноаще кътрѣ еѫ сынъ дмнзл. Пентрѫ кѫчи аи зис тѫ чѣле доао лимбе, ши
12 чѣле доао църи, але мѣле вор фи, ши вою моще ни пре але, ши дмнзл аколо аисте. Пентрѫ
13 аѣа зиче дмнзл дмнзл, ши вою фаче цие дупъ врѣжмъшиа та, ши мъвою кѫноаще
14 цие, кынд тебою жудека. Ши вей кѫноаще кътрѣ еѫсь дмнзл, аузитам глсѫ блестемилор
15 тале, кѫчи аи зис мъгуриле луй израиль, пустие сѫ дат ноао спре мынкаре. Ши аи грѣит
16 маре асупра мя, кѫ гура та, ши еѫ ам аузит. Пентрѫ аѣа зиче дмнзл дмнзл, фтрѫ
17 веселиа пъмынтулуй, пустиа вою фаче престине. Ачекиа тей весели, ла мощенире касий луй
18 израиль, кѫчи сѫ стинсѫ, аша вою фаче престине, пустие вей фи мъгурь сиире, ши толатъ идѫ
19 меа ва пери де тот, ши вор кѫноаще кътрѣ еѫсь дмнзл дмнзъ лор.

К А П. ЛЅ.

1 Ши тѫ фиюл омулуй проорочеще преste мъгуриле луй израиль, ши зи мынцило
2 луй израиль, аузи кувынтул дмнзлуй. Аѣа зиче дмнзл дмнзл, пентрѫ кѫчи аузи асупра воастрь врѣжмѣшул, вине е пустиири вѣчниче, спре мощенири
3 ноао нисѫ фкѫт. Пентрѫ аѣа проорочеще ши зи, аѣа зиче дмнзл, пентрѫ кѫчи
4 вацъ нечинстит вои, ши вацъ вѫржут вои де кътрѣ лимбиле, чѣле депрепрежурѣ бострѫ, ка стъпынъ вои спре мощенире, челорлалте лимби, ши
5 вацъ сынт, ши вацъ фъкут граю ла лимбе, ши сокарь ла лимби. Пентрѫ аѣа мъгуриле луй израиль, аузиць кувынтул дмнзлуй, аѣа
6 зиче дмнзл дмнзл, мъгурило, ши дѣлуриле, ши пъраеле, ши вънеле, ши челе пустиинте, ши сынце,
7 ши четъцилор челе пъръсите, кареле сѫ фъкѫ

Cap 35

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului către mine zicînd:
2. „Fiiul omului, întoarce faţa ta preste măgura Siír şi prorocêşte preste ea.
3. Şi zi ei: «Acêstea zice Domnul Domnul: ‘Iată eu sînt asupra ta, măgură Siír, şi voiu întinde mîna mea preste tine şi te voiu da pustie şi te vei pustii.
4. Şi în cetăţile tale pustietate voiu face şi tu pustie vei fi şi vei cunoaşte că eu-s Domnul.
5. Pentru că fiind tu vrăjmaşă vêcinică şi ai şăzut la casa lui Israíl cu vicleşug în mîna vrăjmaşilor sabiei, în vrêmea strîmbătăţii la cêle de apoi,
6. Pentru acêea, viu eu, zice Domnul, de nu ai fi greşit în sînge şi sîngele te va goni pre tine.
7. Şi voiu da măgura Siír spre pustiire şi pustiită şi voiu pîerde de la ea oameni şi dobitoace.
8. Şi voiu împlea de răniţii tăi dealurile tale şi văile tale şi întru toate cîmpurile tale răniţi cu sabiia vor cădea întru tine.
9. Pustietate vêcinică te voiu face şi cetăţile tale nu să vor mai lăcui încă. Şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.
10. Pentru căci ai zis tu: Cêle doao limbi şi cêle doao ţări ale mêle vor fi şi voiu moşteni pre iale. Şi Domnul acoló iaste,
11. Pentru acêea, viu eu, zice Domnul Domnul, şi voiu face ţie după vrăjmăşiia ta. Şi mă voiu cunoaşte ţie, cînd te voiu judeca.
12. Şi vei cunoaşte că eu-s Domnul. Auzit-am glasul blestemilor tale, căci ai zis: Măgurile lui Israíl pustie s-au dat noao spre mîncare!
13. Şi ai grăit mare asupra mea cu gura ta şi eu am auzit’.
14. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: ‘Întru veseliia pămîntului pustie voiu face pre tine.
15. În ce chip te-ai veselit la moştenirea casii lui Israíl, căci s-au stinsu, aşa voiu face pre tine. Pustie vei fi, măgură Siír, şi toată Iduméa va pieri de tot. Şi vor cunoaşte că eu-s Domnul Dumnezăul lor!’»”

Cap 36

1. „Şi tu, fiiul omului, prorocêşte preste măgurile lui Israíl şi zi munţilor lui Israíl:
2. «Auziţi cuvîntul Domnului. Acêstea zice Domnul Domnul: ‘Pentru căci au zis asupra voastră vrăjmaşul: Bine e, pustiiri vêcinice spre moşteniri noao ni s-au făcut!,
3. Pentru acêea, prorocêşte şi zi: Acêstea zice Domnul: Pentru căci v-aţi necinstit voi şi v-aţi urît voi de către limbile cêle de prenprejurul vostru, ca să fiţi voi spre moştenire celoralalte limbi şi v-aţi suit şi v-aţi făcut graiu la limbă şi ocară la limbi,
4. Pentru acêea, măgurile lui Israíl, auziţi cuvîntul Domnului. Acêstea zice Domnul Domnul măgurilor şi dealurilor, şi pîraielor, şi văilor, şi celor pustiite şi stinse, şi cetăţilor celor părăsite carele s-au făcut /

Ms. 45, p. 657

Cap 35

1. Şi s-au făcut cuvîntul Domnului către mine, dzicînd:
2. „Fiiu omului, întoace faţa ta prestă măgura Siir şi prorocêşte prestă ea.
3. Şi dzi ei: «Acêstea dzice Domnul Domnul: ‘Iată, eu — prestă tine, măgură Siir, şi voi întinde mîna mea prestă tine şi te voi da pustii şi te vei pustii.
4. Şi ⌊întru⌋ cetăţile tale pustietate voi face şi tu pustii vei fi şi vei cunoaşte că eu-s Domnul.
5. Pentru a te face tu vrăjmaş[238] vêcinic şi ai şezut la casa lui Israil cu vicleşug, întru mîna vrăjmaşilor sabiei, în vrêmea strîmbătăţii, la cêle mai de apoi.

6. Pentru acêea, viu — eu’, dzice Domnul Domnul, ‘de nu adevărat la sînge ai greşit şi sîngele te va goni pre tine.

7. Şi voi da măgura Siir spre pustiiu şi pustiit şi voi pîrde de la el oameni şi dobitoace.

8. Şi voi împlea de răniţii tăi dealurile tale[239] şi văile tale şi întru toate cîmpurile tale răniţi cu sabiia vor cădea întru tine.
9. Pustietate vêche pune-voi pre tine, cetăţile tale nu să vor mai lăcui încă şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.
10. Pentru că ai dzis tu: ‘Cêle doao limbi şi cêle doao ţări ale mêle vor fi şi voi moşteni pre iale şi Domnul acoló iaste.
11. Pentru acêea, viu — eu’, dzice Domnul Domnul, ‘şi voi face ţie după vrajba ta şi mă voi cunoaşte ţie cînd te voi judeca.

12. Şi vei cunoaşte că eu-s Domnul, audzit-am glasul blăstămelor tale, căci ai dzis: ‘Măgurile Israil pustiite noao s-au dat spre mîncare de tot.

13. Şi ai grăit mare asupra mea cu gura ta şi eu am audzit.
14. ⌊Pentru acêea⌋, acêstea dzice Domnul Domnul: ‘Întru veseliia pămîntului *[657/2]* pustii voi face pre tine.
15. În ce chip te-ai veselit la moştenirea casei Israil, căci s-au stinsu, aşa voi face pre tine; pustie vei fi, măgura Siir, şi toată Iduméa va pieri de tot şi vor cunoaşte că eu-s Domnul ⌊Dumnedzău lor⌋.’»”.

Cap 36

1. „Şi tu, fiiul omului, prorocêşte prestă măgurile lui Israil şi dzi: «Munţilor lui Israil, audziţi cuvîntul Domnului.
2. [240]Acêstea dzice Domnul Domnul: ‘Pentru care lucru au dzis prestă voi vrăjmaşul: ‘Bine-i, pustii vêcinice spre ţinêre noao ni s-au făcut.’»

3. Pentru acêea, prorocêşte şi zi: «Acêstea zice Domnul Domnul: ‘Pentru a ne ruşina noi şi a ne urî noi de către limbile cêle de pren-pregiurul nostru, ca să fiţi voi spre ţinêre celoralalte limbi, şi v-aţi suit şi v-aţi făcut graiu la limbă şi ocară la limbi.’

4. Pentru acêea, măgurile Israil, audziţi cuvîntul Domnului. Acêstea zice Domnul Domnul măgurilor şi dealurilor şi pîraielor şi văielor şi celor pustiite şi stinse şi cetăţilor celor părăsite carele s-au făcut

Ms. 4389, p. 804-805

Cap 35

1. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:[421]

2. „Fecior de om, întoarce faţa ta către muntele Seírului şi prorocêşte pentru dînsul şi zi lui:
3. «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra ta, muntele Seírului, şi voiu întinde mîna mea asupra ta şi te voiu da în pustiire şi te vei pustii.
4. Cetăţile tale le voiu pustii şi tu vei fi pustiiu şi vei pricêpe că eu sînt Domnul.
5. Pentru căci că au fost întru tine vrăjmăşie vêcinică şi ai aciurat asupra casei lui Israil cu mînă de sabie vrăjmăşască în vrêmea răotăţii lor şi în vrêmea năcazului or[422] cel de săvîrşit.[423]
6. Pentr-acêea, viu — eu, zice Adonai Domnul, că de n-ai fi nici greşit în sînge, iar sîngele te va goni, că pre sîngele tău l-ai urît, sîngele tău te va goni şi de rudeniile tale vei fi urît şi voiu scula pre dînşii ostaşi asupra ta.
7. Şi muntele Seírului îl voiu pune pustiiu şi în pustiire [8] şi voiu pîrde dentr-însul oamenii şi dobitoacele
8. Şi pre călători şi pre pedestraşi şi voiu umplea dealurile tale şi văile tale de ucişi şi pre toate cîmpurile tale vor cădea întru tine cei răniţi de sabie.
9. Şi te voiu pune pustiiu în veac şi cetăţile vor fi nesălăşluite; şi vei înţelêge că eu sînt Domnul Dumnezeu.[424]
10. Pentru că ai zis: ‘Amîndoaoă limbile şi amîndoaoă ţările ale mêle vor fi’, iar acoló iaste Domnul.

11. Drept acêea, viu — eu, grăiêşte Adonai Domnul, că voiu face ţie după vrăjmăşiia ta şi după rîmna ta carea ai făcut avînd mînie pre dînşii şi te voiu face de mă vei cunoaşte pentru acêlea cînd te voiu judeca.
12. Şi vei şti că eu, Domnul, am auzit glasul tuturor hulelor tale cêle ce ai grăit pentru munţii lui Israil şi ai zis: ‘Munţii lui Israil cei nalţi şi vêcinici sînt daţi noaoă întru înghiţire.’[425]
13. Şi foarte ai strigat cu gura ta pînă la mine şi ai înmulţit cuvintele pînă la mine, care eu le-am auzit.
14. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Face-te-voiu pustiiu întru veseliia a tot pămîntul în veac.

15. Cum te-ai veselit asupra moştenirei casei lui Israil, pentru căci au pierit, aşa voiu face ţie: fi-vei întru pustiire, muntele Seírului, şi toată Iduméa *[805/1]* se va conceni şi vor şti că eu sînt Domnul Dumnezeul lor.»

Cap 36

1. Şi tu, fecior de om, prorocêşte asupra feciorilor lui Israil şi zi: [426]«Munţii lui Israil, ascultaţi cuvîntul Domnului:[427]
2. Acêstea grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci au zis vrăjmaşul asupra voastră: ‘Bine li se-au făcut, spre pustiire vêcinică sînt daţi noaoă întru moştinare!’,

3. Pentr-acêea prorocêşte, zicînd: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci că aţi fost voi în piericiune în toate limbile şi pentru căci aţi fost de ocară întru toţi cei denprejurul vostru, ca să fiţi voi întru ţinêrea tuturor altor ţări şi să fiţi de mustrare în gure limbilor şi în ocara ţărîlor,

4. Pentr-acêea voi, munţii lui Israil, auziţi cuvîntul Domnului: Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu munţilor şi dealurilor şi văilor şi luncilor şi cîmpurilor şi celor pustii şi celor pierite şi cetăţilor celor surpate care au fost

Versiunea modernă

Capitolul al 35-lea
Profeţie împotriva muntelui Seir

1. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, întoarce-ţi chipul spre muntele Seir şi proroceşte împotriva lui
3. Şi zi: «Aşa spune Domnul Domn: ‘Iată, eu [sînt] împotriva ta, munte Seir, şi îmi întind mîna asupra ta şi te schimb în pustiu şi vei fi pustiit.
4. Şi voi face o pustie [[în]] cetăţile tale şi tu vei fi pustiu. Şi vei şti că eu sînt Domnul.
5. Pentru că ai fost duşman pe vecie şi te-ai aşezat cu viclenie împotriva casei lui Israel, cu mîna duşmanilor cu sabie, la vremea nelegiuirii, la capăt,

6. De aceea, Viu sînt eu, spune Domnul Domn, dacă ai greşit pînă la sînge, chiar sîngele te va urmări.

7. Şi voi schimba muntele Seir în pustiu şi o pustiire şi voi nimici de pe el om şi dobitoace

8. Şi voi umple de [oameni] loviţi înălţimile tale şi văile tale şi în toate cîmpiile tale cei loviţi de sabie vor cădea în tine.
9. În pustie veşnică te voi preface şi cetăţile tale nu vor mai fi locuite nicicînd. Şi vei şti că eu sînt Domnul.
10. Pentru că ai spus: Cele două neamuri şi cele două ţări ale mele vor fi şi le voi avea moştenire, şi Domnul era acolo,
11. De aceea, Viu sînt eu, spune Domnul, voi face cu tine după [voia] duşmanului tău şi mă voi face cunoscut ţie cînd te voi judeca;

12. Şi vei şti că eu sînt Domnul. Ţi-am auzit glasul ocărilor, cînd spuneai: Munţii pustii ai lui Israel ne-au fost daţi pentru hrană;

13. Şi te-ai semeţit împotriva mea cu gura ta: Eu am auzit.

14. [[De aceea]] aşa spune Domnul:

15. Pustiu vei fi, munte Seir, şi toată Idumeea va fi nimicită; şi vei şti că eu sînt Domnul [[Dumnezeul lor]].’»”

Capitolul al 36-lea
Profeţie pentru munţii lui Israel

1. Iar tu, fiu de om, proroceşte împotriva munţilor lui Israel şi spune-le munţilor lui Israel: „Ascultaţi cuvîntul Domnului:
2. «Aşa spune Domnul Domn: ‘Pentru că duşmanul a zis împotriva ta: Ai, pustiurile din totdeauna au ajuns în stăpînirea noastră’,

3. De aceea proroceşte şi spune: ‘Aşa spune Domnul Domn: Pentru că aţi fost înjosiţi şi aţi fost urîţi de cei dimprejurul vostru ca să fiţi în stăpînirea celorlalte neamuri şi aţi ajuns batjocură pentru limbă şi ocară pentru neamuri,

4. De aceea, munţi ai lui Israel, ascultaţi cuvîntul Domnului: Aşa spune Domnul către munţi şi către dealuri şi către văi şi către torente şi către [locurile] pustiite şi către [locurile] nimicite şi către cetăţile cele părăsite care au ajuns

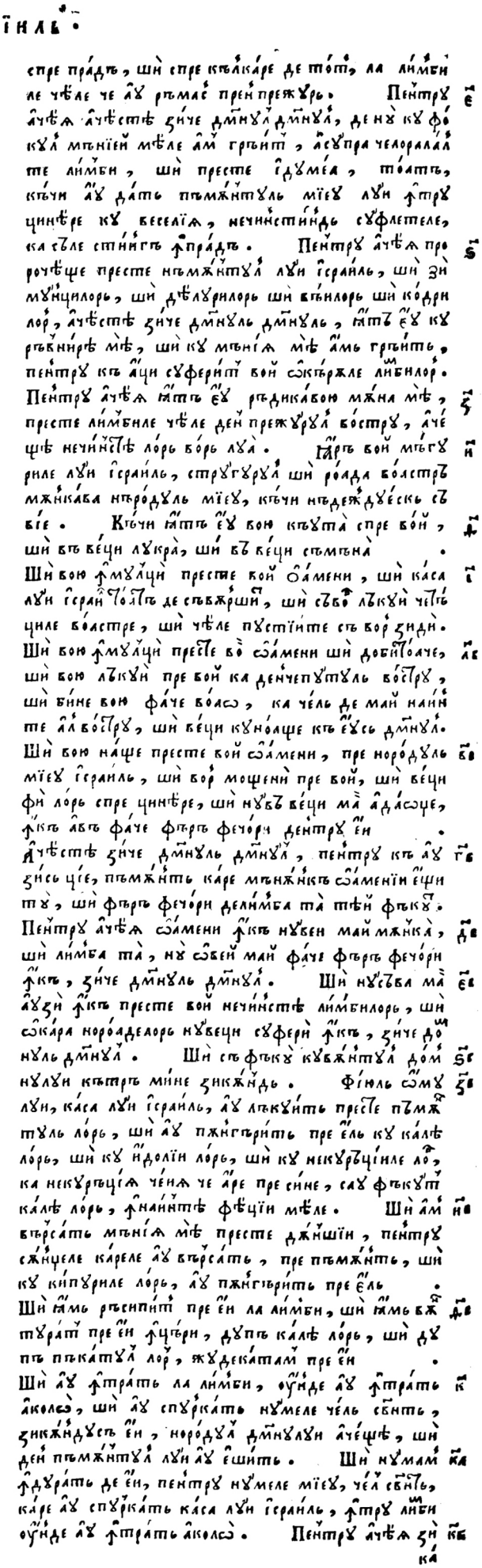

Biblia 1688, p. 560, col. 2

spre pradă şi spre călcare de tot la limbile cêle ce au rămas prenprejur,

5. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: De nu cu focul mîniei mêle am grăit asupra celoralalte limbi şi preste Iduméa toată, căci au dat pămîntul mieu lui întru ţinêre cu veseliia, necinstind sufletele ca să le stingă în pradă,

6. Pentru acêea, prorocêşte preste pămîntul[23] lui Israíl şi zi munţilor şi dealurilor, şi văilor, şi codrilor: Acêstea zice Domnul Domnul: Iată eu cu rîvnirea mea şi cu mîniia mea am grăit, pentru că aţi suferit voi ocărîle limbilor.

7. Pentru acêea, iată eu rădica-voiu mîna mea preste limbile cêle denprejurul vostru, aceştia necinstea lor vor lua.

8. Iară voi, măgurile lui Israíl, strugurul şi roada voastră mînca-va nărodul mieu, căci nădejduiesc să vie.

9. Căci iată eu voiu căuta spre voi şi vă veţi lucra şi vă veţi sămăna.

10. Şi voiu înmulţi preste voi oameni şi casa lui Israil toată desăvîrşit. Şi să vor lăcui cetăţile voastre şi cêle pustiite să vor zidi.

11. Şi voiu înmulţi preste voi oameni şi dobitoace. Şi voiu lăcui pre voi ca de-nceputul vostru şi bine voiu face voao, ca cel de mai nainte al vostru. Şi veţi cunoaşte că eu-s Domnul.

12. Şi voiu naşte preste voi oameni, pre norodul mieu Israíl, şi vor moşteni pre voi şi veţi fi lor spre ţinêre şi nu vă veţi mai adaoge încă a vă face fără feciori dentru ei.'

13. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Pentru că au zis ţie: Pămînt care mănîncă oamneii eşti tu şi fără feciori de limba ta te-ai făcut,

14. Pentru acêea, oameni încă nu vei mai mînca şi limba ta nu o vei mai face fără feciori încă, zice Domnul Domnul.

15. Şi nu să va mai auzi încă preste voi necinstea limbilor şi ocara noroadelor nu veţi suferi încă', zice Domnul Domnul»".

16. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

17. „Fiiul omului, casa lui Israíl au lăcuit preste pămîntul lor şi au pîngărit pre el cu calea lor şi cu idolii lor şi cu necurăţiile lor. Ca necurăţiia ceiia ce are pre sine s-au făcut calea lor înaintea fêţii mêle.

18. Şi am vărsat mîniia mea preste dînşii, pentru sîngele carele au vărsat pre pămînt şi cu chipurile lor au pîngărit pre el,

19. Şi i-am răsipit pre ei la limbi şi i-am vînturat pre ei în ţări. După calea lor şi după păcatul lor judecat-am pre ei.

20. Şi au întrat la limbi unde au întrat acoló şi au spurcat numele cel svînt, zicîndu-să ei: «Norodul Domnului aceştia şi den pămîntul lui au ieşit».

21. Şi nu m-am îndurat de ei, pentru numele mieu cel svînt, care au spurcat casa lui Israíl întru limbi unde au întrat acoló.

22. Pentru acêea, zi //

Ms. 45, p. 657-658

spre pradă şi spre călcare de tot la cêle ce au rămas limbi pren-pregiur.

5. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: De nu întru focul mîniei mêle am grăit, preste cêlealalte limbi şi preste Iduméa toată, căci au dat pămîntul mieu şie întru ţinêre cu veselie, necinstind sufletile, ca să le stingă întru pradă.

6. Pentru acêea, prorocêşte preste pămîntul lui Israil şi zi munţilor, şi dealurilor, şi văilor, şi codrilor: Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu cu rîvnirea mea şi cu mîniia mea am grăit, pentru că aţi suferit voi ocările limbilor.

7. Pentru acêea, iată, eu rădica-voi mîna mea preste limbile cêle împregiurul vostru, aceştia necinstea lor vor lua.

8. Iară voi, măgurile Israil, strugurul şi roada voastră mînca-va nărodul mieu, căci nădăjduiesc a venirea.

9. Căci iată, eu, căuta-voi spre voi şi veţi omorî-vă şi veţi răsipi-vă.

10. Şi voi înmulţi preste voi oameni ⌊şi⌋ toată casa Israil desăvîrşit şi să vor lăcui cetăţile ⌊voastre⌋ şi cêle pustiite să vor zidi.

11. Şi voi înmulţi *[658/1]* preste voi oameni şi dobitoace şi voi lăcui pre voi ca cel de-nceput al vostru şi bine voi face voao, ca acel dentîi al vostru, şi veţi cunoaşte că eu-s Domnul.

12. Şi voi naşte preste voi oameni pre nărodul mieu, Israil, şi vor moşteni pre voi şi veţi fi lor spre ţinêre şi nu veţi mai adaoge încă a vă face fără[241] ficiori dentru ei.'»

13. «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Pentru care au dzis ţie: 'Mistuind oameni eşti tu şi fără ficiori de la limba ta te-ai făcut.'

14. Pentru acêea, oameni nu încă vei mai mînca şi limba ta nu o vei mai face fără ficiori încă', dzice Domnul Domnul.

15. Şi nu să va audzi, nu încă, preste voi necinstea limbilor şi ocara năroadelor nu veţi suferi, nu încă', dzice Domnul Domnul.»"

16. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

17. „Fiiul omului, casa Israil au lăcuit prestă pămîntul lor şi au pîngărit pre ea cu calea lor, ⌊şi cu chipurile lor⌋, şi cu necurăţiile lor. Şi[242] după necurăţiia ceea ce are pre sine s-au făcut calea lor înaintea fêţii mêle.

18. Şi am vărsat mîniia mea prestă înşii pentru sîngele carele au vărsat prestă pămînt şi cu chipurile lor au pîngărit pre ea.

19. Şi i-am răsipit pre ei la limbi şi i-am vînturat pre ei în ţări, după calea lor şi după păcatul lor judecat-am pre ei.

20. [243]Şi au întrat la limbi unde au întrat acoló şi au spurcat numele cel sfînt, dzicîndu-să ei: «Nărod al Domnului, aceştia, şi dentru pămîntul lui au ieşit.»

21. Şi m-am scumpit pentru ei, pentru numele mieu cel sfînt, carele au spurcat casa Israil întru limbi, unde au întrat acoló.

22. Pentru acêea, dzi

Ms. 4389, p. 805

bătute şi călcate de ţările care au fost rămase împrejurul lor.

5. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: De vrême ce am grăit în focul rîmnei mêle pentru cêlealalte ţări şi pentru toată Iduméea, căci au dat moştenirea mea lor întru moştenire cu veselie den toată inima şi cu tot sufletul ca să o piiarză cu oştirea.[428]

6. Pentr-acêea prorocêşte asupra ţării lui Israil şi zi munţilor şi dealurilor şi cîmpurilor şi luncilor: Acêstea grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu am grăit în rîvna mea şi în urgiia mea în locul badjocurii carea aţi luat de la limbi.

7. Pentr-acêea, acêstea grăiêşte Domnul: Iată, eu voiu rădica mîna mea asupra limbilor cêle de prenprejurul vostru şi aşa vor lua ocara lor.

8. Iar vinurile voastre şi roadele voastre, munţilor lui Israil, le vor mînca năroadele mêle, Israil, că au nădêjde să vie.

9. Că iată, eu — asupra voastră şi voiu căuta spre voi şi vă veţi ara şi vă veţi sămăna.

10. Şi voiu înmulţi oamenii întru voi şi toată casa[429] lui Israil pînă în sfîrşit şi se vor sălăşlui cetăţile şi cêle pustii se vor îngrădi.[430]

11. Şi pre voi vă voiu umplea de oameni şi de dobitoace, şi se vor înmulţi şi vor crêşte, şi-i voiu face de vor lăcui întru *[805/2]* voi ca şi mai denainte şi voiu face voaoă bine ca şi în anii cei[431] mai denainte de voi; şi veţi înţelêge că eu sînt Domnul.

12. [432](Şi voiu aduce pre voi oameni, pre nărodul mieu, pre Israil, şi vor moştina moştinare pre voi; şi veţi fi lor întru moştinare şi mai mult nu veţi mai adaoge să fiţi fără de dînşii.)

13. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Pentru căci că au zis pentru voi: 'Tu eşti ţara carea mănînci oamenii şi eşti fără de feciori den pămîntul tău',

14. Pentr-acêea, de acum înainte nu vei mai mînca oamenii şi ţara ta nu te va mai face fără de feciori, zice Domnul Dumnezeu.

15. Nici nu se va mai auzi întru tine ocară omenească şi badjocoriri de ţări nu veţi mai purta şi ţara ta mai mult nu va mai fi fără de feciori, zice Domnul Dumnezeu.»"[433]

16. Şi fu cătră mine cuvîntul Domnului, zicînd:

17. „Fecior de om, casa lui Israil se-au sălăşluit în ţara sa şi o au pîngărit în căile lor şi cu idolii lor şi cu necurăţiile lor; şi după necurăţiia ceiia ce şădea în necurăţiia ei au fost calea lor înaintea fêţei mêle.

18. Şi am vărsat urgiia mea pre dînşii pentru sîngele care l-au vărsat pre pămînt şi l-au spurcat cu idolii lor.

19. Şi i-am răsipit pren limbi şi i-am vînturat pren ţări, după căile lor şi după meşteşugurile lor i-am judecat.

20. [434]Şi au întrat în ţările în care se-au băgat acoló şi au spurcat numele mieu cel sfînt cînd au zis ei pentru dînşii: «Acesta iaste nărodul Domnului şi au ieşit den ţara[435] lui.»

21. Şi i-am apărat pentru numele mieu cel sfînt care l-au spurcat casa lui Israil în ţări în care au întrat.[436]

22. Pentr-acêea, zi

Versiunea modernă

de pradă şi părăduială pentru neamurile rămase împrejur.

5. De aceea aşa spune Domnul Domn: În focul mîniei mele am vorbit împotriva celorlalte neamuri şi împotriva Idumeei întregi, pentru că şi-au dat lor înşişi pămîntul meu, să-l stăpînească în veselie, nepunînd preţ pe vieţi, să[-l] nimicească [făcîndu-l] pradă.

6. De aceea proroceşte împotriva pămîntului lui Israel şi spune către munţi şi către văi şi către torente şi către văi împădurite: Aşa spune Domnul: Iată, eu am vorbit în ardoarea mea şi în mînia mea, pentru că aţi purtat asupra voastră ocările neamurilor.

7. De aceea, eu voi îmi voi ridica mîna împotriva neamurilor dimprejurul vostru; ei îşi vor purta ocara.

8. Iar strugurii tăi şi roadele tale, munţi ai lui Israel, le va mînca poporul meu, pentru că ei se apropie să vină.

9. Căci iată: Eu [sînt] înspre voi şi voi veghea asupra voastră şi veţi fi arăţi şi semănaţi.

10. Şi voi spori din voi oamenii [[şi]] toată casa lui Israel pînă la capăt, şi cetăţile [[voastre]] vor fi locuite şi [ţinutul] pustiit va fi [loc de] zidire.

11. Şi voi spori din voi oameni şi dobitoace şi vă voi aşeza să locuiţi ca la începuturile voastre şi vă voi face bine, aşa cum [era] pentru voi mai înainte. Şi veţi şti că eu sînt Domnul.

12. Şi voi aduce pe lume din voi oameni, poporul meu Israel, şi ei vă vor moşteni şi voi le veţi fi în stăpînire; şi nu veţi mai fi sterpi din pricina lor.

13. Aşa spune Domnul Domn: Pentru că ţi-ai spus: Fiindcă [ţara ta] mistuie oameni şi a ajuns stearpă de neamurile tale,

14. De aceea nu vei mai mînca nicidecum oameni şi neamul tău nu va mai fi sterp, spune Domnul Domn.

15. Şi nu va mai fi auzită nici o ocară a neamurilor asupra voastră şi nu veţi mai purta batjocurile neamurilor, spune Domnul Domn.'»"

16. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

17. „Fiu de om, casa lui Israel locuieşte pe pămîntul lor şi îl pîngăresc cu calea [pe care merg] ei şi cu idolii lor şi cu necurăţeniile lor; şi calea lor [[şi cu idolii lor]] a fost dinaintea mea ca necurăţenia unei [femei] ce trebuie să stea deoparte.

18. Şi mi-am revărsat mînia asupra lor

19. Şi i-am împrăştiat între neamuri şi i-am vînturat prin ţări; după calea lor şi după păcatul lor i-am judecat.

20. Şi s-au dus la neamuri, acolo unde s-au dus şi mi-au mînjit numele meu cel sfînt cînd li s-a spus: «Aceştia [sînt] poporul Domnului şi din ţara lui au venit.»

21. Şi M-am îndurat de ei pentru numele meu cel sfînt, pe care l-au mînjit ei, casa lui Israel, între neamuri, acolo unde s-au dus.

22. De aceea, spune-i

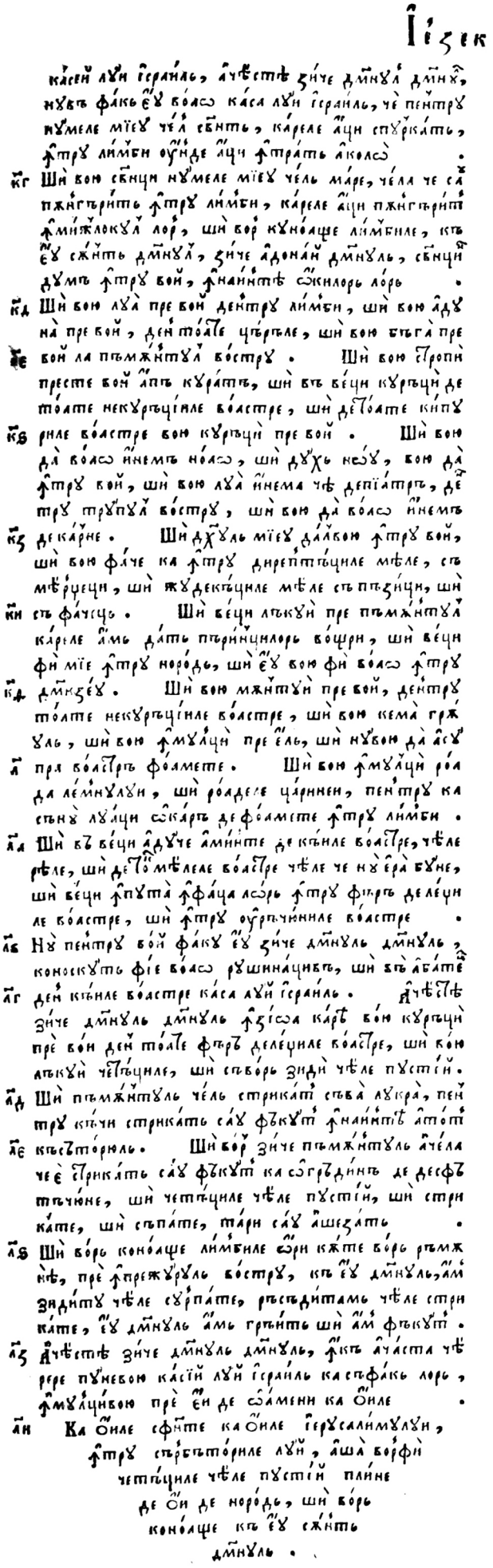

Biblia 1688, p. 561, col. 1

casei lui Israíl: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Nu vă fac eu voao, casa lui Israíl, ce pentru numele mieu cel svînt, carele aţi spurcat întru limbi, unde aţi întrat acoló.

23. Şi voiu svinţi numele mieu cel mare, cela ce s-au pîngărit întru limbi, carele aţi pîngărit în mijlocul lor. Şi vor cunoaşte limbile că eu sînt Domnul, zice Adonái Domnul, svinţindu-mă întru voi înaintea ochilor lor.

24. Şi voiu lua pre voi dentru limbi şi voiu aduna pre voi den toate ţărîle şi voiu băga pre voi la pămîntul vostru.

25. Şi voiu stropi preste voi apă curată şi vă veţi curăţi de toate necurăţiile voastre şi de toate chipurile voastre voiu curăţi pre voi.

26. Şi voiu da voao inemă noao şi duh nou voiu da întru voi. Şi voiu lua inema cea de piatră dentru trupul vostru şi voiu da voao inemă de carne.

27. Şi duhul mieu da-l-voiu întru voi şi voiu face ca întru direptăţile mêle să mêrgeţi şi judecăţile mêle să păziţi şi să faceţi.

28. Şi veţi lăcui pre pămîntul carele am dat părinţilor voştri şi veţi fi mie întru norod şi eu voiu fi voao întru Dumnezeu.

29. Şi voiu mîntui pre voi dentru toate necurăţiile voastre şi voiu chema grîul şi voiu înmulţi pre el şi nu voiu da asupra voastră foamete.

30. Şi voiu înmulţi roada lemnului şi roadele ţarinei pentru ca să nu luaţi ocară de foamete întru limbi.

31. Şi vă veţi aduce aminte de căile voastre cêle rêle şi de tocmêlele voastre cêle ce nu era bune şi veţi împuta în faţa lor întru fărădelegile voastre şi întru urîciunile voastre.

32. Nu pentru voi facu eu, zice Domnul Domnul, conoscut fie voao. Ruşinaţi-vă şi vă abateţi den căile voastre, casa lui Israíl!'.

33. Acêstea zice Domnul Domnul: 'În zioa carea voiu curăţi pre voi den toate fărădelegile voastre şi voiu lăcui cetăţile şi să vor zidi cêle pustii,

34. Şi pămîntul cel stricat să va lucra, pentru căci stricat s-au făcut înaintea a tot căsătoriul,

35. Şi vor zice: Pămîntul acela ce e stricat s-au făcut ca o grădină de desfătăciune şi cetăţile cêle pustii şi stricate şi săpate tari s-au aşezat.

36. Şi vor conoaşte limbile, oricîte vor rămînea pre împrejurul vostru, că eu Domnul am ziditu cêle surpate, răsădit-am cêle stricate. Eu Domnul am grăit şi am făcut'.

37. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Încă aceasta cêrere pune-voiu casii lui Israíl ca să fac lor. Înmulţi-voiu pre ei de oameni ca oile.

38. Ca oile sfinte, ca oile Ierusalímului întru sărbătorile lui, aşa vor fi cetăţile cêle pustii pline de oi de norod. Şi vor conoaşte că eu sînt Domnul!'»" /

Ms. 45, p. 658

casei lui Israil: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Nu voao eu fac, casa Israil, ce pentru numele mieu cel sfînt, carele aţi spurcat întru limbi, unde aţi întrat acoló.

23. Şi voi sfinţi numele mieu cel mare, cela ce s-au pîngărit întru limbi, carele aţi pîngărit în mijlocul lor, şi vor cunoaşte limbile că eu-s Domnul', dzice Adonaí Domnul, 'sfinţîndu-mă întru voi între ochii lor.

24. Şi voi lua pre voi dentru limbi şi voi aduna pre voi dentru toate pămînturile şi voi băga pre voi la pămîntul vostru.
25. Şi voi stropi prestă voi curată apă şi veţi cu-*[658/2]* răţi de la toate necurăţiile voastre şi de toate chipurile voastre voi curăţi pre voi.
26. [244]Şi voi da voao inimă noao şi duh nou voi da întru voi şi voi lua inima cea dă piatră dentru trupul vostru şi voi da voao inimă de carne[245].

27. Şi duhul mieu da-l-voi întru voi şi voi face pentru ca întru dreptăţile mêle să mêrgeţi şi judeţele mêle să păziţi şi să faceţi.
28. Şi lăcuiţi preste pămîntul carele am dat părinţilor voştri şi veţi fi mie întru nărod şi eu voi fi voao întru Dumnedzău.

29. Şi voi mîntui pre voi dentru toate necurăţiile voastre şi voi chema grîul şi voi înmulţi pre el şi nu voi da preste voi foamete.

30. Şi voi înmulţi roada lemnului şi roadele ţarenii, pentru ca să nu luaţi ocară de foamete întru limbi.

31. Şi veţi pomeni căile voastre cêle rêle şi tocmêlele voastre cêle bune şi veţi împuta între faţa lor, întru fărădălegile voastre şi întru urîciunile voastre.

32. Nu pentru voi eu fac', dzice Domnul Domnul, 'cunoscut fie voao, ruşinaţi-vă şi vă înfruntaţi dentru căile voastre, casa Israil.'

33. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Întru dzua carea voi curăţi pre voi dentru toate fărădălegile voastre şi voi lăcui cetăţile şi să vor zidi pustiile.

34. Şi pămîntul cel stricat să va lucra[246], căci stricat s-au făcut între ochii a tot călătoriului.

35. Şi vor zice: 'Pămîntul acela ce-i stricat s-au făcut ca o grădină a desfătăciunei şi cetăţile cêle pustii, şi stricate, şi săpate tari s-au aşezat.'

36. Şi vor cunoaşte limbile oricîte vor rămînea pren-pregiurul vostru, că eu, Domnul, am dzidit cêle surpate, răsădit-am cêle stricate; eu, Domnul, am grăit şi am făcut.'

37. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Încă aceasta cêrere pune-voi casei Israil, ca să le fac lor. Înmulţi-voi pre ei ca oile oamenilor.
38. Ca oile sfinte, ca oile Ierusalimului, întru sărbătorile ei, aşa vor fi cetăţile pustii, pline de oi oameni, şi vor cunoaşte că eu — Domnul.'»"

Ms. 4389, p. 805-806

casei lui Israil: «Acêstea grăiêşte Domnul Dumnezeu: 'Nu fac eu pentru voi, casa lui Israil, ce pentru numele mieu cel sfînt carei l-ai spurcat în limbile în care ai întrat.

23. Şi voiu să sfinţesc numele mieu cel mare care se-au spurcat între limbi, care l-ai pîngărit în mijlocul lor, ca să priceapă limbile că eu sînt Domnul, zice Adonai Domnul, deaca mă voiu sfinţi întru voi înaintea ochilor lor.

24. Şi voiu lua pre voi den limbi şi vă voiu strînge de pren toate ţărîle şi vă voiu aduce în ţara voastră.

25. [437]Şi voiu turna pre voi apă curată şi vă veţi curăţi de toate necurăţiile voastre şi de toţi idolii voştri vă voiu curăţi.
26. [438]Şi voiu da *[806/1]* voaoă inimă noaoă şi duh nou vă voiu da şi voiu lua de la voi inima cea de piiatră den trupul vostru şi vă voiu da inimă de carne.

27. Şi voiu da întru voi duhul mieu şi voiu face să umblaţi în porîncile mêle şi să păziţi judecăţile mêle şi să le faceţi[439]
28. Şi să lăcuiţi în ţara carea o am dat părinţilor voştri şi să fiţi mie în nărod şi eu voaoă în Dumnezeu.

29. Şi vă voiu mîntui de necurăţiile voastre şi vă voiu curăţi de toate păcatele voastre şi voiu chiema grîul şi-l voiu înmulţi şi nu voiu da în voi foamete.

30. Şi voiu înmulţi roada pomilor şi roadele cîmpurilor ca să nu mai purtaţi întru limbi ponosul foameţii.
31. Şi vă veţi aduce aminte de căile voastre cêle rêle şi de meşteşugurile voastre cêle nu bune şi vă veţi scîrbi de dînsele pentru fărădelegile voastre şi pentru urîciunile voastre.

32. Nu fac eu pentru voi, casa lui Israil, zice Adonai Domnul, să vă fie în ştire, Casa lui Israil. Ruşinaţi-vă şi vă abateţi den calea voastră, casa lui Israil!

33. Acêstea grăiêşte Adonai Domnul: În zioa în carea vă voiu curăţi de fărădelegiuirile voastre şi voiu face de se vor sălăşlui cetăţi şi se vor zidi cêle pustii[440]

34. Şi pămîntul cel pustiiu se va lucra, care[441] au fost pustiiu înaintea ochilor tuturor celor ce trecea, şi vor zice:

35. 'Ţara cea pierită fu ca o cetate de dăsfătăciune şi cetăţile cêle pustiite şi surpate stătură[442] întărite cu ziduri.'

36. Şi vor înţelêge limbile cu cei ce vor rămînea prenprejurul vostru că eu, Domnul, am zidit cêle surpate şi am sădit cêle pierdute; eu, Domnul, am grăit şi voiu face.

37. Acêstea grăiêşte Adonai Domnul: Încă şi aceasta mă voiu întoarce să mai fac casei lui Israil, că voiu să o înmulţesc ca turma nărodului.
38. Ca turma cea sfîntă şi ca oile Ierusalímului în praznicele lui, aşa vor fi cetăţile cêle pustii pline de oi, de nărod; şi vor pricêpe că eu sînt Domnul.'»"

Versiunea modernă

casei lui Israel: «Aşa spune Domnul: 'Eu nu fac aceasta pentru voi, casă a lui Israel, ci pentru numele meu cel sfînt, pe care l-aţi mînjit între neamuri, acolo unde v-aţi dus.

23. Şi îmi voi sfinţi numele meu cel mare, care a fost mînjit între neamuri, pe care l-aţi mînjit în mijlocul lor, şi vor şti neamurile că eu sînt Domnul, spune Adonai Domnul, cînd mă voi sfinţi în voi, sub ochii lor.

24. Şi vă voi scoate pe voi dintre neamuri şi vă voi aduna din toate ţările şi vă voi aduce în ţara voastră.

25. Şi vă voi stropi cu apă curată şi veţi fi curăţaţi de toate necurăţiile voastre şi de toţi idolii voştri şi vă voi curăţi.
26. Şi vă voi da o inimă nouă şi voi pune suflu nou în voi şi voi lua inima de piatră din carnea voastră şi vă voi da o inimă de carne.

27. Şi suflul Meu îl voi pune în voi şi voi face să umblaţi după rînduielile mele şi să păziţi judecăţile Mele şi să le împliniţi.
28. Şi veţi locui pe pămîntul pe care l-am dat taţilor voştri şi îmi veţi fi popor, iar eu vă voi fi Dumnezeu.

29. Şi vă voi mîntui din toate necurăţeniile voastre şi voi chema grîul şi îl voi spori şi nu voi aduce foametea asupra voastră.

30. Şi voi spori rodul pomului şi roadele cîmpului, ca să nu purtaţi ocara foametei între neamuri.

31. Şi vă veţi aminti de căile voastre cele rele şi de deprinderile voastre cele ce bune nu [erau] şi veţi fi scîrbiţi dinaintea voastră în nelegiuirile voastre şi în urîciunile voastre.

32. Eu nu pentru voi o voi face, spune Domnul Domn, vă va fi ştiut; ruşinaţi-vă şi sfiiţi-vă pentru căile voastre, casă a lui Israel.'

33. Aşa spune Domnul Domn: 'În ziua în care vă voi curăţi de toate nelegiuirile voastre,[atunci] voi face să fie locuite cetăţile şi cele pustiite vor fi loc de zidire.
34. Şi pămîntul cel pustiu va fi lucrat, pentru că a ajuns pustiu sub ochii oricărui trecător.

35. Şi vor spune: Pămîntul acela nimicit a ajuns ca o grădină de desfătare şi cetăţile cele pustii şi nimicite şi părăginite s-au aşezat puternice.

36. Şi vor şti neamurile, cîte vor mai fi lăsate împrejurul vostru, că eu, Domnul, le-am zidit pe cele ce au fost pustiite şi am răsădit [pămînturile] cele nimicite. eu, Domnul, am vorbit şi voi făptui.'

37. Aşa spune Domnul Domn: 'Tocmai pentru aceasta voi fi căutat de casa lui Israel, ca să făptuiesc pentru ei: îi voi spori aşa cum oamenii [sporesc] oile.
38. Ca oi sfinte, ca oile [cetăţii] Ierusalimului la sărbătorile ei, aşa vor fi cetăţile ele pustii pline de oi [şi de] oameni. Şi vor şti că eu [sînt] Domnul.'»"

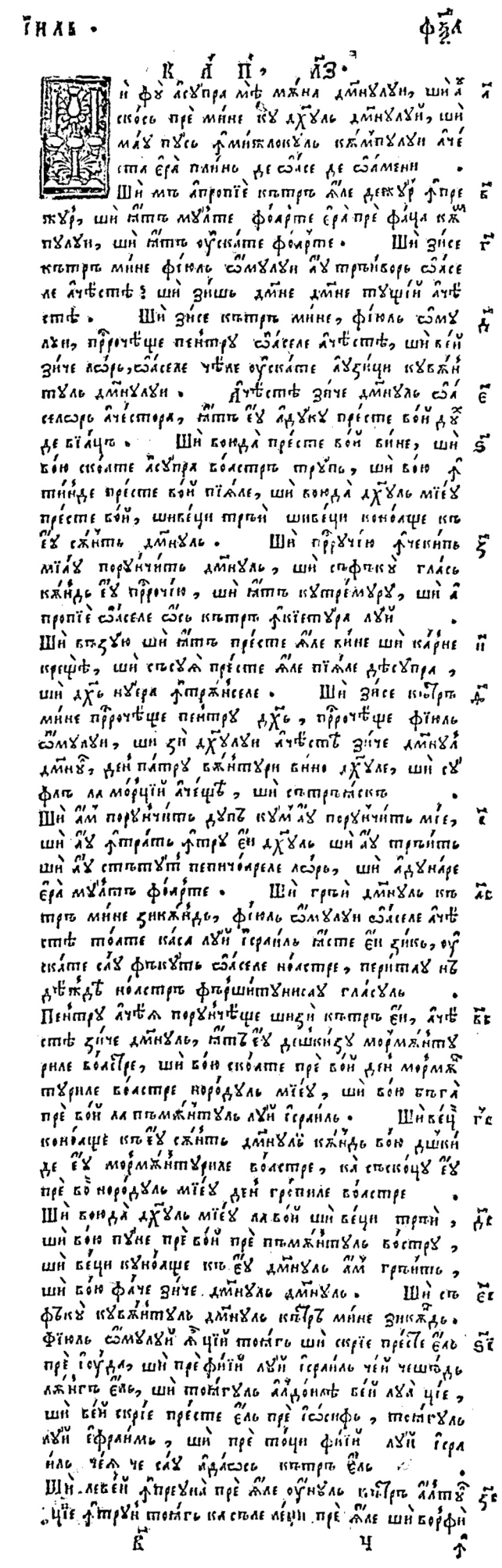

Biblia 1688, p. 561, col. 2

Cap 37

1. Şi fu asupra mea mîna Domnului şi au scos pre mine cu duhul Domnului şi m-au pus în mijlocul cîmpului. Acesta era plin de oase de oameni.

2. Şi mă apropie cătră iale de jur împrejur. Şi iată multe foarte era pre faţa cîmpului, şi iată uscate foarte.

3. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, au trăi-vor oasele acêstea?" Şi ziş: „Doamne, Doamne, tu ştii acêstea".

4. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, prorocêşte pentru oasele acêstea şi vei zice lor: «Oasele cêle uscate, auziţi cuvîntul Domnului!

5. Acêstea zice Domnul oaselor acestora: 'Iată eu aducu preste voi duh de viaţă.

6. Şi voiu da preste voi vine şi voiu scoate asupra voastră trup şi voiu întinde preste voi piêle şi voiu da duhul mieu preste voi şi veţi trăi şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul'»".

7. Şi prorociiu[24] în ce chip mi-au poruncit Domnul şi să făcu glas, cînd eu prorociiu, şi iată cutremuru, şi apropié oasele os cătră închietura lui.

8. Şi văzuiu şi iată preste iale vine şi carne creştea şi să suia preste iale piêle deasupra şi duh nu era într-însele.

9. Şi zise cătră mine: „Prorocêşte pentru duh, prorocêşte, fiiul omului, şi zi duhului: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Den patru vînturi vino, duhule, şi suflă la morţii aceştia şi să trăiască!'»".

10. Şi am poruncit după cum au poruncit mie şi au întrat întru ei duhul şi au trăit şi au stătut pe picioarele lor şi adunare era multă foarte.

11. Şi grăi Domnul cătră mine zicînd: „Fiiul omului, oasele acêstea toate casa lui Israíl iaste. Ei zic: «Uscate s-au făcut oasele noastre, pierit-au nădêjdea noastră, fîrşitu-ni-s-au glasul».

12. Pentru acêea poruncêşte şi zi cătră ei: «Acêstea zice Domnul: 'Iată eu deşchizu mormînturile voastre şi voiu scoate pre voi den mormînturile voastre, norodul mieu, şi voiu băga pre voi la pămîntul lui Israíl,

13. Şi veţi conoaşte că eu sînt Domnul, cînd voiu deşchide[25] eu mormînturile voastre ca să scoţu eu pre voi, norodul mieu, den gropile voastre.

14. Şi voiu da duhul mieu la voi şi veţi trăi şi voiu pune pre voi pre pămîntul vostru. Şi veţi cunoaşte că eu Domnul am grăit şi voiu face', zice Domnul Domnul»".

15. Şi să făcu cuvîntul Domnului[26] cătră mine zicînd:

16. „Fiiul omului, ia ţii toiag şi scrie preste el pre Iúda şi pre fiii lui Israíl cei ce şăd lîngă el. Şi toiagul al doilea vei lua ţie şi vei scrie preste el pre Iósif, toiagul lui Efraím, şi pre toţi fiii lui Israíl ceia ce s-au adaos cătră el.

17. Şi le vei împreuna pre iale unul cătră altul ţie într-un toiag, ca să le legi pre iale, şi vor fi //

Ms. 45, p. 658-659

Cap 37

1. Şi s-au făcut preste mine mîna Domnului şi au scos pre mine cu duhul Domnului şi au *[659/1]* pus pre mine în mijlocul cîmpului. Acesta era plin de oase omeneşti[247].
2. Şi mă apropiia către iale pren-pregiur împregiur şi, iată, multe foarte preste faţa cîmpului şi, iată, uscate foarte.
3. Şi zise către mine: „Fiiul omului, au trăi-vor oasele acêstea?" Şi dziş: „Doamne, Doamne, tu ştii acêstea."
4. Şi dzise către mine: „⌊Fiiul omului⌋, prorocêşte prestă oasele acêstea şi vei zice lor: «Oasele cêle uscate, auziţi cuvîntul Domnului.

5. Acêstea zice Domnul oaselor acêstea: 'Iată eu aduc prestă voi duh de viaţă.

6. Şi voi da prestă voi vine şi voi scoate prestă voi trup şi voi întinde preste voi piêle şi voi da duhul mieu preste voi şi veţi trăi şi veţi cunoaşte că eu-s Domnul.'»"

7. Şi prorocíi în ce chip au porîncit mie ⌊Domnul⌋ şi să făcu glas cînd eu prorocíi şi, iată, cutremur; şi apropiiá oasele, os către încheietura lui.

8. Şi văzuiu şi, iată, prestă iale vine şi pielíţele creştea şi să suia prestă iale, piêle deasupra; şi duh nu era prestă iale.
9. Şi zise către mine: „Prorocêşte prestă duh, prorocêşte, fiiul omului, şi zi duhului: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Den 4 vînturi vino, duh, şi suflă la morţii aceştia şi să trăiască!'»".

10. Şi am prorocit după ce au porîncit mie şi au întrat întru ei duhul şi au trăit şi au stătut pre picioarele lor ⌊şi⌋ adunare — multă foarte.

11. Şi grăi Domnul către mine, dzicînd: „Fiiul omului, oasele acêstea, toată casa Israil iaste. Ei zic[248]: «Uscate s-au făcut oasele noastre, pierit-au nădêjdea noastră, pieritu-ne-au glasul.»
12. Pentru acêea, prorocêşte şi zi către ei: «Acêstea dzice Domnul: 'Iată, eu dăşchiz mormînturile voastre şi voi scoate pre voi dentru mormînturile voastre, nărodul mieu, şi voi băga pre voi la pămîntul Israil.

13. Şi veţi cunoaşte că eu-s Domnul, dăşchizînd eu gropniţile voastre, ca să scoţ eu pre voi dentru gropile voastre, nărodul mieu.

14. Şi voi da duhul mieu la voi şi veţi trăi şi voi pune pre voi prestă pămîntul[249] vostru şi veţi cunoaşte că Domnul am grăit şi voi face', zice Domnul Domnul.»"

15. Şi să făcu cuvîntul *[659/2]* Domnului către mine, zicînd:
16. „Fiiul omului, ia ţie toiag şi scrie prestă el pre Iúda şi pre fiii Israil, ceia ce şed lîngă el, şi toiag al doilea vei lua şi vei scrie prestă el pre Iosif, toiagul Efraim, şi pre toţi fiii Israil ceia ci s-au adaos către el.

17. Şi le vei împreuna pre iale între sine ţie, întru o vargă, ca să le legi pre iale, şi vor fi

Ms. 4389, p. 806

Cap 37

1. Şi fu spre mine mîna Domnului şi mă scoase în duhul Domnului şi mă puse în mijlocul cîmpului, carele era plin de oase de om.[443]

2. Şi mă purtă împrejurul lor ocol; şi era foarte *[806/2]* multe pre faţa cîmpului şi foarte uscate.

3. Şi zise către mine: „Fecior de om, dară înviia-voiu acêste oase?" Eu ziş: „Tu, Doamne Dumnezeule, ştii acêea."
4. Şi zise către mine: „Prorocêşte pentru acêste oase şi să zici către dînsele: «Oase uscate, auziţi cuvîntul Domnului!

5. Aşa grăiêşte Domnul Dumnezeu acestor oase: Iată, eu voiu băga în voi duh de viiaţă

6. Şi voiu da pre voi vine[444] şi voiu face de va crêşte pre voi carne şi voiu întinde pre voi piêle şi voiu da duhul mieu întru voi; şi veţi viia şi veţi cunoaşte că eu sînt Domnul.»"[445]

7. Şi prorociiu precumu-mi porînci Domnul; şi cînd prorociiam eu, fu sunet şi iată cutremur şi se împreuna oasele os la os, careşi pre[446] la închietura[447] sa.

8. Şi văzuiu şi, iată, fură pre dînsele vine şi ieşiia carne şi creştea şi se întinse pre dînsele pre dăsupra piêle, iar duh nu era într-însele.
9. Şi zise Domnul către mine: „Prorocêşte pentru duh, prorocêşte, fecior de om, şi zi duhului: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Să vie duh de la patru vînturi să sufle într-aceşti morţi şi să învie!»"[448]

10. Şi prorociiu precumu-mi porînci. Şi întrá într-înşii duh şi viiară şi stătură în picioare, gloată foarte mare.

11. Şi zise Domnul către mine: „Fecior de om, acêste oasele[449] casa[450] lui Israil sînt; aceştia zic: «Uscate au fost oasele noastre, nădêjdea noastră au pierit, glasul mi-au pierit.»
12. Pentr-acêea, fecior de om, prorocêşte şi zi către dînşii: «Aşa grăiêşte Domnul: Iată, eu voiu dăşchide mormînturile voastre şi voiu scoate pre voi, nărodul mieu, den mormînturile voastre şi vă voiu duce în ţara lui Israil.[451]

13. Şi veţi şti că eu sînt Domnul, deaca voiu dăşchide mormînturile voastre, ca să vă scoţ den mormînturile voastre nărodul mieu

14. Şi să dau duhul mieu întru voi şi să viiaţi şi să vă puiu pre pămîntul vostru; şi veţi şti că eu, Domnul, am grăit şi voiu face, grăiêşte Adonai Domnul.»"

15. Şi fu către mine cuvîntul Domnului, zicînd:

16. „Tu, fecior de om, ia-ţi un toiag şi scrie pre dînsul pre Iúda şi pre feciorii lui Israil, soţiile lui; şi ia alt toiag şi scrie pre dînsul: toiagul lui Iósif şi al lui Efraim şi pre toată casa lui Israil şi pre soţiile lor.[452]

17. Şi le împreunează unul către altul într-un toiag ţie, ca să le legi şi să fie *[807/1]*

Versiunea modernă

Capitolul al 37-lea
Oasele din cîmpie şi suflarea vieţii

1. Şi a fost asupra mea o mînă a Domnului şi m-a scos Domnul în duh şi m-a pus în mijlocul cîmpiei şi era plin acela de oase de oameni;

2. Şi m-a adus la ele de jur-împrejuru-le şi, iată: [erau] multe tare pe faţa cîmpiei, uscate tare.

3. Şi a spus către mine: „Fiu de om, oare vor trăi oasele acestea?" Şi am spus: „Doamne, Tu ştii acestea."
4. Şi a spus către mine: „Proroceşte asupra acestor oase şi spune-le: «Oaselor uscate, ascultaţi cuvîntul Domnului:

5. Aşa le spune Domnul oaselor acestora: 'Iată: Eu aduc la voi suflul vieţii

6. Şi voi pune pe voi vînă şi voi aduce pe voi carne şi voi întinde pe voi pielea şi vă voi da suflarea mea şi veţi trăi; şi veţi şti că eu sînt Domnul.'»"

7. Şi am prorocit după cum mi-a poruncit [[Domnul]]. Şi a fost aşa: pe cînd proroceam, iată: o cutremurare şi oasele s-au apropiat fiecare de încheietura sa.
8. Şi m-am uitat şi, iată: creşteau pe ele vînă şi carne şi peste ele, pe deasupra, a crescut piele – şi suflare nu era în ele.
9. Şi mi-a spus: „Proroceşte, fiu de om, proroceşte asupra suflării şi spune-i suflării: «Aşa spune Domnul: 'Din cele patru vînturi vino şi suflă asupra morţilor ăstora şi [ei] să trăiască.'»"

10. Şi am prorocit după cum mi-a poruncit; şi a intrat suflarea în ei şi au trăit şi au stat pe picioarele lor [[şi [era]]] mulţime tare mare.

11. Şi a vorbit Domnul către mine, zicînd: „Fiu de om, oasele acestea sînt toată casa lui Israel, şi ele spun: «Uscate au ajuns oasele noastre, a pierit speranţa noastră, ne-am stins.»
12. De aceea, proroceşte şi zi: «Aşa spune Domnul: 'Iată, eu deschid mormintele voastre şi vă voi scoate din mormintele voastre şi vă voi duce în ţara lui Israel,

13. Şi veţi şti că eu sînt Domnul cînd vă voi deschide gropile ca să-Mi adun poporul din gropi.

14. Şi voi pune în voi suflarea mea şi veţi trăi şi vă voi pune pe pămîntul vostru şi veţi şti că eu, Domnul, am vorbit şi voi făptui, spune Domnul Domn.»"

15. Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

16. „Fiu de om, ia-ţi un toiag şi scrie pe el «Iuda şi fiii lui Israel care s-au unit cu el.» Şi îţi vei lua un al doilea toiag şi vei scrie pe el «Pentru Iosif, toiagul lui Efraim şi toţi fiii lui Israel care ţin de el.»

17. Şi le vei ţine laolaltă pentru tine, ca să se lege într-un singur toiag, şi ele vor fi

фѯб Їєзек

Biblia 1688, p. 562, col. 1

ѩг фмжна тà. Шн̀ бафѝ кжнд҃ь воу҃ зиче кт҃ртъ
тине фиїи норо́дꙋлꙋй тъѫ нꙋвеѝ спꙋне но́лсѡ че
дг сжнть а҃чⷭтⷮ цїе ⁘ Шн̀ вен грѣѝ кт҃рть
е҃и а҃чⷭтⷮ зиче дмнꙋл҃ дмнꙋл҃, ѩтъ е҃ѫ вою
лꙋà фⷭлюл҃ лꙋѝ їѡсифь чел҃ че ѥ҃сте прел҃ мжна
лꙋѝ ефраи́м, шн̀ фⷭлюрнле лꙋѝ їерали́ чⷭле че
шт҃дь лжнгъ е҃ль, шн̀ вонда̀ прѣ е҃и прⷭсте фⷭ
люл҃ їꙋдїи, шн̀ воу҃ фѝ ѳ҃трꙋѝ тоиа́гь фмжна їꙋ
кд дїи. Шн̀ воу҃ фѝ тоѧцеле прⷭсте карелетѣ а҃
скри́сь прⷭсте а҃ле ѳ҃мжна та ѳ҃наи́нтⷮ лоу҃ ⁘
ѵа Шн̀ вен грѣѝ кт҃рть е҃и а҃чⷭтⷮ зиче дмнꙋл҃ дѡ
нꙋль, ѩтъ е҃ѫ а҃ѫ то́лтъ ка́салꙋѝ їерали́ дел҃
ми́жлокꙋл҃ лимⷣвилоу҃, оу҃нде а҃ѫ ѳ҃тра́т а҃колсѡ,
шн̀ вою а҃дꙋна̀ прѣ е҃и денътрꙋ тоци чел҃ депре ѳ҃пре
жꙋрꙋл҃ лоу҃, шн̀ вою вѣга̀ прѣ е҃и ла пъмжнтꙋль
кв лꙋѝ їерали́ль. Шн̀ вою фа́че прѣ е҃и ѳ҃трꙋ лим҃
тъ ѳ҃пъмжнтꙋл҃ мїе́ѫ, шн̀ ѳ҃мꙋнцїѝ лꙋѝ їерали́ль
шн̀ ѻкⷣпетенїе бафѝ ло́рь, шн̀ нꙋвоу҃ мали фѝ ѳ҃
кѣ ѳ҃трꙋ, в҃ , лимⷣви нѝчи сѣвоу҃ мали ѳ҃пъръцн ѳ҃
кѣ ла, в҃ , ѳ҃пъръцїи. Пентрꙋ ка сѧнꙋсть
пжнгърⷭскъ ѳ҃кѣ ѳ҃трꙋ и҃долїи лоу҃, шн̀ ѳ҃трꙋ
оу҃рѣчюкнле лоу҃, шн̀ ѳ҃трꙋ то́а҃ле некꙋрѣцїнле ло
шн̀ вою мжнтꙋѝ прѣ е҃и денътрꙋ то́лте фъръ де
ле́цнле лоу҃ чⷭле че а҃ѫ грешѝ ѳ҃трꙋ а҃ле, шн̀ во
кꙋрѣцн прѣ е҃и шн̀ воу҃ фѝ мїе норо́дь, шн̀ е҃ѫ вою
кд фѝ лоу҃ дмнꙋ҃ѫ. Шн̀ ро́бꙋл҃ мїе́ѫ дв҃дь ѳ҃
пъра́т ѳ҃мижлокꙋл҃ лоу҃, шн̀ пъсторю оу҃нꙋл҃ ва
фѝ тѫтꙋро́у҃, кѣчи ѳ҃трꙋ порꙋнчнле мⷭле воу҃
мⷭре, шн̀ жꙋдекъцнле мⷭле воу҃ пъзн̀, шн̀ воу҃
ке фа́че прѣ а҃ле. Шн̀ воу҃ лъкꙋѝ прѣ пъмжнтꙋ
лоу҃ карелеа҃м дат ро́бꙋлꙋѝ мїе́ѫ лꙋѝ їа́кѡвъ, оу҃
де а҃ѫ лъкꙋѝтъ а҃колсѡ пърина̀ції лоу҃ лъкꙋи́воу҃
прⷭсте е҃ль е҃и шн̀ фѝїи лоу҃, шн̀ фѝїи фїнлоу҃ ло
пзнть ѳ҃вⷭкъ, шн̀ дв҃дь ро́бꙋл҃ мїе́ѫ кнпле́нїе ба
кѕ фѝ лоу҃ ѳ҃вⷭкъ. Шн̀ воу҃ пꙋне лоу҃ фъръдꙋѝ
цъ де па́че, шн̀ фъръдꙋи́нцъ кⷭчнникъ бафѝ кꙋ
е҃и, шн̀ воу҃ пꙋне сфѝтеле мⷭле ѳ҃ми́жлокꙋл҃ ло
кз ѳ҃вⷭкъ. Шн̀ бафѝ сълъшлꙋи́рь мѣ ѳ҃трꙋ е҃и
шн̀ воу҃ фѝ лоу҃ дмнꙋ҃ѫ, шн̀ е҃и воу҃ фѝ мїе норо́дь.
кѳ Шн̀ воу҃ кꙋно́лще лимⷣвиле кѣ е҃ѫ сжнть дмнꙋль
чела че сфи̃це́скь прѣ е҃и фїи́ндь сфѝтеле мⷭле ѳ҃
трꙋ ми́жлокꙋл҃ лоу҃ ѳ҃вⷭкъ.

К А П ѳ Л҃Н.

а и сѣфъкъ кꙋвжнтꙋл҃ дмнꙋлꙋй кт҃рть
ми́не зшкн̀дь. Фїнл҃ о҃мꙋлꙋй ѳ҃
пъръще фа́ца та̀ спрѣ гѡгъ, шн̀ спрѣ
пъмжнтꙋл҃ лꙋѝ магѡгъ, спрѣ бнрꙋнто́
рнл҃ ро́сꙋлꙋй шн̀ мосо́хꙋлꙋ, шн̀ довелъ,
ѳ҃ шн̀ пророчѣще пентрꙋ е҃ль. Шн̀ зѝ лꙋѝ а҃чⷭ
стⷮ зиче дмнꙋл҃ дмнꙋл҃, ѩтъ е҃ѫ а҃сꙋпра та̀ го
гꙋле, шн̀ а҃сꙋпра пъмжнтꙋлꙋй лꙋѝ магѡгъ би
рꙋнторнл҃ ро́сꙋлꙋй мосо́хꙋлꙋй, шн̀ довелꙋлꙋй ⁘
ѳ҃ Шн̀ вою а҃дꙋна̀ прѣ тине, шн̀ то́лтъ пꙋтⷮрⷣ
та̀, прѣ ка́и шн̀ къларе́цн ѳ҃брꙋка́цн ѳ҃зале́ло҃,
а҃дꙋна́ре мꙋ́лтъ скꙋтꙋри шн̀ конфꙋри, шн̀ сабїи.
ѳ҃ Пе́рси шн̀ а҃ра́пи, шн̀ ле́вїи шн̀ лидїи, то́цн кꙋ
конфꙋри шн̀ кꙋ скꙋтꙋри. Гомо́р҃, шн̀ то́цн
чен̀ денпрежꙋрꙋл҃ лꙋѝ, ка́са лꙋѝ доґа́рма дела ма́
цинѣ крнѣъцꙋлꙋй шн̀ то́цн чен̀ прежꙋр҃ е҃ль, шн̀

în mîna ta.

18. Şi va fi cînd vor zice cătră tine fiii norodului tău: «Nu vei spune noao ce sînt acêstea ţie?»,

19. Şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu voiu lua fêliul lui Iósif, cel ce iaste pren mîna lui Efraím, şi fêliurile lui Israíl, cêle ce şăd lîngă el, şi voiu da pre ei preste fêliul Iúdii, şi vor fi într-un toiag în mîna Iudii'».

20. Şi vor fi toiêgele, preste carele tu ai scris preste iale în mîna ta, înaintea lor,

21. Şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu iau toată casa lui Israíl den mijlocul limbilor, unde au întrat acoló, şi voiu aduna pre ei dentru toţi cei de pre împrejurul lor şi voiu băga pre ei la pămîntul lui Israíl.

22. Şi voiu face pre ei întru limbă în pămîntul mieu şi în munţii lui Israíl şi o căpetenie va fi lor. Şi nu vor mai fi încă întru 2 limbi, nici să vor mai împărţi încă la 2 împărăţii,

23. Pentru ca să nu să pîngărească încă întru idolii lor şi întru urîciunile lor şi întru toate necurăţiile lor, şi voiu mîntui pre ei dentru toate fărădelegile lor cêle ce au greşit întru iale şi voiu curăţi pre ei şi vor fi mie norod şi eu voiu fi lor Dumnezău.

24. Şi robul mieu David, împărat în mijlocul lor şi păstoriu unul va fi tuturor, căci întru poruncile mêle vor mêrge şi judecăţile mêle vor păzi şi vor face pre iale.

25. Şi vor lăcui pre pămîntul lor carele am dat robului mieu, lui Iácov, unde au lăcuit acoló părinţii lor. Lăcui-vor preste el ei şi fiii lor şi fiii fiilor lor pînă în veac. Şi David, robul mieu, căpetenie va fi lor în veac.

26. Şi voiu pune lor făgăduinţă de pace şi făgăduinţă vêcinică va fi cu ei. Şi voiu pune sfintele mêle în mijlocul lor în veac.

27. Şi va fi sălăşluirea mea întru ei şi voiu fi lor Dumnezău şi ei vor fi mie norod.

28. Şi vor cunoaşte limbile că eu sînt Domnul cela ce sfinţesc pre ei, fiind sfintele mêle întru mijlocul lor în veac'»".

Cap 38

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine zicînd:

2. „Fiiul omului, întărêşte faţa ta spre Gog şi spre pămîntul lui Magóg, spre biruitoriul Rósului şi Mosóhului şi Thovél şi prorocêşte pentru el.

3. Şi zi lui: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată eu asupra ta, Gógule, şi asupra pămîntului lui Magóg, biruitoriul Rósului, Mosóhului şi Thovélului.

4. Şi voiu aduna pre tine şi toată putêrea ta pre cai şi călăreţi îmbrăcaţi în zale toţi, adunare multă, scuturi şi coifuri şi sabii.

5. Persi şi arapi, şi levii şi lidii, toţi cu coifuri şi cu scuturi,

6. Gomór şi toţi cei denprejurul lui, casa lui Thogárma de la marginea crivăţului şi toţi cei prejur el şi /

Ms. 45, p. 659-660

întru mîna ta.

18. Şi va fi cînd zic cătră tine fiii nărodului tău: «Nu vei vesti noao ce iaste acêstea ţie?»

19. Şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată, eu voi lua fêliul Iosif, cea pren mîna Efraim, şi fêliurile Israil, cêlea ce şed pre lîngă el. Şi voi da pre ei prestă fêliul Iúdei şi vor fi într-un toiag în mîna Iúdei. Şi vor fi în mîna Iúdei.'»

20. Şi vor fi toiêgele preste carele tu ai scris prestă iale întru mîna ta înaintea lor.

21. Şi vei grăi cătră ei: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată, eu iau toată casa ta[250], Israil, dentru mijlocul limbilor, unde au întrat acoló, şi voi aduna pre ei dentru toţi cei pren-pregiurul lor şi voi băga pre ei la pămîntul Israil.

22.[251] Şi voi da pre ei întru limbă, întru pămîntul mieu, ⌊şi⌋ întru munţii Israil [252]şi boiêrin unul va fi lor şi nu vor mai fi încă întru doao limbi, nici să vor mai împărţi încă la doao împărăţii.

23.[253] Pentru ca să nu să pîngărească încă întru chipurile lor şi întru împutările lor şi întru toate necurăţiile lor. Şi voi izbăvi pre ei dentru toate fărădălegile lor, cărora au greşit întru iale, şi voi curăţi pre ei şi vor fi mie întru nărod şi eu voi fi lor întru Dumnedzău.

24. [254]Şi robul mieu, David, boiêrin întru mijlocul lor şi păstor unul va fi tuturor, căci întru porîncele mêle vor mêrge şi judêţele mêle vor păzi şi vor face pre iale[255].

25. Şi vor lăcui prestă pămîntul lor, carele am dat robului mieu, lui Iacov, unde au lăcuit acoló părinţii lor. Lăcui-vor prestă el, ei şi fiii lor şi fiii fiilor lor pînă în vac şi David, robul mieu, boiêrin lor ⌊va fi⌋ în vac.

26. Şi voi pune lor făgăduinţă de pace ⌊şi⌋ făgăduinţă vêcinică va fi cu ei împreună şi voi pune sfintele mêle în mijlocul lor întru vac.

27. Şi va fi sălăşluirea mea *[660/1]* întru ei şi voi fi lor Dumnedzău şi ei vor fi mie nărod.

28. Şi vor cunoaşte limbile că eu sînt Domnul, cela ce-i sfinţesc pre ei, fiind sfintele mêle întru mijlocul lor întru vac.'»"

Cap 38

1. Şi să făcu cuvîntul Domnului cătră mine, dzicînd:

2. „Fiiul omului, [256]întărêşte faţa ta preste Gog şi preste pămîntul lui Magog boiêrinul, Ros, Mosoh şi Thóvel şi prorocêşte prestă el.

3. Şi zi ⌊lui⌋: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Iată, eu prestă tine, Magog, ⌊şi prestă pămîntul Magog⌋, boiêriul, Ros, Mosoh şi Thóvel.

4. Şi voi aduna pre tine şi toată putêrea ta; cai şi călăreţi[257], îmbrăcaţi dzêle toţi, adunare multă, scuturi, şi coifuri, şi sabii.

5. Persi, şi arapi, şi lívii, ⌊şi lídi⌋, toţi cu coifuri şi scuturi.

6. Gomer şi toţi cei pregiur el, casa lui Thogarmá, de la marginea crivăţului şi toţi cei pregiur el şi

Ms. 4389, p. 807

denpreună în mîna ta.

18. Şi va fi cînd vor zice cătră tine feciorii nărodului tău de te vor întreba: «Dară nu ne spui ce iaste ţie aceasta?»

19. Tu să zici cătră dînşii: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu lua neamul lui Iósif, care iaste în mîinile lui Efraim, şi seminţiile lui Israil, care sînt lîngă dînsul, şi le voiu da cu dînsul cătră seminţiia Iúdei şi va fi un toiag în mîna Iúdei.»

20. Şi vor fi toiêgele pre care ai scris în mîna ta, înaintea ochilor lor.

21. Şi să zici cătră dînşii: «Aşa grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu voiu lua pre toată casa lui Israil den mijlocul ţărîlor în care au fost întrat acoló[453] [22] şi o voiu strînge în ţara lui Israil

22. Şi o voiu da de va fi ţară pre pămîntul mieu, în munţii lui Israil, [454]şi va fi într-înşii, în toţi, un împărat, iar mai mult nu va mai fi 2 ţări, nici nu se va mai împărţi în 2 împărăţii,

23. Ca să nu se mai pîngărească în idolii lor şi în urîciunile lor şi în toate nedireptăţile lor; şi-i voiu mîntui de toate fărădelegile lor în care au greşit şi-i voiu curăţi; şi vor[455] fi mie nărod, iar eu voiu fi lor Dumnezeu.

24. [456]Şi robul mieu, David, împărat preste dînşii şi va fi lor tuturor un păstor; încêpe-vor a umbla în porîncile mêle şi judecăţile mêle le vor păzi şi le vor face.[457]

25. Şi vor lăcui pre pămîntul lor, care l-am dat lui Iácov, sluga mea, pre care au lăcuit părinţii lor, şi vor lăcui pre dînsul ei şi feciorii lor şi feciorii feciorilor lor pînă în veac; şi David, robul mieu, domnul lor va fi în veac.

26. [458]Şi voiu întări lor făgăduinţă de pace şi va fi lor făgăduinţă vêcinică; şi-i voiu întemeia şi-i voiu înmulţi şi sfinţirea mea o voiu da în mijlocul lor în veac.

27. Şi va fi cortul mieu într-înşii; şi vor fi mie nărod, iar eu voiu fi lor Dumnezeu.

28. Şi vor şti limbile că eu, Domnul, sînt sfinţitoriul lui Israil, cînd va fi sfinţirea mea în mijlocul lor în veac.»"

Cap 38

1. Şi fu cuvîntul Domnului cătră mine, zicînd:[459]

2. [460]„Fecior de om, pune faţa ta asupra Gógului şi spre ţara Magógului şi spre domnul Rossului şi spre Mosoh şi Thovel[461] şi prorocêşte pentru dînsul.

3. Şi să zici cătră el: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Iată, eu — asupra ta, Gógule, domnul capului[462] Mosóhului şi al Thovélului.

4. Şi te voiu întoarce împrejur şi voiu pune *[807/2]* frîu în fălcile tale şi voiu aduna pre tine şi pre toată putêrea ta, pre cai şi pre călăreţi şi pre toată putêrea ta, adunătură multă, tot îmbrăcaţi în zale şi avînd toţi coifuri şi sabii şi paveze;

5. Persii[463] şi harapii şi lidênii şi liviênii şi Fut cu dînşii, aceştia toţi avînd paveze şi misurci;[464]

6. Gomir şi toţi cei de pre lîngă dînsul, casa lui Togarman şi toate întăririle lui şi

Versiunea modernă

în mîna ta.

18. Şi va fi aşa: cînd îţi vor spune fiii poporului tău: «Nu ne desluşeşti ce înseamnă aceste lucruri ale tale?»

19. Şi le vei zice: «Aşa spune Domnul: 'Iată: Eu voi lua seminţia lui Iosif, cea din mîna lui Efraim, şi seminţiile lui Israel cele unite cu el şi le voi pune peste seminţia lui Iuda şi vor fi un singur toiag în mîna lui Iuda.'

20. Şi vor fi în mîna ta toiegele pe care ai scris tu, dinaintea lor,

21. Şi le vei spune: 'Aşa spune Domnul Domn: Iată: Eu iau toată casa lui Israel din mijlocul neamurilor, pe la care s-au dus acolo, şi îi voi aduna de la toţi cei dimprejurul lor şi îi voi duce în ţara lui Israel.

22. Şi le voi schimba într-un singur neam pe pămîntul meu [[şi]] în munţii lui Israel şi un singur mai-mare va fi pentru ei şi nu vor mai fi două neamuri şi nici nu vor mai fi despărţiţi nicidecum în două regate,

23. Ca să nu se mai pîngărească ei cu idolii lor. Şi îi voi salva de toate nelegiuirile lor, în care au păcătuit, şi îi voi curăţi. Şi îmi vor fi popor şi eu le voi fi lor Dumnezeu.

24. Şi robul meu David [va fi] mai-mare în mijlocul lor şi va fi un singur păstor pentru toţi; căci vor umbla după poruncile mele şi vor păzi judecăţile mele şi le vor împlini.

25. Şi vor locui în ţara lor, pe care eu i-am dat-o robului meu Iacob, unde au locuit taţii lor, acolo; şi vor locui în ea, şi David, robul meu [[va fi]] mai-marele lor pe vecie.

26. Şi voi face cu ei legămînt de pace, [[şi]] va fi legămînt pe vecie cu ei; şi îmi voi pune cele sfinte în mijlocul lor, pe vecie.

27. Şi în ei va fi templul sălăşluirii mele şi le voi fi lor Dumnezeu şi ei vor fi pentru mine popor.

28. Şi vor şti neamurile că eu sînt Domnul, cel care îi sfinţeşte pe ei, cînd cele sfinte ale Mele vor fi în mijlocul lor pentru vecie.

Capitolul al 38-lea

Profeţie împotriva lui Gog şi Magog

1 Şi a fost cuvîntul Domnului către mine, zicînd:

2. „Fiu de om, aţinteşte-ţi faţa înspre Gog şi ţinutul Magog – Rhos, mai-marele [peste] Mosoch şi Thobel şi prorocêşte împotriva lui

3. Şi spune [[-i]]: «Aşa spune Domnul Domn: 'Iată: Eu [sînt] împotriva ta, Magog [[şi împotriva pământului Magog]], mai-mare Rhos [peste mai-marii din] Mosoch şi Thobel

4. Şi te voi aduna pe tine şi toată oştirea ta, cai şi călăreţi, toţi îmbrăcaţi în platoşe, mulţime mare, scuturi şi coifuri şi săbii,

5. Perşi şi etiopieni şi libieni [[şi lidieni]], toţi cu coifuri şi scuturi,

6. Gomer şi toţi cei din preajma lui, casa lui Thergama, de la capătul miazănopţii, şi toţi cei din jurul lui, şi

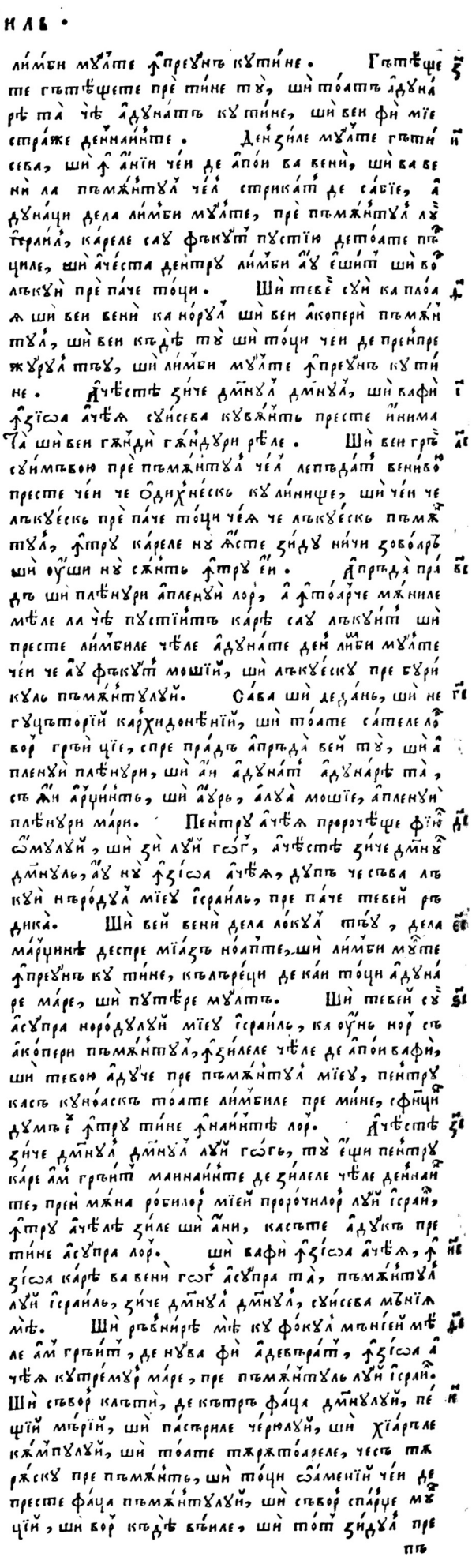

Biblia 1688, p. 562, col. 2

limbi multe împreună cu tine.

7. Gătêşte-te, gătêşte-te pre tine, tu şi toată adunarea ta cea adunată cu tine şi vei fi mie straje denainte.

8. Den zile multe găti-se-va şi în anii cei de apoi va veni şi va veni la pământul cel stricat de sabie, adunaţi de la limbi multe, pre pământul lui Israíl, carele s-au făcut pustiiu de toate părţile. Şi acesta dentru limbi au ieşit şi vor lăcui pre pace toţi.

9. Şi te vei sui ca ploaia şi vei veni ca norul şi vei acoperi pământul şi vei cădea tu şi toţi cei de prenprejurul tău şi limbi multe împreună cu tine'.

10. Acêstea zice Domnul Domnul: 'Şi va fi în zioa acêea, sui-se-va cuvînt preste inima ta şi vei gîndi gînduri rêle.

11. Şi vei grăi: Sui-mă-voiu pre pământul cel lepădat, veni-voiu preste cei ce odihnesc cu linişte şi cei ce lăcuiesc pre pace, toţi ceia ce lăcuiesc pământul întru carele nu iaste zidu, nici zovoară şi uşi nu sînt întru ei,

12. A prăda pradă şi pleanuri a plenui lor, a întoarce mînile mêle la cea pustiită carea s-au lăcuit şi preste limbile cêle adunate den limbi multe, cei ce au făcut moşii şi lăcuiescu pre buricul pământului'».

13. Sáva şi Dedán şi neguţătorii carhidonênii şi toate satele lor vor grăi ţie: «Spre pradă a prăda vei tu? Şi a plenui pleanuri? Şi ai adunat adunarea ta să iêi argint şi aur, a lua moşie, a plenui pleanuri mari?».

14. Pentru acêea prorocêşte, fiiul omului, şi zi lui Gog: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Au nu în zioa acêea, după ce să va lăcui nărodul mieu Israíl pre pace, te vei rădica?

15. Şi vei veni de la locul tău, de la marginea despre miazănoapte, şi limbi multe împreună cu tine, călăreţi de cai toţi, adunare mare şi putêre multă!

16. Şi te vei sui asupra norodului mieu Israíl ca un nor să acoperi pământul. În zilele cêle de apoi va fi şi te voiu aduce pre pământul mieu pentru ca să cunoască toate limbile pre mine, sfinţindu-mă eu întru tine înaintea lor'.

17. Acêstea zice Domnul Domnul lui Gog: 'Tu eşti pentru care am grăit mai nainte de zilele cêle denainte, pren mîna robilor miei, prorocilor lui Israil, întru acêlea zile şi ani, ca să te aducă pre tine asupra lor?

18. Şi va fi în zioa acêea, în zioa carea va veni Gog asupra ta, pământul lui Israíl, zice Domnul Domnul, sui-se-va mîniia mea

19. Şi rîvnirea mea. Cu focul mîniei mêle am grăit. De nu va fi adevărat, în zioa acêea, cutremur mare pre pământul lui Israil,

20. Şi să vor clăti de cătră faţa Domnului peştii mării şi pasările ceriului, şi hiarăle cîmpului şi toate tîrîtoarele ce să tîrăscu pre pământ şi toţi oamenii cei de preste faţa pământului. Şi să vor sparge munţii, şi vor cădea văile şi tot zidul pre //

Ms. 45, p. 660

limbi multe împreună cu tine.

7. Gătează-te, gătêşte pre tine, tu şi toată adunarea ta cea adunată cu tine şi vei fi mie întru straje denainte.

8. Dentru dzile multe găti-să-va şi de la săvîrşitul anilor va veni şi va veni la pămîntul cel stricat de sabie, adunaţi de la limbi multe, preste pămîntul Israil, carele s-au făcut pustii întru tot şi acesta dentru limbi au ieşit şi vor lăcui pre pace toţi.

9. Şi te vei sui ca ploaia şi vei veni ca norul şi vei acoperi pămîntul şi vei cădea, tu şi toţi cei prejur tine, şi limbi multe împreună cu tine.'»

10. «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Şi va fi întru dzua acêea, sui-să-va cuvîntul preste inima ta şi vei gîndi gînduri rêle.

11. Şi vei grăi: Sui-mă-voi prestă pămînt lepădat, veni-voi preste cei ce odihnesc cu linişte şi lăcuiesc pre pace, toţi ceia ce lăcuiesc pămîntul întru carele nu iaste zid, nici zăvoară şi uşi nu sînt ⌊în⌋tru ei.

12. Să prade pradă şi pleanuri a plenui ⌊lor⌋, a întoarce mîinile mêle la cea pustiită, carea s-au lăcuit şi prestă limbi adunate de la limbi multe, ce au făcut moşii şi ce lăcuiesc preste buricul pămîn- *[660/2]* tului.

13. Sáva, şi Dedan, şi neguţători carhidonêni, şi toate satele lor grăi-vor ţie, spre pradă a prăda tu vii şi a plenui pleanuri ⌊şi⌋ ai adunat adunarea ta să iêi argint şi aur, a lua moşie, a jehui jafuri mari.'»

14. Pentru acêea, prorocêşte, fiiul omului, şi zi lui Gog: «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Au nu întru zua acêea, după ce să va lăcui nărodul mieu, Israil, pre pace, te vei rădica.

15. Şi vei veni de la locul tău, de la săvîrşitul crivăţului, şi limbi multe împreună cu tine, călăreţi[258] de cai toţi, adunare mare şi putêre multă.

16. Şi te vei sui preste nărodul mieu, Israil, ca un nor a acoperi pămîntul. La săvîrşitul dzilelor va fi şi te voi aduce pre tine preste pămîntul mieu, pentru ca să cunoască toate limbile pre mine, sfinţindu-mă eu întru tine înaintea lor.'

17. Acêstea dzice Domnul Domnul ⌊lui Gog⌋: 'Tu eşti pentru carele am grăit, mai nainte de dzilele cêle denainte, pren mîna şerbilor miei, prorocilor lui Israil, întru dzilele acêlea şi ani, ca să te aduc pre tine prestă ei.

18. Şi va fi întru dzua acêea, întru dzua carea va veni Gog preste pămîntul Israil', dzice Domnul Domnul, 'sui-să-va mîniia mea.

19. Şi rîvnirea mea cu focul mîniei mêle am[259] grăit[260]; întru dzua acêea va fi cutremur mare preste pămîntul Israil.

20. Şi să vor clăti de cătră faţa Domnului peştii mării şi pasările ceriului şi fiarăle cîmpului şi toate tîrîitoarele ce să tîrîiesc pre pămînt şi toţi oamenii cei de pre faţa pămîntului şi să vor sparge munţii şi vor cădea văile şi tot zidul preste

Ms. 4389, p. 807-808

multe ţări cu dînsul.

7. Gătêşte-te tu, gătêşte-te însuţi tu şi toată strînsura ta carea se-au adunat la tine şi-mi vei fi întru straja cea mai den frunte.

8. Den zilele cêle mai multe să te gătêşti şi în anii cei mai de pre urmă să vii la ţara carea iaste întoarsă den sabie şi iaste adunată den năroade multe, la ţara lui Israil, carea au fost pustie de toate părţile; şi aceia au ieşit de pren ţări şi aceia toţi se vor sălăşlui cu pace.

9. Şi, pogorîndu-te, vei veni ca ploaia şi[465] vei cădea[466] ca norii, ca să acoperi pămîntul tu, toţi cei de pre lîngă tine şi năroade multe cu tine.[467]

10. Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: În zioa acêea se vor sui cuvinte la inima ta şi vei cugeta cugete rêle

11. [10] Şi vei zice: [11] 'Să mă suiu asupra[468] ţărîi cei fără de ziduri şi să merg la oamenii cei ce se răpaosă şi lăcuiesc cu linişte pre pămîntul carele n-are cetate, nici porţi, nici încuietori',

12. Ca să jăcmăneşti jaf şi să iêi avuţiia lor, ca să aduci mîna ta asupra lor, ceia ce au fost pustii, iar apoi se-au sălăşluit de pren ţări adunîndu-se den multe năroade, făcînd cîştig şi avuţii şi făcîndu-se lăcuitori pre buricul pămîntului.[469]

13. Sava şi Dedan şi neguţătorii Tharsísului şi toţi leii lor vor zice ţie: 'Dară au spre robie vii tu să robeşti? Iată, spre jăcmănie de pradă ai adunat mulţimea ta, ca să iêi argint şi aur şi să iêi agonisêlele şi avuţiile, ca să robeşti robiciune mare.'»"

14. Pentr-acêea, prorocêşte, fecior de om, şi să zici cătră Gog: «Aşa grăiêşte Adonai Domnul: Au doară nu în zioa cêea cînd se-au sălăşluit nărodul mieu Israil cu pace nădăjduindu-se tu vei şti?[470]

15. Şi te vei scula şi vei veni den locul tău de la marginea de la miiazănoapte tu şi cu tine multe năroade de călăraşi, toţi călări, adunare mare şi putêre multă.

16. Şi te vei sui asupra nărodului mieu, lui Israil, ca norul să acoperi pămîntul; fi-vei în zilele[471] cêle mai de apoi şi te voiu aduce pre pămîntul mieu, ca să mă ştie toate limbile cînd mă voiu sfinţi îna- *[808/1]* intea lor, o, Gógule!

17. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu Gógului: Tu eşti acela de care am grăit în zilele cêle dentîi prespre mîinile robilor miei, prorocii lui Israil, carii au prorocit în zilele vremilor lor cîte vor aduce asupra lor.[472]

18. Şi va fi în zioa acêea, în zioa venirei lui Gog asupra ţărîi lui Israil, zice Adonai Domnul, se va sui urgiia mea în mîniia mea

19. Şi în rîvna mea; în focul mîniei mêle am grăit aceasta, că în zioa acêea va fi cutremur mare asupra ţărîi lui Israil.

20. [473]Şi se vor cutremura de faţa mea[474] peştii mărilor şi pasările ceriului şi fierile cîmpurilor şi toate jigăniile care se tîrăsc pre pămînt şi toţi oamenii cei de pre faţa pămîntului şi munţii se vor surpa şi se vor răsipi propastiile şi tot zidul

Versiunea modernă

neamuri multe împreună cu tine.

7. Fii pregătit, pregăteşte-te – tu şi toată mulţimea ta, care e adunată cu tine, şi să-mi fii de strajă.

8. După multe zile va fi pregătit şi la capătul anilor va veni şi va ajunge în ţara care a fost întoarsă de la sabie, cînd [poporul] se adună de la multe neamuri împotriva ţării lui Israel, care a ajuns în întregime o pustie; şi el a ieşit dintre neamuri şi toţi îşi duc traiul în pace.

9. Şi te vei înălţa ca o ploaie şi vei veni ca un nor, să acoperi pămîntul şi vei fi tu şi toţi cei din jurul tău şi neamuri multe împreună cu tine.'»

10. Aşa spune Domnul Domn: «Şi va fi aşa în ziua aceea: vorbe se vor sui în inima ta şi gînduri rele vei gîndi

11. Şi vei spune: 'Mă voi sui într-o ţară părăsită, voi ajunge la unii ce se odihnesc în tihnă şi sălăşluiesc în pace, locuind cu toţii o ţară în care zid nu este, şi nici zăbrele şi porţi nu sînt [[la]] aceia',

12. Ca să faci prădăciune şi să [[le]] jefuieşti odoarele, îţi întorci mîna împotriva [pămîntului] părăsit, care este [acum] locuit, şi împotriva unui neam care este adunat din multe neamuri, [împotriva] celor care au dobîndit averi, care au locuit în buricul pămîntului.»

13. Saba şi Daidan şi negustorii carchedonieni şi toate satele lor ţi-au spus: «Tu ai venit ca să faci prădăciune şi să jefuieşti odoarele, [[şi]] ţi-ai adunat mulţimea ca să iei argint şi aur, să scoţi averea, să jefuieşti odoare multe?»

14. De aceea, proroceşte, fiu de om, şi spune-i lui Gog: «Aşa spune Domnul: 'Oare nu te vei ridica în ziua aceea, cînd poporul meu Israel se va sălăşlui în pace?

15. Şi vei veni din locul tău, de la capătul miazănopţii, şi [vor fi] neamuri multe împreună cu tine, toţi suiţi pe cai, mulţime mare şi oştire multă.

16. Şi te vei sui împotriva poporului meu, Israel, [aşa] cum un nor acoperă pămîntul; în zilele de la capăt va fi şi te voi aduce asupra ţării Mele, ca să Mă ştie toate neamurile cînd eu voi fi sfinţit în tine dinaintea lor.'»

17. Aşa îi spune Domnul Domn [[lui Gog]]: «Tu eşti cel despre care am vorbit înainte, în zilele de mai înainte, prin mîna robilor Mei, prorocii lui Israel, în zilele acelea şi în anii [aceia], că te aduc împotriva lor.

18. Şi va fi aşa: în ziua aceea, în ziua în care Gog va veni împotriva ţării lui Israel, spune Domnul Domn, se va ridica mînia mea

19. Şi ardoarea mea. În focul înverşunării mele am vorbit: 'Chiar în ziua aceea va fi cutremur mare în ţara lui Israel,

20. Şi se vor cutremura dinaintea Domnului peştii mării şi zburătoarele cerului şi sălbăticiunile cîmpului şi toate tîrîtoarele ce se tîrăsc pe pămînt şi toţi oamenii cei de pe faţa pămîntului şi munţii se vor sfărîma şi văile se vor prăbuşi şi fiece zid de pe

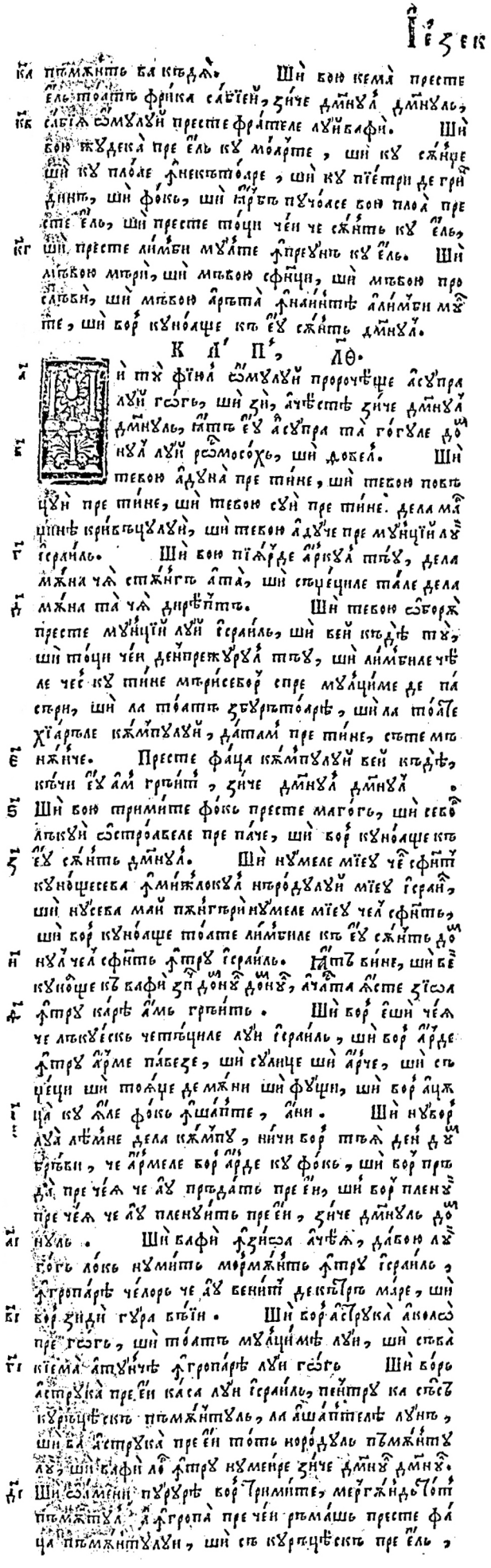

Biblia 1688, p. 563, col. 1

pământ va cădea.

21. Şi voiu chema preste el toată frica sabiei, zice Domnul Domnul, sabiia omului preste fratele lui va fi.

22. Şi voiu judeca pre el cu moarte şi cu sînge şi cu ploaie înecătoare şi cu pietri de grindină şi foc şi iarbă pucioase voiu ploa preste el şi preste toţi cei ce sînt cu el şi preste limbi multe împreună cu el.

23. Şi mă voiu mări şi mă voiu sfinţi şi mă voiu proslăvi şi mă voiu arăta înaintea a limbi multe şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul'»".

Cap 39

1. Şi tu, fiiul omului, prorocêşte asupra lui Gog şi zi: „Acêstea zice Domnul Domnul: «Iată eu asupra ta, Gógule, Domnul lui Ros, Mosóh şi Thovel.

2. Şi te voiu aduna pre tine şi te voiu povăţui pre tine şi te voiu sui pre tine de la marginea crivăţului şi te voiu aduce pre munţii lui Israíl.

3. Şi voiu piêrde arcul tău de la mîna cea stîngă a ta şi săgeţile tale de la mîna ta cea direaptă.

4. Şi te voiu oborî preste munţii lui Israíl şi vei cădea tu şi toţi cei denprejurul tău şi limbile cêle ce-s cu tine mări-se-vor spre mulţime de pasări şi la toată zburătoarea şi la toate hiarăle cîmpului dat-am pre tine să te mănînce.

5. Preste faţa cîmpului vei cădea, căci eu am grăit, zice Domnul Domnul.

6. Şi voiu trimite foc preste Magóg şi se vor lăcui ostroavele pre pace şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.

7. Şi numele mieu cel sfînt cunoaşte-se-va în mijlocul nărodului mieu Israil, şi nu se va mai pîngări numele mieu cel sfînt. Şi vor cunoaşte toate limbile că eu sînt Domnul cel sfînt întru Israíl.

8. Iată vine şi vei cunoaşte că va fi, zice Domnul Domnul. Aceasta iaste zioa întru carea am grăit.

9. Şi vor ieşi ceia ce lăcuiesc cetăţile lui Israíl şi vor arde întru arme, paveze şi suliţe, şi arce, şi săgeţi, şi toiêge de mîni, şi fuşti, şi vor aţîţa cu iale foc în şapte ani.

10. Şi nu vor lua lêmne de la cîmpu, nici vor tăia den dumbrăvi, ce armele vor arde cu foc. Şi vor prăda pre ceia ce au prădat pre ei şi vor plenui pre ceia ce au plenuit pre ei, zice Domnul Domnul.

11. Şi va fi în zioa acêea, da-voiu lui Gog loc numit mormînt întru Israíl, îngroparea celor ce au venit de cătră mare şi vor zidi gura văii.

12. Şi vor astruca acoló pre Gog şi toată mulţimea lui şi să va chiema atuncea Îngroparea lui Gog.

13. Şi vor astruca pre ei casa lui Israíl, pentru ca să să curăţească pămîntul la a şaptelea lună. Şi va astruca pre ei tot norodul pămîntului şi va fi lor întru numeire, zice Domnul Domnul.

14. Şi oameni pururea vor trimite mergînd tot pămîntul a îngropa pre cei rămaşi preste faţa pămîntului şi să curăţească pre el. /

Ms. 45, p. 660-661

pământ va cădea.

21. Şi voi chema prestă el toată frica sabiei, dzice Domnul Domnul; sabiia omului preste fratele lui va fi.

22. Şi voi judeca pre el cu moarte, şi sînge, şi cu ploaia ce îneacă, şi cu pietri de smidă, şi foc, şi pucioasă voi ploa prestă el şi preste toţi cei împreună cu el şi preste limbi multe împreună cu el.

23. Şi mă voi mări şi mă voi sfinţi şi mă voi slăvi şi mă voi cunoaşte înaintea a limbi multe şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.'»"[261]

[661/1] **Cap 39**

1. „Şi tu, fiiul omului, prorocêşte preste Gog şi zi: «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Iată, eu[262] preste tine, Gog, boiêrinul Ros, Mosoh şi Thovel.

2. Şi te voi aduna pre tine [263]şi te voi poveţi pre tine şi te voi sui pre tine de la marginea crivăţului şi te voi aduce pre tine preste măgurile Israil.

3. Şi voi piêrde arcul tău de la mîna cea stîngă a ta şi săgeţile tale de la mîna cea dreaptă a ta.

4. Şi te voi oborî preste măgurile Israil şi vei cădea tu şi toţi cei de pregiur tine şi limbile cêle cu tine, mări-să-vor la mulţime de pasări⌊şi⌋ la toată pasărea şi la toate fiarăle cîmpului dat-am pre tine să te mănince de tot.

5. Preste faţa cîmpului vei cădea, căci eu am grăit', zice Domnul Domnul.

6. Şi voi trimite foc preste Magog şi să vor lăcui ostroavele pre pace şi vor cunoaşte că eu-s Domnul.

7.[264] Şi numele mieu cel sfînt cunoaşte-să-va în mijlocul nărodului mieu, Israil, şi nu să va mai pîngări numele mieu cel sfînt, nu încă [7] şi vor cunoaşte toate limbile că eu sînt Domnul cel sfînt întru Israil.

8. Iată, vine şi vei cunoaşte că va fi', dzice Domnul Domnul. 'Aceasta iaste dzua întru carea am grăit.

9. Şi vor ieşi ceia ce lăcuiesc[265] cetăţile Israil şi vor arde întru arme, scuturi, şi suleţe[266], şi săgête, şi toiêge de mînă, şi fuşturi şi vor arde cu iale foc în şapte ani.

10. Şi nu vor lua lemnu de la cîmpu, nici vor tăia dentru dumbrăvi ce armele vor arde cu foc şi vor prăda pre ceia ce au prădat pre ei şi vor jefui pre ceia ce au jefuit pre ei', dzice Domnul Domnul.

11. Şi va fi întru dzua acêea, da-voi pre Gog loc numit mormînt întru Israil, îngroparea celor ce au venit de cătră maáre şi vor zidi împregiur usnele văii şi vor astruca acoló pre Gog şi toată mulţimea lui şi să va chema atuncea îngroparea lui Gog.

12. Şi vor astruca pre ei casa Israil, pentru ca să să curăţască pămîntul la a şaptea luni.

13. Şi vor astruca pre ei tot nărodul pămîntului *[661/2]* şi va fi lor întru numire', dzice Domnul Domnul.

14. Şi oameni pururea vor trimite mergînd ⌊tot⌋ pămîntul, îngropá pre cei rămaşi preste faţa pămîntului şi să curăţască pre ea.

Ms. 4389, p. 808

va cădea pre pămînt.

21. Şi voiu chiema asupra lui toată frica cea de sabie, întru toţi munţii miei, zice Adonai Domnul; sabiia fieşte a căruia va fi asupra frăţine-său.[475]

22. Şi-l voiu judeca cu moarte şi cu sînge şi cu ploaie înecătoare şi cu grindină de piiatră; foc şi piiatră pucioasă voiu ploa pre dînsul şi pre toţi cei ce vor fi cu dînsul.

23. Şi mă voiu mări şi mă voiu sfinţi şi mă voiu proslăvi şi voiu fi ştiut înaintea a multe limbi; şi vor cunoaşte că eu sînt Domnul.»

Cap 39

1. [476]Iară tu, fecior de om, prorocêşte asupra Gógului şi să zici: «Aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Iată, eu — asupra ta, Gógule, domnul capului lui Mosoh şi al lui Thovel.[477]

2. Şi te voiu aduna şi te voiu duce şi te voiu scoate de la marginea cea de la miiazănoapte şi te voiu duce pre munţii lui Israil.

3. Şi voiu piêrde arcul tău den mîna ta cea stîngă şi săgeţile tale den mîna ta cea direaptă şi te voiu răni.

4. Şi vei cădea tu şi toţi cei ce vor fi cu tine în munţii lui Israil şi multe ţări denpreună cu tine se vor da mulţimei tuturor pasărilor celor zburătoare şi tuturor fierilor pământului, cărora te-am dat să le fii în mîncare.

5. Cădea-vei pre fêţele cîmpurilor, pentru că eu am grăit, zice Adonai Domnul.

6. Şi voiu trimête foc în Magog şi se vor sălăşlui ostrovele cu pace[478]; şi vor şti că eu sînt Domnul.[479]

7. Şi numele mieu cel sfînt va fi ştiut pren mijlocul nărodului mieu, lui Israil, şi de-acii numele mieu cel sfînt nu se *[808/2]* va mai spurca; şi vor şti limbile că eu sînt Domnul cel sfînt în mijlocul lui Israil.

8. Iată, au sosit şi veţi şti că va să fie, grăiêşte Adonai Domnul. Aceasta iaste zioa de carea am grăit.

9. Şi vor ieşi cei ce vor lăcui pren cetăţile lui Israil şi vor arde arme şi paveze şi suliţe şi arce şi săgeţi şi toiêge şi fuşti şi vor aţiţa cu dînsele focul în 7 ani.

10. Iar lêmne de la cîmp nu vor lua, nici nu vor tăia den dumbravă, că cu arme vor face focul şi vor robi pre ceia ce au robit pre dînşii şi vor turbura pre cei ce au turburat pre dînşii, grăiêşte Adonai Domnul.[480]

11. Şi va fi în zioa acêea, voiu da lui Gog loc cu nume de mormînt în Israil, a mulţimei bărbaţilor carii au venit de la răsăriturile mării şi vor îngrădi gura văii.

12. [11] Şi acoló vor îngropa pre Gog şi pre toată mulţimea lui şi-i vor pune numele Valea Mulţimei lui Gog.

13. [12] Şi-i vor îngropa toată casa lui Israil, ca să se curăţească pământul, 7 luni; [13] şi-l vor îngropa toate năroadele pământului şi va fi lor zi cu nume, întru carea zi mă voiu proslăvi, grăiêşte Adonai Domnul.

14. Şi bărbaţii în toată vrêmea vor zice carii vor trêce pământul, ca să îngroape pre cei ce vor fi rămas pre faţa pământului lui şi să curăţească pământul

Versiunea modernă

pământ se va prăbuşi.

21. Şi voi chema asupra ta fiece spaimă, spune Domnul Domn; sabia omului va fi asupra fratelui lui.

22. Şi te voi judeca prin moarte şi sînge şi ploaie în şiroaie şi pietre de grindină şi voi face să plouă foc şi pucioasă asupra lui şi asupra tuturor celor dimpreună cu el şi asupra neamurilor multe dimpreună cu el.

23. Şi voi fi preamărit şi voi fi sfinţit şi voi fi slăvit şi voi fi cunoscut dinaintea multor neamuri, şi vor şti că eu sînt Domnul.'»

Capitolul al 39-lea
Profeţie împotriva lui Gog

1. Şi tu, fiu de om, proroceşte împotriva lui Gog şi spune: «Aşa spune Domnul Domn: 'Iată: eu [sînt] împotriva lui Gog – Rhos, mai-marele [peste] Mosoch şi Thobel,

2. Şi te voi aduna şi te voi călăuzi şi te voi ridica la capătul miazănopţii şi te voi duce pe munţii lui Israel.

3. Şi-ţi voi nimici arcul din mîna ta cea stîngă şi săgeţile din mîna ta cea dreaptă şi te voi prăvăli

4. Pe munţii lui Israel şi vei cădea tu şi toţi cei din jurul tău şi neamurile cele dimpreună cu tine vor fi date la mulţimi de păsări [[şi]] te-am dat la orice zburătoare şi la toate sălbăticiunile cîmpului ca să fii mistuit.

5. Vei cădea pe faţa cîmpului, căci eu am vorbit, spune Domnul Domn.

6. Şi voi trimite foc asupra lui Gog şi insulele vor fi sălăşluite în pace; şi vor şti că eu sînt Domnul.

7. Şi numele meu cel sfînt va fi cunoscut în mijlocul poporului Meu Israel şi nu va mai fi mînjit numele meu cel sfînt nicidecum; şi vor şti neamurile că eu sînt Domnul sfînt în Israel.

8. Iată: a venit şi vei şti că va fi, spune Domnul Domn; aceasta este ziua despre care am vorbit.

9. Şi vor ieşi cei care sălăşluiesc în cetăţile lui Israel şi vor face foc din arme, scuturi şi suliţe şi arcuri şi săgeţi şi toiegele din mîini şi lăncile şi vor arde din acestea foc [vreme de] şapte zile.

10. Şi nu vor lua lemne de pe cîmp şi nici nu vor tăia din păduri, ci vor arde armele în foc. Şi îi vor prăda pe cei ce i-au prădat pe ei şi îi vor jefui pe cei ce i-au jefuit pe ei, spune Domnul Domn.

11. Şi va fi aşa: în ziua aceea îi voi da lui Gog un loc cu renume, mormînt în Israel, locul de îngropare al celor ce au venit la mare: şi vor zidi de jur-împrejur gura văii şi îl vor îngropa acolo pe Gog şi toată mulţimea lui şi se va numi Gai locul-de-îngropare-a-lui-Gog.

12. Şi îi vor îngropa [cei din] casa lui Israel, ca să se curăţească pământul [vreme de] şapte luni.

13. Şi îi vor îngropa [cei din] tot poporul pământului şi va fi pentru ei [loc] de renume în ziua în care am fost slăvit, spune Domnul.

14. Şi vor trimite fără încetare bărbaţi care să meargă prin ţară să-i îngroape pe cei rămaşi pe faţa pământului, ca să se curăţească acesta

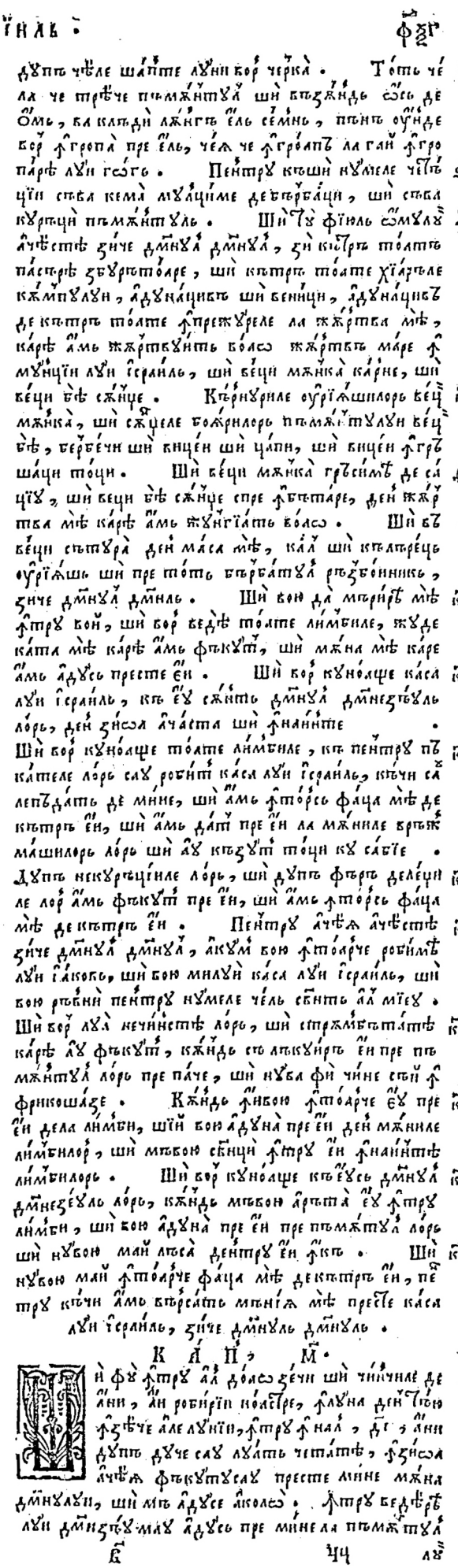

Biblia 1688, p. 563, col. 2

După cêle şapte luni vor cerca.

15. Tot cela ce trêce pămîntul şi văzînd os de om va clădi lîngă el semn, pînă unde vor îngropa pre el, ceia ce îngroapă la Gai îngroparea lui Gog.

16. Pentru că şi numele cetăţii să va chema Mulţime de bărbaţi şi să va curăţi pămîntul».

17. Şi tu, fiiul omului, acêstea zice Domnul Domnul, zi către toată pasărea zburătoare şi către toate hiarăle cîmpului: «Adunaţi-vă şi veniţi, adunaţi-vă de către toate împrejurele la jîrtva mea, carea am jîrtvuit voao, jîrtvă mare în munţii lui Israíl, şi veţi mînca carne şi veţi bea sînge.

18. Cărnurile uriiaşilor veţi mînca şi sîngele boiêrilor pămîntului veţi bea, berbeci şi viţei, şi ţapi şi viţei îngrăşaţi toţi.

19. Şi veţi mînca grăsimea de saţiu şi veţi bea sînge spre îmbătare den jîrtva mea, carea am junghiat voao.

20. Şi vă veţi sătura den masa mea cal şi călăreţ, uriiaş şi pre tot bărbatul războinic, zice Domnul Domnul.

21. Şi voiu da mărirea mea întru voi şi vor vedea toate limbile judecata mea, carea am făcut, şi mîna mea, care am adus preste ei.

22. Şi vor cunoaşte casa lui Israíl că eu sînt Domnul Dumnezăul lor, den zioa aceasta şi înainte.

23. Şi vor cunoaşte toate limbile că pentru păcatele lor s-au robit casa lui Israíl, căci s-au lepădat de mine şi am întors faţa mea de către ei, şi am dat pre ei la mînile vrăjmaşilor lor, şi au căzut toţi cu sabie.

24. După necurăţiile lor şi după fărădelegile lor am făcut pre ei şi am întors faţa mea de către ei.

25. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: 'Acum voiu întoarce robimea lui Iácov şi voiu milui casa lui Israíl şi voiu rîvni pentru numele cel svînt al mieu.

26. Şi vor lua necinstea lor şi strîmbătatea carea au făcut cînd să lăcuiră ei pre pămîntul lor pre pace, şi nu va fi cine să-i înfricoşaze.

27. Cînd îi voiu întoarce eu pre ei de la limbi şi-i voiu aduna pre ei den mînile limbilor şi mă voiu svinţi întru ei înaintea limbilor,

28. Şi vor cunoaşte că eu-s Domnul Dumnezeul lor, cînd mă voiu arăta eu întru limbi şi voiu aduna pre ei pre pămîntul lor şi nu voiu mai lăsa dentru ei încă.

29. Şi nu voiu mai întoarce faţa mea de către ei, pentru căci am vărsat mîniia mea preste casa lui Israíl', zice Domnul Domnul»".

Cap 40

1. Şi fu întru al doaozeci şi cincile de ani ai robirii noastre, în luna dentîiu, în zêce ale lunii, întru în al 14 ani după ce[28] s-au luat cetatea, în zioa acêea făcutu-s-au preste mine mîna Domnului şi mă aduse acoló.

2. Întru vedêrea lui Dumnezău m-au adus pre mine la pămîntul[29] //

Ms. 45, p. 661-662

După cêle 7 luni vor cerca.

15. Tot cela ce trêce pământul, văzându os de om, va clădi lîngă el semnu, pînă unde va îngropa pre el ceia ce îngroapă la Gaí îngroparea lui Gog.

16. Pentru că şi numele cetăţii — Mulţime de bărbaţi[267] şi să va curăţi pământul.'»

17. Şi tu, fiiul omului, acêstea zice Domnul Domnul: «Zi cătră[268] toată pasărea zburătoare şi cătră[269] toate hiarăle cîmpului: 'Adunaţi-vă şi veniţi, adunaţi-vă de cătră toate cêle de pren-prejur la jirtva mea, carea am jirtvuit voao, jirtvă mare preste măgurile Israil, şi vei mînca carne şi veţi bea sînge.

18. Cărnuri a uriêşilor veţi mînca şi sînge a boiêrilor pământului veţi bea, berbeci, şi viţăi, şi ţapi, şi viţăi îngrăşaţi toţi.

19. Şi veţi mînca seu de saţiu şi veţi bea sînge spre îmbătare de cătră jirtva mea, carea am junghiat voao.

20. Şi veţi sătura preste masa mea calul, şi suitoriul uriiaş, şi pre tot bărbatul războinic», dzice Domnul Domnul.

21. «Şi voi da mărirea mea întru voi şi vor vedea toate limbile judecata mea carea am făcut şi mîna mea, carea am adus prestă ei.

22. Şi vor cunoaşte casa Israil că eu sînt Domnul Dumnedzăul lor dentru dzua aceasta şi înainte.

23. Şi vor cunoaşte toate limbile că pentru păcatele lor s-au robit casa Israil, pentru care au împoncişat la mine şi am întorsu faţa mea de la ei şi am dat pre ei la mîinile vrăjmaşilor lor şi au căzut toţi cu sabie.

24. După necurăţiile lor şi după fărădălegile lor am făcut pre ei şi am întorsu faţa mea de la ei.

25. Pentru acêea, acêstea zice Domnul Domnul: «Acum voi întoarce robirea Iacov şi voi milui casa Israil şi voi rîvni ⌊pentru⌋ numele cel sfînt al mieu.

26[270]. Şi vor lua necinstea lor şi strîmbătatea carea au strîmbat, cînd să lăcuiră ei pre pământul lor pre pace şi nu va fi cel ci să sparie.

27. Cînd întorşu eu pre ei dentru limbi şi adunai pre ei dentru mîinile limbilor şi *[662/1]* mă voi sfinţi întru ei înaintea limbilor.

28. Şi vor cunoaşte că eu-s Domnul Dumnedzăul lor, cînd mă arătaiu eu întru limbi, şi voi aduna pre ei prestă pământul lor şi nu voi lăsa dentru ei, nu încă.

29. Şi nu voi întoarce, nu încă, faţa mea de cătră ei, pentru care am turnat mîniia mea preste casa Israil», dzice Domnul Domnul."

Cap 40

1. Şi fu întru în n-al cincilea şi 20 ani a robirei noastre, întru luna dentîi, în 10 a lunei, întru 14 ani după ce s-au luat cetatea, în dzua acêea făcutu-s-au prestă mine mîna Domnului şi mă aduse acoló.

2. Întru vedêrea lui Dumnedzău au adus pre mine la pământul

Ms. 4389, p. 808-809

pînă în 7 luni.[481]

15. Şi să caute foarte tot cel ce va mêrge şi va trêce pre pământ şi va vedea os de om să facă lîngă dînsul semn, pînă ce-l vor îngropa îngropătorii în Valea cea de Bărbaţi Mulţi gătită a lui Gog.

16. Şi numele locului se va chiema Cădêrea a Bărbaţilor celor Mulţi şi se va curăţi pământul.»

17. Iar tu, fecior de om, prorocêşte: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Zi a toată pasărea zburătoare şi a toată fiiara de pre cîmp: 'Strîngeţi-vă şi veniţi, adunaţi-vă de pretutindinea spre junghiêrea mea carea am junghiat voaoă, junghiêre mare în munţii lui Israil, să mîncaţi carne şi să bêţi sînge.[482]

18. Carnea uriiaşilor să mîncaţi şi să bêţi sîngele domnilor pământului acelor hrăniţi cu berbeci şi cu viţei şi cu ţapi şi cu boi şi cu pasări şi toţi graşi.

19. Şi să mîncaţi carne de saţiu şi să bêţi sînge den junghierile mêle care am junghiiat.

20. Şi să vă săturaţi den masa mea de cai şi de călăreţi, de uriiaşi şi de toată mulţimea de oameni[483] de oaste, zice Adonai Domnul.

21. Şi voiu da slava mea întru voi şi vor vedea toate lim- *[809/1]* bile judecata mea carea am făcut şi mîna mea carea o am adus pre dînşii.

22. Şi va şti toată casa lui Israil că eu sînt Domnul Dumnezeul lor, dentr-acêea zi şi mai nainte.[484]

23. Şi vor şti toate ţările că pentru păcatele lor au fost robită casa lui Israil, pentru căci se-au lepădat de mine şi am întors faţa mea despre dînşii; şi i-am dat în mîinile vrăjmaşilor lor şi au căzut toţi de sabie.

24. Pentru păgînătatea lor şi după urîciunea păcatelor lor am rînduit lor şi am ascuns faţa mea de cătră dînşii.'

25. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Acum voiu întoarce pre cei robiţi ai lui Iácov şi casa lui Israil o voiu milui şi voiu avea rîvnă pentru numele mieu cel sfînt.

26. Şi vor lua necurăţiia lor şi toate nedireptăţile lor cêle ce au făcut nedireptate cătră mine, cînd vor lăcui în ţara lor cu pace şi nu va fi de cine să le fie frică,[485]

27. Cîndu-i voiu întoarce de pren ţări şi-i voiu scoate de pren locurile vrăjmaşilor lor şi mă voiu sfinţi într-înşii înaintea a multe limbi.

28. [486]Şi vor şti că eu sînt Domnul Dumnezeul lor, deaca mă voiu arăta lor în ţări şi-i voiu împreuna pre pământul lor şi nu voiu lăsa nici pre unul dentr-înşii acoló.

29. Şi faţa mea nu o voiu mai întoarce de cătră dînşii, pentru căci am vărsat urgiia mea spre casa lui Israil, grăiêşte Adonai Domnul.»"

Cap 40

1. Iară în anul al 25 de la robiia noastră, în luna a cincea, în 10 zile ale lunii, în anul al 14 după ce se-au stricat[487] cetatea, într-acea zi fu asupra mea mîna Domnului şi mă duse acoló.[488]

2. Întru vedêrea lui Dumnezeu mă duse în ţara

Versiunea modernă

într-un [răstimp] de şapte luni şi să [îi] cerceteze.

15. Şi oricine merge prin ţară şi vede un os de om, va zidi semn lîngă el pînă cînd cei ce îngroapă îl vor îngropa în Gai locul-de-îngropare-a-lui-Gog.

16. Iar numele cetăţii [va fi] Loc-de-înmormîntare. Şi se va curăţi pământul.'»

17. Şi tu, fiu de om, zi: «Aşa spune Domnul Domn: 'Spune-i fiecărei păsări înaripate şi [grăieşte] către toate sălbăticiunile cîmpului: Adunaţi-vă şi veniţi, adunaţi-vă din toate [locurile] dimprejur la jertfa mea, pe care v-am jertfit-o, jertfa cea mare de pe munţii lui Israel şi carne veţi mînca şi sînge veţi bea.

18. Carne de uriaşi veţi mînca şi sînge de la mai-marii pământului veţi bea, berbeci şi viţei şi ţapi toţi [sînt] viţei îngrăşaţi.

19. Şi veţi mînca grăsime pînă la saţ şi veţi bea sînge pînă la beţie din jertfa Mea, pe care v-am jertfit-o.

20. Şi vă veţi sătura la masa mea, cal şi călăreţ, uriaş şi orice bărbat războinic, spune Domnul Domn.

21. Şi voi pune slava mea în voi şi vor privi toate neamurile judecata mea, pe care am făptuit-o, şi mîna mea, pe care am pus-o asupra lor.

22. Şi vor şti [cei din] casa lui Israel că eu sînt Domnul, Dumnezeul lor, din ziua aceasta şi de aici înainte.

23. Şi vor şti toate neamurile că din pricina păcatelor lor [cei din] casa lui Israel au fost luaţi în robie, pentru că s-au răzvrătit împotriva mea şi mi-am întors faţa de la ei şi i-am dat pe mîinile duşmanilor lor şi au căzut toţi de sabie.

24. După necurăţeniile lor şi după fărădelegile lor, [aşa] le-am făcut şi mi-am întors faţa de la ei.'

25. De aceea, aşa spune Domnul Domn: 'Acum voi întoarce robia lui Iacob şi mă voi îndura de casa lui Israel şi voi fi gelos [[pentru]] numele meu cel sfînt.

26. Şi îşi vor purta ocara şi nelegiuirea, pe care au făptuit-o cînd îşi duceau traiul în ţara lor, în pace, şi nu va fi cine să [îi] înspăimînte.

27. Cînd i-am întors dintre neamuri şi i-am adunat din ţările neamurilor: voi fi sfinţit întru ei dinaintea neamurilor

28. Şi vor şti că eu sînt Domnul, Dumnezeul lor cînd mă voi dezvălui lor între neamuri.

29. Şi nu îmi voi întoarce nicidecum faţa de la ei, pentru că mi-am revărsat mînia asupra casei lui Israel, spune Domnul Domn.'»"

Capitolul al 40-lea
Viziunea templului

1. Şi a fost într-al douăzeci şi cincilea an al robiei noastre, în prima lună, în [ziua] a zecea a lunii într-al paisprezecelea an de la luarea cetăţii: în ziua aceea a fost asupra mea o mînă a Domnului şi m-a dus acolo.

2. Într-o vedenie a lui Dumnezeu, în ţara

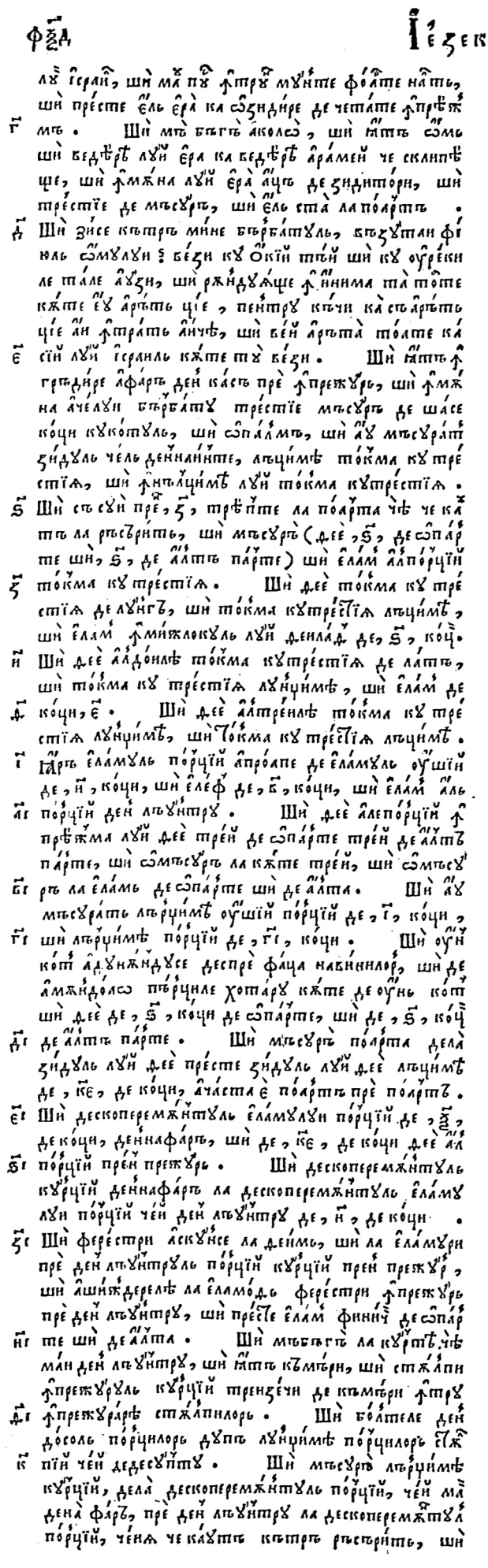

Biblia 1688, p. 564, col. 1

lui Israil, şi m-au pus într-un munte foarte nalt, şi preste el era ca o zidire de cetate în preajmă.

3. Şi mă băgă acoló şi iată om, şi vedêrea lui era ca vedêrea aramei ce sclipêşte. Şi în mîna lui era aţă de ziditori şi trestie de măsură, şi el sta la poartă.

4. Şi zise cătră mine bărbatul: „Văzut-ai, fiiul omului? Vezi cu ochii tăi şi cu urechile tale, auzi şi rînduiêşte în inima ta toate cîte eu arăt ţie, pentru căci ca să arăt ţie ai întrat aicea. Şi vei arăta toate casii lui Israil cîte tu vezi”.

5. Şi iată îngrădire afară den casă pre împrejur, şi în mîna acelui bărbatu trestie, măsură de şase coţi cu cotul şi o palmă. Şi au măsurat zidul cel denainte, lăţimea tocma cu trestiia, şi înălţimea lui tocma cu trestiia.

6. Şi să sui pren 7 trêpte la poarta cea ce caută la răsărit şi măsură (theé 6 de o parte şi 6 de altă parte)[30] şi elám al porţii tocma cu trestiia.

7. Şi theé tocma cu trestiia de lungă şi tocma cu trestiia lăţimea, şi elám în mijlocul lui theiláth de 6 coţi.

8. Şi theé al doilea tocma cu trestiia de lată şi tocma cu trestiia lungimea, şi elám de coţi 5.

9. Şi theé al treilea tocma cu trestiia lungimea şi tocma cu trestiia lăţimea.

10. Iară elámul porţii aproape de elámul uşii de 8 coţi şi eléf de 2 coţi, şi elám al porţii denlăuntru.

11. Şi theé ale porţii în preajma lui theé trei de o parte, trei de altă parte şi o măsură la cîte trei, şi o măsură la elám de o parte şi de alta.

12. Şi au măsurat lărgimea uşii porţii de 10 coţi şi lărgimea porţii de 13 coţi.

13. Şi un cot adunîndu-se despre faţa navínilor şi de amîndoao părţile hotaru cîte de un cot şi theé de 6 coţi de o parte şi de 6 coţi de altă parte.

14. Şi măsură poarta de la zidul lui theé preste zidul lui theé lăţimea de 25 de coţi. Aceasta e poartă pre poartă.

15. Şi descoperemîntul elámului porţii de 60 de coţi den afară şi de 25 de coţi theé al porţii prenprejur.

16. Şi descoperemîntul curţii den afară şi descoperemîntul elámului porţii cei denlăuntru de 50 de coţi.

17. Şi ferestri ascunse la theím şi la elámuri pre denlăuntrul porţii curţii prenprejur şi aşijderelea la elamóth, ferestri împrejur pre denlăuntru şi preste elám finici de o parte şi de alta.

18. Şi mă băgă la curtea cea mai denlăuntru şi iată cămări şi stîlpi împrejurul curţii, treizeci de cămări întru împrejurarea stîlpilor.

19. Şi boltele den dosul[31] porţilor, după lungimea porţilor stîlpii cei dedesuptu.

20. Şi măsură lărgimea curţii de la descoperemîntul porţii cei mai den afară pre denlăuntru la descoperemîntul porţii ceiia ce caută cătră răsărit şi /

Ms. 45, p. 662

lui Israil şi m-au pus la o măgură înaltă foarte şi prestă ea — ca o zidire de cetate în preajmă.

3. Şi mă băgă acoló şi, iată, — om şi vedêrea lui era ca vedêrea aramei ce scripêşte, şi întru mîna lui era[271] aţă de ziditor şi trestie de măgură şi el sta la poartă.

4. Şi zise cătră mine bărbatul: „Văzut-ai, fiiul omului, vezi cu ochii tăi şi cu urechile tale audzi şi rînduiêşte întru inima ta toate cîte eu arăt ţie, pentru căci pentru ca să arăt ţie ai[272] întrat[273] aicea şi vei arăta toate cîte tu vezi casei Israil.

5. Şi, iată, îngrădire afară den casă pren-prejur şi întru mîna bărbatului trestie, măsură de 6 coţi cu cotul şi un pumnu şi au măsurat zidul denainte de lat atocma cu trestiia şi înălţimea lui atocma cu trestiia.

6. Şi întrá la poarta cêea ce caută cătră[274] răsărit, întru 7 stêpene şi măsurá ⌊theé 6 6⌋ elam a porţii atocma cu trestiia[275].

7. Şi theé — atocma cu trestiia de lungă şi atocma cu trestiia lăţimea şi ⌊elam⌋ întru mijlocul lui theilat de coţi 6.
8. Şi theé al doilea — atocma cu trestiia lăţimea şi atocma cu trestiia lungimea şi éli de coţi 5.

9. Şi theé al treilea — atocma cu trestiia lungimea şi atocma cu trestiia lăţimea.

10. Şi él[276] al porţii, aproape de elam a porţii, de coţi 8, şi elef de coţi 2 şi élam a porţii denlăuntru. *[662/2]*
11. Şi theé a porţii ⌊theé⌋ dentru preajmă, 3 dencoace şi 3 dencoace, şi măsură una la cîte trêle şi măsură una la élam de o parte şi de altă.

12. Şi au măsurat lărgimea uşei porţii de coţi 10 şi lărgimea porţii de coţi 13.

13. Şi cot adunîndu-să ⌊şi⌋ despre faţa lor navin de un cot şi de un cot hotărîre dencoace şi dencoleá şi thav de coţi 6 dencoace şi de coţi 6 dencoleá.

14. Şi măsurá poarta de la zidul theé preste zidul theé, lărgimea de coţi 25: aceasta-i poartă pre poartă.

15. Şi descoperemîntu a elam a porţii de 60 coţi denafară şi 25 coţi theé a porţii pren-pregiur.

16. Şi dăscoperemîntul a îngrădire[277] denafară la dăscopere élam a porţii denlontru de 50 de coţi.

17. Şi ferestrii ascunse la theim şi la elam pre denlontru a porţii îngrădirei[278] pren-pregiur şi aşijdirile la elammoth, ferestri împrejur[279] pre denlontru şi preste elam finici dencoace şi dencoleá.

18. Şi mă băgă pre mine la curtea cea mai denlontru şi, iată, cămări şi pregiur stîlpiri şi împrejurul îngrădirei 30 de cămări întru pregiur stîlpiri.
19. Şi sclipurile den dosul stîlpilor — în lungul stîlpilor cel pregiur stîlpu dedesupt.

20. Şi măsurá lărgimea îngrădirei de la descoperemîntul porţii cei ce caută cătră răsărit şi

Ms. 4389, p. 809

lui Israil şi mă puse într-un munte foarte nalt, pre care era ca o zidire de cetate spre amiiazăzi.

3. Şi mă băgă acoló şi iată un bărbat căruia-i era faţa lucind ca arama şi în mîna lui era aţă zidărească şi măsură de trestie; şi el sta în poartă.

4. Şi zise bărbatul cătră mine: „Fecior de om, vezi cu ochii tăi şi auzi cu urechile tale şi pune în inima ta toate care[489] voiu arăta eu ţie, că pentr-acêea ai întrat aici, ca să-ţi arăt; iar tu să le arăţi toate cîte vei vedea casei lui Israil."

5. Şi iată îngrăditură[490] denafară, împrejurul casei, şi în mîinile acelui bărbat măsură de trestie de 6 coţi şi de o palmă; şi măsurá îngrăditura[491] cel denafară în lat de o trestie şi înalt de o trestie.

6. Şi *[809/2]* mêrse la poarta cêea ce căuta spre răsărit şi se sui pre 7 trêpte şi măsurá şase de ceasta parte şi 6 de cêea parte.

7. Şi lumina uşii de o trestie de lungă şi de o trestie de largă;[492] [8] şi lumina cea den mijlocul cămării de 6 coţi,
8. Iar cămara cea a doaoa de o trestie tocma şi în lung şi în larg.

9.

10. [9] Iar lumina porţii carea era lîngă lumina curţii era de 8 coţi, iar fruntea ei era de 2 coţi.

11. [10] Iar lumina cea denlăuntrul porţii şi cămara porţii şi[493] împotriva cămării trei de ceasta parte şi trei de cêea parte, o măsură la cîte trêle şi de amîndoaoă părţile de lumină tot o măsură.
12. [11] Şi măsurá lărgimea luminei porţii de 10 coţi şi nălţimea porţii de 13 coţi.

13. [12] Şi marginile porţii cîte de 1 cot şi împotriva cămării de un cot şi de amîndoaoă părţile hotar cîte de un cot şi cămara de 6 coţi de ceasta parte şi de 6 coţi de cêea parte.

14. [13] Şi măsurá poarta de la zidul cămării pînă iar la zidul cămării lărgimea de 25 de coţi; o poartă împotriva alţii porţi;
15. [14] Şi dăscoperemîntul luminii denafară de poartă de 60 de coţi şi de 20 de coţi cămara cea de la porţi împrejur.
16. [15] Şi dăscoperemîntul curţii cei denafară al luminii cei neacoperite denlăuntrul porţilor de 50 de coţi.
17. [16] Şi porţile cêle acoperite spre cămară şi spre lumină denlăuntrul porţilor împrejurul curţii, aşijderea şi luminile uşilor celor denlăuntru împrejur şi ciopliturile[494] cêle de la lumină de amîndoaoă părţile.[495]
18. [17] Şi mă băgă în curtea cea mai denlăuntru şi iată cămări stînd şi stîlpi împrejurul curţii şi 30 de cămări în stîlpi.
19. [18] [496]Şi sta spre porţile cêle despre miiazăzi, în lungul porţii, stîlpi pre din jos.

20. [19] Şi măsurá lărgimea curţii de la dăscoperemîntul curţii cei mai denlăuntru afară spre poarta[497] cea neacoperită, carea caută spre răsărit, [20] şi

Versiunea modernă

lui Israel, şi m-a pus pe un munte foarte înalt şi pe el [aveam] ca o zidire de cetate dinainte.

3. Şi m-a dus acolo şi, iată: un bărbat, iar vedenia lui era ca o vedenie de aramă strălucitoare şi în mîna lui era o sfoară de zidar şi o prăjină de măsurat şi el stătea la poartă.
4. Şi a spus bărbatul către mine: „Ai văzut, fiu de om? Cu ochii tăi priveşte şi cu urechile tale ascultă şi rînduieşte-le în inima ta pe toate cîte ţi le-am arătat; fiindcă tu ai venit încoace ca să-ţi arăt şi tu le vei arăta pe toate cîte le vezi casei lui Israel."

5. Şi, iată: era un zid pe dinafară, împrejurul casei. Şi în mîna bărbatului [era] o prăjină, cu măsura de şase coţi, în cot [intrînd] şi palma; şi a măsurat de-a lungul zidului din faţă: lăţimea [era] egală cu prăjina şi înălţimea lui [era] egală cu prăjina.

6. Şi a intrat, pe şapte trepte, prin poarta care cată spre răsărit, şi a măsurat de-a lungul pridvorului porţii [[o mărime [de] şase [şi]şase]] egală cu prăjina

7. Şi încăperea [era] egală cu prăjina în lungime şi egală cu prăjina în lăţime, iar [[pridvorul]] din mijlocul verandei [era] de şase coţi
8. Şi încăperea a doua [era] egală cu prăjina în lăţime şi egală cu prăjina în lungime şi pridvorul [era] de cinci coţi.
9. Iar încăperea a treia [era] egală cu prăjina în lungime

10. Şi pridvorul portalului, lîngă pridvorul porţii, [era] de opt coţi şi uşorul [era] de doi coţi şi pridvorul porţii [era] înăuntru:
11. Şi încăperile porţii de la încăperea din faţă [erau] trei pe o parte şi trei pe cealaltă, iar măsura [era] una singură la [toate] trei şi o singură măsură pentru pridvoare, de o parte şi de cealaltă.
12. Şi a măsurat lăţimea uşii portalului, [[mărime]] zece coţi, şi lărgimea portalului, treisprezece coţi.

13. Şi [partea] din faţa încăperilor [[şi]] [era] îngustat la un cot de o parte şi de cealaltă, iar încăperea [era] de şase coţi pe o parte şi de şase coţi pe cealaltă.

14. Şi a măsurat poarta de la zidul unei încăperi la zidul [celeilalte] încăperi: lăţimea [era] de douăzeci şi cinci de coţi, chiar [de la] o poartă la [altă] poartă.
15. Şi locul deschis al pridvorului porţii [era] de şaizeci de coţi, douăzeci la încăperile dimprejurul porţii.
16. Şi locul deschis al pridvorului din afară înspre locul deschis al pridvorului porţii dinăuntru [era] de cincizeci de coţi.
17. Şi [erau] ferestre ascunse înspre încăperi şi spre pridvorul dinăuntrul porţii, de jur-împrejurul curţii, şi tot astfel de ferestre [erau] la pridvoarele dinăuntru, jur-împrejur; iar pe pridvoare [erau] pomi de finic de-o parte şi de cealaltă.
18. Şi m-a adus în curtea dinăuntru, şi, iată: camere şi colonade împrejurul curţii, treizeci de camere cu colonade.
19. Şi porticurile [erau] în spatele porţilor, după lungimea porţilor [era] porticul de jos.

20. Şi a măsurat lăţimea curţii de la locul deschis al porţii din afară, înăuntru, pînă la locul deschis al porţii care cată în afară, o sută de coţi, [pînă la poarta] care cată spre răsărit, şi

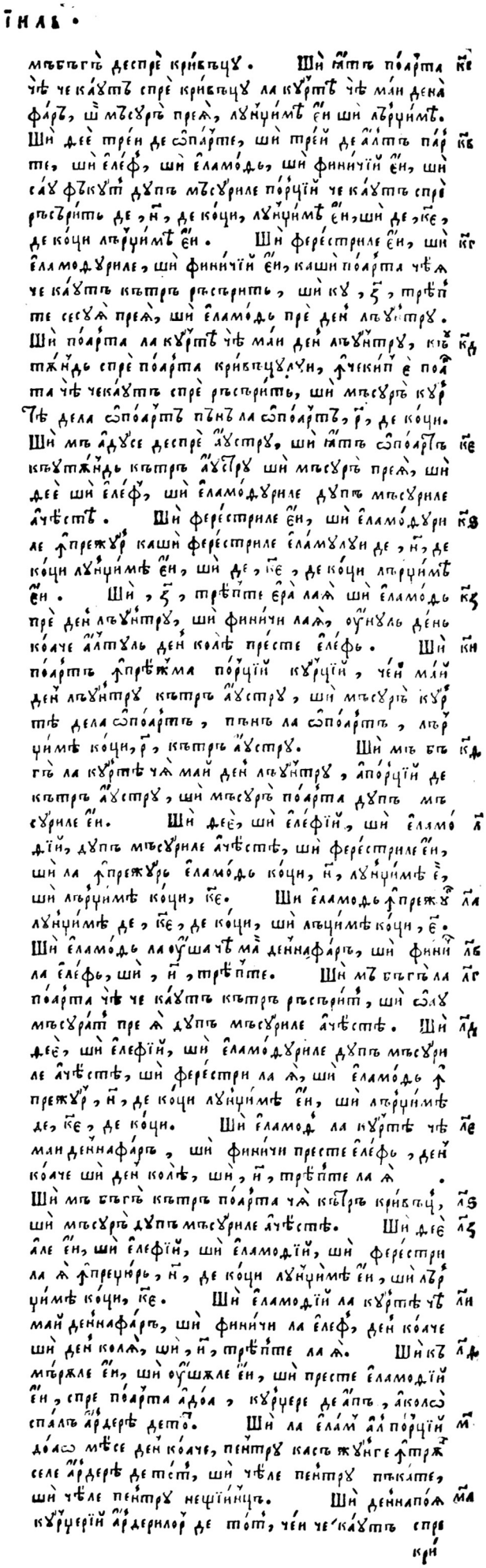

Biblia 1688, p. 564, col. 2

mă băgă despre crivăţu.

21. Şi iată poarta cea ce caută spre crivăţu la curtea cea mai den afară şi măsură pre ea, lungimea ei şi lărgimea.

22. Şi theé trei de o parte şi trei de altă parte. Şi eléf şi elamóth, şi finicii ei. Şi s-au făcut după măsurile porţii ce caută spre răsărit de 50 de coţi lungimea ei şi de 25 de coţi lărgimea ei.

23. Şi ferestrile ei, şi elamothurile, şi finicii ei, ca şi poarta cêea ce caută cătră răsărit şi cu 7 trêpte se suia pre ea şi elamóth pre denlăuntru.

24. Şi poarta la curtea cea mai denlăuntru căutînd spre poarta crivăţului în ce chip e poarta cea ce caută spre răsărit, şi măsură curtea de la o poartă pînă la o poartă 100 de coţi.

25. Şi mă aduse despre áustru şi iată o poartă căutînd cătră áustru şi măsură pre ea şi theé şi eléf şi elamóthurile după măsurile acêstea.

26. Şi ferestrile ei şi elamóthurile împrejur ca şi ferestrile elámului, de 50 de coţi lungimea ei şi de 25 de coţi lărgimea ei.

27. Şi 7 trêpte era la ea şi elamóth pre denlăuntru şi finici la ea, unul dencoace, altul dencolea preste eléf.

28. Şi poartă în preajma porţii curţii cei mai denlăuntru cătră áustru, şi măsură curtea de la o poartă pînă la o poartă lărgimea coţi 100 cătră áustru.

29. Şi mă băgă la curtea cea mai denlăuntru a porţii de cătră áustru şi măsură poarta după măsurile ei.

30. Şi theé şi eléfii şi elamóthii, după măsurile acêstea şi ferestrile ei şi la împrejur elamóth coţi 50 lungimea ei şi lărgimea coţi 25.

31. Şi elamoth împrejur lungimea de 25 de coţi şi lăţimea coţi 5.

32. Şi elamóth la uşa cea mai den afară şi finici la eléf şi 8 trêpte.

33. Şi mă băgă la poarta cea ce caută cătră răsărit şi o au măsurat pre ea după măsurile acêstea.

34. Şi theé şi elefii şi elamóthurile după măsurile acêstea, şi ferestri la ea şi elamóth împrejur 50 de coţi lungimea ei şi lărgimea de 25 de coţi.

35. Şi elamoth la curtea cea mai denafară, şi finici preste eléf dencoace şi dencolea, şi 8 trêpte la ea.

36. Şi mă băgă cătră poarta cea cătră crivăţ şi măsură după măsurile acêstea.

37. Şi theé ale ei şi elefii şi elamothii şi ferestri la ea împregiur 50 de coţi lungimea ei şi lărgimea coţi 25.

38. Şi elamothii la curtea cea mai denafară, şi finici la elef dencoace şi dencolea, şi 8 trêpte la ea.

39. Şi cămările ei şi uşîle ei şi preste elamothii ei spre poarta a doa curgere de apă, acoló spală arderea de tot.

40. Şi la elám al porţii doao mêse dencoace, pentru ca să junghe într-însele arderea de tot şi cêle pentru păcate şi cêle pentru neştiinţă.

41. Şi denapoia curgerii arderilor de tot, cei ce caută spre //

Ms. 45, p. 662-663

mă băgă spre crivăţ.

21. Şi, iată, poartă ce caută[280] cătră[281] crivăţ la îngrădirea cea mai denafară şi măsură pre ea lungimea ei şi lărgimea.

22. Şi theé 3 dencoace, şi 3 dencoleá, şi elev, şi elammóth, şi finicii ei şi s-au făcut după măsurile porţii ce caută[282] cătră răsărit de 50 de coţi lungimea ei şi de 25 coţi lărgimea ei.

23. Şi ferestrile ei, şi elammoth, şi finicii ei — în ce chip poarta cêea ce caută cătră răsărit şi cu 7 scări să suia prestă ea şi elammoth pre denlăuntru.

24. Şi poarta la curtea cea mai denlontru, căutînd spre poarta crivăţului, în ce chip a porţii ce caută cătră[283] răsărit şi măsură ograda de la poartă pînă la poartă, coţi 100.

25. Şi mă aduse despre áustru şi, iată, poartă căutînd că- *[663/1]* tră áustru şi măsură pre ea şi theé, şi elef, şi elammoth, după măsurile acêstea.

26. Şi ferestrile ei şi elammoth împregiur, în ce chip ferestrele elam — de coţi 50 lungimea ei şi de coţi 25 lărgimea ei.

27. Şi 7 scări la ea şi elammoth — pre denlontru şi finici la ea, unul dencoace, altul dencoleá, prestă elef.

28. Şi poartă — ⌊în preajma porţii⌋ acei mai denlontru ogrăzii, cătră áustru[284], şi măsură curtea de la poartă pînă la poartă, lărgimea — coţi 100, cătră áustru.

29. Şi au băgat pre mine la curtea cea mai denlontru a porţii de cătră áustru şi măsură poarta după măsurile ei.

30. Şi theé, şi elef, şi élammoth, după măsurile acêstea şi ferestrile ei şi elammoth — împregiur, coţi 50 lungimea ei şi lărgimea — coţi 25.

31. Şi elammoth împregiur de lung — coţi 25 şi lăţime 5 coţi.

32. Şi elammoth — la uşa cea mai denafară şi finici elef şi 8 scări.

33. Şi mă băgă la poarta cêea ce caută cătră răsărit şi au măsuratu-o pre ea după măsurile acêstea.

34. Şi theé, şi elef, şi elammoth, după măsurile acêstea, elammoth şi ferestrile ei şi-i elammoth, împregiur, coţi 50 — lungimea ⌊ei⌋ şi lărgimea ⌊ei⌋ — coţi 25.

35. Şi elammoth — la curtea cea mai denafară şi finici prestă elef, dencoace şi dencoleá, şi 8 scări la ea.

36. Şi mă băgă cătră[285] poarta cea de cătră crivăţ şi măsură după măsurile acêstea.

37. Şi theé — ale ei, şi elef, şi elammoth, şi ferestri la ea împrejur — coţi 50 lungimea ⌊ei⌋ şi lăţimea — coţi 25.

38. Şi elammoth — la curtea cea mai denafară şi finici la elef, dencoace şi dencoleá, şi 8 scări la ea.

39. Şi cămările ei, şi uşile ei, ⌊şi⌋ preste elammoth ale ei, preste poartă a doao currăre, acoló spală arderea de tot.

40. Şi la elam a porţii, 2 mêse dencoace, pentru ca să să junghe întru ea arderea de tot şi cêle pentru păcate şi cêle pentru neştiinţă.

41. Şi denapoia cúrării a arderilor de tot cei ce caută cătră[286]

Ms. 4389, p. 809-810

mă băgă spre faţa despre miiazănoapte.

21. [20] Şi iată poarta carea caută spre miiazănoapte, poarta cea denafară; [21] şi măsură lărgimea lor şi lungimea lor;

22. [21] Şi trei cămări de ceasta parte şi trei de cêea parte şi lumina şi cămara şi săpăturile[498] lor; şi fu după măsura porţilor celor ce căuta spre răsărit de 50 de coţi de nalt şi de 25 de coţi de largi.

23. [22] Şi ferestrile lor şi luminile şi scobiturile[499] lor ca şi ale porţilor celor ce căuta spre răsărit; şi suirea *[810/1]* ei era de 7 trêpte şi lumína înlăuntru.[500]

24. [23] Iar poarta curţii cei denlăuntru, ca şi poarta carea căuta spre răsărit; şi măsură curtea de la o poartă pînă la altă poartă 100 de coţi.

25. [24] Şi mă duse la calea cea[501] despre amiiazăzi şi iată poarta carea căuta spre amiiazăzi şi o măsură, şi lumina şi cămara după măsura cea mai de sus.

26. [25] Şi ferestrile ei şi lumína împrejur, ca şi cêlealalte ferestri, de 50 de coţi în lung şi de 25 de coţi în lat.

27. [26] Şi suirea ei de 7 trêpte şi lumina denlăuntru şi săpăturile lor una de ceasta parte, alta de cêea parte, în faţa ei.

28. [27] Şi poarta cea de[502] împotriva porţilor şi a curţii cei mai denlăuntru, despre calea cea despre amiiazăzi; şi măsură curtea den poartă pînă în poartă, spre amiiazăzi, 100 de coţi în lat.

29. [28] Şi mă băgă în curtea cea mai denlăuntru pre poarta cea despre amiiazăzi şi măsură poarta cea despre amiiazăzi tot pre acêeaşi măsură.

30. [29] Cămara ei şi lumina ei şi ferestrile ei, cămările împrejur — lungimea de 50 de coţi şi lărgimea de 25 de coţi.[503]

31.[504] Şi lumina den curtea cea denafară şi săpăturile şi fruntea şi şapte trêpte.

32. [34][505] Şi lumína[506] în curtea cea mai denlăuntru şi săpătură la fêţe de amîndoaoă părţile şi suirea ei de 8 trepturi.

33. [32] Şi mă duse în curtea carea caută[507] spre răsărit şi o măsură tot acea măsură;

34. [32] Şi cămara şi fruntea şi lumina şi ferestrile, tot o măsură; [33][508] şi cămările împrejur în lung de 50 de coţi şi în lat de 25 de coţi.

35. [37] Şi cămările în curtea cea denlăuntru şi săpături de finici de amîndoaoă laturile şi suirea ei de 8 trêpte.

36. [35] Şi mă duse la poarta carea caută spre miiazănoapte şi o măsură iar după măsura aceasta.

37. [36] Cămara şi fruntea şi lumina şi ferestrile ei în lung de 50 de coţi şi în lat de 25 de coţi.

38.

39. [38] Şi cămările ei şi ferestrile ei şi fruntea cea denaintea porţilor celor a doaoălea şi vîlcêlele acoló spală arderile cêle de tot.[509]

40. [39] Iar înlăuntru în lumina porţii 2 mêse de ceasta parte, iar 2 de cêea parte, ca să junghie pre dînsele arderile cêle de tot şi cêle pentru păcate şi pentru neştiinţe.

41. [40] Şi în vîlcêlele cêle de cătră amiiazăzi ale arderilor celor de tot, la uşile cêle ce caută spre

Versiunea modernă

m-a adus la miazănoapte,

21. Şi, iată: o poartă care cată spre miazănoapte, în curtea din afară, şi a măsurat-o, şi lungimea ei, şi lăţimea.

22. Iar camerele, trei pe o parte şi trei pe cealaltă, şi uşorii şi pridvoarele şi pomii de finic de acolo; şi erau după măsurile porţii care căta spre răsărit: lungimea ei era de cincizeci de coţi şi lărgimea ei, de douăzeci şi cinci de coţi.

23. Şi ferestrele ei şi pridvoarele ei şi pomii ei de finic [erau pe măsura] porţii care căta spre răsărit; şi urcau spre ea pe şapte trepte, iar pridvoarele erau înăuntru.

24. Şi [era] o poartă a curţii dinăuntru, care căta spre poarta de miazănoapte, la fel ca poarta care căta spre răsărit, şi a măsurat curtea de la poartă la poartă: o sută de coţi.

25. Şi m-a adus către miazăzi şi, iată: o poartă care cată spre miazăzi şi a măsurat-o, şi încăperile, şi uşorii, şi pridvoarele, erau după aceste măsuri.

26. Şi ferestrele ei şi pridvoarele dimprejur [era] la fel ca ferestrele pridvorului: lungimea ei [era] de cincizeci de coţi, iar lărgimea ei, de douăzeci şi cinci de coţi.

27. Şi [avea] şapte trepte şi porticuri înăuntru, iar pomii de finic [erau] unul de o parte, unul de cealaltă parte a uşorilor.

28. Şi [era] o poartă [[faţă în faţă cu poarta]] de la curtea dinăuntru, spre miazăzi. Şi a măsurat curtea de la poartă la poartă, o sută de coţi [era] lărgimea spre miazăzi.

29. Şi m-a adus în curtea dinăuntru a porţii dinspre miazăzi şi a măsurat poarta după aceste măsuri;

30. Şi încăperile şi uşorii şi pridvoarele [erau] după aceste măsuri; şi ea [avea] ferestre şi pridvoare de jur-împrejur. Lungimea ei [era] de cincizeci de coţi şi lărgimea de douăzeci şi cinci de coţi.

31. Şi pridvoarele de jur-împrejur, de douăzeci şi cinci de coţi lungime şi cinci coţi lăţime.

32. Şi pridvoarele spre curtea din afară şi pomii de finic pe uşorul [porţii] şi opt trepte.

33. Şi m-a adus la poarta care căta spre răsărit şi a măsurat-o după aceste măsuri;

34. Şi încăperile şi uşorii şi pridvoarele [erau] după aceste măsuri; şi [erau] ferestre la ea şi la porticuri de jur-împrejur; lungimea [[ei]] [era] de cincizeci de coţi şi lărgimea [[ei]], de douăzeci şi cinci de coţi.

35. Şi [erau] pridvoare către poarta dinăuntru şi pomi de finic pe uşorul [porţii] de o parte şi de cealaltă şi ea [avea] opt trepte.

36. Şi m-a adus la poarta dinspre miazănoapte şi a măsurat-o după aceste măsuri;

37. Şi încăperile şi uşorii şi pridvoarele; şi [erau] ferestre la ea de jur-împrejur şi la porticurile ei; lungimea [[ei]] [era] de cincizeci de coţi şi lărgimea, de douăzeci şi cinci de coţi.

38. Şi porticurile ei [erau] spre curtea din afară; şi [erau] pomi de finic la uşorul [porţii] de o pare şi de cealaltă şi ea [avea] opt trepte.

39. Şi cămările ei şi poarta ei [[şi]] la porticurile ei de la poarta a doua [pentru] curăţare, erau două mese de o parte şi de alta, unde spală arderile-de-tot.

40. Camerele ei şi portalurile ei [[şi]] pridvoarele ei spre poarta a doua [aveau] un canal de scurgere, ca să se ucidă acolo jertfele pentru păcate şi pentru [încălcări datorate] neştiinţei.

41. Şi în spatele vanei pentru arderile-de-tot, care cată spre

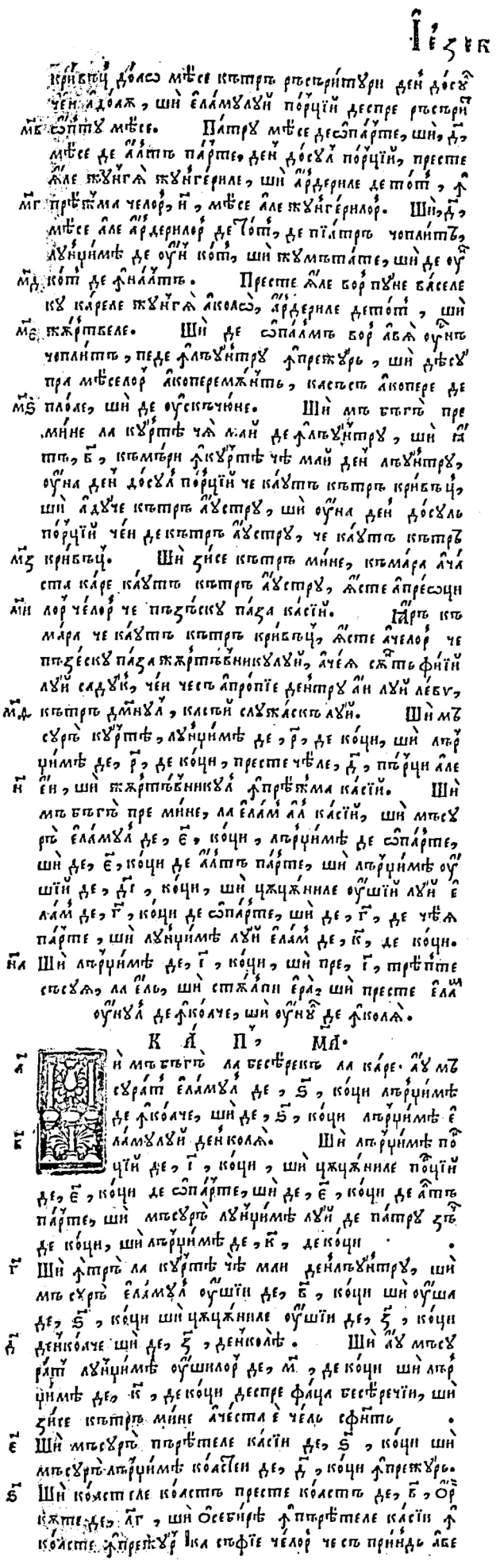

Biblia 1688, p. 565, col. 1

crivăţ, doao mêse cătră răsărituri den dosul cei a doaă şi elámului porţii despre răsărit optu mêse.

42. Patru mêse de o parte şi 4 mêse de altă parte, den dosul porţii, preste iale junghea jungherile şi arderile de tot în preajma celor 8 mêse ale jungherilor.

43. Şi 4 mêse ale arderilor de tot de piatră cioplită, lungimea de un cot şi jumătate şi de un cot de înaltă.

44. Preste iale vor pune vasele cu carele junghea acoló arderile de tot şi jîrtvele.

45. Şi de o palmă vor avea usnă cioplită pe denlăuntru împrejur, şi deasupra mêselor acoperemînt ca să să acopere de ploaie şi de uscăciune.

46. Şi mă băgă pre mine la curtea cea mai denlăuntru şi iată 2 cămări în curtea cea mai denlăuntru, una den dosul porţii ce caută cătră crivăţ şi aduce cătră áustru, şi una den dosul porţii cei de cătră áustru ce caută cătră crivăţ.

47. Şi zise cătră mine: „Cămara aceasta care caută cătră áustru iaste a preoţilor celor ce păzăscu paza casii,

48. Iară cămara ce caută cătră crivăţ iaste a celor ce păzescu paza jîrtăvnicului, aceia sînt fiii lui Sadúc, cei ce să apropie dentru ai lui Lévi cătră Domnul ca să-i slujască lui".

49. Şi măsură curtea, lungimea de 100 de coţi şi lărgimea de 100 de coţi preste cêle 4 părţi ale ei şi jîrtăvnicul în preajma casii.

50. Şi mă băgă pre mine la elám al casii şi măsură elámul de 5 coţi lărgimea de o parte şi de 5 coţi de altă parte, şi lărgimea uşii de 14 coţi, şi ţîţînile uşii lui elám de 3 coţi de o parte şi de 3 de cêea parte, şi lungimea lui elám de 20 de coţi,

51. Şi lărgimea de 10 coţi şi pre 10 trêpte să suia la el. Şi stîlpi era şi preste elam, unul dencoace şi unul dencolea.

Cap 41

1. Şi mă băgă la besêrecă la care au măsurat elámul de 6 coţi lărgimea dencoace şi de 6 coţi lărgimea elámului dencolea.

2. Şi lărgimea porţii de 10 coţi şi ţîţînile porţii de 5 coţi de o parte şi de 5 coţi de altă parte şi măsură lungimea lui de patruzăci de coţi şi lărgimea de 20 de coţi.

3. Şi întră la curtea cea mai denlăuntru şi măsură elámul uşii de 2 coţi şi uşa de 6 coţi şi ţîţînile uşii de 7 coţi dencoace şi de 7 dencolea.

4. Şi au măsurat lungimea uşilor de 40 de coţi şi lărgimea de 20 de coţi despre faţa besêrecii şi zise cătră mine: „Acesta e cel sfînt".

5. Şi măsură părêtele casii de 6 coţi şi măsură lărgimea coastei de 4 coţi împrejur.

6. Şi coastele, coastă preste coastră, de 2 ori cîte de 33 şi osebirea în părêtele casii în coaste împrejur ca să fie celor ce să prind a ve- /

Ms. 45, p. 663-664

crivăţ, doao mêse ⌊cătră[287] răsărituri⌋ den dosul aceea a doao şi elam a porţii ⌊despre răsărit⌋, 8 mêse.

42. 4 mêse de o parte şi 4 mêse de alta, den dosul porţii, prestă ea junghe jungheturile *[663/2]*⌊şi arderile de tot în preajma celor 8 mêse a jungherilor⌋.

43. Şi 4 mêse a arderilor de tot, de piatră cioplite, lungimea de un cot şi jumătate şi de un cot de înaltă.

44. Prestă iale vor pune ciniile, cu carele junghe cu iale[288] jirtvele de tot şi jirtvele.

45. Şi de un pumnu vor avea usnă cioplită pre denlontru împregiur şi preste mêse deasupra straşini ca să acopere de ploaie şi de uscăciune.

46. Şi mă băgă pre mine la curtea cea mai denlontru şi, iată, doao sclipuri întru curtea cea mai denlontru, una den dosul porţii cei ⌊ce caută⌋ cătră[289] crivăţ şi aduce cătră austru şi una den dosul porţii cei de cătră austru şi caută cătră crivăţ.

47. Şi zise cătră mine: „Sclipul acesta carele caută cătră[290] austru, preuţilor celor ce păzesc paza casei.

48. Şi sclipul ce caută cătră[291] crivăţ, celor ce păzesc paza jirtăvnicului, aceia sînt fiii Saduc, ceia ci să apropie de la Leví, cătră Domnul, ca să-i slujască lui."

49. Şi măsură poarta lungimea coţi 100[292] preste cêle 4 părţi ale ei şi jirtăvnicul în preajma casei.

50. Şi mă băgă pre mine la elam a casei şi măsură elam de coţi 5 lărgimea de o parte şi 5 coţi de altă parte şi lărgimea uşei ⌊de coţi 14 şi ţîţîni uşei lui elam⌋ de 3 coţi dencoace şi de 3 coţi dencoleá.

51. Şi lungimea elam — de coţi 20 şi lărgimea de coţi 10 şi preste 10 stêpene să suia prestă el şi stîlpi era ⌊şi⌋ preste elam unul dencoace şi unul dencolea.

Cap 41

1. Şi mă băgă la bisêrică cu care au măsurat elam de 6 coţi lăţimea dencoace şi 6 coţi lărgimea lui elam dencoleá.

2. Şi lărgimea porţii — coţi 10 şi ţîţînile porţii — de 5 coţi de o parte şi de 5 coţi dencoleá şi măsură lungimea lui de coţi 40 şi lărgimea — coţi 20.

3. Şi întră la curtea cea mai denlontru şi măsură elam a uşii de coţi 2 şi uşa de coţi 6 şi ţîţînile uşii de coţi 7 ⌊dencoace şi de coţi 7 dencolea⌋.

4. Şi au măsurat lungimea uşilor de coţi 40 *[664/1]* şi lărgimea de coţi 20 despre faţa bisêricii şi zise cătră mine: „Acest — sfînt".

5. Şi măsură părêtele casei de 6 coţi şi ⌊măsură⌋ lărgimea coastei de coţi 4 împregiur.

6. Şi coastele, pînă la coastă, 33 de doao ori; şi împărţire întru părêtele casei, întru coaste împregiur, ca să fie celor ce prind a căuta

Ms. 4389, p. 810-811

miiazănoapte, 2 mêse.

42. [41] 4 mêse dencoace şi 4 mêse de cêea *[810/2]* parte, la porţile cêle despre amiiazăzi, să junghe jărtvele pre acêlea, împotriva acelor 8 mêse de junghière.

43. [42] Iar patru mêse ale arderilor celor de tot de piiatră cioplită în lung de un cot şi jumătate, iar în lat iarăşi aşa, iar de nalte de un cot;

44. [42] Pre acêlea să puie vasele în care vor junghia arderile cêle de tot şi junghierile.

45. [43] Şi să aibă pre dinlăuntru cioplite usne puţinel, cîte de o palmă, împrejur, şi dăsupra mêselor acoperemînt să se acopere cu dînsul pentru ploaie şi pentru zăduf.

46. [44] Şi mă duse în curtea cea mai denlăuntru şi iată 2 cămări în curtea cea mai denlăuntru, una spre amiiazăzi, la poarta carea caută spre miiazănoapte, şi carea duce spre amiiazăzi, iar alta spre miiazănoapte, la poarta carea caută spre amiiazăzi, iar duce spre miiazănoapte.[510]

47. [45] Şi zise cătră mine: „Această cămară carea caută spre amiiazăzi iaste a preoţilor carii păzesc paza bisêricii,

48. [46] Iar cămara carea caută spre miiazănoapte iaste a preoţilor carii păzesc altariul; aceia sînt feciorii lui Sadoc, carii au venit den feciorii lui Lévie la Domnul, ca să slujască lui."

49. [47] Şi măsură curtea de 100 de coţi de lungă şi de 100 de coţi de largă, în patru cornuri, şi altariul înaintea fêţei bisêricii.

50. [48] Şi mă duse înlăuntrul bisêricii şi-i măsură lumina de 5 coţi lărgimea de o parte şi de 5 coţi de altă parte, iar lărgimea uşii de 14 coţi şi ţîţînile uşilor luminei de 3 coţi de ceasta parte şi de 3 de cêea parte;

51. [49] Iar lungimea luminii de 20 de coţi, iar lărgimea de 11 coţi; şi pre 11[511] trêpte se suia la dînsa; şi în frunte era stîlpi unul de o parte, altul de altă parte.

Cap 41

1. Şi mă băgă în bisêrică şi măsură fruntea, 6 coţi de ceasta parte lăţimea şi 6 coţi lăţimea de cêea parte.[512]

2. Şi lărgimea porţii de 10 coţi era şi ţîţînile porţii de 5 coţi de ceasta parte şi de 5 coţi de cêea parte; şi măsură lungul ei de 40 de coţi, iar lărgimea de 20 de coţi.

3. Şi întră în curtea cea denlăuntru şi măsură fruntea porţii de 2 coţi, iar poarta de 6 coţi, iar ţîţînile porţii de 7 coţi de[513] ceasta parte şi de 7 coţi de cêea parte.

4. Şi măsură lungimea porţii de 40 *[811/1]* de coţi, iar lărgimea de 20 de coţi înaintea fêţei bisêricii, şi zise cătră mine: „Aceasta iaste sfînta sfintelor."

5. Şi măsură părêtele casei de 6 coţi şi lăţimea largului de 4 coţi împrejur.

6. Iar lărgimea de o parte pînă la cêea parte de doaoă ori cîte de 33 şi împărţeală la păreţii casei în laturile de prenprejur, ca să fie privală celor ce vor întra şi

Versiunea modernă

miazănoapte, [erau] două mese [[spre răsărit]] şi în spatele celei de-a doua porţi şi al pridvorului de la poartă [erau] două mese [[spre răsărit]].

42. Patru pe o parte şi patru pe cealaltă, în spatele porţii, în care ucid jertfele [[în faţa celor opt mese pentru jertfe]].

43. Şi patru mese cioplite în piatră, pentru arderile-de-tot, iar lăţimea [era] de un cot şi jumătate şi lungimea de doi coţi şi jumătate şi înălţimea [era] de un cot:

44. Pe ele vor pune uneltele cu care ucid arderile-de-tot şi jertfele.

45. Şi vor avea înăuntru un brîu de o palmă de [piatră] cioplită, de jur-împrejur, şi pe mese, deasupra, ştergare care să acopere [apărînd] de umezeală şi de uscăciune.

46. Şi m-a adus în curtea dinăuntru şi, iată: două cămări în curtea dinăuntru, una în spatele porţii care [[cată]] spre miazănoapte, dînd spre miazăzi, şi una în spatele porţii care cată înspre miazăzi, [dînd] însă spre miazănoapte.

47. Şi mi-a spus: „Cămara aceasta care cată spre miazăzi [este] pentru preoţii care ţin straja casei,

48. Iar cămara care cată spre miazănoapte [este] pentru preoţii care ţin straja jertfelnicului; aceştia sînt fiii lui Sadduk, cei care, din neamul lui Levi, se apropie de Domnul ca să-l slujească."

49. Şi a măsurat curtea: lungimea [era] de o sută de coţi şi lărgimea de o sută de coţi, pe cele patru laturi ale ei; iar jertfelnicul [era] dinaintea casei.

50. Şi m-a adus la pridvorul casei. Şi a măsurat uşorul de la pridvor: lăţimea [era] de cinci coţi pe o parte şi cinci coţi pe cealaltă şi lărgimea portalului [era] de paisprezece coţi, iar canaturile uşii pridvorului [aveau] trei coţi de o parte şi trei coţi de cealaltă.

51. Şi lungimea pridvorului [era] de douăzeci de coţi şi lărgimea, de doisprezece coţi; şi urcau pe zece trepte la el: şi erau stîlpi la pridvor, [[şi [era]]]unul de o parte şi unul de cealaltă.

Capitolul al 41-lea
Viziunea templului

1. Şi m-a adus în templu: i-a măsurat pridvorul – şase coţi lungime de o parte şi şase coţi lărgimea pridvorului de cealaltă parte,

2. Şi lărgimea portalului [era] de zece coţi şi canaturile portalului [erau] de cinci coţi de o parte şi cinci coţi de cealaltă; şi i-a măsurat lungimea: patruzeci de coţi, iar lărgimea, douăzeci de coţi.

3. Şi a mers în curtea cea dinăuntru şi a măsurat uşorul portalului: doi coţi; şi portalul, şase coţi; iar canaturile portalului, şapte coţi [[de o parte şi şapte coţi de cealaltă]].

4. Şi a măsurat lungimea uşilor, patruzeci de coţi, şi lărgimea, douăzeci de coţi, în faţa templului. Şi a spus: „Aceasta este Sfînta Sfintelor."

5. Şi a măsurat zidul casei: şase coţi; şi [[a măsurat]] lărgimea [fiecărei odăi] lăturalnice: patru coţi împrejur.

6. Şi [locurile] lăturalnice [erau] [loc] lăturalnic peste [loc] lăturalnic, de două ori treizeci şi trei; şi [era] un spaţiu în zidul casei în [locurile] lăturalnice dimprejur, ca să fie pentru cei ce se îngrijeau [de casă], să vadă

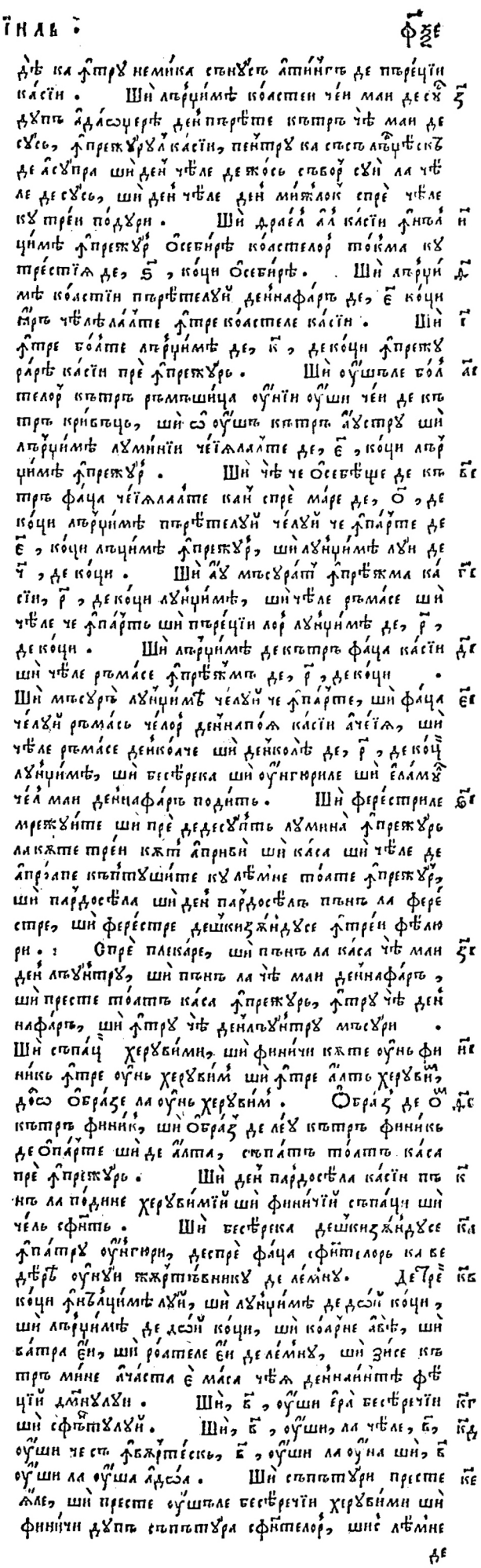

Biblia 1688, p. 565, col. 2

dea ca întru nemica să nu să atingă de păreţii casii.

7. Şi lărgimea coastei cei mai de sus, după adaogerea den părête cătră cea mai de sus împrejurul casii pentru ca să să lărgească deasupra, şi den cêle de jos să vor sui la cêle de sus, şi den cêle den mijloc spre cêle cu trei poduri.

8. Şi thraél al casii înălţimea împrejur osebirea coastelor tocma cu trestiia de 6 coţi osebirea.

9. Şi lărgimea coastii părêtelui den afară de 5 coţi, iară cêlêlalte, între coastele casii.

10. Şi între bolte lărgimea de 20 de coţi împrejurarea casii pre împrejur.

11. Şi uşăle boltelor cătră rămăşiţa unii uşi cei de cătră crivăţ şi o uşă cătră áustru, şi lărgimea luminii ceiêlalte, de 5 coţi lărgimea împrejur.

12. Şi cea ce osebêşte de cătră faţa ceiêlalte ca-n spre mare, de 70 de coţi lărgimea părêtelui celui ce împarte, de 5 coţi lăţimea împrejur şi lungimea lui de 90 de coţi.

13. Şi au măsurat în preajma casii 100 de coţi lungimea şi cêle rămase şi cêle ce împart, şi păreţii lor lungimea de 100 de coţi.

14. Şi lărgimea de cătră faţa casii şi cêle rămase în preajmă, de 100 de coţi.

15. Şi măsură lungimea celui ce împarte şi faţa celui rămas celor denapoia casii aceiia şi cêle rămase dencoace şi dencolea, de 100 de coţi lungimea, şi besêreca şi unghiurile şi elámul cel mai denafară podit.

16. Şi ferestrile mrejuite şi pre dedesupt luminá împrejur la cîte trei cît a privi, şi casa şi cêle de aproape, căptuşite cu lêmne toate împrejur şi pardoseala, şi den pardoseală pînă la ferestre, şi ferestre deşchizîndu-se în trei fêliuri,

17. Spre plecare, şi pînă la casa cea mai denlăuntru şi pînă la cea mai denafară şi preste toată casa împrejur întru cea denafară şi întru cea denlăuntru măsuri,

18. Şi săpaţi heruvimi şi finici, cîte un finic între un heruvim şi între alt heruvim, doao obraze la un heruvim.

19. Obraz de om cătră finic şi obraz de leu cătră finic de o parte şi de alta, săpată toată casa pre împrejur.

20. Şi den pardoseala casii pînă la podine, heruvimii şi finicii săpaţi şi cel sfînt.

21. Şi besêreca deşchizîndu-se în patru unghiuri despre faţa sfintelor, ca vedêrea unui jîrtăvnicu de lemnu.

22. De trei coţi înălţimea lui şi lungimea de doi coţi şi lărgimea de doi coţi. Şi coarne avea şi vatra ei şi roatele ei, de lemnu. Şi zise cătră mine: „Aceasta e masa cêea denaintea fêţii Domnului”.

23. Şi 2 uşi era besêrecii şi sfintului.

24. Şi 2 uşi la cêle 2 uşi ce să învîrtesc, 2 uşi la una şi 2 uşi la uşa a doa.

25. Şi săpături preste iale, şi preste uşăle besêrecii heruvimi şi finici după săpătura sfintelor. Şi-s lêmne //

Ms. 45, p. 664

pentru ca întru nimic să nu să atingă de părețîi casei.

7. Şi lărgimea ceii mai de sus coaste după adaogere den părête cătră[293] cea mai de sus împregiurul casei, pentru ca să să lărgească mai de sus şi den jos să vor sui la cêle de sus ⌊şi⌋ dentru cêle den mijloc preste cêle cu trei poduri.

8. Şi ⌊thrael⌋ a casei, înălţimea împregiur, usăbirea a coastelor atocma cu trestiia, de coţi 6 usăbirea.

9. Şi lărgimea a coastei părêtelui denafară de 5 coţi şi cêle rămase între mijlocul coastei casei.

10. Şi între mijlocul sclipurilor — lărgime coţi 20, împrejurul la casă pren-pregiur.

11. Şi uşile sclipurilor spre rămăşiţa uşei uniia ceii de cătră crivăţ şi uşe una cătră[294] áustru şi lărgimea luminei ceii rămase — de coţi 5, lărgimea împrejur.

12. Şi ce împarte de cătră[295] faţa celui ce au rămas, ca cătră[296] máare, de coţi 70 lăţimea zidului[297] celui ce împarte de coţi 5 lărgimea împregiur şi lungimea lui — de coţi 90.

13. Şi au măsurat ⌊în preajma⌋ casei lungimea coţi 100 şi cêle rămase şi cêle ce împart şi părețîi lor — lungimea coţi 100.

14. Şi lărgimea de cătră faţa casei şi cêle rămase în preajmă de coţi 100.

15. Şi măsură lungimea celui ce împarte şi faţa celui rămas, celor denapoia a casei[298] aceea şi cêle rămase dencoace şi dencoace de coţi 100 lungimea şi bisêrica, şi unghiurile, şi elam cel mai denafară, podite.

16. Şi ferestrile împrejíte şi pre dedesupt lumină împregiur la cîte trêle, ca a privi şi casa şi cêle de aproape căptuşite cu lemnu ⌊toate⌋ împregiur şi faţa, de jos de la faţă pînă la ferestri şi ferestri dăşchizîndu-să în 3 fêliuri.

17. Spre plecare şi pînă la casa cea mai denlontru şi pînă la cea mai denafară şi preste toa- *[664/2]* tă casa împrejur întru cea denafară şi întru cea denlontru, măsura[299].

18. Şi săpaţi heruvim şi finici, finic între mijlocul heruv şi heruv, doao fêţe la heruv.

19. Faţă de om cătră finic şi faţă de leu cătră finic, de o parte şi de alta săpată toată casa pren-pregiur.

20. ⌊Şi⌋ dentru faţa casei pînă la podit, heruvimii şi finicii săpate, şi sfintul.

21. Şi bisêrica dăşchizîndu-să în 4 unghiuri despre faţa sfinţilor[300], ca vedêrea [22] a unui[301] jirtăvnic de lemnu.

22. De 3 coţi înălţimea lui şi lungimea de coţi 2 şi lărgimea de coţi 2 şi coarne avea şi vatra lui şi roatele lui — de lemnu[302]. Şi dzise cătră mine: „Aceasta-i masa, cêea ce-i denaintea fêţei Domnului."

23. Şi doao uşi — bisêrecii şi sfintului.

24. Şi doao uşi la cêle doao uşi ce să învîrtesc, doao uşi la unul şi doao uşi la uşa a doao.

25. Şi săpătură prestă iale, şi prestă uşile bisêricii — heruvim şi finici, spre săpătura sfintelor, şi — de stavăr

Ms. 4389, p. 811

ca să nu se atingă nicicum de părêtele bisêricii.

7. Iar lărgimea laturii cei mai denafară, după adaosul de la părête cătră cel mai de sus[514] şi împrejurul bisêricii, ca să se mai lărgească dăsupra; iar den jos să se pogoară pre pardoseală, iar de[515] la mijloc la cêle cu trei acoperemînturi[516].[517]

8. Şi thraélul[518] casei, înălţimea împrejur usebirea laturilor, de o trestie tocma, usebirea de 6 coţi.

9. Iar lăţimea părêtelui laturii cei denafară de 5 coţi; [10] iar cêlealalte între laturile casei[519].

10. Şi între cămări lărgimea de 10[520] coţi de amîndoaoă părţile, împrejurul casei.

11. Iar porţile cămărîlor spre cêlealalte uşi despre miiazănoapte şi o poartă spre amiiazăzi, iar lărgimea despre lumina ceiialalte de 5 coţi lărgimea împrejur.

12. Iar hotarul împotriva ceiialalte despre mare lărgimea zidurilor de 70 de coţi, carea împarte lărgimea împrejur, iar lungimea de 90 de coţi.

13. Şi măsură casa în lung de 100 de coţi şi cêlealalte care împărţiia şi părețîi lor şi lungimea de 100 de coţi.[521]

14. Iar lărgimea înaintea fêţei casei şi cêlealalte de ceasta parte şi de cêea parte de 100 de coţi.

15. [14] Şi măsură lungul hotarului împotriva ceiialalte fête dendărătul acei case şi cêlealalte de ceasta parte şi de cêea parte de 100 de coţi lungimea; [15] iar casa şi părețîi şi fruntea cea denafară şi scîndurile cêle săpate

16. [15] Şi ferestrile părêtelui sfinţirei împrejurul a cîte trêle, ca să-şi fie împotrivă; [16] iar casa şi cêle de pre lîngă dînsa — clădite de lêmne şi căptuşite împrejur, şi căptuşalele pînă la ferestri; şi ferestrile dăşchizîndu-se în trei părţi

17. [16] Plecîndu-se [17] şi lîngă cêle denlăuntru şi lîngă cêle denafară şi spre toate laturile împrejur [18] şi pre partea cea denlăuntru şi pre cea denafară

18. Săpaţi heruvimi şi finichi.

19. Şi în finic săpat de ceasta parte faţă de om şi *[811/2]* de cêea parte, în faţa cêealaltă a finicului săpat faţă de leu, toată casa împrejur era săpată.

20. De la pardoseală pînă la pódine tot heruvimi şi finichi săpaţi[522] pre părețîi bisêricii.[523]

21. Şi casa se dăşchidea pre de patru părţi; [22] şi înaintea fêţei celor sfinte era vedêre ca în chipul altariului de lemn,

22. De 3 coţi de nalt, iar de lung de 2 coţi, iar latul aşijderea; şi avea cornuri şi trêpte, şi părețîi lui era de lemn; şi zise cătră mine: „Aceasta iaste masa cea denaintea Domnului."

23. Şi era 2 uşi în bisêrică şi în sfinţire.

24. Şi celor 2 uşi ce se învîrtiia, la una era 2 uşi şi la alta iar 2 uşi.

25. Iar la ale bisêricii era heruvimi şi săpături de finic, după săpătura celor sfinte, şi — lêmne

Versiunea modernă

ca nu cumva să se atingă de zidurile casei.

7. Şi lărgimea părţii de sus a [locurilor] lăturalnice [era] pe măsura ieşiturii din zid înspre partea de sus de jur-împrejurul casei, ca să se lărgească în sus şi [ei] să urce de la [odăile] de jos la cele de sus [[şi]] de la cele din mijloc la catul al treilea.

8. Şi [[thrael al]] părţii de sus a casei, [era] de jur împrejur un spaţiu între [locurile] lăturalnice egal cu prăjina, un spaţiu de şase coţi.

9. Şi lărgimea zidului [locului] lăturalnic din afară [era] de cinci coţi; iar [spaţiile] lăsate între [locurile] lăturalnice ale casei

10. şi cămări [avea] lărgimea de douăzeci de coţi, pe distanţa dimprejurul casei.

11. Şi uşile cămărilor [dădeau] înspre [locul] lăsat de uşa care, singura, [dădea] înspre miazănoapte; şi uşa care, singura, [dădea] înspre miazăzi şi lărgimea luminii [locului] lăsat [de uşă] [avea] lăţimea de cinci coţi de jur-împrejur.

12. Şi [zidul] despărţitor din faţa [locului] lăsat [liber], cam înspre apus, [era] de şaptezeci de coţi, lăţimea [zidului] despărţitor [era] de cinci coţi, lărgimea de jur-împrejur, iar lungimea lui [era] de nouăzeci de coţi.

13. Şi a măsurat [[în faţa]] casei o lungime de o sută de coţi, şi [locurile] lăsate [libere] şi cele despărţitoare şi zidurile lor, o lungime de o sută de coţi,

14. Şi lărgimea din faţa casei şi [locurile] lăsate [libere] dinainte: o sută de coţi.

15. Şi a măsurat lungimea [locului] despărţitor din faţa [locului] lăsat în părţile din spatele casei aceleia şi [locurile] lăsate de o parte şi de cealaltă [aveau] lungimea de o sută de coţi. Şi templul şi colţurile şi pridvorul cel din afară

16. [Erau] acoperite, şi ferestrele [erau] zăbrelite, dînd lumină de jur-împrejur spre cele trei [caturi], ca să se poată privi prin ele. Şi casa şi [părţile] lăturalnice erau îmbrăcate în scînduri [[toate]] de jur-împrejur, [tot aşa] şi podeaua şi de la podea pînă la ferestre, iar ferestrele se strîngeau îndărăt în trei, ca să se privească prin ele.

17. Şi pînă la [partea] lăturalnică dinăuntru şi pînă la cea din afară şi pe tot zidul de jur-împrejur înăuntru şi în afară

18. [Erau] ciopliţi heruvimi şi pomi de finic între un heruvim şi [alt] heruvim; două chipuri [avea fiecare] heruvim.

19. Un chip de om către un pom de finic de o parte şi de cealaltă şi un chip de leucătre un pom de finic de o parte şi de cealaltă; [era] cioplită toată casa, de jur-împrejur,

20. [[Şi]] de la podea pînă în tavan [erau] ciopliţi heruvimi şi pomi de finic.

21. Şi locul sfînt şi templul se deschidea[u] în patru părţi. În faţa [locurilor] sfinte [era] o arătare ca o vedenie

22. De jertfelnic de lemn; înălţimea lui [era] de trei coţi şi lungimea de doi coţi şi lărgimea de doi coţi; şi avea coarne, iar postamentul lui şi pereţii lui [erau] de lemn. Şi mi-a spus: „Aceasta [este] masa cea de dinaintea Domnului."

23. Şi două portaluri [aveau] templul şi [locul] sfînt.

24. Două portaluri la doi batanţi, cu canaturi, două portaluri la unul şi două portaluri la poarta a doua.

25. Şi [era] cioplitură pe ele, şi pe portalurile templului [erau] un heruvim şi pomi de finic, [întocmai] după cioplitura [locurilor] sfinte, şi [era] lemn

Biblia 1688, p. 566, col. 1

де трѣбѣ деспре фаца елáмулуй пре денáфарѣ.

кѕ Шй фереспри áскунсе шй мѣсурѣ денкоаче шй де
коле спре акоперемынтурile луй елáм, шй коа
стеле касíй стокмите.

К а п. мв.

1 Шй мь-ау бăгат ла куртя чea май денáфарѣ, деспре рăсăрит,
2 шй преажма порцíй чéй декътре крúвцуь. Шй мă бăгă
шй íатă болте чúнчи цй нúндусе деч'éле рămáсе, шй цúнндусе де
чéл че сосúвеще кътре крúвцуь, деспре фаць
де, р, декóц лунúмь кътре крúвцуь, шй
лъргúмь де, н, декóци, скрúсе íнчекúй сúнт
порцúле курцíй чéн май денлъúнтруь, шй íнчекúй
сúнт стълпíй чéн дурре íмпрежурь áй курцíй
чéн май денафáрѣ, ръндурúци болте íнтреите
3 кý фаца кътрă крúвцуь оуна ла áлта. Шй íн
преажма болтелорь лóк депри оумблат де, ї,
коци делúнгь, де, р, декóци делúнгь, нúчй
оунь кóть лúпсь, шй оушале лорь кътре кри
4 вцуь. Шй хóреле чéле де сусь áшúндерѣ,
кúчи присосíа стълпíй íмпрежурь дéнтрúнселе,
5 дéн стълпíй чéн дедесупть. Шй сосúнерѣ
áша éра прéн прежурь кý стълпи, шй деспърцй
тóаре, шй áша шй болтеле, кúчи íнтреите
éра, шй стълпи нý áвѣ ка стълпíй болтелó.
6 Пентрý íнчéа присосíа дéн чéн дедесупть, шй
7 де чéн дéн мúнлокь дела пъмúнть. Шй лу
минь дéн нафáрѣ, прекúмь éра болтеле курцíй
чéй май денафáрѣ, чéле че кътá íмпрежурь
болтелорь чéлорь декътре крúвцуь, де лúнцй
8 н, декóци. Кúчи лúнцúмь болтелорь чé
лор че кáтъ ла куртя чь май денафáрѣ, éра
де, н, декóци, шй íнчéпе сúнть чéле чеш
кáтъ ла фаць кý áле, преспе тоть, р, де
9 кóци. Шй оушале болтелорь íнчéсторá але
íнтрúй чéй декътре рăсăрúт, íнтрá прéн
10 áле дéн куртé чь май денафáрѣ. Дупъ
лúмúна локулуй прéнблърíй чéлуй дéнтúю, шй
спре áустрý декътре фаца áуструлуй, шй де
кътре фаца чéлуй рămáсь, шй декътре фаца
11 чéлуй че сосúнеще. Шй болтеле шй хóра шй
деспре фаца лорь, деспре мъсурúле болтелорь чé
лор декътре крúвцуь, дупъ лúнцúмь лор шй дý
пъ лъргúмь лорь, шй дупъ тоате ешúрile лор,
шй дупъ тоате íнторсурile лорь, шй дупъ лу
12 мúниле лорь. Шй дупъ оушиле лорь але бол
телорь чéлорь декътре áустрý, шй дупъ оу
шиле чéле дéн чепúт але хосúн ка ла лúмúна
оунúй деспърцитурй де óтрéстúе, шй деспре рă
13 сърúть ка сть-íтре прéн áле. Шй зúсе кът
ре мúне, болтеле чéле декътре мúязь ноá
те, шй чéле декътре áустрý чéле че сúнть
декътре фаца сосевúнилорь, íнчéпетъсь болтеле
свúнтулуй, íнтрý кáреле вор мúнка áколó прéо
цúй фúúй луй садúкь, чéн честь íнропúе кътре
домнúл, свúнтеле свúнтелорь шй áколó вор пу
не, свúнтеле свúнтелорь, шй жертва шй чéле
пентрý пъкáть шй чéле пентрý нецúúнцă, къ

de treabă despre faţa elámului pre denafară.

26. Şi ferestri ascunse şi măsură dencoace şi dencolea spre acoperemînturile lui elám şi coastele casii întocmite.

Cap 42

1. Şi m-au băgat la curtea cea mai denafară, despre răsărit, în preajma porţii cei de către crivăţu,

2. Şi mă băgă şi iată bolte cinci ţiindu-se de cêle rămase şi ţiindu-se de cel ce osibêşte către crivăţu, despre faţă de 100 de coţi lungimea către crivăţu, şi lărgimea de 50 de coţi, scrise în ce chip sînt porţile curţii cei mai denlăuntru şi în ce chip sînt stîlpii cei dupre împrejur ai curţii cei mai denafară rînduiţi, bolte întreite cu faţa căutînd una la alta.

3. Şi în preajma boltelor loc de priumblat de 10 coţi de lat, de 100 de coţi de lung, nici un cot lipsă. Şi uşăle lor către crivăţu.

4. Şi horele cêle de sus aşijderea, căci prisosiia stîlpii împrejur dentr-însele den stîlpii cei dedesupt.

5. Şi osibirea aşa era prenprejur cu stîlpi şi despărţitoare şi aşa şi boltele, căci întreite era, şi stîlpi nu avea ca stîlpii boltelor.

6. Pentru acêea prisosiia den cei dedesupt şi den cei den mijloc de la pămînt.

7. Şi lumină den afară precum era boltele curţii ceii mai denafară, cêlea ce căuta în preajma boltelor celor de către crivăţu, de lungi 50 de coţi.

8. Căci lungimea boltelor celor ce caută la curtea cea mai denafară era de 50 de coţi şi acêstea sînt cêle ce-şi caută la faţă cu iale, preste tot 100 de coţi.

9. Şi uşăle boltelor acestora ale întrării cei de către răsărit a întra prin iale den curtea cea mai denafară,

10. După lumina locului premblării celui dentîiu. Şi spre áustru de către faţa áustrului şi de către faţa celui rămas şi de către faţa celui ce osibêşte.

11. Şi boltele şi hora şi despre faţa lor despre măsurile boltelor celor de către crivăţ, după lungimea lor şi după lărgimea lor şi după toate ieşirile lor şi după toate întorsurile lor şi după luminile lor,

12. Şi după uşile lor, ale boltelor celor de către austru, şi după uşăle cêle de-nceput ale horii, ca la lumina unii despărţituri de o trestie şi despre răsărit ca să între pren iale,

13. Şi zise către mine: „Boltele cêle de către miazănoapte şi cêle de către áustru, cêle ce sînt de către faţa osebirilor, acêstea-s boltele svîntului, întru carele vor mînca acoló preoţii, fiii lui Sadúc, cei ce să apropie către Domnul, svintele svintelor. Şi acoló vor pune svintele svintelor şi jîrtva şi cêle pentru păcat şi cêle pentru neştiinţa, căci /

Ms. 45, p. 664-665

lêmne despre faţa lui elam pre[303] denafară

26. Şi ferestri ascunse şi măsură dencoace şi dencoleá, spre acoperemîntul lui elam şi coastele casei cumpănite.

Cap 42

1. Şi au băgat pre mine la ograda cea mai denafară, despre răsărit, în preajma porţii cei de cătră crivăţ.

2. [1] Şi mă băgă şi, iată, sclipuri 5 ţiindu-să dă cel rămas şi ţiindu-să de cel ce împarte cătră crivăţ. [2] Despre faţă, pre coţi 100 lungimea cătră crivăţ şi lăţimea de 50 de coţi, scrise în ce chip — porţile ogrăzii cei mai denlontru şi în ce chip — stîlpii cei pren-pregiur a ogrăzii cei mai denafară rînduiţi, cu faţa împotriviţi, sclipuri întreite.

3. Şi în preajma sclipurilor — loc de primblare de 10 coţi de lat, preste 100 de coţi de lung, nici de un cot, şi uşile lor cătră crivăţ.

4. Şi locurile cêle de primblat — de sus aşijdirea, căci prisosiia cel împregiur cu stîlpi dentru sine, dentru cel dedesupt — împregiur cu stîlpi.

5. Şi împărţeala — aşa *[665/1]* ⌊pren-prejur[304] cu stîlpi şi usăbire şi aşa sclipuri⌋, pentru căci întreite era şi stîlpi nu avea, în ce chip stîlpii sclipurilor.

6. Pentru acêea, prisosiia de cei dedesupt şi celor den mijloc, de la pămînt.

7. Şi lumină denafară, în ce chip sclipurile ogrăzii ceii mai denafară, cêlea ce caută în preajma sclipurilor celor de cătră[305] crivăţ, de lungi coţi 50.

8. Căci lungimea sclipurilor celor ce caută la ograda cea mai denafară ⌊era⌋ de coţi 50 şi acêstea-s cêle în preajmă fêţe cu iale ⌊preste tot⌋, de coţi 100.

9. Şi uşile sclipurilor acestora, a întrării cei de cătră[306] răsărit a întra pren ei, dentru ograda cea mai denafară.

10. După lumina a loculi primblării celui dentîi ⌊şi spre áustru de cătră faţa áustrului şi⌋ de cătră[307] faţa celui rămas şi de cătră faţa celui ce împarte.

11. ⌊Şi⌋ sclipuri şi loc de primblat ⌊şi⌋ despre faţa lor, după măsurile sclipurilor celor de cătră crivăţ, după lungimea lor, şi ⌊după⌋ lărgimea lor, şi după toate ieşirile lor şi după toate întoarcerile lor, şi după luminile lor.

12. Şi după uşile lor, a sclipurilor celor de cătră[308] austru ⌊şi după⌋ uşile cêle de-nceput a loculi primblării, ⌊ca⌋ lumina a unii dăspărţituri a trestiei ⌊şi⌋ despre răsărit, ca să între pren iale.

13. Şi dzise cătră mine: „Sclipurile cêle de cătră miazănoapte şi sclipurile cêle de cătră áustru, cêlea ce sînt de cătră faţa împărţirilor, acêstea sînt sclipurile sfîntului, întru carele vor mînca acoló preuţii, fiii Saduc, cei ci să apropie cătră Domnul, sfintele sfintelor, şi acoló vor pune sfintele sfintelor, şi jirtva, şi cêle pentru păcat, şi cêle pentru neştiinţă, căci

Ms. 4389, p. 811-812

bune înaintea fêţei denafară

26. Şi ferestrile ascunse şi cumpăní de amîndoaoă părţile în acoperemîntul frunţii şi laturile casei cêle întocmite.

Cap 42

1. Şi mă duse în curtea cea mai denafară, despre răsărit, împotriva porţilor celor despre miiazănoapte,

2. [1] Şi mă băgă înlăuntru; şi iată 6 cămări: 5 se ţinea de cêealaltă carea se ţinea de hotarul cel de cătră miiazănoapte,[524] despre faţa cea de cătră miiazănoapte în lung de 100 de coţi, iar în lat de 50 de coţi, [3] scrise ca şi poarta curţii cei mai denlăuntru şi ca stîlpii curţii cei denafară şi rînduite cu faţa spre cêle trei.

3. [4] Şi înaintea cămării horă[525] de 10 coţi de largă şi mai denlăuntru, cale de un cot, de 100 de coţi în lung; şi uşile lor, spre miiazănoapte.

4. [5] Şi horele cêle de pre pardoseală aşijderea, că se lepăda stîlpi dentr-însele den stîlpii cei mai de jos.

5. Şi aşa sta bolta, [6] carea era cu trei rînduri şi n-avea stîlpi ca cum era stîlpii curţii;

6. Pentr-acêea se rădica de jos şi den mijloc de la pămînt de 50 de coţi.[526]

7. Şi lumína cea denafară, ca şi a cămării curţii cei denlăuntru, carea căuta spre cămara cea despre miiazănoapte, lungimea de 50 de coţi.

8. Căci că lungimea cămărîlor celor ce căuta[527] spre curtea cea mai denafară era de 50 de coţi; acêlea sînt împotrivă cu cêlealalte preste tot 100 de coţi.

9. Iar uşile cămărilor acelora ale întrării cei despre răsărit pren care vrea să între *[812/1]* den curtea cea mai denafară,

10. [9] După lumina acelora, [10] spre faţa despre amiiazăzi şi împotriva celoralalte[528].

11. [10] Şi horele împotriva fêţei lor după măsura cea de cătră miiazănoapte, [11] după lungimea lor şi[529] după lărgimea lor şi după toată ieşirea lor şi după toate întoarcerile lor.[530]

12. Şi după uşile de la marginea întrării ca spre lumină, dăspărţitură de o trestie, şi despre răsărit, ca să între prentr-însele.

13. Şi zise cătră mine: „6 cămări despre miiazănoapte şi cămărîle cêle despre amiiazăzi care sînt despre faţa împărţêlelor, acêlea sînt cămări sfinte, în care să mănînce preoţii, feciorii lui Sadoc, carii se vor apropiia cătră Domnul în sfînta sfintelor; şi acoló să junghie, întru sfînta sfintelor, jărtva cea pentru păcate şi cea pentru neştiinţă, [14] pentru că

Versiunea modernă

migălit în faţa pridvorului din afară

26. Şi ferestre ascunse. Şi a măsurat de o parte şi de cealaltă, înspre acoperişul pridvorului; şi [părţile] lăturalnice ale casei erau strîns îmbinate.

Capitolul al 42-lea
Viziunea templului

1. Şi m-a adus în curtea cea din afară, spre răsărit, din faţa porţii celei spre miazănoapte;

2. Şi m-a adus şi, iată: cinci cămări lîngă [locul] rămas [liber] şi lîngă [zidul] despărţitor dinspre miazănoapte, pe o lungime de o sută de coţi spre miazănoapte şi o lăţime de cincizeci de coţi: împodobite în felul porţilor curţii dinăuntru şi în felul colonadelor curţii din afară, cu trei porticuri rînduite unul în faţa altuia.

3. Şi în faţa cămărilor [era] un loc de trecere larg de zece coţi, pe o lungime de o sută de coţi. Şi portalurile lor [dădeau] spre miazănoapte.

4. Şi locurile de trecere de sus erau asemenea: căci colonada se ridica din el, peste colonada de mai jos.

5. Şi [era] un spaţiu [între ele]. (Aşa [erau] o colonadă şi un spaţiu [între ele] şi aşa [erau] porticuri.) Căci erau întreite şi nu aveau coloane aşa cum [erau] coloanele de afară.

6. De aceea se ridicau peste cele de dedesubt şi din mijloc, de la pămînt.

7. Şi lumina [venea] din afară, în felul cămărilor din curtea din afară, care cătau în faţa cămărilor dinspre miazănoapte; lungimea [era] de cincizeci de coţi;

8. Căci lungimea cămărilor care cătau spre curtea din afară [era] de cincizeci de coţi şi ele sînt aşezate în faţa acelora; întregul [are] [[peste tot]] o sută de coţi.

9. Şi [erau] uşi la cămările acestea de la intrarea dinspre răsărit, ca să se intre în ele din curtea cea din afară,

10. Spre lumina de la capătul locului de trecere. [] Şi cele spre miazăzi erau cu faţa spre miazăzi]] în faţa [locului] lăsat [liber] şi în faţa [zidului] despărţitor, [aşa erau] cămările.

11. Iar locul de trecere [era] în faţa lor, după măsurile cămărilor celor dinspre miazănoapte şi după lungimea lor şi după lărgimea lor şi după toate deschiderile lor şi după toate răsucirile lor şi după luminile lor şi după portalurile lor,

12. Ale cămărilor celor dinspre miazăzi şi [[dinspre]] portalurile de la capătul locului de trecere, [[ca]] un spaţiu de o prăjină pentru lumină [[şi]] către răsărit pentru cel care intra prin ele.

13. Şi mi-a spus: „Cămările cele dinspre miazănoapte şi cămările cele dinspre miazăzi, care sînt cu faţa spre spaţiul [deschis], acestea sînt cămările [locului] sfînt, în care mănîncă acolo preoţii, fiii lui Sadduk, cei care aduc aproape de Domnul sfintele sfintelor. Şi acolo vor jertfi sfintele sfintelor şi jertfa şi [jertfele] pentru păcate şi pentru [încălcări datorate] neştiinţei; pentru că

Biblia 1688, p. 566, col. 2

locul iaste svînt.

14. Nu vor întra acoló afară dentru preoţi şi nu vor ieşi de la svînt în curtea cea mai denafară, pentru ca pururea svinţi să fie ceia ce să apropie. Şi să nu să atingă de podoaba lor, cu carele slujăsc întru iale, pentru căci svinte sînt. Şi să vor îmbrăca cu alte haine cînd să ating de norod".

15. Şi să săvîrşi măsurarea casii denlăuntru, şi mă scoase pre mine pre calea porţii cei ce caută cătră răsărit, şi măsurá pilda casii împrejur cu rînduiala.

16. Şi stătu de cătră dosul porţii cei ce caută cătră răsărit şi au măsurat 500 cu trestiia cea de măsură.

17. Şi să întoarse cătră crivăţu şi au măsurat cea de cătră faţa crivăţului 500 de coţi cu trestiia măsurii.

18. Şi să întoarse cătră mare şi măsurá cea de cătră faţa mării 500 de coţi cu trestiia măsurii.

19. Şi să întoarse cătră áustru şi măsurá cea de cătră faţa a áustrului 500 cu trestiia măsurii.

20. În patru părţi tot cu acea trestie, şi orîndui pre ea şi îngrădirea lor prenprejur de 500 de cătră răsărit şi 500 de coţi lărgimea a osebi între svinte şi în zidul celui denainte celui den rînduiala casii.

Cap 43

1. Şi mă aduse pre mine la poarta cea ce caută cătră răsărit şi mă scoase afară.

2. Şi iată mărirea Dumnezăului lui Israíl veniia despre calea porţii ce caută cătră răsărituri, şi glasul taberii, ca glasul celor a multe îndoite, şi pămîntul străluciia ca o lumină de slavă prenprejur.

3. Şi vedêre care am văzut era ca vedêrea carea am văzut cînd întram a unge cetatea şi vedêrea carului căruia am văzut, ca vedêrea carea am văzut preste rîul Hovárului, şi căzuiu preste faţa mea.

4. Şi mărirea Domnului au întrat în casă despre calea porţii ce caută cătră răsărit.

5. Şi mă luo pre mine duh şi mă băgă în curtea cea mai denlăuntru şi iată plină de mărirea Domnului era casa.

6. Şi stătuiu şi iată glas den casă grăind cătră mine şi bărbatul sta alăturea cu mine.

7. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, văzut-ai locul scaunului mieu şi locul urmei picioarelor mêle, întru carele va lăcui numele mieu, în mijlocul casii lui Israíl în veac. Şi nu vor mai spurca casa lui Israíl numele cel svînt al mieu, ei şi povăţuitorii lor, întru curviia lor şi întru uciderile povăţuitorilor lor în mijlocul lor,

8. Cînd punea ei tinda mea întru tinzile lor şi pragurile mêle alăturea cu pragurile lor, şi au făcut părêtele mieu ca cînd s-ar ţinea împreună al mieu şi al lor, şi au spurcat numele[32] cel sfînt al mieu cu păcatele lor carele făcea. Şi am zdrobit pre ei cu mîniia //

Ms. 45, p. 665

locul sfintu-i.

14. Nu vor întra acoló afară dentru preuţi şi nu vor ieşi dentru sfintu în curtea cea mai denafară, pentru ca pururea sfinţi să fie ceia ci să apropie şi să nu să atingă de podoaba lor, cu carele slujesc întru iale, pentru căci sfinte sînt şi să vor îmbrăca haine altele cînd să ating de nărod."

15. Şi să săvîrşi măsurarea casei *[665/2]* denlăuntru şi mă scoase pre mine pre calea porţii cei ce caută cătră răsărit şi măsură pilda casei împregiur, cu rînduiêli[309].

16. Şi stătu de cătră dosul porţii cei ce caută cătră răsărit şi au măsurat 500 cu trestiia măsurei.

17. Şi să înturnă cătră vorrá[310] şi au măsurat cea de cătră faţa vorrá[311] coţi 500 cu trestiia măsurei.

18. Şi să întoarse cătră[312] maáre şi măsură cea de cătră faţa mării coţi 500 cu trestiia măsurei.

19. Şi să înturnă cătră áustru şi măsură cel de cătră[313] faţa austrului 500 cu trestiia măsurei.

20. 4 părţi a aceştiia şi ⌊trestie şi rîndui pre el şi⌋ îngrăditura lor pren-pregiur, 500 de cătră răsărit şi de 500 de coţi lărgimea a împărţi între mijlocul sfintelor şi între mijlocul zidului celui denainte, celui den rînduiala casei.

Cap 43

1. Şi aduse pre mine la poarta cêea ce caută cătră răsărit şi mă scoase afară.

2. Şi, iată, mărirea lui Dumnedzău Israil[314], veniia despre calea porţii ce caută cătră răsărituri şi glasul taberii — ca glasul celor ce îndoiesc, mulţi, şi pămîntul străluciia ca o lucire de mărire pren-pregiur.

3. Şi vedêrea carea am văzut după vedêrea carea am văzut cînd întram a unge cetatea şi vedêrea carului căruia am văzut după vedêrea[315] carea am văzut preste rîul Hovar şi caz preste faţa mea.

4. Şi mărirea Domnului au întrat în casă despre calea porţii ce caută cătră răsărituri.

5. Şi luă pre mine duh şi mă băgă la ograda cea mai denlontru şi, iată, plină de mărirea Domnului — casa.

6. Şi stătuiu şi, iată, glas dentru casă grăind cătră mine şi bărbatul sta alaturea cu mine.

7. Şi zise cătră mine: „Fiiul omului, văzut-ai locul scaunului mieu şi locul urmei picioarelor mêle întru carele va lăcui numele mieu în mijlocul casei Israil, întru vac. Şi nu vor spurca, nu încă, casa Israil, numele cel sfint al mieu, ei şi povăţuitorii lor, întru curviia lor şi întru uciderile povăţuitorilor lor, în mijlocul lor.

8. Puind ei tinda mea întru tinzile lor şi pragurile mêle ala- *[666/1]* turea cu pragurile lor şi au dat părêtele mieu ca cînd s-are ţinea împreună al mieu şi al lor şi au spurcat numele cel sfint al mieu cu păcatele[316] lor, carele făcea, şi am zdrobit pre ei cu mîniia mea

Ms. 4389, p. 812

iaste loc sfint.

14. Şi acoló să nu între alţii, fără numai preoţii, şi dentru cea sfintă să nu iasă în curtea cea mai denafară, pentru ca să fie în toată vrêmea sfinţii ceia ce vor aduce şi ca să nu se atingă de hainele lor întru care vor sluji, pentru că sînt sfinte, ce să se îmbrace într-alte haine cînd se vor atinge de oameni."

15. Iar deaca se umplu măsura casei cei mai denlăuntru, mă scoase pre calea porţii cei ce căuta spre răsărit (şi o măsură pretutindinea împrejur)[531].[532]

16. Şi măsură spunerea casei împrejur cu poruncă şi stătu pre porţile despre amiiazăzi carea căuta spre răsărit şi au măsurat cu 500 de trestii de cêle de măsură.

17. Şi se întoarse spre miiazănoapte şi măsură spre faţa despre miiazănoapte 500 de coţi cu trestiia cea de măsură.

18. Şi se întoarse spre mare şi măsură despre faţa mării de 500 de trestii de cêle de măsură.

19. Şi se întoarse spre amiiazăzi şi măsură despre faţa despre amiiazăzi de 500 de trestii de cêle de măsură.

20. În patru părţi tot cu acea trestie; şi rînduirea şi ograda împrejuru-i de 500 de coţi în lung şi de 500 de coţi în lat, ca să împarţă între cêle sfinte şi între zidul cel denprejurul casei.

Cap 43

1. Şi mă duse la porţile cêle ce căuta spre răsărit şi mă scoase.[533]

2. Şi, iată, slava Dumnezeu- *[812/2]* lui lui Israil veniia pre calea cea despre răsărit şi glasul gloatei, ca glasul a multe îndoite[534], şi pămîntul se lumina ca lumina de slava lui împrejur.

3. [535]Şi văzuiu vedêre ca în chipul vederii cei ce văzusem la rîul Hovárului [536]şi, cum văzuiu, îndată căzuiu pre faţa mea.

4. Iar slava Domnului întră în casă[537] pre calea porţii cei ce căuta spre răsărit

5. Şi mă luoă duhul şi mă băgă în curtea cea mai denlăuntru şi iată bisêrica[538] plină de slava Domnului.

6. Şi auziiu den bisêrică grăind cătră mine glas şi bărbatul acela sta şi se ţinea de mine.

7. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, văzuşi locul scaunului mieu şi locul urmelor picioarelor mêle, unde lăcuiêşte numele mieu în mijlocul casei lui Israil în veac; şi de acum nu va mai pîngări casa lui Israil numele mieu cel sfint, ei şi căpeteniile lor, cu curvii şi păcatele mai marilor lor în mijlocul lor,[539]

8. Cînd se punea tinda mea în tinzile lor şi pragurile mêle lîngă pragurile lor şi da părêtele mieu de era între mine şi între dînşii şi au pîngărit numele mieu cel sfint întru fărădelegiuirile lor care făcea, pentru care lucru i-am concenit cu uciderea

Versiunea modernă

locul [este] sfînt.

14. Nu vor intra acolo [oameni] în afara preoţilor; nu vor ieşi din [locul] sfînt spre curtea cea din afară, ca să fie cu totul sfinţi cei care se apropie [de mine] şi să nu-şi atingă haina în care slujesc, căci sînt sfinţi; şi vor îmbrăca alte veşminte, cînd se ating de popor.

15. Şi s-a împlinit măsurătoarea casei pe dinăuntru. Şi m-a scos pe drumul porţii ce cată spre răsărit şi a măsurat planul casei de jur-împrejur, în rînduială.

16. Şi a stat în spatele porţii ca cată spre răsărit şi a măsurat cinci sute [de coţi] cu prăjina de măsurat.

17. Şi s-a întors către miazăzi şi a măsurat din faţa [laturii] de miazănoapte cincizeci de coţi cu prăjina de măsurat;

18. Şi s-a întors către apus şi a măsurat din faţa [laturii] de apus cincizeci [de coţi] cu prăjina de măsurat;

19. Şi s-a întors către miazăzi şi a măsurat în faţa [laturii] de miazăzi cincizeci [de coţi] cu prăjina de măsurat.

20. Cele patru laturi [le-a măsurat] [[cu aceeaşi prăjină]]. Şi a rînduit [planul] şi circumferinţa părţilor de jur-împrejur, [un spaţiu de] cinci sute [de coţi] spre răsărit şi o lărgime de cinci sute de coţi, ca să despartă între cele sfinte şi zidul din afară, care [ţinea] de rînduiala casei.

Capitolul al 43-lea
Slava lui Dumnezeu

1. Şi m-a adus la poarta care cată spre răsărit şi m-a scos

2. Şi, iată: slava Domnului lui Israel venea pe calea porţii ce cată spre răsărit şi glasul oştirii [era] ca glasul îndoit al mulţimilor şi pămîntul strălucea ca o lumină de la slava dimprejur.

3. Şi vedenia pe care am văzut-o [era întocmai] ca vedenia pe care am văzut-o cînd am venit să ung cetatea, pe care am văzut-o la rîul Chobarului. Şi am căzut cu faţa [la pămînt].

4. Şi slava Domnului a intrat în casă pe calea porţii ce cată spre răsărit.

5. Şi m-a ridicat suflarea şi m-a adus în curtea cea dinăuntru şi, iată: casa [era] plină de slava Domnului.

6. Şi am stat şi, iată: [era] un glas din casă, al cuiva care îmi vorbea şi un bărbat a stat lîngă mine.

7. Şi mi-a spus: „Ai văzut, fiu de om, locul tronului meu şi locul urmei picioarelor Mele, în care se va sălăşlui numele Meu în mijlocul casei lui Israel în veac. Şi nu vor mai mînji [cei din] casa lui Israel numele Meu cel sfînt, ei şi mai-marii lor, în desfrînarea lor şi în omorurile mai-marilor lor în mijlocul lor.

8. Cînd ei mi-au aşezat intrarea în intrările lor şi pragurile mele [erau] lîngă pragurile lor şi mi-au făcut zidul de parcă eram alături eu şi cu ei şi au mînjit numele meu cel sfînt în fărădelegile lor, pe care le-au făptuit; şi i-am spulberat în mînia mea,

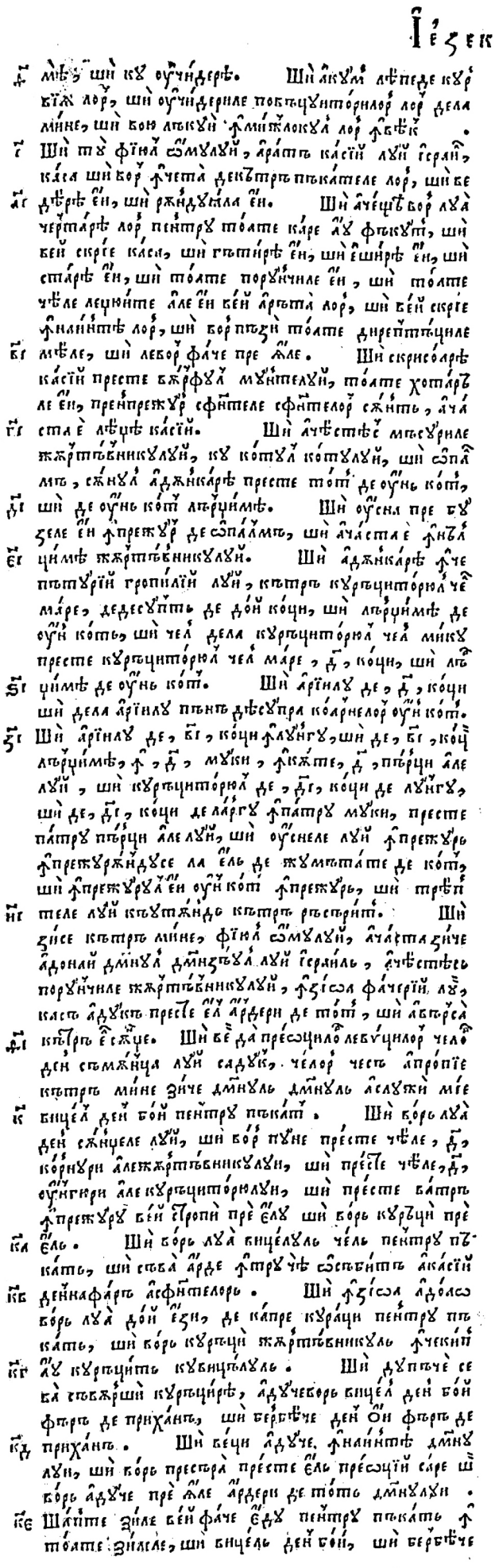

Biblia 1688, p. 567, col. 1

mea şi cu uciderea.

9. Şi acum lêpede curviia lor şi uciderile povăţuitorilor lor de la mine şi voiu lăcui în mijlocul lor în veac.

10. Şi tu, fiiul omului, arată casii lui Israil casa, şi vor înceta de către păcatele lor, şi vedêrea ei şi rînduiala ei.

11. Şi aceştia vor lua certarea lor pentru toate care au făcut şi vei scrie casa şi gătirea ei şi ieşirea ei şi starea ei şi toate poruncile ei şi toate cêle legiuite ale ei vei arăta lor şi vei scrie înaintea lor şi vor păzi toate direptăţile mêle şi le vor face pre iale.

12. Şi scrisoarea casii preste vîrful muntelui, toate hotarăle ei prenprejur sfintele sfintelor sînt, aceasta e lêgea casii".

13. Şi acêstea-s măsurile jîrtăvnicului cu cotul cotului şi o palmă, sînul — adîncarea preste tot de un cot, şi de un cot lărgimea.

14. Şi usna pre buzele ei împrejur de o palmă şi aceasta e înălţimea jîrtăvnicului.

15. Şi adîncarea începăturii gropílii lui către curăţitoriul cel mare dedesupt, de doi coţi, şi lărgimea de un cot, şi cel de la curăţitoriul cel micu preste curăţitoriul cel mare, 4 coţi, şi lărgimea de un cot.

16. Şi ariilu de 4 coţi şi de la ariilu pînă deasupra coarnelor un cot.

17. Şi ariilu de 12 coţi în lungu şi de 12 coţi lărgimea, în 4 muchi în cîte 4 părţi ale lui, şi curăţitoriul de 14 coţi de lungu şi de 14 coţi de largu în patru muchi preste patru părţi ale lui, şi usnele lui împrejur împrejurîndu-se la el de jumătate de cot şi împrejurul ei un cot împrejur, şi trêptele lui căutînd către răsărit.

18. Şi zise către mine: „Fiiul omului, aceasta zice Adonai Domnul Dumnezăul lui Israíl: «Acêstea-s poruncile jîrtăvnicului, în zioa facerii lui, ca să aducă preste el arderi de tot şi a vărsa către el sînge.

19. Şi vei da preoţilor leviţilor, celor den sămînţa lui Sadúc, celor ce să apropie către mine, zice Domnul Domnul, a sluji mie viţel den boi pentru păcat.

20. Şi vor lua den sîngele lui şi vor pune preste cêle 4 cornuri ale jîrtăvnicului şi preste cêle 4 unghiuri ale curăţitoriului şi preste vatră împrejuru vei stropi pre elu şi vor curăţi pre el.

21. Şi vor lua viţelul cel pentru păcat şi să va arde întru cea osăbită a casii denafară a sfintelor.

22. Şi în zioa a doao vor lua doi iezi de capre curaţi pentru păcat şi vor curăţi jîrtăvnicul în ce chip au curăţit cu viţălul.

23. Şi după ce se va săvîrşi curăţirea, aduce-vor viţel den boi fără de prihană şi berbêce den oi fără de prihană.

24. Şi veţi aduce înaintea Domnului şi vor presăra preste el preoţii sare şi vor aduce pre iale arderi de tot Domnului.

25. Şapte zile vei face iedu pentru păcat în toate zilele şi viţel den boi şi berbêce /

Ms. 45, p. 666

şi cu uciderea.

9. Şi acum lêpede curviia lor şi uciderile povăţuitorilor lor de la mine şi voi lăcui întru mijlocul lor întru vac.

10. Şi tu, fiiul omului, arată casei Israil casa, şi vor înceta de cătră[317] păcatele lor şi vedêrea lui şi rînduiala lui.

11. Şi aceştia vor lua certarea lor, pentru toate carele au făcut şi vei scrie casa, şi gătirea ei, şi ieşirile lui, şi starea lui, şi toate porîncele lui, şi toate legiuirile lui vei cunoaşte lor şi vor păzi toate dreptăţile mêle şi vei scrie înaintea lor şi le vor face pre iale[318].

12. Şi scrisoarea casei — preste vîrful muntelui, toate hotarăle lui pren-pregiur sfinte sfintelor ⌊sînt⌋, aceasta-i legiuirea casei.

13. Şi acêstea-s măsurile jirtăvnicului, cu cotul cotului şi pumnu sîn adîncare preste cot şi cot de lărgime.

14. Şi usnă pre budzele lui împregiur de o palmă şi aceasta-i înălţimea jirtăvnicului.

15. Şi adîncarea începătúrei gropilei lui cătră[319] curăţitoriul cel ⌊mare⌋, dedesupt de coţi 2 şi lărgimea de un cot şi cel de la curăţitoriul cel mic prestă curăţitoriul cel mare, de coţi 4 şi lărgimea de un cot.

16. Şi ariil de coţi 4 şi de la ariil şi deasupra coarnelor — un cot.

17. Şi ariil de coţi 12 în lung, preste coţi 12 lărgimea[320] în 4 muchi, preste cêle 4 părţi ale lui şi curăţitoriul de coţi 14 de lung, preste coţi 14 de larg, ⌊în 4 muchi⌋, preste 4 părţi a lui şi usnele lui împregiur împregiurîndu-să lui, de jumătate de cot şi împrejurul lui un cot împrejur şi scările lui — căutînd cătră răsărit.

18. Şi dzise cătră mine: „Fiiul omului, acêstea zice Adonaí Domnul Dumnedzău ⌊a lui Israil⌋: «Acêstea porînci ale jirtăvnicului, întru dzua facerii lui, ca să aducă prestă el ardere de tot şi a vărsa cătră el sînge.

19. Şi vei da preuţilor leviţilor celor dentru seminţiia Saduc, celor ce să apropie cătră mine', dzice Domnul Domnul, 'a sluji *[666/2]* mie, viţăl dentru boi pentru păcat.

20. Şi vor lua dentru sîngele lui şi vor pune preste cêle 4 cornuri ale jirtăvnicului şi preste cêle 4 unghiuri ale curăţitoriului şi preste vatră împregiur vei stropi pre el şi vor curăţi pre el.

21. Şi vor lua viţălul cel pentru păcat şi să va arde întru cea usăbită a casei denafara sfintelor.

22. Şi în dzua a doao vor lua iezi doi de capre, curaţi pentru păcat, şi vor curăţi jirtăvnicul în ce chip au curăţit cu viţălul.

23. Şi după ce să va săvîrşi curăţirea, aduce-vor viţăl den boi fără prihană şi berbêce dentru oi fără prihană.

24. Şi veţi aduce înaintea Domnului şi vor arunca prestă el preuţii sare şi vor aduce pre iale arderi de tot Domnului.

25. 7 dzile vei face iedu pentru păcat întru toate dzilele şi viţăl dentru boi şi berbêce

Ms. 4389, p. 812-813

în urgiia mea.

9. Deci acum să lêpede curviia lor şi căpeteniile lor să se teamă de mine, şi voiu lăcui în mijlocul lor în veac.[540]

10. Iar tu, fecior de om, arată casei lui Israil bisêrica şi să se contenească de păcatele lor şi de vedêrea lui şi de rînduiala lui.[541]

11. Şi ei vor lua cazná în locul acestuia care au făcut, şi să scrii bisêrica şi gătirea ei şi ieşirile ei şi întrările ei şi facerea ei şi toate porîncile ei să le arăţi lor şi să scrii înaintea lor, ca să păzească toate îndireptările mêle şi să le facă[542].

12. Şi scrisoarea casei — dăsupra muntelui, toate hotarăle ei împrejur sînt sfînta sfintelor, aceasta iaste lêgea casei.

13. Şi aceasta iaste măsura coţilor altariului: doi coţi şi o palmă, iară sînul şi adîncul de 1 cot şi lărgimea aşijderea.

14. [13] Iar ocolirea usnelor lui împrejur de o palmă, aceasta iaste nălţimea altariului.[543]

15. [14] Şi de la adîncătura începăturii lui în jos spre curăţirea cea mare doi coţi şi lărgimea de un cot; iar de la curăţirea cea mică spre curăţirea cea mare 4 *[813/1]* coţi, iar lărgimea de 1 cot.

16. [15] Iar ariílul de 4 coţi şi de la[544] ariil pînă dăsupra colţului un cot.

17. [16] Şi ariílul în lung de 12 coţi şi în lat iar de 12 coţi, în patru cornuri în cîte patru părţile lui;[545] [17] iară curăţitoriul de 14 coţi în lung şi de 14 coţi în lat, în patru cornuri în cîte patru părţile; şi usnele lui împrejur cîte de jumătate de cot, iar sînul lui pre împrejur de un cot; şi trêptele lui căuta spre răsărit.

18. Şi zise cătră mine: „Fecior de om, aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeul lui Israil: «Acêstea sînt porîncile altariului în zioa facerii lui, ca să se rădice pre dînsul arderile cêle de tot şi să se toarne sîngele.

19. Şi să dai preoţilor şi leviţilor carii sînt de seminţiia lui Sadoc, carii se vor apropiia cătră mine, zice Domnul Dumnezeu, ca să aducă mie viţel den cireadă pentru păcate.[546]

20. Şi să ia den sîngele lui şi să puie pre cîte patru cornurile altariului şi pre cîte patru cornurile curăţitoriului şi pre usne împrejur şi să-l stropeşti cu dînsul şi să-l curăţeşti.

21. Şi să ia viţelul cel pentru păcat şi să-l arză în casa cea osebită, denafară de sfînta sfintelor.

22. Iar a doaoa zi să ia 2 iezi den capre fără de vină[547] pentru păcat şi să curăţească altariul cum l-au curăţit şi cu viţelul.

23. De-acii, deaca vor sfîrşi curăţirea, să ducă un viţel den cireadă fără de vină şi un berbêce den oi fără de vină[548]

24. Şi să-i aducă înaintea Domnului şi să rădice pre dînşii preoţii sare şi să-i rădice Domnului în ardere de tot.

25. Şapte zile să faci ied pentru păcat în toate zilele şi viţel den cireadă şi berbêce

Versiunea modernă

[chiar] cu ucidere.

9. Şi acum să-şi lepede de la mine desfrînarea lor şi uciderile mai-marilor lor şi mă voi sălăşlui în mijlocul lor în veac.

10. Şi tu, fiu de om, arată-i casei lui Israel casa şi ei să se oprească din păcatele lor; şi [arată-le] vedenia ei şi rînduiala ei,

11. Şi ei îşi vor purta pedeapsa pentru toate cîte le-au făcut. Şi vei descrie casa şi ieşirile ei şi planul ei şi toate poruncile ei şi toate legiuirile ei le vei face cunoscute lor şi o vei descrie dinaintea lor şi vor păzi toate îndreptările mele şi toate poruncile mele şi le vor făptui;

12. Şi [le vei arăta] planul casei pe vîrful muntelui: toate hotarele lui de jur-împrejur [[vor fi]] cu totul sfinte.

13. Şi acestea [sînt] măsurile jertfelnicului, în coţi de un cot şi o palmă; scobitura [să fie] adîncă de un cot şi lărgimea [să-i fie] de un cot, şi [să fie] un brîu pe marginea ei de jur-împrejur de o palmă. Şi aceasta [va fi] înălţimea jertfelnicului:

14. De la capătul de unde începe scobitura lui pînă la lespedea cea mare a curăţirii, de jos [erau] doi coţi şi lărgimea [era] de un cot; şi de la lespedea cea mică a împăcării la lespedea cea mare a împăcării [erau] patru coţi şi lărgimea [era] de un cot.

15. Şi adîncimea [va fi] de doi coţi pînă la capitelul [[cel mare]] şi de la capitelul cel mare pînă deasupra coarnelor, un cot, şi de la capitelul cel mic spre capitelul cel mare, de patru coţi şi lărgimea de un cot.

16. Şi altarul [va fi] de o lungime de patru coţi, şi de la coarne în sus, un cot.

17. Şi lespedea curăţirii [va avea] lungimea de doisprezece coţi pe doisprezece coţi lărgime pe cele patru laturi ale ei; şi brîul lui care-l înconjoară de jur-împrejur [va fi] de o jumătate de cot; şi [va avea] o margine de un cot de jur-împrejur; şi treptele ei [vor] căta spre răsărit."

18. Şi mi-a spus: „Fiu de om, aşa spune Domnul, Dumnezeul lui Israel: «Acestea sînt poruncile jertfelnicului în ziua facerii sale, să se aducă pe el arderi-de-tot şi să se verse pe el sînge.

19. Şi le vei da [în seamă] preoţilor leviţi, cei din neamul lui Sadduk, care se apropie de mine, spune Domnul, Dumnezeu, să-mi slujească, un viţel de la vite pentru păcate.

20. Şi vor lua din sîngele lui şi vor pune pe cele patru coarne ale jertfelnicului şi pe cele patru colţuri ale lespezii curăţirii şi pe postament de jur-împrejur şi vor face aceasta ispăşire.

21. Şi vor lua viţelul cel [prinos] pentru păcat şi îl vor arde într-un loc aparte al casei, în afara celor sfinte.

22. Şi în ziua a doua vor lua doi iezi de la capre, fără vreo meteahnă, [prinos] pentru păcat şi vor face ispăşire pentru jertfelnic, întocmai cum au făcut ispăşire cu viţelul.

23. Şi după ce tu ai împlinit ispăşirea, ei vor aduce un viţel fără meteahnă de la vite şi un berbec fără meteahnă de la oi.

24. Şi [îi] veţi purta dinaintea Domnului şi preoţii vor presăra sare pe ei şi îi vor aduce ardere-de-tot Domnului.

25. Şapte zile vei face [dar] un ied [prinos] pentru păcate, în fiecare zi, şi [ei] vor face [dar] un viţel de la vite şi un berbec

Biblia 1688, p. 567, col. 2

den oi fără de prihană vei face cêle

26. 7 zile. Şi vor curăţi jîrtăvnicul şi vor lămuri pre el şi vor umplea mînile lor.

27. Şi vor săvîrşi zilele şi va fi în zioa a opta şi înainte vor face preoţii preste jîrtăvnicu arderile cêle de tot ale voastre şi cêle ale mîntuirii voastre şi voiu priimi pre voi», zice Domnul Domnul".

Cap 44

1. Şi mă înturnă pre mine de pe calea porţii sfintelor cei mai denafară, ce caută cătră răsărituri, şi aceasta era închisă.

2. Şi zise Domnul cătră mine: „Poarta aceasta închisă va fi, nu să va deşchide şi nime nu va trêce pren ea,

3. Căci Domnul Dumnezăul lui Israíl va întra pren ea şi va fi închisă, pentru că povăţuitoriul acesta şade într-însa ca să mănînce pîine înaintea Domnului. După calea elámului porţii va întra şi după calea lui va ieşi".

4. Şi mă băgă înlăuntru după calea porţii cei despre crivăţu, în preajma casii, şi am văzut şi iată plină era de mărire casa Domnului şi căzuiu preste faţa mea.

5. Şi zise Domnul cătră mine: „Fiiul omului, rînduiêşte la inima ta şi vezi cu ochii tăi şi auzi cu urechile tale toate cîte grăiescu cu tine după toate poruncile casii Domnului şi toate legile ei, şi vei rîndui inima ta la întrarea casii după toate ieşirele ei şi întru toate sfintele.

6. Şi vei grăi cătră casa cea amărîtoare, cătră casa lui Israíl: «Acêstea zice Domnul Domnul: 'Îndestulească-se voao de toate fărădelegile voastre, casa lui Israíl,

7. A vă băga pre voi, fii de alt neam, neobrezuiţi la inimă şi neobrezuiţi la trup, ca să să facă întru sfintele mêle ca să le pîngărească pre iale, aducînd voi pîine sau şi sînge, şi călcaţi făgăduinţa mea întru toate fărădelegile voastre,

8. Şi n-aţi păzit ca să păzîţi paze întru sfintele mêle'.

9. Pentru acêea, acêstea zice Adonái, Domnul Dumnezău: 'Tot fiiul cel de alt neam, neobrezuit la inimă şi neobrezuit la trup, nu va întra la sfintele mêle întru toţi fiii celor de alt neam, celora ce sînt în mijlocul casii lui Israíl,

10. Fără de numai leviţii, carii au luat de la mine cînd rătăciia Israíl, carii au rătăcit de la mine denapoia gîndurilor lor, şi vor lua strîmbătatea lor,

11. Şi vor fi întru sfintele mêle slujind, portari la porţile casii, şi slujind în casă. Aceştia vor junghea jîrtvele şi arderile cêle de tot ale norodului şi aceştia vor sta înaintea norodului ca să slujască lor.

12. Pentru căci sluji lor înaintea fêţii chipurilor lor şi s-au făcut casii lui Israíl spre certare de strîmbătate. Pentru aceasta am rînduit mîna mea pre- //

Ms. 45, p. 666-667

dentru oi, fără prihană vei face,

26. Cêle 7 dzile. Şi vor curăţi jirtăvnicul şi vor lămuri pre el şi vor împlea mîinile lor.

27. Şi vor obîrşi dzilele şi va fi dentru dzua a opta şi înainte, vor face preuţii preste jirtăvnic, arderile cêle de tot ale voastre şi cêle a mîntuirei voastre şi vor priimi pre voi»", dzice Domnul Domnul.

Cap 44

1. Şi înturnă pre mine despre calea porţii sfintelor, cei mai denafară, cei ce caută cătră răsărituri, şi aceasta era închisă.

2. Şi dzise Domnul cătră[321] mine: „Poarta aceasta închisă va fi, nu să va dăşchide şi nime nu va trêce pren ea.

3. Căci Domnul Dumnedzăul Israil va întra pren ea şi va fi închisă, pentru căci povăţuitoriul acesta şade întru ea, ca să mănince pîine înaintea Domnului. După calea elam a porţii va întra şi după calea lui va ieşi."

4. Şi mă băgă înlontru după calea porţii cei despre crivăţ, în preajma casei, şi am văzut şi, iată, plină de mărire casa Domnului şi caz preste faţa mea.

5. Şi dzice Domnul cătră[322] mine: „Fiiul omului, rînduiêşte la inima ta şi vezi cu ochii tăi şi cu urechile tale audzi toate cîte eu grăiesc cu tine, după toate porîncele casei Domnului şi toate legiuirile lui. Şi vei rîndui inima ta *[667/1]* la întrarea casei, după toate ieşirile lui ⌊şi⌋ întru toate sfintele.

6. Şi vei grăi cătră[323] ⌊casa⌋ cea amărîtoare, cătră casa Israil: «Acêstea dzice Domnul Domnul: 'Dăstulească-să voao de cătră[324] toate fărădălegile voastre, casa Israil.

7. [325]A aduce înlontru voi fii de alt neam, neobrăzuiţi la inimă şi neobrăzuiţi la trup, ca să să facă întru sfintele mêle, ca să le pîngărească pre iale, aducînd voi pîini, seu şi sînge. Şi călcaţi făgăduinţa mea întru toate fărădălegile voastre.

8. Şi n-aţi păzit ca să păziţi paze întru sfintele mêle.

9. Pentru acêea, acêstea dzice Adonaí Domnul Dumnedzău: Tot fiiul de alt neam[326] şi neobrăzuit la trup nu va întra la sfintele mêle, întru toţi fiii celor de alt neam[327], celora ce sînt în mijlocul casei Israil.

10. Fără numai leviţii, carii au luat de la mine cînd rătăcea Israil, carii au rătăcit de la mine denapoia gîndurilor lor. Şi vor lua strîmbătatea lor.

11. Şi vor fi întru sfintele mêle slujind portari la porţile casei şi slujind ⌊întru⌋ casă; aceştia vor junghia jirtvele şi arderile cêle de tot nărodului şi aceştia vor sta înaintea nărodului ca să slujască lor.

12. Pentru care slujiia lor înaintea fêţei chipurilor lor şi s-au făcut casei lui Israil spre certare de strîmbătate; pentru aceasta am rădicat mîna mea pre-

Ms. 4389, p. 813

den turmă, să aduci fără de vină.

26.[549] În 7 zile să facă şi să curăţească altariul şi să-l spêle şi să umple mîinile lui,

27.[550] Iar cînd va fi în zioa a opta şi după acêea să facă preoţii pre altariu arderile voastre cêle de tot şi cêle ale mîntuirii voastre şi vă voiu priimi, zice Domnul Dumnezeu.»"

Cap 44

1. Şi mă întoarse pre calea porţilor celor sfinte, ale celor denafară, care căuta spre răsărit, iar iale era închise.[551]

2. Şi zise (Domnul) către mine: „Această poartă va fi încuiată şi nu se va dăşchide şi nimini nu va trêce prentr-însa,

3. [2] Că Domnul Dumneze- *[813/2]* ul lui Israil va întra prentr-însa şi va fi încuiată. [3] Pentru că boiêriul acesta va şădea într-însa, ca să mănînce pîine înaintea Domnului; pre calea luminei porţii va întra şi pre calea ei va ieşi."

4. Şi mă duse pre calea porţii cea despre miiazănoapte, înaintea casei, şi iată casa Domnului plină de slava Domnului; şi căzuiu jos pre faţa mea.[552]

5. [553]Şi zise Domnul către mine: „Fecior de om, rînduiêşte în inima ta şi vezi cu ochii tăi şi cu urechile tale auzi toate cêle ce grăiesc eu către tine de toate porîncile[554] casei Domnului şi de toate legile ei şi inima ta să o aşăzi pre calea casei, pre toate căile ei, întru toate ale celor sfinte.

6. Şi să zici către casa cêea ce mă mînie, către casa lui Israil: «Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeul lui Israil: Ajungă-vă pentru toate fărădelegile, casa lui Israil!

7. Pentru căci că aţi adus feciorii celor de alt neam, cei neobrezuiţi cu inima şi neobrezuiţi cu trupul, ca să fie ei întru cêle sfinte ale mêle şi să pîngărească casa mea cînd aduceţi voi pîini, seu şi carne, şi aţi călcat făgăduinţa mea întru toate fărădelegiuirile voastre,

8. Şi n-aţi păzit porîncile sfinţirilor mêle şi aţi pus porunci să păzească cêle sfinte ale mêle voi adîns voişi.[555]

9. Pentr-acêea, aceasta grăiêşte Adonai Domnul: Tot feciorul cel de alt neam, cel neobrezuit cu inima şi cu trupul, să nu între întru cêle sfinte ale mêle, tot feciorul cel de alt neam carele iaste în mijlocul casei feciorilor lui Israil.

10. Ce şi leviţii cei ce se-au lepădat de mine cînd se-au amăgit feciorii lui Israil şi au trecut de la mine după gîndurile lor şi vor lua după nedireptatea lor.

11. Şi vor fi slujind întru cêle sfinte ale mêle şi portari la uşile casei, slujind casei; aceia să junghie arderile cêle de tot şi jărtvele nărodului şi aceia să stea înaintea năroadelor să le slujască.

12. Pentru căci că au slujit lor înaintea idolilor lor şi au fost casei lui Israil în cazna nedireptăţii, pentr-acêea am rădicat mîna mea

Versiunea modernă

din turmă, fără meteahnă,

26. [Vreme de] şapte zile; şi vor face ispăşire pentru jertfelnic şi îl vor curăţi şi le vor plini mîinile.

27. Şi va fi aşa: din ziua a opta şi mai apoi, vor face preoţii pe jertfelnic arderi-de-tot ale voastre şi cele pentru mîntuirea voastră. Şi vă voi primi, spune Domnul Domn. »"

Capitolul al 44-lea
Rînduiala preoţilor

1. Şi m-a adus îndărăt pe calea porţii din afară a celor sfinte, care cată spre răsărit, şi ea era închisă.

2. Şi mi-a spus Domnul: „Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide, şi nimeni nu va trece prin ea, pentru că Domnul, Dumnezeul lui Israel va intra prin ea şi va fi închisă.

3. Pentru că mai-marele, el va sta în ea, să mănînce pîine dinaintea Domnului; va intra pe calea pridvorului porţii şi tot pe calea aceea va ieşi."

4. Şi m-a adus pe calea porţii celei dinspre miazănoapte, din faţa casei, şi m-am uitat şi, iată: casa Domnului era plină de slavă şi am căzut cu faţa [la pămînt].

5. Şi mi-a spus Domnul: „Fiu de om, rînduieşte-ţi în inima ta şi priveşte cu ochii tăi şi ascultă-le cu urechile tale pe toate cîte le voi vorbi eu cu tine, după toate poruncile casei Domnului şi după toate legiuirile Lui; şi rînduieşte-ţi inima la intrarea casei, după toate ieşirile ei, în toate cele sfinte.

6. Şi îi vei spune casei celei lipsite de ascultare, casei lui Israel: «Aşa spune Domnul, Dumnezeu: 'Ajungă-vă toate fărădelegile voastre, casă a lui Israel,

7. Că aţi adus fii de neam străin, netăiaţi-împrejur la inimă şi netăiaţi-împrejur la trup, să-mi fie cele sfinte şi le-aţi mînjit pe acestea făcînd dar de pîine, grăsime şi sînge; şi aţi încălcat legămîntul meu cu toate fărădelegile voastre

8. Şi aţi rînduit [străini] să stea de pază la cele sfinte ale mele.'

9. De aceea aşa spune Adonai Domnul Dumnezeu: 'Nici un fiu de neam străin netăiat-împrejur la inimă şi netăiat-împrejur la trup să nu intre la cele sfinte ale mele, din toţi fiii de neam străin care sînt în mijlocul casei lui Israel.

10. Cît despre leviţi, cei care s-au îndepărtat de mine cînd Israel s-a rătăcit de la mine [umblînd] după scornelile lor, ei îşi vor purta nelegiuirea

11. Şi vor fi slujitori în cele sfinte ale mele, portari la porţile casei şi slujind [[în]] casă; ei vor înjunghia arderile-de-tot şi jertfele pentru popor şi ei vor sta dinaintea poporului ca să le slujească lor.

12. Căci le-au slujit în faţa idolilor lor şi [aceasta] a ajuns pentru casa lui Israel pedeapsă pentru păcat, de aceea mi-am ridicat mîna

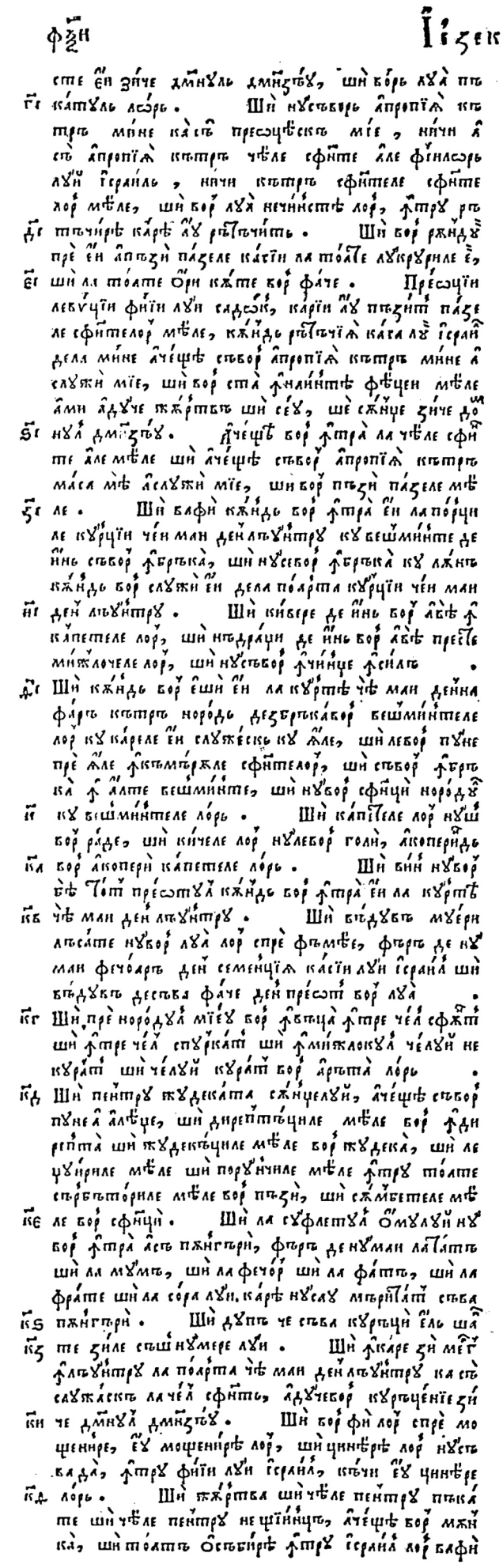

Biblia 1688, p. 568, col. 1

ste ei, zice Domnul Dumnezău, şi vor lua păcatul lor.

13. Şi nu să vor apropiia cătră mine ca să preoţească mie, nici a să apropiia cătră cêle sfinte ale fiilor lui Israíl, nici cătră sfintele sfintelor mêle. Şi vor lua necinstea lor întru rătăcirea carea au rătăcit.

14. Şi vor rîndui pre ei a păzi pazele casii la toate lucrurile ei şi la toate oricîte vor face.

15. Preoţii leviţii, fiii lui Sadóc, carii au păzit pazele sfintelor mêle cînd rătăciia casa lui Israil de la mine, aceştia să vor apropiia cătră mine a sluji mie şi vor sta înaintea fêţei mêle a-mi aduce jîrtvă şi seu şi[33] sînge, zice Domnul Dumnezău.

16. Aceştia vor întra la cêle sfinte ale mêle şi aceştia să vor apropiia cătră masa mea a sluji mie şi vor păzi pazele mêle.

17. Şi va fi cînd vor întra ei la porţile curţii cei mai denlăuntru, cu veşminte de in să vor îmbrăca şi nu se vor îmbrăca cu lînă cînd vor sluji ei de la poarta curţii cei mai denlăuntru.

18. Şi chivere de in vor avea în capetele lor şi nădragi de in vor avea preste mijloacele lor şi nu să vor încinge în silă.

19. Şi cînd vor ieşi ei la curtea cea mai denafară, cătră norod, dezbrăca-vor veşmintele lor cu carele ei slujesc cu iale şi le vor pune pre iale în cămărîle sfintelor şi să vor îmbrăca în alte veşminte şi nu vor sfinţi norodul cu veşmintele lor.

20. Şi capetele lor nu-şi vor rade şi chicele lor nu le vor goli, acoperind vor acoperi capetele lor.

21. Şi vin nu vor bea tot preotul, cînd vor întra ei la curtea cea mai denlăuntru.

22. Şi văduvă, muieri lăsate nu vor lua lor spre fămêie, fără de numai fecioară den semenţiia casii lui Israíl şi văduvă de să va face den preot vor lua.

23. Şi pre norodul mieu vor învăţa între cel sfînt şi între cel spurcat şi în mijlocul celui necurat şi celui curat vor arăta lor.

24. Şi pentru judecata sîngelui aceştia să vor pune a alêge, şi direptăţile mêle vor îndirepta, şi judecăţile mêle vor judeca, şi legiuirile mêle şi poruncile mêle întru toate sărbătorile mêle vor păzi, şi sîmbetele mêle vor sfinţi.

25. Şi la sufletul omului nu vor întra a să pîngări, fără de numai la tată şi la mumă, şi la fecior şi la fată, şi la frate, şi la sora lui carea nu s-au măritat să va pîngări.

26. Şi după ce să va curăţi el, şapte zile să-şi numere lui.

27. Şi în care zi merg înlăuntru la poarta cea mai denlăuntru ca să slujască la cel sfînt, aduce-vor curăţenie, zice Domnul Dumnezău.

28. Şi vor fi lor spre moştenire, eu — moştenirea lor, şi ţinêrea lor nu să va da întru fiii lui Israíl, căci eu — ţinere lor.

29. Şi jîrtva şi cêle pentru păcate şi cêle pentru neştiinţă aceştia vor mînca. Şi toată osăbirea întru Israíl lor va fi /

Ms. 45, p. 667

stă ei, dzice Domnul Dumnedzău, şi vor lua păcatul[328] lor.

13. Şi nu să vor apropiia cătră mine, ca să-mi preoţească mie, nici a să apropiia cătră[329] cêle sfinte fiilor lui Israil, nici cătră sfintele sfintelor mêle şi vor lua necinstea lor întru rătăcirea carea au rătăcit.

14. Şi vor rîndui pre ei a păzi pazele casei la toate lucrurile lui şi la toate[330], oricîte vor face.

15. Preuţii leviţi, fiii Sadduc, carii au păzit pazele sfintelor mêle, cînd rătăciia casa Israil de la mine, aşa vor apropiia cătră mine a sluji mie şi vor sta înaintea fêţii mêle, a aduce ⌊jirtvă⌋, şi seu, şi sînge', dzice Domnul Dumnedzău.

16. Aceştia vor întra la sfintele mêle şi aceştia să vor apropiia[331] cătră[332] masa mea a slujirea mie şi vor păzi păzile mêle. *[667/2]*

17. Şi va fi cînd vor întra ei la porţile ogrăzii ceii mai denlontru, veşminte de in să vor îmbrăca şi nu să vor îmbrăca lînă cînd vor sluji ei de la poarta curţii cei mai denlontru.

18. Şi chivere de in vor avea preste capetile lor şi nădragi de in vor avea preste mijloacele lor şi nu să vor încinge cu silă.

19. Şi cînd vor ieşi ei la ograda cea mai denafară cătră[333] nărod, dăzbrăca-vor văşmintele lor, cu carele ei slujesc cu iale, şi le vor pune pre iale întru sclipurile sfintelor şi să vor îmbrăca veşminte altele şi nu vor sfinţi nărodul cu veşmintele lor.

20. Şi capetile lor nu vor rade şi chicele lor nu le vor goli, acoperind vor acoperi capetile lor.

21. Şi vin nu vor bea tot preutul, cînd vor întra ei la ograda cea mai denlontru.

22. [334]Şi vădua şi cea izgonită nu vor lua şie spre fămêie, fără numai ficioară dentru sămînţa casei Israil şi văduă, de să va face den preut, vor lua.

23. Şi nărodul mieu îl vor învăţa întru mijlocul a sfînt şi a spurcat şi întru mijlocul acelui necurat şi a celui curat, vor cunoaşte lor.

24. Şi pentru judecata de sînge, aceştia să vor pune a alêge şi dreptăţile mêle vor îndrepta şi judêţele mêle vor judeca şi legiuirile mêle şi porîncele mêle întru toate sărbătorile mêle păzi-vor şi sîmbetile mêle vor sfinţi.

25. [335]Şi preste sufletul omului nu vor întra ca să să pîngărească, fără numai la părinte, şi la maică, şi la ficior, şi la fată, şi la frate, şi la sora lui, carea nu s-au făcut[336] la bărbat, pîngări-să-va.

26. Şi după ce să va curăţi el, 7 dzile va număra lui.

27. Şi întru care zi merg înlontru la poarta cea mai denlontru, ca să slujască întru cel sfînt, aduce-vor curăţenie', dzice Domnul Dumnedzău.

28. Şi vor fi lor spre moştnenire[337], eu — moştnenire lor şi ţinêre lor nu să va da întru fiii Israil, ⌊căci⌋ eu — ţinêre lor.

29. Şi jirtvele şi cêle pentru păcate şi cêle pentru neştiinţă, aceştia[338] vor mînca [339]şi toată usăbirea întru Israil vor fi.

Ms. 4389, p. 813-814

asupra lor, zice Domnul Dumnezeul lui Israil, şi vor purta fărădelegiuirea lor.[556]

13. Şi să nu se apropie de mine să-mi slujască, nici să aducă la sfinta sfintelor, ce să ia fărădelegiuirea sa întru înşălăciunea carea se-au înşălat.

14. Şi-i voiu da să păzească pazele casei la toate lucrurile ei şi la toate cîte vor fi într-însa.

15. Iar preoţii şi leviţii, feciorii lui Sadoc, carii au păzit rînduiêlele mêle şi căile mêle cînd se-au înşălat casa lui Israil de cătră mine, ei să aducă *[814/1]* slujiri cătră mine şi să stea înaintea mea să-mi aducă jărtvă, seu şi sînge, zice Domnul Dumnezeu.[557]

16. Aceia să între la masa mea să-mi slujască şi să păzească rînduiêlele mêle.

17. Iar deaca vor întra pre poarta curţii cei mai denlăuntru, să se îmbrace în haine de pînză de in, iar să nu se îmbrace cu haine de lînă cînd vor sluji în poarta curţii cei denlăuntru.

18. Căciule de in să aibă în capetele lor şi cingători de in să aibă prejur mijlocul lor şi să se încingă vîrtos.

19. Iar cînd vor ieşi la nărod, în curtea cea mai denafară, să se dăzbrace de hainele acêlea în care vor sluji şi să le puie în sfînta sfintelor şi să se îmbrace într-alte haine şi pre năroade să nu le sfinţească în hainele lor.[558]

20. Şi capetele lor să nu le rază şi părul lor să nu crească[559], cu acoperemînt să acopere capetele lor.

21. Şi nici un preot să nu bea vin cînd va întra în curtea cea mai denlăuntru.

22. [560]Şi văduve şi muieri lăsate de alţi bărbaţi să nu ia să fie lor muieri, ce să ia fête den seminţiia casei lui Israil, şi pre văduva carea va fi fost muiêre altui preot iarăşi să o ia.

23. Şi pre nărodul mieu să-l învêţe să usebească[561] între cel sfînt şi între cel spurcat şi între cel curat şi între cel necurat să le arate.

24. Şi să aşaze judecată pentru sînge, ca să chibzuiască îndireptările mêle şi legile mêle şi porîncile mêle să le păzească întru toate praznicele mêle şi sîmbetele mêle să le sfinţească.

25. Şi la omul mort să nu între, ca să nu se spurce, fără numai la tată-său şi la mumă-sa şi la fecior şi la fată-şi şi la frate şi la sor carea nu se va fi măritat după bărbat să se pîngărească.[562]

26. Şi deaca se va curăţi, să-şi numere lui şapte zile.

27. Iar în zioa întrării sale în carea va întra în curtea cea mai denlăuntru, să slujască sfinţirei mêle, să aducă curăţire pentru păcatul său, zice Domnul Dumnezeu.

28. [563]Şi ei să n-aibă moştenire, eu — moştenirea lor, şi parte să nu li se dea întru feciorii lui Israil, că eu partea lor sînt.

29. Jărtvele şi cêle pentru păcate şi pentru neştiinţă ei să le mănînce şi toată usebirea întru Israil, a lor să fie.

Versiunea modernă

asupra lor, spune Domnul, Dumnezeul.

13. Şi ei nu se vor apropia de mine să-mi slujească, nici nu se vor apropia de cele sfinte ale fiilor lui Israel, nici de Sfînta Sfintelor şi îşi vor purta înjosirea în rătăcirea în care au rătăcit.

14. Şi îi vor aduce să se îngrijească de paza casei în toate treburile ei şi în toate cîte le vor face.

15. Preoţii, leviţii, fiii lui Sadduk, cei care s-au îngrijit de paza celor sfinte ale mele, cînd s-a rătăcit de la Mine casa lui Israel, ei vor veni la mine să-mi slujească şi vor sta dinaintea mea să-mi aducă [[jertfa]], grăsime şi sînge, spune Domnul, Dumnezeul.

16. Ei vor intra la ele sfinte ale mele şi ei se vor apropia de masa mea ca să-mi slujească şi îmi vor fi de pază.

17. Şi va fi aşa: cînd ei vor intra pe poarta curţii celei dinăuntru, vor fi înveşmîntaţi în veşminte de in şi nu vor fi înveşmîntaţi în lînă cînd vor sluji la poarta curţii celei dinăuntru.

18. Şi vor avea mitre de in pe capetele lor şi vor avea îmbrăcători peste şale şi nu-şi vor strînge tare brîul.

19. Şi cînd pornesc spre curtea cea din afară, spre popor, îşi vor scoate veşmintele în care au slujit şi îşi vor pune altele în cămările celor sfinte şi se vor înveşmînta cu alte veşminte şi nu vor sfinţi poporul cu veşmintele lor.

20. Şi capetele nu şi le vor rade şi pletele nu şi le vor smulge, cu acoperămînt îşi vor acoperi capetele.

21. Şi vin să nu bea nici un preot cînd intră ei în curtea cea din afară.

22. Nici nu îşi vor lua de nevastă o văduvă ori vreo femeie izgonită, ci numai fecioară din sămînţa lui Israel; dacă însă este o văduvă de preot, o vor lua.

23. Şi îl vor învăţa pe poporul meu Israel [să deosebească] între sfînt şi spurcat şi le vor face cunoscută [deosebirea] între pîngărit şi curat.

24. Iar la o judecată de sînge ei vor sta să hotărască: vor rîndui rînduielile mele şi vor judeca judecăţile mele şi vor păzi în toate sărbătorile mele legiuirile mele şi poruncile mele şi vor sfinţi sabaturile mele.

25. Şi nu vor intra [unde este] suflet de om [mort], ca să nu se pîngărească, ci numai pentru tatăl său ori pentru mama ori fiul ori fiica ori fratele ori sora sa – care nu a fost măritată – [se va pîngări].

26. Şi după ce s-a curăţit, să-şi numere şapte zile.

27. Şi în ziua în care intră în curtea cea dinăuntru ca să slujească în [locul] sfînt, ei să aducă ispăşire, spune Domnul, Dumnezeul.

28. Şi le va fi lor spre moştenire: Eu [sînt] moştenirea lor; şi nu le va fi dată moşie între fiii lui Israel, [[pentru că]] eu le [sînt] moşie.

29. Şi vor mînca jertfele şi cele pentru păcate şi cele pentru neştiinţă; şi orice este pus deoparte în Israel, al lor va fi.

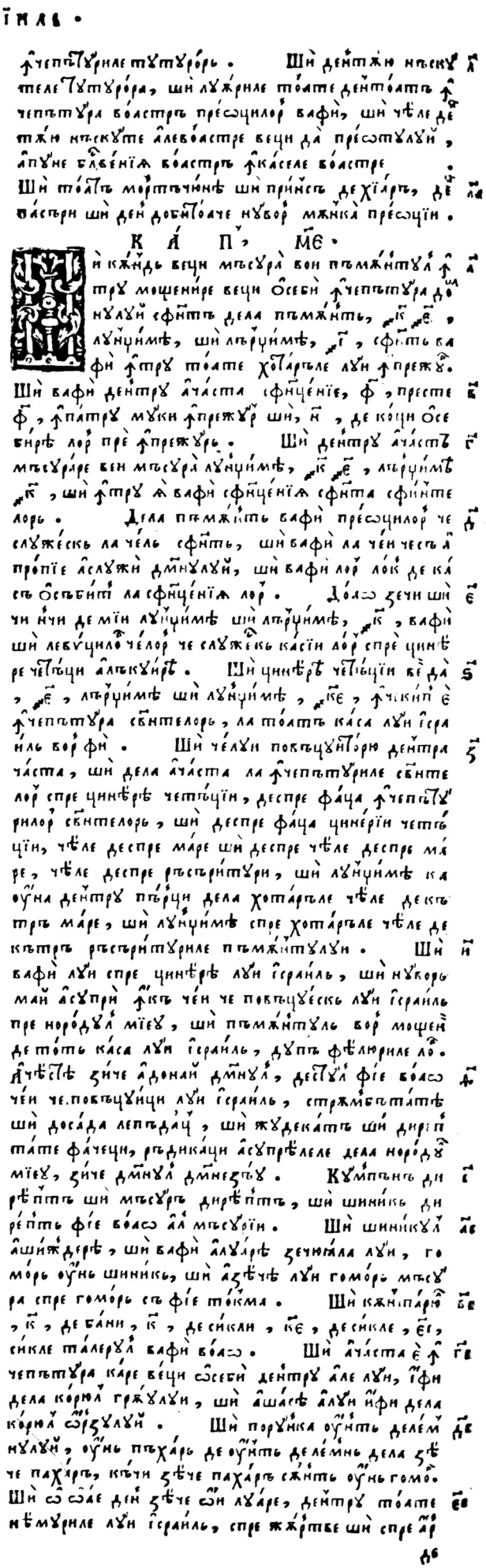

Biblia 1688, p. 568, col. 2

începăturile tuturor.

30. Şi dentîiu născutele tuturora şi luările toate den toată începătura voastră preoţilor va fi. Şi cêle dentîiu născute ale voastre veţi da preotului a pune blagosloveniia voastră în casele voastre.

31. Şi toată mortăciunea şi prinsă de hiară den pasări şi den dobitoace nu vor mînca preoţii'»".

Cap 45

1. „«'Şi cînd veţi măsura voi pămîntul întru moştenire, veţi osebi începătura Domnului sfînt de la pămînt 25000 lungimea şi lărgimea 10000. Sfînt va fi întru toate hotarăle lui împrejur.

2. Şi va fi dentru aceasta sfinţenie 500 preste 500 în patru muchi împrejur şi 50 de coţi osebirea lor pre împrejur.

3. Şi dentru această măsurare vei măsura lungimea 25000, lărgimea 20000 şi întru ea va fi sfinţeniia, Sfînta Sfintelor.

4. De la pămînt va fi preoţilor ce slujesc la cel sfînt şi va fi la cei ce să apropie a sluji Domnului, şi va fi lor loc de casă osăbit la sfinţeniia lor.

5. Doaozeci şi cinci de mii lungimea, şi lărgimea 20000 va fi şi leviţilor celor ce slujesc casii lor spre ţinêre cetăţi a lăcuirea.

6. Şi ţinêrea cetăţii vei da 5000 lărgimea, şi lungimea 25000, în ce chip e începătura svintelor, la toată casa lui Israíl vor fi.

7. Şi celui povăţuitoriu dentr-aceasta, şi de la aceasta la începăturile svintelor spre ţinêrea cetăţii despre faţa începăturilor svintelor şi despre faţa ţinérii cetăţii cêle despre mare şi despre cêle despre mare, cêle despre răsărituri, şi lungimea ca una dentru părţi de la hotarăle cêle de cătră mare, şi lungimea spre hotarăle cêle de cătră răsăriturile pămîntului.

8. Şi va fi lui spre ţinêrea lui Israíl şi nu vor mai asupri încă cei ce povăţuiesc lui Israíl pre norodul mieu şi pămîntul vor moşteni de tot casa lui Israíl, după fêliurile lor'.

9. Acêstea zice Adonai Domnul: 'Destul fie voao, cei ce povăţuiţi lui Israíl! Strîmbătatea şi dosada lepădaţi şi judecată şi direptate faceţi! Rădicaţi asuprêlele de la norodul mieu!, zice Domnul Dumnezău.

10. Cumpănă direaptă şi măsură direaptă şi şinic direpţ fie voao al măsurii.

11. Şi şinicul aşijderea şi va fi a luarea zeciuiala lui gomor un şinic şi a zêcea lui gomor măsura spre gomor să fie tocma.

12. Şi cîntariul 20 de bani, 20 de sicli, 25 de sicle, 15 sicle talerul va fi voao.

13. Şi aceasta e începătura care veţi osebi dentru ale lui ífi de la coriul grîului şi a şasea a lui ífi de la coriul orzului.

14. Şi porunca untdelemnului, un păhar de untdelemn de la zêce pahară, căci zêce pahară sînt un gomor.

15. Şi o oaie den zêce oi luare, dentru toate neamurile lui Israíl, spre jîrtve şi spre ar- //

Ms. 45, p. 667-668

[30] Începăturile tuturor

30. Şi dentîi născute tuturor şi luările *[668/1]* toate, dentru toate începăturile voastre preuţilor vor fi şi cêle dentîi născute ale voastre da-veţi preutului a pune blagoslovenia ⌊voastră⌋ preste casele voastre.

31. [340]Şi toată mortăciunea şi prinsă de fiară den pasări şi den dobitoace nu vor mînca preuţii.

Cap 45

1. Şi cînd veţi măsura pămîntul întru moştenire, usăbiţi începătură Domnului sfînt de la pămînt, 25000 la[341] lungime şi lărgime 10000, sfînt va fi întru toate hotarele lui împregiur.

2. Şi va fi dentru aceasta sfinţenie, 500 preste 500 în patru muchi împregiur şi 50 coţi usăbirea lor pren-pregiur.

3. Şi dentru aceasta, măsurare vei măsura, lungime 25000, lărgimea 20000 şi întru ea va fi sfinţeniia, sfintu a sfintelor.

4. De la pămînt va fi preuţilor ce slujesc la cel sfînt şi va fi la cei ci să apropie a sluji Domnului şi va fi lor loc de case, usăbiţi la sfinţenia lor.

5. 25000 lungimea şi lărgimea 20000 va fi şi liviţilor celor ce slujesc casei lor, spre ţinêre cetăţi a lăcuirea.

6. Şi ţinêrea cetăţii, vei da 5000 lărgimea şi lungimea 25000, în ce chip era începătura sfintelor, la toată casa Israil vor fi.

7. Şi celui povăţuitor dentru acesta şi de la acesta la începăturile[342] sfintelor spre ţinêrea cetăţii despre faţa începăturilor sfintelor şi despre faţa ţinerii cetăţii cêle despre maáre şi despre cêle despre maáre, cêle despre răsărituri şi lungimea ca una dentru părţi, de la hotarele cêle de cătră maáre ⌊şi lungimea⌋ spre hotarăle cêle cătră răsăriturile pămîntului.

8. Şi va fi lui spre ţinêrea lui Israil şi nu vor asupri, nu încă, cei ce povăţuiesc lui Israil pre nărodul mieu şi pămîntul îl vor moşteni de tot, casa Israil, după fêliurile lor.

9. Acêstea dzice Adonaí Domnul: „Dăstul fie voao cei ce povăţuiţi lui Israil, strîmbătatea şi dosada rădicaţ-o şi judeţ şi dreptate faceţi; rădicaţi asupreala[343] de la nărodul mieu", dzice Domnul Dumnedzău.

10. Cumpănă dreaptă şi măsură dreaptă şi şinic drêpte fie voao ale *[668/2]* măsurei.

11. Şi şinicul aşijderea şi va fi a luarea a zêcea a lui gomor şinic şi a zêcea a lui gomor măsura, cătră gomor va fi atocma.

12. Şi[344] cîntariul 20 de bani, 25 de sicli, 15 sicli talerul va fi voao.

13. Şi aceasta-i începătura carea veţi usăbi: dentru ale lui ífi de la córul grîului şi a şasea a lui ífi de la córul orzului[345].

14. Şi porînca untdelemnului: pahar de untdelemnu de la 10 păhară, căci 10 păhară sînt gomor.

15. Şi o oaie den 10 oi — luare, dentru toate neamurile Israil, spre jirtve şi spre ar-

Ms. 4389, p. 814-815

30. [564]Şi toată pîrga şi[565] a celor dentîi născute şi toată aducerea voastră a preoţilor să fie; şi pîrga bucatelor voastre să o daţi preotului, ca să puie blagoslovenie în casele voastre.

31. [566]Nici un fêliu de mortăcină, nici mîncat de fiiară, den pasări *[814/2]* şi den dobitoace să nu mănînce preoţii.

Cap 45

1. Iară cînd veţi începe să măsuraţi locul pre părţi, să osebiţi începătura Domnului sfinţită de la pămînt, în lung de 25000 de coţi, iar în lat de 10000 de coţi, să fie sfîntă întru toate hotarăle ei împrejur.[567]

2. Şi să fie de toate părţile sfinţirea de 500 pînă la 500 în cîte patru cornurile împrejur şi usebirea ei să fie de 50 de coţi împrejur.

3. Şi den măsura aceştiia să măsuri în lung 25000 şi în lat 10000 şi într-acêea să fie sfinţirea, sfinta sfintelor.[568]

4. Sfinţirea de la pămînt să fie a preoţilor celor ce vor sluji sfinţirei, celor ce se vor apropiia să slujască Domnului, şi să fie lor loc în casele cêle[569] usebite şi în sfinţirea lor.

5. 25000 de coţi în lung şi 10000 în lat să fie al leviţilor celor ce vor sluji casei; acelora să li se sălăşluiască cetăţi întru moştinare.

6. Şi moştinarea cetăţii să le dai în lung de 25000, iar în lat de 5000, ca şi aducerea celor sfinte a toată casa lui Israil.

7. Iar căpeteniei[570] iarăşi den aducerile acelor sfinte să-i fie întru moştenirea[571] cetăţii, înaintea fêţei moştenirei celor sfinte şi înaintea fêţei moştenirei cetăţii despre mare pînă în mare şi de acoleá spre răsărit, iar[572] în lung ca un hotar fieştecarele de cătră[573] mare şi lungul spre hotarăle cêle despre răsărit.[574]

8. Den pămînt să fie lui moştinare întru Israil şi să nu mai împresoare căpeteniile lui Israil pre nărodul mieu, ce să-l moştinească feciorii lui Israil, după seminţiile lor.[575]

9. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: Sosească-vă, căpeteniile lui Israil! Lepădaţi nedireptatea şi năcăjirea şi faceţi judecată şi direptate şi schimbaţi asupreala de la nărodul mieu, zice Domnul Dumnezeu.

10. Măsuri dirêpte şi cumpene dirêpte şi obroace dirêpte să aveţi.

11. Un obroc de măsură tocma să aveţi, ca să ia zeciuiala obrocul; gomor[576] împotriva obrocului măsurii să fie tocma.

12. [577]Şi sicla de 20 de dramuri[578] să fie, iar măsura să fie de 50 de sicle.

13. Şi acêstea sînt începăturile care să le iêi: a şasea parte den obrocul măsurii de grîu şi a şasea parte den obrocul măsurii de orz.[579]

14. Iar măsura undelemnului: un păhar de undelemn a zêcea parte de măsură[580] iaste şi 10 păhară fac o măsură[581].

15. Şi un berbêce den zêce berbeci usebire, den toate neamu- *[815/1]* rile lui Israil, spre jărtvă şi spre ar-

Versiunea modernă

30. Şi pîrga din toate şi primii născuţi din toate şi toate prinoasele din toată pîrga voastră, va fi al preoţilor. Şi veţi da întîile voastre roade preotului, ca să pună binecuvîntări asupra caselor voastre.

31. Şi preoţii nu vor mînca vreo mortăciune ori prădăciune dintre zburătoare şi nici dintre dobitoace.

Capitolul al 45-lea

Împărţirea pămîntului şi aducerea jertfelor

1. Şi cînd măsuraţi pămîntul pentru moştenire, veţi pune deoparte pîrga pentru Domnul, [un loc] sfînt din pămînt, cu o lungime de douăzeci şi cinci de mii [de coţi] şi o lărgime de douăzeci de mii [de coţi]; sfînt va fi în toate hotarele lui, de jur-împrejur.

2. Şi va fi din acesta un sanctuar, de cinci sute [de coţi] pe cinci sute, pătrat de jur-împrejur, şi [va fi] un spaţiu [liber] de cincizeci [de coţi] de jur-împrejurul lui.

3. Şi cu măsurătoarea aceasta vei măsura o lungime de douăzeci şi cinci de mii şi o lărgime de zece mii, şi în ea va fi sanctuarul, Sfinta Sfintelor.

4. Din pămîntul [acesta] va fi [o parte] pentru preoţii care slujesc în [locul] sfînt şi va fi pentru ei un loc de casele puse deoparte pentru slujba lor sfîntă.

5. O lungime de douăzeci şi cinci de mii [de coţi] şi o lăţime de zece mii va fi pentru leviţii care slujesc în casă, să le fie lor în stăpînire, cetăţi ca să locuiască.

6. Şi veţi da în stăpînirea cetăţii [pămînt] în lărgime de cinci mii [de coţi] şi în lungime de douăzeci şi cinci de mii: tot aşa ca şi pîrga din cele sfinte, vor fi pentru întreaga casă a lui Israel.

7. Şi mai-marele [va avea parte] din aceasta şi din aceasta [va fi] spre pîrga celor sfinte, spre stăpînirea cetăţii, în faţa [prinoaselor] de pîrgă ale celor sfinte şi în faţa stăpînirii cetăţii: cele spre apus şi de la cele dinspre apus spre răsărit; lungimea [va fi] egală cu cea a părţilor de la hotarele de apus, iar [[lungimea]] [va fi] la hotarele dinspre răsărit ale pămîntului.

8. Şi el va avea în stăpînire în Israel şi căpeteniile lui Israel nu vor mai împila poporul meu şi [cei din] casa lui Israel vor moşteni pămîntul după seminţiile lor.'»

9. Aşa spune Domnul, Dumnezeu: «Ajungă-vă, căpetenii ale lui Israel. Îndepărtaţi nelegiuirea şi ticăloşia şi faceţi judecată şi dreptate; ridicaţi împilarea de pe poporul meu, spune Domnul Domn.

10. Să fie la voi cumpănă dreaptă şi măsură dreaptă şi greutate dreaptă [de măsurat].

11. Măsura şi greutatea [de măsurat] să fie una singură cînd o luaţi; greutatea [de măsurat] să fie a zecea parte dintr-un gomor şi a zecea parte dintr-un gomor [va fi] măsura [dreaptă], va fi potrivită pentru un gomor.

12. Şi greutatea [de cîntar] [să fie] douăzeci de oboli; cinci sicli [să fie] cinci şi zece sicli [să fie] zece, iar cincizeci de sicli să fie la voi o mină.

13. Şi aceasta este pîrga, pe care o veţi pune deoparte [ca prinos]; a şasea parte dintr-un gomor de grîu şi a şasea parte de efă dintr-o măsură de orz.

14. Şi [măsura] poruncită pentru untdelemn: o cană de untdelemn din zece căni, pentru că zece căni sînt un gomor.

15. Şi o oaie din zece oi ca ofrandă din toate spiţele lui Israel ca jertfe şi pentru ar-

Ієзек

Biblia 1688, p. 569, col. 1

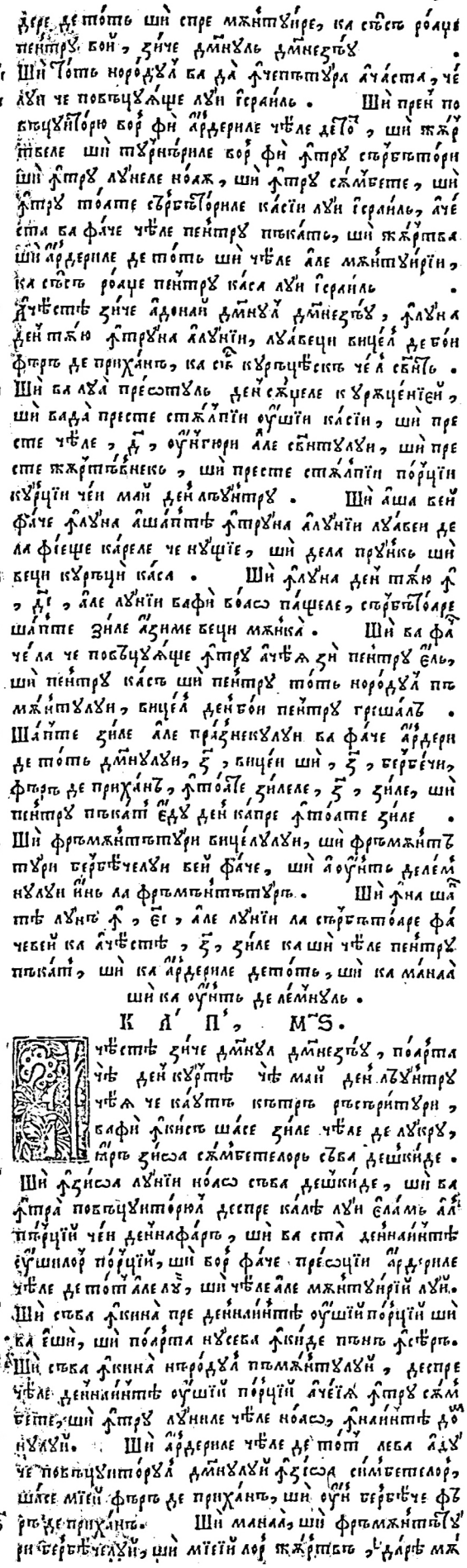

дере де тоть шн спре мънтуире, ка съ фак рóаце пентрŭ воĭ, зиче дмнезеŭ дмнезеŭ.

ѕг Шн тоть норóдŭл ва да ънчепътура ачáста, че
ѕг лŭи че повъцŭщще лŭи ерапль. Шн прен по
въцŭторю вор фи ардериле чъле дело, шн жр
твеле шн тŭрнътуриле вор фи ътрŭ сърбътори
шн ътрŭ лунеле ноаж, шн ътрŭ съмбете, шн
ътрŭ тоате сърбътоpиле кáсїи лŭи ерапль, ачé
ста ва фáче чъле пентрŭ пъкáте, шн жрътва
шн ардериле детоть шн чъле але мънтуирїи,
ка съ фак рóаце пентрŭ кáса лŭи ерапль.

ня Дчъстъ зиче адонай дмнезеŭ дмнезеŭ, ла лŭна
дентжю ътрŭна алŭнїи, лŭабеци виче́л де вóи
фърь де прихáнь, ка сă кŭръцъскь чéл сфнть.

ѳ Шн ва лŭа прéотŭл дин сжцеле кŭржéнїеи,
шн ва да преste стжлпїи оушїи кáсїи, шн пре
сте чъле, д, оушнгиури але сфнтулŭи, шн пре
сте жртвънекь, шн преste стжлпїи порцїи
к кŭрцїи чéи май денлъунтрŭ. Шн аша беи
фáче ла лŭна ашáпть ътрŭна алŭнїи лŭабеи де
ла фіеще кáреле че нŭщїе, шн дела прŭнкь шн
кл беци кŭрци кáса. Шн ла лŭна деи тжю ѳ
, д, але лŭнїи бафи бóасо пáщеле, съръбтоаре
кб шáпте зиле азиме беци мжнкà. Шн ва фа
чéла че повъцŭщще ътрŭ ачъщ зи пентрŭ ель,
шн пентрŭ кáсь шн пентрŭ тоть норóдŭл пъ
мжнтулŭи, виче́л деи бóи пентрŭ грешалъ.

кг Шáпте зиле азиме празнекулŭи ва фáче ардери
де тоть дмнезеŭ, ѕ, виче́и шн, ѕ, бербéчи,
фърь де прихáнь, ътоáле зиле, ѕ, зиле, шн
пентрŭ пъкат едŭ деи капре ътоате зиле.

кд Шн фръмжнтътурь виче́лŭлŭи, шн фръмжнть
тŭрь бербéчелŭи беи фáче, шн оунть деле́м
ке нŭлŭи ниь ла фръмънтътурь. Шн ла шá
сте лŭне ѳ, ег, але лŭнїи ла сърбътоаре фá
чеведи ка дчъстъ, ѕ, зиле ка шн чъле пентрŭ
пъкат, шн ка ардериле детоть, шн ка манаа
шн ка оунть де лéмнŭл.

К Л′ П′, М˜S.

кѕ Дчъстъ зиче дмнезеŭ дмнезеŭ, поáрта
чь деи кŭрть чь май денлъунтрŭ
чъщ че кать кътрь ръсърітурь,
кѳ бафи фкисть шасе зиле чъле де лъкрŭ,
търь зиоа сжмбетелорь сва дешкиде.

л Шн фзиоа лŭнїи нóасо сва дешкиде, шн ва
ътра повъцŭторюл десупе каль лŭи еламь ал
пърцїи чéи денлафáрь, шн ва ста денаинтъ
оушилор порцїи, шн вор фаче прéосцїи ардериле
чъле детот але, шн чъле але мжнтуирїи лŭи.

лг Шн сва фкина пре денаинтъ оушїи порцїи шн
ка еши, шн поáрта нусева фкиде пънь дсъра.

лд Шн сва фкина народŭл пъмжнтулŭи, десупе
чъле денаинтъ оушїи порцїи але́и ътрŭ сжм
бете, шн ътрŭ лŭнile чъле нóасо, фнаинтъ до
лѳ мнлŭи. Шн ардериле чъле детот лева ладŭ
че повъцŭторюл домнлŭи фзиоа симбетелор,
шáсе мїеи фърь де прихáнь, шн оун вербъче фъ
ръ де прихáнь. Шн манаа, шн фръмжнтъ
ри вербъчелŭи, шн мїеи лор жртвъ, дарь мж

dere de tot şi spre mîntuire, ca să să roage pentru voi, zice Domnul Dumnezău.

16. Şi tot norodul va da începătura aceasta celui ce povăţuiêşte lui Israíl.

17. Şi pren povăţuitoriu vor fi arderile cêle de tot şi jîrtvele şi turnările vor fi întru sărbători şi întru lunele noaă şi întru sîmbete şi întru toate sărbătorile casii lui Israíl. Acesta va face cêle pentru păcat şi jîrtva şi arderile de tot şi cêle ale mîntuirii ca să să roage pentru casa lui Israil'.

18. Acêstea zice Adonai Domnul Dumnezău: 'În luna dentîiu, într-una a lunii, lua-veţi viţel de boi fără de prihană ca să să curăţească cel svînt.

19. Şi va lua preotul den sîngele curăţeniei şi va da preste stîlpii uşii casii şi preste cêle 4 unghiuri ale svîntului şi preste jîrtăvnec şi preste stîlpii porţii curţii cei mai denlăuntru.

20. Şi aşa vei face în luna a şaptea, într-una a lunii, lua-vei de la fieştecarele ce nu ştie şi de la prunc şi veţi curăţi casa.

21. Şi în luna dentîiu, în 14 ale lunii, va fi voao Paştele sărbătoare. Şapte zile azime veţi mînca.

22. Şi va face cela ce povăţuiêşte întru acêea zi pentru el şi pentru casă şi pentru tot norodul pămîntului viţel den boi pentru greşală.

23. Şapte zile ale praznecului va face arderi de tot Domnului 7 viţei şi 7 berbeci fără de prihană în toate zilele, 7 zile, şi pentru păcat iedu den capre în toate zile.

24. Şi frămîntături viţelului şi frămîntături berbêcelui vei face şi a untdelemnului in la frămîntătură.

25. Şi în a şaptea lună, în 15 ale lunii, la sărbătoare, face-vei ca acêstea 7 zile ca şi cêle pentru păcat şi ca arderile de tot şi ca manaá şi ca untdelemnul'»".

Cap 46

1. Acêstea zice Domnul Dumnezău: „Poarta cea den curtea cea mai denlăuntru, cêea ce caută cătră răsărituri, va fi închisă şase zile, cêle de lucru, iară zioa sîmbetelor să va deşchide.

2. Şi în zioa lunii noao să va deşchide şi va întra povăţuitoriul despre calea lui elám al părţii cei denafară şi va sta denaintea uşilor porţii şi vor face preoţii arderile cêle de tot ale lui şi cêle ale mîntuirii lui.

3. Şi să va închina pre denaintea uşii porţii şi va ieşi, şi poarta nu se va închide pînă în seară.

4. Şi să va închina nărodul pămîntului despre cêle denaintea uşii porţii aceiia întru sîmbete şi întru lunile cêle noao înaintea Domnului.

5. Şi arderile cêle de tot le va aduce povăţuitoriul Domnului în zioa simbetelor: şase miei fără de prihană şi un berbêce fără de prihană.

6. Şi manaá şi frămîntături berbêcelui şi mieilor[34] jîrtvă, darea mî- /

Ms. 45, p. 668-669

dere de tot şi spre mîntuitoriu, ca să să roage pentru voi", dzice Domnul, Dumnedzău.

16. Şi tot nărodul va da începătura aceasta celui ce povăţuiêşte a lui Israil.

17. Şi pren povăţuitori vor fi arderile cêle de tot şi jirtvele şi turnările ⌊fi-vor⌋ întru sărbători şi întru lunile noao şi întru sîmbete şi întru toate sărbătorile casei Israil. Acesta va face cêle pentru păcat şi jirtva şi arderile de tot şi cêlea ale mîntuirei, ca să să roage pentru casa Israil."

18. Acêstea dzice Adonai Domnul Dumnedzău: „Întru luna dentîi, într-una a lunei, lua-veţi viţăl dentru boi fără prihană, ca să să curăţască cel sfînt.

19. Şi va lua preutul den sîngele a curăţeniei şi va da preste umşorii casei şi preste cêle 4 unghiuri a sfîntului şi preste jirtăvnic şi preste umşorii porţii cei mai denlontru.

20. Şi aşa vei face întru luna a şaptea, într-una a lunei, ⌊lua-vei⌋ de la fieştecarele ce nu ştie şi de la brudiu şi curăţiţi casa.
21. Şi întru luna dentîi, în 14 a lunei, fi-va voao Paştele sărbătoare; 7 zile azime veţi mînca.

22. Şi va face cel ce povăţuiêşte întru acêea dzi pentru el, ⌊şi pentru casă⌋, şi pentru tot nărodul pămîntului, viţăl ⌊dentru boi⌋, pentru greşală.

23. [346]7 dzile a praznicului va face arderi de tot Domnului, 7 viţăi şi 7 berbeci fără prihană, în toate dzile, 7 dzile şi, pentru păcat, iedu a caprelor, întru toate dzilele.
24. Şi frămîntături viţălului şi frămîntături berbêcelui vei face şi untdălemnului in frămîntăturei.

25. Şi în na 7[347] lună, în 15 a lunei, la sărbătoare, *[669/1]* face-vei ca acêstea 7 dzile, în ce chip cêle pentru păcat şi în ce chip arderile de tot şi în ce chip manaá şi în ce chip untul de lemnu."

Cap 46

1. Acêstea zice Domnul Dumnedzău: „Poarta cea dentru ograda cea mai denlontru, cêea ce caută cătră răsărituri, va fi închisă 6 dzile, cêle de lucru, iară întru dzua sîmbetilor să va dăşchide.

2. Şi întru dzua a lunei noao să va dăşchide şi va întra povăţuitoriul despre calea lui elam porţii ceii de denafară şi va sta denaintea uşilor porţii şi vor face preuţii arderile cêle de tot a lui şi cêle a mîntuirei lui.
3. Şi să va închina pre denaintea uşii porţii şi va ieşi şi poarta nu să va închide pînă în sară.

4. Şi să va închina nărodul pămîntului despre denaintea uşii porţii aceia, întru sîmbete şi întru lunile noao, înaintea Domnului.

5. Şi arderile cêle de tot le va aduce povăţuitoriul Domnului întru dzua sîmbetilor: 6 miei fără prihană şi un berbêce fără prihană.

6. Şi manaá ⌊şi⌋ frămîntătură berbêcelui şi mieilor jirtvă, darea mîi-

Ms. 4389, p. 815

dere de tot şi spre mîntuire, ca să curăţească pentru voi, zice Domnul, Dumnezeu.

16. Tot nărodul den ţară să dea acêste începături celui mai mare al lui Israil.

17. Şi asupra acelui mai mare să fie arderile cêle de tot şi jărtvele şi turnările la sărbători şi la lunile cêle noaoă şi sîmbetele şi la toate praznicele ale casii lui Israil; acela să facă jărtva cea pentru păcat şi arderea cea de tot şi cea de mîntuire, ca să se roage în zioa aceasta pentru casa[582] lui Israil.[583]

18. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: În luna cea dentîi, în zioa dentîi a lunii, să luaţi un viţel den cireadă fără de vină şi să curăţească sfinţirea.

19. Şi să ia preotul den sîngele curăţirei şi să toarne pre pragurile casei şi pre 4 cornuri ale casei cei sfinte şi pre altariu şi pre pragurile curţii cei mai denlăuntru.

20. Şi aşa să facă şi[584] în şapte zile ale lunii aceiia de la fieştecare carele nu va şti şi nu va fi mozavirit de curvie şi să curăţiţi casa.
21. În luna dentîi, în 14 zile ale lunii, să fie voaoă praznicul Paştilor: 7 zile să mîncaţi azimă.[585]

22. Şi în zioa acêea să facă acela mai marele[586] un viţel den cireadă pentru dînsul şi pentru casă şi pentru tot nărodul ţărîi, pentru păcat.

23. Iar în zioa a şaptea a praznicului să facă arderi de tot Domnului 7 viţei şi 7 berbeci nevinovaţi, în toate zilele[587] ale acelor 7 zile, iar pentru păcat cîte un ţap den capre în toate zilele.
24. Şi jărtvele şi frămîntăturile viţelului şi frămîntăturile berbêcelui să le facă şi a undelemnului in cu frămîntarea.
25. Iar a şaptea lună, în 15 zile ale lunii la sărbătoare, să faceţi precum se-au zis mai sus, în 7 zile, aşijderea pentru păcat ca şi pentru arderile cêle de tot şi în jărtvă şi în undelemn.

Cap 46

1. Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: „Poarta curţii cei mai denlăuntru, carea caută spre răsărit, să fie închisă în cêle 6 zile ce sînt de lucru, iar în zioa sîmbetei să se dăşchiză şi în zioa lunii cei noaoă iar să se dăşchiză.[588]
2. Şi cel mai mare să între pre calea luminii porţii cei denafară şi să stea înaintea uşilor porţii; şi să facă preoţii arderea lui cea de tot şi cea pentru mîntuire a lui
3. [2] Şi să se închine înaintea uşilor porţii *[815/2]* şi să iasă, iar poarta să nu se închiză pînă seara.

4. [3] Şi să se închine nărodul ţărîi la uşa acei porţi sîmbetele şi la lunile cêle noaoă înaintea Domnului.

5. [4] Şi arderea aceasta cea de tot să o aducă cel mai mare[589] Domnului în zioa sîmbetei: şase miei nevinovaţi şi un berbêce nevinovat[590]

6. [5] Şi jărtva frămîntăturii berbêcelui şi jărtva mieilor, carea o va da

Versiunea modernă

deri-de-tot şi pentru [jertfa] de mîntuire, de ispăşire la voi, spune Domnul, Dumnezeu.

16. Şi tot poporul va da această pîrgă căpeteniei lui Israel.

17. Şi prin căpetenie vor fi [aduse] arderile-de-tot, şi jertfele şi libaţiile [[vor fi]] [aduse] la sărbători şi [în zilele] de lună nouă şi la sabaturi şi la toate sărbătorile casei lui Israel. El va împlini [jertfele] pentru păcate şi jertfa şi arderile-de-tot şi cele pentru mîntuire, pentru ispăşire, asupra casei lui Israel.»

18. Aşa spune Domnul, Dumnezeu: «În cea dintîi lună, în prima [zi] a lunii, veţi lua un viţel dintre vite, fără vreo meteahnă, ca să împliniţi ispăşire pentru [locul] cel sfînt.

19. Şi va lua preotul din sîngele de ispăşire şi va pune pe pragurile casei şi în cele patru colţuri ale templului şi pe jertfelnic şi pe pragurile porţii de la curtea cea dinăuntru.

20. Şi aşa vei face într-a şaptea lună, în prima [zi] a lunii: [[vei lua]] parte de la fiecare şi vei face ispăşire pentru casă.
21. Şi în cea dintîi lună, în [ziua] a paisprezecea a lunii, va fi la voi sărbătoarea Paştelui; şapte zile veţi mînca azime.
22. Şi căpetenia va împlini în ziua aceea [jertfă] pentru păcate un viţel, pentru el [[şi pentru casă]] şi pentru oricine din poporul pămîntului, un viţel [[dintre vite]], pentru greşeală.
23. Şi va împlini, cele şapte zile ale sărbătorii, arderi-de-tot pentru Domnul, şapte viţei şi şapte berbeci fără meteahnă în fiecare zi, cele şapte zile, şi pentru păcate un ied de la capre în fiecare zi.
24. Şi vei împlini ca jertfă o turtă pentru viţel şi o turtă pentru berbec şi [o măsură de] un hin de untdelemn pentru turtă.
25. Şi într-a şaptea lună, în [ziua] a cincisprezecea a lunii, vei împlini [jertfă] la sărbătoare tot vreme de şapte zile, întocmai după cum [rînduiala de jertfe] pentru păcate şi întocmai după [rînduiala la] arderile-de-tot şi întocmai după [rînduiala la] darul-prinos şi întocmai după [rînduiala la] untdelemn.»

Capitolul al 46-lea

Sărbătorile

1. Aşa spune Domnul, Dumnezeu: «Poarta cea din curtea cea dinăuntru, cea care cată spre răsărit, va sta închisă [în cele] şase zile lucrătoare, însă într-a şaptea, de sabaturi, va fi deschisă.

2. Şi va fi deschisă şi [în ziua] de lună nouă.Şi căpetenia va intra pe calea pridvorului de la poarta cea din afară şi va sta la intrarea porţii şi preoţii vor împlini arderile-de-tot ale lui şi cele pentru mîntuirea lui.
3. Şi se va închina la intrarea porţii şi va intra şi poarta nu va fi închisă pînă seara.

4. Şi se va închina poporul pămîntului la intrarea acelei porţi [în zilele] de sabat şi [în zilele] de lună nouă dinaintea Domnului.

5. Şi căpetenia va aduce arderi-de-tot Domnului: în ziua sabaturilor şase miei fără meteahnă şi un berbec fără meteahnă

6. Şi un dar de turtă pentru berbec [[şi]] jertfă pentru miei, dăruit de

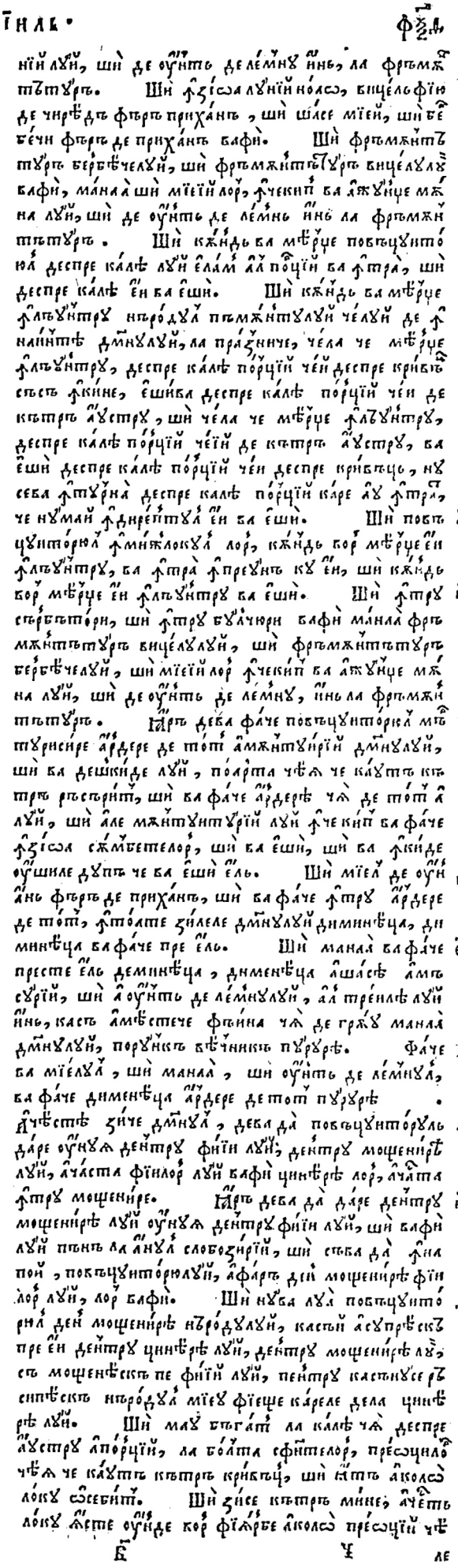

Biblia 1688, p. 569, col. 2

nii lui, şi de untdelemnu in la frămîntătură.

7. Şi în zioa lunii noao viţel, fiiu de cireadă fără prihană, şi şase miei şi berbeci fără de prihană va fi.

8. Şi frămîntătură berbêcelui şi frămîntătură viţelului va fi manaá şi mieilor[35] în ce chip va ajunge mîna lui şi de untdelemn in la frămîntătură.

9. Şi cînd va mêrge povăţuitoriul, despre calea lui elám al porţii va întra şi despre calea ei va ieşi.

10. Şi cînd va mêrge înlăuntru nărodul pămîntului celui denaintea Domnului, la praznice, cela ce mêrge înlăuntru despre calea porţii cei despre crivăţ să să închine, ieşi-va despre calea porţii cei de cătră austru, şi cela ce mêrge înlăuntru despre calea porţii ceii de cătră austru va ieşi despre calea porţii cei despre crivăţ, nu se va înturna despre calea porţii care au întrat, ce numai în direptul ei va ieşi.

11. Şi povăţuitoriul, în mijlocul lor. Cînd vor mêrge ei înlăuntru, va întra împreună cu ei şi, cînd vor mêrge ei înlăuntru, va ieşi.

12. Şi întru sărbători şi întru bulciuri va fi manaá frămîntătură viţelului şi frămîntătură berbêcelui şi mieilor[36] în ce chip va ajunge mîna lui şi de untdelemnu in la frămîntătură.

13. Iară de va face povăţuitoriul mărturisire ardere de tot a mîntuirii domnului, şi va deşchide lui poarta cêea ce caută cătră răsărit şi va face arderea cea de tot a lui şi ale mîntuiturii lui în ce chip va face în zioa sîmbetelor şi va ieşi şi va închide uşile după ce va ieşi el.

14. Şi miel de un an fără de prihană şi va face întru ardere de tot în toate zilele Domnului dimineaţa, dimineaţa va face pre el.

15. Şi manaá va face preste el demineaţa, dimeneaţa a şasea a măsurii şi a untdelemnului al treilea lui in ca să amêstece făina cea de grîu manaá Domnului, poruncă vêcinică pururea.

16. Face-va mielul şi manaá şi untdelemnul, va face dimeneaţa ardere de tot pururea".

17. Acêstea zice Domnul: „De va da povăţuitorul dare unuia dentru fiii lui dentru moştenirea lui aceasta, fiilor lui va fi ţinêrea lor aceasta întru moştenire.

18. Iară de va da dare dentru moştenirea lui unuia dentru fiii lui şi va fi lui pînă la anul slobozirii şi să va da înapoi povăţuitoriului afară den moştenirea fiilor lui, lor va fi.

19. Şi nu va lua povăţuitoriul den moştenirea nărodului ca să-i asupreascâ pre ei dentru ţinêrea lui, dentru moştenirea lui să moştenească pe fiii lui pentru ca să nu se răsipească nărodul mieu fieştecarele de la ţinêrea lui".

20. Şi m-au băgat la calea cea despre austru a porţii, la bolta sfintelor preoţilor cêea ce caută cătră crivăţ şi iată acoló locu osebit.

21. Şi zise cătră mine: „Acest locu iaste unde vor fiêrbe acoló preoţii cê- //

Ms. 45, p. 669

nii lui, şi de untdălemnu in la frămîntătură.

7. Şi întru dzua lunei noao, viţăl fiiu a cirezii fără prihană şi 6 miei şi berbêce fără prihană va fi.

8. Şi frămîntătură berbêcelui, şi frămîntătură viţălului va fi manaá, şi mieilor în ce chip va ajunge mîna lui şi de untălemnu in la frămîntătură.

9. Şi cînd mergea povăţuitoriul despre calea elam a porţii, va întra şi despre calea ei va ieşi.

10. Şi cînd mergea înlontru nărodul pămîntului celui denaintea Domnului la praznice, cela ce mêrge înlontru despre calea porţii cei despre crivăţ să să închine, va ieşi despre calea porţii cei de cătră áustru şi cela ce mêrge înlontru despre calea porţii cei de cătră áustru, va ieşi despre calea porţii cei despre crivăţ, nu să va înturna despre calea porţii carea au întrat, ce numai în dreptul ei va ieşi.

11. Şi povăţuitoriul — în mijlocul lor, *[669/2]* cînd vor mêrge ei înlontru, va întra ⌊împreună cu ei⌋, şi cînd vor mêrge ei înlontru, ieşi-va.

12. Şi întru sărbători şi întru nedéea[348] va fi manaá, frămîntătură viţălului, şi frămîntătură berbêcelui, şi mieilor, în ce chip va ajunge mîna lui, şi untdălemnu in la frămîntătură.

13. Iară de va face povăţuitoriul a mărturisirei ardere de tot a mîntuirei Domnului şi va dăşchide şie poarta cêea ce caută cătră[349] răsărit şi va face arderea cea de tot a lui şi ale mîntuitoriului său, în ce chip va face întru dzua sîmbetelor, şi va ieşi şi va închide uşile după ce va ieşi el.

14. Şi miel de un an fără prihană ⌊şi⌋ va face întru ardere de tot întru toate dzilele Domnului dimineaţă; dimineaţă va face pre el.

15. Şi manaá va face prestă el dimineaţă, dimineaţă, a şasea a măsurei şi a untdălemnului al treilea lui in, ca să amêstice făina cea de grîu, manaá Domnului, porîncă vêcinică pururea.

16. Face-va mielul şi manaá şi untdălemnul ⌊va face⌋ dimineaţa, ardere de tot pururea."

17. Acêstea zice Domnul: „Dă va da povăţuitoriul dare unuia dentru fiii lui, dentru moştenirea lui, aceasta fiilor lui va fi ţinêrea lor, aceasta întru moştenire.

18. Iară de va da dare dentru moştenirea lui unuia dentru slugile lui şi va fi lui pînă la anul slobodzirei şi să va da înapoi povăţuitoriului a face den moştenirea fiilor lui, lor va fi.

19. Şi nu va lua povăţuitoriul dentru moştenirea nărodului ca să-i asupreascâ pre ei dentru ţinêrea lui, dentru moştenirea lui să moştenească fiilor lui, pentru ca să nu să răsîpască nărodul mieu, fieştecarele de la ţinêrea lui."

20. Şi m-au băgat la calea cea despre austru a porţii, la sclipul sfintelor preuţilor, cêea ce caută cătră crivăţ şi, iată, acoló — loc usăbit.

21. Şi dzise cătră mine: „Acesta loc iaste unde vor fiêrbe acoló preuţii cê-

Ms. 4389, p. 815-816

mîna lui, şi inul undelemnului azimelor[591].

7. [6] Iar în zioa începăturii lunii, un viţel den cireadă fără de vină şi 6 miei şi berbêcele să fie fără de vină.

8. [7] Şi frămîntăturile viţelului şi frămîntăturile berbêcelui să fie jărtvă şi den miei cum va aduce mîna lui şi inul undelemnului frămîntăturilor.

9. [8] Iar cînd va întra cel mai mare, pre calea luminii porţii să între şi iarăşi pre acea cale să iasă.[592]

10. [9] Iar cînd va întra nărodul ţării înaintea Domnului la sărbători, ceia ce vor întra pre poarta cea de cătră miiazănoapte ca să se închine, pre poarta cea de cătră amiiazăzi să iasă; iar cei ce vor întra pre poarta cea despre amiiazăzi, pre poarta cea despre miiazănoapte să iasă, iar să nu se întoarcă iarăşi pren care uşă[593] au întrat, ce pre cea denpotriva ei, pre acêea să iasă.

11. [10] Iar cel mai mare — în mijlocul lor; cu cei ce vor întra să între şi cu cei ce vor ieşi să iasă[594].

12. [11] Şi la sărbători şi în sobor să fie jărtva frămîntăturii viţelului şi frămîntăturile berbêcelui, iar a mieilor jărtvă să fie după cum o va aduce mîna lui şi inul undelemnului al frămîntăturilor.[595]

13. [12] Iar de va face cel mai mare mărturisirea arderii de tot cea de mîntuire Domnului, să-şi dăşchiză poarta cêea ce caută spre răsărit şi să facă arderea sa cea de tot şi cea de mîntuire a sa, precum iaste obicêiul a face în zioa sîmbetei, şi, ieşind, să închiză iarăşi poarta după ieşirea sa.

14. [13] Şi cîrlan de un an, fără de vină, să facă arderea cea de tot în toate zilele Domnului şi dimineaţa să facă.

15. [14] Şi să facă jărtva dimineaţa, dimineaţa, a şasea parte de măsură şi de undelemn a treia parte in, ca să amêstece făina cea de grîu; jărtva Domnului, poruncă vêcinică în toată vrêmea.[596]

16. [15] Să faceţi miel şi jărtvă şi undelemn, dimineaţa, ardere de tot în toată vrêmea."

17. [16] Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: „De va da acel mai mare dare vreunuia den feciorii săi den moştenirea sa, a feciorilor lui *[816/1]* să fie moştinarea acêea.

18. [17] Iar de va da den moştinarea lui unii slugi de ale sale, să fie aceluia pînă într-un an, de-acii iarăşi să se întoarcă la acel mai mare, că moştenirea lui să fie a feciorilor lui.[597]

19. [18] Şi să nu ia cel mai mare moştenirile nărodului şi să-i împresoare den moşiile lor, ce dentr-ale sale moşii să moştinească pre feciorii săi, ca să nu se răsipească nărodul mieu de pren moşiile lor."

20. [19] Şi mă duse pren întrarea porţii cea despre amiiazăzi, în cămările sfinţirilor, la preoţi[598], care caută spre miiazănoapte; şi, iată, era acoló loc usebit (spre apus)[599].

21. [20] Şi zise cătră mine: „Acesta iaste locul unde fierb preoţii cê-

Versiunea modernă

mîna lui, şi [o măsură de] un hin de untdelemn pentru turtă.

7. Iar în ziua de lună nouă – un viţel fără meteahnă şi şase miei, şi va fi [jertfă] un berbec fără meteahnă

8. Şi va fi un dar de turtă pentru berbec şi o turtă pentru viţel şi pentru miei, întocmai după cît împlineşte mîna lui, şi [o măsură de] un hin de untdelemn pentru turtă.

9. Şi cînd intră căpetenia, va intra pe calea pridvorului porţii şi pe calea porţii va [şi] ieşi.

10. Şi cînd va intra poporul pământului dinaintea Domnului la sărbători, cel care intră să se închine pe calea porţii celei spre miazănoapte a ieşi pe calea porţii celei spre miazăzi, iar cel care intră pe calea porţii celei spre miazăzi va ieşi pe calea porţii celei spre miazănoapte; nu se va întoarce la poarta pe care a intrat, ci va merge merge drept dimpotriva ei.

11. Şi căpetenia din mijlocul lor va merge [[odată cu ei]] cînd intră ei şi va pleca atunci cînd ei ies.

12. Şi în sărbători şi la adunări va fi un dar de turtă pentru viţel şi o turtă pentru berbec şi pentru miei întocmai după cum împlineşte mîna lui şi [o măsură de] un hin de untdelemn pentru turtă.

13. Dacă va împlini căpetenia, după promisiune, o ardere-de-tot de mîntuire pentru Domnul, [atunci] îşi va deschide poarta cea care cată spre răsărit şi va împlini arderea-de-tot pentru el şi [jertfele] de mîntuire pentru el, întocmai cum face în ziua de sabaturi, şi va ieşi i va închide uşile după ce a ieşit.

14. Şi va împlini [jertfă] un miel de un an ca ardere-de-tot în fiecare zi Domnului; dimineaţa va împlini [jertfa].

15. Şi va face un dar pentru el dimineaţa, a şasea parte dintr-o măsură [de grîu] şi a treia parte dintr-o [măsură] de un hin de untdelemn ca să-l maestece cu lamura făinii, ca dar pentru Domnul: o poruncă pentru totdeauna.

16. Veţi împlini [jertfă] mielul şi darul şi untdelemnul, veţi face dimineaţa ardere-de-tot pentru totdeauna.»

17. Aşa spune Domnul, Dumnezeu: „Dacă va da căpetenia un dar unuia dintre fiii săi în afara moştenirii lui, acesta va fi pentru fiii lui ca stăpînire în moştenire.

18. Dacă îi va da un dar unuia dintre slujitorii săi, atunci va fi al aceluia pînă la anul de slobozenie şi [apoi] îl va da îndărăt căpeteniei; numai moştenirea fiilor lui va fi la aceştia.

19. Şi căpetenia nu va lua nicidecum din moştenirea poporului, ca să-i împileze; le va da moştenire fiilor săi din ce are el în stăpînire, pentru ca poporul meu să nu fie risipit, fiecare în stăpînirea lui.»"

20. Şi m-a adus la intrarea din spatele porţii, în cămara celor sfinte ale preoţilor, care căta spre Miazănoapte, şi, iată: locul acela era aparte.

21. Şi mi-a spus: „Acesta [este] locul unde preoţii vor fierbe ce-

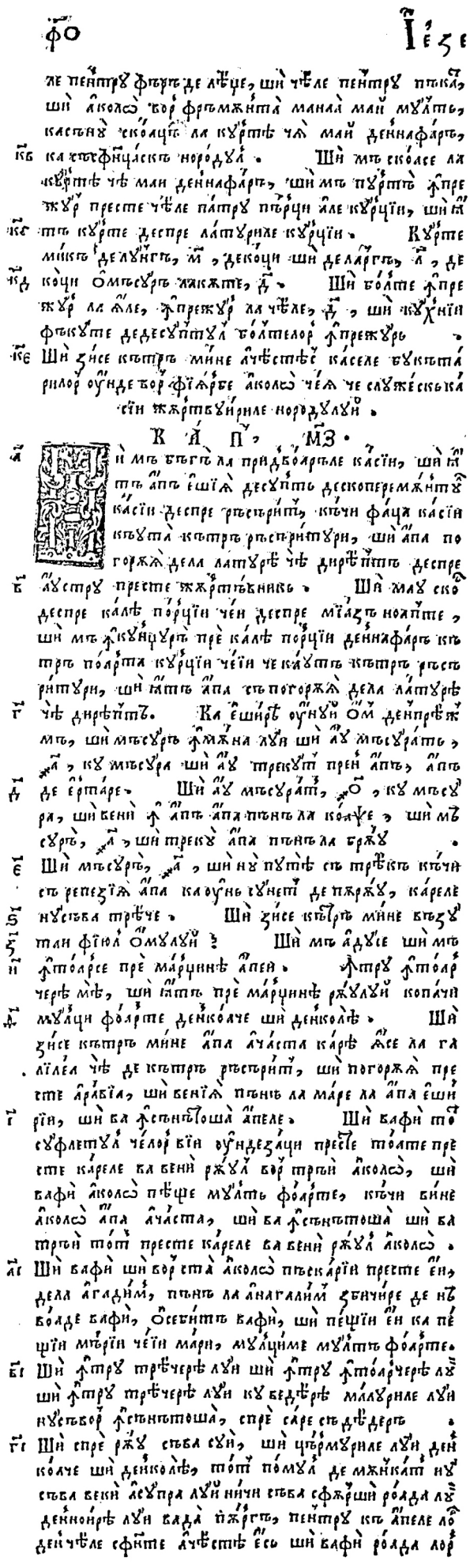

Biblia 1688, p. 570, col. 1

le pentru fărădelêge şi cêle pentru păcat. Şi acoló vor frămînta manaá mai mult, ca să nu scoaţă la curtea cea mai denafară ca să sfinţască norodul".

22. Şi mă scoase la curtea cea mai denafară şi mă purtă împrejur preste cêle patru părţi ale curţii. Şi iată curte despre laturile curţii,

23. Curte mică, de lungă 40 de coţi şi de largă 30 de coţi, o măsură la cîte 4.

24. Şi bolte împrejur la iale, împrejur la cêle 4 şi cuhnii făcute dedesuptul boltelor împrejur.

25. Şi zise cătră mine: „Acêstea-s casele bucătarilor, unde vor fiêrbe acoló ceia ce slujesc casii jîrtvuirile norodului".

Cap 47

1. Şi mă băgă la pridvoarăle casii şi iată, apă ieşiia de supt descoperemîntul casii despre răsărit, căci faţa casii căuta cătră răsărituri şi apa pogorîia de la laturea cea direaptă despre áustru preste jîrtăvnic.

2. Şi m-au scos despre calea porţii cei despre miazănoapte şi mă încungiură pre calea porţii denafară cătră poarta curţii ceii ce caută cătră răsărituri. Şi iată apa să pogorîia de la laturea cea direaptă.

3. Ca ieşirea unui om den preajmă şi măsúră în mîna lui şi au măsurat 1000 cu măsura şi au trecut pren apă, apă de iertare.

4. Şi au măsurat 70000 cu măsura şi veni în apă, apa pînă la coapse. Şi măsură 1000 şi trecu apa pînă la brîu.

5. Şi măsură 1000 şi nu putea să treacă, căci să repeziia apa ca un sunet de pîrîu carele nu să va trêce.

6. Şi zise cătră mine: „Văzut-ai, fiiul omului?"

7. Şi mă aduse şi mă întoarse pre marginea apei.

8. Întru întoarcerea mea şi iată pre marginea rîului copaci mulţi foarte, dencoace şi dencolea.

9. Şi zise cătră mine: „Apa aceasta carea iêse la Galiléa cea de cătră răsărit şi pogorîia preste Arávia, şi veniia pînă la mare la apa ieşirii, şi va însănătoşa apele.

10. Şi va fi tot sufletul celor vii undezaţi. Preste toate preste carele va veni rîul vor trăi acoló. Şi va fi acoló pêşte mult foarte, căci vine acoló apa aceasta şi va însănătoşa şi va trăi tot preste carele va veni rîul acoló.

11. Şi va fi şi vor sta acoló păscarii preste ei de la Agadím pînă la Anagalím. Zbicire de năvoade va fi, osebită va fi. Şi peştii ei, ca peştii mării ceii mari, mulţime multă foarte.

12. Şi întru trêcerea lui şi întru întoarcerea lui şi întru trêcerea lui cu vedêrea malurile lui nu să vor însănătoşa, spre sare să dêderă.

13. Şi spre rîu să va sui şi ţărmurile lui dencoace şi dencolea, tot pomul de mîncat nu să va vechi asupra lui, nici să va sfîrşi roada lui, den noirea lui va da pîrgă pentru că apele lor den cêle sfinte acêstea ies. Şi va fi roada lor /

Ms. 45, p. 669-670

le pentru fărădălêge şi cêle pentru păcat; acoló vor frămînta manaá întru tot, ca să nu scoaţă la curtea cea mai denafară, ca să sfin- *[670/1]* ţască nărodul."

22. Şi mă scoase la curtea cea mai denafară şi mă purtă împregiur, preste cêle 4 părţi a curţii şi, iată, curte despre laturile curţii.
23. Curte mică, de lungă coţi 40 şi de largă coţi 30, o măsúră la cîte 4.

24. Şi sclipuri împregiur la iale, împregiur la cêle 4, şi cuhnii făcute dedesuptul sclipurilor împregiur.

25. Şi dzise cătră mine: „Acêstea-s casele bucătarilor, unde vor fiêrbe acoló ceia ce slujesc casei jirtvuirile nărodului".

Cap 47

1. Şi m-au băgat la denaintea uşei casei şi, iată, apă ieşiia dedesuptul acoperemîntului[350] casei despre răsărit, căci faţa casei căuta cătră[351] răsărit şi apa pogorîia de la laturea cea dreaptă despre áustru, preste jirtăvnic.

2. Şi m-au scos despre calea porţii cei despre miazănoapte şi mă încungiură calea ⌊porţii⌋ denafară, cătră[352] poarta curţii cei ce caută cătră[353] răsărituri şi, iată, apa să pogorîia de la laturea cea dreaptă.

3. În ce chip[354] ieşirea omului den preajmă şi măsúră întru mîna lui şi au măsurat 1000 cu măsura şi au trecut pren apă, apă de iertare.

4. Şi au măsurat 1000 ⌊cu măsura⌋ şi veni întru apă, apă pînă la coapse, şi măsúră 1000 şi trecu apa pînă la brîu[355].
5. Şi măsură 1000 şi nu putea să treacă, căci să simeţiia-să apa ca un pohoiu de pîrîu carele nu să va trêce.
6. Şi dzise cătră mine: „Au văzut-ai, fiiul omului?"

7. Şi mă aduse şi mă întoarse pre marginea apei[356].
8. Întru întoarcerea mea şi, iată, pre marginea rîului — copaci mulţi foarte dencoace şi dencoleá.

9. Şi dzise cătră mine: „Apa aceasta carea iase la Galiléa cătră răsărituri şi pogorîia preste Aravía şi veniia pînă la maáre, la apa ieşirei, şi să[357] însănătoşa apele.

10. Şi va fi tot sufletul viilor undezaţi lor, preste toate preste carele va veni rîul, acoló vor[358] trăi şi va fi acoló pêşte mult foarte; căci vine acoló apa aceasta şi va însănătoşa şi va trăi tot preste carele va veni rîul acoló.

11. Şi va fi şi vor sta prestă ei acoló păscarii[359] de la *[670/2]* Gaddin pînă la Anagalim, zbicire la năvod va fi, usăbite va fi şi peştii ei — ca peştii mării cei mari, mulţime multă foarte.

12. Şi întru trêcerea lui, şi întru înturnarea lui, şi întru trêcerea cu vedêrea lui ⌊mălurile lui⌋ nu să vor însănătoşa, spre sare să dêderă.

13. Şi prestă rîu să va sui ⌊şi⌋ preste marginea[360] lui dencoace şi dencolea, tot lemnul de mîncat nu să va vechi prestă el, nici va sfîrşi-să roada lui de înnoirea lui va întimpurí, pentru căci apele lor dentru sfinte acêstea iêse şi va fi roada lor

Ms. 4389, p. 816

le pentru neştiinţă şi cêle pentru păcate să frigă jărtvele în toată vrêmea, ca să nu le scoaţă în curtea cea mai denafară, şi să se sfinţească nărodul."[600]

22. [21] Şi mă scoase în curtea cea mai denafară şi mă duse împrejurul a cîte patru cornurile curţii şi iată nişte[601] curticêle în colţurile curţii[602].
23. [22] În patru cornuri ale curţii — curticêle mici, în lung de 40 de coţi, iar în lat de 30 de coţi, tot o măsură era la cîte patru.
24. [23] Şi împrejurul lor — curţi la cîte 4 şi supt dînsele făcute cuhnii[603].

25. [24][604] Şi zise cătră mine: „Acêste case de socăcii sînt în care să fiiarbă cei ce vor sluji casei Domnului jărtvele nărodului."

Cap 47

1. Şi mă întoarse la poarta casei şi, iată, ieşiia apă supt dăscoperemîntul casei despre răsărit, că faţa casei căuta spre răsărit, şi ieşiia apa de la cornul cel despre direapta, de cătră amiiazăzi, cătră altar.[605]

2. Şi mă scoase pre calea porţii cei de cătră miiazănoapte şi mă întoarse pre calea porţii cei denafară, spre uşa curţii carea caută spre răsărit şi, iată, ieşiia apă de la cornul cel despre direapta.

3. Şi ca o ieşire de bărbat împotrivă şi avea măsură în mîna lui şi măsúră 1000 de coţi şi mă trecu pren apă pînă la glezne.

4. Şi iarăşi măsúră 1000 şi mă trecu pren apă; şi se sui[606] apa pînă la brîu.

5.[607] Şi măsúră 1000 şi nu putuiu să trec rîul, că se repeziia apa ca un sunet al unui pîrîu care nu-l pot trêce.
6. Şi zise cătră mine: „Văzuşi adevărat, fecior de om?" Şi mă duse şi mă întoarse la ţărmurile rîului.[608]
7. Şi deaca mă întorş,
8. [7] Iar pre ţărmurile rîului — copaci foarte mulţi de amîndoaoă părţile.

9. [8] Şi zise cătră *[816/2]* mine: „Apa ceasta carea cură în Galiléea spre răsărit iêse spre Harăpie şi întră în mare la ieşirea apei şi se vindecă apele.

10. [9] Şi va fi viiaţă în tot sufletul vitelor, pre toate pre cîte va trêce acest rîu vor fi vii; şi vor fi acoló peşti mulţi foarte după ce va mêrge într-acoló apa aceasta şi va vindeca şi va fi viu ori pre ce va cură rîul acesta[609].

11. [10] Şi vor sta pre dînsul păscarii de la Ingaddí pînă la Ingallim; va fi uscăciunea năvoadelor pentru sine va fi şi peştii lui, ca peştii mării cei mari, mulţime multă.

12. [11] Şi întru[610] trêcerea lui şi întru întoarcerea lui şi întru înălţarea lui moara lui nu se va vindeca, căci se-au dat în sare.

13. [12] Şi se vor sui spre rîu, pre ţărmurile lui, de amîndoaoă părţile, tot pomi de mîncare; şi nu se vor învechi frunzele lor, nici nu va lipsi roadă dentr-înşii, ce în toate lunile vor aduce pîrgă den roadă, că roadele lor acêstea de la cêle sfinte vor ieşi, şi va fi roada lor

Versiunea modernă

le pentru neştiinţă şi cele pentru păcate şi acolo vor coace darurile întotdeauna, ca să nu le aducă în curtea cea din afară, să sfinţească poporul."

22. Şi m-a dus în curtea cea din afară şi m-a dus împrejurul celor patru părţi ale curţii, şi, iată: [era] o curte pe o latură a curţii, o curte pe o latură a curţii;
23. Pe cele patru laturi ale curţii [cîte] o curte mică, cu lungimea de patruzeci de coţi şi lărgimea de treizeci de coţi, o singură măsură pentru [toate] patru.
24. Şi [erau] cămări de jur-împrejur în ele, de jur-împrjurul celor patru, şi cuhnii erau mai jos de cămări, de jur-împrejur.
25. Şi mi-a spus: „Acestea sînt casele bucătarilor, unde cei ce slujesc în casă vor fierbe jertfele poporului."

Capitolul al 47-lea

Apa şi vedenia omului care măsura locul

1. Şi m-a adus la intrarea casei şi, iată: apă ieşea de sub curtea din mijlocul casei, cea dinspre răsărit, căci faţa casei căta spre răsărit, şi apa venea de pe latura din dreapta, de la miazăzi, spre jertfelnic.

2. Şi m-a dus pe calea porţii celei spre miazănoapte şi m-a dus împrejur pe calea [[porţii]] din afară, spre intrarea curţii ce cată spre răsărit şi, iată: apă venea în jos de pe latura din dreapta.

3. Parcă [era] un om care pleca dimpotrivă; şi [avea] o măsurătoare în mînă şi măsura o mie [de coţi] cu măsura [lui] şi a trecut prin apă, apă de fîntînă.

4. Şi a măsurat [[o măsură de]] o mie şi a trecut prin apă: apa era pînă la coapse; şi a măsurat o mie şi a trecut prin apă: apa era pînă la mijloc;
5. Şi a măsurat o mie: şi nu a putut să treacă, pentru că se semeţise apa ca repejunea unui torent pe care [oamenii] nu îl pot trece.
6. Şi mi-a spus: „Oare ai văzut, fiu de om?"

7. Şi m-a dus pe malul rîului.
8. Cînd m-am întors şi, iată: pe malul rîului copaci mulţi tare de o parte şi de cealaltă.

9. Şi mi-a spus: „Apa aceasta [este] cea care iese spre Galileea, cea dinspre răsărit, şi coboară spre Arabia şi a ajuns pînă la mare, pînă la apa de la vărsare, şi va lecui apele.

10. Şi va fi aşa: fiece suflet de animal din cele ce mişună pretutindeni, pe unde ve trece rîul, va trăi şi va fi acolo peşte tare mult, pentru că a ajuns acolo apa aceasta şi [le] va lecui şi [ele] vor trăi. Oricine, pe unde va trece rîul, va trăi.

11. Şi vor sta acolo pescarii, de la Aingadin pînă la Ainagalim; va fi un [loc] uscat pentru [cîrpit] năvoade, va fi aparte. Şi peştii lui [vor] fi ca peştii din marea cea mare, mulţime mare tare.

12. Şi cînd se varsă [rîul] şi cînd se întoarce el şi cînd se revarsă el, [[malurile]] lui nu vor lecui nicidecum; au fost date sării.

13. Şi la rîu va creşte, [[şi]] pe malul lui, de o parte şi de cealaltă, fiece pom roditor: nu se va învechi în el nicidecum, nici nu va cădea rodul lui: îşi va da pîrga din rodul său cel nou, pentru că apele lor vin din [locurile] cele sfinte. Şi va fi rodul lor

Biblia 1688, p. 570, col. 2

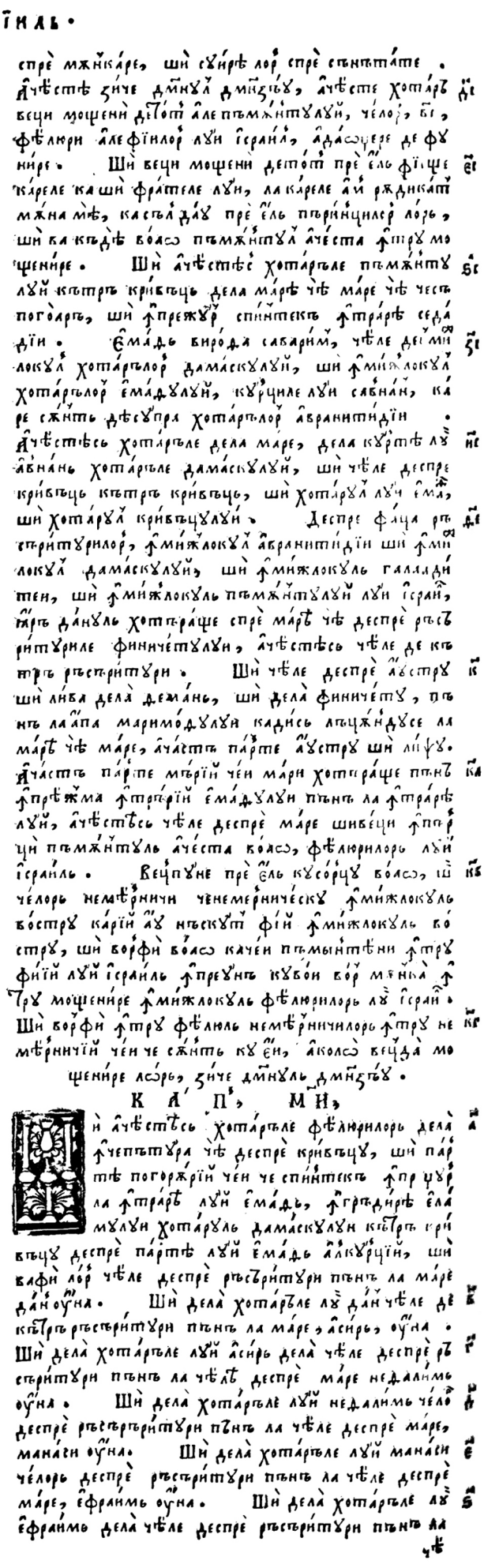

спрѣ мънкáре, шн сънтáте. ег
Áчестѣ зиче дмнзѣ дмнзъѣ, áчестѣ хотáрѣ
веци моцени дѣтóт áлеп̃тмънтулуй, чéлор, ег
фѣлюри áлефѣнилор луй їсраúл, áдáоуере де фу
нире. Шн веци моцени детóт прѣ éль фїще
кáреле кашн фрáтеле луй, лакáреле áй рждикáт
мънá мѣ, кастъдáх прѣ éль пърúнцилор лорь, ез
шн кăкъдѣ вóаоо пъмънтул áчеста ѿтрѫмо
щенúре. Шн áчестѣ хотáрѣле пъмънтуу
луй кътрѣ крúвѣць дела мáре чѣ мáре чѣ чест ез
погоáрѣ, шн ѿпрежúр спúнтекѣ ѿтрáрѣ седá
дїи. Емáдь вирóда сабарúм, чéле дéми
локул хотáрълор дамáскулуй, шн ѿмúжлокул
хотáрълор емáдулуй, кúрциле луй савнáн, ка
ре сънть деасúпра хотáрълор áвраниткдїи.
Áчестѣсь хотáрѣле дела мáре, дела кúртѣ лѣ ез
áвнáнь хотáрѣле дамáскулуй, шн чéле деспре
крúвѣць кътрѣ крúвѣць, шн хотáрúл луй емáѳ,
шн хотáрúл крúвѣцулуй. Деспре фáца рѣ ез
стрúтурилор, ѿмúжлокул áвраниткдїи шн ѿмú
локул дамáскулуй, шн ѿмúжлокúль галаáдй
тен, шн ѿмúжлокúль пъмънтулуй луй їсраúл,
кúрѣ дúнúль хотрáще спрѣ мáрѣ чѣ деспрѣ рѣз
рúтурile финнчéтулуй, áчестѣсь чéле де къ
трѣ рѣстрúтури. Шн чéле деспрѣ áустрú ки
шн лúва дела демáнь, шн дела финнчéтú, пъ
нѣ лáпа маримóѳулуй кадúсь лѫцúндусе ла
мáрѣ чѣ мáре, áчáстѣ пáрте áустрú шн лúпсú.
Áчáстѣ пáрте мърúй чéн мáри хотрáще пънѣ ки
ѿтрѣжма ѿтрúрїй емáдулуй пънѣ ла ѿтрáрѣ
луй, áчестѣсь чéле деспрѣ мáре шнбéци ѿпрѣ
цúн пъмънтúль áчеста вóаоо, фѣлюрилорь луй
їсраúль. Вецúне прѣ éль кусóрцú вóаоо, ш кѳ
чéлорь немѣрнúчн ченемѣрнúческ ѿмúжлокúль
вóстрú кáрїй áй нъскúт фúй ѿмúжлокúль вó
стрú, шн ворфн вóаоо кáчéн пъмынтéни ѿтрú
фúїй луй їсраúль ѿпрекúнѣ кúвóн вóр мéнúа ѿ
трú моценúре ѿмúжлокúль фѣлюрилорь лѣ їсраúл.
Шн ворфн ѿтрú фѣлюль немѣрнúчнилорь ѿтрú не кѳ
мѣрнчїй чéн че сúнть кúéн, áколоо вецúдá мо
щенúре лсóрь, зиче дмнúль дмнзъú.

К А П. М Н.

Шн áчестѣсь хотáрѣле фѣлюрилорь дела ѳ
ѿчепътúра чѣ деспрѣ крúвѣцú, шн пáр
тѣ погорúїй чéн че спúнтекѣ ѿпрúжúр
ла ѿтрáрѣ луй емáдь, ѿгрѣдúрѣ éла
мúлуй хотáрúль дамáскулуй кѣтрѣ крú
вѣцú деспрѣ пáртѣ луй емáдь áлкúрцїй, шн
кăфн лóр чéле деспрѣ рѣстрúтури пънѣ ла мáрѣ
дáнóúна. Шн дела хотáрѣле лѣ дáнчéле дѣ к
кѣтрѣ рѣстрúтури пънѣ ла мáрѣ, áснрь, óúна.
Шн дела хотáрѣле луй áснрь дела чéле деспрѣ рѣ
стрúтури пънѣ ла чéлѣ деспрѣ мáре недалúмѣ
óúна. Шн дела хотáрѣле луй недалúмѣ чéлѳ
деспрѣ рѣстрúтури пънѣ ла чéле деспрѣ мáре,
манáси óúна. Шн дела хотáрѣле луй манáси
чéлорь деспрѣ рѣстрúтури пънѣ ла чéле деспрѣ
мáре, éфрáимѣ óúна. Шн дела хотáрѣле лѣ
éфрáимѣ дела чéле деспрѣ рѣстрúтури пънѣ ла
чѣ

spre mîncare şi suirea lor spre sănătate".

14. Acêstea zice Domnul Dumnezău: „Acêste hotară veţi moşteni de tot ale pămîntului, celor 12 fêliuri ale fiilor lui Israíl, adaogere de funire.

15. Şi veţi moşteni de tot pre el fieştecarele, ca şi fratele lui, la carele am rîdicat mîna mea ca să-l dau pre el părinţilor lor şi va cădea voao pămîntul acesta întru moştenire.

16. Şi acêstea-s hotarăle pămîntului: cătră crivăţ, de la marea cea mare cea ce să pogoară şi împrejur spíntecă întrarea Sedádii,

17. Emáth, Virótha, Savarím, cêle den mijlocul hotarălor Damáscului şi în mijlocul hotarălor Emáthului, curţile lui Savnán, care sînt deasupra hotarălor Avranitídii.

18. Acêstea-s hotarăle de la mare: de la curtea lui Avnán, hotarăle Damáscului şi cêle despre crivăţ cătră crivăţ, şi hotarul lui Emath şi hotarul crivăţului.

19. Despre faţa răsăriturilor, în mijlocul Avranitídii, şi în mijlocul Damáscului, şi în mijlocul Galaadítei, şi în mijlocul pămîntului lui Israil, iară Dánul hotăraşte spre marea cea despre răsăriturile Finicétului, acêstea-s cêle de cătră răsărituri.

20. Şi cêle despre áustru şi líva, de la Themán şi de la Finicétu pînă la apa Marimóthului Cadís, lăţîndu-se la marea cea mare. Această parte, áustru şi lípsu.

21. Această parte mării cei mari hotăraşte pînă în preajma întrării Emáthului, pînă la întrarea lui. Acêstea-s cêle despre mare. Şi veţi împărţi pămîntul acesta voao, fêliurilor lui Israíl.

22. Veţi pune pre el cu sorţu voao şi celor nemêrnici ce nemernicescu în mijlocul vostru, carii au născut fii în mijlocul vostru. Şi vor fi voao ca cei pămîntêni întru fiii Israíl, împreună cu voi vor mînca întru moştenire în mijlocul fêliurilor lui Israil.

23. Şi vor fi întru fêliul nemêrnicilor, întru nemêrnicii cei ce sînt cu ei. Acoló veţi da moştenire lor", zice Domnul Dumnezău.

Cap 48

1. „Şi acêstea-s hotarăle fêliurilor de la începătura cea despre crivăţu şi partea pogorîrii cei ce spintecă împregiur la întrarea lui Emáth îngrădirea elámului, hotarul Damáscului cătră crivăţu despre partea lui Emáth al curţii. Şi va fi lor cêle despre răsărituri pînă la mare, Dan, una.

2. Şi de la hotarăle lui Dan, cêle de cătră răsărituri, pînă la mare, Asír, una.

3. Şi de la hotarăle lui Asír, de la cêle despre răsărituri pînă la cêle despre mare, Nethalím, una.

4. Şi de la hotarăle lui Nethalím, celor despre răsărituri[37] pînă la cêle despre mare, Manási, una.

5. Şi de la hotarăle lui Manási, celor despre răsărituri pînă la cêle despre mare, Efraím, una.

6. Şi de la hotarăle lui Efraím, de la cêle despre răsărituri pînă la //

Ms. 45, p. 670-671

spre mîncare şi suirea lor spre sănătate."

14. Acêstea dzice Domnul Dumnedzău: „Acêstea hotară veţi moşteni de tot a pămîntului celor 12 fêliuri fiilor Israil, adaogere de funíre.

15. Şi veţi moşteni de tot pre el, fieştecarele ca şi fratele lui, [361]la carele am rădicat mîna mea, ca să le dau pre iale părinţilor lor şi va cădea voao pămîntul acesta întru moştenire.

16. Şi acêstea-s hotarăle pămîntului cătră[362] crivăţ, de la maárea cea mare, cêea ce pogorîia şi împregiur spinteca întrarea Seddadá.
17. Emath, Virothá, Savarim, cêle între mijlocul hotarălor Damascului şi între mijlocul hotarălor Emath, curţile Savnan, carele sînt deasupra hotarălor Avranítidei.

18. Acêstea-s hotarăle de la maáre de la curtea lui Avnan, hotarăle Damascului şi cêle despre crivăţ[363], şi hotarul Emath şi hotarul crivăţului.

19. Despre faţa răsărîturilor, între mijlocul Avranítidei şi între mijlocul Damascului şi între mijlocul Galaádítidei şi între mijlocul pămîntului Israil, Iordánul hotăraşte spre maáre cêea despre răsăritul Finicítului; acêstea-s cêle cătră[364] răsărituri.

20. Şi cêle despre áustru şi líva de la Theman şi Finicétul, pînă la apa Marimoth a Cádei, lăţindu-să la maárea cea mare, aceasta-i partea a austrului şi lips.

21. Aceasta-i partea mării cei mari, hotăraşte pînă în preajma întrării Emath, pînă la întrarea lui; acêstea-s cêle despre mare şi veţi împărţi pămîntul acesta lor, fêliurilor Israil.

22. Puneţi pre ea cu sorţu voao şi celor nemêrnici, *[671/1]* ce nemernicesc în mijlocul vostru, carii au născut fii în mijlocul vostru; şi vor fi voao ca cei pămîntêni întru fiii Israil, împreună cu voi vor mînca întru moştenire, întru mijlocul fêliurilor Israil.

23. Şi vor fi întru fêliul nemêrnicilor, întru nemêrnicii cei împreună cu ei, acoló veţi da moştenire lor", dzice Domnul Dumnedzău.

Cap 48

1. Şi acêstea-s hotarăle fêliurilor de la începătura cea despre crivăţ şi partea pogorîrei ceea ce spintecă împregiur, la întrarea Emath, îngrădirea Elam, hotarul Damascului cătră[365] crivăţ, de pre partea Emath ⌊la curţii⌋, şi va fi lor cêle despre răsărit pînă la maáre Dan, una.
2. Şi de la hotarăle lui Dan, cêle cătră[366] răsărituri, pînă la maárea Assir, una.

3. Şi de la hotarăle Asir, de la cêle despre răsărituri, pînă la cêle despre maáre Nefthalim, una.

4. Şi de la hotarăle Nefthalim, celor despre răsărit, pînă la cêle despre maáre Manassí, una.

5. Şi de la hotarăle Manassí, celor despre răsărituri, pînă la cêle despre mare Efraim, una.

6. Şi de la hotarăle Efraim, de la cêle despre răsărituri pînă la

Ms. 4389, p. 816-817

de mîncare şi frunzele lor de vindecare."[611]

14. [13] Aceasta grăiêşte Domnul Dumnezeu: „Acêste hotară ale pămîntului[612] să le moşteniţi acelor 12 seminţii ale feciorilor lui Israil, [14] adaogere moştenirei.
15. [14] Fieştecăruia să se moştenească, ca şi fratele lui, [613]spre carea am rădicat mîna mea, ca să o dau părinţilor lor; şi să cază ţara aceasta întru moştenirea voastră.

16. [15] Şi hotarul ţării iaste acesta: spre miiazănoapte, de la Marea cea Mare, aceiia ce se pogoară şi-i ocolêşte întrarea;
17. [16] Şi Matheldamul şi Moavul, vînătoriile lui Efraim[614], şi Liámul, pren mijlocul hotarului Damascului; şi între Mathí şi Evnan şi Evnánea, care sînt den susul hotarălor avrinitidênilor.

18. [17] Acêstea sînt hotarăle despre mare, de la curtea lui Ennan, hotarul Damascului, şi despre miiazănoapte şi hotarul lui Emmam[615] şi hotarul de la miiazănoapte.

19. [18] Iar spre răsărit, între Arinitída şi între Damásc şi între Galaad şi între ţara lui Israil; Iordánul împarte de cătră marea cea de cătră răsăritul Finichiei ca-nspre răsărit.[616]

20. [19] Iar spre amiiazăzi şi spre răsărit, de la răsărit şi de la amiiazăzi pînă la Finion, la apa Marióthului şi la Dim şi în jos, spre Marea cea Mare; aceasta iaste laturea cea despre amiiazăzi şi a răsăritului.

21. [20] Iar hotarul mării, Marea cea Mare, de la hotar pînă împotriva întrării Emáthului, acesta iaste hotarul mării; [21] şi să împărţiţi ţara aceasta *[817/1]* voaoă întru moştinare, pre seminţiile lui Israil.

22. Şi să o aşăzaţi voaoă cu sorţi şi vineticilor celor ce vor lăcui în mijlocul vostru, carii vor naşte feciori între voi şi vor fi voaoă, feciorilor lui Israil, ca nişte oameni de loc, cu voi să mănînce întru moştenire între seminţiile lui Israil.

23. Şi în care seminţie va fi vineticul venit, într-acêea să i se dea şi moşie, zice Domnul Dumnezeu.

Cap 48

1. Şi acêste nume ale neamurilor: de la marginea cea de cătră miiazănoapte, spre calea pogorîrei carea dăsparte la întrarea Emáthului, curtea Enanului, hotarul Damascului, spre partea despre miiazănoapte, spre curtea lui Simoth; şi să fie lor spre răsărit pînă la mare Dan sîngur.[617]
2. Iar den hotarul lui Dan spre răsărit, pînă la mare, Assír sîngur.

3. Şi den hotarul lui Assir spre răsărit, pînă la mare, Nefthalim sîngur.

4. Iar den hotarul lui Nefthalim, despre laturea despre răsărit, pînă la hotarul mării, Manassiia sîngur.

5. Iar den hotarul Manassiei spre hotarul de cătră răsărit, pînă la mare, Efraim sîngur.

6. Iar den hotarul lui Efraim, spre răsărit pînă la

Versiunea modernă

pentru hrană şi frunzişul lor pentru leac."

14. Aşa spune Domnul, Dumnezeu: „Veţi moşteni hotarele acestea ale pămîntului, date prin sorţi celor douăsprezece seminţii ale fiilor lui Israel.

15. Şi veţi moşteni [pămîntul] acesta, fiecare întocmai ca fratele său, [pămîntul] pentru care Mi-am ridicat mîna ca să-l dau taţilor voştri şi pămîntul acesta vă va cădea vouă la sorţi.

16. Şi acestea [sînt] hotarele ţării spre miazănoapte; de la marea cea mare care vine în jos şi despică intrarea de la Emath Seddada,
17. Berotha, Sebraim, Eliam, între hotarele Damascului şi hotarele Emathului, sălaşul de la Saunan, [locuri] care sînt mai sus de hotarele Auranitidei.

18. Acestea [sînt] hotarele de la mare, de la sălaşul din Ainan, hotarele Damascului şi cele spre miazănoapte.

19. Şi cele spre răsărit: între Auranitis şi Damasc şi între Galaaditis şi ţara lui Israel, Iordanul stă hotar spre mare, la [pămîntul aflat] la răsărit de Cetatea-palmierilor. Acestea [sînt] hotarele spre răsărit.

20. [hotarele] dinspre miazăzi şi dinspre apus [sînt] de la Thaiman şi Cetatea-Palmierilor pînă la apa Marimoth Kades, întinzîndu-se pînă la marea cea mare. Aceasta [este] partea de miazăzi şi apus.

21. Partea aceasta de la marea cea mare: stă hotar pînă în faţa întrării de la Emath, pînă la intrarea lui. Acestea [sînt părţile] spre apus de Emath.

22. Şi le veţi împărţi lor ţara aceasta, seminţiile lui Israel. O veţi trage la sorţi pentru voi şi pentru străinii care locuiesc în mijlocul vostru, cei care au adus pe lume fii în mijlocul vostru. Şi ei vor fi pentru voi ca de baştină între fiii lui Israel: vor mînca laolaltă cu voi în moştenire, în mijlocul seminţiilor lui Israel.
23. Şi vor fi în seminţia străinilor, între străinii care [sînt] cu voi, acolo le veţi da lor moştenire, spune Domnul Dumnezeu."

Capitolul al 48-lea
Împărţirea ţării între seminţiile lui ISrael

1. Şi acestea [sînt] numele seminţiilor: de la capătul cel dinspre miazănoapte înspre partea coborîşului care trage o linie la intrarea din Emath a palatului lui Ainan, hotarul Damascului la miazănoapte înspre partea [[palatului]] Amath; şi părţile răsăritene le vor fi pînă la mare, lui Dan, o [parte].
2. Şi de la hotarele lui Dan, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Aser, o [parte].

3. Şi de la hotarele lui Asser, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, ui Nefthali, o [parte].

4. Şi de la hotarele lui Nefthali, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Manasse, o [parte].
5. Şi de la hotarele lui Manasse, de la cele dinspre răsărit pînă la la cele dinspre apus, lui Efraim, o [parte].
6. Şi de la hotarele lui Efraim, de la cele dinspre răsărit pînă la

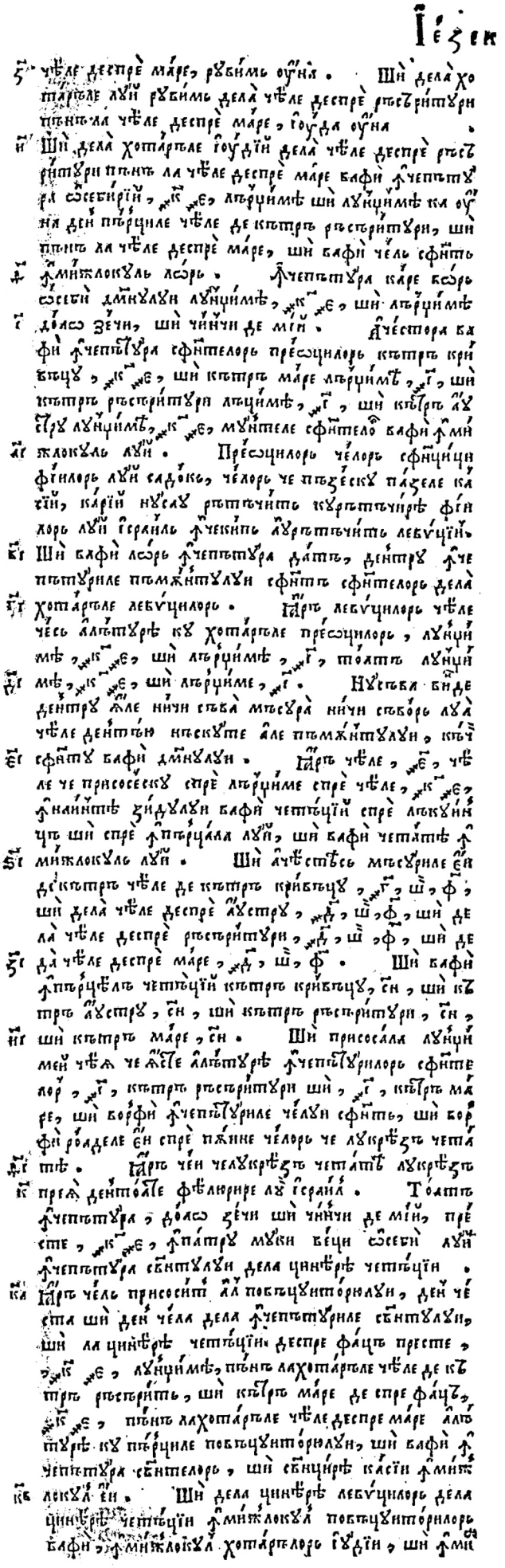

Biblia 1688, p. 571, col. 1

cêle despre mare, Ruvím, una.

7. Şi de la hotarăle lui Ruvím, de la cêle despre răsărituri pînă la cêle despre mare, Iúda, una.

8. Şi de la hotarăle Iúdii, de la cêle despre răsărituri pînă la cêle despre mare va fi începătura osebirii, 25000 lărgimea şi lungimea ca una den părţile cêle de cătră răsărituri şi pînă la cêle despre mare. Şi va fi cel sfînt în mijlocul lor.

9. Începătura care vor osebi Domnului, lungimea 25000 şi lărgimea doaozeci şi cinci de mii.

10. Acestora va fi începătura sfintelor preoţilor: cătră crivăţu 25000 şi cătră mare lărgimea 10000, şi cătră răsărituri lăţimea 10000, şi cătră áustru lungimea 25000, muntele sfintelor va fi în mijlocul lui.

11. Preoţilor celor sfinţiţi, fiilor lui Sadóc, celor ce păzescu pazele casii, carii nu s-au rătăcit cu rătăcirea fiilor lui Israíl, în ce chip au rătăcit leviţii.

12. Şi va fi lor începătura dată dentru începăturile pămîntului Sfînt Sfintelor de la hotarăle leviţilor.

13. Iară leviţilor, cêle ce-s alăturea cu hotarăle preoţilor, lungimea 25000 şi lărgimea 10000, toată lungimea 25000 şi lărgime 10000.

14. Nu să va vinde dentru iale, nici să va măsura, nici să vor lua cêle dentăiu născute ale pămîntului, căci sfintu va fi Domnului.

15. Iară cêle 5000, cêle ce prisosescu spre lărgime spre cêle 25000, înaintea zidului va fi cetăţii spre lăcuinţă şi spre împărţala lui. Şi va fi cetatea în mijlocul lui.

16. Şi acêstea-s măsurile ei de cătră cêle de cătră crivăţu, 3000 şi 500; şi de la cêle despre áustru, 4000 şi 500; şi de la cêle despre răsărituri, 4000 şi 500; şi de la[38] cêle despre mare 4000 şi 500.

17. Şi va fi împărţeală cetăţii cătră crivăţu 250, şi cătră áustru 250, şi cătră răsărituri 250, şi cătră mare 250.

18. Şi prisosala lungimei cêea ce iaste alăturea începăturilor sfintelor, 10000 cătră răsărituri şi 10000 cătră mare. Şi vor fi începăturile celui sfînt şi vor fi roadele ei spre pîine celor ce lucrează cetatea.

19. Iară cei ce lucrează cetatea lucrează pre ea den toate fêliurile lui Israíl.

20. Toată începătura doaozeci şi cinci de mii, preste 25000 în patru muchi veţi osebi lui începătura svîntului de la ţinêrea cetăţii.

21. Iară cel prisosit al povăţuitoriului, den cesta şi den cela, de la începăturile svîntului şi la ţinêrea cetăţii despre faţă, preste 25000 lungimea pînă la hotarăle cêle de cătră răsărit şi cătră mare despre faţă 25000 pînă la hotarăle cêle despre mare alăturea cu părţile povăţuitoriului. Şi va fi începătura svintelor şi svinţirea casii în mijlocul ei.

22. Şi de la ţinêrea leviţilor de la ţinêrea cetăţii în mijlocul povăţuitorilor va fi, în mijlocul hotarălor Iúdii şi în mij- /

Ms. 45, p. 671

cêle despre maáre, Ruvin, una.

7. Şi de la hotarăle Ruvin, de la cêle despre răsărituri, pînă la cêle despre maáre Iúda, una.

8. Şi de la hotarăle Iúdei, de la cêle despre răsărituri, pînă la cêle despre maáre va fi începătura usăbirei 25000 lărgimea şi lungimea, în ce chip uniia dentru părţile cêle de cătră răsărituri şi pînă la cêle despre maáre şi va fi sfinţimea în mijlocul lor.

9. Începătura carea vor usăbi Domnului, lungime 25000 şi lărgimea 25000.

10. Acestora va fi începătura sfintelor preuţilor, cătră crivăţ 25000 şi cătră[367] maáre lărgimea 10000, şi cătră[368] răsărituri lăţimea 10000 şi către austru lungime 25000 şi măgura sfintelor fi-va întru mijlocul lui.

11[369]. Preuţilor celor sfinţiţi fiilor Sadduc, celor ce păzesc pazele casei, carii nu s-au rătăcit cu rătăcirea fiilor Israil, în ce chip au rătăcit leviţii.

12. Şi va fi lor începătura dată dentru începăturile pămîntului, sfintu a sfintelor *[671/2]* dentru hotarăle leviţilor.

13. Iară leviţilor — cêle alaturea cu hotarăle preuţilor, lungime 25000 şi lărgime 10000, toată lungimea 25000 şi lărgimea 10000.

14. Nu să va vinde dentru iale, nici să va măsura, nici să vor lua cêle dentîi născute ale pămîntului, căci sfînt va fi Domnului.

15. Iară cêle 5000, cêle ce prisosesc pre lăţime pre cêle 25000, înaintea zidului va fi, cetăţii, spre lăcuinţă şi spre împărţală lui şi va fi cetatea în mijlocul lui.

16. Şi acêstea-s măsurile ei de către cêle despre crivăţ, 3500 şi de la cei despre áustru 4500 şi de la cei despre răsărituri 4500 şi de la cei despre maáre 4500.

17. Şi va fi împărţală cetăţii, către crivăţ 250, şi cătră[370] áustru 250, şi către răsărituri 250, şi către maáre 250.

18. Şi prisosimea lungimei, ceea ce iaste alaturea, a începăturilor sfintelor, 10000 cătră[371] răsărituri şi 10000 cătră[372] maáre; şi vor fi începăturile celui sfînt şi vor fi roadele lui spre pîini celor ce lucrează cetatea.

19. Iară cei ce lucrează cetatea, lucrează pre ea dentru toate fêliurile lui Israil.

20. Toată începătura — 25000 preste 25000 în 4 muchi veţi împărţi lui, începătura sfintului de la ţinêrea cetăţii.

21. Iar cel prisositor povăţuitoriului dentru acesta şi dentru acela, de la începăturile sfintului şi la ţinêrea cetăţii despre faţă, preste 25000 lungimea pînă la hotarăle cêle de către răsărit şi cătră[373] maáre despre faţă, 25000 pînă la hotarăle cêle despre maáre, alaturea cu porţile povăţuitoriului. Şi va fi începătura sfintelor şi sfinţeniia casei în mijlocul ei.

22. Şi de la ţinêrea leviţilor, de la ţinêrea cetăţii, între mijlocul povăţuitorilor va fi, între mijlocul hotarălor Iúda şi între mij-

Ms. 4389, p. 817

mare, Ruvim sîngur.

7. Iar den hotarul lui Ruvim spre răsărit, pînă la mare, Iúda sîngur.

8. Iar den hotarul Iúdei spre răsărit şi pînă la mare să stea începutul usebirei, lungul şi latul 25000, ca şi cêlealalte părţi, spre răsărit şi pînă la mare, şi să fie sfinţire în mijlocul ei.

9. Şi începăturile care le vor osebi Domnului în lung 25000 şi în lat aşijderea[618].

10. Acêstea vor fi începăturile sfinţirilor preoţilor: spre miiazănoapte, în lung 25000, iar în lat 10000, şi spre răsărit, în lat 10000, iar spre amiiazăzi, în lung 25000; şi să fie sfinţirea Domnului în mijlocul lor.[619]

11. Iar preoţilor, feciorilor lui Sadoc, carii păzesc pazele casei, carii nu se-au înşălat întru înşălăciunea feciorilor lui Israil cum se-au înşălat[620] leviţii,

12. Să fie lor începăturile dentru începăturile pămîntului sfintului sfintelor pre lîngă hotarul leviţilor.

13. Aşijderea şi leviţii, lîngă hotarul cel mai de aproape al preoţilor, în lung 25000 şi în lat 10000, lungul tuturor de 25000, iar latul de 10000.

14. [621]Şi dentr-însa să nu se vînză, nici să se schimbe, nici să nu se ia[622] roada cea den- *[817/2]* tîi a pămîntului, pentru că iaste sfinţit Domnului.

15. Iar cêle 5000 ce prisosesc în lat spre cêle 25000 să fie îngrădire înaintea cetăţii, să fie cetăţii spre lăcuinţă şi spre împărţeală; şi cetatea să fie în mijlocul ei.

16. Şi măsura ei aceasta iaste: despre miiazănoapte 4500, despre miiazăzi 4500, despre răsărit 4500, de către mare 4500.

17. Şi să fie împărţêlele cetăţii spre miiazănoapte 250 şi spre amiiazăzi 250 şi spre răsărit 250 şi spre mare 250.[623]

18. Iar ce va prisosi în lung după începăturile sfinţirei spre răsărit 10000 şi 10000 spre mare; şi să fie roadele sfinţirei, şi grîul ei să fie pîini celor ce vor lucra la cetate.

19. Şi să lucrêze la cetate toate seminţiile lui Israil.

20. Toate începăturile acelor 25000 pre 25000 în patru părţi să usebiţi întru începătura sfinţirei şi în moştenirea cetăţii.

21. Iar ce va prisosi să fie al celui mai mare dentru toate părţile ale începăturilor sfinţirei şi moştenirea cetăţii denainte 25000 în lung pînă în hotarul cel de către mare şi spre răsărit 25000 pînă la hotarul cel de la mare înainte; să fie alăturea cu părţile celui ce va fi mai mare şi să fie începăturile sfinţirei şi sfinţirea bisêricii în mijlocul lui.

22. Iar den moştinarea leviţilor şi den moştinarea cetăţii, între partea celui mai mare să fie în mijlocul hotarălor Iúdei şi[624] în mij-

Versiunea modernă

cele dinspre apus, lui Ruben, o [parte].

7. Şi de la hotarele lui Ruben, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Iuda, o [parte].

8. Şi de la hotarele lui Iuda, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus va fi pîrga punerii deoparte, douăzeci şi cinci de mii [de coţi] lărgime şi lung cît una dintre părţile cele dinspre răsărit şi pînă la cele dinspre apus, şi va fi loc sfînt în mijlocul lor.

9. [Iar] pîrga, pe care o vor pune deoparte pentru Domnul, [va avea] lungimea de douăzeci şi cinci de mii [de coţi] şi lărgimea de douăzeci şi cinci de mii.

10. Va fi pîrga lor pentru cele sfinte; pentru preoţi, spre miazănoapte douăzeci şi cinci de mii şi spre apus lăţime de zece mii şi spre răsărit lăţime de zece mii şi spre miazăzi lungime de douăzeci şi cinci de mii, iar muntele celor sfinte va fi în mijlocul lor.

11. Pentru preoţi, fiii cei sfinţiţi ai lui Sadduk, care se îngrijesc de paza casei, cei care nu s-au rătăcit în rătăcirea fiilor lui Israel în felul cum s-au rătăcit leviţii;

12. Şi le va fi dată lor pîrga din roadele dintîi ale ţării, [ce este] sfînt între cele sfinte din hotarele leviţilor.

13. Şi leviţilor [le vor fi date] cele de lîngă hotarele preoţilor, [în] lungime de douăzeci şi cinci de mii şi lărgime de zece mii. Toată lungimea [va fi] de douăzeci şi cinci de mii şi lărgimea de zece mii.

14. Nu va fi vîndută [nici o parte] din aceasta, nici nu va fi măsurată [pentru vînzare] nici nu vor fi puse deoparte primele roade ale pămîntului, căci sfînt îi este Domnului.

15. Cele cinci mii rămase în lăţime pe cele douăzeci şi cinci de mii, va fi un spaţiu [de margine] al acestuia şi va fi o cetate în mijlocul lor.

16. Şi acestea [sînt] măsurile ei: de la [părţile] dinspre miazănoapte, patru mii cinci sute şi de la cele dinspre miazăzi, patru mii cinci sute şi de la cele dinspre răsărit, patru mii cinci sute şi de la cele dinspre apus, patru mii cinci sute.

17. Şi va fi spaţiu [de margine] pentru cetate înspre miazănoapte de două sute cincizeci şi înspre miazăzi două sute cincizeci şi înspre răsărit două sute cincizeci şi înspre apus două sute cincizeci.

18. Şi ce rămîne din lungime, aflat lîngă pîrga celor sfinte [va fi] de zece mii înspre răsărit şi zece mii înspre apus şi va fi pîrga [locului] sfînt şi roadele lui le vor fi pîine celor ce lucrează pentru cetate.

19. Iar cei ce lucrează pentru cetate vor lucra pentru ea din toate seminţiile lui Israel.

20. Toată pîrga [va fi]douăzeci şi cinci de mii pe douăzeci şi cinci de mii; veţi pune deoparte un pătrat din el, pîrga [locului] sfînt, din stăpînirea cetăţii.

21. Iar căpetenia [va avea] ce rămîne din din aceasta şi din aceasta, de la pîrga [locului] sfînt şi pînă stăpînirea cetăţii, de douăzeci şi cinci de mii lungime, pînă la hotarele cele dinspre răsărit şi dinspre apus, la douăzeci şi cinci de mii pînă la hotarele cele dinspre apus aflate lîngă părţile căpeteniei. Şi va fi pîrga celor sfinte şi sanctuarul casei [va fi] în mijlocul ei.

22. Şi [va fi o parte luată] din stăpînirea leviţilor şi din stăpînirea cetăţii în mijlocul căpeteniilor; între hotarele lui Iuda şi

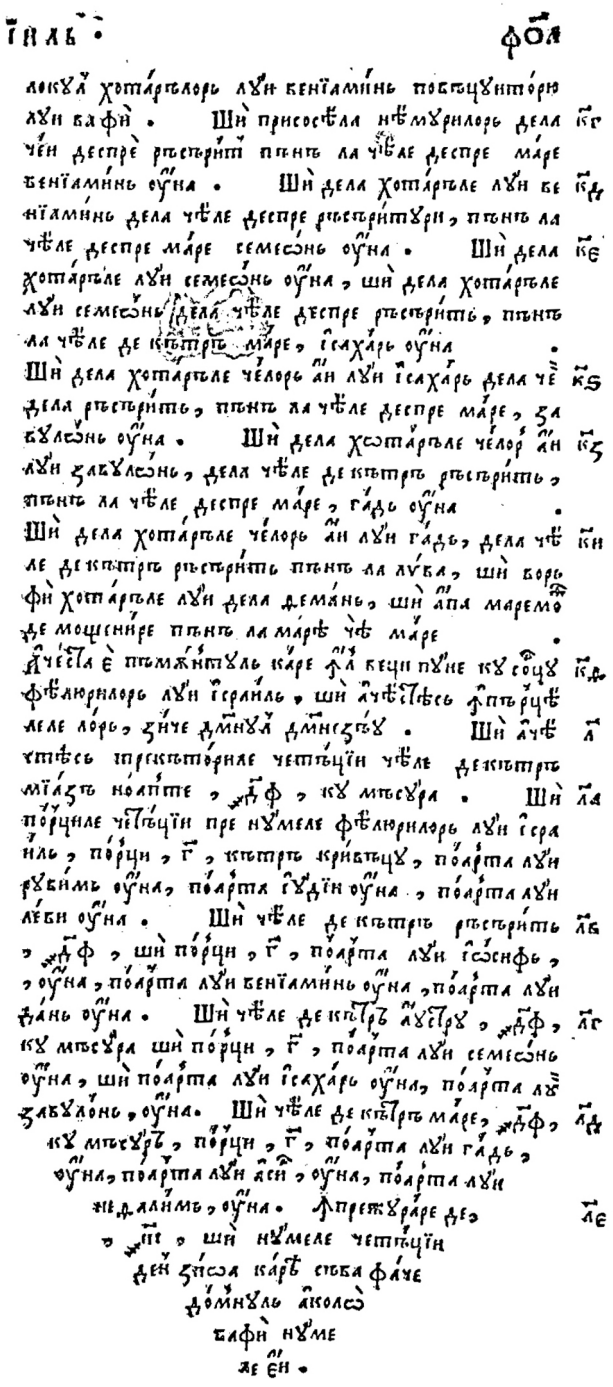

Biblia 1688, p. 571, col. 2

locul hotarălor lui Veniamín povăţuitoriu lui va fi.

23. Şi prisoseala neamurilor de la cei despre răsărit pînă la cêle despre mare, Veniamín, una.

24. Şi de la hotarăle lui Veniamín, de la cêle despre răsărituri pînă la cêle despre mare, Semeón, una.

25. Şi de la hotarăle lui Semeón, una, şi de la hotarăle lui Semeón, de la cêle despre răsărit pînă la cêle cătră mare, Isahár, una.

26. Şi de la hotarăle celor ai lui Isahár, de la cei de la răsărit pînă la cêle despre mare, Zavulón, una.

27. Şi de la hotarăle celor ai lui Zavulón, de la cêle de cătră răsărit pînă la cêle despre mare, Gad, una.

28. Şi de la hotarăle celor ai lui Gad, de la cêle de cătră răsărit pînă la líva, şi vor fi hotarăle lui de la Themán şi apa Maremoth de moştenire pînă la marea cea mare.

29. Acesta e pămîntul care îl veţi pune cu sorţu fêliurilor lui Israíl şi acêstea-s împărţêlele lor, zice Domnul Dumnezău.

30. Şi acêstea-s trecătorile cetăţii cêle de cătră miazănoapte, 4500 cu măsura.

31. Şi porţile cetăţii pre numele fêliurilor lui Israíl, porţi 3 cătră crivăţu: poarta lui Ruvím, una, poarta Iúdii, una, poarta lui Lévi, una.

32. Şi cêle de cătră răsărit 4500 şi porţi 3: poarta lui Iósif, una, poarta lui Veniamín, una, poarta lui Dan, una.

33. Şi cêle de cătră áustru 4500 cu măsura şi porţi 3: poarta lui Semeón, una, şi poarta lui Isahár, una, poarta lui Zavulón, una.

34. Şi cêle de cătră mare 4500 cu măsură, porţi 3: poarta lui Gad, una, poarta lui Asir, una, poarta lui Nethalím, una.

35. Împrejurare de 18000. Şi numele cetăţii den zioa carea să va face «Domnul acoló» va fi numele ei".

Ms. 45, p. 671-672

locul hotarălor Veniamin povăţuitoriului va fi.

23. Şi prisositul fêliurilor — de la cei despre răsărit pînă la cei despre maáre, Veniamin una.

24. Şi de la *[672/1]* hotarăle Veniamin, de la cêle despre răsărituri, pînă la cêle despre maáre Simeon, una.

25. Şi de la hotarăle Simeon, una, şi de la hotarăle lui Simeon, de la cêle de cătră răsărit pînă la cêle de cătră[374] maáre Issáhar, una.

26. Şi de la hotarăle alor Issáhar, de la cei despre răsărit pînă la cêle despre maáre Zavulon, una.

27. Şi de la hotarăle alor Zavulon, de la cêle de cătră răsărit pînă la cêle despre maáre Gad, una.

28. Şi de la hotarăle Gad, ⌊de la cêle de cătră răsărit⌋ pînă la Líva. Şi vor fi hotarăle lui de la Theman şi apa Marimoth Cadis moştenire pînă la maárea cea mare.

29. Acesta-i pămîntul carele îl veţi pune cu sorţu fêliurilor lui Israil şi acêstea-s împărţêlele lor", dzice Domnul Dumnedzău.

30. Şi acêstea-s trecătorile cetăţii, cêle de cătră miazănoapte, 4500 cu măsura.

31. Şi porţile cetăţii, pre numele fêliurilor lui Israil, porţi 3 cătră[375] crivăţ: poarta Ruvin una, poarta Iúda una, poarta Leví una.

32. Şi cêle de cătră răsărit, 4500 şi porţi 3: poarta Iosif una, poarta Veniamin una, poarta Dan una.

33. Şi cêle de cătră áustru, 4500 cu măsura, porţi 3: poarta Simeon una, poarta Issáhar una, poarta Zavulon una.

34. Şi cêle de cătră maáre, 4500 cu măsura, porţi 3: poarta Gad una, poarta Asir una, poarta Nefthalim una.

35. Împregiurare 18000 şi numele cetăţii, dentru care dzi să va face, «Domnul acoló» va fi numele ei."

Ms. 4389, p. 817-818

locul hotarălor lui Veniamin să fie a celui mai mare.

23. Iar rămăşiţa neamurilor de la partea despre răsărit pînă la mare, Veniamin sîngur.

24. Iar den hotarul lui Veniamin cel despre răsărit pînă în laturea cea de cătră mare, Simeon sîngur.[625]

25. Iar den hotarul lui Simeon despre partea cea de cătră răsărit pînă la cea despre mare, Isahar sîngur.

26. Iar den hotarul lui Isahar cel despre răsărit pînă la cel de la mare, Zavulon sîngur.

27. Iar den hotarul lui Zavulon de cătră răsăritul soarelui pînă la mare, Gad sîngur.

28. Iar den hotarul lui Gad cel de cătră răsărit pînă la livan[626] să fie hotarăle lui spre amiiazăzi şi apele Marimóthului Caddísului moştenirea pînă la Marea cea Mare.

29. Aceasta iaste ţara carea o veţi aşăza cu sorţi seminţiilor lui Israil şi acêstea sînt împărţêlele lor, zice Domnul Dumnezeu.

30. Iar ieşirile cetăţii sînt acêstea spre miiazănoapte, cu măsura 4000 şi 500. *[818/1]*

31. Şi porţile cetăţii pre numele neamurilor lui Israil, 3 porţi: spre miiazănoapte, una, poarta lui Ruvim, alta, poarta Iúdei, alta, poarta lui Lévi.

32. Şi spre laturea cea despre răsărit 4500 şi 3 porţi: una, poarta lui Iósif, alta, poarta lui Veniamin, alta, poarta lui Dan.

33. Iar spre partea cea despre amiiazăzi 4500 cu măsura *[818/2]* şi 3 porţi: una, poarta lui Simeon, alta, poarta lui Isahar, alta, poarta lui Zavulon.

34. Iară despre partea despre mare 4500 cu măsura şi 3 porţi: una, poarta lui Gad, alta, poarta lui Asir, alta, poarta lui Nefthalim.

35. Iar împrejur 18000; iar numele cetăţii să fie den zioa acêea «Acoló să fie Domnul», numele ei."

Versiunea modernă

hotarele lui Beniamin va fi [partea] căpeteniilor.

23. Şi restul seminţiilor: de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Beniamin, o [parte].

24. Şi de la hotarele lui Beniamin, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Simeon, o [parte].

25. Şi de la hotarele lui Simeaon, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Issachar, o [parte].

26. Şi de la hotarele lui Issachar, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Zabulon, o [parte].

27. Şi de la hotarele lui Zabulon, de la cele dinspre răsărit pînă la cele dinspre apus, lui Gad, o [parte].

28. Şi de la hotarele lui Gad [[de la hotarele din răsărit]] pînă la cele dinspre apus; şi vor fi hotarele lui de la Thaiman şi apa Marimoth Kades, în moştenire, pînă la marea cea mare.

29. Aceasta [este] ţara pe care o veţi trage la sorţi pentru seminţiile lui Israel şi acestea sînt măsurătorile, spune Domnul, Dumnezeu.

30. Şi acestea [sînt] ieşirile cetăţii cele dinspre miazăzi, patru mii şi cinci sute, pe măsurătoare.

31. Şi porţile cetăţii [sînt] după numele seminţiilor lui Israel; trei porţi înspre miazănoapte, poarta lui Ruben, una, şi poarta lui Iuda, una, şi poarta lui Levi, una.

32. Şi cele dinspre răsărit, patru mii şi cinci sute; şi trei porţi, poarta lui Iosif, una, şi poarta lui Beniamin, una, şi poarta lui Dan, una.

33. Şi cele dinspre miazăzi, patru mii şi cinci sute, pe măsurătoare; şi trei porţi, poarta lui Simeon, una, şi poarta lui Issachar, una, şi poarta lui Zabulon, una.

34. Şi cele dinspre apus, patru mii şi cinci sute, pe măsurătoare; şi trei porţi, poarta lui Gad, una, şi poarta lui Aser, una, şi poarta lui Nefthali, una.

35. Şi măsura de jur-împrejur [este] de optsprezece mii. Şi numele cetăţii, din ziua cînd va fi făcută, „Domnul [este] acolo" va fi numele ei.

NOTE FILOLOGICE ŞI TEXTUALE

Biblia 1688
Cartea Iezechíil

Cap 1

1 În text, scris greşit: ***ло́ль***.

Cap 4

2 În text, scris greşit: ***зробе́скꙋ***.

Cap 7

3 În text, scris greşit: ***прєтє***.
4 În text, scris greşit: ***прєтє***.
5 În text, scris greşit: ***тѝ***.
6 În text, scris greşit: ***к҃***.

Cap 9

7 În text, scris greşit: ***ѳ҆ѳ҆плꙋ̀***.

Cap 11

8 Paranteze rotunde în original.

Cap 12

9 În text, scris: ***І҆сре́илъ***.

Cap 18

10 În text, scris greşit: ***пъка́тлє***.
11 În text, scris greşit: ***во́атрє***.

Cap 22

12 În text, scris greşit: ***жєдєка́тъ***.

Cap 23

13 În text, prepoziţia este repetată.

Cap 25

14 În text, scris greşit: ***чтъ́цилє***.

Cap 28

15 În text, scris greşit: ***чолоръ́***.
16 În text, scris greşit: ***ѳ҆цєлпчю́нє***.
17 În text, scris greşit: ***кꙋ***.

Cap 31

18 În text, scris greşit: ***прѝ***.

Cap 32

19 În text, scris greşit: ***погро́аръ***.

Cap 33

20 În text, scris greşit: ***І҆ерꙋсли́мь***.
21 În text, scris greşit: *Domnul*.
22 În text, scris greşit: ***фі́юльюль***.

Cap 36

23 În text, scris greşit: ***нъмѧ́нꙋл***.

Cap 37

24 În text, scris greşit: ***про̑рꙋчі́ю***.
25 În text, scris greşit: ***дш҃ки́дє***.
26 În text scris doar: ***дмн҃ꙋль***

Cap 39

27 În text, scris greşit: ***пъмѫ́тꙋлъ***.

Cap 40

28 În text, scris greşit: ***дꙋпъ дꙋчє***.
29 În text, scris greşit: ***пъмѫтꙋлъ***.
30 Paranteze rotunde în original.
31 În text, scris greşit: ***до́соль***.

Cap 43

32 În text, scris greşit: ***нꙋ́мєлєлє***.

Cap 44

33 În text, scris greşit: ***шѐ***.

Cap 46

34 În text, scris: ***мїєїйлор***.
35 În text, scris: ***мїєїйлоръ***.
36 În text, scris: ***мїєїйлор***.

Cap 48

37 În text, scris greşit: ***ръсъръри́тꙋри***.
38 În text, scris greşit: ***да̀***.

Ms. 45
Iezechiíl

Cap 1

1 În text, cuvîntul *obraze* este scris deasupra unui cuvînt tăiat cu o linie roşie.
2 Marginal, marcată în text prin şapte vrahii scrise cu roşu, varianta de traducere: *fulgerăturile arămii*.

3 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos. 10*.
4 În text, urmează cuvîntul *mergea*, tăiat cu cerneală neagră.
5 În text, este marcat prin cinci vrahii scrise cu roşu, fără notă marginală.
6 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos. 10*.
7 Marginal, nemarcată în text, corectura: *iale*.
8 În text, iniţial a fost scris *mergea*, apoi slova finală ѣ a fost modificată în є şi înaintea cuvîntului a fost scris foarte înghesuit slova а, astfel încît traducerea a devenit *a merge*.
9 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, corectura: *cînd mergea*.
10 În text, scris: ***пі́єтры.***
11 În text, urmează două slove şterse cu negru.
12 În text, scris: ***вєдѐрѣ.***

Cap 2

13 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *carii au amărît pre mine*.
14 În text, cuvîntul *Domnul* este repetat, a doua oară fiind tăiat cu cerneală roşie.

Cap 3

15 În text, cuvîntul *Domnul* este repetat şi tăiat cu cerneală roşie.
16 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *oare*.
17 Marginal, marcată în text printr-o vrahie roşie, scrisă de altă mână, completarea care lipseşte în text: *întoarcă*.
18 Marginal, marcată în text printr-o vrahie roşie, scrisă de altă mână, adăugirea: *cu strîmbătatea lui*.
19 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *cătrắ*.
20 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *cătrắ*.
21 În text, cuvîntul *mărirea* este repetat, prima dată fiind tăiat cu cerneală roşie.
22 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus 1*.

Cap 4

23 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *cărămidă*.
24 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *mei*.
25 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *jos 5 şi 14*.

Cap 5

26 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, adăugirea: *de tot pre el*.
27 În text, cu cerneală roşie sînt scrise cifrele 1 deasupra secvenţei *pre ei* şi 2 deasupra secvenţei *împreună cu învălitura ta*, indicînd inversarea topicii lor.
28 În text, cu cerneală roşie sînt scrise cifrele 1 deasupra cuvîntului *Adonaí* şi 2 deasupra cuvîntului *Domnul*, indicînd inversarea topicii lor.
29 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *mîngîia*.
30 În text, urmează o ştersătură.
31 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *sus 4, jos 14*.

Cap 6

32 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos 36*.
33 Marginal, marcată în text printr-o vrahie roşie scrisă de altă mînă, completarea: *şi împregiurul...*

Cap 7

34 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *una*.
35 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *turna*.
36 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.
37 În text, scris: ***то́а***, greşeală de copist.
38 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaia, 15; Ierem. 48*.
39 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: ***Прит[чи]*** *[= Pild.] 11; Sofon. 1; Sirah, 5*.
40 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.
41 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *icoanele*.
42 Marginal, nemarcată în text, corectura: *va*.
43 Marginal, nemarcată în text, corectura: *de la*.
44 Marginal, marcată în text printr-o vrahie, scrisă de altă mînă, completarea: *şi întru giudêţele lor izbîndi-voi pre ei*.

Cap 8

45 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrie cu roşu, trimiterea biblică: *Daniil 5*.
46 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi căutai ochii mie spre crivăţ*.
47 În text, slova є din acest cuvînt a fost modificată din ѧ.
48 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu deasupra unui punct, completarea: *mai*.

Cap 9

49 În text, scris: ***и^{з}бь^{на}***.
50 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *cu haină pînă în pămînt*.
51 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Apoc. 7*.

Cap 10

52 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *au căutat*.
53 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu

roşu, trimiterea intratextuală: *sus 1*.

54 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *ei*.

55 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus 1*.

56 În text, apar scrise cifrele 1 deasupra secvenţei *dedesuptul mărirei Dumnedzăului Ierusalim*, 2 deasupra secvenţei *la rîul lui Hovar* şi 3 deasupra secvenţei *vedêrea lor*, indicînd inversarea topicii.

57 Marcat în text prin patru vrahii scrise cu roşu, fără notă marginală.

Cap 11

58 În text, secvenţa *fi în* este tăiată cu roşu şi marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *face întru*.

59 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Ierem. 32; jos. 36*.

Cap 12

60 Marcat în text prin două vrahii scrise cu roşu, fără notă marginală.

61 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

62 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *jos 17 şi 32*.

63 În text, este un cuvînt tăiat cu cerneală roşie şi marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, nota scrisă de altă mînă: *împăratul*.

64 În text, accentuat: ***къпръ́.***

65 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *ce*.

66 În text, urmează secvenţa *cêle pren dar*, tăiată cu cerneală neagră.

Cap 13

67 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos. 14*.

68 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, deasupra unui punct, completarea: *Adonaí*.

69 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *va*.

70 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *părêtele*.

71 În text, cuvîntul *şi* este scris deasupra rîndului, se pare, de altă mînă.

72 În text, urmează un cuvînt şters cu cerneală neagră, probabil *vedea*.

Cap 14

73 În text, urmează secvenţa *şi dentru*, tăiată cu cerneală roşie.

74 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus 13*.

75 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *sus 20 şi 5*.

76 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, corectura: *-toace*.

77 În text, scris: ***къ^ⷧⷭ҇ⷮ.***

78 În text, urmează secvenţa: *dzice Adonai Domnul*, tăiată cu cerneală roşie.

79 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *ei*.

80 Iniţial fusese notat greşit, cu cifra 18, numărul versetului.

81 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală neagră.

Cap 15

82 În text, urmează secvenţa *s-a*, tăiată cu cerneală roşie.

83 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, deasupra unui punct, completarea: *Adonaí*.

Cap 16

84 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *curvit*.

85 În text, cuvîntul este corectat; marcată prin două vrahii scrise cu roşu, este reluată marginal corectura: *făcut*.

86 În text, urmează cuvîntul *ţie*, tăiat cu o linie neagră.

87 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos 23*.

88 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *4* ***Цр^ст҇[твъ]*** *[= 4 Reg.] 25*.

89 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *1* ***Мѡ^и҃[си]*** *[= Fac.] 19*.

90 Secvenţa *tînere decît tine împreună cêle mai* este scrisă marginal, în continuarea rîndului, fără a fi marcată cu nici un semn.

91 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi să te ruşinezi*.

Cap 17

92 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *Adonaí*.

93 În text, cuvîntul *nu* este scris deasupra rîndului.

94 În text, cuvîntul este corectat.

95 În text, accentuat: ***къпръ́.***

96 În text, scris: ***дє^р та,*** greşeală de copist.

97 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *sus 12; jos 4*.

98 Marginal, de altă mînă, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *toată*.

99 În text apar scrise cifrele: 1 deasupra secvenţei *întru rînduiala lui*, 2 deasupra secvenţei *cu sabie vor cădea* şi 3 deasupra cuvîntului *şi*, indicînd inversarea topicii.

100 În text, cuvîntul este corectat; marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, este reluată corectura: *lemnul*.

101 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi înverzesc lemnul uscat*.

Cap 18

102 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Ierem. 31*.

[103] În text, apar scrise cifrele: 1 deasupra secvenţei: *dzicîndu-să*, 2 deasupra secvenţei *întru pilda aceasta* şi 3 deasupra sevenţei *întru Israil*, indicînd inversarea topicii.

[104] În text, deasupra cuvîntului, este notată o vrahie cu roşu, tăiată, nereluată marginal.

[105] În text, accentuat: ***къпръ́.***

[106] În text, accentuat: ***къпръ́.***

[107] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaia 58, Mth. 25.*

[108] În text apar scrise cifrele 1 deasupra secvenţei *şi la chipuri au pus ochii lui* şi 2 deasupra secvenţei *fărădălêge au făcut* şi 3 deasupra sevenţei *cu camătă au dat,* din următorul verset, indicînd inversarea topicii lor.

[109] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *5* ***Мш***^{ий}*[****си****] [= Dt.] 24; 4* ***Цр***$^{\widehat{ст}}$*[****въ****] [= 4 Reg.] 14; 2* ***Парали****[****помєнонъ****] [= Cr.] 25.*

[110] Marginal, nemarcată în text şi scrisă de altă mînă, notaţia: ***зри*** 'aici'.

[111] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *jos. 33; 2* ***Цр***$^{\widehat{ст}}$*[****въ****] [= 2 Reg.] 14; 2* ***Петр****[****ово****] [=2 Petr.]. 3.*

[112] În text, cuvîntul *voia* se repetă, a doua oară fiind tăiat cu cerneală roşie.

[113] Marginal, nemarcată în text şi scrisă de altă mînă, notaţia: ***зри*** 'aici'.

[114] Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *jos. 33.*

[115] Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Mth. 3.*

[116] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *jos 32; 2* ***Цр***$^{\widehat{ст}}$*[****въ****] [= 2 Reg.] 14;* ***Мѕ***^{ѧ}***ро***^{ст}*[****ь****] [= Sol.] 1.*

Cap 19

[117] Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, de altă mînă, completarea: *şi să învăţă.*

[118] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura slovei finale, **ъ**, urmată, printr-o liniuţă, de corectura de la următoarele două note.

[119] Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *lui.*

[120] Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *lui.*

[121] Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *în mijlocul rădăcinilor şi au văzut mărimea ei.*

[122] Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Iosia 13.*

[123] Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *s-au uscat.*

Cap 20

[124] În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

[125] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, explicaţia: *casei.*

[126] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *lor.*

[127] În text, urmează cîteva slove şterse cu cerneală roşie.

[128] Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Aggheu* 10.

[129] Marginal, marcată în text printr-o cruce roşie, explicaţia: *Şi am scos pre ei dentru pămîntul Eghiptului.*

[130] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *3* ***Мш***$^{\widetilde{ий}}$*[****си****] [= Lev.] 14; [****Къ****]* ***Ри***$^{\widehat{ий}}$*[****млѡном****] [= Rom.] 10; Galat. 3; ...9.*

[131] Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *2* ***Мш***$^{\widetilde{ий}}$*[****си****] [= Ieş.] 20 şi 45, 5* ***Мш***$^{\widetilde{ий}}$*[****си****] [= Dt.] 5.*

[132] În text, cuvîntul *lui* este adăugat deasupra rîndului şi este scris ***л***^{ѕ}.

[133] Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *om.*

[134] Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *2* ***Мш***$^{\widetilde{ий}}$*[****си****] [= Ieş.] 17.*

[135] În text, înaintea acestui cuvînt este scris cuvîntul *nu*, tăiat cu cerneală roşie şi marcat deasupra cu o vrahie roşie, care nu este reluată marginal.

[136] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura din text: *au.*

[137] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *Adonaí.*

[138] În text, apar scrise cifrele 1 deasupra cuvîntului *Adonaí* şi 2 asupra cuvîntului *Domnul*, marcînd inversarea topicii lor.

[139] Marcat în text prin patru vrahii scrise cu roşu, reluate marginal fără altă notaţie.

[140] Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *veţi.*

[141] Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *povăţuitoriul.*

[142] În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală neagră.

[143] În text, urmează un spaţiu de un rînd, în care copistul nu a avut loc să înceapă capitolul următor şi a marcat această situaţie trasînd o linie roşie de la un capăt la altul al coloanei.

Cap 21

[144] În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

[145] În text, secvenţa *întru toţi* se repetă.

[146] În text, deasupra cuvîntului *mîna* este o vrahie scrisă cu roşu, nereluată marginal.

[147] Marginal, marcată în text cu patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *chiot.*

[148] Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *săvîrşit.*

[149] În text, secvenţa *–şa-* este tăiată şi, marginal, marcată în text cu două vrahii scrise cu roşu, este corectura: *-cêstea.*

[150] În text, deasupra cuvîntului *junghêre*, scris ***жѕ***$^{\widehat{ий}}$***гıаре***, sînt notate două vrahii care marchează corectura din singular în plural astfel: ***а*** în ***е*** şi ***е*** în ***ы.***

Cap 22

[151] În text, cuvîntul *fărădălegile* a fost corectat din singularul *fărădălêgea*, scris ***ф***$\text{ъ}^{\text{р}}$***дълѧ́щѣ***, în plural, prin modificarea

lui ѧ în є şi a lui ѣ în и.

152 Marginal, marcată în text cu şase vrahii scrise cu roşu, corectura: *vărsîndu sîngiuri.*

153 Marginal, de altă mînă, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *sărăimanul şi văduva asupriia întru tine.*

154 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, corectura: *Ierem. 10*.

155 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *pre voi.*

156 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Mih. 5; Sofon. 3*.

157 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi.*

158 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *ea.*

Cap 23

159 Marginal, marcată în text cu două vrahii scrise cu roşu, corectura literei iniţiale ѳ în Оо-.

160 În text, scris: **кѣ̂рєцꙋ.**

161 În text scris: **прє̂**, greşeală a copistului.

162 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, cu un punct dedesupt, completarea începutului versetului: *Pentru acêea am dat pre ea.*

163 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus 17*.

164 Marginal, marcată în text cu două vrahii scrise cu roşu, corectura: *ei.*

165 În text, urmează o secvenţă tăiată cu cerneală roşie.

166 În text, scris: **кѣ̂рєцꙋ.**

167 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie. Marginal, marcată în text cu trei vrahii scrise cu roşu, completarea: *uitat.*

168 În text, accentuat: **кѣтрѣ́.**

169 În text, accentuat: **кѣтрѣ́.**

Cap 24

170 În text, scris: **да**, greşeală de copist.

171 În text, secvenţa *în doao* se repetă de două ori, prima dată fiind tăiată cu o linie roşie.

172 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Naum. 3; Avram 2.*

173 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *necurăţia ei.*

174 Marginal, marcată în text cu trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *veţi face.*

175 În text, accentuat: **кѣтрѣ́.**

Cap 25

176 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, cu un punct dedesupt, completarea: *şi prorocêşte prestă ei.*

177 Începutul versetului: *şi vei dzice fiilor Ammon* este sărit în text şi scris marginal, avînd notat înainte numărul versetului, *3*.

178 În text, cuvîntul *întru* este scris de două ori, prima dată fiind tăiat cu o linie roşie.

179 Marginal, marcată în text cu patru vrahii scrise cu roşu, corectura: *vîrfurilor.*

Cap 26

180 În text, scris: **кѣ̂рєцꙋ.**

181 În text, scris: **кѣ̂рєцꙋлшр.**

182 Marginal, marcată în text cu două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Ierem. 7.*

183 Marginal, de altă mînă, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *frica.*

Cap 27

184 În text, scris: **мшꙗрь᷉.**

185 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele 1 asupra secvenţei *şi hier* şi 2 asupra secvenţei şi cositor, indicînd inversarea topicii lor.

186 În text, urmează cîteva slove şterse cu cerneală neagră şi deasupra slova **р**.

187 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *aceştia.*

188 În text, scris: **кѣ̂рєцꙋ.**

189 În text, scris: **мшꙗрь᷉.**

190 În text, cuvîntul *putêrile* este modificat din singular în plural, prin corectarea slovelor **є** în **ѣ** şi **р** în **и**.

191 În text scris **ѧмє̂тє̂кѣтшрїꙋ** , greşeală de copist.

192 Marginal, de altă mînă, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *dentru cei amestecaţi ai tăi, vîslarii tăi.*

193 În text, accentuat: **кѣтрѣ́.**

194 În text, deasupra acestui cuvînt este o slovă, ştearsă cu cerneală neagră.

Cap 28

195 Marginal, marcat în text cu cinci vrahii de culoare roşie, corectura: *putêrea ta.*

196 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele 1 asupra secvenţei *înălţatu-s-au inima ta* şi 2 asupra cuvîntului *întru putêrea ta*, indicînd inversarea topicii lor.

197 Marginal, marcată în text cu trei vrahii de culoare roşie, explicaţia: *ghesmi.*

198 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală neagră, posibil *născut.*

199 Marginal, marcată în text cu o vrahie de culoare roşie, completarea: *împreună.*

200 În text, scris: **пѫмь᷉тѫ᷉тѫ᷉**, greşeală de copist.

Cap 29

201 În text, scris: **ꙗѣ́ꙗы᷉**, greşeală de copist.

202 Marginal, marcată în text cu patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *ethiópi.*

203 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele 1 asupra cuvîntului *Adonai* şi 2 asupra cuvîntului *Domnul*, indicînd inversarea topicii lor.

204 În text, deasupra acestui cuvînt se află o vrahie cu roşu, nereluată marginal.

205 În text, deasupra acestui cuvînt se află o vrahie cu roşu, nereluată marginal.

Cap 30

206 Marginal, marcată în text cu patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *Ethiopía*.

207 În text urmează un cuvînt tăiat cu o linie roşie.

208 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Zahar. 13*.

209 Marginal, marcată în text cu două vrahii scrise cu roşu, corectura: *va*.

210 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *zdrobit*.

Cap 31

211 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *raiului*.

212 În text, deasupra acestui cuvînt sînt marcate trei vrahii scrise cu roşu, fără a fi reluate marginal.

213 În text, urmează secvenţa *de la*, ştearsă cu cerneală roşie; marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *preste*.

Cap 32

214 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi călcai de tot rîurile tale*.

215 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile intratextuale: *sus 13 şi 17*.

216 Marginal, marcată în text cu trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *şedea*.

217 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *prestă măguri*.

218 Marginal, marcată în text cu două vrahii scrise cu roşu, corectura: *-iêlele*.

219 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaía 13; Ioil 2 şi 3; Mth. 13; Mth. 24*.

220 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *piêrde*.

221 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *linişti*.

222 În text, scris: ***пльⷩ҇цєⷬвѡⷬ***, greşeală de copist.

223 În text, scris greşit: ***а***ᵀ.

Cap 33

224 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *lui*.

225 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *2* ***Цр***$^{\widehat{ст}}$*[****твъ****] [= 2 Reg.] 14; sus 18; 2* ***Пєтр[ово]*** *[=2 Petr.] 3; Aggheu 1*.

226 Marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *iale*.

227 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus 18*.

228 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, cu un punct dedesupt, completarea: *lui*.

Cap 34

229 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Ierem. 23*.

230 În text, apar scrise cu roşu cifrele: 1 deasupra secvenţei *prestă păstorii lui Israil*, 2 deasupra secvenţei *şi dzi păstorilor* şi 3 deasupra cuvîntului *Acêstea*, marcînd inversarea topicii lor.

231 În dreptul acestui verset, de altă mînă, fără a fi marcată în text, este scrisă secvenţa: *o, păstori*.

232 Marginal, nemarcată în text şi scrisă de altă mînă, notaţia: ***зри*** 'aici'.

233 În text, cuvîntul *lor* este scris deasupra rîndului.

234 În text, semnul *i* suprascris este scris la mijlocul cuvîntului, nu la sfîrşit, cum ar trebui: ***нєⷩгꙋръ***.

235 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *Domnul*.

236 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaia 1; Ioan 1 şi 10; Ierem. 25; jos. 37*.

237 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *va da*.

Cap 35

238 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *vrăjmaşe*.

239 În text, secvenţa *dealurile tale* se repetă, din greşeala copistului.

Cap 36

240 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea intratextuală: *sus. 6*.

241 În text, scris ***фь***, greşeală de copist.

242 În text, cuvîntul este şters cu cerneală roşie.

243 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaía 52; [****Къ****]****Ри***$^{\widehat{м}}$*[****млѧном****] [= Rom.] 2*.

244 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Ierem. 1* şi trimiterea intratextuală: *sus 11*.

245 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *trup*.

246 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *pentru...*

Cap 37

247 În text, silaba *–ne-* a fost scrisă deasupra rîndului.

248 În text, urmează cuvîntul *uscate*, scris de două ori, prima dată fiind tăiat cu cerneală roşie.

249 În text, urmează un cuvînt şters cu cerneală neagră, probabil *mieu*.

250 În text, cuvîntul *ta* pare a fi şters.

251 Versetul a fost iniţial numerotat greşit şi apoi corectat.

252 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Ioan 10*.

253 Versetul a fost iniţial numerotat greşit şi apoi corectat.

254 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *Isaía 40; Ierem. 23; sus 34; Daniil 9; Ioan 1 şi 10*.

255 Marginal, în dreptul acestui verset este desenată cu roşu o mînă în poziţie indicială, semnificînd o trimitere la persoana lui Iisus Hristos.

Cap 38

256 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Apoc. 20*.

257 În text, scris: **кѣ^ρє́ı҃ı҃.**

258 În text, scris: **кѣ^ρє́ı҃ı҃.**

259 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, explicaţia: *să nu ...rat*.

260 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

261 În partea dreaptă a coloanei, cu acelaşi corp de literă din text şi cu cerneală neagră este anunţat capitolul următor: *cap. 39*.

Cap 39

262 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

263 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *Apoc. 20*.

264 Iniţial numerotarea acestui verset a fost greşită, fiind scrisă cifra *8* în loc de *7*.

265 În text, urmează un cuvînt tăiat cu cerneală roşie.

266 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, cu un punct dedesupt, completarea: *şi arce*.

267 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *îngropare, mormînt*.

268 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

269 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

270 În text, acest verset este numerotat *25*, ca şi anteriorul.

Cap 40

271 În text, urmează secvenţa *ca vedêrea aramei*, tăiată cu o linie neagră.

272 În text, cuvîntul este marcat cu o vrahie scrisă cu roşu şi tăiată, nereluată marginal.

273 În text, scris: **т^и҃̂тр҃а** greşeală de copist.

274 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

275 În text, urmează două cuvinte tăiate cu cerneală neagră.

276 În text, este posibil ca acest cuvînt să fi fost *elam* şi, din greşeală, copistul a sărit literele.

277 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *ogrăzii*.

278 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *curţii*.

279 În text, scris: **т^и҃̂прєжѕ̂**, greşeală de copist.

280 În text, scris iniţial: **кѧ^ѕ тр**, apoi slova finală a fost modificată în **ъ**.

281 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

282 În text, silaba *–tă* este scrisă deasupra rîndului, se pare, ulterior.

283 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

284 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele 1 asupra cuvîntului *ogrădzii*, 2 asupra secvenţei *acei mai den-lontru* şi 3 asupra secvenţei *către áustru*, indicînd inversarea topicii lor.

285 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

286 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *spre*.

287 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

288 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, completarea: *acoló*.

289 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

290 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

291 În text, accentuat: **кътрѣ́**; urmează cuvîntul *răsărit*, tăiat cu cerneală neagră.

292 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *şi lărgimea coţi 100*.

Cap 41

293 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

294 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

295 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

296 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

297 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *părête*.

298 În text, din greşeala copistului, secvenţa *a casei* este repetată, prima dată fiind tăiată cu o linie roşie.

299 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele chirilice: 1 deasupra cuvîntului *den-lontru*, 2 deasupra cuvîntului *denafară* şi 3 deasupra cuvîntului *măsura,* indicînd inversarea topicii lor.

300 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu deasupra silabei *ţi*, corectura: *-te*.

301 În text, cuvîntul este marcat cu trei vrahii scrise cu roşu, fără a fi reluate marginal.

302 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *-e*.

303 În text, pare să fie suprascrisă şi slova **и**, astfel că lecţiunea ar putea fi *pren*.

Cap 42

304 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *-rul stîlpului*.

305 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

306 În text, urmează cuvîntul *crivăţ*, tăiat cu o linie neagră.

307 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

308 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

309 În text, este posibilă şi lecţiunea *rînduiêle*.

310 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *crivăţ*.

311 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *miezănopţi*.

312 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

313 În text, accentuat: **кътрѣ́.**

Cap 43

314 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele chirilice 1 deasupra cuvîntului *Dumnedzău*, 2 deasupra cuvîntului *lui* şi 3 deasupra cuvîntului *Israil*, indicînd inversarea topicii.

315 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *sus 1*.

316 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii scrise cu roşu,

explicaţia: *fărădălegile*.

317 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

318 În text, cu cerneală roşie, sînt scrise cifrele 1 deasupra secvenţei *şi vei scrie înaintea lor*, 2 deasupra secvenţei *şi vor păzi toate dreptăţile mêle* şi 3 deasupra secvenţei *şi le vor face pre iale*, indicînd inversarea topicii lor.

319 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

320 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *lăţi-*.

Cap 44

321 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

322 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

323 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

324 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

325 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: ***Дѣлм[ик]*** *[= Fpt.] 7*.

326 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *neobrezuit la...*

327 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, corectura: *alte neamuri*.

328 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *fărădălêgea*.

329 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

330 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *lucrurile*.

331 Marginal, marcată în text prin şapte vrahii scrise cu roşu, completarea: *întîi vor întra*.

332 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

333 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

334 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *3* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Lev.] 21*.

335 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *3* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Lev.] 21*.

336 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea, de altă mînă: *făcut*.

337 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *5* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Dt.] 18; 4* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Nm.] 18; Evrei 7*.

338 În text, cuvîntul *aceştia* este scris de două ori, prima dată fiind tăiat cu o linie roşie.

339 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *2* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Ieş.] 13*.

340 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *3* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Lev.] 22; 2* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Ieş.] 22*.

Cap 45

341 În text, slova ***л*** este modificată, se pare, din ***д***; marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, este reluată corectura: *l*.

342 În text, deasupra slovelor ***и*** şi ***е*** sînt slove şterse cu cerneală neagră.

343 În text, silaba *–la-* a fost adăugată ulterior, între rînduri.

344 Marginal, marcate în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterile biblice: *2* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Ieş.] 1; 3* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Lev.] 20; 4* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Nm.] 5*.

345 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *oarzelor*.

346 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, cu un punct dedesupt, completarea: *cêle*.

347 În text, urmează un cuvînt şters cu cerneală neagră.

Cap 46

348 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *iarmarocuri, tîrguri slobode*.

349 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

Cap 47

350 În text, prefixul *des-* este tăiat cu o linie roşie; marginal, marcată în text cu o vrahie scrisă cu roşu, corectura: *a-*.

351 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

352 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

353 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

354 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *ca*.

355 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *mijloc*.

356 Marginal, marcată în text prin trei vrahii scrise cu roşu, corectura: *rîului*.

357 Marginal, marcată în text printr-o vrahie scrisă cu roşu, completarea: *va*.

358 Marginal, marcată în text prin două vrahii scrise cu roşu, corectura: *va*.

359 În text, urmează un cuvînt tăiat cu o linie roşie.

360 Marginal, marcată în text prin patru vrahii scrise cu roşu, explicaţia: *ţărmuri*.

361 Marginal, marcată în text prin două linii oblice scrise cu roşu, trimiterea biblică: *1* ***Мѡ҃и[си]*** *[= Fac.] 45*.

362 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

363 În text, secvenţa *despre crivăţ* este repetată.

364 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

Cap 48

365 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

366 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

367 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

368 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

369 În text, acest verset este, ca şi următorul, numerotat cu *12*, din greşeala copistului.

370 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

371 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

372 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

373 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

374 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

375 În text, accentuat: ***кътрѣ́.***

Ms. 4389
Proroc Iezechiil

Cap 1

1 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de

două puncte, trimiterile intertextuale: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 3: f: 23* ***и҃*** *[= 'şi'] 12: d: 20.*

2 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

3 Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

4 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *obraze.*

5 Marginal, marcat în text prin două vrahii, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ҃.*** *[= 'în izvodul latinesc'].*

6 Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 5.*

7 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

8 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

9 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ҃.*** *[= 'în izvodul latinesc'] fulgerului.*

10 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: ***оу҃ лаⷬ҃.*** *[= 'în izvodul latinesc'] mării.*

11 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

12 În text este marcat începutul unui verset, fără însă a fi numerotat.

13 Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 10: c: 12.*

14 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

15 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, corectura: *slobozîia.*

16 Marginal, între indicii 25 şi 26 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 2

17 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

18 Marginal, între indicii 3 şi 4 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

19 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

20 În text urmează o scurtă secvenţă ştearsă cu cerneală neagră.

Cap 3

21 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

22 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de 2 puncte, trimiterea biblică: *Apoc. 10: d: 9, 10.*

23 În text, este repetat cuvîntul *lui*, probabil greşeală de copist.

24 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

25 Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

26 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

27 Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 33.*

28 Marginal, în dreptul acestui verset, în acoladă, este inserat următorul comentariu: ***зрѝ*** *[= 'aici'] Să se grăiască celor ce fac rău să se părăsească, iar de nu, păstoriul va fi vinovat.*

29 Marginal, între indicii 18 şi 19 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

30 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

31 Marginal, marcată în text printr-o săgeată îndreptată în jos, trimiterea intertextuală: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 8: a: 4.*

32 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***вы҃и҃[є]*** *[= 'deasupra'] 1: a: 3.*

33 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 4

34 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

35 Marginal, în dreptul acestui verset, fără a fi marcată în text, explicaţia: ***сѝцє оу҃ лаⷬ҃. а҃ оу҃ слаⷡ҃. ѝначе*** *[= 'astfel în izvodul latinesc, iar în izvodul slavonesc altfel'].*

36 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

37 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterea biblică: ***Чи҃[лд]*** *[= Num.] 14: f: 34.*

38 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *mălaiu.*

39 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

40 În text urmează o linie orizontală, scrisă cu neagru.

41 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *de-n an pînă-n an.*

42 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterea biblică: *Osia 9: a: 3.*

43 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

44 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterile intertextuale: ***ни҃к҃[є]*** *[= 'mai jos'] 5: d: 16 &* *[= 'şi'] 14: d: 13.*

Cap 5

45 În text, cuvîntul *să* este scris deasupra rîndului.

46 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

47 Marginal, nemarcată în text, nota: ***оу҃ грⷱ҃. и҃ слаⷡ҃.*** *[= 'în izvodul grecesc şi în cel slavonesc'] a patra parte,* ***оу҃ лаⷬ҃.*** *[= 'în izvodul latinesc'] a treia.*

48 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

49 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia:

ciumă.

50 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

51 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile intertextuale: ***вы***^{ѿ}*[ꙗ] [= 'deasupra'] 4: d: 16;* ***ни***^{ѫ}*[ꙗ] [= 'mai jos'] 14: d: 13.*

Cap 6

52 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

53 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

54 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

55 În text, scris: ***стъжїй.***

Cap 7

56 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

57 Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

58 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

59 În text urmează un cuvînt indescifrabil, tăiat cu negru.

60 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

61 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *ciuma.*

62 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *ciuma.*

63 Marginal, în dreptul acestui verset, nemarcată în text, explicaţia: ***сицє оу҃ лаѓ҃. и̑ грє̑.*** *[= 'astfel în izvodul latinesc şi în cel grecesc'].*

64 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterile biblice: *Isai. 15: a: 2; Ierem. 48: f: 37.*

65 Marginal, marcate în text printr-o cruciuliţă, trimiterile biblice: ***При***^{ѓ}*[чи] [= Parim.] 11: a: 4; Sofon. 1: d: 18; Sirah 5: c: 10, 13.*

66 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *podoaba.*

67 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *făpturii.*

68 Greu lizibil în manuscris.

69 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

70 Fragmentul este greu lizibil în manuscris.

71 Manuscris deteriorat.

72 Manuscris deteriorat.

73 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *dărătecarea.*

Cap 8

74 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

75 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimitea biblică: *Danil. 14: f: 35.*

76 Marginal, între indicii 3 şi 4 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

77 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***вы***^{ѿ}*[ꙗ] [= 'deasupra'] 3: f: 23.*

78 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

79 Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

80 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

81 Marginal, marcat în text prin trei vrahii, este scris echivalentul latinesc: *vestibulum.*

82 În text, scris: ***а҆чєцıє.***

Cap 9

83 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

84 Marginal, între indicii 3 şi 4 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

85 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterile biblice: ***Исх****[о]*^{ѵ}*[ъ] [= Ieş.] 12: c: 7; Apoc. 7: a: 3.*

86 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

Cap 10

87 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

88 În text, scris: ***чєлє.***

89 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *cortul.*

90 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

91 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

92 Marginal, între indicii 18 şi 19 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

93 În text, scris iniţial: ***стъ***^{тѳ}.

94 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***вы***^{ѿ}*[ꙗ] [= 'deasupra'] 1: a: 1, 3.*

Cap 11

95 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, corectura: *Ezéc.*

96 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

97 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

98 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

99 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile biblice: *Ierem. 31: f: 33;* ***ни***^{ѫ}*[ꙗ] [= 'mai jos'] 36: f: 26.*

[100] Marginal, între indicii 19 şi 20 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

Cap 12

[101] Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

[102] Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

[103] Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

[104] Marginal, marcate în text prin două vrahii, explicaţia: *părête*.

[105] Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

[106] Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile intertextuale: ***нн***^{ѫ}*[ѥ] [= 'mai jos'] 17: f: 20 şi 32.*

[107] Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

[108] Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

[109] În text, scris: ***дълдѫкате***.

[110] Marginal, marcată în text prin patru vrahii, nota: ***оу҃ грѣ***^{к}***. и лаⷮ***. *[= 'în izvodul grecesc şi în cel latinesc'] întoarce-voiu.*

Cap 13

[111] Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

[112] Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile biblice: *Ierem. 31: a: 1;* ***нн***^{ѫ}*[ѥ] [= 'mai jos'] 14: c: 9 şi 34: a: 2.*

[113] În text, este repetat cuvîntul *de*, probabil greşeală de copist.

[114] În text, este repetat cuvîntul *prorocesc*, tăiat cu cerneală neagră.

[115] Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

[116] În text, silaba *-pe-* este scrisă deasupra rîndului.

[117] Marginal, marcată în text prin patru săgeţi orientate în jos, nota: *povîrni*.

[118] Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

[119] În text, este repetat cuvîntul *de*, probabil greşeală de copist.

Cap 14

[120] Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

[121] Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

[122] Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

[123] Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: ***вы***^{ѩ}*[ѥ] [= 'deasupra'] 13: a: 3.*

[124] Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile intratextuale: ***вы***^{ѩ}*[ѥ] [= 'deasupra'] 4: d: 16 şi 5: d: 16.*

[125] Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *în ţară*.

[126] Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

[127] Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *ciumă*.

[128] Marginal, între indicii 19 şi 20 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

[129] Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 15

[130] Marginal, între indicii 2 şi 3 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

[131] Marginal, marcată în text prin două vrahii, nota: *face.*

[132] Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

[133] Marginal, marcată în text printr-o cruce roşie, completarea: *carea o am dat.*

Cap 16

[134] Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

[135] Marginal, marcată în text prin cinci vrahii, explicaţia: *pămîntului.*

[136] În text, silaba *-vă* este scrisă deasupra rîndului.

[137] În text, scris: ***гѡ***^{ѧѣ}.

[138] Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

[139] Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *ghizdavă.*

[140] În text, cuvîntul *foarte* este repetat, probabil greşeală de copist.

[141] În text urmează o secvenţă tăiată cu mai multe linii negre, probabil: *zi ceastă.*

[142] Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

[143] Marginal, în dreptul acestui verset, în acoladă, este inserat următorul comentariu: ***зрѝ*** *[= 'aici'] Că iaste păcat a face case de curvii.*

[144] Marginal, între indicii 31 şi 32 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

[145] Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***нн***^{ѫ}*[ѥ] [= 'mai jos'] 23: b: 10.*

[146] Marginal, între indicii 38 şi 39 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

[147] Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *4* ***Цр***^{ст}*[въ] [= 4Reg.] 25: a: 9.*

[148] Marginal, între indicii 46 şi 47 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

[149] Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: ***Бы***^{т}*[ик] [= Fac.] 19: c:*

24.

150 Marginal, în text, este marcat în dreptul acestui verset indicele versetului 53, şters ulterior.

151 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: ***оу҃ слв҃***. *[= 'în izvodul slavonesc'] tău*.

152 Marginal, între indicii 55 şi 56 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

153 Marginal, marcată în text prin şapte vrahii, explicaţia: *celor de alt neam*.

154 În text urmează un cuvînt tăiat cu cerneală neagră, probabil: *şi*.

155 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii, nota: ***оу҃ грє҃***. *[= 'în izvodul grecesc'] ispită*, ***оу҃ лв҃***. *[= 'în izvodul latinesc'] fête*.

Cap 17

156 În text, după acest cuvânt, copistul a lăsat un spaţiu gol.

157 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

158 În text, scris: ***съръдиꙋрє͡***.

159 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

160 În text, cuvîntul *se* este scris deasupra rîndului.

161 În text, silaba *-tul* este repetată.

162 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

163 Secvenţa *-tesc* este greu lizibilă.

164 În text urmează o secvenţă indescifrabilă, ştearsă cu cerneală neagră.

165 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

166 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: ***сиꙋце оу҃ лв҃***. *[= 'astfel în izvodul latinesc']*.

167 Marginal, marcate în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile intertextuale: ***вы҆ѡ҃***[*є*] *[= 'deasupra'] 12: d: 13;* ***ни҃***[*є*] *[= 'mai jos'] 32: a: 3*.

168 În text, scris: ***а҆ко҃***.

169 În text, scris: ***чє***.

170 Marginal, marcată în text prin două vrahii, nota: *fugiţi*.

171 În text, scris: ***лѕ***.

Cap 18

172 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

173 Marginal, marcată în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Ierem. 31: c: 19*.

174 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *face jărtve*.

175 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

176 Marginal, marcate în text cu o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Isai. 58: b: 7; Mth. 25: c: 35*.

177 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *mînca*.

178 Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

179 În text, scris: ***лѕ***.

180 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *face jărtve*.

181 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

182 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *2* ***За҃***[***онъ***] *[= Deut.] 24: c: 16; 4* ***Цр҃с҃т҃***[***въ***] *[= 4Reg.] 14: b: 6; 2* ***Па҃***[***алипоменонъ***] *[= 2Paral.] 25: b: 4*.

183 În text, scris: ***фъръделєщютѕ҃***.

184 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

185 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: ***ни҃***[*є*] *[= 'mai jos'] 33: c: 11; 2* ***Цр҃с҃т҃***[***въ***] *[= 2Reg.] 14; Pslm. 29: a: 4; 2* ***Петрѕ҃***[*ѕ*] *[= 2Petr.] 3*.

186 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

187 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***ни҃***[*є*] *[= 'mai jos'] 33*.

188 Marginal, marcată în text prin două vrahii, completarea: *cel ce au cunoscut şi*.

189 Marginal, între indicii 29 şi 30 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

190 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Mth. 3: a: 2*.

191 În text, această secvenţă este indescifrabilă.

192 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***ни҃***[*є*] *[= 'mai jos'] 33: c: 11*.

Cap 19

193 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

194 În text, scris: ***къпътрѕ҃***.

195 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

196 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C,* cu caracter latin.

197 Marginal, între indicii 1 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

198 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *lepădat*.

199 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Osiia 13: d: 15*.

Cap 20

200 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

201 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Agghei 1*.

202 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

203 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de

două puncte, trimiterile biblice: *Levit. 18: a: 5; [Къ] рыи[млѧном] [= Rom.] 10: a: 5; Neem. 9.*

204 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Йсх[о]ѧ[ъ] [= Ieş.] 20: b: 8 şi 31: c: 13; 2 Зак[онъ] [= Deut.] 5: b: 12.*

205 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

206 În text, cuvîntul *feciorii* este repetat, probabil greşeală de copist.

207 Marginal, încadrată într-o paranteză, nota: *(Acêstea la слов. nu sînt, iar la грѣ. şi la лат. sînt).*

208 În text, secvenţa *în pustie* este adăugată ulterior deasupra rîndului.

209 Marginal, încadrată într-o paranteză, nota: *(Acêstea iar nu sînt la слов.).*

210 Marginal, între indicii 28 şi 29 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

211 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *Avama.*

212 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *Avâma.*

213 Marginal, între indicii 36 şi 37 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

214 Marginal, între indicii 42 şi 43 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

215 În text urmează o secvenţă indescifrabilă, tăiată cu cerneală neagră.

216 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *Africa.*

217 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *despre miiazăzi.*

218 Marginal, marcată în text prin cinci săgeţi orientate în jos, explicaţia: *Aghévei.*

Cap 21

219 Marginal, între indicii 2 şi 3 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

220 În text, scris: *вѣ.*

221 În text urmează o secvenţă indescifrabilă, tăiată cu cerneală neagră.

222 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

223 În text urmează secvenţa *către mine*, scrisă între paranteze şi tăiată cu o linie.

224 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *fugit.*

225 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

226 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

227 În text, scris *равоѫ́ѧ*, cf. *равѣва́ѫъ* (OSTROG).

228 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

229 În text, scris: *ѧдонѧ.*

230 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

231 În text, scris: *лѣпъръж.*

232 Marginal, între indicii 28 şi 29 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 22

233 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

234 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, nota: *оу слаѣ. [= 'în izvodul slavonesc] ei.*

235 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

236 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterea biblică: *Ierem. 5: c: 8.*

237 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

238 Marginal, marcată în text prin vrahii deasupra întregului verset, explicaţia: *сиѭе оу лат. [= 'astfel în izvodul latinesc'].*

239 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *răbda.*

240 Manuscris deteriorat.

241 Marginal, între indicii 18 şi 19 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

242 În text, scris: *ѧдонѧ.*

243 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

244 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *răcnesc.*

245 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *jăfuind juhuri.*

246 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Mih. 5: d: 11; Sofon. 3: a: 3.*

247 Marginal, între indicii 28 şi 29 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 23

248 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

249 Marginal, marcată în text prin zece vrahii deasupra secvenţei *şi au pus întru ibomnicii ei cătră*, explicaţia: *şi au îndrăgit pre.*

250 Marginal, între paranteze, este inserată explicaţia: (*оу лат. [= 'în izvodul latinesc']*).

251 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

252 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *вы[є] [= 'deasupra'] 16: d: 38.*

253 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *întins.*

254 În text, scris: *пѕслѧѣѕ.*

255 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

256 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

257 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: *boiêri.*

258 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în

jos, nota: *căpetenii.*

259 În text urmează o scurtă secvenţă, tăiată cu cerneală neagră.

260 În text urmează o scurtă secvenţă, tăiată cu cerneală neagră.

261 Marginal, între indicii 27 şi 28 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

262 În text, scris: ***ѧдонѧ***.

263 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc'] înghiţí.*

264 Marginal, între indicii 36 şi 37 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

265 În text, scris: ***чє***.

266 În text, cuvîntul *le* este scris deasupra rîndului.

267 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *coronă.*

268 Marginal, între indicii 42 şi 43 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

269 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii, explicaţia: *păgînătatea.*

Cap 24

270 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

271 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: ***оу҃ грєⷦ***. *[= 'în izvodul grecesc'] vîna.*

272 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin

273 În text, silaba *-re* este scrisă deasupra rîndului.

274 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

275 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Naum 3: a: 1; Avvac. 2: c: 12.*

276 Marginal, încadrată într-o paranteză, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc].*

277 În text, scris: ***пы́ чє***.

278 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

279 Marginal, marcată în text printr-o paranteză, nota: ***(оу҃ лаⷬ. лиⷭ҃***. *[= 'în izvodul latinesc lipseşte']).*

280 În text urmează un spaţiu nescris.

281 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

282 În text, scris: ***мїѡⷭ҃***.

Cap 25

283 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

284 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *celor despre răsărit.*

285 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

286 În text, silaba *su-* este scrisă deasupra rîndului.

287 Marginal, marcată în text prin opt vrahii deasupra secvenţei *eu voiu dăznoda umărul lui Moav de la cetăţi*, nota: ***оу҃ грєⷦ. и҃ лаⷬ. а҃ оу҃ слаⷠ. и҃наⷩ***[ϵ] *[= 'în izvodul grecesc şi în cel latinesc, iar în cel slavonesc altfel'].*

288 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *celor de la răsărit.*

289 În text, silaba *-ra* este scrisă ulterior deasupra rîndului.

290 În text, silaba *-lor* este scrisă ulterior deasupra rîndului.

291 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc'] Áustru.*

292 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc'] palestinênii.*

293 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii, explicaţia: *palistênilor.*

294 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc'] pre pierzători.*

Cap 26

295 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

296 Marginal, marcată în text printr-o linie orizontală scrisă deasupra secvenţei *-tăţii*, corectura: *-tatea.*

297 Marginal, marcată în text printr-o cruce, corectura: *ta.*

298 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, nota: ***оу҃ грєⷦ***. *[= 'în izvodul grecesc'] turnurile tale.*

299 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *face.*

300 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

301 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Ierem. 7: g: 34.*

302 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii, nota: *cenghiêrilor.*

303 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

304 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *face.*

305 În text, cuvîntul *cutremurat* este scris neclar şi reluat marginal, fiind marcat prin patru vrahii.

306 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *mira.*

307 În text, scris: ***ѧдонѧ***.

308 Marginal, între indicii 19 şi 20 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

309 Silaba *-ro-* este scrisă deasupra rîndului.

Cap 27

310 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *scala.*

311 Marginal, între indicii 3 şi 4 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

312 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: ***оу҃ лаⷬ***. *[= 'în izvodul latinesc'].*

313 Marginal,marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *bisêricile.*

314 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *sucmaví*, scris ***кѣⷬмавѝ***.

315 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *opăcinaşii.*

316 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
317 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *Grecímea.*
318 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *visteriei.*
319 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *cassíe.*
320 În text urmează un cuvînt şters cu cerneală neagră, probabil: *de.*
321 Marginal, marcată în text prin mai multe vrahii deasupra secveţei *cel amestecat al tău*, nota: *visteriia ta.*
322 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin
323 Marginal sunt reluate patru vrahii fără nici o explicaţie.
324 În text, scris: ***âчѣ***.
325 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
326 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *scule.*
327 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *visteriilor.*
328 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *visteriile.*
329 Marginal, între indicii 27 şi 28 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
330 Marginal, între indicii 32 şi 33 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 28

331 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
332 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
333 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
334 În text, fragmentul ***шй кѳ âметисѳ*** este repetat, cf. OSTROG.
335 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *onihion.*
336 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
337 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
338 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *praf.*
339 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
340 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *uliţele.*

Cap 29

341 Marginal, marcată în text prin mai multe vrahii, nota: ***â оу҃ слâ***. *[= 'dar în izvodul slavonesc'] în anul 12, în luna 12.*
342 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
343 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
344 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Isai. 36: a: 6.*
345 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
346 Marginal, marcată în text prin două vrahii, nota: ***оу҃ грⷣ***. *[= 'în izvodul grecesc'] dăznodat.*

Cap 30

347 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
348 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *Aráviia.*
349 În text, scris: ***кѳдѣ***.
350 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
351 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, explicaţia: *îngeri.*
352 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
353 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *dăşarte.*
354 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Zahar. 13: a: 1.*
355 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
356 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: *Alexandriei.*
357 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: *Alexandriei.*
358 Marginal, marcată în text prin şase vrahii, nota: *Iliopolii.*
359 În text, cuvîntul *se* este scris deasupra rîndului.
360 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
361 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, nota: *buzduganele.*
362 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
363 În text, silaba *-le* este scrisă ulterior deasupra rîndului.
364 În text, silaba *-le* este scrisă deasupra rîndului.
365 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 31

366 În text, scris: ***иѳна***.
367 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
368 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
369 În text, cuvîntul *se* este scris deasupra rîndului.
370 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
371 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
372 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
373 În text, scris: ***сѣѳ погорьı***.

374 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
375 În text, cuvîntul *cel* este repetat.
376 În text, scris: ***чѣ***.
377 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *neamului*.
378 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 32

379 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
380 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile intratextuale: ***вы***^{ıи}*[ѥ] [= 'deasupra'] 12: d: 13* ***и*** *[= 'şi'] 17: f: 20*.
381 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *scîrna*.
382 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
383 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Isai. 13: b: 10; Ioil 2: b: 10* ***и*** *[= 'şi'] 3: c: 15; Mth. 24: c: 29; Mr. 13*.
384 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
385 Marginal, marcată în text printr-o paranteză, adăugirea: ***оу҃ грѣ***^{ѣ}***.и лаг***^{ъ}*. [= 'în izvodul grecesc şi în cel latinesc'] (pentru Eghípet)*.
386 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
387 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *bun*.
388 În text, scris: ***и҃сѣ***^{ѣ}.
389 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
390 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
391 Marginal, marcată în text printr-o paranteză, adăugirea: *(****оу҃ слѣ***^{ѣ}*. ли*^{ıи}*.) [= 'în izvodul slavonesc lipseşte']*.
392 Marginal, între indicii 29 şi 30 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.
393 În text, silaba *toa-* este repetată, probabil greşeală de copist.

Cap 33

394 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
395 Marginal, în dreptul acestui verset, în acoladă, este inserată următoarea explicaţie: *Aici grăiêşte pentru domni şi pentru arhierei*.
396 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
397 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: ***вы***^{ıи}*[ѥ] [= 'deasupra'] 3: d: 17*.
398 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
399 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: ***вы***^{ıи}*[ѥ] [= 'deasupra'] 18: g: 24; 2* ***Цр***$^{\text{ср҃}}$*[во] [= 2Reg.] 14; 2* ***Петро***^{в}*[о] [= 2Petr.] 3; Agghei 1*.
400 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
401 În text, cuvîntul *se* este scris deasupra rîndului.
402 În text, silaba *-le* este scrisă deasupra rîndului.
403 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: ***вы***^{ıи}*[ѥ] [= 'deasupra'] 18: g: 25*.
404 În text urmează cuvîntul *vă*, tăiat cu negru.
405 Marginal, marcată în text printr-o săgeată orientată în jos, nota: ***оу҃ слѣ***^{ѣ}*. [= 'în izvodul slavonesc'] 12*.
406 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
407 Marginal, între indicii 25 şi 26 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
408 Marginal, între indicii 30 şi 31 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 34

409 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
410 Marginal, nemarcat în text, este inserat următorul comentariu: *Vezi, domnule, vezi, arhiereule, şi te învaţă*.
411 Marginal, marcate în text printr-o steluţă neagră, trimiterile biblice: *Ierem. 23: a: 1;* ***вы***^{ıи}*[ѥ] [= 'deasupra'] 13: a: 3*.
412 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
413 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
414 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
415 Marginal, încadrat într-o acoladă, comentariul: *Vedeţi, putêrnicilor*.
416 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Ioan 1: g: 45* ***и*** *[= 'şi'] 10: b: 11; Isai. 40: c: 18; Ioan 9: g: 24; Ósie 3: b: 5*.
417 În text, secvenţa *Şi voiu rădica preste dînsele un păstoriu* este scrisă cu caractere majuscule.
418 Marginal, între indicii 23 şi 24 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
419 Marginal, încadrată într-o paranteză, este inserată nota: *(****оу҃ грѣ***^{ѣ}*. и лаг*^{ъ}*. ли*^{ıи}*. [= 'în izvodul grecesc şi în cel latinesc lipseşte'])*.
420 Marginal, între indicii 27 şi 28 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 35

421 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
422 În OSTROG, scris: ***ѝхъ***.
423 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
424 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă

litera *C*, cu caracter latin.

425 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

Cap 36

426 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: ***вы҃і҃*** *[є] [= 'deasupra'] 6: a: 3.*

427 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

428 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

429 În text, scris: ***кáка.***

430 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

431 În text scris ***чє***, probabil greşeală a copistului.

432 Marginal, în dreptul acestui verset, încadrată într-o paranteză, nota: *(****оу҃ слáв҃.*** *****лиі҃.*** *[= 'în izvodul slavonesc lipseşte']).*

433 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

434 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Isai. 52: b: 5; [****Къ*** *]* ***рыі҃*** *[****лѧномъ****] [= Rom.] 2: d: 24.*

435 În text scris doar ***цá***, probabil omisiune a copistului.

436 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

437 Marginal, în dreptul acestui verset, nemarcat în text, este inserat următorul comentariu: ***зрѝ*** *[= 'aici'] Pentru botez.*

438 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: ***вы҃і҃*** *[є] [= 'deasupra'] 11: d: 19; Ierem. 32.*

439 Marginal, între indicii 27 şi 28 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

440 Marginal, între indicii 33 şi 34 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

441 În text urmează un cuvînt tăiat cu negru.

442 În text, secvenţa *-tă* este repetată.

Cap 37

443 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

444 Marginal, marcat în text prin două vrahii, este scris echivalentul slavonesc ***жи́лы*** *[= 'vine, nervi']*, iar dedesubt, cu caractere latine, echivalentul latinesc *nervos.*

445 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

446 În text, scris: ***плє.***

447 În text, scris: ***ѳ҆кїєєтѳ҃ра.***

448 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

449 În text, scris: ***ѡ҆асєтє.***

450 În text, scris: ***кáка.***

451 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

452 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

453 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

454 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterea intertextuală: *Ion. 10: b: 16.*

455 În text, auxiliarul lipseşte; cf. ***бѣдѣтъ*** (OSTROG).

456 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile intertextuale: ***вы҃і҃*** *[є] [= 'deasupra'] 34: f: 23; Ioan 1: g: 45; Isai. 40: c: 11; Ierem. 23: a: 5; Danil. 9: g: 24.*

457 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

458 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică între două puncte negre, trimiterile intertextuale: *Ion. 12: e: 34; Pslm. 109: b: 4* ***и҃*** *[= 'şi'] 106: a: 2.*

Cap 38

459 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

460 Marginal, nemarcate în text, trimiterile biblice: ***ни҃і҃*** *[є] [= 'mai jos'] 39: a: 1; Apoc. 20: c: 8.*

461 Marginal, în acoladă, marcată în text prin mai multe vrahii, este inserată următoarea explicaţie: ***оу҃ лаѓ҃.*** *[= 'în izvodul latinesc'] Gogului, ţara Magógului, domnul capului Mosóhului şi Thuvalului.*

462 Marginal, marcată în text prin două paranteze, explicaţia: ***оу҃ слáв҃.*** ***и҃ грє҃.*** *[= 'în izvodul slavonesc şi în cel grecesc'] Rossului.*

463 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *cazîlbaşii.*

464 Marginal, între indicii 5 şi 6 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

465 În text, scris: ***шъ.***

466 În text, secvenţa *vei cădea* este scrisă deasupra rîndului.

467 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

468 În text urmează o secvenţă tăiată cu negru, probabil *cetă-*.

469 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

470 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

471 În text, cuvîntul este greu lizibil.

472 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

473 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte negre, trimiterile intertextuale: *Mth. 24: c: 29; Luc. 21: c: 26.*

474 Marginal, marcată în text printr-o paranteză, completarea: *(****оу҃ слáв҃.*** *[= 'în izvodul slavonesc'] Gog şi).*

475 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

Cap 39

476 Marginal, nemarcat în text, apare numărul 11.

477 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
478 Marginal, marcată în text prin opt vrahii, nota: ***а҃ ѡ҆ꙑ҆ ла҃т҃***. *[= 'dar în izvodul latinesc'] şi în ceia ce lăcuiesc în ostrove nădăjduindu-se*.
479 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
480 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
481 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
482 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
483 În text, secvenţa *de oameni* este adăugată ulterior, deasupra rîndului.
484 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
485 Marginal, între indicii 26 şi 27 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.
486 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intertextuală: ***вы҆҈[є]*** *[= 'deasupra'] 26: e: 33*.

Cap 40

487 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *robit*.
488 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
489 În text, cuvîntul *care* este scris ulterior deasupra rîndului.
490 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *zid*.
491 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *zidul*.
492 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
493 În text, cuvîntul *şi* este scris deasupra rîndului.
494 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *săpăturile*.
495 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
496 Începutul versetului nu este marcat.
497 În text, cuvîntul *poarta* este scris deasupra rîndului.
498 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *finicii cei săpaţi pre păreţi*.
499 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *săpăturile*.
500 Marginal, între indicii 22 şi 23 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.
501 În text, cuvîntul *cea* este scris deasupra rîndului.
502 În text, secvenţa *cea de* este scrisă deasupra rîndului.
503 Marginal, între indicii 29 şi 31 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.
504 În text, versetul 30 lipseşte, fiind notat, între paranteze pătrate, numai indicele acestuia. Marginal, marcată în text prin două paranteze pătrate, este adăugată nota: *[Aici, la* ***ла҃т҃****. [= 'izvodul latinesc'] mai iaste un stih: [30]]*.
505 În text, indicele acestui verset este 24.
506 În text, scris ***лѳ҆мі́ла***, probabil greşeală de copist.
507 În text, scris ***ка҆ѕ҆стѫ***, probabil greşeală de copist.
508 În text, indicele acestui verset este 23.
509 Marginal, între indicii 38 şi 39 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.
510 Marginal, între indicii 44 şi 45 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.
511 Marginal, marcată în text prin două vrahii, nota: ***ѡ҆ꙑ҆ грє҃***. *[= 'în izvodul grecesc'] 10* ***а҃*** *[= 'dar']* ***ѡ҆ꙑ҆ слв҃***. *[= 'în izvodul slavonesc'] 8*.

Cap 41

512 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
513 În text, scris: ***дѣ***.
514 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: *foişor*.
515 În text, cuvîntul *de* este scris deasupra rîndului.
516 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, nota: *mai de sus de al treilea rînd*.
517 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
518 Marginal, marcată în text prin patru săgeţi orientate în jos, scrisă cu caractere latine, nota: ***ѡ҆ꙑ҆ ла҃т҃***. *[= 'în izvodul latinesc'] vidi*.
519 În text, cuvîntul *casei* este adăugat deasupra rîndului.
520 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, nota: ***а҃ ѡ҆ꙑ҆ грє҃. и҆ ла҃т҃***. *[= 'dar în izvodul grecesc şi în cel latinesc'] 20*.
521 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
522 În text urmează secvenţa *şi sfinţire*, tăiată cu negru.
523 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

Cap 42

524 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
525 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *loc slobod de umblare*.
526 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.
527 În text, scris ***кѣ҆ѕ҆стѧ***, probabil greşeală de copist.
528 În text, scris ***чєлшлалѧ҆тє***, probabil greşeală de copist.
529 În text, scris: ***ш***.
530 Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.
531 Marginal, încadrată într-o paranteză, nota: ***(ѡ҆ꙑ҆ ла҃т҃***. *[= 'în izvodul latinesc']).*
532 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

Cap 43

533 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.
534 Marginal, marcată în text prin mai multe vrahii scrise deasupra secvenţei *gloatei ca glasul a multe îndoite*, nota: ***(ѡ҆ꙑ҆***

лА҃. [= 'în izvodul latinesc']) lui ca glasul de ape multe.

535 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: *вы҆и҃[є] [= 'mai sus'] 9: a: 1.*

536 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea intratextuală: *вы҆и҃[є] [= 'mai sus'] 1: a: 3.*

537 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, nota: *bisêrică.*

538 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, nota: *casa.*

539 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

540 Marginal, între indicii 9 şi 10 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

541 Pe marginea textului este inserată explicaţia *зрн҃* *[= 'aici']* în interiorul unei mîini în poziţie indicială, semnificînd o trimitere la persoana lui Iisus Hristos.

542 Marginal, în dreptul acestui verset, se află o notă indescifrabilă, tăiată cu negru.

543 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

544 În text, scris *лє*, greşeală de copist.

545 Marginal, între indicii 16 şi 17 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

546 Marginal, între indicii 19 şi 20 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

547 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *curaţi.*

548 Marginal, între indicii 23 şi 24 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

549 În text, probabil din greşeala copistului, acest verset este numerotat cu 27 în loc de 26.

550 În text, probabil din greşeala copistului, acest verset este numerotat cu 28 în loc de 27.

Cap 44

551 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

552 Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

553 Marginal, nemarcată în text, notaţia: *зрн҃* *[= 'aici']*.

554 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, nota: *rînduiêlele.*

555 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

556 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin

557 Marginal, între indicii 15 şi 16 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

558 Marginal, între indicii 19 şi 20 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

559 Marginal, marcată în text prin cinci vrahii scrise deasupra secvenţei *şi părul lor să nu crească*, nota: *(оу҆ лА҃. [= 'în izvodul latinesc']) ce să se tunză.*

560 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Levit. 21: c: 24.*

561 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *aleagă.*

562 Marginal, între indicii 25 şi 26 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin

563 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *2 Зд҃[онъ] [= Deut.] 18: a: 1; Чи҃[лА] [= Num.] 18: c: 20.*

564 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Ис҃о҃[ъ] [= Ieş.] 32: d: 29.*

565 În text, cuvîntul *şi* este scris ulterior deasupra rîndului.

566 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Levit. 22: b: 8.*

Cap 45

567 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

568 Marginal, între indicii 3 şi 4 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

569 În text, silaba *-le* este scrisă deasupra rîndului.

570 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, nota: *ispravnicului.*

571 În text, secvenţa *-ni-* este adăugată ulterior, deasupra rîndului.

572 În text, scris: *иА҃.*

573 În text, la finalul acestui cuvînt este repetată secvenţa *-tră*, tăiată cu negru.

574 Marginal, între indicii 7 şi 8 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

575 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

576 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *măsura.*

577 Marginal, marcate în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterile biblice: *Ис҃о҃[ъ] [= Ieş.] 30: b: 11; Levit. 27: c: 25; Чи҃[лА] [= Num.] 3: g: 47.*

578 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *mnas.*

579 Marginal, între indicii 13 şi 14 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

580 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *cori.*

581 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *1 cori.*

582 În text, scris *кАлА*, greşeală de copist.

583 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

584 În text, cuvîntul *şi* este adăugat deasupra rîndului.

585 Marginal, între indicii 21 şi 22 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

586 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *căpeteniia sau ispravnicul.*

587 În text, scris: *зилє.*

Cap 46

588 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

589 Marginal, marcată în text prin trei săgeţi orientate în jos, explicaţia: *căpeteniia*.

590 Marginal, între indicii 4 şi 5 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

591 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *frământăturilor*.

592 Marginal, între indicii 8 şi 9 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

593 Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *poartă*.

594 Marginal, marcată în text prin mai multe vrahii deasupra secvenţei *cu cei ce vor întra să între şi cu cei ce vor ieşi să iasă*, nota: *cînd vor mêrge ei să meargă şi el şi cînd vor ieşi ei să iasă şi el*.

595 Marginal, între indicii 11 şi 12 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

596 Marginal, între indicii 14 şi 15 ai versetelor, este scrisă litera *E*, cu caracter latin.

597 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *F*, cu caracter latin.

598 În text, secvenţa *la preoţi* este adăugată deasupra rîndului.

599 Marginal, între paranteze rotunde, este adăugată nota: *оу҃ лаⷮ*. *[= 'în izvodul latinesc']*.

600 Marginal, între indicii 20 şi 21 ai versetelor, este scrisă litera *G*, cu caracter latin.

601 În text, silaba *-şste* este scrisă deasupra rîndului.

602 În text, secvenţa *curticêle în colţurile curţii* se repetă.

603 Marginal, marcată în text prin trei vrahii, explicaţia: *socăcii sau bucătării*.

604 În text, acest verset este numerotat greşit: 34.

Cap 47

605 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

606 Marginal, marcată în text prin două săgeţi orientate în jos, explicaţia: *ajunse*.

607 În text, numărul versetului apare în rînd, între paranteze rotunde, iar marginal este inserată următoarea notă: *сиⷣце оу҃ грⷣ. и̑ слⷣ. а҆ оу҃ лаⷮ. и̑наче [= 'aşa în izvodul grecesc şi în cel slavonesc, iar în cel latinesc altfel'] [5]*.

608 Marginal, între indicii 6 şi 7 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

609 În text, scris: *а҆чⷦ҆та*.

610 În text, scris *трⷭ*, greşeală a copistului.

611 Marginal, între indicii 12 şi 13 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

612 Marginal, marcată în text prin patru vrahii, explicaţia: *ţărîi*.

613 Marginal, marcată în text printr-o linie oblică flancată de două puncte, trimiterea biblică: *Бы҃[ик] [= Fac.] 48*.

614 Marginal, marcată în text prin mai multe vrahii deasupra secvenţei *Matheldamul şi Moavul, vînătoriile lui Efraim*, nota: *оу҃ грⷣ. оу҃ лаⷮ. и̑наков [= 'în izvodul grecesc şi în cel latinesc altfel']*.

615 Marginal, marcat în text prin trei vrahii, este reluat cuvîntul *Emmam*, scris defectuos în text.

616 Marginal, între indicii 18 şi 19 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

Cap 48

617 Marginal, între indicii 1 şi 2 ai versetelor, este scrisă litera *A*, cu caracter latin.

618 Marginal, marcată prin trei săgeţi orientate în jos, iar în text prin trei vrahii, nota: *а҆ оу҃ лаⷮ. [= 'iar în izvodul latinesc'] 10000*.

619 Marginal, între indicii 10 şi 11 ai versetelor, este scrisă litera *B*, cu caracter latin.

620 În text, scris: *҆тша҃ⷮ*.

621 Marginal, nemarcat în text, este inserat următorul comentariu: *зрѝ [= 'aici'] Să nu se ia dijma dentr-ale bisêricilor*.

622 În text, cuvîntul *ia* este scris cu altă cerneală, deasupra rîndului.

623 Marginal, între indicii 17 şi 18 ai versetelor, este scrisă litera *C*, cu caracter latin.

624 În text, scris *шиⷭ҃*, probabil greşeală a copistului.

625 Marginal, între indicii 24 şi 25 ai versetelor, este scrisă litera *D*, cu caracter latin.

626 În text, cuvîntul *livan* este scris defectuos. Marginal, marcată în text prin două vrahii, explicaţia: *pădure*.

CARTEA PROFETULUI IEZECHIEL

COMENTARII

de Ioana Costa

Capitolul 1

1:1-2

Locul cărţii profetului Iezechiel în succesiunea textelor biblice variază de la un editor la altul, în funcţie de sursa manuscrisă considerată primordială. Spre deosebire de Biblia ebraică, unde cei trei profeţi majori, Isaia, Ieremia şi Iezechiel (al patrulea, Daniel, avînd un statut controversat, care îl plasează fizic într-o altă secţiune), formează un grup unitar cu cei doisprezece profeţi minori, urmînd secţiunii Regilor, în SEPT., profeţii majori sînt grupaţi după profeţii minori; ediţia SEPT.RAHLFS, care favorizează *Codex Vaticanus*, secţiunea profeţilor (în ordinea: profeţii minori, Isaia, Ieremia, Baruch, Plîngerile lui Ieremia, Epistola lui Ieremia, Iezechiel, Suzana, Daniel, Bel şi balaurul) urmează Psalmilor lui Solomon. *Codex Alexandrinus* înregistrează cărţile profeţilor după Paralipomene (1 şi 2), înainte de cărţile poetice şi sapienţiale. ♦ Precizările cronologice sînt frecvente în cartea lui Iezechiel, în consonanţă cu ansamblul detaliilor tehnice care caracterizează acest text. Identificăm aici nu mai puţin de paisprezece date precise care marchează profeţiile, viziunile sau relatările unor experienţe profetice: douăsprezece dintre ele, plasate în majoritate în paragraful de deschidere al capitolului respectiv (1:1, 8:1, 20:1, 26:1, 29:1, 29:17, 30:20, 31:1, 32.1, 32:17, 33:21, 40:1), sînt indicii cronologice autentice, cărora li se adaugă reluarea datării din 1:1 în 1:2 şi relaţionarea la aceeaşi datare în 3:16. Datările din c. Iezechiel acoperă un răstimp flancat de epoca lui Ieremia ca termen *post quem* şi de epoca lui Aggeu-Zaharia ca termen *ante quem*. În dimensiune istorică, cartea aparţine epocii exilului, stînd sub semnul unei crize majore, care putea primejdui supravieţuirea regatului lui Iuda; Regatul de Nord (Israel) traversase, cu un secol şi jumătate mai înante, o epocă la fel de dramatică şi îşi ratase supravieţuirea. Pentru exilaţii cărora le adresează profeţii Iezechiel este fundamentală raportarea la prezenţa divină în condiţiile îndepărtării fizice de Templu. Poporul lui Iuda se confrunta cu o redefinire a esenţei religiei sale. Întreaga desfăşurare a cărţii lui Iezechiel conduce către punctul culminant, care este restaurarea Templului, ca centru vital al religiei şi al poporului. ♦ Dincolo de precizia formală a datărilor, ne aflăm în faţa unor variante de interpretare istorică. Această primă pericopă oferă o datare relativă şi, în funcţie de elementul luat ca punct de reper, comentatorii au ajuns la rezultate diferite: al treizecilea an al domniei lui Manase, al domniei lui Nabopolassar, treizeci de ani de la reforma lui Iosias, al treizecilea an al vieţii lui Iezechiel. La acestea se adaugă interpretarea editorială, de tip colofon (cu toate că în mod normal datele de acest tip sînt înregistrate în final): data ar indica încheierea cărţii şi, implicit, ar marca publicarea ei. Critica de text ia în calcul alternativa emendării numeralului „treizeci" cu „trei" (al treilea an al lui Sedekias, cu toate că acesta nu coincidea cu al cincilea an al captivităţii lui Ioakim) sau „treisprezece" (al treisprezecelea an al domniei lui Nabucodonosor). ♦ Grigorie cel Mare, în omilia la Iezechiel (cap. 3), citeşte versetul în notă biografică (al treizecilea an din viaţa profetului), concentrîndu-se asupra vîrstei mature, adecvate misiunii profetice (*in aetate perfecta*) şi punînd alături două episoade emblematice: la treizeci de ani, Iezechiel este învestit la rîul Chobar şi vede cerurile deschizîndu-se, şi tot la treizeci de ani Iisus este botezat în Iordan, iar cerurile se deschid deasupra lui.

1:2

Ioakim este numele cu care sînt indicate două personaje distincte în SEPT., tată şi fiu (numit şi Iechonias), care au domnit în 609-598 şi 598-597, *vide* 4 Reg. 24:6, 1 Paral. 3:16 *e.a.* După datele furnizate de Cronica Babiloniană, Ioakim a fost numit rege în 22 aprilie 597 î.H., cu toate că nu domnea efectiv, fiind recunoscut oficial rege al lui Iuda, în captivitate, atît de către babilonieni, cît şi de către Iuda; WEVERS, *ad locum*.

1:3

Numele profetului, Iezechiel, apare de numai două ori în această carte de dimensiuni relativ mari: în versetul de faţă şi în intermedierea adresării lui Dumnezeu către Israel, în 24:24. În toate celelalte adresări ale lui Dumnezeu către profet, acesta este numit (de nouăzeci şi trei de ori) *υἱὸς ἀνθρώπου* („fiu al omului", „fiu de om"). Sensul numelui

(„Dumnezeu este puternic", „Dumnezeu întăreşte") nu este pus în valoare în text, părînd să fie lipsit de relevanţă directă. ♦ În vechile traduceri româneşti, numele apare în variante de transliterare şi adaptare fonetică a formei greceşti *Ιεζεκιηλ*: Iezechiil în BIBL.1688, MS.4389, BIBL.1795/2000 *e.a.*, *Iezecheil* în MS.45, *Ezekielŭ* în BIBL.1874, *Iezechil* în BIBL.1939. ♦ Referirea la Iezechiel este făcută în termenii persoanei a treia, reprezentînd unica ocurenţă de acest tip din cartea de faţă (24:24 este un citat); din această perspectivă, poate fi considerată o glosă. ♦ Plasarea în spaţiu este lipsită de echivoc (Ţara Caldeilor, rîul Chobar): cu toate acestea, unii comentatori au presupus că Iezechiel şi-ar fi rostit profeţiile (parţial sau integral) la Ierusalim, baza acestor presupuneri fiind adresarea frecventă către locuitorii cetăţii. ♦ Numele lui Iezechiel mai apare şi în 1 Paral. 24:19, ca nume al unuia dintre cei care aveau în grijă Templul (fiu al lui Hebron). ♦ Textul grecesc dezvăluie clar, prin relaţia sintactică, faptul că Iezechiel, fiul lui Buzi, este preot; textul ebraic permite ambiguitatea Iezechiel-preotul sau Buzi-preotul. ♦ În perspectivă istorică, Iezechiel este unul dintre cei trei mii (*vide* Ier. 52:28) de cetăţeni ai Iudeei exilaţi odată cu regele Iechonias în 597 î.H.; este incert însă statutul preoţesc al lui Iezechiel la data exilării (nu ştim dacă era preot dinaintea exilului), tot aşa cum incertă este vîrsta lui la acea dată.

1:4

Vedenia, a cărei descriere începe în acest verset, este definită prin detalii greu inteligibile, a căror însumare sugerează măreţia tainică a lui Dumnezeu şi, nu mai puţin, prezenţa divină care, nefiind legată fizic de Templu, îşi poate însoţi poporul în exil. ♦ Suflul/suflarea (gr. *πνεῦμα*) poate fi deopotrivă o suflare de vînt (*vide infra* 1:12) ori un suflu vital, divin sau uman. Manifestarea lui Dumnezeu sub forma unei furtuni, cu vînt puternic, apare şi în Ieş. 19:16. În tradiţia traducerilor româneşti termenul apare mereu echivalat prin „vînt". ♦ MS.4389 include în v. 1:4 începutul versetului următor, aceasta fiind de altfel şi opţiunea ediţiei SEPT.RAHLFS (spre deosebire de SEPT.FRANKF.); la fel sînt separate versetele în BIBL.1795/2000, unde apare, în plus, o eroare de interpretare a textului latinesc care a condus la o traducere românească aberantă, *vide infra*.

1:5

Termenul grecesc *ἤλεκτρον*, echivalat aici prin „aur cu argint" este ambivalent, numind fie un aliaj de aur şi argint (*vide* Pliniu, *Naturalis historia*, 33:81), fie chihlimbarul. Opţiunea pentru o traducere sau alta în pasajul de faţă nu se poate sprijini pe termenul ebraic pe care îl echivalează, în condiţiile în care acesta are un sens incert, fiind atestat numai în cartea de faţă, mereu potenţial ambivalent. Lexiconul septuagintic al lui Lust (*sub uoce*) favorizează identificarea ca „aliaj de aur cu argint", susţinută abundent de interpretările patristice, *vide* Omilia 1:2 (cap. 14) ale lui Grigorie cel Mare, care evidenţiază prin acest termen natura dual㠹i umană şi divină, a Fiului lui Dumnezeu (*Christus Iesus Mediator Dei et hominum*), prefigurat de viziunea de la rîul Chobar. BIBL.1688 (la care se adaugă numeroase alte atestări în traducerile româneşti, *e.g.* MS.4389, MS.45) preferă aici termenul „chihlimbar", cu mult mai comod decît sintagma alternativă şi avînd evidente valenţe estetice; este vizibil accentul pus pe dimensiunea cromatică, identică în cele două posibile echivalări; în aceeaşi linie remarcăm varianta BIBL.CORN.1921: „culoarea arămii de aur", care se distanţează de echivalarea prin „chihlimbar", dar pierde cromatica albului argintiu, pusă în valoare de comentariile patristice. Între transpunerile româneşti, se distinge VULG.BLAJ, unde pasajul este afectat de o citire eronată a sintagmei latineşti, *species electri*, pe care traducătorul o citeşte *species electi*, înţelegînd-o ca „frumseaţa celui ales". *Vide* COSTA 2011.♦ Gr. *ὁμοίωμα*, „reprezentare a ceva real, asemănare, imagine", apare frecvent la Iezechiel, dezvăluind distanţa sfioasă pe care profetul o ia faţă de teofanii, dificil (dacă nu imposibil) de descris. ♦ Tetramorful (carul de foc şi cele patru făpturi cereşti) este o prezenţă îndelung exploatată de artele plastice, *e.g.* o iniţială miniată din Biblia de la Winchester (sec. XII), o ilustraţie biblică aparţinîndu-i lui Hans Holbein cel Tînăr, *Icones historiae*, din 1574, la Fra Angelico (San Marco, Florenţa), în *Codex Rabbula* (de pe la 568, Florenţa); *vide* BOCIAN, 1996: p. 153-154. ♦ Întregul pasaj este dificil de înţeles în plan concret, avînd reveniri şi reordonări care au provocat incertitudini din punctul de vedere al criticii de text, editorii punîndu-şi în mod legitim întrebarea dacă nu cumva asistăm aici la o deteriorare a tradiţiei textului, cel puţin la nivelul succesiunii versetelor. ♦ Cele patru făpturi („vite" în BIBL.1688) sînt echivalate de Grigorie cel Mare (Omilia 1:2, cap. 15) cu cei patru evanghelişti, simbolizaţi tradiţional prin înger, leu, viţel şi vulture. ♦ WEVERS (*ad locum*) atrage atenţia asupra lipsei de coerenţă gramaticală între 1:5-6 şi 1:7-8 în TM, cu înregistrarea genului feminin în primele şi a genului masculine în următoarele.

1:8

Faţă de textul din SEPT. („feţele lor"), TM are în plus „şi aripile lor".

1:9

TM atestă aici în plus faţă de SEPT. „aripile li se atingeau". ♦ Omilia 1:3 (cap. 1) a lui Grigorie cel Mare pune în valoare simbolul chipului („cunoaşterea", *notitia*) şi simbolul aripii („zborul", *uolatus*).

1:10

Precizările spaţiale (partea dreaptă, partea stîngă) se înscriu într-o reluare a descrierii pe care WEVERS (*ad locum*) o identifică drept glosări ale textului originar şi mărturii ale unui stadiu editorial intermediar, căruia i s-ar fi putut adăuga ulterior precizări de tipul „din faţă" şi „din spate". ♦ Omilia 1:4 a lui Grigorie cel Mare reia prefigurarea celor patru evanghelişti în vietăţile tetramorfului, într-o descriere

detaliată a făpturilor înaripate.

1:11

Pericopa 1:11-12 este atestată în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 94-95.

1:14

Apare aici termenul *bezek*, gr. βεζεκ, simplă transliterare a ebr. *bāzāq*, „lucire de fulger" (*vide* MS.45 „vezec", MS.4389 „vezeculuiˮ. faţă de BIBL.1688 „fulgeruluiˮ). Versetul (prezent în SEPT.FRANKF., BIBL.1688, MS.45, MS.4389) este coborît în subsol de editorul Rahlfs, ca fiind o adăugire de dată tîrzie, ulterioară fixării textului SEPT., avînd probabil caracterul de glosă, pentru că explică versetul precedent; este înregistrat numai în *Codex Alexandrinus* şi la Origen, cu asterisc; apare însă şi în VULG. (*Et animalia ibant et reuertebantur, in similitudinem fulguris coruscantis*), fiind comentat de Grigorie cel Mare în Omilia 1:5 (cap. 12).

1:16

Înfăţişarea este indicată prin termenul grecesc εἶδος (*litt.* „formă", „figură", „aspect", „chip"); TM are aici în plus „şi lucrătura lor". ♦ Piatra de *tharsis* (poate „beril") este indicată în textul grecesc printr-o antonomază, θαρσις, reluînd numele oraşului port la Mediterana de unde se aduceau pietre şi metale preţioase; ca nume propriu, Tharsis/Tarsis apare menţionat în mai multe pasaje, *e.g.* Ps. 71:10, Iez. 27:16. ♦ Segmentul 1:16-17 (ca şi, mai jos, 1:20-24) este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide supra* nota la 1:11-12.

1:18

Am tradus prin „obezi" termenul grecesc νῶτοι, *litt.* „spinări"; BIBL.1688 are „umerile", la fel MS.45; în MS.4386 termenul este tradus prin singularul „spinarea", plasat în finalul versetului precedent). ♦ Termenul „ochi" (gr. ὀφθαλμῶν) traduce ebr. *'ayin*, care are acelaşi sens, suplimentat însă în plan figurat de „sclipire", „străfulgerare" (sens favorizat de pildă în 1:4 sau 1:7).

1:20

TM atestă aici: „Acolo unde [voia] suflul să meargă, într-acolo mergea". ♦ Expresia „suflu de viaţă" (gr. πνεῦμα ζωῆς) poate fi raportat la făpturile tetramorfului (ζῷα); TM are aici „suflul vietăţii".

1:22

Aici este atins punctul culminant al viziunii lui Iezechiel: el înţelege că vede „slava lui Dumnezeu" – terminologic, aceasta este o expresia consacrată pentru manifestarea glorioasă a prezenţei lui Dumnezeu, cu efecte benefice. Încărcătura simbolică este multiplicată de coordonatele spaţiale, pentru că slava lui Dumnezeu se manifestă în Babilon, la mare distanţă de templu şi de ţara poporului ales. Disjungerea divinităţii de spaţiul pe care în mod tradiţional îl ocrotea (şi îl ocupa) este în sine un mesaj de speranţă pentru cei aflaţi în exil. Prezenţa divină se regăseşte şi în alte pasaje ale cărţii Iezechiel (*e.g.* 20:5-7, 20:8-9) şi prefigurează prezenţa nelimitată a lui Dumnezeu în creştinism. ♦ Cleştarul (cristalul) poate fi văzut, datorită sensurilor multiple ale termenului grecesc (κρύσταλλος) fie ca „gheaţăˮ, fie ca „piatrăˮ; BIBL.1688 foloseşte un termen apropiat celui grecesc, „crişţalulˮ; la fel apare în MS.4389, iar în MS.45 este chiar „cristalulˮ.

1:24

Versetul apare cu variante în TM („Şi am auzit zgomotul glasului lor ca glas de ape multe, ca glasul lui *Şaddai*; cînd mergeau, era glas de furtună, ca vuietul dintr-o tabără ostăşească; şi cînd se opreau, îşi strîngeau aripile.") şi în *Codex Alexandrinus* („Şi am auzit zgomotul aripilor lor cînd înaintau,ca vuietul de apă multă, ca glasul Celui atotputernic cînd înaintau, glasul cuvîntului ca glasul taberei"; „Cel atotputernic" este numit în greacă prin ἱκανός, „suficient", „îndestulător").

1:26

În TM versetul are un segment suplimentar la început: „Şi deasupra boltei de peste capetele lor".

Capitolul al 2-lea

2:1

„Slava" lui YHWH (*vide* BLEKINSOPP 1993: 236), manifestarea misterioasă a divinităţii în cult, îi apăruse lui Iezechiel în Babilon, iar din alăturarea celor două viziuni putem extrage indiciul prezenţei profetului printre exilaţi. În capitolele 8-11, Iezechiel vede „slava" părăsind Templul cu cinci ani înainte de distrugerea lui, iar în viziunea finală (capitolele 40-48), în anul al douăzeci şi cincilea al exilului sau la jumătatea anului jubileului, el vede „slava" întorcîndu-se, odată cu reconstrucţia Templului, în încheierea exilului care coincide cu absenţa divină. ♦ Reacţia lui Iezechiel la vederea „slaveiˮ este fizică: el cade cu faţa la pămînt, într-un gest de umilinţă, comparabil cu Is. 6:5.

2:2

Versetul este cel dintîi din lunga serie de adresări directe către profet, aflate sub semnul sintagmei în cazul vocativ „fiu de omˮ (υἱὲ ἀνθρώπου, *litt.* „fiule de om"). Sintagma este emblematică pentru cartea lui Iezechiel, regăsindu-se abundent, cu o frecvenţă medie de două ocurenţe pe capitol. Reprezintă un calc al expresiilor ebraică (*ben-'adham*) şi aramaică (*bar-'enāš*), ambele fiind utilizate cu sensul simplu de „omˮ. Primul plan al interpretării pune în valoare distanţa dintre divinitate şi condiţia umană, precară. În literatura apocaliptică, în Daniel 7:13, „Fiul omuluiˮ numeşte o făptură care, în prezenţa „Celui vechi de zileˮ, călătoreşte pe norii cerului (sintagma din cartea lui Daniel este considerată un împrumut din Iez.). Pentru ambele

pasaje, comentariile patristice fac trimiteri la Iisus Hristos, care se numeşte pe sine „Fiul Omului” (*ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*), atît în Evangheliile sinoptice, cît şi în Ioan. *Vide* şi COSTA 2012.

2:3

Segmentul „m-a luat şi m-a ridicat” nu apare în TM; „l-am auzit vorbindu-mi” apare în TM sub forma „l-am auzit pe cel care îmi vorbea”. ♦ Învestirea profetică a lui Iezechiel este misiunea unui mesager: i se cere să meargă la israeliţii răzvrătiţi, îndărătnici în nesupunerea lor, pentru a le transmite cuvîntul divin; profetul este calea de comunicare a divinităţii cu poporul nesupus, fiind deopotrivă instrumentul voinţei divine. Profetul le transmite însă mesajul prin propria sa putere, avînd mereu nevoie să le reamintească statutul de împuternicit: prin această permanentă nevoie de reînvestire în faţa oamenilor se explică redarea cuvintelor lui Dumnezeu în citate concentrice, precum şi reluarea frecventă a formulelor de adresare şi a sintagmelor similare unor ghilimele (de tipul „acestea le spune Domnul”), într-o marcare supradimensionată a dialogului în care Iezechiel doar arareori are ceva de spus, rămînînd în postura de receptacol al cuvintelor divine. ♦ BIBL.1688 şi manuscrisele 45 şi 4389 echivalează grecescul *παραπικραίνω e.a.* prin „a amărî”; verbul are, *vide* LEH s.u., şi sensul „a provoca”, a stîrni”, de aceea l-am tradus – aici şi mai departe, în numeroasele pasaje în care apare – prin „a întărîta”.

2:4

Versetul acesta este atestat în TM, dar şi în *Codex Alexandrinus*.

2:5

Codex Alexandrinus dublează apelativul divin: *κύριος κύριος*, „Stăpînul [meu], Domnul”. ♦ Versetul atestă urmările unei citiri eronate a textului aramaic: TM are „ori de vor înceta”, în vreme ce SEPT. are „ori se vor înfricoşa” (probabil citirea *DHL*, „a se înfricoşa”, ca *HDL*); similar *infra*, v. 7. ♦ Poporul văzut ca un neam (casă) îndărătnică, ce îl întărîtă pe Dumnezeu (*οἶκος παραπικραίνων*, termenul grecesc avînd sensul „a amărî”, dar şi „a provoca”), apare în repetate rînduri în c. Iezechiel (*e.g.* 2:5-8, 3:9), ca temă ce conferă unitate mesajului profetic. BIBL.1688 recurge (*vide supra* nota la 2:3) la o traducere literală: „casă amărîtoare”: cu toată precizia terminologică, transpunerea pierde o nuanţă importantă a sensurilor multiple greceşti, căci este vorba de o incitare care impune reacţia, răspunsul ce va conduce la îndreptare. ♦ Definirea explicită ca proroc (*προφήτης*) este recurentă în scrierile profetice. ♦ Prima omilie a lui Grigorie cel Mare (1:1) este închinată în mare parte etimologiei termenului *prophetia*, văzută ca prevestire a celor viitoare: *prophetia futura praedicat*; sensul nuanţat în acest comentariu patristic (cap. 25) este de aducere în centrul atenţiei a ceva ascuns (*quia prodit occulta*), cu observaţia că darul profetic se manifestă diferit de la o personalitate la alta, privind numai către present, fără viitor (ca la Ioan Botezătorul, *vide* Ioan 1:29) sau se referă la viitor fără să atingă prezentul (ca în Fac. 27:1-29, cînd Isaac şi-a dat binecuvîntarea, prevestind viitorul, fără să ştie pe cine are în faţa sa).

2:8

Versetul pregăteşte gestul concret al învestiturii celui care urmează să rostească mesajul divin: pregătirea lui trupească este desăvîrşită prin înghiţirea la propriu a cuvîntului lui Dumnezeu, sub forma unui sul de carte. Pasajul este comparabil cu Ier. 1:9 (mîna lui Dumnezeu atinge buzele lui Ieremia), cu Is. 6:6 *sq.* (atingerea buzelor lui Isaia cu un cărbune din focul altarului) şi, mai puţin concret, cu Ieş. 4:12 (învestirea lui Moise se împlineşte prin deschiderea gurii lui de către Dumnezeu: „Eu îţi voi deschide gura”, *ἐγω ἀνοίξω τὸ στόμα σου*).

2:9

Sulul este indicat prin termenul grecesc *κεφαλίς*, diminutiv al lui *κεφαλή*, (*litt.* „capitol”), folosit cu acelaşi sens şi în Ezd. 6:2; sensul uzual (*vide* Ieş. 26:24 *e.a.*) este „extremitate”, „capitelul/baza unei coloane”. ♦ Mesajul primit de Iezechiel pentru a fi transmis poporului răzvrătit este articulat în trei componente, indicate simbolic prin trei termeni ce aparţin vocabularului melodic (dintre care unul este onomatopeic): *θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί*; în Omilia 1:9 (cap. 34) a lui Grigorie cel Mare, bocetele (*lamentationes*) sînt provocate de căinţă pentru păcatele săvîrşite, cîntul (*carmen*) vesteşte bucuria de care vor avea parte cei drepţi, iar imprecaţiile (*uae*) sînt menite condamnării păcătoşilor. În BIBL.1688 termenii sînt „plîngere”, „viers” şi „vaiu”, similar în MS.45 şi cu varianta „jale” pentru „viers”, în MS.4389.

2:10

Sulul are o particularitate rară: este scris pe ambele feţe, cu o valoare simbolică exploatată de comentariile patristice (*vide* Grigorie cel Mare, Omilia 1:9, cap. 30) care echivalează sulul cu Scriptura, ce îşi are înăuntru înţelesul alegoric, iar în afară, istoria omenească; sau, aprofundînd interpretarea, are în interior înţelegerea spirituală, iar în exterior, sensul simplu al literelor.

Capitolul al 3-lea

3:1

Învestirea lui Iezechiel este împlinită prin porunca de a înghiţi sulul care poartă mesajul divin, devenit în felul acesta parte componentă a profetului, pe toată durata misiunii lui. Episodul are elemente similare cu Deut. 18:18, Ier. 1:9 (*vide supra* nota la 2:8), Ier. 15:16; dulceaţa cuvîntului divin i s-a dezvăluit şi lui Ieremia. Omilia 1:10 a lui Grigorie cel Mare explică pericopa 3:1-14 (cu observaţia că versetul 3:1 are, în textul latinesc, o primă secvenţă

suplimentară faţă de textul grecesc: *fili hominis, quodcumque inueneris, comede; comede uolumen istud...*, „fiu al omului, orice vei fi găsit, mănîncă; mănîncă sulul acesta...), concentrîndu-se asupra interpretării Scripturii ca hrană deplină pentru oameni, deopotrivă mîncare şi băutură (*cibus noster et potus est*).

3:2

Înghiţirea sulului („mi-a dat să mănînc") este descrisă printr-un termen cu conotaţii materne: *ψωμίζω* , *litt.* „a dumica", „a hrăni pe cineva cu îmbucături mici" este verbul folosit pentru a numi felul în care mamele îşi hrănesc pruncii.

3:3

Cuvintele lui Dumnezeu sînt ca mierea care îndulceşte (*ὡς μέλι γλυκάζον*), *cf.* Ps. 118:103 *(ὡς γλυκέα ... ὑπὲρ μέλι*). ♦ Termenul cu sensul „care îndulceşte", *γλυκάζον*, este un hapax septuagintic, fiind limitat la c. Iezechiel.

3:4

Misiunea profetului constă în primul rînd în transmiterea mesajului divin către casa lui Israel, termen (*Ισραηλ*) prin care Iezechiel indică în mod tradiţional poporul ales. Mesajul pe care îl livrează este acuzarea, judecata şi anunţarea pedepsei pentru neamul nesupus; scopul întregii misiuni profetice este de corijare a greşelilor, într-o notă de încurajare care este fundalul îndemnului la căinţă pentru a obţine iertarea şi pentru a-şi înnoi legămîntul cu Dumnezeu.

3:5

Cele două calificative expresive care definesc poporul („cu vorba ascunsă", *βαθύχειλος*, *litt.* „cu buza adîncă", şi „cu limba greoaie", *βαρύγλωσσος*) au fost echivalate în BIBL.1688, mai aproape de sensul concret grecesc, prin „adînc la buze şi greu la limbă".

3:7

Inima „învîrtoşată" a lui Israel este o temă recurentă în cărţile profetice, *e.g.* Is. 6:10.

3:9

TM are aici o formulare mai bogată decît textul grecesc: „ca diamantul, mai tare decît cremenea".

3:10-11

Aceste două versete, chiar dacă sînt o reluare a celor precedente, nu pot fi văzute ca o adăugire ulterioară; ele reprezintă finalul conclusiv al primei porunci pe care o primeşte profetul, în mod direct, de la Dumnezeu.

3:11

Codex Alexandrinus atestă din nou (*vide supra* 2:4, *vide infra* 12.10) dublarea expresivă a apelativului divin, „Domnul Domn", *κύριος κύριος*.

3:13

Vizualizarea zgomotului (*εἶδον*, „am văzut", echivalat larg prin „am simţit") poate fi o modalitate intenţionată de a restabili coordonatele viziunii profetice; *vide* BIBL.1688 „văzuiu glasul", identic în MS.45; în schimb, MS.4389 nu conţine predicatul („şi glasul aripilor..."), tot aşa cum versetul este propoziţie nominală în VULG., *et uocem alarum aimalium*, în VULG.BLAJ (1760-1761), „şi glasul arepilor", în BIBL.1914, „şi am văzut glasul", în BIBL.RADU-GAL./BIBL.1938 „fişîitul aripilor", în BIBL.ANANIA., „am zărit glasul"; ordinea firească a simţurilor este restabilită, cu subliniere filologică, în BIBL.1911, „şi *am audit* bătaia aripelor", în BIBL.CORN.1921, „am auzit şi vîjîitul", în BIBL.1968, „şi am mai auzit zgomotul". În TM versetul nu are un verb al său propriu, fiind subordonat precedentului, v. 12 (unde verbul este „am auzit").

3:14

În *Codex Alexandrinus* formularea este mai explicită: „şi duhul Domnului". ♦ TM atestă aici o nuanţă suplimentară, surprinzătoare, pe care textul grecesc o reduce la banalitate („în avîntul duhului meu"): „cu amărăciunea şi furia duhului meu".

3:15

TM înregistrează aici după „cei robiţi" secvenţa „de la *Tēl ʾAbhībh*", citită eronat de traducătorul SEPT., care a recurs la verbul cu sensul „a merge împrejur". Nu se cunosc coordonatele geografice ale aşezării Tēl ʾAbhībh; în aceste condiţii, se pot face doar observaţii de natură etimologică, în limbile plauzibile ale toponimului: sensul ebraic al termenilor este „dealul spicului", echivalentul babilonian (*vide* KLEIN 1988: 6) înseamnă „colina potopului": pentru această din urmă interpretare s-ar impune concluzia că exilaţii fuseseră aşezaţi într-un loc devastat, rămas nelocuit de la potopul biblic.

3:16

ZIMMERLI (*ad locum*) observă că, în forma actuală a textului, segmentul 1:1-3:15 formează o unitate. Experienţa pe care o are Iezechiel la rîul Chobar – viziunea, învestitura, încredinţarea mesajului către poporul nesupus – îl redefineşte definitiv; el se întoarce între exilaţi, fără a fi însă capabil să dea glas, de la bun început, mesajului primit. Versetul 3:16 este articulaţia unui nou episod, relaţionat cronologic cu precedentul prin intervalul de şapte zile. ♦ „Cuvîntul Domnului" este o imagine emblematică a cărţii lui Iezechiel, în dimensiuni alegorice, venind la Iezechiel sau asupra lui Iezechiel. LUST 1996 tratează pe larg paralelismele dintre modalitatea de adresare divină către Iezechiel şi episodul adresării lui Dumnezeu către Moise. În Ieş., pasajul respectiv deschide o secţiune de mari dimensiuni (6:2-7:13) pentru care este în principiu recunoscută o provenienţă sacerdotală. Punctele comune dintre cartea lui Iezechiel şi stratul sacerdotal cu caracter

general ţin atît de subiectele abordate, cît şi de frazeologia folosită. Articolul lui Lust se concentrează asupra direcţiei în care s-a exercitat similitudinea, în condiţiile în care Iez. este recurent considerată sursa redactării sacerdotale. Suprapunerile din cele două pasaje analizate de Lust par să fie mai presus de simpla coincidenţă; dependenţa segmentului din Pentateuh de cartea profetică este argumentată de autor prin similitudinile care nu ţin doar de frazeologie, ci şi de stilul şi specificul literar al cărţii Iezechiel.

3:18

Semitismul „de moarte vei muri" (*θανάτῳ θανατωθήσῃ*), cu valoare lexicală intensivă şi implicînd un efect stilistic major, a intrat în comentariile patristice dedicate morţii.

3:20

Prezenţa verbului grecesc la modul infinitiv a permis traducătorilor BIBL.1688 să echivaleze printr-o schimbare a persoanei subiectului (dificil de acceptat în acest context): „Şi cînd vei întoarce pe cel drept..."; similar în MS.45, „şi cînd vei înturna pe cel dreptu", spre deosebire de MS.4389: „şi de se va întoarce cel drept". ♦ Termenul grecesc *βάσανος* desemna la origine piatra pe care se încerca aurul: de la acest uz concret, termenul s-a extins în direcţie abstractă, ajungînd să însemne „încercare", „punere la încercare", „cercetare" (chiar în varianta „cercetare sub tortură"), *vide* LSJ, *sub uoce.*

3:21

Semitismul „cu viaţă va fi viu" (*ζωῇ ζήσεται*) apare ca o paralelă la avertismentul din 3:18 (*vide supra* nota). ♦ Pericopa care se încheie aici (3:15-21) a fost explicată de Grigorie cel Mare în Omilia 1:11. Iezechiel, pus de Dumnezeu să vegheze asupra casei lui Israel, devine un *speculator* (echivalentul grecescului *σκοπός*), cu nuanţa de sens a plasării într-un loc înalt: „căci nu este supraveghetor cine stă într-un loc jos" (*non enim speculator qui in imo est*). Această interpretare aduce un transfer al „înălţimii" fizice la care trebuie să se plaseze un supraveghetor în plan moral, de vreme ce acela care predică se cuvine să se ridice pe sine dedicîndu-se binelui şi depăşindu-i prin faptele sale de virtute pe cei ce i-au fost încredinţaţi.

3:22

TM are aici o precizare spaţială suplimentară: „Şi a fost acolo mîna Domnului asupra mea"; este plauzibil ca versetul de faţă să fi urmat direct v. 3:15, iar segmentul 3:16-21 să fie o inserţie în textul vechi. ♦ Ceea ce urmează (3:22-27) conţine numeroase similitudini cu alte pasaje ale cărţii Iezechiel: mîna Domnului asupra profetului (1:3), slava lui Dumnezeu (1:28), rîul Chobar (1:1, 1:3), ridicarea profetului pe picioarele lui (2:2). Tot sub semnul asemănării (chiar dacă mai nuanţat, indirect) stau legarea profetului (care se regăseşte în acţiunea simbolică din 4:4-8), incapacitatea de a vorbi (ca parte componentă a experienţei profetice ce se împlineşte odată cu căderea Ierusalimului, 24:15-27, 33:21-22). Similitudinile menţionate aici au favorizat interpretarea textului în notă critică, socotindu-l rezultatul unor contaminări sau transferuri intervenite în redactarea finală. Din perspectivă logică, paralizia şi muţenia profetului, survenite chiar la începutul misiunii lui, par puţin plauzibile, găsindu-şi locul mai degrabă în secţiunea care începe la 33:21.

3:24-27

În cartea de faţă, transmiterea mesajelor divine este frecvent precedată de acte simbolice pe care Dumnezeu îi cere profetului să le împlinească, urmînd să îi dezvăluie abia mai tîrziu tîlcul lor ascuns (3:24-27, 4:1-5:4, 6:11, 12:1-20, 21:11-17, 21:19-28, 24:15-23, 33:10-11:20, 37:15-20). În acest pasaj apare primul dintre gesturile simbolice. LANG 1986 preia observaţiile lui G. Fohrer (1968: 297-316) şi cataloghează asemenea gesturi drept teatru spontan („street theater").

3:25

În finalul versetului, TM atestă un sens distinct, de mişcare inversă: „nu vei ieşi printre ei".

3:26

TM are aici „limba ţi-o voi lipi de cerul gurii". ♦ Cu mult mai suprinzătoare este diferenţa TM *vs* SEPT. în privinţa muţeniei/surzeniei profetului. TM are cert un verb cu sensul „a amuţi" (firesc în context), în vreme ce verbul grecesc *ἀποκωφόομαι* este un neologism care apare în VT numai în cărţile Iezechiel (3:26, 24:27) şi Michea (7:16); sensul furnizat de dicţionarele specifice SEPT. (LEH), dar şi de cele generale (LSJ, Bailly) este „a surzi" (cu nuanţa introdusă de dicţionalul Bailly: „a deveni surdomut"). Versetul din Michea este însă lipsit de echivoc: *τὰ ὦτα αὐτῶν ἀποκωφωθήσονται* („urechile lor vor asurzi"). Pasajul de faţă este însă cunoscut în mod tradiţional ca referire la muţenia impusă lui Iezechiel, fie că se recunoaşte aici sursa ebraică, respingîndu-se mărturia SEPT., fie, pe de altă parte, că se favorizează sensul general, nu termenul strict definit. Este remarcabilă în acest context fidelitatea redării din BIBL.1688, „te vei asurzi", identic în MS.45 (spre deosebire de MS.4389 „vei amuţi"); *vide* şi BIBL.ANANIA, „vei asurzi". VULG. are aici *eris mutus*; *vide* şi VULG.BLAJ „vei fi mut".

3:27

Omilia 1:12 a lui Grigorie cel Mare lămureşte finalul acestui capitol al treilea, dar şi primele trei versete din capitolul următor, cu care formează o unitate. Comentariul lui se concentrează asupra adevărului istoric pe care îl dezvăluie cărţile sfinte, în dimensiunile lui temporale sau spaţiale.

Capitolul al 4-lea

4:1

Cărămida pe care trebuie să o folosească acum Iezechiel în

acţiunea sa simbolică este materialul uzual de construcţie (*vide* DOUGLAS, p. 205), cărămida nearsă, uscată la soare. Cărămizile de acest tip erau larg folosite în Mesopotamia, diferite de cărămizile arse în cuptor, destinate pavajului sau faţadelor. Şi în Egipt erau folosite pe scară largă cărămizile arse la soare, faţă de utilizarea celor arse în foc, menite construcţiilor importante, durabile. Ieş. 5:6-10 este o mărturie pentru procesul de fabricare a cărămizilor în Egipt. Fac. 11:3 este, la rîndul său, o mărturie a faptului că, pentru israeliţi, acest tip de cărămidă era specific cîmpiei babiloniene. ZIMMERLI (*ad locum*) înregistrează folosirea în Babilon, într-o epocă timpurie, a cărămizii ca material pe care se puteau schiţa planuri de case, temple sau ambarcaţiuni. În Palestina asemenea utilizări sînt necunoscute, folosindu-se în schimb foi de papirus şi ostraca.

4:3

Pasajul care se încheie aici (4:1-3) este o reprezentare simbolică a asedierii şi căderii Ierusalimului, în care faptele istorice recognoscibile sînt îmbinate cu elemente a căror obscuritate se transferă asupra textului şi a traducerii lui.

4:4-8

Pericopa este prefigurarea unei acţiuni simbolice în care componenta cronologică este explicită, chiar dacă numeralele prezintă obişnuitele fluctuaţii în tradiţia de text şi, inevitabil, în transpunerile într-o altă limbă. Profetului i se impune să zacă pe partea stîngă un număr de zile (390 în TM), apoi pe partea dreaptă (40 de zile). Fiecare zi (indiferent care ar fi numărul lor, înregistrat într-o tradiţie sau alta) are semnificţia unui an de pedeapsă pentru Israel şi Iuda. Acţiunea simbolică se trasnformă totodată în asumarea de către profet a pedepsei poporului, concept care pare să se fi conturat în faza tîrzie a perioadei exilice (*vide* şi Is. 52:13-53:12). Cei patruzeci de ani nu corespund perfect perioadei în care Iuda a fost pedepsit cu exilul (587-538 î.H.), reprezentînd mai degrabă un număr cu semnificaţii adînci, recurente, în relaţia lui Israel cu Dumnezeu: răstimpul, în ani, petrecut în pustie după fuga din Egipt (Nm. 14:33-35, 32:13). suficient de îndelungat pentru ca o generaţie să fie înlocuită cu următoarea; răstimpul, în zile şi nopţi, al potopului (Fac. 7:4-7, 8:6). Perioada pedepsei lui Israel (390 de ani) este cu mult mai dificil de interpretat. Dacă se consideră că punctul ei final este încheierea exilului, în 538 î.H., începutul poate fi plasat în momentul împărţirii lui Israel în două regate (Israel şi Iuda), pe la 920 î.H. Din această perspectivă, se poate presupune că durata separaţiei Regatului de Nord de Iuda era considerată exil pentru poporul acelui regat. Cronicile descriu istoria Regatului de Nord din perspectiva regatului lui Iuda, interpretînd separaţia ca un act de rebeliune al lui Ieroboam, care uzurpase tronul regatului de Nord împotriva regelui legitim, în linia davidică. Regatul de Nord continuînd să fie condus de regi non-davidici, a fost socotit rebel. Numai Iuda a păstrat în cadru legal cultul lui Dumnezeu. ♦ Din punctul de vedere al tradiţiei textuale, SEPT. atestă aici 190 de zile, faţă de 390 din TM, impunînd o modificare a intervalului ce trebuie analizat: punctul de pornire al exilului lui Israel ar fi în acest caz căderea Samariei, în 722 î.H. BIGGS 1996, p. 16, consideră puţin plauzibil ca o atît de mare diferenţă de date să fie rezultatul unei simple erori de copiere; el presupune că fiecare număr în parte a fost ales pentru a sugera o ruptură în relaţia lui Israel (Regatul de Nord) şi Dumnezeu. ♦ VAN GOUDOEVER 1986, p. 345, interpretează indicaţiile cronologice de aici jonglînd ingenios cu echivalarea zi/an: cele 390 de zile (din varianta TM), simbolizînd pedeapsa lui Israel, însumate cu cele 40 de zile, simbolizînd pedeapssa lui Iuda, echivalează (în citirea zi = an) cu 430 de ani, care reprezintă anii sclaviei egiptene. Acelaşi număr poate fi însă explicat ca suma zilelor ce formează un an (360) şi 70, acestea din urmă fiind zilele corespunzătoare celor 70 de ani ai exilului babilonian. Din toate aceste calcule complexe ar rezulta asocierea intenţionată a exilului babilonian cu sclavia egipteană.

4:7

Faţă de „întăreşte-ţi braţul", din SEPT., TM atestă aici „cu braţul dezgolit".

4:9

Grăunţele de soiuri amestecate sînt în sine, dintotdeauna, un semn al sărăciei.

4:10

Cei douăzeci de sicli echivalează cu o cantitate de aproape 200 de grame.

4:11

SEPT.FRANKF. are aici secvenţa *ἕκτον τοῦ οἴνου*, „a şasea parte din vin", spre deosebire de SEPT., *ἕκτον τοῦ ιν*. Prin „in", „hin" (gr. *ιν*) SEPT. a redat ebr. *hīn*, unitate de măsură a capacităţii, avînd peste şase litri; desemna la origine un anumit vas de măsurat, *vide* Lev. 19:36. Era folosit pentru măsurarea apei (ca în pasajul de faţă), a untdelemnului (Ieş. 29:40), a vinului (Lev. 23:13). ♦ BIBL.1688 evită ambii termeni, şi „vin", şi „in"; la fel în MS.4389, în opoziţie cu MS.45: „al şaselea den vin".

4:12

Coacerea turtelor în spuză explică utilizarea verbului grecesc care are sensul „a ascunde": *ἐγκρύψεις* (*vide ἐγκρυφίας*, „turtă coaptă în spuză", LEH, *sub uoce*). ♦ Balega uscată se folosea în mod curent drept combustibil.

4:13

Faţă de „necurăţenii între neamuri", TM atestă aici „pîine necurată între neamurile pe unde îi voi risipi". ♦ În SEPT.FRANKF., paranteza deschisă înainte de *ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ* nu mai este închisă.

4:14

SEPT.FRANKF. are aici forma de nominativ (*κύριε ὁ θεὸς*

τοῦ Ἰσραήλ), spre deosebire de SEPT. (*κύριε θεὲ τοῦ Ισραηλ*).

4:16

Segmentul 4:16-5:1 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 90. ♦ „Sprijinul" (gr. sthvrigma, *litt.* „suport", „sprijin", „toiag", „provizie"; *vide* şi 14:13), în TM „băţ/toiag", este o referire la obiceiul de a păstra sau transporta pîinile înşirate pe un băţ. BIBL.1688 traduce aici: „eu zdrobesc întăritura pîinii". ♦ Faţă de „neîndestulare" în SEPT., TM are „nelinişte"; faţă de „prăpădenie" în SEPT., TM are „spaimă".

4:17

TM atestă aici: „pentru că pîinea şi apa vor lipsi, vor fi îngroziţi...".

Capitolul al 5-lea

5:1

Pentru părul ras ca semn de sclavie, *vide* Is. 7.20; cel mai adesea, părul ras este interpretat ca indiciu al ruşinii (2 Reg 10:4-5, 1 Ezd. 9:3) sau al doliului (Is. 15:2, Ier. 41:5-6, 48:37). ♦ Împărţirea firelor de păr pare să corespundă nevoii de precizie a lui Iezechiel, pentru care numerele amplu corelate sînt o caracteristică; nu este implauzibil ca această meticulozitate să fie în acord cu deprinderile lui preoţeşti. Împărţirea, numărarea şi cîntărirea sînt acţiuni care aparţin procesului de judecată (*vide* Dan. 5:26 *sqq.*). ♦ Mesajul primit de Iezechiel este straniu, dar înţelesul devine de îndată limpede. Profetul indică două elemente distincte prin acţiunile sale şi prin suferinţele sale: Dumnezeu a scos sabia împotriva lui Israel, iar acesta îşi va pierde slava şi bucuria.

5:2

Cele două verbe ale arderii din acest verset sînt diferenţiate în greacă prin preverbele folosite: *ἀνακαίω*, „a aprinde", „a da foc", şi *κατακαίω*, „a arde [complet]". ♦ În TM este vorba despre împărţirea în trei, în vreme ce în SEPT. părţile sînt în număr de patru (cu consecinţa logică a repetării primei acţiuni şi pentru al doilea sfert). Finalul versetului este nefiresc, fiind probbail rezultatul unei atracţii lexicale: „sabia" aduce imaginea „paloşului"; *vide infra* 5:12, într-o formulare paralelă.

5:3

Firele puţine la număr îi simbolizează pe cei care aveau să fie izbăviţi. Tema „rămăşiţei" din Israel este prezentă încă din cartea lui Amos (3:12, 5:15, 9:8-10), devenind o imagine recurentă în mesajele profeţilor. „Rămăşiţa sacră" este a puţinilor credincioşi care urmează să scape de dezastrul final şi care vor fi pentru Dumnezeu temeiul împlinirii făgăduinţelor prin care se legase de strămoşii lor. De la Sophonia, „rămăşiţa" este echivalată cu „săracii Domnului", poporul care trăieşte în aşteptarea mesianică (Sof. 2:3, 3:12-13). Începînd cu Ieremia şi culminînd cu Iezechiel (*e.g.* 6:8-10, 9:4, 12:16), rămăşiţa este parte a celor plecaţi în exil: acolo Dumnezeu îi purifică şi de acolo urmează să-i aducă îndărăt pentru restaurarea mesianică.

5:4

Faţă de frîngerea frazei în două, TM are aici: „se va înălţa foc spre întreaga casă...".

5:5

În SEPT. apelativul divin folosit aici este „Domnul", *κύριος*; TM atestă „Stăpînul meu *YHWH*", redat în unele manuscrise greceşti (reluate aici, *vide* SEPT.FRANKF.) prin „*Adonai* Domnul", la fel ca în 5:7.8.11; 6:2, 8:1 *e.a.* BIBL.1688 reflectă această direcţie a tradiţiei manuscrise: „Acestea zice Adonái Domnul". BOADT 1986, p. 189, observă o dispunere ascendentă a oracolelor de judecată, care conţin mereu o sporire a ameninţărilor de pedeapsă din partea lui Dumnezeu: 5:5-17 anunţă distrugerea cetăţii şi a ţării, fără a menţiona însă exilul; 6:1-14 adaugă la seria pedepselor exilul; 7:1-27 anunţă catastrofele cosmice ale zilei din urmă, a judecăţii finale. Aceste trei profeţii au ca element comun formula de recunoaştere (5:13, 6:10, 7:9).

5:5

Versetele 5:5-17 conţin jurămîntul profetic împotriva Ierusalimului. Acuzarea şi judecarea poporului neascultător sînt descrise detaliat, laolaltă cu consecinţele punitive. Neamurile urmează să vadă în ce fel îi pedepseşte Dumnezeu pe răzvrătiţi şi, tocmai de aceea, vor batjocori cetatea căzută. Poporul va fi redus la stadiul de jos al umanităţii, va ajunge la canibalism şi va fi împrăştiat în cele patru vînturi. Pedeapsa năprasnică prin care Dumnezeu se întoarce împotriva Ierusalimului îl face cunoscut şi temut între neamurile păgîne. Cuvintele judecăţii (din finalul segmentului, 5:16-17) reprezintă o concluzie la capitolele 4 şi 5. Aici apare un termen nou în vocabularul punitiv: săgeţile, cu înţelesul limpede al unui mijloc de distrugere. Încheierea („Eu, Domnul, am vorbit" arată fără echivoc că autorul judecăţii este Dumnezeu şi că poporului i-a fost trimis mesajul încheierii judecăţii, cu un rezultat pe măsura neascultării lui. Mesajul păstrează cu toate acestea un sîmbure de speranţă: o parte – e drept, mică – urmează să fie salvată (5:3-4).

5:6

În TM textul este simţitor diferit: „El s-a răzvrătit împotriva judecăţilor mele cu mai multă răutate decît neamurile şi împotriva rînduielilor mele [mai rău] decît ţinuturile dimprejurul lui, pentru că [ei] au lepădat...".

5:7

„Imbold" (gr. *ἀφορμη*) este un termen cu sensuri complexe, care acoperă „punctul de plecare", „originea", „pretextul", „pricina" (acesta din urmă fiind ales aici de BIBL.1688). ♦ TM are aici: „Din pricina zarvei voastre [mai

rele] decît a neamurilor".

5:10

Canibalismul mai este menţionat în contextul foametei generate de asedierea cetăţii în 4 Reg. 6:28-29 sau ca pedeapsă divină, Lev. 26:29, Ier. 19:7.

5:11

Formula biblică de jurămînt „Viu sînt eu" este recurentă.

5:12

Termenul grecesc *θάνατος*, „moarte", are uneori în SEPT. sensul specializat: „molimă aducătoare de moarte" (*vide* LEH *sub uoce*). ♦ În TM; o treime este nimicită de molimă şi foamete, a doua treime, de sabie, a treia treime este împrăştiată în toate vînturile. Înserierea sabie, molimă/moarte şi foamete ca indiciu al dezastrului apare frecvent la Ieremia.

5:15

TM atestă aici: „vei fi de ocară şi de batjocură, mustrare şi groază".

5:16

Faţă de „asupra ta" din SEPT., TM are „împotriva voastră". ♦ Seria plăgilor trimise împotriva poporului neascultător este diferită de cea anunţată în versetul 12, nu numai la nivelul succesiunii, ci şi la cel al conţinutului.

Capitolul al 6-lea

6:1

Ca în multe dintre capitolele acestei cărţi (*e.g.* 2 şi 3), primul verset subliniază explicit învestitura profetică, prin marcarea adresării directe a lui Dumnezeu către Iezechiel.

6:2

Verbul folosit aici pentru a numi concentrarea într-o anumită direcţie este *στηρίζω*, *litt.* „a întări", „a fixa", cu sensul special aici de „a fixa cu privirea"; BIBL.1688 are aici „întăreaşte faţa", similar în MS.45 şi MS.4389. Aţintirea privirii într-o anumită direcţie este parte componentă a ritualului de rostire a profeţiei, *vide infra* 13:17 (profetesele false), 21:2, 21:7 (Ierusalimul), 25:2 (Ammon), 28.21 (Sidonul), 29:2 (Faraon), 35:2 (munţii Seirului), 38:2 (Gog). De la simpla înregistrare a unui gest care precedă rostirea profeţiei, ca marcare concretă, spaţială, a destinatarului, termenul evoluează în direcţia asumării unei încărcături ameninţătoare: în 4:3, dar şi – mai intens – în 4:7, privirea îndreptată într-o anumită direcţie este la fel de intensă ca un asediu. Asistăm aici deopotrivă la transferul semnificaţiei gestului asupra actului care îi urmează (şi pe care îl anunţă) şi la manifestarea convingerii că rostirea, pentru a fi puternică, are nevoie de contact vizual; *vide* şi Nm. 23:13 (vorbele lui Balaam se împlinesc atîta vreme cît are în dreptul ochilor săi poporul); credinţele străvechi favorizează în mod aparte rolul contactului vizual în stabilirea unui canal de comunicare pentru mesajul verbal; *cf.* ZIMMERLI, *ad locum*. ♦ Munţii sînt în versetul acesta ţinta profeţiilor impuse de Dumnezeu lui Iezechiel ca spaţiu ce găzduieşte sanctuarele canaanene, vinovate de idolatrie.

6:4

Versetul alătură doi termeni care apar aici pe acelaşi plan, avînd însă în alte pasaje o marcată diferenţiere: *τὰ θυσιαστήρια*, „altare" *vs τὰ τεμένη*, „sanctuare" („împrejumuiri", „incinte sacre"). LUST 1997, p. 535, comentează distincţia evidentă în Pentateuh *θυσιαστήριον*, termen care numeşte altarul închinat lui Dumnezeu, *vs βωμός*, altarul păgîn, căreia îi contrapune absenţa acestui tip de opoziţie în cîteva dintre cărţile ulterioare, între care se numără cartea lui Iezechiel: *βωμός* este un cuvînt care nu se găseşte în această carte, lăsîndu-i termenului qusiasthvrion o arie semantică mai cuprinzătoare, *vide* ameninţările din versetele 4, 5, 6 şi 13 ale capitolului de faţă.

6:8

TM are aici: „Eu voi lăsa să rămînă între voi [unii] scăpaţi de sabie".

6:9

TM atestă aici prezenţa unei expresii metaforice din limbajul convertirii (*cf.* Ps. 50:19): „voi zdrobi inima lor... şi ochii lor". ♦ Faţă de „îşi vor lovi feţele", din SEPT., TM atestă „îşi vor urî feţele", cu înţelesul: „le va fi silă de ei înşişi".

6:10

TM are aici o formulare mai cuprinzătoare: „Şi vor cunoaşte cu Eu sînt YHWH: nu în zadar am grăit să le fac acest rău".

6:13

Prin sintagma „mireasma bine mirositoare" (gr. *ὀσμὴ εὐοδίας*) se face o trimitere precisă la corectitudinea îndeplinirii jertfei, care a fost bine primită de Dumnezeu. TM are aici un termen care se referă la efectul jertfei: „îmblînzitoare".

6:14

Deblata (gr. *Δεβλαθα*, ebr. *Dibhlāh*) pare să fie o citire eronată pentru *Ribhlāh*, localitate aflată nu departe de Hamath (Aimath): acolo fuseseră prinşi mai-marii poporului la a doua invazie babiloniană, *vide* 4 Reg. 25:6, 25:20-21. ♦ Anunţarea judecăţii în această formă este un indiciu cert că reforma din timpul regelui Iosias, din 621 î.H., nu dusese la desfiinţarea tuturor altarelor închinate cultelor străine, iar, după moartea lui Iosias, probabil unele dintre ele deveniseră puternice. Judecata divină se îndreaptă împotriva acestor culte, dar şi împotriva slăbiciunii poporului ales care căzuse adesea în idolatrie.

Capitolul al 7-lea

7:1

Capitolul de faţă este în egală măsură un text dificil şi un poem de mare frumuseţe, *vide* WEVERS, *ad locum*. Dificultăţile provin probabil în mare măsură din adăugiri succesive operate în tradiţia manuscrisă, după cum certifică diferenţele majore constatate între textul grecesc şi cel masoretic; textul grecesc atestă o rearanjare a versetelor. ♦ Pentru textul ebraic, ZIMMERLI identifică mărci ale diviziunii în două secţiuni, şi anume paragrafele 2-4 şi 5-27: graniţele ar fi marcate de formula repetată, proprie mesagerului (v. 2 şi v. 5). Acelaşi comentator plasează cronologic capitolul înainte de 587 î.H. ♦ LUST 2004a, p. 203, face o analiză cantitativă a diferenţelor dintre textul grecesc şi cel ebraic al segmentului Iez. 7:1-11. Capitolul a fost analizat în detaliu şi de BOGAERT 1986. ♦ Faţă de „Domnul", în SEPT., TM are aici sintagma „Stăpînul meu YHWH".

7:2-4

Aceste trei versete reprezintă primul poem, adresat ţării lui Israel; el vesteşte apropierea sfîrşitului pentru întregul pămînt. „Cele patru aripi/colţuri" reprezintă o formulare cuprinzătoare pentru lume sau, mai apropiat de context, pentru Israel, văzut în întregul lui.

7:2

Gr. *πτέρυγας*, „aripi", este înţeles aici în sens metaforic, ca parte a unei imagini ce sugerează ocrotirea, acoperirea.

7:3

Termenul „sfîrşit" poate fi pus în legătură cu viziunea lui Amos (8:2). ♦ Segmentul cuprins între versetul de faţă şi 9 apare în ediţia SEPT.RAHLFS în ordinea înregistrată de codicele *Vaticanus*; alte manuscrise majore atestă ordinea pe care o găsim în TM: v. 3 din *Vaticanus* corespunde aproximativ v. 6 din TM, vv. 4-6 corespund vv. 7-9 din TM, iar vv. 7-9 corespund vv. 3-5 din TM.

7:5

Al doilea poem din acest capitol dezvoltă mesajul implicit din vv. 2-4, formulînd fără echivoc termenii sfîrşitului, deopotrivă al ţării şi al poporului, cu adresare directă către ce mai rămăsese din Iuda şi Ierusalim după căderea Ierusalimului, în 587 î.H.: odată cu tabloul sfîrşitului se conturează ideea că rămăşiţa poporului lui Dumnezeu se găseşte în exilul babilonian.

7:7

Am tradus prin „împletitură" (BIBL.1688 „împletitură", la fel în MS.45; în MS.4389 este „împleticiune"; VULG.BLAJ are aici „zdrobirea", *vide* VULG. *contritio*) gr. *πλοκή*, *vide* Ieş. 28:14. ♦ „Vremea", gr. *καιρός*, este „ocazia", „momentul potrivit", *vide* pasajul celebru din ECCL. 3. ♦ TM atestă: „tulburare şi nu strigăte de bucurie pe munţi".

7:8

Termenul grecesc *ἐκδικήσω*, cu sens punitiv, indică o echilibrare a balanţei judecăţii prin impunerea de a plăti o amendă.

7:13-14

În TM versetele au un conţinut uşor diferit, mai amplu: „Căci cel ce vinde nu se va mai întoarce la marfa lui, chiar dacă mai e în viaţă, căci vedenia ce stă peste toată mulţimea nu se va schimba, fiecare va trăi în fărădelegea lui, nu se vor mai întări. Se sună din trîmbiţe, totul e pregătit, dar nimeni nu merge la luptă, căci mînia Mea aprinsă este pentru toată mulţimea".

7:16

Faţă de „îi voi ucide... pe fiecare în nelegiuirile lui" din SEPT., TM are aici o imagine mai elaborată: „vor geme ca turturelele din văi, fiecare pentru fărădelegea sa".

7:17

TM are: „toţi genunchii se vor preschimba în apă".

7:18

Termenul „pleşuvie" pare să se refere aici nu propriu-zis la calviţie, ci la imaginea părului ras ca însemn al sclaviei, *vide* Isaia 7:29, sau ca simbol al ruşinii, *vide* 2 Reg. 10:4-5, sau ca semn de doliu, *vide* Is. 15:2, Ier. 41:5-6.

7:19

Dispreţul pentru aur şi argint provine dintr-o decădere a valorilor recunoscute, care este în sine un semn al disperării şi un început al nenorocirilor ce urmează să-i lovească pe oameni.

7:23

Prin „neorînduială" este echivalat aici termenul grecesc *φυρμός*, *litt.* „amestec", „frămîntare", care apare în unele contexte biblice pentru a denumi relaţii sexuale promiscue. ♦ TM atestă aici. „fă un lanţ".

7:24

TM are un segment suplimentar, care precedă versetul prezent în SEPT.: „îi voi aduce pe cei răi dintre neamuri şi le vor lua în stăpînire casele".

7:25

Faţă de „împăcare" (*ἐξιλασμός*), TM are aici „cutremurare"; lexiconul LEH înregistrează prezenţa unui neologism datorat probabil citirii eronate *KPR* în loc de *QPD* („teroare", un *hapax*). ♦ Versetul de faţă şi următoarele două alcătuiesc tabloul înspăimîntător (*vide supra* chiar termenul din TM) al absenţei păcii, care este fundalul pedepsei: absenţa păcii înseamnă deopotrivă anularea bunăstării, stării bune de sănătate, ordinii care defineşte o societate aşezată. Într-o asemenea lume ieşită de sub dominaţia legii, poporul nu mai poate aştepta

salvarea de la cei către care privea de obicei, şi anume profetul, preotul, bătrînii, mai-marii aşezării.

7:27

Termenul ebraic prin care e indicată căpetenia (*nāśî'*, *litt.* „prinţ") este folosit în cărţile postexilice pentru a desemna un conducător al lui Israel după restauraţie; termenul este atestat frecvent în cartea lui Iezechiel.

Capitolul al 8-lea

8:1

Un grupaj masiv de patru capitole (8-11) este dedicat viziunii profetului aflat în extaz. Cele patru capitole au un caracter unitar; mai mult, la starea extatică dominantă aici se făcea aluzie în 3:12, 3:14, 3.22 şi, de asemenea, în 37:1. ♦ Versetul conţine încă una dintre referirile cronologice discutate în nota la 1:1; al şaselea an de exil al regelui Iehonia este databil 592 (august-septembrie). ♦ Textul grecesc şi textul ebraic diferă în perspectiva indiciilor cronologice: în TM este vorba de luna a şasea. Este acceptabilă ideea că varianta grecească a suferit o alterare sub influenţa numeralului următor („[ziua] a cincea"); abordarea contrară ia în calcul posibilitatea ca SEPT. să fi conservat datarea originară, în vreme ce TM ar fi intervenit în text din considerente logice, pentru a permite desfăşurarea celor 390 de zile din vv. 4:5 şi 4:9, la care se adăugau cele şapte zile din 3:16. WEVERS (*ad locum*) observă însă că explicaţia nu este coerentă, de vreme ce nu înglobează şi cele patruzeci de zile din 4:6.

8:2

Faţă de „întruchipare de bărbat" (*ὁμοίωμα ἀνδρός*), în SEPT., TM indică focul. Cei doi termeni, „foc" (*ʾēš*) şi „bărbat" (*ʾîš*), au în ebraică aceeaşi structură consonantică. Dintre cele două variante atestate, cea din TM este considerată o vocalizare eronată, textul grecesc reflectînd forma originară. Bibliile moderne adoptă aici direcţia SEPT., traducînd varianta „bărbat".

8:3

Textul grecesc repetă verbul *ἀνέλαβεν*, tradus aici (pentru firescul redării în limba română) prin două verbe diferite „m-a apucat [de creştet]" şi „m-a ridicat". ♦ Pasajul de faţă atestă pentru prima dată gestul apucării de păr într-o viziune extatică; *vide* Bel. 36. Gestul intensifică în notă umană relatarea experienţei extatice a profetului, cu atît mai mult cu cît nu este un simplu clişeu. ZIMMERLI ordonează experienţele extatice ale lui Iezechiel după intensitate: de la 3:23 şi 37:1 la 3:12 şi 3:14 pînă la 40:1 *sqq.*, seria culminînd cu 8:1 *sqq.* De fiecare dată, fenomenul extatic înseamnă nu numai o experienţă fizică, ci şi traversarea spirituală a unei graniţe care desparte percepţia obiectivă normală de realitatea subiacentă, ce nu poate fi distinsă la lumina zilei. ♦ Faţă de „Stîlpul Cumpărătorului" (*ἡ στήλη τοῦ κτωμένου*), TM are aici „lăcaşul statuii geloziei care stârneşte gelozia" (partea a doua are consistenţa unei simple glose), expresie ce pare să indice un idol, poate statuia Astartei, pe care regele Manase o adusese în templu, *vide* 4 Reg. 21:7.

8:5

TM are un segment în plus: „la miazănoapte de poartă era altarul cu statuia geloziei, şi aceasta la intrare"; completarea apare şi în *Codex Alexandrinus*.

8:6

Pronumele „aceştia" nu are un antecedent; TM atestă mai departe, corespunzînd pronumelui, sintagma „casa lui Israel". ♦ SPOTTORNO 1986, p. 81, remarcă prezenţa termenului *ἁμαρτία* în *Codex Alexandrinus*, pe care editorii (Rahlfs, în primul rînd) îl socotesc mai puţin adecvat decît *ἀνομία*, bine reprezentat în traducerea grecească. Mai jos, la 16:51, este o situaţie similară.

8:7

Aici, ca şi în vv. 14 şi 16, este o formă de plural, „pridvoarele" (*τὰ πρόθυρα*).

8:10

Termenul grec *μάταια*, „netrebnic", „deşart", este folosit frecvent în SEPT. cu trimitere la idoli şi la idolatrie; *e.g.* Ps. 23:4, 30:7, 95:5, 143:8. ♦ Pentru „urîciunile netrebnice/spurcăciunile deşarte", WEVERS 1969, p. 81, înseriază propunerile de identificare: un cult babilonian, influenţe egiptene, o ceremonie de *hieros gamos*, cultul unei divinităţi vegetale.

8:11

În ediţia SEPT.RAHLFS antroponimul are această formă (*Ιεζονιας*); *Codex Vaticanus* atestă însă grafia: *Ιεχονιας*.

8:14

Thammuz (cu variantele grafice Tamuz şi Dumuzi) era o zeitate sumeriană al cărei cult (relativ puţin cunoscut) este atestat din mileniul al treilea; trăsăturile distinctive erau jertfele rituale şi bocetele. Imaginea legendară a lui Tamuz este cea a unui păstor şi domnitor sumerian, căsătorit cu zeiţa Iştar. La moartea lui, zeiţa l-a urmat în lumea subpămînteană şi, odată cu plecarea ei, pămîntul a devenit sterp. Moartea şi învierea lui Tamuz, alternînd la fiecare jumătate de an, coincid cu ritmul natural, al vegetaţiei. Scrierile babiloniene atestă cîntări şi bocete închinate lui Tamuz; este neclar dacă ziua în care era jelit era ziua a patra a lunii care îi poartă numele. Cultul lui s-a răspîndit în Fenicia şi Siria, alimentînd o legendă similară care îl avea în centrul ei pe Adonis (identificat de egipteni cu Osiris), precum şi rivalitatea dintre Afrodita şi Persefona (*vide* Ovidiu, *Metamorfoze*, 10:298-559, 10:708-739). Byblos a fost asociat în chip aparte cu Adonis, al cărui cult se celebra exclusiv împreună cu cel al Afroditei: ei i se sacrifica, numai în acest context, un porc. La Alexandria, ritul consta

în oficierea căsătoriei dintre Adonis şi Afrodita, iar a doua zi femeile purtau, bocind, chipul lui la ţărmul mării. La Atena, celebrarea consta în jelania femeilor şi aşezarea unor plante în vase, cunoscute sub numele de „Grădinile lui Adonis" (*Ἀδώνιδος κῆποι*).

8:15

Prin „mai rele" s-a tradus aici *μείζονα*, *litt.* „mai mari".

8:16

SEPT. înregistrează aici prezenţa termenului *αιλαμ* („intrare", „pridvor"), apărut în urma transliterării aproximative a ebr. *'ūlam*, „pridvor". ♦ Faţă de „douăzeci" din SEPT., TM atestă „douăzeci şi cinci"; diferenţe există şi către finalul versetului: faţă de „în partea cealaltă", TM are „spre răsărit".

8:17

Ultimul cuvînt al versetului este în SEPT. *μυκτηρίζοντες*, verbul avînd înţelesul concret „a strîmba din nas", de unde evoluţia spre „a dispreţui"; *cf.* 3 Reg. 18:27, 4 Reg. 19:21, 2 Cr. 36:16, Is. 37:22, Ier. 20:7, Pild. 12:8 *e.a.* ♦ TM are în plus în final: „şi îşi ridică mlădiţa de viţă la nări".

8:18

TM are în plus o extensie a versetului (care se regăseşte aproximativ la fel la începutul capitolului următor): „Şi vor striga în urechile mele cu glas mare şi nu-i voi asculta".

Capitolul al 9-lea

9:2

Între textul grecesc şi cel ebraic există, din nou, o deosebire în indicarea numeralelor: faţă de „şase" oameni, TM are aici „şapte". WEVERS (*ad locum*), comentînd textul ebraic, observa că aici apare pentru prima dată numărul şapte asociat îngerilor care duc la îndeplinire judecata divină; ulterior, acest număr devine obişnuit (*cf.* Tob. 12:15, Apoc. 8:2, 8:6, 15:6-8, 16:1-21). ♦ Episodul este comparabil cu 2 Reg. 24:16, 4 Reg. 19:35 şi, mai cu seamă, Ieş. 12:23, care este cel mai apropiat de cel de faţă, prin semnul distinctiv care făcea ca o casă să fie cruţată (sîngele de pe tocul uşii) şi prin imaginea îngerului funest care trecea prin sabie un întreg ţinut. ♦ Prin „cămaşă pînă la călcîie" s-a echivalat aici gr. *ποδήρης* (*vide* Ieş. 25:7), faţă de TM, „[veşmînt de] in"; mai jos, v. 3 şi v. 11 atestă aceeaşi dispunere lexicală. ♦ Faţă de „cingătoarea de safir" (*ζώνη σαπφείρου*) din SEPT., textul ebraic are aici *qeseth hassophēr*, „călimară de scrib": *qeseth* este un cuvînt împrumutat din egipteană (*gšt*), înţeles greşit de traducătorul în greacă şi corectat în două codice la *καστυ γραμματέως* (în care primul termen este transliterarea termenului egiptean, perceput ca neinteligibil), iar într-altul ca *πινακίδιον γραφέως*, „tăbliţă de scrib" (*vide* ZIMMERLI 1979, p. 224). Gr. *σαπφείρου* („de safir": BIBL.1688 „de zamfir", la fel MS.4389 şi MS.45) trebuie să reprezinte o transliterare a ebr. *sophēr*, „scrib" (la fel şi în versetele similare de mai jos, v. 3 şi v. 11). Un personaj definit printr-un element propriu scribului trebuia să aibă rolul de a-i marca pe cei ce aveau să fie cruţaţi în ziua judecăţii. Ieş. 21:6 atestă însemnarea unei persoane ca fiind proprietate altcuiva. Herodot (2:13) menţionează un templu din Egipt în care sclavii sosiţi pentru a cere azil erau marcaţi cu *στίγματα ἱερά* („însemne sacre"), devenind în felul acesta de neatins; *vide* şi episodul Cain (Fac. 4:15). ♦ Făpturile divine se apropie venind dinspre miazănoapte, pe drumul pe care fusese adus şi profetul. Ele poartă însemnele distrugerii, iar unul singur este înveşmîntat în straie preoţeşti (*vide* Lv. 16:4) şi are menirea de a-i însemna pe cei drepţi, pentru a-i salva.

9:3

Sintaxa textului grecesc urmează îndeaproape sintaxa celui ebraic. Slava lui Dumnezeu locuieşte peste heruvimii de pe capacul chivotului. ♦ TM are aici „pragul casei" (la fel şi în 10:4), faţă de „curtea [din mijlocul] casei", gr. *τὸ αἴθριον τοῦ οἴκου*, termen explicat de CHANTRAINE *s.u.* ca fiind o „curte interioară de unde vine lumina la încăperile din preajmă".

9:4

Gr. *σημεῖον* este „semnul" pe care trimisul divin urmează să-l pună pe frunţile celor aleşi; termenul ebraic corespunzător este *taw*, ultima literă a alfabetului, care avea în vremea lui Iezechiel formă de cruce. Textul nu indică cert cine anume trebuie să fie însemnat în felul acesta. BIGGS 1996, p. 29, înregistrează trei modalităţi prin care puteau fi cruţaţi cei aflaţi în Ierusalim la vremea aceea: însemnul putea să-i pună la adăpost de pedeapsă pe preoţii urmaşi ai lui Ţadoq (*vide infra*, Iez. 44:15), ori pe Ieremia şi susţinătorii lui, ori pe cei care au fost mai tîrziu duşi în exil şi care s-au dovedit a fi rezerva salvatoare a poporului lui Dumnezeu, căci ei nu fuseseră prinşi în distrugerea Ierusalimului şi a templului. Făptura cu haine preoţeşti din viziunea lui Iezechiel primeşte porunca de a străbate Ierusalimul pentru a-i găsi pe cei ce meritau să poarte însemnul salvator: se poate deduce de aici că cei scoşi din oraş pentru a fi duşi în exil sînt cei ce vor fi salvaţi de la nimicire. ♦ JOYCE 1986, p. 318-319, interpretează semnul pe care omul îmbrăcat în veşmînt de in urmează să-l pună pe fruntea celor aleşi în termenii responsabilităţii individuale. Articolul lui are ca fundal general o cercetare asupra istoricului responsabilităţii în VT, pornind de la observaţia generală că pentru perioada veche este caracteristic episodul Ios. 7, în care întreaga familie a lui Achar este nimicită, iar proprietăţile îi sînt distruse în totalitate ca pedeapsă pentru o vină individuală; perioada ulterioară, a profeţilor, marchează o schimbare a raportării la vina personală; cartea lui Iezechiel conţine cîteva pasaje semnificative, între care unele se referă explicit la acest subiect. Episodul deosebirii între cei care vor scăpa şi cei sortiţi pieirii poate fi privit ca parte componentă a temei vinovatului ce urmează să primească o pedeapsă iminentă,

gravă. În episodul de faţă sînt însemnaţi numai cei care se deosebesc de ceilalţi prin gemete şi suferinţă, disociindu-se prin aceste manifestări de nelegiuiţii din jurul lor. Toţi ceilalţi urmează să fie nimiciţi odată cu cetatea. ♦ Imaginea mîniei lui Dumnezeu apare frecvent în cartea lui Iezechiel; *vide infra* nota la 39:29.

9:7

TM are în plus, în final: „şi au lovit prin cetate".

9:9

Faţă de „popoare multe", în SEPT., TM are aici „sînge".

9:10

Codex Alexandrinus atestă versetul de faţă precedat de: „Şi eu sînt". TM are la începutul versetului: „Eu, de asemenea"/ „Cît despre mine" (este coerentă prezenţa în aceste două atestări a pronumelui de persoana I singular).

Capitolul al 10-lea

10:1

Capitolul de faţă continuă prezentarea viziunii profetului, unitară pe întinderea capitolelor 8-11 (*vide supra* nota la 8:1). Elementele noi aduse aici ţin de descrierea tronului susţinut de heruvimi, amintind de primul capitol al cărţii lui Iezechiel (dezvăluirea slavei lui Dumnezeu). Nimicirea cetăţii este rezultatul acţiunii divine directe, de vreme ce cărbunii încinşi sînt luaţi „din mijlocul heruvimilor" aflaţi în vecinătatea nemijlocită a lui Dumnezeu. ♦ Viziunea tronului din acest capitol poate fi interpretată, din punctul de vedere al istoriei textului, ca o dublare a viziunii din primul capitol. GREENBERG 1986, p. 134-135, cercetînd indiciile interne oferite de text, admite aici prezenţa unei intervenţii străine de profet, chiar dacă în ansamblu respinge prelucrarea editorială.

10:2

Faţă de „haină [lungă]" (*στολή*) din SEPT., TM are „[veşmînt de] in",

10:4

Pentru „curtea [din mijlocul] casei", *vide supra* nota la 9:3.

10:5

Textul grecesc are aici particularitatea de a repeta termenul *φωνή*, *litt.* „sunet", transpus însă în limba română diferit, din pricina contextului: „zgomotul aripilor" (*φωνὴ τῶν πτερύγων*) şi „glasul Dumnezeului *Saddai*" (*φωνὴ θεοῦ Σαδδαι*). ♦ Grecescul *Σαδδαι* este transliterarea numelui divin Şadday, care apare în alte pasaje tradus prin *ὕψιστος*, „Preaînalt" (*e.g.* Fac. 14:18). ♦ Segmentul 10:5-15 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 96-97.

10:7

Faţă de „[un heruvim] şi-a întins mîna", în SEPT., TM atestă explicit „Heruvimul şi-a întins mîna".

10:9

Granatul (*λίθος ἄνθρακος*, *litt.* „piatră de cărbune") este o piatră preţioasă din familia carbuncului, înrudit cu rubinul. TM are aici „ca scînteierea unei pietre de hrisolit" (piatră preţioasă de culoare aurie, indicînd aşadar o cromatică diferită de cea a granatului, care este roşu închis).

10:13

Prin *Gelgel* (gr. *Γελγελ*) este transliterat în SEPT. ebr. *gal*^{k}*gal*, „roată", „vîrtej", „învolburare".

10:14

Versetul 14 nu există în SEPT., fiind probabil o adăugire de mai tîrziu; TM atestă conţinutul indicat aici în traducere.

10:17

Fragmentul care începe cu acest verset şi continuă pînă la 11:11 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 97-98.

10:18

Faţă de „a ieşit", în SEPT., TM are aici „s-a ridicat". ♦ Versetele 18 şi 19 încheie episodul din viziunea lui Iezechiel în care slava lui Dumnezeu părăseşte templul; mişcarea este dinspre pridvor spre poarta de răsărit, intrarea principală a templului.

10:20

Finalul poate fi deopotrivă tradus prin singular sau plural, de vreme ce în propoziţia grecească *χερουβιν ἐστίν* substantivul (împrumutat) este indeclinabil putînd fi în egală măsură interpretat ca singular sau plural, cu posibilul acord „atic" (plural neutru acordat cu predicat la singular).

10:21

Faţă de „opt aripi" în SEPT., TM atestă aici „patru aripi".

Capitolul al 11-lea

11:1

Ca şi mai sus (*vide* v. 8:7), forma de plural redată prin „pridvorul" ar fi *litt.* „pridvoarele". ♦ „Iezonias, [fiul] lui Ezer" corespunde secvenţei din TM *Ya'azan*^{e}*yāh* fiul lui *ʾAzur*. ♦ „Phaltias, [fiul] lui Banaias" corespunde secvenţei din TM *P*^{e}*lath*^{e}*yāhū* fiul lui *B*^{e}*nāyāhū*. ♦ Prin „mai-marii poporului", TM numeşte (la singular) guvernatorul unui oraş (Jud. 9:30, 1 Reg. 22:26); în acest context însă sînt identificabili nişte „funcţionari publici", oficiali de rang înalt care făceau parte din „sfatul bătrînilor" (BLOCK, 1997, vol. 1, p. 332). ♦ WEVERS (*ad locum*) consideră că primele 13 versete ale acestui capitol îşi dezvăluie caracterul secundar prin slaba legătură cu contextul. ♦ BIGGS 1996, p. 31, consideră că viziunea relatată în 11:1-13 este integrată în viziunea descrisă în capitolele 8-11; substanţa

celor două viziuni ar fi asemănătoare, dar nu identică, pentru că profetul fusese între timp purtat de „duh" în templu (v. 1). Se stabileşte astfel o paralelă între aducerea profetului la poarta de răsărit şi v. 8:3, care iniţiază relatarea visiunii din capitolele 8-11. În ambele pasaje, profetul este purtat de „duhul" care îl duce la templu. Viziunea particulară din capitolul de faţă se referă la un act de abatere severă de la cultul datorat lui Dumnezeu; autorii lui sînt douăzeci şi cinci de conducători din Ierusalim, care apar numai aici în cartea lui Iezechiel, fără a mai fi menţionaţi în vreun alt pasaj.

11:2

Faţă de „Domnul" în SEPT., TM atestă „duhul". ♦ Faţă de „se gîndesc la deşertăciuni" în SEPT., TM atestă „pun la cale ticăloşii".

11:3

În TM, pasajul este obscur, lăsînd loc unor interpretări diferite, chiar contrare; cuvintele rostite de bărbaţii care îi apar lui Iezechiel în viziunea profetică înseamnă *litt.* „nu aproape construire de case", secvenţă care a fost înţeleasă în două modalităţi opuse, fie ca „nu e vremea potrivită pentru construirea de case" (căci Ierusalimul suferise multe distrugeri încă de la invazia din 598/597 î.H., iar Babilonul continua să fie în plină expansiune), fie ca „[nenorocirea] nu este aproape: să construim case" (pentru că cei ce scăpaseră din prima încercare nu ştiau ce va urma şi se credeau la adăpost). Versiunea grecească desface fraza în două secţiuni, transformînd prima parte într-o interogaţie, al cărei sens sugerează încrederea în viitorul cetăţii, de vreme ce Dumnezeu nu ar fi îngăduit să fie înălţate acolo nişte clădiri noi dacă ar fi avut de gînd să le distrugă grabnic. Pe acest fundal, a doua secţiune întăreşte sentimentul de siguranţă: cetatea este o căldare care ţine în ea cărnurile şi nu le lasă să se reverse. Această falsă certitudine este însă spulberată atunci cînd profetului i se porunceşte să vorbească împotriva bărbaţilor. Imaginea vasului în care se gătesc cărnurile încetează să fie un simbol al siguranţei, aşa cum părea legitim să fie interpretată, devenind semn al distrugerii, mutînd centrul de interes dinspre alimentele ce vor hrăni oamenii înspre fărîmiţarea cărnurilor puse pe foc.

11:6

Prin „morţii" şi „cei loviţi" sînt indicaţi aici nu doar cei căzuţi în luptă, ci şi cei pe care în 22:27 îi compară cu „lupii care-şi răpesc prada ca să-i verse sîngele": sînt mai-marii cetăţii, care comit crime şi abuzuri (*vide* EISSFELDT,1964, p. 80; BLOCK 1997, vol. 1, p. 335).

11:9-10

Textul acestor două versete ar putea fi o aluzie la evenimentele din 587 î.H., cînd mulţi dintre conducătorii poporului au fost duşi la Ribhlah (Deblatha, *Δεβλαθα*, în SEPT.; *vide* 4 Reg. 25:18-21), în nordul Israelului. Cele petrecute atunci pot fi interpretate ca împlinirea acestor cuvinte profetice.

11:12

Aici TM are în plus „în ale cărui îndreptări nu aţi umblat şi ale cărui judecăţi nu le-aţi împlinit, ci aţi făcut după judecăţile neamurilor care vă înconjoară".

11:13

Moartea lui Phaltias al lui Banaias are o puternică încărcătură simbolică, fondată pe etimologia celor două nume: *Pᵉlatlʰyāhū* şi *Bᵉnāyāhū* sînt înţelese ca „YHWH a izbăvit" şi „YHWH a zidit", iar moartea personajului i se dezvăluie profetului ca o anulare a speranţei pentru „cei rămaşi din Israel" (*vide* BLOCK 1997, vol. 1, p. 338).

11: 14-21

Acest lung segment pare să fi fost la origine o profeţie independentă (care nu aparţine viziunii templului), menită să dea speranţă exilaţilor. Articulaţia o reprezintă răspunsul pe care îl primeşte profetul la strigătul său de disperare; se produce o suprapunere între exilaţi şi partea poporului ales care urma să fie speranţa pentru viitorul lui Israel. Ei sînt cei cărora „rămăşiţele" din Ierusalim şi nou-veniţii voiau să le ia locul, înstăpînindu-se pe proprietăţile lăsate în urmă; ţara făgăduită şi Dumnezeu sînt în mod tradiţional realităţi inseparabile, iar consecinţa pentru exilaţi părea a fi pierderea simultană a proprietăţii şi a legăturii cu Dumnezeu (*vide* şi 1 Reg. 26:19; Os. 9:3). Reversul îl reprezintă convingerea celor rămaşi în Ierusalim că ei sînt moştenitorii ţării şi instrumentul prin care Dumnezeu va restaura Israelul. Răspunsul divin înregistrat de Iezechiel aici (v. 15) are ca punct central expresia „toată casa lui Israel" (gr. *πᾶς ὁ οἶκος τοῦ Ισραηλ*); acest tip de referire la exilaţi arată limpede că profetul îi desemnează (în viziunea sa) ca popor menit să ducă mai departe relaţia specială cu Dumnezeu. Ei au fost îndepărtaţi de ţara lor, dar nu de Dumnezeu, care a continuat să le fie alături chiar şi în locurile îndepărtate unde au ajuns. Înnoirea legămîntului dintre Dumnezeu şi poporul ales se împlineşte prin exilaţi, în vreme ce locuitorii Ierusalimului sînt condamnaţi pentru nesupunerea lor.

11:15

Faţă de „bărbaţii [aflaţi] cu tine în robie (*litt.* „bărbaţii robiei tale"), din SEPT., TM are aici „bărbaţii rudeniei tale", citire pentru care s-a făcut propunerea de emendare „bărbaţii pribegiei tale" (*ghe'ullāthekā*, emendat prin *gālūthʳka*).

11:16

Textul grecesc conţine, în succesiunea „îi voi izgoni... îi voi risipi... şi le voi fi...", un anacronism prin forma de viitor a verbelor care se referă la cei aflaţi acum în exil. În TM nu există acest anacronism (verbele sînt la perfect). ♦ Faţă de „ca un mic [lăcaş] sfinţit" (gr. *εἰς ἁγίασμα μικρόν*) din

SEPT., TM are aici „întrucîtva un sanctuar", formulare ambiguă din pricina adverbului care poate fi interpretat adjectival („un mic sanctuar") sau temporal („sanctuar pentru un răstimp"). Deşi se vor afla în exil, Dumnezeu le va rămîne alături, ca odinioară în sanctuarul de la Ierusalim: această idee poate fi considerată fără precedent în teologia mozaică, în care templul este semnul vizibil al prezenţei lui YHWH şi al legăturii lui cu poporul ales. Comentatorii moderni au observat că „abstractizarea" lăcaşului de cult în persoana lui YHWH nu are paralele în Vechiul Testament (există însă o analogie interesantă în textul neotestamentar al Evangheliei după Ioan, 2:19-21: „Iar el [*i.e.* Iisus] vorbea despre templul trupului său"). În concepţia mozaică, sanctuarul este un lăcaş consacrat prin prezenţa şi manifestarea divină, este „casa Domnului".

11.17

Acesta este primul pasaj din cartea lui Iezechiel în care se conturează imaginea reunirii poporului ales după risipirea lui prin lume. Johan Lust analizează în repetate rînduri subiectul (*vide* şi nota la 34:11-16); în articolul „Exile and Diaspora. Gathering from Dispersion in Ezekiel" (1999) urmăreşte înţelesurile termenilor care înseamnă „exil" şi „risipire". În această carte profetică este de mai multe ori menţionată împrăştierea israeliţilor printre păgîni, fie ca ameninţare în viitor, fie ca fapt împlinit. Formularea este frecvent urmată de o promisiune de reunire şi de intrare în ţara făgăduită. Interpretarea uzuală este că Iezechiel se referă la exilul în Babilon şi la eliberarea din robia babiloniană; consecinţa acestei interpretări este echivalarea exilului cu diaspora, sau rispirea printre păgîni, iar eliberarea exilaţilor aflaţi în Babilon, cu reunirea finală. Lust cercetează această suită de interpretări urmărind relaţia dintre *golah*, „exil", şi *galut*, „împrăştiere", termen căruia în greacă îi corespunde într-o oarecare măsură *διασπορά*, „diseminare".

11:19

Faţă de „o altă inimă", în SEPT., TM are „o inimă – una" (cu sensul: inimă credincioasă, neschimbătoare şi nedivizată). *Cf.* Ier. 39:39: „Şi le voi da lor o altă cale (în TM: o singură cale) şi o altă inimă (în TM: o singură inimă) ca să se teamă de mine în toate zilele...".

11:20

Aici apare explicită formula legămîntului: „Şi îmi vor fi mie popor şi eu le voi fi lor Dumnezeu (gr. *καὶ ἐσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν*).

11:22

Finalul viziunii este plecarea slavei lui Dumnezeu (vv. 22-23) şi întoarcerea profetului printre exilaţii din Babilon (vv. 24-25). Ceea ce le relatează profetul oamenilor din jurul său are rostul de a-i încuraja să se concentreze asupra lor înşile, încetînd să mai spere în salvarea Ierusalimului, cetate condamnată de Dumnezeu. Exilaţii suferiseră judecata şi pedeapsa divină, dar ei sînt cruţaţi, sînt păstraţi, devenind speranţa de viitor a lui Israel. Speranţa aceasta se împlineşte în succesiunea de evenimente simbolizate de judecată, pedeapsă şi înnoirea legămîntului.

11:23

Muntele aflat „în faţa cetăţii" este Muntele Măslinilor.

11:25

Termenul grecesc *λόγοι*, „cuvintele", traduce ebraicul *dᵉbhārīm*, care înseamnă atît „cuvinte" cît şi, generic, „lucruri".

Capitolul al 12-lea

12:1

Comentatorii din secolul trecut (*apud* ZIMMERLI 1979, p. 267: Gustav Hölscher, *Hesekiel, der Dichter und das Buch*, Töpelmann, Giessen, 1924; G. A. Cooke, *A Critical and Exegetical Commentary of the Book of Ezekiel*, Clarke, Edinburgh, 1936; A. van der Born, *Die historische Situatie van Ezechiels prophetie*, Bijbels Seminarie, Leuven, 1947; Georg Fohrer, *Die symbolische Handlungen der Propheten*, Zwingli, Zürich, 1968²) sînt de acord că relatarea acţiunii simbolice din 12:1-16, unde Iezechiel anunţă deportarea locuitorilor din Ierusalim, a suferit unele prelucrări, contaminări cu elemente dintr-o altă relatare, despre soarta personală a lui Sedekias la căderea Ierusalimului (4 Reg. 25:4-7, Ier. 39:4-7, 52:7-11). Iezechiel a primit misiunea să le facă tuturor cunoscute evenimentele ce urmează să aibă loc, să le pună dinaintea ochilor semnele viitorului, pentru ca şi cei ce nu înţeleg cu mintea să poate pricepe văzînd cu ochii; există însă indicii ale unei prezenţe nocturne, ce corespund fugii la vreme de noapte a lui Sedekias. Datarea lui ZIMMERLI 1979, p. 281-282, plasează secţiunea 12:21-25 în perioada imediat precedentă evenimentelor din 587 î.H., care au confirmat nenorocirea.

12:3

Termenul grecesc *σκεύη* („boccea", *litt.* „lucruri", „bagaje") desemnează generic orice fel de obiecte, unelte etc.; în BIBL.1688 se face o echivalare sugestivă: „dichise de robire" (în MS.4389 „vase de rob", în MS.45 „vase de robire"). O serie de basoreliefuri asiriene înfăţişează prizonieri de război purtînd pe umeri astfel de bagaje din care, după o precizare din Talmud (*B. Ned.* 40b-41a), nu trebuia să lipsească un felinar, un vas şi o rogojină pentru dormit (*vide* BLOCK, 1997, vol. 1, p. 369, nota 37).

12:5

În Babilon, zidurile caselor erau făcute din cărămizi uscate la soare, care puteau fi străpunse cu uşurinţă; pentru utilizarea cărămizilor nearse ca material de construcţie, *vide supra* nota la v. 4:1.

12:6

Faţă de „vei fi ridicat pe umeri", în SEPT., TM are aici: „vei

lua [bocceaua] pe umeri". ♦ Termenul grecesc *τέρας*, „semn", indică de fapt un semn miraculos, avînd de obicei încărcătură malefică. ♦ Ca şi la Osea, Isaia şi Ieremia, viaţa profetului este în sine grăitoare pentru lucrarea lui Dumnezeu.

12:7

Faţă de „am făcut o spărtură" în SEPT., TM atestă un detaliu suplimentar: „am făcut cu mîna o spărtură".

12:8-12

Acest segment oferă o interpretare a acţiunii profetice. Gesturile pe care le îndeplineşte Iezechiel sînt un semn vizibil pentru cei din jurul lui, din care ei pot înţelege ce urmează să li se întîmple şi, mai cu seamă, că exilul este actul prin care Dumnezeu îi pedepseşte. Destinatarii acestei profeţii nu sînt cei din jurul lui Iezechiel, ci cei aflaţi încă la Ierusalim; profeţia nu este însă străină de cei de faţă, pentru că ea funcţionează pentru exilaţi ca o rememorare a faptului că propriul lor exil era urmarea îndepărtării de Dumnezeu.

12:9

Comentatorii din ultimele decenii (spre deosebire de predecesorii lor) sînt convinşi că aceste acţiuni ale lui Iezechiel nu erau doar enunţate, ci înfăptuite cu adevărat. GREENBERG 1986, p. 122, observa că anticiparea explicită a reacţiei publicului la acte de acest fel exclude interpretarea lor ca viziuni lipsite de gesturi concrete.

12:10

Sintagma grecească *κύριος κύριος*, „Stăpînul [meu], Domnul", *litt.* „Domn Domn", echivalează ebr. *'Adhōnay YHWH*; *vide* şi 13:20 *e.a.* ♦ Punctuaţia ediţiilor SEPT.FRANKF. şi SEPT.RAHLFS (*Ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος*) pare să contrazică logica sintactică, pentru că aceste forme de nominativ dau impresia unor apoziţii pe lîngă „Domnul". Situaţia se regăseşte în TM, unde *hannāsī*, „principele", apare la începutul frazei fără nicio prepoziţie (*litt.* „principele oracolul acesta la Ierusalim şi toată casa lui Israel..."). Din aceste motive în unele traduceri segmentul lipseşte, fiind considerat o dittografie (*e.g.* BJ: „Cet oracle est prononcé à Jérusalem et dans toute la maison d'Israel"); în alte traduceri, segmentul este transferat după „oracol" („Acest oracol este pentru principele..."). Într-o abordare diferită, BLOCK 1997 (*ad locum*) respinge echivalarea ebr. *hammassā* cu „oracol", termen care nu apare în cartea profetului Iezechiel. În context, el interpretează ebr. *massā'* ca „sarcină", „povară", şi pune utilizarea aceasta în paralel cu o expresie din Ier. 23:33: „care este povara YHWH? Tu eşti povara (*hammassā*)". Traducerea propusă de BLOCK are acest conţinut: „Principele este această povară [*i.e.* bocceaua profetului, simbolul exilului] în Ierusalim, împreună cu toată casa lui Israel..." *Vide* BLOCK 1997, vol. 1, p. 363, 373.

12:11

Lecţiunea ediţiei SEPT.RAHLFS este aici *εἰπὸν ὅτι ἐγὼ τέρατα ποιῶ*, „spune că Eu făptuiesc semne"; TM conţine secvenţa: „spune: Eu [sînt] semn pentru voi". Comentatorii moderni – atît ai textului grecesc, cît şi ai celui ebraic – consideră însă că aceste cuvinte urmează să fie spuse de Iezechiel despre sine: „spune: «eu [*i.e.* Iezechiel] făptuiesc semne/ eu sînt semn»" (NETS, NRSV, BLOCK, *ad locum*).

12:12

Versetele 12-15 reprezintă o a doua interpretare a gesturilor profetice îndeplinite de Iezechiel. Aici este o aluzie la regele Sedekias, care încercase să fugă din Ierusalim la sfîrşitul asediului babilonian, dar a fost prins, orbit şi dus în robie.

12:13

Imaginea năvodului nu este metaforică, ci indică precis modul în care puteau fi prinşi şi duşi prizonierii (*cf.* Av. 1:15-17); pe „stela vulturilor" apare un zeu mesopotamian care îi prinde în plasă pe duşmanii regelui. În Biblie, „năvodul" apare ca armă a lui Dumnezeu numai în cartea lui Iezechiel (*vide* şi 17:20, 32:3) şi în Iov (TM: 19:6).

12:17

Acesta este versetul de început al unui pasaj (17-20) care anunţă o altă acţiune simbolică a profetului. ZIMMERLI (*ad locum*) remarcă faptul că în textul masoretic structura metrică de *parallelismus membrorum* poate fi limpede urmărită în porunca divină (v. 18) şi în interpretarea ei (vv. 19-20). Pasajul a fost augmentat cu formule de adresare, o glosă explicativă şi o formulă de recunoaştere.

12:18

TM atestă aici o altă tripletă de termeni decît SEPT.: „cu cutremur... cu freamăt şi teamă" faţă de „în durere... în chin şi tulburare". Tabloul pîinii mîncate anevoios şi al apei băute cu spaimă mare (*vide* P. C. Craigie, *Ezekiel*, Philadephia, 1983, p. 83, *apud* LANG 1986) ar avea darul de a-i pune brusc poporului în faţa ochilor o imagine familiară (pîinea şi apa) într-o răsturnare a îndestulării în neîndestulare. ♦ „tulburare" este interpretabil ca o glosare a termenului „chin" (gr. *μετὰ βασάνου καὶ θλίψεως*); putem remarca însă corespondenţa secvenţelor de trei termeni în TM şi SEPT.

12:19

Faţă de termenii din SEPT., „neîndestulare" şi „prăpădenie" (gr. *ἀφανισμός*, *litt.* „distrugere", „nimicire"), TM atestă aici „nelinişte" şi „groază". ♦ Propoziţia finală din SEPT. (introdusă prin conjuncţia *ὅπως*) este interpretabilă sintactic în TM deopotrivă ca finală şi cauzală (fiind introdusă prin conjuncţia *lema'an*). ♦ SEPT. recurge aici la termenul *πλήρωμα*, *litt.* „plinătate". ♦ Gr. *ἀσεβεία*, „impietate", aparţine familiei de cuvinte a verbului *σέβω*

/*σέβομαι* (forma medie este statistic mai frecventă), care are sensurile: „a aduce cinstirea cuvenită", „a venera [o divinitate]"; compusul cu a- privativ şi derivatele lui intră în sfera semantică a „nelegiuirii", „impietăţii", a faptei prin care se vădeşte refuzul de a venera divinitatea. ♦ Finalul apare cu un sens uşor diferit în TM: „ţara pentru plinătatea violenţei tuturor celor care locuiesc în ea", faţă de „pământul [...] laolaltă cu cuprinsul său, căci toţi cei ce locuiesc în el [trăiesc] în necredinţă", în SEPT.

12:21

Versetul reprezintă formula introductivă a unei prorociri, *vide* vv. 18:1-3, care este deopotrivă o raportare explicativă la o zicală. În ambele situaţii, faptul că lui Iezechiel i se cere să tîlcuiască înţelesul unei zicale a lui Israel (pe „pământul lui Israel", între „fiii lui Israel") nu poate fi interpretat ca un indiciu al plasării acţiunilor lui profetice în acel spaţiu geografic; este vorba aici fie de o preluare a unor informaţii care ajungeau la exilaţi fie, mult mai simplu, ca o referire firească la ansamblul istoriei lui Israel, la felul lipsit de respect în care poporul ales îi tratase mereu pe profeţi.

12:22

Pentru „zicală", textul grecesc foloseşte termenul *παραβολή*. ♦ Conţinutul acestei zicale este uşor diferit în cele două texte: faţă de SEPT., care vorbeşte despre distanţarea în spaţiu a zilei, TM aduce imaginea zilelor sporite în timp („zilele [sînt] îndelungate...").

12:23

„cuvîntul tuturor vedeniilor": *litt.* „cuvîntul a toată vedenia".

12:24

„care să prorocească după plac": gr. *μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν*, *litt.* „care face divinaţie după plac" (*vide* NRSV „flattering divination", *vide* BLOCK 1997, vol. I, p. 390); mai jos (13:3) apare o variantă a acestei expresii: „prorocesc după inima lor" (gr. *τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν*). Procedeele divinatorii (de tipul hepatoscopiei, *vide* Iez. 21:26, al necromanţiei, *vide* 1 Reg. 28, al astrologiei, rabdomanţiei, *vide* Iez. 21:26 *e.a.*), prin care se urmărea identificarea voinţei divine, erau strict interzise de legea mozaică (*vide* Dt. 18: 10-14).

12:26

Odată cu acest verset începe un scurt pasaj (vv. 26-28) care, în pofida asemănărilor cu cel precedent (vv. 21-25), nu poate fi socotit o reluare ori un *appendix* al acestuia. W. Zimmerli îl interpretează ca o prorocire independentă, care introduce o temă nouă; ZIMMERLI 1979, p. 283 plasează vv. 26-28 înainte de începerea asedierii Ierusalimului din 589 î.H. LUST 2004a, p. 203-204, pune în lumină diferenţele cantitative din acest pasaj în SEPT. faţă de modelul ebraic: consecinţa acestei analize este identificarea pasajului ca o inserţie, susţinută de absenţa lui din Papirusul 967, iar această adăugire putea fi răspunsul la obiecţiile privind acceptarea cărţii lui Iezechiel, cu viziuni în notă apocaliptică.

Capitolul al 13-lea

13:1

Capitolul de faţă conţine în TM un text afectat profund de transmiterea manuscrisă. Graham Davies (1994) preia de la Philip King ideea unui „comentariu arheologic" şi cercetează din acest punct de vedere capitolul de faţă. Conţinutul nu impune o analiză complexă din punctul de vedere al structurii şi al temelor majore. Formal este împărţit clar în două prin formula introductivă plasată la mijlocul capitolului: vv. 2-16 sînt îndreptate împotriva profeţilor lui Israel, iar vv. 17-23 au ca ţintă femeile care profeţesc. Cele două segmente îşi dezvăluie, la o analiză amănunţită, asemănările de structură. Ele prezintă în egală măsură expresii recurente în cartea lui Iezechiel, prin care se separă subdiviziunile; încep deopotrivă cu o adresare către profet şi o indicare a destinatarilor acestor proroci (vv. 2 şi 17); adresarea de început este urmată de o acuzaţie, o identificare preliminară a celor cărora li se adresează (vv. 3-7 şi 18-19), apoi o formulă proprie mesagerului şi un strigăt de lamentaţie. Anunţarea judecăţii se remarcă prin două trăsături formularistice: acuzaţiile sînt reluate (ca şi în alte pasaje), iar vestirea în sine implică o dezvoltare în două etape, asemănătoare în cele două segmente ale capitolului. Ele încep cu o declaraţie a plasării lui Dumnezeu împotriva celor cărora li se adresează profeţia (vv. 8 şi 20), conţin anunţarea intervenţiei divine directe (vv. 9 şi 20-21) şi formula de recunoaştere. Această dezvoltare este urmată de o elaborare a acuzaţiilor precedente, introduse printr-o construcţie cauzală şi o nouă vestire a judecăţii, care se concentrează acum asupra sorţii celor vizaţi (vv. 14 şi 23). DAVIES 1994 porneşte de la presupunerea că această dezvoltare în două etape poate fi indiciul că fiecare segment al capitolului are în spate o istorie literară complexă. Indiferent de istoria precedentă a materialului, capitolul are, în forma sa de acum, o structură clară de diptic. Legăturile dintre cele două segmente ţin de paralelismul structurii şi al vocabularului; ele trec dincolo de evidenta deosebire de temă. Prima parte (vv. 2-16) ilustrează tema comună a profeţiei clasice, recurentă cu precădere la Ieremia, şi anume confruntarea dintre profeţia pedepsei şi profeţii care vestesc un final fericit, indiferent de comportarea contemporanilor. Critica lui Iezechiel (reluată mai departe, în vv. 22:28-30) ţine atît de negarea autenticităţii acestor profeţi ai salvării, cît şi de eşecul lor în îndrumarea conteporanilor, faţă de care se fac vinovaţi prin aceea că i-au lăsat fără apărare împotriva dreptei judecăţi a lui Dumnezeu. Pe de altă parte, femeile împotriva cărora profeţeşte Iezechiel în vv. 17-23 au vina de a se fi adresat nu întregului popor, ci unor persoane individuale. ♦ Capitolul acesta apare în omiliile lui Origen în două rînduri: Omilia a treia este dedicată versetelor 13:1.17-22 (concentrîndu-se, în prima sa parte, asupra expresiei *obfirma*

faciem tuam, pe care i-o adresase Dumnezeu lui Iezechiel, *Sermo Dei*) şi 14:1-8, iar Omilia a doua comentează secvenţa 13:1-19. Această omilie începe cu afirmaţia că nu există nicio specie de păcătoşi asupra căreia Scriptura să păstreze tăcerea (*nullam speciem peccatorum Scriptura reticet, de qua non doceat legentes*). Cuvîntul Domnului (cap. 2) îi porunceşte lui Iezechiel să profeţească împotriva profeţilor mincinoşi, care vorbesc după mintea /inima lor (*de corde suo*); textul latinesc din comentariul lui Origen (cap. 3) este diferit de versiunea SEPT.: v. 3 *uae iis qui prophetant de corde suo, qui ambulant post spiritum suum*, „vai de cei care profeţesc după inima lor şi umblă după gîndul lor"; textul VULG. este diferit prin conţinutul său şi prin variantele sinonimice: *uae prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum et nihil uident*, „vai de profeţii nesăbuiţi, care îşi urmează gîndul şi nimic nu văd". Sînt numite aici două păcate distincte, unul al inimii, celălalt, al spiritului. Profetul mincinos vorbeşte urmîndu-şi propriul său spirit, nu pe al lui Dumnezeu, el nu vede nimic în întregul lui; comentariul lui Origen aduce în sprijin termenul latinesc care echivalează grecescul *καθόλου*, şi anume *omnino*, inducînd versetului un înţeles ambiguu: fie este pierdut din vedere ansamblul, întregul (*καθολικά*), privind dintr-o singură parte, fie (în varianta pe care Origen o consideră corectă: *quod ego melius reor*) ei nu văd nimic, chiar dacă li se pare că văd dintr-o parte (*siue* [...] *omnino non uident, licet sibi uideantur ex parte quadam uidere*). ♦ ZIMMERLI 1979, p. 298, lasă deschisă chestiunea datării secvenţei 13:1-23.

13:2

Verbele din acest verset prezintă în greacă o varietate temporală: primul dintre ele („proroceşte") este la imperativ, următoarele două sînt la viitor cu valoare de imperativ (permiţînd aşadar traducerea prin imperativ). ♦ TM precizează în plus (după „le vei zice"), complementul: „celor care prorocesc după inima /mintea lor".

13:3

Faţă de „cei care prorocesc după inima lor", TM are aici „prorocii nechibzuiţi care îşi urmează duhul lor".

13:4

În TM apare „vulpile /şacalii între ruine" (termenul ebraic *šu'āl* înseamnă „vulpe", dar şi „şacal", cu observaţia că asocierea cu ruinele este mai firească pentru şacali, *vide* BLOCK 1997, vol. I, p. 401, nota 51), faţă de „vulpile în pustiuri" din SEPT. Pasajul este interpretat ca un posibil indiciu al plasării în vremea cînd Iuda era în ruine, adică după 586 î.H. ♦ În Omilia a doua, cap. 4, Origen discută sensul imaginii vulpilor în pustie. Vulpea este, în interpretarea lui, un animal de nimic, viclean, de neîmblînzit, fioros (*uulpes animal nequam est, uersutum est, indomabile est, ferum est*). Acest animal apare în episodul răzbunării lui Samson împotriva neamurilor, la care trimite trei sute de vulpi cu torţe aprinse legate de cozi (*vide* Jud. 15:45).

13:5

TM înregistrează aici un text diferit: „Nu v-aţi suit la spărturi ca să construiţi zid pentru casa lui Israel, aşa încît să stea în picioare în luptă în ziua Domnului". Imaginea zidului ce urmează să fie construit este în armonie cu menţionarea ruinelor din versetul precedent. Ansamblul celor două versete este dominat de referirea la cei care trebuie să repare zidul de apărare: aceasta este o imagine familiară, în condiţiile în care zidul de apărare al cetăţii era făcut din pietre nelegate între ele prin mortar, iar repararea stricăciunilor era o necesitate curentă. ♦ Articolul lui Graham Davies (1994) pune în lumină mărturii arheologice care pot elucida unele elemente de *realia* incluse în acest capitol. Ca şi alţi autori biblici, Iezechiel era conştient de forţa pe care o avea în dezvăluirea unor semnificaţii profunde comparaţia cu imagini familiare. Tabloul din vv. 13:4-5 (diferită în TM faţă de SEPT.) este familiar: ziduri în ruine, printre care se zăresc animale sălbatice. Termenul ebraic folosit pentru a indica zidul nu este cel uzual (*ḥōmāh*, *vide* v. 26:4 *e.a.*): este *gādhēr*, rar, la fel ca şi verbul cu care se înrudeşte, avînd sensul „a repara". Termenul *gādhēr* are sensuri multiple: zidul care înconjoară via pentru a ţine departe animalele (*e.g.* Is. 5:5; Ps. 80:13; Nm. 22:24), zidul care blochează un drum (*vide* Os. 2:8; Plg. 3:9; în formă verbală, Iov. 19:8), zidul cetăţii (Mih. 7:11). Referirea la luptă în versetul de faţă poate fi indiciul pentru identificarea, dintre variantele semantice, a zidului defensiv, de cetate. Există mărturii arheologice care atestă repararea uzuală a zidurilor cetăţii, construite din cărămizi, cel mai adesea de grosime medie, care impuneau repetate lucrări de întreţinere.

13:7

Termenul grecesc *μαντείας*, tradus aici prin „prorocii", are sensul exact „divinaţii" (*vide supra*, nota la 12;24). ♦ Versetul are în TM o prelungire: „voi care spuneţi «Cuvîntul», iar eu nu am grăit".

13:9

În cartea lui Iezechiel, mîna aşezată „împotriva" /„asupra" indică de obicei o viziune extatică (*vide* 1:3: *ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου*); în versetul de faţă însă, gestul este unul de ameninţare la adresa profeţilor mincinoşi: *ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας*. ♦ Termenul grecesc tradus aici prin „îndrumare" este *παιδεία*, *litt.* „educaţie", „instruire". TM atestă „sfat", „consiliu" (NRSV: „in the council of my people"). Traducătorul în greacă subliniază faptul că apartenenţa la comunitatea poporului lui Israel are la bază o stare de ascultare faţă de poruncile şi rînduielile lui YHWH, „educarea /instruirea divină". Cel exclus de la „instruirea" divină nu mai este în comuniune nici cu YHWY, nici cu poporul ales (*vide* BLOCK 1997, vol. I, p. 404). ♦ În textul grecesc apare folosit aici termenul grafhv (ejn grafh`/, „în cartea", *litt.* „în scrierea"), ca echivalent al ebr. *kᵉthābh*, care acoperă sensul general „scriere" şi este folosit în relaţie cu diverse tipuri de

documente. Graham Davies, în articolul său dedicat capitolului de faţă al cărţii lui Iezechiel, deduce din formularea aceasta existenţa, în vremea lui Iezechiel, a unei liste cu membrii comunităţii israelite. Pasajul cel mai apropiat de cel de faţă este o referire la lista celor care s-au întors din exil, inclusă în 2 Ezd. 2:59-63, unde sînt menţionaţi membrii a trei familii preoţeşti, despre care se spune că au fost căutaţi în registre, dar nu erau trecuţi acolo. Listele de tipul acesta sînt atestate arheologic, cu înregistrarea ocupaţiei capului de familie; erau socotiţi toţi membrii familiei, ca număr, dar apăreau cu numele doar cei de parte bărbătească.

13:10

Apare aici termenul grecesc *ἀλείφουσιν*, tradus prin „spoiesc", *litt.* „a unge". TM atestă aici „spoiesc cu var", dar termenul ebraic pentru „var" (*tāphēl*) desemnează mai degrabă o substanţă lipsită de consistenţă. Targumul parafrazează: „lut simplu, neamestecat cu paie"; la fel şi VULG. Unii comentatori moderni au văzut în această expresie o metaforă a ipocriziei, dar şi a zădărniciei. Oracolele despre pace ale profeţilor mincinoşi nu fac decît să ascundă („să spoiască") deficienţele fundamentale ale societăţii simbolizate de „zid" şi să încurajeze iluzia unei bunăstări viitoare (BLOCK 1997, vol. I, p. 407). ♦ Imaginea zidului care se poate prăbuşi pare să fi apărut dintr-o neînţelegere a textului ebraic transferată în traducerea grecească: TM conţine aici din nou termenul „var" (*tāphēl*), considerat poate de traducător a fi un derivat al verbului *nāphal*, „a cădea". ♦ Graham Davies observă că imaginea metaforică a spoirii zidului, din vv. 10-16, conţine o serie de diferenţe faţă de v. 5 din TM. De data aceasta este vorba de construirea unui zid (şi nu de neglijarea reparării lui); cei care duc sarcina la îndeplinire nu sînt însă profeţi, ci oameni obişnuiţi. Profeţii (mincinoşi) sînt mustraţi pentru ceea ce fac, pentru „spoirea" zidului interpretată ca simplă acoperire, ineficientă în fond, a defectelor. Zidul despre care e vorba aici nu este zidul de apărare a cetăţii, ci pare să fie zidul unei clădiri obişnuite, după cum indică sensul obişnuit al termenului ebraic *qīr*, folosit în vv. 12, 14 şi 15.

13:11

Sintagma grecească *λίθοι πετροβόλοι*, „pietre ca din praştie", indică pietrele azvîrlite cu praştia sau catapulta. ♦ TM atestă, după „ploaie cu şiroaie": „şi voi, pietre de grindină, veţi cădea şi vînt de furtună se va isca".

13:14

Faţă de „în ocară" (*litt.* „în reproşuri", „în mustrări"), din SEPT., TM are „în mijlocul lui".

13:17

Aici începe (*vide supra* nota la 13:1) partea a doua a capitolului, aflată într-o relaţie de paralelism cu prima parte. Cele două secvenţe referitoare la profeţii mincinoşi (vv. 1-9 şi 10-16) se reflectă oarecum în cele două secvenţe îndreptate împotriva femeilor care profeţesc (vv. 17-21 şi 22-23). ♦ O parte din Omilia III a lui Origen explică pericopa 13:17-22. În primul capitol, Origen observă că Iezechiel trebuie să îndrepte către israeliţi un chip diferit de cel obişnuit: există şi alte pasaje biblice care atestă existenţa unei feţe diferite de cea corporală (*alia facies praeter hanc corporis nostri faciem*): 2 Cor. 3:18 arată că toţi oamenii au, în esenţă (*reuelatam*), acelaşi chip trupesc; la cei mai mulţi însă, chipul este acoperit, rămînînd descoperit la foarte puţini. Stau cu faţa dezvelită (*vide* 2 Cor. 3: 16.18), gata să contemple slava lui Dumnezeu, cei care duc o viaţă fără pată, care au simţurile sănătoase şi credinţa adevărată. Faţa pe care Iezechiel este îndemnat să o îndrepte împotriva fiicelor poporului său (v. 17) este simbolul trăsăturii fundamentale a sufletului nostru (*ista facies... est principale cordis nostri*); interpretarea arată că ceea ce este privit nu este văzut (*illud quod adspicitur non uidetur*).

13:18

Faţă de „perniţe" (*προσκεφάλαια*), în SEPT., TM atestă „panglici". ♦ Faţă de „năframe [de pus] pe orice cap pentru orice vîrstă", în SEPT., TM atestă „văluri pe capul [celor] de orice statură. ♦ Versetul conţine o parte dificil de interpretat: „[cele care prorocesc] şi-au cîştigat suflete": dificultăţile textuale se găsesc deopotrivă în SEPT. şi în TM. Termenul grecesc *ψυχή* („suflet") este folosit pentru a echivala ebr. *nepheş*, desemnînd „fiinţă vie, viaţă, suflet, persoană". Verbul căruia i se subordonează acest substantiv este *περιποιέω*, care la diateza medie are sensul „a dobîndi" sau „a cîştiga (pentru sine)". În SEPT., acest verb este folosit atît cu sensul „a cîştiga ceva pentru sine", *vide* Fac. 31:18; 36:6, cît şi cu sensul „a cruţa" ori „a (-şi) salva viaţa", *vide* Fac. 12:12, Ieş. 1:16; 22:17. Pornind de la aceste date, versetul de faţă poate fi interpretat fie „[cele care prorocesc] au cîştigat /cruţat sufletele [victimelor lor]", fie „[cele care prorocesc] şi-au cîştigat /cruţat sufletele [lor]". TM are *litt.* „spre a vîna suflete /vieţi: vînaţi sufletele /vieţile celor din poporul Meu şi vă veţi păstra suflete /vieţi". ♦ Detaliile din v. 18 sînt interpretate de Origen (în capitolul al treilea al Omiliei a treia) ca referiri la grija excesivă pentru hrana trupului, fără nicio preocupare pentru trăsăturile spirituale, aşa cum se spune şi în Ps. 36:4 (*delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui*). Capul acoperit la orice vîrstă (*amictus ad uelandum caput omnis aetatis*) este un păcat asupra căruia Origen se apleacă prudent, pentru că înţelesul versetului pare surprinzător. Cel care are încredere şi este cu adevărat un bărbat (*qui fiduciam habet et uere uir est*) nu are acoperitoare pe cap, ci cu capul descoperit se roagă lui Dumnezeu şi profeţeşte, indicînd printr-un semn al trupului, fără a fi nevoie să formuleze în cuvinte, o realitate spirituală (*per signum corporalis rei etiam spiritalem latenter ostendens*): el arată în felul acesta că, aşa cum capul nu îi este acoperit, nici inima nu îi este acoperită. Lui Iezechiel i se cere să se îndrepte împotriva fiicelor neamului său, fără să fie însă vorba şi despre fiii care profeţesc (*et potuit quidem dicere propheta: super filios populi tui*

qui prophetant). Explicaţia lui Origen ţine de caracterul efeminat al tuturor celor ce poartă podoabe, astfel încît devine firească referirea la ei prin genul feminin. ♦ Partea finală a cap. 13 (vv. 18-21) aduce în prim-plan practici magice ale căror detalii ne rămîn necunoscute; textul ebraic este marcat de două cuvinte-cheie, care apar numai în acest pasaj: *kᵉsāthōth* şi *misᵉpāḥōth*; cel dintîi numeşte un accesoriu ce se coase la braţe, iar al doilea indică un obiect care se pune pe cap. Cercetările arheologice moderne (îmbinate cu observaţii lingvistice asupra unor spaţii învecinate) au adus ceva mai multă lumină în identificarea acestor obiecte. Pentru *kᵉsāthōth*, articolul lui G. Davies propune identificarea cu nişte fire răsucite în jurul braţelor; *misᵉpāḥōth* ar fi, pe baza mărturiei unor texte magice descoperite în Babilon, obiecte magice care aveau rostul de a „lega" şi a „dezlega", fiind folosite în vrăji ofensive sau defensive. Acest sens pare să fie coerent cu pasajul din Iezechiel.

13:22

Şi acest verset prezintă mici deosebiri în SEPT. faţă de TM: „aţi strîmbat pe nedrept", faţă de „aţi descurajat cu înşelăciune", în TM; „Eu nu l-am strîmbat", faţă de „Eu nu l-am îndurerat", în TM. ♦ Acest verset are în varianta latinească a omiliei lui Origen (cap. 6) următoarea formă: *et ego non auertebam ad confortandas manus iniquorum*, „şi eu nu mă întorceam ca să întăresc mâinile nelegiuiţilor". Textul atestat la Origen este diferit atît de SEPT., cît şi de VULG.

Capitolul al 14-lea

14:1

Pericopa 14:1-8 este explicată în ultima parte a Omiliei a treia a lui Origen, În acest pasaj, viziunea lui Iezechiel se referă la preoţi. ♦ „dinaintea mea", gr. *πρὸ προσώπου μου*, *litt.* „înaintea feţei mele". ♦ Sosirea la profet a bătrînilor lui Israel se transformă pentru Iezechiel în prilejul de a vorbi despre starea religiei la poporul aflat în exil. Cei înfrînţi şi dezrădăcinaţi se aflau acum printre babilonienii victorioşi, ai căror zei puteau fi socotiţi mai puternici decît Dumnezeu, de vreme ce le asiguraseră supremaţia; Dumnezeu rămînea în felul acesta divinitatea la care se închina un popor înfrînt, dus în robie, departe de patria promisă. Vizita bătrînilor la Iezechiel generează în acelaşi timp întrebarea generală dacă Dumnezeu se cuvine să dea răspuns unor asemenea întrebări; desfăşurarea pare să sugereze că Dumnezeu nu are de să le dea răspunsul cerut, dar o va face totuşi.

14:3

Versetul este o referire clară la exilaţii care cedaseră influenţelor religioase ale babilonienilor. ♦ Faţă de „cugetările" (*διανοήματα*) din textul grecesc, TM are „idolii": probabil că traducătorul SEPT. a citit *ʿLYLH*, în loc de *GLWLY*, „idolii", din TM (*vide* LEH *s.u.*); mai jos, la 14:4.7 este aceeaşi diferenţă. ♦ Faţă de „pedeapsa pentru fărădelegile lor", TM are „piatră de poticnire pentru păcatul lor"; la fel şi în v. 4. ♦ „le voi răspunde": gr. *ἀποκρινόμενος ἀποκριθῶ*, *litt.* „să le răspund răspunzînd", un semitism cu valoare intensivă. ♦ În omilia lui Origen (cap. 7), versetul 3 (*uiri isti posuerunt cogitationes suas in cordibus suis, et poenam iniquitatum suarum posuerunt ante faciem suam*) este interpretat ca semnul pedepselor pe care oamenii şi le pregătesc singuri: nu Dumnezeu face pedepsele, ci toate cîte le pătimim ni le facem singuri (*Deus non facit poenas, sed ea quae patimur ipsi nobis praeparamus*).

14:4

„Orice om": gr. *ἄνθρωπος ἄνθρωπος*, *litt.* „un om, un om", semitism (*vide* şi 14:7). ♦ Răspunsul de care Dumnezeu îl transmite bătrînilor aminteşte de legea sacră, *vide* Lv. cap. 17-26.

14:5

Între SEPT. şi TM există o diferenţă de conţinut: în vreme ce din textul grecesc pare să rezulte o pedeapsă definitivă, din TM („ca să-i prind de inimă pe [cei din] casa lui Israel, care s-au înstrăinat de Mine cu toţi idolii lor") reiese că scopul ameninţărilor a fost aducerea pe calea cea bună, aşa cum apare explicit în versetul următor.

14:6

Faţă de „năravurile... necredinţele", TM are „idolii... urîciunile".

14:7

La Origen, v. 7 prezintă uşoare diferenţe în traducerea latinească (atestată de textul omiliei aşa cum a ajuns la noi) faţă de SEPT., între care cea mai interesantă este dublarea termenului *homo*, „om" (reproducînd, de fapt, semitismul care înseamnă „fiecare om"): *propter quod homo homo de domo Istrahel (sic) et de proselytis qui aduenium in Istrahel, quicumque abalienatus fuerit*, „pentru că omul-om din casa lui Israel şi prozeliţii care vin în Israel, oricine se va fi înstrăinat...". Comentariul lui Origen arată că se poate întîmpla ca omul-om, care a fost creat ca om-om sau a devenit om-om prin felul în care a progresat el însuşi, să de îndepărteze de Domnul, tot aşa cum se poate îndepărta şi un om drept (*iustus*, *vide* Iez. 3:20); dacă un astfel de om îşi pune gîndurile în inima sa şi pedeapsa pentru păcate şi-o pune dinaintea ochilor şi vine la profet ca să-l întrebe despre Domnul, atunci chiar Domnul îi va răspunde, îndreptîndu-şi faţa asupra lui.

14:9

Vv. 9-10 reprezintă o posibilă adăugire, al cărei rost este punerea în gardă împotriva profeţilor mincinoşi, *vide* şi Dt. 13:1-5; pasajul îi atribuie lui Dumnezeu intenţia de a-şi pune la încercare poporul, aducîndu-l în situaţia de a alege între semnele false şi credinţa adevărată.

14:12

Acest verset este socotit de ZIMMERLI 1979, *ad locum*,

graniţa dintre două scurte secvenţe, diferite în timp: 14:1-11 şi 14:12-23. Spre deosebire de prima jumătate, vv. 12-23 conţin o adresare divină lipsită de orice poruncă explicită de a profeţi. Datările pe care le propune ZIMMERLI (vol. I, p. 306 şi 313) sînt următoarele; pentru 1-11, fie înainte, fie după 587 î.H.; pentru 12-23, cu siguranţă înainte de 587 î.H. (ZIMMERLI respinge interpretarea pasajului ca profeţie simulată). ♦ Profeţia lui Iezechiel este asemănătoare cu cea a lui Ieremia: sînt indicate succesiv patru pedepse (foametea, fiarele sălbatice, sabia şi molima), numai că la Iezechiel ordinea este diferită şi apar fiarele sălbatice în locul robiei indicate de Ieremia; ambele profeţii includ personaje exemplare: Moise şi Samuel la Ieremia, Noe, Daniel şi Iov la Iezechiel. ♦ Omilia a patra a lui Origen este construită pe pericopa finală a capitolului 14 (vv. 12-23). Cuvîntul divin îi vorbeşte lui Iezechiel despre un ţinut care păcătuieşte (*de peccatrice terra loquitur*). Origen explică în detaliu (cap. 1) prezenţa celor trei personaje în al doilea verset al pericopei, pornind de la observaţia că textul nu indică nişte locuitori ai unei cetăţi ori vreo aşezare care să se fi dovedit a fi păcătoasă, ci pămîntul însuşi (*terra*); el respinge echivalarea facilă dintre *terra* şi orice se poate afla pe ea, fie oameni, fie aşezări. Temeiul unei asemenea interpretări stă tocmai în desfăşurarea textului, pentru că pedeapsa divină nu coboară asupra oamenilor, ci asupra pămîntului însuşi. Avînd o existenţă care îl face asemenea cu fiinţele vii, pămîntul poate avea în egală măsură calităţi şi defecte şi poate făptui deopotrivă fapte bune şi rele. Origen mai dă însă o explicaţie: pămîntul poate fi văzut ca un simbol al sufletului omenesc, ca în parabola din Noul Testament, Mt. 13:3 *sq*. Pămîntul, văzut în felul acesta, uneori păcătuieşte, alteori nu (*saepe peccat, saepe non peccat*).

14:13

„săvîrşind vreo abatere": gr. *παραπεσεῖν παράπτωμα*, *litt*. „a cădea pe alături în cădere pe alături", semitism. ♦ Pericopa care începe cu acest verset (14:13-21) este explicată de Origen în Omilia a cincea. Foametea (*fames*) trimisă ca pedeapsă (cap. 1) pentru pămîntul cel păcătos (*peccatrix terra*) fusese interpretată în Omilia a patra, cap. 7-8. Celelalte două pedepse anunţate sînt sabia (*romphaea*) şi moartea (*mors*). La început nu sînt amintiţi fiii şi fiicele, însă ei apar menţionaţi în a doua şi a treia ameninţare divină. Sabia care se transformă în instrument al pedepsei este văzută de Origen ca elementul a cărui proprietate esenţială este de a tăia şi a despărţi; este însă dureroasă chiar simpla atingere a lamei de sabie, iar o pedeapsă prin sabie devine astfel dublă. Pasajul fundamental pe care îl aduce în sprijun este faimosul verset Fac. 3:24: *statuit igneam romphaeam et Cherubin custodire uiam ligni uitae*. Sabia de foc provoacă o îndoită vătămare, pentru că taie şi arde (*dum adurit et diuidit*) Pilda tratamentelor medicale aduce însă din nou în discuţie efectele pozitive ale unor proceduri care aparent sînt dureroase şi, prin aceasta, negative. Rănile vechi au uneori nevoie ca medicul să taie şi să ardă locul cangrenat. În această succesiune de imagini introduce Origen versetele Mt. 10:34 (*non ueni mittere pacem superterram, sed gladium*) şi Lc. 12:49 (*ignem ueni mittere super terram, et utinam ut ardeat*). Hristos aduce deopotrivă sabia şi focul, şi botează cu sabie şi foc. Dumnezeu pedepseşte ca un părinte, îndepărtînd păcatul din inimile oamenilor. Foametea pe care o timite pe pămînt (cap. 2) nu este aducătoare de moarte, tot aşa cum sabia nu omoară întotdeauna. Chiar în pedepsele cele mai grele, există oameni ca Noe, Daniel sau Iov, care sînt salvaţi. O pedeapsă (cap. 3) împătrită va trimite Dumnezeu nu asupra pămîntului, ci asupra Ierusalimului: sabia, foametea, fiarele şi moartea (*quattur uindicatas meas pessimas, rompaeam et famem et bestias pessimas et mortem immisero*). Pentru pămîntul care păcătuieşte este de ajuns o singură pedeapsă; pentru Ierusalimul păcătos este însă nevoie de patru pedepse. Ierusalimul este (cap. 4) locul în care trăim cu toţii, cu care ne identificăm (*Hierusalem sumus*): dacă viaţa pe care o ducem este trăită rău, atunci meritäm pedeapsa împătrită; dacă trăim după cuviinţă, sîntem Ierusalimul care se odihneşte la sînul Domnului (*illa Hierusalem quae in Dei sinu requiescit*). ca şi în cuprinsul pămîntului, în Ierusalim sînt deosebiri mari dintr-o parte într-alta. Căci toţi cei care au ascultat cuvîntul lui Dumnezeu, dar l-au încălcat, merită să fie pedepsiţi, numai că fiecăruia pedeapsa i se dă pe măsură. De pedeapsa cea mai grea are parte cel ce se află în capul Bisericii şi greşeşte; credinciosul (*fidelis*) merită mai puţină îngăduinţă decît catehumenul (*catechumenus*), laicul (*laicus*) este mai degrabă iertat decît diaconul (*diaconus*), diaconul este privit mai blînd decît preotul (*presbyter*). Origen continuă echivalarea dintre Ierusalim şi oamenii de pretutindeni amintind că cetatea era a tribului lui Beniamin şi că acolo se aflau preoţii templului şi leviţii (*et sacerdotes templi, et leuitae*). Toate cele patru pedepse s-au abătut asupra cetăţii, dar ele nu au fost deopotivă pentru locuitorii ei.

14:14

Pentru numele lui Daniel (gr. *Δανιηλ*, *vide* şi 28:3), TM atestă o grafie distinctă, *DN'L* (*Dan'ĕl*), care apare numai în cele două pasaje din cartea lui Iezechiel, putînd sugera că s-ar referi la o persoană diferită de cea din cartea lui Daniel (*DNY'L*). BIGGS 1996, p. 44, presupune că acest *Danel* (Iez. 14:14 şi 28:3) ar fi mai degrabă un fenician, tatăl lui Aqhat, care era descris într-un poem ugaritic ca un conducător înţelept şi drept, ce se îngrijea să li se facă dreptate văduvelor şi orfanilor. Menţionarea lui în legătură cu mai-marele Tyrului (28:1-3) ar fi un argument în favoarea conexiunii cu tradiţia feniciană. ♦ „Dreptatea" (*δικαιοσύνη*) este mereu corelată în Biblie cu voinţa lui Dumnezeu, aşa cum cel drept este cel ce se supune legii (voinţei) lui Dumnezeu. ♦ Omilia a treia a lui Origen (cap. 4) aduce întrebarea firească a concomitenţei, pe un pămînt păcătos, a celor trei oameni virtuoşi pe care îi include Iezechiel în viziunea sa: Noe, Daniel şi Iov. Desfăşurarea biblică îi plasează în epoci complet diferite: Noe este omul din vremea potopului, Daniel a trăit printre captivii din Babilon, iar Iov şi-a dus viaţa pe timpul patriarhilor şi al lui

Moise. Explicaţia pe care o găseşte Origen ţine de terminologie: aşa cum un om face să se nască un alt om, tot aşa Israel face să se nască Israel: Israel, pe vremea cînd era Iacob, a făcut să se nască poporul Israel (*Istrahel quippe cum esset Iacob, generauit populum Istrahel*); aşa se face că în Scriptură se găseşte sub numele de Israel fie un singur om, fie un popor întreg. Mai mult decît atît, nu numai Israel a făcut să se nască Israel, ci şi Ruben l-a născut pe Ruben (*i.e.* tribul care i-a purtat numele), Simeon l-a născut pe Simeon, Levi l-a născut pe Levi, toţi cei din tribul lui Iuda au fost numiţi Iuda, iar Scriptura foloseşte mereu apelativul Iuda pentru tribul care a descins din el. Revenind la cele trei nume din v. 14, este firească, în această perspectivă, interpretarea că Noe i-a dat naştere lui Noe; cu observaţia că, pe de altă parte, Sem a fost al lui Noe, dar Cham nu a fost al lui Noe (*vide* Fac. 5:10, 9:21.25), pentru că el nu semăna cu tatăl său, Şi, de asemenea, nu toţi fiii lui Avraam au fost ai lui Avraam, chiar dacă erau din aceeaşi sămînţă, pentru că nu toţi semănau cu Avraam, fiind păcătoşi. Tot aşa, cel ce seamănă la fapte cu Daniel este Daniel, iar cel ce imită răbdarea lui Iov devine Iov.

14:15

TM atestă aici: „dacă trimit vietăţi rele în ţară pentru a o lăsa fără copii şi să ajungă pustietate, fără să o mai străbată cineva din pricina vietăţilor". ♦ În omilia lui Origen (a treia)**,** sînt cercetate ameninţările (cap. 8), dezvăluindu-li-se conţinutul diferit. În prima ameninţare, cu foametea (v. 14:14), Dumnezeu anunţă că vor fi salvaţi numai Noe, Daniel şi Iov; în cea de-a doua însă, unde sînt trimise fiarele, sînt menţionaţi fiii şi fiicele (v. 14:15).

14.16

Origen (Omilia a treia) interpretează acest verset în două feluri: într-o abordare comună (*vide* Iez. 18:20.22.24), fiecare urmează să moară în propriul său păcat şi va trăi după propria sa dreptate. Pe de altă parte, cum Noe, Daniel şi Iov sînt salvaţi singuri, fără fiii ori fiicele lor, speranţa trebuie să fie în Dumnezeu, *vide* Ps. 26:3: *si constiterint aduersum me castra, non timebit cor meum*. Către finalul omiliei, Origen se întreabă de ce numai trei oameni drepţi sînt numiţi aici. Un prim răspuns fusese dat cîndva de un *Hebraeus* (la care mai face referire şi în *In Ex. hom.* 11:4): Noe a fost un om atît de drept, încît i-a fost dat să vadă lumea de dinaintea distrugerii aduse de potop, lumea din timpul potopului (la vremea stricăciunii şi a morţii celor păcătoşi) şi va veni din nou la învierea tuturor păcătoşilor (*rursum uidebit mundum in resurectione omnium peccatorum*). Noe a văzut aşadar trei epoci (*tria tempora uiderit*). Daniel, la rîndul său, avea o viaţă înfloritoare, sub semnul bunăstării nobile, în patria sa, mai înainte de robie; mai apoi a ajuns în Babilon şi a fost făcut eunuc, după cum se poate înţelege din cartea lui; a trăit să vadă întoarcerea în Ierusalim. A fost pînă într-atît de drept (*talis iustus fuit*) încît a văzut şi el trei epoci: înainte de robie, în vremea robiei, după robie. Ultimul dintre ei, Iov, a trăit în binecuvîntarea lui Dumnezeu la început, apoi a căzut pradă încercărilor, a îndurat suferinţe şi cruzimi; în cele din urmă, după ce pierduse totul, a recîştigat totul, bogăţiile i-au fost uriaşe, i s-au născut şapte fii şi trei fiice (Iov 42:13). Cei drepţi au parte de trei epoci: prezentul, apoi vremea schimbării, cînd va fi judecata lui Dumnezeu, şi, a treia epocă, viitorul, după învierea morţilor, cînd vor cunoaşte viaţa cerească în Hristos (*tria uident iusti tempora, praesens, et commutationis quando iudicaturus est Deus, et futurum post resurrectionem mortuorum, id est uitae caelestis perpetuitatem in Christo Iesu*).

14:19

„molimă" (*θάνατον*), *litt.* „moarte".

14:22

„cei din ea care au fost mîntuiţi": TM atestă aici „o rămăşiţă" (*vide* nota la 5:3 pentru tema „rămăşiţei din Israel"). ♦ Faţă de „vă veţi căi", în SEPT., TM are aici „veţi fi mîngîiaţi".

Capitolul al 15-lea

15:1

ZIMMERLI 1979, p. 319, plasează secvenţa 15:1-8 în perioada precedentă anului 587 î.H. Nu identifică nicio particularitate a acestei pilde, cu excepţia înlocuirii succesiunii expunere-sentinţă prin succesiunea imagine-semnificat. ♦ Numeroase profeţii (*vide* NIHAN 2004, p. 359-378) sînt prezentate sub forma unor alegorii, de amploare diferită, unde limbajul metaforic împrumută cel mai adesea termeni din regnul animal sau vegetal. Unele dintre aceste alegorii se regăsesc în genuri literare specifice, în general puţin atestate în literatura profetică: enigme (*ḥīdhāh*, *vide* 17:2), parabole (*māṣāl*, 17:2; 24:3; *vide* şi 21:5), precum şi manifestările funerare de tipul bocetelor (*qīnāh*, 19:1.14; 26:117; 27:2.32; 28:12; 32:2). Mai multe proroci se găsesc în cadrul general al atacării credinţelor populare. Acest motiv ocupă de altfel o poziţie importantă în cartea lui Iezechiel. Profeţia divină începe întotdeauna citînd o vorbă din popor, după care dezvoltă o învăţătură cu rol iniţiatic, ce reia şi corijează sistematic această credinţa populară folosită ca deschidere (11:2-12.14-21; 12:21-25.26-28; 18:1-4.19-20.25-32; 20:32-38; 33:10-11.17-20.23-29.30-33; 37:1-14). Viţa-de-vie, strugurii şi via erau în mod tradiţional folosite ca simboluri pentru Israel. Pasajul Nm. 13:17-24 poate reprezenta un punct de pornire al acestei tradiţii: cercetaşii trimişi de Moise în ţara făgăduită pentru a vedea dacă este un pămînt bun s-au întors de acolo cu viţă şi cu un ciorchine atît de mare încît l-au pus pe prăjini ca să-l poată căra; profeţii Osea, Isaia şi Ieremia folosesc simbolul pentru a arăta că Israel era necredincios faţă de Domnul: Osea vorbeşte despre o viţă îmbelşugată care-şi dă rodul pentru ca oamenii să-l închine în practici păgîne de cult (Os. 10:1-2); Isaia îl compară pe Israel cu o viţă plantată şi îngrijită atent, dar care face struguri sălbatici şi, de aceea, va fi distrusă (Is. 5:1-7); Ieremia recurge şi el la

comparaţia cu o viţă aleasă care devine viţă sălbatică (Ier. 2:21). Iezechiel prelucrează tradiţia într-o manieră proprie. Atenţia lui se concentrează mai mult asupra lemnului viţei decît asupra rodului ei, ceea ce-i prilejuieşte afirmaţia că Israel a devenit nefolositor în planurile lui Dumnezeu, din pricina neascultării lui. ♦ O revenire ulterioară la tradiţia viţei-de-vie se găseşte în Evanghelia după Ioan (15:1-14). ♦ Origen explică pericopa 15:1-4 în finalul Omiliei V, pornind de la aspectul de parabolă al acestei secvenţe din cartea lui Iezechiel (*in parabola audierit propheta*): această caracteristică îi lasă libertatea de a se referi numai la înţelesul parabolei, fără a urma cursul versetelor. Viţa-de-vie este, datorită fructului său, mai presus de toate celelalte; lemnul ei, spune Origen, este mai demn de cinstire decît celelalte lemne (*lignum uitis... in frusti est honorabilius lignis omnibus*); cu toate acestea, este mai nefolositor decît toate celelalte în restul întrebuinţărilor (*sic ad cetera opera inutilius omnibus lignis est*). Din lemnul viţei nu se poate face nici măcar un vas, oricît de umil. De aceea cuvîntul lui Dumnezeu spune că, aşa cum i se cuvine mai multă cinstire decît tuturor, viţa va fi socotită mai prejos de toate (*sic ab omnis inferior iudicetur*). Se înţelege de aici că cei care au avut parte de cuvîntul Domnului sînt mai demni de cinstire decît toţi ceilalţi şi sînt aşezaţi cumva într-o ierarhie a viţei (*quocumque modo in uineae positos dignitate*), purtînd strugurii mîntuirii (*fructus botros salutis*): *vide* Ier. 2:21 (*ego uero te plantaui uineam fructiferam, totam ueram*); Is. 5:7 (*uinea Domini domus Istrahel*); Ps. 79:9 (*uineam de Aegypto transtulisti*); Ier. 2:21 (*quommodo conuersa es in amaritudinem, uitis aliena?*). Pasajul de faţă este interpretat de Origen în strînsă legătură cu In. 15:1 *sq.*: Hristos este *uitis*, Tatăl este *agricola*; mlădiţele care poartă rod sînt lăsate, pentru ca strugurii să crească mari; cele sterpe sînt tăiate şi aruncate în foc. *Vide* şi COSTA 2007.

15:2

Temenul grecesc *ξύλον* are sensul generic de „lemn", dar poate desemna şi un copac, la fel ca ebr. *ʿēṣ*. ♦ În cartea lui Iezechiel există trei pasaje care se referă la viţa-de-vie: cel de faţă este primul dintre el, apoi 17:1-24 şi 19:10-14. BOADT 1986, p. 197, consideră că legătura dintre aceste trei pericope o constituie tema *hybris*-ului: viţa umilă este binecuvîntată să crească grabnic, dar jinduieşte să devină ceea ce nu este, un copac înalt.

15:7

„voi pune": *litt.* „voi da"; „voi aţinti faţa": *litt.* „voi întări; *vide* traducerea lui Anania: „faţa mi-o voi stîlpi împotriva lor"; faţă de „vor cunoaşte" în SEPT., TM are "veţi cunoaşte".

Capitolul al 16-lea

16:1

ZIMMERLI 1979, p. 348, consideră că pasajul nu poate fi atribuit, prin elementele pe care le conţine, unui anume loc în care să fi fost compus. (simpla adresare către Ierusalim la persoana a doua nu implică plasarea compunerii la Ierusalim). Cronologic, el plasează textul înainte de 587 î.H. ♦ Imaginea căsătoriei dintre Dumnezeu şi poporul Lui a fost folosită pentru prima dată în mod extins de Osea; acesta şi-a transferat propria sa experienţă domestică asupra unei imagini simbolice a soţiei necredincioase (Os. 2). Ieremia, puternic influenţat de profeţii vechi, a recurs şi el la simbolul infidelităţii conjugale.

16:2

Origen, în Omilia a şasea, explică pasajul Iez. 16:2-16. Partea introductivă a omiliei (cap. 1) este un elogiu al profeţilor, care s-au încrezut total în Dumnezeu, fără să se teamă de ce ar putea suferi de pe urma oamenilor din jurul lor. Isaia este cel dintîi pe care îl admiră, cu precădere pentru curajul de a rosti cuvîntul divin (Is. 1:10.11): lat. *audite sermonem Dei, principes Sodomorum; attendite legem Domini, populus Gomorrhae. Quo mihi multitudinem sacrificiorum uestrorum? dicit Dominus*. Admiraţia pentru Iezechiel se datorează fidelităţii cu care a făcut cunoscut cuvîntul Domnului, arătîndu-i Ierusalimului nedreptăţile pe care le făptuise şi avertizîndu-l ce îl aşteaptă. Vorbele pe care le-a adresat Ierusalimului au fost dure, punîndu-i dinainte imaginea purtării deşănţate (lat. *fornicationis illam arguit, ... diuaricauerit pedes suos omni transeunti*; Iez. 16:15.25); profetul şi-a ridicat glasul rostind invective şi blesteme; fiind încredinţat că împlineşte voinţa lui Dumnezeu, era pregătit să moară ori să trăiască, vorbind cu curaj. Porunca pe care o primeşte profetul (cap. 2) îi lasă acestuia, în interpretarea lui Origen, posibilitatea de a alege: lat. *dices*, „vei zice", înseamnă (ca şi în cazul profetului Iona, *vide* Iona 3:2.5) că Iezechiel poate decide singur dacă va spune sau nu ceea ce a auzit (lat. *„dices", utrum diceret necne, quomodo fuit positum et in Iona*). Iezechiel (cap. 3) hotărăşte să-i vorbească Ierusalimului. Originea cetăţii este plină de promisiuni, fiind apropiată de Dumnezeu, dar odată ce păcătuieşte, este pedepsită: tatăl ei nu mai este Dumnezeu, ci un amoreu (lat. *pater enim eius Amorrhaeus, iam non Deus*); odată ce păcătuieşte, nu îi mai este tată Sfîntul Duh, ci are ca mamă o hitită (lat. *quamdiu non peccauit, pater eius Spiritus sanctus fuit; quando peccauit, mater eius facta est Chettaea*). Era descendentă din Avraam, Isaac şi Iacob, dar, odată ce a păcătuit, rădăcina i-a fost canaanită (lat. *quando peccauit, radix eius Chananaea facta est*). Daniel (Dan. 13:56) vorbise şi el cu curaj, numind-o „spiţă de Canaan şi nu de Iuda" (*semen Chanaan et non Iuda*), dar Iezechiel îl întrece, pentru că nu se adresează unui bătrîn ori unor oameni, ci Ierusalimului însuşi. Cum păcatele Ierusalimului sînt multe, profetul face ca cetatea să descindă din trei origini, nu doar din două. În Fac. (15:,20), Dumnezeu enumeră şapte neamuri pentru locul în care îi aşază pe fiii lui Israel: lat. *in terram chananaeorum, et Chettaeorum et Amorrhaeorum et Pheresaeorum et Euaeorum et Gergesaeorum et Iebusaeorum* (versetul din Fac. prezent ca argument în versiunea latinească a omiliei lui Origen este diferit atît de SEPT., cît

şi de VULG.). V. 4 (cap. 4) prezintă de asemenea unele diferenţe, de conţinut în raport cu SEPT. şi de sinonimie în raport cu VULG.: la Origen este citat *in qua die nata es... non est excissus umbilicus tuus*, „în ziua în care te-ai născut... nu ţi-a fost tăiat buricul" (precizînd că acesta este conţinutul versetului în textul ebraic), iar în VULG. este: ... *in die ortus tui, non est praecisus umbilicus tuus*, „...în ziua naşterii tale nu ţi-a fost retezat buricul". Extinzînd imaginea Ierusalimului la toţi oamenii, Origen vorbeşte despre primul moment din viaţa oricărui om, care echivalează cu naşterea pentru Biserică, egală tuturor; dacă stăruiesc în păcatele lor, după ce s-au născut, oamenii decid singuri să se îndepărteze de Dumnezeu. *umbilicus* este, aşa cum se vede şi din Iov. 40:16, un simbol al forţei fizice: forţa dragonului stă în buric, iar puterea îi vine de deasupra buricului pîntecelui său (lat. *uirtus eius in umbilico et fortitudo eius super umbilicum uentris*). Echivalarea răului cu *umbilicus* ţine de identificarea principiului răului cu zona şalelor, a zămislirii (lat. *nec dubium, nam principium malorum omnium in lumbo uersatur... quia in lumbo semina humana collecta sunt*). Forţa răului care acţionează împotriva bărbaţilor stă în şale (lat. *aduersum masculos uirtus eius in lumbo est*), iar împotriva femeilor – este cea din buricul pîntecelui (lat. *aduersum feminas uirtus eius in umbilico uentri est*). Formulările acestea, observă Origen, sînt echivalările discrete pe care le oferă Scriptura pentru organele genitale bărbăteşti şi femeieşti. El extrage de aici referirea la circumcizie, pentru bărbaţi, şi la amputarea cordonului ombilical la femei, dacă sînt virtuoase; dacă ele se scufundă însă în păcat, atunci buricul nu este tăiat (lat. *si uero peccauit, non est umbilicus eius abscisus*). Mai departe, Origen se raportează la SEPT.; expresia „nu ţi-au legat sînii" (lat. *non alligauerunt ubera tua*) aminteşte de Cîntarea Cîntărilor, unde sînii sînt simboluri pentru gînduri şi putere de înţelegere (lat. *bona ubera tuum super uinum*, v. 1:1). Ierusalimul păcătos (cap. 5) nu fusese spălat în apă, ca să fie salvat (lat. *aqua non es lota in salutem*); Origen vede aici o trimitere la apa botezului, care nu este însă o garanţie a salvării. Sarea (cap. 6) este numită aici pentru că Ierusalimul nu a fost demn de sarea Domnului (lat. *hoc crimen est Hierusalem, quia non fuerat digna sale*); este citat, firesc, v. 5:13 din Matei: lat. *uos estis sal terrae*, la care adaugă Col. 4:6 (lat. *sermo uester sit semper in gratia sale conditus*): sarea este un simbol al harului divin (lat. *grande opus est insaliri; qui sale conditur, gratia plenus est*). Proverbele în care apare sarea întăresc această imagine a referirii la graţie: lat. *salsus dicitur gratiosus, et a contrario insulsus qui non habet gratiam*. Ierusalimul cel păcătos din viziunea lui Iezechiel nu avusese parte nici de scutece. Interpretarea lui Origen conturează imaginea sufletului care renaşte (lat. *anima renascens*) şi este deîndată înfăşurat în scutece, tot aşa cum fusese înfăşat şi Hristos la naştere (*vide* Lc. 2:7.12); cel născut în felul acesta, din nou, pentru Hristos, doreşte laptele curat al spiritului (lat. *in Christo renascenetem, rationale et sincerum lac desiderare*). Ierusalimului i-au fost refuzate toate acestea pentru că ochiul lui nu a găsit îndurare la Dumnezeu (aici diferenţele înregistrate în tardiţia textuală afectează deopotrivă înţelesul versetului şi interpretarea lui Origen: *neque pepercit in te oculus tuus...*, „ochiul tău nu a păstrat pentru tine îndurarea..." (în VULG. diferenţa este redusă, dar cu posibile consecinţe asupra interpretării: *non pepercit super te oculus*, „nu s-a îndurat asupra ta ochiul..."), faţă de SEPT.: *οὐδὲ ἐφείσατο ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σοί*. Pentru că nu a meritat niciunul din toate aceste gesturi care simbolizează grija (cap. 7), Ierusalimul din viziunea profetică (simbol al oamenilor păcătoşi) a fost aruncat în cîmp, departe de Dumnezeu şi de Biserica lui (lat. *proiciamur a te et ab Ecclesia tua in faciem campi*). Bunăvoinţa divină face ca părăsirea să nu fie totală: Dumnezeu trece pe lîngă cel păcătos, nevoind să-l lase în uitare. Stricăciunea de sînge (cap. 8) aminteşte de pămîntul care este pîngărit de vărsarea de sînge. Bunăvoinţa divină face să se ridice însă chiar păcatul cel mai mare, iar Ierusalimul are parte de viaţă, de creştere şi de înmulţire: căci măreţia înseamnă creştere, care duce totodată la înmulţire: lat. *per id quod crescimus, et multiplicamur*. Cetatea devine din nou înfloritoare, iar semnele sînt vizibile (v. 7: *mammae tuae erectae sunt, et capillus tuus exortus est*). Pentru a doua oară, bunăvoinţa divină trece pe lîngă ea; traducerea latinească este din nou diferită de textul SEPT.: acolo unde aceasta din urmă are *καιρὸς καταλυόντων*, „vremea celor ce au răgaz", traducerea latinească atestă *tempus tuum et tempus deuertentium* (iar VULG. are aici: *et ecce tempus tuum, tempus amantium*). Inul subţire (cap. 10) din v. 10 (lat. *et praecinxi te bysso*) este un simbol al adevărului şi al adevăratei neprihăniri. Coroana de slavă din v. 12 (lat. *et corona glorificationis super caput tuum*) este simbolul desăvîrşirii în căutarea adevărului. Dumnezeu se îngrijeşte aşadar de Ierusalim (de om) dîndu-i hrană aleasă (lat. *alit... delicatis cibis*), care nu este simpla hrană de care are nevoie pentru a trăi, ci mult mai mult: *vide* v. 13: lat. *similam et mel et oleum manducasti*. Frumuseţea îi creşte, dar îi cresc deopotrivă păcatele. Veşmintele (cap. 11) din v. 16 sînt simboluri ale scrierilor sacre şi ale înţelesului lor (lat. *et sensus qui est in eis*). Ereticii au destrămat hainele, le-au cusut vorbă lîngă vorbă, au alăturat cuvînt la cuvînt, dar nu au păstrat înţelesul (lat. *sed non cum opportuna aptaque iunctura*). Rezultatul a fost că şi-au creat simulacre necurate (*impia... simulacra*), la care au început să se închine şi pe care le-au cultivat (lat. *et fictam suscipere disciplinam*).

16:3

Am adăugat în traducere „[cetate]" pentru a justifica folosirea genului feminin în pasajele care urmează, ori de cîte ori este explicită reprezentarea Ierusalimului ca femeie. ♦ Comentariul lui WEVERS 1969 (*ad locum*) este construit pe ideea că Ierusalimul are origini păgîne amestecate (SEPT. foloseşte termenul „rădăcină", *ῥίζα*, iar TM „origini", *litt.* „locurile în care se sapă"). Iezechiel vorbeşte de amestecul amorit-hitit: amoriţii erau locuitorii pre-israeliţi ai Canaanului (*vide* Fac. 15:16; 48:22), o populaţie semitică bine atestată de sursele cuneiforme; lor li s-a datorat înrădăcinarea primei dinastii babiloniene, din care Hammurapi a fost regele cel mai faimos. Supremaţia lor s-a

încheiat odată cu ridicare hitiţilor. Hitiţii erau un neam indo-european; după prăbuşirea regatului lor, la începutul sec. al XII-lea, s-au răspîndit spre sud, în Siria şi Palestina, amestecîndu-se cu populaţiile locale. În VT sînt atestaţi cu precădere ca locuind în Iuda.

16:4

„nu te-au îmbiat la sîn": gr. *οὐκ ἔδησαν*...; plural în greacă (*τοὺς μαστούς*).

16:5

„pe cîmpie": *litt.* „pe faţa cîmpiei". ♦ „trupului tău strîmb": gr. *τῇ σκολιότητι τῆς ψυχῆς*, *litt.* „strîmbătatea sufletului/ suflării/ vieţii"...

16:7

„cetăţile cele mari": *litt.* „cetăţile cetăţilor".

16:8

„vremea": gr. *καιρός*, „momentul potrivit, ocazia". ♦ „celor ce au răgaz": gr. *καιρὸς καταλυόντων*; sintagma este citată în LEH cu traducerea „a time of resting" şi cu indicarea echivalentului TM: „age for love". ♦ „aripile": gr. *τὰς πτέρυγας*; *vide* Rut 3:9: *τὸ πτερύγιον*, „poala hainei". Gestul acoperirii cu poala hainei este un simbol pentru căsătorie, la fel ca şi acoperirea goliciunii (după cum descoperirea goliciunii este semnul că femeia iese de sub protecţia bărbatului ei).

16:10

„ţi-am pus pe tine": verbul *ὑποδέω* înseamnă exact „a încălţa pe cineva"; pentru acest pasaj, LEH nuanţează sensul: „to put on something as shoes on somebody (*τινά τι*)". ♦„viorie", *litt.* „de culoarea hiacintului": gr. *ὑάκινθος*, LHT „a hyacinth-coloured cloth". ♦ „văl de lînă": gr. *τὸ τρίχαπτον*, Lust „fine veil of hair".

16:3

Versetul are în TM o secvenţă în plus faţă de SEPT., în final: „ai devenit regească". Bijuteriile enumerate în vv. 11-13 (cu precădere coroana) sînt podoabe de mireasă, dar se potrivesc deopotrivă de bine unei regine.

16:16

Pericopa 16:16-30 este explicată de Origen în Omilia a şaptea. Lista păcatelor săvîrşite de Ierusalim (cap. 1) are rostul de a-l întări pe cel ce ascultă. Pilda pe care o dă Origen e luată din experienţa gospodăriilor: stăpînul care îl mustră, dinaintea tuturor sclavilor, pe unul care a greşit, îi dă în acelaşi timp un avertisment unui sclav de curînd intrat în gospodăria sa. Reluînd observaţia din finalul omiliei precedente, Origen aminteşte că hainele sînt simbolul Scripturii. Toate podoabele de preţ le avem din scrierile sacre; dacă le schimbăm înţelesul, atunci vătămăm cuvintele sacre şi schimbăm realităţile divine în alte imagini. Obiectele gloriei noastre (lat. *uasa gloriationis nostrae*) sînt Legea şi Profeţii. Tămîia (v. 18) este un simbol (cap. 4) al rugăciunilor sfinţilor, lat. *Scriptura docente didicimus quia sanctorum oratio sit incensum*. Untdelemnul este o referire la elementul prin care a fost uns Omul, untdelelmnul lui Hristos şi al sfintei învăţături. Pîinile sînt simboluri ale adevărurilor înscrise în Scripturi. Sacrificarea (cap. 5) fiilor şi fiicelor este semnul că cei care primiseră credinţa au fost înstrăinaţi, căzînd pradă ereziilor. Fiii egiptenilor (cap. 8) reprezintă forţele contrare. Desfrînarea cu ei a fost o provocare a mîniei lui Dumnezeu, care îşi întinde mîna asupra Ierusalimului, în semn de pedeapsă. Egiptenilor li s-au adăugat fiii lui Assour, într-o înseriere de păcate de soiuri diferite; *vide* Ef. 6:12. Desfrînarea întreită pe care o menţionează Iezechiel în v. 30 (cap. 10) este interpretată de Origen ca o desfrînare a trupului, a inimii şi a spiritului (lat. *fornicationem carnis et animae et spiritus*); pe de altă parte, întreita neprihănire (lat. *qui uero tripliciter castus est*) apare în 1 Tes. 5:23, cu referire explicită la spirit, inimă şi trup: lat. *...integrum spiritum uestrum et animam et corpus sine querela*...

16:21

„ca să îndepărtezi răul": verbul *ἀποτροπιάψομαι* apare numai în acest pasaj din SEPT.

16:24

„te-ai arătat lumii": *ἐποίησας σεαυτῇ ἔκθεμα*, *litt.* „ţi-ai făcut vestire publică".

16:25

„cei vîrtoşi": gr. *τοὺς μεγαλοσάρχους*; LEH îl echivalează prin „great of flesh, with a great member" şi indică acest pasaj a fiind unica ocurenţă SEPT.

16:27

„bunul-plac": gr. *εἰς ψυχάς*, *litt.* „la sufletele/ vieţile/ oamenii".

16:30

Origen, în Omilia a opta, explică pericopa 16:30-33. Lupanarele (cap. 2) de la fiecare capăt de drum (lat. *lupanar... in capite omnis uiae*) sînt interpretate de Origen într-o altă perspectivă spaţială: la intrarea în toate drumurile; în felul acesta, păcatul este îndoit. Drumurile sînt simboluri ale căilor Domnului, pe care oamenii trebuie să se îngrijească să le respecte. Moise este o asemenea cale şi, tot aşa, fiecare dintre profeţi. *Meretrix Hierusalem* (cap. 2), instalîndu-se la fiecare intrare de drum, îl cerceta pe cel ce intra întîia dată în Biserică, avînd doar primele elemente ale credinţei şi fiind lipsit de experienţa riturilor sacramentale. Origen explică aici termenul *fornicatio*, „desfrînare", care apare frecvent în scrierile sacre. *Ecclesiastici*, care sunt, în Biserică, magiştrii, se îngrijesc să ţină nepîngărite deprinderile, atît ale lor, cît şi ale credincioşilor lor; prin aceasta, ei întăresc casa Domnului, iar opera lor este zidirea lui Dumnezeu (*et opus eorum aedificatio Dei est*). Ereticii zidesc lupanare pe toate drumurile. Scriptura avertizează

însă asupra primejdiilor ce vin dinspre casele de plăceri: lat. *mel enim distillat de labiis mulieris meretricis* (Pild. 5:3). ♦ Segmentul 16:30-33 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 90.

16:36

„sîngele": plural în text (*ἐν τοῖς αἵμασιν*).

16:38

mînie etc.: *vide* 5:13.

16:43

„ai atins necredinţa": gr. *ἐποίησας τὴν ἀσέβειαν*, *litt.* „ai făcut necredinţa".

16:44

„proverb": *παραβολή*, ca şi mai sus 12:22.

16:44-52

WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că pasajul este o diatribă profetică, diferită în mare măsură de stilul oracular al lui Iezechiel. Compararea purtării nedemne a Ierusalimului cu cea a cetăţilor surori, Samaria şi Sodoma este reluată mai apoi în cap. 23 (Ierusalimul şi Samaria). Nu este formulată nicio prorocire a unei judecăţi, este doar enunţat un îndemn la răbdare în împlinirea pedepsei.

16:45

Origen explică secvenţa 16:45-52 în Omilia a noua. El atrage mai întîi atenţia (cap. 1) că începutul profeţiei (originea Ierusalimului din ţinutul Canaanului, din tată amoreu şi mamă hitită) şi pericopa de faţă au un înţeles diferit, nu sînt variaţiuni ale unei unice teme. Aici nu mai este menţionată rădăcina canaanită, iar adresarea se face la plural. Multitudinea este locul în care se produc schismele, ereziile, disensiunile – multitudinea apare acolo unde sînt păcatele (lat. *ubi peccata sunt, ibi est multitudo, ibi schismata, ibi haereses, ibi dissensiones*); dimpotrivă, virtutea este locul unităţii (lat. *ubi autem uirtus, ibi singularitas, ibi unio*). Originea tuturor relelor este, în formularea explicită pe care o oferă aici Origen, multitudinea, în vreme ce originea binelui este retragerea departe de mulţime, într-o viaţă solitară. Atunci cînd cetatea Ierusalimului era la începutul vieţii sale de păcate, nu avea încă o soră mai mare, Samaria, şi nici o soră mai mică, Sodoma (lat. *soror uestra senior Samaria ... et soror tua iunior ... Sodoma*; VULG. nu face diferenţierea de număr, înregistrînd aici, spre deosebire de SEPT., *soror tua maior... soror autem tua minor...*); pe măsură ce a înaintat în greşelile ei (*cum uero processit in scelere*), s-a găsit în mijlocul celor două surori ale ei. Origen explică aici că schisma şi separarea poporului a făcut să apară Samaria. Păcatul Samariei (cap. 2) este orgoliul. Păcatele sînt de grade diferite, dar, fără îndoială, cel mai mare dintre toate este cel care l-a făcut pe diavol să cadă, *vide* 1Tim. 3:6 (lat. *elatus in iudicium incidat diaboli*). Orgoliul este păcatul care le întrece pe toate (lat. *superbia peccatis omnibus maior est*), este păcatul de căpătîi al diavolului (lat. *ipsius diaboli principale peccatum*). Îndreptăţirea (cap. 3) pe care păcatele Ierusalimului o acordă Sodomei şi Samariei face ca omilia lui Origen să aducă în prim-plan figura Antihristului, pentru că acesta singur poate îndreptăţi păcatul cel mai mare, care devine inferior prin comparaţie (lat. *sic est quiddam iustificandus ab Antichristo qui ad illum comparatur et illius iniquitate ac sceleribus minor repperitur*). Pe de altă parte, aşa cum nedreptatea îndreptăţeşte (lat. *iniquitas iustificat*), tot aşa şi dreptatea condamnă (lat. *quemadmodum dicatur condemnare iustitia*). Aşa cum nedreptatea unui om devine dreptate în comparaţie cu un altul mai păcătos decît el, tot aşa dreptatea unui om devine nedreptate în comparaţie cu altul mai bun decît el. Acesta este înţelesul Ps. 142 (v. 2): lat. *non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens*. Chiar dacă au fost oameni drepţi, Avraam, Moise sau alţi bărbaţi de seamă nu sînt drepţi în comparaţie cu Hristos (lat. *lux eorum cum eius luce composita tenebrae repperiuntur*). Orgoliul nu este singurul păcat al Sodomei (cap. 5): plină de belşugul ei, nu a dat ajutor celui nevoiaş (v. 49), ci s-a făli (v. 50). Oamenii au nevoie să se teamă că vor cădea în păcatul trufiei lor, iar pilda pe care o aduce aici Origen este episodul Urie din 2 Reg. 11:2 *sq*: David era un om fericit, fără nicio vină, mai înainte de acest episod (*ante Uriam ... beatus homo erat*), el era *sine querela in conspectu Dei* (Sir. 10:5).

16:51

Pentru variantele textului grecesc *ἁμαρτία vs ἀνομία*, „nelegiuire" *vide supra* nota la 8:6.

16:52

„voi întoarce rătăcirile": gr. *ἀποστρέψω τὰς ἀποστροφὰς*, *litt.* „voi întoarce întoarcerile"; aşa apare de altfel în BIBL.1688, la fel în MS.4389, dar cu numerotare diferită, v. 16:53, corespunzînd ediţiei SEPT.RAHLFS; similar în MS.45, „voi întorna întornările". ♦ Origen, în Omilia a zecea, explică pericopa 16:53-63. Termenul care domină acestă secvenţă este rătăcirea, *confusio*. Pedeapsa (cap. 2) primită este meritată, pentru că prin actele ei a îndreptăţit păcatele altora, ce par mai mărunte. Fiecare îşi primeşte pedeapsa după măsura păcatului său. Singurul care poate judeca păcatele este Dumnezeu, pentru că numai El vede limpede. V. 55 aduce însă o îndreptăţire chiar din partea Domnului, pentru că mînia Lui este provocată de păcatele Ierusalimului (lat. *uide e contatrio satisfacientem Deum et quodammodum per haec uerba testantem quia iram ipse non habeat, sed peccator sibi ad iram concitet Deum*). Mînia nu îi este proprie lui Dumnezeu, aşa cum se vede din Ieş. 15:7, unde el îşi trimite mînia sa, iar din această formulare Origen explică imposibilitatea ca cineva să trimită ceva ce îi este înnăscut (lat. *nemo quod sibi socium est et cognatum emittere potest*); păcatele oamenilor îl fac pe Dumnezeu să trimită asupra lor ceea ce nu îi este propriu (lat. *ut mittat iam quam ipse non habet*).

16:59

„le-ai făcut în necinste": gr. *ἠτίμωσας ταῦτα*.

16:59-63

Pericopa prezintă unele afinităţi cu Ier. 31:31-34, în SEPT. 38:31-34 (*vide* RENAUD 1986, p. 336-339), pasajul acesta conţinînd singura atestare a expresiei *διαθήκη καινή* (cu bogată moştenire creştină, *e.g.* Cor. 11:25; Lc. 22:20) în VT. Capitolul Iez. 16, în stadiul în care se află el acum, nu provine dintr-o îmbinare de elemente cu o independenţă anterioară, ci reprezintă rezultatul unei creşteri organice, în care fiecare adăugire are rostul de a completa şi a reinterpreta datele precedente (*vide* şi ZIMMERLI 1979, p. 341-345); versetele 44-58 s-au ataşat textului iniţial (1-43), apoi 59-63 au desăvîrşit sporul; v. 59, un verset de tranziţie, sintetizează întreaga istorie a trădării cetăţii Ierusalim, soţie necredincioasă, în termenii unei ruperi a alianţei „ca să încalci legămîntul cu mine", *τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου* (*cf.* Iez. 16:8). Prin contrast, versetul deschide calea unei promisiuni de alianţă nouă, escatologică. Această promisiune începe odată cu v. 60, printr-o formulă singulară în ebraica biblică (pronumele personal separat, adăugat unei forme verbale finite, subliniază emfatic pronumele personal şi, implicit, persoana pe care o reprezintă – aici YHWH: *wᵉzākartî'ănî*, „Eu îmi voi aminti"; neobişnuită este plasarea pronumelui separat după verb, într-o poziţie care subliniază puternic). Fenomenul se regăseşte în v. 62 (*wahăqîmôtî'ănî*, „Eu voi statornici"); coincidenţa poate fi interpretată ca inserare a unor marcatori ai discursului, reprezentînd formule ce deschid o promisiune exprimată în termenii unei alianţe. Pericopa 59-63 atestă o serie de similitudini semnificative cu Ier. 31(38):32. În primul rînd, cele două pasaje conţin o sinteză concentrată a istoriei sfinte, în patru etape, articulate pe tema alianţei. Timpul întîi evocă prima alianţă, pactul de pe muntele Sinai (Iez. 16:60, *cf.* Iez. 16:8; Ier. 31(38):32); aceasta este alianţa pe care Dumnezeu, în cele două texte, o numeşte „alianţa mea". Timpul al doilea este cel al ruperii alianţei de către Israel; lexical este vorba de aceeaşi sintagmă, în ambele pasaje: *hăphēr bᵉrît* în Iez. 16:,59 şi *héphérû bᵉrîtî* în Ier. 31:32. Timpul al treilea, cel al judecăţii divine, numeşte consecinţele dramatice asupra poporului lui Dumnezeu. Timpul al patrulea formulează promisiunea unei alianţe în viitor, Ier. 31 (38):31.33 şi Iez. 16:60-63. Cele două serii de asemănări nu au un caracter general, de vreme ce acestea sînt singurele texte referitoare la alianţa escatolologică în care este condensată istoria sacră în forma schemei dominate de *bᵉrît*. Cele două texte menţionează deopotrivă iertarea păcatelor, chiar dacă termenii la care recurg sînt diferiţi, diferenţa rezultînd din limbajul specializat utilizat de Iezechiel. Din punct de vedere teologic, este remarcat în aceste două texte caracterul gratuit al iertării divine, care nu este condiţionată de pocăinţa lui Israel (în Iez. 16:53, mărturisirea păcatelor nu apare ca o condiţie a îndurării divine, ci mai degrabă ca un efect al ei). Ultimul element comun al acestor două pericope constă în asocierea intimă a alianţei viitoare cu cunoaşterea lui Dumnezeu. Pe de altă parte, deosebirile dintre cele două prorociri sînt dominate de substituirea sintagmei lui Ieremia *bᵉrît <u>h</u>ădāšāh* prin *bᵉrît 'ôlām*, la Iezechiel; substituirea indică mai mult decît o simplă opţiune de lexic: concepţia lui Iezechiel se distanţează de cea a lui Ieremia. Acesta din urmă opune viguros alianţa viitoare celei din trecut, marcînd ruptura. La Iezechiel însă evoluţia este mai nuanţată: Israel a rupt alianţa sinaitică (Iez. 16:59), dar profetul priveşte alianţa numai din punctul de vedere al divinităţii, schimbînd în felul acesta perspectiva; fără ca alianţa să fie anulată, aspectul de reciprocitate se subordonează iniţiativei gratuite a lui YHWH. Chiar dacă Israel s-a dovedit lipsit de credinţă şi a rupt alianţa, YHWH a rămas credincios alianţei, care acum se plasează în prelungirea celei iniţiale, alianţa escatologică avîndu-şi rădăcinile în amintirea alianţei dintîi. Memoria divină este creatoarea viitorului. Pentru Dumnezeu, proiectul rămîne neschimbat, cu singura deosebire că de data aceasta alianţa va fi eternă, *id est* imposibil de rupt. Bernard Renaud îşi încheie articolul (p. 339) afirmînd net că semnificativele convergenţe ale celor două texte sugerează faptul că Iezechiel (în 16:59-63) cunoştea prorocirea lui Ieremia din 31(38):31-34, pe care a folosit-o cu bună ştiinţă ca sursă de inspiraţie; preluînd tema alianţei escatologice, Iezechiel a adaptat-o în funcţie de propriile sale perspective teologice, marcate de tradiţia sacerdotală.

Capitolul al 17-lea

17:1

W. Zimmerli (1979, p. 361) plasează secvenţa 17:1-24 între datele compunerii pasajelor 8:1 şi 20:1. Formulările care apar în acest capitol sînt într-o mai mare măsură explicabile prin contactul real al profetului cu Babilonul, ca cetate a negoţului. ♦ Capitolul 17 reprezintă o îmbinare de alegorie şi prorocire; structura complexă a acestui capitol a atras atenţia comentatorilor. GREENBERG 1986, p. 317-324, interpretează textul ca o intensificare în spirală a tensiunii dramatice, care porneşte de la o fabulă a palierului omenesc (17:1-10), trecînd la un nivel omenesc al explicitării (17:11-18), apoi la un nivel divin de interpretare (17:19-21), ajungînd în final o fabulă a palierului divin (17:22-24). Iezechiel (*vide* BOADT 1986, p. 193-194) recurge la mituri vechi, sugerînd o comparaţie între Sedekias şi faraonul egiptean: amîndoi s-au făcut vinovaţi de *hybris*. Capitolul 31 va contura limpede imaginea copacului divin (cedrul/chiparosul, *vide infra* 31:3) care, oricît de viguros şi de înalt ar fi, dînd umbră întinsă şi adăpostind mulţimi de vieţuitoare, poate fi culcat la pămînt de securea tăietorului de lemne şi se scufundă în moarte. Faraonul se crede părtaş al divinităţii, dar pentru Dumnezeu el nu este mai presus de vreo altă făptură; în egală măsură, Sedekias şi-a depăşit rolul încălcînd înţelegerea cu regele babilonian care îl pusese pe tron şi căruia îi jurase fidelitate (17:11-18.19-21): de aceea, soarta lui va fi deopotrivă cu cea a faraonului din cap. 31. Mesajul teologic al profetului se foloseşte de alegorie şi de imagistică într-un scop care depăşeşte efectul

pur retoric. ♦ Origen explică, în Omilia a unsprezecea, episodul 17:1-7. Introducerea cu caracter general (cap. 1) abordează de data aceasta subiectul acuităţii simţurilor, cu atît mai fine cu cît organele respective sînt mai bine folosite. Văzul devine mai ascuţit dacă vederea este mai bine exersată, auzul este mai bun dacă urechea este mai bine antrenată. Deprinderile fizice nu sînt însă importante pentru atingerea vieţii veşnice. Dimpotrivă, exercitarea simţurilor sufleteşti este o cale de apropiere de cele cereşti, tot aşa cum reprezintă şi un bun sprijin pentru viaţa lumească. Enigmele şi parabolele din scrierile sacre au tocmai rostul de a-i deprinde pe oameni să pătrundă dincolo de cuvinte, îndepărtîndu-se de păcatele trupului, pentru a cuprinde adevărul şi a-şi îndrepta într-acolo cursul vieţii. Secvenţa de faţă este identificată diferit, după cum observă Origen, în SEPT. şi în alte traduceri: faţă de lat. *narra narrationem* din SEPT., alte traduceri atestă: *propone problema, profer problema, significa aenigma* (VULG. are aici: *propone aenigma et narra parabolam*). Diversitatea terminologică este susţinută de conţinutul capitolului: este deopotrivă o problemă ce trebuie dezlegată, o enigmă şi o parabolă. Vulturul cel mare (cap. 2) este descris ca avînd gheare multe (lat. *plena unguibus*) sau, după alţi traducători, aşa cum observă Origen, „cu multe pene" (*plena plumis*). Nu doar prin descrierea sa este impresionant, ci şi prin acţiunea pentru care se pregăteşte: el are de gînd să intre în Liban. Vîrfurile de cedru pe care le-a rupt de acolo le-a dus în ţara Canaanului, în cetatea pe care SEPT. (din nou Origen observă deosebirile de traducere) o indică prin lat. *muratam*, „cu ziduri", iar la alţi traducători apare ca: *negotiatorum*, „a negustorilor", sau *negotiatricem*, „neguţătoare", sau *translatorum*, „de comercianţi". Viţa care a răsărit este slabă şi măruntă. Cînd apare un al doilea vultur, viţa se îndreaptă spre el, rupîndu-şi alianţa dintîi, cu copacul spre care se înclinase la început. Interpretarea tradiţională, la care face referire aici Origen, este echivalarea primului vultur cu Nabucodonosor, *rex Babylonis*, care a intrat în Liban (*id est Hierusalem*) şi a luat din ramurile din vîrf (*id est regem Hierusalem et principes eius*) şi le-a dus în ţara Canaanului (*scilicet in Babylonem*). El i-a aşezat pe fiii lui Israel, captivi, şi i-a statornicit pe pămîntul acesta. Mai apoi însă, după mlădiţa regală, a mai fost adusă o mare mulţime, care a devenit o viţă-de-vie, mai puţin viguroasă decît fusese mai înainte, în via Domnului. Atunci a izbucnit războiul dintre *Pharao*, regele Egiptului, şi Nabucodonosor, regele Babilonului. Poporul, care îşi avea regii săi şi vlăstarele sale nobile, s-a folosit de prilej pentru a se scutura de jugul lui Nabucodonosor: s-a îndreptat înspre al doilea vultur, Faraonul. Dumnezeu nu îi dăduse în mîna Faraonului, ci într-a lui Nabucodonosor: de aceea s-a abătut asupra lor mînia divină şi au ajuns să sufere amarnic de pe urma îndărătniciei lor. Vulturii (cap. 3) sînt aşezaţi în Scriptură printre animalele impure (*vide* Lev. 11:13), iar atunci este firească mirarea cu care sînt priviţi cei doi vulturi din parabolă. Explicaţia pe care o dă Origen ţine de natura dublă a sensurilor pe care le capătă unele cuvinte: uneori sînt încărcate cu valoare pozitivă, alteori, cu valoare negativă; aşa este de pildă leul, care apare uneori ca un element bun (ca în Fac. 49:9), alteori ca un element rău (ca în 1 Ptr. 5:8.9 sau Ps. 9:9). De aceea şi vulturul poate fi socotit o dată pozitiv, o dată negativ. Mai mult, observă Origen, cel drept nu este un vultur, ci „ca un vultur" (lat. *non est iustus aquila, sed quasi aquila*).

17:1-10

WEVERS 1969 (*ad locum*) atrage atenţia că fabula din acest pasaj aminteşte într-o oarecare măsură fabula istorisită de Ioatham în Jd. 9:8-15 (copacii vor să-şi găsească un rege; refuză, pe rînd, măslinul, smochinul şi viţa; mărăcinele primeşte, punînd condiţii tiranice). *Vide* şi 4 Reg. 14:9 (fabula lui Ioas, despre spinul din Liban care a cerut-o de soţie pe fiica cedrului din Liban). Fabula lui Iezechiel are ca personaje doi vulturi, un cedru şi o viţă. Vulturul cel mare este Nabucodonosor, celălalt este Hophra din Egipt; ramura cea mai aleasă a cedrului este Iehonia, iar viţa sădită de primul vultur este Sedekias. ♦ *Vide* şi Horacio Simian-Yofre, „Ez. 17:1-10 como enigma y parábola", în: *Biblica* 65 (1984), p. 27-43; *apud* SIMIAN-YOFRE 1986, p. 234; autorul consideră că pericopa 17:1-10 nu este o alegorie, ci o parabolă de felul celor care se întîlnesc în Noul Testament. Din această perspectivă, pasajul prezintă un sens circumscris, rămînînd totuşi deschis unor noi interpretări. Iez. 17:11-15 şi 22-24 nu sînt decît două interpretări distincte ale acestei parabole, cea dintîi în notă politică, cea de-a doua în notă teologică. Situaţia are o paralelă în Iez. 15, *vide supra.*

17:2

Aici am tradus *παραβολή* prin „parabolă", spre deosebire de 12:22 şi 16:43, unde era mai potrivit „zicală/proverb". ♦ *Vide supra* nota la 15:1.

17:5

„udată de apă multă": *litt.* „fertilizată de...", „[făcută] roditoare de..."; ANANIA: „odrăslit cu ape multe".

17:6

„butuc înalt": gr. *ἀναδενδράς*, LEH: „vine that grows up trees"; mai apare în SEPT. doar în Ps. 79 (80):11.

17:7

Pentru viţa care se prinde de arbori, *vide* Pliniu, *Naturalis historia*, 17:207 (*arbusta uitis*).

17:10

„vîntul cel fierbinte": gr. *ὁ καύσων*. LEH indică sensurile: „vînt din est", „arşiţă", „căldura verii".

17:12

Vide supra nota la 2:5-8. ♦ Pericopa 17:12-24 este explicată de Origen în Omilia a dăoăsprezecea. Cap. 2 al omiliei reia istoria reală la care se referă parabola (Nabucodonosor a ajuns la Ierusalim, de unde i-a luat în robie pe Sedecias,

regele Iudeei, pe principii din jurul lui şi o parte a poporului, ducîndu-i pe toţi în Babilon), repovestind-o apoi în sens figurat. Dacă cei ce conduc Biserica păcătuiesc, atunci îi dau lui „Nabucodonosor" prilejul de a intra în cetatea sfîntă şi de a lua robi. Cei înfrînţi sînt duşi în Babilon, dar nu în locul aflat undeva pe pămînt, ci în Babilonul sufletului (lat. *non in locum amplum alicuius terrae, sed in Babylonem animae, id est confusionem*), adică într-un loc al confuziei. De fapt, oricine este înfrînt ajunge în Babilon; dacă însă inima cultivă calmul, seninătatea, pacea, atunci ea rămîne în Ierusalim: căci viziunea păcii se află în interior (lat. *uisio quippe pacis intrinsecus est*). Omului îi este cu neputinţă (cap. 3) să rămînă în afara unei alianţe: omul care are în sine alianţa cu Dumnezeu, nu se poate alia cu Nabucodonosor; dacă însă omul respinge alianţa cu Dumnezeu încălcînd poruncile divine, atunci acceptă alianţa cu Nabucodonosor. Cea dintîi este o alianţă în binecuvîntarea, cealaltă – în blestem (lat. *Deus in benedictione nobiscum testamentum facit, Nabuchodonosor uero testamentum suum in maledictione constituit*). Dumnezeu a vrut însă ca alianţa lui Israel să fie blestem la Nabucodonosor (lat. *testamentum Istraheli maledictionem esse apud Nabuchodonosor*), iar pentru că regele Ierusalimului a voit să încalce alianţa cu Nabucodonosor şi şi-a trimis solii în Egipt, pentru a se alia cu Faraon, cuvîntul divin a hotărît (v. 15): „nu se îndreaptă, nu va fi salvat", lat. *non dirigit, non saluabitur*.

17:17

„turnuri pentru ţintaşi": *βελόστασις*, *litt.* „amplasament de artilerie", „maşină de război".

17:22

Pentru posibila aluzie mesianică din vv. 17:22-24, *vide* LUST 2004a, p. 32 şi 37-40. Pasajul prezintă deosebiri importante în manuscrise faţă de Papirusul 967. ♦ O interpretare mesianică a pasajului se găseşte şi la MCKEATING 1993, p. 105-106.

Capitolul al 18-lea

18:1

ZIMMERLI 1979, p. 377-378, indică pentru plasarea cronologică a secvenţei 18:1-32 situaţia creată de colapsul din 587 î.H. ♦ Capitolul de faţă întrerupe referirile ample la regi din cap. 17 şi 19; subiectul lui este responsabilitatea individuală în supunerea faţă de Dumnezeu. Întrebarea este pusă din perspectiva societăţii exilice, care vrea să ştie în ce măsură este responsabilă pentru starea în care se află: generaţia aflată în exil este pedepsită pentru greşelile sale proprii, ori ispăşeşte, fără a avea vreo vină, păcatele generaţiilor anterioare. Plasarea între cap. 17 şi 19 poate fi în sine un comentariu la faptele ultimilor regi ai lui Iuda de dinainte de exil. ♦ BLENKINSOPP 1993, p. 242, ia pasajele 14:12-23 ca exemple ale învăţăturilor morale ale lui Iezechiel şi discipolilor lui, dar se găsesc urme ale acestor învăţături peste tot în carte. Impresia generală pe care o lasă cartea luată în ansamblul său este că directivele morale sînt în raport direct cu tipul de comunitate ce trebuia să fie Israel. Punctul de plecare este în mod cert relaţia specială pe care Israel trebuia să o aibă cu Dumnezeu, în care primul imperativ este respingerea idolatriei (*vide* 5:11; cap. 6-8; 14:1-11; 16; 23). Conform eticii sacerdotale din Pentateuh şi a Codului de Sfinţenie (Lv. 17-26), nu există distincţie între moral şi cultual. Idolatria este direct legată de violenţă, moarte, adulter şi alte crime sau tulburări. Unul dintre atacurile cele mai caracteristice din Iez. (22:6-12) plasează incestul şi împreunarea la vremea menstruaţiei laolaltă cu moartea, adulterul, sperjurul şi crimele de acelaşi fel. ♦ JOYCE 1986, p. 320-321, şi JOYCE 1979, p. 185-186, interpretează pasajul din cartea lui Iezechiel în termenii responsabilităţii care îi revenea întregii case a lui Israel din vremea aceea, mai degrabă decît fiecărui individ în parte. În opinia sa, responsabilitatea individuală nu este o preocupare centrală pentru Iezechiel. ♦ Pentru o opinie diferită de cea a lui Joyce, *vide supra* nota la 14:12.

18:6

„scornelile": gr. *ἐνθύμημα*, „gînd, argument, născocire, imaginaţie"; *vide supra* 14:7 (acolo tradus prin „gînd").

18:9

„negreşit va trăi" (*ζωῇ ζήσεται*): *litt.* „cu viaţă va trăi"; similar mai jos, v. 13: „cu viaţă nu va trăi" şi „de moarte va muri". ♦ „Viaţa" ca răsplată pentru cel drept a fost interpretată fie ca viaţă lungă (în opoziţie cu o moarte prematură), fie ca o promisiune de participare la o eră mesianică; WEVERS 1969, p. 143, consideră însă că niciuna dintre aceste interpretări nu acoperă în întregime intenţia lui Iezechiel: viaţa nu este o simplă echivalare a faptului de a trăi, ci implică o comuniune adevărată cu Dumnezeu, *cf.* Ps. 73:27-28.

18:19

„s-a purtat cu dreptate şi îndurare": *litt.* „a făptuit dreptate şi îndurare"; la fel v. 21.

18:23

„calea cea rea": gr. *τῆς ὁδοῦ τῆς πονηρᾶς*.

Capitolul al 19-lea

19:1

ZIMMERLI 1979, p. 396, indică pentru secvenţa 19:1-14 perioada precedentă anului 587 î.H., cel puţin ca fundal al vv. 2-9. ♦ Capitolul este alcătuit din două părţi (vv. 2-9 şi 10-14) şi reprezintă în întregul său o lamentaţie, un bocet, aşa cum se formulează explicit în versetul de deschidere şi în cel de încheiere. Structura metrică a TM (*vide* BIGGS, 1996, p. 56-57) este tipică. Lamentaţia reprezenta, în tradiţia israelită, o parte a doliului sau a actelor care marcau momentele tragice; bocetul lui David pentru Saul şi Ionathan este un exemplu de bocet menit unor persoane particulare (2 Reg. 1:19-27). Plîngerile lui Ieremia recurg la

această formă literară pentru a aborda subiectul unei tragedii naţionale, exilul. Profeţii foloseau tiparul lamentaţiei pentru a pune dinaintea poporului o nenorocire care urma să se petreacă în viitor, ca o deplîngere a faptelor din trecut, în care poporul îşi arătase neascultarea faţă de Dumnezeu (*e.g.* Amos 5:2; Ier. 7:29; 8:18-23; 9:10-11); procedeul putea fi folosit şi pentru a face referiri la soarta altor neamuri (*e.g.* Is. 14; Iez. 26-28:32). ♦ WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că secvenţa 19:1-14 conţine două poeme, dintre care al doilea (vv. 10-14) este cu certitudine ulterior primului, de care depinde. Comentatorii textului ebraic constată că ambele poeme sînt bocete, avînd în mod uzual al doilea hemistih mai scurt decît primul; asemenea lamentaţii erau rostite frecvent de bocitoare profesioniste (*vide* Ier. 9:17), care le învăţau mai departe pe fiicele lor (*vide* Ier. 9:20). ♦ „mai-marele": gr. *ἄρχων*; cu înţelesul alternativ de „prinţ". Se referă probabil la Sedekias, pentru că pe Iehonia Iezechiel de obicei îl numeşte „rege" (*melek*); termenul este însă interpretabil. ♦ „Mama" este – într-o interpretare probabilă – cetatea Ierusalimului ca sediu al familiei regale şi ca „mamă" a locuitorilor ei (*cf.* Iez. 16:1-63); casa regală a lui Iuda apare sub chipul unor lei, tradiţie fundamentată în Fac. 49:9. ♦ *Vide supra* nota la 15:1.

19:2

Identificarea personajelor reprezentate în fabulă de leoaică şi doi dintre puii ei este dificilă. BIGGS 1996, p. 57, ia în consideraţie posibilitatea ca leoaica să o simbolizeze pe Hamital, soţia lui Iosias: după moartea lui Iosias, fiul ei, Ioahas a domnit vreme de trei luni, iar al doilea fiu, Sedekias, a domnit în răstimpul anilor scurşi pînă la exil. Iehoahaz a fost exilat în Egipt (v. 4; *vide* 4 Reg. 23:31-34), iar Sedekias – în Babilon (v. 9; *vide* 4 Reg. 24:8-15). Ar trebui totuşi luat în consideraţie şi Ioakim (care a domnit trei luni după moartea lui Iehonia, mai înainte de a fi îndepărtat de Nabucodonosor şi înlocuit cu Sedekias), care a fost de asemenea exilat în Babilon (4 Reg. 24:8-15). El nu a fost însă fiul lui Hamital, şi nici nepotul ei. Lamentaţia lui Iezechiel din vv. 2-9 pare să se refere la Hamital şi la cei doi fii ai ei, în vreme ce vv. 10-14 se referă evident la Sedekias. Dacă cele două segmente sînt luate împreună, imaginea devine una singură, şi atunci mama (leoaica) este Iuda, iar prinţii sînt cei are au jucat un rol în perioada de dinainte de exil: Iehoahaz, Ioakim şi Sedekias. Bocetul din vv. 2-14 poate fi în felul acesta perceput şi ca un cînt de jale pentru sfîrşitul dinastiei davidice. Imaginea leului era caracteristică pentru regii lui Iuda (apărea ca detaliu decorativ al tronului, 3 Reg. 10:18-20; ca parte a simbolisticii regale, 4 Reg. 1:23; Pild. 19:12; 20:2; ca însemn al tribului lui Iuda, Fac. 49:9).

19:3

„să prindă prăzi": gr. *ἁρπάζειν ἁρπαγματα*, *vide supra e.g.* 18:12: *ἅρπαγμα ἥρπασεν* (tradus aici prin „de hoţie s-a făcut vinovat").

19:4

„zdrumicarea": gr. *διαφθορά*, „distrugere", „stricăciune", transpunere stereotipă în greacă a termenului ebraic care înseamnă „groapă" (*vide* Ps. 15(16):10). ♦ „botniţă": gr. *κημός*.

19:10

În a doua lamentaţie, imaginea viţei-de-vie (*vide supra* cap. 15 şi 17) o înlocuieşte pe cea a leoaicei cu puii ei. ♦ „ţîşnea din belşug de apă": *litt.* „se făcea din apă multă".

19:11

„măreţie": *μέγεθος*, *litt.* „mărime". ♦ „seminţia": *φυλή*; pentru opţiunile de traducere din ebraică în greacă prin *φυλή* sau *σκῆπτρον*, *vide infra* nota la 21:15.

19:12

„vîntul cel fierbinte": *vide supra* nota la 17:10.

19.14

Vide supra nota la 15:1. ♦ Pentru „seminţia ca pildă" (concurenţa termenilor greceşti *φυλή* şi *σκῆπτρον*) *vide infra* nota la 21:15. ♦ CLEMENS 1986, p. 291-292, detectează o deosebire de raportare la dinastia davidică în v. 19:14 faţă de 17:23-28; pe această bază, extrage din text informaţii care pot fi relevante pentru istoricul elaborării cărţii lui Iezechiel: consideră autentică absenţa aşteptărilor optimiste de la viitorul dinastiei şi a regalităţii davidice (19:14), în vreme ce o elaborare ulterioară a textului ar fi introdus o notă evident optimistă (17:24-28); în aceeaşi linie, ar fi vizibilă modificarea care face trimitere la „prinţ" în Iez. 45:7.

Capitolul al 20-lea

20:1

Indicaţiile de cronologie sînt diferit transmise în codice: *Codex Vaticanus* atestă aici„...anul al şaptelea, [ziua] a cincisprezecea a lunii". Textul din SEPT.FRANKF. (şi SEPT.RAHLFS) este fidel reprezentat în BIBL.1688, MS.45 şi MS.4389. ♦ ZIMMERLI 1979, p. 406, plasează secvenţa 20:1-44, sprijindu-se pe v. 20:1, în anul 591 î.Hr. WEVERS 1969 oferă alternativa august 591 sau 590, înclinînd către prima variantă. ♦ Capitolul 20 al cărţii lui Iezechiel a reprezentat subiectul tezei de doctorat a lui Johan Lust (*Traditie, redactie en kerygma bij* Ezechiël. *Een analyse van Ez. 20, Brussels, 1969*); în articolul „Ezekiel Salutes Isaiah. Ezekiel 20:32-44" (în: *Studies in the Book of Isaiah. Festschrift Willem A. M. Beuken*, 1997), el face referiri la unele observaţii din teza de doctorat şi se raportează direct la articolul lui W. Beuken, „Thematiek en literaire vormgeving in onderling verband (în: *Bijdragen* 33(1972), p. 39-64). LUST 1997, p. 368, rezumă observaţiile lui Beuken după cum urmează: Iez. 20 conţine două pericope, (1) cererea bătrînilor de a-L consulta pe Dumnezeu şi refuzul

Lui, în forma unei istorii a lui Israel, v. 1-31; (2) un plînset pentru soarta lui Israel, care poate ajunge asemenea neamurilor, dar căruia i se anunţă mîntuirea şi închinarea adevărată, pe muntele sfînt, v. 32-44. Cele două părţi ale capitolului constituie profeţii independente, cu o unitate interioară construită pe structură şi subiect propriu. Lust analizează cu precădere partea secundă a capitolului. El arată că tiparul este dat de un citat urmat de o refutaţie, alcătuind în succesiunea lor o controversă. Şi în prima parte a cărţii lui Iezechiel pot fi găsite asemenea controverse, *e.g.* 11:1-13:14-21; 12:21-25:26-28; 18:1-32. Citatul din 20:32 este adesea interpretat ca o exprimare dispreţuitoare a dorinţei poporului ales de a fi asemenea neamurilor. Esenţa refutaţiei pare să fie v. 33: „voi domni peste voi". Următoarele trei secţiuni – fiecare încheindu-se cu formula de recunoaştere – prelucrează refutaţia de bază (v. 34-38; 39-42; 43-44): prima ilustrează domnia lui Dumnezeu care, într-un nou exod, îşi va aduna poporul şi îl va judeca; a doua descrie intrarea în ţara făgăduită; a treia se referă la recunoaşterea greşelilor. Lust se concentrează asupra v. 32, remarcînd cele două lecturi posibile: una apropie versetul de 1 Reg. 8:20, în care poporul cere un rege (şi, în această situaţie, este explicabil răspunsul lui Dumnezeu, care rosteşte cu putere: „Eu ... voi domni peste voi") sau, a doua variantă, versetul este mai apropiat de v. 33:10 şi 37:11, în care poporul îşi exprimă disperarea (şi, în acest caz, este comparabil cu 25:8). Zimmerli şi Beuken (precum şi alţi cercetători) înclină către a doua interpretare, a cărei notă de disperare este indusă de sentimentul că Dumnezeu Şi-a părăsit poporul. Cei mai mulţi cercetători însă (între care Greenberg şi Pons) preferă prima variantă, care detectează nota arogantă a dorinţei pe care şi-o formulează poporul ales. LUST 1997, p. 375, consideră că citatul din v. 20:32 trebuie atribuit exilaţilor care stau aşezaţi dinaintea lui Iezechiel (v. 20:1), cu scopul de a-l consulta pe Dumnezeu. Este de presupus însă că disputa din 20:32 *sqq.* fusese construită ca o unitate independentă şi, în consecinţă, identificarea opozanţilor profetului ar trebui să se facă în interiorul aceleiaşi unităţi. În concordanţă cu v. 38, aceştia erau locuitorii ţinutului Iuda. În compoziţia finală, interlocutorii lui Iezechiel sînt identificaţi ca un grup de bătrîni din Israel care a venit la profet pentru a-i pune întrebări despre Dumnezeu. De vreme ce introducerea cărţii îl situează pe Iezechiel printre exilaţi, se consideră că aceşti bătrîni ar fi şi ei exilaţi; nu poate fi însă exclusă posibilitatea ca ei să fi fost vizitatori veniţi din Israel (*cf.* venirea fugarului care anunţă căderea Ierusalimului, 14:22-23; 24:27; 33:21-22). Primul verset al celei de-a doua secţiuni (v. 39) pare să sugereze – în textul ebraic – că Dumnezeu încurajează slujirea idolilor; Beuken (şi, mai tîrziu, Greenberg) consideră că este o ironie. Varianta grecească a textului este diferită; LUST 1997 deduce de aici, în această perspectivă, simplificarea textului ebraic dificil la traducerea în greacă. Terminologia folosită pentru a arăta că Israel îi va sluji lui Dumnezeu pe muntele cel sfînt este într-o oarecare măsură neobişnuită: este singurul pasaj în care Iezechiel vorbeşte despre locul unde va fi aşezat templul ca „muntele meu sfînt". Expresia este tipică pentru secvenţe mai tîrzii din Isaia (11:9; 56:7; 57:13; 65:11.25; 66:20). Între cei doi profeţi există totuşi, din acest punct de vedere, deosebiri semnificative: în cartea lui Isaia, toate neamurile sînt chemate să îl venereze pe Dumnezeu pe muntele lui (Is. 56:6-7; 66:20), în vreme ce la Iezechiel slujirea lui Dumnezeu îi este rezervată casei lui Israel. În compoziţia finală (32-44), controversa, cu perspectiva ei plină de speranţă, se află la mare distanţă de felul în care prezentase Iezechiel trecutul ruşinos al lui Israel, în prima parte a capitolului (v. 1-31). Absenţa formulelor de introducere la începutul celei de-a doua secţiuni indică faptul că editorul a considerat că cele două părţi ale capitolului sînt inseparabile. LUST 1997 sugerează, în finalul articolului său, că trebuie făcută o distincţie între circumstanţele în care a trăit editorul acestui text şi cele în care a trăit Iezechiel. Este plauzibil ca editorul să fi lucrat aflîndu-se în diaspora; atunci cînd, în ficţiunea literară, îl face pe Iezechiel să îşi formuleze în public părerea despre diaspora, el recurge la stilul şi vocabularul lui Iezechiel, dar îşi dezvăluie, prin cîteva trăsături, propriile sale coordonate. ♦ PONS 1986 porneşte de la observaţia că profeţii sînt percepuţi ca personaje primejdioase, *e.g.* Dt. 13:1-6; 18:15-22; 30:10-12 (unde Moise e descris ca unicul profet adevărat; 14:28-29; 16:11-14; 26:12). Dimpotrivă, profeţii vechi sînt arătaţi într-o lumină favorabilă şi se insistă asupra responsabilităţii lor: Dt. 1:9-15; 5:23; 19:12; 21:1-9.18-21; 22:13-21; 27:1; 29:9; 31:9. Singur dintre marii profeţi clasici, Iezechiel se află confruntat cu cei vechi, reînnoind aşadar o practică îndepărtată în timp (*cf.* 2R 6:32). Aceasta demonstrează o revitalizare a funcţiei vechi după căderea regalităţii, cel puţin în perioada exilului. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17.

20:5

TM are în acest verset „am jurat" (*litt.* „am ridicat mîna", gestul care simbolizează jurămîntul); referirea la mînă este diferită în versetul din LXX. ♦ PONS 1986, p. 218, în tentativa de identificare a vocabularului deuteronomic în capitolul 20 al cărţii lui Iezechiel, constată că aici lipsesc termenii care denotă relaţia afectivă a lui Dumnezeu cu poporul ales (*cf.* Dt. 7:6.7.8; 26:18) precum şi referirile la patriarhi (*cf.* Deut. 7:8; 9:5): Israel încetează să mai fie, fizic, descendentenul lui Iacob.

20:6

„fagure": gr. κηρίον, „fagure de miere", „ceva ales" (*vide* 1 Reg. 14:27). Cu acelaşi sens metaforic apare mai jos, în v. 15. ♦ *Vide infra* nota la 20:6.

20:7

Comandamentul ca Israel să respingă orice formă de idolatrie este o constantă a textului biblic, *vide* Dt. 29:16. PONS 1986, p. 220-221, constată că, din acest punct de

vedere, Iezechiel se plasează pe teren deuteronomic, de vreme ce pedeapsa care urmează să vină este precedată de enunţarea limpede a regulilor ce trebuie respectate. Legile sînt formulate cu claritate (*vide* Dt. 4:5-9). În Iez. 20, legile indicate în v. 11 apar pe fundalul condamnării idolatriei, care condiţionează alegerea lui Israel şi făgăduinţa făcută lui de Dumnezeu.

20:10

Deşertul este menţionat în acest capitol al cărţii lui Iezechiel de zece ori; din totalul de cincisprezece ocurenţe în ansamblul cărţii, numai cele din cap. 20 se referă la deşertul Egiptului. PONS 1986, p. 222-223, interpretează deşertul din Iez. 20 ca un spaţiu închis al confruntării dintre Israel şi Dumnezeu: răzvrătirea lui Israel (v. 13), mînia lui Dumnezeu (v. 13), oprirea de a intra în ţara făgăduită (v. 15), ultimul avertisment (v. 18), vestirea risipirii (v. 23), o altă ieşire (v. 35), menită unei noi judecăţi (v. 36). În Deuteronom, dimpotrivă, sînt menţionate deşerturi diferite: Araba în 1:1, Moab în 2:8, Kedamoth în 2:26; deşertul este acolo locul în care Dumnezeu îl duce pe Israel (Deut. 1:31; 8:15; 11:5); răzvrătirea este urmată de căinţă (1:41); este locul de punere la încercare şi de educare a poporului ales (Deut. 8:2.16), iar aceasta nu reprezintă nicidecum o pedeapsă în sine, ci o pregătire pentru ceea ce urmează (Deut. 8:16). Episodul viţelului de aur (omis de Iezechiel) este semnificativ: Dumnezeu a fost gata să-l şteargă pe Israel de pe faţa pămîntului (Dt. 9:8), dar, datorită intervenţiei lui Moise (care este absent la Iezechiel), dăruieşte iertarea şi table noi de legi (10:1-2). Pentru Iezechiel, deşertul este locul veşnicei răzvrătiri, care are ca urmare pedepsirea: în locul intrării în Canaan, este anunţată risipirea (v. 23).

20:11

Vide supra nota la 20:7.

20:12

WEVERS 1969 (*ad locum*) aminteşte că instituirea sabatului ca zi de odihnă îşi are originea într-o societate agricolă; treptat a evoluat spre statutul unei zile de închinare, iar această transformare a fost fără îndoială accelerată de exil. În exil, departe de templul din Ierusalim, sabatul era una dintre puţinele practici de cult ce puteau fi respectate.

20:13

Vide supra nota la 20:10.

20:15

„amarnic": am redat aici astfel adverbul *τὸ παράπαν*, „cu totul", „foarte tare"; în versetul precedent (şi mai sus), în secvenţa *τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ*, am recurs la traducerea „nicidecum". ♦ Ţara prin cere curg laptele şi mierea este în concordanţă cu textul deuteronomic (*vide* Dt. 6:3; 11:9; 26:9.15; 27:3; 31:20), care este la rîndul său coerent cu întreaga tradiţie. Imaginea este absentă la ceilalţi profeţi (cu excepţia pasajelor deuteronomice din Ieremia: 11:5; 32:22). PONS 1986, p. 219, remarcă însă contextul neobişnuit în care apare formula la Iezechiel, stînd sub semnul unui umor negru. ♦ *Vide supra* nota la 20:10.

20:18

Vide supra nota la 20:10.

20:22

Recurgînd la imaginea scoaterii poporului ales din Egipt, Iezechiel (*vide* PONS 1986, p. 219) nu se abate de la viziunea deuteronomică: versetele 6.9.10.14.22 din acest capitol sînt în concordaţă cu Dt. 1:35; 6:10; 26:3; 34:4, respectînd de altfel tradiţia; expresia nu se regăseşte însă la alţi profeţi, cu excepţia pasajelor deuteronomice din Ier. (7:22 etc.).

20:23

Vide supra nota la 20:10.

20:26

„a deschis pîntecele": *πᾶν διανοῖγον μήτραν*; referire la prim-născuţi.

20:31

„vieţii": gr. *τὸ πνεῦμα*, „spirit", „suflare" – „viaţă". ♦ Pentru termenii de dispersie şi reunire din pericopa 20:31-48, *vide supra* nota la 11:17. Pericopa de faţă, reprezintă partea secundă a cap. 20. Forma acestei părţi secunde aminteşte de v. 11:14-21. Ambele pasaje sînt relatări ale disputei dintre Dumnezeu care vorbeşte prin gura profetului şi un grup de oameni din poporul ales. În ambele situaţii, relatarea se deschide prin citarea celor ce i se opun lui Dumnezeu. În 11:15, despre aceştia se spune că sînt locuitori ai Ierusalimului; în 20:32 nu se face nicio identificare explicită. În contextul capitolului în întregul lui, ei par să se identifice cu bătrînii care stăteau dinaintea lui Iezechiel pentru a-l întreba pe Dumnezeu (v. 20:1). În contextul cărţii în întregul ei, Iezechiel este plasat în exil, iar despre cei care îl vizitează în cap. 20 se sugerează implicit că sînt conducătorii poporului aflat în exil. Interpretarea aceasta nu este însă necesară, impusă de structura originară a dialogului. V. 38 vorbeşte despre răzvrătiţi, care vor fi scoşi din sălaşurile lor şi nu vor intra în Israel. O lectură superficială pare să confirme că răzvrătiţii se află acum în exil şi că, atunci cînd vremea exilului se va încheia, lor nu li se va îngădui să intre în ţara lor. Lectura este însă diferită dacă se ţine cont de faptul că în Biblie tabloul ţinutului în care ei stau ca străini este de obicei o aluzie la Canaan mai înainte de intrarea în ţara făgăduită. Această identificare este explicită în Ieş. 6:4, un pasaj care aminteşte Fac. 17:8; 28:4; 36:7; 37:1; 47:9. Expresia nu pare să se refere vreodată la exil. Concluzia lui LUST 1997 este că Iez. 20:38 este o referire la Canaan de dinainte de intrarea în ţara făgăduită: în viziunea lui Iezechiel, această intrare este un eveniment escatologic

plasat încă în viitor.

20:32

WEVERS (*ad locum*) consideră că versetul îşi datorează existenţa unui redactor care a căutat să corecteze v. 30-31. Dimpotrivă, PONS 1986, p. 227, interpretează versetul mai degrabă ca manifestare a reacţiei profetului însuşi la o anumită tendinţă deuteronomică, în care denunţarea idolatriei din epoca regalităţii este urmată, după speranţele de îndreptare aduse de Iosias, de resemnarea de a vedea poporul într-o stare de decădere, o scufundare în idolatrie, care nu îi mai deosebeşte de restul neamurilor.

20:33

„cu mînă puternică şi cu braţ ridicat" (gr. *ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ*): *vide* Dt. 4:34; 5:15; 7:19; 11:2; 26:8). ♦ BOADT 1986, p. 199-200, consideră că întreaga carte a lui Iezechiel are ca subiect manifestarea de forţă între divinităţi: pentru profet, încheierea înfruntării este lipsită de echivoc: „voi domni peste voi", spune Domnul. Fiecare secvenţă a cărţii este parte a programului stabilit de profet. Planul lui este să remodeleze tradiţia religioasă a lui Israel, mitul, pentru a restabili autoritatea lui YHWH ca unică divinitate, care nu poate fi aşezată într-o egalitate cu Baal sau Marduk sau Amon sau vreo altă zeitate a lumii antice. Tocmai de aceea, limbajul mitologic al lui Iezechiel nu este mitopoetic, ci reprezintă un atac voit la adresa miturilor divine comune ale Orientului Apropiat, văzute ca ameninţări directe pentru credinţa lui Israel. Iezechiel reconstruieşte mitul lui YHWH în termenii cu care miturile păgîne îşi construiau propriile lor divinităţi. Programul de restaurare pe care îl desfăşoară Iezechiel este evident în recurgerea la formula – caracteristică acestui profet – „fiu de om", care are rostul de a arăta autoritatea deplină a lui Dumnezeu, transmisă prin cuvînt uneia dintre creaturile lui; în acelaşi fel, folosirea formulei de recunoaştere face ca Israel să vadă puterea lui Dumnezeu de a distruge miturile false, arătîndu-se ca singura putere divină autentică. Tot parte a programului lui Iezechiel este şi integrarea, în viziunea lui profetică, a tradiţiei legămîntului divin din deşert şi a legilor; legile purităţii şi sfinţeniei, ca şi legăturile impuse de legămînt, devin o pavăză împotriva înclinaţiei lui Israel de a sluji alte divinităţi şi de a se îndepărta de calea sa.

20:35-36

Vide supra nota la 20:10.

20:37

„toiag": *ῥάβδος*; pentru opţiunile de traducere din ebraică în greacă prin *φυλή* sau *σκῆπτρον*, *vide infra* nota la 21:15.

20:37-38

Termenul ebraic folosi de Iezechiel pentru a indica selecţia este un cuvînt tîrziu, care evocă purificarea. PONS 1986, p. 231, detectează aici o decizie implacabilă, în care alegerea îşi arată o altă faţă: nu mai este vorba de poporul ales (20:5), ci de nimicirea răzvrătiţilor. Aşa cum ieşirea din Egipt nu a fost urmată nemijlocit de intrarea în Canaan, ci de o risipire, nici ieşirea din Babilon nu este o garanţie a întoarcerii, ci numai o etapă (fără îndoială, ultima) a procesului de purificare.

20:38

LUST 1996, p. 215, observă că una dintre imaginile împărtăşite de Exod şi Iezechiel este cea a pămîntului în care au sălăşluit ca străini. În scrierile sacerdotale, această expresie apare relativ frecvent. Este folosită pentru a descrie Canaanul înainte de intrarea în ţara promisă (Fac. 17:8; 28:4; 36:7; 37:1; 47:9; *vide* şi Ps. 119:54; Iov. 18:19; Plg. 2:22). Iezechiel îl foloseşte o singură dată. Se aplică la ţară în timpul exilului şi în perioada de după aceea. În viziunea sa, poporul care trăieşte în Canaan la vremea aceea trăieşte în „pustiul neamurilor" şi nu a intrat în ţara promisă. Pentru ei, Canaanul este încă „ţara în care ei locuiesc ca străini".

20:42

Iezechiel foloseşte în repetate rînduri imaginea (şi formula) mîinii ridicate a Domnului (*vide* LUST 1996, p. 219-221). Formula este adesea înţeleasă (greşit) şi tradusă în consecinţă ca un gest ritual de jurămînt. De fapt, gestul poate fi înţeles ca semn care introduce o acţiune. Pasajele în care este atestată formula au un conţinut diferit. Traducătorul textului grecesc al Exodului (v. 6:8) a înţeles perfect lucrul acesta. Traducerea este literală în Iez. 20:28.42; 47:14; *vide* şi 20:15; 36:7) – *ἐξαίρω τὴν χεῖρα*; în schimb, în Ieş., *ἐκτείνω* este echivalat prin „a întinde" – această formulă apare frecvent în Ieş., indicînd o acţiune (*vide* Ieş. 3:20). În toate situaţiile, cu excepţia Ieş. 6:8, subiectul este Moise. Cel mai adesea, mîna lui se întinde *împotriva* cuiva, într-o acţiune de pedepsire; în cîteva pasaje îşi întinde mîna *către* (*ἐπί*) cer, nu în semn de jurămînt, ci pentru a produce întuneric (în 10:21.22) sau tunet şi grindină (în 9:22.23).

20:44

Articolul lui PONS 1986 determină poziţia lui Iezechiel (aşa cum este ea manifestată aici) faţă de Deuteronom şi tradiţia deuteronomică. Extrage din text indiciile unei controverse iscate în exil între cei ce respectau tradiţia deuteronomică şi Iezechiel. Perioada exilului a fost într-un fel o întoarcere la origini; rupt de teritoriul său, Israel a fost silit să-şi facă un bilanţ al istoriei, pentru a-şi explica dezastrul în care se afla. Acesta este cadrul în care se situează polemica. Cercurile deuteronomice încercau să stabilească o continuitate a istoriei şi voiau să vadă în exil un nou început, o reiterare a şederii în Egipt, aducătoare de promisiuni pentru o nouă ieşire şi, implicit, o nouă intrare în ţara făgăduită. Iezechiel, dimpotrivă, segmenta istoria. Israel nu trebuia aşadar să fie dominat de ideea unei reveniri ciclice, cîtă vreme inima sa nu se schimba. Tocmai de aceea el prezintă numai fragmente de istorie: în cap. 16 vorbeşte despre Ierusalim,

dar fără să treacă dincolo de originea canaanită a oraşului; descendenţa din Avraam nu este o garanţie pentru viitor (v. 33:24-29); cap. 23 conţine aluzii la şederea în Egipt (v. 3), dar numai pentru a arăta îndepărtarea de Dumnezeu (v. 5); cap. 20, la rîndul său, risipeşte speranţele de suprafaţă ale exilaţilor într-o întoarcere în ţara promisă. Istoriei deuteronomice, Iezechiel îi opune o istorie în totalitate negativă. Pentru el nu este de ajuns ca istoria să fie luată de la început cu singura grijă de a nu repeta greşelile trecute: este nevoie de o inimă nouă (*vide* cap. 36). De aici provine, în opinia lui PONS 1986, p. 232-233, poziţia de respingere a viziunii deuteronomice, de aşteptare răbdătoare a unei progresii; în preajma căderii Ierusalimului, nu este vremea potrivită pentru căutarea în trecut a semnelor bunăvoinţei lui Dumnezeu. Raportarea la tradiţia deuteronomică este dominată de ironie în Iez. 20. Influenţa deuteronomică asupra lui Iezechiel se concretizează în obligaţia pe care el pare să o simtă de a se manifesta viguros împotriva acestei abordări a istoriei, ceea ce poate fi semnul că viziunea deuteronomică era mai populară decît viziunea lui.

Capitolul al 21-lea

21:1

ZIMMERLI 1979, p. 422, indică pentru 21:1-12 cu certitudine un alt spaţiu decît Ierusalim; faptul că profetului i se cere să privească spre sud este interpretat ca un indiciu că se afla la nord de Ierusalim. Cronologic, ZIMMERLI plasează secvenţa înainte de 589 î.Hr. ♦ „dumbrăvii dintîi": *δρυμὸς ἡγούμενος*, „de căpetenie", „care are întîietatea".

21:4

„trupurile": *litt.* „carne" (gr. *σάρξ*).

21:5

„făcută din vorbe": *litt.* „spusă" (gr. *λεγομένη*). ♦ *Vide supra* nota la 15:1.

21:11-12

Vide supra nota la 3:22-27.

21:12

Vide supra 7:17.

21:13

ZIMMERLI 1979, p. 432, consideră că textul v. 21:13-22 nu conţine informaţii care să permită determinarea locului în care a fost compus. Cronologic pare să se plaseze înainte de căderea Ierusalimului. ♦ Textul acestui „cîntec al sabiei" este dificil în TM, permitînd numai interpretări incerte. Puţinele cunoştinţe referitoare la metrul ebraic nu favorizează reconstituirea versurilor.

21:15

LUST 2004b analizează versetele 21:15.18, pornind de la constatarea generală că SEPT. conţine indicii ale unei dezvoltări a mesianismului, cu precădere în linia mesianismului regal. Prima observaţie pe care o face este imposibilitatea de a trata SEPT. unitar şi, cu atît mai puţin, de a extrage concluzii generale pornind de la studierea unui text parţial. Tipul de selectare a textelor este esenţial, pentru că, în afara ocurenţelor relevante, îşi dovedesc importanţa şi pasajele în care în textul grecesc era previzibilă o traducere care accentuează ideea mesianică, fără ca ea să apară însă. Într-o primă analiză – a textului ebraic – LUST 2004b aminteşte că mai mulţi savanţi recunosc în v. 21:15.18 o aluzie la Mesia. După A. van den Born (*Ezechiël: uit de grondtekst vertaald en uitgelegd*, Roermond, Romen & Zonen, 1954, p. 135-136, *apud* LUST 2004b, p. 191), ambele texte trebuie înţelese ca o aluzie la formularea mesianică din Fac. 49:8-12. Cercetători ulteriori, cunoscînd sau nu propunerea lui A. van den Born, au ajuns la concluzii asemănătoare; dintre ei, D. Barthélemy (*Critique textuelle*, p. 161-164) investighează în detaliu pasajele problematice şi ajunge la un rezultat similar, cu o argumentaţie solidă. Versetele fac parte din aşa-numitul „Cîntec al sabiei": acesta este alcătuit din două strofe (14-18 şi 19-22), marcate prin formulele caracteristice cadrului într-o profeţie. Presupusele aluzii mesianice din v. 15 şi 18 aparţin primei strofe. În TM strofa se desface în două părţi, urmate fiecare de o secvenţă criptică: întîi, prezentarea sabiei şi pregătirea ei pentru opera de nimicire (v. 14-16), o întrerupere care reprezintă o întrebare retorică mai degrabă criptică (v. 15), apoi reînnoirea poruncii date profetului de a-şi manifesta durerea (v. 17-18), urmată la rîndul ei de o referire succintă, criptică (18). Contextul indică limpede că sabia trebuie interpretată ca sabie a lui Dumnezeu (v. 21:10), care acţionează prin intermediul regelui Babilonului (21:24). Publicul profetului este reprezentat de cei care îl întreabă de ce geme. Profeţia din 21:13-18 îi explică purtarea: războiul este aproape. Profeţia este rostită (în TM) de Domnul, care spune: „sceptrul fiului meu..."; imaginea este cea a lui Mesia care îi va înfrînge pe toţi duşmanii lui Israel. În SEPT., prima parte a „Cîntecului sabiei" (21:13-18) prezintă subdiviziuni uşor diferite faţă de cele din TM: există o adresare directă către sabie şi o poruncă directă, de a se pregăti pentru nimicire (v. 14-15); este relatată înmînarea sabiei (v. 16); profetului i se porunceşte să-şi arate durerea (v. 17-18); compoziţia se încheie cu o întrebare retorică (v. 18). În structura segmentului grecesc, v. 15 şi 18 nu sînt formulate ca aluzii la Mesia, ci sînt încorporate în adresarea directă a lui Dumnezeu către sabie şi în întrebarea retorică din final. Diferenţa majoră este aşadar absenţa în SEPT. a aluziei la sceptrul regal sau la Mesia. Termenul care în TM este redat prin „sceptru" are în SEPT. echivalarea *φυλή*, „seminţie" (v. 18), iar în v. 15 nu are nici un echivalent. Termenul ebraic este ambiguu: la origine pare să se fi referit la beţe sau la ramuri de copac din care se putea face o nuia folosită în disciplinare ori un sceptru. Un conducător putea fi definit prin sceptrul său: într-un sens derivat, poporul pe care el îl guverna putea fi

cunoscut ca poporul aflat sub sceptrul lui. De aici provine sensul cel mai răspîndit al termenului în VT, de „trib". Pe de altă parte, cuvîntul păstrează o semnificaţie teologică puternică, reprezentînd un termen de autoritate, care se referă atît la instrumentul disciplinării, cît şi la sceptrul unui rege sau la Mesia. Traducătorii Bibliei greceşti au folosit numeroase cuvinte pentru a reda cuvîntul ebraic. În absenţa unui echivalent formal grecesc care să acopere toate sensurile, detectarea înţelesului dominant într-un pasaj sau altul ducea la opţiuni lexicale greceşti diferite şi care nu dezvăluie întotdeauna direcţia de interpretare. În multe situaţii, opţiunile lor au fost deviate de traducerile ulterioare sau de comentarii. Exemple importante de felul acesta se găsesc în cărţile Regilor. În 1 Reg. şi 3 Reg., termenul ebraic este aproape întotdeauna tradus prin skh`ptron, chiar dacă din context reiese de multe ori limpede că se face referire la un trib (1 Reg. 2:28; 9:21; 10:19.20.21; 15:17; 3 Reg. 8:15; 11:13.31.32.35.35; 12:20.21; o excepţie este 3 Reg. 18:31, unde este preferat termenul fulhv). În 2 Reg şi 4 Reg. situaţia este complet diferită, unde în contexte similare este folosit *φυλή* (2 Reg. 5:1; 7:7; 15:2.10; 18:14; 19:10; 20:14; 24:2; 4 Reg. 17:18; 21:7). B. Grillet şi M. Lesteinne (*Premier Livre des Règnes*, La Bible d'Allexandrie, 9/1, 1997, p. 48-49; *apud* LUST 2004b, p. 195) găsesc o explicaţie pentru această particularitate de traducere a 1 Reg: *σκῆπτρον* ar fi avut în literatura iudaică atît înţelesul de „sceptru". cît şi pe cel de „trib"; afirmaţia nu explică însă în nici un fel deosebirea de opţiune dintre traducătorii cărţilor 2 Reg. şi 4 Reg. Unele dintre cărţile profetice prezintă fenomenul contrar: în mai multe situaţii, este folosit *φυλή* acolo unde ar fi fost de aşteptat termenul skh`ptron. Cartea lui Iezechiel aparţine acestei categorii, cu precădere v. 21:18 (*vide* şi 19:11: *ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων*; 19:14: *φυλὴ εἰς παραβολήν*; 37:19: apare de două ori acolo unde TM face referiri la o nuia sau toiag care reprezintă un trib; în 20:37 este indicată o nuia folosită pentru disciplinare, noţiune redată adecvat în greacă prin *ῥάβδος*). ♦ LUST 2004b, p. 196-197, arată că traducerea grecească a versetului nu are un corespondent în TM (TM: „sau ne vom veseli, «sceptrul fiului meu dispreţuieşte orice toiag»"); la această absenţă se adaugă o trăsătură importantă: versetul are un stil şi o structură care îl individualizează, care se poate datora unei lecturi proprii a textului ebraic din partea traducătorului. Versetul conţine şi un hapax biblic: *παράλυσις*; construcţia *εἰς παράλυσιν*, tradusă prin „spre nimicire", înseamnă exact „pentru slăbire", putînd fi echivalarea unui termen ebraic cu sensul „a topi", „a dizolva". Verbul „să jertfeşti" (gr. *σφάζε*) pare să fie echivalentul cuvîntului care în ebraică indică „sceptrul", substantiv încărcat su sensuri teologice. Următoarele două imperative din textul grecesc au paralele improbabile în TM: gr. *ἐξουδένει*, „dispreţuieşte", pentru un substantiv cu înţelesul „fiul meu", şi gr. *ἀπωθοῦ*, „doboară", pentru ceea ce în TM are înţelesul „cel care dispreţuieşte". Finalul versetului este însă echivalent: gr. *πᾶν ξύλον*, „orice lemn" – cu precizarea că, în contextul SEPT., unde nu se face nicio referire la „sceptru", menţiunea vizează probabil idolii de lemn (*vide* 20:32, unde TM pare să se refere mai degrabă la sceptrele conducătorilor). Caracterul originar al acestui verset în greacă este întărit de prezenţa uzuală în cartea lui Iezechiel a seriei de imperative (*e.g.* în capitolul de faţă: v. 17.19.21). Particula utilizată aici în textul ebraic este neobişnuită şi pare mai adecvată unei faze lingvistice ulterioare; spre deosebire de TM, textul grecesc nu implică o întrerupere a „Cîntecului sabiei" printr-un verset cu înţeles mai degrabă obscur. În textul ebraic, v. 21:15.18 sînt o evocare a Fac. 49:9-10. Traducerea grecească nu prezintă nicio legătură cu versetele acestea din Fac. Nu apare menţionarea, în v. 15, a sceptrului sau a toiagului, şi nici a fiului lui Dumnezeu. Nu sînt formulate aşteptări în notă pozitivă. V. 18 operează transferul de la „sceptru" la „trib" şi anulează orice aluzie la un viitor salvator. Cele două tradiţii pot fi raportate una la alta în mai multe modalităţi: diferenţele s-ar datora cu precădere unor erori de traducere (provocate de ignoranţa traducătorului sau de erori în tradiţia manuscrisă a TM sau SEPT.) sau, dimpotrivă, unor modificări intenţionate. În al doilea caz, plasarea acestor modificări voite se poate face la nivelul traducătorului, al editorului textului ebraic, al masoreţilor sau al predecesorilor lor. Răspunsurile la toate aceste întrebări nu pot fi date ferm. LUST 2004b, p. 198-200, face însă o serie de sugestii. El consideră că este puţin probabil ca deviaţiile din textul grecesc să fie rezultatul unor schimbări intenţionate operate de traducător. Traducătorii sunt, în general, o categorie distinctă de cea a autorilor şi a editorilor. Scopul lor era redarea cît mai fidelă a modelului pe care îl aveau în faţă (observaţia este în mod deosebit adecvată pentru traducerea cărţii lui Iezechiel în greacă, o traducere minuţioasă pînă la redarea cuvînt cu cuvînt a textului ebraic, cu păstrarea de cele mai multe ori a topicii modelului). Este plauzibil să se presupună că traducerea v. 15 şi 18 reflecta aceleaşi caracteristici. Este însă posibil ca mediul cultural şi religios propriu traducătorului să îi fi influenţat opţiunile de traducere. În v. 18 este evident că traducătorul avea în faţa sa un text ebraic care corespundea cuvînt cu cuvînt unui text ebraic fără vocalizare. Traducătorul a redat fiecare cuvînt în conformiatte cu ordinea lor din versetul ebraic, fără a percepe vreo aluzie la Fac. 49:10 şi la conotaţiile mesianice de acolo: de aceea în textul grecesc apare termenul, suprinzător, *φυλή*. Cunoaşterea tuturor sensurilor termenului ebraic de către traducător este susţinută de v. 20:37, unde îl redă coerent prin gr. *ῥαβδος*. V. 15 din SEPT. pare să corespundă unei forme mai timpurii a textului decît TM; este posibil ca editorul TM să fi modificat ulterior versetul, încărcîndu-l cu o aluzie mesianică; în alegerea cuvintelor a putut fi influenţat de vocabularul v. 18. LUST 2004b atrage atenţia asupra posibilei referiri la Macabei în Iez. 21:31-32, referire care poate fi extinsă şi asupra v. 15-18. Macabeii erau conducători respinşi, aflaţi sub ameninţarea sabiei; în primul rînd Ionathan, care voia să devină rege, se făcea

vinovat de diminuarea puterii preoţeşti, prin preferinţa mainfestată faţă de coroana regală. Profeţia anunţa o schimbare, care putea fi interpretată ca o promisiune mesianică, nu de tip regal, ci preoţesc. Contextul v. 15-18 are cîteva trăsături paralele (fără ca asemănările să fie precise): Israel vrea să ajungă ca „triburile" sau neamurile păgîne, poporul şi conducătorii lui vor trăi ca nişte străini (gr. *παροικήσουσιν*), cu sabia alături.

21:17

„bate din palme" (*litt.* „... pe mîna/palma ta" în limba greacă este o formă de singular (*ἐπὶ τὴν χεῖρά σου*).

21:18

Pentru confruntarea traducerii greceşti cu textul ebraic, *vide supra* nota la 21:15. ♦ Versetul (*vide* LUST 2004b, p. 197-198) este afectat de ambiguitatea termenului ebraic care apare redat în traducerea grecească fie prin *σκῆπτρον*, „sceptru/toiag", fie prin *φυλή*, „seminţie". Alegerea termenului *φυλή* în acest verset putea fi favorizată de menţionarea lui Israel în v. 17. În TM, versetul are înţelesul: „«şi ce dacă sceptrul care dispreţuişte nu va fi?» spune Domnul Dumnezeu". În contrast cu „sceptrul" din textul ebraic, „seminţia" din traducerea grecească nu dispreţuişte, ci suferă ea însăşi dispreţul şi este doborîtă. Subiectul verbului de existenţa din secvenţa a doua a versetului nu mai este cuvîntul din propoziţia precedentă, ci apropiata venire a sabiei, anunţată în v. 17.

21:19

LEH trimite la acest pasaj din Iez. (21:19(14)) pentru a exemplifica sensul verbului *διπλασιάζω*, „a dubla" (~ *ῥομφαίαν*, „a ascuţi sabia pe ambele laturi"). Aici am preferat însă referirea la o a doua sabie, pentru că, respectînd indicaţia lexiconului, nu era justificată apariţia în text a celei de-a treia săbii.

21:23

ZIMMERLI 1979, p. 441, plasează secvenţa 21:23-37 într-un spaţiu aflat la mare distanţă de Ierusalim; cronologic, profeţia aparţine perioadei premergătoare anului 589 î.Hr., cînd Nabucodonosor, după fuga lui Sedekias a pornit în marş spre vest.

21:23-29

Vide supra nota la 3:22-27.

21:24

„un stîlp": LEH indică pentru acest pasaj din Iez. interpretarea „signpost (monument with pointing hand)"; BRENTON traduce mai puţin specializat: „force".

21:26

„să pună ghicitul la încercare": gr. *μανθεύσασθαι μαντείαν*. ♦ Cele trei forme de divinaţie sînt aruncatul toiagului (sau al săgeţii, *vide* TM), terafimii şi cercetarea ficatului. Cea dintîi este bine cunoscut din Arabia preislamică şi pare să fi fost modalitatea prin care beduinii încercau să primească răspunsul de la divinităţi, folosind săgeţi inscripţionate diferit. A doua formă de divinaţie nu este cunoscută, *cf.* Zah. 10:2 (unde sînt folosiţi terafimii alături de ghicitori şi de cititorii de vise); în restul VT, terafimii apar ca idoli sau, în Fac. 31:19.32.34-35, ca divinităţi protectoare ale casei; ei sînt de mici dimensiuni (dar în 1 Reg. 19:13.16, sînt de mărimea unui om). Divinaţia care cercetează ficatul jertfelor era specific babiloniană; în siturile arheologice din zona Tigru-Eufrat au fost descoperite numeroase reprezentări de lut ale ficatului, folosite probabil ca material de studiu ori de învăţare a tehnicilor de divinaţie.

21:27

„dîmb": gr. *χῶμα*, pe care LEH îl explică pentru Iez. 21:27 ca o movilă de pămînt ridicată lîngă zidul de apărare al unei cetăţi, pentru a-l escalada; în Iov. 17:16 are înţelesul „dîmb funerar". ♦ „turnuri pentru ţintaşi": *vide supra* nota la 17:17.

21:30

„vremea coaptă": *litt.* „momentul adecvat" (gr. *καιρός*). ♦ Pentru posibila aluzie mesianică din v. 21:30-32, *vide* LUST 2004a, p. 32.

21:31

„tiara": gr. *κίδαρις*; LEH explică: „tiara, headdress of Jewish high prince". ♦ Pentru posibila aluzie la Macabei, *vide supra* nota la 21:15 (final).

21:34

„căzuţi": gr. *τραυματίας*, *vide* nota la 6:4.

21:37

„pradă de mistuit": gr. *κατάβρωμα*, „ceea ce urmează să fie devorat".

Capitolul al 22-lea

22:1

ZIMMERLI 1979, p. 455-456, lasă deschisă chestiunea datării secvenţei 22:1-16, fie înainte, fie după catastrofa din 587 î.Hr. ♦ Capitolul de faţă pune alături mai multe elemente care ţin de tema Ierusalimului păcătos. Cetatea este plină de sînge (v. 1-16); este sîngeroasă, idolatră şi merită să primească judecata care o va face bătaia de joc de neamurilor din preajmă, martore ale decăderii şi căderii ei (v. 3-5); păcatele sînt numeroase, iar ele provin din trei surse: conducătorii lui Israel (v. 6), cei care şi-au încălcat jurămîntul (v. 9) şi cei care au primit plată necuvenită (v. 12) – fiecare dintre aceste păcate este condamnat de Lege (*vide* Lv. 17-26).

22:9

„tîlhari": gr. *ἄνδρες λησταί*. ♦ „prihănire": gr. *ἀνόσια*, „profanări".

22:10

„pe cea care a fost pusă deoparte pentru necurăţii": gr. *ἐν ἀκαθαρσίαῖ ἀποκαθημένην*, *vide infra* nota la 36:17.

22:17

Imaginea cuptorului în care se topesc metalele este folosită de Iezechiel (v. 17-22) pentru a spune încă o dată că judecata lui Dumnezeu îi va pune pe toţi laolaltă, fără deosebire. Arderea metalelor este o cale de purificare, prin care sînt îndepărtate elementele lipsite de valoare. Nu este totuşi limpede dacă Iezechiel se referă aici la purificarea unui metal sau la obţinerea unui aliaj.

22:19

„amestecătură": gr. *σύγκρασις*; termenul apare numai aici în SEPT.; este folosit însă în NT.

22:23

ZIMMERLI 1979, p. 467, plasează clar secvenţa 22:23-31 în perioada de după 587 î.Hr. El nu li se adresează celor rămaşi în ţară, ci ţării înseşi, care a ajuns un pustiu.

22:25

WEVERS 1969 (*ad locum*), trasînd o comparaţie, aminteşte că în cartea profetului Sofonie (3:3-4) se vorbeşte de patru clase de oficialităţi în cetăţile care s-au abătut de la lege: conducătorii, judecătorii, profeţii şi preoţii. În aceste versete din Iez. (25-28) sînt înseriaţi principii (gr. *οἱ ἀφηγούμενοι*), preoţii (gr. *οἱ ἱερεῖς*), conducătorii („mai-marii", gr. *οἱ ἄρχοντες*) şi profeţii (gr. *οἱ προφῆται*). Asemănările dintre pasajele celor doi profeţi merg mai departe: principii sînt ca leii care rag (Sof. 3:3), mai-marii (judecătorii, la Sof. 3:3) sînt ca lupii, preoţii profanează cele sfinte (Sof. 3:4), prorocii sînt mincinoşi (Sof. 3:4: „care poartă vînt", gr. *πνευματοφόροι*).

22:27

„să înşface cîştig": *πλεονεξίᾳ πλεονεκτῶσιν*, *litt.* „să înşface (cu lăcomie) în lăcomie".

22:28

„care îi ung": gr. *ἀλείφοντες*, Lust: *ἀλείφω*, „a unge", dar şi „a tencui un perete".

22:30

„cu totul drept": gr. *ὁλοσχερῶς*, „perfect"; apare doar aici şi în Ezr. 6:27.

22:31

Versetul aminteşte de Sof. 3:8.

Capitolul al 23-lea

23:1

ZIMMERLI 1979, p. 482-493, consideră că secvenţa 23:1-49 poate fi datată într-o perioadă în care dependenţa lui Iuda de Egipt era puternică: după fuga lui Sedekias din Babilon (cap. 17), dar înainte de cucerirea Ierusalimului, în 587 î.Hr. ♦ În opinia lui WEVERS 1969 (*ad locum*), capitolul 23 (v. 1-49) reprezintă o unitate, cu o unică formulă introductivă (v. 1) şi cu o temă unitară (surorile idolatre). Alegoria este comparabilă cu capitolul 16, chiar dacă temele sînt diferite (cap. 16 este o condamnare a nerespectării cultului la Ierusalim, iar cap. 23 este condamnarea politicii de alianţe a lui Israel). Ca şi Isaia, Iezechiel apără izolaţionismul politic ca mărturie a încrederii naţionale în Dumnezeu.

23:3

WEVERS 1969 (*ad locum*) atrage atenţia asupra faptului că alegoria numelor celor două surori rămîne obscură. Probabil că erau menite să sune asemănător, aşa cum se obişnuieşte în cazul gemenilor. Aici similitudinea numelor este un indiciu al comportamentului celor două femei. ♦ BIGGS 1996, p. 69, consideră că numele celor două surori (ebr. *Oholah* şi *Oholibah*) sînt înrudite cu termenul ebraic care denumeşte „cortul" (*'ohel*): *Oholah* ar însemna „cortul ei", iar *Oholibah*, „cortul meu în ea", cu o posibilă referire la sanctuarul din Ierusalim; interpretarea nu poate fi însă susţinută în întregime.

23:6

Vecinii „înveşmîntaţi...": în TM sînt indicaţi ca „războinici"; sînt numite patru clase distincte de asirieni: cei îmbrăcaţi în hiacint (războinici), mai-marii (gr. *ἡγουμένους*), comandanţii (gr. *στρατηγούς*), cavalerii (gr. *ἱππεῖς*).

23:12

„haine de soi": gr. *εὐπάρυφα*, *litt.* „cu o bordură de purpură"; pentru acest pasaj (singurul în care apare termenul în SEPT.), LEH generalizează sensul: „fine garments".

23:14

Pentru picturile de pe pereţi, *vide* 8:10. ♦ „cu creionul": gr. *ἐν γραφίδι*. ♦ Segmentul 23:14-18 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 98-99.

23:15

„tiară": gr. *τιάρα*; LEH dă aproape acelaşi înţeles („tiara, kind of headdress") ca pentru *κίδαρις*, *vide supra* nota la 21:31. ♦ „părînd toţi de rang înalt": gr. *ὄζῃ τρισσὴ αὐτῶν*, *litt.* „înfăţişarea tuturor [fiind] princiară" – termenul *τρισσός* are exact înţelesul de „al treilea în rang"; în Iez. mai apare în 23:23 şi 42:3; în 4 Reg. 11:10, pornind de la acelaşi sens de bază, este interpretat ca „scut" (contextul SEPT. şi, mai cu seamă, TM susţin această echivalare).

23:16

„cum i se înfăţişau ochilor": gr. *τῇ ὁράσει ὀφθαλμῶν αὐτῆς*, *litt.* „în privirea / înfăţişarea ochilor ei". ♦ Nu se ştie la ce se referă Iezechiel aici: poate la alegerea lui Iehoahaz după moartea lui Iosiah.

23:19

Pentru Iezechiel, Egiptul este simbolul depravării, în vreme ce Babilonul era doar instrumentul păgîn de care se slujea Dumnezeu pentru a-l pedepsi pe Iuda (*vide* WEVERS 1969, *ad locum*).

23:24

„scuturi lungi şi scuturi uşoare": gr. *θυρεός*, *πήλτη*. ♦ „voi încheia judecata", *litt*. „voi da verdictul".

Capitolul al 24-lea

24:1

ZIMMERLI 1979, p. 497-498, datează v. 24:1-14 sprijinindu-se pe mărturia v. 24:1-2, care plasează textul originar într-o perioadă de la începutul asedierii Ierusalimului. WEVERS 1969 (care indică data: ianuarie 588 î.Hr.) observă că indicarea lunii în TM diferă de modelul obişnuit la Iezechiel, fiind un ecou al datării din 4 Reg.25:1. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1.

24:1-14

Vide supra nota la 3:22-27.

24:2

Datarea din acest verset (*vide* LEMAIRE 1986, p. 364) coincide cu formulele administrative atestate de *ostraca*, prin faptul că era indicată o zi anumită. Apropierea pe care o face LEMAIRE 1986 între Iez. 24:2 şi *ostracon* nr. 1 de la Arad (din „arhivele lui Elyashib"), care conţine un text administrativ aproximativ contemporan, databil la distanţă de un deceniu, este un argument în favoarea caracterului comun, uzual, al datărilor precise din cartea lui Iezechiel.

24:3

Vide supra nota la 2:5-8. ♦ *Vide supra* nota la 15:1.

24:15-21

Este singurul pasaj din carte unde e adusă la suprafaţă viaţa domestică a profetului (*vide The Literary Guide to the Bible*, p. 200). El nu este, aşa cum ar sugera-o viziunile lui, un şaman în recluziune, ci un om devotat familiei sale. Moartea plăcerii ochiului lui (ca şi adulterul pentru Osea) se transformă într-o lecţie – şi trebuie să servească drept semn că cetatea cea preţioasă şi templul vor cădea acum. *Vide* şi nota la 1:1, despre datele referitoare la persoana lui Iezechiel.

24:15

ZIMMERLI 1979, p. 504-505, consideră că pentru secvenţa 24:15-27 plasarea în timp şi spaţiu se poate face cu destulă precizie: profetul trebuie să fi fost în mijlocul unui grup de oameni care sufereau dezastrul aflîndu-se la o mare distanţă de Ierusalim (*vide* şi v. 21: copiii rămaşi în urmă). ♦ BIGGS 1996, p. 74, interpretează episodul morţii soţiei ca modalitate de a trasnmite un mesaj grav: profetului i se poruncise să nu jelească şi nici să nu arate vreun semn de tristeţe atunci cînd soţia îi va muri pe neaşteptate; el se supune întru totul poruncii (v. 16:18) şi urmarea este pe măsura efortului: purtarea lui ieşită din comun atrage atenţia. Oamenii înţeleg din suita de întîmplări că îşi vor pierde templul, care era cel mai preţios semn al prezenţei lui Dumnezeu printre ei, şi că fiii lor vor pieri de sabie; atunci cînd acestea vor fi înfăptuite, Dumnezeu aşteaptă de la ei să se poarte întocmai ca Iezechiel, să suporte fără slăbiciune totul, pentru că avuseseră parte de un semn; şi Ieremia (16:5-9) îi avertizase pe oameni că nenorocirea va fi atît de mare, încît nu va putea fi cuprinsă în manifestările şi ritualurile obişnuite de jale.

24:15-24

Vide supra nota la 3:22-27.

24:20

„îmi pîngăresc sanctuarul": gr. *βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου*, „le profanez pe cele sfinte ale Mele" (pînă aici am folosit constant sintagma „cele sfinte ale Mele"); pentru verbul *βεβηλῶ* am recurs în traducere la verbul prin care am redat constant gr. *μιαίνω* (la fel mai jos, v. 25:3).

24:24

Pentru atestarea în text a numelui profetului, *vide* nota la 1:1.

24:27

„surd": *vide* nota la 3:26.

Capitolul al 25-lea

25:1

ZIMMERLI 1983, p. 11-12, se sprijină în datarea secvenţei 25:1-17 pe faptul că toate prorocirile împotriva neamurilor din acest capitol presupun sfîrşitul catastrofal al Ierusalimului şi semnele de duşmănie care i-au urmat din partea neamurilor dimprejur. Din faptul că profeţia împotriva lui Ammon este plasată pe primul loc şi apare chiar în formulare dublă, ZIMMERLI 1983 deduce că textul ar fi fost compus imediat după prăbuşirea din 587 î.Hr.♦ Cu capitolul 25 începe o serie de prorociri împotriva neamurilor străine, pe care WEVERS 1969 (*ad locum*) le consideră introduse aici de editorul cărţii lui Iezechiel.♦ Seria profeţiilor împotriva neamurilor învecinate se deschide cu fiii lui Ammon, o secvenţă realizată în două părţi (vv. 2-5 şi 6-7), separate prin formula de recunoaştere. Ammon şi Iuda se aflau în vecinătate nemijlocită, iar istoria neînţelegerilor dintre ei este îndelungată, datînd din vremea aşezării triburilor lui Israel în Canaan (Num. 21:24); conflictul este făţiş în timpul regelui David (2 Reg. 10) şi în ultimii ani ai regatului, cînd Ammon a făcut parte din grupul care s-a opus atunci cînd Iuda s-a revoltat împotriva Babilonului, în 598 î.Hr. (4 Reg. 24:1-2). Mai tîrziu, Ammon şi alte neamuri au fost alături de Iuda într-o nouă revoltă împotriva Babilonului, în 593 î.Hr. (Ier. 27:1-8).

Ammon a supravieţuit şi s-a implicat în asasinarea lui Gedeliah, guvernatorul numit de babilonieni după căderea Ierusalimului, în 587 î.Hr. (Ier. 40-41). Condamnarea lui Ammon aici se datorează manifestărilor de bucurie ale acestuia la distrugerea templului, pierderea ţării şi exilarea poporului lui Iuda. Pedeapsa de care va avea parte va fi să cadă în mîinile triburilor de la răsărit, popoare ale deşertului, care se vor înstăpîni pe pămîntul lui.

25:4

„bunurile lor": gr. *ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ*, *litt.* „cu averea lor mobilă". ♦ „laptele": gr. *πιότης*, „grăsime", „untdelemn de măsline", „abundenţa roadelor pămîntului".

25:8

Moabul era situat la răsărit de Iuda. Istoria relaţiilor acestuia cu Israel şi Iuda este similară celei a lui Ammon, dar acuzaţia formulată împotriva Moabului este că nu a recunoscut faptul că Iuda singur era poporul ales al lui Dumnezeu. Ca şi pentru Ammon, pedeapsa va fi să cadă în stăpînirea triburilor de la răsărit.

25:12

„s-au răzbunat amarnic": *ἐκδικῆσαι ... ἐκδίκησιν*, *litt.* „răzbunîndu-se cu răzbunare". ♦ „au cerut pedeapsă pe măsură": *ἐξεδίκησαν δίκην*. ♦ Idumeea (Edom) se afla la sud-est de Iuda. Există un anumit raport între cele două neamuri, aşa cum o arată identificarea lui Esau ca strămoş al Edomului (Fac. 36:1); istoria conflictelor dintre ei este însă dominată de antagonisme. Regele Edomului i-a împiedicat pe israeliţi să treacă prin ţinutul său atunci cînd se îndreptau spre Canaan după plecarea din Egipt (Nm. 20:14-21); pasaje din cărţile Regilor (2 Reg. 8:13-14 şi 3 Reg. 11:15-16) vorbesc despre acţiunile sîngeroase ale regelui David îndreptate împotriva edomiţilor, omorînd optsprezece mii şi ocupîndu-le ţara. Ca şi Ammon şi Moab, Edomul a fost dintre cei care l-au îndemnat pe Iuda să se elibereze de Babilon în 593 î.Hr. (Ier. 27:1-8), dar a scăpat de distrugerea care a lovit Iudeea şi a reuşit chiar să ocupe părţi din teritoriul acesteia atunci cînd Ierusalimul a căzut în mîinile babilonienilor. Edomul a fost condamnat în manieră profetică de Isaia (Is. 34:5-17), Ieremia (49:7-22), Amos 81:11-12) şi Malachi (Mal. 1:2-5). Iezechiel îl acuză că s-a răzbunat împotriva lui Iuda (cu referire la ocuparea teritoriului), iar pedeapsa va fi distrugerea totală (a oamenilor, a animalelor şi a ţinutului).

25:15

„Neamurile străine", filistinii, ajunseseră în zonă venind dinspre mare cam în vremea cînd triburile israelite s-au aşezat în Canaan după plecarea din Egipt şi rătăcirea prin deşert. Ei au ocupat zona de coastă, la apus de Iuda. Cele două neamuri au avut conflicte pentru pămînt pînă cînd regele David i-a înfrînt pe filistini şi a făcut ca zona să nu mai fie primejdioasă pentru Israel (2 Reg. 5:17-25; 8:1). Cu toate acestea, filistinii au continuat să ocupe zona de coastă, iar ostilităţile dintre cei doi vecini au fost puternice pînă în vremea exilului, după cum o arată cărţile profetice (Is. 14:28-32; Ier. 47; Amos 1:6-8; Ioel 3:4-8). Filistinii au avut şi ei de suferit de pe urma babilonienilor, dar, după căderea Ierusalimului, au reuşit să ocupe o parte din teritoriul lui Iuda. Acuzaţia pe care o formulează Iezechiel împotriva lor este, ca şi în cazul Edomului, că s-au răzbunat pentru a-şi satisface o ură veche; pedeapsa lor va fi distrugerea, împlinită de Dumnezeu ca răzbunare, cu mînie.

25:16

„cretani" (gr. *Κρῆτας*): termenul este folosit ca un sinonim pentru filistini (neamurile străine, gr. *τοὺς ἀλλοφύλους*) şi este o referire la originea egeeană a tribului. Aceştia, împreună cu pelethites, un alt trib filistin, formau garda personală a regelui David.

25:17

„mare răzbunare": pluralul în greacă.

Capitolul al 26-lea

26:1

ZIMMERLI 1983, p. 39-40, arată că secvenţa 26:1-21 nu provine dintr-un strat unic: este de presupus că profeţiei originare din 26:1-5, extinse cu v. 6, i-ar fi fost adăugată expunerea suplimentară din vv. 7-14; la aceasta s-ar fi adăugat alte două secţiuni, lamentaţia neamurilor în vv. 15-18 şi călătoria Tyrului către lumea de dincolo (vv. 19-21). Pentru profeţia originară, ZIMMERLI 1983 propune datarea 587 î.Hr., în preajma căderii Ierusalimului, în vreme ce adăugirile sînt datate diferit – forma finală a capitolului 26 poate să se fi conturat înainte de ziua anului nou dintr-al douăzeci şi şaptelea an al lui Iehonia, aşadar înainte de 26 aprilie 571 î.Hr. ♦ WEVERS 1969 (*ad locum*), într-un comentariu amplu, subliniază poziţia aparte a Tyrului, care era de secole principala cetate a Feniciei. Aşezarea ei pe o insulă stîncoasă, fără legătură cu uscatul, o făcea inexpugnabilă; se bucura de faima unui centru comercial, a cărei putere se baza pe supremaţia navală. O alianţă matrimonială cu dinastia Omid a făcut ca Tyrul să capete influenţă înăuntrul lui Israel. Izabela, fiica lui Ethbaal din Tyr, a încercat să impună cultul tyrian al lui Baal în regatul de nord şi, chiar dacă nu a reuşit din cauza influenţei profeţilor, cultul lui Baal a rămas influent în Israel şi, într-o mai mică măsură, în Iuda. Opoziţia profeţilor faţă de Baal probabil că avea şi componenta dușmăniei faţă de centrul cel mai puternic al acestui cult, Tyrul. Pe de altă parte, Tyrul, în pofida poziţiei sale geografice favorabile, a fost silit să plătească un tribut greu asirienilor în timpul dominaţiei lor şi s-a bucurat de căderea imperiului. Succesorii babonieni nu s-au dovedit însă mai buni pentru Tyr, care a iniţiat în cele diu urmă o conspiraţie cu Sidon, Iuda, Edom, Moab şi Ammon, în 593 î.Hr., împotriva lui Nabucodonosor. Între timp, Egiptul a atacat în 588 î.Hr. Tyrul şi Sidonul, pentru a se asigura de sprijinul lor

împotriva Babilonului. Nabucodonosor s-a îndreptat întîi împotriva Ierusalimului, care a fost distrus în 586, după care a început un asediu de treisprezece ani împotriva Tyrului (586-573), vide Iosephus Flavius (Antiquitates 10.11.1; Contra Apionem 1.21). Nici un alt text profetic nu vorbeşte atît de mult despre Tyr ca cel al lui Iezechiel; el crede că Nabucodonosor era instrumentul de care se slujea Dumnezeu pentru a pedepsi întreaga lume Mediteraneană, în care Tyrul şi Egiptul păreau să fie forţele cele mai însemnate. ♦ WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că istoria literară a acestei colecţii de patru prorociri este complicată de faptul că prima şi a doua sînt versiuni-dublet. Prima este modelată pe prorocirea din cap. 25, dar se bazează material pe a doua, care este cu mult mai amănunţită. Autenticitatea celei de-a treia este pusă la îndoială de absenţa unei formule de încheiere. Este în mod evident apropiată de prorocirea din 27:32-36; dintre cele două, prorocirea din 26 poate fi considerată o adăugire ulterioară. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *cf.* 29:17; 31:1; 45:18, precum şi: 1:1.2; 8:1; 33:21; 30:20; 20:1; 24:1; 40:1; 29:1; 32:17 (vide LEMAIRE 1986, p. 364-365).

26:2

„ai": gr. *εὖγε*; la fel în 6:11 şi 36:2. ♦Prima profeţie împotriva Tyrului (vv. 2-6) este prilejuită de bucuria pe care acesta o manifestase la căderea Ierusalimului, care însemna şi şansa unor avantaje proprii. Profetul rosteşte pedeapsa divină în termeni care se referă la aşezarea insulară a cetăţii. Imaginea numeroaselor neamuri ridicate împtriva Tyrului ca nişte valuri ale mării dă greutate distrugerii ce urmează să lovească cetatea. Nimicirea este totală, transformînd insula într-un stîncă goală, bună numai ca să se usuce acolo plasele pescarilor.

26:7

Celelalte trei profeţii rostite împotriva Tyrului (în cap. 26) nu sînt precedate de indicarea păcatelor ce urmează să fie pedepsite; este plauzibil ca motivul formulat în v. 2 să fie valabil pentru toate profeţiile. Cea de-a doua (vv. 7-14) este asemănătoare celei dintîi, dar este mai extinsă, include numeroase detalii şi are aspectul unei versiuni lărgite a primei profeţii împotriva Tyrului. Descrierea începe cu o referire precisă la Nabucodonosor, ca rege mare şi puternic care urmează să fie în fruntea trupelor ce vor distruge Tyrul; aceasta pare să fie o referire la asedierea vreme de treisprezece ani a Tyrului de către babilonieni, începută în 585 î.Hr. Detaliile ţin de procedurile de asediere: distrugerea cetăţilor de coastă şi înălţarea unor dispozitive de asedierea a Tyrului, intrarea călăreţilor în cetate şi distrugerea ei, pierderea bogăţiilor şi a însemnelor de civilizaţie, transformarea oraşului în pietriş şi a insulei într-o stîncă goală, loc bun doar să se întindă la uscat năvoadele. Distrugerea cetăţii este totală, ea nu va mai fi reconstruită niciodată.

26:13

„harpe": *ψαλτήριον*, „instrument muzical cu coarde; liră, harpă".

26:15

A treia profeţie (vv. 15-18) are forma unei relatări a felului în care va fi primită vestea distrugerii Tyrului de către vecinii lui şi partenerii de negoţ: se va înălţa strigăt de jale. Bocetul funebru, similar vv. 27:32-36, este precedat de semne de teamă şi jale din partea celor care văd distrugerea Tyrului. Cutremurele care lovesc zonele de coastă şi insulele sînt semne ale spaimei resimţite de cei ce se vor gîndi că o asemenea distrugere ar putea veni şi peste ei; actele împlinite de regii mării sînt rituri funerare ce urmează să fie îndeplinite de conducătorii popoarelor aflate în relaţii de negoţ cu Tyrul. Plînsetul lor este o recunoaştere a faimei şi influenţei pe care o avusese Tyrul şi care au ajuns la capăt.

26:17

„de mare uluire vor fi cuprinşi": gr. *ἐκστάσει ἐκστήσονται*. ♦ *Vide supra* nota la 15:1.

26:19

Ultima dintre profeţiile împotriva Tyrului (vv. 19-21) arată legături cu vv. 32:17-32, de unde transferă asupra distrugerii Tyrului imaginea coborîrii în abis, ca tărîm subpămîntean al morţilor. Acesta urmează să fie sfîrşitul Tyrului, care nu va mai fi văzut în lumea celor vii.

Capitolul al 27-lea

27:1

ZIMMERLI 1983, p. 70-71 analizează în detaliu datele oferite de secvenţa 27:1-36, în condiţiile în care comentatorii sînt de acord că lamentaţia lui Iezechiel a fost supusă unor revizuiri şi lărgiri, care au lăsat urme atît în stil, cît şi în conţinut. Admite în final că lipsesc datele pentru o plasare cronologică pozitivă, avansînd însă cu prudenţă o datare anterioară anului 587 î.Hr.

27:2

Vide supra nota la 15:1.

27:3

Comentatorii acceptă, în majoritatea lor, că partea de început a lamentaţiei Tyrului a suferit modificări datorate unor erori de copiere şi că înţelesul era „Tyrule, tu eşti o corabie de o frumuseţe desăvîrşită". ♦ Lamentaţia vv. 3-11:25-36 porneşte de la imaginea Tyrului ca o corabie construită pentru a naviga pe mări. Corabia era făcută din materialele cele mai bune, fiind în acelaşi timp o alcătuire de o frumuseţe aparte, care se folosise de tot ce aveau mai preţios cetăţile învecinate. Corabia este imaginea cetăţii: ea atrage în portul ei mulţi neguţători. Bogăţiile îi erau atît de mari, încît şi-a putut angaja mercenari care să o apere, oameni adunaţi de pe coastele răsăritene ale Mediteranei. Lamentaţia (vv. 25-36) revine la imaginea cetăţii ca o

corabie: această reluarea a temei poate sugera faptul că vv. 9-11 se datorează unei adăugiri tîrzii, menite să pună în valoare forţa Tyrului şi, ca în vv. 8-9, să arate că Tyrul şi-a putut aduna oameni din zone îndepărtate care să îl slujească. Lamentaţia este îndreptată spre corabia complet echipată şi încărcată, ajunsă în largul mării, unde a fost scufundată de un vînt de răsărit, care a făcut-o să piară cu totul. Toţi cei care navigau pe mare au jelit naufragiul ei şi pieirea ei, cu semne de mare durere, înălţînd bocet. Aceasta este aşadar o lamentaţie aflată înăuntrul unei lamentaţii, care descrie gloria apusă a Tyrului şi nefericirea lui prezentă.

27:8

„cei din Arad": gr. *Αραδιοι*.

27:9

„din Byblos": gr. *Βυβλίων*. ♦ „lucrau": *litt.* „erau" (gr. *ἐγένοντο*). ♦ „în apusul îndepărtat": *ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν*, *litt.* „apusul apusului".

27:10

„războinicii tăi": *litt.* „bărbaţii tăi războinici"; la fel 27:27.

27:12

Adăugirea majoră care separă cele două părţi ale lamentaţiei (vv. 12-24) reprezintă o listă de nume ale neamurilor cu care făcea negoţ Tyrul, neamuri aşezate în jurul Mediteranei şi care se întindeau spre răsărit pînă în Mesopotamia. Scopul listei era acela de a arăta importanţa Tyrului ca putere comercială. Neamurile sînt indicate fie ca sursă a bunurilor sau ca origine a unor ofrande dăruite Tyrului. Alcătuirea listei sugerează că Tyrul dezvoltase o politică de comerţ care făcea ca partenerii lui să fie dependenţi de el, iar pieirea cetăţii însemna cu siguranţă o pierdere ireparabilă pentru toţi.

27:13

„Elada": gr. *ἡ Ἑλλάς*; TM are aici termenul folosit pentru greci în general, dar care în accepţiune restrînsă se referă la ionieni (javan). ♦„oameni": *ἐν ψυχαῖς ἀνθρώπων*, *litt.* „în sufletele/ vieţile/ persoanele oamenilor".

27:25

Pentru vv. 25-36, *vide supra* nota la 27:3.

27:31

Întregul verset e dat de SEPT.RAHLFS în subsol.

27:32

Vide supra nota la 15:1.

Capitolul al 28-lea

28:1

ZIMMERLI 1983, p. 76, presupune că secvenţa 28:1-10 a fost compusă în vremea cînd cetatea Tyrului se afla încă sub asediu. ♦ Vv. 1-10 pot fi puse în relaţie cu bocetul din vv. 11-19; reprezintă însă o profeţie independentă, aşa cum o indică secţiunea de formule introductive din v. 1 şi v. 11. Formal, profeţia este una demonstrativă (WEVERS 1969, *ad locum*), cu o cauză expusă în v. 2 şi o consecinţă în vv. 7-10. Profeţia originră apare aici într-o formă extinsă, în care cea mai evidentă adăugire este secvenţa vv. 3-5, care separă cele două părţi ale profeţiei prin explicarea prozaică a felului în care regele Tyrului a dobîndit o asemenea poziţie încît să îndrăznească să se considere o divinitate. WEVERS 1969 observă că profeţia este mai bine înţeleasă ca o judecată împotriva unei cetăţi identificate în persoana regelui său; acesta este un caz clasic de hybris: omul care uită că este un simplu om, *vide* şi Fac. 3. ♦ Forma judecăţii formulate în vv. 1-10 este similară profeţiilor rostite împotriva neamurilor în cap. 25, începînd cu motivaţia judecăţii (vv. 2-5) şi trecînd apoi la cuvintele judecăţii (vv. 6-10). Acuzaţia este aceea că mai-marele (conducătorul), în aroganţa sa, s-a crezut zeu şi s-a întronat ca un zeu. Unele culturi ale Antichităţii orientale considereau că regele este un zeu, dar o asemenea concepţie era cu totul în afara credinţelor israelite. O adăugire la text (vv. 3-5) admite că regele era înţelept şi că înţelepciunea l-a făcut să cîştige bogăţie şi să ducă un bun negoţ, dar aceasta nu l-a transformat în zeu. Convingerea conducătorului că era el însuşi un zeu avea să atragă asupra lui judecata divină. Neamurile aveau să-l atace şi să-l nimicească, demonstrînd că nu era un zeu (vv. 6-10). Scopul judecăţii lui Dumnezeu asupra Tyrului este formulat în v. 10, în fraza conclusivă. Domnul lui Israel avea puterea de a rosti judecata asupra Tyrului şi a conducătorului lui şi să o împlinească: atunci cînd aceasta se întîmplă, puterea lui Dumnezeu este adeverită, iar pretenţia trufaşă a conducătorului din Tyr se arată falsă.

28:2

În mitologia canaanită, sălaşul divin este desemnat în mod obişnuit prin muntele de miazănoapte; vide Ps. 48:,2; Is. 14:13.

28:4-5

„puterea": mai sus am tradus gr. *δύναμις* prin „oaste".

28: 11

ZIMMERLI 1983, p. 89, datează secvenţa 28:11-19 considerînd că aici Iezechiel aşteaptă căderea cetăţii Tyr, contopită aici cu figura regelui ei. ♦ În această lamentaţie, regele Tyrului este comparat cu omul din mitul paradisului, vide Fac. 2 şi 3. În ambele episoade, este vorba despre o stare originară de perfecţiune, despre o grădină a lui Dumnezeu, despre un păcat şi o izgonire în moarte, despre un heruvim. Diferenţele sînt însă semnificative: faţă de cuplul paradisiac, lamentaţia lui Iezechiel are un singur personaj; imaginea grădinii apare în ambele episoade, dar la Iezechiel atenţia se concentrează asupra muntelui; regele

din Tyr este, în faza perfecţiunii lui, bogat împodobit, în vreme ce Adam şi Eva sînt goi; la Iezechiel apare un singur heruvim, iar pedeapsa constă nu doar în alungarea din paradis, ci şi în mistuirea prin foc. ♦ În contrast cu secvenţa vv. 1-10, personajul dominant aici pare să fie regele însuşi, nu cetatea reprezentată în persoana lui.

28:12

Vide supra nota la 15:1. ♦ Tyrul (*vide* CORRAL 2002, p. 170-174). Este singura excepţie între cele şapte neamuri menţionate de Iezechiel în profeţiile împotriva neamurilor străine prin aceea că motivele formulate ale condamnării lui nu explică natura acţiunilor negative ale Tyrului împotriva lui Iuda. Tyrul şi Iuda nu au avut graniţe comune şi au întreţinut bune relaţii de-a lungul celei mai mari părţi a istoriei lor. Cu toate acestea, Tyrul apare într-o serie de profeţii împotriva neamurilor străine care îi include pe cei mai răi duşmani ai lui Iuda: Ammon, Moab, Edom şi cetăţile filistine, iar cele trei capitole dedicate acestei cetăţi sînt mai lungi decît profeţiile împotriva celor patru neamuri puse laolaltă. Numai profeţiile împotriva Egiptului în capitolele 29-32 sînt mai lungi decît cele împotriva Tyrului şi ele formulează clar motivul condamnării Egiptului: Egiptul a fost un aliat politic pe care nu se putea conta. Motivaţia oracolelor împotriva Tyrului este complexă, implică factori economici, politici, sociali şi religioşi; restrîngerea negoţului lui Iuda şi stagnarea economică au fost rezultatul direct al politicilor economice şi al practicilor comerciale ale Tyrului. Metalele şi caii erau bunurile de care Iuda avea cel mai mult nevoie, iar Tyrul exercita practic un monopol asupra negoţului şi distribuţiei lor. Tyrul a colaborat cu Asiria, Egiptul şi Babilonul, imperiile care au condus Palestina de la mijlocul sec. al VII-lea pînă în prima jumătate a sec. al VI-lea. A intrat în relaţii de parteneriat cu filistinii, a întreţinut relaţii economice cu Edomul şi a fost parte a comerţului arab. Faptul că Iuda era lipsit deopotrivă de metale strategice (fier, cupru, nichel) şi de metale de tribut (argint, aur), laolaltă cu controlul Tyrului asupra traseelor pe uscat şi pe mare şi monopolul lui asupra materialelor brute şi accesoriilor i-a permis acestuia să stopeze efectiv accesul lui Iuda la resursele de metal de care avea nevoie cu disperare economia iudee. Caii, necesari în scopuri militare, au fost obiectul unor restricţii comerciale similare. ♦ Origen explică pericopa 28:12-23 în Omilia a treisprezecea. De la bun început (cap. 1), Origen impune interpretarea simbolică a profeţiei împotriva mai-marelui din Tyr, pentru că acesta, om fiind, nu putea fi făcut în mijlocul heruvimilor, în grădina lui Dumnezeu. V. 13 apare (cap. 2) în traducerea latinească atestată la Origen într-o formă diferită de cea a SEPT.: *in deliciis paradisi Dei tui iniquinatus es*, „în desfătarea grădinii lui Dumnezeu ai făptuit nedreptate". Podoabele de pietre preţioase (cap. 3) îşi găsesc cu greu o interpretare: Origen crede că fiecare piatră simbolizează altceva, în funcţie de natura ei, de culoare şi de proprietăţi; abia după o asemenea cercetare poate fi interpetat pasajul în întregime, înţelegînd de ce anume fusese aleasă fiecare piatră în parte. El regăseşte aceleaşi douăsprezece pietre preţioase, înseriate în aceeaşi succesiune ca cea comentată aici (diferită totuşi de cea a SEPT.), în Apocalipsa (21:10), de la prima pînă la a douăsprezecea piatră; acolo ele sînt menţionate în legătură cu porţile Ierusalimului ceresc: prima poartă este de topaz (*topazium*), a doua de smarald (*smaragdus*), a treia de granat/rubin (*carbunculus*), a patra de safir (*sapphirus*) şi tot aşa pînă la a douăsprezecea. Punînd alături imaginea porţilor Ierusalimului cu cea a porţilor fiicei Sionului (lat. portas filiae Sion; vide Ps. 9:15), aduce în suita de referiri cele douăsprezece fecioare; prin această treaptă a interpretării, ajunge la textul Păstorului lui Hermas, în care cele douăsprezece fecioare au numele „credinţa" (*fides*), „temperanţa" (*continentia*) şi aşa mai departe. Sînt numite în primul rînd cele patru fecioare puternice, care sînt apropiate de îngeri: Credinţa (*Πίστις*), Temperanţa (*Ἐγκράτεια*), Forţa (*Δύναμις*) şi Răbdarea (*Μακροθυμία*); apoi: Simplitatea (*Ἁπλότης*), Nevinovăţia (*Ἀκακία*), Sfinţenia (*Ἁγνεία*), Veselia (*Ἱλαρότης*), Adevărul (*Ἀλήθεια*), Inteligenţa (*Σύνεσις*), Concordia (*Ὁμόνοια*), Iubirea (*Ἀγάπη*).

28:13

„liguriu": termenul *λιγύριον* mai apare în SEPT. numai în Ieş. 28:19 (*vide* nota) şi 36:19 (39:12); LEH îl echivalează cu sintagma „stone of Liguria". ♦ Regele din Tyr este reprezentat aici în grădina lui Dumnezeu, iar în versetul următor apare pe un munte; pentru a anula contradicţia, se poate imagina o grădină aflată pe un munte.

28:17

„pildă de ruşinare": gr. *παραδειγματισθῆναι*, „a pedepsi public pentru a da un exemplu", „a expune pe cineva oprobriului public".

28:20

ZIMMERLI 1983, p. 99, consideră că secvenţa 28:20-26 este apropiată, prin limbaj şi opţiunile imagistice, de profeţiile mai vechi ale lui Iezechiel, arătînd în acelaşi timp trăsăturile caracteristice şi originare ale limbajului lui Iezechiel. Secvenţa îi poate fi atribuită profetului însuşi. ♦ Sidonul era o cetate feniciană pe coasta mediteraneană, la nord de Tyr. Nu există indicii ale vreunei acţiuni întreprinse de Sidon care să justifice judecarea cetăţii şi condamnarea ei la distrugere. A făcut parte dintre neamurile care au plănuit, împreună cu Iuda, eliberarea de Babilon, în 593 î.Hr. (Ier. 27:1-8). Este posibil ca secvenţa construită în jurul Sidonului să fie o adăugire, menită să completeze profeţiile rostite împotriva vecinilor lui Iuda.

28:22

Recurenţa formulelor introductive în versetele 22, 23, 24 şi 26 dezvăluie caracterul compozit al acestei secţiuni (*vide* WEVERS 1969, *ad locum*). Prima secvenţă este o profeţie împotriva Sidonului, lipsită însă de invectiva care apare de

obicei la Iezechiel în profeţiile împotriva neamurilor (*cf.* 25:3.6.8.12.15; 26:2; 28:2); profeţia aceasta este de mici dimensiuni: un singur verset (de adresare directă), în care este inclusă formula de recunoaştere. Adăugirile din finalul v. 22 şi v. 23 sînt compuse din expresii tipice lui Iezechiel, care se încheie cu formula de recunoaştere. V. 24 este la rîndul său o adăugire care nu se mai referă strict la Sidon, ci este concluzia seriei de prorociri din capitolele 25-28, referitoare la neamurile care mărginesc casa lui Israel. Secţiunea se încheie (v. 25) cu o profeţie, probabil de dată tîrzie, care se întemeiază cu precădere pe pasaje din capitolele 34-39, asupra reunirii lui Israel, într-un viitor al siguranţei şi prosperităţii.

Capitolul al 29-lea

29:1

ZIMMERLI 1983, p. 115-116, plasează secvenţa 29:1-16 în mediul refugiaţilor la Babilon, dată fiind îndepărtarea palpabilă de realităţile Egiptului. ♦ Editorul cărţii lui Iezechiel a adunat în pericopa 29:1-32:32 (*vide* WEVERS 1969, *ad locum*) şapte prorociri împotriva Egiptului, dintre care unul singur este lipsit de indicaţia de datare (30:1-19), iar unul este în afara secvenţei cronologice (29:17-21). Ca şi Ieremia, Iezechiel formulează împotriva Egiptului mai multe profeţii decît împotriva oricărui alt neam; o explicaţie poate fi faptul că Egiptul era duşmanul cel mai puternic al lui Nabucodonosor, iar acesta din urmă reprezenta instrumentul prin care Dumnezeu îşi pedepsea poporul ales, dar şi pe vecinii lui Israel. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, vide nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Pentru interpretarea indicaţiilor cronologice din profeţiile împotriva Egiptului în funcţie de ciclul pascal, *vide* VAN GOUDOEVER 1986, p. 344.

29:2

Prima dintre prorocirile împotriva Egiptului (vv. 2-6) arată că destinatarul este Faraonul. Dumnezeu este împotriva Faraonului, care era ca un monstru al apei ce şedea în Nil, pretinzînd că el îl crease. Monstrul acvatic la care se face referire ar putea fi identificat cu crocodilul, dar ar putea fi deopotrivă unul dintre monştrii în care erau concentrate puterile ce i se opuneau lui Dumnezeu la vremea Creaţiei (vide Ps. 74:13-14). Judecata formulată este prilejuită de mîndria Faraonului, care pretindea că este creatorul Nilului şi proprietarul lui. De aceea el urmează să fie tras afară pentru a fi devorat de fiare. În felul acesta, el va fi dezonorat în moartea sa şi, pentru că nu va avea parte de o înmormîntare după cuviinţă, i se va refuza viaţa de apoi. Dumnezeu va fi atunci recunoscut de Egipt ca Domn căruia Faron şi poporul lui Îi sînt supuşi.

29:3

Pentru monologul împotriva Faraonului, *cf.* Ier. 46:8 (*vide* BOADT 1980, p. 174).

29:6

Pentru imaginea Egiptului ca toiag ce se frînge, *cf.* Is. 36:6 (*vide* BOADT 1980, p. 174). ♦ A doua profeţie de distrugere prin sabie şi pustiire a pămîntului este formulată împotriva Egiptului (vv. 6-9) pentru că acesta l-a sprijinit făţarnic pe Israel, fără să-i ofere însă sprijinul de care avea nevoie. Imaginea toiagului ce se frînge este plastică şi memorabilă.

29:7

TM are aici: „cînd te lua în mînă, te rupeai şi le frîngeai umerii"; WEVERS 1969 (*ad locum*) observă că este mai logică lecţiunea SEPT., pentru că din pricina toiagului şubred are de suferit doar mîna care îl prinde.

29:9

A treia profeţie egipteană (vv. 9-.12) este îndreptată împotriva pretenţiei trufaşe a Faraonului că ar fi fost creatorul Nilului. De aceea Egiptul urmează să fie distrus şi transformat în deşert de la (v. 29:10; *vide infra* 30:6) Magdol în partea de nord-est pînă la Syene în sud, adică pe toată întinderea lui. Pămîntul va rămîne pustit vreme de patruzeci de ani şi poporul lui va fi risipit printre neamuri, pedeapsă pe care o împărtăşeşte cu Iuda.

29:10

Pentru prorocirea că ţara Egiptului va ajunge în paragină, *cf.* Ier. 44:6 (vide L. Boadt, 1980, p. 174).

29:11

O pedeapsă cu durata de patruzeci de ani fusese menţionată în 4:6, iar aici este reluată cu aplicare la Egipt; WEVERS 1969 (*ad locum*) pune în legătură cele două pasaje, atribuindu-le aceluiaşi redactor.

29:13

Vv. 13-16 conţin o încheiere care are rolul de a preciza sfîrşitul pedepsei pentru Egipt, după patruzeci de ani. Ca şi Iuda, Egiptul urmează să fie repus în drepturi, iar poporul lui va fi adus îndărăt în ţinutul de unde plecase: partea de sud a Egiptului. Egiptul nu va mai fi niciodată un neam însemnat, ci va rămîne ca un regat umil, care să nu-l mai ispitească pe Israel să-i ceară ajutorul. Această notă sugerează că scopul divin nu era doar de distrugere a celor care din trufie se declaraseră divinităţi creatorare, ci şi de reechilibrare a dreptăţii şi de readucere acasă a celor ce suferiseră pedeapsa.

29:15

Pentru prorocirea că Egiptul va fi lecuit mai tîrziu, *cf.* 19:22 (*vide* BOADT 1980, p. 174).

29:17

ZIMMERLI 1983, p. 118, se foloseşte în datarea secvenţei 29:17-21 de evidenţa internă: începutul celui de-al douăzeci şi şaptelea an al lui Iehonia (26 aprilie 571 î.Hr.). ♦

Secvenţa vv. 17-21 conţine atît o formulă conclusivă (v. 20), cît şi o formulă de recunoaştere (v. 21); WEVERS (*ad locum*) consideră că v. 21 este o extindere tîrzie, care interpretează distrugerea Egiptului ca vremea restauraţiei pentru Israel şi recunoaşterea deplină a misiunii profetice. ♦ Pentru imaginea Egiptului încredinţat unui stăpîn aspru, *cf.* Is. 19:4 (*vide* BOADT 1980, p. 174). ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Formula de indicare a lunii este comparabilă cu celelalte pasaje cronologice: 30:20; 45:18.21; 31:11; 1:1; 20:1; 8:1; 45:25; 29:1; 33:21. Menţionarea lunii în datare lipseşte în două pasaje: Iez. 26:1; 32:17. *Vide* LEMAIRE 1986, p. 365; autorul remarcă de asemenea (p. 366) că în ostracon nr. 7 de la Arad indicarea lunii este plasată fie înainte, fie după indicarea zilei.

29:18

În acest verset am tradus diferit aceeaşi pereche de termeni (verb „a robi", a sluji" + substantiv „robie", „slujbă"): *κατ-εδουλώσατο... δουλείᾳ* şi *δουλείας... ἐδούλευσαν*.

29:21

Pentru prorocirea că Egiptul va învăţa să-l cunoască pe Dumnezeu, *cf.* Is. 19:21 (*vide* BOADT 1980, p. 174). ♦ „Cornul" este simbolul puterii, *vide* Ps. 92:10.

Capitolul al 30-lea

30:1

Pentru pasajul 30:1-19, ZIMMERLI 1983, p. 127-128, îl citează pe Gustav Jahn (*Das Buch Ezechiel auf Grund der Septuaginta hergestellt, übersetzt und kritisch erklärt*, Leipzig, Pfeiffer, 1905, p. 213), care consideră că pasajul prezintă repetiţii şi imitaţii ale altor pasaje şi că este atît de puţin valoros încît pare nedemn de Iezechiel. Ar putea fi adăugirea unei mîini de mai tîrziu, pentru care descrierea prăbuşirii Egiptului din cap. 29 părea insuficientă. ZIMMERLI 1983 consideră că cel puţin profeţia din vv. 10-12 datează din timpul vieţii lui Nabucodonosor, presupunînd că este chiar anterioară campaniei din cel de-al treizeci şi şaptelea an al lui. ♦ Profeţiile împotriva Egiptului prezintă indicaţii cronologice cu singura excepţia a celei de faţă (1-19), *vide* nota la v. 29:1. Analizînd dispunerea formulelor de recunoaştere şi a celor conclusive, WEVERS 1969 (*ad locum*) identifică prima profeţie din această secvenţă în vv. 2-9, aceasta fiind o profeţie încheiată cu două formule conclusive; a doua profeţie este formulată în vv. 10-12: pare o prelucrare întemeiată pe cap. 29 (menţionarea lui Nabucodonosor reflectă profeţia din 29:17-21, iar secarea Nilului este o reluare a vv. 29:9-12); ultima profeţie, vv. 13-19, reprezintă un catalog erudit, dar confuz al unor cetăţi din Egipt (o listă similară apare în Mih. 1:10-15): ordinea în care se succedă cetăţile înseriate aici nu are nicio legătură cu dispunerea lor geografică şi pare să indice o cunoaştere vagă a acestui spaţiu.

30:2

Secvenţa 30:2-4.6 este un poem (*vide* BIGGS 1996, p. 92) care proclamă „ziua Domnului" pentru Egipt. Aceasta ar fi o zi de judecată şi pustiire pentru Egipt, aşa cum prevestise profetul şi pentru Iuda (vv. 7:5-14). Întregul Egipt urmează să fie nimicit, laolaltă cu cei care l-au susţinut. Referirea la tulburarea ce urma să se producă în Etiopia este o recunoaştere a relaţiilor strînse dintre Egipt şi această ţară, pe care nimicirea prorocită ar fi lăsat-o fără protecţie şi fără sprijin în comerţ. V. 5 este interpretat ca o adăugire a cărei apariţie a fost determinată tocmai de menţionarea Etiopiei: perşii, cretanii, lidienii şi libienii sînt înşiraţi aici sub capul de serie reprezentat de Etiopia, ca neamuri pe care căderea Egiptului le-ar şubrezi cu totul, aducîndu-le pieirea.

30:6

TM atestă în acest verset o formulă introductivă; Wevers consideră (ad locum) că are caracter secundar, de vreme ce nu se reflectă în traducerea grecească.

30:7

Vv. sînt o dezvoltare a poemului de la începutul capitolului; v. 7 reia datele topografice din v. 29:12, într-o sublinierea puternică a caracterului total pe care îl va avea nimicirea Egiptului şi a celor ce îi erau alături; aceeaşi intensificare prin revenire se obţine în interiorul versetului, din dublarea expresiilor, într-un stil caracteristic cărţii lui Iezechiel; varianta grecească (*ἐρημωθήσεται ἐν μέσῳ χωρῶν ἠρέμωμένων ... αἱ πόλεις... ἐν μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων...*) este încărcată de termeni care se repetă, echivalînd în felul acesta un model ebraic marcat el însuşi de simetrii şi repetiţii: „... cele mai pustii dintre dintre ţinuturile pustii... cele mai părăsite dintre cetăţile părăsite"; Am. 1:4 recurge la termeni asemănători pentru a prezice pedepsirea neamurilor străine, prin care Dumnezeu va fi recunoscut ca Domn.

30:9

V. 9 aduce o nouă lărgire a poemului despre pieirea Egiptului, cu o revenire la Etiopia. Pentru episodul solilor trimişi pe mare din Etiopia la Ierusalim, *vide* Is. 18; în pasajul de faţă, direcţia soliei este schimbată: solii pleacă din preajma Domnului spre Etiopia, iar călătoria lor este asociată cu vestirea distrugerii Egiptului, căruia i se apropiase ceasul din urmă.

30:10

Vv. 10-12 au aspectul unui poem care reia teme din cap. 29; segmentul descrie felul în care este nimicit Egiptul. Sfîrşitul îi este adus de Nabucodonosor care, mînat de Dumnezeu, distruge ţara cu sabia (*vide supra* 29:17-21) şi de Dumnezeu, care seacă Nilul şi aduce uscăciune ţării (*cf.* 29:9-12): în ambele situaţii, este recognoscibilă intervenţia divină.

30:12

Pentru prorocirea că cetăţile Egiptului vor fi părăsite şi îşi

vor pierde locuitorii, *cf.* Ier. 46:8 (*vide* BOADT 1980, p. 174).

30:13

„pe cei mari": gr. *μεγιστᾶνας*; termenul, folosit mai ales la plural, desemnează nobilii; mărturia TM indică aici posibila lui interpretare ca „zei", „imagini ale zeilor". ♦ Pentru lista cetăţilor Egiptului, *cf.* Is. 19:13 şi Ier. 44:1 (*vide* BOADT, 1980, p. 174). ♦ Poemul final (vv. 13-19) al acestei secţiuni reia ideea că Egiptul va fi nimicit fără a mai rămîne nimic de pe urma lui. Lista cetăţilor lui şi a regiunilor este marcată de indicarea precisă a soartei fiecăreia. Cele mai multe sînt plasate geografic în delta Nilului, dar imaginea este de acoperire totală a teritoriului egiptean. Punctul central de interes al poemului este afirmaţia că judecata şi distrugerea care îi urmează sînt rezultatul direct al intervenţiei lui Dumnezeu, care este cel ce stăpîneşte cursul istoriei. Textul afirmă cu putere că Dumnezeu al lui Israel are putere şi asupra celorlalte neamuri, pentru care este deopotrivă stăpîn şi Domn. Distrugerea unui neam străin se transformă încă o dată în mesaj de speranţă pentru poporul aflat în exil.

30:15

„Îmi voi revărsa mînia": imaginea apare frecvent în cartea lui Iezechiel; *vide infra* nota la 39:29.

30:16

Pentru prorocirea că asupra Egiptului se vor abate focul şi sabia deodată, *cf.* Ier. 43:11.

30:20

ZIMMERLI 1983, p. 139, analizează pasajul 30:20-26 din punct de vedere cronologic, detaliind informaţiile interne: v. 20 se plasează în ultima fază a asediului Ierusalimului, iar vv. 25-26, în care ameninţarea se extinde asupra Egiptului şi conturează imaginea unei împrăştieri a populaţiei după modelul lui Israel, pot fi datate într-o perioadă din preajma campaniei lui Nabucodonosor împotriva Egiptului. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Pentru secarea Nilului, *cf.* Is. 19:5.

30:21

Secţiunea vv. 20-26 aduce alături două profeţii privind distrugerea armatei lui Faraon. Datarea plasează această profeţie la trei luni de la prima profeţie rostită împotriva Egiptului (29:1) şi cu trei luni înainte de căderea Ierusalimului. Prima profeţie anunţă frîngerea braţului lui Faraon de către Dumnezeu cu unicul scop ca rănile să nu fie lecuite, astfel încît Faraon să devină slab şi incapabil să se apere (v. 21). Trimiterea istorică se referă la înfrîngerea forţelor egiptene de către Nabucodonosor, atunci cînd Egiptul a vrut să dea ajutor Ierusalimului aflat sub asediu (*vide* Ier. 37:5-10). Eşecul nu a însemnat numai pierderea speranţei de salvare, ci şi anularea oricărui temei de încredere în ajutorul Egiptului; Iuda a primit un avertisment să nu îşi mai pună speranţele în sprijinul neamurilor străine, sfat esenţial şi pentru comunităţile exilice şi post-exilice. A doua profeţie (vv. 22-26) se referă la căderea Egiptului în mîinile lui Nabucodonosor: este mai degrabă o ameninţare la adresa Egiptului, a unui neam străin, decît un avertisment pentru Iuda să nu se încreadă în neamurile străine; articulaţia cu profeţia precedentă pare să se fi făcut prin menţionarea braţelor lui Faron, deopotrivă (*vide* TM) cel sănătos şi cel frînt. Faraon a ajuns neajutorat, cu braţele frînte, neînstare să poarte sabia, în vreme ce regele Babilonului va avea braţele întărite de Dumnezeu, care îşi va pune sabia în mîna lui.

30:26

Vv 23 şi 26 sînt adăugiri care folosesc aproape aceleaşi cuvinte. Ele au rolul de a da amploare înfrîngerii Egiptului de către Babilon prin efectele pe care evenimentul le-a avut asupra oamenilor, ajunşi să se risipească printre neamuri. Intervenţia divină este cea care a decis soarta Egiptului.

Capitolul al 31-lea

31:1

ZIMMERLI 1983, p. 148, discutînd pasajul 31:1-18, înregistrează informaţia conţinută în v. 1, dar constată că nu poate fi relaţionată cu evenimente istorice; presupune doar că profeţia îşi are originea printre exilaţii din Babilon. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Pentru referirea la Faraon, *vide supra* nota la 17:1. ♦ În interpretarea lui WEVERS 1969 (*ad locum*), secvenţa 31:1-18 conţine un poem (de la finele v. 2 pînă la v. 9) şi două interpretări în proză (vv. 10-14 şi vv. 15-18). Este posibil ca poemul să fi fost, în forma sa originară, o piesă independentă, la care să fi fost făcute mai apoi adăugiri. Mitul copacului cosmic avea o largă răspîndire în Antichitate; se afla în centrul pămîntului, cu vîrful în cer şi cu rădăcinile udate de apele primordiale de sub pămînt. Se înălţa deasupra tuturor celorlalţi copaci, în ramurile lui îşi făceau cuib toate păsările, sub coroana lui se adăposteau toate animalele şi toţi oamenii. Mitul este în mod evident înrudit cu cel al copacului vieţii din Eden (Fac. 3:22-24).

31:3

„chiparos": gr. *κυπάρισσος*. LEH înregistrează termenul numai cu sensul evident de „chiparos", fără a indica vreo suprapunere cu „cedrul", sugerată de comentatori; numai că trimiterile nu cuprind şi pasajul din cartea lui Iezechiel (2 Reg. 19:23; Is. 37:24; 41:19; 55:13; 60:13, Ct. 1:17). Versetul din Cîntarea Cîntărilor conţine ambii termeni (kevdroi, kupavrissoi). ♦ Cei mai mulţi comentatori (*vide* BIGGS 1996, p. 95) consideră că v. 3 conţine o eroare de transmitere a textului, de vreme ce „Asiria" nu poate apărea menţionată aici. Este posibil ca termenul să fie rezultatul unei citiri greşite, indicînd mai degrabă numele unui soi de copac care amintea cumva (grafic) de numele

Asiriei; în această situaţie, expresia „[era] un chiparos/cedru de Liban" poate fi o glosă care a pătruns ulterior în textul poemului.

31:4

„apele": gr. *συστέματα*; LEH echivalează termenul în acest pasaj din Iez. prin „sistem de canalizare".

31:8

„nu": diferenţă între manuscrise.

31:10

Vv 10-14 sînt prima interpretare a poemului reprezentat de întregul capitol 31 (iar vv. 15-18 sînt a doua interpretare, *vide infra*). Poemul este, formal, răspunsul cerut de întrebarea din v. 2. Poemul pare să fi fost o unitate independentă, pe care profetul a integrat-o în profeţiile împotriva Egiptului. Este ecoul credinţei că în centrul lumii se află un uriaş copac cosmic. Prima interpretare se face în termenii unei judecăţi asupra Egiptului: pricina pentru care acesta merita să fie judecat era mîndria, care sporise aşa cum crescuse copacul (copacul fiind o echivalare a lui Faraon). Dumnezeu a dat copacul pe mîna mai-marelui neamurilor (Nabucodonosor), ca să-l doboare la pămînt şi să-l risipească pe munţi, văi şi albii de torente – în tot locul. V. 14 aduce două comentarii adresate conducătorilor pe care mîndria îi putea pune în primejdie: li se aminteşte că sînt muritori, meniţi tărîmului subpămîntean.

31:12

„străini [răi] ca molima": gr. *ἀλλότριοι λοιμοί*; *λοιμός* poate fi (*vide* LEH *sub uoce*) atît substantivul care înseamnă „molimă", ca în Iez. 7:21 sau 28:7, cît şi adjectivul corespunzător, aşa cum este indicat pentru Iez. 18:10.

31:15

„în sălaşul morţilor": sintagma echivalează (ca şi în celelalte cărţi ale traducerii de faţă) gr. *εἰς ᾅδου*, *litt.* „la Hades". ♦ Vv. 15-18 oferă a doua interpretare a poemului, *vide supra* nota la 31:10. Aceasta duce mai departe imaginea tărîmului subpămîntean din v. precedent. Copacul nu se prăbuşeşte, ci se scufundă în adînc, în locul sălăşluit de morţi. Urmarea acestui fapt neaşteptat este spaima uriaşă care a cuprins toţi copacii, făcîndu-i să încremenească de jale. Neamurile sînt cutremurate de frică, iar copacii toţi se coboară alături de copacul cel falnic, într-un tablou care se lasă interpretat ca adunarea laolaltă a tuturor conducătorilor, ajunşi printre morţi. Judecata la care a fost supus Egiptul este în acelaşi timp judecata pregătită pentru toate neamurile, de la care nimeni nu va avea scăpare, aşa cum nu a putut avea scăpare nici copacul cel mai falnic, imagine a lui Faron.

31:16

„bortă": gr. *λάκκος*, sinonim cu *βόθρος*, „groapă", *vide supra* v. 14.

31:18

Ultimul verset al capitolului este implicit un răspuns la întrebarea din v. 2, pe care o reia într-o formă uşor diferită.

Capitolul al 32-lea

32:1

ZIMMERLI 1983, p. 158, analizează pasajul 32:1-16 într-o încercare de plasare cronologică: absenţa referirilor la evenimente istorice este slab suplinită de presupunerea că vv. 11-14 abia dacă pot fi anterioare domniei lui Nabucodonsor şi chiar anterioare campaniei lui în Egipt, din al treizeci şi şaptelea an al domniei lui (568/67). ♦ „al unsprezecelea an": în manuscrise apar variante: „al doisprezecelea"; variante similare pentru indicarea lunii („a zecea"). ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că pericopa 32:1-16 este din punct de vedere formal o colecţie de şase piese, după cum o indică formulele introductive din vv. 3 şi 11, cele conclusive din vv. 8, 14 şi 16, precum şi formula de recunoaştere din v. 15. Cele şase părţi distincte ar fi aşadar: v. 2, vv. 3-8, vv. 9-10, vv. 11-14, v. 15 şi v. 16. Secţiunea originară poate fi găsită în primele două părţi şi este interpretabilă ca fragment dintr-o lamentaţie îmbinată cu o profeţie de judecată (care funcţionează ca un comentariu al lamentaţiei). A treia parte, vv. 9-10, renunţă cu totul la figura balaurului; prin lipsa de legătură cu segmentul precedent şi schimbarea de stil, îşi vădeşte caracterul de adăugire ulterioară. Aceste versete sînt formal o prorocire, dar reprezintă în egală măsură o expansiune. 32:2 „ai împuns": verbul *κερατίζω* înseamnă exact „a împunge cu coarnele". ♦ *Vide supra* nota la 15:1. ♦ Pentru prorocirea că apele Egiptului vor fi pîngărite, *cf.* Is. 19:6 (*vide* BOADT 1980, p. 174).

32:6

„scîrnele": gr. *προχώρημα*, „excrement", este un hapax în SEPT.

32:17

ZIMMERLI 1983, p. 139, datează secvenţa 32:17-32 la puţin timp după căderea Ierusalimului, pentru că prorocirea conţine ameninţarea unei căderi ruşinoase a Egiptului. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru echivalarea poetică dintre Faraon şi Egipt, *cf.* Is. 30:2 şi Ier. 46:2 (*vide* BOADT 1980, p. 174). ♦ WEVERS 1969 comentează secvenţa 32:17-32 ca o prezenţă singulară în cartea lui Iezechiel, o jelanie în formă determinată (forma verbală atestată în SEPT. aici este *θρήνησον*, în legătură evidentă cu subst. *θρῆνος*, termen înregistrat în 2 Reg. 1:17; 2 Cr. 35:25; Is. 14:4; Ier. 7:29; şi, la plural, οἱ θρῆνοι, în 2 Cr. 35:25); observă însă că, din păcate pentru studierea acestei specii literare, pasajul de faţă reprezintă unica ilustrare limpede a unui cînt de jale de felul acesta în Vechiul Testament. Iezechiel se mai referise la lamentaţie în 2:10, în legătură cu sulul pe care l-a primit cu porunca de

a-l înghiţi. WEVERS 1969 face o distincţie între lamentaţiile menţionate mai înainte şi acest cînt de jale. Conţinutul cîntului de jale de aici a suferit de pe urma transmiterii textului şi, ca o consecinţă a deteriorării, a fost supus unor adăugiri care par să fi fost la început comentarii ale cîntului originar: WEVERS 1969 consideră că finalul cîntului originar era v. 28.

32:25

LUST 2004c, p. 204-206, comentează pasajul 32:25-26 în contextul comparaţiei cantitative dintre SEPT. şi modelul ebraic; textul grecesc prezintă aici o variantă mai scurtă. Explicaţia poate fi dată de prezenţa unui punct de vedere diferit asupra apocalipsei şi zilei de pe urmă (gr. *ἔσχατον*).

32:31

Ultimele două versete ale capitolului par să fie o adăugire. Cel dintîi este afirmaţia divină că Faraon va găsi mîngîiere numai în faptul că soarta Egiptului va fi împărtăşită de toate celelalte neamuri măreţe ale trecutului. Cel de-al doilea se articulează slab prin referirea la neamurile glorioase, care au părut tari la vremea istoriei lor; chiar dacă au crezut că sînt puternice şi că sînt mai presus de Israel, tot ce au împlinit a fost rezultatul planului divin. Această ultimă afirmaţie face să reiasă clar că rostul profeţiilor împotriva neamurilor străine este acela de a le da exilaţilor siguranţa că totul se află în mîna lui Dumnezeu, că este parte a planului divin. Chiar dacă poporul ales se află în exil, el nu a fost înfrînt de zeii altor neamuri, ci a fost pedepsit de Dumnezeu, care urmează să îi judece şi să îi pedepsească pe cei ce au acţionat împotriva poporului lui Dumnezeu. Neamurile străine nu vor putea împiedica repunerea în drepturi a poporului lui Dumnezeu şi nici nu vor putea face ca Dumnezeu să nu se mai îngrijească de poporul Său, pe care îl duce îndărăt în ţara făgăduită şi îl aşază acolo din nou. ♦ Seria de profeţii împotriva neamurilor străine îşi are originea în perioada din preajma căderii Ierusalimului, mai cu seamă perioada critică ce a urmat. Mai mult ca oricînd, sînt semnificative indicaţiile de datare, abundente în cartea lui Iezechiel (şi specifice ei). Cadrul strict istoric este întărit şi de prezentările neamurilor care sînt judecate, din perspectiva vinei fiecăruia faţă de Israel. Dumnezeu pregăteşte soarta fiecăruia acţionînd în exclusivitate în interesul lui Israel. Exilul în Babilon nu este singurul eveniment care afectează planul concret, prezent, al poporului ales. El trecuse prin experienţe dramatice, la care îl supuseseră neamurile învecinate, la care se adăugau Egiptul şi Tyrul. Fiecare dintre aceste popoare contribuise în vreun fel la soarta prezentă a lui Israel şi, pe de altă parte, avea interesul de a păstra starea de lucruri la nivelul prezentului. Iezechiel înţelege această situaţie (politică, economică şi militară) şi o defineşte în termenii atitudinii neamurilor respective faţă de Israel şi faţă de Dumnezeu. În aceeaşi dezvoltare a analizei, el anunţă ce va face Dumnezeu; scopul este explicit: să le dea încredere israeliţilor că se vor întoarce acasă, în ţara lor, fără să fie în vreun fel împiedicaţi de neamurile care li se opuseseră mai înainte. Profeţiile adresate neamurilor sînt în acelaşi timp o declaraţie autoritară privind puterea lui Dumnezeu, Domnul lui Israel, şi a felului în care El poate decide soarta altor neamuri. Profeţiile ameninţătoare la adresa neamurilor sînt formulate atunci cînd se împlinesc în fapt profeţiile asupra Ierusalimului. Căderea Ierusalimului este o probă a puterii lui Dumnezeu, iar prin această probă se garantează împlinirea profeţiilor împotriva neamurilor: evenimentele reprezintă în egală măsură o recunoaştere a puterii divine. Domnul lui Israel va fi proclamat Domn al neamurilor care au acţionat împotriva lui Israel. Această desfăşurare de raţionament este garanţia viitorului lui Israel. Cum neamurile vor fi nevoite să Îl recunoască pe Dumnezeu ca Domn, ele nu Îl vor putea împiedica să acţioneze în favoarea lui Israel (*vide* şi Is. 40:21-31; 43:1-15; 45:7-12).

Capitolul al 33-lea

33:1

ZIMMERLI 1983, p. 189-190, analizează secvenţa 33:1-20 pornind de la constarea că ne aflăm în faţa unui adăugiri tîrzii; tematic, pasajul îşi propune să dezvăluie o altă faţetă a îndatoririlor profetului, faţetă care trebuie să fi căpătat o însemnătate aparte în vremea de după căderea Ierusalimului. ♦ În mod obişnuit (*vide The Litt*erary *Guide to the Bible*, p. 202) capitolele 33-48 sînt considerate a treia (şi cea din urmă) parte a cărţii, conţinînd în sensul cel mai îngust un corpus de profeţii de mîntuire pentru Israel, de un radicalism fără precedent. Două atitudini distincte faţă de mîntuire par să stea una lîngă alta; judecata divină asupra celor drepţi şi nedrepţi din Israel şi o atitudine generală de binecuvîntare divină condiţionată, care continuă şi după refacerea destinului poporului (*e.g.* 35:,17-22; 43:11). Aşa cum dezastrul a fost cîndva necesar pentru a crea condiţiile de pocăinţă şi de căutare a sufletului, acum o mîntuire nemeritată e aşteptată să producă acelaşi efect. ♦ Secţiunea 33:1-39:29 (*vide* WEVERS 1969, *ad locum*) este alcătuită din cinci părţi, dintre care primele patru sînt introduse prin adresarea „fiu de om", vv. 2, 7, 10 şi 12. ♦ NIHAN 2004, p. 360-61, consideră că structura de ansamblu a cărţii se lasă descompusă în două mari părţi: 1-32 şi 33-48. Prima parte este alcătuită cu precădere din prorociri ale judecăţii împotriva lui Israel şi împotriva neamurilor (cu cîteva excepţii: *vide* 6:8-10; 11:14-21; 16:59-63; 17:22-24; 20:32-44), sosirea unui fugar care le anunţa deportaţilor din Babilon distrugerea Ierusalimului şi le confirma astfel împlinirea profeţiilor împotriva lui Israel (33:21-22). Mînia divină este aşadar împăcată prin dispariţia totală a Ierusalimului şi a locuitorilor lui, iar profeţia lui Iezechiel devine în esenţă o profeţie a restaurării pentru comunitatea scăpată de dezastrul din 587 î.H. (cap. 34-48). Se observă că în stadiul actual al textului, poziţia cap. 33 nu este limpede, pentru că sosirea fugarului în 33:21-22 este urmată de o profeţie de judecată împotriva ruinelor lui

Iuda (33:23-29) şi împotriva comunităţii babiloniene (33:30-33). Totuşi, începînd cu cap. 34, trecerea de la judecată la restauraţie devine manifestă. Această compoziţie bipartită, este de altfel întărită de numeroasele corespondenţe care unesc 1-32 şi 33-48. Viziunea templului restaurat în 40-48 şi a întoarcerii gloriei divine în sanctuar (43:1-7a) este ecoul viziunii din Iez. 8-11, în care gloria divină părăseşte sanctuarul pîngărit de crimele israeliţilor. Profeţia împotriva munţilor lui Israel din Iez. 6 are o paralelă în 35 (profeţia împotriva muntelui lui Seir) şi în 36:1-15 (anunţă restaurarea munţilor lui Israel). Judecata din 20:5-26 împotriva lui Israel este reluată în 36:16-23 (*vide* similitudinile de limbaj şi temă) şi completată cu o profeţie de restauraţie. Profeţia împotriva dinastiei davidice (cap. 17 şi 19) găseşte un pandant în mesianismul davidic care se exprimă în 34-39 (34:23-24 şi 37:24-25) şi care asociază restauraţia casei lui Israel cu restabilirea regalităţii davidice. În sfîrşit, tema alianţei rupte de Israel, evocată în Iez. 16; 17 şi 20 găseşte un echivalent exact în motivul central al restaurării alianţei de către YHWH în Iez. 34-39; *cf.* 34:25 şi 37:26, ca şi mai înainte, în 16:59-63 şi 20:37. Pot fi menţionate şi alte paralele, mai limitate, dar manifestate în egală măsură în structura bipartită a cărţii. După cum s-a văzut, paralelismul priveşte cu precădere cap. 1-24 (profeţii de judecată împotriva lui Israel) şi 33-48 (profeţii de restaurare pentru Israel), profeţiile împotriva neamurilor ocupînd un loc aparte în culegere. Alte elemente sugerează o structură tripartită a cărţii. În mod deosebit, motivul sosirii celui scăpat din Ierusalim la Babilon, care încheie Iez. 1-24 (*cf.* 24:26-27) şi care introduce Iez. 33-48 (33:21-22) operează un decupaj în jurul vv. 25-32, delimitînd clar profeţiile împotriva neamurilor ca o unitate aparte în colecţie. Cap. 25-32 dispun de altfel de o cronologie distinctă de restul cărţii. Această structură tripartită (1-24; 25-32; 33-48), numită uneori „schema tripartită escatologică", se regăseşte în egală măsură la Proto-Isaia (Is. 1-39), cartea grecească a lui Ieremia şi la Sofronie. Ea pare să implice ideea că restauraţia finală a lui Israel (Iez. 33-48) a devenit deja posibilă prin deturnarea judecăţii divine împotriva lui Israel (1-24) asupra ansamblului neamurilor.

33:2

Cel pus să stea de pază este o figură importantă la vreme de război; el are responsabilitatea de a avertiza atunci cînd se produce un atac, astfel încît toţi să se poată adăposti în cetate şi să o apere. Lui Iezechiel i s-a poruncit să-i amintească poporului rolul şi responsabilitatea celui pus să vegheze; în măsura în care poporul îşi înţelege rolul, stînd singur de veghe la împlinirea propriilor sale îndatoriri, Iezechiel nu mai este răspunzător pentru soarta fiecăruia în parte. Ca şi în pasajul 3:16-19 (care reprezintă un preludiu a segmentului de faţă), profetului îi revine obligaţia de a-i avertiza pe oameni de judecata lui Dumnezeu, care i-a condamnat pentru nelegiuirile lor; rolul pozitiv al profetului în această desfăşurare cu final sumbru ţine de putinţa de a-i convinge pe oameni să se căiască; dacă reuşeşte, atunci profetul îşi salvează propria sa viaţă; dacă nu îi avertizează, el va fi vinovat pentru moartea nelegiuiţilor. În contextul cap. 3, referirea la cel pus de pază putea fi o trimitere la evenimentele anunţate în cap. 4-24. Revenirea la această temă în cap. 33 poate fi interpretată ca o afirmare a faptului că profetul îşi împlinise misiunea, îi avertizase pe oameni, dar ei nu se căiseră şi tocmai de aceea se aflau în exil. Această interpetare a pasajului, cu accentuarea fermă a împlinirii mesajului profetic, aruncă o lumină asupra speranţelor întemeiate pentru viitor, de întoarcere la credinţă şi în patria făgăduită.

33:10

Pentru interpretarea pericopei 33:10-20 din punctul de vedere al responsabilităţii individuale, *vide* supra nota la 14:12. ♦ Avertismentul celui pus de pază către nelegiuiţi aminteşte cadrul discuţiei despre omul drept şi omul nedrept din cap. 18.

33:12

Tema căinţei din vv. 12-16 aminteşte îndeaproape pasajul 18:21-24: aici este însă discutat mai întîi cazul celui drept care greşeşte şi abia apoi al celui ticălos care se întoarce la calea cuvenită. Faptele drepte şi întoarcerea la calea corectă aduc viaţa în locul morţii: acesta este mesajul important pe care Iezechiel îl transmite exilaţilor din Babilon, care ajunseseră în nenorocire din pricina abaterilor şi a greşelilor. Chiar dacă judecata poate părea nedreaptă (cel drept este condamnat dacă greşeşte, cel ticălos este salvat dacă se căieşte), mesajul spune limpede că Dumnezeu îl va judeca pe fiecare în parte (v. 20; *cf.* 18:25-30).

33:13

Versetul pare incomplet; punctuaţia din ediţia SEPT.RAHLFS impune o completare cu „Vei trăi".

33:21

ZIMMERLI 1983, p. 191-192, consideră că pasajul 30:21-22 este strict autentic, reprezentînd o componentă importantă a mărturiilor care indică prezenţa lui Iezechiel în exil. ♦ *Vide supra* nota la 33:1. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Formulele de indicare a anului sînt diferite în cartea lui Iezechiel, iar compararea lor cu mărturiile epigrafice contemporane (*vide* LEMAIRE 1986, p. 366) dezvăluie o deosebire semnificativă: inscripţiile pe vase înregistrează anul într-o variantă concisă, în vreme ce textul biblic recurge la formule mai ample. Fără a reprezenta o neconcordanţă care să poată fi interpretată ca semnul unui decalaj cronologic, deosebirea este explicabilă prin menirea celor două tipuri de texte: în vreme ce inscripţiile pe vase înregistrează minuţios ziua şi luna, indicarea sumară a anului sugerează durata redusă care le era destinată. *Cf.* v. 1:2; 40:,1. ♦ Segmentul 33:,21-22 este comparabil cu 24:25-27. Particularitatea acestui episod (anunţat în cap. 24 şi consumat în cap. 33) este dată de

faptul că nu conţine doar cuvinte profetice, ci indică o acţiune reală. ♦ Ch. Biggs (1996, p. 106) observă succesiunea cronologică a evenimentelor şi consideră că indicaţia „într-al doisprezecelea an" pare falsă, pentru că presupune că fugarului i-ar fi trebuit optsprezece luni pentru a ajunge de la Ierusalim la Babilon; unele indicii textuale par să susţină citirea „al unsprezecelea an", care ar reduce la şase luni durata călătoriei.

33:22

„dezlegase": *litt.* „deschisese".

33:23

ZIMMERLI 1983, p. 198, plasează pasajul 33:23-33 într-o vreme de după distrugerea Ierusalimului. ♦ Segmentul 33:23-29 conţine acuzaţii formulate împotriva celor rămaşi după căderea Ierusalimului şi deportarea unei părţi a locuitorilor acestuia. Cei rămaşi pretindeau (v. 24) că ei sînt moştenitorii de drept ai ţării, aducînd ca argument (pe lîngă absenţa altora care să ridice pretenţii) că Avraam primise ţara pe care Dumnezeu i-o promisese şi că lui i se vestiseră numeroşi urmaşi (Fac. 12:1-3, 7; 13:14-17; 15:17-21; 17:5-8; 22:15-18; Dt. 9:5; ei erau descendenţii lui Avraam şi ei se aflau în ţara promisă, aşadar ţara era a lor; pretenţia pe care o ridicau asupra pămîntului avea o componentă implicită: cei aflaţi în Ierusalim erau cei care continuau poporul ales, fiind în relaţie directă cu Dumnezeu. Iezechiel respinge ferm această pretenţie, aducînd ca argument faptul că ei nu se comportă ca popor al lui Dumnezeu.

33:24

„ţară", „pământ": un singur termen în limba greacă (*γῆ*). ♦ Versetul acesta conţine singura referire a lui Iezechiel la Avraam; *vide* însă Is. 51:2. ♦ PONS 1986, p. 218, remarcă, pe de o parte, absenţa din textul lui Iezechiel a referirilor la patriarhi (cu excepţia menţionării ruperii de descendenţă din v. 20:5) şi, pe de altă parte, absenţa menţionării dreptului de proprietate a lui Israel asupra ţării pe care i-a dăruit-o Dumnezeu, prin deposedarea neamurilor (a căror vinovăţie justifică pedepsirea). Vv. 24-26 conţin în egală măsură o referire la patriarhul Avraam şi la stăpînirea asupra ţării, dar pericopa stă sub semnul ironiei.

33:25

Prima adresare a profetului către exilaţi după ce a aflat de căderea Ierusalimului (şi i-a fost redat darul vorbirii) este o acuzaţie la adresa celor rămaşi în cetate, formularea unei sentinţe împotriva lor. Cei rămaşi după ce fuseseră luaţi în robie mulţi dintre locuitorii Ierusalimului se considerau adevăraţii şi singurii moştenitori ai ţării. Prorocirea lui Iezechiel este condamnarea celor rămaşi: ei nu vor moşteni ţara, ci vor fi nimiciţi.

33:30

„unul către altul": *litt.* „un om către fratele său".

33:30-33

LANG foloseşte acest grupaj de versete pentru a demonstra că profetul nu este doar comparabil cu un actor care evoluează în spaţiul public, ci el efectiv cînta din gură şi din instrument pentru a atrage mulţimea şi a-i transmite mesajul său. Din acest punct de vedere, profetul nu pare să fi fost diferit de oricare dintre barzii, povestitorii ori muzicanţii de stradă ai Antichităţii. ♦ Adresarea directă a profetului, într-un moment de criză maximă, se face de pe o poziţie de autoritate: căderea Ierusalimului era confirmarea prorocirii lui, Iezechiel îşi dovedise prin aceasta autenticitatea chemării, iar cuvîntul lui trebuia să fie ascultat, pentru că urma să se adeverească în scurt timp. Era un personaj care îşi cîştigase popularitatea, despre care oamenii vorbeau şi la care se adunau, ca să-l audă vorbind – şi, cu toate acestea, îi dădeau puţină ascultare, nu îşi schimbau modul de viaţă aşa cum le-o cerea profetul. Situaţia îi provoca disperare profetului, fără îndoială; era însă încurajat de Dumnezeu să-şi ducă pînă la capăt misiunea, pentru că, atunci cînd cuvintele lui se vor împlini în faptă, poporul urma să-şi aducă aminte că existase un profet care îl prevenise. Isaia (8:16.18) vorbeşte într-un mod similar despre el însuşi şi copiii lui, ca semne trimise de Dumnezeu pentru Israel. Mesajul profetic este aşadar recunoscut abia cînd se transformă în fapt. Cuvintele de acum ale lui Iezechiel (vv. 30-33) pot avea mai multă greutate pentru că au în spate prestigiul unor alte cuvinte profetice, care tocmai se împliniseră; el poate spera mai mult ca oricînd că cei ce îl aud îi vor da ascultare şi se vor întoarce la credinţă.

Capitolul al 34-lea

34:1

ZIMMERLI 1983, p. 221-222, consideră că acest capitol (34:1-31) este în mod evident editat, rotunjit prin versetul de încheiere; el reprezintă încă una dintre mărturiile procesului gradual de expansiune pînă la forma finală. Ca şi în alte situaţii, nu se poate decide cu certitudine care anume sînt cuvintele ce-i aparţin profetului însuşi şi unde încep adăugirile şcolii acestuia. Ambele profeţii aparţin perioadei de după 587 î.H., de vreme ce ele nu vorbesc atît despre judecata asupra păstorilor nevrednici, cît mai mult despre adunarea laolaltă a turmei risipite. ♦ Desemnarea conducătorilor ca păstori era o imagine larg răspîndită în Antichitatea orientală; titulatura aceasta este atestată din perioada sumeriană pînă în cea neo-babiloniană; David, la rîndul său, rege ideal, fusese păstor în tinereţe, conform tradiţiei. Ieremia (*vide* WEVERS 1969, p. 257) foloseşte termenul pentru a-i indica pe conducătorii lui Israel (2:8; 3:15; 10:21; 22:22; 23:1-4; 25:34-37; 50:6); Noul Testament recurge la aceeaşi imagine, *vide* Mt. 9:36; Mc. 6:34; 14:27; In. 10:1-18).

34:2

Profeţia împotriva conducătorilor lui Israel este o

condamnare a celor care, ca nişte păstori răi, se îngrijesc mai mult de sine decît de cei pe care îi au în seamă; ei nu şi-au îndeplinit responsabilitatea faţă de turma pe care o păstoresc; nu i-au ajutat pe cei ce aveau nevoie, nu au căutat oile răzleţite de turmă; s-au folosit doar de drepturile ce le reveneau pentru îngrijirea turmei, dar nu au îngrijit-o cu adevărat. Neglijenţa lor este vinovată de risipirea turmei care, fără un păstor, a devenit vulnerabilă, pradă animalelor sălbatice. Conducătorii sînt răspunzători pentru rătăcirile şi nelegiuirile oamenilor, cum răspunzători sînt, în egală măsură, pentru apostazie, pentru practicile străine, pentru cultul de pe munţi (*vide* 6:3).

34:9

Vv. 9-10 reprezintă judecata – aşteptată într-un text profetic – după indicarea faptelor rele ce trebuie pedepsite. Judecata este formulată în termenii opoziţiei lui Dumnezeu faţă de păstori; lor li se ia însărcinarea pe care nu o putuseră îndeplini. Ei urmează să fie respinşi de Dumnezeu, iar turma va fi salvată.

34:11

Segmentul vv. 11-16, care încheie acest subiect, este prezentat ca parte a mesajului lui Dumnezeu către oameni, dar conţinutul este diferit de cel al segmentului precedent: este un mesaj de speranţă pentru poporul risipit şi ajuns în exil. Contrastul este puternic, în planuri diferite. Nu doar soarta conducătorilor este în contrast cu cea a poporului, ci şi purtarea lor primeşte un element de contrast în gestul divin, care repară stricăciunile păstorilor răi şi face ca turma să fie adunată la loc şi salvată. În termenii istoriei israelite, parabola este citită fără echivoc: faptele conducătorilor pre-exilici au făcut ca poporul să fie judecat şi distrus, dar acţiunea adevăratului păstor, Dumnezeu, va aduce o viaţă nouă. Greşelile păstorilor răi sînt îndreptate, iar oile pierdute sînt căutate, salvate, îngrijite. ♦ Pentru termenii de dispersie şi reunire din pericopa 34:11-17, *vide supra* nota la 11:17. ♦ Cap. 34 este împărţit în patru secţiuni. Prima este o mustrare a păstorilor răi, simboluri ale conducătorilor lui Israel; în partea a doua (vv. 11-16) se trece de la păstori la Dumnezeu, care este păstrorul cel bun; Dumnezeu este cel care Îşi adună turma risipită şi o duce în ţara ei. Descrierea acestei intervenţii divine impune interpretarea ei ca eveniment escatologic. Risipirea avusese loc într-o zi noroasă, de întuneric dens: acelaşi limbaj este folosit în Ioil 2:2, unde descrierea se referă la ziua de pe urmă.

34:17

Judecata divină face deosebirea între oameni după purtările lor şi după felul în care au răspuns la ce primiseră; în turmă, cei puternici – berbecii şi ţapii – avuseseră parte de hrana şi apa cea mai bună, şi încă mai şi părăduiseră ce rămînea de pe urma lor. Contrastul dintre oaia cea tare şi oaia cea slabă este parte a acestui tablou în care mîna lui Dumnezeu va readuce echilibrul.

34:13

„ţări... pămîntul": *ἀπὸ τῶν χωρῶν... εἰς τὴν γῆν*; am tradus cel mai adesea *γῆ* prin „ţară". ♦ LUST 1997 urmăreşte în cîteva puncte precise paralelismele dintre Iezechiel şi Ieremia. Cele două cărţi au multe trăsături în comun; una dintre contribuţiile importante la stabilirea lor îi aparţine lui J. W. Miller (*Das Verhältnis Jeremias und Hesekiels sprachlich und theologisch untersucht*, Assen, 1955, *apud* Lust, p. 119); acesta, după ce a izolat rulourile pe care Ieremia i le dictase lui Baruch şi pe care era posibil ca Iezechiel să le fi citit, încearcă să determine dependenţa literară a lui Iezechiel de Ieremia. Concluzia lui este că Iezechiel citise cu atenţie primul rulou al lui Ieremia. Formula prin care se proroceşte reunirea poporului ales şi întoarcerea lui (LUST 1997, p. 120-121) este pentru Iezechiel o formulă stereotipă, într-o măsură mai mare decît pentru Ieremia. Situaţia nu este surprinzătoare în sine, de vreme ce Iezechiel excelează în formule stereotipe. Formula care apare în 34:13 se regăseşte în 11:17; 20:34-35, 41-42; 36:24; 37:21. Chiar dacă nu prezintă exact aceleaşi cuvinte, ele sînt foarte asemănătoare. Toate au aceeaşi triadă de verbe, din care al doilea şi al treilea sînt verbe cu înţelesul „a reuni" (ebr. *qibbeṣ*) şi „a aduce" (ebr. *hebî*). Primul verb are un grad mai mare de variabilitate, depinzînd de context. Subiectul celor trei verbe este întotdeauna Dumnezeu, iar obiectul este poporul ales. Sînt de asemenea constanţi termenii care indică direcţia întoarcerii: de la neamuri (ebr. *'ammîm*), din ţări (ebr. *'areṣôt*), în patrie (ebr. *'damâ*). O propoziţie relativă descrie adesea, mai departe, ţările din care urmează să fie adunat Israel, ca unul care fusese risipit (ebr. *fûṣ*). Alte pasaje din cartea lui Iezechiel folosesc doar o parte din formula stereotipă, ori recurg la ea într-o formă uşor modificată (28:25; 29:13-14; 37:12; 39:,27). Dintre acestea, este remarcabilă secvenţa 29:13-14: textul aplică asupra egiptenilor schema reunirii şi întoarcerii, folosind un limbaj care este foarte asemănător celui din Ier. 29:14. Pentru comparaţia cu textul lui Ieremia, *vide* Ier. 29:14. Aici se regăseşte structura de bază din Iez.: trei verbe, avînd ca subiect „Dumnezeu", anunţă reunirea şi întoarcerea lui Israel. Există însă şi diferenţe. LUST 1997, p. 126-127, avansează ideea că formula de reunire şi întoarcere le era proprie lui Ieremia şi Iezechiel şi că era parte componentă a prorocirilor lor autentice. O formulă similară se regăseşte în ideologia regală a Mesopotamiei antice: în această cultură, regele pretinde că este cel care îi adună pe cei risipiţi şi îi aşază îndărăt la locul lor. Afirmaţia lui Cirus (*vide* G. Widengren, „The gathering of the Dispersed", în: *Svensk Exeg. Arsb.* 41-42, 1976-1977, p. 224-234; cu referire la inscripţiile regale asiriene ale lui Assarhadon şi Assurbanipal, la prologul Codului lui Hammurabi şi la Cronica lui Cirus, *apud* LUST 1997, p. 126) este importantă: „pe toţi locuitorii lor i-am adunat şi i-am dus îndărăt în locurile lor". Declaraţia lui Cirus i-a putut influenţa pe autorii biblici din perioada tîrzie a exilului şi din perioada

post-exilică. Figura lui Cirus le era bine cunoscută, iar Deutero-Isaia nu își ascunde admirația față de acesta. Lust remarcă însă că niciunul dintre autorii biblici nu a aplicat motivul la un rege, nici măcar la Mesia, ci l-a păstrat pentru Dumnezeu, regele ceresc. Nu se știe cînd anume s-a petrecut aceasta; fenomenul pare să fie tipic perioadei post-exilice, cînd Israel nu mai avea un rege și nu mai avea speranțe regale mesianice. Într-un sens strict (*vide* LUST 1997, p. 136 *sqq.*), cartea lui Iezechiel nu anunță întoarcerea. Anunță că Dumnezeu își va aduna poporul și îl va duce în țara lui. Aceasta corespunde uneia dintre temele de bază ale cărții: Israel a fost trimis în exil mai înainte de a ajunge în țara făgăduită. Afirmația nu poate fi înțeleasă în sensul că Iezechiel sau școala sa profetică ar fi refuzat să creadă că poporul ales trăise în Israel mai înainte de exil: înseamnă, dimpotrivă, că – după ei – Israelul geografic nu era încă țara făgăduită lui Israel. Din această perspectivă, Dumnezeu nu își duce îndărăt (ebr. *hešîb*) poporul în țara lui, ci îl duce (ebr. *hebî*) acolo. Capitolul 34 din cartea lui Iezechiel dezvăluie trăsături importante ale formulei de reunire și întoarcere. Capitolul este împărțit în patru pericope, care atestă remarcabile paralelisme cu Ier. 23:1-8. Prima, 34:1-10, este similară pericopei Ier. 23:1-2, ca acuzare a păstorului rău. A doua, Iez. 34:11-16, este o paralelă pentru Ier. 23:3, unde atenția se îndreaptă, de la păstorul rău, la Dumnezeu, care se poartă ca un păstor bun. Atît la Ieremia, cît și la Iezechiel, Dumnezeu este prezentat ca un rege care se îngrijește de turma Sa. În plus, în ambele pasaje, El este arătat ca cel care reunește și duce îndărăt poporul. Tocmai de aceea, Ier. 23:3 și Iez. 34:11-16 ies din context și pot fi interpretate ca adăugiri tîrzii. Cel mai remarcabil fapt din acest punct de vedere (LUST 1997, p. 139) este cadrul escatologic creat pentru reunirea poporului și intrarea lui în țara făgăduită.

34:17

Secțiunea 34:17-31 reprezintă, pentru WEVERS 1969 (*ad locum*), o suită de cel puțin șase adăugiri, ale căror limite sînt trasate (cu o singură excepție) de formule. Prima adăugire este cea a vv. 17-19, marcată printr-o formulă introductivă, ca și următoarea. Este păstrată imaginea oii, fiind însă abandonată imaginea păstorului; relația de aici nu este cea dintre păstor și oaie, ci dintre o oaie și altă oaie. Pasajul reprezintă sursa parabolei din NT despre despărțirea oilor de capre (Mt. 25:31-33).

34:19

„ce stătuse sub talpa": gr. *τὰ πατήματα*; termenul mai apare (la singular), în SEPT., numai în 4 Reg. 19:26.

34:23

Pasajul vv. 23-31 conține cîteva elemente semnificative pentru felul în care înțelegea Iezechiel relația dintre Dumnezeu și poporul ce urma să fie repus în drepturi (*vide* BIGGS 1996, p. 110-111). Primul element ține de natura relației: Dumnezeu cere să fie Domnul poporului, iar prin aceasta este formulată implicit o promisiune, fiind un temei de speranță pentru popor și o continuitate față legămîntul divin. Al doilea element este desemnarea lui David, slujitorul lui Dumnezeu, ca păstor care să se îngrijească de turmă. Referirea la David prin sintagma „slujitor/rob" al Domnului este în sine o plasare pe o poziție foarte înaltă, pentru că termenii sînt folosiți ca titlu de onoare pentru cei care au binemeritat prin credința lor: sînt numiți așa Avraam (Fac. 26:24), Moise (Ieș. 14:31; Dt. 34:5; Ios. 24:29; 8:31.33 *e.a.*), Iisus Nave (Ios. 24:29) și David (2 Reg. 3:18; 3 Reg. 11:13.32-38); toți acești oameni avuseseră o relație apropiată cu Dumnezeu și fuseseră buni conducători ai poporului ales. Utilizarea sintagmei în acest context sugerează că poporul repus în drepturi va avea un conducător în linia davidică, marcat de credința și ascultarea lui David față de Dumnezeu, ceea ce înseamnă în același timp că el va fi un păstor grijuliu, bun și drept (în relația cu poporul și în relația cu Dumnezeu). Al treilea element este promisiunea că David va fi dintre ei, păstorul și prințul, amintind de tradiția păstorului David, pe care Dumnezeu îl luase pentru a fi prinț peste poporul lui Israel (2 Reg. 7:8); textul ebraic folosește termenul care înseamnă „prinț", „conducător", poate într-o intenție de ruptură față de perioada pre-exilică, pentru care ar fi fost caracteristic termenul „rege". Pasajul nu poate fi înțeles în sensul că David va redeveni el însuși păstor, ci se referă la linia davidică, un moștenitor al făgăduinței lui David și al tradiției conducătorului credincios. Al patrulea element este indicarea unui singur păstor, cu înțelesul că va fi un singur regat; Israel este în întregul lui repus în drepturi, ca regat în care nu există divizarea. ♦ Pentru posibila aluzie mesianică din vv. 34:23-24, *vide* LUST 2004a, p. 32. ♦ O interpretare mesianică a pasajului se găsește și la MCKEATING 1993, p. 106.

34:25

Vv. 25-30 descriu condițiile în care va trăi poporul ales împreună cu Dumnezeu, știind că El este Domnul lui, iar David este prințul și păstorul. Înserierea bucuriilor de care va avea parte își are originea în promisiunile divine făcute celor ce își păstrează credința, în Lv. 26:3-13. În legămîntul cel nou, Dumnezeu aduce pacea și belșugul pentru popor, ținîndu-l departe de fiare și de dușmani și îngrijindu-Se să aibă tot ce îi trebuie pentru a trăi.

34:30

Capitolul se încheie cu promisiunea unui nou legămînt, într-o formă care include ambele dimensiuni ale relației, și cea divină, și cea omenească. Acest nou legămînt funcționează, în cartea lui Iezechiel, ca bază a speranțelor poporului aflat în exil, căruia i se promite repunerea în drepturi ca popor al lui Dumnezeu odată cu întoarcerea în țara promisă la vremea primului legămînt.

Capitolul al 35-lea

35:1

ZIMMERLI 1983, p. 234. afirmă cu fermitate că secvența

35:1-36:15 îşi are originea în perioada de după 587 î.H. ♦ WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că editorul cărţii lui Iezechiel a plasat alături două secţiuni disparate, 35:1-15 şi 36:1-15, care au în comun faptul că sînt adresate munţilor.

35:2

Termenul Seir defineşte în VT un munte (în versetul de faţă şi în Fac. 14:6) şi o regiune din ţinutul Edomului (Fac. 36:21; Nm. 24:18). Referirea la Edom (vv. 1-15) pare să fie o intruziune în text, pentru că nimic nu justifică această întrerupere a enunţului de speranţă pentru exilaţi.

35:3

Adresarea către muntele Seir (vv. 1-15) este articulată în patru părţi, precedate de o introducere în care lui Iezechiel i se cere să privească înspre Seir şi să profeţească împotriva lui (formularea prin care se introduce o sentinţă divină), Prima parte (vv. 3-4) afirmă că Dumnezeu va acţiona împotriva muntelui Seir (şi ţinutului din preajmă), pe care îl va distruge cu totul; nu sînt date cauzele unei asemenea nimiciri, dar segmentul următor funcţionează ca o motivare completă: (v.5) menţinerea discordiei vechi dintre Esau şi Iacob (*vide* Fac. 24:19-34) şi folosirea acestui pretext pentru a se răzbuna asupra Ierusalimului atunci cînd s-a ivit ocazia; de aceea, mînia Domnului se va manifesta sub forma unei devastări a Seirului.

35:10

A treia parte a adresării către Seir este acuzaţia că a ridicat pretenţii teritoriale asupra lui Israel şi Iuda (vv. 10 şi 12). Promisiunea lui Dumnezeu, întărită prin jurămînt, este că Seirul va suferi soarta pe care i-a rezervase celor două regate. Ultima parte (vv. 13-15) conţine o ameninţare asemănătoare, provocată de data aceasta de acuzaţia că Seirul se ridicase împotriva Domnului şi urma de aceea să sufere pentru orgoliul său. Fiecare din aceste patru părţi se încheie cu formula de recunoaştere (vv. 4.9.12.15). Forţa cu care este formulată această profeţie – şi, într-o oarecare măsură, poziţia aparte pe care o ocupă, separată de celellate profeţii împotriva neamurilor – o transformă într-o acţiune exemplară, prin care Dumnezeu dă măsura pedepsei ce se va abate asupra celor ce Îl nesocotesc.

Capitolul al 36-lea

36:1

Secţiunea 36:1-15 este perechea capitolului 6, în care sînt condamnaţi munţii lui Israel. Istoria literară a capitolului de faţă este însă dificilă, incluzînd probabil numeroase adăugiri ulterioare. WEVERS 1969 (*ad locum*) afirmă cu fermitate că v. 15 nu reprezintă concluzia originară a pasajului. Aici este reluată o parte a v. 14, care a primit o adăugire. Vv. 13-14 constituie din punct de vedere formal o profeţie de tipul „cauză-efect": tema este a munţilor acuzaţi de păcatele neamurilor şi a promisiunii că viitorul va fi altul.

36:2

Strigătul victorios al duşmanilor împotriva celor pe care îi învinseseră este elementul care declanşează mînia divină. Umilinţa poporului ales este provocată, indirect, de desconsiderarea lui Dumnezeu de către neamurile străine, iar această vină va genera judecata şi pedeapsa. Acuzaţii asemănătoare fuseseră formulate în capitolele 25, 26 şi 28 (vv. 2 şi 6, despre orgoliul Tyrului). Cap. 36 aduce reversul înjosirii lui Israel, transformîndu-se într-o speranţă în vremea cînd poporul ales va ajunge mai presus de neamuri.

36:7

„ocara": gr. *ἀτιμία*, *litt.* „lipsă de cinstire"; la fel mai jos, 36:15.

36:8

„se apropie": manuscrisele dau aici *ἐλπίζουσιν* („speră"). ♦ Vv. 8-11 aduc proclamarea revanşei lui Israel, odată cu întoarcerea în ţara făgăduită. În contrast cu muntele Seir, munţii lui Israel vor fi din nou rodnici şi îmbelşugaţi, ca semn al unei restauraţii ce i-a purificat de păcate.

36:16

ZIMMERLI 1983, p. 245-246, consideră că, pentru secvenţa 36:16-38, este de presupus o anumită stare de tulburare a exilaţilor. Pe de altă parte, profeţiile din acest pasaj se apropie mult de problemele care se întrezăresc în predicile lui Deutero-Isaia; răspunsul din Is. 43:25 este în esenţă similar cu cel din v. 22 şi v. 32. Tot cadrul secvenţei Iez. 36:16-38 presupune plasarea profetului în mijlocul exilaţilor: ZIMMERLI 1983 remarcă de asemenea că referirea la numeroasele sacrificii de animale din Ierusalim nu presupune imaginea Ierusalimului de după 587 î.H., ci se datorează amintirii vii a marilor festivităţi desfăşurate în templul încă intact. ♦ Exilul pe care îl trăieşte acum Israel a fost adus de necurăţenia acestui popor; a adus însă în acelaşi timp o nedorită aură profană pentru numele lui Dumnezeu (*vide* WERVERS 1969, *ad locum*), pentru că făcuse ca în ochii neamurilor să fie ruptă triada Dumnezeu-popor-ţară. Israeliţii erau poporul lui Dumnezeu, iar ţara lor le aparţinea – acum însă, după exilare, neamurile văd că poporul lui Dumnezeu este exilat din ţara sa. Acesta fusese de altfel şi argumentul folosit de Moise atunci cînd divinitatea a voit să nimicească poporul răzvrătit, în pustie (Nm. 14:13-19).

36:17

„unei [femei] ce trebuie să stea deoparte": gr. *τῆς ἀποκαθημένης*; LEH dă pentru verbul *ἀποκάθημαι* sensurile: „to sit apart, to be removed, to be indisposed (of women in menstruation)".

36:18

Imaginea mîniei revărsate a lui Dumnezeu este o constantă a cărţii lui Iezechiel; *vide infra* nota la 39:29.

36:20

Faptul că Dumnezeu Îşi împrăştiase poporul printre neamuri făcuse ca numele Lui să fie desconsiderat şi înjosit; israeliţii aflaţi în exil, departe de ţara făgăduită lor, puteau fi văzuţi de neamurile străine ca un semn al lipsei de forţă a lui Dumnezeu. Numele lui Dumnezeu avea de suferit de pe urma purtării nechibzuite a israeliţilor, *vide* şi 20:8-9.

36:22

Repunerea în drepturi a casei lui Israel este un act pe care Dumnezeu îl împlineşte nu pentru poporul lui, ci pentru a-şi păstra numele sfînt; noul început de care va avea parte poporul este în întregime venit de la Dumnezeu şi datorat lui Dumnezeu, în acord cu natura lui (*vide* şi Nm. 14:11-23).

36:23

Pentru termenii de dispersie şi reunire din pericopa 36:23-38, *vide supra* nota la 11:17. Referirea de aici (v. 36:24) la tema reunirii este parte componentă a unei inserţii tîrzii în cartea lui Iezechiel: vv. 36:23-38. Pasajul nu este încă atestat în Papirusul grecesc nr. 967, din sec. al II-lea sau al III-lea. Şi mai înainte de descoperirea acestui papirus, comentatorii observaseră (*vide* LUST 1999, p. 118 *sq.*) că secvenţa este deosebită de tot restul textului lui Iezechiel, avînd aspectul unui fragment independent. V. 24 prezintă, în analiza lui LUST, asemănări evidente cu celelate pasaje ale reunirii (*vide supra* nota la 11:17), dar şi importante deosebiri. Menţionarea obişnuită a reunirii se referă la adunarea poporului din ţările unde fusese risipit. În versetul de faţă nu există menţionarea directă a dispersiei. Mai mult, aici (şi numai aici) se specifică adunarea poporului din toate ţările; o formulare asemănătoare se găseşte în Ier. 29:14 (pasajul acesta din Ieremia este în general considerat o adăugire tîrzie; nu este atestat în SEPT.). Aluzia la prezenţa evreilor printre toate neamurile se potriveşte cu descrierea unui eveniment escatologic. ♦ LUST 2004c, p. 206-207, analizează pasajul 36:23-38 din perspectiva diferenţelor cantitative dintre textele ebraic şi grecesc. Absenţa acestui segment în Papirusul 967 a fost folosit ca un argument în favoarea caracterului său de „plus" al SEPT. LUST 2004c apără autenticitatea versiunii scurte (aşa cum o făcuse şi în articolul „Ezekiel 36-40 in the Oldest Greek Manuscript", în *Catholic Biblical Quarterly* 43 (1981), p. 517-531), sprijinindu-se pe următoarele argumente: secţiunea care începe la v. 36:16 se sfîrşeşte în 36:23 cu o formulă de recunoaştere, deci vv. 23-38, absente în Papirusul 967, sînt un apendice; o omisiune de 1451 de litere este prea lungă pentru a fi explicată printr-o scăpare a scribului; o omisiune de o asmenea amploare este fără precedent în acest papirus; nici un scrib nu putea scăpa din vedere un pasaj atît de bogat în semnificaţii teologice; o investigaţie aprofundată a limbajului folosit atît în textul grecesc, cît şi în cel ebraic dezvăluie diferenţa faţă de secţiunile originare din cartea lui Iezechiel; dacă absenţa s-ar fi datorat unui accident de copiere, v. 23 ar fi trebuit să fie urmat de 37:1 şi nu de 38:1 (în Papirusul 967 cap. 37 este plasat după cap. 39); ordinea capitolelor în Papirusul 967 îşi are logica sa: schimbînd-o, TM a adăugat vv. 36:23-38, ca pregătire pentru conţinutul capitolului 37 (care prezintă spiritul lui Dumnezeu însufleţind oasele uscate ale lui Israel).

36:24

Acţiunea prin care Dumnezeu îl va salva pe Israel (vv. 24-32) este detaliată în descrierea felului în care va fi purificat poporul şi, deopotrivă, pămîntul. Poporul urmează să se întoarcă în ţara sa, ieşind dintre neamurile unde fusese risipit (v. 24), apoi va parcurge trei etape de purificare rituală prin care se va înnoi, pentru a-I putea da ascultare lui Dumnezeu. Stropirea cu apă curată (v. 25) sugerează un asemenea ritual de purificare, care aminteşte de Ps. 51:7. Urmează să primească o inimă nouă şi un spirit nou; ca şi în 11:19-20, promisiunea de înnoire are menirea de a-l face un popor supus şi ascultător (v. 26). În cele din urmă, spiritul care le va fi dăruit va fi al lui Dumnezeu, pentru ca ei să I se poată supune lui Dumnezeu în împlinirea tuturor cerinţelor legămîntului. Poporul mîntuit al lui Israel urmează să aibă un pămînt roditor, în care Dumnezeu va face să crească grîne, iar pomii să poarte rod.

36:35

Pentru „grădina desfătării", *vide* Is. 51:3 şi 28:13.

Capitolul al 37-lea

37:1

ZIMMERLI 1983, p. 258, datează secvenţa 37:1-14 în faza anterioară secvenţei 36:16 *sqq.* ♦„duh": *πνεῦμα*, pe care l-am tradus cel mai adesea prin „suflu". ♦ Tabloul descris în capitolul de faţă este cel mai faimos din întreaga carte a lui Iezechiel. Această parte a viziunii este semnificativă pentru felul în care profetul percepe înnoirea puterii lui Dumnezeu. Capitolul, tocmai datorită conţinutului lui memorabil şi dramatic, a fost intens folosit de artişti ca sursă de inspiraţie (*vide Dicţionar enciclopedic de personaje biblice*, p. 153-154): arta creştină timpurie preia imaginea (*e.g.* un pahar de aur din Köln, sec. III-IV, Londra); Renaşterea o foloseşte din plin, motivul scheletelor care prind viaţă fiind integrat în reprezentările Judecăţii de Apoi: Luca Signorelli, frescă în Capela San Bricio, Orvieto; Michelangelo, Capela Sixtină. W. Jacob, profesor de orgă la Conservatorul din Stuttgart, a compus pe această temă *De uisione resurrectionis*. ♦ Viziunea este alcătuită din două părţi distincte: vv. 1-10 descriu o cîmpie pe care sînt risipite oase omeneşti uscate, care se recompun şi prind viaţă atunci cînd profetul rosteşte cuvîntul lui Dumnezeu; a doua parte (vv. 11-14) este interpretarea viziunii pentru exilaţii cuprinşi de disperare. Punctul de pornire (şi, poate, elementul care a generat viziunea) este expresia metaforică a disperării din v. 11. Imaginea descrisă pare sugerată de un cîmp de luptă, pe care au rămas trupurile celor căzuţi, lăsate pradă animalelor

şi păsărilor, fără să fi avut parte de îngropăciune (ca semn al nenorocirii totale, care nu a lăsat în urmă supravieţuitori în stare să se îngrijească de cei morţi). Un asemenea tablou, chiar dacă are o bază reală, nu impune o identificare precisă cu un anumit eveniment istoric. Viziunea este dominată de trei elemente care corespund unei suite de sentimente intense. În primul rînd, disperarea poporului este una cronică (oasele sînt foarte uscate, v. 2); în al doilea rînd, poporul este măcinat de nesiguranţă şi Îl întreabă pe Dumnezeu dacă pot oasele trăi din nou, încercînd să afle dacă există speranţă de schimbare pentru el (v. 3); în al treilea rînd, puterea cuvîntului profetic (inspirat de Dumnezeu) face ca oasele uscate să audă cuvîntul şi să se supună. (vv. 7-8). ♦ LANG 1986 se foloseşte de capitolul 37 pentru a argumenta deschiderea către nou a profetului Iezechiel. Mare parte din exegeza pre-critică a pasajului Iez. 37 considera că această revelaţie prefigura învierea oamenilor la sfîrşitul istoriei omeneşti. O mărturie timpurie a acestui tip de lectură ar fi un pergament cu manuscrisul capitolului 37, găsit la Masada, îngropat sub pardoseala celei mai vechi sinagogi scoase la lumină de arheologi (*vide* Y. Yadin, Masada, Londra, 1967, p. 187-189, *apud* LANG 1986, p. 308); este posibil ca pergamentul să fi fost îngropat de rebelii evrei care rezistau asediului armatei romane şi, dacă aşa stau lucrurile, atunci viziunea lui Iezechiel a fost ultimul text pe care l-a citit unul dintre rebeli mai înainte de a se sinucide, în 74 d.H., înfruntîndu-şi moartea cu speranţa învierii. Critica modernă respinge această interpretare a cap. 37, argumentînd că viziunea nu implică o teologie a învierii din morţi, aspect care nu este niciodată limpede formulat în perioada veterotestamentară; punctul central pare să fie mai degrabă o reaşezare a exilaţilor muribunzi într-o nouă viaţă, în patria lor de origine (P.C.Craigie, *Ezekiel*, Philadelphia, 1983, p. 83, apud LANG 1986 *ibid.*). Profetul nu afirmă aşadar nimic nemaiauzit: el încheagă doar într-un tablou memorabil speranţa întoarcerii din exilul babilonian; sursa acestei imagini neobişnuite poate fi găsită în jelania populară citată în v. 11: „Uscate au ajuns oasele noastre, a pierit speranţa noastră, ne-am stins." Vorbele acestea par să fi avut asupra profetului un impact atît de puternic, încît i-au provocat viziunea copleşitoare a unei văi pline de oase uscate (pe care le putea recunoaşte ca fiind omeneşti după forma aparte a craniului sau, mai simplu, retroactiv, după ce încetaseră să mai fie nişte rămăşiţe neînsufleţite), aduse la viaţă de cuvintele profetice. Viziunea a fost interpretată ca o vestire a ieşirii exilaţilor din nenorocire şi a întoarcerii lor acasă, înzestraţi de Dumnezeu cu darul unei noi vieţi. Comentatorii (*vide* C. H. Toy, *The Book of the Prophet Ezekiel*, Stuttgart, 1899, p. 172, *apud* LANG 1986 *ibid.*) insistă asupra imposibilităţii ca profetul să se fi referit la o înviere din morţi, aducînd ca argument faptul că Iezechiel îi identifică pe contemporanii lui cu mulţimea oaselor de pe cîmp. Distanţîndu-se de toate aceste interpretări, LANG 1986 aduce în discuţie posibila inspiraţie zoroastriană care ar fi generat tabloul Iez. 37. Zoroastrismul era o religie viguroasă, cu mulţi adepţi printre iranicii de vest şi, desigur, şi printre perşii care s-au aşezat la Susa în sec. al VII-lea î.H. (*vide* M. Boyce, *A History of Zoroastrianism*, Leiden; primul volum a apărut în 1975, în seria de monografii Handbuch der Orientalistik, al doilea în 1982, în aceeaşi serie, iar al treilea în 1991, în colaborare cu Frantz Grenet). Susa se afla la est de Nippur, unde trăia Iezechiel, la o distanţă de 320 km în linie dreaptă (mai puţin de douăzeci de zile de mers călare). Iezechiel trebuie să fi auzit de divinitatea zoroastrică Ahura Mazda, care urma să-i aducă într-o zi la viaţă pe cei morţi, să le dea celor drepţi viaţă deplină pe pămînt, veşnică. După cum atestă Herodot în sec. al V-lea î.H. (Istorii, 1:140), adepţii lui Zoroastru nu îşi îngropau morţii; pasajul respectiv (pus explicit sub semnul incertitudinii sursei) vorbeşte despre ritualul funerar care se desfăşura în două etape: leşul era mai întîi expus, pentru a fi sfîşiat de păsări sau cîini, şi abia apoi înmormîntat. Mai tîrziu, ritualul funerar se încheia cu aşezarea oaselor într-un „turn al tăcerii"; pentru perioada antică nu este însă certă această etapă, rămăşiţele putînd fi lăsate într-un loc stîncos, izolat. Legătura cu zoroastrismul ar putea oferi explicaţia aparentei nepotriviri dintre viziunea lui Iezechiel şi interdicţia explicită a contactului (chiar vizual) cu rămăşiţele lipsite de viaţă. Ieremia, de pildă (8:2) este îngrozit de gîndul oaselor omeneşti expuse la soare. În Nm. 19:16 (*vide* şi Mt. 23:27) este formulată limpede ideea necurăţeniei care îl afectează, pentru şapte zile, pe cel ce atinge oseminte de om. Iezechiel, care respectă rigid Legea, ar fi trebuit să perceapă cîmpul plin de oase în primul rînd ca un loc impur; tocmai de aceea este surprinzătoare totala absenţă a unei reacţii de felul acesta din partea profetului, care ar fi trebuit să se simtă atins de necurăţenia tabloului din viziunea sa. ZIMMERLI 1983 (*ad locum*) explică pasajul recurgînd la opoziţia puternică dintre viaţă şi moarte, care ar fi anulat orice alt aspect. Comentatorul din secolul al XI-lea, Rashi, insistă asupra absenţei oricări primejdii de contaminare cu un element impur prin faptul că Iezechiel era purtat în jurul văii, fără să o străbată, şi – mai cu seamă – viziunea în sine îl punea la adăpost de o atingere reală. Lang preferă însă explicaţia plasării într-un context zoroastrian: osemintele, odată ce au fost uscate de soare, încetează să mai fie impure. În vreme ce leşul este obiectul cel mai impur atît în tradiţia zoroastriană, cît şi în cea iudaică, cele două religii se deosebesc în privinţa osemintelor uscate: ele continuă să fie aducătoare de necurăţenie pentru evrei, dar sînt socotite pure de adepţii zoroastrismului. Felul în care Iezechiel vorbeşte despre oasele ce zăceau pe cîmp trădează influenţa zoroastriană. Este plauzibil ca Iezechiel să fi avut cunoştinţă despre spaţiile funerare zoroastriene, fie că le văzuse, fie că doar auzise de ele. Capitolul 37 suprapune două tablouri diferite: cîmpul pe care zac, la suprafaţă, osemintele şi, în vv. 12-13, mormintele pe care le deschide Domnul pentru ca morţii să iasă din ele, înviind, gata să plece ca popor al lui Dumnezeu, adunat din gropi.

37:6

„vînă": gr. *νεῦρα*, *litt.* „tendon, nerv", aici la plural (*vide* Fac. 32:33 „nerv" şi 49:24: „vlagă").

37:9

„suflare": gr. *πνεῦμα*.

37:11

Interpretarea viziunii profetice se face în două etape: în vv. 11 şi 14, care închid între ele interpretarea vv. 12-13. Prima interpretare se aplică la relatarea viziunii dinaintea exilaţilor cuprinşi de disperare pentru situaţia în care se aflau. Ei erau fără speranţă, fără viaţă, tot aşa cum fără viaţă erau oasele uscate. Profetul le spune însă că Dumnezeu, care poate pune viaţă în oasele uscate, poate însufleţi şi vieţile lor, făcîndu-i să se întoarcă în patria lor. Îndemnul la speranţă este articulat în doi paşi: Dumnezeu, care le-a adresat cuvîntul, îl va transforma în fapt. A doua interpretare schimbă încadrarea imaginii, pentru că oasele uscate risipite pe cîmpie sînt văzute acum în morminte; este o interpretare ulterioară, care proclamă puterea lui Dumnezeu de a da viaţă exilaţilor israeliţi, chiar dacă ei sînt ca nişte cadavre închise în morminte (*vide* BIGGS 1996, p. 118-119). Caracterul celor două interpretări poate susţine lipsa de coerenţă a alăturării lor (*vide infra*, nota la 37:12-13), sau poate fi acceptat ca semnul unor semnificaţii complexe, concentrice.

37:12-13

Cele două versete conturează un tablou diferit de cel al cîmpului acoperit de oseminte (*vide supra* nota 37:1); cele două imagini puteau să coexiste în viziunea lui Iezechiel sau, din punctul de vedere strict al tradiţiei manuscrise, avem de-a face aici cu o adăugire; în sprijinul acestei a doua interpretări stă faptul că îndepărtarea celor două versete nu afectează textul rămas.

37:15

ZIMMERLI 1983, p. 272-273, consideră că pasajul 37:15-28 îşi are originea într-o anumită distanţă temporală şi fizică faţă de distrugerea Ierusalimului; este de remarcat însă şi prezenţa unei adăugiri, în vv. 24-28, datorate poate autorului vv. 28:25 *sq.*, precum şi o apropiere lingvistică aparte între vv. 24-27 şi Lv. 26. ♦ Pentru termenii de dispersie şi reunire din pericopa 37:15-28, *vide supra* nota la 11:17. Cele două toiege sînt o reprezentare metaforică a lui Israel şi Iuda, iar scena este simbolul reunirii lor de către Dumnezeu. O a doua interpretare este adusă de vv. 20-24, generată de tema reunirii din dispersie; Dumnezeu va lua poporul lui Israel dintre neamuri şi îl va duce în ţara lui. Prima interpretare se concentra pe reunirea celor două neamuri (ebr. *goim*), Israel şi Iuda, în vreme ce a doua interpretare, adusă de prelucrarea editorială, transferă atenţia asupra adunării lui Israel din celelalte neamuri (ebr. *goim*), neglijînd distincţia dintre Israel şi Iuda. Din această persectivă, v. 22 pare să creeze legătura dintre cele două interpertări („nu vor mai fi două neamuri", ebr. *goim*).

37:15-28

Vide supra nota la 3:22-27. ♦ O interpretare mesianică a pasajului se găseşte şi la MCKEATING 1993, p. 107-108. Imaginea reunificării ţării fusese o constantă, încă din vremea lui Iosias; *vide* şi Ier. 3:6 *sqq.*; cap. 30-31. Concluzia lui MCKEATING 1993, după cercetarea celor trei pasaje semnificative în căutarea unui posibil mesianism (din cap. 17, 34 şi 37), este că acestea au statutul unor inserţii, care fie dezvoltă ideea de bază a contextului, fie au o legătură extrem de slabă cu el, fie sînt un trasnfer de idei într-o zonă neaşteptată. Datorită acestei particularităţi şi tiparului pe care par să fie construite, pasajele pot fi atribuite (p. 108-109) unui stadiu ulterior al textului. ♦ Secţiunea aceasta (*vide* J. Wevers, *ad locum*) conţine alte cîteva acţiuni simbolice (*cf.* 4:1-3; 5:1-2; 12:3-6; 12:17; 24:16.17), pe care le interpretează. Pasajul, în forma în care a ajuns la noi, conţine două profeţii de interpretare, introduse fiecare printr-o formulă (vv. 19 şi 21). WEVERS 1969 (*ad locum*) consideră că prorocirea originară se găseşte în vv. 19-20.

37:19

„seminţia": *φυλή*; pentru opţiunile de traducere din ebraică în greacă prin *φυλή* sau *σκῆπτρον*, *vide supra* nota la 21:15.

37:22

Pentru posibila aluzie mesianică din vv. 37:22-25, *vide* LUST 2004a, p. 32.

37:26

„cele sfinte ale Mele": gr. *τὰ ἅγιά μου*; ca şi în alte pasaje (24:20; 37:28), expresia poate fi echivalată prin „templul /sanctuarul meu".

37:27

„templul sălăşluirii": gr. *κατασκήνωσις*, *vide* Tob. 1:4.

37:28

Pasajul vv. 15-28 cunoaşte două interpretări (vv. 18-19 se referă la reunirea celor două regate; vv. 20-23 vizează un gest simbolic, dominat de prezenţa lemnului: va fi un singur regat şi un singur rege, ca semn al intenţiei divine de a-i repune de exilaţi în drepturi şi a-i aşeza din nou în patria lor). Explicaţia din v. 23 este anunţarea unei noi relaţii între Dumnezeu şi poporul său, după întoarcerea în ţara făgăduită; atunci urmează să fie îndepărtate toate elementele care îl tulbură pe Israel şi îl abat din drumul drept, iar legămîntul se formulează din nou, complet: „poporul meu" şi „Domnul lor" sînt cele două faţete ale apartenenţei reciproce şi ale îndatoririlor reciproce. Identificarea regelui promis cu David se face în termenii pasajului 34:23-24. Caracterul permanent al repunerii în drepturi este marcat de menţionarea ţării făgăduite lui

Iacob şi urmaşilor lui (Fac. 35:12), a liniei davidice neîntrerupte şi a legământului făcut pe vecie: fiecare din aceste trei elemente reprezintă o garanţie a faptului că ceea ce va dărui poporului ales va fi pentru totdeauna; întregul pasaj aminteşte de legământul necondiţionat cu Noe (Fac. 9:16) şi Avraam (Fac. 17:7). Semnul fizic al legământului este sanctuarul ridicat în mijlocul lor şi care va adăposti prezenţa neîntreruptă a lui Dumnezeu. ♦ Locul pe care îl ocupă capitolul 37 în cartea lui Iezechiel a fost modificat în urma mărturiilor aduse de Papirusul 967 (*vide* BOGAERT 1978, p. 384-395). Descoperirea la Aphroditopolis (*ibid.* 387-392; *vide* şi MCGREGOR 1985, p. 10), apoi publicarea fragmentelor în 1938, la Princeton (A. Ch. Johnson, H. S. Gehman, E. H. Kase, *The John H. Scheide Biblical Papyri: Ezekiel*, Princeton University Studies in Papyrology 3) a Papirusului 967 a permis să se avanseze o soluţie. Johnson şi Kase au apropiat Wirceburgensis de papirusul nou descoperit. În acest stadiu, reconstituirea codicelui grecesc – din care nu se cunoşteau toate foile – rămînea parţial aleatorie, dar succesiunea capitolelor propusă de editori va fi confirmată de publicaţiile ulterioare (35; 36:1-23a; 38; 39; 37; 40). E. H. Kase arată că, dintre mărturiile latineşti, Tyconius este cel mai apropiat de *Wirceburgensis* şi că, dintre toate mărturiile latineşti, *Wirceburgensis* este cel mai apropiat de papirusul grecesc de la Princeton. De aici distinge trei stadii în istoria *Vetus Latina* pentru Iez.: 1) stadiul hexaplar recent, reprezentat de Ieronim şi Augustin; 2) stadiul intermediar, reprezentat de manuscrisele *Constantiensis* şi *Sangallensis*, alături *Vaticanus*; 3) stadiul antic reprezentat de manuscrisul de la Würzburg şi de *Tyconius* şi înrudit cu Papirusul 967. Opinia lui P.M. Bogaert este însă diferită: comentatorii au căzut de acord asupra faptului că textul latinesc al c. Iezechiel din *Wircenburgensis*, lăsînd la o parte ordinea capitolelor, este strîns înrudit cu cel al manuscriselor *Sangallensis* (VL 176) şi *Constantiensis* (VL 177). Nu este totuşi necesară presupunerea că au existat două traduceri latineşti. Una dintre ele putea să fie revizuirea celeilalte. Singura ipoteză de lucru plauzibilă este să se considere *Wirceburgensis* ca mărturia cea mai apropiată de prima traducere latinească a lui Iez., iar *Constantiensis* şi *Sangallensis* ca martori ai unei revizii care a avut efecte cel puţin asupra ordinii capitolelor.

Capitolul al 38-lea

38:1

ZIMMERLI 1983, p. 302-304, analizează pasajul 38:1-39:29 raportîndu-se la opinia generală care îi refuză lui Iezechiel paternitatea profeţiei despre Gog, considerînd-o imposibil de demonstrat; derivarea profeţiei lui Gog dintr-o predică tîrzie a lui Iezechiel rămîne însă posibilă. ♦Pasajul formează o unitate în opinia lui WEVERS 1969 (*ad locum*), care se sprijină pe unica formulă introductivă, din 38:1. Profeţii precedenţi făcuseră prorociri referitoare la un duşman însemnat despre care se spunea, vag, că urma să vină de la miazănoapte. Acest rău al nordului (*vide* Ier. 4:6-17) este unul care distruge neamurile, un leu care iese din bîrlogul său. Sosirea lui este ca un nor. Cruzimea îi este bine ştiută, iar atunci cînd vin zvonurile despre apropierea lui, spaima îi cuprinde pe toţi (*vide* Ier. 1:13-15). ♦ Iezechiel foloseşte aici tema ameninţării unui neam duşman, întîlnită la Isaia (5:26-30) şi Ieremia (4-6), transformînd-o din proclamarea agresivităţii duşmanilor ca modalitate prin care Dumnezeu îşi pedepseşte poporul în afirmarea protecţiei de care va avea parte Israel – înnoit şi supus – cînd va fi repus în drepturi: intenţia divină este de a anihila neamurile care au căutat să-l distrugă pe Israel. ♦ Magog apare şi în Fac. 10:2, ca unul dintre fiii lui Iafet (alături de Gomer, Madai, Javan, Thobel, Mosoch şi Tiras – dintre care trei sînt menţionaţi în pasajul de faţă: Gomer, Mosoch şi Thobel). Magog nu a putut fi identificat fără echivoc, cu toate că Iosephus consideră că termenul se referă la sciţi (*Antiquitates* I, 6,1), ceea ce contrazice Fac. 10 (unde sciţii sînt ataşaţi ramurii lui Gomer).

38:2

Meshech şi Tubal sînt ţinuturi din partea central-nordică a Anatoliei. ♦ Locul în care se afla casa lui Gog, Magog – dacă aceasta este interpretarea cea mai plauzibilă – este necunoscut (*vide* Fac. 10:2).

38:11

„zăbrele": gr. *μοχλοί*, *vide* Ieş. 26:26.27.28.29.

38:22

„ploaie în şiroaie": *litt.* „ploaie care inundă" (termenul apare şi în 13:11, 13).

Capitolul al 39-lea

39:1

A doua profeţie referitoare la Gog revine asupra intenţiei lui Dumnezeu, aşa cum fusese ea formulată în 38:1-9. Dumnezeu îl conduce pe Gog din ţinutul lui îndepărtat spre munţii lui Israel, unde urmează să fie cu totul nimicit, laolaltă cu aliaţii săi, iar oasele le vor rămîne pradă pentru păsări şi fiare. Israel nu are nici un fel de responsabilitate în această acţiune, care este în întregime rezultatul intervenţiei divine. ♦ MCKEATING 1993, p. 114-122, cercetează îndeaproape sintagma „Gog şi Magog", Iez. 38-39. Aceste capitole ale cărţii lui Iezechiel ridică o serie de probleme, datorate în primul rînd caracterului lor aparte: sînt diferite de orice altceva din literatura profetică anterioară perioadei exilice. Ele sînt comparabile, la un nivel superficial, cu profeţiile rostite împotriva neamurilor străine, atestate abundent în cartea lui Iezechiel (dar şi în alte cărţi profetice). Ele se află însă plasate într-o poziţie care nu le înseriază acelor profeţii, ceea ce indică natura lor diferită. Secţiunea cuprinde profeţii împotriva unui „prinţ", unui „mai-mare" (gr. *ἄρχων*), numit Gog, care fie îl ameninţă pe Israel, fie este suspectat de profet că îl va ameninţa. Profeţia se referă la distrugerea lui Gog şi a armatei lui.

Identificarea lui Gog ca figură istorică este problematică, tot aşa cum problematică este interpretarea cuvintelor lui Iezechiel ca referire la o autentică ameninţare de atac armat ori o presimţire a unui posibil eveniment viitor. Alternativa este interpretarea acestui personaj în dimensiune escatologică, Gog devenind astfel o figură mitică. Dintre identificările lui Gog ca personaj istoric merită amintite cîteva: un ofiţer din armata lui Cirus, pe la 400 î.H.; Alexandru cel Mare; un „macedonean", etnonim care ar fi fost înţeles greşit pînă la alterarea fonetică în „gog"; „Gog" putea aminti numele unui trib din Asia Mică sau din Asiria; în fine, interpretarea cu cea mai bună rată de acceptare: Gyges al Lidiei, al cărui nume apare în anale ca Gugu. Acest personaj istoric a trăit în sec. al VII-lea, iar prezenţa lui în textele ulterioare corespunde unui plan legendar (Gyges devenise o figură legendară încă înainte de perioada exilului lui Iuda). În această interpretare, ameninţarea pe care o reprezintă Gog nu este una reală, imediată, nici măcar istorică. MCKEATING 1993 apreciază prezenţa lui Gog în cartea lui Iezechiel ca rezultat al influenţelor exercitate de textul lui Ieremia – aşa cum se mai întîmplase cu parabola celor două surori, din cap. 23, care este o prelucrare a pericopei Ier. 3:6-10, sau parabola celui ce stă de veghe, atestată la Iezechiel în cap. 3 şi 33, şi care poate proveni din Ier. 6:17; *vide* Ier. 4-6. Ameninţarea care vine dinspre miazănoapte nu provine însă de la Ieremia, ci pare să i se datoreze lui Isaia (*vide* Is. 10:5 *sqq.*). Locul în care este plasat pasajul în carte este deopotrivă de surprinzător, de vreme ce tema judecăţii fusese deja tratată, iar desfăşurarea cărţii mergea în direcţia speranţei şi a restaurăţiie. Secţiunea 38-39 este neaşteptată după promisiunea de restauraţie din cap. 37. Ca orice secvenţă care se abate de la firul cărţii, şi aceasta poate fi suspectată că a pătruns în tradiţia manuscrisă la o dată ulterioară sau că reprezintă cel puţin o dezvoltare ulterioară a unui nucleu originar ce îi poate fi atribuit lui Iezechiel însuşi. Rezolvarea pe care o propune MCKEATING 1993, p. 121-122, este ingenioasă şi porneşte de la observaţia că în seria de profeţii împotriva neamurilor nu există niciuna împotriva Babilonului, care este principalul vinovat pentru suferinţele lui Iuda. Dacă Iezechiel se afla cu adevărat în Babilon atunci cînd îşi compunea cartea, absenţa nu este nicidecum suprinzătoare, fiind un act de prudenţă din partea profetului. Din această dublă perspectivă, ţinutul lui Gog poate fi văzut ca o referire criptică la Babilon, iar profeţiile de distrugere pot fi interpretate ca ameninţări la adresa puterii babiloniene. Teoria lui McKeating nu poate fi, chiar prin baza ei, demonstrată, de vreme ce este menită – în secolul nostru ca şi în secolul profetului – unei lecturi în subtext. Un posibil cod de interpetare este dat de termenul „Magog", pe care McKeating îl pune în legătură de echivalenţă cu Babel (Babilon), prin înlocuirea fiecărei litere cu cea care o precedă în alfabetul ebraic: LBB, care poate fi citit ca BaBeL. Codificarea (în măsura în care există) i se poate atribui fie profetului, fie cuiva care, la puţin timp după el, a compus această profeţie. Legătura cu figura legendară a regelui lidian Gyges nu este anulată de lectura în cheie conspirativă, tot aşa cum dezvoltările ulterioare au plasat personajul Gog într-o dimensiune escatologică.

39:6

Victoria lui Dumnezeu are urmări însemnate pentru Israel: în primul rînd, israeliţii urmează să ia armele celor învinşi şi să le distrugă, topindu-le într-un foc care arde vreme de şapte zile: aici se recunoaşte tradiţia pacifistă a arderii armelor şi straielor ostăşeşti. În al doilea rînd, se pregăteşte un mare loc de îngropăciune; afirmaţia vine în contradicţie cu v. 4 şi vv. 17-20, care arătau că leşurile vor rămîne pradă animalelor şi păsărilor.

39:11

„locul de îngropare": gr. *τὸ πολυάνδριον*, *litt.* „plin de bărbaţi", „loc comun de înmormîntare". ♦ „Valea-locul de îngropare a lui Gog": gr. *Τὸ γαι τὸ πολυάνδριον τοῦ Γωγ*. ♦ Locul de îngropăciune nu este bine definit în text. TM indică Abarim, numele unui şir de munţi la răsărit de Marea Moartă, dar termenul este rezultatul unei conjecturi a vocalismului unui cuvînt din text, care poate fi citit Oberim, cu înţelesul indicat în traducere „valea trecătorilor". De altfel, nici marea indicată în text nu a fost identificată, aluzia la Marea Moartă fiind susţinută doar de citirea Abarim. Este de presupus că locul de îngropăciune urma să fie în Israel; dacă acesta este înţelesul, atunci locul este impur şi trecătorii nu l-ar putea străbate. Denumirea locului ar putea fi o citire alternativă a toponimului „Valea fiului lui Hinom" (*vide* BIGGS 1996, p. 124), un loc asociat cu un cult păgîn şi desacralizat de regele Iosias prin transformarea lui într-un loc în care a aruncat cenuşa spurcăciunilor, *vide* 4 Reg, 23:8.

39:21

Segmentul vv. 21-29 formulează o concluzie la capitolele 38-39 şi o prezentare succintă a exilului şi Israel şi a repunerii lui în drepturi prin mîna lui Dumnezeu. Soarta lui Gog este semn de glorie pentru Dumnezeu şi îi face pe israeliţi să înţeleagă forţa lui Dumnezeu (vv.21-22). Vv. 23-24 explică exilul în termenii comportamentului lipsit de credinţă al lui Israel şi ai unei pedepse meritate, de origine divină.

39:25

„voi fi gelos": *ζηλώσω*; am tradus substantivul echivalent prin „ardoare", *e.g.* 5:13.

39:28

Versetul este minuţios cercetat de LUST 1986, p. 48-54, din punctul de vedere al transmiterii textului. Cartea lui Iezechiel în întregul ei beneficiază de o traducere literală în SEPT.; traducătorul recurge cel mai adesea la o transpunere a originalului ebraic cuvînt cu cuvînt, respectînd topica; este important de remarcat că nu întotdeauna foloseşte acelaşi cuvînt (sau radical) grecesc pentru a reda acelaşi

cuvînt ebraic. Diferenţele semnificative dintre textul masoretic şi SEPT. sînt puse în evidenţă de aşa-numitele „plusuri" (adăugiri) şi „minusuri" (omisiuni). SEPT. omite cuvinte şi fraze din textul ebraic mai adesea decît le adaugă. Aceste „minusuri" se pot datora fie traducătorului (şi copiştilor textului grecesc), fie modelului ebraic pe care acesta l-a folosit. În cazul unei traduceri literale, aşa cum este cea a cărţii lui Iezechiel, omisiunile de o oarecare întindere şi care nu pot fi explicate printr-un accident intră mai degrabă în a doua categorie. Versetul de faţă este din acest punct de vedere un exemplu interesant. El face parte dintr-o prezentare sintetică a mesajului lui Iezechiel, care este plasată după apocalipsa lui Gog, fără a fi însă în mod necesar strîns legată de ea. Funcţionează mai degrabă ca o concluzie a întregii cărţi redactate pînă în acest punct (cap. 1-39), precedînd viziunea finală a noului templu şi a ţării ideale (cap. 40-48). Cea mai mare parte a versetului din textul ebraic nu se regăseşte în varianta grecească; ce rămîne din acest verset este o traducere care pare să respecte textul ebraic consonantic, dar nu textul vocalizat masoretic. Textul ebraic are în plus secvenţa: „Şi îi voi aduna în ţara lor şi nu voi mai lăsa pe niciunul dintre ei să rămînă între neamuri". Aceasta pare să fie o repetiţie a v. 27 („şi îi voi aduna din ţările neamurilor") şi este posbilă interpretarea absenţei ca o decizie a traducătorului în greacă de a evita o exprimare redundantă; este de remarcat totuşi faptul că în general traducătorul nu ezită să păstreze repetiţiile. ♦ Terminologia ebraică a versetului dezvăluie o trăsătură aparte: verbul tradus prin „a aduna" nu este *qibbeṣ*, cel folosit de Iezechiel în contexte similare, ci *kinnes*. A. Hurvitz (A Linguistic Study of the Relationship between the Priestly Source and the Book of Ezekiel, Cahiers de la Revue Biblique, 20, Paris, 1982, p. 124, *apud* LUST 1986, p. 49) observă că termenul apare numai în cărţile incontestabil tîrzii, aşa cum sînt Ecleziastul, Ester, Nehemia (2 Ezdra), Paralipomene, sau în textele care ridică probleme de cronologie (Ps. 33:7; 147:2); concluzia lui A. Hurvitz este că prezenţa termenului în literatura biblică echivalează cu un indiciu credibil al datării tîrzii (în textul ebraic al cărţii lui Iezechiel termenul mai apare în v. 22:21, fără a avea însă acolo un corespondent în greacă). Pentru A. Hurvitz, care abordează holistic cartea lui Iezechiel, atestarea aici a termenului *kinnes*, laolaltă cu alte fenomene lingvistice similare, este o marcă a unui limbaj care anticipează ebraica biblică tîrzie şi ebraica post biblică. Din punctul de vedere mai nuanţat al cercetătorilor care studiază istoria alcătuirii textului, interpretarea este diferită. Înregistrarea termenului *kinnes* în v. 28 şi absenţa acestuia în restul SEPT. trebuie să fie (LUST 1986, p. 50) manifestarea explicită a caracterului adiţional al verbului şi al contextului căruia îi aparţine. Lemma respectivă aparţine celor mai tîrzii straturi ale cărţii, nefăcînd parte din modelul ebraic folosit de traducătorul în greacă. ♦ Cel de-al doilea verb omis de SEPT. este forma *hifil* a lui *jtr*: „nu voi lăsa pe niciunul dintre ei să rămînă". Verbul mai apare în alte două pasaje din această carte, în prorociri, cu referire la cei pe care Dumnezeu îi lasă ca martori ai pedepsei sale (6:8, numai în textul ebraic, şi 12:16, deopotrivă în traducerea grecească). Contextul v. 39:28 este diferit, el fiind cel al salvării, nu al pedepsei; *jtr* se referă aici nu la supravieţuitori, ci la cei din diaspora, din care nimeni nu va fi lăsat în urmă. Ideea aceasta este absentă în restul textului ebraic al VT, fiind formulată numai în versiunea grecească a Zah. 10:10, un pasaj care atestă similitudini remarcabile cu Iez. 39:28. Faptul că speranţa într-o reunire a celor împăştiaţi prin toată lumea era puternică în perioada intertestamentară ar fi un argument (*vide* LUST 1986, p. 51) în favoarea interpretării secvenţei ca o adăugire tîrzie, absentă în modelul SEPT.

39:29

„Mi-am revărsat mînia" (*ἐξέχεα τὸν θυμόν μου*): opţiunea terminologică a SEPT. pare să mascheze o varietate terminologică ebraică. Expresia apare frecvent în cartea lui Iezechiel (*e.g.* 20:8.13.21.33.34 *e.a.*). Textul ebraic oferă o alternativă a expresiei recurente „mi-am revărsat spiritul", transformînd tonul ameninţător într-unul optimist, de speranţă; *rūaḥ*, de altfel, funcţionează şi ca sinonim al lui *ḥēmāh*: această paletă semantică justifică traducerea grecească prin *θυμός*. LUST 1986, p. 52-53, respinge însă o explicaţie de felul acesta, care justifică regularizările prin recurgerea la idiomul cărţii lui Iezechiel, argumentînd că, pe de o parte, traducătorul în greacă nu obişnuieşte să extindă regularizările în detrimentul varietăţii lexicale (ci tocmai dimpotrivă, printr-o recurgere la sinonimie în încercarea de a evita repetiţiile şi stereotipiile), iar, pe de altă parte, mărturia Papirusului 967 atestă un termen diferit: Papirusul (*vide* J. Ziegler, Die Bedeutung des Chester Beatty-Scheide Papyrus 967 für die text überlieferung des Ezechiel-Septuaginta, în: ZAW 61, 1945/48, p. 76-94; *apud* LUST 1986), folosit ca un martor credibil al unei forme timpurii a SEPT., oferă o succesiune diferită a capitolelor, cap. 37 urmînd capitolului 39; or, în cap. 37, *rūaḥ* sau *πνεῦμα* joacă rolul major de a aduce la viaţă osemintele uscate; traducătorul ar fi pus în legătură expresia din 39:29 cu *rūaḥ* din cap. 37, traducîndu-l evident prin *πνεῦμα*. Recurgerea la termenul *θυμός* este indiciul sigur al faptului că în modelul ebraic traducătorul în greacă nu a găsit *rūaḥ*, care abia în copiile ulterioare urma să apară. Concluzia lui LUST 1986, p. 53, asupra secvenţei 39:28-29, cu consecinţe însemnate pentru istoricul textului, este că diferenţele dintre TM şi SEPT., ca şi cele dintre textul ebraic vocalizat şi cel consonnatic, se repartizează pe trei paliere. SEPT., bine reprezentată de Papirusul 967, a avut un model diferit de textul ebraic cunoscut nouă; acesta era mai scurt şi cu un conţinut diferit. SEPT. oferă o traducere apropiată, aproape literală, a acestui model. Într-o perioadă ulterioară, textul ebraic a fost reeditat cu unele modificări, care mergeau în direcţia adăugirilor cu încărcătură optimistă, care făceau ca expresii ale mîniei divine să fie înlocuite de manifestări ale speranţei; aceste adăugiri pot fi

plasate în perioada ebraicei post-biblice, după cum o atestă utilizarea unor termeni specifici. În cele din urmă, tradiţia masoretică a acceptat cele mai multe dintre aceste schimbări, fără a adopta însă şi aceeaşi succesiune de capitole. ♦ Secţiunea capitolelor 33-39 este dominată de speranţă (*vide* BIGGS 1996, p. 125-126). Sursa speranţei este Dumnezeu, care va acţiona în interesul poporului său. Substanţa speranţei este iertarea, repunerea în drepturi în ţara făgăduită, înnoirea vieţii lui şi a relaţiei cu Dumnezeu. Mesajul de speranţă al lui Iezechiel vine ca un răspuns direct la starea de disperare în care se scufundase poporul după căderea Ierusalimului şi exilarea în Babilon. Capitolele conţin referiri la diferite aspecte ale vieţii lui Israel, menţionate şi mai înainte: avertismente, judecata asupra Ierusalimului şi a conducătorilor poporului, pedeapsa şi speranţa pe care o aduce căinţa; fiecare dintre aceste aspecte aminteşte acţiuni divine din istoria relaţiei dintre Israel şi Dumnezeu. Se defineşte în felul acesta o continuitate a relaţiei, iar pe baza ei apare speranţa. Dumnezeu care i-a judecat şi i-a pedepsit încă Se mai îngrijeşte de ei şi acţionează în favoarea lor. Actele viitoare ale lui Dumnezeu sînt precis indicate: îi va îndepărta pe păstorii cei răi (conducători răi), care nu s-au îngrijit de turmă (de popor); va numi un prinţ, din linia regelui ideal David, care să se îngrijească de popor; va face un legământ prin care să asigure pacea şi belşugul; va aduna poporul, îl va purifica prin apă şi îi va da o nouă inimă şi un nou spirit, ca să-I poată răspunde lui Dumnezeu; va pune carne pe oasele uscate şi spirit în trupurile lor, ca să-i aducă la viaţă; va aşeza îndărăt poporul în patria lui şi va stabili cu el un legământ pe vecie; îl va respinge şi distruge pe duşmanul cel mare, Gog din Magog. Încrederea în actele divine nu anulează însă nevoie de căinţă. Aceasta reprezintă o parte însemnată a restabilirii relaţiei cu Dumnezeu.

Capitolul al 40-lea

40:1

ZIMMERLI 1983, p. 327-328, analizează (în detaliu: p. 329-553) secvenţa majoră reprezentată de capitolele 40-48, care formează o unitate, similară celei a capitolelor 8-11: Ambele secvenţe majore descriu cîte o viziune extatică măreaţă. Aici el este purtat în templul ridicat în ţara lui Israel. Profetul este condus prin spaţiul consacrat templului şi, după o serie de măsurători împlinite în tăcere şi cu cîteva explicaţii concise, templul este durat înaintea lui; slava lui Dumnezeu se întoarce în templu, iar profetului îi sînt încredinţate, prin cuvînt, legile templului şi felul cum trebuie să fie orînduit. Urmează o descriere a templului, a împrejurimilor şi, în cele din urmă, Cetatea este descrisă în toată splendoarea ei, cu porţile ei şi cu numele ei. Această viziune finală funcţionează ca o contrapondere a viziunii din 8-11, în care profetul, purtat la Ierusalim (ca în cap. 40) din locul său de exil şi dus să privească templul mai întîi din exterior, iar apoi din interior, vede cum slava lui Dumnezeu părăseşte locul ce nu mai era sfînt, care devenise necurat şi acoperit de păcate. Corespondenţele sînt bine echilibrate printr-un set consistent de deosebiri. În vreme ce secvenţa 8-11 se rotunjeşte prin aducerea profetului îndărăt în locul exilului lui, în cap. 40-48 lipseşte referirea la o încheiere a viziunii sau la o întoarcere a profetului printre exilaţi. Diferenţele se datorează însă în cea mai mare parte conţinutului: cîtă vreme capitolele 8-11, cel puţin în forma lor originară, sînt dominate de mişcare şi sînt compuse într-un stil narativ, capitolele 40-48 conţin lungi descrieri ale unei situaţii statice, în care profetul observă (şi revelează) numai ceea ce se află lîngă el. Sînt formulate aici rînduieli detaliate care amintesc stilul recomandărilor de legi din Pentateuh. De aceea capitolele 40-48 au şi fost numite, pe scurt, „draft constitution". ♦ ZIMMERLI 1983, p. 328, observă că secţiunea Iez. 40-48 nu poate proveni din aceeaşi sursă; este de acord cu Hartmut Gese (*Der Verfassungsentwurf des Ezechiel (Kap. 40-48) traditionsgeschichtlich untersucht*, Beiträge zur historische Theologie 25, Tübingen, Mohr, 1957, *apud* ZIMMERLI 1983, p. 328), care a arătat că sub textul ajuns pînă la noi al cărţii se pot detecta cîteva straturi viguroase de adăugiri şi de redactare. ♦ Capitolele finale ale cărţii (40-48) dau cheia privitoare la datare (*vide The Literay Guide to the Bible*, p. 203-204): „într-al douăzeci şi cincilea an al exilului nostru", id est în 573 î.H. Poate fi preluată o sugestie simplă, dar semnificativă, din exegeza ebraică medievală. Rashi (comentatorul cel mai de seamă al Talmudului; *Commentary on Ezekiel*, cap. 40-48, Abraham J. Levy (ed.), Philadelphia 1931) observă la 1:1 că misteriosul an al treizecilea este cel al ciclului final al jubileului israelit – cel început, dar nesfîrşit în patrie. Treizeci de ani înainte de viziunea inaugurală din 593 înseamnă 623: ajunul reformei lui Iosias. Douăzeci şi cinci de ani după aceea, în 598, regele Iehonia a fost exilat. Douăzeci şi cinci de ani după aceea a avut loc viziunea lui Iezechiel asupra templului. Sînt bine cunoscute afinităţile lui Iezechiel cu Codul Legilor, iar în acel document (în Lv. 25) sînt formulate legile de Sabat şi Jubileu. Acolo (25:9) se spune că Jubileul e menit să înceapă în ziua Judecăţii, adică în ziua a zecea a lunii a şaptea (sau a Noului An). Viziunea lui Iezechiel din 40-48 este aşadar datată „într-al douăzeci şi cincilea an al exilului nostru, la începutul [sic] anului, în ziua a zecea a lunii". În anul Jubileului, pămîntul şi orice proprietate trebuie să se întoarcă la proprietarul său originar. ♦ Pentru o discuţie asupra datării viziunii templului, *vide* VAN GOUDOEVER 1986. Autorul articolului porneşte de la constatarea că toate indiciile de datare din cartea lui Iezechiel, ca şi din alte scrieri profetice (cărţile lui Aggeu, Zaharia, Daniel) pot fi înţelese prin plasarea pe un fundal liturgic; chiar dacă sînt date ce reflectă evenimente istorice, ele reprezintă în acelaşi timp (predominant) indicaţii liturgice; în întregul lui, acest sistem de datare este parte a stilului profetic. Patru dintre profeţiile lui Iezechiel (împotriva Egiptului şi a Faraonului) sînt datate în funcţie de ciclul pascal. Data pe care o indică Iezechiel în versetul de faţă, pentru a marca viziunea

templului, corespunde începutului unui an jubiliar (*vide* Lev. 25:9). ♦ Cap. 40-48: *vide* supra nota la 1:28. ♦ Henry A. Redpath (*The Book of the Prophet Ezekiel, with introduction and notes*, Londra, Methuen, 1907) este unul dintre savanţii care au încercat să creeze grafic un plan al templului din viziunea lui Iezechiel, urmărind îndeaproape indicaţiile profetului; o altă încercare îi aparţine lui Jonathan Z. Smith, (*To Take Place. Toward Theory in Ritual*, Chicago, London, The University of Chicago Press, 1987), care întocmeşte o suită de figuri explicative: ierarhia de putere aşa cum este dispusă ea în sferele de activitate ritualică, Iez. 40:1-44:3 (p. 58); ierarhia de putere aşa cum este dispusă în cele trei zone de sacralitate relativă, Iez. 40:1-44:3 (p. 59); ierarhia de statut, aşa cum este dispusă în aşezarea în spaţiu a celor ce îndeplinesc ritualul, Iez. 44:4-31 (p. 64); diviziunea egalitară a pământului, Iez. 45:1-8 şi 47:13-48:35 (p. 67); segmentul central (egalitar) al pământului, Iez. 45:1-8 şi 47:13-48:35 (p. 67); traseele rectificate ale prinţilor şi poporului, Iez. 46 (p. 71). ♦ Jon Douglas Levenson (*Theology of the Program of Restoration of Ezekiel 40-48*, Missoula, Montana, Scholars Press, 1975, p. 161-3) consideră că programul de restaurare din Iez. 40-48 manifestă o tensiune între mit şi istorie, între ceea ce Dumnezeu face singur, adesea în legătură cu omul, şi ceea ce face în colaborare cu omul. Două tradiţii (Sion şi Eden), mitice la origine se întîlnesc aici. Sion semnifică, printre altele, siguranţa muntelui lui Dumnezeu, liniştit în inviolabilitatea sa, împăcat cu destinul pe care nici un eveniment al istoriei nu îl poate schimba. Eden, în egală măsură, este simbolul unui om netulburat de asprimea naturii, care se află în chip misterios în slujba lui, ori de durerile şi constrîngerile existenţei sociale, care apar numai după alungarea lui din Grădina lui Dumnezeu. Ca Sion şi Eden, muntele unde este purtat Iezechiel este un simbol al promisiunii divine, al unei siguranţe care în mediul omenesc este cu neputinţă (dar la care se speră mereu), al harului care produce o schimbare chiar în structura caracterului omenesc. Capitolele 40-48 sînt o descriere detaliată a societăţii ce fusese vestită în profeţiile – mai convenţionale, de restauraţie, din cap. 33-37 – care promiteau că Dumnezeu îi va da lui Israel o nouă inimă şi un nou spirit, înlocuindu-i inima de piatră cu o inimă de carne (36:26). Societatea aceasta nu este rezultatul harului divin pur, desprins de caracterul moral ambivalent al omului; este o societate mai degrabă comandată decît anunţată. Experienţa extatică a profetului include revelarea legii, căci muntele este de asemenea conceput cu trăsăturile proprii Sinaiului. Muntele Sinai semnifică, între altele, strădaniile omului, în dimensiunile umane, de a împlini voinţa lui Dumnezeu. ♦ Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a anului, *vide* nota la 33:21.

40:3

„prăjină": gr. *κάλαμος*, *litt.* „trestie". ♦ BIBL.1688 traduce gr. *ἀνήρ* prin „om"; la fel, MS.45; dar MS.4389 traduce aici prin „bărbat". ♦ Prima omilie din cea de-a doua serie pe care Grigorie cel Mare a dedicat-o cărţii profetului Iezechiel (Omilia 2:1) explică pericopa 40:1-3. Profeţia care urmează să fie rostită (cap. 1) are un conţinut misterios, dar cadrul ei este riguros din punct de vedere cronologic. Planul acestei cetăţi (cap. 3) nu poate fi înţeles în litera lui (*iuxta litteram*): dimensiunile indicate de Iezechiel nu îşi corespund unele altora, poarta sau pilaştrii fiind supradimensionaţi faţă de construcţia întreagă. Înţelesul este însă de ordin spiritual, chiar şi atunci cînd sînt indicate elemente inteligibile la nivelul istoriei. În interpretarea lui Grigorie cel Mare, indiciul clar al dimensiunilor strict simbolice este faptul că „mîna Domnului" nu l-a dus pe Iezechiel „acolo", într-un loc anume, ci într-o arătare, în viziunile Domnului (*adduxit me illuc in uisionibus Domini*). Profetul este dus pe un munte înalt (cap. 4), care simbolizează pentru Grigorie cel Mare mediatorul dintre Dumnezeu şi oameni, Hristos omul. V. 2 (cap. 5) aduce însă un argument în sprijinul lecturii simbolice a viziunii lui Iezechiel: textul nu precizează că ar fi fost vorba de o zidire de cetate, ci aproximează: „ca o zidire de cetate" (*quasi aedificium ciuitatis*); în felul acesta, profetul face ca atenţia celor ce-l ascultă să se concentreze asupra unui edificiu spiritual, *vide* Ps. 121:3. V. 2 are în traducerea latinească un element suplimentar (*ad Austrum uergentem*, „întoarsă spre miazăzi"), pe care Grigorie cel Mare îl interpretează simbolic: în mod tradiţional, vîntul de miazăzi (*Auster*) este asociat cu Sfîntul Duh; dimpotrivă, vîntul de miazănoapte (*Aquilon*) îl indică adesea pe diavol; cel dintîi este un vînt cald, cel de-al doilea este rece. Bărbatul din viziunea lui Iezechiel (cap. 8) are acelaşi simbol ca şi muntele pe care a fost dus profetul: Hristos. El pare să fie de bronz (cap. 9) pentru că acesta este un metal dur şi de o sonoritate puternică. Natura lui omenească a căpătat duritate, *vide* Rom. 6:9, iar glasul lui a fost puternic ca răsunetul bronzului. Omul acesta avea în mînă (cap. 10) o sfoară de in (*et funiculus lineus in manu eius*); Grigorie cel Mare discută diferenţa de lecţiune faţă de SEPT.: „sfoară de zidar" (*funiculus caementariorum*, gr. *σπαρτίον οἰκοδόμων*). Varianta SEPT. permite echivalarea zidarilor, a celor ce construiesc casele, cu învăţaţii cei sfinţi (*sancti doctores*), care, în planul realităţii spirituale, aşază sufletele alese, ca pietre vii în edificiul celest; toate învăţăturile Părinţilor, ale profeţilor, ale apostolilor, ale urmaşilor apostolilor, nu înseamnă altceva decît o construcţie ce se înalţă în fiecare zi. Zidarii folosesc sfoara pentru ca zidul pe care îl construiesc să fie egal şi vertical; dacă o piatră este adîncită, ei o scot în afară, iar dacă este ieşită, ei o împing înăuntru. Grigorie cel Mare preferă însă varianta *funiculus lineus*, pe care o consideră identică celei ebraice. Sfoara de in este mai fină decît sfoara făcută din orice alt material, de aceea simbolizează o predică subtilă, spirituală. Legea nu putea fi văzută ca o sforă de in, pentru că un popor aspru nu putea fi domolit cu o predică subtilă: Legea pedepsea actele, nu şi gîndurile păcătoase; *vide* Mt. 5:27-28. Prăjina de măsurat (cap. 11), prin termenul folosit pentru a o desemna (lat.

calamus mensurae, gr. *κάλαμος μέτρου*) aminteşte de instrumentul cu care se scrie, fiind în felul acesta un simbol al celor ce scriu. Bărbatul din viziunea lui Iezechiel, pe care Grigorie cel Mare îl interpretează ca Hristos, ţine în mînă *calamus*, pentru că vrea ca învăţaţii să păstreze în scris cuvintele sale. Cineva care stă la poartă (cap. 15) se află înăuntru, privit dintr-o parte, dar privit din cealaltă parte, se află în afară. Întrupat printr-un mister divin, Hristos s-a păstrat în faţa oamenilor de parcă ar fi fost la poartă, fiind vizibil prin natura sa omenească şi de nevăzut prin natura sa divină.

40:4-5

Grigorie cel Mare îşi începe Omilia 2:2 cu o mărturisire de umilinţă în faţa misterelor textului sacru, care i se dezvăluie în prezenţa fraţilor săi; cap. 1 este o mărturie preţioasă pentru o lectură biblică făcută în comun, cu precădere în context liturgic (*vide* E. Gandolfo, *Omelie su Ezekiele*, *apud* MOREL (ed.), *ad locum*). Lectura în intimitate şi lectura publică îşi au fiecare rostul său, una fiind menită perfecţionării sinelui, cealaltă – îndrumării mulţimii. Ochii şi urechile (cap. 2) sînt nu numai organe ale simţurilor fizice, ci şi – pentru cei ce ating cunoaşterea spirituală – instrumente prin care pot percepe realităţile invizibile, auzind o laudă a lui Dumnezeu rostită fără glas (*laudem Dei sine sono audiunt*). Porunca pe care o primeşte Iezechiel de a-şi rîndui inima (cap. 4) prezintă o uşoară deosebire între cele două versiuni: lat. *pone cor tuum in omnia quae ego ostendam tibi*, „pune-ţi (rînduieşte-ţi) inima în toate cele pe care ţi le voi arăta", faţă de textul grecesc: *τάξον εἰ τὴν καρδίαν σου πάντα, ὅσα ἐγὼ δεικνύω σοι*. Zidul care i se arată lui Iezechiel (cap. 5) este interpretat de Grigorie cel Mare cu simbolistica tradiţională: Hristos întrupat, văzut ca un zid puternic de protecţie.; *vide* Is. 26:1. Zidul construit pentru a apăra un edificiu este aşezat în afara lui, nu înăuntru – tocmai de aceea este surprinzătoare precizarea din textul biblic, care nu pare să ofere vreo informaţie; semnificativă este însă adăugirea: *in circuitu domus indique*, „împrejurul casei, peste tot", imagine a protecţiei pe care Fiul le-o dă oamenilor şi îngerilor deopotrivă: el este *firmitas angelorum*, „tăria îngerilor", şi *redemptio hominum*, „răscumpărarea oamenilor", dîndu-le celor dintîi puterea de a nu cădea (*fortitudo ne cadant*) şi celorlalţi sprijinul ca să se ridice după cădere (*adiutorium ut surgamus post casum*). Prăjina de măsurat din mîna bărbatului (cap. 7) semnifică, aşa cum arătase Grigorie cel Mare în omilia precedentă, scrierile sfinte: cu ele îşi măsoară oamenii toate faptele vieţii, aflînd dacă au mers mai departe, apropiindu-se de ţinta lor, sau au rămas în urmă. Măsura aceasta se află în mîinile omului din viziunea lui Iezechiel, fie ca semn al faptului că textul sacru este în puterea Celui ce mijloceşte între Dumnezeu şi oameni, fie pentru că el a împlinit ceea ce stătea scris. Prăjina avea lungimea de şase coţi şi o palmă (*calamus mensurae sex cubitorum et palmo*; SEPT. oferă aici o variantă: *τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν πήχει καὶ παλαιστῆς*, cu referire la o măsură diferită, cotul mare sau cotul sacru, mai lung cu patru degete decît cotul obişnuit). Grigorie cel Mare îşi concentrează comentariul asupra celui de-al şaptelea cot, incomplet, al lungimii, care are o simbolistică diferită faţă de cei şase coţi întregi: scrierile sfinte dau învăţături pentru două tipuri distincte de viaţă, cea activă şi cea contemplativă. Cei şase coţi întregi simbolizează viaţa activă, tot aşa cum Dumnezeu şi-a încheiat lucrarea în ziua a şasea (*vide* Fac. 2:1). Palma care se adaugă măsurii celor şase coţi este parte din ziua a şaptea, fără a fi însă întreagă, este doar o parte dintr-un cot: oamenii îşi duc pînă la capăt viaţa activă, dar ating doar în parte viaţa contemplativă. Căci viaţa activă înseamnă (cap. 8) să dai o pîine celui flămînd, să-l înveţi pe cel neştiutor, să-l îndrepţi pe calea cea bună pe cel ce greşeşte, să-l aduci la umilinţă pe cel ce se semeţeşte, să te îngrijeşti de un bolnav, să-i dai fiecăruia ce îi este de trebuinţă; viaţa contemplativă, la rîndul său, înseamnă să te îngrijeşti cu toată puterea de dragostea de Dumnezeu şi de cel de alături, să te desprinzi de orice acţiune exterioară, concentrîndu-te asupra Creatorului. Palma este o prelungire a mîinii, dar, în acelaşi timp, nu este decît o parte din măsura cotului. Cele două vieţi sînt simbolizate de Marta şi Maria (cap. 9), de Lia şi Rahela (cap. 10); încleştarea lui Iacob cu îngerul (cap. 12) este imaginea spiritului care se concentrează pentru a-l contempla pe Dumnezeu: Iacob iese învingător din luptă, pentru că a gustat din lumina nesfîrşită, dar a rămas şchiop (cap. 13) pentru că, după ce s-a împărtăşit din dragostea divină, omul nu se poate întoarce întreg la cele lumeşti, slăbind în el dorinţa de a merge pe căile pămînteşti. Lăţimea şi înălţimea zidului din faţă (cap. 15) sînt egale cu o prăjină; lăţimea se referă, în interpretarea lui Grigorie cel Mare, la iubirea faţă de cel de alături, iar înălţimea sugerează cunoaşterea lui Dumnezeu. Amîndouă au însă aceleaşi dimensiuni, iar înţelesul este acesta: cu cît un suflet cuprinde mai multă iubire pentru aproapele său, cu atît se înalţă mai aproape de cunoaşterea lui Dumnezeu. Cum edificiul în care locuieşte Dumnezeu este constituit, în plenitudinea sa, din lumea angelică şi lumea umană, cea dintîi aflată sus, cealaltă aflată jos, este cu putinţă ca lăţimea şi înălţimea indicate în acest verset să fie o trimitere la cele două lumi, la viaţa pămîntească şi la cea cerească. Fiind deopotrivă în dimensiuni, sugerează condiţia umilă a omului care va ajunge cîndva deopotrivă cu cea a îngerilor; *vide* Lc. 6:27; cei aleşi, care trăiesc în lumea de jos a muritorilor, nu vor fi mai prejos de îngerii cei preafericiţi (*latitudo ergo aedificii tanta est, quanta et altitudo, quia electi quique qui modo in imis laborant, quandoque ills beatissimis spiritibus non erunt inaequales*).

40:5

Planul templului fusese schiţat în faţa profetului prin intermediul măsurătorii părţilor lui componente, începînd de la zidul exterior al templului şi de la poarta de răsărit. În viziunea profetului, zona templului era mărginită de un zid care avea înălţimea de aproximativ trei metri (echivalentul a şase coţi lungi). Poarta de răsărit, care era intrarea

principală în spaţiul templului, a fost şi ea măsurată şi au fost indicate dimensiunile. Era de o mărime impresionantă şi avea încăperi pentru cei care vegheau intrarea în spaţiul templului.

40:6

Am tradus prin „pridvor" termenul *αιλαμ*, care apare de mai multe ori începînd cu acest verset; *vide* şi 3 Reg. 6:3.36; 7:43.44.

40:7

„încăperea": gr. *θεε*, *vide* 3 Reg. 14:28. ♦ Am tradus prin „verandă" un termen cu înţeles nesigur, *θαιηλαθα*, întîlnit numai aici în SEPT., pe care LEH îl echivalează prin „(from) porch to porch?", dînd trimiterea la TM „porch".

40:8

Grigorie cel Mare explică în Omilia 2:3 pericopa 40:6-8. Primul verset al secvenţei (cap. 1) este lipsit, în varianta latinească, de precizarea treptelor parcurse la intrarea pe poartă (*et uenit ad portam quae respiciebat uiam orientalem, et ascendit per gradus eius*, „şi a venit la poarta care căta către drumul de răsărit şi a intrat pe treptele ei"). Poarta însăşi este un simbol al lui Hristos, care este pentru oameni o poartă de intrare în împărăţia cerurilor. Hristos era însă simbolizat, deopotrivă, de omul din viziunea lui Iezechiel care intră acum pe poartă. Cele două interpretări nu se exclud una pe cealaltă, spune Grigorie cel Mare, pentru că El însuşi spune, în In. 10:1-2, că „cel ce intră pe uşă este păstorul oilor" (*qui autem intrat per ostium, pastor est ouium*) şi adaugă mai apoi (In. 10:9) *Ego sum ostium*, „Eu sînt poarta", şi (In. 10:14) *Ego sum pastor bonus*, „Eu sînt păstorul cel bun". Poarta aceasta priveşte către Răsărit, iar în Zah. 6:12 este scris: *ecce uir, Oriens nomen eius*, „iată bărbatul, Răsărit (progenitură) este numele lui" (versiunea grecească are aici: ... *Ἀνατολὴ ὄνομα* ...); omul îi apare lui Iezechiel la poarta ce priveşte spre răsărit pentru că el este cel ce arată drumul spre lumină. Poarta (cap. 2) mai poate simboliza predicatorul, pentru că orice om care ne deschide prin cuvîntul său calea spre împărăţia cerească este o poartă. Sînt douăsprezece astfel de porţi, descrise în Apocalipsa lui Ioan (21:21) sau la finele viziunii lui Iezechiel (48:30-34); poarta este, nu mai puţin, cunoaşterea Scripturii. Treptele porţii (cap. 3) sînt binefacerile virtuţilor (*merita uirtutum*). Oamenii urcă, aşa cum urcă pe treptele unei scări, prin cunoaşterea Celui ce este mijlocitor între Dumnezeu şi oameni sau prin cunoaşterea cuvîntului divin sau prin credinţa pe care o primim din acesta; nimeni nu se poate desăvîrşi dintr-odată; despre aceste trepte se vorbeşte în Ps. 47:4: *Deus in gradibus eius dignoscetur* ..., „Dumnezeu Se dezvăluie în treptele ei..." (Grigorie cel Mare se foloseşte aici de o versiune latinească diferită de VULG.: *Deus in domibus eius cognoscetur*..., care concordă cu SEPT.: „Dumnezeu în palatele ei Se face cunoscut"); *vide* şi Iov. 31:37: *per singulos gradus meos pronuntiabo illum*, „la fiecare treaptă a mea îl voi vesti" (versiunea VULG. diferă aici de cea a SEPT.). Omul a măsurat (cap. 7) pragul porţii: *limen*, în VULG., faţă de ailam în traducerea grecească (*vide supra* nota la v. 40:6); textul VULG. diferă însă în continuarea versetului, pentru că aduce o precizare surprinzătoare prin aparenta ei inutilitate (cu aspect de glosă): *et mensus est limen portae calamo uno in latitudinem, id est limen unum calamo uno latitudinem*, „şi a măsurat pragul porţii, o prăjină în lăţime, adică un prag are lăţimea de o prăjină". Grigorie cel Mare atrage atenţia asupra acestei adăugiri, înţelegînd din ea că se sugerează prezenţa unui al doilea prag în viziunea lui Iezechiel, şi anume pragul de jos (*inferius limen aliud*). O poartă, pentru a fi poartă, se defineşte pornind de la pragul ei; dacă poarta este Domnul, atunci pragul îl reprezintă Părinţii din vechime, într-a căror descendenţă s-a întrupat Hristos. Pragul acesta are lăţimea de o prăjină pentru că Părinţii din vechime, cei care vestiseră venirea lui Hristos, au dus viaţa dreptţilor, aşa cum o sugerează măsura de şase coţi şi o palmă, ca indiciu al vieţii active desăvîrşite şi a începutului de viaţă contemplativă. Încăperea (cap. 8) măsurată în continuarea viziunii profetice este indicată în versiunea latinească prin termenul *thalamus*, împrumut latinesc din greacă, utilizat cu sensul general de „încăpere", „cameră" (aşa cum apare şi în SEPT., *vide* nota *supra*), potrivit pentru a indica spaţiul destinat paznicilor de la poartă; Grigorie cel Mare preferă să comenteze sensul special al termenului, „cameră nupţială". Interpretarea se fixează în felul acesta pe legămîntul de iubire dintre soţi, ca simbol al legămîntului dintre Dumnezeu şi Biserică; pornind de aici, comentariul se sprijină (cap. 8-10) pe versete din Cîntarea Cîntărilor (2:5) şi din Epistola lui Pavel către filipeni (1:21, 23, 24). Încăperea (cap. 11) are lungimea deopotrivă cu lăţimea, cîte o prăjină. Lungimea este interpretată ca o referire la răbdarea de a aştepta, iar lărgimea, la amploarea iubirii: de aceea dimensiunile camerei nupţiale arată că, pe cît este de aprins sufletul de iubirea celestă, pe atît îşi manifestă aşteptarea răbdătoare de a ajunge la Dumnezeu. Într-o altă interpretare, lungimea încăperii ar putea fi o trimitere la răbdarea pe care omul trebuie să o arate faţă de aproapele său, iar dimensiunile răbdării sînt pe măsura iubirii pe care o are în inimă; fiecare îl suportă pe cel de alături atîta cît îl iubeşte: *si enim amas, portas; si desistis amare, desistis tolerare*, „căci dacă iubeşti, suporţi; dacă încetezi să iubeşti, încetezi să accepţi". Pe cel pe care nu-l iubim, nici nu îl suportăm: aversiunea sporeşte, faptele celui de alături ne fac să ne simţim îngreunaţi, iar aripa iubirii nu ne mai poate ridica povara (*citius facta proximi adducuntur in grauetudinem ponderis quae nobis non leuigat penna caritatis*). Restul v. 7 prezintă deosebiri importante faţă de textul SEPT.: după indicarea dimensiunilor încăperii, se notează: *et inter thalamos quinque cubitos*, „şi între camerele nupţiale [erau] cinci coţi" (textul grecesc are mai multe detalii, iar cei „cinci coţi" din final se referă la alte elemente arhitectonice). Profetul (cap. 12) vorbise mai înainte despre o singură cameră nupţială, iar acum indică spaţiul aflat între camerele nupţiale: Grigorie cel Mare găseşte explicaţia acestei multiplicări în esenţa

Bisericii, care, una singură fiind, cu caracter universal (*una Catholica*), include în sine bisericile individuale. Sînt însă în ele oameni care nu le pot pătrunde cu claritate înţelesul şi care, scufundaţi în cele cinci simţuri ale lor, simt faţă de cel ce le-a făcut pe toate cu atît mai puţină iubire cu cît se simt mai legaţi de cele lumeşti. Oamenii de felul acesta nu sînt camere nupţiale: ei îşi află locul într-un spaţiu aflat între camerele nupţiale. Spaţiul acesta are cinci coţi, după numărul simţurilor exterioare, peste care ei nu s-au putut încă ridica. Lor nu li se potriveşte numărul şase, al perfecţiunii, de aceea sînt doar cinci coţi. V. 8 (cap. 16) are un conţinut diferit în traducerea latinească: *et limen portae iuxta uestibulum portae intrinsecus, calamo uno*, „iar pragul porţii de lîngă pridvorul porţii, de dinăuntru, [era] de o prăjină". Grigorie cel Mare interpretează adverbul *intrinsecus* ca o referire la *limen* şi, mai departe, foloseşte aceasta ca argument pentru a susţine că expresia *id est limen unum*... din v. 6 (*vide supra*) întregeşte imaginea celor două praguri, unul exterior, iar celălalt interior. Fiecare prag este semnul trecerii printr-o poartă; cele două praguri de aici sînt cele două Testamente; cel din exterior este al Părinţilor din vechime, care au precedat întruparea lui Hristos; prin faptul că ei nu L-au văzut întrupat, s-au plasat în afară, fără a fi totuşi separaţi de Biserică. Vorbind despre templul din viziunea lui Iezechiel (cap. 17), Grigorie cel Mare aminteşte Cortul (*cf.* Ieş. 27:17-19): coloanele de argint erau în interior, dar de jur-împrejur erau mici stîlpi de bronz, care ţineau cortul bine întins. Coloanele din interior sînt stabile datorită stîlpilor de bronz din exterior (simbol al Părinţilor din vechime) şi corzilor care sînt prinse de ei (simbolizînd cuvintele acelora).

40:10

„uşorul/uşorii": gr. *αιλευ* (plural: *τά*) termenul apare numai în acest capitol (v. 9.21.24.26.29).

40:12

„lăţimea", „lărgimea": gr. *τὸ πλάτος*, *τὸ εὖρος*. ♦ Pericopa 4:9-12 este explicată de Grigorie cel Mare în Omilia 2:4. V. 9 (cap. 1) se încheie cu precizarea plasării în interior a pridvorului porţii (în traducerea latinească: *uestibulum autem portae erat intrinsecus*). Acest pridvor interior simbolizează spaţiile întinse ale vieţii veşnice care, în spaţiul strîmt al vieţii lumeşti, sînt prezente în mintea omului, ca o speranţă. Cei opt coţi ai pridvorului (cap. 2) sînt purtătorii semnificaţiei numărului opt. Timpul creaţiei este cuprins în şapte zile, dar ziua eternă care le urmează acestora este a opta. Grigorie cel Mare citează aici începutul Psalmului 6 (*in finem psalmus Dauid pro octaua*), interpretat ca o cîntare pentru ziua a opta (*vide* nota *ad locum* în prezenta ediţie, vol. 4,1). Prefigurarea zilei a opta este duminica, consacrată învierii lui Hristos, simbol al odihnei veşnice, al spiritului şi al trupului. La aceeaşi simbolistică a numărului opt trimite, după Grigorie cel Mare, v. 11:2 al Ecleziastului (în varianta latinească: *da partem septem, necnon et octo, quia ignoras quid mali futurum sit super terram*); interpretarea lui este următoarea: dăm o parte în acelaşi timp la şapte şi la opt atunci cînd ajungem la capătul celor şapte zile şi ne pregătim pentru bunurile veşnice; purtarea înţeleaptă, chibzuită, ne pune la adăpost de mînia judecăţii de pe urmă. Pridvorul are aşadar opt coţi pentru că, odată cu lumina ce urmează zilei a şaptea, s-au deschis dinaintea noastră spaţiile întinse ale veşniciei. Nimeni nu poate ajunge însă aici (cap. 3) fără să fi privit în inima sa iubirea faţă de Dumnezeu: de aceea uşorul este de doi coţi (în varianta latinească: *et frontem eius duobus cubiti*: termenul latinesc înseamnă *litt.* „frunte"; în textul originar este o formă de plural, care desemnează pilaştrii ce încadrează deschiderea porţii, în schimb cuvîntul latinesc pare să sugereze mai degrabă ansamblul format de pilaştrii cu partea de deasupra porţii; pentru termenul grecesc corespunzător, *vide supra* nota la 40:9). În măsura în care pridvorul interior simbolizează odihna veşnică, uşorul porţii indică în mod necesar calitatea vieţii vizibile. El măsoară doi coţi pentru că orice om care se străduieşte să-şi cultive în suflet iubirea pentru Dumnezeu şi pentru aproapele său ajunge în pridvorul veşniciei (*ipse ad aeternitatis atrium pertingit*). Fără cei doi coţi nu există iubirea adevărată. V. 10 (cap. 4) în varianta latinească prezintă mici deosebiri (la care se adaugă particularitatea comentariului lui Grigorie cel Mare, care dă termenului *thalamus* înţelesul de „cameră nupţială", *vide supra* interpretarea din omilia II,3): *porro thalami portae ad uiam orientalem, tres hinc, et tres inde, et mensura una trium*..., „apoi camerele nupţiale ale porţii care căta spre calea de răsărit, [erau] trei aici şi trei acolo şi [era] o singură măsură pentru cele trei". Înţelesul „camerei nupţiale" îl tălmăcise Grigorie cel Mare în Omilia 2:3; aici îşi continuă seria interpretării simbolisticii numerelor, concentrîndu-se asupra triadei. Camerele nupţiale aşezate lîngă calea de răsărit sînt inimile cuprinse de iubire faţă de Dumnezeu: fie că este vorba de sufletele alese ale Vechiului Testament ori de cele ale Noului Testament, este cert că ele au fost pline de iubire pentru *Trinitas*. Întrupîndu-se între Părinţii din vechime şi cei noi, Domnul s-a arătat lîngă calea ce duce la răsărit, acolo unde sînt trei încăperi nupţiale de o parte şi trei de cealaltă, deopotrivă, ca simbol al Treimii. Trei este şi numărul virtuţilor celor aleşi, în absenţa cărora omul nu poate fi salvat, oricare i-ar fi meritele în sfera acţiunii omeneşti: *fides*, *spes*, *caritas* („credinţa", „speranţa", „iubirea"); Părinţii din vechime şi cei ai Noului Testament aveau aceeaşi credinţă, aceeaşi speranţă şi aceeaşi iubire faţă de Dumnezeu: acesta este înţelesul celor trei camere nupţiale de o parte şi de cealaltă, alături. Cei din vechime (cap. 5) au avut trei feluri de Părinţi, tot aşa cum lor le-au succedat trei feluri de Părinţi ai Noului Testament. La cei vechi au fost părinţii de dinainte de Lege, cei cărora le-a fost dată Legea şi mai apoi profeţii. Pentru poporul cel nou, primii care şi-au arătat credinţa a fost pîrga evreilor, (*Hebraeorum primitiae*); lor le-a urmat mulţimea neamurilor (*plenitudo gentium*); iar la sfîrşitul timpurilor, restul evreilor îşi va găsi salvarea (*Hebraeorum reliquiae*), *vide* Rom. 9:27. Din această simbolistică a

numărului trei, Grigorie cel Mare extrage imaginea a trei tipuri de credincioşi: fie că este vorba de Vechiul sau de Noul Testament, există ordinul predicatorilor (*ordo praedicantium*), al celor ce se înfrînează (*continentium*) şi al soţilor fideli (*bonorum coiugum*). Editorul Ch. Morel (*apud locum*, nota 1) observă că Augustin (*De Vrbis excidio*, I,1 – PL 40:717; *Quaest. eu.*, 2:44 – PL 35:1357; *In ps.*, 132,5 – PL 37:1731) comentase versetul Iez. 14:14, în care era vorba dspre Noe, Danel (confundat cu Daniel) şi Iov, care pentru el erau simboluri ale celor trei categorii de creştini: *coniugati* (laicii căsătoriţi), *continentes* (călugării şi fecioarele care se legaseră prin jurămînt), *praedicatores* (pastorii, predicatorii, *rectores*). Grigorie cel Mare cercetează cu atenţie (cap. 6) expresia *mensura una trium*, „o singură măsură la [toate] trei". Soţii cei buni îţi împlinesc bine datoria faţă de familia lor şi au în suflet dorinţa de a-l vedea pe Dumnezeu; ei sînt însă dominaţi de grijile domestice şi, fără ca ei să aibă vreo vină, gîndurile lor se împart în două; cei ce se înfrînează s-au aşezat departe de cele lumeşti şi îşi refuză plăcerile trupului, chiar şi pe cele îngăduite, ale căsătoriei: nu au soţii, nu au copii, nu au grijile constante şi mărunte ale gospodăriei; predicatorii nu se mulţumesc să se apere pe sine împotriva păcatelor, ci îi împiedică şi pe alţii să greşească, îi aduc pe calea credinţei, îi învaţă cum să trăiască o viaţă bună. Diferiţi cum sînt, ei nu par să se potrivească unei singure măsuri pentru tustrei; explicaţia pe care o dă Grigorie cel Mare înglobează marea diversitate a celor trei tipuri, al cărei revers este credinţa ce le pune în mişcare strădaniile şi care este una singură (*etsi in eis meritorum magna est diuersitas, tamen distantia in fide in qua tenduntur non est*); aceeaşi credinţă care le dă putere celor ce împlinesc fapte de seamă îi sprijină şi pe cei slabi, în faptele lor mărunte. Ideea este cea din v. In. 14:2: *in domo Patris Mei mansiones multae sînt*, „în casa Tatălui meu sînt multe adăposturi". Cei ce culeg via, la orice oră ar veni, tot un denar primesc ca plată; oricît de feluriţi ar fi cei demni de Împărăţia cerească, răsplata lor, pentru veşnicie, este una singură: pacea (*una quies aeternae retributionis*). Dumnezeu era pentru Părinţii din vechime (cap. 7) Treime, iar afirmaţia lui Grigorie cel Mare (prilejuită de cele două serii de trei încăperi din viziunea lui Iezechiel, avînd toate aceeaşi măsură) se sprijină pe strigătul lui Isaia din v. 6:3: *sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus sabaoth* (în SEPT.: *ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος σαβαωθ*): profetul îl strigă de trei ori pe Domnul, pentru a arăta trinitatea (*ut enim personarum trinitas monstraretur, tertio sanctus dicitur*); tot aşa, David în Psalmul 66 (vv. 7-8) Îl cheamă de trei ori pe Dumnezeu: *benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus* (în SEPT. pasajul este echivalent: *εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν. εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός*). Finalul versetului (cap. 8) este diferit în cele două traduceri: *et mensura una frontium ex utraque parte*, „... de ambele părţi" *καὶ μέτρον ἓν τοῖς αιλαμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν*; traducerea latinească recurge la termenul *frons* acolo un greaca preia cuvîntul ebraic ailam, pentru care în v. 6 se făcuse echivalarea cu *limen*, iar în v. 9 se folosise *uestibulum*; *frons*, pe de altă parte, este utilizat cu sensul de „uşori", *vide supra* nota la 40:9 şi la 40:12. Măsura pilaştrilor (în varianta comentată de Grigorie cel Mare) este indicată de o parte şi de cealaltă pentru că Părinţii din vechime şi cei ai Noului Testament se întîlnesc, prin credinţa lor, în Mijlocitorul dintre oameni şi Dumnezeu. Omul din vedenia lui Iezechiel (cap. 9) „a măsurat lăţimea pragului de la poartă" (*mensus este latitudinem liminis portae*, faţă de varianta grecească: *διεμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ πυλῶνος*). Poarta, aşa cum arătase Grigorie cel Mare în Omilia 2:3 (cap. 2), poate fi un simbol al lui Hristos; dimensiunile indicate în acest verset (lăţimea, *latitudinem*, de zece coţi şi lungimea, *longitudinem*, de treisprezece coţi) sînt interpretate neclar în omilia de faţă: Grigorie cel Mare echivalează lăţimea cu înălţimea (*hoc autem loco longitudo portae altitudo dicitur*, „în locul acesta înălţimea porţii este numită lăţime"), folosind argumentul că nu se poate vorbi de lăţime în sens transversal (*nam longitudo portae dici in transuersum non potest*) de vreme ce este indicată dimensiunea de zece coţi. În plan simbolic, lăţimea pragului porţii (*latitudo liminis portae*) este Legea Vechiului Testament, iar lungimea (*longitudo portae*) este harul Noului Testament. Domnul le-a dat apostolilor Săi preceptele înalte pe munte, tot aşa cum Moise îi vorbise poporului lui Israel în cîmpie: Hristos nu a venit pentru a aboli Legea, ci pentru a o împlini (*vide* Mt. 5:17: *non ueni soluere, sed adimplere*). Împlinirea Legii înseamnă adăugarea de har la dreptatea Legii (*legis iustitiae gratiam addidit*), pentru a înfăptui în plan înalt ceea ce Legea impunea în plan inferior (*quod illa iubebat in minimis, ipse perfici adiuuaret in summis*). Cap. 10 aduce lămuriri în privinţa unei aparente inconsecvenţe a VULG.: v. 6 (explicat în Omilia II,3, cap. 15) indica mărimea pragului porţii (lat. *limen*, faţă de gr. *αιλαμ*) ca fiind egală cu o prăjină, iar acum (v. 11) se vorbeşte de zece coţi şi de treisprezece coţi; prăjina, aşa cum stătea scris limpede, avea şase coţi şi o palmă (v. 40:5: lat. *sex cubitos habet et palmam*; *vide supra* nota la 40:4-5, comentariul lui Grigorie cel Mare în Omilia II,2). Dimensiunile, ordonate crescător, sînt următoarele (în varianta latinească, pe care o comentează aici Grigorie cel Mare): pragul (*limen portae*) are o prăjină, adică şase coţi şi o palmă, lăţimea (*latitudo eius*) are zece coţi, lungimea la capătul porţii (*ad extremum* [...] *longitudo portae*) are treisprezece coţi. Interpretarea se axează pe progresia dimensiunilor: patriarhii, despre care ne spune Scriptura că au trăit înainte de Lege, l-au cunoscut pe Dumnezeu, unul şi atotputernic (*unum quidem omnipotentem Deum*), ca Treime, fără a predica însă deschis Treimea (*sed eamdem Trinitatem quam cognouerunt aperte minime praedicauerunt*). Supunîndu-I-se lui Dumnezeu şi păstrîndu-şi curăţenia, au dus o viaţă desăvîrşită, pentru care este adecvată măsura de şase coţi. Adeseori, îngerii le-au arătat ceva din viaţa contemplativă, cît măsura unei palme (*vide supra* nota la 40:4-5). Cînd i s-a dat legea, poporul lui Israel s-a străduit să respecte poruncile decalogului; el nu a putut distinge însă adevărul Treimii. Noul Testament (cap. 11) le-a dezvăluit credincioşilor că Dumnezeu unic este Treimea (*unum Deum*

Trinitatem esse cognouit), iar această cunoaştere a dus la împlinire virtutea Decalogului: de aceea poarta are la capătul ei lungimea de treisprezece coţi, în care stă simbolul Decalogului desăvîrşit prin cunoaşterea misterelor Treimii (*sanctae Trinitatis sacramenta cognoscit*). Dumnezeu li Se dezvăluise treptat (cap. 12) Părinţilor din vechime şi celor noi, care L-au cunoscut mai bine de la o generaţie la alta. Moise ajunsese în cunoaşterea lui Dumnezeu mai departe decît Avraam, profeţii au ştiut mai mult decît Moise, iar apostolii au ştiut mai mult decît profeţii. Partea (cap. 13) din faţa camerelor nupţiale (lat.: *marginem ante thalamos cubiti unius*, cu interpretarea specializată pe care o dă Grigorie cel Mare termenului *thalamus*, „cameră nupţială", *vide supra* nota la v. 40:9, comentariul din Omilia II,3) este un spaţiu rezervat, simbolic, inimilor celor aleşi; *margo*, aflată în faţa încăperii, este credinţa de dinaintea iubirii (*non enim caritas fidem, sed fides caritatem praecedit*); dimensiunile ei sînt de un singur cot, pentru că numai atunci cînd credinţa este întreagă, fără să fie despărţită de greşeli şi schisme, face să se aprindă în inimă credinţa care aduce iubirea. Comentariul se concentrează mai departe (cap. 14) pe precizarea, uşor diferită de cea din SEPT.: „de un cot era capătul şi de o parte, şi de cealaltă" (*et cubitus unus finis utrumque*); VULG. are aici o lecţiune diferită: *utrinque* faţă de *utrumque* în textul omiliei. Grigorie cel Mare interpretează acest *utrumque* cu sensul de *utrorumque*, ca o referire la prag şi la poartă (*scilicet limini et portae*). Lungimea şi lăţimea porţii simbolizau cele două Testamente (*vide supra*), iar capătul lor va fi momentul de împlinire, cînd se vor adeveri toate profeţiile; *vide* Rom. 10:,4 (*finis legis Christus*); împlinirea nu este încheiată, ea continuă: întruparea din Noul Testament este împlinire, dar acolo se vorbeşte şi despre Judecată, despre Împărăţia cerească. *Cubitus unus* este (cap. 15) simbolul viziunii celui Unic (*uisio unius*). Aşa cum Vechiul Testament s-a împlinit în misterul întrupării şi în perfecţiunea naturii omeneşti a Fiului, tot aşa promisiunile Noului Testament se vor împlini în dezvăluirea gloriei Lui (*per ostensam gloriam claritatis suae*). Aceeaşi măsură de un cot (cap. 16) apare în indicaţiile pe care le primeşte Noe pentru a construi arca (*vide* Fac. 6:15-16): are trei sute de coţi în lungime, şaizeci de coţi în lăţime, treizeci în înălţime; se încheie însă într-un cot (*in uno est cubito consummata*; VULG., ca şi textul SEPT., atestă aici lăţimea de cincizeci de coţi: lat. *quinquaginta*, gr. *πεντήκοντα*; restul segmentului, cu înţeles incert în Geneza, are în VULG. forma: *et in cubito consummabis summitatem eius*, „îi vei încheia vîrful într-un cot"). Arca este, pentru Grigorie cel Mare, un simbol al Bisericii, a cărei bază este cuprinzătoare, iar vîrful îi este îngustat; succesiunea de numere indică această îngustare: trei sute, apoi şaizeci (*sic*), apoi treizeci, pentru a ajunge în cele din urmă la măsura unui singur cot. Din felul cum sînt repartizate dimensiunile arcei, se poate înţelege că la nivelul de jos se află toate fiarele, toate patrupedele şi reptilele; la nivelul superior se aflau oamenii şi păsările.De la fereastra din partea de sus, omul trimite corbul şi, mai apoi, porumbelul pentru a afla dacă apele potopului s-au retras: cum arca se îngusta în partea de sus la un singur cot, se înţelege că acolo se aflau omul şi păsările, tot aşa cum în Biserica universală, în care jos se află cei mulţi, sus sînt puţinele spirite alese. Cum ea se adună pe sine într-un singur om, cel fără păcat, pare să se încheie în partea de sus în lărgimea unui singur cot. Pentru comentarea ultimei părţi a versetului 12, *vide infra* nota la v. 16 (Omilia 2:5).

40:15

Textul prezintă deosebiri considerabile în manuscrise. ♦ „locul deschis": gr. *αἴθριον*, *litt.* „curtea din mijlocul casei" (aşa l-am tradus în 9:3; 10:4 şi, mai jos: 47:1).

40:16

Pericopa 40:12-16 este cercetată de Grigorie cel Mare în Omilia 2:5 (care continuă comentariul omiliei precedente, construite pe secvenţa vv. 9-12). Încăperile, camerele nupţiale (cap. 1) aveau şase coţi de o parte şi de cealaltă (traducerea latinească folosită aici, în acord cu VULG., este uşor diferită de SEPT.: *thalami sex cuitorum erant hinc et inde*). Comentariul lui Grigorie cel Mare atrage atenţia asupra unei aparente contradicţii: un verset precedent precizase că încăperea avea dimensiunea prăjinii (*id est* şase coţi şi o palmă), iar versetul de faţă (12) vorbeşte numai de şase coţi: diferenţa este aşadar de o palmă. Camerele nupţiale sînt însă sentimentele şi gîndurile credincioşilor, prin care inimile lor pure se unesc în dragoste cu Creatorul lor, iar cei şase coţi sînt semnul desăvîrşirii în viaţa activă, în vreme ce palma era începutul vieţii contemplative: privind părţile ce compun Biserica universală, înţelegem că unele dintre ele măsoară şase coţi şi o palmă, iar altele, doar şase coţi: căci unii credincioşi îl iubesc pe Dumnezeu într-atît încît sînt deopotrivă oameni desăvîrşiţi şi opriţi în contemplaţie, dar alţi credincioşi îl iubesc pe Dumnezeu, dar se mulţumesc cu faptele lor bune, fără a şti să-i contemple măreţia. V. 13 din VULG. (cap. 3) este calchiat pe textul ebraic: *et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius, latitudinem uiginti et quinque cubitorum*, „şi a măsurat poarta de la acoperişul camerei nupţiale pînă la acoperişul ei: lăţime de douăzeci şi cinci de coţi". Poarta poate simboliza, după cum a arătat în omiliile precedente, credinţa, ori pe Hristos, ca mijlocitor între oameni şi Dumnezeu; poarta este deopotrivă văzută ca Scriptura, care ne deschide calea credinţei. Camera nupţială are un acoperiş pentru că inima celui ce iubeşte este acoperită, iar fervoarea iubirii este tainică. Poarta are şi ea un acoperiş, pentru că Scriptura a fost în întregime scrisă, dar oamenii nu îi pot pătrunde în întregime înţelesul. Multe dintre paginile ei (cap. 4) sînt atît de limpezi, că ar putea fi hrană pentru copilaşi; altele, în schimb, au expresii obscure, pentru a-i pune la încercare pe cei puternici, care, suferind umilinţa de a încerca să înţeleagă textul, se bucură în cele din urmă şi mai mult de el; unele sînt închise pentru ca noi să ne recunoaştem slăbiciunea şi să mergem mai departe pe calea umilinţei, nu a înţelegerii; unele vorbesc despre cele

cereşti astfel încît sînt limpezi doar pentru spiritele alese, care locuiesc în înalturi, rămînînd tainice şi de neînţeles pentru spiritele trecătoare, ca noi: tot aşa, omul aflat într-o cetate străină poate înţelege cîte ceva din ce se întîmplă în preajma lui, altele le percepe cu raţiunea, dar rămîne neştiutor în multe privinţe, necunoscîndu-le chiar dacă le vede – în vreme ce locuitorii cetăţii văd lucrurile asupra cărora se păstrează tăcerea şi înţeleg lucurile despre care se vorbeşte. Noi, care sîntem încă nişte călători, pe drum, auzim multe despre patria cerească, pe unele le înţelegem cu puterea minţii, pe altele le adorăm fără să le înţelegem. Simbolul celor douăzeci şi cinci de coţi (cap. 5) este dat de cele cinci simţuri, văzul, gustul, mirosul, auzul şi pipăitul. Numărul lor, multiplicat cu el însuşi, se ridică la douăzeci şi cinci. Noi nu putem duce la îndeplinire în exterior niciuna dintre poruncile celeste fără să ne folosim de cele cinci simţuri ale corpului. Sufletul le prezidează din interior buna funcţionare, ca un judecător, deosebind între actele exterioare ale dreptăţii sau ale îndurării. Cînd inima noastră este plină de teamă faţă de atotputernicia lui Dumnezeu, avem nevoie de toate cele cinci simţuri pentru a ne duce cu bine la capăt faptele bune. În felul acesta, cele cinci simţuri se multiplică prin ele însele. Măsura aceasta (cap. 6) se întinde de la acoperişul camerei nupţiale la acoperişul porţii, pentru că, între iubire şi ştiinţă, stă mărturie fapta bine împlinită (*inter caritatem et scientiam testis est bona operatio*); iar ceea ce ne rămîne ascuns din Scriptură ne dă măsura umilinţei noastre, pentru că nu putem să ne transformăm în critici trufaşi, ci doar să adorăm cu umilinţă ceea ce nu înţelegem. Spaţiul întins de acoperişul camerei nupţiale pînă la acoperişul porţii este cel dintre adîncul tainic al iubirii şi umilinţa ştiinţei. Poarta (cap. 7) mai poate fi văzută şi ca simbol al intrării în Împărăţia cerească. Camera nupţială are un acoperiş şi poarta are un acoperiş: acesta este semnul că iubirea noastră pentru Dumnezeu şi pentru aproapele nostru rămîne neştiută, tot aşa cum neştiut ne rămîne momentul în care părăsim lumea aceasta pentru a intra în odihna vieţii veşnice. Creatorul nostru a vrut ca ziua morţii să ne fie necunoscută pentru ca să o credem mereu aproape. Cei şase coţi ai camerelor nupţiale (traducerea latinească diferă de cea a SEPT. numai în numărul plural al acestui termen: *thalami autem sex cubitorum erant hinc et inde*, „camerele nupţiale erau de şase coţi de o parte şi de cealaltă") amintesc de faptul că omul a fost creat în ziua a şasea şi că, tot în acea zi, Domnul şi-a încheiat lucrarea. Şase este un număr care simbolizează desăvîrşirea. Înmulţind acest număr cu patru, cîte Evanghelii sînt, se obţine douăzeci şi patru – la care se adaugă unitatea, pentru că prin unitate toată lucrarea omului este bună; în felul acesta se explică cei douăzeci şi cinci de coţi. V. 13 se încheie (cap. 8) cu secvenţa „şi o poartă în faţa unei porţi" (în varianta latinească: *et ostium contra ostium*, în greacă: *αὕτη πύλη ἐπὶ πύλην*). O poartă se află faţă în faţă cu o altă poartă atunci cînd se trece direct dintr-o intrare exterioară într-una interioară. Cînd este vorba de cunoaşterea lui Dumnezeu, prima poartă prin care trecem este credinţa, iar cea de-a doua este viziunea la care ajungem înaintînd în credinţă. V. 14 (cap. 12) atestă înregistrarea unor dimensiuni diferite în VULG. faţă de SEPT.: traducerea latinească are *et fecit frontes per sexaginta cubitos, et ad frontem atrium portae undique per circuitum*, „şi a făcut pilaştri de şaizeci de coţi, iar lîngă pilastru [a făcut] pridvorul porţii, peste tot, de jur-împrejur"; aici termenul latinesc *frontes* este echivalentul gr. *αιλαμ*, „pridvor" (*vide supra* nota la 40:6). Interpretarea porneşte tot de la caracterul perfect al numărului şase, care aminteşte de ziua în care Dumnezeu şi-a împlinit lucrarea (Fac. 1:31; 2:1). Dumnezeu i-a dat însă omului o Lege care are zece precepte: în felul acesta, din înmulţirea celor două numere se ajunge la numărul care simbolizează perfecţiunea bunelor făptuiri: *recte per sexaginta cubitos bonorum operum perfectio designatur*. Numărul acesta apare şi în parabola semănătorului, din Mc. 4:8, Mt. 13:8, Lc. 8:8: sămînţa care cade în pămînt bun creşte şi se înmulţeşte, la treizeci, la şaizeci, la o sută. Rodul pămîntului bun ajunge la treizeci atunci cînd inima atinge perfecţiunea credinţei, căci credinţa stă în Treime; ajunge la şaizeci atunci cînd se împlinesc faptele unei vieţi bine trăite; şi ajunge la o sută atunci cînd omul înaintează pe calea sa pînă la contemplarea vieţii veşnice. Stînga, spune Grigorie cel Mare, reluînd o idee din Omilia 1:4, cap. 3, simbolizează viaţa prezentă, iar dreapta simbolizează viaţa viitoare. Numărul „o sută" care vine după „treizeci" şi „şaizeci" trece la dreapta, în vreme ce credinţa şi acţiunea rămîn la stînga, ca parte a vieţii noastre prezente. Pilaştrii edificiului, a căror desăvîrşire este sugerată de cei şaizeci de coţi, sînt opere care se văd din exterior: pilaştri ai zidirii cereşti sînt cuvintele împărţite prin predică, hrana dată celor flămînzi, hainele pentru cei ce suferă de frig, răbdarea în încercările grele. Frumuseţea lucrărilor exterioare împodobeşte locaşul lui Dumnezeu, care rămîne încă neştiut, în interior. Numai că aceşti pilaştri au în jurul lor un pridvor, pentru că făptuirile devin măreţe doar dacă mintea se deschide pentru a cuprinde iubirea cea mare (*quia in hoc magna sînt opera, si haec in mente dilatat amplitudo caritatis*). Iubirea (cap. 13), *quomodo lata est caritas*, este un subiect de meditaţie asupra căruia se opreşte dintr-odată Grigorie cel Mare. Povara pe care ne-o dă Dumnezeu este uşoară în momentul în care o purtăm în numele Lui şi transformă orice suferinţă în dulceaţă pentru suflet: inima ştie că în schimbul suferinţelor trecătoare primeşte bucuriile veşnice. Este aşadar un pridvor dinaintea pilaştrilor, este iubirea cea mare manifestată în perfecţiunea faptei. Expresia *undique per circuitum* (cap. 14) este interpretată ca o referire la amploarea iubirii şi la profunzimea ei: dacă gura rosteşte cuvîntul lui Dumnezeu fără ca inima să îl păstreze în ea, atunci pilastrul zidirii este fără pridvor dinaintea sa. Locul deschis al pridvorului (cap. 15), cel din faţa porţii (*ante faciem portae*) descrie un spaţiu aflat dinaintea porţii, nu în exterior, ci în interior, de vreme ce acest spaţiu se întinde spre pridvorul porţii dinăuntru. Din această perspectivă este interpretat numărul „cincizeci": acesta este un simbol al odihnei veşnice. Numărul şapte îşi datorează

perfecţiunea faptului că reprezintă zilele creaţiei, desăvîrşite cu ziua odihnei; înmulţit cu el însuşi, numărul „şapte" ajunge la „patruzeci şi nouă", la care se adaugă unitatea: perfecţiunea fiinţei omeneşti stă în contemplarea Celui Unic; prezenţa lui face ca nimic să nu lipsească vieţii noastre şi bucuriei noastre. Este motivul pentru care ne-a fost dat anul jubileului (*iubilaeus*), al cincizecilea, ca an de odihnă. Acest spaţiu (cap. 16), întins pe cincizeci de coţi, se află dinaintea pridvorului porţii interioare. El simbolizează speranţele noastre, care – în căutarea odihnei veşnice – conduc sufletul pînă la pridvorul porţii interioare. Pentru oameni, căutarea bunurilor cereşti, a bucuriilor promise, a odihnei veşnice înseamnă o apropiere de pridvorul interior. Poarta este simbolul credinţei (*vide supra* nota la 40:3, Omilia 2:1), pridvorul este simbolul iubirii, iar spaţiul aflat dinaintea pridvorului porţii interioare sugerează speranţa. Fără aceste trei virtuţi, omul nu poate intra în Împărăţia cerească. Ferestrele din v. 16 (cap. 17) sînt indicate diferit în traducerea latinească şi în cea grecească: *fenestras obliquas in thalamis*, „ferestre oblice în camelere nupţiale", faţă de *θυρίδες κρυπταὶ ἐπὶ τὰ θεῖμ*; textul ebraic pare să se refere la ferestre cu grilaj. Ferestrele oblice, aşa cum sînt ele descrise de Grigorie cel Mare, au în exterior o deschidere îngustă, care se lărgeşte în interior, lăsînd să treacă lumina. Spiritele contemplative văd doar o geană de lumină adevărată, cu toate că dincolo de fereastră există un spaţiu întins, de lumină. În contemplaţie, din veşnicie se vede numai o frîntură, dar aceasta sporeşte în sine, din iubire. Cum amploarea contemplaţiei nu poate apărea în absenţa iubirii, ferestrele oblice se află în camerele nupţiale sau în spaţiile alăturate, aflîndu-se în interior, iar nu în exterior. Ferestrele acestea se aflau (cap. 18) „şi în pilaştrii care erau în interiorul porţii, pretutindeni, de jur-împrejur" (*et in frontibus eorum quae erant intra portam undique per circuitum*). Imaginea simbolizează faptul că omul care îşi ţine inima în el însuşi (*qui cor intus habet*) primeşte lumina contemplaţiei de jur-împrejurul său. Cel care se gîndeşte la realităţile vizibile nu lasă să-i pătrundă în suflet lumina ce nu se vede (*dum sola uisibilia cogitantur, lumen inuisibile ad mentem non admittitur*). Cel aflat în contemplaţie, se străduieşte să se păstreze mereu în umilinţă, fără să se semeţească pentru harul pe care l-a primit: de aceea ferestrele oblice simbolizează spiritele contemplative. Prin ele, lumina poate pătrunde, dar nu intră niciodată un fur. În afară de ferestrele din pilaştri, Iezechiel adaugă aici (cap. 20) că „erau, tot astfel, ferestre în pridvoare, de jur-împrejur, înăuntru" (*similiter autem erant et in uestibulis fenestrae per gyrum intrinsecus*). Lumina contemplaţiei este un har de care se bucură membrii Bisericii, dar şi cei care au în ei sclipirea dorinţei de ajunge la cele mai înalte (*ad summa micant*): aceştia sînt ferestre oblice, dar nu cele din pilaştrii (care îi simbolizează pe cei aşezaţi de Biserică în poziţii înalte), ci în pridvoare. Imaginea finicului (cap. 22), zugrăvit pe pilaştri (în traducerea latinească: *et ante frontes pictura palmarum*) este interpretată, într-o lungă tradiţie a Antichităţii, ca însemn al premiului pentru o victorie. Ramurile de finic din mîna cuiva sînt semnul că a dobîndit o victorie prin faptele sale. Finicul pictat pe pilaştri arată că acolo va fi locul bucuriei veşnice (*ibi enim uictoriae palma uidebitur, ubi iam sine fine gaudebitur*). Faptele pe care le vedem în lumea din jurul nostru pot fi făptuite deopotrivă de cei aleşi sau de nevrednici, de aceea nu aduc finic adevărat, ci numai finic zugrăvit pe ziduri. Cînd cei aleşi înfăptuiesc miracole, ei se lasă mînaţi de iubire, nu de orgoliu, ca nevrednicii: cei aleşi ştiu că pentru faptele lor nu merită finic adevărat, ci numai finic zugrăvit. Finicul adevărat va fi acolo unde lipseşte înfruntarea cu moartea (*ibi autem eis palma erit, ubi iam mortis contentio non erit*). Ori de cîte ori sîntem martorii unui miracol care este un semn, vedem nu victoria, ci numai imaginile victoriei (*non iam ipsam uictoriam, sed adhuc imagines uictoriae uidemus*). Finicul din viziunea lui Iezechiel este zugrăvit pe pilaştrii edificiului interior pentru că harul miracolelor şi semnele sînt adesea dăruite celor sfinţi aşezaţi în însărcinările cele mai înalte, pentru a-i îndemna pe ceilalţi la facerea de bine.

40:17

„ferestre ascunse": gr. *θυρίδες κρυπταί*; LEH sugerează aici două variante de interpretare, ambele marcate cu semnul întrebării: „nişe", „ferestre late în interior, îngustate în exterior"; *cf.* 3 Reg. 6:4. Sintagma apare şi mai jos, în 41:26.

40:18

„camere": gr. *παστοφόρια*, o formă de neutru plural. LEH înregistrează termenul (un posibil neologism) cu 14 atestări în VT (în Paralipomene şi Is. 22:15, în afara versetului de faţă); înţelesul este „cameră (în templu)". ♦ Porţile de pe laturile de miazănoapte şi miazăzi sînt similare celei de răsărit (care rămîne totuşi poarta principală). Aceste porţi duc la curtea exterioară, care era locul de cult pentru oamenii de rînd. Zidul de apus nu avea poartă, pentru că acolo era plasată clădirea. În interiorul zidului exteror se afla un alt zid, care delimita curtea interioară; zidul interior avea porţi similare ca dimensiuni şi formă celor din zidul exterior.

40:19

Textul grecesc este simetric: *αἱ στόαι κατὰ νώτου τῶν πυλῶν, κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυλῶν...* „porticurile [erau în/ dădeau spre] spatele porţilor"; este însă posibilă o altă interpretare: „porticurile [erau] după partea din spate a porţilor, după lungimea porţilor..." ♦ Grigorie cel Mare îşi construieşte Omilia 2:6 pe segmentul 40:17-19. V. 17 (cap. 2) înregistrează un termen particular în traducerea latinească: *gazophylacia*, căruia îi corespunde în textul grecesc *παστοφόρια* (*vide supra* nota la 40:17). Grigorie cel Mare cercetează etimologia termenului: este compus din verbul grecesc *φυλάττειν*, „a păzi" (*seruare*), şi cuvîntul împrumutat din limba persă *gaza*, care desemnează „bogăţiile" (Pomponius Mela, 1:64, *apud* CHANTRAINE, *ad locum*, apropie termenul grecesc gavza de persanul *ganj*;

latina a preluat termenul din limba greacă). „Camerele tezaurului" simbolizează inimile celor învăţaţi, care sînt pline de bogăţiile înţelepciunii şi ale ştiinţei. Într-o altă interpretare, cel care trăieşte după cuviinţă şi predică plin de înţelepciune poate fi numit *gazophylacium* dintr-un edificiu spiritual, căci de pe buzele lui se revarsă bogăţiile cereşti. Încăperile care adăpostesc tezaurul (cap. 3) au totuşi o pardoseală simplă (lat. *pauimentum stratum lapide in atrium per circuitum*, „pardoseală făcută din piatră înspre pridvor, de jur-împrejur"). Pardoseala este semnul publicului umil care ascultă cuvintele înţelepţilor. Inimile lor sînt prinse între ele, ca dalele de piatră, în spaţiul cuprinzător al iubirii, sugerat de pridvor. Sînt numiţi „pietre" datorită credinţei lor trainice, iar dispunerea lor alăturată este semnul coeziunii în umilinţă. Porţile acestei Biserici (cap. 4) sînt făcute din pietre sculptate, pentru că oamenii al căror glas îl ascultăm pentru a intra în viaţa veşnică dau prin ei înşişi un exemplu al faptelor poruncite de Dumnezeu, de parcă ei le-ar avea în sine dăltuite în piatră. Pe de altă parte, arătînd că ei trăiesc ceea ce spun, se dezvăluie ca nişte porţi, care lasă liberă calea, şi ca nişte porţi sculptate, care pun în viaţă ceea ce le spun altora. Aceste încăperi care adăpostesc tezaurul (cap. 5) sînt în număr de treizeci (*triginta gazophylacia in circuitu pauimenti* „treizeci de camere de tezaur împrejurul pardoselii"). Numărul „zece" este un simbol al perfecţiunii, pentru că Legea s-a exprimat în zece precepte. Viaţa activă şi cea contemplativă se află alături în poruncile Decalogului, care impun iubirea faţă de Dumnezeu şi faţă de cel de alături; pentru ca faptele să fie bine săvîrşite în viaţa activă, iar sufletul să se înalţe prin viaţa contemplativă, învăţatul are nevoie de credinţa în Treime: de aceea camerele tezaurului sînt treizeci la număr. Precizarea (cap. 6) pe care o face profetul, că pardoseala se află de jur-împrejur (*pauimentum per circuitum*), la care adaugă plasarea camerelor de tezaur împrejurul pardoselii (*in circuitu pauimenti*) este interpretată de Grigorie cel Mare ca simbol al reciprocităţii dintre camere şi pardoseală, astfel încît camerele sînt aşezate în intervalul pardoselii, iar pardoseala e aşternută în intervalul camerelor. Simbolistica este evidentă (*sine magno mysterio est*): cuvintele celor învăţaţi se transformă, fiecare, într-o lecţie de viaţă şi o pavăză pentru cei ce le ascultă tot aşa cum, pe de altă parte, cei care simt că au un public bun, care trăieşte după cuviinţă, progresînd de la o predică la alta, se simt pe un teren stabil: învăţaţii se simt la adăpost atunci cînd privesc viaţa bine trăită a celor pe care îi îndrumă. V. 18 (cap. 8) este diferit în traducerea latinească faţă de SEPT.: *et pauimentum in fronte portarum secundum longitudinem portarum erat inferius*, „şi pardoseala, în dreptul porţilor, era de lungimea porţilor, mai jos". Interpretarea lui Grigorie cel Mare porneşte de la raportarea lungimii porţilor la spaţiul pe care erau construite porţile („lungimea" fiind aici o noţiune în plan orizontal): din această perspectivă, pardoseala avea lungimea porţilor, şi se afla ceva mai jos decît ele. Lungimea pardoselii nu era diferită de cea a porţilor. Simbolistica pe care o extrage din aceste cîteva elemente este următoarea: viaţa oamenilor de rînd şi a învăţaţilor se aseamănă prin aceea că şi unii şi alţii tind către Împărăţia cerească, avînd aceeaşi răbdare; vieţile lor sînt însă diferite, pentru că nu au aceleaşi preocupări. Lungimea pardoselii este deopotrivă cu lungimea porţilor pentru că speranţa şi credinţa sînt aceleaşi; pavimentul este însă mai jos, pentru ca oamenii de rînd să recunoască meritele predicatorilor, mai înalte decît ale lor. V 19 (cap. 16) are un final diferit în traducerea latinească: ... *centum cubitos ad orientem et ad aquilonem*, „... o sută de coţi spre răsărit şi spre miazănoapte"; la această deosebire adaugă detaliul identificării reperelor: prima poartă din acest verset (în greacă *τῆς πύλης τῆς ἐξωρέρας*) este *portae inferioris*, „poarta de jos", în vreme ce a doua (în greacă: *τῆς πύλης τῆς βλεπούσης ἔξω*) este înlocuită cu *...atrii interioris*, „.... al pridvorului dinăuntru" Dacă semnificaţia de aici a porţii este locul prin care se deschide accesul la cunoaşterea lui Dumnezeu, atunci poarta de jos (inferioară) este credinţa, iar pridvorul dinăuntru este contemplaţia. Dinaintea porţii inferioare se deschide un spaţiu larg, ca simbol al faptului că, sub ochii celui de alături, credinţa lucrează prin iubire. Pridvorul interior are şi el o faţadă (*habet quoque atrium interius frontem*), pentru că viaţa contemplativă se dezvăluie prin anumite semne. Numărul „o sută" este un simbol al desăvîrşirii, fiind decada înmulţită cu ea însăşi. Perfecţiunea numărului „o sută" sugerează un întreg, la a cărui împlinire este promisă viaţa veşnică, *vide* Mt. 19:29. Orientarea porţii (cap. 20) către răsărit şi către miazănoapte este interpretată prin echivalările etnice: răsăritul este spaţiul locuit de poporul lui Israel, şi, deopotrivă, simbolizat prin soarele dreptăţii care a răsărit din poporul acesta; dimpotrivă, nordul simbolizează neamurile, care au rămas vreme îndelungată în frigul necredinţei lor. Într-o altă interpretare (cap. 24), cele două puncte cardinale îi indică pe cei drepţi şi pe păcătoşi: cei drepţi s-au născut în lumina credinţei (răsăritul este semnul lor), iar păcătoşii şi-au lăsat inimile cuprinse de gheaţă, scufundîndu-se în noaptea păcatului (sînt simbolizaţi de miazănoapte). Bunăvoinţa lui Dumnezeu îi iartă însă pe cei ce se căiesc şi îi ridică la gloria perfecţiunii: de aceea, distanţa de o sută de coţi se întinde (în varianta latinească pe care o comentează Grigorie cel Mare) atît înspre răsărit, cît şi înspre miazănoapte.

40:22

„pridvoarele": gr. *αιλαμμω* (faţă de *αιλαμ* mai sus); la fel mai jos: 40:22(bis).24.25.

40:26

Omilia 2:7 a lui Grigorie cel Mare explică pericopa 40:20-26. Primul capitol are, ca în cele mai multe dintre omiliile lui, un caracter general: de data aceasta, atenţia lui se îndreaptă asupra termenilor care nu îşi păstrează sensul neschimbat de la un pasaj la altul şi, cu atît mai mult, nu au aceeaşi simbolistică. Primul exemplu pe care îl dă este *sol*, „soare", luat uneori în sens pozitiv, alteori, în sens negativ;

soarele este uneori un simbol pentru Domnul, alteori pentru cei ce l-au persecutat; „leul" poate fi o trimitere la tribul lui Iuda sau la figura diavolului. Observaţiile îi fuseseră prilejuite de finalul omiliei precedente (şi de cele de dinainte), în care interpreta poarta ca un simbol al lui Hristos, sau al predicatorilor, sau al scrierilor sfinte, sau al credinţei; atunci cînd alte porţi sînt menţionate în textul sacru, înţelesurile pot fi altele. Descrierea din vv. 20-22 (cap. 2) reia detalii din versetele precedente. O poartă priveşte către miazănoapte atunci cînd un predicator care cunoaşte viaţa de păcate a unui om i se adresează şi îi deschide calea accesului la adevărul de dincolo. Despre această poartă se spune că ţine de pridvorul exterior: el reprezintă viaţa prezentă, în care toate acţiunile sînt împlinite cu trupul şi percepute cu simţurile; poarta este măsurată în lungime şi în lăţime, pentru că, dacă un păcătos este adus pe calea credinţei, cel ce îl îndrumă îi măsoară progresul cu lungimea speranţei şi lăţimea iubirii.. Aşa cum spusese şi într-o omilie precedentă (2:4, cap. 5), există trei categorii de oameni care duc o viaţă cuviincioasă: soţii fideli, cei ce se înfrînează şi predicatorii. În zidirea spirituală, aceşti oameni nu sînt altceva decît camerele nupţiale, unde sufletul aflat în meditaţie se uneşte cu perechea sa cerească. Cele trei categorii de oameni nu s-au dezvăluit doar Bisericii neamurilor, ci ele există şi în sinagogă: tocmai de aceea poarta zidirii cereşti are trei camere nupţiale de o parte şi alte trei de cealaltă. Numărul „cincizeci" (cap. 4) este simbolul odihnei, tot aşa cum anul jubiliar i-a fost dat poporului vechi pentru a se odihni. Numărul reprezintă în acest verset o lugime, pentru că la anul de odihnă nu se poate ajunge decît cu aşteptare răbdătoare. Imaginea cortului (*vide* Ieş. 26:1) este marcată de prezenţa numărului „cincizeci": sînt zece scoarţe prinse laolaltă, avînd fiecare cincizeci de cheutori şi cincizeci de inele de aur în partea de sus. Celor cincizeci de coţi lungime le sînt puşi alături (cap. 5) douăzeci şi cinci de coţi lăţime: lăţimea este un simbol al iubirii pentru cel de alături, iar faptele împlinite pentru el sînt dominate de cele cinci simţuri, multiplicate prin ele însele. V. 22 (cap. 6) prezintă în traducerea latinească o mică deosebire faţă de SEPT.: nu menţionează finicul (gr. *οἱ φοίνικες*), cu sculpturile porţii (*sculpturae*). Elementele înseriate aici (ferestrele, pridvorul – *sic*, formă de singular – şi sculpturile) amintesc de poarta care dădea spre răsărit: ferestrele contemplaţiei, pridvorul umilinţei şi sculpturile faptelor bune. Poarta dinspre miazănoapte este asemenea celei dinspre răsărit ca semn că păcătoşii care se căiesc se îmbogăţesc cu virtuţi deopotrivă cu cei care sînt bogaţi pentru că s-au ferit să cadă în păcat. Grigorie cel Mare aduce aici în sprijin un verset din Psalmul 101 (v. 10), căruia îi dă o interpretare originară (Dumnezeu îi primeşte la fel şi pe cei ce se căiesc, şi pe cei drepţi: *sic paenitentes recipit ut iustos*): lat. *cinerem sicut panem manducabam*, „cenuşă ca pîine am mîncat". Cele şapte trepte (cap. 7) sînt semnul că intrarea în viaţa veşnică ne este deschisă de harul cu şapte forme al Spiritului (*per sancti Spiritus septiformem gratiam*). Isaia (11:2-3) înşiră cele şapte forme pe care le ia Spiritul, fie în capul nostru, fie în corpul său: înţelepciunea (*sapientia*) şi înţelegerea (*intellectus*), chibzuinţa (*consilium*) şi tăria (*fortitudo*), ştiinţa (*scientia*) şi pietatea (*pietas*), toate pline de teama de Domnul (*timor Domini*). V. 23 (cap. 10) este în traducerea latinească mai concentrat (şi, implicit, mai obscur) decît în SEPT.: *et porta atrii interioris contra portam aquilonis, et orientalem*, „şi poarta pridvorului interior, în faţa porţii de miazănoapte şi de răsărit" (în SEPT. relaţionarea se face detaliat: *καὶ πύλη τῇ αὐλῇ τῇ εσωτέρᾳ βλέπουσα ἐπὶ πύλην τοῦ βορρᾶ ὃν τρόπον τῇ πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς*). Grigorie cel Mare înţelege versetul ca o descriere a unei porţi (a pridvorului interior) aflate exact în faţa celei de miazănoapte şi de răsărit, astfel încît accesul prin porţi se făcea în linie dreaptă. Distanţa (cap. 11) de la o poartă la alta măsura o sută de coţi. Numărul acesta, aşa cum arătase în mai multe rînduri, este un număr perfect: de la pridvorul interior, omul parcurge o viaţă de perfecţiune pentru a ajunge la intrare. Poarta exterioară avea şapte trepte, după măsura fixată de providenţa divină; mulţi au intrat pe acolo, umili (*humiles*) din teama de Dumnezeu, generoşi (*misericordes*) din zel şi pietate, prudenţi (*discreti*) prin ştiinţă, liberi (*liberi*) prin forţa spiritului, circumspecţi (*cauti*) din chibzuială, prevăzători (*prouidi*) din cunoaştere, temperaţi (*maturi*) prin înţelepciune; prinşi însă de constrîngeri felurite, ei se mulţumesc să se dedice activităţilor lumeşti, fără a mai privi către cele cereşti. Spaţiul (cap. 12) de strădanii în care sînt constrînşi să aştepte, de la poarta exterioară pînă la poarta interioară, are lungimea de o sută de coţi, pentru că aşteptarea îi face să progreseze în fiecare zi către perfecţiune. Calea de miazăzi (cap. 13) este cea a fervorii spirituale. Poarta de răsărit este a celor iniţiaţi în misterele credinţei şi care, fără a se lăsa atinşi de păcat, au ajuns la bucuriile tainice; poarta de miazănoapte este pentru cei care au pornit la drum în căldură şi lumină, dar au căzut în păcate, scufundîndu-se în întuneric şi frig: ei pot dobîndi iertarea prin căinţă. Poarta de miazăzi, la rîndul său, este poarta fervorii celor sfinţi, care, practicînd virtutea în fiecare zi, pot ajunge în fiecare zi mai aproape de misterele bucuriei interioare. Întrebarea pe care o formulează Grigorie cel Mare în continuare este naturală: pentru cele patru părţi ale lumii, zidirea din viziunea lui Iezechiel are numai trei porţi; edificiul este însă unul spiritual, nu material, iar Biserica are doar trei porţi prin care se ajunge la bucuriile tainice (*ad secreta gaudia*): de răsărit pentru credinţă, de miazănoapte pentru speranţă, de miazăzi pentru iubire. Finicul (cap. 14) apare diferit în v. 26 în traducerea latinească şi în SEPT.: *caelatae palmae*, „pomi de finic sculptaţi", faţă de gr. *φοίνικες*. Grigorie cel Mare atrage atenţia că mai înainte fusese vorba de zugrăveli (*vide supra* nota la 40:16: *pictura palmarum*), iar acum este o sculptură. Dăltuite, pietrele par să prindă relief, să iasă în afară. Finicul pictat sugera prezenţa miracolelor, în vreme ce sculptura simbolizează faptele bune care se oferă privirii. Finicul (cap. 15) este aşezat de o parte şi de cealaltă (*una hinc et altera inde*): cel din dreapta este semnul omului care

nu se lasă cuprins de trufie de pe urma succesului; cel din stînga este semnul omului care nu se lasă descurajat de greutăţi.

40:39

Aici am tradus prin „portic" termenul gr. *θύρωμα*; cu mult mai frecvent este termenul grecesc similar *πυλῶν*. ♦ Descrierea înaintării profetului însoţit de călăuza sa fusese întreruptă de pasajul referitor la purificarea victimelor şi sacrificarea lor. Curăţarea ofrandelor avea rostul de a reinstaura puritatea cultului; ofrandele reparatorii erau amenzi plătite pentru daune aduse oamenilor sau proprietăţii. Ardere-de-tot era un sacrificiu public în care, după cum o arată numele, animalul era în întregime mistuit de foc; era un sacrificu de mulţumire. Preoţilor care se ocupau de aceste operaţiuni le erau rezervate două încăperi, la poarta de sud şi la poarta de nord (una pentru preoţii saduchei, iar cealaltă pentru leviţi). ♦ Grigorie cel Mare explică pericopa 40:27-38 în Omilia 2:8. Versetul care lipseşte în totalitate din textul grecesc (v. 30) are, în traducerea latinească, următorul conţinut: *longitudine uiginti quinque cubitorum et latitudine quinque cubitorum, et uestibulum eius ad atrium exterius*, „în lungime de douăzeci şi cinci de coţi şi în lăţime de cinci coţi, şi pridvorul îi [era] lîngă curtea exterioară"; VULG. oferă un text care diferă doar prin segmentarea versetelor: *et uestibulum per gyrum longitudine.... quinque cubitorum*; spre deosebire de VULG., textul citat de Grigorie cel Mare include şi începutul versetului următor din SEPT. Poarta de la curtea interioară (cap. 2) nu este una dintre cele trei porţi interioare (*vide* Omilia 2:7, cap. 10). Porţile sînt simboluri ale predicatorilor, Biserica fiind una singură, pentru Vechiul Testament şi pentru Noul Testament. Porţile au opt trepte, pentru că predică în acord cu harul cu şapte forme al Spiritului (*sancti Spiritus septiformem gratiam concorditer praedicant*), anunţînd însă treapta o opta, harul răsplăţii veşnice. Porţile exterioare sînt Părinţii din vechime, care ştiau să respecte poruncile Legii, îngrijindu-se de făptuirile poporului lui Israel. Porţile interioare sînt predicatorii Bisericii, care se îngrijesc de inimile discipolilor lor, prin învăţături spirituale. Pentru primele porţi se urcau şapte trepte (în număr egal cu zilele creaţiei), iar porţile interioare au opt trepte, pentru că în Noul Testament ziua a opta, ziua care urmează celei de odihnă, are caracter sacru. Ziua a opta (cap. 5) simbolizează în egală măsură ziua judecăţii veşnice şi a învierii. Grigorie cel Mare citează din nou Psalmul 6 (v. 2); *vide supra* nota la 40:12. Cei care ascultă predicile (cap. 11) sînt ca pridvoarele (*uestibula*) porţii, cu măsura de douăzeci şi cinci de coţi, ca semn al răbdării lor (ei aşteaptă a opta zi, cu credinţa în Treime, iar Treimea este Dumnezeu unic, adăugînd astfel, în numărătoarea simbolică, unitatea la triplarea numărului opt). Poarta dinspre răsărit (cap. 13) poate fi un simbol al Domnului, cea de miazăzi poate simboliza poporul iudeu, cea de miazănoapte – neamurile convertite la credinţă. V. 38 (cap. 14) are un conţinut diferit în traducerea latinească: *et per singula gazophylacia ostium in frontibus portarum*, „şi pentru fiecare cameră de tezaur [era] o intrare în pilaştrii porţilor". Grigorie cel Mare explicase mai înainte (Omilia II,6, cap. 1-2) că aceste camere în care se ţineau tezaurele erau un simbol al învăţaţilor, care păstrează bogăţiile cunoaşterii. Pilaştrii de la porţi sînt cuvintele şi faptele predicatorilor. Fiecare învăţat deschide mintea celor ce îl ascultă pentru cuvintele şi lucrările Părinţilor – de aceea există cîte o intrare pentru fiecare cameră în pilaştrii porţilor. Partea finală a v. 38 (cap. 15) lipseşte în SEPT. (putînd fi o glosă): *ibi lauabant holocaustum*, „acolo spălau arderea-de-tot". Legămintele pe care le fac oamenii, temîndu-se de Dumnezeu, nu se transformă pe dată în ardere-de-tot, pentru că rămîn impurităţi în gîndurile lor, datorate slăbiciunii omeneşti. Atunci cînd cuvintele învăţaţilor îi fac să înţeleagă învăţăturile Părinţilor, atunci cînd îşi înţeleg greşelile şi se căiesc, atunci ei spală arderea-de-tot, la intrarea pe poartă (*holocaustum in ostio portarum lauant*). Diferenţa (cap. 16) dintre sacrificiu (*sacrificium*) şi ardere-de-tot (*holocaustum*) este aceea că, în vreme ce orice ardere-de-tot este un sacrificiu, nu orice sacrificiu este o ardere-de-tot. Cînd un om îi închină Domnului o parte din bunurile sale, el face un sacrificiu; cînd însă îi închină tot ceea ce are, tot ce trăieşte, tot ce ştie (*omne quod habet, one quod uiuit, omne quod sapit*), aceea este o ardere-de-tot.

40:40

„canal de scurgere": gr. *ἔκρυσις*.

40:41

Am tradus prin „vană" gr. *ῥόαξ*, înrudit etimologic cu *ἔκρυσις* de mai sus.

40:43

Pericopa 40:39-43 este cercetată de Grigorie cel Mare în Omilia 2:9. Textul latinesc pe care îl foloseşte (identic cu cel al VULG.) este de o obscuritate explicabilă prin transpunerea imperfectă a unui original ebraic extrem de concis; pornind de la o asemenea bază, interpretarea lui Grigorie cel Mare este, inevitabil, complicată. Vv. 38-41: *Et in uestibulo portae duae mensae hinc et duae mensae inde, ut immoletur super eas holocasutum, et pro peccato, et pro delicto. Et ad latus exterius, quod ascendit ad ostium portae quae pergit ad aquilonem, duae mensae; et ad latus alterum ante uestibulum portae, duae mensae. Quatuor mensae hinc et quatuor mensae inde per latera portae. Octo mensae erant, super quas immolabant* („Şi în pridvorul porţii [erau] două mese aici şi două mese acolo, ca să se jertfească pe ele arderea-de-tot, şi pentru păcat, şi pentru încălcare [din neştiinţă]. Şi pe latura din afară, care urcă la intrarea porţii ce dă spre miazănoapte, [erau] două mese; şi pe latura cealaltă, dinaintea pridvorului porţii, [erau] două mese. Patru mese aici şi patru mese acolo, pe laturile porţii. Opt mese erau, pe care se jertfea.") Poarta interioară (cap. 2) este pentru noi Noul Testament, iar poarta exterioară este Vechiul Testament. Cele două mese aflate de o parte şi de cealaltă simbolizează constanţa

credinţei şi a vieţii (*fides et uita*) şi faptul că, în iubirea faţă de cel de alături, se cuvine să ne păstrăm răbdarea şi bunătatea (*patientia et benignitas*). Cele patru mese din pridvorul dinăuntru (cap. 3) erau menite jertfelor pentru arderile-de-tot (şi, deopotrivă, pentru sacrificii, care sînt cuprinse generic în „arderile-de-tot", *vide supra* nota la 40:,38, finalul Omiliei 2:8); păcatul şi încălcarea [din neştiinţă] se deosebesc prin faptul că păcatul este o faptă rea (*peccatum est mala facere*), în vreme ce *delictum* este o abatere de la fapte bună (*bona derelinquere*); păcatul stă în faptă, încălcarea este în gînd (*peccatum in opere est, delictum in cogitatione*). V. 42 (cap. 5) aduce imaginea pietrelor tăiate din care erau construite mesele de jertfă (*...mensae... de lapidibus quadris extructae*). Aceste pietre tăiate sînt un simbol al celor sfinţi, a căror viaţă arată un curaj statornic, în ceasurile de bucurie şi în cele de încercare. O piatră tăiată, cubică, este stabilă, oricum ar fi întoarsă. Dimensiunile meselor din v. 42 sînt înregistrate diferit în traducerea latinească şi în SEPT.: în vreme ce în varianta grecească mesele sînt dreptughiulare (lăţimea de un cot şi jumătate şi lungimea de doi coţi şi jumătate), textul pe care îl interpretează Grigorie cel Mare (cap. 9-11), în acord cu VULG., indică mese pătrate: *Longitudine unius cubiti et dimidii. Et latitudine cubiti unius et dimidii. Et altitudine cubiti unius.* („în lungime, un cot şi jumătate. Şi în lăţime, un cot şi jumătate. Şi în înălţime, un cot."). Comentariul (cap. 9) lui Grigorie cel Mare aminteşte de Ieronim, *In Hiezechielem*, 12:40 (PL 25:391 B; *vide* nota editorului Ch. Morel, *ad locum*): mesele au formă pătrată, iar lungimea şi lăţimea puse alături formează un total de trei coţi, care prezintă în înălţime un cot; interpretarea se bazează pe această îmbinare de numere, sugerînd menţinerea în misterul Treimii a măsurii de un cot, a maiestăţii divine unice. Grigorie cel Mare nu crede în soliditatea acestei interpretări, pentru că în Treimea care le-a creat pe toate şi le conţine pe toate nu există „jumătate" şi nici unitate făcută din două jumătăţi. El preferă să revină la o simbolistică expusă deja în Omiliile II,2 (cap. 15); 3 (cap. 11); 8 (cap. 11): lungimea raportată la durata speranţei, iar lăţimea, la amploarea iubirii. Lungimea de un cot şi jumătate sugerează că Părinţii şi învăţaţii au încercat să pătrundă în intimitatea speranţei prin viaţa lor virtuoasă, care este desăvîrşită după măsura omenească, dar imperfectă prin raportare la misterele divine. De aceea au atins mărimea de un cot în sine, dar nu şi în Dumnezeu. Mesele au lăţimea (cap. 10) de un cot şi jumătate pentru că inimile celor sfinţi cuprind o iubire desăvîrşită în perspectivă omenească. Pe aproapele lor îl iubesc în întregime, în măsură de un cot, pentru că îl pot vedea. Pe Dumnezeu îl iubesc din tot sufletul, dar nedesăvîrşit, pentru că nu îl pot vedea: de aceea este doar o jumătate de măsură, o jumătate de cot. Înălţimea meselor (cap. 11) este de un cot. Înălţimea celor sfinţi reprezintă credinţa lor în ceea ce nu le este vizibil. Înălţimea meselor este de un singur cot pentru că una singură este credinţa, şi la Părinţii Vechiului Testament, şi la cei ai Noului Testament. V. 42 (cap. 12) se încheie cu secvenţa (uşor diferită în latină faţă de SEPT.): *super quas ponunt uasa in quibus immolatur holocaustum et uictima*, „pe care pun vasele în care este jertfită arderea-de-tot şi victima". Interpretarea lui Grigorie cel Mare se sprijină pe echivalarea *uasa*, „vase", chiar dacă înţelesul (susţinut şi de gr. τὰ σκεύη) se referă mai degrabă la „unelte", „ustensile de bucătărie". Vasele sacre sînt un simbol al inimilor credincioşilor; *vide* şi Fapte 9:15. Bordura de o palmă (cap. 13) îi prilejuieşte lui Grigorie cel Mare un elogiu al mîinii omeneşti; măsura de o palmă este cuprinsă între degetul mare şi cel mic, la maxima lor deschidere, iar simbolul este cel al punerii alături, în conlucrare, a unui element important şi a unui mărunt. Bordura însăşi este numită *labia*, „buze", iar imaginea se transferă într-un cadru fabulos, în care buzele învăţaţilor capătă o palmă, degete, pentru a capta cu totul atenţia celor ce îi ascultă şi a-i îndemna să făptuiască deopotrivă acte însemnate, dar şi lipsite de importanţă, care nu trebuie trecute cu vederea. Bordurile acestea (cap. 15) sînt răsfrînte în interior (*interius sînt reflexa*). Marginile mesei sînt îndoite spre interior atunci cînd învăţaţii, în tăcerea meditaţiei, îndreaptă asupra sinelui ceea ce le-au spus altora, cercetînd dacă predica lor a fost bine spusă. Cercetarea aceasta se cuvine să privească ansamblul predicii, nu doar părţi ale ei: de aceea marginile sînt răsfrînte „de jur-împrejur" (lat. *per circuitum*).

40:46

„cămări": gr. ἐξέδραι.

40:47

Ultima (2:10) dintre omiliile pe care Grigorie cel Mare le-a scris pentru a explica profeţiile lui Iezechiel este construită pe pericopa 40:44-47. Textul latinesc este obscur, aşa cum fusese şi segmentul folosit în Omilia 2:9. Editorul Ch. Morel remarcă (nota 1, *ad locum*) în comentariul lui Grigorie cel Mare tendinţa vădită de a multiplica porţile. V. 44: *Et extra portam interiorem gazophylacia cantorum in atrio interiori, quod erat in latere portae respicientis ad aquilonem, et facies eorum contra uiam australem unam, ex latere portae prientalis quae respiciebat ad uiam aquilonis.* („Şi dincolo de poarta interioară, [erau] camerele de tezaur ale cantorilor, în pridvorul interior, care era în latura porţii ce privea spre miazănoapte, şi ele erau cu faţa spre calea de miazăzi, una singură, din latura porţii de răsărit care privea spre calea de miazănoapte."). *Sadduk* (cap. 15), în varianta latinească *Sadoch*, este interpretat etimologic: *Latine dicitur iustus*, „latineşte înseamnă cel drept". *Levi*, celălalt nume propriu care apare în acest verset, este tradus în latină prin *assumptus*, „cel pus deoparte", „asumat". Slujitorii Domnului (cap. 16) sînt cei care citesc, care predică, îşi dăruiesc bunurile materiale şi spirituale. Dimensiunile exemplare ale curţii (cap. 17-18) se lasă intrepretate ca semn al perfecţiunii, atît în planul aşteptării răbdătoare (cei o sută de coţi ai lungimii), cît şi în planul amplorii iubirii (cei o sută de coţi ai lăţimii). Numărul „o sută" era în sine un simbol al perfecţiunii, ca multiplicare prin sine a decadei poruncilor Legii. Curtea aceasta (*atrium*), parte a edificiului

spiritual, este ansamblul popoarelor de credincioşi (*amplitudo fidelium populorum*). Virtuţile unui popor credincios se măsoară într-un spaţiu pătrat (*in quadrum*), pentru că fiecare credincios care se dedică exerciţiului vieţii active are deopotrivă dimensiunea vieţii contemplative, el crede, iubeşte şi speră (*credit, amat et sperat*). Spaţiul pătrat al curţii (cap. 18) este un simbol al virtuţilor cardinale: credincioşii se arată a fi prudenţi (*prudentes per intellegentiam*), puternici (*fortes in aduersitatibus*), drepţi (*iusti in operatione*), chibzuţi (*temperantes a uoluptatibus*). Jertfelnicul (cap. 19) se află în faţa edificiului (*et altare ante faciem templi*); templul este, pentru Grigorie cel Mare, poporul credincios (*fidelis populus*); în felul acesta, altarul este sufletul celor care duc o viaţă cuviincioasă (*et quid este altare Dei, nici mens bene uiuentium?*).

40:50

„uşorul": gr. *τὸ αιλ*, faţă de *αιλευ*, folosit pînă aici; termenul mai apare doar în 41:3. ♦ Sînt măsurate diferitele părţi ale templului. Acesta este alcătuit dintr-un pridvor (vestibul) (vv. 40:48-49), un sanctuar (vv. 41:1-2) şi un sanctuar interior, numit Sfinta Sfintelor (vv. 41:3-4). Iezechiel, în calitate de preot, avea acces în toate zonele templului cu excepţie sanctuarului interior (Sfinta Sfintelor): de aceea călăuza lui Iezechiel intră singură acolo.

Capitolul al 41-lea

41:1

Templul din viziunea lui Iezechiel are arcade şi încăperi pe părţile laterale, amintind de templul lui Solomon (3Rg. 6:5-10).

41:3

Segmentul 41:3-6 este atestat în manuscrisele de la Qumran, *vide* LUST 1986, p. 99.

41:6

Am tradus prin „[loc] lăturalnic" gr. *πλευρόν*; „odaie lăturalnică". ♦ Nu este limpede rostul fiecăreia dintre încăperile descrise.

41:7

„ieşiturii": gr. *πρόσθημα*, echivalat în LEH prin: „anexă, extensie (a unei clădiri); termenul mai apare doar în Lv. 19:25, unde are înţelesul de „spor", „adaos".

41:8

Termenul grecesc *θραελ* (care apare numai aici) este explicat de LEH ca „parte (neidentificată) a unui templu"; l-am tradus aici vag prin „parte".

41:12

„înspre apus": gr. *πρὸς θάλασσαν*, *litt.* „spre mare"; *vide* Gen. 12:8; Dan. 8:4.

41:15

Secvenţa vv. 15-26 descrie decoraţiile sanctuarului interior. Pridvorul (vestibulul) şi cele două încăperi interioare ale templului aveau lambriuri, în care erau sculptaţi heruvimi şi palmieri; *vide* şi 3 Reg. 6:29 (un pasaj de care pare să depindă cel de faţă). Altarul aminteşte şi el de 3 Reg. 6:20-22.

41:16

„zăbrelite": gr. *δικτυωταί*, *litt.* „avînd un fel de plasă".

Capitolul al 42-lea

42:1

Secvenţa 42:1-14 reprezintă o adăugire; *vide infra* nota la 46:19. ♦ Pasajul vv. 1-14 are un text dificil, care impune mai întîi o reconstituire şi abia apoi o interpretare. Sînt descrise două clădiri aflate pe laturile de nord şi de sud ale clădirii aflate la vest de templu. Ele par să fi fost alcătuite din cîte trei blocuri paralele, reprezentînd fiecare o ridicătură faţă de bază, în aşa fel încît să aibă înfăţişarea unor trepte; detaliile arhitectonice sînt însă obscure. Menirea încăperilor din interiorul clădirilor era aceea de a le oferi preoţilor un spaţiu unde să mănînce ceea ce le revenea din ofrande, un spaţiu de depozitare a ofrandelor mai înainte de a fi folosite şi un spaţiu în care să-şi pună şi să-şi scoată veşmintele înainte şi după ce slujeau la altar. Încăperile asigurau de asemenea un spaţiu de protecţie între laici şi preoţi, necesar în ambele direcţii, atît pentru oamenii de rînd care nu aveau voie să intre în contact cu oamenii sfinţi, cît şi pentru aceştia din urmă, care ar fi fost pîngăriţi de atingerea profanilor. Zidurile exterioare aveau şi ele această menire, protejînd clădirile din curtea exterioară şi oferind intrări dinspre curtea exterioară.

42:5

În finalul versetului, codicele *Vaticanus* are un cuvînt în plus: δύο στοαί, aşadar „*două* porticuri".

42:15

Măsurătorile întregului spaţiu al templului încheie schiţarea planului pentru templu şi curţile lui. Măsurătorile finale arată un spaţiu total al complexului de cult de cca cinci sute de coţi. Indică, de asemenea, că zidul exterior reprezenta despărţirea dintre aria sacră a templului şi aria seculară, exterioară. ♦ Planul schiţat pentru templul din viziunea lui Iezechiel prezintă similitudini cu cel al templului construit de Solomon (3 Reg. 6-7; 2 Cr. 3) şi cu tabernacolul pe care i s-a poruncit lui Moise să-l construiască (Ieş. 25-31). Aceste observaţii sugerează că Iezechiel cunoştea bine tradiţia tabernacolului şi dimensiunile lui sau că, cel puţin, avea acces la înregistrarea dimensiunilor templului în tradiţia conservată în 3 Reg. sau 2 Cr. (ori că văzuse el însuşi templul). Similitudinile indică importanţa pe care o acordă Iezechiel templului în proiectul de reconstrucţie a lui Israel. În relatarea istoriei lui Israel, a formării lui ca popor al legămîntului cu Dumnezeu, fusese rezervat un spaţiu anume pentru cultul lui Dumnezeu (Ieş. 25-31).

Aşezînd viziunea templului la începutul planului de reconstrucţie a lui Israel, este accentuată importanţa templului în viaţa celor ce se vor întoarce din exil. Restaurarea şi înnoirea sînt prezentate în termenii tradiţionali ai începuturilor lui Israel ca popor al lui Dumnezeu. Similitudinile cu tabernacolul şi cu templul lui Solomon asigură continuitatea tradiţiilor legămîntului şi ale aşezării în Canaan pentru cei întorşi din exil. Aceia se vor recunoaşte ca moştenitori ai promisiunilor lui Dumnezeu faţă de poporul lui Israel. Continuitatea era importantă pentru Iezechiel, aşa cum o arată schema distribuţiei loturilor de pămînt către triburi, din cap. 47-48.

Capitolul al 43-lea

43:1

Pericopa 1-12 prezintă consacrarea noului templu. După ce au fost delimitate dimensiunile templului ideal, este pregătit spaţiul pentru întoarcera slavei lui Dumnezeu, care părăsise templul (11:23), ca simbol al judecăţii; acum se întoarce ca simbol al restauraţiei. În mod adecvat, omul care îl călăuzeşte pe Iezechiel îl aduce la poarta de răsărit (*cf.* 42:15), prin care urmează să intre slava lui Dumnezeu. Pasajul este încărcat de ecouri: ca şi în viziunea inaugurală, profetul este copleşit (*cf.* 1:28); ca şi în v. 8:3, el este ridicat şi purtat în stare de extaz (fără să fie doar călăuzit, cu toate că omul din viziune este încă alături de el): el ajunge de data aceasta în curtea interioară; ca şi în viziunea de la început, profetul aude un glas care îi vorbeşte (*cf.* v. 2:2), şi care este cu certitudine glasul lui Dumnezeu, care promite că va rămîne pentru totdeauna în mijlocul lui Israel. Restul secvenţei (vv. 7-12) pare să fie (*vide* WEVERS 1969, *ad locum*) o adăugire. ♦ Întoarcerea poporului înnoit şi desăvîrşirea templului vor reprezenta condiţiile pentru ca slava lui Dumnezeu să se întoarcă în templu. Aceste condiţii sînt tocmai opusul celor descrise în cap. 8-11, care au făcut ca slava lui Dumnezeu să părăsească templul. Întoarcerea slavei constituie punctul culminant al viziunii, pentru că aici Domnul ia în stăpînire templul, care fusese construit la porunca Sa şi pentru a-I sluji. Era semnul că Israel a fost repus în drepturi, pentru că slava plecase în semn de judecată şi se întorsese în semn de restauraţie. Slava plecase pe poarta de răsărit (v. 11:23), aşa încît urmează să se întoarcă pe aceeaşi poartă, venind dinspre răsărit. Profetul recunoaşte slava lui Dumnezeu din ceea ce i se arătase în celelalte viziuni.

43:1-5

Vide supra nota la 1:28.

43:7

Condiţia ca Dumnezeu să rămînă printre israeliţi pentru totdeauna era ca ei să nu mai pîngărească templul, aşa cum o făcuseră mai înainte. Erau alungate din templu idolatria şi îngroparea regilor omorîţi sau monumentele ridicate în amintirea lor, în spaţiul din preajma templului.

43:13

Cu acest verset începe seria de rînduieli pentru templu şi buna lui funcţionare. Altarul are trepte, fiind asemănător (*vide* BIGGS 1996, p. 134) unui turn cu trepte, un ziggurat, folosit în cultul babilonian. Treptele nu erau admise în cărţile timpurii ale Legămîntului (*vide* Ieş. 20:24-26).

43:14

„lespedea [...] curăţirii": gr. *ἱλαστήριον*, *vide* Ieş. 25:17 *e.a.* („capacul împăcării").

43:15

„altarul": gr. *αριηλ*; LEH îl echivalează (aici şi în v. 16) cu Ariel, toponim, parte a Ierusalimului.

Capitolul al 44-lea

44:1

Importanţa porţii de răsărit ca poartă prin care se întoarce slava lui Dumnezeu în templu este marcată prin rînduiala ca aceasta să fie în permanenţă închisă. Nimeni nu o poate folosi pentru a intra în sanctuar. Prinţului îi este îngăduit să îşi mănînce masa sacrificială în clădirea porţii, dar i se cerea să intre acolo din curtea exterioară. ♦ În ultima sa omilie dedicată profetului Iezechiel (Omilia a paisprezecea), Origen explică pericopa 44:1-3. Poarta închisă (cap. 1) este una dintre porţile pe care Iezechiel le descrie relatînd viziunea templului. Aceasta rămîne închisă pentru că este poarta pe care intră şi iese Dumnezeu; mai este însă un motiv pentru ca ea să nu fie niciodată deschisă: mai-marele va sta acolo şi va mînca pîine. (Editorul omiliilor lui Origen observă, nota 1 p. 436, tema constantă a Scripturii ca o carte închisă şi încuiată, a cărei cheie este Hristos; în Comentariul la Psalmii 1-25, Origen trimte la cîteva pasaje importante pentru această temă: Apoc. 3:, Ieş. 28:6 şi Apoc. 3:-8 şi 5:-5, Is. 29:1-12, Lc. 11:2.) Poarta închisă (cap. 2) este una singură, pentru că există realităţi neştiute pentru toate făpturile, pe care unul singur le cunoaşte (lat. *uni tantummodo nota*). Aceasta este poarta exterioară, care deschide realităţile de dincolo de lume, care nu sînt alcătuite din corp şi materie (lat. *quae extramundanas res et incorporeas et, ut ita dicam, immateriales aperit*). Este o poartă închisă pentru că prin ea Dumnezeu singur intră şi iese: El iese pentru a se face cunoscut celui ales, „mai-marelui". Mai-marele porţii închise este, în interpretarea lui Origen, Mîntuitorul, cel care mănîncă pîine, care închide poarta împreună cu Tatăl, care Se hrăneşte cu hrană spirituală (*vide* In. 4:4). Fiecare dintre noi (cap. 3) îşi cere „pîinea cea de toate zilele" (lat. *panem cotidianum*; *vide* Mt. 6:1) şi nu primeşte nici aceeaşi pîine, nici aceeaşi măsură de pîine (lat. *non eundem nec eiusdem mensuarae accipit*). Domnul ne dă însă „pîinea cea vie" (*panem uiuentem*; *cf.* In. 6:51).

44:6

Pericopa vv. 44:6-16 este formulată ca o profeţie, cu invective profetice în vv. 6-8 şi cu o consecinţă profetică în

vv. 9-16. Distincţia dintre cele două secvenţe se realizează şi în adresarea verbală, la persoana a doua plural în vv. 6-8 şi la persoana a treia în secvenţa următoare.

44:7

Secţiunea vv. 7-14 se referă la intrarea în templu a străinilor şi a leviţilor. Israeliţilor li se cere să nu le îngăduie străinilor şi celor care nu erau circumcişi la inimă şi la trup să intre în sanctuar ori să se îngrijească de sanctuar. Inima necircumcisă era semnul încăpăţînării şi al răzvrătirii la poporul lui Israel (*vide* Dt. 10:6; 30:; Ier. 4:4; 9:26), iar interdicţia formulată în felul acesta nu se mai referă numai la străini, ci şi la israeliţii nesupuşi. Interdicţia se extinde şi asupra leviţilor care se îndepărtaseră de Dumnezeu, prin idolatrie.

44:13

„Sfînta Sfintelor": aici e pluralul.

44:15

Saducheii, care erau socotiţi drepţi în faţa lui Dumnezeu, aveau să fie preoţii templului, să îl îngrijească, să Îl slujească pe Dumnezeu aducînd ofrandele de sacrificii şi ocupîndu-se de cele sfinte din sanctuar. ♦ „fiii lui Sadduk": gr. *οἱ υἱοὶ τοῦ Σαδδουκ*). Sursele sînt inconsecvente în prezentarea saducheilor. Originea lor este neclară, iar cercetătorii au formulat în privinţa aceasta patru teorii: ar fi fost un partid politic, derivat din eleniştii iudaici; ar fi fost o partidă religioasă, iar unii dintre scribii descrişi în Evanghelii ar fi fost saduchei; ar fi fost un corp aristocrat rural, opus fariseilor de la oraş; sau, în fine, ar fi fost la origine reprezentanţi ai aparatului de stat. În religie, saducheii se definesc prin conservatorismul lor; ei negau validitatea permanentă a scrierilor sacre, cu excepţia Pentateuhului; respingeau doctrinele mai noi referitoare la suflet, viaţa de după moarte, învierea, răsplăţile şi pedepsele, îngerii şi demonii (*vide Dicţionar biblic*, 1995). Pasajul de faţă nu pare să corespundă acestei definiri a saducheilor. Pentru o posibilă aluzie la ei într-o viziune anterioară a lui Iezechiel, *vide supra* nota la 9:4.

44:17

Secţiunea 44:17-31 are un conţinut amalgamat, în care vv. 20-24 constituie o mică grupare de reguli ce par să aparţină unei compoziţii unice, sugerate de dispunerea lor formală. Fiecare dintre aceste versete începe cu un verb la persoana a treia plural. ♦ V. 17 (împreună cu v. 19) este comentat de Grigorie cel Mare în Omilia 1:11 (dedicată pericopei 3:15-21). Înţelesul pe care îl dă precizărilor din viziunea lui Iezechiel ţine de comportamentul preoţilor faţă de cei pe care îi îndrumă: preoţii au datoria de a-şi modela severitatea spiritului prin compasiune şi să-şi adapteze atitudinea după firea omului care se află în faţa lor. Hainele de lînă din viziunea lui Iezechiel sînt semnul purtării aspre; atunci cînd preoţii săvîrşesc însă slujba, se cuvine ca hainele să le fie mai subţiri, iar gîndirea mai subtilă; iar atunci cînd ei ies în faţa mulţimii, podoabele lor trebuie să rămînă deoparte, iar hainele să le fie altele.

44:19

Vide supra nota la 44:17.

44:25

„[unde este] suflet de om [mort]": gr. *επὶ ψυχὴν ἀνθρώπου*.

44:29

„orice este pus deoparte": gr. *πᾶν ἀφόρισμα*. LEH arată că termenul apare de zece ori în Pentateuh (*vide infra* nota la 44:30), cu sensul: „darurile aparte (sau speciale), ceea ce este pus deoparte".

44:30

Termenul grecesc *ἀφαίρεμα*, „prinos", „pîrgă" (*vide* LUST 1997) este un neologism şi s-a presupus că a fost creat de traducătorii cărţilor Ieşirii, Leviticului şi Numerilor; cum Iez. 44:30 este singurul pasaj din Biblie, în afara Pentateuhului, în care apare, această coincidenţă a făcut să fie folosit ca argument în sprijinul impactului pe care Pentateuhul l-a avut asupra traducerii cărţilor ulterioare. Situaţia este însă complexă, aşa cum o dezvăluie Papirusul 967: acesta reprezintă cel mai adesea versiunea originară, iar prezenţa în v. 44:30 a unui termen diferit are consecinţe asupra istoriei textului. Papirusul 967 atestă aici ajfovrisma, nu ajfaivrema: pe această bază, se poate trage concluzia că un copist (ori cineva care a revizuit ulterior cartea lui Iezechiel) a adaptat textul originar (cel pentru care stă mărturie papirusul) şi i-a aliniat vocabularul la cel al Pentateuhului. În felul acesta, impactul Petateuhului se plasează într-o altă perspectivă: el putea fi folosit ca dicţionar nu de un traducător, ci de un editor (ori copist) al cărţii lui Iezechiel.

44:31

„mortăciune": gr. *θνησιμαῖον*, „leş, animal mort de la sine (nu ucis)". ♦ „prădăciune": gr. *θηριάλωτον*, „prada unui animal sălbatic".

Capitolul al 45-lea

45:1

Istoria literară a secţiunii 45:1-25 este complicată: se pot identifica în interiorul capitolului segmente de origine diferită, cu o interrelaţionare aproximativă. ♦ Împărţirea pămîntului (*vide* SMITH 1987, p. 66) este făcută în notă egalitară, dominată însă de o dispunere ierarhică. Componenta egalitară este evidentă în împărţirea pămîntului după cele douăsprezece triburi, fiecăruia revenindu-i un lot egal (v. 47:14). În ansamblul lor însă, loturile sînt dispuse în trei segmente: la extremitatea nordică, o zonă centrală şi la extremitatea sudică. Cele două extremităţi sînt descrise într-o ordine topografică aparent

neutrală, de la nord la sud: este însă o ordine crescătoare a prestigiului, care merge de la nord spre centru în primul segment şi de la sud spre centru într-al treilea. Extremitatea nordică este împărţită între şapte triburi, iar cea sudică revine unui număr de cinci triburi (*vide infra* 48:1-7; 23-29). Zona centrală prezintă modificări ale graniţelor. Tribul regal sudic al lui Iuda a fost plasat în capul segmentului tribal nordic (în vecinătata segmentului central); tribul nordic, deopotrivă regal, dar ambiguu, al lui Beniamin a fost plasat în capul segmentului tribal sudic (de asemenea în imediata vecinătate a zonei centrale). Inversarea acestor poziţii fixate prin tradiţie reprezintă, în interpretarea lui Jonathan Smith, în egală măsură o recunoaştere a tensiunii politice şi o încercare de neutralizare a lor.

45:2

„sanctuar": gr. *ἁγίασμα*.

45:3

Lărgimea de „zece mii de coţi" (gr. *δέκα*) este o lecţiune diferită de cea a codicelor principale: „douăzeci" (gr. *εἴκοσι*).♦ „Sfinta Sfintelor": pluralul în text, *vide* supra 44:13.

45:5

MONLOUBOU 1986, p. 326, constată că în cartea lui Iezechiel prezenţa cultului atestă tendinţe contradictorii, plasîndu-se sub semnul separării şi al comunicării, deopotrivă. Separarea este geografică, aşa cum reiese din versetul de faţă: Iezechiel are viziunea unui sanctuar izolat de teritoriul triburilor printr-un spaţiu rezervat preoţilor care îl slujesc; dincolo de acest domeniu preoţesc se află, la nord, zona rezervată leviţilor (45:5; 48:13), iar la sud, zona cetăţii (45:6; 48:15-18). Separarea este fizică: sanctuarul este înconjurat de un zid puternic (*vide* v. 40:5), care are menirea de a despărţi sacrul de profan (*vide* v. 42:20). Separarea este în egală măsură rituală, în sensul că există reglementări de cult pentru toate momentele, astfel încît participanţii se află în permanenţă ţinuţi la distanţă (*vide* v. 44:23).

45:8

„căpeteniile": gr. *ἀφηγούμενοι*; *vide supra* (*e.g.* v. 7): „mai-marele", gr. *ἡγούμενος*.

45:9

Rînduielile pentru conducători încep cu impunerea bunei păstrări a dreptăţii, a unor raporturi corecte cu poporul; aceste recomandări sînt o referire indirectă la experienţa conducătorilor (regilor) precedenţi, *vide* 22:6; 34:1-10. Dreptatea urmează să fie păstrată şi prin unităţile juste de măsură folosite pentru a cîntări ofrandele aduse de popor la templu.

45:10

„greutate [de măsurat]": gr. *χοῖνιξ*, denumirea unei unităţi de măsură a volumului, folosit pentru a echivala ebr. *bath*. Această formă a termenului apare numai în Iezechiel (aici şi de două ori în versetul următor), dar mai apare o dată sub forma *χοεῦ* (3 Reg. 7:24(38)) şi o dată sub forma *χοῦς* (Lev. 19:36). ♦ În Orientul Apropiat antic, standardele metrologice erau diferite de la un district la altul şi de la o cetate la alta şi nu există nici o dovadă că Israelul ar fi folosit un sistem integrat. David (4 Reg. 14:26) şi Iezechiel (45:10) au decretat anumite standarde fundamentale de greutate şi de măsură (*vide Dicţionar biblic*, 1995, p. 504-509). Tradiţia rabinică potrivit căreia măsurile standard erau păstrate în templu nu a fost confirmată (*cf.* 1 Cr. 23:29). Totuşi, Legea prevedea ca evreii să folosească greutăţi şi măsuri drepte şi o cumpănă dreaptă (Lv. 19:35-36; Iez. 45:10). Li se reproşează uneori în VT negustorilor mărirea sau micşorarea greutăţilor (Deut. 25:13), folosirea unor greutăţi false (Mica 6:11) sau a unor cumpene false (Pild. 11:1; 20:23); în Antichitate cumpenele aveau o margine de eroare de pînă la 6%, iar dintre greutăţile evreieşti găsite pînă în prezent şi care aveau înscrise pe ele aceeaşi greutate doar cîteva s-au dovedit a fi riguros identice; tocmai de aceea, greutăţile şi măsurile antice pot primi numai un echivalent aproximativ în unităţile de măsură moderne. Reformele metrologice ale lui Iezechiel au inclus redefinirea minei ca 60 sicli (45:12, TM 20+25+15). Astfel, mina evreiască nouă, formată din 20 (ghera) x 60 (sicli) păstra valoarea minei neschimbată în raport cu mina babiloniană, care conţinea 24 (*giru*) x 50 (*šiqlu*) = 1200 ghera.

45:11

„gomor": gr. *γομορ*, unitate de măsură (a solidelor) echivalînd cu zece efe sau aproximativ 450 kg.

45:12

„oboli": gr. *ὀβολός*, cea mai mică monedă, echivalînd şi cu greutatea cea mai mică, reprezenta a cincea parte dintr-o drahmă. ♦ Textul din finalul versetului este corupt în manuscrise, de unde şi variantele de editare.

45:13

„efă": gr. *οιφι*, termen împrumutat din ebraică pentru a desemna o unitate de măsurare a grînelor; *vide* Lev. 5:,11; 6:13 *e.a.*

45:14

„cană": gr. *κοτυλη*, unitate de măsură pentru lichide; *vide* Lev. 14:10.12.15.21.24.

45:15

„spiţele": *πατριά*, „descendenţă în linie paternă".

45:18

Pentru formula de indicare a zilei, *vide* nota la 26:1. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Rînduielile de purificare a sanctuarului (vv. 18-20) sînt similare celor formulate pentru purificarea altarului (43:18-

27). Îngrijirea templului impune o ceremonie anuală de purificare, care include sacrificiu şi atingerea rituală cu sînge a unor părţi din templu, altar şi curtea interioară. Precizarea (v. 20) că acţiunea trebuie făcută la fel şi în a şaptea lună, în prima zi a lunii (gr.: *ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός*; TM: „în a şaptea zi a lunii") sugerează momentul final al purificării (*vide* Lev. 23:8).

45:19

„templu": gr. *ἱερόν*; am tradus tot prin „templu" gr. *ναός* (*e.g.* 41:1), care desemnează exact partea principală a templului, altarul dinăuntrul templului.

45:20

Formula folosită pentru datare diferă în indicarea zilei; *cf.* 45:21; 45:25; 46:1.4.6.13. LEMAIRE 1986, p. 365, constată că aceste devieri ale formulei uzuale de datare sînt grupate în finalul cărţii lui Iezechiel, înscriindu-se probabil într-o secvenţă ceva mai tîrzie a cărţii, în care s-au produs adăugiri şi refaceri.

45:21

Vide supra nota la 45:20. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17. ♦ Prescripţiile pentru sărbătoarea pascală sînt formulate cu grija de a defini rolul conducătorului şi al purificării comunităţii. Sărbătoarea celebra eliberarea poporului lui Israel din sclavia egipteană şi trecerea lui Dumnezeu pe lîngă casele israeliţilor atunci cînd au fost ucişi toţi întîi-născuţii egiptenilor (Ieş. 12:1-13). La origine, Paştele era sărbătorit în mediul familial (Ieş. 12:1-2), dar, odată cu prescripţiile Deuteronomului (16:1-2), a devenit un pelerinaj anual pe care îl îndeplineau toţi adulţii de parte bărbătească. Aici apare asociat cu Sărbătoarea azimelor (ca în Deut. 16:1-8), o sărbătoare în care, vreme de şapte zile, se putea mînca numai pîine nedospită (Ieş. 23:15). Pe toată desfăşurarea sărbătorii, conducătorul avea datoria să asigure animalele necesare pentru sacrificii. Paştele este văzut în pasajul de faţă ca prilej pentru o ofrandă de purificare.

45:24

BIBL.1688 (şi manuscrisele 45 şi 4389) are aici „frămîntături" ♦ „hin": gr. *ιν*, unitate de măsură pentru lichide (aproximativ 9 litri), „in" în BIBL.1688 (la fel în cele două manuscrise); *vide* Ex. 29:40; 30:24; Lev. 23:13 *e.a.*

45:25

„un dar": gr. *τὸ μαναα*, „dar, prinos"; *vide infra* 46:5 *e.a.*; *vide* şi 4Reg. 8:8.9; 17:3.4; 20:12 *e.a.* ♦ *Vide supra* nota la 45:20. ♦ Pentru formula de indicare a lunii, *vide* nota la 29:17.

Capitolul al 46-lea

46:1

Poarta exterioară de răsărit a templului urmează să rămînă închisă în permanenţă (*vide* 44:1-3), în vreme ce poarta interioară de răsărit este închisă în toate zilele, cu excepţia sabatului şi la luna nouă. ♦ *Vide supra* nota la 45:20.

46:2

Conducătorul este cel căruia îi revine datoria de a asigura sacrificiile pentru sabat şi luna nouă. Acestea erau reprezentate de ofrande de animale, grîne şi untdelemn. Cerinţele sînt mai însemnate decît cele înscrise în prescrierile privitoare la preoţi în Num. 28:9-15. Nu se pot aduce explicaţii mulţumitoare ale acestor deosebiri; rămîne de remarcat rolul precumpănitor al conducătorului în asigurarea ofrandelor pentru sărbătorile de sabat şi lună nouă.

46:6

Vide supra nota la 45:20.

46:8

Vv. 8-10 formulează precizări privind felul în care conducătorul şi oamenii de rînd se pot mişca în interiorul sanctuarului. Prescripţiile din acest pasaj funcţionează în egală măsură ca mecanisme de control asupra mulţimii aflate în incinte sacre şi ca eventuale limpeziri ale regulilor referitoare la conducător şi poarta interioară de răsărit. Prinţul nu poate intra în curtea interioară, aşa încît va intra pe poarta dinspre curtea exterioară şi, după ce s-a închinat, urmează să plece pe aceeaşi cale. În zilele de sărbătoare, cînd sînt mulţi oameni veniţi să se închine, mulţimea intră în curtea exterioară pe o poartă şi iese pe cea din partea opusă. Formularea potrivit căreia conducătorul urmează să fie împreună cu ei, să intre odată cu ei şi să iasă odată cu ei (v. 10) sugerează tabloul unei procesiuni conduse de prinţ.

46:12

Vide supra nota la 45:20.

46:13

Secvenţa vv. 13-15 fixează rînduielile privind ofrandele de miel şi grîne. Acestea sînt zilnice, urmînd să fie date în fiecare dimineaţă; prescripţia este diferită de impunerile preoţeşti (Nm. 28:3-8), în care se cerea să fie sacrificaţi doi berbeci de un an (unul dimineaţa, unul seara), împreună cu ofrande de grîne. Nu este specificată datoria conducătorului de asigura şi aceste ofrande, dar ea poate fi subînţeleasă prin plasarea prescripţiilor în acest segment al textului, alături de alte îndatoriri similare.

46:17

Vv. 17-18 conţin prescripţiile privind felul în care conducătorii folosesc pămîntul. Pămîntul poate fi dat cu titlu permanent numai fiilor lui, pentru a rămîne în familie. Orice alt dar are caracter temporar, urmînd să se anuleze în anul jubiliar, cînd proprietatea se întoarce la posesorul de drept (Lv. 25:8-17).

46:18

„anul de slobozenie": *ἄφεσις*, „anul jubileu", *vide* nota la Lev. 25:10.

46:19

Încheierea seriei de prescripţii pentru conducător formulează interdicţia ca acesta să ia din pământul care aparţine poporului: pământul aparţine familiilor şi nu poate fi luat de nimeni, nici măcar de conducător; pământul respectiv trebuie să fie îndestulător pentru un om şi familia lui. Conducătorul, pe de altă parte, are îndatoriri care se pot grupa în trei categorii de reguli: el are o poziţie de onoare, după cum o arată locul pe care îl ocupă în desfăşurarea ritualurilor în templu; el are un rol important în funcţionarea cultului (fără a fi preot, aşadar fără a îndeplini el însuşi sacrificiul, dar avînd obligaţia de a asigura animalele, grînele şi untdelemnul necesare sacrificiilor); lui i se atribuie un lot aparte, anume pentru el şi familia lui, ceea ce îi asigură independenţă în absenţa taxelor, dar îl şi limitează, în măsura în care nici nu poate dispune de pământul său după cum doreşte şi nici nu poate lua din pământul celorlalţi. Prin această ultimă serie de reguli, conducătorul se deosebeşte de regele pre-exilic; menirea lui este să slujească templului şi să împlinească ceea ce este drept şi corect (*vide* v. 45:9).

46:20

Secvenţa 46:20-25 revine formal la viziunea originară: profetul este călăuzit de mesagerul divin în cele două spaţii din curtea interioară şi cea exterioară, unde erau pregătite bucatele sacrificiale pentru preoţi şi, respectiv, pentru oamenii de rînd. Separarea netă dintre preoţi şi laici funcţionează în ambele sensuri: preoţii se ocupă de cele sfinte, care nu pot fi atinse de profani şi, prin aceasta, pîngărite; în egală măsură, sfinţenia nu poate fi transmisă poporului, pentru că l-ar pune în primejdie; aşa se explică separarea proviziilor pentru pregătirea hranei. J. Wevers (*ad locum*) interpretează logic acest pasaj ca o adăugire la viziunea originară, din care nu putea face parte. Un indiciu ar fi absenţa totală a detaliilor de măsurători, cu evidenta dependenţă de o adăugire la viziune, prezentă în 42:1-14. Viziunea originară nu atesta prezenţa camerelor pentru preoţi (*cf.* 42:1-14).

Capitolul al 47-lea

47:1

„curtea din mijlocul casei": *vide* nota la 40:14. ♦ Apa curgătoare este parte componentă a viziunii templului, pentru care reprezintă o imagine de încheiere. Viziunea propriu-zisă fusese întreruptă de includerea rînduielilor pentru funcţionarea templului (44:3-46:24). În această parte finală a viziunii sale, Iezechiel oferă tabloul unui curs de apă care începe la intrarea de răsărit a templului şi curge către răsărit, spre Marea Moartă, devenind tot mai bogat pe măsură ce se îndepărtează, astfel încît udă deşertul, face să crească acolo vegetaţie abundentă, iar, cînd ajunge la Marea Moartă, are atît de multă apă încît înviorează apa sărată: aduce viaţă acolo unde era moarte. Relatarea originară pare să fi fost îmbogăţită de autori care au dorit să arate în ce fel templul urmează să schimbe viaţa lui Israel. Pe malurile rîului vor creşte copaci, din el îşi vor trage viaţa animale, iar Marea Moartă va avea peşte din belşug. Templul este aşadar cel care aduce o viaţă nouă, tot aşa cum suflarea pusese viaţă în oasele uscate din cap. 37. ♦ Secţiunea 47:1-12 reprezenta, în forma originară, concluzia la viziunea lui Iezechiel. Ca şi viziunea introductivă din capitolul 1, această secţiune a fost favorizată în tradiţia manuscrisă, iar adăugirile (cu precădere de tip apocaliptic) au fost atît de numeroase încît au făcut greu recognoscibil nucleul originar. Forma compozită este evidentă prin prisma dubletelor, repetiţiilor şi a limbajului folosit. Vv. 1 şi 2 sînt exemplare din acest punct de vedere: amîndouă vorbesc despre călăuza divină şi amîndouă indică prezenţa apei care curge din latura răsăriteană a templului: J. Wevers (*ad locum*) afirmă cu certitudine că v. 1 este secundar, pentru că limbajul indică această cronologie (*e.g.* termenul atestat aici în TM pentru „miazăzi" este diferit de cel din cap. 40). ♦ Tradiţia literară abundă în relatări privind un rîu prin care Dumnezeu îşi binecuvîntează poporul (*vide* BIGGS 1996, p. 142). Cel dintîi este rîul care izvorăşte din Eden şi care nu era doar sursa de apă a grădinii, ci şi originea celor patru mari rîuri care udau pământul. Psalmul 46:4 vorbeşte despre rîul care aduce bucurie cetăţii lui Dumnezeu. Iezechiel preia această tradiţie şi o foloseşte pentru a formula ideea că poporul pe care Dumnezeu îl repune în drepturi, după exil, va avea certitudinea prezenţei divine în templu prin aceea că i se va permite să Îi răspundă lui Dumnezeu prin celebrarea rînduită a cultului şi, în consecinţă, să îşi păstreze intactă relaţia cu El: aceasta este sursa binecuvîntării prin care Dumnezeu îi va ţine pe pământul transformat de trecerea unui rîu al vieţii. Iezechiel construieşte tabloul unui popor într-o ţară înnoită, care devine un al doilea Eden; *vide* şi Ioel 3:18; Zah. 13:1; 14:8; Apoc. 22:1-2.

47:3

„apă de fîntînă": gr. *ὕδωρ ἀφέσεως*; LEH indică pentru acest verset interpretarea termenului *ἄφεσις* (uzual cu sensul de „slobozenie", în relaţie cu anul jubiliar) drept „canal (pentru apă)".

47:5

„se semeţise apa": gr. *ἐξύβριζεν τὸ ὕδωρ*; verbul înseamnă exact „a deveni insolent"; *vide* Fac. 49:4 *ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ*, „ai dat pe de lături, ca apa".

47:9

„apa de la vărsare": *τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς*, *litt.* „apa estuarului"; *vide* Zah. 9:10: *διεκβολὰς γῆς*, „capetele pământului".

47:11

„un [loc] uscat pentru [cîrpit] năvoade": *vide supra e.g.* 26:5.

47:13

„rodul său cel nou": gr. *καινότης*; termenul mai apare în 3Rg. 8:53a(13).

47:14

Versetul face abrupt trecerea de la tabloul rîului care aduce viaţa la prescripţii clare privind distribuirea pămîntului ca moştenire, în mod egal între cele douăsprezece triburi. Schimbarea de subiect este marcată de formula introductivă, care are şi rolul de a asigura autoritatea prescripţiilor. Alocarea a două loturi pentru urmaşii lui Iosif, Manase şi Efraim, este tradiţională şi are ca efect conservarea unui total de douăsprezece „triburi" (mai precis, unsprezece triburi dintre care unul este reprezentat de două jumătăţi), în condiţiile în care tribul lui Levi are un statut special, cu moştenire în spaţiul sacru. Hotarele ţinutului sînt ideale, aflate într-o relaţie directă cu Num. 34:1-12. Cea mai importantă deosebire faţă de acest pasaj al Pentateuhului este faptul că în viziunea lui Iezechiel graniţa răsăriteană o constituie Iordanul, în vreme ce prescripţiile preoţeşti includ un spaţiu la răsărit dincolo de Iordan, unde să se stabilească două triburi şi jumătate (urmaşii lui Ruben, Gad şi jumătatea de trib a lui Manase; *vide* Nm. 34:13-15). Hotarele ţinutului delimitat de Iezechiel sînt Iordanul, la răsărit, şi Marea Mediteraneană, la apus; sînt nesigure graniţele de miazănoapte şi miazăzi. Indicaţia geografică pentru graniţa de nord pare să sugereze (*vide* Iez. 6:14) spaţiul de lîngă Deblatha (la nord de Damasc). În sud, graniţa ţine de la Marea Moartă la Tamar, Cades (*vide* episodul „apei de sfadă" din Nm. 20:2-13) şi Mediterana.

47:18

„sălaşul": *αὐλην*, *litt.* „curtea" (dar şi orice loc de locuit); *vide infra* 48:1: „palat".

47:20

„apus": *λίψ*; termenul indică sudul în Palestina (Gen. 13:14) şi vestul, Libia, în Egipt (Ex. 27:9).

47:22

Porunca de împărţire a pămîntului între triburi este formulată în acest verset, dar descrierea modalităţii de distribuire este amînată prin referirea la includerea străinilor în repartizarea pămîntului. Străinii care locuiau în Israel mai înainte de exil nu aveau permisiunea de a deţine pămînt în proprietate, dar se aflau sub protecţia legii (Ieş. 22:21; 23:9; Dt. 14:29; 24:14-15.17-22). Coduri ulterioare de legi prescriu ca ei să fie trataţi ca israeliţi nativi (Lv. 19:34; 24:22; Nm. 15:29); pasajul de faţă este singurul care sugerează ca străinii care locuiesc în Israel (şi care, probabil, îmbrăţişaseră credinţa israelită) să fie incluşi în alocarea de terenuri.

Capitolul al 48-lea

48:1

Pămîntul urmează să fie împărţit în fişii paralele pe toată lărgimea sa de la răsărit la apus; este repartizat într-o ordine bine fixată, de la miazănoapte la miazăzi. Această distribuire este diferită de cea înregistrată în Ios. 13-19, deosebire dominată de patru elemente. În primul rînd, triburile situate mai înainte la răsărit de Iordan au fost plasate între graniţele noi; în al doilea rînd, spaţiul sacru reprezintă o trăsătură nouă, care impune o schimbare în alocarea loturilor; în al treilea rînd, spaţiul sacru influenţează poziţia triburilor, care se raportează geografic la acesta (fiii soţiilor lui Iacob sînt plasaţi în vecinătatea spaţiului sacru – Iuda, Ruben, Efraim şi Manase la nord de el, Beniamin, Simeon, Issachar şi Zabulon la sud; fiii concubinelor lui Iacob primesc pămînturi la extremităţi – Dan, Aser şi Neftali la nord, Gad la sud). În al patrulea rînd, pentru a păstra spaţiul sacru în centru, unele triburi aflate mai înainte la nord de Ierusalim vor fi plasate la sud (Beniamin, Issachar şi Zabulon).

48:8

„pîrga punerii deoparte": gr. *ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἀφορισμοῦ* (*vide* 44:29).

48:11

Menţionarea preoţilor saduchei (chiar dacă pasajul pare o adăugire) este o precizare aşteptată (*vide* vv. 9-10). Raportul preoţilor saduchei cu leviţii nu este întru totul limpede. Saducheii au menirea să se îngrijească de sfinţenia templului şi să protejeze poporul de atingerea cu cele sfinte, de vreme ce ei slujesc în templu şi intră în contact cu obiectele de cult; leviţii au însărcinarea de a se ocupa de treburile de rang inferior legate de templu.

48:12

„pîrga din roadele dintîi": gr. *ἡ ἀπαρχὴ ... ἐκ τῶν ἀπαρχῶν*.

48:15

„spaţiu [de margine]": gr. *διάστημα*; *vide* 41:6; în 40-48 termenul grecesc apare de mai multe ori, fiind folosit pentru a traduce mai mulţi termeni tehnici arhitectonici.

48:16

„patru mii...": numeralul apare de patru ori în acest verset, în două forme distincte: prima şi ultima dată este *litt.* „de patru ori o mie" (gr. *τετρακισχίλιοι*), a doua şi a treia oară este *litt.* „patru mii" (gr. *τέσσαρε͂ χιλιάδες*). În alte pasaje (*e.g.* v. 30-34) apare numai formaţia *τετρακισχίλιοι*, cu deosebirea că acolo succesiunea este *τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι*, în vreme ce în 48:16 este *πεντακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι*.

48:21

„sanctuarul": gr. *ἁγίασμα*, *vide* 45:2.

48:28

„apus": aici (ca şi în 47:20) este folosit termenul *λίψ*, poate pentru a evita o posibilă confuzie, de vreme ce în mod obişnuit vestul se indică prin sintagma *πρὸς θάλασσαν*, *litt.* „spre mare", iar acest verset se încheie cu o referire la „marea cea mare".

48:30

Vv 30-35 par să reprezinte o adăugire la viziunea Templului, în care sînt înregistrate măsurătorile hotarelor cetăţii şi numele porţilor ce duc la cetate. Există cîte trei porţi în fiecare din cele patru ziduri ale cetăţii; porţile poartă numele celor douăsprezece triburi. Este de remarcat că numele porţilor corespund exact celor doisprezece fii ai lui Iacob (Iosif şi Levi înlocuind numele lui Manase şi Efraim), chiar dacă situaţia nu corespunde exact distribuirii pămîntului. Această diferenţă ar putea sugera proveniența pasajului dintr-o altă tradiţie de text, înscrisă în linia Fac. 49:2-27 (binecuvîntarea lui Iacob către fiii săi), şi care ar reprezenta aici in indiciu al continuităţii în primirea binecuvîntării lui Dumnezeu de către Israel, care primeşte ceea ce i se promisese în trecut.

48:35

„măsura de jur-împrejur": gr. *κύκλωμα*, *litt.* „circumferinţa". ♦ Materia tratată în ultimele nouă capitole ale cărţii lui Iezechiel (cp. 40-48) este dispusă în jurul a cinci subiecte (*vide* MCKEATING 1993, p. 101-102): relatarea viziunii în sine, care include planurile detaliate ale templului refăcut, precum şi anunţarea întoarcerii slavei lui Dumnezeu (o parte din această secvenţă pare să fie adăugată: cel puţin vv. 46:19-24 sînt rezultatul unei inserţii); rînduielile privind sacrificiile şi celelalte aspecte ale cultului; personalul templului, preoţii, leviţii, funcţiile lor şi cîteva dintre regulile cărora li se vor supune; atribuirea pămîntului şi descrierea hotarelor (în vecinătatea Ierusalimului şi în zona sanctuarului); rînduieli privitoare la prinţ, la obligaţiile lui şi la ceea ce se afla în proprietatea lui (îndatoririle lui se întrepătrund cu elemente de rit sacrificial). Chiar dacă ultimele capitole ale cărţii reprezintă o unitate în sine, distinctă de restul cărţii, conţinutul lor este adecvat. ♦ Partea finală a cărţii lui Iezechiel (*vide* BIGGS 1996, p. 145-146) reprezintă formularea felului în care Israel înţelege relaţia sa cu Dumnezeu în perspectiva experienţei de dinainte de exil, din timpul exilului şi ca popor care urmează să se întoarcă din exil. Întreaga viziune a lui Iezechiel are menirea de a vorbi despre faptul că Dumnezeu se află în mijlocul poporului repus în drepturi şi înnoit; poporul ales îşi va găsi împlinirea făcîndu-şi datoria faţă de Dumnezeu, slujindu-l. Acest răspuns, pentru Iezechiel, se concretizează în venerarea lui Dumnezeu în templu: acela este spaţiul în care poporul va vedea întorcîndu-se slava lui Dumnezeu; acolo va fi conştient de prezenţa lui şi îi va aduce sacrificii, după rînduielile fixate în detaliu. Templul este o realitate centrală a viziunii lui Iezechiel, iar templul ca zidire se află în centrul pămîntului lui Israel. ♦ În TM numele cetăţii este „Domnul este acolo", ca semn al prezenţei lui Dumnezeu alături de poporul Său, înnoit. Templul cel nou şi cetatea cea nouă sînt garanţiile pe care le primeşte poporul ales că Dumnezeu se află acolo; sînt temeiul speranţei şi credinţei. ♦ BIBL.1688 înregistrează numele „Domnul acolo", la fel MS.45; MS.4389 extinde sintagma grecească susţinută de *Codex Alexandrinus* (*vide* SEPT.FRANKF.) *κῦριος ἐκεῖ* la „acolo să fie Domnul". SEPT.RAHLFS preferă lecţiunea atestată de *Codex Vaticanus*, care nu menţionează un nume precis, *τὸ ὄνομα τῆς πόλεως. ἀφ'ἧς ἂν ἡμέρας γένεται, ἔσται τὸ ὄνομα αὔτης*, „iar numele cetăţii, din ziua cînd va fi făcută, va fi numele ei".

INDICE DE CUVINTE ŞI FORME

A

a : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „zu, nach" : „à" : (14x)
a *prep.* 5, 14; 10, 3; 12, 23; 13, 18; 16, 24; 16, 40; 27, 12; 27, 18; 32, 4; 32, 9; 34, 6; 36, 34; 38, 23; 43, 2;

abáte : (1560-1562 CORESI, PRAV.) : v. III : „1. abbringen, 2. abweichen" : „1. s'écarter, s'éloigner, 2. dévier (du chemin)" : (2x)
abat *verb indicativ prezent 3 pl.* 16, 26;
vă abateţi *verb imp. 2 pl.* 36, 32;

ábur : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Hauch" : „souffle légère, respiration" : (1x)
aburului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 8, 2;

aceásta → acest

acêea → acel

acél : (1521 NEACŞU) : adj./pron. dem. : „jener" : „ce, celui-là" : (118x)
acea *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 42, 20;
acêea *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 2, 8; 20, 6; 23, 38; 24, 26; 24; 27; 29, 21; 30, 9; 38, 10; 38, 14; 38, 18; 38, 19; 39, 11; 40, 1; 45, 22;
aceia *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 3, 6; 3, 6; 32, 30; 40, 48;
aceiia *adj. pron. dem. fem. sg. gen./dat.* 41, 15; 46, 4;
acel *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 33, 8;
acela *adj. pron. dem. neutru sg. nom./ac.* 3, 2; 14, 17; 14, 19; 36, 35;
acela *adj. pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 14, 8; 14, 9;
acela *pron. dem. neutru sg. nom./ac.* 18, 4; 18, 20;
acela *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 3, 18; 3, 19;
acêlea *adj. pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 21, 24; 23, 39; 23, 39; 38, 17;
acelor *pron. dem. fem. pl. dat./gen.* 1, 8; 1, 10;
acelui *pron. dem. masc. sg. gen./dat.* 40, 5;
cêea *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 40, 50; 41, 22;
acêea *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 5, 7*; 5, 8*; 5, 10*; 5, 11*; 11, 4*; 11, 7*; 11, 16*; 11, 17*; 12, 23*; 12, 27*; 13, 8*; 13, 8*; 13, 20*; 13, 23*; 14, 3*; 14, 6*; 15, 6*; 16, 34*; 16, 36*; 17, 9*; 17, 19*; 17, 22*; 20, 27*; 20, 30*; 20, 33*; 21, 12*; 21, 24*; 22, 4*; 22, 19*; 22, 19*; 23, 9*; 23, 22*; 23, 35*; 24, 5*; 24, 9*; 24, 14*; 25, 4*; 25, 7*; 25, 9*; 25, 13*; 25, 15*; 25, 16*; 26, 3*; 28, 6*; 28, 7*; 29, 8*; 29, 10*; 29, 19*; 30, 22*; 31, 10*; 33, 25*; 33, 27*; 34, 7*; 34, 11*; 34, 20*; 35, 6*; 35, 11*; 35, 14*; 36, 3*; 36, 4*; 36, 5*; 36, 6*; 36, 7*; 36, 14*; 36, 22*; 37, 12*; 38, 14*; 39, 25*; 42, 6*; 44, 9*;
cêea *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 16, 44*; 16, 45*; 40, 23*; 46, 1*; 46, 13*; 46, 20*; 48, 18*;

acést : (1431 DERS) : adj./pron. dem. : „dieser" : „ce-ci, celui-ci" : (309x)
aceasta *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 1, 5; 11, 2; 11, 6; 12, 22; 12, 23; 12, 23; 17, 7; 18, 2; 18, 3; 24, 2; 36, 37; 39, 22; 40, 47; 44, 2; 45, 2; 45, 16; 47, 9; 47, 10;
aceasta *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 2, 1; 5, 4; 7, 20; 10, 15; 11, 3; 11, 5; 11, 7; 11, 11; 12, 23; 13, 13; 16, 22; 16, 47; 16, 48; 16, 48; 16, 58; 17, 8; 20, 27; 20, 39; 20, 49; 21, 12; 21, 12; 21, 25; 21, 26; 29, 13; 31, 5; 33, 17; 33, 20; 34, 9; 39, 8; 40, 14; 41, 22; 43, 12; 43, 14; 43, 18; 44, 1; 44, 12; 45, 7; 45, 7; 45, 13; 46, 17; 46, 17;
această *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 10, 20; 45, 3; 47, 20; 47, 21;
acest *adj. pron. dem. neutru sg. nom./ac.* 46, 21;
acesta *adj. pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 44, 3;
acesta *adj. pron. dem. neutru sg. nom./ac.* 3, 1; 3, 2; 20, 32; 21, 30; 47, 15; 47, 21;
acesta *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 1, 2; 5, 5; 12, 26; 12, 26; 13, 10; 18, 9; 18, 13; 18, 27; 26, 8; 28, 18; 33, 13; 37, 1; 38, 8; 41, 4; 45, 17; 48, 29;
acêste *adj. pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 14, 21; 16, 29;
acêste *adj. pron. dem. neutru pl. nom./ac.* 47, 14;
acêstea *adj. pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 18, 13; 40, 25; 40, 30; 40, 33; 40, 34; 40, 36; 45, 25;
acêstea *adj. pron. dem. neutru pl. nom./ac.* 6, 10; 10, 22; 37, 4; 37, 11;
acêstea *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 1, 9; 1, 21; 1, 25; 2, 5; 3, 11; 3, 27; 4, 6; 4, 13; 5, 5; 5, 7; 5, 8; 6, 3; 6, 11; 7, 1; 7, 5; 7, 20; 8, 15; 10, 16; 11, 16; 11, 17; 12, 9; 12, 19; 12, 27; 13, 3; 13, 8; 13, 13; 13, 18; 13, 20; 14, 3; 14, 6; 14, 21; 15, 6; 16, 3; 16, 5; 16, 19; 16, 28; 16, 35; 16, 42; 16, 43; 16, 58; 17, 3; 17, 9; 17, 12; 17, 18; 17, 19; 17, 22; 20, 3; 20, 5; 20, 27; 20, 30; 20, 39; 20, 47; 21, 3; 21, 8; 21, 24; 21, 25; 21, 28; 22, 3; 22, 19; 22, 28; 23, 22; 23, 28; 23, 30; 23, 31; 23, 35; 23, 38; 23, 43; 23, 46; 24, 3; 24, 5; 24, 9; 24, 19; 24, 21; 24, 24; 25, 3; 25, 6; 25, 8; 25, 12; 25, 13; 25, 15; 25, 16; 26, 3; 26, 7; 26, 15; 26, 19; 27, 3; 28, 2; 28, 6; 28, 11; 28, 22; 28, 25; 29, 2; 29, 8; 29, 19; 29, 20; 30, 2; 30, 5; 30, 10; 30, 13; 30, 22; 31, 15; 32, 3; 32, 11; 33, 27; 33, 31; 34, 2; 34, 10; 34, 11; 34, 15; 34, 17; 34, 20; 35, 3; 35, 14; 36, 2; 36, 3; 36, 4; 36, 5; 36, 6; 36, 13; 36, 22; 36, 33; 36, 37; 37, 3; 37, 3; 37, 5; 37, 9; 37, 12; 37, 18; 37, 19; 37, 21; 38, 3; 38, 10; 38, 14; 38, 17; 39, 1; 39, 17; 39, 25; 42, 8; 42, 13; 43, 13; 43, 18; 44, 6; 44, 9; 45, 9; 45, 18; 46, 1; 46, 17; 46, 25; 47, 13; 47, 14; 47, 18; 47, 19; 47, 21; 48, 1; 48, 16; 48, 29; 48, 30;

acestor *pron. dem. fem. pl. gen./dat.* 1, 9;
acestora *adj. pron. dem. fem. pl. gen./dat.* 10, 13; 42, 9;
acestora *adj. pron. dem. neutru pl. gen./dat.* 37, 5;
acestora *pron. dem. masc. pl. dat./gen.* 9, 5; 48, 10;
acêşte *adj. pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 14, 2;
aceşti *adj. pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 14, 14; 14, 16; 14, 18;
aceştia *adj. pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 37, 9;
aceştia *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 5, 4; 8, 6; 8, 9; 8, 13; 8, 16; 10, 16; 11, 2; 11, 7; 14, 14; 14, 22; 14, 22; 23, 10; 23, 25; 27, 8; 27, 9; 27, 10; 27, 11; 27, 13; 27, 17; 27, 21; 27, 22; 27, 23; 31, 8; 32, 23; 32, 28; 32, 29; 36, 7; 36, 20; 43, 11; 44, 11; 44, 11; 44, 15; 44, 16; 44, 16; 44, 24; 44, 29;
aceştiia *adj. pron. dem. fem. sg. gen./dat.* 8, 5;
cesta *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 48, 21;
cêste *adj. pron. dem. neutru pl. nom./ac.* 14, 21;
cêstea *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 31, 10;

acésta → acest

acólo : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „dort(hin)" : „là-bas" : (64x)
acoló *adv. de loc* 1, 20; 3, 15; 3, 15; 3, 22; 3, 23; 4, 13; 5, 3; 6, 9; 8, 4; 8, 14; 11, 16; 11, 18; 12, 13; 12, 16; 13, 20; 17, 20; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 29; 20, 35; 20, 40; 20, 40; 20, 40; 20, 43; 23, 3; 23, 3; 28, 25; 29, 13; 30, 18; 30, 18; 32, 22; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 28; 32, 29; 34, 12; 34, 14; 35, 10; 36, 20; 36, 21; 36, 22; 37, 21; 37, 25; 39, 12; 40, 1; 40, 3; 40, 39; 40, 44; 42, 13; 42, 13; 42, 14; 46, 20; 46, 21; 46, 21; 46, 25; 47, 10; 47, 10; 47, 10; 47, 10; 47, 11; 47, 23; 48, 35;

acoperemínt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Decke, 2. Schutz" : „1. bâche, 2. abri" : (6x)
acoperemînt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 31, 3; 40, 45;
acoperemîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 31, 17;
acoperemînturile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 13, 21; 41, 26;
acoperimîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 5, 3;

acoperí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. (be)decken, 2. verbergen" : „1. couvrir, 2. cacher" : (19x)
acoperiia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 11; 22, 26;
acoperind *verb gerunziu* 1, 23; 44, 20;
acoperi-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 10;
am acoperit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 8;
să acopere *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 24, 7; 24, 8;
să acoperi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 12, 6; 38, 16;
să să acopere *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 40, 45;
va acoperi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 18; 12, 12; 26, 19; 30, 18;
vei acoperi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 38, 9;
voiu acoperi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 32, 7; 32, 7;
vor acoperi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 20;

acoperíre : (1581 CORESI, EV. 244) : s. f. : „Bedeckung, Hülle" : „couverture" : (1x)
acoperirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 12;

acoperitúră : (1642 CAZ. GOV. 180) : s. f. : „Bedeckung" : „couverture" : (1x)
acoperituri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 18;

acúm : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „jetzt, nun" : „maintenant, aujourd'hui" : (8x)
acum *adv. de timp* 4, 14; 7, 3; 7, 8; 16, 56; 19, 13; 27, 34; 39, 25; 43, 9;

adáos : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „Wucherzins" : „supplément" : (4x)
adaos *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 18, 8; 18, 13; 18, 17; 22, 12;

adăpá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „tränken" : „abreuver" : (2x)
să adape *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 7;
se va adăpa *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 6;

adáoge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. hinzufügen, 2. vergrößern, vermehren" : „1. ajouter, 2. agrandir, augmenter" : (3x)
adaose *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 14;
s-au adaos *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 37, 15;
vă veţi adaoge *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 12;

adáogere : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Zusatz" : „addition" : (2x)
adaogere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 47, 14;
adaogerea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 41, 7;

adevărát : (1559-1560 BRATU) : adv. : „wirklich" : „vraiment, en vérité" : (3x)
adevărat *adv. de mod* 5, 11; 20, 33; 38, 19;

adínc : (1551-1553 ES) : adj./s. n. : „1. tief, 2. Tiefe" : „1. profond, 2. profondeur" : (10x)
adînc *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 3, 5;
adîncul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 27, 34; 31, 14; 31, 18; 32, 17; 32, 21; 32, 23; 32, 24;
adîncurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 20;
cel adînc *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 23, 32;

adîncáre : (1608-1613 VARLAAM, L. 246) : s. f. : „Tiefe" : „profondeur" : (2x)
adîncarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 13; 43, 15;

adormí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „einschlafen" : „s'endormir" : (1x)
au adormit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 32, 28;

adúce : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „bringen, holen, herbeiführen" : „(r)apporter" : (64x)
a aduce *verb infinitiv prezent* 44, 15;
aduc *verb indicativ prezent 1 sg.* 6, 3; 26, 7; 28, 7; 29, 8;
aduce *verb indicativ prezent 3 sg.* 40, 46;
aducea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 27, 26;
aduce-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 23; 44, 27;
aducînd *verb gerunziu* 27, 24; 44, 7;
aducu *verb indicativ prezent 1 sg.* 37, 5;
aduse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 8, 3; 11, 1; 40, 1; 40,

25; 43, 1; 47, 7;
aduseră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 19, 4;
ai adus *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 57; 22, 4;
am adus *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 14, 22; 14, 22; 20, 10; 39, 21;
au adus *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 4; 28, 16; 31, 4; 40, 2;
să aduc *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 26, 19;
să aducă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 38, 17;
să aducă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 43, 18;
să aducea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 27, 15;
va aduce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 11; 30, 24; 46, 5;
vei aduce *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 1;
veţi aduce *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 43, 24;
voiu aduce *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 17; 7, 24; 11, 8; 12, 13; 13, 13; 14, 15; 14, 17; 17, 20; 20, 35; 23, 22; 26, 3; 33, 2; 38, 16; 39, 2;
vor aduce *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 39; 43, 24;
aducînd *verb gerunziu* 21, 23*;
-mi voiu aduce *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 16, 59*;
să-ţi aduci *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 16, 62*;
-şi vor aduce *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 9*;
ţi-ai adus *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 22*; 16, 42*;
-ţi vei aduce *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 16, 60*;
vă veţi aduce *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 20, 43*; 36, 31*;
vei aduce *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 23, 27*;

aduná : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(ver)sammeln" : „rassembler" : (22x)
adun *verb indicativ prezent 1 sg.* 16, 36;
adunară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 13, 5;
adunaţi *verb participiu pl. masc.* 38, 8;
adunaţi-vă *verb imp. 2 pl.* 39, 17; 39, 17;
aduna-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 29, 13;
adunînd *verb gerunziu* 16, 30;
adunîndu-se *verb gerunziu* 40, 13;
ai adunat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 38, 13;
să ne adunăm *verb conjunctiv prezent 1 pl.* 33, 30;
te vei aduna *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 29, 5;
voiu aduna *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 17; 16, 36; 22, 19; 28, 25; 34, 13; 36, 24; 37, 21; 38, 4; 39, 2; 39, 27; 39, 28;

adunáre : (1581-1582 PO) : s. f. : „Sammlung, Ansammlung" : „rassemblement" : (13x)
adunare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 7; 32, 3; 32, 23; 37, 10; 38, 4; 38, 15;
adunarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 27; 27, 34; 32, 22; 32, 23; 38, 7; 38, 13;
adunările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 4;

adunát : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „versammelte" : „rassemblé" : (2x)
cea adunată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 38, 7;
cêle adunate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 38, 12;

afără : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „draussen, ausser" : „dehors, sauf" : (13x)
afară *adv. de loc* 10, 5; 40, 5; 40, 15; 40, 16; 40, 16; 40, 20; 40, 21; 40, 32; 41, 9; 42, 7; 43, 1;
afară *adv. de loc* 15, 4*; 46, 18*;

aflá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. (auf-, vor)finden, 2. entdecken, 3. erfahren, 4. vorhanden sein" : „1. trouver, 2. découvrir, 3. apprendre, 4. se trouver" : (4x)
ai aflat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 27, 33;
am aflat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 22, 30;
s-au aflat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 28, 15;
te vei afla *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 26, 21;

afundá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „graben tief" : „cacher" : (1x)
va afunda *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 13;

agurídă : (1608-1613 VARLAAM, L. 167) : s. f. : „Herling, unreife Weintraube" : „raisin vert" : (1x)
aguridă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 2;

aíci : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „hier" : „ici" : (5x)
aicea *adv. de loc* 8, 6; 8, 9; 8, 17; 40, 4;
aici *adv. de loc* 8, 12;

ajúnge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v.III : „erreichen, ergreifen" : „atteindre" : (2x)
va ajunge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 8; 46, 12;

ajutór : (1521 NEACŞU) : s. m. : „Hilfe, Beistand" : „aide, assistance" : (1x)
ajutorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 12, 14;

ajutá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „helfen" : „aider" : (1x)
ajutorescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 30, 8;
alắturi : (1593 DIR) : adv. : „nebenan" : „à côté" : (7x)
alăturea *adv. de loc* 9, 2; 27, 13; 43, 6; 43, 8; 48, 13; 48, 18; 48, 21;

alége : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „vorziehen, auswählen" : „préférer, choisir" : (4x)
a alêge *verb infinitiv prezent* 44, 24;
am ales *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 5;
voiu alêge *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 38; 34, 17;

alergá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „laufen, eilen" : „courir" : (1x)
alerga *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 14;

alés : (c. 1432-1437 BGL) : adj./s. : „auserlesen" : „élu" : (14x)
aleasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 27, 16;
alêse *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 24, 5; 27, 20;
aleşi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6; 23, 12; 23, 23;
cei aleşi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 23, 7;
cel ales *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 25, 9;
cêle alêse *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. art.* 31, 16;
cêle alêse *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 7, 20; 17, 3; 17, 22;

celor aleşi *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 19, 14;

alt : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./pron. : „(ein) anderer" : „autre" : (27x)
alt *adj. pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 17, 7; 41, 18;
alt *adj. pron. nehot. neutru sg. nom./ac.* 12, 3; 44, 7; 44, 9; 44, 9;
alta *pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 4, 8; 40, 11; 40, 17; 41, 19; 42, 2;
altă *adj. pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 11, 19; 40, 6; 40, 11; 40, 13; 40, 22; 40, 42; 40, 50; 41, 2;
alte *adj. pron. nehot. fem. pl. nom./ac.* 3, 6; 42, 14;
alte *adj. pron. nehot. neutru pl. nom./ac.* 3, 6; 44, 19;
altul *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 19, 5; 37, 17; 40, 27; 40, 51;

amár : (1430 DERS / în top. *Amarul*) : adj./adv. : „1. bitter, 2. Bitterkeit" : „1. amer, 2. amertume" : (2x)
amar *adv. de mod* 27, 30;
amară *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 31;

amărăciúne : (1563 CORESI, PRAXIU, 426/19) : s. f. : „Bitterkeit" : „amertume, tristesse, troublement" : (2x)
amărăciunea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 31;
amărîciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 24;

amărî́ : (1559-1560 BRATU) : v. IV. : „verbittern" : „affliger, troubler" : (10x)
amăraşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 2, 8; 12, 9; 12, 25; 12, 26; 17, 12; 24, 3;
amărîră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 20, 21;
au amărît *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 2, 3; 2, 3;
au amărît *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 20, 13;

amărî́re : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Bitterkeit" : „amertume" : (1x)
amărîrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 14;

amărîtór : (1665-1672 MS. 4389, 472/2) : adj. : „rebelliend" : „rebelle" : (10x)
amărîtoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 5; 2, 6; 2, 7; 3, 9; 3, 26; 3, 27; 12, 2; 12, 3;
amărîtoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 2, 8;
cea amărîtoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 44, 6;

amestecá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „mischen": „mélanger" : (5x)
amestecîndu-mă *verb gerunziu* 3, 15;
să amesteca *verb indicativ imperfect 3 sg.* 19, 6;
să amêstece *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 46, 15;
te-ai amestecat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 36;
vă amestecaţi *verb imp. 2 pl.* 20, 18;

amestecát : (c. 1600 GD) : adj./s. : „gemischt" : „mélangé" : (7x)
amestecată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 18;
amestecaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 22, 18;
amestecaţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 27;
cei amestecaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 30, 5;
cei amestecaţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 27; 27, 27;
cel amestecat *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 27, 17;

amestecătúră : (c. 1564 CORESI, MOLIT.) : s. f. : „Mischung" : „ramassis" : (3x)
amestecătura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 19; 27, 34;
o amestecătură *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 22, 19;

amestecăţíş : (1688 BIBLIA) : s. n. : „Mischung" : „mélange" : (3x)
amestecăţişul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 27, 25; 27, 33;
amestecăţişului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 27, 16;

amínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „in Erinnerung" : „au souvenir" : (10x)
aminte *adv.* 6, 9*; 16, 22*; 16, 42*; 16, 59*; 16, 60*; 16, 62*; 20, 43*; 21, 23*; 23, 27*; 36, 31*;

amîndói : (1551-1553 ES) : num. : „beide" : „les deux" : (3x)
amîndoao *num. colectiv fem. nom./ac.* 23, 13; 40, 13;
amîndoi *num. colectiv masc. nom./ac.* 1, 11;

amoréu : (1665-1672 MS. 4389, 494/1) : s. m. : „Amoriter" : „Amoréen" : (1x)
amoreu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 3;

an : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Jahr" : „an" : (26x)
an *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 1; 4, 6; 8, 1; 26, 1; 30, 20; 31, 1; 32, 1; 32, 17; 33, 21; 46, 14;
ani *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 29, 11; 29, 12; 29, 13; 29, 17; 38, 17; 39, 9; 40, 1; 40, 1;
anii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 38, 8;
anilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 22, 4;
anul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 1, 2; 15, 4; 20, 1; 24, 1; 29, 1; 46, 18;

ántrax : (1683-1686 MS. 45, 651/1) : s. n. : „Kohlestein" : „chrysolithe" : (2x)
anthrac *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 28, 13;
anthrácului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 10, 9;

ápă : (1213 SUCIU / în top. *Apa*) : s. f. : „Wasser" : „eau" : (49x)
apa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 11; 12, 18; 12, 19; 31, 4; 32, 13; 34, 18; 34, 19; 47, 1; 47, 2; 47, 4; 47, 4; 47, 5; 47, 9; 47, 9; 47, 10; 47, 20;
apă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 24; 4, 16; 4, 17; 16, 4; 16, 9; 19, 10; 19, 10; 19, 13; 24, 4; 26, 19; 27, 26; 31, 5; 31, 7; 31, 14; 31, 14; 31, 16; 32, 2; 36, 25; 40, 39; 47, 1; 47, 3; 47, 3; 47, 4;
ape *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 17, 5; 17, 8; 32, 19;
apei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 27, 34; 31, 15; 47, 7;
apele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 30, 16; 32, 14; 47, 9; 47, 13;

apiliót : (1683-1686 MS. 45, 642/2) : s. m. : „Ost" : „orient" : (1x)

apiliót *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 21, 4;

apói : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „danach" : „après" : (3x)
apoi *adv. de timp* 35, 5; 38, 8; 38, 16;

aprínde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „anzünden" : „allumer" : (1x)
aprinzu *verb indicativ prezent 1 sg.* 20, 47;

aproápe : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. /s. m. : „1. nahe, bei; 2. Mitmensch" : „1. près de, proche, 2. le prochain" : (13x)
aproape *adv. de loc* 6, 12; 7, 8; 23, 12; 30, 3; 30, 3; 40, 10; 41, 16;
aproapele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 33, 26;
aproapelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 18, 6; 18, 8; 18, 11; 18, 15; 22, 11;

apropiá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „nahen, nähern" : „(s')approcher" : (18x)
ai apropiat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 22, 4;
apropiatu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 7, 7; 9, 1;
apropiatu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 12, 23;
apropie *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 37, 2; 37, 7;
a să apropiia *verb infinitiv prezent* 44, 13;
să apropie *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 22, 5; 40, 48; 42, 13; 42, 14; 43, 19; 45, 4;
să apropiia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 5;
să vor apropiia *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 13; 44, 15; 44, 16;
se va apropiia *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 6;

apucá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „1. (an)fassen, ergreifen, 2. erreichen, 3. gelingen, dazu kommen..." : „1. prendre, saisir, 2. obtenir, attraper, 3. réussir à faire qch." : (5x)
apucînd *verb gerunziu* 22, 25;
să apuca *verb indicativ imperfect 3 pl.* 29, 7;
să apuce *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 7, 21;
să să apuce *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 30, 21;
va apuca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 4;

apús : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Abendland, Westen" : „occident, ouest" : (2x)
apusurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 27, 9;
apusurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 27, 9;

arád : (1683-1686 MS. 45, 449/1) : s. m. : „Aradier" : „habitant d'Arvad" : (2x)
aradiii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 8;
aradiilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 27, 11;

arámă : (1448 DRHA/ în top. *Arămeşti*) : s. f. : „Kupfer" : „cuivre" : (5x)
aramă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 2; 22, 18; 27, 12; 27, 13;
aramei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 3;

aráp : (1587 DERS / în antr. *Arapul*) : s. m. : „Äthiopier" : „éthiopien" : (2x)
arapi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 38, 5;
arapilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 29, 10;

arătá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. zeigen, weisen, 2. anzeigen, 3. berichten" : „1. montrer 2. déclarer, dénoncer, 3. rapporter" : (12x)
a te arăta *verb infinitiv prezent* 28, 17;
am arătat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 11;
aratá *verb imp. 2 sg.* 22, 2; 43, 10;
arăt *verb indicativ prezent 1 sg.* 40, 4;
au arătat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 11, 25;
mă voiu arăta *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 38, 23; 39, 28;
să arăt *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 40, 4;
vei arăta *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 40, 4; 43, 11;
vor arăta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 23;

arc : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Bogen" : „arc" : (2x)
arce *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 39, 9;
arcul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 39, 3;

árde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „(ver-, ab-, nieder-)brennen" : „brûler" : (11x)
arde *verb imp. 2 sg.* 24, 5;
să să arză *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 24, 11;
să va arde *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 43, 21;
va arde *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 47;
vei arde *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 2; 5, 2; 5, 4;
vor arde *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 40; 23, 47; 39, 9; 39, 10;

árdere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Brennen, Verbrennen, 2. Opfergabe" : „1. action de brûler, 2. sacrifice" : (21x)
ale arderilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 40, 43;
ardere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 15*; 46, 13*; 46, 14*; 46, 16*;
arderea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 39*; 40, 40*; 46, 13*;
arderi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 43, 18*; 43, 24*; 45, 23*;
arderile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 42*; 40, 44*; 43, 27*; 44, 11*; 45, 17*; 45, 17*; 45, 25*; 46, 2*; 46, 5*;
arderilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 40, 41*;

argínt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Silber" : „argent" : (11x)
argint *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 27, 12; 28, 4; 38, 13;
argintul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 18; 7, 19; 16, 17; 18, 8; 22, 19; 22, 22;
argintului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 22, 18;

arílu : (1688 BIBLIA) : s. m. : „Gottesherd, Feuerherd" : „foyer" : (2x)
ariilu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 43, 16; 43, 16;

áripă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Flügel, Fittich" : „aile, abri" : (25x)
áripi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 6; 1, 7; 7, 1; 10, 21; 17, 3;
áripile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 1, 7; 1, 8; 1, 11; 1, 22; 1, 23; 1, 24; 1, 25; 10, 12; 10, 16; 10, 19; 11, 22; 16, 8; 17, 7; 29, 4;
áripilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 1, 8; 1, 24; 3, 13; 10, 5; 10, 8; 10, 21;

aripí : (1683-1686 MS. 45, 624/1) : v. I : „flattern" : „flotter, agiter, dresser" : (1x)
aripindu-se *verb gerunziu* 1, 23;

ármă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Waffe" : „arme" : (4x)
arme *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 26, 8; 32, 26; 39, 9;
armele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 39, 10;

aruncá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „werfen" : „jeter" : (2x)
te aruncaşi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 16, 5;
vei arunca *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 4;

arzătór : (1577 CORESI, PS.) : adj. : „brennend, glühend" : „ardent, brûlant" : (2x)
arzători *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 1, 13;
cel arzătoriu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 17, 10;

ascultá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. (an)hören, 2. lauschen, 3. gehorchen" : „1./2. écouter, 3. obéir" : (10x)
ar fi ascultat *verb cond.-opt. perfect 3 pl.* 3, 6;
ascultaţi *verb imp. 2 pl.* 18, 25;
ascultă *verb indicativ prezent 3 sg.* 3, 27; 13, 19;
asculte *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 3, 27;
să asculte *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 3, 7; 3, 7; 20, 8;
veţi asculta *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 20, 39;
voiu asculta *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 8, 18;

ascúns : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „verborgen, heimlich, versteckt" : „occulte, caché, énigmatique" : (6x)
ascuns *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 12, 6; 12, 7; 12, 12;
ascunse *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 40, 17; 41, 26;
cea ascunsă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 8, 12;

ascuţí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v.IV. : „schärfen" : „aiguiser" : (4x)
ascute-te *verb imp. 2 sg.* 21, 8; 21, 10; 21, 16;
ascuţitu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 21, 11;

ascuţít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „scharf, spitz" : „aiguisé, aigu" : (1x)
ascuţită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 1;

asemănà : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „vergleichen" : „comparer" : (5x)
asămănat *verb participiu sg. neutru* 33, 32;
s-au asămănat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 31, 8;
te-ai asămănat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 31, 2; 31, 18; 32, 2;

asemănáre : (1683 SICR. DE AUR) : s. f. : „Ähnlichkeit" : „ressemblance" : (18x)
asămănare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 5; 1, 16; 1, 22; 1, 26; 1, 26; 8, 2; 8, 3; 10, 1; 10, 8; 10, 21; 23, 42;
asămănarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 10; 1, 26; 8, 10; 23, 15;
asămănării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 2, 1; 28, 11;
o asămănare *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 5;

asémenea : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./adv. : „gleich" : „pareil" : (4x)
asêmene *adv. de mod* 5, 9;
asêmenea *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac.* 16, 31;
asêmenea *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac.* 31, 8; 31, 8;

asirián : (1581-1582 PO) : s. m. : „Assyrien" : „Assyrien" : (5x)
ai asiriênilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 7;
asiriênilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 9;
assiriênii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 23, 5;
assiriênilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 12;
assiríilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 23;

ástăzi : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „heute" : „aujourd`hui" : (5x)
astăzi *adv. de timp* 2, 3; 8, 9; 20, 29; 20, 31; 24, 2;

astrucá : (1640 URECHE) : v.I : „begraben, bestätten" : „enterrer" : (3x)
va astruca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 13;
vor astruca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 12; 39, 13;

asúpra : (1551-1553 ES) : prep. : „1. gegen, 2. über, 3. oberhalb" : „1. vers, 2. sur, 3. au dessus" : (84x)
asupra *prep.* 1, 3; 2, 3; 2, 6; 3, 14; 3, 22; 3, 25; 4, 2; 4, 3; 4, 7; 5, 8; 5, 16; 6, 2; 7, 9; 7, 18; 8, 10; 11, 4; 13, 2; 13, 16; 13, 17; 13, 17; 14, 22; 16, 5; 16, 8; 16, 26; 16, 37; 16, 41; 16, 43; 17, 12; 17, 20; 18, 13; 19, 4; 21, 22; 22, 3; 23, 9; 23, 16; 23, 22; 23, 22; 23, 24; 25, 13; 25, 14; 26, 3; 26, 8; 26, 16; 26, 17; 26, 19; 27, 30; 27, 31; 27, 35; 28, 7; 28, 21; 28, 22; 28, 23; 29, 2; 29, 7; 29, 7; 29, 8; 29, 10; 29, 17; 29, 17; 32, 10; 33, 22; 34, 10; 34, 23; 35, 3; 35, 13; 36, 2; 36, 5; 36, 29; 37, 1; 37, 6; 38, 3; 38, 3; 38, 16; 38, 17; 38, 18; 39, 1; 39, 1; 47, 13;
asuprà *prep.* 3, 24; 11, 5; 16, 36; 16, 36; 16, 39; 26, 8;

asupreálă : (1574 DERS) : s. f. : „Unterdrückung" : „oppression" : (3x)
asupreală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 12; 22, 25;
asuprêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 45, 9;

asuprí : (1581 CORESI, EV. 141, *ap.* TIKTIN) : v. IV : „unterdrücken" : „opprimer" : (7x)
asupriia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 22, 7;
asuprindu *verb gerunziu* 22, 29;
au asuprit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 12; 18, 16;
să asupreascâ *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 46, 19;
va asupri *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 7;
vor asupri *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 45, 8;

asurzí : (1632 EUSTR. PRAV., 196, *ap.* TIKTIN) : v. IV : „taub werden" : „assourdir" : (2x)
te vei asurzi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 26; 24, 27;

aşá : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „so" : „ainsi, de la sorte" : (29x)
aşa *adv. demonstr.* 1, 28; 4, 13; 11, 5; 12, 7; 12, 11; 15, 6;

16, 27; 16, 42; 16, 43; 16, 46; 18, 4; 20, 36; 20, 44; 21, 4; 22, 19; 22, 22; 23, 39; 23, 44; 31, 18; 32, 14; 33, 10; 33, 25; 33, 26; 34, 12; 35, 15; 36, 38; 42, 5; 42, 5; 45, 20;

aşezá : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : v. I : „1. stellen; 2. begründen" : „1. placer, 2. fonder" : (6x)
s-au aşezat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 35;
să vor aşăza *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 17, 23;
să vor aşeza *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 54; 16, 54;
vă veţi aşeza *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 16, 54;
voiu aşăza *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 32, 4;

aşíjderea : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „ebenso" : „de la sorte" : (4x)
aşijderea *adv.* 14, 10; 42, 4; 45, 11;
aşijderelea *adv.* 40, 17;

aşteptá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(er)warten, harren" : „attendre" : (1x)
aşteptînd *verb gerunziu* 32, 10;

aştérne : (1551-1553 ES) : v. III : „streuen" : „étendre" : (2x)
vor aştêrne *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 30; 28, 7;

aşternút : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Bettzeug, Bettauflage" : „literie" : (3x)
aşternut *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 23, 41; 27, 7;
aşternutul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 23, 17;

atínge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. berühren, 2. treffen" : „1./2. toucher" : (5x)
să ating *verb indicativ prezent 3 pl.* 42, 14;
să să atingă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 41, 6; 42, 14;
să va atinge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 10;
să vă atingeţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 9, 6;

atúnci : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „dann, damals" : „alors, lors" : (2x)
atuncea *adv. de timp* 32, 14; 39, 12;

áţă : (1560-1561 CORESI, TE[2]) : s. f. : „Faden" : „fil" : (1x)
aţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 3;

aţîţá : (1581-1582 PO) : v. I : „1. Feuer anfachen, 2. erregen" : „1. enflammer, 2. inciter" : (4x)
am aţîţat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 48;
s-au aţîţat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 20, 47;
voiu aţîţa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 24, 10;
vor aţîţa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 9;

au : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./conj : „1. oder, 2. denn" : „1. ou, 2. est-ce que" : (29x)
au *conjuncţie coord.* 2, 7; 14, 20; 17, 15; 17, 15; 28, 4; 28, 4;
au *adv.* 8, 17; 13, 7; 14, 2; 15, 3; 15, 4; 15, 5; 17, 9; 17, 10; 17, 10; 18, 23; 18, 25; 18, 25; 18, 29; 20, 3; 20, 4; 26, 15; 28, 3; 28, 3; 28, 5; 28, 9; 34, 2; 37, 3; 38, 14;

áur : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Gold" : „or" : (9x)
aur *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 27, 12; 27, 22; 28, 4; 28, 13; 38, 13;
aurul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 18; 7, 19; 16, 17;

áustru : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Ostwind, Südwind" : „vent d'orient, vent de sud" : (27x)
a áustrului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 42, 19;
austru *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 20, 47; 42, 12; 46, 10; 46, 10; 46, 20; 48, 17;
áustru *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 40, 25; 40, 25; 40, 28; 40, 28; 40, 29; 40, 46; 40, 46; 40, 47; 41, 11; 42, 10; 42, 13; 42, 19; 47, 1; 47, 20; 47, 20; 48, 10; 48, 16; 48, 33;
austrului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 27, 26;
áustrului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 42, 10;

aúz : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Gehör" : „ouïe" : (1x)
auz *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 55;

auzí : (1521 NEACŞU) : v. IV : „hören" : „ouïr, entendre" : (42x)
am auzit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 35, 13;
au auzit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 4;
aud *verb indicativ prezent 3 pl.* 12, 2;
aude *verb indicativ prezent 3 sg.* 3, 27; 33, 4;
audu *verb indicativ prezent 3 sg.* 33, 31;
auză *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 3, 27;
auzi *verb imp. 2 sg.* 2, 8; 3, 10; 16, 34; 20, 47; 40, 4; 44, 5;
auziiam *verb indicativ imperfect 1 sg.* 1, 24; 2, 3;
auziiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 2, 1; 3, 12;
auzind *verb gerunziu* 9, 5; 10, 13;
auzit-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 35, 12;
auziţi *verb imp. 2 pl.* 6, 3; 13, 2; 25, 3; 34, 7; 34, 9; 36, 2; 36, 4; 37, 4;
să auză *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 12, 2;
să auzi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 3, 6;
să auziia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 10, 5;
să auzim *verb indicativ prezent 1 pl.* 33, 30;
să să auză *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 19, 9;
să va auzi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 13; 36, 15;
va auzi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 4;
vei auzi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 17; 33, 7;
vor auzi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 2, 5; 2, 7; 3, 11; 33, 32;

aveá : (1521 NEACŞU) : v. II (şi aux.) : „haben" : „avoir" : (15x)
are *verb indicativ prezent 3 sg.* 17, 3; 22, 10; 36, 17;
au *verb indicativ prezent 3 pl.* 9, 6; 12, 2; 12, 2;
avea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 8, 11; 9, 1; 9, 3; 41, 22; 42, 5;
va avea *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 6;
vor avea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 40, 45; 44, 18; 44, 18;

ázimă : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „ungesäuertes Brot" : „azyme" : (1x)
azime *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 21;

B

baláur : (1480 DRHA / în antr. Marco *Bălaur*) : s. m. : „Drache" : „dragon" : (2x)
bălaurul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 29, 2; 32, 2;

báligă : (1649 MARD.) : s. f. : „Dung, Mist" : „bouse,

excrément" : (3x)
balegă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 12; 4, 15;
balegile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 4, 15;

ban : (1413 DERS) : s. m. : „Obolus, Geld" : „obole, argent" : (1x)
bani *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 45, 12;

barbár : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : adj. : „barbarisch" : „sauvage" : (1x)
celor varvari *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. gen./dat. art.* 21, 31;

bárbă : (1436 DLRV / în antr. *Barbă* Stan) : s. f. : „Bart" : „barbe" : (1x)
barba *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 1;

báştă : (c. 1573-1578 PS. SCH) : s. f. : „Festungswall" : „retranchement" : (1x)
băşti *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 2;

báte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. schlagen, 2. kämpfen" : „1. battre, 2. combattre" : (7x)
ai bătut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 25, 6;
bat *verb indicativ prezent 1 sg.* 7, 9;
bate *verb imp. 2 sg.* 6, 11;
bătute *verb participiu pl. neutru* 27, 7;
să bat *verb indicativ prezent 3 pl.* 30, 22;
veţi bate *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 20, 43;
ş-ar bate *verb cond.-opt. prezent 3 pl.* 8, 17*;

batjocorí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „verspotten, verhöhnen" : „se moquer de, tourner en dérision" : (1x)
vor batjocuri *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 22, 5;

batjócură : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Demütigung, Hohn" : „humiliation, raillerie" : (2x)
batjocură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 4; 23, 32;

băgá : (1521 NEACŞU) : v. I : „hineintun, -stecken" : „mettre dans, introduire" : (29x)
am băgat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 28;
au băgat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 8, 7; 8, 16; 42, 1; 46, 20;
a vă băga *verb infinitiv prezent* 44, 7;
băgară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 19, 9;
băgatu-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 8, 14;
băgă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 40, 3; 40, 18; 40, 20; 40, 29; 40, 33; 40, 36; 40, 46; 40, 50; 41, 1; 42, 2; 43, 5; 44, 4; 47, 1;
băgînd *verb gerunziu* 20, 42;
să bag *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 15;
va băga *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 13; 26, 12;
voiu băga *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 37; 36, 24; 37, 12; 37, 21;

băláur → balaur

bărbát : (1262 DRĂGANU / în top. Terra *Barbata*) : s. m. : „Mann" : „homme" : (31x)
bărbat *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 22, 30;
bărbatu *subst. comun masc. sg. gen./dat. neart.* 40, 5;
bărbatul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 9, 3; 9, 11; 10, 2; 10, 3; 16, 31; 16, 44; 39, 20; 40, 4; 43, 6;
bărbatului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 10, 6; 18, 8;
bărbaţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 8, 11; 8, 16; 12, 16; 14, 1; 14, 14; 14, 18; 20, 1; 22, 9; 23, 14; 23, 42; 23, 45;
bărbaţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 11, 15; 14, 2; 16, 44; 27, 10;
bărbaţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 21, 31; 24, 22;
bărbaţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 39, 16*;

bărbătésc : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : adj. : „männlich" : „masculin" : (1x)
bărbăteşti *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 16, 17;

bărbiér : (1561 DERS) : s. m. : „Barbier" : „barbier" : (1x)
bărbiêriului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 5, 1;

bătáie : (1563 CORESI, PRAXIU, 379/17) : s. f. : „ Schlacht, Prügel" : „volée, raclée" : (1x)
bătaie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 17;

bătrîn : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „alt" : „vieux, âgé" : (13x)
bătrîn *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 9, 6;
bătrîni *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 8, 11;
bătrînii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 8, 12;
cea mai bătrînă *adj. calificativ gradul superlativ fem. sg. nom./ac. art.* 16, 45;
cei bătrîni *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 9, 6;
cei bătrîni *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 7, 26; 8, 1; 27, 9;
cei mai bătrîni *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 20, 3;
mai bătrînă *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 4;
mai bătrîne *adj. calificativ gradul comparativ fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 60;
mai bătrîni *adj. calificativ gradul comparativ masc. pl. nom./ac. neart.* 14, 1; 20, 1;

bea : (1418 DLRV) : v. II : „trinken" : „boire" : (16x)
bea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 34, 19;
beaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 34, 18;
beau *verb indicativ prezent 3 pl.* 31, 14; 31, 16;
vei bea *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 11; 4, 11; 12, 18; 23, 32; 23, 34;
veţi bea *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 39, 17; 39, 18; 39, 19;
vor bea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 4, 16; 12, 19; 25, 4; 44, 21;

berbéce : (1443 DLRV / în antr. Oana *Berbece*) : s. m. : „Widder" : „bélier" : (14x)
berbêce *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 34, 22; 34, 22; 43, 23; 43, 25; 46, 5;
berbêcelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 24; 46, 6; 46, 8; 46, 12;
berbeci *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 21; 34, 17; 39, 18; 45, 23; 46, 7;

beţíe : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Trunkenheit" : „ivresse" : (1x)
beţie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 33;

béznă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „tiefe Finsternis" : „ténèbre" : (1x)
bezna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 15;

bíne : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „gut" : „bien" : (8x)
bine *adv. de mod poz.* 6, 11; 6, 11; 21, 15; 21, 15; 26, 2; 33, 32; 36, 2; 36, 11;

binecuvîntát : (1683-1686 MS. 45, 626/[1]) : adj. : „gesegnet" : „béni" : (1x)
binecuvîntată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 12;

biruí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „ergreifen" : „gagner" : (1x)
va birui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 13;

biruínţă : (1642 CAZ. GOV. 195) : s. f. : „Sieg" : „victoire" : (3x)
biruinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 8; 3, 9;
biruinţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 3, 8;

biruitór : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „siegreich" : „victorieux" : (3x)
biruitoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 28, 11; 38, 2; 38, 3;

bisérică : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Kirche, 2. Tempel" : „1. église, 2. temple" : (11x)
besêreca *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 16; 41, 15; 41, 21;
besêrecă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 1;
besêrecii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 41, 23; 41, 25;
besêricii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 16; 41, 4;
besêricile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 6;
bisêricile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 6, 4; 6, 6;

bîĺciu : (c. 1640 IORGA D. B., *ap.* TIKTIN) : s. m. : „Zusammenkunft" : „assemblée" : (1x)
bulciuri *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 46, 12;

blagoslovénie : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Segen" : „bénédiction" : (3x)
blagoslovenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 26; 34, 26;
blagosloveniia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 30;

blestém : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Fluch, Verwünschung" : „malédiction" : (1x)
blestemilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 35, 12;

boáşă : (1543 G. LEX.) : s. f. : „Schamteile" : „testicule" : (2x)
boaşe *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 20;
boaşele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 20;

bob : (1421 DRH) : s. n. : „Bohne" : „fève" : (1x)
bob *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 9;

boiér : (1432 DRHA) : s. m. : „Bojar, Adliger" : „boyard, noble" : (13x)
boiêrii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 17, 12; 22, 27; 26, 16; 27, 8; 27, 21; 30, 13; 32, 28; 32, 29;
boiêrilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 31, 11; 39, 18;
boiêrenul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 19, 1;
boiêrinul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 7, 27;
boiêrinului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 28, 2;

boiérin → boier

bolnáv : (1551-1553 ES) : s. f. : „Kranker" : „malade" : (1x)
cea bólnavă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4;

bóltă : (1499 DERS) : s. f. : „Loch" : „trou" : (20x)
ale boltelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 42, 12;
bolta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 46, 20;
bolte *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 41, 10; 42, 2; 42, 2; 46, 24;
boltele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 19; 42, 5; 42, 7; 42, 11; 42, 13; 42, 13;
boltelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 41, 11; 42, 3; 42, 5; 42, 7; 42, 8; 42, 9; 42, 11; 46, 24;

bou : (1235 DRĂGANU / în top. *Bool*) : s. m. : „Ochse" : „bœuf" : (6x)
boi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 4, 15; 43, 19; 43, 23; 43, 25; 45, 18; 45, 22;

brad : (1490 DLRV) : s. m. : „Tanne" : „sapin" : (2x)
brad *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 6;
brazi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 31, 8;

braţ : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Arm" : „bras" : (10x)
braţ *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 9; 20, 33; 20, 34;
braţele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 30, 21; 30, 22; 30, 24; 30, 25; 30, 25;
braţul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 4, 7; 13, 20;

brăţáră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Armband" : „bracelet" : (2x)
brăţări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 11; 23, 42;

bríciu : (c. 1573-1578 PS. SCH.) : s. n. : „Rasier-, Schermesser" : „rasoir" : (1x)
briciul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 5, 1;

brîú : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Gürtel, 2. Taille, Hüfte" : „1. ceinture, 2. taille, reins" : (4x)
brîu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 9, 2; 47, 4;
brîul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 9, 3; 9, 11;

bucătár : (1635 PUMNUL LEPT. I 378) : s. m. : „Koch" : „cuisinier" : (1x)
bucătarilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 46, 25;

bucăţeá → bucăţică

bucăţícă : (1581-1582 PO) : s. f. : „Stück" : „pièce" : (1x)
o bucăţea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 19;

búcium : (1456 DERS / în antr. *Bucium*) : s. m. : „Posaune" : „trompette" : (1x)
buciumii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 31, 13;

bucurá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „sich freuen" : „se réjouir" : (3x)
bucurîndu-se *verb gerunziu* 25, 15;
să se bucure *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 7, 12;
v-aţi bucurat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 25, 3;

bufní : (1683 DOS. VS. martie 13) : v. IV : „stampfen" : „frapper" : (1x)
ai buhnit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 25, 6;

búlciu → bîlciu

búlgăre : (1512 DERS / în antr. *Bulgăr*) : s. m. : „Scholle" : „motte (de terre)" : (1x)
bulgărul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 17, 10;

bun : (1211 DRĂGANU / în antr. *Buna*) : adj. : „gut" : „bon" : (15x)
bun *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 31, 3;
bun *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 8;
bună *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 6, 13; 16, 19; 20, 28; 20, 41; 24, 4; 28, 13; 34, 14; 34, 14;
bune *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 20, 25; 23, 12; 36, 31;
cea bună *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 18;
mai bună *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 21;

bunăcredínţă : (1683-1686 MS. 45, 862/1) : s. f. : „Aufrichtigkeit" : „sincerité, bonne foi" : (1x)
bunăcredinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 42;

bunăcuviínţă : (1683-1686 MS. 45, 593/1) : s. f. : „Schicklichkeit" : „décence" : (2x)
bunăcuviinţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 14;
bună-cuviinţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 19;

buríc : (1621 DIRA XVII/5, 84, ap. Tiktin, în top. *Buric*) : s. n. : „Nabel" : „nombril" : (2x)
buricul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 16, 4; 38, 12;

búză : (1487 DRHA / în antr. *Budzea*) : s. f. : „Lippe" : „lèvre" : (3x)
buze *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 3, 5;
buzele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 24, 17; 43, 14;

buzdugán : (1446 DERS) : s. n. : „Zepter" : „sceptre" : (1x)
buzduganul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 30, 18;

C

ca : (1521 NEACŞU) : adv. /conj. : „1. wie, 2. damit, 3. ungefähr" : „1. comme, 2. afin que, 3. à-peu-près" : (239x)
ca *adv.* 1, 5; 1, 5; 1, 7; 1, 13; 1, 14; 1, 16; 1, 22; 1, 22; 1, 24; 1, 24; 1, 26; 1, 26; 1, 27; 1, 27; 1, 28; 2, 8; 3, 3; 4, 17; 7, 16; 8, 2; 8, 2; 8, 2; 8, 16; 10, 1; 10, 5; 10, 9; 11, 1; 12, 7; 13, 4; 13, 22; 16, 7; 16, 30; 19, 10; 19, 10; 20, 9; 20, 32; 20, 32; 20, 44; 21, 25; 21, 26; 22, 25; 22, 27; 22, 27; 22, 30; 23, 20; 23, 20; 25, 8; 26, 19; 26, 20; 27, 32; 27, 33; 28, 2; 28, 6; 31, 8; 32, 2; 32, 14; 33, 32; 36, 11; 36, 11; 36, 17; 36, 27; 36, 35; 36, 37; 36, 38; 36, 38; 38, 9; 38, 9; 38, 16; 40, 2; 40, 3; 40, 23; 40, 26; 41, 12; 41, 17; 41, 21; 42, 5; 42, 12; 43, 2; 43, 2; 43, 3; 43, 3; 45, 7; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 46, 1; 47, 3; 47, 5; 47, 11; 47, 15; 47, 22; 48, 8;
ca *conjuncţie subord.* 3, 18*; 3, 18*; 3, 18*; 3, 21*; 6, 6*; 6, 10*; 8, 6*; 8, 17*; 10, 10*; 10, 16*; 11, 20*; 12, 2*; 12, 3*; 12, 12*; 12, 16*; 12, 19*; 13, 18*; 13, 19*; 14, 5*; 14, 7*; 14, 11*; 14, 11*; 14, 13*; 14, 19*; 14, 21*; 16, 5*; 16, 25*; 16, 32*; 16, 53*; 16, 62*; 17, 6*; 17, 7*; 17, 8*; 17, 8*; 17, 9*; 17, 14*; 17, 14*; 17, 15*; 17, 17*; 17, 18*; 18, 9*; 18, 23*; 19, 9*; 20, 6*; 20, 8*; 20, 9*; 20, 12*; 20, 12*; 20, 12*; 20, 13*; 20, 13*; 20, 14*; 20, 15*; 20, 17*; 20, 20*; 20, 21*; 20, 21*; 20, 21*; 20, 22*; 20, 23*; 20, 26*; 20, 26*; 20, 28*; 20, 42*; 21, 10*; 21, 10*; 21, 15*; 21, 20*; 21, 21*; 21, 21*; 21, 22*; 21, 23*; 21, 24*; 21, 28*; 21, 29*; 22, 3*; 22, 3*; 22, 6*; 22, 9*; 22, 12*; 22, 27*; 22, 30*; 22, 31*; 23, 39*; 23, 44*; 24, 7*; 24, 8*; 24, 8*; 24, 10*; 24, 11*; 24, 11*; 24, 26*; 25, 10*; 25, 15*; 26, 10*; 26, 20*; 27, 5*; 27, 7*; 29, 15*; 30, 11*; 30, 21*; 30, 21*; 30, 21*; 31, 14*; 33, 8*; 33, 9*; 33, 11*; 34, 10*; 36, 3*; 36, 5*; 36, 30*; 36, 37*; 37, 13*; 37, 17*; 37, 23*; 38, 16*; 38, 17*; 39, 13*; 40, 4*; 40, 40*; 40, 45*; 40, 48*; 41, 6*; 41, 6*; 41, 7*; 42, 12*; 42, 14*; 43, 8*; 43, 18*; 44, 3*; 44, 7*; 44, 7*; 44, 8*; 44, 11*; 44, 13*; 44, 27*; 45, 15*; 45, 17*; 45, 18*; 46, 15*; 46, 19*; 46, 19*; 46, 21*; 46, 21*; 47, 15*;

cal : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Pferd" : „cheval" : (12x)
cai *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 17, 15; 23, 6; 23, 12; 23, 20; 23, 23; 26, 7; 27, 14; 38, 4; 38, 15;
cailor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 26, 10; 26, 11;
cal *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 39, 20;

caldéu : (1665-1672 MS. 4389, 678/2) : s. m. : „Chaldäer" : „Chaldéen" : (4x)
al haldeilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 16, 28;
haldeilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 1, 3; 11, 24; 12, 13;

cále : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Weg, 2. Mittel, Weise" : „1. chemin, 2. moyen" : (74x)
cale *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 10, 16; 21, 20;
calea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 19; 7, 4; 7, 9; 9, 2; 13, 22; 16, 24; 16, 26; 16, 60; 18, 10; 18, 23; 18, 25; 18, 25; 18, 25; 18, 29; 18, 29; 18, 29; 18, 30; 21, 21; 23, 31; 33, 8; 33, 9; 33, 9; 33, 11; 33, 11; 33, 17; 33, 17; 33, 20; 36, 17; 36, 17; 36, 19; 42, 15; 43, 2; 43, 4; 44, 1; 44, 3; 44, 3; 44, 4; 46, 2; 46, 9; 46, 9; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 20; 47, 2; 47, 2;
căi *subst. comun fem. pl. gen./dat. neart.* 21, 21;
căi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 21, 19;
căii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 21, 19; 21, 19;
căile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 3, 18; 7, 3; 7, 8; 7, 27; 9, 10; 11, 6; 11, 21; 14, 22; 14, 23; 16, 42; 16, 46; 16,

46; 20, 43; 20, 44; 22, 31; 24, 14; 33, 20; 36, 31; 36, 32;
o cale *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 13;

cámătă : (1560-1561 CORESI, TE.²) : s. f. : „Zins" : „usure" : (4x)
camătă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 8; 18, 13; 18, 17; 22, 12;

canón : (1581 PRL) : s. n. : „Leier" : „cithare" : (2x)
canoanelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 26, 13;
canonului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 33, 32;

cap : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Kopf, Haupt" : „tête" : (25x)
capetele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 22; 9, 10; 11, 21; 22, 31; 23, 15; 23, 42; 26, 16; 32, 26; 44, 18; 44, 20; 44, 20;
capul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 5, 1; 7, 18; 10, 1; 13, 18; 16, 12; 16, 42; 17, 19; 17, 22; 24, 23; 27, 30; 29, 17; 33, 4;
capului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 25; 1, 26;

cápră : (1425 BGL) : s. f. : „Ziege" : „chèvre" : (2x)
capre *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 43, 22; 45, 22;

car : (c. 1573-1578 PS. SCH) : s. n. : „Karren, Wagen" : „charrette" : (5x)
cară *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 23, 24; 26, 7; 27, 20;
carălor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 26, 10;
carului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 43, 3;

cáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. rel./inter. : „wer, welcher" : „qui, lequel" : (198x)
care *adj. pron. int.-rel. fem sg. nom./ac.* 28, 13; 28, 15; 33, 12; 33, 12; 44, 27;
care *adj. pron. int.-rel. neutru sg. nom./ac.* 10, 11; 13, 10; 21, 7;
care *pron. int.-rel. sg. nom./ac.* 8, 4; 11, 23; 15, 4; 16, 14; 16, 17; 17, 3; 17, 16; 17, 19; 18, 5; 20, 5; 20, 21; 21, 4; 21, 26; 22, 3; 22, 13; 23, 35; 24, 13; 27, 32; 36, 13; 36, 21; 38, 17; 39, 21; 40, 47; 41, 1; 43, 3; 45, 13; 46, 10; 48, 9; 48, 29;
care *pron. int.-rel. pl. nom./ac.* 4, 4; 14, 3; 15, 6; 18, 14; 18, 21; 21, 24; 22, 14; 43, 11; 47, 17;
carea *adj. pron. int.-rel. fem. sg. nom./ac.* 16, 4; 31, 15;
carea *pron. int.-rel. fem. sg. nom./ac.* 3, 23; 4, 10; 10, 15; 10, 20; 11, 24; 12, 22; 12, 26; 13, 12; 14, 7; 16, 5; 16, 26; 16, 51; 17, 19; 17, 20; 18, 22; 18, 24; 18, 26; 18, 27; 24, 2; 24, 5; 24, 25; 26, 17; 29, 20; 33, 13; 33, 20; 36, 33; 38, 12; 38, 18; 39, 8; 39, 17; 39, 19; 39, 21; 39, 26; 43, 3; 43, 3; 44, 13; 44, 25; 47, 9; 48, 35;
carei *pron. int.-rel. sg. dat./gen.* 29, 17;
carele *pron. int.-rel. sg. nom./ac.* 3, 2; 9, 3; 13, 14; 14, 3; 17, 16; 20, 6; 20, 15; 20, 28; 20, 42; 21, 30; 22, 4; 28, 25; 32, 9; 33, 2; 36, 18; 36, 22; 36, 23; 36, 28; 37, 25; 38, 8; 38, 11; 42, 14; 43, 7; 47, 5; 47, 10; 47, 15;
carele *pron. int.-rel. pl. nom./ac.* 3, 10; 3, 20; 6, 9; 8, 6; 8, 9; 8, 13; 8, 17; 10, 22; 11, 25; 13, 19; 13, 19; 13, 20; 13, 20; 14, 22; 14, 22; 16, 19; 16, 50; 16, 51; 16, 53; 17, 12; 18, 24; 18, 24; 18, 24; 18, 28; 18, 31; 20, 12; 20, 13; 20, 25; 20, 27; 20, 41; 20, 43; 22, 4; 23, 19; 23, 21; 24, 21; 33, 16; 33, 29; 36, 4; 37, 20; 40, 44; 42, 13; 43, 8; 44, 19; 47, 10;
carii *pron. int.-rel. pl. nom./ac.* 2, 3; 9, 6; 11, 7; 12, 2; 12, 9; 16, 20; 16, 36; 16, 36; 16, 36; 20, 9; 22, 13; 23, 7; 23, 22; 23, 28; 23, 37; 24, 21; 27, 8; 27, 9; 27, 21; 32, 23; 32, 26; 44, 10; 44, 10; 44, 15; 47, 22; 48, 11;
cărora *pron. int.-rel. pl. dat./gen.* 3, 6; 4, 9; 11, 15; 11, 21; 16, 35; 20, 9; 20, 14; 20, 22; 21, 29; 23, 9; 23, 20;
căruia *pron. int.-rel. masc. sg. gen./dat.* 21, 25; 22, 25;
căruia *pron. int.-rel. neutru sg. gen./dat.* 43, 3;

carhidoneán : (1688 BIBLIA) : s. m. : „Karchedonier" : „ceux de Tarsis" : (3x)
carhidonênii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 12; 27, 25; 38, 13;

cárne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Fleisch" : „viande" : (11x)
carne *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 26; 37, 8; 39, 17;
carnea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 14;
cărnuri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 11, 11;
cărnurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 11, 3; 11, 7; 23, 20; 24, 10; 32, 5; 39, 18;

cárte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Buch, 2. Schriftstück" : „1. livre, 2. document, lettre" : (2x)
ai cărţilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 27, 9;
carte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 9;

cásă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Haus" : „maison" : (186x)
a casii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 21;
ai casii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 11; 20, 1; 20, 3;
al casii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 50; 41, 8;
casa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 2, 3; 2, 8; 3, 4; 3, 5; 3, 7; 3, 7; 5, 4; 5, 5; 8, 1; 8, 6; 9, 7; 10, 4; 11, 15; 12, 9; 12, 9; 12, 23; 12, 25; 12, 26; 13, 5; 14, 3; 14, 5; 14, 6; 14, 7; 14, 11; 17, 2; 17, 12; 18, 29; 20, 5; 20, 12; 20, 13; 20, 27; 20, 30; 20, 40; 22, 18; 24, 3; 24, 21; 25, 3; 25, 8; 25, 9; 25, 12; 27, 14; 28, 25; 29, 21; 35, 5; 36, 10; 36, 17; 36, 21; 37, 11; 37, 21; 38, 6; 39, 13; 39, 22; 39, 23; 39, 25; 39, 29; 41, 16; 41, 17; 41, 17; 41, 19; 43, 5; 43, 7; 43, 10; 43, 11; 44, 4; 44, 6; 44, 6; 44, 15; 45, 6; 45, 8; 45, 17; 45, 20;
casa *subst. comun fem. sg. voc. art.* 11, 5; 18, 25; 18, 29; 18, 30; 18, 31; 20, 31; 20, 39; 20, 44; 33, 11; 33, 20; 34, 30; 36, 22; 36, 32; 44, 6;
casă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 5; 2, 6; 2, 7; 3, 9; 3, 26; 3, 27; 9, 6; 12, 2; 12, 3; 16, 23; 27, 6; 40, 5; 43, 4; 43, 6; 44, 11; 45, 4; 45, 22;
case *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 28, 26;
casei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 3, 17; 4, 4; 4, 6; 6, 11; 8, 10; 11, 1; 12, 6; 18, 15; 20, 5; 22, 6; 28, 24; 29, 6; 33, 7; 33, 10;
casele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 24; 11, 3; 16, 40; 23, 47; 26, 12; 44, 30; 46, 25;
caselor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 33, 30;
casii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 3, 24; 4, 5; 8, 12; 8, 14; 8, 16; 8, 17; 9, 3; 9, 9; 10, 3; 10, 4; 10, 18; 10, 19;

13, 9; 18, 6; 23, 39; 35, 15; 36, 37; 40, 4; 40, 47; 40, 49; 41, 5; 41, 6; 41, 6; 41, 7; 41, 9; 41, 10; 41, 13; 41, 14; 41, 15; 41, 20; 41, 26; 42, 15; 42, 15; 42, 20; 43, 7; 43, 10; 43, 12; 43, 12; 44, 4; 44, 5; 44, 5; 44, 9; 44, 11; 44, 12; 44, 14; 44, 22; 45, 5; 45, 17; 45, 19; 46, 25; 47, 1; 47, 1; 47, 1; 48, 11; 48, 21;

casía : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Kassia" : „cannelle, cassis" : (1x)
cásia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 17;

catárg : (1614 DIRB VII/2, 269) : s. n. : „Mastbaum" : „mât" : (1x)
catarturi *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 5;

catárt → catarg

către : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „gegen, an" : „vers" : (351x)
cătră *prep.* 1, 3; 2, 2; 2, 2; 2, 3; 2, 3; 2, 4; 2, 7; 2, 8; 2, 9; 3, 1; 3, 2; 3, 4; 3, 4; 3, 5; 3, 5; 3, 6; 3, 6; 3, 10; 3, 11; 3, 11; 3, 11; 3, 13; 3, 16; 3, 22; 3, 22; 3, 24; 3, 27; 3, 27; 4, 15; 4, 16; 6, 1; 7, 1; 7, 3; 7, 3; 7, 6; 7, 13; 8, 3; 8, 5; 8, 5; 8, 6; 8, 8; 8, 9; 8, 12; 8, 13; 8, 14; 8, 15; 8, 16; 8, 17; 9, 2; 9, 4; 9, 7; 9, 9; 10, 2; 11, 1; 11, 2; 11, 5; 11, 14; 11, 25; 12, 1; 12, 8; 12, 9; 12, 9; 12, 17; 12, 19; 12, 21; 12, 23; 12, 23; 12, 26; 12, 27; 13, 1; 13, 2; 13, 11; 13, 12; 13, 15; 13, 19; 14, 1; 14, 2; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 6; 14, 6; 14, 7; 14, 12; 14, 22; 15, 1; 16, 1; 16, 28; 16, 32; 16, 35; 16, 36; 17, 1; 17, 2; 17, 7; 17, 7; 17, 11; 17, 12; 17, 12; 17, 13; 17, 17; 18, 1; 18, 6; 18, 6; 19, 9; 20, 2; 20, 3; 20, 3; 20, 5; 20, 6; 20, 7; 20, 9; 20, 12; 20, 18; 20, 27; 20, 27; 20, 29; 20, 30; 20, 35; 20, 35; 20, 36; 20, 45; 20, 49; 21, 1; 21, 3; 21, 7; 21, 8; 21, 17; 21, 18; 21, 28; 21, 28; 22, 1; 22, 5; 22, 6; 22, 7; 22, 13; 22, 17; 22, 23; 22, 29; 23, 1; 23, 14; 23, 16; 23, 17; 23, 36; 23, 42; 23, 44; 23, 44; 23, 44; 23, 44; 24, 1; 24, 3; 24, 3; 24, 15; 24, 18; 24, 19; 24, 20; 24, 21; 24, 26; 24, 27; 25, 1; 26, 1; 26, 2; 26, 15; 26, 20; 26, 20; 27, 1; 27, 3; 27, 3; 27, 28; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 29, 1; 29, 4; 29, 17; 30, 1; 30, 20; 31, 1; 31, 2; 31, 14; 31, 14; 32, 1; 32, 17; 32, 17; 33, 1; 33, 2; 33, 12; 33, 21; 33, 22; 33, 23; 33, 25; 33, 25; 33, 31; 34, 1; 34, 22; 35, 1; 36, 16; 37, 2; 37, 3; 37, 4; 37, 7; 37, 9; 37, 11; 37, 12; 37, 15; 37, 15; 37, 17; 37, 18; 37, 19; 37, 21; 38, 1; 39, 17; 39, 17; 40, 4; 40, 20; 40, 23; 40, 25; 40, 28; 40, 28; 40, 33; 40, 36; 40, 36; 40, 41; 40, 46; 40, 46; 40, 46; 40, 47; 40, 47; 40, 48; 40, 48; 41, 4; 41, 7; 41, 11; 41, 11; 41, 19; 41, 19; 41, 22; 42, 2; 42, 2; 42, 3; 42, 13; 42, 13; 42, 15; 42, 16; 42, 17; 42, 18; 42, 19; 43, 1; 43, 2; 43, 4; 43, 6; 43, 7; 43, 15; 43, 17; 43, 18; 43, 18; 43, 19; 44, 1; 44, 2; 44, 5; 44, 6; 44, 6; 44, 13; 44, 13; 44, 13; 44, 15; 44, 16; 44, 19; 46, 1; 46, 13; 46, 20; 46, 21; 46, 25; 47, 1; 47, 2; 47, 2; 47, 6; 47, 9; 47, 18; 48, 1; 48, 10; 48, 10; 48, 10; 48, 10; 48, 17; 48, 17; 48, 17; 48, 17; 48, 18; 48, 18; 48, 21; 48, 25;
cătră *prep.* 2, 6*; 2, 6*; 3, 9*; 3, 19*; 7, 22*; 8, 5*; 14, 6*; 14, 6*; 14, 15*; 16, 62*; 18, 30*; 28, 24*; 31, 17*; 36, 3*; 38, 20*; 39, 11*; 39, 17*; 39, 23*; 39, 24*; 39, 29*; 40, 29*; 40, 46*; 41, 11*; 41, 12*; 41, 14*; 42, 1*; 42, 7*; 42, 9*; 42, 10*; 42, 10*; 42, 10*; 42, 11*; 42, 12*; 42, 13*; 42, 13*; 42, 13*; 42, 16*; 42, 17*; 42, 18*; 42, 19*; 42, 20*; 43, 10*; 45, 7*; 45, 7*; 46, 10*; 46, 10*; 47, 9*; 47, 19*; 48, 2*; 48, 8*; 48, 16*; 48, 16*; 48, 21*; 48, 27*; 48, 28*; 48, 30*; 48, 31*; 48, 32*; 48, 33*; 48, 34*;

cáznă : (1446 BGL) : s. f. : „Qual" : „souffrance, peine" : (2x)
cazna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 53;
caznă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 18;

că : (1521 NEACȘU) : conj. : „dass" : „que" : (105x)
că *conjuncție subord.* 1, 21; 2, 5; 2, 6; 3, 5; 3, 7; 5, 11; 5, 13; 6, 7; 6, 10; 6, 13; 6, 14; 7, 4; 7, 9; 7, 13; 7, 27; 10, 20; 11, 10; 11, 12; 11, 16; 12, 9; 12, 11; 12, 15; 12, 16; 12, 19; 12, 20; 12, 25; 13, 9; 13, 14; 13, 21; 13, 23; 14, 8; 14, 18; 14, 23; 15, 5; 15, 7; 16, 14; 16, 61; 17, 21; 17, 24; 18, 32; 19, 5; 20, 12; 20, 20; 20, 26; 20, 38; 20, 42; 20, 44; 20, 48; 21, 5; 21, 21; 22, 16; 23, 13; 23, 49; 24, 24; 24, 27; 25, 5; 25, 7; 25, 11; 25, 17; 26, 6; 28, 22; 28, 23; 28, 24; 28, 26; 29, 6; 29, 9; 29, 16; 29, 21; 30, 8; 30, 9; 30, 19; 30, 25; 30, 26; 31, 17; 32, 15; 33, 29; 33, 33; 34, 15; 34, 27; 34, 30; 35, 4; 35, 5; 35, 9; 35, 12; 35, 15; 36, 6; 36, 11; 36, 13; 36, 23; 36, 36; 36, 38; 37, 6; 37, 13; 37, 14; 37, 28; 38, 23; 39, 6; 39, 7; 39, 8; 39, 16; 39, 22; 39, 23; 39, 28; 44, 3; 47, 13;

căci : (1551-1553 ES) : conj. : „1. denn, 2. warum" : „1. car, 2. pourquoi" : (124x)
căce *conjuncție subord.* 30, 3; 30, 9;
căci *conjuncție subord.* 1, 20; 2, 5; 2, 6; 2, 7; 3, 7; 3, 9; 3, 20; 3, 20; 3, 21; 3, 26; 3, 27; 5, 6; 5, 7; 7, 4; 7, 5; 7, 9; 7, 12; 7, 13; 7, 14; 7, 19; 7, 23; 8, 12; 8, 17; 9, 9; 9, 9; 10, 11; 10, 17; 12, 2; 12, 3; 12, 6; 12, 23; 12, 24; 12, 25; 12, 27; 13, 8; 13, 22; 14, 7; 14, 23; 15, 8; 16, 35; 16, 42; 18, 4; 18, 19; 18, 19; 20, 16; 20, 24; 20, 38; 20, 40; 21, 7; 21, 12; 21, 13; 21, 24; 21, 32; 22, 19; 22, 22; 23, 8; 23, 28; 23, 34; 23, 37; 23, 45; 23, 46; 24, 7; 25, 3; 25, 3; 25, 3; 25, 3; 25, 6; 25, 6; 25, 8; 25, 12; 25, 15; 26, 2; 26, 5; 26, 7; 26, 14; 26, 15; 26, 19; 28, 2; 28, 10; 29, 6; 29, 9; 29, 13; 30, 12; 30, 13; 31, 7; 31, 10; 32, 11; 32, 26; 32, 30; 33, 11; 33, 16; 33, 31; 34, 8; 34, 18; 35, 10; 35, 12; 35, 15; 36, 2; 36, 3; 36, 5; 36, 8; 36, 9; 36, 34; 37, 24; 39, 5; 39, 23; 39, 29; 40, 4; 42, 4; 42, 5; 42, 8; 42, 13; 42, 14; 44, 3; 44, 12; 44, 28; 45, 14; 47, 1; 47, 5; 47, 10; 48, 14;

cădeá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. II : „1. fallen, stürzen, 2. münden" : „1. tomber, 2. se jeter dans" : (55x)
ai căzut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 22, 4;
au căzut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 13, 12; 15, 8; 24, 5;
au căzut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 3; 23, 21; 27, 34; 31, 12; 32, 26; 39, 23;
cad *verb indicativ prezent 3 pl.* 32, 23;
cădea-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 13, 11;
cădea-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 23; 30, 25;
căzu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 11, 5;
căzuiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 2, 1; 3, 23; 9, 8; 11, 13; 43, 3; 44, 4;
să cade *verb indicativ prezent 3 sg.* 21, 26;
să cădea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 13, 19; 13, 19;
va cădea *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 6, 12; 13, 10; 13, 14; 13,

14; 13, 15; 38, 20; 47, 15;
vei cădea *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 29, 5; 38, 9; 39, 4; 39, 5;
veţi cădea *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 11, 10;
vor cădea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 5, 12; 6, 7; 6, 11; 13, 11; 17, 21; 22, 28; 24, 21; 25, 13; 27, 27; 30, 4; 30, 4; 30, 5; 30, 6; 30, 6; 30, 17; 32, 20; 33, 27; 35, 8; 38, 20;

cădélniţă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Weihrauchkessel" : „encensoir" : (1x)
cădelniţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 8, 11;

cădére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Fall, Unglück" : „tombée, échec, malheur" : (6x)
cădêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 10;
căderii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 26, 15; 26, 18; 27, 27; 31, 16; 32, 10;

căí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „bereuen" : „se repentir" : (1x)
vă veţi căi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 14, 22;

călăréţ : (1608-1613 VARLAAM, L. 231) : s. m. : „Reiter" : „cavalier" : (8x)
călăreţ *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 39, 20;
călăreţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6; 23, 12; 26, 7; 27, 14; 38, 4; 38, 15;
călăreţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 26, 10;

călărí : (1670 ANON. CAR.) : v. IV : „reiten" : „monter à cheval, chevaucher" : (1x)
călăriţi *verb imp. 2 pl.* 23, 23;

călătór : (1563 CORESI, PRAXIU, 339/[17]) : s. m. : „Wanderer" : „voyageur" : (3x)
călătoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 14, 15; 33, 28;
călătoriului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 5, 14;

călcá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(auf-, ein-, be)treten" : „fouler" : (10x)
a călca *verb infinitiv prezent* 16, 58; 17, 18;
au călcat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 16; 17, 19;
calcă *verb indicativ prezent 3 sg.* 17, 15;
călcai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 32, 2;
călcaţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 34, 18; 44, 7;
călca-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 11;
va călca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 13;

călcáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Verderben" : „anéantissement" : (1x)
călcare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 4;

călcătúră : (c. 1573-1578 PS. SCH.) : s. f. : „Niedergetreten" : „fouleé" : (1x)
călcăturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 34, 19;

căldáre : (1492 BGL / în top. *Căldăruşa*) : s. f. : „Kessel" : „chaudron" : (5x)
căldare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 11; 24, 5;
căldarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 11, 3; 11, 7; 24, 4;

cămără : (1431 DERS) : s. f. : „Kammer" : „chambre" : (9x)
cămara *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 12; 40, 47; 40, 48;
cămări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 40, 18; 40, 18; 40, 46;
cămările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 28, 16;
cămărîle *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 39; 44, 19;

cămílă : (1438 DRHA I 257/ în antr. Tador *Cămilă*) : s. f. : „Kamel" : „chameau" : (2x)
cămile *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 25, 5; 27, 21;

căpắstru : (1508 DERS) : s. n. : „Zaum" : „bride" : (2x)
căpăstru *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 19, 4; 19, 9;

căpeténie : (1675 COSTIN, LŢM 48) : s. f. : „Oberhaupt" : „commandant" : (3x)
căpetenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 24; 37, 25;
o căpetenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 37, 22;

căptuşít : (1621 DIRB XVII/4, 63) : adj. : „getäfelt" : „plaqué" : (1x)
căptuşite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 41, 16;

cărbúne : (1429 DERS / în top. *Cărbuneşti*) : s. m. : „Kohle" : „charbon" : (3x)
cărbuni *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 1, 13; 10, 2;
cărbunii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 24, 11;

căsătóriu : (1551-1553 ES) : s. m. : „Vorüberziehender" : „passant" : (1x)
căsătoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 36, 34;

căscá : (1318 DLRV/ în antr. *Caşte*-vara) : v. I : „aufreissen" : „ouvrir" : (1x)
cască *verb imp. 2 sg.* 2, 8;

căutá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. suchen, 2. blicken, sehen, 3. trachten, streben" : „1. chercher, 2. regarder, 3. tâcher" : (41x)
aţi căutat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;
caută *verb imp. 2 sg.* 8, 5;
caută *verb indicativ prezent 3 pl.* 8, 14; 40, 41; 42, 8; 42, 8;
caută *verb indicativ prezent 3 sg.* 8, 3; 8, 12; 9, 2; 11, 1; 40, 6; 40, 20; 40, 21; 40, 22; 40, 23; 40, 24; 40, 33; 40, 46; 40, 46; 40, 47; 40, 48; 42, 15; 42, 16; 43, 1; 43, 2; 43, 4; 44, 1; 46, 1; 46, 13; 46, 20; 47, 2;
căuta *verb indicativ imperfect 3 sg.* 47, 1;
căuta *verb indicativ imperfect 3 pl.* 42, 7;
căutaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 8, 5;
căutînd *verb gerunziu* 40, 24; 40, 25; 42, 2; 43, 17;
să caute *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 34, 6;
se va căuta *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 26;
voiu căuta *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 9;

căzút : (1563 CORESI, PRAXIU 70) : adj. : „gefallen, gestorben" : „tombé, décédé" : (2x)
cei căzuţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 32, 23; 32, 24;

ce : (1521 NEACŞU) : pron. rel./interog./ adj. pron. rel./interog.

: „was, welches” : „que, quoi, qui” : (310x)
ce *pron. int.-rel. nom./ac.* 1, 7; 2, 1; 2, 8; 3, 3; 8, 6; 10, 7; 10, 19; 13, 13; 13, 19; 15, 2; 15, 6; 16, 29; 16, 31; 16, 56; 16, 59; 17, 12; 18, 2; 18, 4; 18, 6; 18, 31; 19, 2; 20, 6; 20, 11; 20, 15; 20, 29; 20, 32; 20, 36; 21, 31; 22, 22; 23, 18; 23, 42; 23, 44; 24, 13; 24, 18; 24, 18; 24, 19; 24, 19; 24, 20; 24, 20; 24, 22; 27, 32; 27, 33; 29, 16; 32, 8; 33, 22; 34, 3; 34, 21; 36, 35; 37, 18; 38, 20; 40, 3; 40, 22; 40, 24; 40, 46; 40, 46; 40, 48; 40, 48; 41, 24; 41, 24; 42, 2; 42, 2; 43, 2; 43, 4; 43, 22; 44, 1; 45, 4; 45, 6; 45, 20; 46, 8; 46, 12; 46, 13; 47, 22; 48, 11;
ce *pron. int.-rel. nom./ac.* 1, 16*; 2, 3*; 2, 8*; 2, 8*; 3, 15*; 3, 15*; 3, 23*; 3, 27*; 3, 27*; 5, 9*; 5, 13*; 6, 9*; 6, 9*; 6, 12*; 7, 7*; 7, 9*; 7, 12*; 7, 12*; 7, 13*; 7, 13*; 7, 14*; 7, 16*; 8, 3*; 8, 3*; 8, 12*; 8, 14*; 9, 2*; 9, 3*; 9, 4*; 9, 4*; 9, 4*; 9, 6*; 11, 1*; 11, 1*; 11, 2*; 11, 3*; 11, 15*; 12, 9*; 12, 9*; 12, 9*; 12, 9*; 12, 11*; 12, 14*; 12, 19*; 12, 19*; 12, 20*; 12, 25*; 12, 26*; 13, 2*; 13, 2*; 13, 3*; 13, 5*; 13, 6*; 13, 9*; 13, 9*; 13, 11*; 13, 15*; 13, 15*; 13, 16*; 13, 16*; 13, 17*; 13, 18*; 14, 7*; 14, 10*; 15, 2*; 15, 6*; 16, 8*; 16, 25*; 16, 26*; 16, 26*; 16, 31*; 16, 32*; 16, 37*; 16, 43*; 16, 44*; 16, 45*; 16, 47*; 16, 54*; 16, 56*; 16, 56*; 17, 9*; 17, 10*; 17, 12*; 17, 15*; 17, 16*; 17, 24*; 18, 4*; 18, 5*; 18, 7*; 18, 20*; 18, 32*; 20, 12*; 20, 26*; 20, 30*; 20, 47*; 21, 11*; 21, 15*; 22, 5*; 22, 5*; 22, 10*; 22, 24*; 22, 25*; 23, 5*; 23, 28*; 23, 32*; 24, 3*; 24, 26*; 24, 27*; 25, 16*; 26, 3*; 26, 17*; 26, 17*; 26, 17*; 26, 19*; 26, 20*; 26, 20*; 27, 3*; 27, 8*; 27, 13*; 27, 15*; 27, 35*; 28, 6*; 28, 9*; 28, 9*; 28, 18*; 28, 19*; 28, 24*; 28, 26*; 28, 26*; 29, 2*; 29, 2*; 29, 6*; 30, 8*; 30, 22*; 30, 22*; 31, 14*; 31, 14*; 31, 16*; 31, 16*; 31, 17*; 32, 15*; 32, 17*; 32, 23*; 32, 23*; 32, 24*; 32, 24*; 32, 24*; 32, 25*; 32, 26*; 32, 28*; 32, 28*; 32, 29*; 32, 29*; 33, 4*; 33, 21*; 33, 24*; 33, 30*; 33, 30*; 33, 31*; 34, 12*; 35, 15*; 34, 27*; 36, 4*; 36, 17*; 36, 23*; 36, 31*; 37, 7*; 37, 15*; 37, 15*; 37, 19*; 37, 19*; 37, 23*; 37, 28*; 38, 11*; 38, 11*; 38, 11*; 38, 12*; 38, 14*; 38, 22*; 39, 4*; 39, 9*; 39, 10*; 39, 10*; 39, 11*; 39, 15*; 39, 15*; 40, 1*; 40, 6*; 40, 20*; 40, 21*; 40, 23*; 40, 24*; 40, 33*; 40, 41*; 40, 47*; 40, 48*; 41, 6*; 41, 12*; 41, 12*; 41, 13*; 41, 15*; 42, 2*; 42, 7*; 42, 8*; 42, 8*; 42, 10*; 42, 13*; 42, 13*; 42, 14*; 42, 15*; 42, 16*; 43, 1*; 43, 19*; 43, 23*; 44, 9*; 44, 26*; 45, 4*; 45, 5*; 45, 8*; 45, 9*; 45, 16*; 45, 22*; 46, 1*; 46, 10*; 46, 10*; 46, 13*; 46, 13*; 46, 20*; 46, 25*; 47, 2*; 47, 23*; 48, 1*; 48, 11*; 48, 13*; 48, 15*; 48, 18*; 48, 18*; 48, 19*;

cédru : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Zeder” : „cédre” : (4x)
ale chedrului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 17, 3;
ale chiedrului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 17, 22;
chedru *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 23; 27, 5;

cel[1] : (1521 NEACȘU) : pron dem.-adj. : „der” : „ce” : (178x)
cea *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 15, 4; 22, 12; 26, 19; 41, 7; 41, 17;
cei *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 1, 18; 7, 15; 7, 15; 12, 14; 28, 24; 33, 27; 33, 27; 33, 27; 37, 21; 38, 6; 38, 6; 38, 9; 39, 4;
cei *pron. dem. fem. sg. gen./dat.* 10, 14;
ceia *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 33, 27;
cel *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 3, 27; 3, 27; 6, 12; 6, 12; 18, 21; 18, 24; 18, 27; 31, 4;
cêle *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 1, 10; 1, 16; 2, 10; 2, 10; 8, 12; 10, 10; 12, 24; 23, 26; 23, 34; 26, 8; 40, 40; 40, 40; 40, 49; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 16; 41, 24; 35, 5; 37, 23; 42, 4; 42, 12; 43, 20; 44, 29; 44, 29;
ceii *pron. dem. fem. sg. gen./dat.* 9, 2*;
ceiia *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 27, 3*; 36, 17*;
cel *pron. dem. neutru sg. nom./ac.* 18, 4*; 18, 20*;
cel *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 6, 12*; 7, 9*; 7, 12*; 7, 12*; 7, 14*; 17, 24*; 33, 4*; 33, 21*; 37, 19*;
cela *pron. dem. masc. sg. nom./ac.* 7, 13*; 7, 13*; 17, 15*; 18, 5*; 29, 2*; 29, 2*; 36, 23*; 37, 28*; 39, 15*;
cêle *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 2, 8*; 5, 9*; 12, 20*; 17, 9*; 22, 5*; 22, 5*; 26, 19*; 27, 13*; 36, 4*; 36, 31*; 37, 19*; 39, 4*;
cêlea *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 9, 4*; 13, 17*; 16, 26*; 31, 16*; 33, 30*;
cêea *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 6, 9*; 8, 3*; 9, 3*; 11, 1*; 12, 26*; 17, 12*; 26, 17*; 26, 17*; 43, 1*;
celor *pron. dem. masc. pl. dat./gen.* 16, 56;
celui *pron. dem. masc. sg. gen./dat.* 5, 5; 7, 11; 13, 22; 18, 20; 18, 23; 42, 20; 42, 20;
cea *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 12, 9*; 12, 25*; 16, 31*; 16, 59*; 24, 3*;
cei *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 2, 3*; 3, 15*; 7, 16*; 8, 14*; 9, 6*; 11, 1*; 11, 2*; 13, 11*; 13, 15*; 14, 7*; 15, 6*; 16, 25*; 16, 37*; 26, 17*; 26, 20*; 26, 20*; 28, 26*; 28, 26*; 30, 22*; 30, 22*; 31, 14*; 31, 16*; 31, 17*; 32, 23*; 32, 23*; 32, 24*; 32, 24*; 32, 25*; 32, 28*; 32, 29*; 32, 29*; 37, 15*; 38, 11*; 38, 11*; 38, 12*; 38, 22*;
ceia *pron. dem. masc. pl. nom./ac.* 3, 15*; 11, 3*; 11, 15*; 12, 14*; 12, 19*; 13, 2*; 13, 5*; 13, 6*; 13, 9*; 13, 9*; 13, 15*; 13, 16*; 13, 16*; 16, 32*; 25, 16*; 26, 17*; 27, 8*; 27, 35*; 28, 19*; 28, 26*; 29, 6*; 30, 8*; 31, 14*; 32, 15*; 32, 17*; 32, 24*; 32, 26*; 32, 28*; 33, 24*; 33, 30*; 38, 11*; 39, 9*; 39, 10*; 39, 10*; 39, 15*;
celor *pron. dem. fem. pl. dat./gen.* 15, 2*;
celor *pron. dem. masc. pl. dat./gen.* 6, 9*; 7, 7*; 9, 4*; 9, 4*; 12, 19*; 13, 2*; 13, 3*; 13, 18*; 16, 8*; 16, 26*; 16, 56*; 27, 15*; 28, 9*; 28, 18*; 28, 24*; 34, 27*; 39, 11*;
celora *pron. dem. masc. pl. dat./gen.* 28, 9*;
celui *pron. dem. masc. sg. gen./dat.* 2, 8*; 8, 3*; 12, 9*; 12, 9*; 14, 10*; 17, 16*; 18, 7*; 18, 32*; 45, 16*;

cel[2] : (1521 NEACȘU) : art. dem.-adj. : „der” : „ce” : (40x)
cea *articol dem adj. fem. sg. nom./ac.* 8, 5; 8, 16; 10, 3; 11, 19; 36, 26;
cei *articol dem adj. fem. sg. gen./dat.* 1, 25; 1, 26; 8, 3; 10, 1; 10, 5; 11, 1; 41, 7; 44, 17;
cei *articol dem adj. masc. pl. nom./ac.* 38, 8; 38, 20;
cel *articol dem adj. masc. sg. nom./ac.* 17, 3; 28, 14; 29, 2; 32, 2;
cel *articol dem adj. neutru sg. nom./ac.* 9, 2; 33, 32; 38, 8; 38, 11;
cêle *articol dem adj. fem. pl. nom./ac.* 3, 16; 4, 15; 5, 5; 5, 5; 5, 7; 5, 15; 5, 16; 27, 22; 28, 14; 36, 3; 36, 7; 38, 16; 38, 17; 42, 13; 42, 13;
cêle *articol dem adj. neutru pl. nom./ac.* 31, 14;
celor *articol dem adj. fem. pl. gen./dat.* 1, 10; 1, 11; 5, 7; 5, 14;

10, 2; 30, 7;

célălalt : (1560-1561 CORESI, TE²) : pron./adj. dem. : „der andere" : „l'autre" : (9x)
alaltă *pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 1, 9; 1, 11; 1, 23; 3, 13;
ceiêlalte *adj. pron. dem. fem. sg. gen./dat.* 41, 11;
ceiêlalte *adj. pron. dem. fem. sg. nom./ac.* 41, 12;
cêlêlalte *pron. dem. fem. pl. nom./ac.* 41, 9;
celoralalte *adj. pron. dem. fem. pl. gen./dat.* 36, 3; 36, 5;

cenúşă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Asche" : „cendre" : (2x)
cenuşă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 18;
cenuşe *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 30;

cer : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Himmel" : „ciel" : (10x)
ceriu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 32, 8;
ceriul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 32, 7;
ceriului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 8, 3; 29, 5; 31, 6; 31, 13; 32, 4; 32, 8; 38, 20;
ceriurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 1;

cercá : (1581 PRL) : v. I : „1. suchen, 2. untersuchen, 3. versuchen" : „1. chercher, 2. examiner, 3. essayer" : (8x)
cearcă *verb indicativ prezent 3 sg.* 34, 12;
cercam *verb indicativ imperfect 1 sg.* 22, 30;
te vei cerca *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 26, 21;
va cerca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 25;
voiu cerca *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 11; 34, 12; 34, 16;
vor cerca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 14;

cercél : (1581-1582 PO) : s. m. : „Ohrring" : „boucle d'oreilles" : (1x)
cercel *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 12;

cercetá : (1559-1560 BRATU) : v. I. : „prüfen" : „examiner" : (1x)
au cercetat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 34, 8;

cercetătór : (1642 CAZ. GOV. 100) : adj. : „forchend" : „investigateur" : (1x)
cercetătoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 7, 16;

cére : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „bitten, verlangen" : „demander" : (5x)
voiu cêre *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 3, 18; 3, 20; 33, 6; 33, 8; 34, 10;

cérere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Verlangen, Bitte" : „sollicitation, demande" : (1x)
cêrere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 37;

certá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „strafen" : „punir" : (3x)
să vor certa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 48;
voiu certa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 17; 14, 15;

certáre : (1581 PRL) : s. f. : „Bestrafung" : „punition" : (12x)
certare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 19; 18, 30; 44, 12;
certarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 20; 13, 9; 14, 2; 14, 3; 14, 7; 16, 51; 25, 12; 32, 24; 43, 11;

cetáte : (1391 DRHB) : s. f. : „Stadt" : „cité" : (65x)
cetate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 15; 9, 5; 10, 2; 17, 4; 26, 10; 26, 19; 40, 2;
cetate *subst. comun fem. sg. voc. neart.* 24, 5;
cetatea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 1; 7, 23; 9, 9; 11, 2; 11, 6; 22, 2; 25, 5; 33, 21; 40, 1; 43, 3; 48, 15; 48, 18; 48, 19;
cetatea *subst. comun fem. sg. voc. art.* 22, 3; 24, 9; 26, 17;
cetăţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 4, 3; 5, 2; 9, 1; 11, 23; 11, 23; 21, 19; 25, 9; 26, 4; 30, 17; 39, 16; 45, 5; 45, 6; 45, 7; 45, 7; 48, 15; 48, 17; 48, 20; 48, 21; 48, 22; 48, 30; 48, 31; 48, 35;
cetăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 6, 6; 12, 20; 16, 7; 19, 7; 25, 9; 26, 19; 29, 12; 30, 7; 35, 4; 35, 9; 36, 10; 36, 33; 36, 35; 36, 38; 39, 9;
cetăţilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 16, 7; 29, 12; 30, 7; 36, 4;

cevá : (1551-1553 ES) : pron. nehot. : „irgendwas" : „quelque chose" : (1x)
ceva *pron. nehot. sg. nom./ac.* 16, 5;

chehribár → chihlimbar

chehrivár → chihlimbar

chemá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „rufen" : „appeler" : (7x)
chemă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 9, 3;
să cheamă *verb copulativ indicativ prezent 3 pl.* 10, 13;
să va chema *verb copulativ viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 12; 39, 16;
voiu chema *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 29; 38, 21;
vor chema *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 8, 18;

chícă : (1575 DERS / în top. *Chica* Veveriţelor) : s. f. : „Kopfhaar" : „cheveux" : (2x)
chicele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 44, 20;
chicile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 24, 23;

chihlimbár : (1683 DOS. PAR. 170) : s. n. : „Bernstein" : „ambre jaune" : (3x)
chehribariului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 5; 8, 2;
chehrivarului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 27;

chin : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Leiden, Schmerz" : „souffrance, torture" : (2x)
chinuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 7, 7; 21, 6;

chinuít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „leidend, leidenerprobt" : „torturé" : (1x)
chinuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 9, 4;

chip : (1480 DERS) : s. n. : „1. Bild(nis) : , 2. Gestalt, Aussehen, 3. Mittel, Weg" : „1. image, 2. figure, 3. manière" : (45x)
chipul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 8, 2; 8, 2; 8, 5;
chipuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 16, 17;
chipurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 7, 20; 23, 14;

33, 25; 36, 18; 36, 25;
chipurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 44, 12;
un chip *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 26; 4, 14; 20, 49;
chip *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 16*; 3, 23*; 12, 11*; 15, 6*; 16, 43*; 16, 47*; 16, 54*; 16, 56*; 18, 4*; 20, 11*; 20, 32*; 20, 36*; 22, 19*; 22, 22*; 23, 18*; 23, 44*; 24, 18*; 24, 22*; 26, 3*; 33, 31*; 34, 12*; 35, 15*; 37, 7*; 40, 24*; 42, 2*; 42, 2*; 43, 22*; 45, 6*; 46, 8*; 46, 12*; 46, 13*; 48, 11*;

chiparós : (1608-1613 VARLAAM, L. 228) : s. m. : „Zypresse" : „cyprès" : (4x)
chiparos *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 24; 31, 3;
chiparoşi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 5; 31, 8;

chívără : (1509 DERS) : s. f. : „Turban" : „calotte" : (3x)
chivăra *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 21, 25;
chivere *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 15; 44, 18;

ci : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj. : „sondern" : „mais, cependant" : (6x)
ce *conjuncţie coord.* 3, 5; 5, 7; 18, 11; 18, 22; 36, 22; 39, 10;

cinci : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. card. : „fünf" : „cinq" : (5x)
cinci *num. card. fem. nom./ac.* 1, 1; 42, 2; 45, 5; 48, 9; 48, 20;

cíncilea : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. ord. : „der fünfte" : „cinquième" : (5x)
a cincea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 8, 1; 20, 1;
al cincelea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 1, 2;
cincea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 1, 2;
cincile *num. ord. masc. sg. nom./ac. neart.* 40, 1;

cíne : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. rel./interog. : „der, wer" : „qui" : (7x)
cine *pron. int.-rel. nom./ac.* 31, 2; 31, 18; 32, 21; 34, 6; 34, 6; 34, 28; 39, 26;

cínste : (1474 DERS) : s. f. : „Ehre" : „honneur" : (1x)
cinste *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 25;

cioplít : (1581-1582 PO) : adj. : „1. behauen, 2. pl. die geritzten, Bildnisse" : „1. sculpté, 2. pl. les téraphim" : (3x)
cêle cioplite *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 21, 21;
cioplită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 40, 43; 40, 45;

cireádă : (1668-1670 HERODOT) : s. f. : „Herde" : „troupeau" : (1x)
cireadă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 7;

ciubótă : (1587 DIR) : s. f. : „Stiefel" : „botte" : (2x)
ciobotele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 24, 17; 24, 23;

cîmp : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m./n. : „1. Feld, Flur, 2. Ebene" : „1. champs, 2. plaine" : (29x)
cîmp *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 22; 3, 23; 7, 15; 8, 4; 17, 5; 17, 8; 26, 6;
cîmpii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 4;
cîmpu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 26, 8; 26, 10; 39, 10;
cîmpul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 31, 12;
cîmpului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 16, 5; 17, 24; 29, 5; 31, 4; 31, 5; 31, 6; 31, 15; 33, 27; 34, 8; 34, 27; 37, 1; 37, 2; 38, 20; 39, 4; 39, 5; 39, 17;
cîmpurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 35, 8;

cînd : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „wann, als" : „quand, lorsque" : (78x)
cînd *adv. pron. inter./relat.* 1, 9; 1, 17; 1, 19; 1, 19; 1, 21; 1, 21; 1, 24; 1, 24; 1, 24; 1, 25; 1, 28; 3, 18; 3, 20; 3, 27; 5, 16; 8, 5; 8, 17; 10, 3; 10, 10; 10, 11; 10, 11; 10, 11; 10, 16; 10, 17; 10, 17; 12, 15; 13, 19; 16, 21; 16, 22; 16, 60; 16, 62; 17, 12; 18, 24; 18, 27; 20, 36; 20, 41; 21, 23; 23, 30; 24, 24; 26, 10; 26, 19; 28, 26; 29, 7; 29, 7; 29, 7; 29, 17; 30, 8; 30, 20; 31, 10; 31, 16; 32, 7; 32, 9; 32, 15; 32, 15; 33, 33; 34, 12; 34, 27; 35, 11; 37, 7; 37, 13; 37, 18; 39, 26; 39, 27; 39, 28; 42, 14; 43, 3; 43, 8; 43, 8; 44, 10; 44, 15; 44, 17; 44, 17; 44, 19; 44, 21; 45, 1; 46, 9; 46, 10; 46, 11; 46, 11;

cîntár : (1446 DERS) : s. n. : „Waage" : „balance" : (1x)
cîntariul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 45, 12;

cîntăréţ : (1649 MARD.) : s. m. : „Sänger" : „chanteur" : (1x)
cîntăreţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 26, 13;

cîrmáciu : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Steuermann" : „pilote, timonier" : (3x)
cîrmacii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 8; 27, 27; 27, 28;

cîştigá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „beschaffen, erwerben" : „acquérir" : (4x)
cîştigă *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 12; 7, 13; 8, 3;
să cîştigi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 5, 1;

cît : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./pron. : „1. wieviel, 2. alles, die" : „1. combien, 2. tous ceux qui, ce que" : (17x)
cît *adv. pron. inter./relat.* 16, 20; 41, 16;
cîte *pron. int.-rel. pl. nom./ac.* 12, 7; 14, 23; 16, 43; 16, 62; 18, 22; 24, 24; 29, 20; 40, 4; 40, 4; 40, 13; 41, 6; 41, 18; 43, 17; 44, 5; 46, 23;

cîteşipátru : (1588 DIR) : num. : „zu vieren" : „quatre à la fois" : (1x)
cîteşipatru *num. distributiv fem. nom./ac.* 1, 15;

cîtvá : (1581-1582 PO) : adj. pron. : „einige, ein wenig" : „quelque" : (3x)
cîtăva *adj. pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 1, 24;
cîteva *adj. pron. nehot. fem. pl. nom./ac.* 12, 3; 12, 4;

clădí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(auf)bauen" : „construire" : (1x)
va clădi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 15;

clătí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „rühren, rücken" : „mouvoir" : (3x)

clăti-se-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 10;
să vor clăti *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 15; 38, 20;

clicuí : (1683-1686 MS. 45, 595/[2]) : v. IV : „schreien" : „crier" : (1x)
vor clicui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 30;

coápsă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schenkel, Hüfte" : „cuisse, hanche" : (3x)
coapse *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 47, 4;
coapsele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 17; 21, 7;

coáse : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : v. III : „nähen" : „coudre" : (1x)
cos *verb indicativ prezent 3 pl.* 13, 18;

coástă : (1463 DERS / în top. *Costă*) : s. f. : „Rippe" : „côte" : (16x)
coasta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 4; 4, 6; 4, 9;
coastă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 6; 41, 6;
coaste *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 41, 6;
coastei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 41, 5; 41, 7;
coastele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 32, 23; 34, 21; 41, 6; 41, 9; 41, 26;
coastelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 41, 8;
coastii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 41, 9;
o coastă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 8;

coborí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „herabkommen, hinabsteigen, herunterkommen" : „descendre" : (20x)
pogoară *verb indicativ prezent 3 pl.* 31, 14;
pogoară-te *verb imp. 2 sg.* 32, 19; 32, 21;
să pogoară *verb indicativ prezent 3 pl.* 26, 20; 26, 20; 31, 16; 32, 17; 32, 24; 32, 24; 32, 28; 32, 29; 32, 29;
să te pogori *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 31, 18;
să va pogorî *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 22, 24; 30, 6;
să vor pogorî *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16; 27, 29;
voiu pogorî *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 26, 20;
vor pogorî *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 8; 32, 17;

códru : (1453 DERS / în antr. *Codrea*) : s. m. : „Hochwald" : „bois" : (2x)
codrilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 6, 3; 36, 6;

cóif : (1563 CORESI, PRAXIU 433/[17]) : s. n. : „Helm" : „heaume" : (2x)
coifuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 38, 4; 38, 5;

concení : (1673 DOS. PS. V. 13, 18) : v. IV : „vernichten" : „néantir" : (7x)
ai concenit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 22, 12;
să concenescu *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 22, 31;
să va conceni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 5, 12; 5, 13; 6, 12;
va conceni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 15;
veţi conceni *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 13, 14;

concenire : (1683 DOS. VS. martie 8) : s. f. : „Vollendung" : „achèvement" : (5x)
concenire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 13; 13, 13; 20, 17; 21, 28;
concenirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 22, 12;

condéiu : (1608-1613 VARLAAM, L. 60) : s. n. : „Griffel" : „burin" : (1x)
condeiul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 23, 14;

contení : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : v. IV : „aufhören" : „cesser" : (1x)
am contenit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 31, 15;

copác : (1264 DRĂGANU/ în top. *Kopach*) : s. m. : „Baum" : „arbre" : (1x)
copaciul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 6, 13;

copítă : (1649 Mard.) : s. f : „Huf" : „sabot" : (1x)
copitele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 26, 11;

cor : (1643 VARLAAM. C.) : s. n. : „Kor" : „muid" : (2x)
coriul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 45, 13; 45, 13;

corábie : (1521 NEACŞU) : s. f. : „Schiff" : „bateau" : (2x)
corăbii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 25;
corăbiile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 29;

corăbiér : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Schiffer" : „marin, matelot" : (1x)
corăbiêrii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 29;

corn : (1436 LDSR) : s. n. : „1. Horn, 2. Ecke" : „1. corne, 2. coin" : (6x)
coarne *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 41, 22;
coarnele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 34, 21;
coarnelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 43, 16;
cornu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 29, 21;
cornul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 32, 2;
cornuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 43, 20;

cositór : (1512-1521 DERS) : s. n. : „Zinn" : „étain" : (3x)
cositoriu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 22, 18; 27, 12;
cositoriul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 22, 19;

cot : (1332-1337 DRĂGANU / în antr. sau top. *Choth*) : s. m./n. : „Ellenbogen" : „coude" : (99x)
cot *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 40, 13; 40, 13; 40, 43; 40, 43; 42, 3; 43, 13; 43, 13; 43, 15; 43, 15; 43, 16; 43, 17; 43, 17;
cotul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 13, 18;
cotul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 40, 5; 43, 13;
cotului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 43, 13;
coţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 40, 5; 40, 7; 40, 8; 40, 10; 40, 10; 40, 12; 40, 12; 40, 13; 40, 13; 40, 14; 40, 15; 40, 15; 40, 16; 40, 22; 40, 22; 40, 24; 40, 26; 40, 26; 40, 28; 40, 30; 40, 30; 40, 31; 40, 31; 40, 34; 40, 34; 40, 37; 40, 37; 40, 49; 40, 49; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 51; 41, 1; 41, 1; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 3; 41, 3; 41, 3; 41, 4; 41, 4; 41, 5; 41, 5; 41, 8; 41, 9; 41, 10; 41, 11; 41, 12; 41, 12; 41, 12; 41, 13; 41, 13; 41, 14; 41, 15; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 42, 2; 42, 2; 42, 3; 42, 3; 42, 7; 42, 8; 42, 8; 42, 17; 42, 18; 42, 20; 43, 15; 43, 15; 43, 16; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 45, 2; 46, 23; 46, 23;

covîrşí : (1608-1613 VARLAAM, L. 229) : v. IV : „übertreffen" :

„surpasser, dépasser” : (2x)
covîrşeşti *verb indicativ prezent 2 sg.* 16, 46;
covîrşiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 16, 48;

crángă → creangă

creángă : (1648 NTB) : s. f. : „Zweig” : „branche” : (6x)
crangele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 8;
cránghinile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 5;
crăngile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 12;
crăngilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 31, 6; 31, 7; 31, 9;

créşte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „wachsen” : „croître” : (1x)
creştea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 37, 8;

créştet : (c. 1573-1578 PS. SCH.) : s. n. : „Scheitel” : „sommet de la tête” : (1x)
crêştetul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 8, 3;

cretán : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Kreter” : „crétois” : (2x)
critênii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 25, 16;
critêni *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 30, 5;

cristál : (1648 NTB) : s. n. : „Kristall” : „cristal” : (1x)
crişţalului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 22;

crívăţ : (1522 DERS / în top. Dealul *Crivăţului*) : s. n. : „Norden” : „nord” : (43x)
crivăţ *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 8, 3; 8, 5; 8, 5; 8, 5; 8, 14; 20, 47; 21, 4; 23, 24; 40, 35; 40, 36; 40, 41; 40, 46; 40, 46; 40, 48; 41, 11; 42, 11; 42, 17; 46, 10; 46, 10; 46, 20; 47, 18; 47, 18;
crivăţu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 26, 7; 40, 20; 40, 21; 42, 1; 42, 2; 42, 2; 42, 3; 42, 7; 44, 4; 48, 1; 48, 1; 48, 10; 48, 16; 48, 17; 48, 31;
crivăţului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 32, 29; 38, 6; 39, 2; 40, 24; 42, 17; 47, 18;

cruntát : (1608-1613 VARLAAM, L. 135) : adj. : „beschmiert” : „taché” : (1x)
cruntată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 6;

cruţá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(ver) schonen” : „ménager” : (2x)
cruţaţi *verb imp. 2 pl.* 9, 5;
va cruţa *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 8, 18;

cu : (1521 NEACȘU) : prep. : „mit” : „avec” : (392x)
cu *prep.* 1, 7; 1, 20; 1, 21; 3, 2; 3, 10; 3, 10; 3, 18; 3, 18; 3, 21; 3, 25; 4, 2; 4, 11; 4, 16; 4, 16; 4, 16; 4, 16; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 3; 5, 4; 5, 11; 5, 11; 5, 12; 5, 12; 5, 13; 5, 15; 5, 15; 5, 15; 6, 9; 6, 11; 6, 11; 6, 11; 6, 11; 6, 11; 6, 12; 6, 12; 6, 12; 7, 7; 7, 7; 7, 11; 7, 11; 7, 14; 7, 15; 7, 15; 7, 17; 7, 18; 7, 18; 7, 27; 8, 3; 8, 5; 8, 5; 8, 16; 8, 18; 8, 18; 9, 2; 9, 2; 9, 3; 9, 5; 9, 11; 9, 11; 10, 2; 10, 6; 10, 7; 10, 17; 11, 10; 11, 13; 11, 24; 11, 24; 12, 7; 12, 12; 12, 16; 12, 18; 12, 18; 12, 18; 12, 19; 12, 19; 12, 19; 13, 13; 13, 13; 13, 13; 13, 14; 14, 19; 16, 4; 16, 4; 16, 4; 16, 5; 16, 8; 16, 9; 16, 9; 16, 10; 16, 10; 16, 10; 16, 10; 16, 11; 16, 13; 16, 14; 16, 19; 16, 21; 16, 25; 16, 28; 16, 30; 16, 36; 16, 37; 16, 39; 16, 39; 16, 40; 16, 42; 16, 43; 16, 57; 16, 57; 16, 59; 16, 60; 16, 61; 17, 3; 17, 7; 17, 7; 17, 9; 17, 9; 17, 10; 17, 10; 17, 16; 17, 17; 17, 17; 17, 17; 17, 20; 17, 21; 18, 7; 18, 8; 18, 9; 18, 9; 18, 13; 18, 13; 18, 13; 18, 16; 18, 17; 18, 18; 18, 19; 18, 21; 18, 23; 18, 28; 19, 4; 19, 7; 19, 11; 19, 12; 20, 4; 20, 5; 20, 6; 20, 31; 20, 33; 20, 33; 20, 33; 20, 34; 20, 34; 20, 37; 20, 39; 20, 39; 20, 41; 21, 22; 21, 22; 21, 31; 22, 4; 22, 7; 22, 11; 22, 18; 22, 18; 22, 18; 22, 18; 22, 21; 22, 25; 22, 25; 22, 27; 22, 29; 22, 30; 23, 6; 23, 7; 23, 8; 23, 10; 23, 12; 23, 14; 23, 15; 23, 16; 23, 23; 23, 24; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 29; 23, 37; 23, 45; 23, 45; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 24, 17; 24, 21; 25, 4; 25, 6; 25, 6; 25, 7; 25, 13; 25, 15; 26, 6; 26, 7; 26, 7; 26, 8; 26, 9; 26, 11; 26, 11; 26, 16; 26, 20; 27, 7; 27, 13; 27, 17; 27, 20; 27, 21; 27, 22; 27, 24; 27, 28; 27, 30; 27, 31; 27, 31; 27, 31; 27, 35; 28, 3; 28, 4; 28, 4; 28, 8; 28, 13; 28, 14; 28, 17; 28, 23; 28, 26; 28, 26; 29, 7; 30, 5; 30, 6; 30, 11; 30, 12; 30, 16; 30, 17; 31, 2; 31, 2; 31, 8; 31, 8; 31, 16; 31, 17; 31, 18; 31, 18; 31, 18; 32, 2; 32, 2; 32, 2; 32, 3; 32, 7; 32, 10; 32, 12; 32, 15; 32, 19; 32, 19; 32, 20; 32, 20; 32, 21; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 24; 32, 26; 32, 26; 32, 27; 32, 27; 32, 28; 32, 28; 32, 29; 32, 29; 32, 29; 32, 29; 32, 30; 33, 3; 33, 5; 33, 6; 33, 8; 33, 8; 33, 8; 33, 9; 33, 11; 33, 13; 33, 14; 33, 27; 33, 27; 33, 32; 34, 4; 34, 16; 34, 18; 34, 18; 34, 21; 34, 21; 34, 21; 34, 25; 34, 27; 34, 29; 34, 29; 35, 5; 35, 8; 35, 13; 36, 5; 36, 5; 36, 6; 36, 6; 36, 17; 36, 17; 36, 17; 36, 18; 37, 1; 37, 26; 38, 5; 38, 5; 38, 6; 38, 7; 38, 9; 38, 11; 38, 15; 38, 19; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 39, 4; 39, 9; 39, 10; 39, 23; 40, 4; 40, 4; 40, 5; 40, 5; 40, 5; 40, 6; 40, 7; 40, 7; 40, 8; 40, 8; 40, 9; 40, 9; 40, 23; 40, 44; 41, 7; 41, 8; 41, 16; 42, 2; 42, 5; 42, 8; 42, 14; 42, 14; 42, 15; 42, 16; 42, 17; 42, 18; 42, 19; 42, 20; 43, 6; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 13; 43, 22; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 17; 44, 17; 44, 19; 44, 19; 44, 19; 46, 11; 47, 3; 47, 4; 47, 12; 47, 22; 47, 22; 47, 23; 48, 11; 48, 13; 48, 21; 48, 29; 48, 30; 48, 33; 48, 34;

cúget : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Gedanke, Sinn” : „pensée” : (1x)
cugetul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 14, 3;

cúhnie : (1482 DLRV/ în Oana *Cuhne*) : s. f. : „Küche” : „cuisine” : (1x)
cuhnii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 46, 24;

cúiu : (1509 BGL) : s. n. : „Nagel, Pflock” : „clou, cheville” : (1x)
cuiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 15, 3;

cum : (1521 NEACȘU) : adv./conj. : „wie” : „comme(nt) : (4x)
cum *adv. pron. inter./relat.* 12, 4; 26, 17; 33, 10; 37, 10;

cúmpănă : (1509 DERS) : s. f. : „1. Waage, 2. Gewicht” : „1. balance, 2. poids” : (4x)
cumpăna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 16;
cumpănă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 10; 5, 1; 45, 10;

cumpărătúră : (1594 DIR) : s. f. : „Einkauf" : „emplette, acquisition" : (4x)
cumpărătura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 12; 27, 14; 27, 16; 27, 19;

cunoáşte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „(er)kennen" : „(re)connaître" : (87x)
conoscuiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 10, 20;
cunoaşte-se-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 7;
m-am cunoscut *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 5; 20, 5; 20, 9;
mă voiu cunoaşte *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 35, 11;
să cunoască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 20, 12; 20, 26; 38, 16;
să cunoaşteţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 20, 20;
va conoaşte *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 48;
va cunoaşte *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 5;
vei cunoaşte *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 7, 4; 7, 9; 16, 61; 25, 7; 28, 22; 35, 4; 35, 12; 39, 8;
veţi conoaşte *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 14, 8; 14, 23; 17, 21; 20, 38; 20, 44; 23, 49; 37, 6; 37, 13;
veţi cunoaşte *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 6, 7; 6, 13; 6, 14; 11, 10; 11, 12; 12, 20; 13, 14; 13, 21; 13, 23; 20, 42; 22, 16; 22, 22; 24, 24; 25, 5; 36, 11; 37, 14;
vor conoaşte *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 2, 5; 5, 13; 28, 23; 30, 25; 30, 26; 32, 15; 34, 15; 34, 27; 36, 36; 36, 38;
vor cunoaşte *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 10; 7, 27; 12, 15; 12, 16; 13, 9; 15, 7; 17, 24; 24, 27; 25, 11; 25, 14; 25, 17; 26, 6; 28, 24; 28, 26; 29, 6; 29, 9; 29, 16; 29, 21; 30, 8; 30, 19; 33, 29; 33, 33; 34, 30; 35, 9; 35, 15; 36, 23; 37, 28; 38, 23; 39, 6; 39, 7; 39, 22; 39, 23; 39, 28;

cunoscút : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „bekannt" : „connu" : (1x)
conoscut *verb participiu sg. masc.* 36, 32;

cunúnă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Krone" : „diadème" : (4x)
cununa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 21, 25; 28, 11;
cunună *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 12; 23, 42;

cuprínde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „belagern" : „assiéger" : (1x)
iaste cuprins *verb indicativ prezent 3 sg.* 6, 12;

cuptór : (1501 SUCIU / în top. *Kuptor*) : s. n. : „Ofen" : „four" : (3x)
cuptoriului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 22, 18; 22, 19; 22, 22;

curát : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „1. gereinigt, 2. rein" : „1. nettoyé, 2. pur" : (4x)
celui curat *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 44, 23;
celui curatu *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 22, 26;
curată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 25;
curaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 43, 22;

curăţénie : (1581-1582 PO) : s. f. : „Reinheit" : „pureté" : (3x)
curăţenia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 25;
curăţenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 27;
curăţeniei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 45, 19;

curăţí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „reinigen" : „nettoyer, purifier" : (17x)
au curăţit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 43, 22;
să curăţească *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 39, 14;
să să curăţească *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 45, 18;
să să curăţească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 39, 13;
să va curăţi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 16; 44, 26;
te-ai curăţit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 24, 13;
te vei curăţi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 24, 13;
vă veţi curăţi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 25;
veţi curăţi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 45, 20;
voiu curăţi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 16, 62; 36, 25; 36, 33; 37, 23;
vor curăţi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 20; 43, 22; 43, 26;

curăţitór : (1567 CORESI, CAZ.) : s. m. : „Sühneort" : „encadrement (pour purifier)" : (4x)
ale curăţitoriului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 43, 20;
curăţitoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 43, 15; 43, 15; 43, 17;

curăţíe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Reinheit" : „netteté" : (1x)
curăţie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 15, 4;

curăţíre : (1632 EUSTR. PRAV.) : s. f. : „Reinigkeit" : „pureté" : (1x)
curăţirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 23;

curcubéu : (1665-1672 MS. 4389, 644/2) : s. n. : „Regenbogen" : „arc-en-ciel" : (1x)
curcubeului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 28;

cúrge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „fließen" : „couler, bondir" : (2x)
cură *verb indicativ prezent 3 sg.* 20, 6; 20, 15;

cúrgere : (1563-1583 COD. VOR.2) : s. f. : „Fließen" : „cours, écoulement" : (2x)
curgere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 39;
curgerii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 41;

curínd : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „bald" : „depuis peu, bientôt" : (1x)
curînd *adv. de timp* 11, 3;

cúrte : (1485 DERS / în top. *Curte*) : s. f. : „Hof" : „cour" : (46x)
ai curţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 42, 2;
al curţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 48, 1;
ale curţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 46, 22;
curte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 22; 46, 23;
curtea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 16; 10, 3; 10, 4; 40, 18; 40, 21; 40, 24; 40, 24; 40, 28; 40, 29; 40, 46; 40, 46; 40, 49; 41, 3; 42, 1; 42, 8; 42, 9; 42, 14; 43, 5; 44, 19; 44, 21; 46, 1; 46, 21; 46, 22; 47, 18;
curţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 7; 10, 5; 40, 16; 40, 16; 40, 17; 40, 18; 40, 20; 40, 28; 42, 2; 42, 7; 44, 17; 44, 17; 45, 19; 46, 22; 47, 2;

curţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 47, 17;

cúrvă : (1551-1553 ES) : s.f. : „1. Hure, 2. hurerisch" : „1. prostituée, 2. dépravé" : (4x)
curvă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 29; 23, 44;
curvă *subst. comun fem. sg. voc. neart.* 16, 34;
o curvă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 30;

curvăríe : (1683 DOS. Vs. oct. 29) : s.f. : „Hurerei" : „prostitution" : (3x)
curvăriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 30; 16, 38;
curvăriile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 24;

curvésc : (1581 CORESI, EV. 548) : adj. : „leichtsinnig" : „frivole" : (1x)
curveascâ *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 23;

curví : (1563 CORESI, PRAXIU 266/[19]) : v. IV : „huren" : „se prostituer, forniquer" : (21x)
ai curvit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 15; 16, 16; 16, 17; 16, 20; 16, 25; 16, 25; 16, 27; 16, 28; 16, 29; 23, 19;
au curvit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 16, 32; 16, 33; 23, 3;
au curvit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 23, 43;
curvesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 6, 9;
curvêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 6, 9;
curvi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 5;
curviia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 37;
curviiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 23, 30;
curvit-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 3;
curviţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 20, 30;

curvíe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hurerei" : „prostitution" : (23x)
curviei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 23, 29; 23, 43;
curviia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 15; 16, 22; 16, 24; 16, 32; 16, 33; 16, 35; 16, 40; 23, 7; 23, 8; 23, 8; 23, 12; 23, 12; 23, 14; 23, 17; 23, 18; 23, 19; 23, 27; 23, 29; 23, 35; 43, 7; 43, 9;

cusút : (1581-1582 PO) : adj. : „genäht, geflickt" : „cousu" : (1x)
cusuţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 16, 16;

cutrémur : (1551-1553 ES) : s. n. : „Beben" : „tremblement" : (4x)
cutremur *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 12; 38, 19;
cutremuru *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 37, 7;
cutremurului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 3, 13;

cutremurá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „erschüttern, erzittern" : „trembler" : (1x)
s-au cutremurat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 16;

cuţít : (1551-1553 ES) : s. n. : „Messer" : „couteau" : (3x)
cuţitul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 21, 3; 21, 4; 21, 5;

cuvînt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Wort" : „mot, parole" : (79x)
cuvintele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 2, 6; 2, 7; 3, 4; 3, 6; 3, 10; 11, 25; 12, 25; 12, 27; 13, 8; 33, 31; 33, 32;
cuvînt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 17; 12, 25; 12, 27; 13, 6; 14, 9; 33, 7; 38, 10;
cuvîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 3; 3, 16; 6, 1; 6, 3; 7, 1; 11, 14; 12, 1; 12, 8; 12, 17; 12, 21; 12, 23; 12, 26; 13, 1; 13, 2; 14, 2; 14, 12; 15, 1; 16, 1; 16, 34; 17, 1; 17, 11; 18, 1; 20, 2; 20, 45; 20, 47; 21, 1; 21, 8; 21, 18; 22, 1; 22, 17; 22, 23; 23, 1; 24, 1; 24, 15; 25, 1; 25, 3; 26, 1; 27, 1; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 29, 1; 29, 17; 30, 1; 30, 20; 31, 1; 32, 1; 32, 17; 33, 1; 33, 23; 34, 1; 34, 7; 34, 9; 35, 1; 36, 2; 36, 4; 36, 16; 37, 4; 37, 15; 38, 1;
cuvîntului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 24;

D

da : (1521 NEACŞU) : v. I : „geben, durchführen" : „donner, accomplir" : (186x)
ai dat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 21; 16, 32; 16, 35; 28, 2; 28, 6; 31, 10;
am dat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 3, 8; 3, 17; 4, 5; 4, 8; 4, 15; 9, 10; 11, 21; 12, 6; 15, 6; 15, 6; 16, 7; 16, 12; 16, 17; 16, 19; 20, 11; 20, 12; 20, 15; 20, 25; 22, 31; 23, 9; 28, 14; 28, 17; 28, 25; 29, 5; 31, 11; 32, 30; 33, 7; 36, 28; 37, 25; 39, 23;
am datu *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 42;
a să da *verb infinitiv prezent* 21, 11;
au dat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 6, 13; 19, 8; 27, 10; 27, 13; 27, 14; 27, 16; 27, 17; 27, 19; 27, 22; 31, 14; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 28; 36, 5;
au dat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 5; 18, 12; 18, 13; 18, 16; 21, 11; 23, 7; 26, 17; 27, 12;
da *verb indicativ prezent 3 sg.* 16, 32;
dai *verb indicativ prezent 2 sg.* 27, 15;
dat-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 3, 9; 22, 4; 24, 8; 25, 10; 29, 20;
dată *verb participiu fem. sg.* 48, 12;
daţi *verb participiu pl. masc.* 8, 16;
dau *verb indicativ prezent 1 sg.* 2, 8; 23, 28; 25, 4; 29, 19;
dau-se *verb indicativ prezent 3 pl.* 21, 15;
da-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 3;
da-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 20; 36, 27; 39, 11;
dă *verb imp. 2 sg.* 9, 4; 23, 46;
dêde *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 7; 17, 18;
dêderă *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 24, 5;
dînd *verb gerunziu* 16, 33; 25, 17; 30, 25;
s-au dat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 16, 33; 31, 14; 32, 25; 35, 12;
s-au dat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 11, 15; 15, 4; 32, 23; 33, 24;
să dau *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 28; 20, 42; 47, 15;
să dă *verb indicativ prezent 3 sg.* 3, 2;
să dea *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 15; 21, 29;
să dêderă *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 3, 25; 47, 12;
să să dea *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 30, 21; 30, 21;
să va da *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 23, 49; 44, 28; 46, 18;
să vor da *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 33, 27;
va da *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 7; 18, 7; 18, 8; 26, 9; 33, 2; 34, 27; 45, 6; 45, 16; 45, 19; 46, 17; 46, 18; 47, 13;

vei da *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 43, 19;
veţi da *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 44, 30; 47, 23;
voiu da *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 3, 20; 6, 5; 7, 3; 7, 4; 7, 8; 7, 9; 7, 21; 11, 9; 11, 17; 11, 19; 11, 19; 11, 19; 13, 11; 15, 8; 16, 26; 16, 38; 16, 40; 16, 60; 17, 19; 17, 22; 21, 26; 21, 31; 23, 24; 23, 25; 23, 31; 25, 5; 25, 7; 25, 14; 26, 4; 26, 14; 26, 19; 26, 21; 29, 10; 29, 12; 29, 21; 30, 8; 30, 12; 30, 12; 30, 13; 30, 14; 30, 16; 30, 24; 32, 5; 32, 8; 32, 15; 33, 28; 34, 26; 34, 26; 35, 3; 35, 7; 36, 26; 36, 26; 36, 26; 36, 29; 37, 6; 37, 6; 37, 14; 37, 19; 39, 21;
vor da *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 25, 4; 34, 27;

dar[1] : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj. : „aber" : „mais" : (3x)
dară *adv.* 8, 8; 17, 12; 18, 25;

dar[2] : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Gabe" : „don" : (3x)
daru *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 12, 24;
daruri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 22, 12;
darurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 20, 39;

dáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gabe" : „don" : (4x)
dare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 17; 46, 18;
darea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 46, 6;
dărilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 20, 31;

datór : (1551-1553 ES) : adj. : „schuldig" : „endetté" : (1x)
datoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 7;

de[1] : (1521 NEACŞU) : conj. : „1. um, zu, 2. wenn" : „1. que, 2. si" : (34x)
de *conjuncţie subord.* 2, 5; 2, 7; 3, 6; 3, 11; 3, 19; 3, 21; 4, 14; 13, 10; 14, 9; 14, 13; 14, 14; 14, 15; 14, 16; 14, 17; 14, 20; 14, 21; 15, 5; 16, 47; 16, 55; 17, 9; 17, 15; 17, 16; 17, 19; 18, 3; 18, 10; 18, 14; 18, 18; 18, 21; 33, 6; 33, 9; 33, 27; 35, 6; 36, 5; 38, 19;

de[2] : (1504 DLRV/ în top. Vai-*de*-ei) : prep. : „von, seit" : „de, depuis" : (414x)
de *prep.* 1, 5; 1, 5; 1, 8; 1, 9; 1, 10; 1, 10; 1, 10; 1, 10; 1, 13; 1, 13; 1, 13; 1, 15; 1, 18; 1, 19; 1, 20; 1, 21; 1, 24; 1, 24; 1, 26; 1, 26; 1, 27; 2, 3; 2, 4; 2, 6; 2, 6; 2, 9; 3, 2; 3, 9; 3, 12; 3, 13; 4, 2; 4, 3; 4, 3; 4, 5; 4, 5; 4, 6; 4, 9; 4, 10; 4, 12; 4, 12; 4, 14; 4, 15; 4, 15; 4, 17; 4, 17; 5, 1; 5, 3; 5, 16; 5, 17; 6, 8; 6, 9; 6, 12; 6, 12; 6, 13; 7, 8; 7, 23; 7, 23; 8, 3; 8, 3; 8, 10; 8, 10; 8, 11; 8, 16; 8, 17; 9, 2; 9, 2; 9, 6; 9, 7; 9, 9; 9, 9; 10, 1; 10, 2; 10, 2; 10, 4; 10, 4; 10, 6; 10, 8; 10, 8; 10, 9; 10, 9; 10, 12; 10, 14; 10, 16; 10, 16; 10, 17; 10, 19; 10, 21; 10, 21; 11, 1; 11, 3; 11, 6; 11, 8; 11, 19; 11, 19; 11, 22; 12, 3; 12, 4; 12, 7; 12, 14; 12, 14; 13, 11; 13, 19; 13, 19; 14, 22; 16, 10; 16, 12; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 19; 16, 19; 16, 20; 16, 22; 16, 26; 16, 26; 16, 29; 16, 37; 16, 37; 16, 38; 16, 42; 16, 45; 16, 48; 16, 48; 16, 50; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 16, 56; 16, 59; 16, 60; 17, 3; 17, 10; 17, 17; 17, 17; 17, 20; 18, 10; 18, 10; 18, 30; 19, 2; 19, 7; 19, 8; 19, 10; 19, 13; 19, 14; 20, 3; 20, 17; 20, 28; 20, 29; 20, 29; 20, 30; 20, 31; 20, 31; 20, 32; 20, 33; 20, 39; 20, 41; 20, 43; 20, 47; 21, 4; 21, 7; 21, 7; 21, 13; 21, 14; 21, 22; 22, 5; 22, 7; 22, 13; 22, 14; 22, 14; 22, 16; 23, 5; 23, 12; 23, 20; 23, 22; 23, 24; 23, 25; 23, 26; 23, 26; 23, 33; 23, 33; 23, 42; 23, 42; 23, 42; 23, 47; 24, 2; 24, 4; 24, 13; 24, 13; 25, 3; 25, 3; 25, 3; 25, 5; 25, 5; 25, 6; 25, 15; 25, 16; 26, 2; 26, 5; 26, 7; 26, 8; 26, 10; 26, 10; 26, 10; 26, 16; 26, 16; 26, 18; 27, 5; 27, 6; 27, 11; 27, 12; 27, 13; 27, 13; 27, 15; 27, 16; 27, 17; 27, 17; 27, 19; 27, 19; 27, 19; 27, 22; 27, 24; 27, 33; 27, 33; 28, 11; 28, 13; 28, 14; 28, 16; 28, 16; 28, 16; 28, 17; 28, 24; 28, 24; 28, 24; 29, 5; 29, 6; 29, 7; 29, 8; 29, 11; 29, 11; 29, 11; 29, 12; 29, 13; 29, 14; 29, 17; 30, 3; 30, 7; 30, 11; 30, 21; 31, 4; 31, 12; 31, 16; 31, 17; 31, 18; 32, 3; 32, 4; 32, 5; 32, 6; 32, 6; 32, 6; 32, 13; 32, 13; 32, 14; 32, 21; 32, 21; 32, 25; 32, 26; 32, 28; 32, 29; 33, 22; 33, 27; 34, 3; 34, 5; 34, 8; 34, 10; 34, 12; 34, 12; 34, 18; 34, 19; 34, 25; 34, 26; 34, 27; 34, 29; 35, 5; 35, 8; 35, 15; 36, 3; 36, 3; 36, 4; 36, 11; 36, 11; 36, 13; 36, 21; 36, 25; 36, 25; 36, 26; 36, 26; 36, 30; 36, 31; 36, 31; 36, 35; 36, 37; 36, 38; 36, 38; 37, 1; 37, 1; 37, 2; 37, 5; 37, 21; 37, 26; 38, 8; 38, 8; 38, 8; 38, 9; 38, 15; 38, 16; 38, 17; 38, 20; 38, 20; 38, 22; 39, 4; 39, 9; 39, 11; 39, 15; 39, 16; 39, 17; 39, 19; 39, 23; 39, 23; 39, 24; 39, 29; 40, 1; 40, 2; 40, 3; 40, 3; 40, 5; 40, 6; 40, 6; 40, 7; 40, 7; 40, 8; 40, 8; 40, 10; 40, 10; 40, 10; 40, 11; 40, 11; 40, 11; 40, 11; 40, 12; 40, 12; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 14; 40, 14; 40, 15; 40, 15; 40, 15; 40, 15; 40, 16; 40, 16; 40, 17; 40, 17; 40, 18; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 24; 40, 26; 40, 26; 40, 26; 40, 26; 40, 28; 40, 29; 40, 31; 40, 31; 40, 34; 40, 34; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 40, 39; 40, 39; 40, 40; 40, 41; 40, 42; 40, 42; 40, 42; 40, 43; 40, 43; 40, 43; 40, 43; 40, 43; 40, 44; 40, 45; 40, 45; 40, 45; 40, 46; 40, 49; 40, 49; 40, 49; 40, 49; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 51; 41, 1; 41, 1; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 3; 41, 3; 41, 3; 41, 3; 41, 4; 41, 4; 41, 4; 41, 4; 41, 5; 41, 5; 41, 6; 41, 6; 41, 6; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 8; 41, 9; 41, 10; 41, 10; 41, 11; 41, 11; 41, 12; 41, 12; 41, 12; 41, 12; 41, 12; 41, 12; 41, 13; 41, 13; 41, 13; 41, 14; 41, 14; 41, 14; 41, 15; 41, 15; 41, 16; 41, 19; 41, 19; 41, 19; 41, 19; 41, 21; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 42, 1; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 3; 42, 3; 42, 3; 42, 3; 42, 3; 42, 3; 42, 3; 42, 4; 42, 7; 42, 7; 42, 7; 42, 8; 42, 8; 42, 8; 42, 9; 42, 10; 42, 10; 42, 10; 42, 11; 42, 12; 42, 12; 42, 12; 42, 14; 42, 14; 42, 16; 42, 17; 42, 17; 42, 18; 42, 19; 42, 20; 42, 20; 42, 20; 43, 2; 43, 5; 43, 13; 43, 13; 43, 14; 43, 15; 43, 15; 43, 15; 43, 16; 43, 16; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 18; 43, 22; 43, 23; 43, 23; 43, 24; 43, 25; 43, 27; 44, 1; 44, 4; 44, 6; 44, 7; 44, 9; 44, 9; 44, 10; 44, 11; 44, 12; 44, 17; 44, 18; 44, 18; 44, 22; 44, 22; 44, 25; 44, 31; 45, 2; 45, 4; 45, 4; 45, 5; 45, 7; 45, 7; 45, 8; 45, 12; 45, 12; 45, 12; 45, 14; 45, 15; 45, 17; 45, 17; 45, 18; 45, 18; 45, 23; 45, 23; 45, 25; 46, 1; 46, 2; 46, 5; 46, 5; 46, 5; 46, 6; 46, 7; 46, 7; 46, 8; 46, 10; 46, 10; 46, 12; 46, 13; 46, 13; 46, 13; 46, 14; 46, 14; 46, 14; 46, 15; 46, 16; 46, 17; 46, 18; 46, 23; 46, 23; 46, 23; 46, 23; 47, 1; 47, 3; 47, 5; 47, 11; 47, 13; 47, 14; 47, 14; 47, 15; 47, 19; 48, 2; 48, 8; 48, 9; 48, 16; 48, 16; 48, 20; 48, 21; 48, 27; 48, 27; 48, 27; 48, 28; 48, 30; 48, 32; 48, 33;

48, 34; 48, 35;
de *prep.* 1, 4*; 1, 19*; 1, 21*; 1, 27*; 2, 6*; 2, 6*; 3, 9*; 3, 17*; 3, 18*; 3, 19*; 3, 19*; 3, 20*; 4, 10*; 5, 2*; 5, 2*; 5, 4*; 5, 5*; 5, 5*; 5, 7*; 5, 7*; 5, 14*; 6, 6*; 6, 9*; 6, 14*; 7, 15*; 7, 22*; 7, 26*; 7, 26*; 8, 2*; 8, 2*; 8, 5*; 8, 5*; 8, 6*; 9, 1*; 9, 6*; 9, 6*; 10, 1*; 10, 3*; 10, 16*; 10, 19*; 11, 11*; 11, 15*; 11, 24*; 13, 2*; 13, 3*; 13, 14*; 13, 17*; 13, 20*; 13, 22*; 13, 22*; 14, 5*; 14, 6*; 14, 6*; 14, 7*; 14, 11*; 14, 13*; 14, 15*; 14, 21*; 15, 4*; 16, 9*; 16, 18*; 16, 26*; 16, 31*; 16, 36*; 16, 38*; 16, 39*; 16, 56*; 16, 56*; 16, 62*; 17, 15*; 17, 22*; 18, 8*; 18, 17*; 18, 27*; 18, 30*; 18, 31*; 19, 5*; 19, 14*; 20, 8*; 20, 47*; 21, 4*; 22, 26*; 23, 5*; 23, 8*; 23, 17*; 23, 18*; 23, 18*; 23, 22*; 23, 22*; 23, 24*; 23, 27*; 23, 27*; 23, 28*; 23, 28*; 24, 16*; 24, 25*; 25, 7*; 25, 9*; 25, 12*; 25, 13*; 26, 4*; 26, 7*; 26, 8*; 26, 10*; 26, 19*; 27, 3*; 27, 5*; 27, 5*; 27, 6*; 27, 6*; 27, 7*; 27, 15*; 27, 16*; 27, 18*; 27, 18*; 27, 19*; 27, 22*; 27, 33*; 28, 6*; 28, 7*; 28, 16*; 28, 18*; 28, 24*; 29, 10*; 29, 13*; 30, 6*; 30, 9*; 30, 11*; 30, 13*; 31, 12*; 31, 12*; 32, 10*; 32, 12*; 32, 13*; 33, 7*; 33, 8*; 33, 9*; 33, 9*; 33, 11*; 33, 11*; 33, 12*; 33, 14*; 33, 18*; 33, 19*; 33, 21*; 33, 27*; 33, 30*; 34, 13*; 34, 13*; 34, 25*; 35, 7*; 38, 6*; 38, 8*; 38, 15*; 38, 15*; 39, 2*; 39, 3*; 39, 3*; 39, 27*; 40, 14*; 40, 20*; 40, 24*; 42, 12*; 42, 13*; 42, 13*; 42, 13*; 42, 14*; 42, 16*; 42, 18*; 43, 9*; 43, 10*; 43, 15*; 44, 10*; 44, 10*; 44, 15*; 44, 17*; 45, 1*; 45, 7*; 45, 7*; 45, 9*; 45, 13*; 45, 13*; 45, 14*; 45, 20*; 45, 20*; 46, 19*; 47, 1*; 47, 2*; 47, 8*; 47, 9*; 47, 11*; 47, 18*; 47, 18*; 47, 20*; 47, 20*; 48, 1*; 48, 2*; 48, 3*; 48, 3*; 48, 4*; 48, 5*; 48, 6*; 48, 6*; 48, 7*; 48, 7*; 48, 8*; 48, 8*; 48, 12*; 48, 16*; 48, 16*; 48, 20*; 48, 21*; 48, 22*; 48, 22*; 48, 23*; 48, 24*; 48, 24*; 48, 25*; 48, 25*; 48, 25*; 48, 26*; 48, 26*; 48, 26*; 48, 28*; 48, 28*;

deal : (1392 DERS) : s. n. : „Hügel" : „colline" : (4x)
dealurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 35, 8;
dealurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 6, 3; 36, 4; 36, 6;

deasúpra : (1551-1553 ES) : prep./ adv. : „1. oben, 2. über" : „1./2. dessus, au-dessus de" : (18x)
deasupra *prep.* 1, 11; 1, 11; 1, 25; 1, 25; 1, 26; 1, 26; 10, 1; 11, 22; 25, 9; 40, 45; 43, 16; 47, 17;
deasupra *adv. de loc* 1, 22; 1, 26; 10, 19; 23, 11; 37, 8; 41, 7;

decît : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „als" : „que" : (16x)
decît *adv.* 3, 9; 5, 1; 8, 15; 16, 22; 16, 33; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 60; 20, 15; 23, 11; 23, 12; 28, 3; 29, 15; 31, 5;
dicît *adv.* 20, 6;

dedesúbt : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./prep. : „unten, darunter" : „au dessous de, en dessous" : (18x)
dedesupt *adv. de loc* 41, 16; 42, 4; 42, 6; 43, 15;
dedesuptu *adv. de loc* 40, 19;
dedesuptul *prep.* 1, 8; 1, 23; 10, 2; 10, 8; 10, 20; 10, 21; 10, 22; 17, 6; 17, 7; 17, 23; 24, 5; 31, 6; 46, 24;

dedesúpt → dedesubt

defăimá : (1551-1553 ES) : v. I. : „verwerfen, verachten" : „rejeter, mépriser" : (3x)
au defăimat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 2, 3; 22, 26;
defăima *verb indicativ imperfect 3 pl.* 22, 8;

depárte : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „fern, weit" : „loin" : (3x)
departe *adv. de loc* 6, 12; 11, 15; 22, 5;

depărtá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(sich) entfernen" : „s'éloigner" : (7x)
s-au depărtat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 8;
s-au depărtat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 23, 18; 23, 22; 23, 28;
să depărtă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 17; 23, 18;
să va depărta *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 15;

depărtát : (1608-1613 VARLAAM, L. 166) : adj./s. : „1. entfernt, 2. Abtrünniger" : „1. éloigné, 2. révolté" : (2x)
cei depărtaţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 20, 38;
depărtaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 11, 15;

des : (1581-1582 PO) : adj. : „dicht" : „épais, dense" : (1x)
des *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 31, 3;

desăvîrşít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „vollkommen, vollständig" : „parfaitement, entièrement" : (5x)
desăvîrşit *adv. de mod poz.* 15, 4; 15, 5; 20, 40; 22, 30; 36, 10;

deschíde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „öffnen" : „ouvrir" : (18x)
a deşchide *verb infinitiv prezent* 16, 62; 21, 22;
au deşchis *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 33, 22;
deşchide *verb indicativ prezent 3 sg.* 20, 26;
deşchide-se-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 24, 27;
deşchide-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 3, 27;
deşchisă *verb participiu sg. fem. nom./ac.* 29, 21;
deşchise *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 3, 2;
deşchizindu-se *verb gerunziu* 33, 22;
deşchizîndu-se *verb gerunziu* 41, 16; 41, 21;
deşchizu *verb indicativ prezent 1 sg.* 37, 12;
să deşchiseră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 1, 1;
să va deşchide *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 44, 2; 46, 1; 46, 2;
va deşchide *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 13;
voiu deşchide *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 37, 13;

descîntá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „Übel abwenden" : „faire des incantations" : (1x)
te descîntai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 16, 21;

descoperămînt : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „Lichthof" : „ouverture, fenêtre" : (8x)
descoperemîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 10, 18; 40, 15; 40, 16; 40, 16; 40, 16; 40, 20; 40, 20; 47, 1;

descoperí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „aufdecken, öffnen, enthüllen" : „découvrir, dévoiler" : (10x)
au descoperit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 10;
descoperi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 18; 23, 18;

descoperindu-se *verb gerunziu* 21, 24;
descoperiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 22, 10;
s-au descoperit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 16, 56;
să va descoperi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 16, 35; 23, 29;
să vor descoperi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 13, 14;
voiu descoperi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 16, 36;

descoperít : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. n. : „Lichthof" : „ouverture, fenêtre" : (1x)
descoperitul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 9, 3;

descoperitúră : (1560-1561 CORESI, TE[2]) : s. f. : „Lichthof" : „ouverture, seuil" : (1x)
descoperitura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 10, 4;

desfáce : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „aufrollen" : „déployer" : (1x)
desfăcu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 10;

desfătăciúne : (1683-1686 MS. 45, 618/[1]) : s. f. : „Wonne" : „plaisir" : (7x)
desfătăciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 14; 36, 35;
desfătăciunea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 28, 13;
desfătăciunei *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 9;
desfătăciunii *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 16; 31, 18; 31, 18;

despărți : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV. : „unterscheiden" : „faire de différence" : (1x)
despărțiia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 22, 26;

despărțitór : (1642 CAZ. GOV. 366) : adj. : „trennend, scheidend" : „séparateur" : (1x)
despărțitoare adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart. 42, 5;

despărțitúră : (1563 CORESI, PRAXIU, *ap.* TIKTIN) : s. f. : „Zwischenraum" : „creux" : (1x)
unii despărțituri *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 42, 12;

despicătúră : (1642 CAZ. GOV. 38) : s. f. : „Spalt" : „fente" : (2x)
despicătura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 4;
despicăturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 24, 4;

déspre : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „nach, vor, bezüglich" : „vers, au sujet de" : (74x)
despre *prep.* 9, 2; 22, 30; 24, 22; 38, 15; 40, 13; 40, 20; 40, 25; 40, 41; 41, 4; 41, 21; 41, 25; 42, 1; 42, 2; 42, 11; 42, 11; 42, 12; 43, 2; 43, 4; 44, 4; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 46, 2; 46, 4; 46, 9; 46, 9; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 20; 46, 22; 47, 1; 47, 2; 47, 18; 47, 19; 47, 19; 47, 20; 47, 21; 48, 1; 48, 1; 48, 1; 48, 3; 48, 3; 48, 4; 48, 4; 48, 5; 48, 5; 48, 6; 48, 6; 48, 7; 48, 7; 48, 8; 48, 8; 48, 8; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 21; 48, 21; 48, 21; 48, 23; 48, 23; 48, 24; 48, 24; 48, 25; 48, 26; 48, 27;

despuiát : (1563 CORESI, PRAXIU 543/[21]) : adj. : „nackt" : „depouillé" : (1x)
despuiată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 29;

destúl : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „genug" : „assez" : (2x)
destul *adv.* 34, 18; 45, 9;

deşért : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. n. : „1. nichtig, leer, 2. pl. Nichtiges, Leeres, 3. ins Leere, vergeblich" : „1. vain, 2. inutilité, 3. (en) vain, vainement" : (10x)
cea deşartă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 21, 29;
deşarte *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 11, 2; 13, 6; 13, 9; 22, 28;
deşarte *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 10; 13, 7; 13, 8;
deşarte *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 13, 19;
deşărt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 14, 23*;

deşertá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I. : „1. entleeren, ausräumen, 2. zücken" : „1. vider, 2. tirer" : (4x)
vei deşerta *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 2;
voiu deşerta *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 12;
vor deşărta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 7;
vor deşerta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 30, 11;

dezbrăcá : (1551-1553 ES) : v. I. : „ausziehen" : „déshabiller" : (4x)
dezbrăca-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 19;
să vor dezbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16;
vor dezbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 38; 23, 26;

deznodá : (1654 NEAGOE 213) : v. I : „zergliedern, zerlegen, zerstückeln" : „démembrer" : (1x)
deznod *verb indicativ prezent 1 sg.* 25, 9;

deznodáre : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Zerstückelung" : „démembrement" : (1x)
deznodare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 10;

dichís : (1588 BGL) : s. n. : „Gerät" : „pl. effets" : (3x)
dichise *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 12, 3; 12, 4;
dichisele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 12, 4;

dimineáță : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „1. Morgen, 2. morgens" : „1. matin, 2. le matin" : (9x)
demineața *adv. de timp* 12, 8;
dimineața *adv. de timp* 24, 18; 24, 18; 33, 22; 46, 16;
dimineața *adv. de timp* 46, 14; 46, 14; 46, 15;
dimineața *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 46, 15;

din : (1521 NEACȘU) : prep. : „aus, von" : „de" : (187x)
den *prep.* 1, 10; 1, 10; 1, 13; 3, 12; 3, 17; 3, 18; 3, 20; 3, 25; 4, 11; 4, 14; 5, 2; 5, 5; 5, 7; 7, 11; 7, 15; 8, 11; 8, 16; 10, 2; 10, 5; 10, 6; 10, 6; 10, 18; 11, 1; 11, 7; 11, 9; 11, 17; 11, 19; 12, 3; 12, 16; 12, 16; 12, 16; 13, 21; 13, 23; 14, 1; 14, 3; 14, 7; 14, 7; 14, 8; 14, 9; 15, 2; 15, 4; 15, 7; 16, 3; 16, 6; 16, 17; 16, 17; 16, 17; 16, 45; 16, 45; 16, 59; 17, 5; 17, 9; 17, 13; 17, 22; 17, 22; 18, 21; 18, 23; 18, 24; 18, 26; 19, 5; 19, 8; 19, 10; 19, 14; 20, 1; 20, 5; 20, 6; 20, 9; 20, 10; 20, 34; 20, 34; 20, 36; 20,

41; 20, 41; 21, 3; 21, 4; 21, 5; 21, 16; 21, 16; 21, 22; 23, 27; 23, 42; 23, 42; 23, 48; 24, 2; 24, 2; 25, 6; 25, 15; 26, 15; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 26, 17; 26, 18; 27, 6; 27, 14; 27, 18; 27, 29; 27, 33; 28, 13; 28, 15; 28, 16; 28, 18; 29, 4; 30, 5; 30, 13; 30, 22; 31, 3; 31, 14; 32, 2; 32, 8; 32, 19; 32, 26; 33, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 27; 36, 20; 36, 24; 36, 32; 36, 33; 37, 9; 37, 12; 37, 13; 37, 21; 38, 8; 38, 12; 39, 10; 39, 10; 39, 19; 39, 20; 39, 22; 39, 27; 40, 5; 40, 15; 40, 16; 40, 16; 40, 19; 40, 20; 40, 21; 40, 32; 40, 41; 40, 42; 40, 46; 40, 46; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 9; 41, 16; 41, 20; 42, 4; 42, 6; 42, 6; 42, 6; 42, 7; 42, 9; 42, 20; 43, 6; 43, 19; 43, 19; 43, 20; 43, 23; 43, 23; 43, 25; 44, 22; 44, 22; 44, 30; 44, 31; 44, 31; 45, 15; 45, 19; 45, 22; 45, 23; 46, 1; 46, 18; 46, 19; 47, 3; 47, 13; 47, 13; 47, 17; 48, 8; 48, 19; 48, 21; 48, 21; 48, 35;

din *prep.* 11, 23;

dinadíns : (1688 BIBLIA) : adv./s. n. : „beharrlich" : „à dessein, exprèss" : (1x)
denadinsul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 22, 30*;

dinafără : (1551-1553 ES) : adv. : „draußen" : „en dehors" : (18x)
denafară *adv. de loc* 7, 15; 41, 17; 41, 25; 43, 21; 46, 2; 47, 2;
mai denafară *adv. de loc* 41, 15; 41, 17; 42, 1; 42, 2; 42, 7; 42, 8; 42, 9; 42, 14; 44, 1; 44, 19; 46, 21; 46, 22;

dinaínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./prep. : „vorher, vor" : „plus tôt à l'avance, devant" : (11x)
denainte *adv. de loc* 42, 20;
denainte *adv. de loc* 2, 10; 38, 7; 38, 17; 40, 5;
denaintea *prep.* 3, 8; 41, 22; 46, 2; 46, 3; 46, 4; 46, 10;

dinapói : (1551-1553 ES) : prep. : „hinter" : „derrière" : (18x)
denapoia *prep.* 3, 12; 5, 2; 5, 12; 6, 9; 9, 5; 10, 11; 12, 14; 20, 16; 20, 24; 20, 30; 23, 30; 23, 35; 29, 16; 33, 31; 40, 41; 41, 15; 44, 10;
denapoi *adv. de loc* 2, 10;

dinăúntru : (1551-1553 ES) : adv. : „(dr)innen" : „(à l') intérieur" : (30x)
denlăuntru *adv. de loc* 7, 15; 40, 10; 40, 16; 40, 17; 40, 17; 40, 20; 40, 23; 40, 27; 40, 45; 41, 17; 42, 15;
mai denlăuntru *adv. de loc* 8, 3; 8, 16; 10, 3; 40, 18; 40, 24; 40, 28; 40, 29; 40, 46; 40, 46; 41, 3; 41, 17; 42, 2; 43, 5; 44, 17; 44, 17; 44, 21; 44, 27; 45, 19; 46, 1;

díncoace : (1581 CORESI, EV. 369) : adv. : „diesseits" : „de ce côté-ci" : (8x)
dencoace *adv. de loc* 40, 27; 40, 40; 40, 51; 41, 1; 41, 3; 41, 15; 41, 26; 47, 13;

díncolo : (1683-1686 MS. 45, 249/2) : adv. : „de l'autre côté, au-delá" : „jenseits" : (7x)
dencolea *adv. de loc* 40, 27; 40, 51; 41, 1; 41, 3; 41, 15; 41, 26; 47, 13;

dínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Zahn" : „dent" : (2x)
dinţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 15;
dinţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 18, 2;

dintấi : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. ord. : „(der) erste" : „(le) premier, premièrement" : (11x)
cêle dentăiu num. ord. masc. sg. nom./ac. art. 48, 14;
cêle dentîiu num. ord. masc. sg. nom./ac. art. 44, 30;
celui dentăiu num. ord. masc. sg. nom./ac. art. 42, 10;
dentîiu num. ord. masc. sg. nom./ac. art. 29, 17; 30, 20; 32, 17; 32, 17; 40, 1; 44, 30; 45, 18; 45, 21;

díntru : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „aus" : „de" : (76x)
dentr *prep.* 1, 11; 5, 4; 14, 22; 15, 3; 23, 13; 24, 5; 25, 13; 42, 4; 45, 7;
dentru *prep.* 5, 4; 5, 5; 6, 8; 6, 9; 6, 14; 7, 16; 7, 20; 7, 26; 8, 11; 10, 22; 11, 17; 11, 18; 12, 16; 14, 19; 14, 21; 16, 5; 16, 40; 16, 41; 16, 53; 16, 60; 18, 28; 20, 38; 20, 38; 21, 3; 21, 4; 21, 19; 22, 12; 22, 15; 22, 30; 24, 2; 24, 5; 24, 12; 25, 7; 25, 7; 27, 27; 28, 25; 32, 4; 33, 2; 33, 6; 33, 6; 33, 7; 33, 27; 33, 27; 33, 27; 36, 12; 36, 24; 36, 26; 36, 29; 37, 21; 37, 23; 38, 8; 39, 28; 40, 48; 42, 14; 45, 2; 45, 3; 45, 7; 45, 13; 45, 15; 46, 17; 46, 17; 46, 18; 46, 18; 46, 19; 46, 19; 48, 14;
dintr *prep.* 14, 17;

dirépt → drept

direptáte → dreptate

dínsul, **dínsa** : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. pers. : „1. er, 2. selbst" : „1. il, 2. -même" : (8x)
dînsa pron. pers. 3 fem. sg. nom./ac. acc. 4, 4; 23, 12; 33, 13;
dînsele pron. pers. 3 fem. pl. nom./ac. acc. 1, 5;
dînsul pron. pers. 3 neutru sg. nom./ac. acc. 14, 15;
dînşii pron. pers. 3 masc. pl. nom./ac. acc. 20, 3; 23, 17; 36, 18;

doár : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „1. etwa, wohl, vielleicht, 2. ob (etwa)" : „1. peut-être, 2. si" : (7x)
doară *adv.* 2, 5; 2, 7; 3, 6; 3, 11; 8, 17; 15, 5; 17, 10;

dobitóc : (1560-1561 CORESI, TE.2) : s. n. : „1. Tier, 2. Herde" : „1. animal, 2. troupeau" : (16x)
dobitoace *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 8, 10; 14, 13; 24, 5; 27, 20; 29, 8; 35, 7; 36, 11; 44, 31;
dobitoacele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 32, 13;
dobitoacelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 1, 13;
dobitoc *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 14, 17; 14, 19; 14, 21; 25, 13; 29, 11;
dobitocu subst. comun neutru sg. nom./ac. neart. 32, 13;

doi : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. card. : „zwei" : „deux" : (18x)
a doaă num. card. fem. nom./ac. 40, 41;
a doao num. card. fem. nom./ac. 40, 40;
cêle doao num. card. fem. nom./ac. 4, 5; 35, 10; 35, 10;
celor doao num. card. fem. nom./ac. 21, 21;
doao num. card. fem. nom./ac. 1, 11; 1, 11; 1, 23; 21, 19; 21, 19; 23, 2; 40, 41; 41, 18;
doi num. card. masc. nom./ac. 41, 22; 41, 22; 43, 15; 43, 22;

dóilea : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. ord. : „der/die zweite" : „le/la deuxième" : (3x)
a doao *num. ord. fem. nom./ac.* 43, 22;
a doua *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 40, 39;
al doilea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 37, 15; 40, 8;
al doilea *num. ord. neutru sg. nom./ac. art.* 10, 14;
doua *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 41, 24;

doísprezecelea : (c. 1665-1672 MS. 4389, 394/1) : num. ord. : „zwölf" : „douze" : (1x)
al doisprăzêcelea num. ord. masc. sg. nom./ac. art. 32, 17;

dómn : (1472 DERS / în top. *Domneşti*) : s. m. : „1. Herr, 2. Gott, 3. Fürst" : „1. Seigneur, 2. Dieu, 3. chef" : (388x)
Doamne *subst. propriu masc. sg. voc. neart.* 4, 14; 9, 8; 11, 13; 37, 3; 37, 3;
Domnul *subst. propriu masc. sg. nom./ac. art.* 2, 5; 2, 5; 3, 11; 3, 27; 3, 27; 4, 13; 4, 16; 5, 5; 5, 7; 5, 8; 5, 11; 5, 13; 5, 15; 5, 17; 6, 3; 6, 3; 6, 7; 6, 10; 6, 11; 6, 13; 6, 14; 7, 1; 7, 4; 7, 5; 7, 9; 7, 27; 8, 12; 8, 12; 9, 4; 9, 9; 9, 9; 11, 2; 11, 5; 11, 7; 11, 8; 11, 10; 11, 12; 11, 15; 11, 16; 11, 17; 11, 20; 11, 21; 12, 9; 12, 9; 12, 15; 12, 16; 12, 19; 12, 20; 12, 23; 12, 25; 12, 25; 12, 27; 12, 27; 13, 3; 13, 6; 13, 7; 13, 8; 13, 8; 13, 9; 13, 13; 13, 14; 13, 16; 13, 18; 13, 20; 13, 20; 13, 21; 13, 23; 14, 3; 14, 3; 14, 6; 14, 7; 14, 8; 14, 9; 14, 11; 14, 14; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 14, 21; 14, 23; 15, 6; 15, 7; 15, 8; 16, 3; 16, 8; 16, 14; 16, 19; 16, 23; 16, 29; 16, 35; 16, 42; 16, 47; 16, 57; 16, 58; 16, 61; 16, 62; 17, 3; 17, 9; 17, 16; 17, 19; 17, 21; 17, 22; 17, 24; 17, 24; 18, 3; 18, 9; 18, 23; 18, 30; 18, 32; 18, 32; 21, 5; 25, 3; 25, 8; 25, 14; 25, 17; 26, 3; 26, 5; 26, 5; 26, 5; 26, 6; 26, 7; 26, 14; 26, 15; 26, 15; 26, 19; 26, 19; 26, 21; 26, 21; 27, 3; 27, 3; 27, 36; 28, 2; 28, 6; 28, 6; 28, 10; 28, 11; 28, 11; 28, 22; 28, 22; 28, 23; 28, 24; 28, 25; 28, 26; 29, 2; 29, 2; 29, 6; 29, 8; 29, 8; 29, 9; 29, 13; 29, 13; 29, 16; 29, 19; 29, 19; 29, 20; 29, 20; 30, 5; 30, 6; 30, 8; 30, 10; 30, 10; 30, 12; 30, 13; 30, 13; 30, 22; 30, 22; 30, 25; 30, 26; 31, 10; 31, 10; 31, 15; 31, 15; 31, 18; 31, 18; 32, 3; 32, 3; 32, 8; 32, 8; 32, 11; 32, 11; 32, 14; 32, 15; 32, 16; 32, 16; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 33, 11; 33, 25; 33, 27; 33, 27; 33, 29; 33, 30; 34, 2; 34, 2; 34, 8; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 15; 34, 15; 34, 17; 34, 17; 34, 20; 34, 20; 34, 24; 34, 24; 34, 27; 34, 30; 34, 30; 34, 30; 34, 31; 34, 31; 34, 31; 35, 3; 35, 3; 35, 4; 35, 6; 35, 9; 35, 10; 35, 11; 35, 11; 35, 12; 35, 14; 35, 14; 35, 15; 36, 2; 36, 2; 36, 3; 36, 4; 36, 4; 36, 5; 36, 5; 36, 6; 36, 6; 36, 11; 36, 13; 36, 13; 36, 14; 36, 14; 36, 15; 36, 15; 36, 22; 36, 22; 36, 23; 36, 23; 36, 32; 36, 32; 36, 33; 36, 33; 36, 36; 36, 36; 36, 37; 36, 37; 36, 38; 37, 5; 37, 6; 37, 7; 37, 9; 37, 9; 37, 12; 37, 13; 37, 14; 37, 14; 37, 14; 37, 19; 37, 19; 37, 21; 37, 21; 37, 28; 38, 3; 38, 3; 38, 10; 38, 10; 38, 14; 38, 14; 38, 17; 38, 17; 38, 18; 38, 18; 38, 21; 38, 21; 38, 23; 39, 1; 39, 1; 39, 1; 39, 5; 39, 5; 39, 7; 39, 8; 39, 8; 39, 10; 39, 10; 39, 13; 39, 13; 39, 17; 39, 17; 39, 20; 39, 20; 39, 22; 39, 25; 39, 25; 39, 28; 39, 29; 39, 29;
Domnului *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 1, 3; 1, 3; 2, 1; 3, 12; 3, 14; 3, 14; 3, 16; 3, 22; 3, 23; 6, 1; 7, 1; 7, 9; 7, 19; 8, 1; 8, 4; 8, 14; 8, 16; 8, 16; 8, 16; 10, 4; 10, 4; 10, 18; 10, 19; 11, 1; 11, 5; 11, 14; 11, 23; 11, 25; 12, 1; 12, 8; 12, 17; 12, 21; 12, 26; 13, 1; 13, 2; 13, 5; 14, 2; 14, 12; 15, 1; 16, 1; 16, 34; 17, 1; 17, 11; 18, 1; 18, 25; 18, 29; 25, 1; 27, 1; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 29, 1; 29, 17; 30, 1; 30, 3; 30, 20; 31, 1; 32, 17; 33, 1; 33, 17; 33, 20; 33, 22; 33, 23; 34, 1; 34, 7; 34, 9; 35, 1; 36, 2; 36, 4; 36, 16; 36, 20; 37, 1; 37, 1; 37, 4; 37, 15; 38, 1; 38, 20;

dormí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „schlafen" : „dormir" : (16x)
au dormit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 32, 26; 32, 29;
dormi *verb imp. 2 sg.* 32, 19; 32, 21;
dormi *verb indicativ prezent 2 sg.* 4, 9;
dormiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 23, 8;
va dormi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 20; 32, 30;
vei dormi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 4; 4, 4; 4, 6; 31, 18; 32, 27;
vor dormi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16; 34, 14; 34, 25;

dos : (1519 DERS / în top. *Dos*) : s. n. : „Rücken" : „dos" : (7x)
dosol *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 40, 19;
dosul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 40, 41; 40, 42; 40, 46; 40, 46; 42, 16;
dosurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 8, 16;

dosádă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Pein" : „peine" : (1x)
dosada *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 9;

douăzéci : (1559-1560 BRATU) : num. card. : „zwanzig" : „vingt" : (4x)
al doaozeci *num. card. masc. nom./ac.* 40, 1;
doaozeci *num. card. masc. nom./ac.* 45, 5; 48, 9; 48, 20;

dram : (1635 DRHB XXV, 162) : s. n. : „Gewight" : „poid" : (1x)
dramuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 5, 1;

drept : (1437 DERS / în top. *Dereptul*) : adj./s. : „1. gerade, 2. recht, richtig, 3. rechts, 4. Recht, 5. Gerechter" : „1. droit, 2. juste(-ment), 3. à droite, 4. droit, 5. juste" : (34x)
cea direaptă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 4, 6; 39, 3; 47, 1; 47, 2;
cel dirept *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 3, 20; 3, 21; 18, 24; 33, 18;
celui dirept *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. gen./dat. art.* 18, 10;
direapta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 10; 10, 3; 16, 45; 21, 16; 21, 22;
direaptă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 8; 33, 17; 33, 17; 33, 20; 45, 10; 45, 10;
dirêpte *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 1, 7;
dirept *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 5; 22, 30; 45, 10;
direptul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 18, 9; 18, 26;
direptul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 33, 12; 46, 10;
direptului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 3, 21; 13, 22; 18, 20; 33, 12; 33, 13;
direpţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 45;

dreptáte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Gerechtigkeit, 2. Recht" : „1. justice, 2. droit" : (40x)
direptate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 5; 18, 17; 18, 19; 18, 21; 18, 27; 33, 14; 33, 16; 33, 19; 45, 9;
direptatea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 14, 14; 14, 20; 18, 20; 18, 22; 18, 24; 18, 26; 33, 12; 33, 13; 33, 18;
direptăţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 20, 25;
direptăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 3, 20; 3, 20; 5, 5; 5, 6; 5, 7; 5, 7; 11, 20; 18, 9; 18, 24; 20, 11; 20, 12; 20, 13; 20, 16; 20, 18; 20, 19; 20, 21; 20, 24; 33, 13; 36, 27; 43, 11; 44, 24;

drum : (1446 DERS / în top. slv. *Velikyj Drum*) : s. n. : „Weg" : „chemin" : (1x)
drumului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 16, 30;

dúce : (1521 NEACŞU) : v. III : „tragen" : „emmener" : (1x)
duse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 11, 24;

duh : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Atem, Hauch, 2. Geist" : „1. souffle, 2. esprit" : (31x)
duh *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 20; 1, 21; 2, 3; 8, 3; 11, 1; 11, 19; 18, 31; 36, 26; 37, 5; 37, 8;
Duh *subst. propriu neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 12; 3, 24; 10, 17; 11, 24; 37, 9; 43, 5;
duhul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 5, 2; 20, 32; 21, 7;
Duhul *subst. propriu neutru sg. nom./ac. art.* 3, 14; 11, 5; 11, 24; 36, 27; 37, 1; 37, 6; 37, 10; 37, 14;
Duhule *subst. propriu masc. sg. voc. art.* 37, 9;
Duhului *subst. propriu neutru sg. gen./dat. art.* 3, 14; 11, 5; 37, 9;

dúlce : (1433 DERS / în antr. *Dulce*) : adj. : „süß" : „doux" : (1x)
dulce *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 33, 32;
dulceáţă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Gewürze" : „aromate" : (1x)
dulceţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 22;
dumbrávă : (1483 DLRV / în antr. Ivan *Dumbrava*) : s. f. : „Aue" : „pré" : (6x)
dumbrava *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 20, 46;
dumbrăvi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 34, 25; 39, 10;
dumbrăvii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 15, 2; 15, 6; 20, 47;

dumnezéu : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Gott" : „Dieu" : (35x)
ale lui Dumnezeu *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 1, 1;
Dumnezău *subst. propriu masc. sg. nom./ac. neart.* 14, 11; 28, 2; 28, 2; 28, 9; 28, 9; 34, 24; 37, 23;
Dumnezăul *subst. propriu masc. sg. nom./ac. art.* 28, 26; 34, 30; 35, 15; 39, 22;
Dumnezăul *subst. propriu masc. sg. voc. art.* 4, 14;
Dumnezăului *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 8, 4; 9, 3; 10, 5; 10, 19; 10, 20; 10, 22;
Dumnezeu *subst. propriu masc. sg. nom./ac. neart.* 11, 20; 36, 28;
Dumnezeul *subst. propriu masc. sg. nom./ac. art.* 4, 13; 34, 31; 39, 28;
Dumnezeului *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 11, 22;
lui Dumnăzău *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 31, 8;
lui Dumnezău *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 8, 3; 28, 2; 28, 6; 28, 13; 28, 16; 31, 8; 31, 9;
lui Dumnezeu *subst. propriu masc. sg. gen./dat. art.* 11, 24; 28, 2;

dúpă : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „nach" : „après, selon" : (75x)
după *prep.* 3, 16; 4, 4; 4, 8; 4, 9; 5, 2; 5, 7; 5, 9; 5, 13; 7, 27; 8, 4; 10, 22; 11, 21; 12, 7; 14, 5; 14, 10; 14, 10; 16, 19; 16, 23; 16, 32; 16, 33; 16, 46; 16, 62; 18, 14; 18, 24; 18, 30; 20, 39; 20, 44; 20, 44; 23, 48; 24, 5; 24, 14; 24, 14; 24, 14; 24, 14; 25, 14; 25, 14; 29, 13; 35, 11; 36, 19; 36, 19; 37, 10; 38, 14; 39, 14; 39, 24; 39, 24; 40, 1; 40, 19; 40, 22; 40, 25; 40, 29; 40, 30; 40, 33; 40, 34; 40, 35; 40, 36; 41, 7; 41, 25; 42, 10; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 12; 42, 12; 43, 23; 44, 3; 44, 3; 44, 4; 44, 5; 44, 5; 44, 26; 45, 8; 46, 13;
dupre *prep.* 42, 2;

durére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schmerz" : „douleur, souffrance, peine" : (1x)
durêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 24;

E

el, ea : (1425 DERS) : pron. pers. : „er, sie, sie" : „il, lui, elle; ils, elles" : (265, 1246, 32, 59, 25x)
a ei *pron. pers. 3 fem. sg. gen./dat. acc.* 15, 4;
a lor *pron. pers. 3 fem. pl. gen./dat. acc.* 1, 5; 8, 12; 26, 16; 32, 24;
al lor *pron. pers. 3 masc. pl. gen./dat. acc.* 43, 8;
ale ei *pron. pers. 3 fem. sg. gen./dat. acc.* 17, 9; 23, 34; 40, 38; 40, 37; 40, 49; 43, 11;
ale lor *pron. pers. 3 masc. pl. gen./dat. acc.* 1, 8; 1, 17; 4, 5; 10, 11; 10, 12; 32, 26;
ai ei *pron. pers. 3 fem. sg. gen./dat. acc.* 19, 14;
ai lui *pron. pers. 3 masc. sg. gen./dat. acc.* 12, 14; 17, 21;
ea *pron. pers. 3 fem. sg. nom./ac. acc.* 2, 9; 4, 1; 4, 2; 4, 3; 4, 3; 5, 1; 5, 1; 8, 5; 11, 7; 11, 18; 15, 5; 15, 5; 16, 45; 16, 48; 16, 48; 17, 5; 17, 6; 17, 7; 17, 9; 17, 10; 17, 14; 18, 26; 19, 5; 19, 11; 19, 12; 19, 13; 19, 14; 19, 14; 20, 47; 21, 11; 21, 11; 21, 25; 21, 26; 21, 26; 22, 3; 23, 5; 23, 8; 23, 8; 23, 9; 23, 10; 23, 10; 23, 11; 23, 17; 23, 17; 23, 18; 23, 43; 23, 44; 24, 5; 24, 5; 24, 12; 25, 13; 26, 4; 26, 4; 26, 17; 29, 11; 29, 11; 30, 24; 30, 25; 32, 13; 33, 9; 35, 2; 35, 7; 40, 21; 40, 23; 40, 25; 40, 27; 40, 27; 40, 33; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 42, 20; 44, 2; 44, 3; 45, 3; 48, 19;
eale *pron. pers. 3 fem. pl. nom./ac. acc.* 1, 17; 1, 18; 1, 18; 1, 19; 1, 20; 1, 21; 1, 21; 1, 21; 1, 24; 1, 24; 1, 24; 3, 13; 3, 25; 4, 9; 4, 9; 4, 10; 4, 12; 4, 12; 5, 6; 6, 2; 7, 21; 7, 21; 7, 21; 7, 22; 7, 22; 10, 11; 10, 11; 10, 11; 10, 17; 10, 17; 10, 22; 10, 22; 11, 17; 11, 20; 11, 22; 13, 20; 16, 17; 16, 18; 16, 46; 16, 49; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 57; 16, 60; 17, 4; 17, 4; 17, 19; 18, 9; 18, 14; 18, 19; 18, 24; 20, 11; 20, 11; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 19; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 24; 20, 25; 20, 34; 20, 41; 20, 43; 23, 39; 23, 40; 23, 45; 23, 46; 23, 47; 23, 47; 29, 2; 29, 9; 31, 5; 33, 10; 33, 16;

33, 18; 33, 19; 33, 32; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 15; 34, 16; 35, 10; 37, 2; 37, 8; 37, 8; 37, 17; 37, 17; 37, 20; 37, 23; 37, 24; 39, 9; 40, 42; 40, 44; 41, 25; 42, 8; 42, 9; 42, 12; 42, 14; 43, 11; 43, 24; 44, 7; 44, 19; 44, 19; 46, 24; 48, 14;

el *pron. pers. 3 masc. sg. nom./ac. acc.* 1, 4; 1, 5; 1, 26; 2, 3; 2, 10; 2, 10; 3, 3; 3, 18; 3, 20; 3, 21; 5, 5; 5, 12; 9, 3; 9, 4; 12, 5; 12, 12; 12, 12; 12, 13; 12, 13; 12, 13; 12, 14; 13, 11; 13, 14; 13, 15; 13, 15; 13, 22; 13, 22; 13, 22; 14, 7; 14, 7; 14, 8; 14, 8; 14, 9; 14, 9; 14, 13; 14, 13; 14, 13; 14, 19; 14, 19; 14, 21; 14, 22; 14, 23; 17, 5; 17, 5; 17, 7; 17, 7; 17, 12; 17, 12; 17, 13; 17, 13; 17, 15; 17, 16; 17, 16; 17, 17; 17, 17; 17, 20; 17, 20; 17, 20; 17, 22; 18, 20; 18, 23; 18, 23; 19, 4; 19, 5; 19, 8; 19, 8; 19, 9; 19, 9; 20, 28; 20, 42; 20, 48; 21, 23; 21, 23; 22, 30; 22, 31; 23, 34; 24, 7; 24, 7; 24, 8; 26, 10; 28, 21; 28, 26; 29, 2; 29, 17; 30, 5; 30, 6; 30, 11; 30, 18; 30, 21; 31, 4; 31, 4; 31, 9; 31, 9; 31, 10; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 14; 31, 15; 31, 15; 31, 15; 31, 16; 31, 16; 31, 17; 32, 15; 32, 16; 32, 16; 32, 16; 32, 20; 33, 2; 33, 4; 33, 6; 33, 9; 33, 11; 33, 12; 33, 22; 36, 17; 36, 18; 36, 29; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 19; 37, 25; 38, 2; 38, 6; 38, 21; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 39, 14; 39, 15; 39, 15; 40, 2; 40, 3; 40, 51; 43, 17; 43, 18; 43, 18; 43, 20; 43, 24; 43, 26; 44, 26; 45, 22; 46, 14; 46, 15; 47, 15; 47, 15; 47, 22;

elu *pron. pers. 3 masc. sg. nom./ac. acc.* 43, 20;

ei *pron. pers. 3 fem. sg. gen./dat. acc.* 1, 12; 4, 2; 4, 2; 4, 3; 4, 7; 5, 2; 5, 2; 7, 12; 7, 13; 7, 14; 10, 11; 11, 6; 11, 7; 11, 7; 11, 9; 11, 11; 11, 18; 11, 18; 16, 31; 16, 44; 16, 44; 16, 45; 16, 45; 16, 46; 16, 47; 16, 48; 16, 48; 16, 52; 16, 52; 16, 54; 16, 54; 16, 56; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 7; 17, 7; 17, 7; 17, 7; 17, 9; 17, 9; 17, 10; 19, 2; 19, 3; 19, 5; 19, 5; 19, 10; 19, 10; 19, 11; 19, 11; 19, 11; 19, 12; 19, 12; 21, 22; 22, 2; 22, 3; 22, 3; 22, 3; 23, 4; 23, 5; 23, 7; 23, 8; 23, 8; 23, 8; 23, 9; 23, 10; 23, 10; 23, 10; 23, 11; 23, 11; 23, 12; 23, 12; 23, 14; 23, 16; 23, 17; 23, 17; 23, 18; 23, 18; 23, 18; 23, 31; 23, 41; 24, 4; 24, 5; 24, 5; 24, 5; 24, 7; 24, 7; 24, 8; 24, 11; 24, 11; 24, 11; 24, 11; 24, 11; 24, 12; 24, 12; 25, 12; 25, 12; 26, 3; 26, 4; 26, 6; 26, 17; 29, 12; 29, 12; 30, 24; 30, 24; 31, 4; 31, 15; 32, 7; 32, 23; 32, 28; 32, 28; 35, 3; 40, 21; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 23; 40, 23; 40, 26; 40, 26; 40, 26; 40, 29; 40, 30; 40, 30; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 40, 39; 40, 39; 40, 39; 41, 22; 41, 22; 43, 7; 43, 8; 43, 10; 43, 10; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 12; 43, 14; 43, 17; 44, 5; 44, 5; 44, 14; 48, 16; 44, 17; 46, 9; 46, 10; 48, 18; 48, 21; 48, 35;

ei *pron. pers. 3 masc. pl. nom./ac. acc.* 2, 3; 2, 4; 2, 4; 2, 6; 2, 7; 3, 4; 3, 9; 3, 11; 3, 11; 3, 17; 3, 27; 4, 13; 5, 1; 5, 3; 5, 4; 5, 4; 5, 13; 5, 13; 6, 12; 6, 14; 7, 11; 7, 11; 7, 16; 7, 18; 7, 19; 7, 20; 7, 22; 7, 27; 8, 11; 8, 17; 8, 18; 9, 7; 9, 8; 10, 1; 10, 16; 10, 17; 10, 17; 10, 19; 10, 19; 10, 19; 11, 16; 11, 16; 11, 17; 11, 17; 11, 17; 11, 22; 12, 9; 12, 15; 12, 15; 12, 16; 12, 23; 12, 23; 12, 27; 13, 2; 13, 6; 13, 10; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 15, 7; 15, 7; 15, 7; 16, 16; 16, 21; 16, 21; 16, 32; 16, 36; 16, 36; 16, 36; 17, 12; 18, 20; 20, 4; 20, 5; 20, 6; 20, 6; 20, 7; 20, 8; 20, 8; 20, 9; 20, 9; 20, 9; 20, 10; 20, 10; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 14; 20, 15; 20, 15; 20, 17; 20, 17; 20, 21; 20, 21; 20, 22; 20, 23; 20, 23; 20, 23; 20, 26; 20, 26; 20, 27; 20, 28; 20, 29; 20, 36; 20, 38; 20, 40; 20, 49; 21, 14; 22, 2; 22, 19; 22, 28; 22, 30; 22, 31; 23, 7; 23, 7; 23, 8; 23, 16; 23, 17; 23, 22; 23, 22; 23, 23; 23, 27; 23, 28; 23, 39; 23, 40; 23, 41; 23, 45; 23, 46; 24, 3; 24, 25; 25, 2; 25, 4; 25, 4; 25, 17; 25, 17; 27, 25; 28, 24; 28, 25; 28, 26; 29, 12; 29, 14; 29, 15; 29, 15; 29, 16; 30, 9; 30, 23; 30, 26; 31, 17; 33, 2; 33, 2; 33, 6; 33, 25; 34, 10; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 14; 34, 23; 34, 27; 34, 27; 34, 28; 34, 28; 34, 30; 36, 12; 36, 19; 36, 19; 36, 19; 36, 20; 36, 21; 36, 37; 37, 10; 37, 11; 37, 12; 37, 19; 37, 19; 37, 21; 37, 21; 37, 21; 37, 22; 37, 23; 37, 23; 37, 25; 37, 26; 37, 27; 37, 27; 37, 28; 38, 11; 39, 10; 39, 10; 39, 13; 39, 13; 39, 21; 39, 23; 39, 23; 39, 24; 39, 24; 39, 26; 39, 27; 39, 27; 39, 27; 39, 28; 39, 28; 39, 29; 43, 8; 44, 12; 44, 14; 44, 17; 44, 19; 44, 19; 44, 21; 46, 11; 46, 11; 46, 11; 46, 19; 47, 11; 47, 11; 47, 23;

l *pron. pers. 3 masc. sg. ac. neacc.* 17, 16; 18, 12; 18, 16; 19, 9; 31, 4; 31, 4; 31, 9; 31, 9; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 12; 31, 15; 32, 9; 33, 9;

-l *pron. pers. 3 masc. sg. ac. neacc.* 5, 5; 2, 10; 3, 3; 12, 13; 13, 11; 13, 14; 13, 15; 13, 22; 14, 7; 14, 8; 14, 8; 14, 15; 17, 12; 18, 7; 18, 8; 18, 28; 19, 4; 19, 9; 20, 28; 20, 39; 20, 42; 22, 29; 22, 30; 23, 34; 23, 34; 24, 7; 31, 16; 32, 16; 32, 16; 33, 2; 33, 4; 33, 12; 33, 25; 36, 27; 47, 15;

le *pron. pers. 3 fem. pl. ac. neacc.* 3, 10; 4, 12; 5, 6; 6, 10; 7, 20; 7, 21; 7, 21; 7, 21; 9, 10; 11, 21; 12, 19; 13, 20; 15, 6; 16, 18; 16, 32; 16, 42; 16, 49; 16, 57; 17, 4; 17, 4; 18, 9; 18, 19; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 16; 20, 19; 20, 21; 20, 21; 20, 24; 21, 23; 22, 26; 22, 31; 23, 34; 23, 39; 23, 40; 23, 42; 26, 8; 26, 9; 26, 12; 27, 15; 30, 21; 31, 4; 33, 31; 33, 32; 34, 8; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 15; 34, 16; 34, 18; 36, 5; 37, 17; 37, 17; 43, 11; 44, 7; 44, 19; 44, 20; 46, 5;

-le *pron. pers. 3 fem. pl. ac. neacc.* 13, 20; 24, 11; 46, 21;

lor *pron. pers. 3 pl. gen./dat. acc.* 1, 7; 1, 7; 1, 7; 1, 8; 1, 8; 1, 9; 1, 10; 1, 11; 1, 11; 1, 16; 1, 18; 1, 18; 1, 22; 1, 23; 1, 23; 1, 24; 1, 24; 1, 25; 1, 25; 1, 26; 2, 3; 2, 5; 2, 6; 2, 6; 2, 6; 3, 6; 3, 8; 3, 8; 3, 9; 3, 15; 3, 25; 3, 26; 4, 4; 4, 12; 4, 17; 5, 2; 5, 9; 5, 12; 5, 16; 6, 5; 6, 9; 6, 9; 6, 9; 6, 9; 6, 9; 6, 10; 6, 13; 6, 14; 7, 18; 7, 18; 7, 18; 7, 19; 7, 19; 7, 19; 7, 19; 7, 19; 7, 20; 7, 20; 7, 21; 7, 24; 7, 24; 7, 24; 7, 27; 7, 27; 7, 27; 8, 10; 8, 11; 8, 11; 8, 16; 8, 16; 8, 18; 9, 2; 9, 4; 9, 10; 9, 10; 10, 8; 10, 10; 10, 12; 10, 12; 10, 12; 10, 16; 10, 16; 10, 19; 10, 21; 10, 22; 10, 22; 11, 1; 11, 4; 11, 15; 11, 16; 11, 17; 11, 19; 11, 19; 11, 19; 11, 19; 11, 20; 11, 21; 11, 21; 11, 21; 11, 21; 11, 21; 11, 22; 11, 22; 12, 3; 12, 3; 12, 4; 12, 4; 12, 6; 12, 7; 12, 9; 12, 12; 12, 12; 12, 14; 12, 16; 12, 19; 12, 19; 12, 20; 12, 20; 13, 2; 13, 3; 13, 11; 13, 17; 13, 17; 13, 20; 14, 2; 14, 2; 14, 2; 14, 2; 14, 5; 14, 5; 14, 10; 14, 11; 14, 11; 14, 14; 14, 14; 14, 20; 14, 20; 14, 20; 14, 22; 14, 23; 14, 23; 16, 18; 16, 19; 16, 20; 16, 21; 16, 35; 16, 38; 16, 39; 16, 44; 16, 44; 16, 46; 16, 52; 16, 52; 17, 22; 19, 4; 19, 7; 19, 8; 19, 8; 20, 4; 20, 4; 20, 5; 20, 6; 20, 9; 20, 9; 20, 11; 20, 11; 20, 12; 20, 14; 20, 15; 20, 16; 20, 17; 20, 18; 20, 18; 20, 21; 20, 22; 20, 22; 20, 24; 20, 24; 20, 25; 20, 26; 20, 27; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 38; 21, 2; 21, 6; 21, 15; 21, 23; 21, 23; 21, 28; 22, 4; 22, 6; 22, 26; 22, 26; 22, 31; 22, 31; 23, 3; 23, 3; 23, 4; 23, 4; 23, 7; 23, 8;

23, 15; 23, 15; 23, 15; 23, 16; 23, 20; 23, 20; 23, 24; 23, 24; 23, 30; 23, 36; 23, 36; 23, 37; 23, 37; 23, 37; 23, 37; 23, 39; 23, 39; 23, 40; 23, 40; 23, 42; 23, 42; 23, 45; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 23, 48; 24, 5; 24, 17; 24, 22; 24, 25; 24, 25; 24, 25; 24, 25; 24, 25; 24, 25; 24, 27; 25, 4; 25, 4; 26, 10; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 27, 9; 27, 9; 27, 11; 27, 29; 27, 30; 27, 30; 27, 32; 27, 35; 27, 35; 28, 3; 28, 7; 28, 24; 28, 25; 28, 26; 28, 26; 28, 26; 29, 7; 29, 7; 29, 7; 29, 16; 29, 21; 30, 7; 30, 11; 30, 12; 30, 12; 31, 12; 31, 14; 31, 14; 31, 14; 31, 17; 32, 10; 32, 10; 32, 10; 32, 14; 32, 14; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 26; 32, 26; 32, 26; 32, 26; 32, 26; 32, 28; 32, 29; 32, 29; 32, 29; 32, 30; 33, 2; 33, 7; 33, 11; 33, 27; 33, 29; 33, 29; 33, 30; 33, 31; 33, 31; 33, 31; 33, 32; 33, 33; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 13; 34, 14; 34, 23; 34, 23; 34, 24; 34, 24; 34, 26; 34, 27; 34, 27; 34, 27; 34, 29; 34, 30; 35, 15; 36, 7; 36, 12; 36, 17; 36, 17; 36, 17; 36, 17; 36, 17; 36, 18; 36, 19; 36, 19; 36, 23; 36, 23; 36, 31; 36, 37; 37, 4; 37, 10; 37, 20; 37, 21; 37, 22; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 24; 37, 25; 37, 25; 37, 25; 37, 25; 37, 25; 37, 26; 37, 26; 37, 27; 37, 28; 38, 12; 38, 13; 38, 16; 38, 17; 39, 13; 39, 22; 39, 23; 39, 23; 39, 24; 39, 24; 39, 26; 39, 26; 39, 28; 41, 13; 42, 3; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 12; 42, 14; 42, 20; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 9; 43, 9; 43, 9; 43, 10; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 26; 44, 10; 44, 10; 44, 11; 44, 12; 44, 12; 44, 12; 44, 13; 44, 18; 44, 18; 44, 19; 44, 19; 44, 20; 44, 20; 44, 20; 44, 22; 44, 23; 44, 28; 44, 28; 44, 28; 44, 28; 45, 2; 45, 4; 45, 4; 45, 5; 45, 8; 46, 11; 46, 17; 46, 18; 47, 13; 47, 13; 47, 15; 47, 23; 48, 1; 48, 8; 48, 12; 48, 29;

lui *pron. pers. 3 masc. sg. gen./dat. acc.* 1, 4; 1, 5; 1, 27; 3, 12; 3, 18; 3, 18; 3, 18; 3, 19; 3, 19; 3, 19; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 21; 4, 17; 5, 5; 5, 5; 7, 13; 7, 13; 7, 16; 8, 2; 8, 2; 8, 11; 9, 1; 9, 2; 9, 2; 9, 3; 9, 5; 9, 11; 10, 7; 12, 11; 12, 11; 12, 12; 12, 14; 12, 19; 13, 14; 13, 16; 13, 22; 13, 22; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 13; 14, 16; 14, 18; 14, 22; 16, 2; 17, 5; 17, 7; 17, 12; 17, 12; 17, 14; 17, 15; 17, 18; 17, 18; 17, 19; 17, 20; 17, 20; 17, 21; 17, 21; 17, 22; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 18, 6; 18, 7; 18, 8; 18, 8; 18, 8; 18, 10; 18, 12; 18, 13; 18, 13; 18, 15; 18, 15; 18, 16; 18, 17; 18, 18; 18, 18; 18, 20; 18, 21; 18, 22; 18, 22; 18, 23; 18, 24; 18, 24; 18, 24; 18, 24; 18, 26; 18, 27; 18, 27; 18, 28; 18, 30; 19, 4; 19, 7; 19, 7; 19, 7; 19, 9; 20, 39; 21, 4 ; 21, 20; 21, 22; 21, 26; 22, 11; 22, 21; 22, 22; 22, 24; 22, 25; 22, 26; 22, 27; 22, 27; 22, 28; 25, 9; 25, 10; 26, 9; 26, 9; 26, 10; 26, 10; 26, 11; 28, 11; 29, 17; 29, 17; 29, 17; 29, 19; 29, 19; 29, 19; 29, 19; 29, 20; 29, 20; 30, 4; 30, 4; 30, 6; 30, 8; 30, 11; 30, 11; 30, 12; 30, 18; 30, 18; 30, 22; 30, 22; 30, 22; 30, 24; 31, 2; 31, 3; 31, 4; 31, 4; 31, 5; 31, 5; 31, 6; 31, 6; 31, 6; 31, 7; 31, 7; 31, 7; 31, 8; 31, 8; 31, 8; 31, 8; 31, 9; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 13; 31, 16; 31, 17; 31, 17; 31, 18; 32, 2; 32, 7; 32, 13; 32, 15; 32, 16; 32, 17; 32, 20; 32, 22; 32, 23; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 24; 32, 25; 32, 25; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 33, 4; 33, 4; 33, 6; 33, 8; 33, 8; 33, 8; 33, 9; 33, 9; 33, 9; 33, 11; 33, 12; 33, 12; 33, 12; 33, 13; 33, 13; 33, 13; 33, 14; 33, 16; 33, 17; 33, 18; 33, 19; 33, 26; 33, 28; 34, 12; 34, 12; 34, 27; 36, 5; 36, 20; 36, 38; 37, 7; 38, 3; 38, 6; 39, 12; 46, 13; 46, 15; 46, 17; 46, 17; 46, 18; 46, 19; 46, 19; 46, 19; 46, 19; 47, 3; 47, 12; 47, 12; 47, 12; 47, 13; 47, 13; 47, 15; 47, 21; 48, 10; 48, 15;

i- *pron. pers. 3 masc. pl. ac. neacc.* 11, 17; 23, 8; 36, 19; 36, 19;

-i *pron. pers. 3 sg. dat. neacc.* 4, 2; 7, 19; 12, 14; 17, 15; 18, 6; 20, 9; 20, 13; 20, 15; 20, 17; 20, 23; 20, 23; 20, 26; 22, 31; 23, 28; 28, 11; 33, 12; 34, 28; 34, 28; 39, 26; 39, 27; 40, 48; 46, 19;

îl *pron. pers. 3 masc. sg. ac. neacc.* 3, 18; 3, 20; 13, 10; 19, 5; 26, 11; 30, 18; 32, 7; 33, 8; 48, 29;

îi *pron. pers. 3 masc. pl. ac. neacc.* 7, 15; 17, 21; 23, 25; 23, 25; 23, 37; 39, 27;

o *pron. pers. 3 fem. sg. ac. neacc.* 4, 2; 4, 3; 5, 2; 5, 2; 12, 6; 12, 18; 12, 18; 12, 19; 15, 5; 16, 30; 16, 30; 16, 48; 17, 9; 18, 6; 18, 7; 24, 22; 30, 24; 32, 13; 32, 13; 34, 4; 34, 4; 36, 14; 40, 33;

-o *pron. pers. 3 fem. sg. ac. neacc.* 21, 26; 34, 4;

egipteán : (1559-1560 BRATU) : adj./s. m. : „Ägypter" : „Égyptien" : (4x)
eghiptêni *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 29, 13;
eghiptênii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 30, 26;
eghiptênilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 29, 14; 30, 10;

elám : (c. 1683-1686 MS. 45, 288/2) : s. m., ebraism după gr. *αἰλάμ* (SEPT. FRANKF.) : (probabil) „Portikus" : „portique" : (32x)
elam *subst. comun masc sg. nom./ac. neart.* 40, 51;
elám *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 32, 24; 40, 6; 40, 7; 40, 8; 40, 10; 40, 11; 40, 17; 40, 40; 40, 50;
elamilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 8, 16;
elámul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 40, 10; 40, 10; 40, 50; 41, 1; 41, 3; 41, 15;
elámului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 40, 15; 40, 16; 40, 26; 40, 41;41, 1; 41, 25; 44, 3; 48, 1;
elámuri *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 40, 17;

elamóth : (c. 1683-1686 MS. 45, 662/2) : s. m. : „Vestibül" : „vestibule" : (7x)
elamothii *subst. comun masc pl. nom./ac. neart.* 40, 38; 40, 39;
elamóthii *subst. comun masc pl. nom./ac. neart.* 40, 30;
elamothurile *subst. comun masc pl. nom./ac. art.* 40, 23;
elamóthurile *subst. comun masc pl. nom./ac. art.* 40, 25; 40, 34;
elamóturile *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 40, 26;

eléf : (c. 1665-1672 MS. 4389, 216/2) : s. m. : „Türpfosten" : „montant de porte" : (8x)
eléf *subst. comun masc sg. nom./ac. neart* 40, 10; 40, 22;
eléf *subst. comun masc sg. nom./ac. neart* 40, 25; 40, 27; 40, 32;
elefii *subst. comun masc pl. nom./ac. neart* 40, 34; 40, 38;
eléfii *subst. comun masc pl. nom./ac. neart* 40, 30;

elefánd → elefant

elefánt : (c. 1683-1686 MS. 45, 295/1) : s. m. : „Elfenbein" : „ivoire" : (2x)
elefand *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 6;
elifandu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 15;

eu : (1521 NEACŞU) : pron. pers. : „ich" : „je, moi" : (466x)
eu *pron. pers. 1 sg. nom. acc.* 1, 1; 2, 3; 2, 4; 2, 8; 3, 18; 4, 5; 4, 8; 4, 16; 5, 8; 5, 11; 5, 11; 5, 11; 5, 13; 5, 13; 5, 15; 5, 16; 5, 17; 6, 3; 6, 7; 6, 10; 6, 13; 6, 14; 7, 3; 7, 4; 7, 9; 7, 27; 8, 1; 8, 18; 9, 5; 9, 10; 10, 13; 11, 5; 11, 10; 11, 12; 11, 13; 11, 20; 12, 11; 12, 15; 12, 16; 12, 20; 12, 25; 13, 6; 13, 7; 13, 8; 13, 9; 13, 14; 13, 20; 13, 21; 13, 22; 13, 23; 14, 3; 14, 7; 14, 8; 14, 9; 14, 11; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 15, 7; 15, 7; 16, 36; 16, 42; 16, 47; 16, 61; 16, 61; 16, 62; 17, 16; 17, 19; 17, 21; 17, 22; 17, 22; 17, 24; 17, 24; 18, 3; 20, 3; 20, 5; 20, 7; 20, 12; 20, 15; 20, 19; 20, 20; 20, 23; 20, 26; 20, 26; 20, 31; 20, 31; 20, 33; 20, 38; 20, 41; 20, 42; 20, 42; 20, 44; 20, 44; 20, 47; 20, 48; 21, 3; 21, 5; 21, 17; 21, 17; 21, 32; 22, 14; 22, 14; 22, 16; 22, 19; 22, 19; 22, 22; 23, 22; 23, 34; 23, 49; 24, 9; 24, 14; 24, 14; 24, 16; 24, 21; 24, 24; 24, 27; 25, 4; 25, 5; 25, 7; 25, 9; 25, 11; 25, 16; 25, 17; 26, 3; 26, 5; 26, 6; 26, 7; 26, 14; 26, 19; 27, 3; 28, 2; 28, 7; 28, 9; 28, 10; 28, 22; 28, 22; 28, 23; 28, 24; 28, 26; 29, 2; 29, 2; 29, 4; 29, 6; 29, 8; 29, 9; 29, 9; 29, 10; 29, 16; 29, 21; 30, 8; 30, 12; 30, 18; 30, 19; 30, 22; 30, 25; 30, 26; 32, 15; 33, 8; 33, 11; 33, 13; 33, 14; 33, 27; 33, 29; 34, 8; 34, 10; 34, 11; 34, 15; 34, 15; 34, 15; 34, 17; 34, 20; 34, 24; 34, 24; 34, 27; 34, 27; 34, 30; 34, 31; 35, 3; 35, 4; 35, 6; 35, 9; 35, 11; 35, 12; 35, 13; 35, 15; 36, 6; 36, 7; 36, 9; 36, 11; 36, 22; 36, 23; 36, 28; 36, 32; 36, 36; 36, 36; 36, 38; 37, 5; 37, 6; 37, 7; 37, 12; 37, 13; 37, 13; 37, 13; 37, 14; 37, 19; 37, 21; 37, 23; 37, 28; 38, 3; 38, 16; 38, 23; 39, 1; 39, 5; 39, 6; 39, 7; 39, 22; 39, 27; 39, 28; 39, 28; 40, 4; 44, 28; 44, 28;
m- *pron. pers. 1 sg. ac. neacc.* 2, 3; 2, 3; 8, 7; 8, 16; 20, 13; 20, 27; 22, 12; 37, 1; 40, 2; 40, 2; 42, 1; 46, 20; 47, 2;
-m- *pron. pers. 1 sg. ac. neacc.* 8, 14;
mă *pron. pers. 1 sg. ac. neacc.* 2, 3; 2, 3; 2, 3; 3, 2; 3, 12; 3, 14; 3, 14; 3, 24; 8, 3; 8, 3; 8, 3; 8, 17; 11, 1; 11, 1; 11, 24; 11, 24; 13, 19; 16, 25; 16, 42; 20, 3; 20, 8; 20, 21; 20, 35; 37, 2; 40, 1; 40, 3; 40, 18; 40, 25; 40, 29; 40, 33; 40, 35; 40, 36; 40, 46; 40, 50; 41, 1; 42, 2; 42, 15; 43, 1; 43, 1; 43, 5; 43, 5; 44, 1; 44, 4; 46, 22; 46, 22; 47, 1; 47, 2; 47, 7; 47, 7;
-mă *pron. pers. 1 sg. ac. neacc.* 36, 23; 38, 16
mi *pron. pers. 1 sg. dat. acc.* 24, 18;
mi- *pron. pers. 1 sg. dat. neacc.* 9, 11; 27, 3; 37, 7;
-mi *pron. pers. 1 sg. dat. neacc.* 3, 24; 11, 5; 14, 13; 14, 13; 44, 15;
mie *pron. pers. 1 sg. dat. acc.* 3, 24; 9, 11; 11, 20; 11, 25; 12, 7; 12, 7; 14, 11; 14, 13; 16, 8; 20, 40; 22, 18; 23, 4; 23, 37; 23, 38; 24, 18; 27, 3; 29, 20; 36, 28; 37, 10; 37, 23; 37, 27; 38, 7; 43, 19; 44, 13; 44, 15; 44, 16;
mine *pron. pers. 1 sg. ac. acc.* 2, 2; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 9; 3, 1; 3, 2; 3, 4; 3, 7; 3, 10; 3, 16; 3, 17; 3, 22; 3, 24; 4, 15; 4, 16; 6, 1; 6, 9; 6, 9; 7, 1; 8, 1; 8, 5; 8, 6; 8, 8; 8, 9; 8, 12; 8, 13; 8, 15; 8, 17; 9, 9; 11, 2; 11, 5; 11, 14; 12, 1; 12, 8; 12, 17; 12, 21; 12, 26; 13, 1; 13, 19; 14, 1; 14, 2; 14, 5; 14, 6; 14, 7; 14, 7; 14, 11; 14, 12; 15, 1; 16, 1; 16, 25; 16, 53; 17, 1; 17, 11; 17, 12; 18, 1; 18, 31; 20, 2; 20, 3; 20, 8; 20, 8; 20, 12; 20, 13; 20, 27; 20, 27; 20, 45; 20, 49; 21, 1; 21, 8; 21, 18; 22, 1; 22, 12; 22, 17; 22, 23; 23, 1; 23, 5; 23, 35; 23, 35; 23, 36; 24, 1; 24, 15; 24, 19; 24, 20; 25, 1; 26, 1; 27, 1; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 29, 1; 29, 17; 30, 1; 30, 20; 31, 1; 32, 1; 32, 17; 33, 1; 33, 7; 33, 21; 33, 22; 33, 23; 34, 1; 35, 1; 36, 16; 37, 1; 37, 3; 37, 4; 37, 9; 37, 11; 37, 15; 38, 1; 38, 16; 39, 23; 40, 1; 40, 2; 40, 4; 40, 46; 40, 47; 40, 50; 41, 4; 41, 22; 42, 13; 42, 15; 43, 1; 43, 5; 43, 6; 43, 6; 43, 7; 43, 9; 43, 18; 43, 19; 44, 1; 44, 2; 44, 5; 44, 10; 44, 10; 44, 13; 44, 15; 44, 15; 46, 21; 46, 25; 47, 6; 47, 8; 47, 9;

F

fáce : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. machen, fertigen, 2. werden, 3. gründen" : „1. faire, 2. devenir, 3. fonder" : (336x)
a face *verb infinitiv prezent* 8, 17;
ai făcut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 16; 16, 17; 16, 23; 16, 30; 16, 42; 16, 46; 16, 47; 16, 50; 16, 53; 16, 58; 16, 62; 22, 13; 23, 21; 28, 4; 28, 4;
am făcut *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 5, 9; 12, 7; 14, 23; 14, 23; 20, 9; 20, 14; 20, 17; 20, 22; 24, 18; 24, 22; 29, 2; 29, 9; 31, 9; 36, 36; 39, 21; 39, 24;
ar face *verb cond.-opt. perfect 3 sg.* 20, 11;
aţi făcut *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 5, 7; 5, 7; 18, 31;
au făcut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 6, 9; 7, 20; 8, 17; 11, 21; 20, 24; 20, 28; 23, 10; 23, 38; 25, 15; 27, 6; 31, 11; 33, 29; 36, 2; 38, 12; 43, 8; 43, 11;
au făcut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 3, 20; 16, 47; 16, 49; 17, 6; 17, 18; 17, 20; 18, 12; 18, 13; 18, 14; 18, 17; 18, 18; 18, 19; 18, 19; 18, 21; 18, 22; 18, 22; 18, 24; 18, 24; 18, 26; 18, 27; 18, 28; 24, 24; 25, 12; 29, 20; 33, 13; 33, 16; 39, 26;
a vă face *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 36, 12;
să făcu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 32, 23;
fac *verb indicativ prezent 3 pl.* 8, 6; 8, 6; 8, 9; 8, 13; 13, 18;
fac *verb indicativ prezent 1 sg.* 22, 14; 36, 22;
facă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 23, 44;
face *verb indicativ prezent 3 sg.* 17, 15; 18, 5; 18, 24;
faceţi *verb imp. 2 pl.* 18, 31; 18, 31; 20, 19; 24, 24; 45, 9;
face-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 16;
face-vei *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 45, 25;
face-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 27; 33, 29;
faci *verb indicativ prezent 2 sg.* 8, 12; 11, 13; 12, 9; 24, 19; 24, 20;
facu *verb indicativ prezent 1 sg.* 12, 11; 36, 32;
fă *verb imp. 2 sg.* 12, 3;
făcea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 39; 23, 40; 43, 8;
făcea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 9;
făceai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 22, 4;
făcînd *verb gerunziu* 5, 15; 16, 29; 20, 44; 22, 3; 28, 22;
făcîndu-se *verb gerunziu* 6, 8;
făcut-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 9, 11;
făcut-aţi *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 33, 26;
făcut-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 30;
făcutu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 6;
făcutu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 22, 18; 26, 1; 27, 7; 29, 1; 30, 20; 31, 1; 31, 3; 32, 17; 40, 1;
s-ar face *verb cond.-opt. prezent 3 sg.* 15, 2;
s-au făcut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 19, 10; 23, 4; 23, 10; 27, 8; 31, 7; 31, 8; 31, 13; 32, 26; 34, 5; 34, 8; 36, 4; 37, 11;

s-au făcut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 7, 19; 19, 6; 21, 12; 21, 12; 21, 15; 21, 15; 26, 17; 29, 17; 31, 7; 32, 23; 33, 1; 33, 22; 34, 1; 35, 1; 36, 17; 36, 34; 36, 35; 38, 8; 40, 22; 44, 12;
s-au făcutu *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 7;
să fac *verb indicativ prezent 3 pl.* 9, 4;
să fac *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 6, 10; 36, 37;
să facă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 11, 20; 27, 5;
să facă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 16, 5; 17, 8; 18, 9; 20, 21; 33, 5;
să faceţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 20, 12; 36, 27;
să făcea *verb copulativ indicativ imperfect 3 sg.* 3, 14
să făcu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 1, 3; 1, 3; 3, 3; 3, 16; 3, 22; 6, 1; 7, 1; 8, 1; 11, 14; 12, 8; 12, 17; 12, 21; 12, 26; 13, 1; 14, 2; 14, 12; 15, 1; 16, 1; 16, 19; 16, 23; 16, 33; 16, 33; 17, 1; 17, 6; 17, 6; 17, 7; 17, 11; 18, 1; 19, 3; 19, 11; 20, 2; 20, 45; 21, 1; 21, 8; 21, 18; 21, 22; 22, 1; 22, 17; 22, 23; 23, 1; 24, 1; 24, 15; 25, 1; 26, 1; 27, 1; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 32, 17; 33, 23; 36, 16; 37, 7; 37, 15; 38, 1;
să să facă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 4, 17;
să să facă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 14; 25, 10; 44, 7;
să te faci *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 21, 10;
să va face *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 32; 44, 22; 48, 35;
se va face *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 16, 16;
te-ai făcut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 8; 16, 30; 28, 19; 29, 6; 31, 10; 36, 13;
te face *verb copulativ imp. 2 sg.* 2, 8;
te fă *verb imp. 2 sg.* 32, 21;
te făcuşi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 16, 13; 27, 36;
te vei face *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 33, 32;
va face *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 20; 17, 17; 17, 23; 18, 8; 18, 14; 18, 21; 18, 26; 18, 27; 20, 12; 20, 13; 20, 21; 26, 8; 33, 12; 33, 13; 33, 14; 33, 18; 33, 19; 45, 17; 45, 22; 45, 23; 46, 13; 46, 13; 46, 13; 46, 14; 46, 14; 46, 15; 46, 16;
v-aţi făcut *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 22, 19; 36, 3;
vei face *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 2; 4, 15; 36, 14; 43, 25; 43, 25; 45, 20; 45, 24;
veţi face *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 11, 11; 24, 22;
voiu face *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 8; 5, 9; 5, 9; 5, 10; 8, 18; 11, 9; 12, 25; 12, 25; 12, 27; 16, 58; 17, 24; 22, 14; 24, 14; 25, 11; 25, 13; 25, 17; 28, 18; 28, 26; 29, 15; 30, 14; 30, 19; 35, 4; 35, 9; 35, 11; 35, 14; 35, 15; 36, 11; 36, 27; 37, 14; 37, 22;
vor face *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 23; 16, 40; 23, 25; 23, 29; 23, 48; 25, 14; 33, 31; 33, 32; 37, 24; 43, 11; 43, 27; 44, 14; 46, 2;

fácere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Herstellung" : „élaboration" : (1x)
facerii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 18;

fag : (1688 BIBLIA) : s. m. : Wabe" : „rayon de miel" : (1x)
fagul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 20, 15;

fágur(e) : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Wabe" : „rayon de miel" : (1x)
fagure *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 20, 6;

fálă : (1640 MOXA) : s. f. : „Ruhm, Stolz" : „gloire, prestige" : (3x)
fala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 26;
fală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 12; 23, 42;

fálcă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Kinn(lade) : „mâchoire, menton" : (1x)
fălcile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 29, 4;

fáptă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tat" : „action" : (3x)
fapte *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 29;
faptele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 6, 6; 23, 43;

faraón : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Pharao" : „Pharaon" : (1x)
faraó *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 17;

fắră : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „ohne" : „sans" : (23x)
fără *prep.* 7, 22; 14, 16; 14, 18; 19, 13; 26, 19; 31, 4; 33, 8; 36, 12; 36, 13; 36, 14; 43, 23; 43, 23; 43, 25; 44, 10; 44, 22; 44, 25; 45, 18; 45, 23; 46, 5; 46, 5; 46, 7; 46, 7; 46, 14;

fáşă : (1643 VARLAAM, C. 405) : s. f. : „Windel" : „lange" : (1x)
făşi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 4;

fátă : (1219 DRĂGANU / în antr. *Fata*) : s. f. : „Tochter, Mädchen" : „fille" : (40x)
a fêtelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 16, 52;
fata *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 43; 22, 11;
fată *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 25;
fête *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 14, 16; 14, 18; 14, 20; 14, 22; 23, 2; 23, 4;
fetele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 48;
fêtele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 14; 16, 20; 16, 26; 16, 27; 16, 29; 16, 30; 16, 45; 16, 45; 16, 47; 16, 47; 16, 48; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 23, 10; 23, 10; 23, 25; 23, 47; 24, 21; 24, 25; 26, 6; 26, 8; 30, 18; 32, 16; 32, 17;
fêtelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 13, 17; 16, 52; 16, 56; 16, 56;

fáţă : (1519 DERS) : s. f. : „Gesicht, Angesicht, Antlitz" : „face, visage" : (91x)
faţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 2, 1; 2, 6; 2, 6; 3, 8; 3, 9; 3, 20; 3, 23; 4, 3; 4, 7; 6, 2; 7, 22; 9, 8; 10, 22; 11, 13; 12, 6; 12, 12; 14, 8; 14, 15; 16, 5; 16, 62; 20, 47; 21, 16; 22, 30; 27, 35; 28, 21; 29, 2; 29, 5; 30, 9; 33, 27; 34, 6; 35, 2; 36, 31; 37, 2; 38, 2; 38, 20; 38, 20; 39, 5; 39, 14; 39, 23; 39, 24; 39, 29; 40, 13; 41, 4; 41, 12; 41, 14; 41, 15; 41, 21; 41, 25; 42, 2; 42, 10; 42, 10; 42, 10; 42, 11; 42, 13; 42, 17; 42, 18; 42, 19; 43, 3; 44, 4; 45, 7; 45, 7; 47, 1; 47, 19;
faţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 20, 35; 20, 35; 42, 2; 42, 8; 48, 21; 48, 21;
fêţei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 9; 1, 10; 8, 11; 44, 15;
fêţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 1, 8; 14, 6; 32, 10;
fêţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 12; 4, 1; 6, 5; 14, 1; 14, 2; 14, 3; 14, 7; 16, 18; 16, 19; 20, 1; 23, 24; 23, 41; 36, 17; 41, 22; 44, 12;

făcătór : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „wohltätig" : „malfaiteur" : (1x)
făcătoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 10;

făclíe : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Fackel, Kerze, Licht" : „flambeau, chandelle, torche" : (1x)
făclii *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 1, 13;

făcút : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj. : „gemacht" : „effectué" : (2x)
cêle făcute *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 22, 13;
făcute *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 46, 24;

făgăduínţă : (c. 1640 URECHE[2] 127) : s. f. : „Versprechen" : „promesse" : (18x)
făgăduinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 28; 16, 58; 16, 59; 16, 60; 16, 61; 17, 14; 17, 15; 17, 16; 17, 18; 17, 19; 44, 7;
făgăduinţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 8; 16, 59; 17, 13; 34, 25; 37, 26; 37, 26;
făgăduinţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 30, 5;

făínă : (1551-1553 ES) : s. f. : „Mehl" : „farine" : (3x)
făina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 46, 15;
făină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 16, 19;
fălí : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : v. IV : „sich rühmen" : „se vanter" : (1x)
să făliia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 16, 49;

fărălége → fărădelege

fărădelége : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f./adj. : „Frevel" : „infamie" : (72x)
cea fărădelêge *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 3, 19;
cel fărădelêge *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 3, 18; 18, 21; 18, 24; 18, 12; 18, 27; 21, 3; 21, 4; 21, 25; 22, 5;
celor fărădelêge *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. gen./dat. art.* 21, 29;
celui fărădelêge *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 3, 18; 3, 18; 3, 19; 5, 5; 7, 11; 7, 23; 13, 22; 18, 20; 18, 23; 33, 12;
fărădelêge *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 44; 33, 8; 33, 13; 46, 21;
fărădelêgea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 19; 13, 22; 16, 48; 16, 51; 18, 20; 18, 27; 23, 21; 28, 16; 29, 16; 33, 6; 33, 8; 33, 12; 33, 12; 33, 19;
fărădelegi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 6; 8, 6; 8, 13; 8, 17; 16, 49; 33, 18;
fărădelegile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 8, 9; 8, 17; 9, 4; 11, 18; 12, 16; 16, 2; 16, 42; 16, 50; 16, 50; 16, 51; 18, 13; 18, 21; 20, 30; 22, 2; 23, 36; 32, 26; 33, 10; 36, 31; 36, 33; 37, 23; 39, 24; 44, 6; 44, 7;
fărădelegilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 11, 21; 16, 35;
fărălege *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 8;
fărălegile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 46; 16, 57;

fărîmá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „zerbrechen, zerschlagen" : „casser, briser, abattre" : (1x)
să vor fărîma *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 24, 10;

fecioáră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Jungfrau" : „vierge, jeune fille" : (2x)
fecioară *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 6; 44, 22;

feciór : (c. 1348 DLRV / în antr. *Marco Fecior*) : s. m. : „1. Kind, 2. Sohn, 3. Jüngling" : „1. enfant, 2. fils, 3. jeune homme" : (12x)
fecior *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 44, 25;
feciori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 36, 12; 36, 13; 36, 14;
feciorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 5, 10; 5, 10; 20, 21;
feciorilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 18, 2; 23, 9;
feciorul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 1, 3; 18, 19; 18, 19;

fecioríe : (1581 PRL) : s. f. : „Jungfräulichkeit" : „virginité" : (1x)
fecioriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 3;

fel : (1581-1582 PO) : s. n. : „Art" : „genre, sorte" : (23x)
celor fêliuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 47, 14;
fêliu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 26; 16, 56; 19, 14; 21, 13; 25, 15; 25, 16; 27, 33;
fêliul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 19, 11; 37, 19; 37, 19; 47, 23;
fêliuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 16, 25; 41, 16;
fêliurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 20, 32; 37, 19; 45, 8; 47, 21; 48, 19;
fêliurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 47, 22; 48, 1; 48, 29; 48, 31;

feméie : (înc. sec XVI PS. H.) : s. f. : „Frau" : „femme" : (1x)
fămêie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 22;

fereástră : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Fenster" : „fenêtre" : (13x)
ferestre *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 41, 16; 41, 16;
ferestri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 40, 17; 40, 17; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 41, 26;
ferestrile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 23; 40, 26; 40, 26; 40, 30; 41, 16;

ferí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(be)hüten, (be)schützen" : „prendre garde, protéger" : (1x)
să să fereascâ *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 8, 6;

fetíe : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Jungfernschaft" : „ virginité" : (1x)
fetiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 8;

fi : (1521 NEACŞU) : v. IV : „1. sein, 2. geschehen" : „1. être, 2. arriver" : (526x)
ar hi *verb cond.-opt. prezent 3 sg.* 10, 10;
are fi *verb cond.-opt. prezent 3 sg.* 1, 16; 16, 55;
aţi fost *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 16, 54;
e *verb copulativ indicativ prezent 3 sg.* 1, 2; 2, 1; 3, 12; 6, 11; 6, 11; 7, 3; 7, 23; 10, 15; 15, 6; 16, 22; 16, 31; 16, 48; 17, 19; 18, 2; 18, 7; 19, 2; 22, 5; 25, 8; 27, 20; 30, 3; 30, 3; 32, 22; 33, 17; 33, 17; 33, 20; 34, 3; 34, 18; 36, 2; 36,

35; 41, 4; 41, 22; 43, 12; 43, 14; 45, 6; 45, 13; 48, 29;
e *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 11; 7, 12; 7, 13; 7, 14; 10, 19; 16, 59; 24, 12; 24, 14; 34, 12; 40, 14; 40, 24;
era *verb copulativ indicativ imperfect 3 pl.* 23, 2; 23, 4; 23, 4; 36, 31;
era *verb copulativ indicativ imperfect 3 sg.* 44, 4;
era *verb indicativ imperfect 3 pl.* 9, 6; 16, 54; 20, 24; 37, 2; 40, 51; 42, 7;
era *verb indicativ imperfect 3 sg.* 1, 16; 1, 18; 1, 20; 1, 20; 1, 21; 8, 3; 8, 4; 9, 3; 10, 7; 10, 17; 10, 19; 11, 23; 16, 54; 17, 6; 19, 14; 22, 9; 23, 20; 23, 42; 27, 8; 27, 9; 27, 10; 27, 11; 27, 27; 27, 32; 33, 24; 33, 33; 34, 6; 37, 8; 37, 10; 40, 2; 40, 3; 40, 3; 40, 27; 41, 23; 42, 5; 42, 5; 42, 8; 43, 3; 43, 5; 44, 1; 1, 28; 3, 23; 3, 23; 16, 14; 34, 21; 37, 1;
erai *verb copulativ indicativ imperfect 2 sg.* 16, 7; 16, 22;
eram *verb indicativ imperfect 1 sg.* 1, 1;
eşti *verb copulativ indicativ prezent 2 sg.* 2, 5; 16, 44; 16, 56; 22, 24; 28, 2; 28, 3; 28, 9; 28, 11; 32, 21; 36, 13; 38, 17;
fie *verb copulativ conjunctiv prezent 3 sg.* 36, 32;
fie *verb imp. 2 sg.* 20, 20;
fie *verb indicativ prezent 3 sg.* 45, 9; 45, 10;
fiind *verb gerunziu* 6, 13; 8, 16; 24, 5; 37, 28;
fiind *verb copulativ gerunziu* 3, 6; 15, 5; 17, 6; 18, 10; 18, 10; 34, 12; 35, 5;
fi-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 15, 5;
fi-vor *verb copulativ viitor 1 indicativ 3 pl.* 29, 12;
fu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 1, 1; 3, 16; 8, 1; 11, 13; 12, 1; 20, 1; 29, 17; 29, 17; 30, 1; 30, 20; 31, 1; 32, 1; 32, 1; 33, 21; 37, 1; 40, 1;
fură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 27, 9;
iaste *verb copulativ indicativ prezent 3 sg.* 2, 5; 2, 6; 2, 7; 3, 9; 3, 26; 3, 27; 5, 5; 7, 23; 10, 20; 10, 20; 11, 3; 11, 7; 12, 2; 12, 3; 12, 9; 12, 22; 16, 3; 18, 5; 18, 9; 19, 14; 22, 18; 39, 8; 40, 48; 42, 13;
iaste *verb indicativ prezent 3 sg.* 5, 7; 12, 25; 13, 10; 13, 12; 13, 15; 13, 16; 20, 6; 20, 15; 20, 29; 20, 49; 21, 11; 21, 13; 21, 14; 24, 5; 24, 7; 24, 17; 26, 7; 27, 19; 32, 16; 33, 20; 35, 10; 37, 11; 37, 19; 38, 11; 40, 47; 46, 21; 48, 18;
nefiind *verb copulativ gerunziu* 34, 5; 34, 8;
nefiindu *verb copulativ gerunziu* 33, 28;
-s *verb copulativ indicativ prezent 3 pl.* 9, 4; 11, 2; 12, 22; 27, 8; 27, 21; 27, 22; 27, 23; 29, 2; 48, 1
-s *verb copulativ indicativ prezent 1 sg.* 20, 12; 29, 9; 29, 21; 32, 15; 35, 4; 35, 12; 35, 15; 36, 11; 39, 28;
-s *verb indicativ prezent 3 pl.* 22, 5; 31, 8; 31, 8; 39, 4; 43, 13; 41, 25; 43, 18; 46, 25; 47, 18; 47, 19; 47, 21; 48, 13; 48, 16; 48, 29; 48, 30;
să fie *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 29, 15; 34, 8;
să fie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 16, 62; 20, 12; 41, 6; 42, 14; 45, 11;
să fie *verb copulativ conjunctiv prezent 3 sg.* 4, 10; 17, 8;
să fiţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 36, 3;
sînt *verb copulativ indicativ prezent 1 sg.* 6, 7; 20, 20; 20, 38; 20, 42; 20, 44; 22, 16; 23, 49; 24, 24; 24, 27; 28, 24;6, 13; 6, 14; 7, 4; 7, 9; 7, 27; 11, 10; 11, 12; 12, 15; 12, 16; 12, 20; 13, 9; 13, 14; 13, 21; 13, 23; 14, 8; 15, 7; 16, 61; 17, 19; 17, 24; 18, 3; 25, 7; 25, 11; 25, 17; 26, 6; 28, 2; 28, 9; 28, 22; 28, 23; 28, 26; 29, 6; 29, 16; 30, 8; 30, 19; 30, 25; 30, 26; 33, 29; 34, 15; 34, 27; 34, 30; 35, 3; 36, 23; 36, 38; 37, 6; 37, 13; 37, 28; 38, 23; 39, 6; 39, 7; 39, 22;
sînt *verb copulativ indicativ prezent 3 pl.* 3, 7; 8, 17; 11, 7; 13, 8; 17, 12; 18, 4; 18, 4; 20, 26; 23, 45; 24, 19; 29, 9; 35, 9; 37, 18; 40, 48; 45, 14;
sînt *verb indicativ prezent 3 pl.* 3, 15; 7, 11; 12, 9; 12, 19; 15, 2; 20, 9; 24, 20; 27, 13; 28, 26; 33, 10; 38, 11; 38, 22; 42, 2; 42, 2; 42, 8; 42, 13; 42, 14; 43, 12; 44, 9; 47, 16; 47, 17; 47, 23;
sînt *verb indicativ prezent 1 sg.* 5, 8; 9, 10;
sîntem *verb copulativ indicativ prezent 1 pl.* 33, 24;
sînteţi *verb copulativ indicativ prezent 2 pl.* 34, 31;
sînteţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 11, 15;
sîntu *verb copulativ indicativ prezent 3 pl.* 10, 22; 16, 43;
va fi *verb copulativ viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 9; 4, 3; 15, 4; 17, 23; 29, 9; 29, 14; 29, 15; 29, 19; 30, 3; 34, 23; 37, 25; 38, 19; 48, 14;
va fi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 1, 28; 4, 3; 7, 14; 7, 25; 7, 26; 11, 11; 12, 11; 12, 20; 12, 24; 14, 10; 14, 15; 14, 15; 14, 16; 15, 5; 16, 15; 18, 13; 18, 20; 18, 20; 19, 14; 20, 32; 21, 7; 21, 7; 21, 25; 21, 26; 21, 32; 23, 32; 24, 17; 24, 24; 26, 5; 26, 5; 28, 23; 30, 4; 30, 9; 30, 16; 33, 4; 34, 28; 37, 18; 37, 22; 37, 24; 37, 26; 37, 27; 38, 10; 38, 16; 38, 18; 38, 21; 39, 8; 39, 11; 39, 13; 39, 26; 43, 27; 44, 2; 44, 3; 44, 17; 44, 29; 44, 30; 45, 1; 45, 2; 45, 3; 45, 4; 45, 4; 45, 4; 45, 5; 45, 8; 45, 11; 45, 12; 45, 21; 46, 1; 46, 7; 46, 8; 46, 12; 46, 17; 46, 18; 46, 18; 47, 10; 47, 10; 47, 11; 47, 11; 47, 11; 47, 13; 48, 1; 48, 8; 48, 8; 48, 10; 48, 10; 48, 12; 48, 15; 48, 15; 48, 17; 48, 21; 48, 22; 48, 22; 48, 35;
vei fi *verb copulativ viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 26; 5, 15; 21, 32; 23, 29; 26, 14; 35, 15; 38, 7;
vei fi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 24, 27; 26, 21; 27, 36; 28, 19; 35, 4;
veţi fi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 12; 36, 28;
voiu fi *verb copulativ viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 20; 14, 11; 34, 24; 37, 23;
voiu fi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 16; 36, 28; 37, 27;
vor fi *verb copulativ viitor 1 indicativ 3 pl.* 11, 20; 14, 11; 14, 22; 28, 24; 34, 28; 34, 29;
vor fi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 5, 16; 7, 4; 7, 9; 7, 16; 13, 9; 13, 21; 14, 14; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 17, 5; 18, 30; 29, 16; 30, 7; 30, 13; 34, 10; 34, 14; 34, 22; 34, 29; 35, 10; 36, 38; 37, 17; 37, 19; 37, 20; 37, 22; 37, 23; 37, 27; 44, 11; 44, 28; 45, 6; 45, 17; 45, 17; 47, 22; 47, 23; 48, 18; 48, 18;
vrea fi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 1, 20;

fiără : (inc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „wildes Tier, Bestie" : „animal sauvage, bête" : (19x)
fiarălor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 29, 5;
hiara *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 23;
hiară *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 5, 17; 14, 15; 14, 21; 44, 31;
hiară *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 14;
hiarăle *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 6; 31, 13; 32, 4; 34, 5; 34, 8; 34, 25; 34, 28; 38, 20; 39, 4; 39, 17;
hiarălor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 14, 15; 33, 27;

fiecáre : (1570 CORESI, LIT.) : pron./adj. : „jeder" : „chaque,

chacun" : (23x)
fieştecarele *pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 1, 23;
fieştecarele *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 1, 9; 1, 11; 1, 12; 7, 16; 8, 11; 8, 12; 9, 1; 9, 2; 18, 30; 20, 7; 20, 8; 20, 39; 22, 11; 22, 11; 22, 11; 24, 23; 33, 20; 33, 26; 45, 20; 46, 19; 47, 15;
fieştecarele *pron. nehot. neutru sg. nom./ac.* 10, 22;

fier : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Eisen" : „fer" : (6x)
fier *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 3; 4, 3; 22, 18; 27, 12; 27, 19;
fierul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 22, 19;

fiérbe : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „kochen, sieden" : „cuire, bouillir" : (4x)
fiêrse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 24, 11;
să fiarsără *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 24, 5;
vor fiêrbe *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 46, 25;
vor fiêrbe *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 21;

fieştecáre → fiecare

fiică : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tochter" : „fille" : (1x)
fiică *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 44;

finíc : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. m./n. : „Dattelpalme" : „palmier" : (11x)
finic *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 41, 19; 41, 19;
finici *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 40, 17; 40, 27; 40, 32; 41, 18; 41, 25;
finicii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 40, 22; 40, 23; 41, 20;
un finic *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 41, 18;

fiu : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Sohn" : „fils" : (181x)
ale fiilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 44, 13; 47, 14;
fii *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 2, 4; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 14, 22; 23, 4; 44, 7; 47, 22;
fiii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 3, 11; 4, 13; 16, 20; 16, 21; 16, 25; 16, 44; 16, 44; 18, 2; 20, 18; 21, 20; 21, 28; 23, 10; 23, 12; 23, 17; 23, 23; 23, 23; 23, 25; 23, 37; 23, 39; 23, 40; 23, 47; 24, 21; 24, 25; 25, 2; 25, 5; 25, 10; 25, 10; 27, 4; 27, 11; 27, 15; 27, 17; 27, 32; 30, 5; 33, 12; 33, 17; 33, 30; 37, 15; 37, 15; 37, 18; 37, 25; 37, 25; 40, 48; 42, 13; 44, 9; 44, 15; 44, 28; 46, 17; 46, 18; 46, 19; 47, 22;
fiilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 3, 1; 4, 3; 6, 5; 12, 24; 16, 35; 20, 31; 23, 15; 25, 3; 25, 4; 25, 10; 31, 14; 33, 2; 37, 25; 46, 17; 46, 18; 48, 11; 48, 11;
fiiu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 10; 18, 14; 46, 7;
fiiul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 7, 1; 18, 20; 20, 3; 20, 4; 20, 27; 20, 46; 21, 2; 21, 6; 21, 8; 21, 12; 21, 14; 21, 19; 21, 27; 22, 2; 22, 18; 22, 24; 23, 2; 23, 36; 24, 2; 24, 16; 24, 25; 26, 2; 27, 2; 28, 2; 28, 11; 28, 21; 29, 2; 29, 17; 30, 2; 30, 21; 31, 2; 32, 2; 32, 17; 33, 2; 33, 7; 33, 10; 33, 12; 33, 24; 33, 30; 34, 2; 35, 2; 40, 4; 43, 7; 43, 10; 43, 18; 44, 5; 44, 9; 47, 6;
fiiul *subst. comun masc. sg. voc. art.* 2, 2; 2, 3; 2, 6; 2, 8; 3, 1; 3, 2; 3, 4; 3, 10; 3, 17; 3, 25; 4, 1; 4, 16; 5, 1; 6, 2; 8, 5; 8, 6; 8, 8; 8, 12; 8, 15; 8, 17; 11, 2; 11, 4; 11, 15; 12, 2; 12, 3; 12, 9; 12, 18; 12, 22; 12, 26; 13, 2; 13, 17; 14, 2; 14, 13; 15, 2; 16, 2; 17, 2; 17, 12; 18, 2; 19, 1; 25, 2; 36, 1; 36, 17; 37, 3; 37, 4; 37, 9; 37, 11; 37, 15; 38, 2; 38, 14; 39, 1; 39, 17;
fiiului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 18, 4; 18, 20;

flămînd : (1448 DERS) : s. m. : „Verhungernde" : „affamé : (2x)
celui flămînd *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 18, 7; 18, 16;

floáre : (1482 DERS / în antr. *Florea*) : s. f. : „Blüte" : „fleur" : (1x)
o floare *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 10;

flúier : (c. 1564 CORESI, MOLIT. 192) : s. n. : „Schienbein" : „tibia" : (2x)
fluierele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 7;
fluierul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 24, 4;

foámete : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hungersnot" : „famine" : (13x)
foamete *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 12; 5, 16; 5, 17; 6, 11; 6, 12; 12, 16; 14, 13; 36, 29; 36, 30;
foametea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 15; 7, 15; 14, 21; 34, 29;

foárte : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „sehr" : „très" : (8x)
foarte *adv.* 9, 9; 9, 9; 20, 13; 20, 21; 27, 25; 40, 2; 37, 2; 47, 11;

foc : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Feuer" : „feu" : (46x)
foc *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 4; 1, 13; 1, 13; 1, 27; 5, 2; 5, 4; 5, 4; 8, 2; 10, 2; 10, 6; 15, 7; 15, 7; 16, 40; 19, 12; 19, 14; 20, 31; 20, 47; 21, 32; 22, 19; 23, 25; 23, 37; 23, 47; 28, 16; 30, 8; 30, 14; 30, 16; 38, 22; 39, 6; 39, 9; 39, 10;
focu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 28, 14; 28, 18;
focul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 15, 4; 15, 5; 21, 31; 22, 21; 22, 31; 24, 10; 36, 5; 38, 19;
focului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 5; 1, 13; 5, 4; 10, 7; 15, 4; 15, 6;

folós : (1479-1480 DERS) : s. n. : „Nutzen" : „bénéfice" : (1x)
folos *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 15, 4;

fráte : (1455 DERS / în top. *Frateşti*) : s. m. : „Bruder" : „frère" : (8x)
frate *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 44, 25;
fratele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 4, 17; 24, 23; 38, 21; 47, 15;
fratelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 33, 30;
fraţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 11, 15;
fraţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 16, 44;

frămîntá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „verwirren, zerbrechen" : „tourmenter, s'agiter" : (2x)
să frămîntă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 22, 6;
vor frămînta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 46, 21;

frămîntáre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Kopfzerbrechen" :

„tourment” : (1x)
frământare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 23;

frământát : (1559-1560 BRATU) : adj. : „geknetet” : „pétrie” : (1x)
frământată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 22;

frământătúră : (1648 NTB 440) : s. f. : „Kopfzerbrechen” : „tourment” : (11x)
frământătură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 24; 46, 6; 46, 8; 46, 8; 46, 8; 46, 12; 46, 12; 46, 12;
frământături *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 45, 24; 45, 24; 46, 6;

frícă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Angst, Furcht” : „peur, crainte” : (9x)
frica *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 17; 32, 23; 32, 25; 32, 29; 32, 30; 38, 21;
frică *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 28; 30, 13; 32, 24;

frínge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „(sich) brechen” : „romper, (se) tordre” : (3x)
ai frînt *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 29, 7;
să frînse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 12;
te-ai frînt *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 29, 7;

frumós : (1411 DERS / în top. Pîrîu *Fromosul*) : adj. : „schön” : „beau, belle” : (3x)
cêle mai frumoase *adj. calificativ gradul superlativ fem. pl. nom./ac. art.* 31, 16;
frumoasă foarte *adj. calificativ gradul superlativ fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 13;
frumos *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 31, 9;

frumuséţe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schönheit” : „beauté” : (14x)
frîmsêţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 11;
frumsêţe *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 31, 7;
frumsêţea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 3; 27, 4;
frumsêţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 8;
frumusêţea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 14; 16, 14;
frumusêţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 15; 28, 7; 28, 7; 28, 17;
frumusêţelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 28, 11;
frumusêţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 24; 28, 17;

frúnte : (1490 DERS) : s. f. : „Stirn” : „front” : (3x)
frunte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 17; 27, 22;
frunţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 9, 4;

frunzós : (c. 1683-1686 MS. 45, 406/[2]) : adj. : „(dicht)belaubt” : „feuillu, touffu” : (1x)
frunzoasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 6;

fúgă : (1538 DERS / în antr. *Fuga*) : s. f. : „Flucht, Lauf” : „fuite” : (1x)
fugile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 17, 21;

fúlger : (1489 DOR) : s. n. : „Blitz” : „éclair” : (2x)
fulger *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 13;
fulgerului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 14;

fulgerá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I. : „blitzen lassen” : „se produire un éclair” : (2x)
fulgeră *verb indicativ prezent 3 pl.* 1, 7;
fulgerînd *verb gerunziu* 1, 4;

fum : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Rauch” : „fumée” : (1x)
fumul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 8, 11;

fund : (1428 DERS / în antr. *Fundea*) : s. n. : „Grund” : „fond, base” : (2x)
fund *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 31, 4;
fundu *subst. comun neutru. sg. nom./ac. neart.* 26, 19;

fúnie : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Strick, Seil, Messschnur” : „corde, cordeau” : (1x)
funi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 24;

fúnire : (c. 1665-1672 MS. 4389, 860/[1]) : s. f. : „Grundstück, (Boden-) Stück” : „lot de terrain” : (1x)
funire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 47, 14;

fúşte : (c. 1573-1578 PS. SCH. 5) : s. n. : „Lanze” : „javelot, lance” : (2x)
fuşti *subst. comun neutru. pl. nom./ac. neart.* 39, 9;
fuşturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 26, 9;

fúştură → fuşte

G

gáta : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „bereit, fertig” : „prêt, fini” : (3x)
gata *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 21, 10; 21, 11; 21, 11;

gáură : (1405 DRĂGANU / în top. *Gaura*) : s. f. : „Loch” : „trou” : (1x)
o gaură *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 7;

gătí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. bereiten, 2. zu Ende bringen” : „1. préparer, 2. achever” : (8x)
am gătit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 6;
gătêşte *verb imp. 2 sg.* 21, 20; 38, 7;
gătêşte-te *verb imp. 2 sg.* 38, 7;
găti-se-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 38, 8;
găti-vei *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 7;
vei găti *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 3;
vor găti *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 21, 19;

gătíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Vorbereitung” : „préparation” : (1x)
gătirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 11;

gherdán : (1611 BGL) : s. n. : „Halsband, Halskette” : „collier” : (1x)
gherdan *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 11;

ghímpe : (1620 MOXA) : s. m. : „Stachel" : „épine" : (1x)
ghimpu *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 28, 24;

gîlceávă : (1551-1553 ES) : s. f. : „Lärm, Gezänk" : „querelle, dispute, noise" : (2x)
gîlceavă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 11;
gîlcevi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 7, 7;

gînd : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Sinn, Gedanke" : „pensée" : (16x)
gînduri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 22, 3; 38, 10;
gîndurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 14, 5; 14, 7; 14, 23; 16, 35; 20, 31; 22, 4; 23, 7; 23, 30; 23, 37; 24, 14;
gîndurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 20, 16; 20, 24; 23, 49; 44, 10;

gîndí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „denken" : „penser" : (1x)
vei gîndi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 38, 10;

glas : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Stimme, 2. Geräusch" : „1. voix, 2. bruit" : (35x)
glas *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 24; 1, 24; 1, 25; 3, 12; 8, 18; 9, 1; 11, 13; 21, 22; 23, 42; 33, 32; 37, 7; 43, 6;
glasul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 24; 1, 24; 2, 1; 3, 13; 3, 13; 3, 13; 10, 5; 10, 5; 19, 7; 19, 9; 26, 10; 26, 13; 26, 15; 27, 28; 27, 30; 31, 16; 33, 4; 33, 32; 35, 12; 37, 11; 43, 2; 43, 2;
glasuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 3, 6;

gloátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s.f. : „Volksmenge" : „foule" : (5x)
gloată *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 17; 23, 24;
gloate *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 46; 16, 39
gloatele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 12;

gol : (1551-1553 ES) : adj./s. : „unbedeckt, nackt" : „nu" : (5x)
cel gol *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 18, 7; 18, 16;
goală *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 7; 16, 22; 16, 38;

golí : (1608-1613 VARLAAM, L. 107) : v. IV : „(aus-, ent)leeren" : „vider, évacuer" : (1x)
vor goli *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 20;

gomór : (c. 1683-1686 MS. 45, 316/2) : s. m., ebraism după gr. γομόρ (SEPT. FRANKF.) : (probabil) „Last, Ladung" : „charge" : (4x)
gomor *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 45, 11;
lui gomor *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 11; 45, 11;
un gomor *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 45, 14;

goní : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „jagen" : „chasser" : (2x)
gonindu-se *verb gerunziu* 25, 13;
va goni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 35, 6;

grai : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Wort" : „parole" : (2x)
graiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 23, 10; 36, 3;

gras : (1455 DLRV) : adj. : „1. fett, 2. fruchtbar" : „1. gras, 2. fertile" : (2x)
gras *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 34, 3;
grasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 14;

grădínă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Garten" : „Jardin" : (4x)
grădina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 8; 31, 8;
grădinii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 31, 9;
o grădină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 35;

grăí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sagen, sprechen, reden" : „dire, parler" : (89x)
ai grăit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 3, 18; 35, 13;
am grăit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 3, 10; 5, 13; 5, 13, 7; 15; 5, 17; 6, 10; 11, 25; 17, 21; 17, 24; 21, 17; 21, 32; 22, 14; 23, 34; 24, 14; 26, 5; 26, 14; 28, 10; 30, 12; 34, 24; 36, 5; 36, 6; 36, 36; 37, 14; 38, 17; 38, 19; 39, 5; 39, 8;
aţi grăit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 33, 10;
au grăit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 22, 28;
grăi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 3, 24; 37, 11;
grăia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 2, 1;
grăiescu *verb indicativ prezent 1 sg.* 44, 5;
grăiescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 33, 30;
grăiêşte *verb imp. 2 sg.* 3, 1; 3, 4; 14, 3; 20, 3; 20, 27; 29, 2; 33, 2;
grăiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 2, 8;
grăiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 7; 33, 30;
grăind *verb gerunziu* 2, 3; 10, 5; 43, 6;
grăit-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 24, 18;
grăi-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 25; 12, 25;
se va grăi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 22;
va fi grăită *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 3;
va grăi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 14, 9;
vei grăi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 2, 4; 2, 7; 3, 11; 3, 27; 5, 5; 12, 19; 12, 23; 13, 2; 13, 2; 13, 18; 14, 3; 16, 3; 20, 3; 20, 5; 20, 27; 24, 27; 20, 47; 21, 8; 22, 2; 24, 3; 33, 2; 33, 8; 37, 19; 37, 21; 38, 11; 44, 6;
voiu grăi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 2, 2; 3, 27; 12, 25; 12, 27; 12, 27;
vor grăi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 33, 17; 33, 33; 38, 13;

grăsíme : (1581-1582 PO) : s. f. : „1. Fett, 2. Dicke" : „1. graisse, 2. grosseur" : (2x)
grăsimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 25, 4; 39, 19;

greşeálă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Fehler, Schuld" : „faute, tort, erreur" : (9x)
graşală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 15, 8;
greşala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 18, 24; 18, 26;
greşală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 20; 14, 13; 18, 26; 45, 22;
greşalele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 14, 11; 20, 27;
greşí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(ver)fehlen, sich irren, sich versündigen" : „(se) tromper, manquer, pécher" : (13x)
ai fi greşit *verb cond.-opt. perfect 2 sg.* 35, 6;
au greşit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 27; 37, 23;
au greşit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 16, 50; 18, 24; 33, 16;
greşaşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 18, 4; 18, 20;

greşişi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 28, 16;
să greşască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 3, 21; 14, 13;
va greşi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 21; 14, 13;

greu : (1448 DERS / în antr. Micle *Greul*) : adj. : „schwer" : „lourd" : (2x)
grei *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 3, 6;
greu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 3, 5;

grijí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „besorgen, ausrüsten" : „se charger" : (1x)
voiu griji *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 16, 41;

gríndină : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hagel" : „grêle" : (1x)
grindină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 38, 22;

grîu : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n./m. : „Weizen, Getreide" : „blé, céréales" : (7x)
grău *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 19;
grîu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 4, 9; 16, 13; 27, 17; 46, 15;
grîul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 36, 29;
grîului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 13;

groápă : (1520 DERS / în top. *Groapa*) : s. f. : „Grube" : „fosse" : (12x)
groapă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 20; 26, 20; 31, 14; 31, 16; 32, 17; 32, 24; 32, 28; 32, 29;
gropii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 32, 21; 32, 23; 32, 23;
gropile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 37, 13;

gropílă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Bett" : „lit" : (1x)
gropílii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 43, 15;

grozáv : (1498 DERS / în antr. *Grozav*) : adj. : „hässlich" : „terrifiant" : (3x)
grozavă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 7; 16, 22; 16, 38;

grozăvíe : (c. 1564 CORESI, CAZ. 151) : s. f. : „Unanständige oder Hässliche" : „ce qui est indécent ou laid" : (2x)
grozăviia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 8; 16, 36;

grozăvít : (1682 DOS. VS., oct. 8, 51b, *ap.* TIKTIN) : adj. : „hässlich" : „terrifiant" : (1x)
grozăvită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 29;

grumáz : (1499 DERS / în antr. *Grumadz*) : s. m. : „Nacken, Hals" : „nuque, cou" : (2x)
grumazii *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 21, 29;
grumazul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 16, 11;

gunói : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Müll" : „ordure" : (1x)
gunoaiele *subst. comun neutru. pl. nom./ac. art.* 32, 6;

gúră : (1306 DRĂGANU / în top. *Gura*) : s. f. : „1. Mund, 2. Klinge" : „1. bouche, 2. fil" : (17x)
gura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 2, 8; 3, 2; 3, 2; 3, 3; 3, 17; 4, 14; 16, 55; 16, 62; 21, 22; 24, 27; 33, 22; 33, 22; 33, 31; 34, 10; 35, 13; 39, 11;
gură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 29, 21;

H

háină : (1581-1582 PO) : s. f. : „Kleid, Gewand" : „vêtement" : (8x)
haina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 9, 3;
hainã *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 2; 9, 11; 16, 10; 18, 7; 18, 16;
haine *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 42, 14;
hainele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 16;
haldéu → caldeu

hălăduí : (c. 1640 URECHE 153) : v. IV : „entgehen" : „se sauver" : (1x)
hălăduiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 24, 27;

heruvím : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Cherub" : „chérubin" : (29x)
heruvim *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 10, 9; 10, 20; 28, 14;
heruvimi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 9, 3; 10, 4; 10, 18; 41, 18; 41, 18; 41, 25;
heruvimii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 10, 3; 10, 8; 10, 15; 10, 16; 10, 16; 10, 19; 11, 22; 41, 20;
heruvimilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 10, 1; 10, 2; 10, 2; 10, 5; 10, 6; 10, 7;
heruvimul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 10, 7; 28, 16;
heruvimului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 10, 14;
un heruvim *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 10, 9; 41, 18; 41, 18;

hetéu : (1581-1582 PO) : s. m./f. : „Hethiter" : „Héthien" : (1x)
hetteancă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 3;

hi → fi

hiáră → fiară

horă : (1632 EUSTR. PRAV. 487) : s. f. : „Reigen, Hora" : „dance; ronde populaire" : (3x)
ale horii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 42, 12;
hora *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 42, 11;
horele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 4;

hotár : (1392 DERS) : s. n. : „Grenze, Grenzgebiet" : „frontière, confins" : (38x)
hotară *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 47, 14;
hotarăle *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 29, 10; 43, 12; 45, 1; 45, 7; 45, 7; 47, 18; 47, 18; 48, 1; 48, 2; 48, 3; 48, 4; 48, 5; 48, 6; 48, 7; 48, 8; 48, 12; 48, 13; 48, 21; 48, 21; 48, 24; 48, 25; 48, 25; 48, 26; 48, 27; 48, 28;
hotarălor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 47, 16; 47, 16; 47, 16; 47, 17; 47, 17; 47, 17; 48, 22; 48, 22;
hotaru *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 40, 13;
hotarul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 47, 18; 47, 18; 48, 1;

hotărî́ : (1412 DERS) : v. IV : „belehren" : „instruire" : (3x)
hotărăşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 47, 19; 47, 21;
să hotărăsc *verb indicativ prezent 3 pl.* 16, 25;

hrăní : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „ernähren" : „nourrir" : (3x)
am hrănit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 19;
au hrănit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 31, 4;
hrăni *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 3, 2;

hrăpí → răpi

hrăpíre → răpire

hrăpitúră→ răpitură

hrisolíth→ crisolit

I

iad : (1551-1553 ES) : s. n. : „Hölle" : „enfer" : (4x)
iad *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 31, 15; 31, 16; 31, 17; 32, 26;

iar : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj. : „aber, und" : „mais, cependant, et" : (32x)
iară *conjunctie coord.* 3, 7; 6, 12; 7, 15; 9, 6; 14, 15; 14, 16; 14, 17; 14, 19; 14, 21; 16, 26; 18, 5; 18, 14; 18, 18; 18, 20; 18, 20; 22, 6; 22, 13; 30, 25; 33, 8; 34, 8; 36, 8; 40, 10; 40, 48; 41, 9; 46, 1; 46, 13; 46, 18; 47, 19; 48, 13; 48, 15; 48, 19; 48, 21;

iárbă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gras" : „herbe, verdure" : (1x)
iarbă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 38, 22;

iáspis → iaspin

iáspis : (1648 NT 578) : s. n. : „Jaspis" : „Jaspe" : (1x)
iaspin *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 28, 13;

iátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : interj. : „siehe da" : „voici, voilà" : (105x)
iată *interjectie* 1, 4; 1, 15; 1, 25; 2, 9; 3, 8; 3, 23; 3, 25; 4, 8; 4, 15; 4, 16; 5, 8; 6, 3; 7, 5; 7, 6; 7, 9; 7, 10; 7, 12; 8, 2; 8, 4; 8, 5; 8, 7; 8, 8; 8, 10; 8, 14; 8, 16; 8, 17; 9, 2; 9, 11; 10, 1; 10, 9; 11, 1; 12, 26; 13, 8; 13, 12; 13, 20; 14, 22; 14, 22; 16, 8; 16, 36; 16, 42; 17, 7; 17, 10; 17, 18; 20, 47; 21, 3; 21, 7; 22, 18; 22, 19; 23, 22; 23, 28; 23, 39; 23, 40; 24, 16; 24, 21; 25, 4; 25, 8; 25, 16; 26, 3; 26, 7; 28, 7; 28, 22; 29, 2; 29, 8; 29, 10; 29, 19; 30, 9; 30, 21; 30, 22; 31, 3; 33, 33; 34, 3; 34, 10; 34, 11; 34, 17; 34, 20; 35, 3; 36, 6; 36, 7; 36, 9; 37, 2; 37, 2; 37, 5; 37, 7; 37, 8; 37, 12; 37, 19; 37, 21; 38, 3; 39, 1; 39, 8; 40, 3; 40, 5; 40, 18; 40, 21; 40, 25; 40, 46; 42, 2; 43, 2; 43, 5; 43, 6; 44, 4; 46, 20; 46, 22; 47, 1; 47, 2; 16, 36; 23, 5; 23, 22;
ibovnicilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 9;

ídol : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Götze, Idol" : „idole" : (13x)
idoli *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 16, 16; 18, 12;
idolii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 6, 6; 6, 13; 8, 10; 18, 6; 36, 17; 37, 23;
idolilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 6, 4; 6, 5; 6, 13; 23, 39; 23, 40;

iduméu : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Edomiter" : „Edomite" : (2x)
iduméii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 25, 13; 25, 14;

ied : (1549 BGL) : s. m. : „Zicklein" : „chevreau" : (3x)
iedu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 43, 25; 45, 23;
iezi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 43, 22;

ieftinătáte : (1642 ÎNV.[2] 18b) : s. f. : „Überfluß" : „abondance" : (1x)
ieftinătate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 48;

iertáre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Vergebung" : „pardon" : (1x)
iertare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 47, 3;

ieşí : (1521 NEACŞU) : v. IV : „heraus-, hinausgehen" : „sortir" : (44x)
am ieşit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 12, 7;
au ieşit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 20; 38, 8;
au ieşit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 24, 5;
iase *verb indicativ prezent 3 sg.* 47, 8; 47, 9;
ies *verb indicativ prezent 3 pl.* 33, 30; 47, 13;
ieşi *verb imp. 2 sg.* 3, 22;
ieşi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 7; 10, 18; 16, 14; 19, 14;
ieşí *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 7, 10;
ieşiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 1, 4; 1, 13; 47, 1;
ieşind *verb gerunziu* 9, 7; 10, 19;
ieşi-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 10;
ieşi-vor *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 30, 9;
să iasă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 12, 12;
va ieşi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 5, 4; 12, 12; 21, 4; 24, 12; 44, 3; 46, 3; 46, 9; 46, 10; 46, 10; 46, 11; 46, 13; 46, 13;
vei ieşi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 25; 12, 4; 12, 5; 12, 6;
vor ieşi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 22; 15, 7; 21, 19; 39, 9; 42, 14; 44, 19;
ieşíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Ausgang, Exodus" : „sortie" : (7x)
ieşirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 18; 43, 11; 47, 3;
ieşirele *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 44, 5;
ieşirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 47, 8; 47, 9;
ieşirile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 11;

ifă: (c. 1665-1672 MS. 4389, 93/[2]) : s. f./m., ebraism după *οἶφι* (SEPT. FRANKF.) : „Münze" : „monnaie" : (2x)
a lui ífi *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 13; 45, 13;
ale lui ífi *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 13; 45, 13;

in : (1551-1553 ES) : s. n. : „Lein" : „lin" : (8x)
in *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 44, 17; 44, 18; 44, 18;

45, 24; 46, 6; 46, 8; 46, 12; 46, 15;

ínemă → inimă

ínimă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Herz, Seele" : „cœur, âme" : (49x)
inema *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 6, 9; 11, 19; 11, 21; 36, 26;
inemă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 19; 11, 19; 36, 26; 36, 26;
inemilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 20, 16; 29, 16;
inima *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 10; 13, 2; 13, 3; 13, 17; 13, 22; 14, 3; 14, 7; 21, 7; 21, 15; 22, 14; 27, 4; 27, 25; 27, 26; 27, 27; 28, 2; 28, 2; 28, 2; 28, 2; 28, 5; 28, 6; 28, 6; 28, 8; 28, 17; 32, 9; 33, 31; 38, 10; 40, 4; 44, 5; 44, 5;
inimă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 4; 3, 7; 18, 31; 44, 7; 44, 9;
inimii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 14, 7;
inimile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 11, 21; 14, 2; 14, 5; 17, 22;

intrá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I. : „hinein-, hereintreten" : „entrer" : (54x)
a întra *verb infinitiv prezent* 17, 3; 21, 19; 42, 9;
ai întrat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 7; 40, 4;
am întrat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 8;
are întra *verb cond.-opt. prezent 3 sg.* 26, 10;
aţi întrat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 22;
au întrat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 20; 36, 20; 36, 21; 37, 21;
au întrat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 4, 14; 37, 10; 43, 4; 46, 10;
întra *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 39; 23, 40;
întra *verb indicativ imperfect 3 sg.* 8, 5; 10, 3; 23, 44;
întraiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 3, 15; 8, 10;
întram *verb indicativ imperfect 1 sg.* 43, 3;
întrară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 9, 2;
întraţi *verb imp. 2 sg.* 20, 29;
întră *verb imp. 2 sg.* 3, 4; 3, 11; 3, 24; 8, 9; 10, 2;
întră *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 2; 10, 6; 41, 3;
întrînd *verb gerunziu* 26, 10;
să între *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 21, 20; 42, 12;
va întra *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 44, 3; 44, 3; 44, 9; 46, 2; 46, 9; 46, 11;
vei întra *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 16, 16;
vor întra *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 22; 11, 16; 11, 18; 13, 9; 20, 38; 42, 14; 44, 16; 44, 17; 44, 21; 44, 25;

intráre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Eingang, Eintritt" : „entrée" : (6x)
ale întrării *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 42, 9;
întrarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 3; 44, 5; 47, 21; 48, 1;
întrării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 47, 21;

ispítă : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Prüfung" : „éprouve" : (1x)
ispită *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 60;

isprăví : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. ausrichten, zustande bringen" : „finir, accomplir, achever" : (1x)
să isprăvêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 22, 13;

iubí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „lieben" : „aimer" : (1x)
ai iubit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 36;

izbăví : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „erretten" : „sauver" : (1x)
vor izbăvi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 18;

izbî́ndă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Rache" : „vengeance : (9x)
izbînda *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 9, 1; 16, 37; 23, 45; 25, 14; 25, 15; 25, 17;
izbîndă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 25, 12; 25, 15; 30, 14;

izbîndí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(sich) rächen" : „(se) venger" : (9x)
a să izbîndi *verb infinitiv prezent* 24, 8;
izbîndiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 25, 12;
izbînditu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 12;
izbîndi-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 4;
îmi voiu izbîndi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 27;
voiu izbîndi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 3; 16, 37;
vor izbîndi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 24; 23, 45;

izbîndíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Rache" : „vengeance" : (11x)
izbîndire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 40; 20, 4; 24, 8; 25, 11; 25, 17;
izbîndirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 15; 23, 45; 25, 12; 25, 14;
izbîndiri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 14, 21; 23, 10;

izvór : (1453 DERS) : s. n. : „Quelle, Brunnen" : „source, fontaine" : (1x)
izvorului *subst. comun neutru. sg. gen./dat. art.* 25, 9;

Î

îi → el

îmbătáre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 240/2) : s. f. : „berauschender Trunk" : „boisson capiteuse" : (1x)
îmbătare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 39, 19;

îmbogăţí : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : v. IV : „reich machen" : „s'enrichir" : (1x)
ai îmbogăţit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 27, 33;

îmbrăcá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „anziehen, bekleiden" : „(se) vêtir" : (14x)
ai îmbrăcat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 18;
am îmbrăcat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 10; 16, 10;
au îmbrăcat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 16;
îmbrăcai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 16, 32;
îmbrăca-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 7;
să îmbrace *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 27, 7;

să vor îmbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 17; 44, 19;
se va îmbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 27;
se vor îmbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 17;
te-ai îmbrăcat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 28, 13;
vă îmbrăcaţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 34, 3;
vor îmbrăca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 42, 14;

îmbrăcát : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj./s. : „bekleidet" : „habillé, vêtu" : (9x)
cel îmbrăcat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 9, 3; 9, 11; 10, 2;
celui îmbrăcat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. gen./dat. art.* 10, 6;
celui îmbrăcat *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 10, 7;
îmbrăcat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 9, 2;
îmbrăcaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6; 23, 12; 38, 4;

îmbrăcămínte : (1551-1553 ES) : s. f. : „Kleidung" : „vêtements" : (4x)
îmbrăcămintea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 18; 16, 38; 23, 26; 26, 16;

împărát : (1521 NEACŞU) : s. m. : „Kaiser" : „empereur" : (30x)
împărat *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 26, 7; 37, 24;
împăratul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 7, 27; 17, 12; 17, 12; 19, 9; 21, 21; 24, 2; 26, 7; 29, 2; 29, 2; 29, 17; 29, 19; 30, 10; 30, 22; 31, 2; 32, 2;
împăratului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 1, 2; 21, 19; 30, 21; 30, 24; 30, 25; 30, 25; 32, 11;
împăraţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 33; 27, 35; 32, 10; 32, 28;
împăraţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 26, 7; 28, 17;

împărăţí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „herrschen" : „régner" : (2x)
au împărăţit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 16;
voiu împărăţi *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 20, 33;

împărăţíe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Reich" : „royaume" : (3x)
împărăţie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 14;
împărăţiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 17, 13;
împărăţii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 37, 22;

împărţeálă : (1563 CORESI, PRAXIU 537) : s. f. : „Verteilung" : „partage, répartition" : (3x)
împărţala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 48, 15;
împărţeală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 48, 17;
împărţêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 48, 29;

împărţí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „aufteilen, zerteilen, verteilen, unterscheiden" : „partager, distinguer" : (5x)
împart *verb indicativ prezent 3 pl.* 41, 13;
împarte *verb indicativ prezent 3 sg.* 41, 12; 41, 15;
să vor împărţi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 37, 22;
veţi împărţi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 47, 21;

împistritúră : (1682 DOS. VS. 46) : s. f. : „Schmuck" : „ornement" : (3x)
împistritură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 7;
împistrituri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 15; 27, 16;

împistríre : (c. 1683-1686 MS. 45, 85/[1]) : s. f. : „bunte Verzierung" : „peinture" : (1x)
împistrire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 10;

împistrít : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj. : „scheckig, bunt" : „bariolé" : (3x)
cea împistrită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 16, 18; 26, 16;
împistrite *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 16, 13;

împínge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „rücken" : „pousser, presser" : (1x)
împingeaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 34, 21;

împletí : (c. 1573-1578 PS. SCH. 157) : v. IV. : „flechten, winden" : „tresser" : (1x)
împletit *verb participiu sg. masc.* 24, 17;

împletíre : (c. 1683-1686 MS. 45, 629/[1]) : s. f. : „ Verhängnis" : „ malheur" : (1x)
împletirea subst. comun fem. sg. nom./ac. art. 7, 10;

împletít : (1563 CORESI PRAXIU 166) : adj. : „geflochten" : „tressé" : (1x)
împletită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 7;

împletitúră : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Verhängnis" : „malheur" : (1x)
împletitură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 7;

împodobí : (c. 1665-1672 MS. 4389, 53/2) : v. IV : „schmücken, zieren" : „orner, décorer" : (2x)
am împodobit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 11;
te-ai împodobit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 13;

împodobít : (**podobit:** 1563 CORESI, PRAXIU 168) : adj. : „geschmückt, verziert" : „décoré" : (1x)
împodobită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 41;

împotríva : (1551-1553 ES) : adv. : „gegen(über) : entgegen" : „au contraire, contre" : (2x)
împotrivă *adv.* 17, 15; 18, 18;

împrăştiá : (1620 MOXA) : v. I : „zerstreuen" : „éparpillér" : (2x)
să împrăştiesc *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 23;
voiu împrăştia *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 22, 15;

împrejúr : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep./adv./s. : „um ... herum, in der Gegend" : „autour de, aux alentours de" : (67x)
împregiur *adv. de loc* 40, 37; 40, 38; 48, 1;
împrejur *adv. de loc* 1, 18; 2, 6; 3, 15; 4, 2; 8, 10; 16, 32; 16, 56; 23, 24; 26, 8; 27, 11; 27, 11; 37, 2; 40, 5; 40,

17; 40, 26; 40, 30; 40, 31; 40, 34; 40, 45; 41, 5; 41, 6; 41, 8; 41, 10; 41, 11; 41, 12; 41, 16; 41, 16; 41, 17; 41, 19; 42, 2; 42, 4; 42, 15; 43, 14; 43, 17; 43, 17; 45, 1; 45, 2; 45, 2; 46, 22; 46, 24; 46, 24; 46, 24;
împrejurele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 39, 17;
împrejuru *prep.* 43, 20;
împrejurul *prep.* 5, 2; 5, 5; 5, 7; 5, 7; 5, 12; 5, 14; 6, 5; 6, 13; 28, 23; 31, 4; 36, 36; 37, 21; 40, 18; 41, 7; 43, 17;
împrejurului *prep.* 1, 4;
prejur *adv. de loc* 27, 7; 38, 6;
prejur *prep.* 16, 11; 16, 11;

împrejurá : (1632 EUSTR. PRAV. 277) : v. I : „einschliessen" : „entourer" : (2x)
împrejurîndu-se *verb gerunziu* 43, 17;
vei împrejura *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 2;

împrejuráre : (1649 MARD.) : s. f. : „Umstand" : „environs" : (4x)
împrejurare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 8; 48, 35;
împrejurarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 18; 41, 10;

împreuná : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „zusammenbringen, vereinigen" : „unir, joindre : (1x)
vei împreuna *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 37, 17;

împreúnă : (1551-1553 ES) : adv. : „zusammen, gemeinsam" : „ensemble" : (24x)
împreună *adv.* 1, 20; 1, 21; 5, 3; 16, 36; 16, 60; 17, 10; 17, 16; 20, 18; 23, 23; 23, 25; 28, 17; 30, 11; 30, 12; 32, 15; 32, 24; 32, 29; 33, 31; 38, 6; 38, 9; 38, 15; 38, 22; 43, 8; 46, 11; 47, 22;

împúnge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „stoßen, stechen" : „pousser, piquer" : (3x)
împunge *verb indicativ prezent 3 sg.* 21, 11;
împungeai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 32, 2;
împungeaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 34, 21;

împutá : (c. 1573-1578 PS. SCH. 133) : v. I : „schelten" : „blâmer" : (1x)
veţi împuta *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 31;

împuţiná : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „vermindern" : „se diminuer, devenir moins nombreux" : (1x)
să va împuţina *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 24, 10;

împuţinát : (1643 VARLAAM) : adj. : „verringert, vermindert" : „réduit, atténué" : (1x)
împuţinaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 29, 15;

în : (1499 DERS) : prep. : „1. in, an, um, 2. bei, 3. zwischen" : „1. en, dans, à, 2. par, 3. parmi" : (453x)
în *prep.* 1, 1; 1, 2; 1, 3; 1, 16; 1, 20; 1, 21; 1, 27; 1, 27; 1, 28; 1, 28; 3, 3; 3, 10; 3, 24; 4, 12; 4, 14; 4, 16; 5, 14; 6, 6; 6, 13; 7, 13; 7, 13; 7, 18; 7, 19; 7, 21; 8, 1; 8, 1; 8, 1; 8, 1; 8, 2; 8, 7; 8, 8; 8, 8; 8, 11; 8, 12; 8, 16; 9, 1; 9, 2; 9, 2; 9, 3; 9, 6; 9, 11; 10, 7; 10, 10; 10, 19; 11, 2; 11, 6; 11, 16; 12, 5; 12, 9; 12, 25; 12, 26; 12, 26; 13, 4; 13, 5; 13, 9; 13, 21; 14, 5; 14, 7; 15, 2; 15, 6; 16, 4; 16, 5; 16, 6; 16, 12; 16, 12; 16, 22; 16, 23; 16, 25; 16, 30; 16, 35; 16, 46; 16, 46; 16, 55; 16, 55; 17, 16; 17, 23; 18, 10; 19, 4; 19, 9; 19, 9; 19, 10; 19, 11; 19, 13; 19, 13; 20, 1; 20, 1; 20, 5; 20, 11; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 15; 20, 17; 20, 18; 20, 21; 20, 23; 20, 29; 20, 31; 20, 32; 20, 36; 20, 36; 20, 41; 20, 47; 21, 6; 21, 11; 21, 12; 21, 15; 21, 20; 21, 20; 21, 20; 21, 20; 21, 30; 21, 30; 21, 30; 21, 32; 22, 14; 22, 15; 22, 19; 22, 22; 22, 24; 22, 31; 23, 8; 23, 18; 23, 31; 23, 37; 23, 38; 23, 39; 23, 39; 23, 40; 23, 44; 23, 45; 24, 1; 24, 1; 24, 17; 24, 18; 24, 18; 24, 22; 24, 23; 24, 25; 24, 26; 24, 27; 25, 7; 25, 14; 25, 15; 26, 9; 26, 10; 26, 17; 26, 18; 26, 20; 26, 20; 26, 21; 27, 4; 27, 11; 27, 16; 27, 25; 27, 25; 27, 26; 27, 26; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 34; 27, 34; 27, 36; 28, 2; 28, 4; 28, 8; 28, 10; 28, 10; 28, 14; 28, 15; 28, 19; 28, 23; 29, 1; 29, 1; 29, 4; 29, 14; 29, 14; 29, 21; 30, 4; 30, 4; 30, 9; 30, 9; 30, 12; 30, 12; 30, 13; 30, 17; 30, 18; 30, 19; 30, 20; 31, 1; 31, 6; 31, 7; 31, 8; 31, 8; 31, 12; 31, 12; 31, 15; 31, 18; 32, 1; 32, 17; 32, 17; 32, 17; 32, 17; 32, 21; 32, 23; 34, 6; 34, 12; 34, 12; 34, 13; 34, 13; 34, 14; 34, 25; 34, 28; 35, 4; 35, 5; 35, 5; 35, 6; 36, 5; 36, 19; 36, 31; 36, 33; 37, 19; 37, 20; 37, 22; 37, 22; 37, 24; 37, 25; 37, 25; 37, 26; 37, 26; 37, 28; 38, 4; 38, 8; 38, 10; 38, 14; 38, 16; 38, 18; 38, 18; 38, 19; 39, 9; 39, 11; 39, 17; 40, 1; 40, 1; 40, 1; 40, 1; 40, 3; 40, 4; 40, 5; 40, 24; 40, 46; 41, 6; 41, 6; 41, 16; 41, 21; 42, 2; 42, 2; 42, 14; 42, 20; 42, 20; 43, 4; 43, 5; 43, 7; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 18; 43, 22; 43, 22; 43, 25; 43, 27; 44, 11; 44, 18; 44, 18; 44, 19; 44, 19; 44, 27; 44, 30; 45, 2; 45, 6; 45, 18; 45, 20; 45, 21; 45, 21; 45, 23; 45, 23; 45, 25; 45, 25; 46, 2; 46, 5; 46, 7; 46, 8; 46, 10; 46, 12; 46, 13; 46, 13; 46, 14; 47, 3; 47, 4; 47, 21; 48, 11; 48, 20;
în *prep.* 1, 1*; 1, 5*; 1, 5*; 1, 5*; 1, 9*; 1, 12*; 1, 13*; 1, 16*; 2, 3*; 3, 8*; 3, 23*; 3, 24*; 5, 2*; 5, 4*; 5, 5*; 5, 8*; 5, 10*; 5, 12*; 6, 7*; 6, 10*; 6, 13*; 7, 4*; 7, 9*; 8, 3*; 8, 3*; 8, 11*; 9, 2*; 9, 4*; 10, 2*; 10, 7*; 10, 10*; 11, 1*; 11, 7*; 11, 11*; 11, 11*; 11, 23*; 12, 2*; 12, 9*; 12, 11*; 12, 11*; 12, 12*; 12, 24*; 14, 14*; 14, 16*; 14, 18*; 14, 20*; 14, 23*; 15, 6*; 16, 43*; 16, 47*; 16, 52*; 16, 54*; 16, 56*; 17, 16*; 18, 4*; 18, 18*; 19, 2*; 19, 2*; 19, 11*; 20, 8*; 20, 9*; 21, 20*; 21, 25*; 21, 29*; 21, 32*; 22, 3*; 22, 13*; 22, 18*; 22, 19*; 22, 19*; 22, 21*; 22, 22*; 22, 22*; 22, 25*; 22, 25*; 22, 26*; 22, 27*; 22, 30*; 23, 40*; 24, 5*; 24, 7*; 24, 11*; 26, 3*; 26, 5*; 26, 12*; 26, 15*; 27, 32*; 27, 34*; 28, 14*; 29, 2*; 29, 12*; 29, 12*; 29, 21*; 30, 7*; 30, 7*; 31, 10*;31, 14*; 31, 17*; 31, 18*; 32, 20*; 32, 21*; 32, 25*; 32, 27*; 32, 30*; 33, 31*; 33, 33*; 34, 12*; 34, 12*; 34, 24*; 35, 15*; 36, 23*; 37, 1*; 37, 7*; 39, 7*; 40, 2*; 40, 7*; 40, 11*; 40, 28*; 40, 42*; 40, 49*; 41, 13*; 41, 14*; 42, 1*; 42, 3*; 42, 7*; 43, 7*; 43, 7*; 43, 9*; 43, 9*; 44, 4*; 44, 9*; 44, 23*; 46, 3*; 46, 11*; 47, 16*; 47, 17*; 47, 19*; 47, 19*; 47, 19*; 47, 19*; 47, 22*; 47, 22*; 47, 22*; 48, 8*; 48, 10*; 48, 15*; 48, 21*; 48, 22*; 48, 22*;

înaínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. /prep. : „1. früher, zuerst, 2. von, (be)vor" : „1. auparavant, 2. avant" : (68x)
înainta *adv. de loc* 4, 1;
înainte *adv. de loc* 20, 14; 26, 8;
înainte *adv. de timp* 39, 22; 43, 27;

înaintea *prep.* 2, 10; 4, 12; 5, 8; 5, 14; 6, 4; 6, 5; 8, 1; 8, 11; 10, 2; 10, 19; 12, 3; 12, 3; 12, 4; 12, 4; 12, 6; 12, 7; 14, 1; 14, 2; 14, 3; 14, 7; 16, 18; 16, 19; 16, 40; 16, 49; 20, 1; 20, 9; 20, 9; 20, 14; 20, 22; 20, 22; 20, 41; 21, 6; 21, 23; 22, 16; 23, 24; 23, 41; 28, 9; 28, 17; 28, 18; 28, 25; 33, 31; 36, 17; 36, 23; 36, 34; 37, 20; 38, 16; 38, 23; 39, 27; 43, 11; 43, 24; 44, 3; 44, 11; 44, 12; 44, 15; 46, 4; 48, 15;
mai nainte *adv. de loc* 33, 9; 36, 11; 38, 17;
mai nainte *adv. de timp* 17, 9; 16, 56;
mai naite *adv. de timp* 33, 22;

înált : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „hoch, Höhe" : „haut, hauteur" : (17x)
cea înaltă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 20, 40; 34, 14;
cêle înalte *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 6, 3; 6, 6;
cel înalt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 21, 25;
cel nalt *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 17, 24;
celui nalt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. gen./dat. art.* 17, 22;
înalt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 31, 3; 34, 6;
înalt *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 20, 33; 20, 34;
înaltă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 6, 13; 20, 28; 40, 43;
nalt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 22; 17, 23; 40, 2;

înapói : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „ zurück" : „retour" : (4x)
înapoi *adv.* 18, 7*; 18, 12*; 33, 5*; 46, 18*;

înălţá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „erhöhen, erheben" : „lever, (s') : élever" : (16x)
a nălţa *verb infinitiv prezent* 21, 22;
ai înălţat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 21, 25;
înalţ *verb indicativ prezent 1 sg.* 17, 24;
înălţatu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 28, 5; 28, 17;
s-au înălţat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 28, 2; 31, 4; 31, 5;
să înălţară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 10, 19; 31, 5;
să înălţase *verb indicativ mcpf. 3 sg.* 31, 10;
să înălţă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 11;
să să înalţe *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 10, 16;
să se înalţe *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 31, 14;
să se înalţe *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 14;
să va înălţa *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 29, 15;

înălţáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Erhöhung, Erhebung" : „élévation" : (1x)
înălţarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 25;

înălţíme : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Höhe, Anhöhe" : „hauteur" : (8x)
înălţime *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 18;
înălţimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 2; 31, 7; 31, 14; 40, 5; 41, 8; 41, 22; 43, 14;

înăúntru : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adv. : „innen, drinnen, hinein" : „à l'intérieur, en" : (9x)
înlăuntru *adv. de loc* 9, 6; 27, 15; 44, 4; 44, 27; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 11; 46, 11;

încă : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „1. noch, 2. auch, ebenfalls" : „1. encore, 2. aussi, de même" : (47x)
încă *adv.* 5, 9; 7, 13; 7, 13; 8, 6; 8, 13; 8, 15; 12, 23; 12, 24; 12, 25; 12, 27; 13, 23; 14, 11; 15, 5; 16, 40; 16, 41; 16, 62; 20, 39; 21, 5; 21, 13; 21, 17; 23, 27; 24, 27; 26, 13; 26, 14; 28, 19; 28, 24; 29, 15; 30, 13; 32, 13; 33, 22; 34, 10; 34, 22; 34, 28; 34, 29; 34, 29; 35, 9; 36, 12; 36, 14; 36, 14; 36, 15; 36, 15; 36, 37; 37, 22; 37, 22; 37, 23; 39, 28; 45, 8;

încălecá : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : v. I : „(ein Pferd) besteigen" : „monter (à cheval)" : (3x)
încălecînd *verb gerunziu* 23, 6; 23, 12;

încălţá : (1563 CORESI, PRAXIU 433) : v. I : „Schuheanzien" : „(se) chausser" : (1x)
am încălţat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 10;

începătúră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Anfang, Ursprung" : „commencement, début" : (32x)
începătura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 24; 16, 30; 21, 19; 29, 14; 31, 3; 31, 10; 31, 14; 44, 30; 45, 1; 45, 6; 45, 13; 45, 16; 48, 1; 48, 8; 48, 9; 48, 10; 48, 12; 48, 20; 48, 20; 48, 21;
începături *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 21, 19;
începăturii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 15;
începăturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 31; 20, 40; 29, 15; 44, 29; 45, 7; 48, 12; 48, 18; 48, 21;
începăturilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 45, 7; 48, 18;
o începătură *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 10, 11;

íncépe : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „beginnen" : „commencer" : (3x)
au început *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 13, 6;
încêpeţi *verb imp. 2 pl.* 9, 6;
începură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 9, 6;

începút : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Beginn, Anfang" : „commencement" : (7x)
începutul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 21, 19; 21, 21;
-nceput *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 54; 16, 54; 16, 54; 42, 12;
-nceputul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 36, 11;

încetá : (1551-1553 ES) : v. I : „aufhören" : „cesser" : (3x)
înceta *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 24;
vor înceta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 32, 14; 43, 10;

încheietúră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gelenk" : „jointure, articulation" : (1x)
închietura *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 37, 7;

închíde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „schließen" : „fermer" : (4x)
se va închide *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 3;
te închide *verb imp. 2 sg.* 3, 24;

va închide *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 13;
vei închide *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 3;

închídere : (c. 1665-1672 MS. 4389, 538/2) : „Schließen" : fermeture" : (2x)
închiderii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 4, 8; 5, 2;

închiná : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „neigen, sich verneigen" : „s'incliner" : (4x)
să închină *verb indicativ prezent 3 pl.* 8, 16;
să să închine *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 46, 10;
să va închina *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 4;
să va închina *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 46, 3;

închís : (1571-1575 FR. TOD.) : adj : „schliessen" : „fermé" : (4x)
închisă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 1; 44, 2; 44, 3; 46, 1;

încínge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „gürten" : „ceinturer, ceindre" : (4x)
încinsute-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 10;
să vor încinge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 31; 44, 18;
se vor încinge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 18;

încíns : (1559-1560 BRATU) : adj. : „umgürtet" : „ceinturé" : (2x)
încinsu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 9, 11;
încinşi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 15;

încleştát : (c. 1683-1686 MS. 45, 625/1) : adj. : „eng" : „serré" : (2x)
încleştate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 11; 1, 23;

înconjurá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „umkreisen" : „encercler" : (2x)
au încungiurat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 16, 56;
încungiură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 47, 2;

încuibá : (c. 1551-1558 PS. V. 457) : v. I : „nisten" : „nicher, faire son nid" : (1x)
au încuibat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 6;

încuiére : (1649 MARD.) : s. f. : „Verschließung" : „fermeture" : (2x)
încuiêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 3;
încuiêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 7;

îndátă : (c. 1516-1636 GLOS. B.) : adv. : „gleich, sogleich" : „tout de suite" : (1x)
îndată *adv. de timp* 17, 10*;

îndărătnicíe : (1642 CAZ. GOV. 269) : s. f. : „Halsstarrigkeit" : „obstination" : (1x)
îndărătnicii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 33;

îndărătnicíre : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Halsstarrigkeit" : „obstination" : (2x)
îndărătnicire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 33;
îndărătnicirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 5;

îndelungá : (1581 PRL) : v. I : „entfernen, in die Länge ziehen" : „ajourner, éloigner" : (2x)
se vor îndelunga *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 12, 27;
voiu îndelunga *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 25;

îndelungát : (1581 CORESI, EV. 148) : adj. : „lang dauernd" : „de longue durée" : (2x)
îndelungate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 22; 12, 26;

îndestulá : (c. 1665-1672 MS. 4389, 195/2) : v. I : „begnügen" : „(se) contener" : (1x)
îndestulească-se *verb imp. 2 sg.* 44, 6;

îndestuláre : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Überfluss" : „satiété" : (1x)
îndestularea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 25, 4;

îndîrjíre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 878/2) : s. f. : „Beharren" : „obstination" : (1x)
îndîrjirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 7;

îndoí : (c. 1563-1583 COD. VOR2) : v. IV : „zweifeln" : „douter, hésiter" : (1x)
îndoiêşte *verb imp. 2 sg.* 21, 14;

îndoít : (1581 PRL) : adj. : „verdoppelt" : „double" : (1x)
îndoite *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 43, 2;

îndreptá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(gerade)richten" : „redresser" : (15x)
ai îndireptat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 50; 16, 51;
îndireptează *verb indicativ prezent 3 sg.* 18, 25; 18, 29; 18, 29; 18, 29;
îndireptînd *verb gerunziu* 16, 51;
s-au îndireptat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 16, 7;
s-au îndireptat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 21, 13;
să va îndirepta *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 9; 17, 10; 17, 15;
va îndirepta *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 25; 18, 25;
vor îndirepta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 24;

îndulcí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „besänftigen, enthärten, versüßen" : „adoucir" : (1x)
îndulcêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 3, 3;

îndurá : (c. 1564 CORESI, MOLIT. 187) : v. I : „erbarmen" : „prendre qqn. en pitié" : (4x)
m-am îndurat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 36, 21;
s-au îndurat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 16, 5;
să îndură *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 20, 17; 24, 21;

înecá : (c. 1573-1578 PS. SCH.133) : v. I : „ertränken" : „noyer" : (2x)
înecînd va fi *verb viitor 2 indicativ 3 sg.* 13, 13;
va fi înecînd *verb viitor 2 indicativ 3 sg.* 13, 11;

înecătór : (1688 BIBLIA) : adj. : „erstickend" : „étouffant" : (1x)

înecătoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 38, 22;

înfăşá : (1563-1583 COD. VOR.²) : v. I : „wickeln" : „emmailloter" : (1x)
te-ai înfăşat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 4;

înfierbîntá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „erhitzen" : „échauffer" : (1x)
să să înfierbînte *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 24, 11;

înfierbîntáre : (1648 NTB 489) : s. f. : „Erhitzen" : „échauffement" : (1x)
înhierbîntarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 24;

înfloí : (c. 1573-1578 PS. SCH. 296) : v. IV : „blühen" : „fleurir" : (1x)
înflori *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 7, 10;

înfricoşá : (1560-1561 CORESI, TE.²) : v. I : „Furcht/Angst einjagen" : „effrayer" : (4x)
au înfricoşat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 32, 26;
să înfricoşaze *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 39, 26;
să te înfricoşăzi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 2, 6;
vei înfricoşa *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 17;

înfrînge : (1577 CORESI, PS. 5) : v. III : „abbrechen, beenden" : „venir à bout" : (2x)
să să înfrîngă *verb conjunctiv perfect 3 sg.* 21, 15;
să va înfrînge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 7;

înfrumuseţáre : (1642 ÎNV.²) : s. f. : „Beschönigung" : „embellissement" : (1x)
înfrumuseţare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 11;

îngrădíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Umzäumung" : „clôture, enclos" : (6x)
îngrădire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 2; 40, 5;
îngrădirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 12, 13; 17, 20; 42, 20; 48, 1;

îngrăşá : (c. 1551-1558 PS. V. 478) : v. I. : „1. mästen. 2. fett werden" : „(s')engraisser" : (1x)
să îngraşe *verb indicativ prezent 3 sg.* 17, 8; 17, 10;

îngrăşát : (1643 VARLAAM, C. 230) : adj. : „gemästet" : „engraissé" : (1x)
îngrăşaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 39, 18;

îngreuiá : (c. 1564 CORESI, CAZ. 86) : v. I : „be-, erschweren" : „alourdir" : (1x)
te îngreuiaşi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 27, 25;

îngropá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „begraben (werden)" : „(s') : enterrer" : (3x)
a îngropa *verb infinitiv prezent* 39, 14;
îngroapă *verb indicativ prezent 3 pl.* 39, 15;
vor îngropa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 15;

îngropáre : (1551-1553 ES) : s. f : „Begräbnis" : „enterrement" : (6x)
îngroparea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 23; 39, 11; 39, 12; 39, 15;
îngropării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 32, 23;
îngropările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 32, 23;

înlăúntru → înăuntru

înmulţí : (1551-1553 ES) : v. IV : „vermehren" : „accroître, multiplier" : (19x)
ai înmulţit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 24; 16, 28; 23, 19; 28, 5;
au înmulţit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 15;
înmulţêşte-te *verb imp. 2 sg.* 16, 7;
înmulţi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 2;
înmulţintu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 22, 25;
înmulţit-ai *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 50;
înmulţit-aţi *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 11, 6;
înmulţi-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 37;
să înmulţiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 31, 5;
să vor înmulţi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 21, 15;
te-ai înmulţit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 7;
voiu înmulţi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 24, 10; 36, 10; 36, 11; 36, 29; 36, 30;

îns(ul), **însa** : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. pers. : „er, sie" : „il, elle" : (20x)
însa *pron. pers. 3 fem. sg. nom./ac. acc.* 4, 1; 18, 26; 24, 4; 24, 4; 24, 5; 25, 13; 26, 17; 26, 17; 44, 3;
însele *pron. pers. 3 fem. pl. nom./ac. acc.* 4, 15; 37, 8; 40, 40; 42, 4;
însul *pron. pers. 3 masc. sg. nom./ac. acc.* 12, 12; 14, 22;
însul *pron. pers. 3 neutru sg. nom./ac. acc.* 2, 10; 12, 19; 14, 17; 15, 3; 15, 3;

Ínsă : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj. : „indessen" : „pourtant" : (4x)
însă *conjunctie coord.* 3, 11; 16, 48;

însănătoşí : (1551-1553 ES) : v. IV : „gesund werden" : „guérir, se rétablir" : (4x)
să vor însănătoşa *verb indicativ prezent 3 pl.* 47, 12;
va însănătoşa *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 47, 8; 47, 9; 47, 10;

înspăimîntá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „sich ängstigen, erschrecken" : „s'effrayer, s'épouvanter" : (4x)
să vor spămînta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16; 27, 28;
vei spămînta *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 21, 14;

înstráiná : (c. 1564 CORESI, CAZ. 139) : v. I : „entfremden" : „aliéner" : (2x)
să va înstreina *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 14, 7;

înstráinare : (c. 1665-1672 MS. 4389, 473/¹) : s. f. : „Exil, Verbannung" : „exil" : (2x)
înstreinare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 11;

înstráinát : (1581 CORESI, EV. 481) : adj. : „entfremdet" : „éloigné" : (1x)
cêle înstreinate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 14, 5;

înşelá : (1551-1553 ES) : v. I : „betrügen, hintergehen, täuschen" : „tromper, duper, tricher" : (1x)
au înşelat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 13, 10;

înşelăciúne : (c. 1551-1558 PS. V. 467) : „Täuschung" : „tromperie" : (1x)
înşălăciunile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 33, 10;

întărí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(ver)stärken, kräftigen, befestigen" : „fortifier, renforcer" : (19x)
a întări *verb infinitiv prezent* 13, 22;
întărêşte *verb imp. 2 sg.* 6, 2; 13, 17; 20, 46; 21, 2; 25, 2; 28, 21; 29, 2; 38, 2;
întăriia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 27, 9;
întărind *verb gerunziu* 15, 7;
să întărească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 14;
vei întări *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 7;
voiu întări *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 3, 8; 14, 8; 15, 7; 30, 24; 30, 25; 34, 16;
întăríre : (1581 CORESI, EV. 205) : s. f. : „Umwallung, Befestigung" : „fortification, redoute" : (5x)
întărire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 5;
întărirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 11; 14, 13;
întăririle *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 16;
o întărire *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 22;

întăritúră : c. 1608-1613 VARLAAM, L. 212) : s. f. : „Befestigung" : „fortification" : (5x)
întăritura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 16;
întărituri *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 25;
întăriturii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 23; 1, 26; 10, 1;

întínde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „ausstrecken, sich erstrecken" : „(s')étendre, tendre" : (21x)
au întins *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 6;
au întinsu *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 19, 8;
întind *verb indicativ prezent 3 pl.* 8, 17;
întinde-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 9; 25, 7;
întinse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 8, 3; 10, 7;
întinşu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 16, 8;
întinz *verb indicativ prezent 1 sg.* 25, 16;
întinzîndu-să *verb gerunziu* 31, 5;
va întinde *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 25;
voiu întinde *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 6, 14; 12, 13; 14, 9; 14, 13; 16, 26; 17, 20; 25, 13; 32, 4; 35, 3; 37, 6;

întíndere : (1551-1553 ES) : s. f. : „Ausbreitung" : „déchirement" : (1x)
întindere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 3;

întíns : (1559-1560 BRATU) : adj. : „ausgedehnt" : „étendu" : (4x)
întins *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. gen./dat. neart.* 1, 22;
întinsă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 9;
întinse *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 11; 1, 23;

întoárce : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „kehren, wenden, drehen" : „tourner, retourner, ramener" : (64x)
a întoarce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 38, 12;
am întors *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 39, 23; 39, 24;
au întors *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 17;
întoarce *verb imp. 2 sg.* 35, 2;
întoarce-te *verb imp. 2 sg.* 21, 30;
întoarceţi *verb imp. 2 pl.* 14, 6;
întoarceţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 13, 22;
întoarceţi-vă *verb imp. 2 pl.* 14, 6; 18, 30; 33, 11;
întoarce-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 8;
întoarce-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 23;
întoarse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 18, 28; 47, 7;
întoarse-să *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 26, 2;
întoarseră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 8, 17;
întorcîndu-se *verb gerunziu* 33, 18;
întorcîndu-se *verb gerunziu* 18, 26; 33, 19;
să întoarcă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 13, 18;
să întoarcă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 34, 6;
să întoarse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 42, 17; 42, 18; 42, 19;
să întorcea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 9; 10, 11; 10, 11; 10, 16;
să să întoarcă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 3, 18; 13, 22; 18, 23; 33, 9; 33, 11;
să te întorci *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 4, 8;
să va întoarce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 24; 18, 27; 33, 9; 33, 12; 33, 14;
se întorcea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 1, 12;
se va întoarce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 19; 7, 13; 7, 13; 18, 21; 21, 5;
vă întoarceţi *verb imp. 2 pl.* 14, 6; 18, 30; 18, 32;
vei întoarce *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 20;
voiu întoarce *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 22; 7, 24; 16, 40; 16, 52; 16, 52; 16, 52; 23, 27; 23, 34; 23, 48; 29, 14; 34, 10; 39, 25; 39, 27; 39, 29;

întoárcere : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Rück-, Wieder-, Heimkehr" : „action de tourner, retourner, renverser" : (6x)
întoarcere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 11;
întoarcerea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 52; 16, 52; 16, 52; 47, 12;
întoarcerile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 52;

întocmít : (1548 DRHB IV, 291) : adj. : „hergestellt" : „élaboration" : (1x)
întocmite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 41, 26;

întorsúră : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Biegung" : „tournant" : (1x)
întorsurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 11;

într- → **întru**

întrá → **intra**

ínt̂re : (1451 DERS) : prep. : „1. zwischen, unter, 2. vor" : „1. entre, parmi, 2. devant" : (25x)
între *prep.* 20, 12; 20, 12; 22, 26; 22, 26; 34, 17; 34, 17; 34, 17; 34, 17; 34, 20; 34, 20; 34, 22; 41, 9; 41, 10; 41, 18; 41, 18; 42, 20, 20; 20; 44, 23; 44, 23;
între *prep.* 4, 3*; 4, 3*; 8, 16*; 8, 16*; 1, 13; *; 22, 26*;

întrebá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „fragen" : „demander" : (5x)

a întreba *verb infinitiv prezent* 20, 3; 21, 21;
întreabă *verb indicativ prezent 3 sg.* 14, 10;
să întrêbe *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 14, 7;
să întrêbe *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 20, 1;

întrég : (1551-1553 ES) : adj. : „ganz, gesamt" : „entier" : (1x)
întreagă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 15, 5;

întreí : (1683 DOS. PAR. 336) : v. IV : „verdreifachen" : „tripler" : (1x)
întreite *verb participiu fem. pl. nom./ac.* 42, 2;

întreit : (1616 DIR) : adv./ num. mult. : „dreifach" : „trois fois" : (4x)
întreit *adv.* 16, 29;
întreită *num. mult. fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 15;
întreite *num. mult. fem. pl. nom./ac. neart.* 42, 5;
întreiţi *num. mult. masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 23;

întristá : (1551-1553 ES) : v. I : „betrüben, traurig machen" : „rendre/devenir triste, s'affliger, s'attrister" : (1x)
să vor întrista *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 32, 10;

întristáre : (1563 CORESI, PRAXIU 304) : s. f. : „Trauer" : „regret" : (1x)
întristare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 10;

întru : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „in, an, um" : „en, dans, à" : (383x)
într - *prep.* 2, 10; 4, 1; 4, 14; 4, 15; 12, 3; 12, 19; 15, 3; 16, 55; 18, 26; 20, 27; 20, 49; 22, 6; 22, 19; 24, 4; 24, 4; 26, 17; 26, 17; 29, 1; 29, 17; 31, 1; 32, 1; 37, 8; 37, 17; 37, 19; 40, 2; 40, 40; 44, 3; 45, 18; 45, 20;
întru *prep.* 1, 4; 1, 5; 1, 16; 2, 3; 2, 9; 2, 10; 3, 14; 3, 19; 3, 20; 4, 3; 4, 13; 4, 14; 4, 17; 5, 3; 5, 6; 5, 6; 5, 7; 5, 9; 5, 10; 5, 15; 5, 15; 6, 8; 6, 8; 6, 9; 6, 9; 7, 3; 7, 8; 7, 8; 7, 11; 7, 16; 7, 27; 10, 17; 11, 9; 11, 11; 11, 17; 11, 20; 11, 20; 11, 20; 12, 11; 12, 13; 12, 15; 12, 19; 13, 5; 13, 9; 14, 3; 14, 3; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 8; 14, 8; 14, 11; 14, 11; 14, 14; 14, 15; 14, 20; 14, 22; 14, 23; 16, 14; 16, 14; 16, 14; 16, 17; 16, 24; 16, 30; 16, 32; 16, 33; 16, 33; 16, 33; 16, 35; 16, 36; 16, 36; 16, 40; 16, 42; 16, 48; 16, 48; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 58; 17, 8; 17, 14; 17, 17; 17, 20; 17, 21; 18, 2; 18, 3; 18, 17; 18, 17; 18, 18; 18, 22; 18, 24; 18, 24; 18, 24; 18, 26; 18, 26; 19, 4; 19, 8; 19, 14; 20, 6; 20, 7; 20, 8; 20, 9; 20, 11; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 16; 20, 18; 20, 18; 20, 19; 20, 20; 20, 21; 20, 21; 20, 23; 20, 24; 20, 24; 20, 25; 20, 25; 20, 26; 20, 27; 20, 27; 20, 27; 20, 30; 20, 31; 20, 31; 20, 31; 20, 34; 20, 34; 20, 40; 20, 41; 20, 41; 20, 43; 20, 43; 20, 43; 20, 47; 20, 47; 21, 6; 21, 12; 21, 12; 21, 21; 21, 24; 21, 24; 21, 24; 21, 29; 22, 4; 22, 4; 22, 5; 22, 5; 22, 7; 22, 7; 22, 7; 22, 8; 22, 9; 22, 9; 22, 9; 22, 9; 22, 10; 22, 10; 22, 10; 22, 11; 22, 12; 22, 12; 22, 14; 22, 14; 22, 16; 23, 3; 23, 10; 23, 10; 23, 17; 23, 17; 23, 19; 23, 24; 23, 25; 23, 29; 23, 29; 23, 30; 23, 41; 23, 43; 24, 2; 24, 5; 24, 5; 24, 13; 24, 13; 24, 16; 24, 23; 24, 24; 24, 27; 25, 3; 25, 4; 25, 4; 25, 10; 25, 10; 25, 11; 25, 17; 26, 1; 26, 1; 26, 3; 26, 5; 26, 13; 27, 8; 27, 9; 27, 10; 27, 10; 27, 19; 27, 25; 27, 25; 27, 27; 28, 5; 28, 5; 28, 9; 28, 13; 28, 13; 28, 15; 28, 19; 28, 22; 28, 22; 28, 22; 28, 23; 28, 25; 28, 26; 28, 26; 29, 12; 29, 15; 29, 16; 30, 5; 30, 6; 30, 9; 30, 14; 30, 16; 31, 3; 31, 7; 31, 8; 31, 9; 31, 14; 31, 14; 31, 17; 31, 18; 31, 18; 31, 18; 32, 1; 32, 2; 32, 3; 32, 15; 32, 23; 32, 26; 33, 2; 33, 5; 33, 10; 33, 12; 33, 12; 33, 12; 33, 13; 33, 13; 33, 16; 33, 18; 33, 19; 33, 20; 33, 21; 33, 21; 33, 24; 33, 31; 34, 14; 34, 14; 34, 25; 35, 8; 35, 8; 35, 14; 36, 5; 36, 21; 36, 22; 36, 23; 36, 23; 36, 26; 36, 27; 36, 27; 36, 28; 36, 28; 36, 30; 36, 31; 36, 31; 36, 38; 37, 10; 37, 22; 37, 22; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 24; 37, 27; 37, 28; 38, 11; 38, 11; 38, 16; 38, 17; 39, 7; 39, 8; 39, 9; 39, 11; 39, 13; 39, 21; 39, 27; 39, 28; 40, 1; 40, 1; 40, 2; 40, 18; 41, 6; 41, 17; 41, 17; 42, 13; 42, 14; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 8; 43, 21; 44, 5; 44, 7; 44, 7; 44, 8; 44, 9; 44, 11; 44, 13; 44, 24; 44, 28; 44, 29; 45, 1; 45, 1; 45, 3; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 22; 46, 4; 46, 4; 46, 12; 46, 12; 46, 14; 46, 17; 47, 12; 47, 12; 47, 12; 47, 15; 47, 22; 47, 22; 47, 23; 47, 23;
întru *prep.* 13, 22*; 18, 8*; 18, 8*;

întunecá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „ab-, verdunkeln" : „s'obscurcir, devenir sombre" : (4x)
au întunecat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 31, 15;
va întuneca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 18;
voiu întuneca *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 32, 7;
vor întuneca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 32, 8;

întunéric : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Finsternis, Dunkel" : „ténèbres, obscurité" : (1x)
întunêrec *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 32, 8;

înturná : (1551-1553 ES) : v. I : „kehren, wenden, drehen" : „tourner, retourner, ramener" : (6x)
aţi înturnatu *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;
înturnă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 44, 1;
să înturna *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 14; 1, 17;
se va înturna *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 46, 10;
voiu înturna *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 16;

înţelepciúne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Weisheit" : „sagesse" : (1x)
înţelepciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 11;

înţelépt : (1521 NEACŞU) : adj./s. : „1. Weise, 2. weise" : „1./2. sage" : (4x)
înţelept *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 28, 3;
înţelepţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 28, 3;

înţepení : (**ţepeni:** 1560-1561 CORESI, TE.) : „steif werden" : „s'ankyloser" : (1x)
va înţepeni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 7;

învăţá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. lehren, 2. lernen" : „apprendre" : (4x)
au învăţat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 28, 3;
să învăţa *verb indicativ imperfect 3 sg.* 19, 6;
să învăţă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 3;
vor învăţa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 23;

învăţát : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Weise" : „Sage" : (1x)
învăţaţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 9;

înverzí : (1581-1582 PO) : v. IV : „grün färben" : „verdir" : (1x)
înverzesc *verb indicativ prezent 1 sg.* 17, 24;

învîrtí : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 68) : v. IV : „drehen" : „tourner" : (2x)
să învîrtesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 41, 24; 1, 24;

învolbá : (c. 1573-1578 PS. SCH. 330) : v. I : „wälzen, rollen" : „trouler" : (1x)
vei învoalbe *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 12;

învoltá : (1688 BIBLIA) : v. I : „aufgehen, zunehmen" : „grandir, lever" : (1x)
învoltîndu-se *verb gerunziu* 1, 13;

J

jaf : (1587 DERS) : s. n. : „Raub, Plünderung" : „pillage, rapine" : (6x)
jaf *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 18, 7; 18, 12; 18, 16; 18, 18; 25, 7;
jahul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 33, 5;

jah → jaf

jefuí : (înc. sec. XVII ROSETTI, SB 41) : v. IV : „plündern, rauben" : „ravir, piller" : (5x)
au jăfuit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 12; 18, 16;
jăfuiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 18, 7;
va jăfui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 18;
va jehui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 12;

jehuí→ jefui

jefuíre : (1649 MARD.) : s. f. : „Beute" : „proie" : (1x)
jehuire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 46;

jehuíre → jefuire

jértfă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Opfer" : „offrande" : (12x)
jîrtva *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 39, 17; 39, 19; 42, 13; 44, 29; 45, 17;
jîrtvă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 39, 17; 44, 15; 46, 6;
jîrtve *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 15;
jîrtvele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 44; 44, 11; 45, 17;

jertfélnic : (1570 CORESI, LIT.) : s. n. : „Altar" : „autel" : (19x)
a jîrtăvnicului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 8, 5;
ale jîrtăvnicului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 43, 20;
jîrtăvnec *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 45, 19;
jîrtăvnic *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 47, 1;
jîrtăvnicile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 6, 4; 6, 6;
jîrtăvnicilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 6, 5; 6, 13;
jîrtăvnicu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 43, 27;
jîrtăvnicul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 9, 2; 40, 49; 43, 22; 43, 26;
jîrtăvnicului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 8, 16; 40, 48; 43, 13; 43, 14; 43, 18;
unui jîrtăvnicu *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 41, 21;

jertfí : (1581-1582 PO) : v. IV : „opfern" : „sacrifier" : (2x)
am jîrtvuit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 39, 17;
au jîrtvuit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 28;

jigánie : (1570 CORESI, LIT.) : s. f. : „Tier" : „animal" : (1x)
jiganii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 10;

jîrtăvnic → jertfelnic

jîrtvuí → jertfi

jîrtvuíre → jertfire

jertfíre : (1688 BIBLIA) : „Opfer" : „offrande" : (1x)
jîrtvuirile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 46, 25;

joc : (1551-1553 ES) : s. f. : „Spiel" : „jeu" : (1x)
joc *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 8, 17*;

jos : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „unten, hinunter" : „en bas, bas" : (4x)
jos *adv. de loc* 1, 27; 8, 2; 31, 16; 41, 7;

judecá : (înc. sec. XVI PS. H..) : v. I : „richten, urteilen" : „juger" : (21x)
judecat-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 36, 19;
judecaţi *verb imp. 2 pl.* 7, 14;
judeca-vei *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 22, 2; 23, 36;
judeca-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 11; 18, 30; 21, 30; 24, 14; 24, 14;
m-am judecat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 20, 36;
mă voiu judeca *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 17, 20; 20, 35;
voiu judeca *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 8; 11, 10; 20, 36; 24, 14; 33, 20; 34, 22; 35, 11; 38, 22;
vor judeca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 24;

judecátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Gericht, 2. Urteil" : „1. jugement, 2. réflexion" : (24x)
judecata *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 39, 21; 44, 24;
judecată *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 8; 18, 5; 18, 8; 18, 27; 22, 29; 23, 24; 28, 26; 30, 19; 33, 14; 33, 16; 33, 19; 34, 16; 45, 9;
judecăţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 5, 10; 5, 15; 11, 9; 28, 22;
judecăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 27; 23, 24; 36, 27; 37, 24; 44, 24;

jug : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Joch" : „joug" : (1x)
jugul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 34, 27;

jumătáte : (1403 DERS / în antr. *Jumetate*) : s. f. : „Hälfte" : „moitié" : 4x)
jumătate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 50; 40, 43; 43, 17;

junghiá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. erdolchen, 2.

schlachten" : „1. égorger, juguler, 2. abattre" : (11x)
ai junghiat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 20; 16, 21;
am junghiat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 39, 19;
jungheaţi *verb imp. 2 pl.* 34, 3;
junghe *verb imp. 2 sg.* 21, 10;
junghea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 40, 44;
junghea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 40, 42;
junghind *verb gerunziu* 23, 39; 23, 40;
să junghe *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 40, 40;
să junghi *verb indicativ imperfect 3 sg.* 21, 10;
vor junghea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 39; 44, 11;
junghiére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Erstechen" : „action de poignarder" : (6x)
ale jungherilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 40, 42;
junghêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 15; 21, 28;
junghêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 21, 15;
jungheri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 21, 10;
jungherile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 42;

jur : (**prejur**: înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Umkreis" : „de tous côtés" : (1x)
jur *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 37, 2*;

jurá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „schwören" : „jurer" : (5x)
am jurat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 6, 9; 16, 8;

jurămînt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Schwur, Eid" : „serment" : (2x)
jurămîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 17, 18; 17, 19;

L

la : (1471 DERS) : prep. : „an, zu, bei, in, nach" : „à, en, près de, vers" : (537x)
la *prep.* 1, 19*; 8, 5*; 48, 6*; 1, 4*; 1, 27*; 3, 17*; 3, 19*; 3, 20*; 6, 9*; 8, 2*; 8, 2*; 8, 6*; 9, 6*; 9, 6*; 10, 16*; 10, 19*; 11, 15*; 11, 24*; 13, 20*; 13, 22*; 14, 5*; 14, 7*; 14, 11*; 16, 9*; 16, 26*; 16, 26*; 16, 31*; 17, 15*; 18, 27*; 19, 5*; 20, 47*; 21, 4*; 22, 26*; 23, 5*; 23, 18*; 23, 18*; 23, 22*; 23, 22*; 23, 24*; 23, 27*; 23, 27*; 23, 28*; 23, 28*; 24, 16*; 24, 25*; 25, 9*; 26, 6*; 26, 7*; 26, 8*; 27, 3*; 27, 5*; 27, 5*; 27, 6*; 27, 6*; 27, 7*; 27, 15*; 27, 16*; 27, 18*; 27, 22*; 28, 7*; 28, 16*; 29, 8*; 29, 10*; 29, 13*; 30, 6*; 30, 9*; 30, 11*; 30, 13*; 31, 12*; 31, 12*; 32, 10*; 33, 7*; 33, 9*; 33, 11*; 33, 12*; 33, 14*; 33, 18*; 33, 19*; 33, 21*; 33, 30*; 34, 13*; 34, 25*; 35, 7*; 38, 8*; 38, 15*; 38, 15*; 39, 2*; 39, 3*; 39, 3*; 40, 14*; 40, 20*; 40, 28*; 40, 28*; 41, 17*; 42, 14*; 43, 9*; 43, 15*; 43, 16*; 44, 10*; 45, 1*; 45, 4*; 45, 7*; 45, 13*; 45, 13*; 45, 14*; 45, 20*; 46, 18*; 46, 19*; 47, 1*; 47, 2*; 47, 8*; 47, 9*; 47, 18*; 47, 20*; 47, 21*; 48, 1*; 48, 1*; 48, 2*; 48, 2*; 48, 3*; 48, 3*; 48, 3*; 48, 4*; 48, 4*; 48, 5*; 48, 5*; 48, 6*; 48, 6*; 48, 7*; 48, 7*; 48, 7*; 48, 8*; 48, 8*; 48, 8*; 48, 8*; 48, 12*; 48, 16*; 48, 20*; 48, 21*; 48, 21*; 48, 21*; 48, 21*; 48, 22*; 48, 23*; 48, 23*; 48, 24*; 48, 24*; 48, 24*; 48, 25*; 48, 25*; 48, 25*; 48, 25*; 48, 26*; 48, 26*; 48, 26*; 48, 26*; 48, 27*; 48, 28*;
la *prep.* 1, 1; 1, 1; 1, 1; 1, 6; 1, 6; 1, 10; 1, 11; 1, 11; 1, 18; 1, 18; 1, 23; 1, 23; 2, 3; 2, 3; 2, 4; 2, 4; 3, 2; 3, 4; 3, 5; 3, 5; 3, 6; 3, 7; 3, 11; 3, 15; 3, 15; 3, 18; 3, 20; 3, 22; 3, 23; 3, 23; 4, 2; 4, 6; 4, 7; 4, 10; 4, 10; 4, 11; 5, 4; 5, 5; 5, 10; 5, 12; 5, 16; 6, 13; 6, 14; 7, 12; 7, 13; 7, 14; 7, 15; 7, 21; 7, 22; 7, 26; 7, 26; 8, 3; 8, 3; 8, 4; 8, 7; 8, 14; 8, 16; 8, 18; 9, 1; 9, 2; 9, 3; 9, 5; 9, 10; 10, 4; 10, 11; 10, 11; 10, 12; 10, 14; 10, 15; 10, 19; 10, 20; 10, 21; 10, 21; 10, 22; 11, 1; 11, 1; 11, 16; 11, 21; 11, 24; 11, 24; 12, 9; 12, 13; 12, 13; 12, 14; 12, 16; 13, 2; 13, 3; 13, 5; 13, 9; 13, 11; 13, 17; 13, 19; 13, 22; 14, 16; 15, 8; 16, 7; 16, 8; 16, 24; 16, 25; 16, 32; 16, 32; 16, 33; 16, 35; 16, 38; 16, 42; 17, 3; 17, 3; 17, 4; 17, 4; 17, 5; 17, 6; 17, 7; 17, 8; 17, 12; 17, 13; 17, 15; 17, 19; 17, 20; 17, 21; 18, 8; 18, 12; 18, 15; 18, 17; 18, 31; 19, 9; 19, 12; 20, 1; 20, 8; 20, 10; 20, 15; 20, 28; 20, 32; 20, 35; 20, 38; 20, 42; 20, 42; 20, 47; 21, 4; 21, 11; 21, 19; 21, 19; 21, 21; 21, 21; 21, 22; 21, 26; 22, 4; 22, 19; 22, 31; 23, 3; 23, 8; 23, 9; 23, 9; 23, 10; 23, 16; 23, 17; 23, 17; 23, 19; 23, 21; 23, 21; 23, 28; 23, 31; 23, 39; 23, 40; 23, 42; 24, 1; 24, 26; 25, 7; 25, 12; 25, 12; 25, 13; 26, 4; 26, 10; 26, 17; 26, 20; 27, 3; 27, 3; 27, 17; 27, 18; 27, 19; 27, 19; 27, 33; 29, 6; 29, 10; 29, 17; 29, 20; 29, 21; 30, 6; 30, 20; 30, 20; 30, 23; 30, 24; 30, 25; 30, 26; 31, 1; 31, 3; 31, 3; 31, 3; 31, 4; 31, 6; 31, 10; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 12; 31, 13; 31, 14; 31, 14; 31, 14; 31, 14; 31, 15; 31, 16; 31, 16; 31, 16; 31, 17; 31, 18; 32, 9; 32, 9; 32, 12; 32, 13; 32, 15; 32, 17; 32, 24; 32, 24; 32, 26; 32, 28; 32, 29; 33, 8; 33, 9; 33, 11; 33, 21; 33, 30; 34, 5; 34, 8; 34, 12; 34, 13; 34, 13; 34, 14; 34, 28; 35, 5; 35, 5; 35, 15; 36, 3; 36, 3; 36, 4; 36, 19; 36, 20; 36, 24; 37, 9; 37, 12; 37, 14; 37, 21; 37, 22; 38, 6; 38, 8; 38, 12; 39, 4; 39, 4; 39, 13; 39, 15; 39, 17; 39, 23; 39, 27; 40, 2; 40, 3; 40, 6; 40, 6; 40, 11; 40, 11; 40, 16; 40, 16; 40, 17; 40, 17; 40, 17; 40, 18; 40, 20; 40, 21; 40, 24; 40, 24; 40, 24; 40, 27; 40, 27; 40, 29; 40, 30; 40, 32; 40, 32; 40, 33; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 40, 40; 40, 46; 40, 50; 40, 51; 41, 1; 41, 1; 41, 3; 41, 7; 41, 16; 41, 16; 41, 17; 41, 18; 41, 20; 41, 24; 41, 24; 41, 24; 41, 24; 42, 1; 42, 2; 42, 6; 42, 8; 42, 8; 42, 12; 43, 1; 43, 17; 44, 5; 44, 5; 44, 7; 44, 7; 44, 9; 44, 9; 44, 9; 44, 10; 44, 11; 44, 14; 44, 14; 44, 15; 44, 16; 44, 17; 44, 17; 44, 19; 44, 21; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 27; 44, 27; 45, 4; 45, 4; 45, 4; 45, 6; 45, 7; 45, 7; 45, 9; 45, 20; 45, 24; 45, 25; 46, 6; 46, 8; 46, 10; 46, 12; 46, 20; 46, 20; 46, 21; 46, 22; 46, 23; 46, 24; 46, 24; 47, 1; 47, 4; 47, 4; 47, 8; 47, 8; 47, 9; 47, 9; 47, 11; 47, 11; 47, 15; 47, 18; 47, 20; 47, 20; 47, 20; 48, 1; 48, 16; 48, 22; 48, 27; 48, 27; 48, 28; 48, 28;

lanţ : (c. 1563-1583 COD. VOR.²) : s. n. : „Kette" : „chaîne" : (1x)
lanţului *subst. comun neutru. sg. gen./dat. art.* 34, 27;

lápte : (1517 DERS / în top. Lacul *Laptelui*) : s. m. : „Milch" : „lait" : (3x)
lapte *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 20, 6; 20, 15;
laptele *subst. comun neutru. sg. nom./ac. art.* 34, 3;

larg : (1428 DERS / în top. *Larga*) : adj. : „weit" : „large, vaste" : (3x)
cel larg *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 23, 32;

largu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 43, 17;
largă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 23;

lat : (1505 DERS/ în top. Drum *Latului*) : adj : „breit" : „large" : (2x)
lat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru. sg. nom./ac. neart.* 42, 3;
lată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 8;

látură : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Seite" : „côté" : (3x)
laturea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 47, 1; 47, 2;
laturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 46, 22;

laţ : (1496-1507 DERS) : s. n. : „Schlinge" : „piège" : (6x)
laţu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 29, 4;

láudă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Lob(preisung)" : „louange" : (3x)
laudei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 17; 16, 38; 24, 25;

lăcomí : (1563 CORESI, PRAXIU 267) : v. IV : „begehren" : „convoiter" : (1x)
să lăcomească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 27;

lăcomíe : (1563 CORESI, PRAXIU 267) : s. f. : „Gier" : „avidité" : (1x)
lăcomie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 27;

lăcrămá → lăcrima

lăcrimá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „weinen" : „pleurer" : (ax)
au lăcrămat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 35;

lăcuí → locui

lămurí : (1608-1613 VARLAAM, L.) : v. IV. : „reinigen" : „purifier" : (1x)
vor lămuri *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 26;

lărgí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV. : „erwietern, ausdehnen, ausbreiten" : „élargir, étendre" : (1x)
să să lărgească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 41, 7;

lărgíme : (1581-1582 PO) : s. f. : „Weite" : „largeur" : (45x)
lărgime *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 48, 15;
lărgimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 12; 40, 12; 40, 20; 40, 21; 40, 22; 40, 26; 40, 28; 40, 30; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 40, 49; 40, 50; 40, 50; 40, 51; 41, 1; 41, 1; 41, 2; 41, 2; 41, 4; 41, 7; 41, 9; 41, 10; 41, 11; 41, 11; 41, 12; 41, 14; 41, 22; 42, 2; 42, 11; 42, 20; 43, 13; 43, 15; 43, 15; 43, 17; 45, 1; 45, 3; 45, 5; 45, 6; 48, 8; 48, 9; 48, 10; 48, 13; 48, 13;

lăsá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „lassen, verlassen" : „laisser, quitter, abandonner" : (7x)
au lăsat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 8, 12;
lăsat-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 9, 9;
lăsate *verb participiu pl. fem.* 44, 22;
să lăsa *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 25;
voiu lăsa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 16; 39, 28;
vor lăsa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 38;

lăţíme : (1563 CORESI, PRAXIU 421) : s. f. : „Breite" : „largeur" : (7x)
lăţimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 5; 40, 7; 40, 9; 40, 14; 40, 31; 41, 12; 48, 10;

lăudát : (1492 DERS) : adj. : „gelobt, gepriesen" : „loué, glorifié" : (1x)
cea lăudată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 26, 17;

leac : (1581 PRL) : s. n. : „(Heil-)Mittel, Heilung" : „remède" : (1x)
leac *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 30, 21;

legá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. zusammen-, an-, festbinden, -knüpfen, 2. fesseln" : „1. lier, faire nouer, 2. ligoter" : (7x)
ai legat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 4;
aţi legat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;
legate *verb participiu pl. neutru* 27, 24;
să legi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 37, 17;
voiu lega *verb viitor 2 indicativ 1 sg.* 3, 26; 34, 16;
vor lega *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 3, 25;

legătúră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Bindung, Verbindung, 2. Bündel" : „1. lien, 2. liasse" : (3x)
legături *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 3, 25; 4, 8;
legăturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 11;

lége : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Gesetz, Gebot, 2. Glaube" : „1. loi, commendement, 2. religion" : (6x)
lêge *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 8;
lêgea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 26; 22, 26; 43, 12;
legile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 6; 44, 5;

legiuíre : (c. 1665-1672 MS. 4389 765/1) : s. f. : „Gesetz" : „loi" : (6x)
legiuirile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 5; 5, 7; 16, 26; 18, 19; 20, 18; 44, 24;

legiuít : (c. 1683-1686 MS. 45, 842/2) : adj. : „gesetzlich" : „légitime" : (1x)
cêle legiuite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 43, 11;

lemn : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Baum, 2. Holz" : „1. arbre, 2. bois" : (35x)
lêmne *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 20, 32; 39, 10; 41, 16; 41, 25;
lêmnele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 15, 2; 15, 2; 15, 6; 17, 24; 24, 10; 26, 12; 31, 4; 31, 5; 31, 9; 31, 14; 31, 15; 31, 16; 31, 18; 31, 18; 34, 27;
lemnu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 41, 21; 41, 22;
lemnul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 15, 2; 15, 6; 17, 24; 17, 24; 17, 24; 17, 24; 20, 28; 20, 47; 20, 47; 21, 10; 31, 8;
lemnul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 16, 18*; 32, 14*;
lemnului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 36, 30;

lepădá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. (von sich) abweisen, verwerfen, 2. sich lossagen" : „1. repousser, refuser, rejetter, 2. rénier" : (21x)
ai lepădat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 23, 35;
am lepădat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 28, 17;
au lepădat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 5, 6; 20, 13; 20, 16; 20, 24;
au lepădat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 16, 44; 20, 8;
leapădă *verb imp. 2 sg.* 21, 25;
lepăda-se-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 18;
lepădaţi *verb imp. 2 pl.* 18, 31; 45, 9;
lepădînd *verb gerunziu* 16, 44;
lêpede *verb indicativ prezent 3 pl.* 43, 9;
s-au lepădat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 5; 19, 12; 39, 23;
să lêpede *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 20, 7;
se va lepăda *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 13;
voiu lepăda *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 11; 11, 16;

lepădát : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : adj. : „verworfen" : „rejeté" : (1x)
cel lepădat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 38, 11;

léspede : (1532 DERS / în top. *Leaspede*) : s. f. : „Tafel" : „table" : (1x)
lêspede *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 1;

leşináre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 418/[1]) : s. f. : „Ohnmachtsanfall" : „ évanouissement " : (1x)
leşinare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 33;

leşinát : (1551-1553 ES) : s. f. : „ohnmächtig" : „évanoui" : (1x)
cea leşinată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 16;

leu : (1519 DERS / în antr. *Leul*) : s. m. : „Löwe" : „lion" : (12x)
leii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 22, 25;
leilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 19, 2; 19, 2; 19, 6;
leu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 10; 19, 2; 19, 3; 19, 5; 19, 6; 41, 19;
leul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 32, 2;
leului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 10, 14;

levít : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s.m. : „Levit" : „lévite" : (11x)
levii *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 30, 5; 38, 5;
leviii *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 27, 10;
leviţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 44, 10; 48, 11;
leviţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 43, 19; 45, 5; 48, 12; 48, 13; 48, 22;
leviviţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 44, 15;

lidián/lídii : (c. 1683-1686 MS. 45, 612/[1]) : s. m. : „ Ludim" : „Ludiens" : (3x)
lidii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 30, 5; 38, 5;
lidiii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 10;

límbă : (1433 DERS / în antr. *Limbă*) : s. f. : „1. Zunge, Sprache, 2. Volk" : „1. langue, 2. peuple" : (111x)
ai limbilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 7, 24;
limba *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 26; 36, 13; 36, 14;
limbă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 5; 3, 6; 36, 3; 37, 22;
limbi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 3, 6; 4, 13; 5, 5; 6, 8; 6, 9; 11, 16; 11, 17; 12, 15; 12, 16; 16, 14; 19, 4; 19, 8; 20, 23; 22, 14; 25, 7; 25, 10; 26, 3; 26, 7; 27, 33; 28, 7; 28, 19; 28, 25; 29, 12; 29, 13; 29, 15; 29, 15; 30, 11; 30, 23; 30, 26; 31, 12; 32, 3; 32, 9; 32, 10; 32, 12; 34, 13; 34, 28; 35, 10; 36, 3; 36, 3; 36, 5; 36, 19; 36, 20; 36, 21; 36, 22; 36, 23; 36, 24; 36, 30; 37, 22; 38, 6; 38, 8; 38, 8; 38, 9; 38, 12; 38, 15; 38, 22; 38, 23; 39, 27; 39, 28;
limbile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 7; 5, 15; 20, 32; 25, 8; 26, 2; 26, 16; 31, 16; 32, 17; 36, 3; 36, 4; 36, 7; 36, 23; 36, 36; 37, 28; 38, 12; 38, 16; 39, 4; 39, 7; 39, 21; 39, 23;
limbilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 5, 5; 5, 7; 5, 8; 5, 14; 20, 9; 20, 14; 20, 22; 22, 4; 22, 16; 23, 30; 26, 5; 27, 36; 28, 25; 30, 3; 31, 6; 31, 11; 31, 12; 32, 2; 32, 16; 34, 29; 36, 6; 36, 15; 37, 21; 39, 27; 39, 27;

límpede : (c. 1573-1578 PS. SCH. 361) : adj. : „klar" : „clair" : (1x)
cea limpede *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 18;

línişte : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 48) : s. f. : „Ruhe" : „paix" : (1x)
linişte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 38, 11;

línte : (1581-1582 PO) : s. f. : „Linsen" : „lentille" : (1x)
linte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 9;

lipí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sich eng anschliessen" : „(s')attacher" : (1x)
voiu lipi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 29, 4;

lípsă : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Abwesenheit, Fehlen" : „absence" : (5x)
lipsă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 16; 12, 18; 42, 3;
lipse *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 19;
lípsu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 47, 20;

lipsí : (1481 LDSR 355) : v. IV : „fehlen, mangeln, verschwinden, verscheiden" : „manquer, faire défaut, disparaître, mourir" : (1x)
va lipsi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 22, 15;

lipsít : (1559-1560 BRATU) : adj. : „entblößt, beraubt" : „dépourvu" : (1x)
lipsiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 4, 17;

lînă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schafwolle" : „toison" : (3x)
lîna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 3;
lînă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 17;
lîni *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 27, 18;

lîngă : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „neben, bei" : „près de, à

côté" : (7x)
lîngă *prep.* 24, 4; 25, 9; 25, 16; 33, 30; 37, 15; 37, 19; 39, 15;

loc : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Ort, Stelle, Platz, Stätte" : „lieu, endroit, place" : (18x)
loc *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 10, 11; 11, 11; 12, 3; 22, 6; 39, 11; 42, 3; 45, 4;
locu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 46, 20; 46, 21;
locul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 12; 12, 3; 17, 16; 21, 30; 34, 12; 38, 15; 43, 7; 43, 7;
locului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 42, 10;

locáş : (1508-1509 DERS) : s. n. : „Wohnung, Wohnsitz" : „demeure, domicile" : (1x)
lăcaşurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 25, 4;

locuí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „wohnen" : „habiter" : (52x)
am lăcuit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 28, 2;
au lăcuit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 31, 6;
au lăcuit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 17; 37, 25;
lăcuiesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 3, 15; 7, 7; 11, 15; 12, 19; 12, 19; 15, 6; 27, 35; 29, 6; 38, 11; 38, 11; 39, 9;
lăcuiescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 25, 16; 26, 17; 26, 17; 27, 8; 31, 17; 32, 15; 33, 24; 38, 12;
lăcuieşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 16, 45; 27, 3;
lăcuieşti *verb indicativ prezent 2 sg.* 2, 6; 12, 2;
lăcui-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 37, 25;
s-au lăcuit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 38, 12;
să lăcuiesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 12, 20;
să lăcuiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 39, 26;
să va lăcui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 29, 11; 38, 14;
să vor lăcui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 19; 35, 9; 36, 10;
se vor lăcui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 6;
va lăcui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 43, 7;
veţi lăcui *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 36, 28;
voiu lăcui *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 26, 20; 29, 14; 36, 11; 36, 33; 43, 9;
vor lăcui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 25; 28, 26; 28, 26; 34, 25; 34, 27; 34, 28; 37, 25; 38, 8;

locuínţă : (1642 CAZ. GOV. 21) : s. f. : „Wohnung" : „demeure, domicile" : (5x)
lăcuinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 6, 6; 6, 14; 28, 2; 34, 13;
lăcuinţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 48, 15;

locuíre : (1559-1560 BRATU) : s.f.: „Wohnen": „habitation" : (1x)
lăcuirea *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 45, 5;

loví : (1551-1553 ES) : v. IV : „1. angreifen, überfallen, 2. schlagen" : „1. attaquer, essaillir, envahir, 2. battre, frapper" : (4x)
au lovit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 11, 7;
lovêşte *verb imp. 2 sg.* 6, 11;
voiu lovi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 22, 13;
vor lovi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 25;

luá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „nehmen" : „prendre" : (106x)
ai luat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 16; 16, 17; 16, 18; 16, 20;
au luat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 3; 17, 5; 18, 13; 18, 17; 18, 19;
au luat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 10; 32, 24; 32, 29; 44, 10;
ia *verb indicativ prezent 3 sg.* 16, 31; 28, 11;
ia *verb imp. 2 sg.* 3, 10; 4, 1; 4, 3; 4, 9; 5, 1; 10, 6; 16, 51; 19, 1; 21, 25; 23, 35; 27, 2; 32, 2; 37, 15;
iai *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 38, 13;
iau *verb indicativ prezent 1 sg.* 24, 16; 24, 25; 37, 21;
lua *verb infinitiv prezent* 38, 13;
lua *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 22, 12; 22, 12;
luatu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 33, 21;
lua-vei *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 45, 20;
lua-veţi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 45, 18;
lua-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 15, 3; 27, 32;
luînd *verb gerunziu* 22, 25;
luo *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 3, 12; 3, 14; 8, 3; 8, 3; 10, 7; 10, 7; 11, 1; 11, 24; 19, 5; 43, 5;
mă luaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 12, 7;
s-au luat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 5; 29, 14;
s-au luat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 40, 1;
să iêi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 16, 53;
să luaţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 36, 30;
să vor lua *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 48, 14;
şivei lua *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 5;
te vei lua *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 12, 6;
va lua *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 12; 17, 13; 17, 13; 18, 8; 18, 20; 18, 20; 29, 19; 33, 2; 33, 6; 45, 19; 46, 19;
vei lua *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 4; 4, 6; 5, 1; 5, 2; 5, 3; 5, 3; 5, 4; 16, 60; 37, 15;
veţi lua *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 23, 49; 33, 25;
voiu lua *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 22;
voiu lua *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 24; 36, 26; 37, 19;
vor lua *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 10; 16, 38; 23, 25; 23, 26; 23, 29; 26, 16; 26, 17; 36, 7; 39, 10; 39, 26; 43, 11; 43, 20; 43, 21; 43, 22; 44, 10; 44, 12; 44, 13; 44, 22; 44, 22;
vor lua *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 4;

luáre : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Nehmen" : „prise" : (3x)
luare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 15;
luarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 11;
luările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 44, 30;

luat : (1646 PRAV. MOLD.) : adj.: „genommen": „pris" : (1x)
luate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 24, 5;

lucire : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. „Glanz": „éclat, resplendissement" : (4x)
lucire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 5;
lucirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 13; 1, 27;
lucirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 28;

lucrá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „arbeiten, bebauen" : „travailler" : (6x)
lucrat *verb participiu sg. masc.* 27, 19;
lucreaz *verb indicativ prezent 3 pl.* 48, 19;

lucrează *verb indicativ prezent 3 sg.* 48, 18; 48, 19;
să va lucra *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 36, 34;
vă veţi lucra *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 9;

lucráre : (1559-1560 BRATU) : „Arbeit" : „travail" : (1x)
lucrare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 15, 5;

lúcru : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Arbeit, 2. Tat, Werk, 3. Ding" : „1. travail, 2. œuvre, acte, 3. chose" : (7x)
lucru *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 13, 10; 15, 4; 15, 5; 21, 7; 46, 1;
lucrul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 16;
lucrurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 44, 14;

lui → el, ea

lúme : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Welt" : „monde" : (1x)
ale lumii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 7, 20;

luminá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „be-, erleuchten" : „illuminer" : (3x)
lumina *verb indicativ imperfect 3 pl.* 41, 16;
luminează *verb indicativ prezent 3 sg.* 32, 8;
va lumina *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 7;

lumínă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Leuchter, Lampe" : „chandelier, lampe" : (9x)
lumina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 10, 4; 32, 7; 42, 10; 42, 12;
lumină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 8; 42, 7;
luminii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 41, 11;
luminile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 11;
o lumină *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 2;

lúnă : (1467 DERS / în antr. *Luna*) : s. f. : „1. Mond, 2. Monat" : „1. lune, 2. mois" : (41x)
ale lunei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 1;
ale lunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 1; 20, 1; 30, 20; 32, 17; 40, 1; 45, 21; 45, 25;
a lunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 2; 24, 1; 29, 1; 29, 17; 31, 1; 32, 1; 45, 18;
luna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 1; 24, 1; 29, 1; 30, 20; 32, 1; 32, 7; 32, 17; 40, 1; 45, 18; 45, 20; 45, 21;
lună *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 1; 20, 1; 31, 1; 33, 21; 39, 13; 45, 25;
lunele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 45, 17;
lunile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 34; 46, 4;
luni *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 39, 14;
lunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 26, 1; 33, 21; 45, 20; 46, 2; 46, 7;

lung : (1510 DERS/ în top. *Lungi*) : adj. : „lang" : „long" : (7x)
cel lungu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 17, 3;
lung *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 42, 3;
lungă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 7; 46, 23;
lungi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 42, 7;
lungu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 43, 17; 43, 17;

lungíme : (1620 AA) : s. f. : „1. Länge, 2. Menge" : „1. Longueur, 2. multitude" : (39x)
lungimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 8; 40, 9; 40, 19; 40, 21; 40, 22; 40, 26; 40, 30; 40, 31; 40, 34; 40, 37; 40, 38; 40, 43; 40, 49; 40, 50; 41, 2; 41, 4; 41, 5; 41, 12; 41, 13; 41, 13; 41, 15; 41, 15; 41, 22; 42, 2; 42, 8; 42, 11; 45, 1; 45, 3; 45, 5; 45, 6; 45, 7; 45, 7; 48, 8; 48, 9; 48, 10; 48, 13; 48, 13; 48, 21;
lungimei *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 48, 18;

lup : (1009 DRĂGANU 89 / în top. *Lupa*) : s. m. : „Wolf" : „loup" : (1x)
lupii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 22, 27;

M

m- → eu

mai : (1400 BGL) : adv. : „noch, schon" : „plus, encore, déjà" : (86x)
mai *adv.* 5, 4; 7, 13; 12, 23; 12, 24; 12, 27; 13, 21; 13, 23; 13, 23; 15, 5; 16, 62; 18, 3; 20, 1; 20, 39; 23, 4; 23, 27; 24, 27; 26, 14; 26, 21; 27, 36; 28, 3; 28, 19; 28, 24; 29, 15; 29, 16; 30, 13; 33, 9; 33, 22; 34, 10; 34, 28; 34, 28; 34, 29; 34, 29; 34, 29; 35, 9; 36, 12; 36, 14; 36, 14; 36, 15; 37, 22; 37, 22; 39, 7; 39, 28; 39, 29; 40, 18; 40, 20; 40, 21; 40, 24; 40, 28; 40, 29; 40, 32; 40, 46; 40, 46; 41, 3; 41, 7; 41, 7; 41, 15; 41, 17; 41, 17; 42, 1; 42, 2; 42, 2; 42, 7; 42, 8; 42, 9; 42, 14; 43, 5; 43, 7; 44, 1; 44, 17; 44, 17; 44, 19; 44, 21; 44, 27; 45, 8; 45, 19; 46, 1; 46, 21; 46, 22;
mai *adv.* 20, 9*; 20, 14*; 20, 15*; 20, 22*; 23, 11*; 23, 12*; 38, 17*; 46, 21*;

máică : (c. 1551-1558 PS. V. 197) : s. f. : „Mutter" : „mère" : (5x)
maica *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 2; 19, 10;
maică *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 7;
maice *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 2;
maicii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 44;

mal : (1219 DRĂGANU / în top. *Zevlevmal*) : „Ufer" : „bord" : (1x)
malurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 47, 12;

mană : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Manna": „manne" : (8x)
manaá *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 25; 46, 6; 46, 8; 46, 12; 46, 15; 46, 15; 46, 16; 46, 21;

máre[1] : (1490 DERS/în antr. *Toader Marele*) : adj./adv./s. : „groß" : „grand" : (71x)
cea mare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 21, 14; 47, 20;
cei mari *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 16, 25; 47, 21;
ceii mari *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. gen./dat. art.* 47, 11;
cel mare *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 17, 3; 29, 2;
cel mare *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 36, 23; 43, 15; 43, 15;

mai mari *adj. calificativ gradul comparativ fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 6; 8, 13; 8, 15;
mare *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 4; 17, 7; 17, 23;
mare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 6; 17, 8; 17, 17; 25, 17; 29, 17; 31, 10; 35, 13; 38, 15; 38, 19; 39, 11; 39, 17; 41, 12; 47, 18; 47, 21; 48, 1; 48, 2; 48, 3; 48, 4; 48, 5; 48, 6; 48, 7; 48, 8; 48, 8; 48, 10; 48, 16; 48, 18; 48, 21; 48, 23; 48, 24; 48, 25; 48, 26; 48, 27; 48, 28;
mare *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 12; 8, 18; 9, 1; 11, 13; 17, 9;
mari *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 6; 17, 3; 17, 7;
mari *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 38, 13;

máre[2] : (înc. sec. XVI PS. H.) : s.f. : „Meer" : „mer" : (23x)
mare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 25, 9; 25, 16; 26, 17; 26, 17; 26, 18; 27, 33; 27, 34; 32, 2; 42, 18; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 47, 8; 47, 9; 48, 17; 48, 21; 48, 34;
marea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 3; 47, 19; 47, 20;
mării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 26, 5; 26, 12; 26, 16; 27, 3; 27, 4; 27, 9; 27, 25; 27, 26; 27, 27; 27, 29; 27, 32; 28, 2; 28, 8; 38, 20; 42, 18; 47, 11; 47, 21;

márgine : (1365 SUCIU/în top. *Margina*) : s. f. : „Rand, Grenze" : „marge, limite" : (5x)
marginea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 38, 6; 38, 15; 39, 2; 47, 7;
marginile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 17, 4;

másă : (1520 DERS/în antr. *Bunămasă*) : s. f. : Tisch" : „table" : (12x)
masa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 39, 20; 41, 22; 44, 16;
masă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 41;
mêse *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 40, 40; 40, 41; 40, 41; 40, 42; 40, 42; 40, 42; 40, 43;
mêselor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 40, 45;

mădulár : (1501 DERS/în top. Mădulari) : s. n. : „(Körper)glied" : „membre (du corps) : " : (1x)
mădulariul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 24, 5;

măgár : (c. 1550 HC[2] I 372) : s. m./f. : „Esel/Eselin" : „âne/ânesse" : (1x)
măgarilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 20;

măgură : (1395 DRĂGANU) : s. f. : „Hügel, Berg" : „colline, montagne" : (25x)
măgura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 6, 13; 20, 28; 20, 40; 20, 40; 34, 14; 35, 2; 35, 7;
măgură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 35, 3; 35, 15;
măguri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 18, 6; 18, 15; 22, 9; 31, 12;
măgurii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 34, 26;
măgurile *subst. comun fem. pl. voc. art.* 6, 3;
măgurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 11, 10; 34, 13; 34, 14; 35, 12; 36, 1; 36, 4; 36, 8;
măgurilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 6, 2; 6, 13; 36, 4;

măiastru : (c. 1560-1562 CORESI, PRAV.) : „Weise" : „sage" : (1x)
măiestrii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 8;

mălái : (1493 DERS / în antr. *Mălaiu*) : s. n. : „Hirse" : „millet" : (1x)
mălaiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 9;

mări : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. vergrößern, 2. rühmen" : „1. agrandir, 2. louer, glorifier" : (7x)
mări-se-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 4;
măritu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 9, 9;
măriţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 18, 31;
mă voiu mări *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 28, 22;
mă voiu mări *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 38, 23;
te-ai mărit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 7;
voiu mări *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 24, 9;

mărime : (1639 PARACLIS) : s. f.: „1. Größe, 2. Erhabenheit": „1. grandeur, 2. gloire" : (7x)
mărime *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 6; 31, 3; 31, 10; 31, 18;
mărimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 11; 19, 11; 31, 5;

măríre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Größe, Ruhm" : „grandeur, gloire" : (22x)
măriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 31, 14;
mărire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 10, 22; 27, 7; 31, 18; 44, 4;
mărirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 12; 3, 23; 3, 23; 8, 4; 9, 3; 10, 4; 10, 18; 10, 19; 11, 22; 11, 23; 27, 10; 39, 21; 43, 2; 43, 4; 43, 5;
mărirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 2, 1;
măririi *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 10, 4;

mărít : (c. 1551-1558 PS. V. 451) : adj. : „ruhmreich" : „glorifié" : (1x)
cei măriţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 30, 13;

măritá : (1551-1553 ES) : „heiraten" : „mărita" : (1x)
s-au măritat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 44, 25;

mărturisí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. bezeugen, 2. beichten" : „1. témoigner, 2. confesser" : (2x)
mărturisêşte *verb imp. 2 sg.* 16, 2; 20, 4;

mărturisíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Beichte, Geständnis, Zeugenaussage" : „confession, confesse, témoignage" : (1x)
mărturisire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 13;

mărúnt : (1567 CORESI, CAZ.) : adj. : „klein" : „petit" : (2x)
măruntă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 4; 26, 14;

măsura : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I: „messen": „mesurer" : (36x)
au măsurat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 40, 5; 40, 12; 40, 33; 41, 1; 41, 4; 41, 13; 42, 16; 42, 17; 47, 3; 47, 4;
măsura *verb indicativ imperfect 3 sg.* 45, 11;
măsură *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 40, 6; 40, 14; 40, 20; 40, 21; 40, 24; 40, 25; 40, 28; 40, 29; 40, 35; 40, 36;

40, 49; 40, 50; 41, 2; 41, 3; 41, 5; 41, 5; 41, 15; 42, 15; 42, 18; 42, 19; 47, 4; 47, 5;
să va măsura *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 48, 14;
vei măsura *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 45, 3;
veţi măsura *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 45, 1;

măsuráre : (1683-1686 Ms. 45) : s. f. : „Messung" : „mesurage, arpentage" : (2x)
măsurare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 3;
măsurarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 42, 15;

măsúră : (1551-1553 ES) : s. f. : „Maß" : „mesure" : (33x)
al măsurii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 45, 10;
a măsurii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 46, 15;
măsura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 47, 3; 47, 4; 48, 30; 48, 33;
măsură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 11; 4, 16; 40, 3; 40, 5; 40, 11; 40, 11; 41, 26; 42, 16; 45, 10; 47, 3; 48, 34;
măsuri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 41, 17;
măsurii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 42, 17; 42, 18; 42, 19;
măsurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 22; 40, 25; 40, 29; 40, 30; 40, 33; 40, 34; 40, 35; 40, 36; 42, 11; 43, 13; 48, 16;
o măsură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 23;

mérge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „gehen, (los) : ziehen" : „aller, marcher" : (61x)
ai mers *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 23, 31;
ai mersu *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 46;
a mêrge *verb infinitiv prezent* 1, 20;
aţi mersu *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 5, 7;
au mers *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 9; 18, 10; 18, 17;
au mers *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 13; 20, 16; 20, 21; 20, 24;
au mersu *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 25, 3;
au mersu *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 5, 6;
merg *verb indicativ prezent 3 pl.* 23, 44; 44, 27;
mêrge *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 14; 12, 4; 33, 31; 33, 31; 46, 10; 46, 10;
mergea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 17; 1, 17; 1, 19; 1, 19; 1, 20; 1, 21; 1, 24; 10, 11; 10, 11; 10, 11; 10, 11; 10, 11; 10, 16;
mergea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 1, 9; 1, 12; 1, 12; 10, 22; 11, 21; 20, 16; 23, 44;
mêrgeţi *verb imp. 2 pl.* 20, 12; 20, 18;
mergînd *verb gerunziu* 1, 21; 10, 16; 20, 26; 39, 14;
merş *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 3, 14;
să meargă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 11, 20;
să mêrgeţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 36, 27;
va mêrge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 5; 46, 9; 46, 10;
vor fi merşi *verb viitor 2 indicativ 3 pl.* 12, 16;
vor mêrge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 12, 11; 30, 17; 32, 14; 37, 24; 46, 11; 46, 11;
vrea fi mergînd *verb viitor 2 indicativ 3 sg.* 1, 12;

meser : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj.: „1. arm, 2. demütig": „1. pauvre, 2. humble" : (3x)
mêser *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 12; 22, 29;
mêserului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 16, 48;

meşteşugi : (1620 MOXA) : „1. zetteln, 2. verstehen, begreifen": „1. comploter, 2. comprendre, saisir" : (1x)
meşterşuguiesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 21, 31;

meu, mea : (1521 NEACŞU) : adj./pron. pos. : „mein" : „mon" : (328x)
ale mêle *adj. pron. pos. 1 neutru sg. nom./ac. pl.* 18, 4; 18, 4;
ale mêle *adj. pron. pos. 1 fem. sg. nom./ac. pl.* 14, 21;
ale mêle *adj. pron. pos. 1 fem. sg. gen./dat. sg.* 29, 9; 35, 10; 44, 16;
al mieu *adj. pron. pos. 1 masc. sg. gen./dat. sg.* 39, 25; 43, 7; 43, 8; 43, 8;
a mea *adj. pron. pos. 1 fem. sg. nom./ac. sg.* 20, 40;
mea *adj. pron. pos. 1 fem. sg. nom./ac. sg.* 1, 3; 2, 1; 2, 3; 2, 10; 3, 2; 3, 3; 3, 12; 3, 14; 3, 17; 3, 22; 3, 23; 4, 14; 4, 14; 5, 13; 5, 13; 5, 13; 5, 13; 6, 14; 7, 8; 7, 8; 7, 14; 7, 22; 7, 22; 8, 1; 8, 1; 9, 8; 10, 2; 10, 19; 11, 13; 12, 13; 12, 13; 13, 9; 13, 13; 13, 15; 14, 8; 14, 9; 14, 13; 14, 19; 16, 18; 16, 26; 16, 41; 16, 41; 16, 49; 16, 58; 16, 59; 16, 61; 17, 16; 17, 16; 17, 19; 17, 20; 17, 20; 18, 25; 18, 29; 20, 5; 20, 6; 20, 8; 20, 8; 20, 13; 20, 15; 20, 21; 20, 21; 20, 23; 20, 28; 20, 42; 21, 17; 21, 17; 21, 17; 21, 31; 22, 13; 22, 13; 22, 19; 22, 22; 22, 26; 22, 30; 22, 31; 23, 25; 23, 41; 24, 13; 24, 18; 25, 7; 25, 13; 25, 14; 25, 14; 25, 14; 25, 14; 25, 16; 25, 17; 27, 3; 30, 9; 30, 15; 30, 24; 32, 3; 32, 10; 33, 22; 33, 22; 33, 22; 35, 3; 35, 13; 36, 6; 36, 6; 36, 7; 36, 18; 37, 1; 37, 27; 38, 18; 38, 19; 39, 17; 39, 19; 39, 20; 39, 21; 39, 21; 39, 21; 39, 23; 39, 24; 39, 25; 39, 29; 39, 29; 43, 3; 43, 8; 44, 4; 44, 7; 44, 12; 44, 16; 47, 15;
mêle *adj. pron. pos. 1 fem. sg. gen./dat. sg.* 5, 15; 14, 1; 20, 1; 20, 11; 20, 11; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 13; 20, 16; 20, 16; 20, 16; 20, 19; 20, 19; 20, 20; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 24; 20, 24; 20, 24; 20, 24; 21, 31; 22, 8; 22, 8; 22, 21; 22, 26; 22, 26; 22, 31; 23, 38; 23, 38; 23, 39; 23, 39; 23, 40; 23, 40; 24, 21; 25, 3; 29, 2; 30, 5; 32, 3; 34, 2; 34, 3; 34, 5; 34, 6; 34, 8; 34, 8; 34, 8; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 15; 34, 17; 34, 19; 34, 22; 34, 26; 34, 31; 36, 5; 36, 17; 36, 27; 36, 27; 37, 24; 37, 24; 37, 26; 37, 28; 38, 12; 38, 19; 43, 7; 43, 8; 43, 11; 44, 7; 44, 8; 44, 9; 44, 11; 44, 13; 44, 15; 44, 15; 44, 16; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24;
mêle *adj. pron. pos. 1 fem. sg. nom./ac. pl.* 5, 5; 5, 6; 5, 6; 5, 7; 5, 7; 5, 11; 5, 16; 8, 6; 8, 18; 9, 1; 11, 20; 11, 20; 12, 25; 16, 8; 16, 19; 18, 9; 18, 9; 18, 17; 18, 19; 18, 21; 18, 31;
mêle *adj. pron. pos. 1 neutru sg. nom./ac. pl.* 2, 3; 2, 7; 3, 4; 12, 27;
mêle *adj. pron. pos. 1 fem. sg. gen./dat. pl.* 22, 26;
meu *adj. pron. pos. 1 masc. sg. nom./ac. sg.* 36, 20;
miei *adj. pron. pos. 1 masc. sg. nom./ac. pl.* 8, 5; 9, 6; 38, 17; 46, 5;
miei *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 46, 7;
mieu *adj. pron. pos. 1 masc. sg. gen./dat. sg.* 20, 9; 20, 14; 20, 17; 20, 20; 20, 22; 20, 37; 20, 39; 20, 44; 21, 3; 21, 4; 21, 5; 21, 12; 21, 12; 23, 18; 23, 18; 23, 41; 28, 25; 33, 7; 33, 31; 34, 23; 34, 30; 36, 5; 36, 8; 36, 21; 36, 22; 36, 23; 36, 27; 37, 6; 37, 12; 37, 13; 37, 14; 37, 22; 37, 24; 37, 25; 37, 25; 38, 14; 38, 16; 38, 16; 39, 7; 39, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 8; 44, 23; 45, 8; 45, 9; 46, 19;

mieu *adj. pron. pos. 1 masc. sg. nom./ac. sg.* 5, 11; 7, 4; 7, 9; 8, 18; 9, 10;
mieu *adj. pron. pos. 1 neutru sg. gen./dat. sg.* 3, 14; 13, 9; 13, 18; 14, 8; 14, 9; 18, 18; 25, 14; 36, 12; 39, 7;
mieu *adj. pron. pos. 1 neutru sg. nom./ac. sg.* 4, 14; 8, 3; 13, 10; 13, 19; 13, 21; 13, 23; 15, 7; 15, 7; 16, 17; 16, 17; 16, 18; 17, 19;

miazănoápte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Norden" : „nord" : (5x)
miazănoapte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 4; 38, 15; 42, 13; 47, 2; 48, 30;

mic : (1222 DLRV/în antr. *Mic*) : adj./s. : „klein" : „petit" : (5x)
cel micu *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 43, 15;
mică *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 16; 17, 6; 46, 23;
mici *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 16, 20;

mie : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f.: „tausend": „mille" : (3x)
mii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 5; 48, 9; 48, 20;

miel : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Lamm" : „agneau" : (5x)
mieilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 46, 6; 46, 8; 46, 12;
miel *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 46, 14;
mielul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 46, 16;

miére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Honig" : „miel" : (6x)
miê *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 20, 6;
miêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 16, 19; 20, 15; 27, 17;
miêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 3;

míjloc : (1504 DERS / în top. *Mijloci*) : s. n. : „Mitte" : „milieu" : (164x)
mijloacele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 15; 44, 18;
mijloc *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 5; 41, 7; 42, 6;
mijlocu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 30, 7;
mijlocul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 5; 1, 5; 1, 13; 1, 13; 2, 5; 2, 6; 3, 15; 3, 24; 3, 25; 4, 3; 4, 3; 5, 2; 5, 2; 5, 4; 5, 5; 5, 8; 5, 10; 5, 12; 6, 7; 6, 13; 7, 4; 7, 9; 8, 2; 8, 2; 8, 3; 8, 3; 8, 11; 8, 16; 8, 16; 9, 2; 9, 2; 9, 3; 9, 4; 9, 4; 9, 11; 10, 2; 10, 2; 10, 6; 10, 6; 10, 7; 10, 7; 10, 10; 11, 1; 11, 7; 11, 7; 11, 9; 11, 11; 11, 23; 12, 2; 12, 9; 12, 11; 12, 12; 12, 24; 14, 8; 14, 9; 14, 14; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 16, 52; 17, 16; 18, 8; 18, 8; 18, 18; 19, 2; 19, 2; 19, 6; 19, 11; 20, 8; 20, 9; 20, 20; 21, 20; 21, 32; 22, 3; 22, 13; 22, 18; 22, 19; 22, 19; 22, 21; 22, 22; 22, 22; 22, 25; 22, 25; 22, 26; 22, 26; 22, 27; 23, 39; 23, 40; 24, 5; 24, 7; 24, 11; 26, 5; 26, 12; 26, 15; 27, 27; 27, 32; 27, 34; 28, 14; 28, 16; 28, 18; 29, 2; 29, 4; 29, 7; 29, 12; 29, 12; 29, 21; 30, 7; 31, 3; 31, 14; 31, 14; 31, 17; 31, 18; 32, 20; 32, 21; 32, 25; 32, 27; 32, 30; 33, 33; 34, 12; 34, 24; 36, 23; 37, 1; 37, 21; 37, 26; 37, 28; 39, 7; 40, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 9; 44, 9; 44, 23; 46, 11; 47, 16; 47, 16; 47, 17; 47, 17; 47, 19; 47, 19; 47, 19; 47, 19; 47, 22; 47, 22; 47, 22; 48, 8; 48, 10; 48, 15; 48, 21; 48, 22; 48, 22; 48, 22;
mijlocului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 21, 6; 24, 17;
mijlocului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 27; 1, 27;
mijlocul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 1;

mílă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gnade, Mitleid" : „grâce, pitié" : (2x)
milă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 19; 18, 21;

milostiví : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sich erbarmen" : „avoir pitié" : (2x)
să va milostivi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 9, 10;
se va milostivi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 5, 11;

miluí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „ein Almosen geben, aus Mitleid helfen" : „faire l'aumône, avoir pitié" : (8x)
să miluiţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 9, 5;
voiu milui *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 11; 7, 4; 7, 9; 8, 18; 9, 10; 24, 14; 39, 25;

mincinós : (1559-1560 BRATU) : adj./s. : „lügenhaft"; „menteur" : (5x)
mincinoasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 24; 13, 7;
mincinoasă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 6;
mincinoase *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 9;
mincinoase *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 13, 8;

minciúnă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Lüge" : „mensonge" : (4x)
minciună *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 31;
minciuni *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 23; 21, 29; 22, 28;

mínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Sinn" : „esprit" : (2x)
minte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 25, 12;
mintea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 28, 4;

minúne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Wunder, Staunen" : „merveille, étonnement" : (4x)
minune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 6; 24, 24; 24, 27;
minuni *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 11;

mir : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „Balsam, Salbe, Salböl" : „balsam, huile sacrée" : (1x)
miruri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 17;

mirós : (1639 AIIN I, 253) : s. n. „Geruch" : „odeur" : (4x)
miros *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 6, 13; 16, 19; 20, 28; 20, 41;

mirosíre : (1608-1613 VARLAAM, L. 198) : s. f. : „Geruch, Duft" : „odeur" : (3x)
mirosire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 6, 13; 16, 19; 20, 41;
mistuí : (**amistui:** înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „verzehren" : „dévorer" : (3x)
mistuiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 15, 4;
mistuind *verb gerunziu* 22, 25;
va mistui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 15, 7;

misúrcă : (1668-1670 HERODOT) : s. f: „Helm" : „casque" : (1x)

misurcile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 10;

mítră : (1668-1670 HERODOT) : s. f. : „Mitra, Bischofskrone" : „mitre" : (1x)
mitrele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 26, 16;

mîhní : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „bekümmern" : „affliger, chagriner" : (4x)
mîhniiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 16, 42;
s-au mîhnit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 35;
se vor mîhni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 19; 32, 10;

mîna : (1559-1560 BRATU) : v. I: „antreiben": „mener" : (1x)
voiu mîna *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 12;

mînă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f.: „Hand": „main" : (89x)
mina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 20, 42;
mîinile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 17; 7, 21; 7, 27; 16, 11; 21, 7; 21, 11; 21, 11; 28, 10;
mîna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 3; 3, 14; 3, 18; 3, 20; 3, 22; 6, 11; 6, 14; 8, 1; 8, 11; 9, 1; 9, 2; 10, 7; 12, 7; 13, 9; 13, 21; 13, 23; 14, 9; 14, 13; 16, 26; 16, 48; 17, 18; 18, 8; 18, 17; 20, 5; 20, 15; 20, 23; 20, 28; 21, 12; 21, 17; 21, 17; 21, 19; 22, 13; 22, 13; 25, 6; 25, 7; 25, 13; 25, 14; 25, 16; 29, 7; 29, 7; 30, 10; 30, 12; 30, 22; 33, 6; 33, 8; 33, 22; 34, 27; 35, 3; 35, 5; 36, 7; 37, 1; 37, 17; 37, 19; 37, 19; 37, 20; 38, 17; 39, 3; 39, 3; 39, 21; 40, 1; 40, 3; 40, 5; 44, 12; 46, 8; 46, 12; 47, 3; 47, 15;
mînă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 8; 2, 9; 8, 3; 20, 33; 20, 34; 21, 14; 21, 14; 46, 6;
mîni *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 10, 8; 10, 21; 39, 9;
mînii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 13, 18; 46, 6;
mînile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 10, 2; 10, 7; 10, 12; 11, 9; 13, 21; 13, 22; 16, 38; 21, 31; 22, 14; 23, 9; 23, 9; 23, 28; 23, 31; 23, 37; 23, 42; 23, 45; 27, 21; 30, 12; 30, 24; 30, 25; 31, 11; 34, 10; 38, 12; 39, 23; 39, 27; 43, 26;
o mînă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 19;

mîncá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „essen, fressen" : „manger, dévorer" : (45x)
ai mîncat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 13;
am mîncat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 4, 14;
au mîncat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 11; 18, 15; 19, 3; 19, 6;
au mîncat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 18, 2;
mănîncă *verb indicativ prezent 3 pl.* 36, 13;
mănîncă *verb imp. 2 sg.* 2, 8; 3, 1;
mănînce *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 39, 4; 44, 3;
mînca *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 9;
mîncắ *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 14;
mîncaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 3, 3;
mîncaţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 34, 3;
mînca-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 36, 8;
va mînca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 2; 18, 6; 20, 47; 28, 18;
vei mînca *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 9; 4, 10; 4, 10; 4, 12; 12, 18; 24, 17; 33, 25; 36, 14;
veţi mînca *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 24, 22; 39, 17; 39, 18; 39, 19; 45, 21;
vor mînca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 4, 13; 4, 16; 5, 10; 5, 10; 12, 19; 25, 4; 34, 28; 42, 13; 44, 29; 44, 31; 47, 22;

mîncáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Essen, Speise" : „mets, nourriture" : (9x)
mîncare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 32; 29, 5; 33, 27; 34, 5; 34, 8; 34, 10; 35, 12; 47, 13;
mîncarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 10;

mîncát : (1550 HC[2]) : adj. : „zerfressen" : „dévoré, consumé" : (2x)
mîncat *verb participiu sg. masc.* 47, 13;
mîncată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 14;

mîndríe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hochmut" : „orgueil" : (4x)
mîndrie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 20;
mîndriei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 55;
mîndriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 10; 16, 48;
mîngîiá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. trösten, 2. schmeicheln, 3. bezaubern" : „1. consoler, 2. flatter, 3. charmer, enchanter" : (7x)
mă voiu mîngîia *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 13;
mîngîia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 31, 16;
să va mîngîia *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 30;
te vei mîngîia *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 24, 17;
vă veţi mîngîia *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 24, 22;
veţi mîngîia *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 24, 23;
vor mîngîia *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 23;

mîniá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „in Zorn geraten" : „(s`) : enrager" : (3x)
mînie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 8;
mîniindu-mă *verb gerunziu* 16, 53;
să mînii *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 16, 25;

mîníe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Zorn, Ärger" : „colère" : (34x)
mînie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 15; 8, 18; 13, 13; 13, 13; 16, 37; 19, 12; 20, 33; 20, 34; 23, 25; 24, 8;
mîniei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 5, 15; 36, 5; 38, 19;
mîniia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 13; 7, 8; 9, 8; 13, 15; 14, 19; 16, 41; 20, 6; 20, 8; 20, 13; 20, 21; 21, 17; 22, 22; 22, 31; 24, 13; 25, 14; 30, 15; 36, 6; 36, 18; 38, 18; 39, 29; 43, 8;

mîntuí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „erlösen, erretten, befreien" : „délivrer, sauver" : (15x)
mîntui-să-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 15; 17, 15;
să mîntuiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 24, 26;
să vor mîntui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 14; 14, 16; 14, 16; 14, 18;
vei mîntui *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 19; 3, 21;
voiu mîntui *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 21; 13, 23; 34, 22; 36, 29; 37, 23;
vor mîntui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 20;

mîntuíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Erlösung, Errettung, Heil" : „délivrance, salut" : (6x)
ale mîntuirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 27; 45, 17;

46, 2;
a mîntuirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 46, 13;
mîntuire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 15;
mîntuiturii *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 46, 13;

mîşcói : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m: „Maulesel" : „mulet" : (1x)
muşcoi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 14;

moárte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tod" : „mort" : (23x)
moarte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 18; 5, 11; 5, 17; 6, 11; 6, 12; 12, 16; 14, 19; 18, 13; 28, 23; 31, 14; 32, 17; 33, 8; 33, 14; 33, 27; 38, 22;
moartea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 15; 14, 21; 18, 23; 18, 32; 28, 8; 28, 10; 33, 11;
morţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 37, 9;

mohorît : (1495 DERS) : adj.: „trüb, düster": „sombre" : (2x)
mohorît *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 7; 27, 24;

moliciúne : (1683-1686 MS. 45, 638/1) : s. f. : „Weichheit" : „mollesse" : (2x)
moleciunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 17, 4;
moliciunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 17, 9;

molíd : (1605 BGL) : s. m. : „Fichte" : „épicéa" : (1x)
molidvi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 31, 8;

mormînt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n.: „Grab, Gruft": „tombeau, tombe" : (7x)
mormînt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 39, 11;
mormîntului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 32, 23; 32, 24; 32, 25;
mormînturile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 37, 12; 37, 12; 37, 13;

mort : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „Verstorbener" : „mort, défunt" : (3x)
morţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 9, 7;
morţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 11, 6; 11, 7;

mortăciúne : (1551-1553 ES) : s. f. : „Kadaver" : „cadavre" : (2x)
mortăciună *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 14;
mortăciunea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 31;

moşíe : (1548 DERS) : s. f. : „Erbgut" : „1. patrimoine, 2. terre, propriété" : (3x)
moşie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 38, 13;
moşiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 23, 15;
moşii *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 38, 12;

moştení : (1560-1561 CORESI, TE.2) : v. IV : „(be) : erben" : „hériter" : (10x)
moşteni veţi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 33, 25;
să moştenească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 46, 19;
veţi moşteni *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 33, 26; 47, 14; 47, 15;
voiu moşteni *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 22, 16; 35, 10;
vor moşteni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 24; 36, 12; 45, 8;

moşteníre : (1652 ÎNDR.) : s. f. : „Erbschaft, Erbe" : „héritage" : (18x)
moştenire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 15; 25, 4; 25, 10; 36, 3; 44, 28; 45, 1; 46, 17; 47, 15; 47, 22; 47, 23;
moştenirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 35, 15; 44, 28; 46, 17; 46, 18; 46, 18; 46, 19; 46, 19;
moşteniri *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 2;

mreájă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Netz" : „filet" : (6x)
mreaja *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 12, 13; 17, 20; 19, 8;
mreji *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 26, 5;
mrejile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 32, 3;
mrejilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 26, 14;

mrejuít : (1688 BIBLIA) : „vergittert" : „grillagé" : (1x)
mrejuite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 41, 16;

múchie : (1424 DRHB/ în antr. Seva Muchia) : s. f. : „Kante" : „arête, marge" : (4x)
muchi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 43, 17; 43, 17; 45, 2; 48, 20;

muiá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. tauchen, 2. in Rührung versetzen „ : „1. tremper, mouiller, 2. attendrir" : (1x)
se vor muia *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 3, 11;

muiére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Frau, Weib" : „femme" : (18x)
muiêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 6; 16, 29;
muiêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 31; 18, 6; 18, 6; 18, 11; 18, 15; 22, 11; 23, 44; 24, 18;
muieri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 14; 16, 33; 23, 2; 23, 10; 44, 22;
muieri *subst. comun fem. pl. gen./dat. neart.* 16, 40;
muierile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 48; 30, 17;

mult : (1521 NEACŞU) : adj./adv./s. : „viel" : „maint, nombreux, beaucoup" : (58x)
cea multă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 32, 13;
foarte multă *adj. calificativ gradul superlativ fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 7;
mai mult *adv. cantitativ comp.* 5, 1; 16, 22; 16, 50; 16, 51; 16, 51;
mai multă *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 33;
mai mulţi *adj. calificativ gradul comparativ masc. pl. nom./ac. neart.* 29, 15; 33, 24;
mult *adv. cantitativ comp.* 20, 9; 20, 14; 20, 15; 20, 22; 23, 11; 46, 21;
mult *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 9; 17, 15;
mult *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 7;
multă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 47, 11*;
multă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 17; 19, 10; 22, 5; 23, 12; 24, 12; 24, 14; 26, 19; 27, 26; 28, 5; 31, 5; 31, 7; 38, 4; 38, 15;
multă foarte *adj. calificativ gradul superlativ fem. sg. nom./ac. neart.* 37, 10;

multe *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 3, 6; 9, 9; 16, 25; 17, 17; 32, 9;
multe *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 26; 17, 5; 17, 8; 26, 3; 27, 3; 32, 3; 32, 10; 38, 6; 38, 8; 38, 8; 38, 9; 38, 12; 38, 15; 38, 22; 38, 23; 43, 2;
multe foarte *adj. calificativ gradul superlativ fem. pl. nom./ac. neart.* 37, 2;
mult foarte *adv. cantitativ comp.* 47, 10;
multora *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. gen./dat. art.* 16, 40;

mulţíme : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Menge" : „foule, multitude" : (32x)
mulţime *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 25; 39, 4; 39, 16; 47, 11;
mulţimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 12; 7, 13; 7, 14; 19, 11; 23, 42; 26, 10; 26, 13; 27, 12; 27, 16; 27, 18; 27, 33; 28, 9; 28, 16; 28, 17; 28, 18; 29, 19; 30, 4; 30, 10; 30, 15; 31, 6; 31, 7; 31, 9; 31, 15; 31, 18; 32, 6; 32, 30; 39, 12;
mulţimei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 31, 2;

múmă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Mutter" : „mère" : (3x)
muma *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 43;
mumă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 3; 44, 25;

múncă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Marter" : „peine" : (1x)
munca *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 29;

múnte : (1443 DERS/ în antr. Muntea) : s. m. : „Berg" : „mont(agne) : " : (25x)
munte *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 22; 17, 23; 40, 2;
muntele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 11, 23; 28, 14; 28, 16; 34, 6; 34, 6; 48, 10;
muntelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 43, 12;
munţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 7, 16; 18, 11; 32, 5; 32, 6;
munţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 11, 11; 19, 9; 33, 28; 37, 22; 38, 20; 39, 2; 39, 4; 39, 17;
munţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 6, 3; 36, 1; 36, 6;

murí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sterben" : „mourir" : (30x)
a muri *verb infinitiv prezent* 13, 19;
au murit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 11, 13; 24, 18;
moare *verb indicativ prezent 3 sg.* 18, 32;
muriţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 33, 11;
va muri *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 18; 3, 19; 3, 20; 3, 20; 6, 12; 12, 13; 17, 16; 18, 4; 18, 17; 18, 18; 18, 20; 18, 24; 18, 26; 18, 26; 18, 28; 33, 5; 33, 8; 33, 9; 33, 13; 33, 18;
va muri *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 18, 21;
vei muri *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 28, 8; 28, 10; 33, 14;
vor muri *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 15;
mustráre : (1608-1613 VARLAAM, L. 85) : s. f. : „Tadel, Verweis" : „réprimande, reproche" : (1x)
mustrări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 14;

mustrătór : (1652 ÎNDR. 70) : adj. : „anklagend" : „accusateur" : (1x)
mustrătoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 3, 26;

N

na : (1564 CORESI, CAZ.) : prep. : „von" : „de, vers" : (2x)
na *prep.* 21, 16; 21, 16;

náră : (c. 1551-1558 PS. V. 463) : s. f. : „Nasenloch" : „narine" : (1x)
narea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 12;

nas : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Nase" : „nez" : (1x)
nasul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 23, 25;

náşte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. zeugen, gebären, 2. geboren/ erzeugt werden" : „1. enfanter, procréer, engendrer, 2. naître, être procrée" : (15x)
ai născut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 20;
au născut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 37; 47, 22;
născură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 23, 4;
năştea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 31, 6;
să născu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 2;
te-ai născut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 4; 16, 5; 21, 30; 28, 13; 28, 14; 28, 14;
va naşte *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 10; 18, 14;
voiu naşte *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 12;

náştere : (1551-1553 ES) : s. f. : „Geburt" : „naissance" : (3x)
naşterea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 14; 16, 3; 16, 4;

navín : (c. 1683-1686 MS. 45, 662/2) : s. m. : după gr. *ναβίν* (SEPT. FRANKF.) : „Zimmer" : „chambre" : (1x)
navinilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 40, 13;

nădăjduí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „hoffen, vertrauen" : „espérer, avoir confiance" : (3x)
nădejduiesc *verb indicativ prezent 1 sg.* 36, 8;
nădejduiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 33, 13;
te nădejduişi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 16, 15;

nădéjde : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hoffnung" : „espoir, espérance" : (6x)
nădêjde *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 26; 28, 26; 29, 16; 34, 27; 34, 28;
nădêjdea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 37, 11;

nădrag : (1508 DERS) : s. m. : „Beinkleider" : „caleçon" : (1x)
nădragi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 44, 18;

năimitúră : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Gehalt" : „salaire" : (1x)
năemituri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 30;

năimíre : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Gehalt" : „salaire" : (5x)
năemiri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 32;
năimiri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 32; 16, 33; 16, 33; 16, 40;

născút : (1551-1553 ES) : adj./s. : „geboren" : „né" : (3x)
cêle născute *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 44, 30; 48, 14;
născutele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 44, 30;

năsílnic : (1620 MOXA) : adj. : „gewaltsam, stark" : „brutal,

violent, puissant" : (2x)
năsîlnici *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 2, 4; 3, 7;

năvód : (1551-1553 ES) : s. n. : „Schleppnetz" : „chalut" : (1x)
năvoade *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 47, 11;

neam : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „Geschlecht, Volk" : „famille, descendance, peuple" : (5x)
neam *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 44, 7; 44, 9; 44, 9;
neamurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 45, 15;
neamurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 48, 23;

necáz : (1654 NEAGOE 345) : s. n. : „Angst, Ärger" : „angoisse, peine, ennui" : (2x)
năcaz *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 18, 18;
necaz *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 12, 18;

necăjí : (1665-1672 MS. 4389, 527/1) : v. IV : „plagen, ärgern" : „peiner, agacer" : (1x)
va necăji *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 18;

necínste : (c. 1569-1575 GCR I 14/9) : s. f. : „Unehre, Verachtung" : „déshonneur, mépris" : (5x)
necinstea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 36, 7; 36, 15; 39, 26; 44, 13;
necinstii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 62;

necinsti : (1688 BIBLIA) : v. IV: „verunglimpfen, entehren, schänden", „diffamer, déshonorer, outrager" : (10x)
ai necinstit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 58;
au necinstit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 28, 24; 28, 26;
au necinstit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 16; 17, 19;
necinsti *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 17, 18;
necinstind *verb gerunziu* 36, 5;
te vei necinsti *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 16, 53; 16, 60;
v-aţi necinstit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 3;

necurát : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „1. unrein, unsauber 2. gesetzlos, 3. Teufel" : „1. impur, 2. malhonnête, hors-la-loi, 3. diable" : (10x)
cea necurată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 24, 14;
cei necuraţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 20, 38;
cel necurat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 33, 8; 33, 11;
celui necurat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. gen./dat. art.* 33, 14;
celui necurat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 44, 23;
celui necuratu *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 22, 26;
necurată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 5;
necurate *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 4, 13;
necurate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 22, 9;

necurăţíe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Unreinheit" : „impureté" : (29x)
necurăţie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 14; 7, 20; 9, 9; 12, 19;
necurăţii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 22, 10; 22, 11;
necurăţiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 22, 15; 23, 29; 23, 35; 23, 48; 23, 48; 23, 49; 24, 11; 24, 13; 24, 13; 33, 9; 36, 17;
necurăţiile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 14, 6; 16, 57; 18, 28; 18, 30; 18, 31; 21, 24; 21, 24; 36, 17; 36, 25; 36, 29; 37, 23; 39, 24;

nedrépt : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „ungerecht" : „injuste" : (1x)
nedirept *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 21, 3;

négură : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Nebel" : „brume, brouillard" : (2x)
negură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 12; 34, 12;

negustór : (1581 CORESI, EV. 78) : s. m. : „Händler, Kaufmann" : „marchand, commerçant" : (12x)
neguţătorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 12; 27, 15; 27, 25; 27, 36; 38, 13;
neguţitorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 17; 27, 18; 27, 20;
neguţîtori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 21;
neguţîtorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 22; 27, 23; 27, 23;

neguţătorí : (1668-1670 HERODOT) : v. IV : „Handel treiben" : „marchander" : (1x)
te neguţitoriiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 27, 21;

negustoríe : (1632 EUSTR. PRAV. 517) : s. f. : „Handel" : „commerce" : (9x)
neguţătoriei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 28, 16; 28, 18;
neguţătoriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 15; 28, 5;
neguţitoriei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 27, 16;
neguţitoriia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 13; 27, 13;
neguţîtorie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 22; 27, 24;

neguţătór → negustor

neguţătorí → negustori

neguţătoríe → negustorie

neîntoarce → întoarce

nelegiuí : (1688 BIBLIA) : v. IV : „gott-, ruchlos, frevelhaft handeln, freveln" : „commettre une injustice" : (1x)
ai nelegiuit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 51;

nemérnic : (1551-1553 ES) : adj./s. : „fremd" : „étranger" : (4x)
cel nemêrnic *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 22, 29;
nemêrnicii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 14, 7; 47, 23;
nemêrnicilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 47, 23;

nemernicí : (1683-1686 MS. 45, 106/2) : v. IV : „einwandern, unstet umherwandern" : „immigrer, errer" : (4x)
celor nemêrnici *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 47, 22;
nemernicesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 14, 7;
nemernicescu *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 47, 22;
vor nemernici *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 21, 12;

nemernicíre : (c. 1683-1686 MS. 45, 642/1) : s. f. : „Wüstheit, Einöde" : „désert, lien isolé" : (1x)
nemernicirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 20, 38;

neobrezuít : (c. 1665-1672 MS. 4389, 202/1) : s. m./adj. : „Unbeschnittener, unbeschnitten" : „noncirconcis" : (13x)
cei neobrăzuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 21;
cei neobrezuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 19;
celor neobrăzuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 32, 27; 32, 30;
celor neobrezuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. gen./dat. art.* 31, 18;
celor neobrezuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 28, 10;
neobrăzuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 29;
neobrăzuiţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 25;
neobrezuit *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 44, 9; 44, 9;
neobrezuiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 24; 44, 7; 44, 7;

neştiínţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Unwissenheit" : „ignorance" : (3x)
neştiinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 42, 13;
neştiinţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 40; 44, 29;

neted : (1392 DLRV) : adj.: „glatt, eben": „lisse, plat" : (2x)
nêtedă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 24, 7; 24, 8;

nevinovát : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : unschuldig" : „innocent" : (1x)
nevinovat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 28, 15;

nici : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj./adv.: „kein, auch nicht, nicht einmal, weder... noch" : „aucun, même pas, ni... ni" : (45x)
nice *adv. neg.* 5, 7; 15, 5;
nici *adv. neg.* 1, 18; 2, 6; 3, 6; 3, 6; 3, 9; 3, 18; 4, 14; 4, 14; 7, 4; 7, 7; 7, 9; 7, 11; 7, 11; 8, 18; 9, 10; 13, 9; 13, 15; 16, 4; 16, 5; 16, 27; 16, 28; 16, 46; 16, 46; 17, 9; 17, 17; 20, 49; 21, 26; 22, 24; 24, 14; 24, 16; 24, 23; 24, 23; 26, 20; 34, 6; 37, 22; 38, 11; 39, 10; 42, 3; 44, 13; 44, 13; 47, 13; 48, 14; 48, 14;

nímeni : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. neg. : „niemand" : „personne" : (1x)
nime *pron. neg. masc. sg. nom./ac.* 44, 2;

nimíc : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./ pron. neg. : „nichts" : „rien" : (2x)
nemica *pron. neg. sg. nom./ac.* 41, 6;
nemică *pron. neg. sg. nom./ac.* 13, 3;

noi : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. pers. : „wir" : „nous" : (19x)
ne *pron. pers. 1 pl. dat. neacc.* 24, 19; 24, 20;
ni *pron. pers. 1 pl. dat. neacc.* 36, 2; 37, 11;
noao *pron. pers. 1 pl. dat. acc.* 23, 34; 24, 19; 24, 20; 33, 24; 35, 12; 36, 2; 37, 18; 45, 17; 46, 2; 46, 4; 46, 7;
noi *pron. pers. 1 pl. ac. acc.* 33, 10; 33, 10; 33, 24;
noi *pron. pers. 1 pl. nom.* 11, 3;

nor : (1454 DERS/ în top. *Noureţu*) : s. m. : „Wolke" : „nuage" : (14x)
nor *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 4; 1, 28; 32, 7; 34, 12; 34, 12;
norilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 31, 3; 31, 10; 31, 14;
noru *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 30, 18;
norul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 1, 20; 10, 3; 10, 4; 38, 9;
un nor *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 38, 16;

nóră : (1557 DERS) : s. f. : „Schwiegertochter" : „belle-fille" : : (2x)
nora *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 22, 11;
noru *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 30, 3;

noród : (1551-1553 ES) : s. n. : „Volk" : „peuple" : (85x)
ai norodului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 14, 1;
năroade *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 7, 23; 25, 7; 32, 9;
năroadelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 28, 25;
nărodul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 12, 19; 21, 12; 21, 12; 34, 30; 36, 8; 38, 14; 46, 4; 46, 10; 46, 19;
nărodului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 7, 27; 18, 18; 39, 7; 46, 19;
noroade *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 3, 6; 9, 9; 20, 34; 20, 41; 23, 24; 23, 47;
noroadelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 20, 35; 20, 41; 27, 3; 36, 15;
norod *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 5; 11, 20; 13, 19; 14, 11; 17, 9; 17, 15; 24, 18; 33, 31; 36, 28; 36, 38; 37, 23; 37, 27; 42, 14; 44, 19;
norodul *subst. comun neutru sg. voc. art.* 37, 12; 37, 13;
norodul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 11, 1; 13, 10; 13, 19; 13, 21; 13, 23; 22, 29; 24, 19; 24, 20; 26, 11; 26, 20; 33, 2; 33, 6; 33, 31; 36, 12; 36, 20; 39, 13; 44, 19; 44, 23; 45, 8; 45, 9; 45, 16; 45, 22; 46, 21;
norodului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 3, 11; 13, 9; 13, 17; 13, 18; 14, 8; 14, 9; 25, 14; 30, 11; 33, 2; 33, 3; 33, 12; 33, 17; 33, 30; 37, 18; 38, 16; 44, 11; 44, 11; 46, 25;

nóstru, noástră : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. pos. : „unser, -e" : „notre, nôtre" : (6x)
noastră *adj. pron. pos. 1 fem. pl. nom./ac. sg.* 37, 11;
noastre *adj. pron. pos. 1 fem. pl. nom./ac. pl.* 33, 10; 33, 10; 33, 21; 37, 11; 40, 1;

nou : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „neu" : „nouveau, neuf" : (5x)
noao *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 31; 36, 26;
nou *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 11, 19; 18, 31; 36, 26;

nóuă : (1551-1553 ES) : num. card. : „neun" : „neuf" : (1x)

al noalea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 24, 1;

nu : (1521 NEACŞU) : adv. : „nein, nicht" : „non, ne... pas" : (373x)
n *adv. neg.* 3, 18; 3, 20; 4, 14; 5, 6; 5, 7; 5, 7; 5, 9; 12, 9; 13, 5; 13, 6; 13, 7; 16, 4; 16, 33; 16, 50; 16, 55; 18, 10; 18, 15; 18, 15; 18, 15; 18, 16; 18, 16; 18, 16; 18, 17; 18, 19; 20, 8; 20, 8; 20, 8; 20, 13; 20, 16; 20, 17; 20, 21; 20, 21; 20, 24; 20, 24; 22, 28; 22, 30; 23, 8; 24, 5; 24, 5; 24, 7; 31, 14; 31, 14; 32, 26; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 8; 44, 8;
-n *adv. neg.* 41, 12;
nu *adv. neg.* 1, 9; 1, 12; 1, 17; 2, 6; 2, 6; 2, 6; 2, 8; 3, 5; 3, 6; 3, 7; 3, 7; 3, 9; 3, 19; 3, 20; 3, 21; 3, 21; 3, 25; 3, 26; 3, 27; 3, 27; 4, 8; 4, 14; 5, 7; 5, 9; 5, 11; 5, 11; 6, 10; 7, 4; 7, 7; 7, 9; 7, 11; 7, 11; 7, 12; 7, 12; 7, 13; 7, 13; 7, 13; 7, 13; 7, 14; 7, 19; 7, 19; 7, 19; 7, 25; 8, 12; 8, 18; 8, 18; 9, 5; 9, 5; 9, 6; 9, 9; 9, 10; 10, 11; 10, 11; 10, 16; 11, 3; 11, 11; 12, 2; 12, 2; 12, 6; 12, 12; 12, 12; 12, 13; 12, 23; 12, 24; 12, 25; 12, 27; 13, 3; 13, 5; 13, 7; 13, 9; 13, 9; 13, 9; 13, 10; 13, 12; 13, 15; 13, 16; 13, 19; 13, 19; 13, 21; 13, 22; 13, 22; 13, 23; 13, 23; 14, 11; 14, 11; 14, 15; 14, 23; 15, 5; 15, 5; 16, 4; 16, 4; 16, 4; 16, 5; 16, 15; 16, 16; 16, 16; 16, 22; 16, 27; 16, 28; 16, 28; 16, 33; 16, 40; 16, 41; 16, 42; 16, 48; 16, 60; 16, 62; 17, 9; 17, 9; 17, 10; 17, 12; 17, 14; 17, 16; 17, 17; 17, 18; 17, 19; 18, 6; 18, 6; 18, 6; 18, 6; 18, 7; 18, 7; 18, 8; 18, 8; 18, 12; 18, 13; 18, 14; 18, 17; 18, 20; 18, 20; 18, 21; 18, 22; 18, 24; 18, 25; 18, 25; 18, 25; 18, 28; 18, 29; 18, 29; 18, 29; 18, 30; 18, 32; 19, 9; 19, 14; 20, 7; 20, 9; 20, 14; 20, 15; 20, 17; 20, 18; 20, 18; 20, 18; 20, 18; 20, 22; 20, 25; 20, 25; 20, 32; 20, 33; 20, 38; 20, 39; 20, 44; 20, 47; 20, 48; 20, 49; 21, 5; 21, 13; 21, 25; 21, 30; 21, 32; 22, 24; 22, 26; 22, 26; 22, 30; 23, 27; 23, 27; 23, 43; 23, 48; 24, 8; 24, 12; 24, 13; 24, 13; 24, 14; 24, 16; 24, 17; 24, 17; 24, 17; 24, 19; 24, 20; 24, 21; 24, 22; 24, 22; 24, 23; 24, 27; 25, 10; 26, 13; 26, 14; 26, 15; 26, 19; 26, 20; 26, 21; 26, 21; 27, 36; 28, 2; 28, 3; 28, 9; 28, 19; 28, 24; 29, 5; 29, 5; 29, 11; 29, 11; 29, 11; 29, 15; 29, 15; 29, 16; 29, 17; 30, 13; 30, 21; 31, 8; 31, 8; 31, 8; 31, 8; 31, 14; 32, 7; 32, 9; 32, 13; 32, 13; 33, 4; 33, 5; 33, 5; 33, 6; 33, 6; 33, 8; 33, 9; 33, 11; 33, 12; 33, 12; 33, 12; 33, 13; 33, 16; 33, 17; 33, 17; 33, 20; 33, 22; 33, 27; 33, 31; 33, 32; 34, 2; 34, 3; 34, 4; 34, 6; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 18; 34, 22; 34, 28; 34, 28; 34, 28; 34, 29; 34, 29; 34, 29; 35, 6; 35, 9; 36, 5; 36, 14; 36, 14; 36, 15; 36, 15; 36, 21; 36, 22; 36, 29; 36, 30; 36, 31; 36, 32; 37, 8; 37, 18; 37, 22; 37, 23; 38, 11; 38, 11; 38, 14; 38, 19; 39, 7; 39, 10; 39, 26; 39, 28; 39, 29; 41, 6; 42, 5; 42, 14; 42, 14; 42, 14; 43, 7; 44, 2; 44, 2; 44, 9; 44, 13; 44, 17; 44, 18; 44, 19; 44, 20; 44, 20; 44, 21; 44, 22; 44, 25; 44, 25; 44, 28; 44, 31; 45, 8; 45, 20; 46, 3; 46, 10; 46, 19; 46, 19; 46, 21; 47, 5; 47, 5; 47, 12; 47, 13; 48, 11; 48, 14;

númai : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „nur" : „seulement" : (6x)
numai *adv.* 14, 16; 14, 18; 44, 10; 44, 22; 44, 25; 46, 10;

número : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Zahl, Anzahl" : „nombre" : (7x)
număr *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 5; 5, 3; 12, 16; 20, 37;
numărul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 4, 4; 4, 9; 34, 29;

numărá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „zählen" : „compter" : (1x)
să-şi numere *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 44, 26;

núme : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Name" : „nom" : (24x)
numele *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 16, 14; 16, 15; 20, 9; 20, 14; 20, 22; 20, 29; 20, 39; 20, 44; 23, 4; 23, 4; 36, 20; 36, 21; 36, 22; 36, 23; 39, 7; 39, 7; 39, 16; 39, 25; 43, 7; 43, 7; 43, 8; 48, 31; 48, 35; 48, 35;

numí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „(be) : nennen" : „nommer" : (2x)
au numit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 29;

numíre : (1679 DOS. LIT.[2] 141) : s. f. : „Anrufung" : „invocation" : (1x)
numeire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 39, 13;

numít : (1683-1686 Ms. 45) : adj. : „von Namen" : „de renom" : (3x)
cea numită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 22, 5; 24, 14;
numit *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 39, 11;
numiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 23;

O

o : (înc. sec. XVI PS. H.) : interj. : „o!, oh!" : „oh!, ô!" : (7x)
o *articol nehotarit fem. sg. nom./ac.* 40, 11; 40, 11;
o *interjectie* 22, 3; 24, 5; 30, 2; 30, 2; 34, 2;

oáie : (1332 SUCIU/ în top. *Voya*) : s. f. : „Schaf" : „brebis, mouton" : (33x)
oaie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 17; 34, 17; 34, 20; 34, 20;
oi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 25, 5; 36, 38; 43, 23; 43, 25; 45, 15;
oile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 34, 2; 34, 3; 34, 5; 34, 6; 34, 8; 34, 8; 34, 8; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 15; 34, 19; 34, 22; 34, 31; 36, 37; 36, 38; 36, 38;
oile *subst. comun fem. pl. voc. art.* 34, 17; 34, 31;
oilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 34, 12;
o oae *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 15;

obicéi : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. n. : „Gewohnheit" : „habitude" : (1x)
obicêiurile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 26;

obîrşí : (1551-1553 ES) : v. IV : „vollenden, ausführen" : „1. accomplir, 2. (se) terminer, (s') : épuiser" : (2x)
să obîrşăsc *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 8;
voiu obîrşi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 15;

oborí → **doborî**

obráz : (1424 DRHB I, 102/ în antr. Gherghi *Obraz*) : s. m./n. : „1. Wange, Gesicht, 2. Bild, 3. Person" : „1. joue, face, 2. image, 3. personne" : (30x)
obraz *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 10; 1, 10; 1, 10; 1, 10; 41, 19; 41, 19;
obrază *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 2, 4;
obraze *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 1, 6; 10, 14; 10, 21; 10, 22; 41, 18;
obrazele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 9; 6, 9; 8, 16; 20, 43;
obrazelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 3, 8;
obrazu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 10, 14;
obrazul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 18; 10, 14; 10, 14; 10, 14; 10, 14; 10, 14; 13, 17; 15, 7; 15, 7; 20, 46; 21, 2; 25, 2;

ocără : (c. 1573-1578 PS. SCH. 62) : s. f. : „Schimpf" : „réprimande, insulte" : (8x)
ocara *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 14; 21, 28; 34, 29; 36, 15;
ocară *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 56; 22, 4; 36, 3; 36, 30;

ocărí : (1559-1560 BRATU) : v. IV: „beschimpfen, verunglimpfen": „gronder, injurier" : (2x)
ocăraşte *verb imp. 2 sg.* 21, 10;
ocărîle *verb gerunziu* 36, 6;

ochi : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Auge" : „œil" : (37x)
ochi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 1, 18; 10, 12; 12, 2;
ochii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 7, 13; 8, 5; 8, 5; 9, 5; 18, 6; 18, 12; 18, 15; 20, 24; 22, 26; 23, 27; 33, 25; 40, 4; 44, 5;
ochilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 4, 12; 6, 9; 20, 7; 20, 8; 20, 14; 20, 22; 20, 41; 21, 6; 23, 16; 24, 16; 24, 21; 24, 25; 36, 23;
ochiul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 5, 11; 7, 4; 7, 9; 8, 18; 9, 10; 12, 12; 16, 5; 20, 17;

ocrotí : (1632 EUSTR. PRAV. 180) : v. IV : „1. unterstützen, 2. beschützen, beschirmen" : „protéger, défendre" : (3x)
ocrotiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 13, 18; 13, 19;
te vei ocroti *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 29, 5;

odihní : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : v. IV : „(sich) ausruhen" : „(se) : reposer" : (8x)
au odihnit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 29, 7;
mă voiu odihni *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 16, 41;
odihnesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 38, 11;
s-au odihnit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 13;
să va odihni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 23; 17, 23;
să vor odihni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 34, 14;
voiu odihni *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 15;

odór : (1624 BGL) : s. n. : „Kleinod" : „joyau" : (1x)
odoară *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 24;

odráslă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Nachkomme, 2. Spross, Schößling" : „1. descendent, 2. rejeton, rameau" : (9x)
odrasla *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 10;
odrasle *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 17, 8; 17, 23; 31, 3;
odraslele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 5; 31, 6; 31, 8; 31, 12;
odraslelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 17, 22;

om : (1521 NEACŞU) : s. m. : „Mensch, Mann" : „homme" : (164x)
oameni *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 9, 2; 11, 1; 14, 16; 19, 3; 19, 6; 27, 13; 35, 7; 36, 10; 36, 11; 36, 12; 36, 14; 36, 37; 37, 1; 39, 14;
oamenii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 9, 6; 11, 2; 27, 16; 27, 27; 38, 20;
oamenilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 9, 4; 23, 42; 24, 17; 31, 14;
oamneii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 36, 13;
om *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 5; 1, 8; 1, 10; 1, 26; 3, 26; 4, 15; 7, 13; 9, 2; 10, 8; 10, 14; 14, 3; 14, 3; 14, 7; 14, 7; 14, 13; 14, 17; 14, 19; 14, 21; 18, 7; 18, 16; 20, 13; 20, 21; 25, 13; 28, 2; 28, 9; 29, 8; 29, 11; 32, 13; 33, 30; 39, 15; 40, 3; 41, 19;
omu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 10, 21;
omul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 1, 3; 4, 17; 14, 8; 18, 5; 20, 11; 20, 12;
omului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 2, 2; 2, 3; 2, 6; 2, 8; 3, 1; 3, 2; 3, 4; 3, 10; 3, 17; 3, 25; 4, 1; 4, 16; 5, 1; 6, 2; 7, 1; 8, 2; 8, 5; 8, 6; 8, 8; 8, 12; 8, 15; 8, 17; 11, 2; 11, 4; 11, 15; 12, 2; 12, 3; 12, 9; 12, 18; 12, 22; 12, 26; 13, 2; 13, 17; 14, 2; 14, 13; 15, 2; 16, 2; 17, 2; 17, 12; 18, 2; 19, 1; 20, 3; 20, 4; 20, 27; 20, 46; 21, 2; 21, 6; 21, 8; 21, 12; 21, 14; 21, 19; 21, 27; 22, 2; 22, 18; 22, 24; 23, 2; 23, 36; 24, 2; 24, 16; 24, 25; 25, 2; 26, 2; 27, 2; 28, 2; 28, 11; 28, 21; 29, 2; 29, 17; 30, 2; 30, 21; 31, 2; 32, 2; 32, 17; 33, 2; 33, 7; 33, 10; 33, 12; 33, 24; 34, 2; 35, 2; 36, 1; 36, 17; 37, 3; 37, 4; 37, 9; 37, 11; 37, 15; 38, 2; 38, 14; 38, 21; 39, 1; 39, 17; 40, 4; 43, 7; 43, 10; 43, 18; 44, 5; 44, 25; 47, 6;
un om *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 33, 2;
unui om *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 47, 3;

omenésc : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „menschlich" : „humain" : (1x)
omenească *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 12;

omorî : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV: „töten": „tuer" : (12x)
au omorît *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 10;
omorîţi *verb imp. 2 pl.* 9, 6;
să omoară *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 13, 19;
se va omorî *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 13;
se vor omorî *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 26, 6;
te vei omorî *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 18; 33, 8;
va omorî *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 26, 8; 26, 11;
voiu omorî *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 33, 27;
voiu omorî *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 16;
vor omorî *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 47;

omorîtór : (c. 1683-1686 MS. 45, 580/[2]) : s. m. : „Mörder" : „assassin" : (2x)

omorîtorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 12;
omorîtorilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 7, 21;

oníhion : (1665-1672 MS. 4389, 77/1) : s. n. : „Onyx" : „onyx" : (1x)
onihion *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 28, 13;

oprí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. (auf-, an) : halten, 2. verbieten" : „1. arrêter, retarder, entraver, 2. interdire" : (2x)
am oprit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 31, 15;
s-au oprit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 33, 22;

opt : (1559-1560 BRATU) : num. card. : „acht" : „huit" : (1x)
optu *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 40, 41;

óptulea : (1581 CORESI, EV.) : num. ord. : „achte" : „huitième" : (1x)
a opta *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 43, 27;

ori : (1559 CORESI, ÎC.) : conj. : „oder, entweder... oder" : „ou, ou... ou" : (3x)
ori *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 41, 6;
ori *conjunctie coord.* 33, 12; 33, 12;

oricáre : (1646 PRAV. MOLD.) : pron. nehot. : „jedwelcher, jeder" : (2x)
oricarele *pron. nehot. neutru sg. nom./ac.* 12, 27;
oricarele *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 14, 7;

oricît : (1646 PRAV. MOLD.) : pron. nehot. : „wieviel auch" : „tant (que)" : (2x)
oricîte *pron. nehot. fem. pl. nom./ac.* 36, 36; 44, 14;

oriúnde : (1646 PRAV. MOLD.) : adv. : „wo (auch) : immer" : „n'importe où" : (2x)
oriunde *adv. nehot.* 11, 16; 21, 16;

orînduí : (1581-1582 PO) : v. IV : „festlegen" : „établir" : (1x)
orîndui *verb indicativ prezent 3 sg.* 42, 20;

orz : (1497 DERS/ în antr. *Ordzea*) : s. n. : „Gerste" : „orge" : (4x)
orzu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 9; 4, 12; 13, 19;
orzului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 45, 13;

os : (1473 DRHD/ în antr. Os) : s. n. : „Knochen" : „os" : (16x)
oase *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 24, 4; 37, 1;
oasele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 6, 5; 24, 5; 24, 5; 24, 10; 32, 26; 37, 3; 37, 4; 37, 7; 37, 11; 37, 11;
oasele *subst. comun neutru pl. voc. art.* 37, 4;
oaselor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 37, 5;
os *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 37, 7; 39, 15;

osebí : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „persönlich, selbst" : „particulièrement" : (17x)
ai osebit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 3, 18; 3, 21;
a osebi *verb infinitiv prezent* 42, 20;
au osebit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 3, 20;
osebêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 41, 12;
osebiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 26;
osibéşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 42, 10;
osibêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 42, 2;
să osebeşti *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 3, 18;
vei osebi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 19; 3, 21; 5, 1;
veţi osebi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 45, 1; 45, 13; 48, 20;
voiu osebi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 24, 14;
vor osebi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 48, 9;

osebíre : (1608-1613 VARLAAM, L. 167) : s. f. : „1. Unterschied, 2. Abteilung" : „1. distinction, 2. classe" : (10x)
osăbirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 29;
osăbirile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 31;
osăbirilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 20, 40;
osebirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 41, 6; 41, 8; 41, 8; 45, 2;
osebirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 48, 8;
osebirilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 42, 13;
osibirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 42, 5;

osebít : (1559-1560 BRATU) : adj./s. : „verschieden" : „différent" : (5x)
osăbită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 47, 11;
osăbită *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 21;
osăbit *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 45, 4;
osebit *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 46, 20;
osebite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 12;

osînd̆ă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Verderben" : „condamnation" : (2x)
osînda *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 16;
osîndă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 13;

osteneálă : (1560-1561 CORESI, TE.2) : s. f. : „Mühe, Müdigkeit" : „peine, fatigue, lassitude" : (1x)
ostenêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 29;

ostoí : (1642 CAZ. GOV. 312) : v. IV : „zerstören" : „détruire" : (1x)
s-au ostoit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 27, 32;

ostróv : (c. 1512 DRHB II, 209/în top. *Ostrovu*) : s. n. : „Insel" : „île" : (8x)
ostroave *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 3; 27, 15;
ostroavele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 15; 26, 18; 26, 18; 27, 6; 27, 35; 39, 6;

ovăz : (1588 DIR) : s. n. : „Hafer" : „avoine" : (1x)
ovăs *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 9;

P

páce : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Frieden" : „paix" : (15x)
pace *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 10; 13, 10; 13, 10; 13, 16; 13, 16; 34, 25; 34, 27; 34, 29; 37, 26; 38, 8; 38, 11; 38, 14; 39, 6; 39, 26;
pacea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 25;

pahár : (sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Glas" : „verre" : (7x)

pahară *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 45, 14; 45, 14;
păharul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 23, 31; 23, 32; 23, 33; 23, 33;
un păhar *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 45, 14;

palmă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f.: „Hand(fläche) : ": „paume" : (4x)
o palmă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 5; 40, 45; 43, 13; 43, 14;

pără : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Flamme" : „flamme" : (1x)
para *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 20, 47;

pardoseálă : (1660 GCR I) : s. f. : „Belag, Dielung" : „plancher, dallage" : (3x)
pardoseala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 41, 16; 41, 20;
pardoseală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 16;

párte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Teil, Anteil" : „part, partie" : (46x)
o parte *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 6; 40, 11; 40, 11; 40, 13; 40, 17; 40, 22; 40, 42; 40, 50; 40, 50; 41, 2; 41, 19;
parte *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 11; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 11; 5, 12; 5, 12; 5, 12;
parte *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 6; 40, 11; 40, 13; 40, 22; 40, 42; 40, 50; 40, 50; 41, 2; 47, 20; 47, 21;
partea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 48, 1; 48, 1;
părţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 8; 1, 17; 10, 11; 40, 49; 42, 20; 43, 17; 43, 17; 45, 7; 46, 22;
părţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 15; 38, 8; 40, 13; 48, 8; 48, 21;

păsăre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Vogel" : „oiseau" : (9x)
pasărea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 23; 39, 17;
pasări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 39, 4; 44, 31;
păsările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 6; 31, 13; 32, 4; 38, 20;
pasărilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 29, 5;

păşte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „weiden" : „paître" : (16x)
au păscut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 34, 8;
pasc *verb indicativ prezent 3 pl.* 34, 2; 34, 2;
paşteţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 34, 3;
păştea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 19, 7;
păştea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 34, 19;
păşteaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 34, 18;
s-au păscut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 34, 8;
să pască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 34, 10;
să vor paşte *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 34, 14;
va paşte *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 34, 23;
voiu paşte *verb viitor 1 indicativ 1 pl.* 34, 13;
voiu paşte *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 14; 34, 15; 34, 16;
vor paşte *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 34, 10;

Paşti : (1551-1553 ES) : s.f.pl.: „1. Passahfest, 2. Osterbrot": „1. Pâques, 2. pain de Pâques" : (1x)
Paştele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 45, 21;
pat : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Bett" : „lit" : (1x)
pat *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 23, 41;

pátru : (1559-1560 BRATU) : num.card. : „vier" : „quatre" : (31x)
cêle patru *num. card. fem. nom./ac.* 1, 8; 7, 1; 10, 12;
patru *num. card. fem. gen./dat.* 1, 8; 1, 9; 1, 10; 1, 10;
patru *num. card. masc. gen./dat.* 1, 11;
patru *num. card. neutru nom./ac.* 1, 6; 10, 14; 10, 21;
patru *num. card. fem. nom./ac.* 1, 5; 1, 6; 1, 10; 1, 16; 1, 17; 10, 9; 10, 10; 10, 11; 10, 21; 14, 21;
patru *num. card. masc. nom./ac.* 1, 18; 37, 9; 40, 42; 41, 21; 42, 20; 43, 17; 43, 17; 45, 2; 46, 22; 48, 20;
pátrulea : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. ord. : „vierte" : „quatrième" : (9x)
al patrulea *num. ord. neutru sg. nom./ac. art.* 10, 14;
a patra *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 11; 5, 12; 5, 12; 5, 12;

patruzeci : (c. 1551-1558 PS. V. 485) : num. card. : „vierzig" : „quarante" : (1x)
patruzăci *num. card. masc. nom./ac.* 41, 2;

pávăză : (1578 DERS) : s. f. : „Schild" : „bouclier" : (2x)
paveţe *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 24;
paveze *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 39, 9;
pază : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Aufsicht, Wache" : „surveillance, garde" : (9x)
paza *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 47;
paza *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 48;
pază *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 22; 23, 24;
paze *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 44, 8;
pazele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 44, 14; 44, 15; 44, 16; 48, 11;

páznic : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Hüter, Wächter" : „surveillant, gardien" : (1x)
paznici *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 11;

păcát : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Sünde" : „péché" : (31x)
păcat *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 42, 13; 43, 19; 43, 21; 43, 22; 43, 25; 45, 17; 45, 23; 45, 25; 46, 21;
păcate *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 18, 10; 40, 40; 44, 29;
păcatele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 3, 20; 4, 5; 16, 50; 16, 51; 18, 14; 18, 24; 20, 4; 21, 24; 23, 49; 33, 16; 39, 23; 43, 8; 43, 10;
păcatelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 28, 17; 28, 18;
păcatul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 33, 14; 36, 19; 44, 12;
păcatului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 33, 12;

păcătós : (sec. XVI PS. H.) : adj./ s. m. : „sündig, sündhaft" : „pêcheur" : (3x)
cel păcătos *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 33, 19;
celui păcătos *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. gen./dat. art.* 33, 8;
păcătosului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 33, 11;

păcătuí : (1665-1672 MS. 4389, 94/1) : v. IV : „sündigen" : „pécher" : (1x)
au păcătuit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 24;

păgîn : (1496 IORGA S. D.) : adj.: „heidnisch": „païen" : (1x)
celui păgîn *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 33, 9;

păgînătáte : (1625 SLLF II, 405) : s. f. : „Gottlosigkeit" : „pratique immorale" : (1x)
păgînătăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 27;

păgîní : (c. 1650 ANON. CAR.[2]) : v. IV : „abtrünnig werden, schuldig sein" : „renier" : (2x)
ai păgînit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 26;
păgînit-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 22, 11;

pălitór : (1665-1672 MS. 4389, 728/1) : adj. : „brennend" : „brûlant" : (1x)
cel pălitoriu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 19, 12;

pământ : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n.: „Erde, Land": „terre, pays" : (203x)
ale pământului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 7, 1; 47, 14; 48, 14;
pământ *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 14, 19;
pământ *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 15; 1, 19; 1, 21; 9, 2; 9, 3; 9, 11; 10, 16; 10, 19; 13, 14; 14, 15; 14, 17; 19, 12; 20, 6; 20, 15; 21, 22; 23, 48; 24, 7; 26, 11; 26, 16; 27, 29; 27, 30; 28, 17; 29, 14; 31, 12; 31, 16; 32, 4; 33, 2; 33, 3; 34, 25; 34, 29; 34, 29; 36, 13; 36, 18; 38, 20; 42, 6; 45, 1; 45, 4;
pământu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 19, 13;
pământul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 3; 6, 14; 7, 7; 7, 23; 8, 12; 8, 17; 9, 9; 9, 9; 11, 15; 11, 16; 11, 17; 11, 24; 12, 6; 12, 12; 12, 13; 12, 19; 12, 19; 12, 20; 12, 22; 13, 9; 14, 13; 14, 16; 14, 17; 15, 8; 16, 3; 16, 28; 17, 4; 19, 4; 19, 7; 20, 5; 20, 6; 20, 6; 20, 6; 20, 9; 20, 10; 20, 15; 20, 15; 20, 28; 20, 36; 20, 38; 20, 42; 20, 42; 21, 2; 21, 30; 22, 24; 23, 16; 23, 27; 24, 7; 25, 3; 25, 6; 25, 9; 26, 20; 28, 18; 28, 25; 29, 9; 29, 10; 29, 12; 29, 14; 29, 19; 29, 20; 30, 11; 30, 11; 30, 12; 30, 12; 30, 13; 30, 13; 30, 14; 30, 25; 32, 4; 32, 5; 32, 6; 32, 9; 32, 15; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 30; 33, 24; 33, 24; 33, 24; 33, 25; 33, 26; 33, 28; 33, 29; 34, 6; 34, 13; 34, 27; 34, 27; 36, 5; 36, 6; 36, 17; 36, 20; 36, 24; 36, 28; 36, 34; 36, 35; 37, 12; 37, 14; 37, 21; 37, 22; 37, 25; 38, 2; 38, 8; 38, 8; 38, 9; 38, 11; 38, 11; 38, 16; 38, 16; 38, 18; 38, 19; 39, 13; 39, 14; 39, 15; 39, 16; 39, 26; 39, 28; 43, 2; 45, 1; 45, 8; 47, 15; 47, 21; 48, 29;
pământullui *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 40, 2;
pământului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 7, 1; 7, 21; 7, 27; 8, 3; 12, 19; 17, 5; 17, 13; 20, 32; 21, 32; 22, 29; 23, 15; 26, 20; 27, 33; 29, 5; 29, 12; 31, 12; 31, 14; 31, 18; 32, 17; 32, 24; 33, 2; 34, 13; 34, 28; 35, 14; 38, 3; 38, 12; 38, 20; 39, 13; 39, 14; 39, 18; 45, 7; 45, 22; 46, 4; 46, 10; 47, 19; 48, 12;
prepământ *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 38, 20;

pământeán : (1633 GCR I 83/9) : adj./s. : 1. Erdbewohner, 2. Sterblicher; 1. terrien, 2. mortel : (1x)
pământêni *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 47, 22;

păr : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Haar" : „cheveu(x) : " : (5x)
păr *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 10;
păru *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 13;
părul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 16, 7; 24, 17;
va peri *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 30, 18;

părăsí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. verlassen, 2. von etw. ablassen" : „1. quitter, 2. renoncer" : (3x)
aţi părăsit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 24, 21;
au părăsit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 20, 8; 23, 8;

părăsít : (1495 DERS) : adj./s. m. : „verlassen" : „abandonné" : (1x)
celor părăsite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. gen./dat. art.* 36, 4;

părínte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „1. Vater, 2. pl. Eltern" : „1. père, 2. pl. parents" : (16x)
părintelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 18, 20;
părinţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 5, 10;
părinţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 2, 3; 5, 10; 18, 2; 20, 27; 20, 36; 37, 25;
părinţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 20, 4; 20, 18; 20, 24; 20, 30; 20, 42; 28, 26; 36, 28; 47, 15;

păsá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „gehen" : „aller" : (4x)
pasă *verb imp. 2 sg.* 3, 1; 3, 4; 3, 11;
păsaţi *verb imp. 2 pl.* 9, 5;

păstór : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Hirte" : „berger" : (17x)
păstori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 34, 7;
păstori *subst. comun masc. pl. voc. neart.* 34, 9;
păstorii *subst. comun masc. pl. voc. art.* 34, 2;
păstorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 34, 2; 34, 2; 34, 2; 34, 8; 34, 8; 34, 10;
păstorilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 34, 2; 34, 10;
păstoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 34, 5; 34, 8; 34, 23; 37, 24;
păstoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 34, 12;
un păstoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 34, 23;

păşúne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Weide" : „pâturage" : (6x)
ale păşunii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 34, 18;
păşune *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 25, 5; 25, 5; 34, 14; 34, 14;
păşunea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 18;

păţí : (1470 DLRV) : v. IV : „erleiden, erdulden" : „subir, endurer" : (1x)
a păţi *verb infinitiv prezent* 16, 5;

păzí : (1551-1553 ES) : v. IV : „1. bewahren, 2. achtgeben" : „1. garder, 2. protéger" : (25x)
a păzi *verb infinitiv prezent* 44, 14;
aţi păzit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 44, 8;
au păzit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 9; 18, 19; 18, 27;
au păzit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 44, 15;
păzăscu *verb indicativ prezent 3 pl.* 40, 47;
păzescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 40, 48; 48, 11;
păziţi *verb imp. 2 pl.* 20, 12; 20, 18; 20, 19;

să păzască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 14;
să păzască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 11, 20;
să păziţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 36, 27;
să păzîţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 44, 8;
să să păzască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 33, 8;
să va păzi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 6;
se va păzi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 4;
va păzi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 21;
voiu păzi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 16;
vor păzi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 37, 24; 43, 11; 44, 16; 44, 24;

pe : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „1. auf, 2. über, 3. durch, 4. um, gegen, für" : „1. /2. sur, 3. par, 4. pour, contre" : (591x)
pe *prep.* 4, 8; 37, 10; 40, 45; 44, 1; 46, 19;
pe *prep.* 24, 4*;
pre *prep.* 1, 3; 1, 3; 1, 15; 1, 18; 1, 21; 2, 2; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 4; 2, 10; 3, 3; 3, 7; 3, 17; 3, 20; 3, 25; 4, 1; 4, 3; 4, 3; 4, 4; 4, 4; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 10; 4, 10; 4, 12; 4, 12; 4, 13; 5, 1; 5, 1; 5, 3; 5, 4; 5, 4; 5, 5; 5, 5; 5, 10; 5, 10; 5, 11; 5, 11; 5, 12; 5, 14; 5, 14; 5, 17; 7, 8; 7, 15; 7, 15; 7, 16; 7, 16; 7, 18; 7, 19; 7, 21; 7, 21; 7, 21; 7, 22; 7, 24; 7, 27; 8, 14; 8, 18; 9, 3; 9, 3; 9, 8; 10, 22; 11, 1; 11, 1; 11, 7; 11, 7; 11, 9; 11, 9; 11, 9; 11, 10; 11, 11; 11, 13; 11, 13; 11, 16; 11, 16; 11, 17; 11, 17; 11, 17; 11, 20; 11, 23; 12, 6; 12, 13; 12, 13; 12, 14; 12, 14; 12, 14; 12, 15; 12, 15; 12, 19; 12, 22; 13, 6; 13, 10; 13, 11; 13, 14; 13, 14; 13, 15; 13, 15; 13, 19; 13, 20; 13, 20; 13, 21; 13, 22; 13, 23; 14, 2; 14, 7; 14, 8; 14, 8; 14, 9; 14, 9; 14, 15; 14, 15; 14, 17; 14, 19; 14, 22; 14, 22; 14, 23; 15, 5; 15, 6; 15, 6; 15, 7; 16, 7; 16, 9; 16, 12; 16, 14; 16, 15; 16, 15; 16, 15; 16, 18; 16, 19; 16, 20; 16, 20; 16, 21; 16, 21; 16, 25; 16, 26; 16, 26; 16, 32; 16, 36; 16, 36; 16, 36; 16, 37; 16, 38; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 46; 16, 46; 16, 48; 16, 48; 16, 49; 16, 50; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 53; 16, 57; 16, 60; 16, 60; 17, 4; 17, 4; 17, 5; 17, 5; 17, 7; 17, 9; 17, 12; 17, 12; 17, 12; 17, 12; 17, 12; 17, 13; 17, 13; 17, 14; 17, 16; 17, 19; 17, 20; 17, 21; 17, 22; 17, 22; 18, 6; 18, 6; 18, 7; 18, 7; 18, 9; 18, 12; 18, 12; 18, 15; 18, 16; 18, 16; 18, 19; 18, 30; 18, 30; 19, 4; 19, 5; 19, 9; 19, 9; 19, 12; 19, 13; 19, 14; 20, 1; 20, 3; 20, 4; 20, 6; 20, 6; 20, 8; 20, 9; 20, 10; 20, 10; 20, 11; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 13; 20, 14; 20, 15; 20, 17; 20, 19; 20, 21; 20, 21; 20, 22; 20, 23; 20, 23; 20, 26; 20, 26; 20, 27; 20, 28; 20, 28; 20, 34; 20, 34; 20, 35; 20, 36; 20, 36; 20, 37; 20, 37; 20, 37; 20, 38; 20, 38; 20, 40; 20, 41; 20, 41; 20, 41; 20, 42; 20, 42; 20, 48; 21, 3; 21, 3; 21, 4; 21, 4; 21, 11; 21, 14; 21, 25; 21, 25; 21, 26; 21, 29; 21, 30; 21, 31; 22, 3; 22, 4; 22, 7; 22, 7; 22, 7; 22, 7; 22, 10; 22, 10; 22, 11; 22, 11; 22, 11; 22, 11; 22, 12; 22, 19; 22, 21; 22, 28; 22, 29; 22, 29; 22, 30; 22, 31; 22, 31; 23, 9; 23, 10; 23, 14; 23, 17; 23, 22; 23, 22; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 24; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 28; 23, 34; 23, 35; 23, 35; 23, 36; 23, 36; 23, 39; 23, 39; 23, 40; 23, 40; 23, 41; 23, 42; 23, 45; 23, 46; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 24, 7; 24, 7; 24, 7; 24, 7; 24, 8; 24, 8; 24, 11; 24, 21; 24, 23; 24, 23; 24, 25; 24, 25; 25, 4; 25, 5; 25, 9; 25, 10; 25, 13; 25, 16; 25, 16; 25, 16; 26, 4; 26, 7; 26, 11; 26, 11; 26, 16; 26, 19; 26, 19; 26, 20; 27, 29; 27, 30; 27, 33; 28, 3; 28, 9; 28, 14; 28, 16; 28, 17; 28, 17; 28, 18; 28, 18; 28, 24; 28, 25; 28, 26; 29, 2; 29, 2; 29, 2; 29, 4; 29, 4; 29, 5; 29, 5; 29, 9; 29, 12; 29, 13; 29, 14; 29, 15; 30, 13; 30, 13; 30, 18; 30, 22; 30, 22; 30, 23; 30, 24; 30, 25; 30, 26; 31, 2; 31, 4; 31, 4; 31, 9; 31, 9; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 15; 31, 16; 31, 16; 32, 3; 32, 4; 32, 8; 32, 8; 32, 13; 32, 15; 32, 16; 32, 16; 32, 16; 32, 25; 32, 30; 33, 2; 33, 2; 33, 4; 33, 12; 33, 13; 33, 20; 33, 20; 33, 26; 33, 26; 33, 27; 33, 27; 33, 27; 33, 30; 33, 32; 34, 2; 34, 2; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 14; 34, 15; 34, 16; 34, 23; 34, 25; 34, 27; 34, 27; 34, 28; 34, 28; 34, 28; 34, 29; 34, 29; 35, 6; 35, 10; 35, 14; 35, 15; 36, 11; 36, 12; 36, 12; 36, 17; 36, 17; 36, 18; 36, 18; 36, 19; 36, 19; 36, 19; 36, 24; 36, 24; 36, 24; 36, 25; 36, 28; 36, 29; 36, 29; 36, 33; 36, 36; 36, 37; 37, 1; 37, 2; 37, 12; 37, 12; 37, 13; 37, 14; 37, 14; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 17; 37, 17; 37, 19; 37, 21; 37, 21; 37, 21; 37, 22; 37, 23; 37, 23; 37, 24; 37, 25; 37, 28; 38, 4; 38, 4; 38, 7; 38, 8; 38, 8; 38, 11; 38, 11; 38, 12; 38, 14; 38, 16; 38, 16; 38, 17; 38, 19; 38, 20; 38, 22; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 4; 39, 6; 39, 10; 39, 10; 39, 10; 39, 10; 39, 12; 39, 13; 39, 13; 39, 14; 39, 14; 39, 15; 39, 20; 39, 23; 39, 24; 39, 26; 39, 26; 39, 27; 39, 27; 39, 28; 39, 28; 40, 2; 40, 5; 40, 14; 40, 17; 40, 17; 40, 20; 40, 21; 40, 23; 40, 23; 40, 25; 40, 27; 40, 33; 40, 46; 40, 50; 40, 51; 41, 10; 41, 16; 41, 19; 41, 25; 42, 15; 42, 15; 42, 20; 43, 1; 43, 5; 43, 8; 43, 11; 43, 14; 43, 20; 43, 20; 43, 24; 43, 26; 43, 27; 44, 1; 44, 7; 44, 7; 44, 14; 44, 19; 44, 23; 45, 2; 45, 8; 46, 3; 46, 14; 46, 19; 47, 2; 47, 7; 47, 15; 47, 15; 47, 22; 48, 31;
pre *prep.* 1, 4*; 3, 8*; 4, 4*; 5, 2*; 5, 5*; 5, 7*; 5, 7*;
prea *prep.* 5, 1;
prei *prep.* 20, 38;

pecetluire : (1654 NEAGOE) : s. f. : „Bestätigung" : „confirmation" : (1x)
pecetluirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 28, 11;

péntru : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „1. für, 2. wegen,... halber, 3. weil" : „1. pour, 2. à cause de, 3. parce que" : (240x)
pen *prep.* 17, 24*;
pentr *prep.* 12, 12;
pentru *prep.* 4, 15; 6, 9; 7, 20; 13, 10; 13, 19; 13, 19; 16, 5; 18, 31; 20, 12; 20, 14; 20, 20; 20, 22; 20, 26; 20, 26; 20, 27; 20, 30; 20, 33; 20, 38; 21, 4; 21, 5; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 10; 21, 10; 21, 12; 21, 15; 21, 21; 21, 24; 21, 24; 21, 24; 21, 28; 21, 32; 22, 4; 22, 6; 22, 9; 22, 12; 22, 19; 22, 19; 22, 19; 22, 22; 22, 27; 23, 9; 23, 22; 23, 28; 23, 34; 23, 35; 23, 35; 24, 5; 24, 9; 24, 10; 24, 11; 24, 11; 24, 13; 24, 14; 24, 21; 25, 3; 25, 4; 25, 6; 25, 7; 25, 8; 25, 9; 25, 10; 25, 12; 25, 13; 25, 15; 25, 15; 25, 16; 26, 3; 27, 31; 27, 32; 28, 17; 28, 18; 29, 6; 29, 9; 29, 20; 29, 20; 31, 7; 31, 14; 33, 6; 33, 29; 33, 30; 34, 7; 34, 9; 36, 18; 36, 21; 36, 22; 36, 22; 36, 30; 36, 32; 37, 4; 37, 9; 37, 23; 38, 2; 38, 16; 38, 17; 39, 13; 39, 23; 39, 25; 40, 4; 40, 40; 40, 40; 40, 40; 41, 7; 42, 6; 42, 13; 42, 13; 42, 14; 42, 14; 43, 11; 43, 19; 43, 21; 43, 22; 43, 25; 44, 3; 44, 9; 44, 12; 44, 12; 44, 24; 44,

29; 44, 29; 45, 15; 45, 17; 45, 17; 45, 22; 45, 22; 45, 22; 45, 22; 45, 23; 45, 25; 46, 19; 46, 21; 46, 21; 47, 13; 48, 12;

pentru *prep.* 1, 20*; 2, 6*; 3, 7*; 3, 20*; 3, 27*; 5, 7*; 5, 7*; 5, 8*; 5, 10*; 5, 11*; 5, 11*; 6, 6*; 6, 10*; 7, 4*; 7, 4*; 7, 5*; 7, 9*; 7, 13*; 7, 19*; 8, 12*; 11, 4*; 11, 7*; 11, 12*; 11, 16*; 11, 17*; 11, 20*; 12, 3*; 12, 6*; 12, 12*; 12, 16*; 12, 19*; 12, 19*; 12, 20*; 12, 23*; 12, 25*; 12, 27*; 13, 8*; 13, 8*; 13, 8*; 13, 13*; 13, 20*; 13, 22*; 13, 23*; 14, 3*; 14, 5*; 14, 6*; 14, 7*; 14, 11*; 14, 11*; 14, 23*; 15, 6*; 15, 8*; 16, 34*; 16, 35*; 16, 36*; 16, 53*; 16, 62*; 17, 9*; 17, 19*; 17, 22*; 18, 19*; 18, 32*; 19, 9*; 26, 2*; 26, 15*; 26, 20*; 28, 2*; 28, 6*; 28, 7*; 29, 8*; 29, 10*; 29, 19*; 30, 22*; 31, 5*; 31, 10*; 31, 10*; 31, 17*; 33, 11*; 33, 25*; 33, 27*; 34, 8*; 34, 11*; 34, 20*; 35, 5*; 35, 6*; 35, 10*; 35, 11*; 35, 14*; 36, 2*; 36, 3*; 36, 3*; 36, 4*; 36, 5*; 36, 6*; 36, 6*; 36, 13*; 36, 14*; 36, 34*; 37, 12*; 38, 14*; 39, 16*; 39, 25*; 39, 29*;

peréte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Wand" : „mur" : (19x)

părête *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 8, 7; 8, 8; 8, 8; 12, 5; 12, 12; 13, 15; 23, 14; 41, 7;

părêtele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 12, 7; 13, 12; 13, 14; 13, 15; 41, 5; 41, 6; 43, 8;

părêtelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 41, 9; 41, 12;

păreții *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 41, 6; 41, 13;

pérnă : (1509 BGL) : s. f. : „Kissen" : „coussin" : (2x)

perine *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 18;

pernile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 20;

pers : (c. 1650 GCR I, 146) : s. m. : „Perser" : „Persan" : (3x)

persi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 30, 5; 38, 5;

persii *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 27, 10;

pescár : (1551-1553 ES.) : s. m. : „Fischer" : „pêcheur" : (2x)

păscarii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 29; 47, 11;

péste : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „1. über, 2. während" : „1. sur, au dessus de, 2. durant, pendant" : (295x)

peste *prep.* 48, 21;

pres *prep.* 44, 12;

preste *prep.* 1, 5; 1, 8; 1, 17; 1, 22; 1, 22; 1, 26; 1, 26; 2, 1; 3, 23; 4, 6; 4, 8; 5, 1; 5, 1; 5, 13; 5, 13; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 6, 2; 6, 3; 6, 11; 6, 12; 6, 13; 6, 14; 7, 1; 7, 4; 7, 7; 7, 8; 7, 8; 7, 14; 7, 16; 7, 18; 7, 18; 7, 26; 7, 26; 8, 1; 8, 5; 9, 2; 9, 3; 9, 3; 9, 4; 9, 4; 9, 8; 9, 8; 10, 1; 10, 1; 10, 2; 10, 18; 10, 19; 11, 8; 11, 10; 11, 11; 11, 16; 11, 22; 12, 6; 12, 7; 12, 12; 12, 13; 13, 5; 13, 8; 13, 9; 13, 15; 13, 15; 13, 18; 13, 18; 13, 20; 13, 20; 14, 3; 14, 7; 14, 8; 14, 9; 14, 13; 14, 13; 14, 13; 14, 17; 14, 19; 14, 21; 14, 22; 15, 4; 15, 7; 15, 7; 16, 5; 16, 6; 16, 16; 16, 25; 16, 27; 16, 30; 17, 6; 17, 20; 17, 22; 18, 6; 18, 11; 18, 15; 18, 20; 18, 20; 19, 1; 19, 8; 19, 8; 19, 9; 19, 11; 20, 8; 20, 13; 20, 15; 20, 21; 20, 21; 20, 23; 20, 32; 20, 33; 20, 40; 20, 40; 20, 46; 20, 46; 20, 46; 21, 2; 21, 2; 21, 2; 21, 4; 21, 14; 21, 29; 21, 31; 21, 31; 22, 9; 22, 13; 22, 13; 22, 21; 22, 22; 22, 24; 23, 5; 23, 5; 23, 7; 23, 7; 23, 7; 23, 7; 23, 8; 23, 12; 23, 15; 23, 15; 23, 20; 23, 24; 23, 27; 23, 46; 23, 47; 23, 49; 24, 2; 24, 5; 24, 17; 25, 7; 25, 10; 25, 14; 25, 16; 25, 17; 26, 3; 26, 7; 27, 11; 28, 7; 28, 7; 28, 11; 28, 21; 28, 26; 29, 2; 29, 2; 29, 2; 29, 5; 29, 10; 29, 15; 29, 17; 30, 4; 30, 8; 30, 11; 30, 14; 30, 15; 30, 16; 30, 21; 30, 22; 30, 24; 30, 25; 31, 5; 31, 12; 31, 15; 31, 15; 32, 2; 32, 3; 32, 4; 32, 5; 32, 6; 32, 8; 32, 8; 32, 10; 32, 16; 32, 16; 32, 17; 32, 23; 32, 24; 32, 26; 32, 30; 32, 30; 33, 2; 33, 3; 33, 4; 33, 10; 33, 24; 33, 25; 34, 2; 34, 6; 34, 6; 34, 13; 34, 14; 34, 27; 35, 2; 35, 2; 35, 3; 36, 1; 36, 5; 36, 6; 36, 7; 36, 10; 36, 11; 36, 12; 36, 15; 36, 17; 36, 18; 36, 25; 37, 5; 37, 6; 37, 6; 37, 6; 37, 8; 37, 8; 37, 15; 37, 15; 37, 19; 37, 20; 37, 20; 37, 25; 38, 10; 38, 11; 38, 12; 38, 20; 38, 21; 38, 21; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 39, 4; 39, 5; 39, 6; 39, 14; 39, 21; 39, 29; 40, 1; 40, 2; 40, 14; 40, 17; 40, 27; 40, 39; 40, 42; 40, 44; 40, 49; 40, 51; 41, 6; 41, 17; 41, 25; 41, 25; 42, 8; 43, 3; 43, 3; 43, 12; 43, 13; 43, 15; 43, 17; 43, 18; 43, 20; 43, 20; 43, 20; 43, 24; 43, 27; 44, 4; 44, 18; 45, 2; 45, 19; 45, 19; 45, 19; 45, 19; 46, 15; 46, 22; 47, 1; 47, 8; 47, 9; 47, 10; 47, 10; 47, 10; 47, 11; 48, 20;

péşte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Fisch" : „poisson" : (7x)

pêşte *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 47, 10;

peştii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 29, 4; 29, 4; 29, 5; 38, 20; 47, 11; 47, 11;

péşteră : (1532 DERS) : s. f. : „Höhle" : „grotte" : (1x)

peşteri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 33, 27;

petréce : (1559-1560 BRATU) : v. III : „1. durchführen, durchziehen, 2. begleiten" : „1. traverser, 2. accompagner" : (2x)

ai petrecut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 24;

petrecea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 37;

piátră : (1400-1418 DERS/în top. *Piatra*) : s. f. : „Stein" : „pierre" : (24x)

piatra *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 9; 10, 1; 28, 13;

piatră *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 19; 24, 7; 24, 8; 26, 4; 26, 14; 36, 26; 40, 43;

pietri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 11; 13, 11; 16, 39; 20, 32; 23, 47; 23, 47; 27, 22; 38, 22;

pietrii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 26; 10, 9;

pietrile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 13; 26, 12;

pietrilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 28, 14; 28, 16;

piciór : (1410 DERS) : s. n. : „Fuß" : „pied" : (20x)

picioare *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 3, 24;

picioarele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 7; 2, 2; 2, 3; 16, 24; 24, 17; 24, 23; 32, 2; 34, 18; 34, 18; 34, 19; 37, 10;

picioarelor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 1, 7; 34, 19; 43, 7;

picior *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 29, 11; 29, 11; 32, 13;

piciorul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 6, 11; 25, 6;

piédică : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hindernis" : „obstacle" : (1x)

piêdecă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 24;

pieíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Totschlag" : „meurtre" : (6x)
peire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 8; 28, 19; 29, 10; 29, 12; 32, 15;
peiri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 14, 16;

piéle : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Haut, Fell" : „peau" : (2x)
piêle *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 37, 6; 37, 8;

piérde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „verlieren" : „perdre" : (21x)
au pierdut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 12;
să piarză *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 30, 11;
să pierzu *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 14, 19; 14, 21;
să să piarză *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 6, 6;
voiu piêrde *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 21, 3; 21, 4; 25, 7; 25, 7; 25, 13; 25, 16; 25, 16; 29, 8; 30, 10; 30, 12; 30, 13; 30, 14; 30, 15; 32, 13; 35, 7; 39, 3;

pierdút : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „verloren" : „perdu" : (1x)
cea pierdută *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 16;

pierí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „zugrunde gehen, umkommen" : „périr, mourir" : (10x)
ai perit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 26, 17;
peri *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 5;
periră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 26, 2;
perit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 17;
perit-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 12, 22; 37, 11;
va peri *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 26; 33, 28; 35, 15;
vor peri *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 3;

pieríre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tod" : „mort" : (1x)
perire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 6, 14;

pierít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „verstorben": „mort" : (2x)
cea perită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4;
periţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 34, 29;

pierzáre : (1581 CORESI, EV. 363) : s. f. : „Totschlag" : „meurtre" : (7x)
pierzare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 25, 7; 26, 21; 27, 36; 29, 9;
pierzarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 16; 31, 11;
pierzării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 9, 1;

pierzătór : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „der dem Tod geweiht ist" : „qui est voué à la mort" : (4x)
pierzători *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 28, 7; 30, 11; 31, 12;
pierzătoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 10;

píldă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gleichnis, Beispiel" : „sentence, modèle" : (10x)
pilda *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 12, 22; 12, 23; 18, 2; 18, 3; 42, 15;
pildă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 43; 17, 2; 19, 14; 20, 49; 24, 3;

pîine : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f.: „1. Brot, 2. Feldfrucht": „1. pain, 2. céréales" : (19x)
pîine *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 9; 4, 17; 13, 19; 16, 48; 18, 7; 44, 3; 44, 7; 48, 18;
pîinea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 16; 12, 18; 18, 16; 24, 17; 24, 22;
pîinei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 5, 16;
pîinii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 4, 16;
pîinii *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 14, 13;
pîinile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 4, 15; 12, 19; 16, 19;
pînă : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep.: „bis, auch, noch": „jusque, encore" : (57x)
pînă *prep.* 2, 3; 4, 14; 8, 2; 20, 27; 21, 26; 24, 13; 25, 15; 28, 15; 33, 22; 37, 25; 39, 15; 43, 16; 48, 6; 48, 27;
pînă *prep.* 4, 8*; 4, 10*; 4, 11*; 9, 2*; 9, 3*; 9, 11*; 20, 29*; 20, 31*; 20, 47*; 21, 4*; 29, 10*; 30, 6*; 40, 24*; 40, 28*; 41, 16*; 41, 17*; 41, 17*; 41, 20*; 46, 3*; 46, 18*; 47, 4*; 47, 4*; 47, 8*; 47, 9*; 47, 11*; 47, 20*; 47, 21*; 47, 21*; 48, 1*; 48, 2*; 48, 3*; 48, 4*; 48, 5*; 48, 7*; 48, 8*; 48, 8*; 48, 21*; 48, 21*; 48, 23*; 48, 24*; 48, 25*; 48, 26*; 48, 28*;

pîngărí : (1654 NEAGOE) : v. IV : „besudeln, beflecken" : „tacher, profaner" : (35x)
a să pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 44, 25;
aţi pîngărit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 33, 26; 36, 23;
au pîngărit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 17; 36, 18;
pîngăraţi *verb imp. 2 pl.* 9, 7;
pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 44, 25;
pîngăriia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 38;
pîngăriia *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 17;
pîngăriia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 11;
pîngăriiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 22, 4;
s-au pîngărit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 25, 3;
s-au pîngărit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 4, 14; 23, 13; 36, 23;
să pîngărească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 3; 44, 7;
să pîngări *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 17;
să pîngăriia *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 7;
să să pîngărească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 14, 11; 20, 9; 37, 23;
se va pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 39, 7;
se vor pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 21, 7;
te pîngăriiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 23, 30; 24, 13;
va pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 6;
v-aţi pîngărit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 20, 43;
vă pîngăriţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 20, 7;
vă pîngăriţi *verb conjunctiv prezent 2 pl.* 20, 30; 20, 31;
vă pîngăriţi *verb imp. 2 pl.* 20, 18;
voiu pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 26;
vor pîngări *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 22; 7, 22;

pîngăriciune : (1665-1672 MS. 4389, 102/2) : s. f. : „Schandtat" : „infamie, abjection" : (1x)
pîngăriciunilor *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 33, 31;

pîngărít : (1654 NEAGOE 178) : adj. : „befleckt, unrein" : „impur, souillé" : (1x)
pîngărite *subst. comun masc. sg. voc. art.* 21, 25;

pîntece : (1448 DERS) : s. n.: „Bauch, Leib" : „ventre" : (2x)
pîntecele *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 2; 7, 19;

pîrgă : (1581 PO) : s. f. : „Erstlingsfrucht" : „primeurs" : (1x)
pîrgă *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 47, 13;

pîrîu : (1337 DRĂGANU) : s. n.: „Bach": „ruisseau" : (2x)
pîraielor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 36, 4;
pîrîu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 47, 5;

plátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Zahlung, Bezahlung, Lohn, Belohnung" : „paiement, salaire, récompense" : (5x)
plata *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 27;
plată *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 31; 27, 33; 29, 17; 29, 19;

plăti : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „bezahlen, vergelten" : „payer, récompenser" : (1x)
va plăti *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 5;

plean : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Beute" : „butin" : (5x)
pleanul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 29, 19;
pleanuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 38, 12; 38, 13;
pleanuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 38, 13;
pleanurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 30, 24;

plecá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „neigen, beugen" : „pencher, incliner" : (1x)
să plêce *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 14, 5;

plecáre : (c. 1573-1578 PS. SCH. 74) : s. f. : „Neigen, Beugen" : „penchant" : (1x)
plecare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 17;

plenuí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „plündern, rauben" : „ravir, piller" : (7x)
a plenui *verb infinitiv prezent* 38, 12; 38, 13; 38, 13;
au plenuit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 39, 10;
va plenui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 29, 19; 30, 24;
vor plenui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 10;

plesní : (1642 CAZ. GOV. 288) : vb. IV. : „zerbersten" : „écraser" : (3x)
plesnêşte *verb imp. 2 sg.* 21, 12; 21, 14;
plesniia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 29, 7;

pleşuví : (c. 1665-1672 MS. 4389, 451/2) : v. IV : „kahl werden" : „devenir chauve" : (1x)
vor pleşuvi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 31;

pleşuvíre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 177/2) : s. f. : „Kahlheit" : „calvitie" : (3x)
pleşuvire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 18; 29, 17;
pleşuviri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 31;

plimbá : (1563-1583 COD. VOR.2) : v. I : „gehen" : „marcher" : (1x)
de priumblat *verb supin* 42, 3;

plimbáre : (1642 CAZ. GOV. 502) : s. f. : „Gehen" : „marche" : (1x)
premblării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 42, 10;

plin : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „1. voll, gefüllt, 2. reich an" : „1. plein, rempli, 2. riche en" : (12x)
cea plină *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 2;
plin *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 3; 37, 1;
plin *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 7, 23;
plină *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 23; 28, 11; 43, 5; 44, 4;
pline *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 1, 18;
pline *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 36, 38;
pline *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 10, 12;
plini *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 42;

pliníre : (1642 CAZ. GOV. 192) : s. f. : „Erfüllung" : „accomplissement" : (4x)
plinirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 7; 30, 12; 30, 12; 32, 15;

plînge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III: „(be) : weinen, klagen": „déplorer, plaindre, regretter" : (13x)
au plîns *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 31, 15;
plîngă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 7, 12;
plînge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 17;
plînge vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 32, 16; 32, 16;
plîngînd *verb gerunziu* 8, 14;
plînsu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 26, 17;
va plînge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 27;
vei plînge *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 24, 16; 32, 16;
veţi plînge *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 24, 23;
vor plînge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 31; 27, 32;

plîngere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f.: „Beweinen, Klage": „action de pleurer, de déplorer, plainte" : (6x)
plîngere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 2, 10; 19, 1; 27, 2; 27, 32; 32, 2; 32, 16;

plîns : (1551-1553 ES) : s. n. : „Weinen" : „pleurs" : (3x)
plînsu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 19, 14; 19, 14;
plînsul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 24, 17;

plînsoáre : (1613 IORGA, S. D. X, 286) : s. f. : „Weinen" : „pleur" : (1x)
plînsoare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 28, 11;

ploáie : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Regen" : „pluie" : (9x)
ploaia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 11; 38, 9;
ploaie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 13; 22, 24; 34, 26; 34, 26; 38, 22; 40, 45;
ploii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 28;

plouá : (1551-1553 ES) : v. I : „regnen" : „pleuvoir" : (1x)
voiu ploa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 38, 22;

plumb : (c. 1573-1578 PS. SCH. 485) : s. n. : „Blei" : „plomb" : (3x)
plumb *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 22, 18;
plumb *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 12;
plumbul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 22, 19;

poártă : (1470 DERS) : s. f. : „Tor, Pforte" : „porte" : (106x)

ale porţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 11;
al porţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 6; 40, 10; 40, 15; 40, 40; 46, 2; 46, 9;
a porţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 29; 46, 20;
o poartă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 24; 40, 24; 40, 25; 40, 28; 40, 28;
poarta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 5; 11, 1; 21, 15; 40, 6; 40, 14; 40, 21; 40, 23; 40, 24; 40, 24; 40, 24; 40, 29; 40, 33; 40, 35; 40, 36; 40, 39; 43, 1; 44, 2; 44, 17; 44, 27; 46, 1; 46, 3; 46, 13; 47, 2; 48, 31; 48, 31; 48, 31; 48, 32; 48, 32; 48, 32; 48, 33; 48, 33; 48, 33; 48, 34; 48, 34; 48, 34;
poartă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 3; 40, 14; 40, 14; 40, 28;
porţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 48, 31; 48, 32; 48, 33; 48, 34;
porţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 3; 8, 14; 9, 2; 10, 19; 11, 1; 40, 10; 40, 12; 40, 12; 40, 15; 40, 16; 40, 17; 40, 20; 40, 20; 40, 22; 40, 28; 40, 41; 40, 42; 40, 46; 40, 46; 41, 2; 41, 2; 42, 1; 42, 15; 42, 16; 43, 2; 43, 4; 44, 1; 44, 3; 44, 4; 45, 19; 46, 2; 46, 3; 46, 4; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 46, 10; 47, 2; 47, 2;
porţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 21, 22; 26, 10; 33, 30; 42, 2; 44, 11; 44, 17; 48, 31;
porţilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 40, 19; 40, 19;

pod : (1352 DRHC X, 109) : s. n. : „Stock, Dachboden" : „étage, comble" : (1x)
poduri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 41, 7;

podí : (1668-1670 HERODOT) : v. IV : „decken" : „planchéier" : (1x)
podit *verb participiu sg. masc.* 41, 15;

pódină : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Decke" : „plafond" (1x)
podine *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 20;

podoábă : (1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Zierde, Schmuck" : „ornement, bijou" : (3x)
podoaba *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 42, 14;
podoabă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 11; 16, 13;

póftă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Begierde, Lust" : „désir, envie" : (4x)
poftele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 18, 15; 24, 16; 24, 21; 24, 25;

poftít : (1577 CORESI, PS.) : adj. : „begehrt" : „désiré, recherché" : (1x)
cêle pohtite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 26, 12;

pom : (1528 DERS) : s. m. : „Baum" : „arbre (fruitier)" : (1x)
pomul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 47, 13;

pomení : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „gedenken, erinnern" : „se souvenir de, mentionner" : (10x)
a pomeni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 23; 23, 19;
aţi pomenit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 21, 24; 21, 24;
pomenêşte *verb imp. 2 sg.* 29, 16;
să vor pomeni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 18, 24; 33, 16;
să vor pomeni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 13;
se vor pomeni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 3, 20; 18, 22;

pomeníre : (1551-1553 ES) : s. f. : „ Erinnerung, An-, Gedenken" : „ souvenir, mémoire, commémoration" : (2x)
pomenire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 32; 25, 10;

poposí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV: „rasten": „faire halte, camper" : (1x)
să poposeşti *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 21, 30;

poposíre : (c. 1683-1686 MS. 45, 645/[1]) : „Unterkunft" : „logement" : (1x)
poposirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 21;

popositor : (c. 1683-1686 MS. 45, 645/[1]) : „Durchreisender" : „passager" : (1x)
popositorilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 23, 17;

porníre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Aufbruch" : „remuement" : (1x)
pornirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 14;

portár : (1438 DERS) : s. m. : „Portier" : „portier, concierge" : (1x)
portari *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 44, 11;

porumbíţă : (c. 1665-1672 MS. 4389, 623/[1]) : s. f. : „Taube" : „colombe" : (1x)
nişte porumbiţe *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 16;

porúncă : (c. 1564 CORESI, MOLIT. 191) : s. f. : „Befehl, Gebot" : „ordre, commandement" : (22x)
porunca *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 14;
poruncă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 15;
porunci *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 20, 25;
poruncile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 11, 20; 18, 9; 18, 17; 18, 21; 18, 31; 20, 11; 20, 12; 20, 13; 20, 16; 20, 19; 20, 21; 20, 24; 20, 24; 33, 5; 37, 24; 43, 11; 43, 18; 44, 5; 44, 24;

poruncí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „befehlen, gebieten" : „ordonner, commander" : (9x)
ai poruncit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 9, 11;
am poruncit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 37, 10;
au poruncit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 12, 7; 24, 18; 37, 7; 37, 10;
fu poruncind *verb indicativ perfect simplu perifrastic 3 sg.* 10, 6;
poruncêşte *verb imp. 2 sg.* 37, 12;
s-au poruncit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 24, 18;

potolí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. beschwichtigen, 2. nachlassen" : „1. calmer, 2. relâcher" : (1x)
voiu potoli *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 30, 13;

povăţuí : (1644 CAZ. DEALU, ap. GCR I, 111) : v. IV : „anleiten, unterweisen" : „conseiller, conduire" : (6x)
povăţuiesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 11, 1; 45, 8;
povăţuiêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 12, 9; 45, 16; 45, 22;
povăţuiţi *verb indicativ prezent 3 pl.* 45, 9;

voiu povăţui *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 39, 2;

povăţuíre : (1649 MARD.) : s. f. : „Anleitung, Anweisung" : „conseil" : (1x)
povăţuirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 3;

povăţuitór : (1642 ÎNV.) : s. m. : „Ratgeber" : „conseilleur" : (28x)
al povăţuitoriului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 48, 21;
cea povăţuitoare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 20, 46;
celui povăţuitoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 45, 7;
povăţuitori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6; 23, 12; 23, 23;
povăţuitorii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 17, 13; 21, 12; 22, 6; 22, 25; 43, 7;
povăţuitorilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 19, 11; 43, 7; 43, 9; 48, 22;
povăţuitoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 45, 17; 48, 22;
povăţuitoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 44, 3; 46, 2; 46, 5; 46, 9; 46, 11; 46, 13; 46, 18; 46, 19;
povăţuitoriule *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 21, 25;
povăţuitoriului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 48, 21;
povăţuitorul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 46, 17;

povéste : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Erzählung, Geschichte, Gerede" : „conte, récit, histoire, bavardage" : (1x)
povêste *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 2;

povestí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „erzählen" : „raconter" : (2x)
povestêşte *verb imp. 2 sg.* 17, 2;
să să povestească *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 12, 16;

prádă : (c. 1573-1578 PS. SCH. 313) : s. f. : „Beute, Raub" : „pillage" : (11x)
prada *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 30, 24;
pradă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 5; 34, 8; 34, 22; 34, 28; 36, 4; 36, 5; 38, 12; 38, 13;
prăzi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 7, 21;
prăzile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 29, 19;

praf : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Staub" : „poussière" : (1x)
praful *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 26, 10;

prag : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Türschwelle" : „seuil de porte" : (2x)
pragurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 43, 8; 43, 8;

práznic : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „1. Fest, 2. Mahl" : „1. fête, 2. repas" : (2x)
ale praznecului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 45, 23;
praznice *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 46, 10;

prădá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „plündern" : „piller" : (7x)
a prăda *verb infinitiv prezent* 38, 12; 38, 13;
prădat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 39, 10;
va prăda *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 12; 29, 19; 30, 24;
vor prăda *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 10;

prăji : (1581 CORESI EV.) : v. IV: „backen": „frire, rôtir" : (1x)
să să prăjască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 24, 11;

prăpădíre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 499/2) : s. f. : „Ende" : „fin" : (1x)
prăpădire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 19;

preacurvă : (1646 PRAV. MOLD. 553) : „Ehebrecherin" : „femme adultère" (3x)
celor preacurve *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 45;
preacurve *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 45;
preacurvei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 37;

preacurví : (1581 CORESI, EV. 310) : v. IV : „huren" : „forniquer" : (3x)
preacurvescu *verb indicativ prezent 3 sg.* 23, 43;
preacurvêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 16, 31;
preacurviia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 23, 37;

preájmă : (1668-1670 HERODOT) : s. f. : „Nähe" : „entourage" : (21x)
preajma *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 9; 1, 12; 3, 8; 11, 23; 26, 9; 40, 11; 40, 28; 40, 42; 40, 49; 41, 13; 42, 1; 42, 3; 42, 7; 44, 4; 47, 21;
preajmă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 8, 16; 10, 19; 11, 1; 40, 2; 41, 14; 47, 3;

precúm : (1592 DIR) : adv./conj. : „wie" : „comme" : (8x)
precum *conjunctie subord.* 11, 21; 16, 49; 16, 54; 42, 7;
precum *adv.* 3, 23; 9, 11; 16, 58; 16, 58;

prejúr → împrejur

préot : (1502 BGL/ în top. *Preuteşti*) : s. m. : „Priester" : „prêtre" : (22x)
a preoţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 40, 47;
preot *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 7, 26; 44, 22;
preotul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 44, 21; 45, 19;
preotului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 44, 30;
preoţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 42, 14;
preoţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 22, 26; 42, 13; 43, 24; 43, 27; 44, 15; 44, 31; 46, 2; 46, 21;
preoţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 43, 19; 44, 30; 45, 4; 46, 20; 48, 10; 48, 11; 48, 13;

preoţí : (c. 1560-1562 CORESI PRAV.) : v. IV : „dienen" : „être au service de" : (1x)
să să preoţească *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 44, 13;

preumblare → plimbare

preumblat → plimbat

presărá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „streuen" : „parsemer" : (1x)
vor presăra *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 24;

pricelnic : (1688 BIBLIA) : adj. : „streitsüchtig" : „opiniâtre" : (1x)
pricêlnici *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 3, 7;

prícină : (1668-1670 HERODOT) : s. f. : „Ursache" : „raison, motif" : (1x)
pricina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 7;

pridvor : (1560-1561 CORESI TE.²) : s. n. : „Vordertür" : „porte" : (1x)
pridvoarăle *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 47, 1;

prihână : (1620 MOXA) : s. f. : „Fehler" : „péché" : (10x)
prihană *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 43, 23; 43, 23; 43, 25; 45, 18; 45, 23; 46, 5; 46, 5; 46, 7; 46, 7; 46, 14;

primí : (1551-1553 ES) : v. IV. : „bekommen" : „recevoir" : (9x)
a vă priimi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 41;
priimesc *verb indicativ prezent 1 sg.* 22, 19;
priimêşte *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 19;
priimi-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 41;
voiu priimi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 17; 20, 34; 20, 40; 22, 19; 43, 27;

primprejúr : (1559-1560 BRATU) : prep./ adv. : „herum" : „autour, autour de" : (27x)
prenprejur *adv. de loc* 1, 27; 1, 28; 5, 17; 10, 12; 12, 14; 16, 36; 19, 8; 23, 22; 36, 4; 40, 15; 40, 17; 42, 5; 42, 20; 43, 2; 43, 12;
prenprejurul *prep.* 5, 5; 5, 14; 16, 56; 28, 24; 28, 26; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 34, 26; 36, 3; 38, 9;

prin : (înc. sec. XVI PS. H.) : prep. : „1. in, 2. durch" : „1. en, 2. à travers" : (29x)
pen *prep.* 26, 10;
pren *prep.* 6, 8; 9, 4; 12, 5; 12, 12; 12, 15; 16, 8; 16, 8; 20, 23; 23, 37; 27, 21; 29, 11; 29, 11; 29, 12; 30, 10; 30, 23; 30, 26; 37, 19; 38, 17; 40, 6; 42, 12; 44, 2; 44, 3; 45, 17; 47, 3; 48, 19;
pren *prep.* 3, 15*; 19, 6*;
prin *prep.* 42, 9;

prínde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „ergreifen, erfassen" : „prendre, saisir, attraper" : (8x)
prinsă *verb participiu sg. fem.* 44, 31;
s-au prinsu *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 4; 19, 8; 33, 6;
să prind *verb indicativ prezent 3 pl.* 41, 6;
să va prinde *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 12, 13; 17, 20;
vă veţi prinde *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 21, 24;

pripă : (1560-1561 CORESI TE.²) : s. f.: „Hast": „hâte" : (1x)
pripă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 29, 5;

prisoseală : (1642 CAZ. GOV. 454) : s. f.: „die anderen": „les autres" : (1x)
prisoseala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 48, 18;

prisosí : (1626 DRHA XIX, 186) : v. IV: „1. überschüssig sein, 2. im Überfluss vorhanden sein": „1. être de trop, 2. surabonder" : (4x)
prisosescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 48, 15;
prisosêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 23, 32;
prisosiia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 42, 4; 42, 6;

prisosít : (1642 CAZ. GOV. 454) : adj. : „überschüssig" : „excédentaire" (4x)
prisosit *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 48, 21;

prişleţ : (1559-1560 BRATU) : adj. : „fremd" : „étranger" : (1x)
cel prişleţ *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 22, 7;

priví : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „ansehen, betrachten" : „regarder, contempler" : (3x)
a privi *verb infinitiv prezent* 41, 16;
privêşte *verb imp. 2 sg.* 20, 46; 21, 2;

proróc : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Prophet" : „prophète" : (15x)
proroc *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 2, 5; 7, 26; 14, 3; 14, 7;
prorocii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 13, 4; 13, 9; 13, 16; 22, 28;
prorocilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 13, 2; 13, 2; 38, 17;
prorocu *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 33, 33;
prorocul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 14, 9; 14, 9;
prorocului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 14, 10;

prorocí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „prophezeien, weissagen" : „prophétiser, prédire". : (37x)
prorocesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 13, 2; 13, 2; 13, 3; 13, 16;
prorocescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 13, 17;
prorocêşte *verb imp. 2 sg.* 6, 2; 11, 4; 11, 4; 13, 2; 13, 17; 20, 46; 28, 21; 35, 2; 36, 1; 36, 3; 37, 4; 37, 9; 37, 9; 38, 2; 38, 14; 39, 1;
prorocêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 21, 8; 21, 14; 21, 27; 25, 2; 29, 2; 30, 2; 34, 2; 34, 2; 36, 6;
prorociiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 37, 7; 37, 7;
prorocind *verb gerunziu* 11, 13;
va proroci *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 12, 26;
vei proroci *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 7; 13, 2; 21, 2;

proslăví : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „preisen": „glorifier" : (1x)
mă voiu proslăvi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 38, 23;

prunc : (1523-1528 DERS/în antr. *Pruncea*) : s. m. : „Kind, Säugling" : „enfant, nourrisson" : (2x)
prunc *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 45, 20;
prunci *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 9, 6;

pruncíe : (1608-1613 VARLAAM, L.) : s. f. : „Kindheit" : „enfance" : (3x)
prunciei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 22; 16, 42; 16, 59;

puciós : (1551-1553 ES) : adj. : „stinkend" : „puant" : (1x)
pucioase *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 38, 22;

pui : (1453 DERS/în antr. *Puiul*) : s. m. : „Junges" : „petit (d'un animal) : " : (4x)
puii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 19, 2; 19, 3; 19, 5;
puiu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 19, 2;

púne : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „(sich) setzen, stellen, legen" : „(se) : mettre" : (71x)
ai pus *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 18; 16, 19; 23, 20;
am pus *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 4, 6; 16, 11; 16, 14; 24, 7; 27, 3;
a pune *verb infinitiv prezent* 44, 30;
a pune *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 22; 21, 22;
au pus *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 7, 20; 17, 4; 18, 12; 18, 15; 23, 5; 37, 1; 40, 2;
au pus *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 14, 2; 14, 2; 19, 9; 23, 7; 23, 12; 27, 4; 32, 26;
pune *verb imp. 2 sg.* 21, 10; 24, 4; 24, 4;
punea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 23, 42; 43, 8;
pune voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 21, 26;
pune-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 37;
puse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 3; 3, 24;
pusu am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 5, 5;
să puie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 21, 22; 27, 7;
să punea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 23, 9;
să puse *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 23, 16;
să să puie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 30, 21;
să vor pune *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 24;
va pune *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 14, 3; 14, 7; 17, 13; 26, 8;
vei pune *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 1; 4, 2; 4, 3; 4, 3; 4, 4; 4, 9;
veţi pune *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 47, 22; 48, 29;
voiu pune *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 14; 6, 14; 13, 14; 14, 8; 16, 29; 16, 37; 29, 4; 32, 3; 34, 25; 37, 14; 37, 26; 37, 26;
vor pune *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 24; 27, 30; 40, 44; 42, 13; 43, 20; 44, 19;

púnere : (1563 CORESI, PRAXIU 249) : s. f. : „Vorlegen, Darbieten" : „mise" : (4x)
punere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 23;
punerea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 23, 11;
puneri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 2;
punerilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 17, 17;

purtá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „tragen" : „porter" : (4x)
îţi poartă *verb imp. 2 sg.* 16, 51;
purtă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 46, 22;
purtîndu-se *verb gerunziu* 22, 30;
să purta *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 7;

púrurea : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „immer, stets" : „toujours, éternellement" : (5x)
pururea *adv. de timp* 3, 9; 39, 14; 42, 14; 46, 15; 46, 16;

pustie : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f./adj. : „Öde, Einöde": „désert" : (6x)
pustie *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 35, 15;
pustie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 25, 13; 35, 3; 35, 4; 35, 12; 35, 14;

pustietáte : (c. 1650 ANON CAR.[2]) : s. f. : „Öde, Wüste" : „désert" : (2x)
pustietate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 35, 4; 35, 9;

pustií : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „verwüsten, verheeren" : „dévaster, ravager" : (9x)
au pustiit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 7;
pustiite *verb participiu pl. neutru* 30, 12;
să va pustii *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 7; 33, 29;
să vor pustii *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 6; 33, 28;
se va pustii *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 15;
se vor pustii *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 12, 20;
te vei pustii *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 35, 3;

pustiíre : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Verheerung" : „dévastation" : (4x)
al pustiirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 23, 33;
pustiire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 14; 35, 7;
pustiiri *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 36, 2;

pustiít : (1646 PRAV. MOLD. 55) : adj. : „verwüstet" : „dévasté, ravagé" : (10x)
cea pustiită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 38, 12;
cêle pustiite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 33, 24; 36, 10;
celor pustiite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. gen./dat. art.* 29, 12;
celor pustiite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. gen./dat. art.* 36, 4;
pustiită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 19; 35, 7;
pustiite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. gen./dat. art.* 30, 7;
pustiite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 27;
pustiitu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 26, 2;

pustíu : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „1. öde, verlassen, 2. Wüste" : „1./2. désert" : (26x)
cêle pustii *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 36, 33; 36, 35; 36, 38;
celui pustiiu *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 29, 12;
pustiiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 13, 4; 19, 13; 20, 10; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 15; 20, 17; 20, 18; 20, 21; 20, 23; 20, 36; 23, 42; 26, 20; 29, 9; 29, 10; 33, 29; 34, 25;
pustiiu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 38, 8;
pustiiul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 6, 14; 20, 35;
pustiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 33, 28;

puteá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. II : „können, dürfen, vermögen" : „pouvoir" : (3x)
putea *verb indicativ prezent 3 sg.* 47, 5;
va putea *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 19;
va puteasă *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 12;

putére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Macht, Gewalt, Stärke, Kraft" : „pouvoir, puissance" : (26x)
putêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 17; 28, 4; 31, 18; 38, 15;
putêrea *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 26, 12; 27, 10; 27, 11; 27, 12; 27, 18; 28, 5; 28, 5; 29, 17; 30, 15; 32, 24; 32, 30; 38, 4;
puterii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 7, 24; 19, 11; 19, 12; 24, 21; 29, 17; 29, 19; 30, 6; 30, 18; 31, 18;
puterile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 27;

putrezí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „verwesen, (ver)faulen, (ver) : modern" : „pourrir, putréfier" : (1x)
va putrezi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 9;

puţín : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./adv./pron. : „wenig" : „peu" : (4x)
puţin *adv.* 16, 46;
puţine *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 17;
puţini *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 34, 29;
puţini *pron. nehot. masc. pl. nom./ac.* 5, 3;

R

ráclă : (1581-1582 PO) : s. f. : „Kasten" : „coffre" : (1x)
raclele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 28, 13;

ráde : (1581-1582 PO) : v. III : „abschaben, -kratzen" : „râper, gratter" : (1x)
-şi vor rade *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 20;

rai : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. n. : „Paradies" : „paradis" : (2x)
raiului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 28, 13;

rámură : (1646 PRAV. MOLD.) : s. f. : „Ast" : „rameau, branche" : (1x)
ramurilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 17, 23;

ránă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Wunde" : „plaie" : (4x)
rană *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 28;
rane *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 21, 14;
ranelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 21, 14; 28, 8;

răcní : (1640 CEASLOV) : v. IV: „schreien": „crier" : (1x)
răcnesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 22, 25;

răcníre : (1642 CAZ. GOV.) : s. f. : „Gebrüll" : „rugissement" : (1x)
răcnirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 19, 7;

rădăcínă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Wurzel" : „racine" : (8x)
rădăcina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 3;
rădăcinele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 17, 5; 17, 6; 17, 7; 17, 9; 17, 9;
rădăcinile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 7;
rădăcinilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 19, 11;

rămás : (1559-1560 BRATU) : adj./s. : „geblieben" : „resté" : (14x)
au rămas *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 36, 4;
cea rămasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 18;
cei rămaşi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 39, 14;
cei rămaşi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 5, 10; 9, 8; 11, 13; 17, 21; 23, 25; 23, 25; 25, 16;
cêle rămase *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 34, 18;
celui rămas *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 41, 15;
celui rămas *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 42, 10;
rămaşi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 14, 22;

rămăşíţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Rückstand, Nachlass" : „reste, héritage" : (1x)
rămăşiţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 41, 11;

rămîne : (1551-1553 ES) : v. III/II: „bleiben": „rester" : (6x)
cêle rămase *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 41, 14; 41, 15;
cêle rămase *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 41, 13; 42, 2;
vor rămînea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 20; 36, 36;

răní : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „verwunden" : „blesser" : (2x)
rănesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 28, 9;
te-ai rănit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 28, 16;

rănít : (1559-1560 BRATU) : adj./ s. m. : „verwundet" : „blessé" : (26x)
cei răniţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 27;
cei răniţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 31, 17; 31, 18;
celor răniţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 20; 32, 21;
răniţi *verb participiu pl. masc.* 32, 22; 32, 25; 32, 29;
răniţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 6, 7; 11, 6; 28, 23; 30, 4; 30, 11; 35, 8;
răniţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 6, 4; 6, 13; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 28; 32, 29; 32, 30; 32, 30; 35, 8;
răniţilor *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 25;
răniţilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 21, 29;

răpí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „rauben, entreissen, entführen" : „ravir, arracher" : (2x)
a hrăpi *verb infinitiv prezent* 19, 3; 19, 6;

răpíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Plünderei, Raub" : „pillage, butin" : (1x)
hrăpiri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 19, 6;

răpitură : (1581 PO) : s. f. : „Beute" : „proie" : (1x)
hrăpituri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 19, 3;

răsád : (c. 1650 ANON. CAR.[2]) : s. n. : „Schößling" : „rejeton" : (1x)
răsad *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 5;

răsădí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „pflanzen" : „planter" : (5x)
răsădiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 19, 13;
răsădit-am *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 36, 36;
voiu răsădi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 17, 22; 17, 23;
vor răsădi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 26;

răsădít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. : „verpflanzt" : „planté" : (1x)
răsădită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 19, 10;

răsăditúră : (c. 1665-1672 MS. 4389 531/1) : s. f. :

„Verpflanzung" : „transplantation" : (3x)
răsăditură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 29;
răsăditurii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 17, 7;
răsăditurilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 31, 4;

răsărí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sprießen" : „germer" : (4x)
au răsărit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 16, 7;
răsar *verb indicativ prezent 3 pl.* 17, 9;
răsări *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 17, 6;
răsări-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 29, 21;

răsărít : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Sonnenaufgang, 2. Osten" : „1. lever, 2. est, levant" : (57x)
răsărit *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 8, 5; 8, 16; 9, 2; 11, 1; 40, 6; 40, 20; 40, 22; 40, 23; 40, 24; 40, 33; 40, 41; 42, 1; 42, 9; 42, 12; 42, 15; 42, 16; 42, 20; 43, 1; 43, 4; 43, 17; 46, 13; 47, 1; 47, 8; 47, 9; 48, 21; 48, 23; 48, 25; 48, 26; 48, 27; 48, 28; 48, 32;
răsăritul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 16, 7;
răsărituri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 40, 41; 43, 2; 44, 1; 45, 7; 46, 1; 47, 1; 47, 2; 47, 19; 48, 1; 48, 2; 48, 3; 48, 4; 48, 5; 48, 6; 48, 7; 48, 8; 48, 8; 48, 10; 48, 16; 48, 17; 48, 18; 48, 24;
răsăriturile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 45, 7; 47, 19;
răsăriturilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 47, 19;

răsărítură : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Knospe" : „bourgeon" : (1x)
răsăriturii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 17, 10;

răsfăţá : (1581 CORESI, EV. 71) : v. I : „sich ergötzen" : „se délecter" : (1x)
să răsfăţa *verb indicativ imperfect 3 sg.* 16, 48;

răspúnde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „antworten, erwidern" : „répondre" : (11x)
răspund *verb indicativ prezent 3 pl.* 13, 9;
răspundea *verb indicativ imperfect 3 sg.* 23, 42;
răspundeaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 13, 19;
răspunsă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 9, 11;
răspunzînd *verb gerunziu* 14, 2;
voiu răspunde *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 14, 2; 14, 3; 14, 7; 20, 3; 20, 31; 20, 31;

răspúns : (1551-1553 ES) : s. n. : „Antwort" : „réponse" : (1x)
răspunsuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 13, 19;

răşchira : (1643 VARLAAM) : v. I: „zerstreuen" : „disperser" : (1x)
s-au răşchirat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 28, 25;

răşínă : (c. 1573-1578 PS. SCH. 517) : s. f. : „Harz" : „résine" : (1x)
răşină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 17;

rătăcí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. verirren, 2. umherirren" : „1. perdre, égarer 2. errer" : (10x)
am rătăcit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 14, 9;
au rătăcit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 44, 10; 48, 11;
rătăciia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 44, 10;
rătăciia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 44, 15;
rătăcit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 44, 13;
s-au rătăcit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 48, 11;
să să rătăceascâ *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 14, 11;
să va rătăci *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 14, 9;
va rătăci *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 12;

rătăcíre : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Verirrung" : „égarement" : (3x)
rătăcirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 13; 48, 11;
rătăcirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 34, 12;

rătăcít : (1551-1553 ES) : adj. : „umherirrend" : „errant" : (2x)
cea rătăcită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4; 34, 16;

rău : (1490 DRHA/în antr. *Dumitru Rău*) : adj./s. : „1. schlecht, böse, schlimm, 2. Böse" : „1./2. mauvais, mal" : (21x)
cea rea *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 11;
cea rea *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 13, 22; 18, 23;
cêle rêle *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 8, 9; 34, 25; 36, 31;
cêle rêle *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 20, 44;
celor răi *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 30, 12;
rău *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 22, 7; 33, 12;
rău *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 11, 2;
răul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 25, 12; 47, 10;
rêle *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 14, 15; 38, 10;
rêle *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 5, 17; 14, 21; 14, 21;
rêlele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 6, 10; 14, 22; 14, 22;

răutáte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schlechtigkeit, Bosheit" : „méchanceté" : (7x)
o răutate *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 5;
răutate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 5;
răutăţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 22, 12;
răutăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 6, 9; 16, 23; 16, 36; 16, 56;

răvaş : (1569 DERS) : s. n. : „Schriftrolle" : „rouleau" : (3x)
răvaşul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 1; 3, 2; 3, 2;

răvăşel : (c. 1683-1686 MS. 45, 626/1) : s. n. : „Schriftrolle" : „rouleau" : (1x)
răvăşel *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 2, 9;

războí : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Krieg, Schlacht" : „guerre" : (6x)
războiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 7, 14; 13, 5; 17, 17; 32, 26;
războiul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 15;
războiului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 24, 16;

războínic : (1581 CORESI, EV.) : s. m./adj. : „Krieger" : „guerrier" : (3x)
cei războinici *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 10;

războinic *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 39, 20;
războinici *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 27;

repezí : (1580 BGL) : v. IV: „durchdringen": „tirer à l'arc" : (1x)
să repeziia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 47, 5;

rezemá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(sich) stützen, sich berufen auf, festigen" : „(s`)appuyer, se baser, (se) : consolider" : (1x)
au răzimat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 24, 2;

rezemătúră : (c. 1683-1686 MS. 45, 290/1) : s. f. : „Stütze" : „appui" : (2x)
răzimăturile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 30, 6;

ridicá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. heben, 2. tragen" : „1. lever, soulever, 2. porter" : (52x)
am rădicat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 49; 20, 15;
am rădicat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 20, 23;
am rîdicat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 28; 20, 42; 47, 15;
a rădica *verb infinitiv prezent* 13, 6;
aţi rîdicat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;
au rădicat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 25, 15;
rădic *verb indicativ prezent 1 sg.* 23, 22;
rădica *verb indicativ imperfect 3 pl.* 10, 16;
rădicară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 10, 19; 11, 22;
rădicaţi *verb imp. 2 pl.* 45, 9;
rădica-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 7;
rădică-te *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 21, 28;
rădicînd *verb gerunziu* 13, 11;
rădicîndu-se *verb gerunziu* 1, 4;
rîdicaţi *verb imp. 2 pl.* 20, 39;
rîdică *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 3; 3, 14;
s-au rădicat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 13, 5;
să rădica *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 19; 1, 19; 1, 20; 1, 21; 1, 21; 10, 17; 10, 17;
să rădică *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 4;
să rădicară *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 10, 15;
să rădice *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 17;
să rîdică *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 6; 13, 13;
să va rădica *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 12, 12; 16, 41;
să vor rădica *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 6; 30, 18;
să vor rîdica *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 2, 6;
se va rădica *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 16;
te vei rădica *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 38, 14;
va rădica *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 6;
vei rîdica *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 23, 27;
voiu rădica *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 14, 8; 14, 13; 14, 17; 16, 26; 16, 59; 16, 61; 34, 29;
voiu rîdica *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 23;
vor rădica *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 11, 18;

ridicát : (1551-1553 ES) : adj. : „gehoben" : „levé" : (2x)
rădicat *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 3, 14; 3, 15;

risipí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „zerstreuen, verstreuen" : „disperser" : (26x)
am răsipit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 11, 17; 36, 19;
răsipêşte *verb imp. 2 sg.* 10, 2;
răsipi voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 14;
s-au răsipit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 29, 13; 34, 6; 34, 6; 34, 12;
să răsipesc *verb conjunctiv perfect 1 sg.* 20, 23;
să răsipiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 34, 5;
să se răsipească *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 46, 19;
v-aţi răsipit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 34;
v-aţi răsipit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 20, 41;
vei răsipi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 2;
voiu răsipi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 4, 13; 5, 10; 5, 12; 6, 5; 11, 16; 12, 15; 17, 21; 22, 14; 29, 12; 30, 23; 30, 26; 32, 15;

risipíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Zerstreuung" : „dispersion, dissipation" : (1x) (2x)
răsipire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 20;
răsipirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 6, 8;

rînduí : (c. 1564 CORESI, CAZ. 178) : v. IV : „(an-) : ordnen, einsetzen" : „ordonner" : (15x)
am rînduit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 44, 12;
au rînduit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 28;
rîndui *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 17, 5; 19, 5;
rînduiêşte *verb imp. 2 sg.* 21, 19; 21, 20; 40, 4; 44, 5;
rînduiţi *verb participiu pl. masc.* 42, 2;
va rîndui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 14, 3; 14, 7;
vei rîndui *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 2; 21, 19;
vei rîndui *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 44, 5;
vor rîndui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 14;

rînduiálă : (1642 CAZ. GOV. 372) : s. f. : „1. Ordnung, 2. Sitte, Brauch, 3. Anordnung" : „1. ordre, 2. coutume, 3. directive" : (5x)
rînduiala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 21; 24, 16; 42, 15; 42, 20; 43, 10;

rîpă : (1428 DLRV) : s. f.: „Abgrund": „abîme" : (1x)
rîpi *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 34, 13;

rîs : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „1. Lachen, 2. Missachtung" : „1. rire, 2. mépris" : (1x)
rîs *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 23, 32;

rîu : (1377 DRĂGANU / în top. *Ryusoor*) : s. n. : „Fluss, Strom" : „fleuve, torrent" : (24x)
rîu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 47, 13;
rîul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 1; 1, 3; 3, 15; 3, 23; 10, 15; 10, 20; 10, 22; 43, 3; 47, 10;
rîului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 29, 4; 29, 4; 29, 4; 29, 5;
rîurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 29, 2; 29, 9; 29, 10; 30, 12; 31, 4; 31, 15; 32, 2; 32, 2; 32, 14;
rîurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 29, 2;

rîvní : (1559-1560 BRATU) : v. IV: „beneiden": „envier, être jaloux" : (2x)
au rîvnit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 9;
voiu rîvni *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 39, 25;

rîvníre : (c. 1573-1578 PS. SCH. 507) : s. f. : „Eifer" : „zèle,

envie" : (7x)
răvnirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 5;
rîvnire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 37;
rîvnirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 13; 16, 41; 23, 25; 36, 6; 38, 19;

roábă : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Sklavin" : „esclave" : : (1x)
roabe *subst. comun fem. sg. gen./dat. neart.* 30, 18;

roátă : (1451 DERS / în top. *Rotă*) : s. f. : „Rad" : „roue" : (29x)
o roată *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 15;
roată *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 16; 1, 16; 10, 9; 10, 10; 27, 19;
roate *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 20; 1, 21; 10, 6; 10, 9; 10, 12; 23, 24;
roatei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 10, 10;
roatele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 1, 19; 1, 19; 1, 20; 10, 12; 10, 16; 10, 16; 10, 19; 11, 22; 26, 10; 41, 22;
roatelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 1, 16; 3, 13; 10, 2; 10, 6; 10, 9; 10, 13;

rob : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Sklave" : „esclave" : (6x)
robilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 38, 17;
robul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 34, 23; 37, 24; 37, 25;
robului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 28, 25; 37, 25;

robí : (1563 CORESI, PRAXIU 183) : v. IV : „zum Sklaven werden" : „s`asservir" : (5x)
robit-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 29, 17;
s-au robit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 6, 9;
s-au robit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 39, 23;
te robêşte *verb imp. 2 sg.* 12, 3; 12, 3;

robíe : (1564 CORESI, CAZ.) : s. f. : „1. Sklaverei, 2. Gefangenschaft" : „1. esclavage, 2. captivité" : (3x)
robie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 4; 30, 17;
robiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 11, 15;

robíme : (c. 1683-1686 MS. 45, 771/1) : s. f. : „Menge Kriegsgefangene" : „foule de prisoniers de guerre" : (5x)
robime *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 11; 3, 15; 11, 24; 11, 25;
robimea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 39, 25;

robíre : (1668-1670 HERODOT) : s. f. : „Versklavung" : „asservissement" : (11x)
ai robirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 1;
al robirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 2;
robire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 12, 3; 12, 7; 12, 11; 25, 3; 29, 17;
robirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 29, 14; 32, 9;
robirei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 1, 1;
robirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 33, 21;

robít : (1616 DIRB XVII 3, 28) : adj. : „unterjocht" : „asservi" : (1x)
cel robit *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 12, 4;

rod : (1559-1560 BRATU) : s. n. : „Frucht" : „fruit, genre, gent" : (12x)
roada *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 9; 19, 10; 34, 27; 36, 8; 36, 30; 47, 13; 47, 13;
roadă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 8; 17, 23;
roadele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 25, 4; 36, 30; 48, 18;

rodean : (c. 1683-1686 MS. 45, 649/1) : s. m. : „Rhodier" : „Rhodien" : (1x)
rodênilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 27, 15;

ródie : (1581-1582 PO) : s. f. : „Granatäpfel" : „grenade" : (1x)
rodie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 19, 10;

rost : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Mund, Sprachorgan, 2. Sprache" : „1. bouche, 2. langue" : (3x)
rostul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 27; 24, 22; 33, 7;

róuă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tau" : „rosée" : (1x)
roaoa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 7;

rudénie : (1551-1553 ES) : s. f. : „Geschlecht, Familie" : „race, famille" : (1x)
rudeniile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 22, 6;

rugá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. bitten, 2. beten" : „1. supplier, 2. prier" : (2x)
să să roage *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 45, 15; 45, 17;

rúgă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gebet" : „prière" : (1x)
să rugă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 30, 21;

rugínă : (1490 DERS) : s. f. : „Rost" : „rouille" : (5x)
rugina *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 5; 24, 11; 24, 12; 24, 12;
rugină *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 24, 5;

rúpe : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. reißen, 2. durchbrechen" : „1. arracher, 2. briser, creuser" : (2x)
rumpe voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 20;
voiu rupe *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 21;

ruşiná : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „beschämen" : „faire honte" : (4x)
ruşinaţi-vă *verb imp. 2 pl.* 36, 32;
ruşinează-te *verb imp. 2 sg.* 16, 51;
să te ruşinezi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 16, 62;
să va ruşina *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 24, 12;

ruşíne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schande, Scham" : „honte, pudeur" : (6x)
ruşine *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 18;
ruşinea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 35; 22, 10; 23, 10; 23, 18; 23, 29;

S

sábie : (1462-1463 DERS) : s. f. : „Schwert" : „épée" : (88x)
sabie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 1; 5, 2; 5, 12; 5, 17; 6, 3; 6, 8; 6, 11; 6, 12; 7, 15; 7, 15; 11, 8; 11, 10;

12, 14; 12, 16; 14, 17; 14, 17; 17, 21; 21, 9; 21, 9; 21, 12; 21, 14; 21, 20; 21, 28; 21, 28; 23, 25; 24, 21; 25, 13; 26, 6; 26, 8; 26, 11; 26, 15; 28, 23; 29, 8; 29, 10; 30, 5; 30, 17; 30, 21; 31, 17; 31, 18; 32, 20; 32, 21; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 27; 32, 28; 32, 29; 33, 2; 33, 27; 38, 8; 39, 23;
sabiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 21, 15; 32, 30; 32, 30; 35, 5; 38, 21;
sabii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 11, 8; 38, 4;
sabiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 2; 5, 12; 14, 21; 21, 11; 21, 14; 21, 14; 21, 19; 23, 10; 30, 4; 30, 6; 30, 22; 30, 24; 30, 25; 32, 10; 32, 11; 33, 3; 33, 4; 33, 6; 33, 6; 33, 26; 35, 8; 38, 21;
sabiile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 39; 23, 47; 26, 9; 28, 7; 30, 11; 32, 12; 32, 26;

sac : (1482-1492 DERS) : s. m. : „Sack" : „sac" : (2x)
sac *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 27, 31;
saci *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 7, 18;

safír : (1581-1582 PO) : s. n. : „Saphir" : „saphir" : (4x)
zamfir *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 9, 2; 28, 13;
zamfirului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 26; 10, 1;

sahaidác → săhăidac

sáră → seară

sárdiu → sardonix

sardónix : (1580-1581 PO) : s. n. : „Sardonyx" : „sardonyx, sardoine" : (1x)
sardiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 28, 13;

sáre : (1551-1553 ES) : s. f. : „Salz" : „sel" : (3x)
sare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 4; 43, 24; 47, 12;

sat : (1344 DRĂGANU / în top. *Zath*) : s. n. : „Dorf" : „village" : (1x)
satele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 38, 13;

saţ : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Sättigung, Sattheit" : „satiété" : (1x)
saţiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 39, 19;

sau : (înc. sec. XVI PS. H.) : conj. : „oder" : „ou" : (3x)
sau *conjuncţie coord.* 3, 6; 14, 16; 44, 7;

săcúre → secure

săgeátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Pfeil" : „flèche" : (6x)
săgeţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 2; 17, 17; 21, 22; 39, 9;
săgeţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 39, 3;
segeţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 16;

săhăidác : (c. 1594 DIRA XVI/4, 99) : s. n. : „Köcher, Tasche" : „carquois, sac" : (1x)
sahaidacele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 27, 11;

sălăşluí : (a. 1633 GCR I, 82) : v. IV : „hausen" : „habiter" : (1x)
vor sălăşlui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 25, 4;

sălăşluíre : (1642 CAZ. GOV. 178) : s. f. : „Behausung" : „habitation" : (1x)
sălăşluirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 37, 27;

sămănáa → semăna

sămenţíe → seminţie

sămeţíe → semeţie

sămínţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Samen, Saat, 2. Geschlecht, Stamm" : „1. semence, graine, 2. souche, descendance" : (4x)
sămînţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 5; 17, 13; 31, 17; 43, 19;

sămn → semn

sănătáte : (1563 CORESI, PRAXIU 208) : s. f. : „Gesundheit" : „santé" : (1x)
sănătate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 47, 13;

săpá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „graben" : „creuser" : (7x)
am săpat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 12, 7;
sapă *verb imp. 2 sg.* 8, 8; 12, 5;
săpaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 8, 8;
săpa-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 12, 12;
voiu săpa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 14;
vor săpa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 38;

săpát : (1404-1406 DERS / în top. *Săpatul*) : adj. : „geschnitzt" : „scuplté" : (4x)
săpată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 19;
săpate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 36, 35;
săpaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 41, 18; 41, 20;

săpătúră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Ausgrabung" : „creusement" : (3x)
săpătura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 41, 25;
săpături *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 17, 6; 41, 25;

sărá : (1551-1553 ES) : v. I : „salzen" : „saler" : (1x)
te-ai sărat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 4;

sărác : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Arme" : „pauvre" : (3x)
sărac *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 12; 22, 29;
săracului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 16, 48;

sărbătoáre : (1551-1553 ES) : s. f. : „Feiertag" : „fête" : (8x)
sărbătoare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 21; 45, 25;
sărbători *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 17; 46, 12;
sărbătorile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 34; 36, 38; 44, 24; 45, 17;

sări : (1551-1553 ES) : v. IV : „springen" : „sauter" : (1x)
sări *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 3;

sărăimán → sărman

sărmán : (1581-1582 PO) : s. m. : „waise" : „orphelin" : (1x)
sărăiman *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 22, 7;

sătós → setos

săturá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „sättigen, satt werden" : „rassasier, être rassasié" : (8x)
să va sătura *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 2;
se vor sătura *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 19;
te-ai săturat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 27; 16, 28;
te săturaşi *verb indicativ perfect simplu 2 sg.* 27, 25;
vă veţi sătura *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 39, 20;
voiu sătura *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 32, 4; 32, 5;

săturáre : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 49) : s. f. : „Sattheit" : „satieté" : (1x)
săturare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 48;

său, sa : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. pron. pos. : „sein" : „son" : (6x)
său *adj. pron. pos. 3 masc. sg. gen./dat. sg.* 18, 6; 18, 11; 18, 17; 18, 19; 18, 20; 24, 23;

săvái : (**seva** : c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : adv. : „ob" : „si" : (1x)
săvai *adv.* 14, 19;

săvîrşí : (1551-1553 ES) : v. IV : „1. vollenden, 2. verscheiden" : „1. accomplir, 2. mourir" : (11x)
am săvîrşit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 5, 13;
a să săvîrşi *verb infinitiv prezent* 23, 32;
au săvîrşit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 11;
să săvîrşesc *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 21;
să săvîrşi *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 42, 15;
să vor săvîrşi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 4, 8;
se va săvîrşi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 43, 23;
vei săvîrşi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 6;
voiu săvîrşi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 6, 12; 7, 8;
vor săvîrşi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 27;

săvîrşít : (1570 CORESI, LIT.) : adj./s. n. : „1. Ende, 2. vollkommen" : „1. fin, 2. totalement, parfait" : (6x)
săvîrşit *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 14;
săvîrşit *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart* 21, 29;
săvîrşitul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 6; 7, 6; 7, 10;
săvîrşitului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 21, 25;

scálă : (1476 LDSR 348) : s. f. : (contextual) „Handelsplatz" : (contextual) „marché" : (1x)
scala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 3;

scáun : (1495-1508 DERS / în top. *Scăunean*) : s. n. : „1. Stuhl, Sitz, 2. Thron" : „1. chaise, siège, 2. trône" : (5x)
scaun *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 26; 10, 1;
scaunile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 16;
scaunului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 26; 43, 7;

scăldá : (1563 CORESI, PRAXIU 42) : v. I : „(sich) waschen" : „(se) laver" : (2x)
am scăldat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 9;
te-ai scăldat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 4;

scăpá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. entkommen, 2. retten" : „1. fuir, 2. sauver" : (5x)
au scăpat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 33, 21;
să scape *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 18; 33, 12;
scapă *verb indicativ prezent 3 pl.* 7, 16;
vor scăpa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 16;

scăpát : (c. 1683-1686 MS. 45, 191/1) : adj./s. : „befreit, gerretet" : „affranchi, libéré, sauvé" : (3x)
cei scăpaţi *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 6, 9; 14, 22;
scăpaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 6, 8;

scărpiná : (1649 MARD.) : v. I : „kratzen" : „gratter" : (3x)
au scărpinat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 4;
voiu scărpina *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 8, 7; 17, 22;

scíndură : (1508 DERS) : s. f. : „Planke" : „planche" : (1x)
scînduri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 5;

scîntéie : (1596 DERS / în antr. *Scînteie*) : s. f. : „Funke" : „étincelle" : (1x)
scîntei *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 7;

scírbă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Gräuel" : „abomination" : (1x)
scîrbele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 7, 20;

scîrbí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „erzürnen" : „fâcher, irriter" : (1x)
au scîrbit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 27;

scírnă : (1646 PRAV. MOLD. 249) : s. f. : „Kot" : „excrément" : (1x)
scîrnă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 12;

sclipí : (1620 MOXA) : v. IV : „glänzen" : „luire" : (2x)
să sclipeşti *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 21, 28;
sclipêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 40, 3;

sclipiciós : (c. 1683-1686 MS. 45, 649/1) : adj. : „glänzend" : „luisant" : (1x)
sclipicioase *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 18;

sclipíre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 790/2) : s. f. : „Glanz" : „luisance" : (2x)
sclipire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 10; 21, 15;

scoáte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. herausnehmen, -ziehen, 2. hervorbringen" : „1. sortir, tirer, 2. faire sortir" : (40x)
ai scos *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 33, 9;
am scos *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 12, 7; 20, 10; 20, 14; 20, 22; 20, 36;
au scos *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 24, 6; 37, 1; 47, 2;
să scoaţă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 7, 19; 46, 21;
să scoaţe *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 8;
să scoţ *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 6; 20, 9;
să scoţu *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 37, 13;

scoase *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 42, 15; 43, 1; 46, 22;
scoate *verb imp. 2 sg.* 23, 46;
scoate-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 34, 10;
va scoate *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 12; 17, 23; 32, 9; 33, 12;
vei scoate *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 12, 4;
voiu scoate *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 7; 11, 9; 20, 34; 20, 38; 20, 41; 21, 3; 28, 18; 29, 4; 32, 3; 34, 11; 34, 13; 34, 13; 34, 27; 37, 6; 37, 12;
vor scoate *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 14, 22;

scórpie : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Skorpion" : „scorpion" : (1x)
scorpiilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 2, 6;

scríe : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „schreiben" : „écrire" : (7x)
ai scris *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 37, 20;
să vor scrie *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 13, 9;
scrie *verb imp. 2 sg.* 24, 2; 37, 15;
vei scrie *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 1; 37, 15; 43, 11; 43, 11;

scris : (c. 1573-1578 PS. SCH. 315) : adj. : „1. geschrieben, 2. bemalt" : „1. écrit, 2. peint" : (4x)
scris *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 2, 10;
scrise *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 2, 10; 42, 2;
scrişi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 8, 10;

scrisoáre : (1576 DIR) : s. f. : „1. Schrift, 2. Beschreibung, Abgrenzung" : „1. écriture, 2. description, délimitation" : (2x)
scrisoarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 9; 43, 12;

sculá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „aufstehen, sich erheben" : „(se) lever" : (5x)
mă sculaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 3, 23;
să sculă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 7, 10;
să te scoli *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 26, 20;
scoală-te *verb imp. 2 sg.* 3, 22;
sculă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 3;

scump : (1446 DERS / în top. Mihăilă *Scumpul*) : adj. : „edel" : „précieux" : (1x)
scumpe *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 22;

scumpí : (1563 CORESI, PRAXIU 180) : v. IV : „verschonen" : „épargner" : (2x)
să va scumpi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 4; 7, 9;

scurá → scurge

scúrge : (1581-1582 PO) : v. III : „abfließen, (aici) ausleeren" : „s'écouler, (aici) vider" : (1x)
vei scură *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 23, 34;

scut : (1501-1512 DERS) : s. n. : „Schild" : „bouclier" : (4x)
scuturi *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 23, 24; 38, 4; 38, 5;
scuturile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 27, 10;

seáră : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./s. f. : „Abend" : „soir" : (5x)
sara *adv. de timp* 12, 4; 12, 7; 33, 22;
seara *adv. de timp* 24, 18;
seară *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 46, 3*;

secúre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Axt, Beil" : „hache" : (1x)
săcure *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 2;

segeátă → săgeată

semănă : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. aussäen, 2. verstreuen" : „1. semer, 2. disperser" : (2x)
vă veţi sămăna *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 9;
voiu sămăna *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 15;

semenţíe → seminţie

semeţíe : (1581 CORESI, EV. 66) : s. f. : „Hochmut, Stolz" : „arrogance, fierté" : (5x)
sămeţiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 30, 6; 33, 28;
semeţiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 21; 24, 25; 30, 18;
simeţiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 12;

seminţíe : (1563 CORESI, PRAXIU 25) : s. f. : „Geschlecht, Stamm" : „descendance, souche" : (2x)
sămenţiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 20, 5;
semenţiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 22;

semn : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Zeichen" : „signe" : (8x)
sămn *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 14, 8; 20, 12; 20, 20;
sămnu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 3;
sămnul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 9, 6;
semn *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 39, 15;
semnu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 33, 3;
semnul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 9, 4;

setós : (1551-1553 ES) : adj. : „durstig, Wasserlos" : „assoiffé, sans eau" : (1x) 106,5
sătos *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 19, 13;

seu : (1581-1582 PO) : s. n. : „Unschlitt" : „suif" : (1x)
seu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 44, 15;

sfat : (1491-1492 DERS) : s. n. : „Rat(schlag), Ratschluss" : „conseil, décision" : (4x)
sfat *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 11, 2;
sfatul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 26; 27, 9;
svaturile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 11, 5;

sfărîmá : (1577 CORESI, PS.) : v. I : „1. zerbrechen, zermalmen, 2. zerstören" : „1. briser, (se) casser, 2. (se) détruire" : (6x)
să sfărîmă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 26, 2;

să va sfărîma *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 12;
să vor sfărîma *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 6;
te-ai sfărîmatu *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 29, 7;
te vei sfărîma *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 32, 27;
voiu sfărîma *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 14, 13;

sfătuí : (1551-1553 ES) : v. IV : „beraten" : „conseiller" : (1x)
sfătuiesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 11, 2;

sfétnic : (c. 1564 CORESI, CAZ. 64) : s. m. : „Berater, Hofrat" : „conseiller" : (1x)
sfêtnicii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 27;

sfinţénie : (1642 CAZ. GOV. 431) : s. f. : „1. Heiligkeit, 2. Heiligtum" : „1. sainteté, 2. sanctuaire" : (4x)
sfinţenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 45, 2;
sfinţeniia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 3; 45, 4;
svinţenie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 11, 16;

sfinţí : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „weihen" : „sanctifier, consacrer" : (14x)
mă voiu sfinţi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 41; 28, 22; 38, 23;
mă voiu svinţi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 28, 25; 39, 27;
să sfinţască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 46, 21;
sfinţesc *verb indicativ prezent 1 sg.* 37, 28;
sfinţindu-mă *verb gerunziu* 38, 16;
svinţesc *verb indicativ prezent 1 sg.* 20, 12;
svinţindu-mă *verb gerunziu* 36, 23;
svinţiţi *verb imp. 2 pl.* 20, 20;
voiu svinţi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 23;
vor sfinţi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 44, 19; 44, 24;

sfinţíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „1. Heiligung, 2. Heiligtum" : „1. sanctification, 2. sanctuaire" : (2x)
sfinţirile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 40;
svinţirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 48, 21;

sfînt : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „heilig" : „saint, sacré" : (87x)
ale svîntului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 19;
a sfintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 43, 21;
cea sfîntă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 20, 40;
cêle sfinte *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 44, 13; 44, 16; 47, 13;
cel sfînt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. art.* 28, 14; 39, 7;
cel sfînt *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 10, 6; 10, 7; 20, 39; 39, 7; 39, 7; 43, 8;
cel sfînt *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 22, 26; 41, 4; 41, 20; 44, 23; 44, 27; 45, 4; 48, 8;
cel svînt *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 36, 20; 36, 21; 36, 22; 39, 25; 43, 7;
cel svînt *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 45, 18;
celor sfinţiţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. gen./dat. art.* 48, 11;
celui sfînt *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 48, 18;
sfinte *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 36, 38;
sfintele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 11; 7, 24; 8, 6; 21, 2; 22, 26; 23, 38; 23, 39; 23, 40; 25, 3; 28, 18; 37, 26; 37, 28; 44, 5; 44, 7; 44, 8; 44, 9; 44, 11;
sfintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 41, 21; 41, 25; 44, 1; 44, 15; 44, 19; 46, 20; 48, 10; 48, 10; 48, 12; 48, 18;
sfinţii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 9, 6;
sfînt *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 45, 1; 45, 1; 48, 12;
sfîntu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 48, 14;
sfîntului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 41, 23;
svinte *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 42, 14;
svinte *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 42, 20;
svintele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 22, 8; 24, 21;
svintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 45, 6; 45, 7; 45, 7; 48, 21;
svinţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc pl. nom./ac. neart.* 42, 14;
svînt *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 42, 13;
svînt *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 42, 14;
svîntului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 42, 13; 48, 20; 48, 21;
sfintele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 43, 12*; 44, 13*;
sfintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 43, 12*; 44, 13*;
Sfintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 45, 3*;
Sfînta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 3*;
svintele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 13*; 42, 13*;
svintelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 42, 13*; 42, 13*;
sfîrşí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „enden, vollenden, beendingen" : „terminer, achever, finir" : (5x)
fîrşitu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 37, 11;
să va sfîrşi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 24, 11; 47, 13;
sfîrşaşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 15, 4;
sfîrşitu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 11, 15;

sfîrşíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Endigung" : „fin" : (1x)
sfîrşire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 16;

sfîrşít : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Ende" : „fin" : (4x)
sfîrşitul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 1; 7, 3; 7, 3; 30, 3;

síclu : (1581-1582 PO) : s. m./f. : „Sekel" : „sicle" : (4x)
sicle *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 12; 45, 12;
sicli *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 4, 10; 45, 12;

sílă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Zwang" : „contrainte" : (1x)
silă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 18;

símbătă → sîmbătă

simeţíe → semeţie

síne : (1551-1553 ES) : pron. refl. : „sich" : „soi" : (5x)
sine *pron. refl. 3 ac. acc.* 18, 6; 22, 10; 34, 2; 34, 8; 36, 17;

síngur : (1228 DLRV) : adj. pron. întăr. : „allein, nur" : „seul(ement)" : (2x)
sînguri *adj. pron. de întărire 3 pl. masc. nom./ac.* 14, 16; 14, 18;

sîmbătă : (1551-1553 ES) : s. f. : „Samstag" : „samedi" : (16x)

simbetele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 12; 20, 13;
simbetelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 46, 5;
sîmbete *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 45, 17; 46, 4;
sîmbetele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 16; 20, 20; 20, 21; 20, 24; 22, 8; 22, 26; 22, 26; 23, 38; 44, 24;
sîmbetelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 46, 1; 46, 13;

sîn : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : (aici) „Ausbuchtung" : (aici) „creux, cavité" : (1x)
sînul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 43, 13;

sînge : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Blut" : „sang" : (51x)
a sîngiurilor *subst. comun neutru pl. gen./dat. art.* 24, 6;
sînge *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 5, 17; 14, 19; 16, 37; 16, 37; 18, 10; 22, 6; 22, 9; 22, 12; 22, 27; 23, 37; 23, 45; 28, 23; 33, 25; 33, 25; 35, 6; 38, 22; 39, 17; 39, 19; 43, 18; 44, 7; 44, 15;
sîngele *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 18; 3, 20; 16, 6; 16, 6; 16, 9; 16, 22; 18, 13; 21, 32; 22, 4; 24, 7; 24, 8; 32, 5; 33, 4; 33, 6; 33, 8; 35, 6; 36, 18; 39, 18; 43, 20; 45, 19;
sîngelui *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 23, 45; 24, 17; 44, 24;
sîngiuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 22, 3;
sîngiurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 16, 35; 24, 14;
sîngeriurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 22, 13;

sínguр → singur

sîrguí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „sich beeilen, sich drängen" : „se dépêcher, se hâter" : (1x)
sîrguindu *verb gerunziu* 30, 9;

sîrguiálă : (c. 1660 ST. LEX. 200) : s. f. : „Hast" : „hâte" : (1x)
sîrguială *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 11;

slab : (1559-1560 BRATU) : adj. : „dünn, schwach" : „maigre" : (4x)
cea slabă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4;
slab *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 34, 21;
slabă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 14; 34, 20;

slávă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Herrlichkeit" : „gloire" : (1x)
slavă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 43, 2;

slăbănogí : (c. 1665-1672 MS. 4389, 746/1) : v. IV : „lähmen, erschlaffen" : „paralyser, s'affaiblir" : (3x)
să vor slăbănogi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 27;
să vor slobonogi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 17;
se vor slobonogi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 21, 7;

slăbí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „schwächen" : „affaiblir" : (2x)
slăbesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 21, 15;
slăbiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 31, 15;

slăbít : (1559-1560 BRATU) : adj. : „schwach" : „affaibli" : (1x)
slăbită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 6;

slobonogí → slăbănogi

slobozí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „freigeben, entlassen, loslassen" : „mettre en liberté, (re)lâcher" : (3x)
voiu slobozi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 20; 16, 41; 21, 17;

slobozíre : (1581 CORESI, EV. 190) : s. f. : „Befreiung" : „libération" : (1x)
slobozirii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 46, 18;

slújbă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Dienst" : „service" : (2x)
slujba *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 29, 20;
slujbei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 29, 17;

slují : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „(be)dienen" : „servir" : (20x)
a sluji *verb infinitiv prezent* 20, 32; 43, 19; 44, 15; 44, 16; 45, 4;
au slujit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 29, 17; 29, 20;
să slujască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 40, 48; 44, 11; 44, 27;
slujăsc *verb indicativ prezent 3 pl.* 42, 14;
slujesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 44, 19; 45, 4; 45, 5; 46, 25;
sluji *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 44, 12;
slujind *verb gerunziu* 44, 11; 44, 11;
vor sluji *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 20, 40; 44, 17;

smaráld : (1581-1582 PO) : s. n. : „Smaragd" : „émeraude" : (1x)
zmaragdu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 28, 13;

smerí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „demütigen, erniedrigen" : „humilier, abaisser" : (4x)
smerescu *verb indicativ prezent 1 sg.* 17, 24;
smeriia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 22, 10; 22, 11;
smerit-ai *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 21, 25;

smerít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „demütig" : „humble" : (4x)
cel smerit *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 17, 24;
cel smerit *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 21, 25;
mai smerită *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. neart.* 29, 15;
smerită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 29, 14;

smírnă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Myrrhe" : „myrrhe" : (1x)
zmirnă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 16;

smúlge : (1559-1560 BRATU) : v. III : „ausreißen" : „arracher" : (5x)
am zmult *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 21, 5;
să zmulgă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 17, 9;
voiu zmulge *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 11, 19;
zmulgînd *verb gerunziu* 29, 17;
zmulgîndu-se *verb gerunziu* 26, 15;

smúls : (1448 BGL / în top. *Zmulţi*) : adj. : „ausgerissen, gezogen" : „arraché, tiré" : (2x)

zmultă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 28; 21, 28;

soáre : (1549 DERS / în top. *Soreşti*) : s. m. : „Sonne" : „soleil" : (2x)
soarele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 32, 7;
soarelui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 8, 16;

socoteálă : (1642 CAZ. GOV. 251) : s. f. : „1. Gedanke, 2. Überwachung, Aufsicht" : „1. idée, pensée, réflexion, 2. surveillance" : (3x)
socoteala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 22;
socotêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 14, 2; 14, 3;

socotí : (1481 DERS) : v. IV : „1. (be)achten, 2. bedenken, erwägen, 3. meinen" : „1. observer, 2. juger, réfléchir, 3. estimer, opiner" : (6x)
ai socotit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 23, 21;
are fi socotit *verb cond.-opt. perfect 3 sg.* 10, 11;
a socoti *verb infinitiv prezent 3 sg.* 21, 21;
socotesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 11, 2;
socotêşte *verb indicativ prezent 3 pl.* 9, 9;
voiu socoti *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 40;
socotitór : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. m. : „Aufseher" : „surveillant" : (1x)
socotitoriu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 17, 5;

sol : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Herold" : „héraut" : (1x)
soli *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 16;

sóră : (1487 DERS / în antr. *Soră*) : s. f. : „Schwester" : „sœur" : (20x)
sora *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 45; 22, 11; 23, 4; 23, 11; 23, 18; 44, 25;
sororii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 23, 12;
soru *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 45; 16, 47; 16, 54; 16, 55;
surorii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 48; 23, 31; 23, 32; 23, 33;
surorile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 44; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 60;

sorţ : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Los" : „sort" : (3x)
sorţu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 24, 6; 47, 22; 48, 29;

spáimă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schrecken" : „terreur" : (1x)
spaimă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 18;

spárge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „1. brechen, 2. bersten" : „1. briser, 2. craquer" : (3x)
să vor sparge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 38, 20;
sparge-să-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 13, 11;
voiu sparge *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 13, 13;

spăimîntá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „sich ängstigen, erschrecken" : „s'effrayer, s'épouvanter" : (4x)
s-au spămîntat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 35;
să te spăimîntezi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 2, 6;
să vor spămînta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 2, 5; 2, 7;

spăimîntáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schrecken" : „frayeur" : (2x)
spămîntare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 16; 27, 35;

spălá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „waschen" : „laver" : (2x)
am spălat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 9;
spală *verb indicativ prezent 3 pl.* 40, 39;

spămîntá → spăimînta

spămîntáre → spăimîntare

spărtúră : (1532 DERS / în top. *Spărturi*) : s. f. : „Bruch" : „brèche" : (1x)
spărtură *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 30, 16;

speriá : (1551-1553 ES) : v. I : „sich erschrecken" : „s'effrayer" : (3x)
să spară *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 34, 28;
să te spari *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 2, 6; 3, 9;

spintecá : (1620 MOXA) : v. I : „aufschlitzen" : „éventrer" : (1x)
spintecă *verb indicativ prezent 3 sg.* 48, 1;

spînzurá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(auf-, herab-, ab)hängen" : „(sus)pendre" : (4x)
au spînzurat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 10; 27, 11;
să spînzure *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 15, 3;
voiu spînzura *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 17, 22;

spoí : (1581-1582 PO) : v. IV : „tünchen" : „badigeonner, crépir" : (6x)
aţi spoit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 13, 12; 13, 14;
spoiescu *verb indicativ prezent 3 pl.* 13, 10; 13, 11; 13, 15; 13, 15;

spoitúră : (c. 1650 ANON. CAR.[2]) : s. f. : „Tünche" : „badigeon, crépi" : (1x)
spoitura *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 12;

spre : (1519 DERS) : prep. : „für, zu, nach, auf" : „pour, vers, sur" : (121x)
spre *prep.* 3, 15; 4, 5; 4, 9; 5, 14; 6, 14; 6, 14; 7, 3; 7, 4; 7, 20; 7, 20; 8, 5; 8, 16; 9, 6; 11, 13; 11, 15; 11, 16; 12, 20; 12, 24; 13, 13; 13, 20; 13, 21; 13, 22; 14, 11; 15, 3; 15, 4; 15, 4; 15, 5; 15, 5; 15, 6; 15, 8; 16, 19; 16, 60; 17, 5; 17, 8; 17, 14; 18, 30; 18, 31; 19, 14; 19, 14; 20, 12; 20, 17; 21, 10; 21, 10; 21, 12; 21, 15; 21, 15; 21, 15; 21, 28; 21, 28; 22, 4; 23, 32; 23, 32; 24, 8; 25, 2; 25, 2; 25, 4; 25, 5; 25, 5; 26, 4; 26, 14; 27, 2; 27, 9; 27, 20; 27, 35; 28, 8; 28, 19; 29, 5; 29, 10; 29, 10; 29, 12; 29, 16; 32, 28; 33, 27; 34, 5; 34, 8; 34, 8; 34, 10; 34, 22; 35, 7; 35, 12; 36, 2; 36, 3; 36, 4; 36, 9; 36, 12; 38, 2; 38, 2; 38, 2; 38, 13; 39, 4; 39, 19; 40, 21; 40, 22; 40, 24; 40, 24; 40, 39; 41, 7; 41, 12; 41, 17; 41, 26; 42, 10; 44, 12; 44, 22; 44, 28; 45, 5; 45, 7; 45, 7; 45, 8; 45, 11; 45, 15; 45, 15; 45, 15; 47, 12; 47, 13; 47, 13; 47, 19; 48, 15; 48, 15; 48, 15; 48, 15; 48, 18;

sprejení → sprijini

sprijiní : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. stützen, 2. beistehen" : „1. soutenir, 2. aider" : (4x)
am sprejenit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 20, 5;
să sprejenesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 12, 14;
sprejeniiam *verb indicativ imperfect 1 sg.* 20, 6;
sprijiniia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 16, 48;

spúne : (1521 NEACŞU) : v. III : „sagen" : „dire" : (4x)
să spuie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 24, 26;
spui *verb indicativ prezent 2 sg.* 24, 19; 24, 20;
vei spune *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 37, 18;

spurcá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „entweichen" : „profaner" : (28x)
ai spurcat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 5, 11; 28, 18;
aţi spurcat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 22;
au spurcat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 13; 36, 20; 36, 21; 43, 8;
au spurcat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 11; 18, 15;
să să spurce *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 20, 14; 20, 44;
să spurce *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 23, 39;
să spurce *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 23, 40;
să va spurca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 22;
să vor spurca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 17;
se vor spurca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 24;
spurc *verb indicativ prezent 1 sg.* 24, 21;
spurca *verb indicativ imperfect 3 pl.* 20, 16; 20, 24; 22, 8; 22, 26; 23, 38;
spurca *verb indicativ imperfect 3 sg.* 13, 19; 20, 21; 22, 26;
veţi spurca *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 20, 39;
vor spurca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 21; 43, 7;

spurcát : (1559-1560 BRATU) : adj./s. : „schmutzig, gemein" : „trivial, immonde" : (3x)
cel spurcat *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 44, 23;
cel spurcatu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 22, 26;
spurcată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 14;

sta : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „sich befinden, sitzen, stehen" : „se trouver, rester, demeurer" : (32x)
au stătut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 13, 5; 31, 14; 37, 10;
să stea *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 30;
sta *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 21; 1, 21; 1, 24; 1, 25; 10, 3; 10, 9; 10, 17; 10, 17;
sta *verb indicativ imperfect 3 sg.* 3, 23; 8, 11; 40, 3; 43, 6;
stăi *verb imp. 2 sg.* 2, 2;
stătu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 6; 10, 18; 11, 23; 42, 16;
stătuiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 43, 6;
stătură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 9, 2; 10, 19;
stătut-aţi *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 33, 26;
va sta *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 21, 21; 24, 11; 46, 2;
vor sta *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 29; 44, 11; 44, 15; 47, 11;

stáre : (1570 CORESI, LIT.) : s. f. : „1. Stellung, Lage, 2. Gerät" : „1. état, position, 2. dispositif" : (2x)
starea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 11;
stări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 21, 22;

stat : (1581-1582 PO) : s. n. : „Grundlage" : „fondement" : (2x)
statul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 19, 5; 26, 11;

stăpîní : (1595-1596 DIR) : v. IV : „(be)herrschen" : „dominer, maîtriser" : (1x)
stăpînêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 12, 9;

stăpînitór : (1654 NEAGOE 18) : s. m. : „Herrscher" : „souverain" : (1x)
stăpînitoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 12, 12;

stea : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Stern" : „étoile" : (2x)
stêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 32, 7; 32, 8;

stejár : (1538 DERS) : s. m. : „Eiche" : „chêne" : (1x)
stejariul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 6, 13;

stínge : (1551-1553 ES) : v. III : „1. auslöschen, 2. vernichten" : „1. éteindre, 2. anéantir" : (19x)
a stinge *verb infinitiv prezent* 30, 9;
au stinsu *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 7;
s-au stinsu *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 25, 3; 35, 15;
să să stingă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 12, 19;
să sting *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 17; 20, 26;
să stingă *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 25, 15; 36, 5;
să stingă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 30;
să va stinge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 4, 17;
să va stînge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 47;
să vor stinge *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 6;
se va stinge *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 48;
stinge-se-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 6;
stingi *verb indicativ prezent 2 sg.* 9, 8;
voiu stinge *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 14, 9; 32, 7; 34, 25;

stíngere : (1581-1582 PO) : s. f. : „Verwüstung, Auslöschen" : „destruction, anéantissement" : (10x)
stingere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 16; 6, 14; 7, 27; 9, 6; 12, 20; 14, 8; 14, 15; 15, 8; 29, 12;
stingerii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 23, 33;

stins : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj./s. : „vernichtet" : „anéanti" : (2x)
[celor] stinse *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 36, 4;
stînse *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 30, 7;

stîlp : (1480 DERS / în top. *Stîlpul* Scurtului) : s. m. : „Säule, Pfeiler, Pfosten" : „pilier, colonne" : (13x)
stîlpi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 40, 18; 40, 51; 42, 5; 42, 5;
stîlpii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 40, 19; 42, 2; 42, 4; 42, 4; 42, 5; 45, 19; 45, 19;
stîlpilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 40, 18;
stîlpul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 8, 3;

stî́nă : (1451 DERS / în top. *Stîna*) : s. f. : „Schäferei" : „bergerie" : (1x)
stînile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 34, 14;

stîng : (1551-1553 ES) : adj./s. : „link" : „gauche" : (5x)
cea stîngă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 4, 4;

39, 3;
stînga *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 10*; 16, 45*; 21, 16*;

stínge → stinge

stîns → stins

stîrv : (1581 CORESI, EV. 287) : s. n. : „Leichnam, Aas" : „cadavre, charogne" : (1x)
stîrvurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 6, 5;

stoárce : (1581-1582 PO) : v. III : „ausdrücken, auspressen" : „presser, pressurer" : (1x)
storcînd *verb gerunziu* 22, 29;

strájă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Wache" : „garde" : (4x)
strajă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 8; 33, 2;
straje *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 3, 17; 38, 7;

străín : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „1. fremd, 2. Fremder" : „1./2. étranger" : (10x)
cei streini *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 25, 15; 25, 16;
celor striine *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. gen./dat. art.* 16, 56;
celor striini *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 16, 26; 30, 12;
streini *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 28, 7;
streinilor *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 7, 21; 28, 10;
striini *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 31, 12;
striinilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 11, 9;

străjér : (1592 BGL) : s. f. : „Wächter" : „gardien" : (3x)
strejariu *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 33, 7;
strejariul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 33, 6;
strejariului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 33, 6;

strălucí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „erstrahlen" : „rayonner" : (1x)
străluciia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 43, 2;

strălucíre : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 116) : s. f. : „Glanz" : „éclat" : (1x)
strălucire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 4;

strămutá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. versetzen, 2. quälen" : „1. changer, 2. tourmenter" : (4x)
s-au strămutat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 13, 18;
strămutam *verb indicativ imperfect 1 sg.* 13, 22;
strămutaţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 13, 20; 13, 20;

strămutáre : (c. 1683-1686 MS. 45, 899/1) : s. f. : „Umstellung" : „déplacement, changement" : (1x)
strămutare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 13, 21;

strecheá : (c. 1665-1672 MS. 4389, 837/2) : v. I : „wüten" : „faire rage, enrager" : (1x)
vor strechea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 2, 6;

streín → străin

strejár → străjer

strepezí : (1581 CORESI, EV. 168) : v. IV : „wehtun, schmerzen" : „irriter, grincer" : (1x)
s-au strepezit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 18, 2;

stricá : (1551-1553 ES) : v. I : „zerschlagen, zerbrechen" : „briser, casser" : (8x)
ai stricat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 24; 16, 51;
au stricat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 8;
au stricat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 23, 11;
stricatu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 28, 17;
strică *verb indicativ prezent 3 pl.* 16, 8;
ş-au stricat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 3;
vor strica *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 32, 12;

stricáre : (c. 1564 CORESI, CAZ. 43) : s. f. : „Beschädigung, Destruktion" : „endommagement, destruction" : (2x)
stricarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 4; 19, 8;

stricát : (1560 DERS / în top. *Stricatul*) : adj./s. : „1. zerschlagen, zerbrochen, 2. verdorben, vernichten" : „1. cassé, brisé, 2. abimé, détruit" : (7x)
cêle stricate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 20, 44;
[cêle]stricate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 36, 35;
cêle stricate *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 36, 36;
cel stricat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 36, 34; 38, 8;
stricat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 36, 35;

stricăciúne : (1551-1553 ES) : s. f. : „Zerstörung, Schaden" : „destruction, dommage" : (1x)
stricăciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 31;

strigá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „schreien, rufen" : „crier, appeler" : (5x)
strigaiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 9, 8; 11, 13;
strigă *verb imp. 2 sg.* 21, 12;
strigă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 9, 1;
vor striga *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 27, 30;

strigáre : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schrei, Ruf" : „cri, appel" : (3x)
strigare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 22; 21, 22;
strigării *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 27, 28;

striín → străin

strîmb : (1428 BGL / în top. *Strîmbii*) : adj./s. : „unehrlich, ungerecht" : „mensonger, injuste" : (1x)
cel strîmb *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 21, 4;

strîmbătáte : (1480 BGL / în top. *Strîmbătaţi*) : s. f. : „Unrecht, Unbill" : „tort, injustice" : (50x)
strîmbătate *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 9, 9; 13, 22; 14, 10; 18, 8; 18, 17; 18, 24; 18, 30; 21, 26; 21, 26; 22, 25; 22, 29; 33, 5; 44, 12;
strîmbătatea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 3, 18; 3, 19; 9, 9; 14, 10; 14, 10; 17, 20; 18, 19; 18, 20; 18, 20; 33, 13; 39, 26; 44, 10; 45, 9;

strîmbătăţi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 5; 22, 7;
strîmbătăţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 14, 3; 21, 25; 21, 29; 35, 5;
strîmbătăţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 4, 4; 4, 4; 4, 6; 4, 17; 7, 16; 18, 17; 18, 18; 18, 22; 18, 24; 20, 43; 21, 23; 21, 24; 24, 23; 28, 15; 28, 18;
strîmbătăţilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 7, 19; 12, 2; 14, 2;

stropí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „spritzen" : „asperger" : (2x)
vei stropi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 43, 20;
voiu stropi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 36, 25;

strúgure : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Traube" : „raisin" : (1x)
strugurul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 36, 8;

struncinát → zdruncinat

stufós : (1682-1686 DOS. VS., dec. 225r) : adj. : „buschig, dichtbelaubt" : „buissonneux, feuillu" : (1x)
stufos *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 6, 13;

sub : (1463 DERS) : prep. : „unter" : „sous, au-dessous de" : (8x)
supt *prep.* 6, 13; 6, 13; 17, 5; 17, 23; 20, 37; 31, 17; 32, 26; 47, 1;

suferí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „ertragen, aushalten, leiden" : „endurer, supporter, souffrir" : (4x)
aţi suferit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 6;
va suferi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 22, 14;
veţi suferi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 36, 15;
vor suferi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 34, 29;

suflá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „blasen" : „souffler" : (4x)
a sufla *verb infinitiv prezent* 22, 19;
sufla-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 21, 31;
suflă *verb imp. 2 sg.* 37, 9;
voiu sufla *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 22, 21;

sufláre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Atem, Seele" : „souffle, âme" : (1x)
suflarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 13;

súflet : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Seele, Wesen" : „âme, être" : (39x)
suflet *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 25, 15; 33, 6;
suflete *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 13, 18; 13, 18; 13, 19; 13, 19; 17, 17; 27, 13;
sufletele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 7, 19; 13, 18; 13, 20; 13, 20; 13, 20; 14, 20; 16, 26; 18, 4; 22, 25; 24, 21; 36, 5;
sufletul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 3, 19; 3, 21; 4, 14; 18, 4; 18, 4; 18, 4; 18, 20; 18, 27; 23, 17; 23, 18; 23, 18; 23, 22; 23, 28; 25, 6; 33, 9; 44, 25; 47, 10;
sufletului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 16, 5; 24, 25; 27, 31;

suí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „hinaufgehen, hinaufsteigen" : „monter" : (20x)
mă suiiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 11, 24;
să să suie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 24, 8;
să sui *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 11, 23; 40, 6;
să suia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 8, 11; 37, 8; 40, 51;
să suie *verb indicativ prezent 3 sg.* 26, 3;
să va sui *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 20, 32; 47, 13;
să vor sui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 41, 7;
se suia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 40, 23;
sui-mă-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 38, 11;
sui-se-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 38, 10; 38, 18;
suitu-s-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 9, 3;
te vei sui *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 38, 9; 38, 16;
v-aţi suit *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 3;
voiu sui *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 39, 2;

suíre : (înc. sec. XVI PS. H.) : „Aufstieg" : „montée" : (1x)
suirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 47, 13;

súliţă : (1570 CORESI, LIT.) : s. f. : „Speer, Lanze" : „javelot, lance" : (1x)
suliţe *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 39, 9;

súnet : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Lärm" : „bruit" : (1x)
un sunet *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 47, 5;

supt → sub

supúne : (1559-1560 BRATU) : v. III : „unterwerfen" : „soumettre" : (1x)
aţi supus *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;

surpá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „verderben, zugrunde richten, vernichten" : „écrouler, faire tomber, détruire" : (5x)
te-ai surpat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 26, 17;
va surpa *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 11; 26, 12;
voiu surpa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 6, 4;
vor surpa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 38;

surpát : (1581 CORESI, EV. 176) : adj./s. : „zerstört" : „écroulé" : (1x)
cêle surpate *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 36, 36;

sus : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. : „oben, oberhalb, hinauf, herauf" : „haut, sur, au-dessus de, en haut" : (6x)
sus *adv. de loc* 1, 27; 8, 2; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 42, 4;

suspín : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Seufzer" : „soupir" : (1x)
suspinul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 24, 17;

suspiná : (1551-1553 ES) : v. I : „1. (auf)seufzen, 2. bejammern" : „1. soupirer, 2. plaindre, déplorer" : (5x)
suspină *verb imp. 2 sg.* 21, 6;
suspină *verb indicativ prezent 3 pl.* 9, 4;
suspini *verb indicativ prezent 2 sg.* 21, 7;
vei suspina *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 21, 6;
vor suspina *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16;

suspinát : (c. 1683-1686 MS. 45, 628/1) : adj. : „beweint" :

„déploré” : (1x)
suspinată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 15;

sútă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Hundert, hundert” : „centaine, cent” : (1x)
sute *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 9*;

svát → sfat

svinţénie → sfinţenie

svinţí → sfinţi

svinţíre → sfinţire

svînt → sfînt

Ş

şanţ : (c. 1640 URECHE[2] 191) : s. n. : „Schanze, Graben” : „fossé, tranchée” : (5x)
şanţ *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 17; 21, 22;
şanţu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 2; 21, 22; 26, 8;

şápte : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. card. : „sieben” : „sept” : (7x)
cêle şapte *num. card. fem. nom./ac.* 39, 14;
şapte *num. card. fem. nom./ac.* 30, 20; 43, 25; 44, 26; 45, 21; 45, 23;
şapte *num. card. masc. nom./ac.* 39, 9;

şáptelea : (1551-1553 ES) : num. ord. : „siebte” : „septième” : (4x)
al şaptelea *num. ord. neutru sg. nom./ac. art.* 20, 1;
a şaptea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 45, 20; 45, 25;
a şaptelea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 39, 13;

şáse : (1551-1553 ES) : num. card. : „sechs” : „six” : (5x)
şase *num. card. fem. nom./ac.* 46, 1;
şase *num. card. masc. nom./ac.* 9, 2; 40, 5; 46, 5; 46, 7;

şáselea : (1551-1553 ES) : num. ord. : „sechste” : „sixième” : (4x)
al şasea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 4, 11;
al şaselea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 8, 1;
a şasea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 45, 13; 46, 15;

şedeá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. II : „1. sitzen, sich setzen, 2. bleiben, wohnen” : „1. être assis, s’asseoir, 2. rester, demeurer, habiter” : (13x)
ai şăzut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 35, 5;
am şezut *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 3, 15;
au şezut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 1;
şade *verb indicativ prezent 3 sg.* 29, 2; 44, 3;
şăd *verb indicativ prezent 3 pl.* 37, 15; 37, 19;
şădea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 8, 1;
şădeai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 23, 41;
şădeam *verb indicativ imperfect 1 sg.* 8, 1;
şădu *verb indicativ prezent 3 pl.* 33, 31;
şăzînd *verb gerunziu* 8, 14;
şezură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 14, 1;

şi : (1521 NEACŞU) : conj. (uneori şi adv.) : 1. „und, 2. sowohl ... als-auch, 3. auch” : „1. et, 2. et ... et, 3. aussi” : (3274x)
şi *conjuncţie coord./adv.* 1, 1; 1, 1; 1, 1; 1, 1; 1, 3; 1, 3; 1, 4; 1, 4; 1, 4; 1, 4; 1, 4; 1, 5; 1, 5; 1, 5; 1, 5; 1, 6; 1, 6; 1, 7; 1, 7; 1, 7; 1, 7; 1, 8; 1, 8; 1, 8; 1, 9; 1, 10; 1, 10; 1, 10; 1, 10; 1, 11; 1, 11; 1, 12; 1, 12; 1, 13; 1, 13; 1, 13; 1, 14; 1, 14; 1, 15; 1, 15; 1, 16; 1, 16; 1, 16; 1, 18; 1, 18; 1, 18; 1, 19; 1, 19; 1, 20; 1, 21; 1, 21; 1, 22; 1, 23; 1, 24; 1, 24; 1, 25; 1, 26; 1, 26; 1, 27; 1, 27; 1, 27; 1, 27; 2, 1; 2, 1; 2, 1; 2, 2; 2, 2; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 3; 2, 4; 2, 4; 2, 4; 2, 5; 2, 6; 2, 6; 2, 6; 2, 6; 2, 7; 2, 8; 2, 8; 2, 8; 2, 8; 2, 9; 2, 9; 2, 9; 2, 10; 2, 10; 2, 10; 2, 10; 2, 10; 2, 10; 3, 1; 3, 1; 3, 1; 3, 2; 3, 2; 3, 2; 3, 2; 3, 3; 3, 3; 3, 4; 3, 4; 3, 4; 3, 5; 3, 6; 3, 7; 3, 8; 3, 9; 3, 10; 3, 10; 3, 11; 3, 11; 3, 11; 3, 12; 3, 12; 3, 13; 3, 13; 3, 13; 3, 14; 3, 14; 3, 14; 3, 14; 3, 15; 3, 15; 3, 15; 3, 16; 3, 16; 3, 17; 3, 17; 3, 18; 3, 18; 3, 19; 3, 19; 3, 19; 3, 19; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 20; 3, 21; 3, 21; 3, 21; 3, 22; 3, 22; 3, 22; 3, 22; 3, 23; 3, 23; 3, 23; 3, 23; 3, 23; 3, 23; 3, 24; 3, 24; 3, 24; 3, 24; 3, 24; 3, 25; 3, 25; 3, 25; 3, 26; 3, 26; 3, 26; 3, 27; 3, 27; 3, 27; 4, 1; 4, 1; 4, 1; 4, 2; 4, 2; 4, 2; 4, 2; 4, 2; 4, 3; 4, 3; 4, 3; 4, 3; 4, 3; 4, 3; 4, 3; 4, 4; 4, 4; 4, 4; 4, 5; 4, 6; 4, 6; 4, 6; 4, 7; 4, 7; 4, 7; 4, 8; 4, 8; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 9; 4, 10; 4, 11; 4, 11; 4, 12; 4, 13; 4, 14; 4, 14; 4, 14; 4, 14; 4, 15; 4, 15; 4, 16; 4, 16; 4, 16; 4, 16; 4, 16; 4, 17; 4, 17; 4, 17; 4, 17; 5, 1; 5, 1; 5, 1; 5, 1; 5, 1; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 2; 5, 3; 5, 3; 5, 4; 5, 4; 5, 4; 5, 5; 5, 5; 5, 5; 5, 5; 5, 6; 5, 7; 5, 7; 5, 8; 5, 9; 5, 9; 5, 10; 5, 10; 5, 10; 5, 11; 5, 11; 5, 11; 5, 12; 5, 12; 5, 12; 5, 12; 5, 13; 5, 13; 5, 13; 5, 13; 5, 14; 5, 14; 5, 14; 5, 15; 5, 15; 5, 15; 5, 15; 5, 16; 5, 16; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 6, 1; 6, 2; 6, 3; 6, 3; 6, 3; 6, 3; 6, 3; 6, 4; 6, 4; 6, 4; 6, 5; 6, 5; 6, 6; 6, 6; 6, 6; 6, 6; 6, 6; 6, 7; 6, 7; 6, 8; 6, 8; 6, 9; 6, 9; 6, 9; 6, 10; 6, 11; 6, 11; 6, 11; 6, 11; 6, 12; 6, 12; 6, 13; 6, 13; 6, 13; 6, 13; 6, 14; 6, 14; 6, 14; 6, 14; 7, 1; 7, 1; 7, 3; 7, 3; 7, 3; 7, 4; 7, 4; 7, 8; 7, 8; 7, 8; 7, 9; 7, 9; 7, 10; 7, 11; 7, 11; 7, 11; 7, 12; 7, 13; 7, 13; 7, 14; 7, 14; 7, 15; 7, 15; 7, 16; 7, 16; 7, 16; 7, 17; 7, 18; 7, 18; 7, 18; 7, 18; 7, 18; 7, 19; 7, 19; 7, 20; 7, 20; 7, 21; 7, 21; 7, 21; 7, 22; 7, 22; 7, 22; 7, 22; 7, 23; 7, 23; 7, 24; 7, 24; 7, 24; 7, 24; 7, 25; 7, 25; 7, 25; 7, 26; 7, 26; 7, 26; 7, 26; 7, 27; 7, 27; 7, 27; 7, 27; 8, 1; 8, 1; 8, 1; 8, 2; 8, 2; 8, 2; 8, 2; 8, 3; 8, 3; 8, 3; 8, 3; 8, 3; 8, 4; 8, 5; 8, 5; 8, 5; 8, 6; 8, 6; 8, 7; 8, 7; 8, 7; 8, 8; 8, 8; 8, 8; 8, 9; 8, 9; 8, 10; 8, 10; 8, 10; 8, 10; 8, 10; 8, 11; 8, 11; 8, 11; 8, 11; 8, 12; 8, 13; 8, 14; 8, 15; 8, 16; 8, 16; 8, 16; 8, 16; 8, 16; 8, 17; 8, 17; 8, 17; 8, 18; 8, 18; 8, 18; 9, 1; 9, 1; 9, 2; 9, 2; 9, 2; 9, 2; 9, 2; 9, 2; 9, 3; 9, 3; 9, 4; 9, 4; 9, 4; 9, 5; 9, 5; 9, 5; 9, 5; 9, 6; 9, 6; 9, 6; 9, 6; 9, 6; 9, 6; 9, 7; 9, 7; 9, 7; 9, 8; 9, 8; 9, 8; 9, 8; 9, 9; 9, 9; 9, 9; 9, 9; 9, 10; 9, 11; 9, 11; 9, 11; 10, 1; 10, 1; 10, 2; 10, 2; 10, 2; 10, 2; 10, 3; 10, 3; 10, 4; 10, 4; 10, 4; 10, 5; 10, 6; 10, 6; 10, 6; 10, 6; 10, 7; 10, 7; 10, 7; 10, 7; 10, 7; 10, 8; 10, 9; 10, 9; 10, 9; 10, 10; 10, 11; 10, 11; 10, 12; 10, 12; 10, 12; 10, 12; 10, 13; 10, 14; 10, 14; 10, 14; 10, 14; 10, 15; 10, 16; 10, 16; 10, 16; 10, 16; 10, 16; 10, 17; 10, 18;

10, 18; 10, 19; 10, 19; 10, 19; 10, 19; 10, 19; 10, 20; 10, 21; 10, 21; 10, 22; 11, 1; 11, 1; 11, 1; 11, 1; 11, 1; 11, 1; 11, 2; 11, 2; 11, 3; 11, 5; 11, 5; 11, 5; 11, 6; 11, 7; 11, 7; 11, 8; 11, 9; 11, 9; 11, 9; 11, 10; 11, 10; 11, 11; 11, 12; 11, 13; 11, 13; 11, 13; 11, 13; 11, 13; 11, 14; 11, 15; 11, 15; 11, 16; 11, 16; 11, 17; 11, 17; 11, 17; 11, 18; 11, 18; 11, 18; 11, 19; 11, 19; 11, 19; 11, 19; 11, 20; 11, 20; 11, 20; 11, 20; 11, 21; 11, 21; 11, 22; 11, 22; 11, 22; 11, 23; 11, 23; 11, 24; 11, 24; 11, 24; 11, 25; 12, 1; 12, 2; 12, 2; 12, 2; 12, 3; 12, 3; 12, 3; 12, 4; 12, 5; 12, 6; 12, 6; 12, 7; 12, 7; 12, 7; 12, 7; 12, 8; 12, 9; 12, 9; 12, 11; 12, 12; 12, 12; 12, 12; 12, 13; 12, 13; 12, 13; 12, 13; 12, 13; 12, 14; 12, 14; 12, 14; 12, 15; 12, 15; 12, 16; 12, 16; 12, 16; 12, 16; 12, 17; 12, 18; 12, 18; 12, 19; 12, 19; 12, 20; 12, 20; 12, 20; 12, 21; 12, 23; 12, 23; 12, 24; 12, 25; 12, 25; 12, 25; 12, 26; 12, 26; 12, 27; 13, 1; 13, 2; 13, 2; 13, 2; 13, 3; 13, 5; 13, 6; 13, 6; 13, 7; 13, 7; 13, 7; 13, 8; 13, 9; 13, 9; 13, 9; 13, 10; 13, 10; 13, 10; 13, 11; 13, 11; 13, 11; 13, 11; 13, 12; 13, 12; 13, 13; 13, 13; 13, 13; 13, 14; 13, 14; 13, 14; 13, 14; 13, 14; 13, 14; 13, 15; 13, 15; 13, 15; 13, 15; 13, 16; 13, 16; 13, 17; 13, 17; 13, 18; 13, 18; 13, 18; 13, 19; 13, 19; 13, 19; 13, 20; 13, 21; 13, 21; 13, 21; 13, 21; 13, 22; 13, 22; 13, 22; 13, 22; 13, 23; 13, 23; 13, 23; 14, 1; 14, 1; 14, 2; 14, 2; 14, 3; 14, 3; 14, 3; 14, 6; 14, 6; 14, 6; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 7; 14, 8; 14, 8; 14, 8; 14, 8; 14, 8; 14, 9; 14, 9; 14, 9; 14, 9; 14, 10; 14, 10; 14, 10; 14, 11; 14, 11; 14, 11; 14, 12; 14, 13; 14, 13; 14, 13; 14, 13; 14, 13; 14, 14; 14, 14; 14, 14; 14, 14; 14, 15; 14, 15; 14, 15; 14, 15; 14, 16; 14, 17; 14, 17; 14, 17; 14, 17; 14, 18; 14, 18; 14, 19; 14, 19; 14, 19; 14, 20; 14, 20; 14, 20; 14, 21; 14, 21; 14, 21; 14, 21; 14, 21; 14, 22; 14, 22; 14, 22; 14, 22; 14, 23; 14, 23; 14, 23; 15, 1; 15, 2; 15, 4; 15, 5; 15, 7; 15, 7; 15, 7; 15, 8; 16, 1; 16, 3; 16, 3; 16, 3; 16, 4; 16, 4; 16, 4; 16, 4; 16, 5; 16, 6; 16, 6; 16, 6; 16, 7; 16, 7; 16, 7; 16, 7; 16, 7; 16, 7; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 9; 16, 9; 16, 9; 16, 10; 16, 10; 16, 10; 16, 11; 16, 11; 16, 11; 16, 12; 16, 12; 16, 12; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 13; 16, 14; 16, 15; 16, 15; 16, 15; 16, 16; 16, 16; 16, 16; 16, 16; 16, 16; 16, 17; 16, 17; 16, 17; 16, 17; 16, 17; 16, 18; 16, 18; 16, 18; 16, 18; 16, 19; 16, 19; 16, 19; 16, 19; 16, 19; 16, 20; 16, 20; 16, 20; 16, 21; 16, 21; 16, 22; 16, 22; 16, 23; 16, 23; 16, 23; 16, 24; 16, 24; 16, 24; 16, 24; 16, 25; 16, 25; 16, 26; 16, 26; 16, 27; 16, 27; 16, 28; 16, 28; 16, 28; 16, 28; 16, 28; 16, 29; 16, 30; 16, 30; 16, 30; 16, 32; 16, 32; 16, 32; 16, 33; 16, 33; 16, 33; 16, 33; 16, 35; 16, 35; 16, 35; 16, 36; 16, 36; 16, 36; 16, 36; 16, 37; 16, 37; 16, 37; 16, 37; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 39; 16, 39; 16, 39; 16, 40; 16, 40; 16, 40; 16, 40; 16, 41; 16, 41; 16, 41; 16, 41; 16, 42; 16, 42; 16, 42; 16, 43; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 44; 16, 45; 16, 45; 16, 45; 16, 46; 16, 47; 16, 47; 16, 48; 16, 48; 16, 48; 16, 48; 16, 48; 16, 49; 16, 49; 16, 49; 16, 50; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 52; 16, 52; 16, 52; 16, 52; 16, 52; 16, 53; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 16, 54; 16, 55; 16, 56; 16, 57; 16, 58; 16, 59; 16, 59; 16, 60; 16, 60; 16, 60; 16, 60; 16, 61; 16, 61; 16, 62; 16, 62; 17, 1; 17, 2; 17, 3; 17, 3; 17, 4; 17, 5; 17, 5; 17, 5; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 6; 17, 7; 17, 7; 17, 7; 17, 7; 17, 7; 17, 8; 17, 9; 17, 9; 17, 9; 17, 10; 17, 11; 17, 12; 17, 12; 17, 12; 17, 12; 17, 13; 17, 13; 17, 13; 17, 13; 17, 14; 17, 15; 17, 15; 17, 15; 17, 16; 17, 17; 17, 17; 17, 18; 17, 18; 17, 18; 17, 19; 17, 19; 17, 20; 17, 20; 17, 20; 17, 20; 17, 21; 17, 21; 17, 21; 17, 22; 17, 22; 17, 22; 17, 22; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 23; 17, 24; 17, 24; 17, 24; 17, 24; 17, 24; 18, 1; 18, 2; 18, 4; 18, 5; 18, 6; 18, 6; 18, 6; 18, 7; 18, 7; 18, 7; 18, 8; 18, 8; 18, 8; 18, 9; 18, 9; 18, 10; 18, 10; 18, 11; 18, 11; 18, 12; 18, 12; 18, 12; 18, 12; 18, 12; 18, 13; 18, 14; 18, 14; 18, 14; 18, 15; 18, 15; 18, 16; 18, 16; 18, 16; 18, 16; 18, 17; 18, 17; 18, 17; 18, 18; 18, 18; 18, 19; 18, 19; 18, 19; 18, 20; 18, 20; 18, 21; 18, 21; 18, 21; 18, 21; 18, 21; 18, 23; 18, 24; 18, 24; 18, 24; 18, 25; 18, 26; 18, 26; 18, 27; 18, 27; 18, 27; 18, 28; 18, 28; 18, 28; 18, 29; 18, 30; 18, 30; 18, 31; 18, 31; 18, 31; 18, 31; 18, 32; 18, 32; 19, 1; 19, 2; 19, 3; 19, 3; 19, 4; 19, 4; 19, 5; 19, 5; 19, 5; 19, 6; 19, 6; 19, 7; 19, 7; 19, 7; 19, 7; 19, 8; 19, 8; 19, 9; 19, 9; 19, 9; 19, 10; 19, 11; 19, 11; 19, 11; 19, 12; 19, 12; 19, 12; 19, 13; 19, 13; 19, 14; 19, 14; 19, 14; 19, 14; 20, 1; 20, 1; 20, 2; 20, 3; 20, 5; 20, 5; 20, 5; 20, 5; 20, 6; 20, 7; 20, 7; 20, 8; 20, 8; 20, 8; 20, 8; 20, 8; 20, 9; 20, 10; 20, 10; 20, 11; 20, 11; 20, 11; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 12; 20, 13; 20, 13; 20, 13; 20, 13; 20, 13; 20, 14; 20, 15; 20, 15; 20, 16; 20, 16; 20, 16; 20, 17; 20, 17; 20, 18; 20, 18; 20, 18; 20, 18; 20, 19; 20, 19; 20, 19; 20, 20; 20, 20; 20, 20; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 21; 20, 22; 20, 23; 20, 23; 20, 24; 20, 24; 20, 24; 20, 24; 20, 25; 20, 25; 20, 26; 20, 27; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 28; 20, 29; 20, 29; 20, 30; 20, 31; 20, 31; 20, 32; 20, 32; 20, 32; 20, 32; 20, 33; 20, 33; 20, 33; 20, 34; 20, 34; 20, 34; 20, 35; 20, 35; 20, 37; 20, 37; 20, 38; 20, 38; 20, 38; 20, 38; 20, 39; 20, 39; 20, 39; 20, 39; 20, 40; 20, 40; 20, 40; 20, 41; 20, 41; 20, 42; 20, 43; 20, 43; 20, 44; 20, 44; 20, 45; 20, 46; 20, 46; 20, 47; 20, 47; 20, 47; 20, 47; 20, 48; 20, 48; 20, 49; 21, 1; 21, 2; 21, 2; 21, 3; 21, 3; 21, 3; 21, 4; 21, 5; 21, 5; 21, 6; 21, 6; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 7; 21, 8; 21, 8; 21, 8; 21, 11; 21, 12; 21, 13; 21, 13; 21, 14; 21, 14; 21, 14; 21, 14; 21, 15; 21, 15; 21, 16; 21, 17; 21, 17; 21, 18; 21, 19; 21, 19; 21, 20; 21, 20; 21, 20; 21, 20; 21, 21; 21, 21; 21, 22; 21, 22; 21, 22; 21, 22; 21, 23; 21, 23; 21, 25; 21, 25; 21, 25; 21, 26; 21, 27; 21, 27; 21, 28; 21, 28; 21, 28; 21, 29; 21, 30; 21, 31; 21, 31; 22, 1; 22, 2; 22, 2; 22, 3; 22, 4; 22, 4; 22, 4; 22, 4; 22, 5; 22, 5; 22, 5; 22, 7; 22, 7; 22, 7; 22, 8; 22, 8; 22, 9; 22, 10; 22, 11; 22, 11; 22, 11; 22, 11; 22, 12; 22, 12; 22, 12; 22, 13; 22, 14; 22, 14; 22, 15; 22, 15; 22, 16; 22, 16; 22, 17; 22, 18; 22, 18; 22, 18; 22, 19; 22, 19; 22, 19; 22, 19; 22, 19; 22, 21; 22, 21; 22, 21; 22, 22; 22, 23; 22, 25; 22, 26; 22, 26; 22, 26; 22, 26; 22, 26; 22, 26; 22, 28; 22, 28; 22, 29; 22, 29; 22, 29; 22, 30; 22, 30; 22, 30; 22, 31; 23, 1; 23, 3; 23, 3; 23, 3; 23, 4; 23, 4; 23, 4; 23, 4; 23, 4; 23, 4; 23, 4; 23, 5; 23, 5; 23, 6; 23, 7; 23, 7; 23, 8; 23, 8; 23, 8; 23, 10; 23, 10; 23, 10; 23, 10; 23, 11; 23, 11; 23, 12; 23, 12; 23, 13; 23, 14; 23, 14; 23, 15; 23, 16; 23,

16; 23, 17; 23, 17; 23, 17; 23, 17; 23, 18; 23, 18; 23, 18; 23, 19; 23, 20; 23, 20; 23, 21; 23, 22; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 23; 23, 24; 23, 24; 23, 24; 23, 24; 23, 24; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 25; 23, 26; 23, 26; 23, 27; 23, 27; 23, 27; 23, 27; 23, 29; 23, 29; 23, 29; 23, 29; 23, 29; 23, 29; 23, 29; 23, 30; 23, 31; 23, 32; 23, 32; 23, 33; 23, 33; 23, 34; 23, 34; 23, 34; 23, 34; 23, 35; 23, 35; 23, 35; 23, 36; 23, 36; 23, 36; 23, 37; 23, 37; 23, 38; 23, 38; 23, 39; 23, 39; 23, 39; 23, 40; 23, 40; 23, 40; 23, 41; 23, 41; 23, 41; 23, 41; 23, 42; 23, 42; 23, 42; 23, 42; 23, 43; 23, 43; 23, 43; 23, 44; 23, 44; 23, 45; 23, 45; 23, 45; 23, 46; 23, 46; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 23, 47; 23, 48; 23, 48; 23, 48; 23, 49; 23, 49; 23, 49; 24, 1; 24, 3; 24, 3; 24, 4; 24, 4; 24, 4; 24, 5; 24, 6; 24, 5; 24, 9; 24, 10; 24, 10; 24, 10; 24, 10; 24, 11; 24, 11; 24, 11; 24, 11; 24, 12; 24, 12; 24, 13; 24, 13; 24, 13; 24, 13; 24, 13; 24, 13; 24, 13; 24, 14; 24, 14; 24, 14; 24, 14; 24, 14; 24, 15; 24, 17; 24, 17; 24, 18; 24, 18; 24, 19; 24, 20; 24, 21; 24, 21; 24, 21; 24, 22; 24, 22; 24, 23; 24, 23; 24, 23; 24, 23; 24, 24; 24, 24; 24, 24; 24, 25; 24, 25; 24, 25; 24, 27; 24, 27; 24, 27; 24, 27; 25, 1; 25, 2; 25, 3; 25, 3; 25, 3; 25, 4; 25, 4; 25, 4; 25, 5; 25, 5; 25, 5; 25, 6; 25, 6; 25, 7; 25, 7; 25, 7; 25, 7; 25, 8; 25, 8; 25, 8; 25, 9; 25, 11; 25, 11; 25, 12; 25, 12; 25, 13; 25, 13; 25, 13; 25, 13; 25, 13; 25, 14; 25, 14; 25, 14; 25, 14; 25, 15; 25, 16; 25, 16; 25, 17; 25, 17; 26, 1; 26, 3; 26, 4; 26, 4; 26, 4; 26, 4; 26, 5; 26, 6; 26, 6; 26, 7; 26, 7; 26, 7; 26, 8; 26, 8; 26, 8; 26, 8; 26, 9; 26, 9; 26, 10; 26, 11; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 26, 13; 26, 13; 26, 14; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 26, 16; 26, 17; 26, 17; 26, 17; 26, 17; 26, 18; 26, 18; 26, 19; 26, 20; 26, 20; 26, 21; 26, 21; 26, 21; 27, 1; 27, 2; 27, 3; 27, 7; 27, 7; 27, 8; 27, 8; 27, 9; 27, 9; 27, 9; 27, 10; 27, 10; 27, 10; 27, 11; 27, 12; 27, 12; 27, 12; 27, 12; 27, 12; 27, 13; 27, 13; 27, 14; 27, 14; 27, 15; 27, 16; 27, 16; 27, 16; 27, 17; 27, 17; 27, 17; 27, 17; 27, 17; 27, 17; 27, 18; 27, 19; 27, 19; 27, 19; 27, 19; 27, 21; 27, 21; 27, 21; 27, 22; 27, 22; 27, 22; 27, 23; 27, 23; 27, 23; 27, 23; 27, 23; 27, 24; 27, 24; 27, 24; 27, 25; 27, 25; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 29; 27, 29; 27, 29; 27, 30; 27, 30; 27, 30; 27, 30; 27, 31; 27, 31; 27, 31; 27, 31; 27, 32; 27, 33; 27, 34; 27, 35; 27, 35; 27, 36; 28, 1; 28, 2; 28, 2; 28, 2; 28, 2; 28, 2; 28, 4; 28, 4; 28, 5; 28, 7; 28, 7; 28, 7; 28, 8; 28, 8; 28, 9; 28, 9; 28, 11; 28, 11; 28, 11; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 13; 28, 16; 28, 16; 28, 16; 28, 18; 28, 18; 28, 18; 28, 19; 28, 19; 28, 20; 28, 21; 28, 21; 28, 22; 28, 22; 28, 22; 28, 22; 28, 23; 28, 23; 28, 23; 28, 24; 28, 24; 28, 24; 28, 25; 28, 25; 28, 25; 28, 25; 28, 26; 28, 26; 28, 26; 28, 26; 28, 26; 28, 26; 29, 2; 29, 2; 29, 2; 29, 2; 29, 4; 29, 4; 29, 4; 29, 4; 29, 5; 29, 5; 29, 5; 29, 5; 29, 5; 29, 6; 29, 7; 29, 7; 29, 7; 29, 8; 29, 8; 29, 9; 29, 9; 29, 9; 29, 9; 29, 10; 29, 10; 29, 10; 29, 10; 29, 10; 29, 10; 29, 11; 29, 11; 29, 12; 29, 12; 29, 12; 29, 12; 29, 14; 29, 14; 29, 14; 29, 15; 29, 15; 29, 16; 29, 16; 29, 17; 29, 17; 29, 17; 29, 17; 29, 17; 29, 19; 29, 19; 29, 19; 29, 19; 29, 21; 29, 21; 30, 1; 30, 2; 30, 3; 30, 4; 30, 4; 30, 4; 30, 4; 30, 4; 30, 5; 30, 5; 30, 5; 30, 5; 30, 6; 30, 6; 30, 7; 30, 7; 30, 8; 30, 8; 30, 9; 30, 10; 30, 11; 30, 11; 30, 11; 30, 12; 30, 12; 30, 12; 30, 12; 30, 13; 30, 13; 30, 13; 30, 13; 30, 13; 30, 14; 30, 14; 30, 14; 30, 15; 30, 15; 30, 16; 30, 16; 30, 16; 30, 16; 30, 17; 30, 17; 30, 18; 30, 18; 30, 18; 30, 18; 30, 19; 30, 19; 30, 20; 30, 21; 30, 22; 30, 22; 30, 22; 30, 22; 30, 23; 30, 23; 30, 24; 30, 24; 30, 24; 30, 24; 30, 24; 30, 25; 30, 25; 30, 25; 30, 26; 30, 26; 30, 26; 31, 1; 31, 2; 31, 3; 31, 3; 31, 3; 31, 4; 31, 5; 31, 5; 31, 6; 31, 6; 31, 7; 31, 8; 31, 8; 31, 9; 31, 10; 31, 10; 31, 11; 31, 11; 31, 12; 31, 12; 31, 12; 31, 12; 31, 12; 31, 13; 31, 13; 31, 14; 31, 14; 31, 15; 31, 15; 31, 15; 31, 16; 31, 16; 31, 16; 31, 17; 31, 17; 31, 18; 31, 18; 31, 18; 31, 18; 32, 1; 32, 2; 32, 2; 32, 2; 32, 2; 32, 2; 32, 3; 32, 3; 32, 3; 32, 4; 32, 4; 32, 4; 32, 5; 32, 5; 32, 6; 32, 7; 32, 7; 32, 7; 32, 8; 32, 9; 32, 10; 32, 10; 32, 12; 32, 12; 32, 13; 32, 13; 32, 14; 32, 15; 32, 15; 32, 16; 32, 16; 32, 17; 32, 17; 32, 19; 32, 20; 32, 21; 32, 21; 32, 22; 32, 23; 32, 24; 32, 24; 32, 24; 32, 25; 32, 25; 32, 26; 32, 26; 32, 26; 32, 27; 32, 27; 32, 28; 32, 28; 32, 29; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 33, 1; 33, 2; 33, 2; 33, 2; 33, 3; 33, 3; 33, 3; 33, 4; 33, 4; 33, 4; 33, 4; 33, 5; 33, 5; 33, 5; 33, 6; 33, 6; 33, 6; 33, 6; 33, 6; 33, 7; 33, 7; 33, 7; 33, 8; 33, 9; 33, 9; 33, 9; 33, 10; 33, 10; 33, 10; 33, 10; 33, 11; 33, 11; 33, 12; 33, 12; 33, 12; 33, 13; 33, 13; 33, 13; 33, 14; 33, 14; 33, 14; 33, 14; 33, 16; 33, 17; 33, 17; 33, 18; 33, 18; 33, 19; 33, 19; 33, 19; 33, 20; 33, 21; 33, 22; 33, 22; 33, 22; 33, 23; 33, 24; 33, 24; 33, 25; 33, 25; 33, 25; 33, 26; 33, 26; 33, 27; 33, 27; 33, 27; 33, 28; 33, 28; 33, 28; 33, 28; 33, 29; 33, 29; 33, 30; 33, 30; 33, 30; 33, 30; 33, 31; 33, 31; 33, 31; 33, 31; 33, 31; 33, 32; 33, 32; 33, 32; 33, 33; 34, 1; 34, 2; 34, 3; 34, 3; 34, 3; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 4; 34, 5; 34, 5; 34, 6; 34, 6; 34, 6; 34, 6; 34, 8; 34, 8; 34, 8; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 10; 34, 11; 34, 12; 34, 12; 34, 12; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 13; 34, 14; 34, 14; 34, 14; 34, 14; 34, 14; 34, 15; 34, 15; 34, 16; 34, 16; 34, 16; 34, 16; 34, 16; 34, 17; 34, 17; 34, 17; 34, 18; 34, 18; 34, 18; 34, 18; 34, 19; 34, 19; 34, 20; 34, 21; 34, 21; 34, 22; 34, 22; 34, 22; 34, 23; 34, 23; 34, 23; 34, 24; 34, 24; 34, 25; 34, 25; 34, 25; 34, 25; 34, 26; 34, 26; 34, 27; 34, 27; 34, 27; 34, 27; 34, 27; 34, 28; 34, 28; 34, 28; 34, 28; 34, 29; 34, 29; 34, 29; 34, 29; 34, 30; 34, 30; 34, 31; 34, 31; 34, 31; 35, 1; 35, 2; 35, 3; 35, 3; 35, 3; 35, 3; 35, 4; 35, 4; 35, 4; 35, 5; 35, 6; 35, 7; 35, 7; 35, 7; 35, 7; 35, 8; 35, 8; 35, 8; 35, 9; 35, 9; 35, 10; 35, 10; 35, 10; 35, 11; 35, 11; 35, 12; 35, 13; 35, 13; 35, 15; 35, 15; 36, 1; 36, 1; 36, 3; 36, 3; 36, 3; 36, 3; 36, 3; 36, 4; 36, 4; 36, 4; 36, 4; 36, 4; 36, 4; 36, 4; 36, 5; 36, 6; 36, 6; 36, 6; 36, 6; 36, 6; 36, 8; 36, 9; 36, 9; 36, 10; 36, 10; 36, 10; 36, 10; 36, 11; 36, 11; 36, 11; 36, 11; 36, 11; 36, 12; 36, 12; 36, 12; 36, 12; 36, 13; 36, 14; 36, 15; 36, 15; 36, 16; 36, 17; 36, 17; 36, 17; 36, 18; 36, 18; 36, 19; 36, 19; 36, 19; 36, 20; 36, 20; 36, 20; 36, 21; 36, 23; 36, 23; 36, 24; 36, 24; 36, 24; 36, 25; 36, 25; 36, 25; 36, 26; 36, 26; 36, 26; 36, 26; 36, 27; 36, 27; 36, 27; 36, 27; 36, 28; 36, 28; 36, 28; 36, 29; 36, 29; 36, 29; 36, 29; 36, 30; 36, 30; 36, 31; 36, 31; 36, 31; 36, 31; 36, 32; 36, 33; 36, 33; 36, 34; 36, 35; 36, 35; 36, 35; 36, 35; 36, 36; 36, 36; 36, 38; 37, 1; 37, 1; 37, 1; 37, 2; 37, 2; 37, 2; 37, 3; 37, 3; 37, 4; 37, 4; 37,

6; 37, 6; 37, 6; 37, 6; 37, 6; 37, 6; 37, 7; 37, 7; 37, 7; 37, 7; 37, 8; 37, 8; 37, 8; 37, 8; 37, 8; 37, 9; 37, 9; 37, 9; 37, 9; 37, 10; 37, 10; 37, 10; 37, 10; 37, 10; 37, 11; 37, 12; 37, 12; 37, 12; 37, 13; 37, 14; 37, 14; 37, 14; 37, 14; 37, 14; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 15; 37, 17; 37, 17; 37, 18; 37, 18; 37, 19; 37, 19; 37, 19; 37, 19; 37, 20; 37, 21; 37, 21; 37, 21; 37, 22; 37, 22; 37, 22; 37, 22; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 23; 37, 24; 37, 24; 37, 24; 37, 24; 37, 25; 37, 25; 37, 25; 37, 25; 37, 26; 37, 26; 37, 26; 37, 27; 37, 27; 37, 27; 37, 28; 38, 1; 38, 2; 38, 2; 38, 2; 38, 2; 38, 3; 38, 3; 38, 3; 38, 4; 38, 4; 38, 4; 38, 4; 38, 4; 38, 5; 38, 5; 38, 5; 38, 5; 38, 6; 38, 6; 38, 7; 38, 7; 38, 8; 38, 8; 38, 8; 38, 8; 38, 9; 38, 9; 38, 9; 38, 9; 38, 9; 38, 9; 38, 10; 38, 10; 38, 11; 38, 11; 38, 11; 38, 12; 38, 12; 38, 12; 38, 13; 38, 13; 38, 13; 38, 13; 38, 13; 38, 13; 38, 14; 38, 15; 38, 15; 38, 15; 38, 16; 38, 16; 38, 17; 38, 18; 38, 19; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 20; 38, 21; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 22; 38, 23; 38, 23; 38, 23; 38, 23; 38, 23; 39, 1; 39, 1; 39, 1; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 3; 39, 3; 39, 4; 39, 4; 39, 4; 39, 4; 39, 4; 39, 4; 39, 6; 39, 6; 39, 6; 39, 7; 39, 7; 39, 7; 39, 8; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 9; 39, 10; 39, 10; 39, 10; 39, 11; 39, 11; 39, 12; 39, 12; 39, 12; 39, 13; 39, 13; 39, 13; 39, 14; 39, 14; 39, 15; 39, 16; 39, 16; 39, 17; 39, 17; 39, 17; 39, 17; 39, 17; 39, 18; 39, 18; 39, 18; 39, 18; 39, 19; 39, 19; 39, 20; 39, 20; 39, 20; 39, 21; 39, 21; 39, 21; 39, 22; 39, 22; 39, 23; 39, 23; 39, 23; 39, 23; 39, 24; 39, 24; 39, 25; 39, 25; 39, 26; 39, 26; 39, 26; 39, 27; 39, 27; 39, 28; 39, 28; 39, 28; 39, 29; 40, 1; 40, 1; 40, 1; 40, 2; 40, 2; 40, 3; 40, 3; 40, 3; 40, 3; 40, 3; 40, 3; 40, 4; 40, 4; 40, 4; 40, 4; 40, 4; 40, 5; 40, 5; 40, 5; 40, 5; 40, 5; 40, 6; 40, 6; 40, 6; 40, 6; 40, 7; 40, 7; 40, 7; 40, 8; 40, 8; 40, 8; 40, 9; 40, 9; 40, 10; 40, 10; 40, 11; 40, 11; 40, 11; 40, 11; 40, 12; 40, 12; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 13; 40, 14; 40, 15; 40, 15; 40, 16; 40, 17; 40, 17; 40, 17; 40, 17; 40, 17; 40, 18; 40, 18; 40, 18; 40, 19; 40, 20; 40, 20; 40, 21; 40, 21; 40, 21; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 22; 40, 23; 40, 23; 40, 23; 40, 23; 40, 23; 40, 23; 40, 24; 40, 24; 40, 25; 40, 25; 40, 25; 40, 25; 40, 25; 40, 25; 40, 26; 40, 26; 40, 26; 40, 26; 40, 27; 40, 27; 40, 27; 40, 28; 40, 28; 40, 29; 40, 29; 40, 30; 40, 30; 40, 30; 40, 30; 40, 30; 40, 30; 40, 31; 40, 31; 40, 32; 40, 32; 40, 32; 40, 33; 40, 33; 40, 34; 40, 34; 40, 34; 40, 34; 40, 34; 40, 34; 40, 35; 40, 35; 40, 36; 40, 36; 40, 37; 40, 37; 40, 37; 40, 37; 40, 37; 40, 38; 40, 38; 40, 38; 40, 38; 40, 38; 40, 39; 40, 39; 40, 39; 40, 40; 40, 40; 40, 40; 40, 41; 40, 41; 40, 42; 40, 42; 40, 43; 40, 43; 40, 43; 40, 44; 40, 45; 40, 45; 40, 45; 40, 46; 40, 46; 40, 46; 40, 46; 40, 47; 40, 49; 40, 49; 40, 49; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 50; 40, 51; 40, 51; 40, 51; 40, 51; 40, 51; 41, 1; 41, 1; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 2; 41, 3; 41, 3; 41, 3; 41, 3; 41, 4; 41, 4; 41, 4; 41, 5; 41, 5; 41, 6; 41, 6; 41, 7; 41, 7; 41, 7; 41, 8; 41, 9; 41, 10; 41, 11; 41, 11; 41, 11; 41, 12; 41, 12; 41, 13; 41, 13; 41, 13; 41, 13; 41, 14; 41, 14; 41, 15; 41, 15; 41, 15; 41, 15; 41, 15; 41, 15; 41, 15; 41, 16; 41, 16; 41, 16; 41, 16; 41, 16; 41, 16; 41, 17; 41, 17; 41, 17; 41, 17; 41, 18; 41, 18; 41, 18; 41, 19; 41, 19; 41, 20; 41, 20; 41, 20; 41, 20; 41, 21; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 41, 22; 41, 23; 41, 23; 41, 24; 41, 24; 41, 25; 41, 25; 41, 25; 41, 25; 41, 25; 41, 26; 41, 26; 41, 26; 41, 26; 42, 1; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 2; 42, 3; 42, 3; 42, 4; 42, 5; 42, 5; 42, 5; 42, 5; 42, 5; 42, 6; 42, 7; 42, 8; 42, 9; 42, 10; 42, 10; 42, 10; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 11; 42, 12; 42, 12; 42, 12; 42, 13; 42, 13; 42, 13; 42, 13; 42, 13; 42, 13; 42, 14; 42, 14; 42, 14; 42, 15; 42, 15; 42, 15; 42, 16; 42, 16; 42, 17; 42, 17; 42, 18; 42, 18; 42, 19; 42, 19; 42, 20; 42, 20; 42, 20; 42, 20; 43, 1; 43, 1; 43, 2; 43, 2; 43, 2; 43, 3; 43, 3; 43, 3; 43, 3; 43, 4; 43, 5; 43, 5; 43, 5; 43, 6; 43, 6; 43, 6; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 7; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 8; 43, 9; 43, 9; 43, 9; 43, 10; 43, 10; 43, 10; 43, 10; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 12; 43, 13; 43, 13; 43, 13; 43, 14; 43, 14; 43, 15; 43, 15; 43, 15; 43, 15; 43, 16; 43, 16; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 17; 43, 18; 43, 18; 43, 19; 43, 20; 43, 20; 43, 20; 43, 20; 43, 20; 43, 21; 43, 21; 43, 22; 43, 22; 43, 23; 43, 23; 43, 24; 43, 24; 43, 24; 43, 25; 43, 25; 43, 26; 43, 26; 43, 26; 43, 27; 43, 27; 43, 27; 43, 27; 43, 27; 44, 1; 44, 1; 44, 2; 44, 2; 44, 3; 44, 3; 44, 4; 44, 4; 44, 4; 44, 4; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 6; 44, 7; 44, 7; 44, 7; 44, 8; 44, 9; 44, 10; 44, 11; 44, 11; 44, 11; 44, 11; 44, 12; 44, 12; 44, 13; 44, 13; 44, 14; 44, 14; 44, 15; 44, 15; 44, 15; 44, 16; 44, 16; 44, 17; 44, 17; 44, 18; 44, 18; 44, 18; 44, 19; 44, 19; 44, 19; 44, 19; 44, 20; 44, 20; 44, 21; 44, 22; 44, 22; 44, 23; 44, 23; 44, 23; 44, 23; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 24; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 25; 44, 26; 44, 27; 44, 28; 44, 28; 44, 29; 44, 29; 44, 29; 44, 29; 44, 30; 44, 30; 44, 30; 44, 31; 44, 31; 44, 31; 45, 1; 45, 1; 45, 2; 45, 2; 45, 3; 45, 3; 45, 4; 45, 4; 45, 5; 45, 5; 45, 5; 45, 6; 45, 6; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 7; 45, 8; 45, 8; 45, 8; 45, 9; 45, 9; 45, 9; 45, 10; 45, 10; 45, 11; 45, 11; 45, 11; 45, 12; 45, 13; 45, 13; 45, 14; 45, 15; 45, 15; 45, 15; 45, 16; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 17; 45, 19; 45, 19; 45, 19; 45, 19; 45, 19; 45, 20; 45, 20; 45, 20; 45, 21; 45, 22; 45, 22; 45, 22; 45, 23; 45, 23; 45, 24; 45, 24; 45, 24; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 45, 25; 46, 2; 46, 2; 46, 2; 46, 2; 46, 2; 46, 3; 46, 3; 46, 3; 46, 4; 46, 4; 46, 5; 46, 5; 46, 6; 46, 6; 46, 6; 46, 6; 46, 7; 46, 7; 46, 7; 46, 8; 46, 8; 46, 8; 46, 8; 46, 9; 46, 9; 46, 10; 46, 10; 46, 11; 46, 11; 46, 12; 46, 12; 46, 12; 46, 12; 46, 12; 46, 13; 46, 13; 46, 13; 46, 13; 46, 13; 46, 14; 46, 14; 46, 15; 46, 15; 46, 16; 46, 16; 46, 18; 46, 18; 46, 19; 46, 20; 46, 20; 46, 21; 46, 21; 46, 21; 46, 22; 46, 22; 46, 22; 46, 23; 46, 24; 46, 24; 46, 25; 47, 1; 47, 1; 47, 1; 47, 2; 47, 2; 47, 2; 47, 3; 47, 3; 47, 3; 47, 4; 47, 4; 47, 4; 47, 4; 47, 5; 47, 5; 47, 6; 47, 7; 47, 7; 47, 8; 47, 8; 47, 8; 47, 8; 47, 9; 47, 9; 47, 9; 47, 9; 47, 10; 47, 10; 47, 10; 47, 10; 47, 11; 47, 11; 47, 11; 47, 12; 47, 12; 47, 12; 47, 13; 47, 13; 47, 13; 47, 13; 47, 13; 47, 15; 47, 15; 47, 15; 47, 16; 47, 17; 47, 18; 47, 18; 47, 18; 47, 19; 47, 19; 47, 19; 47, 20; 47, 20; 47, 20; 47, 20; 47, 21; 47, 22; 47, 22; 47, 23; 48, 1; 48, 1; 48, 1; 48, 2; 48, 3; 48, 4; 48, 5; 48, 6; 48, 7; 48, 8; 48, 8; 48, 8; 48, 8; 48, 8; 48, 9; 48, 9; 48,

10; 48, 10; 48, 10; 48, 12; 48, 13; 48, 13; 48, 15; 48, 15; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 16; 48, 17; 48, 17; 48, 17; 48, 17; 48, 18; 48, 18; 48, 18; 48, 18; 48, 20; 48, 21; 48, 21; 48, 21; 48, 21; 48, 21; 48, 22; 48, 22; 48, 23; 48, 24; 48, 25; 48, 25; 48, 26; 48, 27; 48, 28; 48, 29; 48, 30; 48, 31; 48, 32; 48, 32; 48, 33; 48, 33; 48, 33; 48, 34; 48, 35;
-şi *conjuncţie coord.* 42, 8;

şindílă → şindrilă

şindrílă : (1496-1507 DERS) : s. f. : „Schindel" : „bardeau" : (1x)
şindile *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 27, 5;

şiníc : (1668-1670 HERODOT) : s. n. : „Getreidemaß" : „épha" : (3x)
şinic *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 45, 10; 45, 11;
şinicul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 45, 11;

şti : (1521 NEACŞU) : v. IV : „wissen (er)kennen" : „savoir, connaître" : (7x)
ai ştiut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 32, 9;
ştie *verb indicativ prezent 3 sg.* 45, 20;
ştii *verb indicativ prezent 2 sg.* 37, 3;
ştiţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 17, 12;
ştiu *verb indicativ prezent 1 sg.* 11, 5;
ştiu *verb indicativ prezent 3 pl.* 28, 19;
veţi şti *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 13, 23;

ştiínţă : (1563 CORESI, PRAXIU 41) : s. f. : „Wissen" : „connaissance" : (5x)
ştiinţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 28, 3; 28, 4; 28, 5; 28, 17;
ştiinţei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 28, 7;

şuierá : (c. 1665-1672 MS. 4389, 860/1) : v. I : „zischen" : „siffler" : (1x)
au şuierat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 27, 36;

T

tábără : (1581-1582 PO) : s. f. : „(Feld)Lager" : „camp" : (3x)
tabără *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 24;
tabere *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 4, 2;
taberii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 2;

táler : (1551-1553 ES) : s. m. : „Mine" : „mine" : (1x)
talerul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 45, 12;

táre : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „mächtig, stark" : „puissant, fort" : (11x)
cea tare *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4; 34, 16;
cêle tari *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. art.* 30, 22;
mai tare *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 9;
tare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 3, 8; 3, 14; 20, 33; 20, 34; 34, 20;
tari *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 36, 35;
tari *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 2, 4;

tátă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Vater" : „père" : (12x)
tată *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 16, 3; 22, 7; 44, 25;
tatăl *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 18, 18; 18, 20;
tatălui *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 18, 4; 18, 10; 18, 14; 18, 17; 18, 19; 22, 10; 22, 11;

tăciúne : (1591 BGL / în antr. *Tăciune*) : s. m. : „Feuerbrand" : „bois carbonisé" : (1x)
tăciunele *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 24, 9;

tăiá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „1. (ab)schneiden, (ab)hauen, 2. niedermetzeln" : „1. couper, 2. massacrer (des personnes)" : (8x)
s-au tăiat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 16, 4;
tăiaţi *verb imp. 2 pl.* 9, 5; 9, 7;
tăind *verb gerunziu* 9, 8;
te vei tăia *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 24, 16;
vei tăia *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 5, 2;
vor tăia *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 25; 39, 10;

tăiát : (1560-1561 CORESI, TE.2) : adj. : „geschnitten" : „coupé" : (1x)
tăiate *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 24, 4;

tămíie : (1560-1561 CORESI, TE.2) : s. f. : „Weihrauch" : „encens" : (3x)
tămîia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 18; 23, 41;
tămîiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 8, 11;

tău, ta : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj. pron. pos. : „dein" : „ton" : (457x)
ai tăi *adj. pron. pos. 2 masc. sg. nom./ac. pl.* 5, 10; 23, 25; 23, 25; 27, 10; 27, 27; 27, 27; 27, 27;
ale tale *adj. pron. pos. 2 fem. sg. nom./ac. pl.* 5, 11;
al tău *adj. pron. pos. pron. pos. 2 masc. sg. nom./ac. sg* 27, 17;
a ta *adj. pron. pos. 2 fem. sg. nom./ac. sg.* 4, 8; 5, 11; 5, 12; 5, 12; 5, 12; 16, 18; 39, 3;
ta *adj. pron. pos. 2 fem. sg. nom./ac. sg.* 2, 6; 2, 8; 3, 2; 3, 8; 3, 8; 3, 9; 3, 10; 3, 18; 3, 20; 3, 25; 4, 3; 4, 4; 4, 6; 4, 7; 4, 9; 4, 10; 5, 1; 5, 8; 6, 2; 7, 4; 7, 9; 7, 9; 12, 6; 12, 18; 12, 18; 16, 3; 16, 3; 16 ,3; 16, 4; 16, 5; 16, 8; 16, 8; 16, 12; 16, 14; 16, 15; 16, 22; 16, 24; 16, 26; 16, 26; 16, 28; 16, 30; 16, 30; 16, 32; 16, 33; 16, 35; 16, 35; 16, 35; 16, 36; 16, 37; 16, 38; 16, 38; 16, 38; 16, 40; 16, 41; 16, 43; 16, 45; 16, 45; 16, 45; 16, 47; 16, 51; 16, 51; 16, 52; 16, 53; 16, 54; 16, 55; 16, 55; 16, 60; 16, 60; 16, 62; 19, 2; 19, 10; 21, 12; 21, 16; 21, 29; 21, 30; 22, 14; 22, 15; 23, 19; 23, 21; 23, 22; 23, 22; 23, 24; 23, 26; 23, 26; 23, 27; 23, 29; 23, 29; 23, 35; 23, 35; 24, 13; 24, 13; 24, 27; 25, 4; 25, 6; 26, 3; 26, 8; 26, 9; 26, 12; 26, 12; 26, 16; 26, 17; 26, 18; 26, 19; 27, 10; 27, 10; 27, 11; 27, 12; 27, 12; 27, 13; 27, 14; 27, 15; 27, 16; 27, 18; 27, 19; 27, 19; 27, 22; 27, 27; 27, 27; 27, 30; 27, 31; 27, 33; 27, 34; 27, 34; 27, 35; 28, 2; 28, 2; 28, 4; 28, 4; 28, 5; 28, 5; 28, 5; 28, 5; 28, 5; 28, 6; 28, 7; 28, 16; 28, 17; 28, 17; 28, 21; 28, 22; 28, 23; 29, 2; 29, 2; 29, 7; 29, 8; 29, 10; 31, 2; 31, 10; 32, 6; 32, 9; 32, 10; 32, 12; 33, 8; 33, 31; 35, 2; 35, 3; 35, 11; 35, 13; 36, 13; 36, 14; 37, 17; 37, 20; 38, 2; 38, 3; 38, 4;

38, 7; 38, 10; 38, 13; 38, 18; 39, 1; 39, 3; 40, 4; 44, 5; 44, 5;
tale *adj. pron. pos. 2 fem. sg. gen./dat. pl.* 16, 35; 23, 19; 23, 21; 23, 21;
tale *adj. pron. pos. 2 fem. sg. gen./dat. sg.* 3, 24; 4, 1; 5, 16; 11, 15; 16, 17; 16, 22; 16, 38; 16, 42; 16, 44; 16, 48; 16, 55; 16, 59; 16, 62; 22, 12; 23, 29; 23, 31; 23, 32; 23, 33; 26, 11; 26, 15; 26, 18; 27, 16; 27, 27; 27, 28; 28, 7; 28, 16; 28, 18; 32, 10;
tale *adj. pron. pos. 2 fem. sg. nom./ac. pl.* 3, 10; 4, 15; 5, 5; 5, 9; 5, 11; 5, 14; 7, 3; 7, 3; 7, 4; 7, 8; 7, 8; 7, 9; 10, 2; 16, 4; 16, 7; 16, 11; 16, 12; 16, 15; 16, 16; 16, 20; 16, 22; 16, 23; 16, 24; 16, 24; 16, 26; 16, 29; 16, 30; 16, 36; 16, 40; 16, 42; 16, 42; 16, 46; 16, 47; 16, 50; 16, 50; 16, 50; 16, 51; 16, 51; 16, 51; 16, 54; 16, 56; 16, 57; 16, 57; 16, 60; 22, 4; 22, 4; 22, 14; 23, 25; 23, 25; 23, 27; 23, 29; 23, 29; 23, 31; 24, 14; 24, 14; 24, 17; 26, 10; 26, 11; 26, 12; 26, 12; 26, 12; 27, 11; 27, 11; 27, 15; 27, 21; 27, 27; 28, 4; 28, 7; 28, 13; 28, 13; 28, 15; 28, 16; 28, 17; 28, 17; 28, 18; 28, 23; 29, 4; 29, 4; 32, 6; 33, 31; 33, 32; 35, 4; 35, 8; 35, 9; 39, 3; 40, 4; 44, 5;
tale *adj. pron. pos. 2 neutru sg. gen./dat. pl.* 26, 13; 28, 17; 28, 18; 35, 12;
tale *adj. pron. pos. 2 neutru sg. nom./ac. pl.* 2, 2; 12, 4; 16, 13; 16, 24; 16, 50; 16, 51; 22, 4; 22, 13; 24, 14; 24, 14; 24, 17; 25, 4; 26, 4; 26, 8; 26, 9; 26, 9; 26, 10; 26, 12; 26, 12; 27, 6; 27, 6; 27, 11; 27, 11; 29, 10; 32, 2; 32, 2; 32, 2; 32, 5; 35, 8; 35, 8;
tăi *adj. pron. pos. 2 masc. sg. gen./dat. pl.* 16, 35; 16, 44; 22, 4; 26, 13;
tăi *adj. pron. pos. 2 masc. sg. nom./ac. pl.* 8, 5; 11, 15; 13, 4; 16, 20; 16, 21; 16, 32; 16, 35; 16, 36; 23, 22; 23, 25; 23, 27; 27, 4; 27, 8; 27, 8; 27, 8; 27, 12; 27, 15; 27, 17; 27, 18; 27, 20; 27, 22; 27, 23; 27, 23; 27, 25; 27, 26; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 27; 27, 28; 27, 29; 27, 35; 35, 8; 40, 4; 44, 5;
tău *adj. pron. pos. 2 masc. sg. nom./ac. sg.* 16, 3; 16, 5; 16, 7; 24, 17;
tău *adj. pron. pos. 2 neutru sg. gen./dat. sg.* 3, 11; 13, 17; 16, 5; 21, 32; 23, 25; 29, 4; 29, 4; 29, 5; 33, 2; 33, 12; 33, 17; 33, 30; 37, 18;
tău *adj. pron. pos. 2 neutru sg. nom./ac. sg.* 3, 2; 3, 19; 3, 21; 3, 27; 4, 3; 4, 7; 5, 1; 5, 3; 5, 8; 5, 10; 5, 12; 5, 12; 5, 14; 5, 14; 5, 15; 7, 4; 7, 9; 12, 3; 13, 17; 16, 4; 16, 6; 16, 6; 16, 9; 16, 11; 16, 12; 16, 14; 16, 15; 16, 22; 16, 42; 20, 46; 21, 2; 21, 6; 21, 30; 21, 32; 22, 13; 22, 25; 23, 22; 23, 28; 25, 2; 25, 6; 25, 6; 26, 11; 26, 15; 27, 9; 27, 16; 27, 25; 27, 27; 27, 33; 27, 34; 28, 18; 28, 18; 28, 23; 32, 5; 33, 9; 38, 9; 38, 15; 39, 3; 39, 4;

teácă : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Scheide" : „fourreau" : (5x)
teaca *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 21, 3; 21, 4; 21, 5; 21, 3; 21, 30;

teasc : (1551-1553 ES) : s. n. : „Kelter, (aici) Käfig" : „pressoir, (aici) cage" : (1x)
teascu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 19, 9;

téme : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „Angst haben, sich fürchten" : „avoir peur, craindre" : (6x)
să te temi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 2, 6; 3, 9;
să vor tême *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 16; 26, 18;
se va tême *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 18, 14;
vă têmeţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 11, 8;

temelíe : (1520 DERS) : s. f. : „Fundament" : „fondation, fondement" : (2x)
temeliile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 14; 30, 4;

témniţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gefängnis" : „prison" : (1x)
temniţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 19, 9;

theé : (c. 1683-1686 MS. 45, 662/[2]) : s. nedecl. : (ebraism) după sg. *θεέ* / pl. *θεείμ* : „Kammer" : „chambre" : (16x)
lui theé *subst. comun sg. nom./ac. art.*
theé *subst. comun sg. nom./ac. neart.* 40, 6; 40, 7; 40, 8; 40, 9; 40, 11; 40, 11; 40, 13; 40, 14; 40, 14; 40, 15; 40, 22; 40, 25; 40, 30; 40, 34; 40, 38;
theím *subst. comun pl. nom./ac. neart.* 40, 17;

theím → thee

theilát : (c. 1683-1686 MS. 45, 662/[1]) : s. m. : (ebraism) după gr. *θελάθ* : „Kammer" : „chambre" : (1x)
lui theiláth *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 40, 7;

theiláth → theilat

ticălós : (1581 CORESI, EV. 382) : adj. : „elend" : „misérable, malheureux" : (1x)
ticăloasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 15;

tigáie : (1581-1582 PO) : s. f. : „Pfanne" : „poêle" : (1x)
o tigaie *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 4, 3;

tíndă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Vorraum" : „vestibule" : (8x)
tinda *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 3; 10, 19; 11, 1; 43, 8;
tinzele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 8, 14; 8, 16;
tinzile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 8, 7; 43, 8;

tineréţe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Jugend" : „jeunesse" : (5x)
tinerêţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 3; 23, 8;
tinerêţelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 23, 19; 23, 21; 23, 21;

tîlhár : (1482-1487 DERS) : s. m. : „Räuber" : „brigand" : (1x)
tîlhari *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 22, 9;

tînăr : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „1. jung, 2. Jüngling" : „1. jeune, 2. jouvenceau" : (6x)
cea mai tînără *adj. calificativ gradul comparativ fem. sg. nom./ac. art.* 16, 45;
cêle mai tinere *adj. calificativ gradul comparativ fem. pl. nom./ac. art.* 16, 60;

tineri *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 12;
tinerii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 23, 23; 30, 17;
tînăr *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 9, 6;

tînguí : (a. 1550 GCR I, 3) : v. IV : „jammern, wehklagen" : „(se) plaindre, se lamenter" : (2x)
să vor tîngui *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 9;
veţi tîngui *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 24, 23;

tînguíre : (c. 1550 HC II, 458) : s. f. : „Wehklage" : „lamentation" : (2x)
tînguire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 31;
tîrguirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 27, 22;

tîrî́ : (c. 1573-1578 PS. SCH. 346) : v. IV : „kriechen" : „ramper" : (1x)
să tîrăscu *verb indicativ prezent 3 pl.* 38, 20;

tîrîtoáre : (c. 1665-1672 MS. 4389, 632/1) : s. f. : „Kriechtier" : „reptile" : (1x)
tîrîtoarele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 38, 20;

tócma → tocmai

tócmai : (1551-1553 ES) : adv : „genau, exakt, präzis(e)" : „juste, justement, precisément" : (11x)
tocma *adv.* 40, 5; 40, 5; 40, 6; 40, 7; 40, 7; 40, 8; 40, 8; 40, 9; 40, 9; 41, 8; 45, 11;

tocmeálă : (1453 DERS) : s. f. : „Plan, Weise" : „plan, moyen" : (12x)
tocmêle *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 15;
tocmêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 14, 6; 20, 7; 20, 8; 20, 18; 20, 39; 20, 39; 20, 44; 21, 24; 24, 14; 36, 31;
tocmêlelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 6, 9;

toiág : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Stab" : „bâton" : (15x)
toiag *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 21, 21; 29, 6; 37, 15; 37, 17; 37, 19;
toiagul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 7, 10; 19, 11; 19, 12; 19, 14; 19, 14; 20, 37; 37, 15; 37, 15;
toiêge *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 39, 9;
toiêgele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 37, 20;

topáz : (1581-1582 PO) : s. n. : „Topas" : „topaze" : (1x)
topazion *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 28, 13;

topazión → topaz

topí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. verzehren, schmelzen, 2. vernichten" : „1. dissoudre, fondre, 2. anéantir" : (15x)
a să topi *verb infinitiv prezent* 22, 19;
au topit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 12;
ne topim *verb indicativ prezent 1 pl.* 33, 10;
să să topească *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 24, 10;
să topesc *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 13;
să topêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 22, 22;
să va topi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 5, 11; 24, 11;
să vor topi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 4, 17;
va topi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 15, 5;
vă veţi topi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 22, 21; 22, 22; 24, 23;
voiu topi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 22, 21;
vor topi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 25;

topíre : (c. 1683-1686 MS. 45, 635/2) : s. f. : „Verbrennen" : „brûlage" : (2x)
topire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 15, 4; 15, 6;

tot, toátă : (1521 NEACŞU) : adj. pron. nehot./adv./pron. nehot. : „ganz, alles" : „tout, entier" : (393x)
toată *adj. pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 3, 7; 4, 14; 5, 5; 6, 6; 6, 13; 6, 14; 7, 12; 7, 13; 7, 14; 8, 10; 11, 15; 12, 9; 12, 22; 12, 23; 12, 24; 13, 18; 16, 15; 16, 22; 16, 23; 16, 24; 16, 30; 16, 30; 16, 36; 17, 21; 17, 23; 17, 23; 18, 25; 20, 28; 20, 40; 20, 47; 21, 7; 21, 15; 24, 4; 27, 12; 27, 13; 27, 18; 27, 27; 27, 34; 28, 13; 29, 7; 29, 21; 31, 6; 31, 18; 32, 12; 32, 16; 32, 20; 32, 22; 32, 24; 32, 25; 32, 30; 32, 30; 32, 30; 34, 13; 35, 15; 36, 5; 36, 10; 37, 21; 38, 4; 38, 7; 38, 21; 39, 4; 39, 12; 39, 17; 41, 17; 41, 19; 44, 29; 44, 30; 44, 31; 45, 6; 48, 13; 48, 20;
toate *adj. pron. nehot. fem. pl. nom./ac.* 4, 6; 5, 9; 5, 11; 6, 9; 6, 11; 7, 3; 7, 8; 7, 17; 7, 17; 9, 4; 11, 18; 11, 18; 12, 16; 14, 6; 14, 11; 16, 23; 16, 42; 16, 42; 16, 46; 16, 50; 16, 51; 16, 53; 17, 18; 17, 21; 18, 13; 18, 19; 18, 21; 18, 21; 18, 22; 18, 24; 18, 24; 18, 28; 18, 30; 18, 31; 18, 31; 20, 31; 20, 40; 20, 43; 21, 7; 21, 7; 21, 24; 22, 2; 22, 4; 23, 29; 23, 48; 24, 24; 25, 8; 26, 11; 27, 9; 29, 15; 31, 6; 31, 6; 31, 12; 31, 12; 31, 13; 31, 13; 31, 16; 32, 4; 32, 4; 32, 8; 32, 13; 33, 13; 33, 29; 34, 5; 34, 8; 36, 24; 36, 25; 36, 29; 36, 33; 37, 23; 37, 23; 38, 8; 38, 16; 38, 20; 39, 4; 39, 7; 39, 17; 39, 17; 39, 21; 39, 23; 40, 4; 40, 4; 41, 16; 42, 11; 42, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 11; 43, 12; 43, 25; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 5; 44, 6; 44, 7; 44, 14; 44, 14; 44, 24; 44, 30; 45, 1; 45, 15; 45, 17; 45, 23; 45, 23; 46, 14; 47, 10; 48, 19;
toate *adj. pron. nehot. neutru pl. nom./ac.* 3, 10; 6, 10; 6, 13; 11, 25; 12, 27; 14, 22; 15, 2; 16, 35; 17, 24; 18, 4; 18, 14; 29, 10; 31, 4; 31, 5; 31, 14; 31, 15; 31, 16; 33, 16; 35, 8; 36, 25; 37, 11; 38, 13;
toate *pron. nehot. fem. pl. nom./ac.* 5, 11; 7, 14; 12, 7; 14, 23; 16, 43; 16, 62; 17, 9;
tot *adj. pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 5, 14; 15, 4; 16, 24; 20, 26; 29, 2; 34, 6; 34, 6; 36, 34; 39, 15; 39, 20; 44, 9; 44, 21; 47, 10;
tot *adj. pron. nehot. neutru sg. nom./ac.* 5, 10; 5, 12; 7, 18; 7, 18; 11, 16; 12, 14; 13, 18; 13, 18; 17, 21; 20, 6; 20, 15; 20, 28; 20, 47; 20, 47; 20, 48; 21, 4; 21, 5; 21, 7; 21, 7; 21, 10; 29, 7; 29, 17; 29, 17; 31, 8; 31, 12; 32, 4; 32, 5; 34, 6; 34, 12; 38, 20; 39, 13; 39, 14; 45, 16; 45, 22; 47, 10;
tot *adv.* 42, 20
tot *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 22, 18; 25, 13; 34, 21;
toţi *adj. pron. nehot. masc. pl. nom./ac.* 5, 10; 6, 13; 8, 10; 9, 6; 12, 14; 12, 14; 12, 19; 16, 32; 16, 32; 16, 36; 21, 12; 23, 7; 23, 23; 23, 23; 26, 16; 26, 17; 27, 21; 27, 27; 27, 29; 27, 33; 27, 35; 27, 35; 28, 19; 28, 24; 28, 26; 29, 4; 29, 5; 29, 6; 30, 5; 30, 8; 30, 26; 31, 14; 32, 12; 32, 15; 32, 23; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 28; 32, 29; 32, 29; 37, 15; 37, 21; 38, 5; 38, 6; 38, 6; 38, 9; 38, 11; 38, 20; 38, 22; 39, 4; 44, 9;
toţi *pron. nehot. masc. pl. nom./ac.* 7, 16; 16, 36; 16, 36; 22, 19; 23, 6; 23, 7; 23, 12; 23, 23; 23, 23; 30, 11; 31, 14;

32, 22; 38, 4; 38, 8; 38, 15; 39, 18; 39, 23;
tuturor *adj. pron. nehot. masc. pl. gen./dat.* 16, 56; 28, 18;
tuturor *pron. nehot. masc. pl. gen./dat.* 23, 15; 37, 24; 44, 29;
tuturora *pron. nehot. masc. pl. dat./gen.* 44, 30;
tot *adj. pron. nehot. neutru sg. nom./ac.* 22, 30*;
tot *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 5, 2*; 5, 2*; 5, 4*; 6, 3*; 6, 6*; 9, 1*; 13, 14*; 13, 22*; 14, 21*; 16, 38*; 16, 39*; 17, 14*; 17, 22*; 19, 14*; 20, 47*; 21, 4*; 22, 16*; 25, 7*; 28, 18*; 31, 12*; 33, 27*; 34, 3*; 34, 5*; 34, 8*; 34, 10*; 34, 18*; 35, 15*; 36, 4*; 40, 39*; 40, 40*; 40, 41*; 40, 42*; 40, 43*; 40, 44*; 42, 8*; 43, 13*; 43, 18*; 43, 24*; 43, 27*; 44, 11*; 45, 8*; 45, 15*; 45, 17*; 45, 17*; 45, 23*; 45, 25*; 46, 2*; 46, 5*; 46, 13*; 46, 13*; 46, 14*; 46, 16*; 47, 14*; 47, 15*;

trai : (1642 CAZ. GOV. 221) : s. n. : „Leben" : „vie" : (3x)
traiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 3, 21; 18, 13; 33, 13;

trăí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „leben" : „vivre" : (33x)
ai trăit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 22;
a trăi *verb infinitiv prezent* 7, 13;
au trăit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 37, 10;
să trăiască *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 13, 19; 37, 9;
să trăiască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 3, 18; 13, 22; 18, 23; 33, 11;
trăi-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 37, 3;
va trăi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 3, 21; 18, 9; 18, 13; 18, 17; 18, 19; 18, 21; 18, 22; 18, 28; 20, 11; 20, 12; 20, 13; 20, 21; 33, 5; 33, 16; 33, 19; 47, 10;
vei trăi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 16, 6; 33, 13;
veţi trăi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 18, 32; 37, 6; 37, 14;
vor trăi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 20, 25; 47, 10;

treábă : (c. 1564 CORESI, CAZ. 179) : s. f. : „Beschäftigung" : „travail, activité" : (1x)
treabă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 41, 25;

treáptă : (1581 CORESI, EV. 345) : s. f. : „Stufe" : „marche" : (6x)
trêpte *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 40, 6; 40, 23; 40, 27; 40, 32; 40, 51;
trêptele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 43, 17;

trecătoáre : (1573 DIR) : s. f. : „Durch-, Ausgang" : „passage, sortie" : (2x)
trecătoarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 15;
trecătorile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 48, 30;

trecătór : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Vorübergehender, Passant" : „passant" : (1x)
trecătoriul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 16, 24;

tréce : (1521 NEACŞU) : v. III : „durchgehen" : „passer" : (16x)
au trecut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 47, 3;
să treacă *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 14, 17; 47, 5;
să va trêce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 18; 47, 5;
trêce *verb indicativ prezent 3 sg.* 39, 15;
treci *verb imp. 2 sg.* 9, 4; 21, 15;
trecu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 47, 4;
trecuiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 16, 6; 16, 8;
va trêce *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 5, 17; 29, 11; 29, 11; 44, 2;
voiu trêce *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 20, 37;

trécere : (c. 1573-1578 PS. SCH. 324) : s. f. : „Durchgang" : „passage" : (2x)
trêcerea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 47, 12; 47, 12;

trei : (1551-1553 ES) : num. card. : „drei" : „trois" : (13x)
trei *num. card. fem. nom./ac.* 40, 11; 40, 11; 40, 11; 40, 22; 40, 22;
trei *num. card. masc. nom./ac.* 14, 14; 14, 16; 14, 18; 41, 22;
trei *num. card. neutru nom./ac.* 41, 7; 41, 16; 41, 16;
trei *num. card. fem. nom./ac.* 4, 9*;

tréilea : (1551-1553 ES) : num. ord. : „dritte" : „troisième" : (5x)
al treilea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 40, 9; 46, 15;
al treilea *num. ord. neutru sg. nom./ac. art.* 10, 14;
a treia *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 21, 14; 31, 1;

treizéci : (1551-1553 ES) : num. card. : „dreisig" : „trente" : (1x)
treizeci *num. card. fem. nom./ac.* 40, 18;

treizécilea : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 323) : num. ord. : „dreißigster" : „trentième" : (1x)
al treizecilea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 1, 1;

tréstie : (1439 SUCIU II, 204 / în top. *Treszția*) : s. f. : „Rohr" : „roseau" : (19x)
trestie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 29, 6; 40, 3; 40, 5; 42, 12; 42, 20;
trestiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 5; 40, 5; 40, 6; 40, 7; 40, 7; 40, 8; 40, 8; 40, 9; 40, 9; 41, 8; 42, 16; 42, 17; 42, 18; 42, 19;

trimís : (1559-1560 BRATU) : adj. : „(aus)geschickt" : „envoyé" : (1x)
trimişi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 30, 11;

trimíte : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „schicken" : „envoyer" : (18x)
am trimis *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 5, 16; 13, 6;
aş fi trimis *verb cond.-opt. perfect 1 sg.* 3, 6;
a trimiterea *verb infinitiv prezent* 17, 15;
au trimis *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 23, 16; 31, 4;
te trimiţi *verb indicativ prezent 2 sg.* 3, 5;
trimis-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 17, 7;
trimte-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 2, 3;
voiu trimite *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 2, 4; 5, 17; 7, 3; 14, 13; 14, 19; 14, 21; 28, 23; 39, 6;
vor trimite *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 39, 14;

trîmbiţá : (1551-1553 ES) : v. I : „(aus-)posaunen, trompeten" : „trompeter, sonner la trompette" : (3x)
trîmbiţaţi *verb imp. 2 pl.* 7, 14;
va trîmbiţa *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 33, 3; 33, 6;

trîmbiţă : (1551-1553 ES) : s. f. : „Trompete" : „trompette" : (4x)

trîmbiţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 14; 33, 3; 33, 6;
trîmbiţei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 33, 4;

trîntí : (1581 CORESI, EV. 78) : v. IV : „umwerfen" : „faire tomber" : (1x)
au trîntit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 31, 12;

trúdă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Mühe, 2. Mühsal" : „1. effort, 2. peine" : (2x)
trudă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 34, 4;
trudele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 23, 29;

trup : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Körper" : „corps" : (14x)
trup *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 11, 19; 16, 25; 37, 6; 44, 7; 44, 9;
trupul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 11, 19; 20, 48; 21, 4; 21, 5; 21, 7; 36, 26;
trupului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 1, 11; 23, 35;
trupurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 23;

tu : (1521 NEACŞU) : pron. pers. : „du" : „tu, toi" : (393x)
te *pron. pers. 2 sg. ac. neacc.* 2, 4; 3, 6; 3, 6; 3, 7; 3, 17; 3, 25; 5, 11; 5, 17; 16, 6; 16, 7; 16, 9; 16, 9; 16, 10; 16, 10; 16, 10; 16, 10; 16, 11; 16, 26; 16, 26; 16, 26; 16, 38; 16, 38; 16, 39; 16, 39; 16, 56; 22, 14; 22, 15; 23, 26; 24, 14; 24, 14; 25, 7; 25, 7; 25, 7; 26, 10; 26, 14; 26, 19; 26, 20; 26, 20; 26, 21; 27, 7; 27, 26; 27, 26; 27, 36; 28, 3; 28, 8; 28, 9; 28, 9; 28, 16; 28, 17; 28, 17; 28, 18; 28, 18; 28, 18; 28, 19; 29, 4; 29, 5; 29, 5; 32, 3; 32, 4; 32, 7; 33, 7; 35, 3; 35, 6; 35, 9; 35, 11; 38, 16; 38, 17; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 4; 39, 4;
tine *pron. pers. 2 sg. ac. acc.* 2, 2; 2, 3; 2, 4; 2, 8; 3, 2; 3, 10; 3, 22; 3, 25; 3, 27; 4, 8; 5, 9; 5, 10; 5, 11; 5, 11; 5, 14; 5, 15; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 5, 17; 7, 3; 7, 3; 7, 3; 7, 4; 7, 4; 7, 6; 7, 7; 7, 8; 7, 8; 7, 8; 7, 8; 12, 6; 12, 9; 16, 5; 16, 6; 16, 7; 16, 8; 16, 8; 16, 8; 16, 9; 16, 9; 16, 14; 16, 19; 16, 25; 16, 26; 16, 26; 16, 32; 16, 33; 16, 33; 16, 33; 16, 37; 16, 38; 16, 40; 16, 41; 16, 45; 16, 51; 16, 58; 16, 59; 16, 60; 16, 60; 16, 61; 20, 47; 20, 47; 21, 3; 21, 3; 21, 4; 21, 7; 21, 29; 21, 30; 21, 31; 21, 31; 22, 4; 22, 5; 22, 5; 22, 5; 22, 7; 22, 7; 22, 7; 22, 8; 22, 9; 22, 9; 22, 9; 22, 9; 22, 10; 22, 10; 22, 11; 22, 12; 22, 12; 22, 14; 22, 15; 22, 16; 22, 24; 23, 24; 23, 24; 23, 25; 23, 25; 23, 27; 23, 28; 23, 29; 24, 13; 24, 16; 24, 17; 24, 26; 25, 4; 25, 4; 25, 7; 26, 3; 26, 7; 26, 13; 26, 19; 27, 7; 27, 8; 27, 9; 27, 10; 27, 27; 27, 31; 27, 32; 27, 35; 28, 3; 28, 7; 28, 9; 28, 13; 28, 14; 28, 15; 28, 16; 28, 17; 28, 18; 28, 19; 28, 22; 28, 22; 28, 22; 28, 23; 29, 4; 29, 5; 29, 7; 29, 8; 31, 2; 32, 3; 32, 3; 32, 4; 32, 4; 32, 4; 32, 6; 32, 8; 32, 8; 33, 30; 33, 31; 35, 3; 35, 6; 35, 8; 35, 14; 35, 15; 37, 18; 38, 4; 38, 6; 38, 7; 38, 7; 38, 9; 38, 15; 38, 16; 38, 17; 39, 2; 39, 2; 39, 2; 39, 4; 39, 4; 44, 5;
tu *pron. pers. 2 sg. nom.* 2, 5; 2, 6; 3, 5; 3, 19; 3, 19; 3, 21; 3, 21; 4, 3; 4, 4; 4, 9; 4, 9; 9, 8; 11, 13; 12, 2; 12, 4; 12, 9; 16, 7; 16, 32; 16, 33; 16, 44; 16, 47; 16, 51; 16, 53; 16, 54; 16, 57; 16, 60; 21, 7; 21, 29; 22, 24; 23, 30; 24, 13; 24, 19; 24, 20; 27, 3; 28, 2; 28, 3; 28, 9; 28, 11; 28, 14; 28, 15; 28, 15; 29, 9; 32, 2; 32, 27; 33, 7; 33, 9; 33, 9; 33, 30; 35, 4; 35, 5; 35, 10; 36, 13; 37, 3; 37, 20; 38, 9; 38, 13; 38, 17; 39, 4; 40, 4;
tu *pron. pers. 2 sg. voc.* 2, 6; 2, 8; 3, 25; 4, 1; 5, 1; 7, 1; 12, 3; 13, 17; 15, 2; 16, 51; 16, 51; 19, 1; 21, 6; 21, 14; 21, 19; 21, 20; 21, 25; 21, 27; 22, 2; 23, 35; 24, 25; 27, 2; 28, 2; 33, 10; 33, 12; 38, 7; 39, 1; 39, 17; 43, 10; 36, 1;
ţi *pron. pers. 2 sg. dat. neacc.* 2, 8; 3, 26; 12, 5; 16, 5; 16, 8; 16, 36; 16, 36; 16, 62; 24, 2; 26, 8; 27, 4;
ţie *pron. pers. 2 sg. dat. acc.* 2, 8; 4, 1; 4, 5; 4, 6; 4, 9; 4, 9; 4, 15; 5, 1; 5, 1; 12, 3; 12, 5; 16, 5; 16, 6; 16, 8; 16, 16; 16, 17; 16, 17; 16, 19; 16, 23; 16, 23; 16, 23; 16, 31; 16, 33; 16, 59; 16, 60; 16, 62; 16, 62; 21, 19; 21, 32; 22, 6; 23, 30; 24, 2; 24, 26; 26, 17; 27, 5; 27, 7; 27, 7; 27, 8; 27, 9; 27, 13; 27, 32; 28, 4; 29, 21; 32, 11; 35, 11; 35, 11; 36, 13; 37, 15; 37, 17; 37, 18; 38, 13; 40, 4; 40, 4;
ţii *pron. pers. 2 sg. dat. acc.* 37, 15;

tulburá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „verwirren, irremachen" : „troubler, déconcerter" : (5x)
să va turbura *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 16;
să vor turbura *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 26, 18;
turburai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 32, 2;
turburaţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 34, 18;
va turbura *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 32, 13;

tulburáre : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Trübung, Störung, Unordnung" : „trouble, perturbation, désordre" : (4x)
turburare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 46; 30, 4; 30, 9; 30, 16;

tulburát : (1559-1560 BRATU) : adj. : „aufgeregt" : „troublé" : (1x)
cea turburată *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 34, 19;

turburá → tulbura

turburáre → tulburare

turburát → tulburat

túrmă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Herde" : „troupeau" : (3x)
turma *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 12;
turme *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 5;
turmei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 34, 31;

turn : (1469 DERS / în top. *Turnul*) : s. n. : „Turm" : „tour" : (3x)
turnurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 4; 26, 9; 27, 11;

turná : (c. 1564 CORESI, CAZ. 176) : v. I : „(ein-, be-)gießen" : „verser" : (3x)
toarnă *verb imp. 2 sg.* 24, 4;
voiu turna *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 12, 14; 14, 19;

turnáre : (c. 1667-1672 MS. 4389, 79/1) : s. f. : „Libation, Trankopfer" : „libation" : (2x)
turnările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 20, 28; 45, 17;

túrtă : (1573 DERS / antr. *Turteş*) : s. f. : „flaches, ungesäuertes

Brot" : „galette, pain azyme " : (1x)
turtă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 12;

Ţ

ţap : (1499 DERS / în top. *Ţăpeştii*) : s. m. : „Ziegenbock" : „bouc" : (2x)
ţapi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 34, 17; 39, 18;

ţară : (1515 DERS / în top. *Ţara* lui Oană) : s. f. : „Land" : „pays" : (22x)
ţară *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 19;
ţări *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 6, 8; 11, 16; 11, 17; 12, 15; 20, 23; 20, 34; 20, 41; 22, 15; 25, 7; 29, 12; 30, 7; 30, 23; 30, 26; 34, 13; 35, 10; 36, 19;
ţările *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 5; 5, 5; 19, 8; 22, 4; 36, 24;

ţárenă → ţarină

ţárină : (1400 DERS) : s. f. : „Land, Feld" : „terre" : (5x)
ţarenii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 31, 13; 34, 5;
ţarinei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 16, 7; 36, 30;
ţarinii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 33, 27;

ţărînă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Erde, Staub" : „terre, poussière" : (2x)
ţărîna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 26, 4; 26, 12;

ţărm : (1551-1553 ES) : s. n. : „Ufer" : „rive" : (1x)
ţărmurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 47, 13;

ţăsut → ţesut

ţesút : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 310) : adj./s. : „1. gewoben, 2. Gewebe" : „1. tissé, 2. tissu" : (3x)
ţăsută *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 10;
ţăsute *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 16, 13;
ţesute *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 12;

ţíne/ -eá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III/II : „halten" : „tenir" : (21x)
a ţinea *verb infinitiv prezent* 21, 11;
au ţinut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 33, 24;
s-ar ţinea *verb cond.-opt. prezent 3 pl.* 43, 8;
să ţine *verb indicativ prezent 3 sg.* 14, 3; 14, 7;
să ţinea *verb indicativ imperfect 3 pl.* 10, 16;
ţiindu-se *verb gerunziu* 1, 9; 1, 15; 1, 19; 3, 13; 10, 6; 10, 9; 10, 9; 10, 16; 10, 19; 11, 22; 42, 2; 42, 2;
ţinură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 25, 12;
voiu ţinea *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 21, 17;
vor ţinea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 22, 14;

ţínere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Besitz, 2. Bezirk" : „1. possession, propriété, 2. arrondissement" : (17x)
ţinere *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 44, 28;
ţinêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 33, 24; 36, 5; 36, 12; 45, 5;
ţinêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 44, 28; 45, 6; 45, 7; 45, 8; 46, 17; 46, 19; 46, 19; 48, 20; 48, 21; 48, 22; 48, 22;
ţinérii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 45, 7;

ţíţă → ţîţă

ţîţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Brust, Zitze" : „sein, tette" : (4x)
ţiţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 4; 23, 3; 23, 21;
ţîţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 16, 7;

ţîţínă : (1508 DERS) : s. f. : „Angel" : „gond" : (3x)
ţîţînile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 50; 41, 2; 41, 3;

U

ucíde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „töten, umbringen" : „tuer" : (3x)
ucide *verb imp. 2 sg.* 23, 47;
ucig *verb indicativ prezent 3 pl.* 28, 9;
vor ucide *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 39;

ucídere : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Tötung" : „meurtre" : (3x)
uciderea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 8;
uciderile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 43, 7; 43, 9;

udá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „gießen, bewässern" : „arroser" : (1x)
să udă *verb indicativ prezent 3 sg.* 22, 24;

uitá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „vergessen" : „oublier" : (2x)
ai uitat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 22, 12; 23, 35;

úliţă : (1475 DERS / în top. *Uliţa*) : s. f. : „Gasse" : „rue(lle)" : (5x)
uliţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 23; 16, 30;
uliţe *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 7, 18;
uliţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 28, 23;
uliţile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 26, 11;

úmăr : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m./n. : „1. Schulter, Achsel, 2. (Rad)Nabe" : „1. épaule, 2. moyeu" : (10x)
umărul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 24, 4; 25, 9; 29, 17;
umere *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 12, 6; 12, 7; 12, 12;
umerele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 34, 21;
umerile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 1, 18; 1, 18; 10, 12;

umblá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „gehen, laufen" : „aller, marcher" : (2x)
îmbla *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 9;
umblaţi *verb imp. 2 pl.* 20, 19;

úmbră : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Schatten" : „ombre" : (2x)
umbra *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 23; 31, 6;

umbrós : (c. 1665-1672 MS. 4389, 175/2) : adj. : „schattig" : „ombreux" : (2x)
umbros *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 6, 13;
umbros *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 20, 28;

umezálă → umezeală

umezeálă : (c. 1650 ANON. CAR.2) : s. f. : „Feuchtigkeit" : „humidité" : (2x)
umezală *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 17; 21, 7;

únge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „(be-, ein)schmieren, einreiben" : „huiler, oindre" : (1x)
ungînd *verb gerunziu* 22, 28;

úmple/ -eá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III/II : „füllen, erfüllen" : „emplir, remplir" : (21x)
ai împlut *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 28, 13;
aţi împlut *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 11, 6;
au împlut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 8, 17;
împle *verb imp. 2 sg.* 10, 2;
împleţi *verb imp. 2 pl.* 9, 7;
împlu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 10, 3; 10, 4;
împlut-ai *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 27, 33; 28, 16;
să împlu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 9, 9; 9, 9; 10, 4;
să va împlea *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 30, 11;
se vor împlea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 7, 19; 32, 4;
te împleai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 16, 28;
te vei împlea *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 23, 33;
voiu împlea *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 24, 13; 32, 6; 35, 8;
vor umplea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 43, 26;

úmplere : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Ausfüllen, Fülle, 2. Erfüllung," : „1. remplissage, plénitude, 2. accomplissement" : (2x)
împlêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 2; 12, 19;

un, o : (1521 NEACŞU) : num./pron. : „ein" : „un" : (70x)
o *num. card. fem. nom./ac.* 4, 6; 10, 9; 21, 19; 42, 12;
un *num. card. masc. nom./ac.* 4, 6; 40, 43; 40, 43;
un *num. card. neutru nom./ac.* 37, 17; 37, 19; 40, 13; 40, 13; 45, 11;
una *num. card. fem. nom./ac.* 26, 1; 29, 1; 29, 17; 31, 1; 32, 1; 45, 18; 45, 20; 48, 1; 48, 2; 48, 3; 48, 4; 48, 5; 48, 6; 48, 7; 48, 23; 48, 24; 48, 25; 48, 25; 48, 26; 48, 27; 48, 28; 48, 31; 48, 31; 48, 31; 48, 32; 48, 32; 48, 32; 48, 33; 48, 33; 48, 33; 48, 34; 48, 34; 48, 34;
una *pron. nehot. fem. sg. nom./ac.* 1, 6; 1, 6; 1, 9; 1, 11; 1, 23; 3, 13; 10, 14; 16, 5; 40, 46; 40, 46; 42, 2; 45, 7; 48, 8;
unii *pron. nehot. masc. pl. nom./ac.* 23, 2; 41, 11;
unuia *pron. nehot. masc. sg. gen./dat.* 46, 17; 46, 18;
unul *pron. nehot. masc. sg. nom./ac.* 10, 21; 10, 21; 19, 3; 33, 24; 37, 17; 37, 24; 40, 27; 40, 51;

undá : (c. 1650 ANON. CAR.2) : v. I : „wallen, (aici) werfen" : onduler, (aici) jeter" : (1x)
să undêze *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 21, 21;

undáre : (1649 MARD.) : s. f. : „Aufwallung" : „ébullition, effervescence" : (1x)
undezare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 24, 13;

undát : (c. 1683-1686 MS. 45, 670/1) : adj. : „wogend, wimmelnden" : „mouvant, fourmillé" : (1x)
undezaţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. art.* 47, 10;

úndă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Welle, (aici) Wallung" : „onde, (aici) ébullition" : (1x)
undă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 24, 5;

únde : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv. pron. (uneori şi conj.) : „wo, wohin" : „où" : (26x)
unde *adv. pron. int-rel.* 1, 12; 1, 20; 4, 13; 6, 9; 6, 13; 8, 3; 11, 17; 12, 16; 13, 12; 16, 15; 20, 34; 21, 26; 23, 21; 24, 13; 28, 25; 29, 13; 29, 14; 34, 12; 36, 20; 36, 21; 36, 22; 37, 21; 37, 25; 39, 15; 46, 21; 46, 25;

undezá → unda

undezáre → undare

undezát → undat

úndiţă : (1551-1553 ES) : s. f. : „Angel" : „canne à pêche" : (1x)
undiţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 3;

uneáltă : (1581-1582 PO) : s. f. : „Gerät" : „outil, possession" : (2x)
unêltele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 9, 1; 26, 12;

únge : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „salben" : „oindre" : (2x)
am uns *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 16, 9;
a unge *verb infinitiv prezent* 43, 3;

unghi : (1462 DERS / în top. *Unghiul*) : s. n. : „Ecke, Winkel" : „coin, angle" : (4x)
unghiuri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 41, 21; 43, 20; 45, 19;
unghiurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 41, 15;

únghie : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Nagel" : „ongle" : (2x)
unghi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 17, 3; 17, 7;

unsoáre : (1581-1582 PO) : s. f. : „Salbe" : „pommade" : (1x)
unsoare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 30, 21;
únsprăzece → unsprezece

únsprezece : (1551-1553 ES) : num. ord. : „elf" : „onze" : (1x)
unsprăzêcelea *num. ord. masc. sg. nom./ac. neart.* 30, 20;

unt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Öl" : „huile" : (2x)
untul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 16, 18*; 32, 14*;

untdelémn : (c. 1608-1613 VARLAAM, L. 289) : s. n. : „Öl" : „huile" : (14x)
a untdelemnului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 45, 24;

46, 15;
untdelemn *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 13; 16, 19; 27, 17; 45, 14; 46, 8;
untdelemnu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 9; 46, 6; 46, 12;
untdelemnul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 23, 41; 45, 25; 46, 16;
untdelemnului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 45, 14;

uréche : (1407 DERS / în antr. Petru *Ureaclea*) : s. f. : „Ohr" : „oreille" : (9x)
urechi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 2; 24, 26;
urechile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 3, 10; 8, 18; 9, 1; 16, 12; 23, 25; 40, 4; 44, 5;

urgíe : (1543 DERS / în antr. *Urgie*) : s. f. : „Grimm, Zorn" : „fureur, rage" : (20x)
urgie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 5, 15; 7, 12; 23, 25;
urgiei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 7, 19; 21, 31; 22, 21; 22, 24; 22, 30; 22, 31;
urgiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 5, 13; 5, 13; 6, 12; 7, 8; 7, 14; 13, 13; 20, 8; 20, 21; 21, 31; 22, 19; 25, 14;

urgisí : (1563 CORESI, PRAXIU 256) : v. IV : „unterdrücken" : „persécuter, opprimer": (2x)
a urgisi *verb infinitiv prezent* 8, 17;
voiu urgisi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 32, 9;

uriáş : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Riese" : „géant" : (6x)
uriiaşi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 32, 26; 39, 20;
uriiaşii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 21; 32, 26;
uriiaşilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 32, 12; 39, 18;
urí́ : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „hassen" : „haïr" : (5x)
urăsc *verb indicativ prezent 3 pl.* 16, 26;
urăscu *verb indicativ prezent 3 pl.* 34, 27;
urăşti *verb indicativ prezent 2 sg.* 23, 28;
urîiai *verb indicativ imperfect 2 sg.* 16, 36;
v-aţi urît *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 36, 3;

urîciúne : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Gräuel, Abscheu" : „abomination, atrocité" : (22x)
urîciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 23, 29; 33, 26;
urîciuni *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 8, 10;
urîciunile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 5, 9; 5, 11; 6, 9; 6, 11; 7, 3; 7, 4; 7, 8; 7, 9; 11, 18; 16, 22; 20, 7; 20, 8; 30, 13; 33, 29; 36, 31; 37, 23;
urîciunilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 7, 20; 11, 21; 20, 30;

urmá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(ver)folgen" : „suivre" : (1x)
urmînd *verb gerunziu* 29, 16;

úrmă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Spur" : „trace" : (2x)
urmă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 32, 13;
urmei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 43, 7;

uscá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „(aus-, ver)trocknen, verdorren" : „(se) sécher, (se) dessécher" : (6x)
s-au uscat *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 12;
să va usca *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 17, 10; 17, 10;
să vor usca *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 17, 9;
uscă *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 19, 12;
usuc *verb indicativ prezent 1 sg.* 17, 24;

uscát : (1439 DERS / în antr. Ivan *Uscatul*) : adj. : „vertrocknet" : „séché" : (5x)
cêle uscate *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. art.* 37, 4;
cel uscat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 17, 24;
uscat *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 20, 47;
uscate *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 37, 11;
uscate foarte *adj. calificativ gradul superlativ neutru pl. nom./ac. neart.* 37, 2;

uscăciúne : (1581 CORESI, EV. 192) : s. f. : „Trockenheit" : „sécheresse" : (2x)
uscăciune *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 10; 40, 45;

úsnă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Rand" : „bord" : (3x)
usna *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 43, 14;
usnă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 40, 45;
usnele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 43, 17;

úşă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Tür" : „porte" : (33x)
o uşă *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 8; 41, 11;
uşa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 32; 41, 3; 41, 24;
uşăle *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 41, 11; 41, 24; 41, 25; 42, 3; 42, 9; 42, 12;
uşi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 38, 11; 41, 11; 41, 23; 41, 24; 41, 24; 41, 24; 41, 24; 41, 24;
uşii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 40, 10; 40, 12; 40, 50; 40, 50; 41, 3; 41, 3; 45, 19; 46, 3; 46, 4;
uşile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 42, 12; 46, 13;
uşilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 41, 4; 46, 2;
uşîle *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 40, 39;

uşór : (1551-1553 ES) : adj. : „leicht" : „léger" : (1x)
iuşoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 7;

V

vac → veac

vai : (1504 DERS / în top. *Vai*-de-ei) : interj./s. n. : „1. wehe!, ach!, 2. Weh" : „1. malheur!, hélas!, 2. douleur" : (11x)
vai *interjecţie* 7, 26; 7, 26; 9, 8; 11, 13; 11, 13; 13, 3; 13, 18; 16, 23; 16, 23; 24, 9;
vaiu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 2, 10;

vắduă → văduvă

vắduvă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Witwe" : „veuve" : (4x)
văduile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 22, 25;
văduvă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 22, 7; 44, 22; 44, 22;

val : (1551-1553 ES) : s. n. : „Welle" : „vague" : (1x)

valurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 3;

vále : (1428 DERS / în top. *Valea* Călugărul) : s. f. : „Tal" : „vallée" : (8x)
văii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 39, 11;
văile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 31, 12; 32, 6; 35, 8; 38, 20;
văilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 6, 3; 36, 4; 36, 6;

vas : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Gefäß, Geschirr, 2. Schiff" : „1. récipient, vaisseau, 2. navire" : (8x)
nişte vase *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 12, 7;
vas *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 15, 3;
vase *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 13;
vasele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 16, 17; 16, 38; 23, 26; 27, 9; 40, 44;

vátră : (1525 BOGD. C. M. 33) : s. f. : „Gestell, Sockel" : „socle" : (4x)
vatra *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 16, 30; 16, 38; 41, 22;
vatră *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 43, 20;

vă → voi

văietá : (1551-1553 ES) : v. I : „wehklagen, jammern" : „se lamenter" : (2x)
te vaietă *verb imp. 2 sg.* 21, 12;
văietaţi-vă *verb imp. 2 pl.* 30, 2;

văpsít → vopsit

vărsá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „aus-, vergießen" : „verser" : (26x)
ai vărsat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 15; 22, 4;
am vărsat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 22, 22; 22, 31; 24, 7; 36, 18; 39, 29;
au vărsat *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 8; 36, 18;
a vărsa *verb infinitiv prezent* 20, 8; 43, 18;
să vărs *verb conjunctiv prezent 1 sg.* 20, 13; 20, 21;
să vêrse *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 22, 6; 22, 9; 22, 27;
să vêrse *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 12;
să vor vărsa *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 30, 16;
ţ-ai vărsat *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 35;
varsă *verb indicativ prezent 3 pl.* 16, 37;
vărsa-veţi *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 33, 25;
vărsîndu-ţi *verb gerunziu* 9, 8;
verşi *verb indicativ prezent 2 sg.* 22, 3;
voiu vărsa *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 7, 8; 21, 31; 30, 15;

vărsát : (c. 1564 CORESI, MOLIT. 194) : adj. : „ausgegossen" : „déchaîné" : (1x)
vărsată *adj. cahlificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 20, 33; 20, 34;

vărsătór : (1581 CORESI, EV. 387) : adj. : „vergießend" : „versant, qui verse" : (1x)
vărsătoriu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 18, 10;

veac : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Zeit, 2. Ewigkeit" : „1. temps, 2. éternité" : (12x)
vacului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 26, 20;
veac *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 25, 15; 26, 21; 27, 36; 28, 19; 32, 26; 37, 25; 37, 25; 37, 26; 37, 28; 43, 7; 43, 9;

véchi : (1551-1553 ES) : adj. : „alt" : „vieux" : (1x)
cea vêche *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. art.* 21, 21;

vechí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „alt werden" : „vieillir" : (1x)
să va vechi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 47, 13;

vedeá : (1521 NEACŞU) : v. II : „sehen, wahrnehmen" : „voir, (s')apercevoir" : (82x)
am văzut *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 1, 1; 3, 23; 8, 4; 10, 15; 10, 20; 10, 22; 11, 24; 16, 49; 31, 10; 43, 3; 43, 3; 43, 3; 43, 3; 44, 4;
aţi văzut *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 13, 7; 13, 7;
au văzut *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 19, 11; 23, 11;
a vedea *verb infinitiv prezent* 12, 2; 41, 6;
să să vază *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 17, 6; 21, 24;
să se vază *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 12, 12;
să vază *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 12, 3;
să vezi *verb conjunctiv prezent 2 sg.* 12, 6;
va vedea *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 12, 12; 12, 13; 18, 14; 32, 30; 33, 3; 33, 6;
văd *verb indicativ prezent 3 pl.* 12, 2; 13, 3; 13, 9; 13, 16; 28, 18;
văzînd *verb gerunziu* 13, 6; 22, 28; 39, 15;
văzu *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 18, 28; 19, 5; 23, 14;
văzuiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 1, 4; 1, 15; 1, 18; 1, 27; 1, 27; 2, 1; 2, 9; 3, 13; 8, 2; 8, 7; 8, 10; 8, 10; 10, 1; 10, 8; 10, 9; 11, 1; 16, 6; 16, 8; 23, 13; 37, 8;
văzură *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 20, 28;
văzut-ai *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 8, 6; 8, 12; 8, 15; 8, 17; 40, 4; 43, 7; 47, 6;
vêde *verb indicativ prezent 3 sg.* 12, 26;
vei vedea *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 8, 6; 8, 13; 8, 15;
veţi vedea *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 14, 22; 14, 23;
vezi *verb imp. 2 sg.* 8, 9; 40, 4; 44, 5;
vezi *verb indicativ prezent 2 sg.* 40, 4;
vor vedea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 16, 36; 39, 21;

vedére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „1. Sehen, Gesicht, 2. Vision, Erscheinung" : „1. vue, face, 2. vision, apparition" : (49x)
vedêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 5; 1, 13; 1, 13; 1, 27; 7, 13; 7, 26; 11, 24; 13, 7; 23, 15; 43, 3;
vedêrea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 5; 1, 14; 1, 16; 1, 16; 1, 22; 1, 26; 1, 27; 1, 27; 1, 27; 1, 27; 1, 28; 1, 28; 2, 1; 3, 23; 7, 18; 8, 2; 8, 3; 8, 4; 10, 9; 10, 9; 10, 10; 10, 22; 11, 24; 12, 22; 12, 23; 12, 24; 12, 26; 21, 29; 23, 16; 40, 2; 40, 3; 40, 3; 41, 21; 43, 3; 43, 3; 43, 3; 43, 10; 47, 12;
vederi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 1;

vení : (1521 NEACŞU) : v. IV : „kommen" : „venir" : (67x)
au venit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 23, 17; 39, 11;
au venit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 21, 29; 33, 22; 33, 22;

să vie *verb conjunctiv prezent 3 pl.* 16, 32; 36, 8;
să vie *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 22, 3;
va veni *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 7, 25; 14, 3; 14, 7; 17, 12; 21, 26; 24, 14; 30, 4; 33, 4; 38, 8; 38, 8; 38, 18; 47, 10; 47, 10;
vei veni *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 38, 9; 38, 15;
veni *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 3; 3, 24; 47, 4;
veniia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 9, 2;
veniia *verb indicativ imperfect 3 sg.* 43, 2; 47, 8; 47, 9;
veniiu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 3, 15; 3, 23;
venind *verb gerunziu* 33, 3; 33, 6; 33, 6;
veniră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 14, 1;
venit-au *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 7, 7; 7, 12; 33, 21;
veniţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 20, 3;
veniţi *verb imp. 2 pl.* 39, 17;
veniţi *verb participiu sg. 2 pl.* 23, 42;
veni-va *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 24, 26; 32, 11;
veni-voiu *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 38, 11;
veni-vor *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 23, 24;
vine *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 1; 7, 3; 7, 5; 7, 6; 7, 6; 7, 6; 7, 7; 7, 9; 7, 10; 21, 7; 21, 7; 21, 25; 30, 9; 33, 33; 39, 8; 47, 10;
vinit-au *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 1;
vino *verb imp. 2 sg.* 37, 9;
vor veni *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 24, 24; 33, 31; 33, 33;

vérde : (c. 1513 DERS / în top. *Verde*) : adj. : „grün" : „vert" : (2x)
cel vêrde *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. art.* 17, 24;
vêrde *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 20, 47;

verigúţă : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Ohrring" : „boucle d'oreille" : (1x)
veriguţe *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 16, 12;

veselí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „erfreuen" : „réjouir" : (3x)
să veseliia *verb indicativ imperfect 3 pl.* 23, 41;
te-ai veselit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 25, 6; 35, 15;

veselíe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Fröhlichkeit" : „joie" : (2x)
veseliia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 35, 14; 36, 5;

véste : (1507-1508 DERS) : s. f. : „Nachricht" : „nouvelle" : (3x)
vêste *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 7, 26; 7, 26; 21, 7;

vestí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „verkünden" : „annoncer" : (3x)
vei vesti *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 23, 36; 33, 7; 33, 9;

vestitór : (1559-1560 BRATU) : s. m. : „Bote" : „messager" : (2x)
vestitori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 17, 15; 30, 9;

veşmínt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „1. Kleid, 2. Priesterrock" : „1. habit, 2. manteau de prêtre" : (9x)
veşminte *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 27, 7; 44, 17; 44, 19;
veşmintele *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 16, 13; 44, 19; 44, 19;
veşmîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 10, 2; 10, 6; 10, 7;

véşnic : (c. 1573-1578 PS. SCH. 526) : adj. : „ewig" : „éternel" : (7x)
vêcinică *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 16, 59; 35, 5; 35, 9; 37, 26; 46, 15;
vêcinice *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 36, 2;
vêcinicu *adj. calificativ gradul pozitiv neutru sg. nom./ac. neart.* 26, 20;

vêcinic → veşnic

viáţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Leben" : „vie" : (20x)
viaţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 32, 26;
viaţă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 1, 20; 1, 21; 7, 13; 10, 17; 18, 9; 18, 17; 18, 19; 18, 21; 18, 28; 33, 5; 37, 5;
vieţii *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 7, 13; 26, 20; 31, 17; 32, 23; 32, 24; 32, 25; 32, 30; 33, 5;

vicleán : (1462-1463 DERS) : adj./s. : „falsch, schlau" : „perfide, fourbe" : (1x)
cei viclêni *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 7, 24;

vicleşúg : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „List, Heimtücke" : „ruse, perfidie" : (1x)
vicleşug *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 35, 5;

víe : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Weinberg" : „vigne" : (8x)
o vie *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 19, 10;
vie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 6; 17, 6; 17, 8;
viei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 15, 2; 15, 6;
vii *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 28, 26;
viia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 17, 7;

viers : (1649 MARD.) : s. n. : „Lied, Melodie" : „chant, mélodie" : (1x)
viers *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 2, 10;

vin : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Wein" : „vin" : (5x)
vin *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 48; 23, 42; 27, 18; 27, 19; 44, 21;

vínde : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „verkaufen" : „vendre" : (3x)
să va vinde *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 48, 14;
vinde *verb indicativ prezent 3 sg.* 7, 12; 7, 13;

vindecá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „heilen" : „guérir" : (1x)
aţi vindecat *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 34, 4;

viríliu → beriliu

visón : (1581-1582 PO) : s. n. : „Byssus, Lein" : „byssus, lin très fin" : (3x)

vison *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 10; 16, 13; 27, 7;

visteríe → vistierie

vistieríe : (1588 BGL) : s. f. : „Schatzkammer" : „trésorerie" : (2x)
visteriile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 28, 4; 28, 13;

vítă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Tier, Vieh" : „animal, bête" : (11x)
vita *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 10, 15;
vită *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 10, 20;
vite *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 1, 5; 1, 15;
vitele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 1, 14; 1, 19; 1, 19; 1, 20;
vitelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 1, 13; 1, 22; 3, 13;

viţă : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Weinstock" : „vigne" : (8x)
viţa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 8, 17; 17, 6;
viţele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 17, 6; 17, 7; 17, 23; 19, 12;
viţelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 15, 2; 19, 11;

viţắl → viţel

viţél : (1499 DERS / în top. *Viţelu*) : s. m. : „Kalb" : „veau" : (15x)
viţălul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 43, 22;
viţei *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 39, 18; 39, 18; 45, 23;
viţel *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 10; 43, 19; 43, 23; 43, 25; 45, 18; 45, 22; 46, 7;
viţelul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 43, 21;
viţelului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 45, 24; 46, 8; 46, 12;

viu : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „lebendig" : „vivant" : (17x)
celor vii *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 47, 10;
viu *adj. calificativ gradul pozitiv masc. sg. nom./ac. neart.* 5, 11; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 16, 47; 17, 16; 17, 19; 18, 3; 20, 3; 20, 31; 20, 33; 33, 11; 33, 27; 34, 8; 35, 6; 35, 11;

vínă : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : s. f. : „Sehne, Vene" : „tendon, veine" : (2x)
vine *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 37, 6; 37, 8;

vínăt : (1617 DIRB XVII/3, 168) : adj./s. n. : „1. violett, 2. Violett" : „1./2. violet" : (4x)
vinete *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 23, 6;
vînăt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 16, 10; 27, 7; 27, 24;

vînt : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Wind" : „vent" : (12x)
vînt *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 1, 4; 13, 11;
vîntul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 1, 12; 1, 20; 5, 10; 5, 12; 12, 14; 17, 10; 17, 21; 19, 12; 27, 26;
vînturi *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 37, 9;

vînturá : (1559-1560 BRATU) : v. I : „worfeln, zerstreuen" : „vanner, disperser, dissiper" : (5x)
am vînturat *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 36, 19;
voiu vîntura *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 26, 4; 29, 12; 30, 23; 30, 26;

vînzáre : (1581 CORESI, EV. 111) : s. f. : „Verkauf" : „vente" : (1x)
vînzare *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 27, 17;

vîrf : (1517 DERS / în top. *Vîrhul*) : s. n. : „Spitze, Gipfel" : „sommet, cime" : (3x)
vîrfu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 17, 22;
vîrful *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 43, 12;
vîrfurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 6, 13;

vîrfáre : (1688 BIBLIA) : s. f. : „Gipfel, (contextual) Grenzstadt" : „cime, (contextual) ville frontalière" : (1x)
vîrfărilor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 25, 9;

vírstă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Alter" : „age" : (1x)
vîrsta *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 13, 18;

vîrtós : (1521 NEACŞU) : adj. : „fest, stark, kräftig" : „solide, fort, vigoureux" : (1x)
vîrtoasă *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 17;

vîrtúte : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Stärke, Kraft" : „force, vigueur" : (15x)
vîrtute *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 30, 21;
vîrtutea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 25; 32, 12; 32, 12; 32, 16; 32, 17; 32, 20; 32, 25; 32, 28; 32, 29; 32, 30; 34, 27;
vîrtutei *subst. comun fem. sg. gen./dat. art.* 19, 14; 26, 11; 33, 28;

vîslár : (1668-1670 HERODOT) : s. m. : „Ruderer" : „rameur" : (6x)
vîslari *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 27, 8;
vîslarii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 27, 9; 27, 26; 27, 27; 27, 29; 27, 35;

víslă : (1620 MOXA) : s. f. : „Ruder" : „rame" : (1x)
vîslele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 6;

voao → voi

voi : (înc. sec. XVI PS. H.) : pron. pers. : „ihr" : „vous" : (121x)
vă *pron. pers. 2 pl. dat. neacc.* 36, 22;
voao *pron. pers. 2 pl. dat. acc.* 11, 11; 11, 15; 12, 22; 18, 2; 18, 30; 18, 31; 20, 3; 20, 31; 20, 31; 20, 44; 24, 24; 34, 18; 34, 26; 36, 11; 36, 22; 36, 26; 36, 26; 36, 28; 36, 32; 39, 17; 39, 19; 44, 6; 45, 9; 45, 10; 45, 12; 45, 21; 47, 15; 47, 21; 47, 22; 47, 22;
voi *pron. pers. 2 pl. nom./ac. acc.* 6, 3; 6, 8; 6, 9; 11, 7; 11, 8; 11, 9; 11, 9; 11, 9; 11, 10; 11, 11; 11, 11; 13, 8; 13, 12; 13, 15; 13, 19; 13, 20; 13, 20; 14, 22; 14, 23; 18, 30; 18, 31; 20, 3; 20, 29; 20, 30; 20, 31; 20, 33; 20, 34; 20, 34; 20, 34; 20, 35; 20, 35; 20, 36; 20, 37; 20, 37; 20, 38; 20, 39; 20, 39; 20, 41; 20, 41; 20, 41; 20, 41; 20, 42; 22, 19; 22, 21; 22, 21; 22, 22; 23, 49; 25, 4; 33, 20; 34, 17; 34, 31; 36, 3; 36, 3; 36, 3; 36, 6; 36, 8; 36, 9; 36, 10; 36, 11; 36, 11; 36, 12; 36, 12; 36, 15; 36, 23; 36, 24; 36, 24; 36, 24; 36, 25; 36, 25; 36, 26; 36, 27; 36, 29; 36, 32; 36, 33; 37, 5; 37, 6; 37, 6; 37, 6; 37, 12;

37, 12; 37, 13; 37, 14; 37, 14; 39, 21; 43, 27; 44, 7; 44, 7; 45, 1; 45, 15; 47, 22;

voievód : (1478 DERS) : s. m. : „Heerführer, Feldherr" : „chef, commandant" : (4x)
voivozi *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6; 23, 12; 23, 23;
voivozii *subst. comun masc. pl. nom./ac. art.* 32, 29;

voiníc : (1495 DERS) : s. m. : „Krieger, Soldat" : „guerrier, soldat" : (1x)
voinici *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 6;

voivód → voievod

vopsít : (1642 ÎNV.[2] 602) : adj. : „gefärbt": „coloré" : (1x)
văpsite *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. neart.* 23, 15;

vóstru, voástră : (1581-1582 PO) : adj. pron. pos. : „eu(e)r(er)" : „votre" : (130x)
ale voastre *adj. pron. pos. 2 fem. pl. nom./ac. pl.* 6, 3; 43, 27; 44, 30;
al vostru *adj. pron. pos. 2 masc. sg. nom./ac. sg.* 36, 11;
al vostru *adj. pron. pos. 2 neutru sg. nom./ac. sg.* 20, 20;
voastră *adj. pron. pos. 2 fem. pl. nom./ac. sg.* 5, 7; 6, 6; 6, 8; 13, 21; 13, 23; 16, 45; 18, 25; 18, 29; 23, 49; 33, 11; 33, 26; 36, 2; 36, 8; 36, 29; 37, 6; 44, 30; 44, 30;
voastre *adj. pron. pos. 2 fem. pl. gen./dat. pl.* 20, 31; 20, 40;
voastre *adj. pron. pos. 2 fem. pl. nom./ac. pl.* 6, 4; 6, 6; 6, 6; 12, 25; 13, 8; 13, 20; 13, 21; 14, 6; 14, 6; 14, 6; 18, 30; 18, 31; 20, 30; 20, 39; 20, 40; 20, 43; 20, 43; 20, 44; 20, 44; 21, 24; 21, 24; 21, 24; 21, 24; 24, 21; 24, 23; 24, 23; 24, 23; 33, 20; 36, 10; 36, 25; 36, 29; 36, 31; 36, 31; 36, 31; 36, 31; 36, 32; 36, 33; 37, 13; 44, 6; 44, 7; 44, 30;
voastre *adj. pron. pos. 2 fem. pl. gen./dat. sg.* 24, 21; 43, 27;
voastre *adj. pron. pos. 2 neutru pl. gen./dat. pl.* 6, 5; 6, 13; 23, 49;
voastre *adj. pron. pos. 2 neutru pl. nom./ac. pl.* 6, 4; 6, 5; 6, 6; 13, 8; 13, 21; 20, 31; 20, 39; 20, 43; 21, 24; 24, 21; 24, 23; 33, 25; 34, 18; 34, 18; 34, 19; 34, 19; 34, 21; 34, 21; 36, 25; 37, 12; 37, 12; 37, 13;
vostru *adj. pron. pos. 2 masc. pl. nom./ac. sg.* 20, 5; 20, 7; 20, 19; 20, 20; 34, 31;
vostru *adj. pron. pos. 2 neutru pl. gen./dat. sg.* 11, 5;
vostru *adj. pron. pos. 2 neutru pl. nom./ac. sg.* 6, 7; 13, 20; 20, 32; 24, 23; 36, 3; 36, 7; 36, 11; 36, 24; 36, 26; 36, 36; 37, 14; 47, 22; 47, 22; 5, 7; 5, 7;
voştri *adj. pron. pos. 2 masc. pl. gen./dat. pl.* 6, 4; 6, 13; 20, 18; 20, 30; 20, 31; 20, 42; 24, 21; 36, 28;
voştri *adj. pron. pos. 2 masc. pl. nom./ac. pl.* 6, 4; 6, 6; 6, 13; 9, 5; 11, 6; 11, 7; 20, 27; 20, 36; 24, 21; 33, 25;

vrájă : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Wahrsagerei" : „divination" : (5x)
vrajă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 21; 21, 23;
vrăji *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 7; 13, 23;
vrăjile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 8;

vrăjí : (1559-1560 BRATU) : v. IV : „verzaubern, vorhersagen" : „faire des sortilèges, prédire" : (7x)
ar vrăji *verb cond.-opt. prezent 3 sg.* 21, 23;
să vrăjască *verb conjunctiv prezent 3 sg.* 21, 21;
veţi vrăji *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 13, 23;
vrăjind *verb gerunziu* 12, 24; 13, 6; 21, 29; 22, 28;

vrăjitoríe : (c. 1683-1686 MS. 45, 643/1) : s. f. : „Zauber, (aici) Wahrsagung" : „sortilège, (aici) prédiction" : (1x)
vrăjitorie *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 21, 22;

vrăjmáş, -ă : (1421 DERS) : s. f./m. : „Feind" : „ennemi" : (4x)
vrăjmaşă *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 35, 5;
vrăjmaşilor *subst. comun masc. pl. gen./dat. art.* 35, 5; 39, 23;
vrăjmaşul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 36, 2;

vrăjmăşíe : (1525 DERS) : s. f. : „Feindschaft" : „hostilité" : (1x)
vrăjmăşiia *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 35, 11;

vrea : (1521 NEACŞU) : v. II : „wollen" : „vouloir, désirer" : (7x)
au vrut *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 20, 8;
vei *verb indicativ prezent 2 sg.* 38, 13;
voiu *verb indicativ prezent 1 sg.* 18, 32; 33, 11;
voiu vrea *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 18, 23;
vor *verb indicativ prezent 3 pl.* 3, 7;
vor vrea *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 3, 7;

vréme : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Zeit" : „temps" : (17x)
vrême *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 10; 4, 10; 4, 11; 4, 11; 20, 30; 28, 6;
vrêmea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 7, 7; 7, 12; 16, 8; 16, 8; 21, 25; 21, 29; 22, 3; 22, 4; 22, 30; 35, 5;
vremi *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 12, 26;

vreún, vreo : (1559-1560 BRATU) : adv. : „ungefähr" : „environ" : (2x)
vro *adv.* 8, 16; 11, 1;

vrére : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. f. : „Wille" : „volonté" : (1x)
vrêre *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 18, 23;

vro → vreún, vreo

vúlpe : (1449 DERS / în antr. *Vulpaş*) : s. f. : „Fuchs" : „renard" : (1x)
vulpile *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 13, 4;

vúltur : (1487 DERS / în top. *Vulturești*) : s. m. : „Adler" : „aigle" : (4x)
vultur *subst. comun masc. sg. nom./ac. neart.* 1, 10; 17, 7;
vulturul *subst. comun masc. sg. nom./ac. art.* 17, 3;
vulturului *subst. comun masc. sg. gen./dat. art.* 10, 14;

Z

za : (1509 DERS) : s. f. : „Panzer" : „ciurasse" : (1x)
zale *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 38, 4;

zadár : (1551-1553 ES) : în loc. adv. *în zadar* : „umsonst,

erfolglos" : „(en) vain, vainement" : (1x)
zădar *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 6, 10*;

zámă → zeamă

zamfír → safir

zăbreá : (c. 1563-1583 COD. VOR.[2]) : s. f. : „Zinne" : „créneau" : (1x)
zăbrêlele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 27, 11;

zădár → zadar

zălóg : (1550 DERS) : s. n. : „Pfand" : „gage" : (4x)
zălog *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 18, 16;
zălogul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 18, 7; 18, 12; 33, 5;

zălogí : (1583 BGL) : v. IV : „verpfänden, als Pfand geben" : „nantir, donner en nantissement" : (1x)
au zălojit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 18, 16;

zălojí → zălogi

zăvór : (1649 MARD.) : s. n. : „Riegel" : „verrou" : (1x)
zovoară *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 38, 11;

zbicíre : (c. 1683-1686 MS. 45, 648/1) : s. f. : „Trocknen" : „séchage" : (3x)
zbicire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 26, 5; 26, 14; 47, 11;

zburá : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. I : „fliegen" : „voler" : (3x)
zbura *verb indicativ imperfect 3 pl.* 1, 24;
zburînd *verb gerunziu* 3, 13; 32, 10;

zburătór : (1581-1582 PO) : adj./s. f. : „1. fliegend, 2. Vogel" : „1. volant, 2. oiseau" : (2x)
zburătoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 39, 17;
zburătoarea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 39, 4;

zdrobí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. zerbrechen, 2. vernichten" : „1. briser, 2. détruire" : (12x)
am zdrobit *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 30, 21; 43, 8;
să vor zdrobi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 6, 4; 30, 8;
să zdrobesc *verb indicativ prezent 3 pl.* 30, 22;
să zdrobiră *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 31, 12;
te-ai zdrobit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 27, 34;
voiu zdrobi *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 5, 16; 30, 22; 34, 27;
zdrobescu *verb indicativ prezent 1 sg.* 4, 16;
zdrobind *verb gerunziu* 30, 18;

zdrobíre : (1563 CORESI, PRAXIU 229) : s. f. : „Vernichtung, Zusammenbruch" : „destruction, écroulement" : (1x)
zdrobirea *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 21, 6;

zdrobít : (înc. sec. XVI PS. H.) : adj./s. : „zerschmettert" : „écrasé" : (1x)
cea zdrobită *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 16;

zdruncinát : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj./s. : „zerstoßen" : „brisé" : (1x)
cea struncinată *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 34, 4;

zeámă : (1491 DERS / în antr. Oana *Dzeamă*) : s. f. : „Saft" : „jus" : (1x)
zama *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 24, 10;

zéce : (înc. sec. XVI PS. H.) : num. card. : „zehn" : „dix" : (4x)
zêce *num. card. fem. nom./ac.* 40, 1; 45, 15;
zêce *num. card. neutru nom./ac.* 45, 14; 45, 14;

zécelea : (1551-1553 ES) : num. ord. : „zehnte" : „dixième" : (5x)
a zêcea *num. ord. fem. sg. nom./ac. art.* 24, 1; 24, 1; 29, 1; 33, 21; 45, 11;
al zêcelea *num. ord. masc. sg. nom./ac. art.* 29, 1;

zeciuiálă : (1630 DRHB XXIII, 228) : s. f. : „Zehnt" : „dîme" : (1x)
zeciuiala *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 45, 11;

zgău : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Gebärmutter, Mutterschoß" : „matrice, ventre" : (1x)
zgăul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 20, 26;

zi : (înc. sec. XVI PS. H.) : adv./s. f. : „Tag" : „jour" : (112x)
zi *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 4, 6; 4, 10; 16, 4; 20, 6; 20, 30; 24, 2; 24, 3; 24, 21; 28, 11; 28, 13; 28, 15; 30, 2; 30, 3; 31, 15; 33, 12; 33, 12; 34, 12; 44, 27; 45, 22;
zile *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 3, 15; 3, 16; 4, 5; 4, 6; 4, 9; 12, 3; 12, 4; 12, 26; 38, 8; 38, 17; 43, 25; 43, 26; 44, 26; 45, 21; 45, 23; 45, 23; 45, 23; 45, 25; 46, 1;
zilele *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 4, 8; 12, 22; 12, 23; 12, 25; 16, 22; 16, 55; 16, 59; 22, 4; 22, 14; 23, 19; 23, 39; 23, 40; 28, 15; 38, 16; 38, 17; 43, 25; 43, 27; 45, 23; 46, 14;
zilelor *subst. comun fem. pl. gen./dat. art.* 4, 4; 4, 9; 5, 2;
zioa *adv. de timp* 12, 7;
zioa *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 1, 28; 2, 3; 7, 7; 7, 9; 7, 12; 7, 19; 13, 5; 16, 5; 16, 42; 20, 5; 20, 29; 20, 31; 21, 25; 21, 29; 22, 24; 23, 38; 24, 2; 24, 2; 24, 25; 24, 26; 24, 27; 26, 18; 27, 27; 29, 21; 30, 3; 30, 3; 30, 9; 30, 9; 30, 18; 32, 10; 33, 12; 34, 12; 36, 33; 38, 10; 38, 14; 38, 18; 38, 18; 38, 19; 39, 8; 39, 11; 39, 22; 40, 1; 43, 18; 43, 22; 43, 27; 46, 1; 46, 2; 46, 5; 46, 7; 46, 13; 48, 35;

zíce : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. III : „sagen" : „dire" : (435x)
ai zis *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 27, 3; 28, 2; 35, 10; 35, 12;
am zis *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 12, 9; 17, 12; 20, 7; 20, 12; 20, 18; 20, 29; 23, 43;
aţi zis *verb indicativ perfect compus 2 pl.* 18, 25; 33, 20;
au zis *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 8, 12; 11, 15; 16, 43; 36, 13;
au zis *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 25, 8; 26, 2; 33, 25; 36, 2;
vei zice *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 3, 11; 4, 13; 5, 5; 6, 3; 17, 3; 19, 2; 21, 7; 21, 27; 21, 28; 25, 3; 27, 3; 28, 9; 32, 2; 37, 4;
veţi zice *verb viitor 1 indicativ 2 pl.* 18, 19;
voiu zice *verb viitor 1 indicativ 1 sg.* 3, 18; 14, 17;

vor zice *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 12, 23; 13, 12; 21, 7; 26, 17; 32, 21; 36, 35; 37, 18;
zi *verb imp. 2 sg.* 6, 11; 7, 1; 11, 5; 12, 9; 12, 11; 12, 23; 12, 27; 13, 8; 13, 11; 14, 6; 15, 6; 17, 2; 17, 9; 17, 12; 17, 19; 21, 9; 22, 19; 22, 24; 28, 2; 28, 21; 29, 2; 30, 2; 31, 2; 33, 10; 33, 11; 33, 12; 33, 25; 33, 27; 34, 2; 35, 3; 36, 1; 36, 3; 36, 6; 36, 22; 37, 9; 37, 12; 38, 3; 38, 14; 39, 1; 39, 17;
zic *verb indicativ prezent 3 pl.* 11, 3; 13, 6; 18, 29; 33, 24; 37, 11;
zice *verb indicativ prezent 3 sg.* 2, 5; 3, 11; 3, 27; 4, 13; 5, 5; 5, 7; 5, 8; 5, 11; 6, 3; 6, 11; 7, 1; 7, 5; 11, 5; 11, 7; 11, 8; 11, 16; 11, 17; 11, 20; 11, 21; 12, 9; 12, 19; 12, 23; 12, 25; 12, 27; 12, 27; 13, 3; 13, 6; 13, 7; 13, 8; 13, 8; 13, 13; 13, 16; 13, 18; 13, 20; 14, 3; 14, 6; 14, 11; 14, 14; 14, 16; 14, 18; 14, 20; 14, 21; 14, 23; 15, 6; 15, 8; 16, 3; 16, 8; 16, 14; 16, 19; 16, 23; 16, 29; 16, 35; 16, 42; 16, 47; 16, 57; 16, 58; 16, 62; 17, 3; 17, 9; 17, 16; 17, 19; 17, 22; 18, 3; 18, 9; 18, 23; 18, 30; 18, 32; 18, 32; 20, 3; 20, 3; 20, 5; 20, 27; 20, 30; 20, 31; 20, 33; 20, 36; 20, 39; 20, 40; 20, 44; 20, 47; 21, 3; 21, 7; 21, 8; 21, 13; 21, 24; 21, 25; 21, 28; 22, 3; 22, 12; 22, 19; 22, 28; 22, 31; 23, 22; 23, 28; 23, 31; 23, 34; 23, 35; 23, 46; 24, 3; 24, 6; 24, 9; 24, 14; 24, 21; 25, 3; 25, 6; 25, 8; 25, 12; 25, 13; 25, 14; 25, 15; 25, 16; 26, 5; 26, 7; 26, 14; 26, 15; 26, 19; 26, 21; 27, 3; 27, 36; 28, 2; 28, 6; 28, 10; 28, 11; 28, 22; 28, 25; 29, 2; 29, 2; 29, 8; 29, 13; 29, 19; 29, 20; 30, 2; 30, 5; 30, 6; 30, 10; 30, 13; 30, 22; 31, 10; 31, 15; 31, 18; 32, 3; 32, 8; 32, 11; 32, 14; 32, 16; 32, 30; 32, 30; 33, 11; 33, 27; 34, 2; 34, 8; 34, 10; 34, 11; 34, 15; 34, 17; 34, 20; 34, 30; 34, 31; 35, 3; 35, 6; 35, 11; 35, 14; 36, 2; 36, 3; 36, 4; 36, 5; 36, 6; 36, 13; 36, 14; 36, 15; 36, 22; 36, 23; 36, 32; 36, 33; 36, 37; 37, 5; 37, 9; 37, 12; 37, 14; 37, 19; 37, 21; 38, 3; 38, 10; 38, 14; 38, 17; 38, 18; 38, 21; 39, 1; 39, 5; 39, 8; 39, 10; 39, 13; 39, 17; 39, 20; 39, 25; 39, 29; 43, 18; 43, 19; 43, 27; 44, 6; 44, 9; 44, 12; 44, 15; 44, 27; 45, 9; 45, 9; 45, 15; 45, 18; 46, 1; 46, 17; 47, 14; 47, 23; 48, 29;
ziceaţi *verb indicativ imperfect 2 pl.* 13, 7;
ziceţi *verb indicativ prezent 2 pl.* 11, 5; 20, 32;
zicînd *verb gerunziu* 3, 12; 3, 16; 6, 1; 7, 1; 9, 1; 9, 11; 10, 6; 11, 14; 12, 1; 12, 8; 12, 17; 12, 21; 12, 22; 12, 26; 12, 26; 13, 1; 13, 10; 14, 2; 14, 12; 15, 1; 16, 1; 17, 1; 17, 11; 18, 1; 18, 2; 20, 2; 20, 5; 20, 45; 21, 1; 21, 8; 21, 18; 22, 1; 22, 17; 22, 23; 22, 28; 23, 1; 24, 1; 24, 15; 25, 1; 26, 1; 27, 1; 28, 1; 28, 11; 28, 20; 29, 1; 29, 9; 29, 17; 30, 1; 30, 20; 31, 1; 32, 1; 32, 17; 33, 1; 33, 8; 33, 10; 33, 13; 33, 14; 33, 21; 33, 23; 33, 30; 34, 1; 35, 1; 36, 16; 37, 11; 37, 15; 38, 1;
zicîndu *verb gerunziu* 16, 43;
zicîndu-să *verb gerunziu* 36, 20;
zicîndu-se *verb gerunziu* 20, 49;
zicu *verb indicativ prezent 3 pl.* 12, 26; 13, 5; 20, 49;
zisără *verb indicativ perfect simplu 3 pl.* 9, 9;
zise *verb indicativ perfect simplu 3 sg.* 2, 2; 2, 3; 3, 1; 3, 2; 3, 4; 3, 10; 3, 22; 3, 24; 4, 15; 4, 16; 8, 5; 8, 6; 8, 8; 8, 9; 8, 12; 8, 13; 8, 15; 8, 17; 9, 4; 9, 5; 9, 7; 9, 9; 10, 2; 11, 2; 11, 5; 23, 36; 24, 19; 24, 20; 26, 3; 37, 3; 37, 4; 37, 9; 40, 4; 40, 47; 41, 4; 41, 22; 42, 13; 43, 7; 43, 18; 44, 2; 44, 5; 46, 21; 46, 25; 47, 6; 47, 8; 47, 9;
ziş *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 4, 14; 9, 8; 11, 13; 16, 6; 20, 8; 20, 13; 20, 21; 20, 49; 37, 3;
zişu *verb indicativ perfect simplu 1 sg.* 13, 15;

zid : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. n. : „Mauer" : „mur" : (15x)
zidu *subst. comun neutru sg. nom./ac. neart.* 4, 3; 38, 11;
zidul *subst. comun neutru sg. nom./ac. art.* 13, 10; 38, 20; 40, 5; 40, 14; 40, 14; 42, 20;
zidului *subst. comun neutru sg. gen./dat. art.* 48, 15;
ziduri *subst. comun neutru pl. nom./ac. neart.* 33, 30;
zidurile *subst. comun neutru pl. nom./ac. art.* 26, 4; 26, 9; 26, 10; 26, 12; 27, 11;

zidí : (înc. sec. XVI PS. H.) : v. IV : „1. bauen, erbauen, 2. schaffen" : „1. construire, bâtir, 2. créer" : (17x)
ai zidit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 16, 23; 16, 24; 16, 30;
am ziditu *verb indicativ perfect compus 1 sg.* 36, 36;
a zidi *verb infinitiv prezent* 21, 22;
s-au zidit *verb indicativ perfect compus 3 pl.* 11, 3;
s-au zidit *verb indicativ perfect compus 3 sg.* 27, 5;
să vor zidi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 36, 10; 36, 33;
te-ai zidit *verb indicativ perfect compus 2 sg.* 28, 13; 28, 15;
te vei zidi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 26, 14;
va zidi *verb viitor 1 indicativ 3 sg.* 26, 8;
vei zidi *verb viitor 1 indicativ 2 sg.* 4, 2;
vor zidi *verb viitor 1 indicativ 3 pl.* 28, 26; 39, 11;
zidêşte *verb indicativ prezent 3 sg.* 13, 10;

zidíre : (1559-1560 BRATU) : s. f. : „Bau" : „construction" : (2x)
o zidire *subst. comun fem. sg. nom./ac. art.* 40, 2;
zidire *subst. comun fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 17;

zidít : (1560-1561 CORESI, TE.[2]) : adj./s. : „1. gebaut, errichtet, 2. befestigt" : „1. bâti, construit, 2. fortifié" : (2x)
cêle zidite *subst. comun fem. pl. nom./ac. art.* 33, 27;
zidită *adj. calificativ gradul pozitiv fem. sg. nom./ac. neart.* 17, 4;

ziditór : (înc. sec. XVI PS. H.) : s. m. : „Erbauer" : „bâtisseur" : (1x)
ziditori *subst. comun masc. pl. nom./ac. neart.* 40, 3;

zmarágd → smarald

zmírnă → smirnă

zmúlge → smulge

zmúlt → smuls

zugrăvít : (c. 1665-1672 MS. 4389, 792/[2]) : adj. : „bemalt" : „peint" : (2x)
zugrăvite *adj. calificativ gradul pozitiv neutru pl. nom./ac. neart.* 23, 14;
zugrăviţi *adj. calificativ gradul pozitiv masc. pl. nom./ac. neart.* 23, 14;

zvîrlitór : (c. 1665-1672 MS. 4389, 782/[1]) : adj. : „schleudernd, werfend" : „qui jette, projectif/ -ive" : (1x)
cêle zvîrlitoare *adj. calificativ gradul pozitiv fem. pl. nom./ac. art.* 13, 13;

zvîrlitúră : (c. 1665-1672 MS. 4389, 83/[1]) : s. f. : „Wurfgeschoss" : „projectile" : (1x)
zvîrlituri *subst. comun fem. pl. nom./ac. neart.* 13, 11;

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

A. Bibliografia indicelui de cuvinte şi forme

AA = *Analele Academiei Române*. Academia Română, Bucureşti, Anul I (1867) ş.u.

AIIN = *Anuarul Institutului de Istorie Naţională*. Publicat de Alexandru Lapedatu şi Ioan Lupaş. Anul I (1921-1922). Institutul de Arte Grafice „Ardealul", Cluj, 1922-1945.

AL = *Anuarul de lingvistică şi istorie literară*, Iaşi, 1964 ş.u.; vezi TIKTIN.

ANON. CAR. = *Anonymus Caransebesiensis*... [Mihai Halici (tatăl), *Dictionarium Valachico-Latinum*, vechi glosar român-latin, c. 1650]. Publicat de Grigore Creţu în revista „Tinerimea română", noua serie, publicaţiune a Societăţii Literare cu acelaşi nume, sub direcţiunea lui Gregorie G. Tocilescu. Tipografia Corpului Didactic, Bucureşti, vol. I (1898), fasc. III, p. 326-380.

ANON. CAR.^{2} = *Dictionarium Valachico-Latinum. Primul dicţionar al limbii române*, [c. 1650]. Studiu introductiv, ediţie, indici şi glosar de Gh. Chivu. Editura Academiei Române, Bucureşti, 2008.

APOST. IORGA = *Apostolul Iorga* [c. 1551-1583]. În G. Mihăilă, *Observaţii asupra manuscrisului slavo-român al popii Bratul (1559-1560)*, în Ion Gheţie *et al.* (ed.), *Studii de limbă literară şi filologie*. Vol. II. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972, p. 301-345.

ARH. II = *Arhiva Societăţii Ştiinţifice şi Literare din Iaşi*. Anul II (1890-1891). Editura Societăţii Ştiinţifice şi Literare, Iaşi, 1891.

BGL = Damian P. Bogdan, *Glosarul cuvintelor româneşti din documentele slavo-române*. Tipografia „Cărţilor Bisericeşti", Bucureşti, 1946 (Institutul de Studii şi Cercetări Balcanice. Seria filologică, nr. 1).

BIBLIA 1688 = *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, tipărită întîia oară la 1688, în timpul lui Şerban Vodă Cantacuzino, Domnul Ţării Româneşti. Retipărită după 300 de ani, în facsimil şi transcriere, cu aprobarea Sfîntului Sinod şi cu binecuvîntarea Prea fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988.

BRATU = *Codicele popii Bratul (1559-1560)*. Grafie şi fonetică, morfologia, vocabularul, textul facsimilat, indice de cuvinte şi forme româneşti de C. Dimitriu. Casa Editorială „Demiurg", Iaşi, 2006.

BRV = *Bibliografia românească veche (1508-1830)*. Vol. I, II, III/1-2 (Ed. Ioan Bianu şi Nerva Hodoş), Bucureşti, 1903-1912. Vol. III/3-8, IV (Ed. Ioan Bianu şi Dan Simonescu), Bucureşti, 1936-1944.

CATEH. CALV. = *Catehismul Calvinesc impus clerului şi poporului român sub domnia principilor Georgiu Rákoczy I şi II*, 1656. Ediţie de George Barițiu. Tipografia lui W. Krafft, Sibiiu, 1879.

CAZ. DEALU = *Evanghelie învăţătoare* [...], Monastirea Dealu, 1644.

CAZ. GOV. = *Evanghelie învăţătoare (Govora, 1642)*. Ediţie, studiu introductiv, note şi glosar de Alin-Mihai Gherman. Editura Academiei Române, Bucureşti, 2011.

CCR = Timotei Cipariu, *Crestomatia sau Analecte literarie din cărţile mai vechi şi nouă româneşti tipărite şi manuscrise, începînd de la secolul XVI pînă la al XIX, cu notiţia literaria*, Blasiu, 1858.

CHEIA ÎNŢ. = *Cheia înţelesului*, scoasă pre limba rumânească de Varlaam, mitropolitul Ungrovlahiei [...], Bucureşti, 1678. În Ioannykij Haleatovskyj, *Cheia înţelesului*. Ediţie, indice de nume şi glosar de Rodica Popescu. Prefaţă de Alexandru Mareş. Libra, Bucureşti, 2000.

COD. ST. = *Codex Sturdzanus* [c. 1580-1619]. Studiu filologic, studiu lingvistic, ediţie de text şi indice de cuvinte de Gheorghe Chivu. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1993.

COD. VOR.[2] = *Codicele voroneţean* [c. 1563-1583]. Ediţie critică, studiu filologic şi studiu lingvistic de Mariana Costinescu. Editura Minerva, Bucureşti, 1981.

CORESI, CAZ. = Coresi, *Cazania* [c. 1564]. În Coresi, *Tâlcul evangheliilor şi Molitevnic rumânesc*. Ediţie critică de Vladimir Drimba, cu un studiu introductiv de Ion Gheţie. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1998.

CORESI, EV. = Coresi, *Cartea ce să cheamă Evanghelie cu învăţătură* [*Cazania a II-a*], Braşov, 1581. În Diaconul Coresi, *Carte cu învăţătură (1581)*. Publicată de Sextil Puşcariu şi Alexie Procopovici. Vol. I: *Textul*. Atelierele Grafice Socec & Co., Societate Anonimă, Bucureşti, 1914.

CORESI, ÎC. = *Întrebare creştinească*, [tipărită de] diaconul Coresi şi Tudor diacul, Braşov [c. 1559-1560]. În Ion Gheţie (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea*. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982.

CORESI, LIT. = *Liturghierul lui Coresi*, [1570]. Text stabilit, studiu introductiv şi indice de Al. Mareş. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1969.

CORESI, MOLIT. = Coresi, *Molitevnic rumânesc* [c. 1564]. În Coresi, *Tâlcul evangheliilor şi Molitevnic rumânesc*. Ediţie critică de Vladimir Drimba, cu un studiu introductiv de Ion Gheţie. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1998, p. 189-211.

CORESI, PRAXIU = Coresi, *Lucrul apostolesc* sau *Praxiul*, Braşov, 1563. În *Texte de limbă din secolul al XVI-lea*, reproduse în facsimile de I. Bianu. IV. *Lucrul apostolesc – Apostolul*, tipărit de diaconul Coresi la Braşov, la anul 1653. Tiparul „Cultura Naţională", Bucureşti, 1930.

CORESI, PRAV. = Coresi, *Pravila*, Braşov [c. 1560-1562]. În Ion Gheţie (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea*. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982, p. 129-257.

CORESI, PS. = Coresi, *Psaltirea slavo-română (1577) în comparaţie cu psaltirile coresiene din 1570 şi din 1589*. Text stabilit, introducere şi indice de Stela Toma. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1976.

CORESI, TE.[2] = *Tetraevanghelul tipărit de Coresi. Braşov, 1560-1561, comparat cu Evangheliarul lui Radu de la Măniceşti, 1574*. Ediţie alcătuită de Florica Dimitrescu. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1963.

COSTIN, L. = Miron Costin, *Letopiseţul Ţării Moldovei* [a. 1675]. În *Opere*. Ediţie critică cu un studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice şi glosar de P. P. Panaitescu. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, [Bucureşti], 1958.

COSTIN, N. = Miron Costin, *De neamul moldovenilor* [c. 1675]. În *Opere*. Ediţie critică cu un studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice şi glosar de P. P. Panaitescu. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, [Bucureşti], 1958.

CREST. = *Crestomaţie de literatură română veche*. Vol. I. Coord. I. C. Chiţimia şi Stela Toma. Cuvînt înainte de prof. dr. doc. Zoe Dumitrescu Buşulenga. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984.

DA = (Academia Română) *Dicţionarul limbii române*. Sub conducerea lui Sextil Puşcariu. Tomul I. Partea I: *A – B*. Librăriile Socec & Comp. şi C. Sfetea, Bucureşti, 1913; Tomul I. Partea II: *C*. Tipografia Ziarului „Universul", Bucureşti, 1940; Tomul I. Partea III. Fascicula I: *D – de*. Universul, Întreprindere Industrială a Statului, Bucureşti, 1949; [Fascicula II: *de – deştina*; şpalt, 1948]; Tomul II. Partea I: *F – I*. Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului. Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1934; Tomul II. Partea II. Fascicula I: *J – lacustru*. Tipografia Ziarului „Universul" S. A., Bucureşti, 1937; Tomul II. Partea II. Fascicula II: *Ladă – lepădа*. Tipografia Ziarului „Universul" S. A., Bucureşti, 1940; Tomul II. Partea II. Fascicula III: *Lepădа – lojniţă*. Tipografia Ziarului „Universul" S. A., Bucureşti, 1948.

DERS = *Dicţionarul elementelor româneşti din documentele slavo-române: 1374-1600*. Redactor responsabil Gh. Bolocan. Editura Academiei, Bucureşti, 1981.

DIR = *Documente şi însemnări româneşti din secolul al XVI-lea*. Text stabilit şi indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniţă, Alexandru Mareş şi Alexandra Roman-Moraru, introducere de Alexandru Mareş. Editura Academiei, Bucureşti, 1979.

DIRA = *Documente privind istoria României. A. Moldova*. Editura Academiei Române, Bucureşti. Veacul XVI, vol. IV (1591-1600): 1952; Veacul XVII, vol. I-V: 1953-1957.

DIRB = *Documente privind istoria României. B. Ţara Românească*. Veacul XVII, vol. I-IV. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1951-1954.

DLR = *Dicţionarul limbii române*. Serie nouă. Redactori responsabili: acad. Iorgu Iordan, acad. Alexandru Graur şi acad. Ion Coteanu. Din anul 2000, redactori responsabili: acad. Marius Sala şi acad. Gheorghe Mihăilă. Editura Academiei, Bucureşti. Tomul I. Partea a 3-a, a 4-a, a 5-a, a 6-a: Litera *D*, 2006-2008; Tomul IV. Litera *L*: 2008; Tomul V. Litera *L*: 2008; Tomul VI. Litera *M*: 1965-1968; Tomul VII. Partea I. Litera *N*: 1971; Tomul VII. Partea a 2-a. Litera *O*: 1969; Tomul VIII. Litera *P*: 1972-1984; Tomul IX. Litera *R*: 1975; Tomul X. Litera *S*: 1986-1994; Tomul XI. Partea 1. Litera *Ş*: 1978; Tomul XI. Partea a 2-a şi a 3-a. Litera *T*: 1982-1983; Tomul XII. Partea I. Litera *Ţ*: 1994; Tomul XII. Partea a 2-a. Litera *U*: 2002; Tomul XIII. Partea I şi a 2-a şi a 3-a. Litera *V* şi literele *W*, *X*, *Y*: 1997-2005; Tomul XIV. Litera *Z*: 2000.

DLRV = G. Mihăilă, *Dicţionar al limbii române vechi (sfîrşitul sec. X – începutul sec. XVI)*. Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1974.

DOR = N. A. Constantinescu, *Dicţionar onomastic românesc*. Editura Academiei, Bucureşti, 1963.

DOS. LIT.[2] = Dosoftei, *Dumnezăiasca Liturghie (1679)*. Ediţie critică de N. A. Ursu. Mitropolia Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1980.

DOS. MOLIT. = Dosoftei, *Molitvenic de-nţăles* [...]. *Trebnic*, Tiparniţa Sfintei Mitropolii, Iaşi, 7189 [1681].

DOS. PAR. = Dosoftei, *Parimiile preste an. Iaşi, 1683*. Ediţie critică, introducere, note asupra ediţiei şi glosar de Mădălina Ungureanu. Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2012.

DOS. PS. V. = Dosoftei, *Psaltirea în versuri, 1673*. Ediţie critică de N. A. Ursu, cu un cuvînt înainte de Înalt Prea Sfinţitul Iustin Moisescu, Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei. Mitropolia Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1974.

DOS. VS. = Mitropolitul Dosoftei, *Viaţa şi petrêcerea svinţilor*, Iaşi, 1682.

DR = *Dacoromania*. Buletinul Muzeului Limbii Române, condus de Sextil Puşcariu. Cluj, Anul I (1920-1921) ş. u.; [vol. X] Comitetul de redacţie: G. Giuglea, Şt. Paşcu, E. Petrovici, Al. Procopovici, S. Puşcariu; [vol. XI] Directori: Şt. Paşca şi E. Petrovici.

DRĂGANU = Nicolae Drăganu, *Românii în veacurile IX-XIV, pe baza toponimiei şi a onomasticei*. Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1933 (Academia Română. Studii şi cercetări, XXI).

DRH = M. Berza *et al.*, *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova*. Comitet de coordonare: Ştefan Pascu, Ştefan Ştefănescu, Alexandru Elian, Damaschin Mioc, Ioan Caproşu, Constantin Cihodaru, Aurel Răduţiu, Leon Şimanschi. Editura Academiei, Bucureşti, 1969-1974. Volumul I (1384-1448) [volum întocmit de Constantin Cihodaru, Ioan Caproşu, Leon Simanschi, Andrei Oţetea]: 1975; volumul II (1449-1486) [volum întocmit de Leon Simanschi, Georgeta Ignat, Dumitru Agache]: 1976; volumul III (1487-1504) [volum întocmit de Constantin Cihodaru, Ioan Caproşu, Nistor Ciocan]: 1980; volumul VI (1546-1570)[volum întocmit de Ioan Caproşu]: 2008; volumul XIX (1626-1628) [volum întocmit de Haralambie Chirca]: 1969; volumul XXIII (1635-1636) [volum întocmit de Leon Şimanschi, Nistor Ciocan, Georgeta Ignat şi Dumitru Agache]: 1969. *B. Ţara Românească*. Editura Academiei, Bucureşti, 1965-1974. Volumul I (1247-1500) [volum întocmit de P. P. Panaitescu şi Damaschin Mioc]: 1966; volumul III (1526-1535) [volum întocmit de Damaschin Mioc]: 1975; volumul XXI (1626-1627) [volum întocmit de Damaschin Mioc]: 1965; volumul XXIII (1630-1632) [volum întocmit de Damaschin Mioc]: 1969; volumul XXIV (1633-1634) [volum întocmit de Damaschin Mioc, Saşa Caracas, Constantin Bălan]: 1974. *C. Transilvania*. Editura Academiei, Bucureşti, 1977-2006. Volumul X (1351-1355) [volum întocmit de Ştefan Pascu]: 1977. *D. Relaţii între Ţările Române*. Editura Academiei, Bucureşti, 1977-. Volumul I (1222-1456) [volum întocmit de Ştefan Pascu, Constantin Cihodaru, Konrad G. Gündisch]: 1977.

ES = *Evangheliarul slavo-român de la Sibiu, 1551-1553*. Studiu introductiv filologic de acad. Emil Petrovici. Studiu introductiv istoric de L. Demény. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1971.

EUSTR. PRAV. = Eustratie, *Pravila aleasă* [Manuscris din 1632, Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj, cota 41].

FL. DAR. = *Floarea darurilor* [Manuscris din 1680; Biblioteca Academiei Române, cota 1436, ap. DLR].

FRAG. TOD. = *Fragmentul Todorescu* [c. 1575]. În Ion Gheţie (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea*. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982, p. 261-364.

GCR = M. Gaster, *Chrestomaţie română*. Texte tipărite şi manuscrise (sec. XVI-XIX), dialectale şi populare, cu o introducere, gramatică şi un glosar româno-francez... Vol. I: *Introducere*, *gramatică*, *texte (1550-1710)*. Vol. II: *Texte (1710-1830)*. *Dialectologie*, *literatură populară*, *glosar*. F. A. Brockhaus – Socec & Co., Leipzig – Bucureşti, 1891.

GHEŢIE = Ion Gheţie (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea*. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982.

GLRV = Constantin Frâncu, *Gramatica limbii române vechi (1521-1780)*. Casa Editorială Demiurg, Iaşi, 2009.

G. LEX. = Mihai Alin Gherman, *Primele lexicoane româneşti*, [Ms. Cluj]; vezi TIKTIN.

GLOS. AC. = A. T. Laurian, I. C. Massim, *Glossariu*. Anhang zu *Dicţionarul Limbei Române* (Dicţionarul Academiei) I-II, Bucureşti, 1871-1877.

GLOS. B. = *Glosele Bogdan* [c. 1516-1636]. În Ion Gheţie (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea: Catehismul lui Coresi*, *Pravila lui Coresi*, *Fragmentul Todorescu*, *Glosele Bogdan*. Ediţii critice de Emanuela Buză, Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982.

H^2 = B. Petriceicu Hasdeu, *Etymologicum Magnum Romaniae. Dicţionarul limbei istorice şi poporane a românilor*. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Grigore Brâncuş. Editura Minerva, Bucureşti, 1976.

HC = B. Petriceicu-Hasdeu, *Cuvente den bătrâni*. Typografia Societatii Academice Romane (Laboratorii Romani), Bucureşti. Tomul I. *Limba română vorbită între 1550-1600*. Studiu paleografico-linguistic de B. Petriceicu Hasdeu, cu observaţiuni filologice de Hugo Schuchard, 1878. Tomul II. *Cărţile poporane ale românilor în secolul XVI, în legătură cu literatura poporană cea nescrisă*, 1879. Tomul III. *Istoria limbei române*. Partea I: *Principie de linguistica*, 1881.

HC^2 = B. Petriceicu-Hasdeu, *Cuvente den bătrâni*. Tomul I. *Limba română vorbită între 1550-1600*. Studiu paleografico-linguistic de B. Petriceicu Hasdeu [...]. Tomul II. *Cărţile poporane ale românilor în secolul XVI*...; Tomul III. *Istoria limbei române*. Partea I: *Principie de linguistică*. Ediţie îngrijită, studiu introductiv şi note de G. Mihăilă. Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983-1987.

HERODOT = Herodot, *Istorii*, 1668-1670 [copie din 1801]. Ediţie îngrijită de Liviu Onu şi Lucia Şapcaliu, prefaţă, studiu filologic, note şi glosar de Liviu Onu, indice de Lucia Şapcaliu. Editura Minerva, Bucureşti, 1984.

IEUD = *Manuscrisul de la Ieud*: *1621-1633*. Text stabilit, studiu filologic, studiu de limbă şi indice de Mirela Teodorescu şi Ion Gheţie. Editura Academiei, Bucureşti, 1977.

IORGA, S.D. I-XXXI = N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor*. Vol. I-XXXI. Editura Minerva, Bucureşti, 1901-1916.

IORGA, LB. = N. Iorga, *În legătură cu Biblia de la 1688 şi Biblia de la 1667 a lui Nicolae Milescu*. În „Analele Academiei Române", Memoriile secţiunii istorie, 1, II, t. XXXVIII, 1915-1916.

ÎNDR. = *Îndreptarea legii* (Pravila lui Matei Basarab), Tîrgovişte, 1652. În *Îndreptarea legii – 1652*. Ediţie de acad. Andrei Rădulescu *et al.* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1962.

ÎNV. = *Învăţături preste toate zilele*, Cîmpulung, 1642 (şi în GCR I).

$ÎNV.^2$ = *Învăţături preste toate zilele (1642)*. Vol. I-II. Ediţie de W. van Eeden. Rodopi, Amsterdam, 1985.

LDSR = Lucia Djamo-Diaconiţă, *Limba documentelor slavo-române emise în Ţara Românească în sec. XIV-XV*. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1971.

MARD. = Mardarie Cozianul, *Lexicon slavo-românesc şi tâlcuirea numelor din 1649*. Publicate cu un studiu, note şi indicele cuvintelor româneşti de Grigorie Creţu. Cu mai multe facsimile. Ediţiunea Academiei Române, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl", Bucureşti, 1900.

MĂRG. = Ioan Zlataust, *Mărgăritare, adică cuvinte de multe feliuri*, Bucureşti, 1691.

MOXA = Mihail Moxa, *Cronica universală* [1620]. Ediţie critică, însoţită de izvoare, studiu introductiv, note şi indici de G. Mihăilă. Editura Minerva, Bucureşti, 1989.

MS. 4389 = Biblioteca Academiei Române, *Manuscrisul românesc nr. 4389* [c. 1665-1672]. Conţine traducerea integrală a *Vechiului Testament*, efectuată după slavonă şi latină de un anonim muntean (probabil Daniil Andrean Panoneanul), în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

MS. 45 = Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române, fondul Blaj, *Manuscrisul românesc nr. 45* [c. 1683-1686]. Conţine traducerea integrală a *Vechiului Testament*, efectuată de Nicolae Milescu şi revizuită de un anonim moldovean (probabil Dosoftei), în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

NEAGOE = *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* [1654]. Text ales şi stabilit de Florica Moisil şi Dan Zamfirescu, cu o nouă traducere a originalului slavon de G. Mihăilă. Studiu introductiv şi note de Dan Zamfirescu şi G. Mihăilă. Editura Minerva, Bucureşti, 1970.

NEACŞU = Stela Toma, *Scrisoarea lui Neacşu* [1521]. În *Crestomaţie de literatură română veche*. Vol. I. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 32-33.

NTB = *Noul Testament sau Împăcarea cu Leagea Noao a lui Iisus Hristos Domnului nostru*, izvodit cu mare socotinţă den izvod grecescu şi slavonescu pren limbă rumânească [...], Bălgrad, 1648 [Ediţie modernă: Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1988].

ORIG. SCR. = Ion Gheţie, Al. Mareş, *Originile scrisului în limba română*. Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1985.

PO = *Palia de la Orăştie*, *1581-1582*. Text, facsimile, indice, ediţie îngrijită de Viorica Pamfil. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1968.

PARACLIS = *Cea mai veche carte rákóczyană* [1639]. Ediţie de N. Drăganu. În „Anuarul Institutului de Istorie Naţională", publicat de Alex. Lapedatu şi Ioan Lupaş. Institutul de Arte Grafice „Ardealul", Cluj. Anul I (1921-1922), p. 161-278.

PRAV. GOV. = *Pravila dela Govora. Pravila bisericească numită Cea mică*, tipărită mai întîiu la 1640, în Mănăstirea Govora. Publicată acumu în transcripţiune cu litere latine de Academia Română. Tipografia Academiei Române, Bucureşti, 1884.

PRAV. MOLD. = *Pravila Moldovei din vremea lui Vasile Lupu*, Iaşi, [1646], însoţită: 1. de izvoarele sale, 2. de varianta sa muntenească intrupată în *Îndreptarea legii a lui Matei Basarab*, de S. G. Longinescu, 3. de tălmăcirea sa în franţuzeşte de A. Patrognet (Vol. I din *Legi vechi româneşti şi izvoarele lor*). Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl", Bucureşti, 1912.

PRL = *Pravila ritorului Lucaci*, Putna, [1581]. Text stabilit, sudiu introductiv şi indice de Ion Rizescu. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1971.

PSALT. = *Psaltirea scheiană comparată cu celelalte psaltiri din sec. XVI şi XVII traduse din slavoneşte*, [1573-1578]. Ediţiune critică de I. A. Candrea. Vol. I: *Introducere*. Vol. II: *Textul şi glosarele*. Atelierele grafice Socec & Co., Bucureşti, 1916. (Comisia istorică a României). [Pentru variantele paralele citate se folosesc abrevierile editorului].

PS. B. = *Psaltirea ce să zice Cântarea a fericitului proroc şi împărat David* [*Psaltirea de la Alba Iulia*, *1651*, tipărită acum 350 de ani sub păstorirea lui Simion Ştefan, Mitropolitul Ardealului, şi văzând acum din nou lumina tiparului cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Andrei, Arhiepiscop al Alba Iuliei. Ediţie de Mihai Moraru, Alexandra Moraru, Alin Mihai Gherman. Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2001].

PS. H. = *Psaltirea Hurmuzachi* [înc. sec. XVI]. Vol. I-II. Studiu filologic, studiu lingvistic şi ediţie de Ion Gheţie şi Mirela Teodorescu, indice de cuvinte de Rovena Şenchi. Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.

PS. SCH. = *Psaltirea Scheiană. Ms. 449 BAR* [c. 1573-1578]. Publicată de I. Bianu. Tomul I. *Textul în facsimile şi transcriere cu variante din Coresi (1577)*. Ediţiunea Academiei Române, Tipografia Carol Göbl, Bucureşti, 1889.

PS. V. = *Psaltirea voroneţeană* [c. 1551-1558], editată de G. Giuglea. În „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie". Vol. XI (1910), p. 444-467; vol. XII (1911), p. 194-209 şi p. 475-487.

SEPT. FRANKF. = *Τῆς θείας Γραφῆς, Παλαίας Δηλαδὴ καὶ Νέας Διαθήκης ἁπάντα – Divinae Scripturae nempe Veteris ac Novi Testamenti omnia, Graece, a viro doctissimo recogniata et emendata* [...], Frankfurt am Main, 1597 [principalul izvor al versiunilor biblice româneşti din secolul al XVII-lea].

SICR. DE AUR = Ioan Zoba din Vinţ, *Sicriul de aur*, Sas-Sebeş, 1683. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Anton Goţia. Editura Minerva, Bucureşti, 1984 (Restitutio).

SLLF= *Studii de limbă literară şi filologie*. Vol. I-III. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1969-1974.

ST. LEX. = [Grămăticul Staicu], *Lexicon slavo-român*. [Manuscris de pe la 1660, Tîrgovişte. Biblioteca Academiei Române, cota 312].

SUCIU = Coriolan Suciu, *Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania*. Vol. I-II. Editura Academiei Române, Bucureşti, 1967-1968.

Ş. TAINE = *Şeapte taine a Besearicii sau Pravila pe scurt aleasă*, Iaşi, 1644.

TIKTIN = Hermann Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*. Vol. I-III. Staatsdruckerei, Bucureşti, 1903-1911-1924; Tiktin[2] I-III. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden/ Freiburg, 1986-1989; Tiktin[3] I-III. Wiesbaden/ Cluj-Napoca, 2000-2005.

URECHE = Grigore Ureche, *Domnii Ţerei Moldovei şi viaţa lor* [*Letopiseţul Ţării Moldovei*, c. 1640]. În *Cronicele României sau Letopiseţele Moldaviei şi Valahiei*, de Mihail Kogălniceanu. Ediţia a II-a. Tomul I. Imprimeria Naţională C. N. Rădulescu, Bucureşti, 1872.

URECHE[2] = Grigore Ureche, *Letopiseţul Ţării Moldovei* [c. 1640]. Ediţie îngrijită, studiu introductiv, indice şi glosar de P. P. Panaitescu. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1955.

URIC. = Theodor Codrescu, *Uricariul cuprinzetoriu de hrisoave*, *anaforale şi alte acte din suta a XV-XIX*, *atingătoare de Moldova*. Vol. I-XXV. Tipografia „Buciumului Român", Iaşi, 1852-1895; pentru vol. I, II, III, vezi şi ediţia a II-a, Iaşi, 1871-1893.

VARLAAM, C. = Varlaam, mitropolitul Moldovei, *Cazania (1643)*. Ediţie de J. Byck. Editura Fundaţiilor, Bucureşti, 1943.

VARLAAM, L. = *Leastviţa sau Scara Raiului de Ioan Scărarul* [c. 1608-1613]. Ediţie jubiliară dedicată Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, autorul traducerii. Ediţie, notă asupra ediţiei şi glosar de Oana Panaite, prefaţă şi revizuirea transcrierii interpretative de Eugen Munteanu. Editura Trinitas, Iaşi, 2007.

VARLAAM, R. = Varlaam, *Opere. Răspunsul împotriva Catehismului calvinesc* [Dealu, 1645]. Ediţie de text, studiu filologic şi lingvistic de Mirela Teodorescu. Editura Minerva, Bucureşti, 1984.

B. Bibliografia comentariilor (selectiv)

Alter, Robert; Kermode, Frank (ed.), *The Literary Guide to the Bible*, Cambridge (Massachusetts), The Belknap Press of Harvard University Press, 1987.

AKROYD = Akroyd, Peter R., *Exile and Restauration. A Study of Hebrew Thought of the Sixth Century BC*, (Old Testament Library), Londra, SCM Press, 1968.

ANCHOR BIBLE: *Ezekiel 1-20*. A New Translation with Introduction and Commentary by Moshe Greenberg. Garden City, New York, Doubleday&Company, 1983; *Ezekiel 21-37*, New York, Doubleday, 1997.

Andrew, Maurice E., *Responsability and Restoration. The Course of the Book of Ezekiel*, Dunedin (New Zealand), University of Otago Press, 1985.

Begg, Christopher T., „The Non-mention of Ezekiel in Deuteronomistic History, the Book of Jeremiah and the Chronistic History", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 340-343.

BIBL.1688 = *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*. Tipărită întîia oară la 1688 în timpul lui Şerban Vodă Cantacuzino, Domnul Ţării Româneşti. Retipărită după 300 de ani, în facsimil şi transcriere, cu aprobarea Sfîntului Sinod şi cu binecuvîntarea Prea fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988.

BIBL.1795/2000 = *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi şi a ceii Noao*, toate care s-au tălmăcit de pre limba elinească pre înţelesul limbii româneşti, acum întîiu s-au tipărit românişte supt stăpînirea preaînălţatului împărat a Romanilor Francisc al doilea, cu blagoslovenia mării sale prealuminatului şi preasfinţitului domnului domn Ioan Bob, vlădica Făgăraşului [...], Blaj, 1795 [Ediţie modernă: Roma, 2000].

BIBL.1914 = *Biblia, adică Dumnezeeasca Scriptură a Legii Vechi şi a celei Nouă*, tipărită în zilele majestăţii sale Carol I [...]. Ediţia Sfintului Sinod, Bucureşti, 1914.

BIBL.1968 = *Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită (...) cu aprobarea Sfântului Sinod*, Bucureşti, 1968.

BIBL.ANANIA = *Biblia sau Sfânta Scriptură. Ediţie jubiliară a Sfântului Sinod* (...), redactată şi adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Bucureşti, 2001.

BIBL.CORN.1921 = *Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, tradusă de D. Cornilescu, cu locuri paralele, Societatea Evanghelică Română, Bucureşti, 1921.

BIGGS = Biggs, Charles R., *The Book of Ezekiel* (Epworth Commentaries), London, Epwoorth Press, 1996.

BLENKINSOPP = Blenkinsopp, Joseph, *Une histoire de la prophétie en Israël. Depuis le temps de l'installation en Canaan jusqu'à la période hellénistique*, traducere din engleză în franceză de Maurice Desjardins, Paris, Les Éditions du Cerf, 1993.

BOADT = Boadt, Lawrence, *Ezekiel's Oracles against Egypt. A Literary and Philological Study of Ezekiel 29-32*, Roma, Biblical Institute Press, 1980. ♦ „Rhetorical Strategies in Ezekiel's Oracles of Judgment", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986.

Bocian, Martin; Kratu, Ursula; Lens, Iris, *Dicţionar enciclopedic de personaje biblice*, trad. Gabriela Danţiş, Herta Spuhn, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1996.

Bodi, Daniel, *The Book of Ezekiel and the Poem of Erra*, Freiburg, Schweiz, Universitätsverlag; Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1991.

Bogaert, Pierre-Maurice, „Le témoignage de la *Vetus Latina* dans l'étude de la tradition des Septante Ezéchiel et Daniel dans le Papyrus 967", în: *Biblica*, 59 (1978), p. 384-395. ♦ „Les deux rédactions conservées (LXX et TM) d'Ézéchiel 7", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 21-47.

Bouché-Leclercq, A., *Istoria divinaţiei în Antichitate. I. Introducere. Divinaţia elenică (Metode)*, trad. de Cristina Dinescu şi Raluca Popesscu, Bucureşti, Editura Symposion, 1999.

BRENTON = Brenton, Lancelot C. L., *The Septuagint Bible* online [accesat la 1 martie 2013].

BROWNLEE = Brownlee, William H. *Ezekiel 1-19*, Word Biblical Commentary. Waco, Texas, Word Books, Publisher, 1986.

Buttrick, George Arthur (ed.), *The Interpreter's Dictionary of the Bible. An Illustrated Encyclopedia*, Nashville, Abington Press, 1991.

Carley, Keith, *Ezekiel Among the Prophets*. Studies in Biblical Theology, 2nd Series 31. Naperville, IL, Allenson, 1974.

Clemens, Ronald E., „The Chronology of Redaction in Ezekiel 1-24", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 283-294.

Corral, Martin Alonso, *Ezekiel's Oracles against Tyre. Historical Reality and Motivations*, Roma, Editrice Pontificio Instituto Biblico, 2002.

COSTA = Costa, Ioana, *Opţiuni filologice: Iez. 1.4*, în *Receptarea Sfintei Scripturi: între filologie, hermeneutică şi traductologie. Lucrările Simpozionului Naţional „Explorări în tradiţia biblică românească şi europeană". Iaşi 28-29 octombrie 2010*, Eugen Munteanu (coord.), Ioan-Florin Florescu, Ana-Maria Gînsac, Maria Moruz, Sabina

Savu-Rotenştein, Mădălina Ungureanu (ed.), Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2011. ♦ *„Fiiul omului, stăi pre picioarele tale". Traducerea vocativului în Iez. 2:1-47:6*, în *Receptarea Sfintei Scripturi: între filologie, hermeneutică şi traductologie. Lucrările Simpozionului Naţional „Explorări în tradiţia biblică românească şi europeană", II, Iaşi 4-5 noiembrie 2011*, Eugen Munteanu (coord.), Ana-Maria Gînsac, Maria Moruz (ed.), Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2012, p. 121-129. ♦ *De ligno uitis*, în: *Dionysiaka. Actele Seminarului Bacchic 2007* (volum coordonat de Florica Bechet) Glaux. Publicaţia Institutului de Studii Clasice, Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti, 2007, p. 22 – 28.

Dijkstra, Meindert, „The Glosses in Ezekiel Reconsidered. Aspects of Textual Transmission in Ezekiel 10", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 55-77.

Davies, Graham, „An Archaeological Commentary on Ezekiel 13", în: *Scripture and Other Artifacts. Essais on the Bible and Archaeology in Honor of Philip J. King*, Michael D. Coogan, J. Cheryl Exum, Lawrence E. Stager (ed.), Louisville (Kentucky), Westminster John Knox Press, 1994, p. 108-125.

Douglas, J. D. (ed.), *Dicţionar biblic*, trad. Liviu Pup, John Tiperi, Editura „Cartea creştină", Oradea, 1995.

Duguid, Iain M., *Ezekiel & the Leaders of Israel*, Leiden, New York, Köln, E. J. Brill, 1994.

Eichrodt, Walther, *Ezekiel. A Commenatry*, (Old Testament Library), traducere din germană în engleză de Cosslett Quin (*Der Prophet Hesekiel*, Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1965-66), Londra, SCM Press LTD, 1986[4] (prima ediţie în limba engleză, 1970).

Eliade, Mircea (ed.), *The Encyclopedia of Religion*, New York, Macmillan Library Reference, 1995.

Ellison, H. L., *Ezekiel. The Man and his Message*, Londra, The Paternoster Press, 1956.

FOHRER = G. Fohrer, *Die symbolischen Handlungen der Propheten*, Zürich, 1968[2].

Goshen-Gottstein, Moshe H.; Talmon, Shemaryahu (ed.), associate editor Galen Marquis, *The Book of Ezekiel,* The Hebrew University Bible. Ierusalim, The Hebrew University Magnes Press, 2004: Introduction (XI-XLVIII), Appendix (XLIX-LXI).

Gosse, Bernard, *Structuration des grands ensembles bibliques et intertextualité à l'époque perse. De la rédaction sacerdotale du livre d'Isaïe à la contestation de la Sagesse*, Berlin, New York, Walter de Gruyter, 1997. ♦ Gosse, Bernard, „Le rédaction du Livre d'Ézéchiel en rapport avec celles du livre d'Isaïe", în: *Transeuphratène*, 26, Paris, Librairie Gabalda, 2003, p. 33-45. ♦ Gosse, Bernard, „Le prophète Jérémie selon le psautier et selon le livre d'Ézéchiel", în: Revue Biblique, Paris, Librairie Lecoffre, (J. Gabalda et C. Ed.), 2005, 112, p. 511-520.

Greenberg, Moshe, „What are Valid Criteria for Determining Inauthentic Matter in Ezekiel?", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 123-135.

Halperin, David, J., *Seeking Ezekiel. Text and Psychology*, Pennsylvania, Pennsylvania State University, 1993.

Hengstenberg, E. W., *The Prophecies of the Prophet Ezekiel Elucidated*, trad. din germană în engleză de A. C. Murphy, J. G. Murphy, Edinburgh, T&T Clark, 1869.

Johnson, Allan Chester; Snyder Gehman, Henry; Kase, Edmund Harris (ed.), *The John H. Scheide Biblical Papyri. Ezekiel*, Princeton, Princeton University Press, 1938.

Joyce, Paul M., „Ezekiel and Individual Responsability", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 317-321. ♦ „Individual Responsability in Ezekiel 18?", în: *Studia Biblica 1978*, Sheffield, 1979, p. 185-186.

Klein, Ralph W., *Ezekiel. The Prophet and His Message*, Columbia, South Carolina, University of South Carolina Press, 1988.

LAMPE = G. W. H. Lampe (ed.), *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford, Oxford University Press, 1961.

Lang, Bernhard, „Street Theater, Raising the Dead, and the Zoroastrian Connection in Ezekiel's Prophecy", în: Lust, Johan (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 297-316.

Lapsley, Jacqueline E., *Can These Bones Live? The Problem of the Moral Self in the Book of Ezekiel*, Berlin, New York, Walter de Gruyter, 2000.

LE GRAND = Grégoire le Grand, *Homélies sur Ézéchiel*, Texte latine. Introduction, traduction et notes par Charles Morel. Vol. 1 (c. I), Paris, Les Éditions du Cerf, 1986. Vol. 2 (c. II), Paris, Les Éditions du Cerf, 1990 (Sources Chrétiennes nr. 327; 360).

LEH = Lust, Johan; Eynikel, Erik; Hauspie, Katrin (ed.), *Greek-English Lexicon of the Septuagint*, Deutsche Bibelgeselschaft, Stuttgart. 2003^2.

Lellison, H. L., *Ezekiel. The Man and his Message*, London, The Paternoster Press, 1956.

Lemaire, André, „Les formules de datation dans Ézéchiel à la lumiere de données épigraphiques récentes", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 359-366.

Levenson, Jon Douglas, *Theology of the Program of Restoration of Ezekiel 40-48* (Harvard Semitic Monograph Series, nr. 10), Missoula, Montana, Scholars Press, 1975.

LSJ = Liddell, Henry George; Scott, Robert; Stuart Jones, Henry (ed.), *A Greek-English Lexicon*; Oxford University Press, Oxford, 1990^9.

Lust, Johan (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, /Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium, LXXIV/, Leuven, Leuven University Press, 1986. ♦„Ezekiel Manuscripts in Qumran. Preliminary Edition of 4Q Eza and b", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 48-54 ♦ „Exodus 6,2-8 and Ezekiel", în: *Studies in the Book of Exodus. Redaction – Reception - Interpretation*, Marc Vervenne (ed.), Leuven, Leuven University Press, 1996, p. 209-224. ♦ „The Vocabulary of LXX Ezekiel and its Dependence upon the Pentateuch", în: *Deuteronomy and Deuteronomic Literature. Festschrift C. H. W. Brekelmans*, J.-M. Auwers, A. Wénin (ed.), Leuven, Leuven University Press, 1997, p. 529-546. ♦ „*Gathering and Return* in Jeremiah and Ezekiel", în: *Le livre de Jérémie*, P.-M. Bogaert (ed.), Leuven, Leuven University Press, 1997, p. 119-142. ♦ „Ezekiel Salutes Isaiah. Ezekiel 20,32-44", în: *Studies in the Book of Isaiah. Festschrift Willem A. M. Beuken*, J. Van Ruiten, M. Vervenne (ed.), Leuven, Leuven University Press, 1997, p. 367-382 ♦ „Exile and Diaspora. Gathering from Dispersion in Ezekiel", în: *Lectures et relectures de la Bible. Festschrift P.-M. Bogaert*, J.-M. Auwers, A. Wénin (ed.), Leuven, Leuven University Press, 1999, p. 99-122. ♦ „Le messianisme et la Septante d'Ézéchiel", în: *Messianism and the Septuagint. Collected Essays*. J. Lust, K. Hauspie (ed.), Leuven, 2004, p. 27-40. [LUST 2004a]♦ „Messianism in Ezekiel in Hebrew and Greek. Ezek. 21,15(10) and 18(13)", în: *Messianism and the Septuagint. Collected Essays*. J. Lust, K. Hauspie (ed.), Leuven, 2004, p. 189-200. [LUST 2004b] ♦ „Major Divergences between LXX and MT in Ezekiel", în: *Messianism and the Septuagint. Collected Essays*. J. Lust, K. Hauspie (ed.), Leuven, 2004, p. 201-209. [LUST 2004c].

Matties, Gordon H., *Ezekiel 18 and the Rhetoric of Moral Discourse*, (Dissertation Series, nr. 126), Atlanta, Georgia, Scholar Press, 1990.

McGregor, Leslie John, *The Greek Text of Ezekiel. An Examination of Its Homogeneity*, Atlanta (Georgia), Scholars Press.

MCKEATING = McKeating, Henry, *Ezekiel*, Old Testament Guides, Sheffield, Sheffield Academic Press, 1993.

MLD = *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*. Vol. I-VII, X_2-XI, XXII. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1988-.

Monloubou, Louis, *Un prêtre devient prophète: Ézéchiel*, (Lectio divina, 73), Paris, Les Éditions du Cerf, 1972. ♦ „Signification du Culte selon Ézéchiel", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 322-329.

MS.4389 = Biblioteca Academiei Române, manuscrisul românesc nr. 4389; conţine traducerea integrală a Vechiului Testament, efectuată după slavonă şi latină, de un anonim muntean (probabil Daniil Andrean Panoneanul) în a doua jumătate a secolului al XVII-lea (publicat în seria MLD).

MS.45 = Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române, fondul Blaj, manuscrisul românesc nr. 45; conţine traducerea integrală a Vechiului Testament, efectuată de Nicolae Milescu şi revizuită de un anonim moldovean (probabil Dosoftei) în a doua jumătate a secolului al XVII-lea (publicat în seria MLD.)

Nihan, Cristophe, *Ezéchiel*, în: *Introduction à l'Ancien Testament*, Thomas Römer, Jean-Daniel Macchi, Cristophe Nihan (ed.), Geneva, Labor et Fides, 2004, p. 359-378.

ORIGENE = Origêne, *Homélies sur Ézéchiel*, Texte latin. Introduction, traduction et notes par Marcel Borret. Paris, Les Éditions du Cerf, 1989 (Sources Chrétiennes nr. 352).

Oxford Bible Commentary, ed. John Barton, New York, Oxford University Press, 2001.

Petuchowski, Jakob; Thoma, Clemens, *Lexiconul Herder al întâlnirii iudeo-creştine. Substraturi, clarificări, perspective*, trad. Dumitru Ionescu-Stăniloae, Bucureşti, Humanitas, 2000.

Pons, Jacques, „Le vocabulaire d'Ézéchiel 20: le prophète s'opose à la vision deutéronomiste de l'histoire", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 214-233.

Redpath, Henry A., *The Book of the Prophet Ezekiel, with introduction and notes*, Londra, Methuen, 1907.

Renaud, Bernard, „L'alliance éternelle d'Éz. 16,59-63 et l'alliance nouvelle de Jér. 31,31-34", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 336-339.

Renz, Thomas, *The Rhetorical Function of the Book of Ezekiel*, Leiden, Boston, Köln, Brill, 1999.

Rosenberg, Joel, „Jeremiah and Ezekiel", în: *The Literary Guide to the Bible*, Robert Alter, Frank Kermode (ed.), Cambridge (Massachusetts), The Belknap Press of Harvard University Press, 1987, p. 184-206.

Savoca, Gaetano, *Un profeta interroga la storia. Ezechiele e la teologia della storia*, Roma, Herder, 1976. ♦ *La visione della storia in Ezechiele* (estratto della Tesi di Laurea in S. Scrittura), Napoli, Pontificio Istituto Biblio Roma, 1972.

SEPT.FRANKF. = *Τῆς θείας Γραφῆς, Παλαίας Δηλαδὴ καὶ Νέας Διαθήκης ἁπάντα – Divinae Scripturae nempe Veteris ac Novi Testamenti omnia, Graece, a viro doctissimo recogniata et emendata* [...], Frankfurt am Main, 1597 [principalul izvor al versiunilor biblice româneşti din secolul al XVII-lea].

SEPT.RAHLFS = *Septuaginta*, *id est Vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes*, edidit Alfred Rahlfs. Editio altera quam recognovit et emendavid Robert Handhart, duo volumina in uno. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1979.

Simian-Yofre, Horacio, „Le métaphore d'Ézéchiel 15", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 234-247.

Smith, Jonathan Z., *To Take Place. Toward Theory in Ritual*, Chicago, London, The University of Chicago Press, 1987.

Spottorno, Victoria, „Some Lexical Aspects in the Greek Text of Ezekiel", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 78-84.

Stevenson, Kalinda Rose, *The Vision of Transformation. The Territorial Rhetoric of Ezekiel 40-48*, Atlanta, Georgia, Scholars Press, 1996.

Terrien, Samuel (*apud* Klein), *The Elusive Presence: Toward a New Biblical Theology*, San Francisco, Harper, 1978.

Torrey, Charles Cutler, *Pseudo-Ezekiel and the Original Prophecy*, (ed. I: 1930; retipărit, New York, 1970, împreună cu: *Critical Articles by Shalom Spiegel and Charles Cutler Torrey*). Prolegomenon by Moshe Greenberg.

TOB = *Traduction œcuménique de la Bible. Ancien Testament*, Les Éditions du Cerf, Paris, 1989.

Tromp, Nicholas J., „The Paradox of Ezekiel's Prophetic Mission. Towards a Semiotic Approach of Ezekiel 3,22-27", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 201-213.

Van Goudoever, J., „Ezekiel Sees in Exile a New Temple-city at the Beginning of a Jobel Year", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 344-349.

Verdegaal, C. M. L. „The Jewish Influence on the Ezekiel Translation of the English and Dutch Authorized Versions", în: Johan Lust (ed.), *Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and their Interrelation*, Leuven, Leuven University Press, 1986, p. 111-119.

VULG. BLAJ = *Biblia Vulgata, Blaj 1760-1761*. Vol. 1-5, Ed. Academiei Române, Bucureşti 2005.

WEVERS = Wevers, John W., *Ezekiel*, Londra, Nelson, 1969.

ZIMMERLI = Zimmerli, Walther, *Ezechiel*, Neukirchen-Vluyn, Neukirchener Verlag des Erziehungsvereins, 1969. 2 vol. (*Ezechiel* 1: 1-24; *Ezechiel 2*: 25-48) (*Ezekiel 1. A Commentary on the Book of the Prophet Ezekiel, Chapters 1-24*. Traducere din germană în engleză de Roland E. Clements, Philadelphia, Fortress Press, 1979. *Ezekiel 2. Chapters 25-48*. Traducere de James D. Martin. 1983).

Zimmerli, Walther, *Erkenntnis Gottes nach dem Buche Ezechiel. Eine Theologische Studie*, Zürich, Zwingli-Verlag, 1954.

ABREVIERILE SERIEI

a. = ante
ac. = acuzativ
adj. = adjectiv
adv. = adverb
ags. = anglosaxon
ahd. = vechi german literar
alb. = albanez
antr. = antroponim
ap. = apud
arab = arăbesc
aram. = aramaic
arom. = aromân
art. = articol
asir. = asirian
aux. = auxiliar
av. = avestic
babylon. = babilonean
băn. = bănăţean
bg. = bulgăresc
c. = circa
cap. = capitol
ceh. = cehesc
cf. = confer
cond. = condiţional
conj. = conjuncţie
criş. = crişean
dat. = dativ
dial. = dialect, dialectal
dr. = dacoromân
ebr. = ebraic
engl. = englezesc
egipt. = egiptean
f. = feminin
gen. = genitiv
germ. = german
germ. com. = germanic comun
germ. elveț. = germana elvețiană
got. = gotic
gr. = grec(esc)
gr. biz. = grecesc bizantin
i.-e. = indoeuropean
istrorom. = istroromân
invar. = invariabil
în expr. = în expresia
lat. = latin, latinesc
lat. med. = latina medievală
lat. sav. = latina savantă
loc. adv. = locuţiune adverbială
m. = masculin
magh. = maghiar
maram. = maramureşean
marg. = marginal (glose marginale)
mhd. = medio-german literar
mgl. = meglenoromân
mgr. = mediogrecesc
mold. = moldovenesc
ms. = manuscris
munt. = muntenesc
n. = neutru
năsăud. = năsăudean
ngr. = neogrecesc
nhd. = nou german literar
nslov. = neosloven
n. pr. = nume propriu
num. card. = numeral cardinal
num. ord. = numeral ordinal
part. = participiu
pl. = plural
plur. tant. = plurale tantum
polon. = polonez
pref. = prefix
prep. = prepoziţie
priv. = privativ
pron. = pronume
rom. com. = românesc comun
rus. = rusesc
sam. = samarinean
săs. = săsesc
s.-cr. = sîrbo-croat
sg. = singular
sir. = sirian
sîrb. = sîrbesc
sl. = slav
sl. bis. = slavonesc, slav bisericesc
sl. c. = slav comun
slov. = slovac
sloven. = slovenesc
sorb. j. = soraba de jos
s. = substantiv
suf. = sufix
tăt. = tătărăsc
tc. = turcesc
tc. tăt. = turco-tătar
toh. = toharic
top. = toponim
ucr. = ucrainean
v. = verb
v. = vezi (în *Comentarii*)
vbavar. = vechi bavarez
vbg.= vechi bulgăresc
vfr. = vechi francez
vgr. = vechi grecesc
viit. = viitor
vind. = vechi indian
vnord. = vechi nordic
vol. = volum
vrom. = vechi românesc
vrus. = vechi rusesc
vsîrb. = vechi sîrbesc
vsl. = vechi slav

PRESCURTĂRILE TITLURILOR CĂRȚILOR BIBLICE

VECHIUL TESTAMENT

CĂRȚILE BIBLICE (BIBL.1688)	SERIA VECHE	SERIA NOUĂ
Facerea	Fac.	Fac.
Ieșirea	Ieș.	Ieș.
Preoţiia	Lv.	Lev.
Numerile	Nm.	Num.
A doa lêge	Dt.	Deut.
Iisus Návi	Ios.	Ios.
Judecătorii	Jud.	Jud.
Ruth	Rt.	Rut
A împărăţiilor cea dentîiu	1 Reg.	1Reg.
A împărăţiilor a doa	2 Reg.	2Reg.
A împărăţiilor a treia	3 Reg.	3Reg.
A împărăţiei a patra	4 Reg.	4Reg.
Cartea întîia Paralipomenon	1 Cr.	1Paral.
Cartea a doa Paralipomenon	2 Cr.	2Paral.
Ésdras	Ezd.	Ezd.
Neémiia	Neem.	Neem.
Esthír	Est.	Est.
Iov	Iov	Iov
Psaltirea	Ps.	Ps.
Parimiile lui Solomón	Pild.	Parim.
Cartea Eclisiiastului	Eccl.	Ecles.
Cîntarea cîntărilor	Ct.	Cînt.
Isaía	Is.	Is.
Ieremîia	Ier.	Ier.
Plînsurile Ieremíei	Plg.	Plîng.
Iezechiíl	Iez.	Iez.
Daniíl	Dan.	Dan.
Iósiia	Iosia	Iosia
Ióil	Ioil	Ioil
Amós	Am.	Am.
Avdíu	Avd.	Avd.
Ioná	Iona	Iona
Mihéa	Mih.	Mih.
Naúm	Naum	Naum
Avvácum	Avac.	Avac.
Sofónia	Sof.	Sof.
Agghéu	Ag.	Ag.
Zaharîia	Zah.	Zah.
Maláhia	Mal.	Mal.
Tóvit	Tob.	Tov.
Iudíth	Idt.	Idt.
Varúh	Bar.	Var.
Carte trimisă a Ieremíei	Ep. Ier.	Ep. Ier.
Cîntarea a trei sfinţi cuconi	Ct. Tin.	Cînt. trei tin.
Catastih al Ésdrii	2 Ezd.	2Ezd.
Ésdra [3]	3 Ezd.	3Ezd.
Înţelepciunea lui Solomón	Sol.	Sol.
Înţelepciunea lui Iisús, fiiul lui Siráh	Sir.	Sir.
A Sosánnei istoríe	Sus.	Sus.
Pentru a bălaurului Víl topire	Bel.	Bel
Al Maccavéilor cuvînt dentîiu	1 Mac.	1Mac.
Al Maccavéilor cuvînt al doilea	2 Mac.	2Mac.
Al Maccavéilor cuvînt al treilea	3 Mac.	3Mac.
A lui Iósip la Maccavéi carte	Iosip	Iosip

NOUL TESTAMENT

De la Matthei svînta Evanghelie	Mt.	Mat.
Evanghelia de la Marco	Mc.	Marc.
Evangheliia de la Lúca	Lc.	Luc.
Evangheliia de la Ioan	Ioan	Ioan
Faptele apostolilor	Fpt.	Fapte
A lui Pável apostolul cea către Rîmlêni carte	Rom.	Rom.
Cea către Corinthêni carte trimisă dentîiu	1 Cor.	1Cor.
Către Corinthêni carte trimisă a doa	2 Cor.	2Cor.
Către Galatêni carte trimisă a lui Pável	Gal.	Gal.
Cea către Efesêni carte trimisă a lui Pável	Ef.	Efes.
Cea către Filipiêni carte trimisă	Filip.	Filip.
Cea către Colaseiêni carte trimisă a lui Pável	Col.	Col.
Cea către Solonêni carte trimisă a lui Pável dentîiu	1 Tes.	1Tes.
Cea către Solonêni carte trimisă a doa	2 Tes.	2Tes.
Cea către Timothéu carte trimisă dentîiu	1 Tim.	1Tim.
Către Timothéiu carte trimisă a doa	2 Tim.	2Tim.
Cea către Tit carte trimisă a lui Pável	Tit	Tit
Cea către Filimon carte trimisă a lui Pável	Filim.	Filim.
Cea către Evrei carte trimisă a lui Pável	Evr.	Evr.
A lui Iácov carte trimisă preste tot	Iac.	Iac.
A lui Pétru cea preste tot carte trimisă cea dentîiu	1 Petr.	1Petr.
Carte trimisă a lui Pétru preste tot a doa	2 Petr.	2Petr.
Carte trimisă a lui Ioán cea dentîiu preste tot	1 Ioan	1Ioan
Carte trimisă a lui Ioán adeverită a doa	2 Ioan	2Ioan
Carte lui Ioán a treia	3 Ioan	3Ioan
Carte trimisă a Iúdei adeverită	Iuda	Iuda
Apocalipsis a lui Ioán Bogoslovul	Apoc.	Apoc.

Numele cărţilor biblice din Ms.45 şi Ms.4389 care apar în formă slavonă sînt scrise cu litere chirilice, completate şi echivalate ca în lista de mai jos.

Бы *[**ик**]*	*[= Fac.]*
Ис *[**ъ**]*	*[= Ieş.]*
2 ***Зак*** *[**онъ**]*	*[= Deut.]*
Чи́ *[**ла**]*	*[= Num.]*
1, 2 ***Пар*** *[**алипоменонъ**]*	*[= 1, 2Paral.]*
Сѵ́д *[**е́и**]*	*[= Jud.]*
1, 2, 3, 4 ***Цр*** *[**въ**]*	*[= 1, 2, 3, 4Reg.]*
Прит *[**чи**]*	*[= Parim.]*
*[**Пре**]**Мѵ́д*** *[**рости**]* sau ***Моудр*** *[**ость**]*	*[= Sol.]*
Пла́чъ	*[= Plîng.]*
*[**Къ**]* ***Ри*** *[**ляном**]*	*[= Rom.]*
Дѣян *[**ик**]*	*[= Fapte]*
Сол *[**ѵ́нянном**]*	*[= Tes.]*
Петров *[**о**]*	*[= Petr.]*
Июдин	*[= Iuda]*

1 Moi[si]	*[= Fac.]*
2 Moi[si]	*[= Ieş.]*
3 Moi[si]	*[= Lev.]*
4 Moi[si]	*[= Num.]*
5 Moi[si]	*[= Deut.]*

FOTOCOPII

Ms. 45

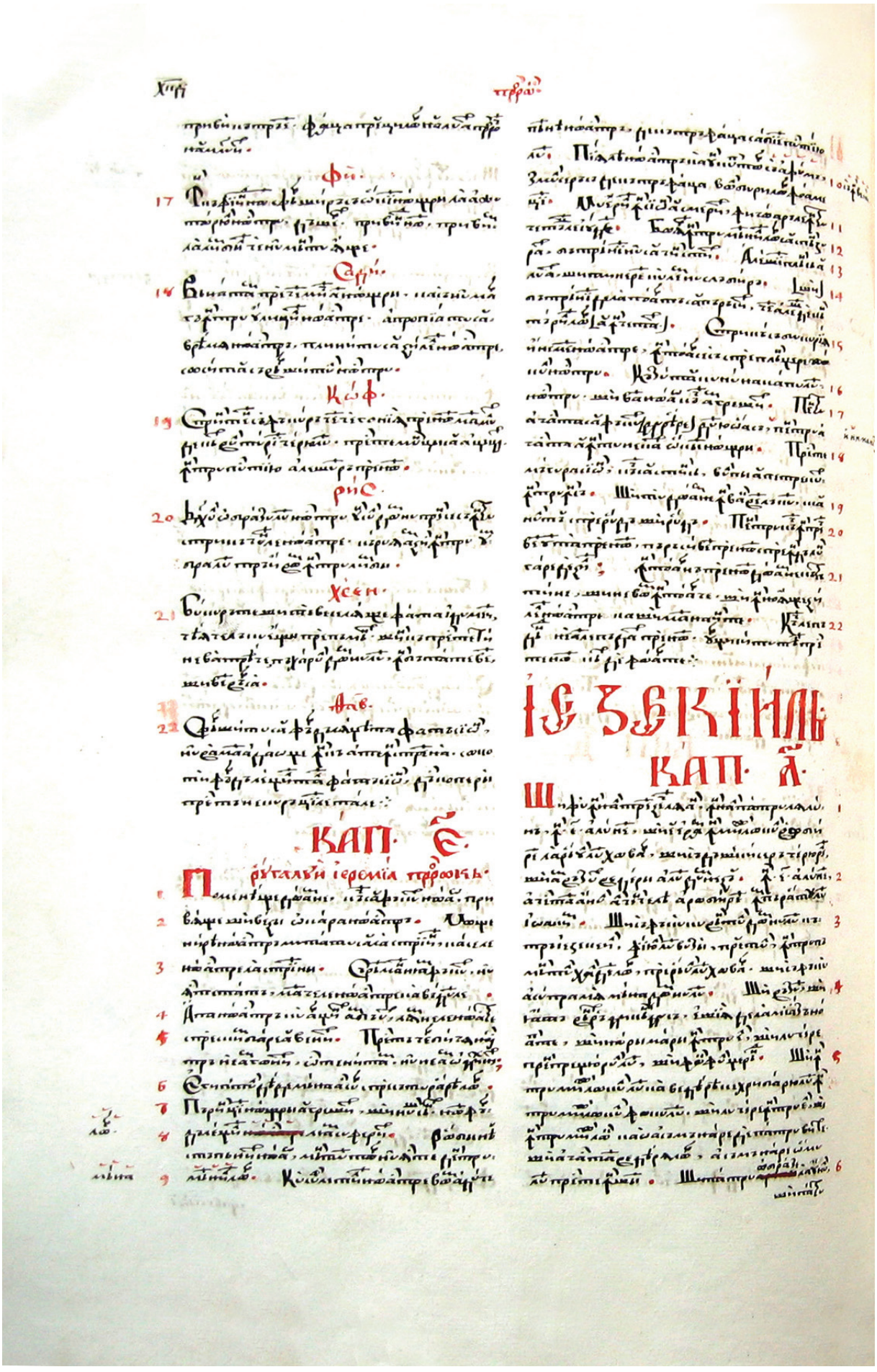

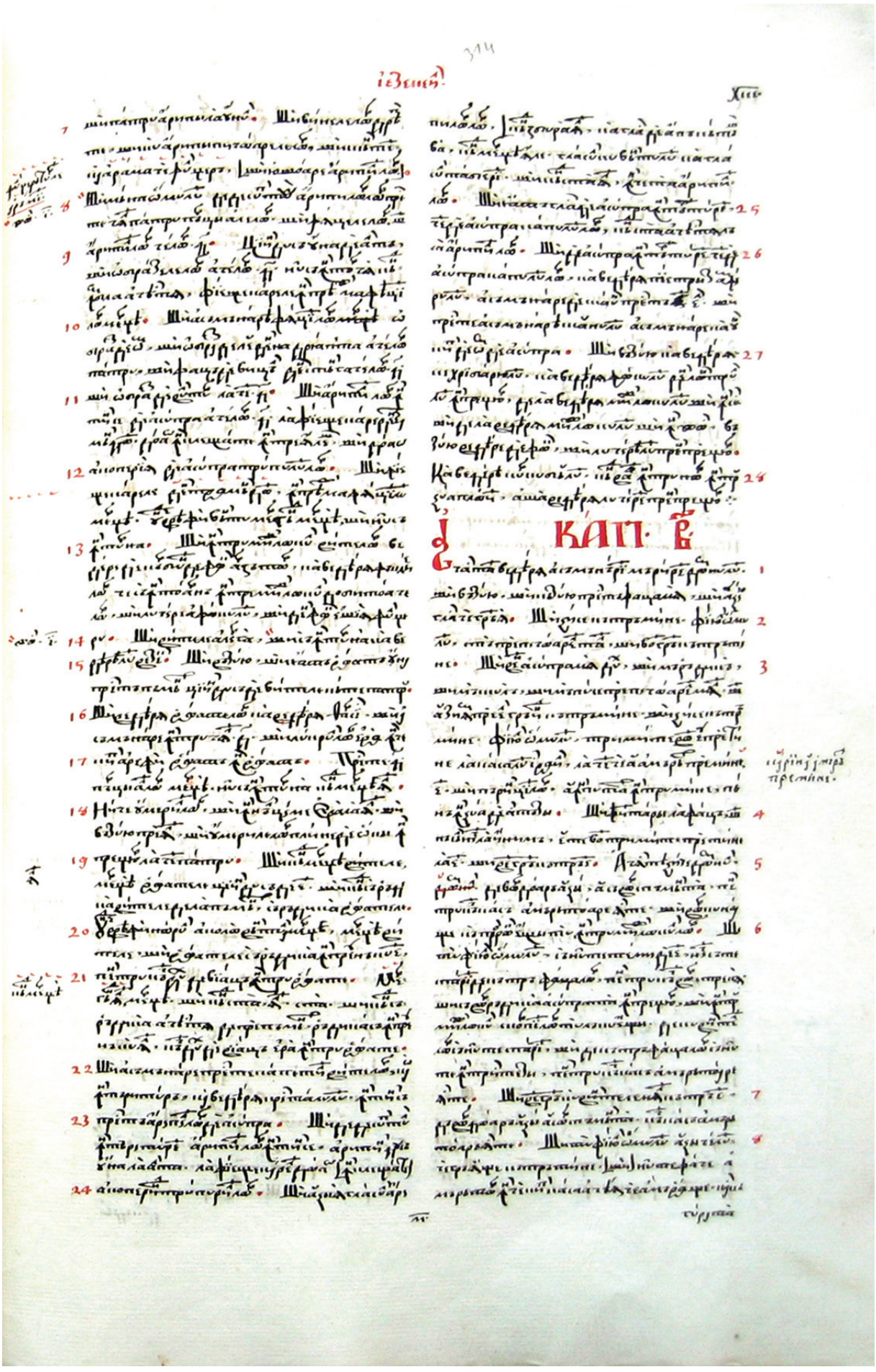

Ms. 45 p. 284

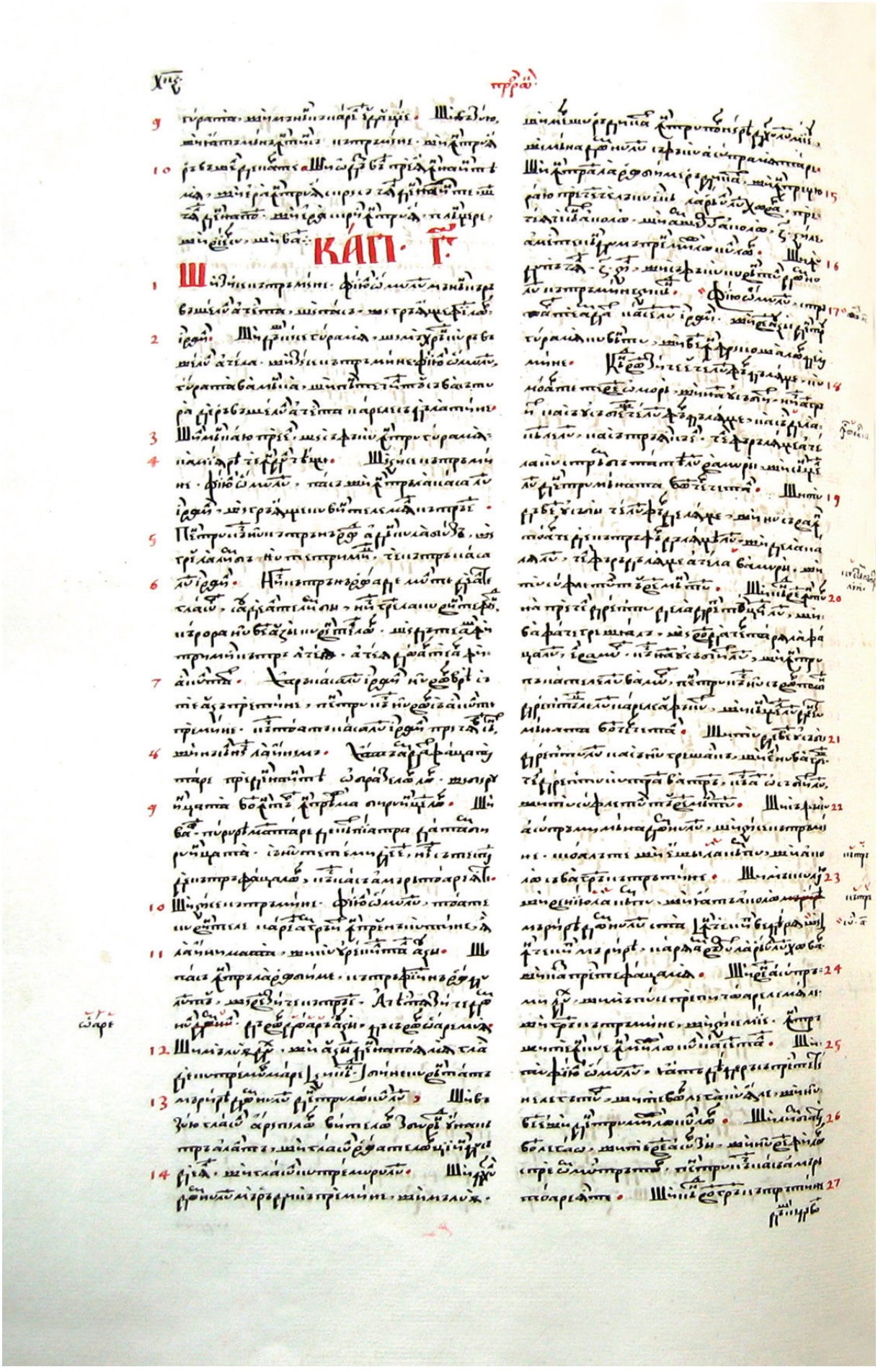

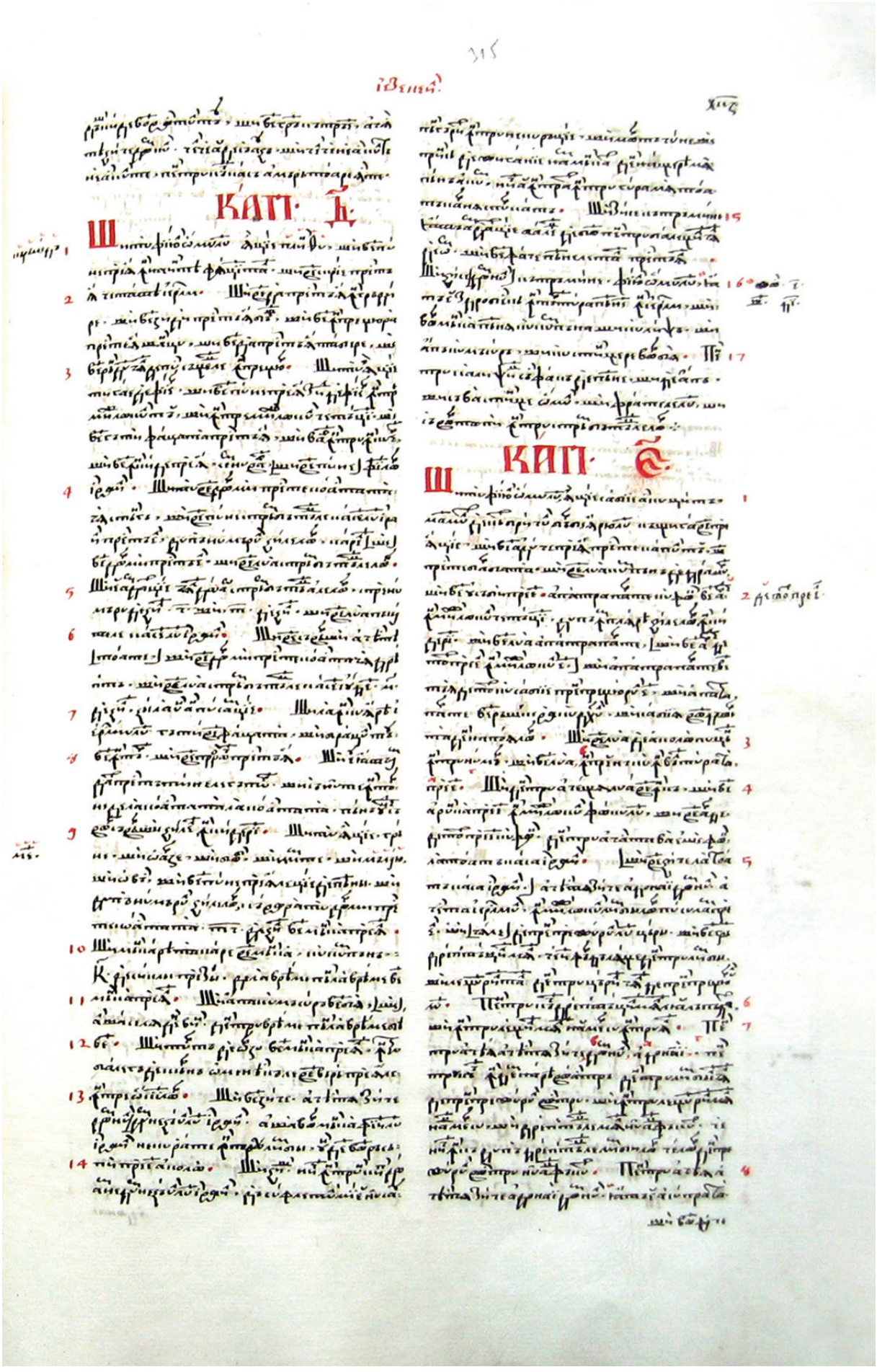

Ms. 45 p. 286

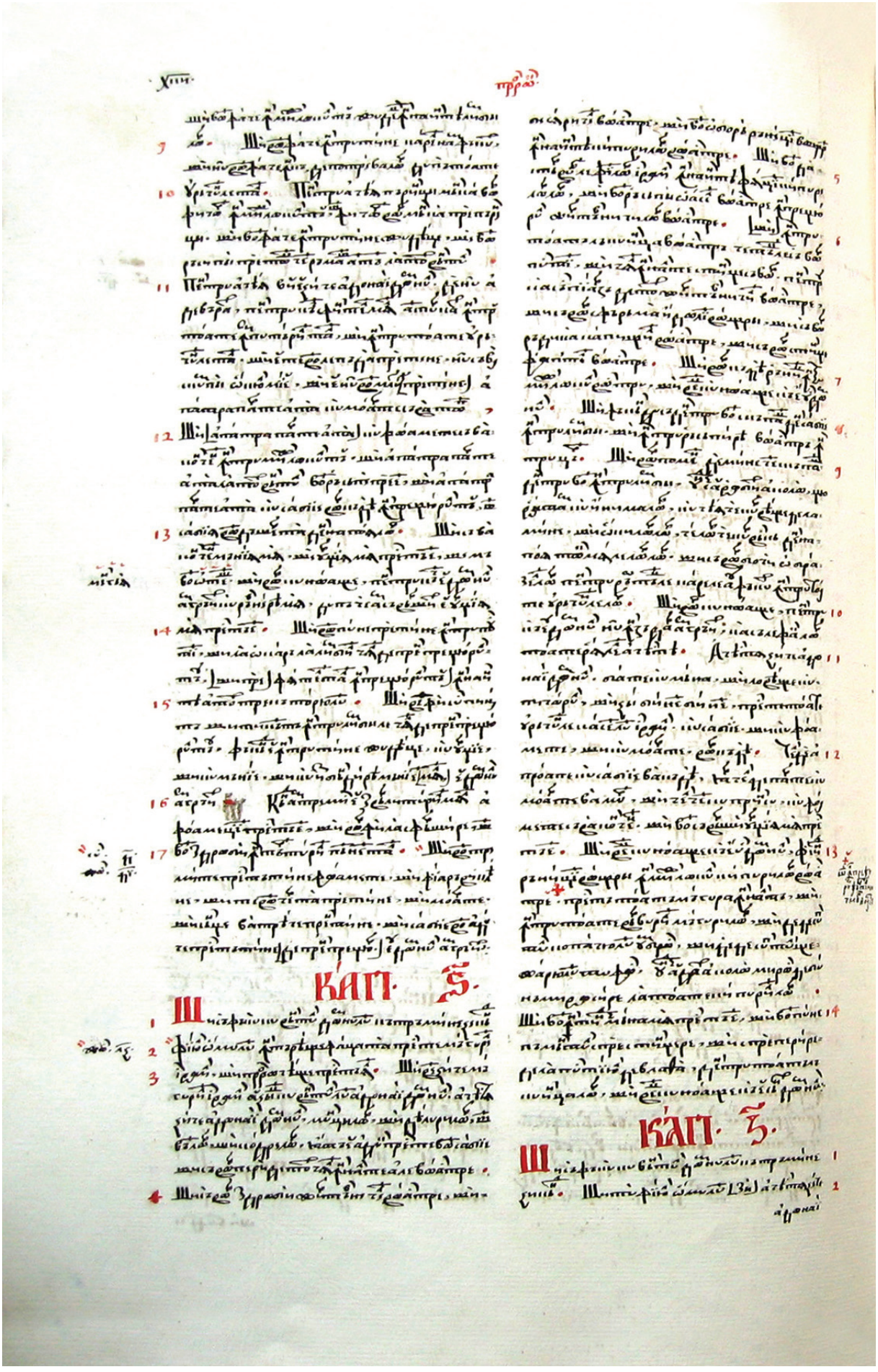

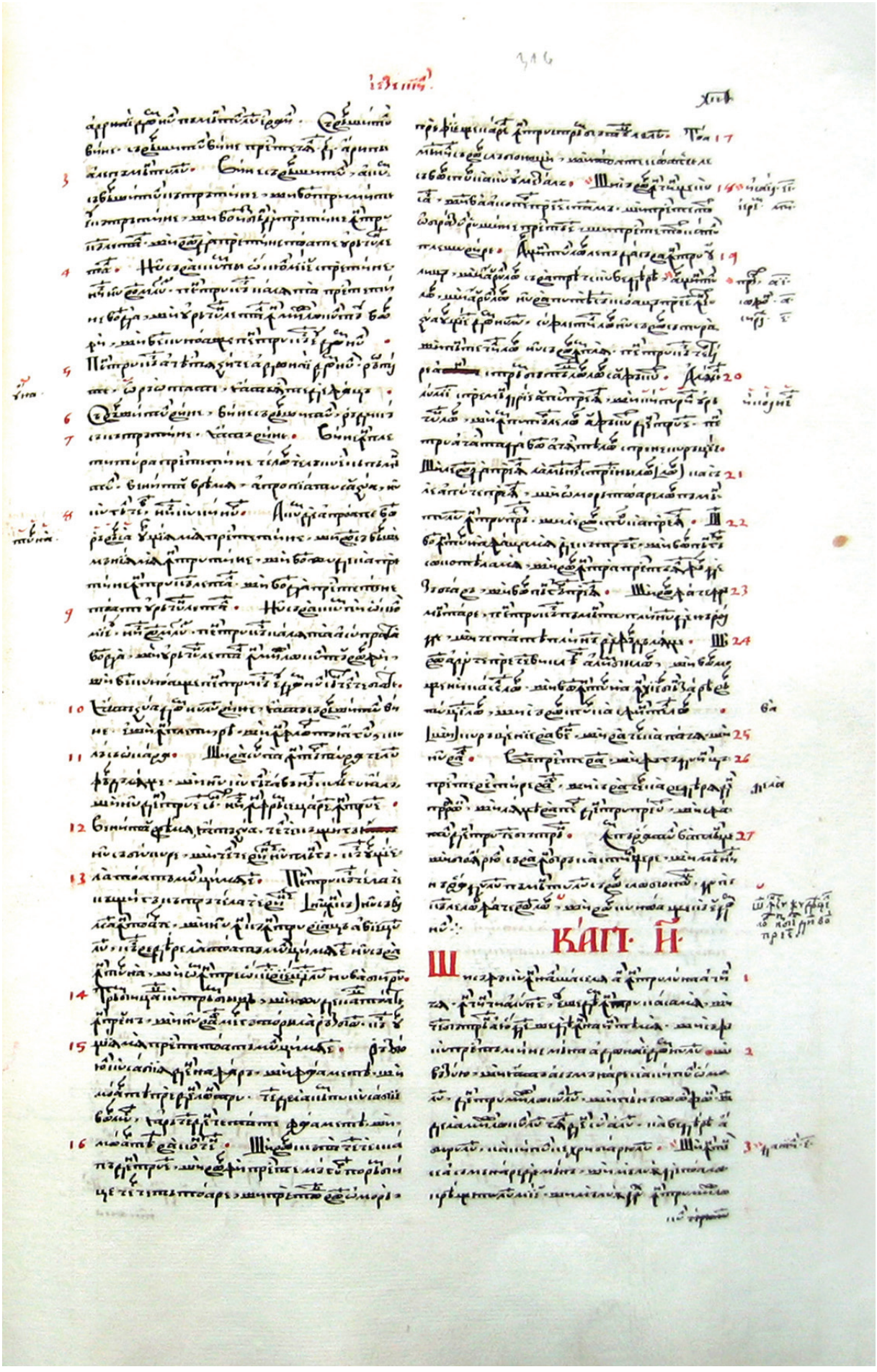

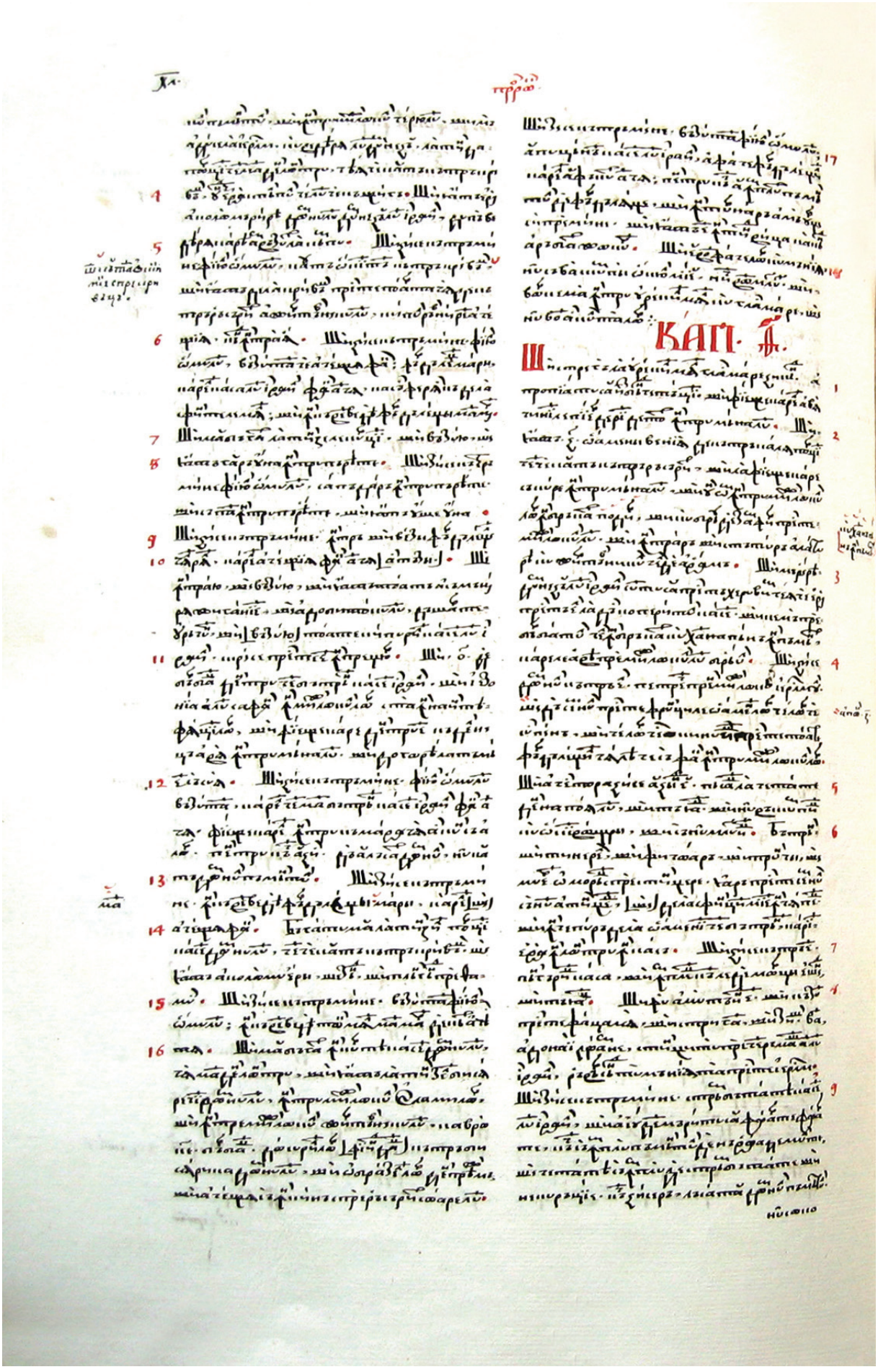

Ms. 45 p. 289

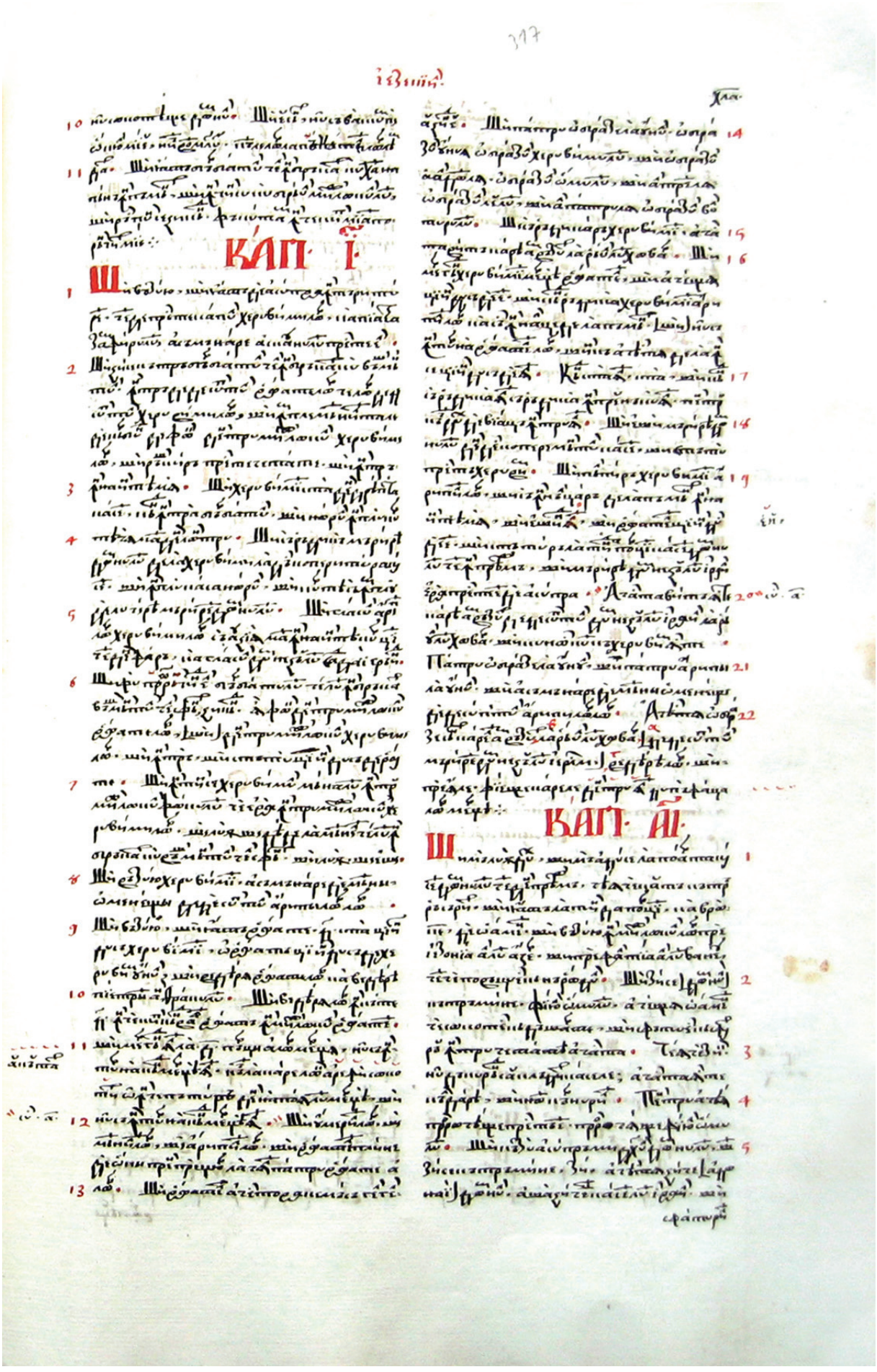

Ms. 45 p. 290

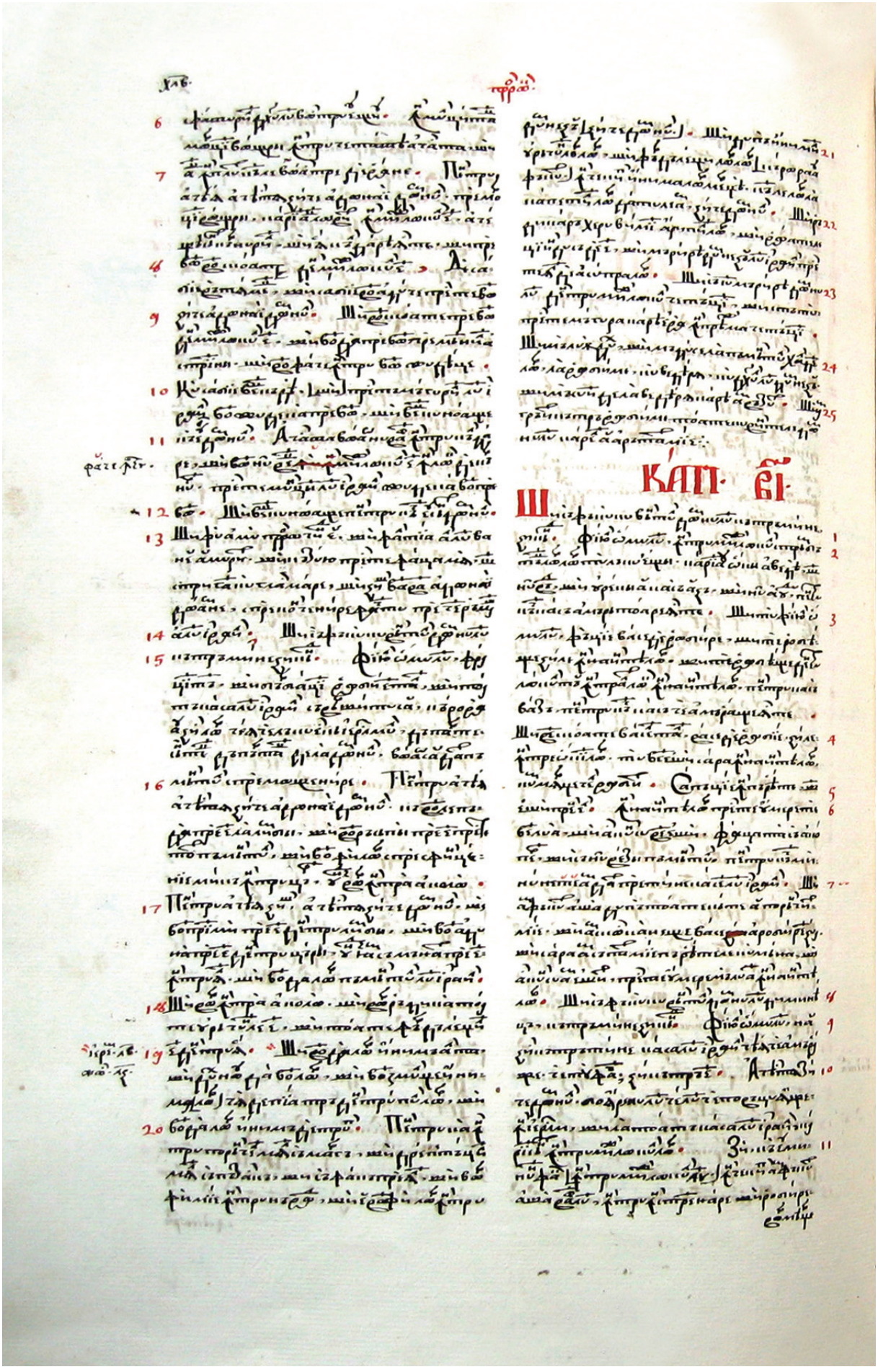

Ms. 45 p. 291

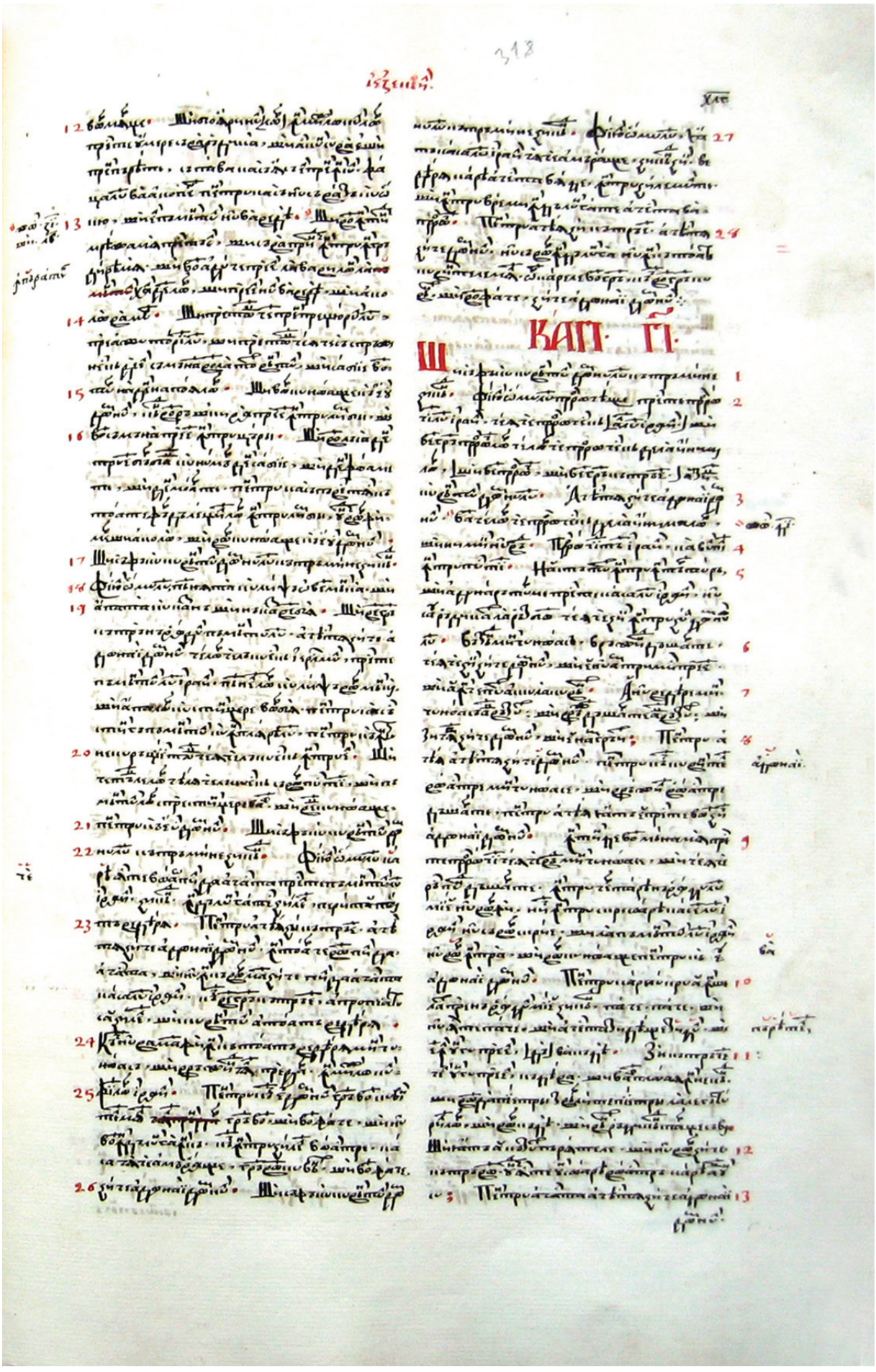

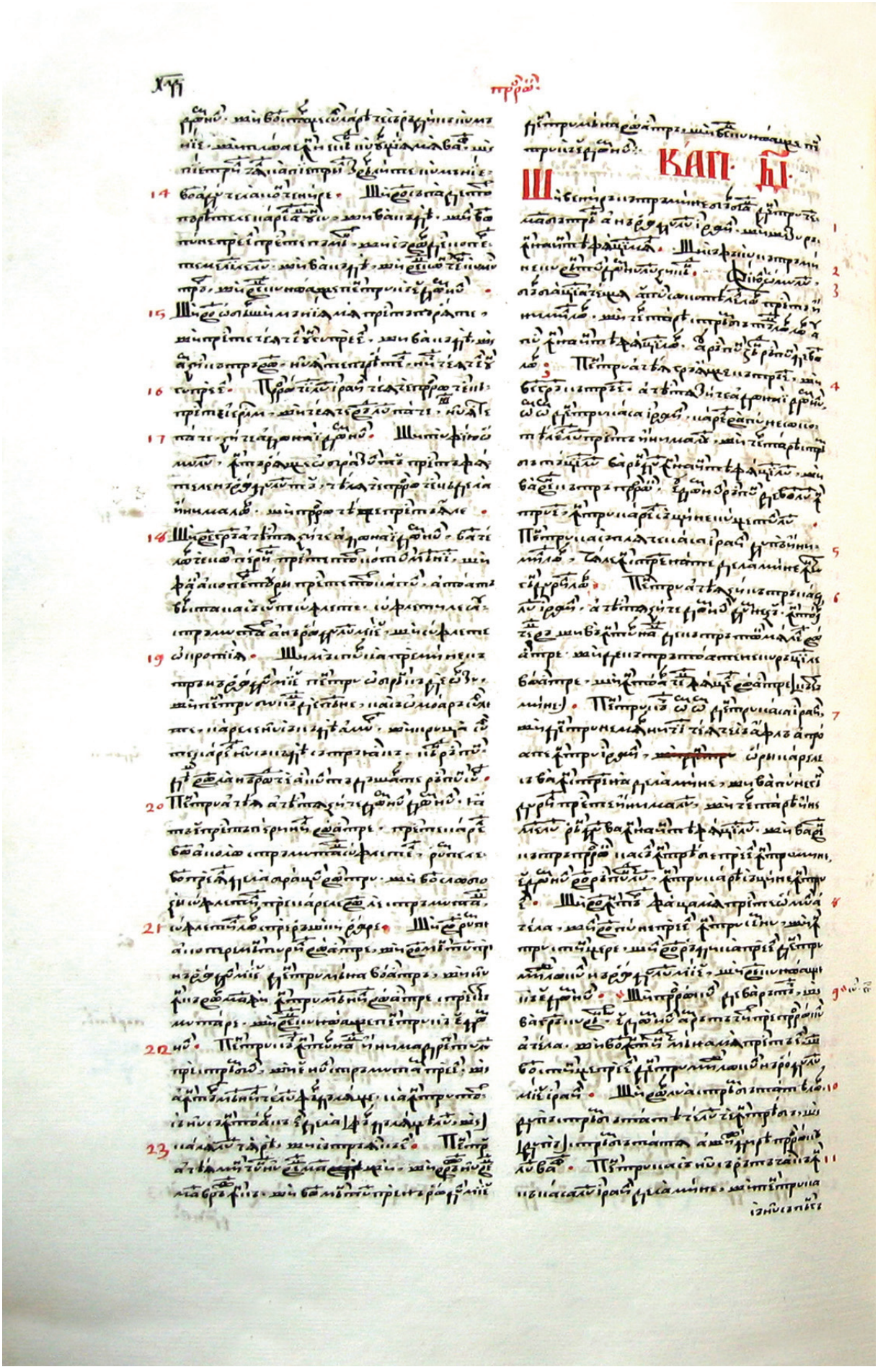

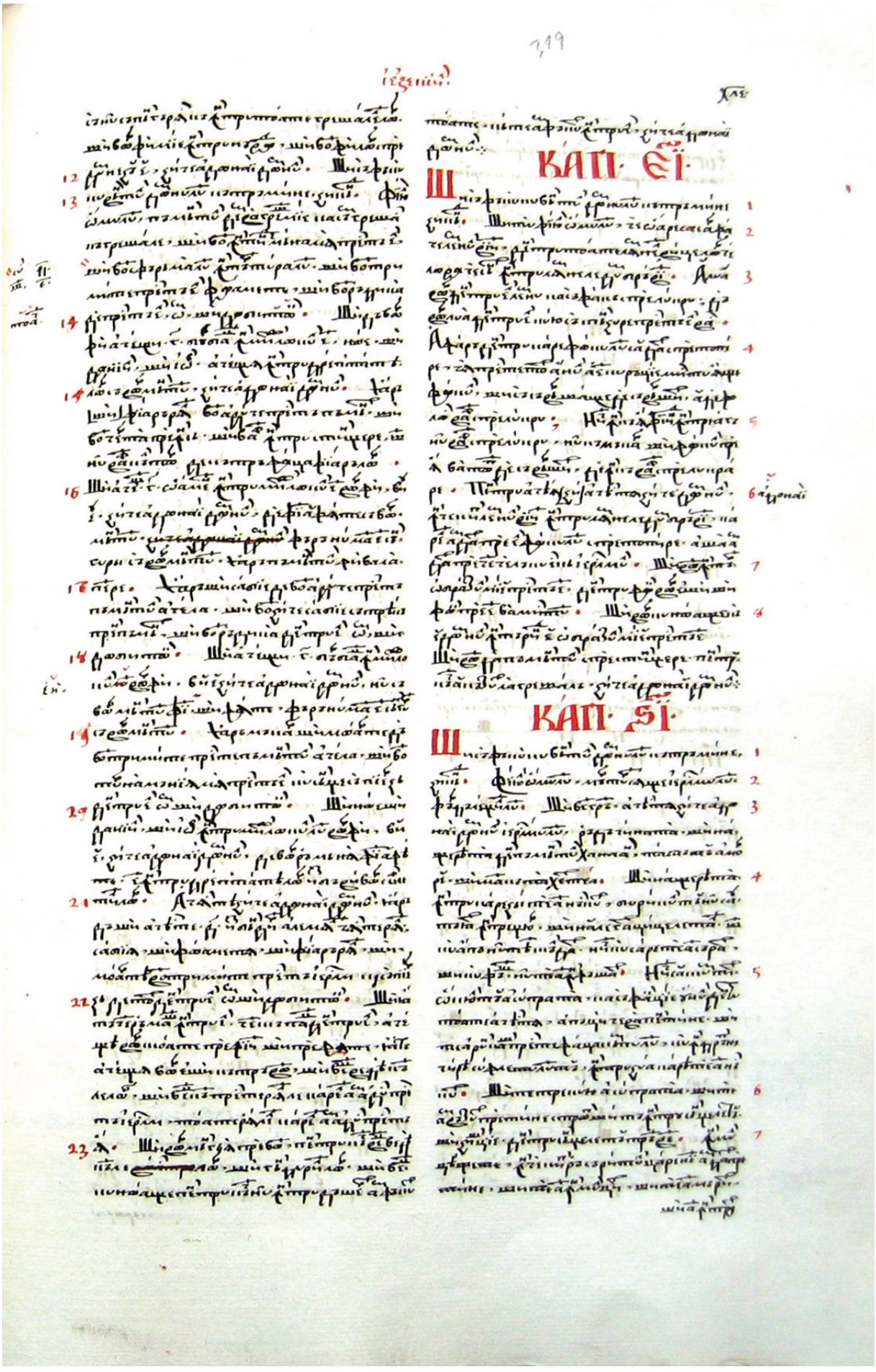

Ms. 45 p. 294

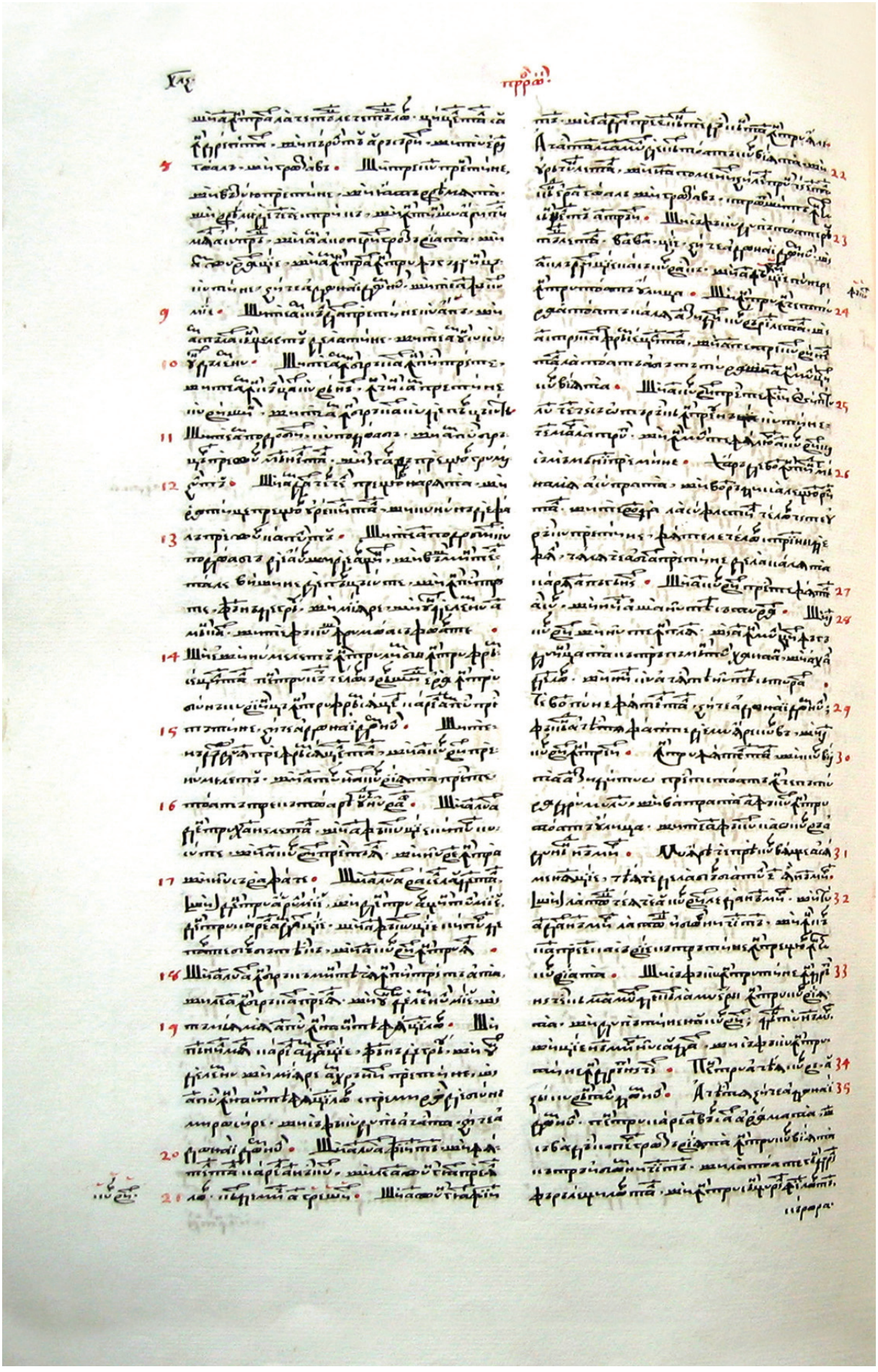

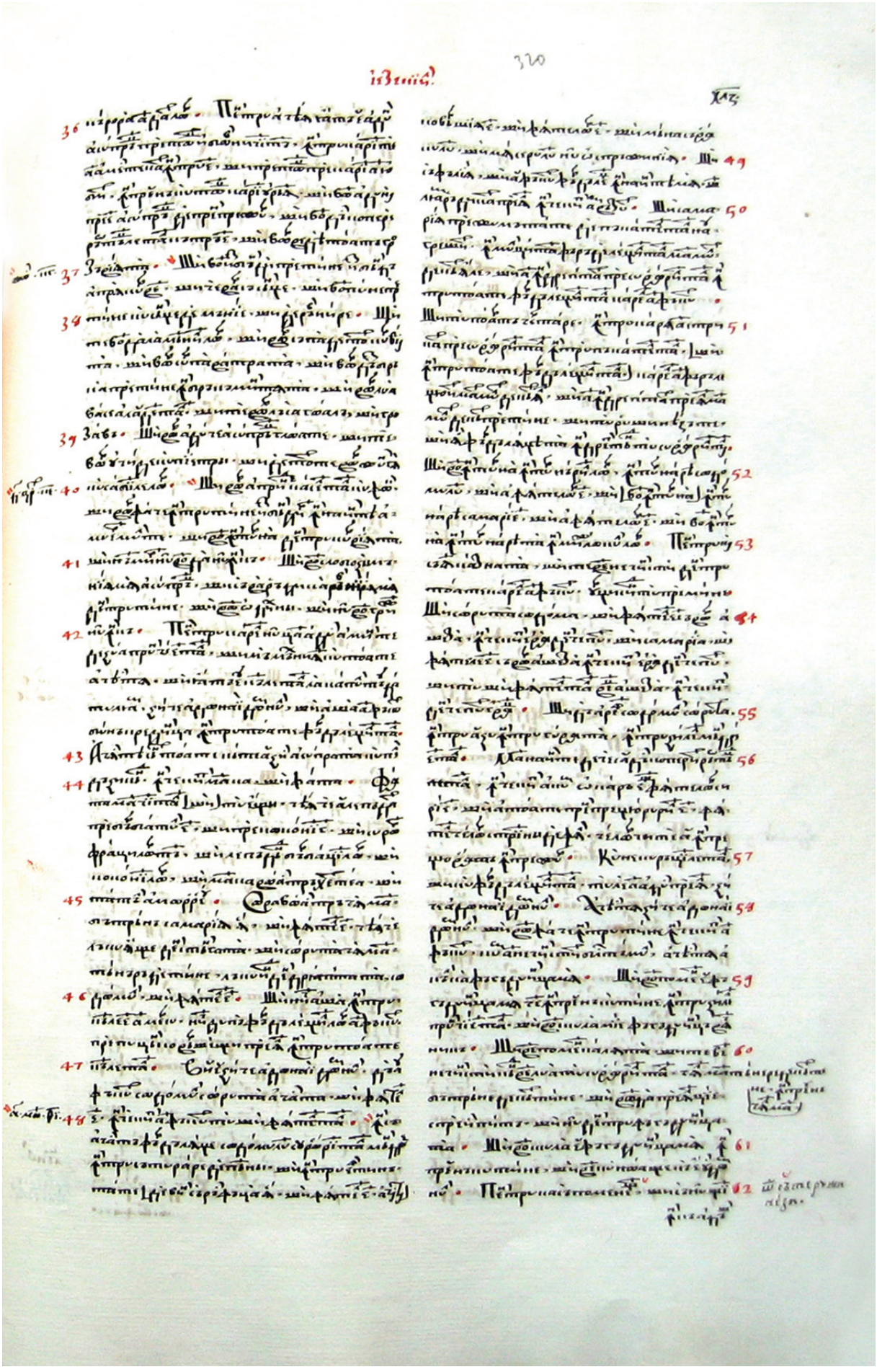

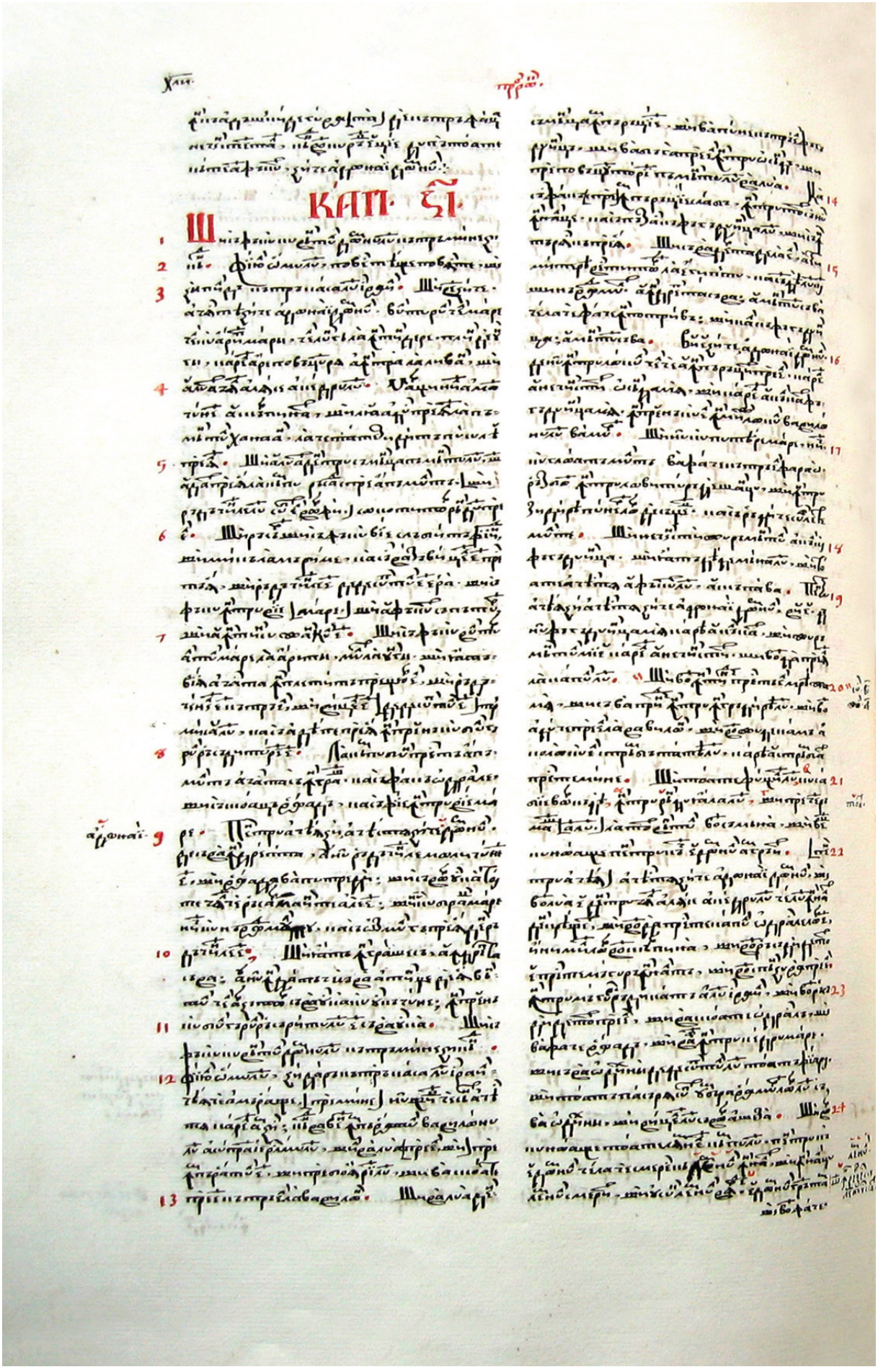

Ms. 45 p. 297

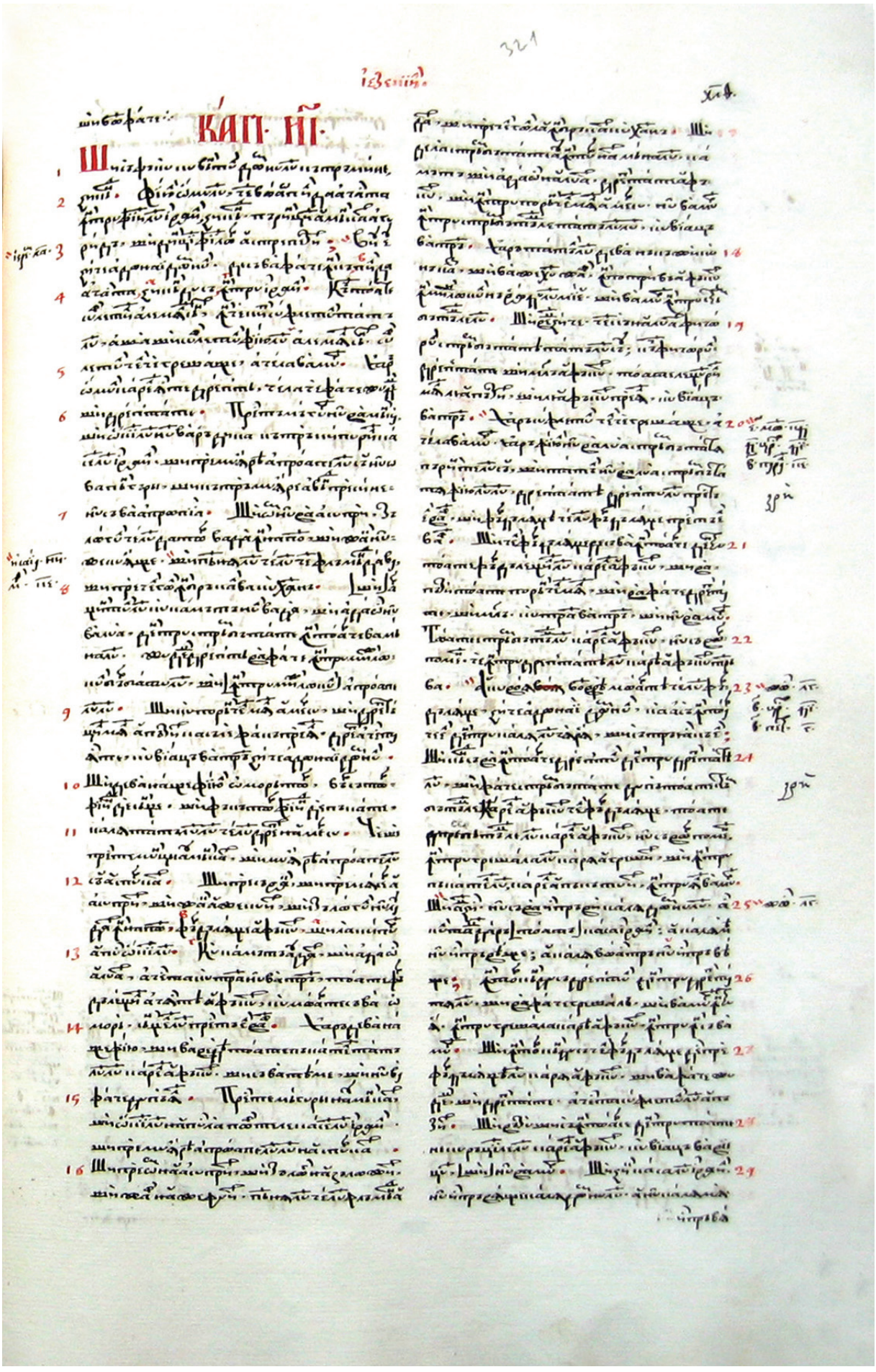

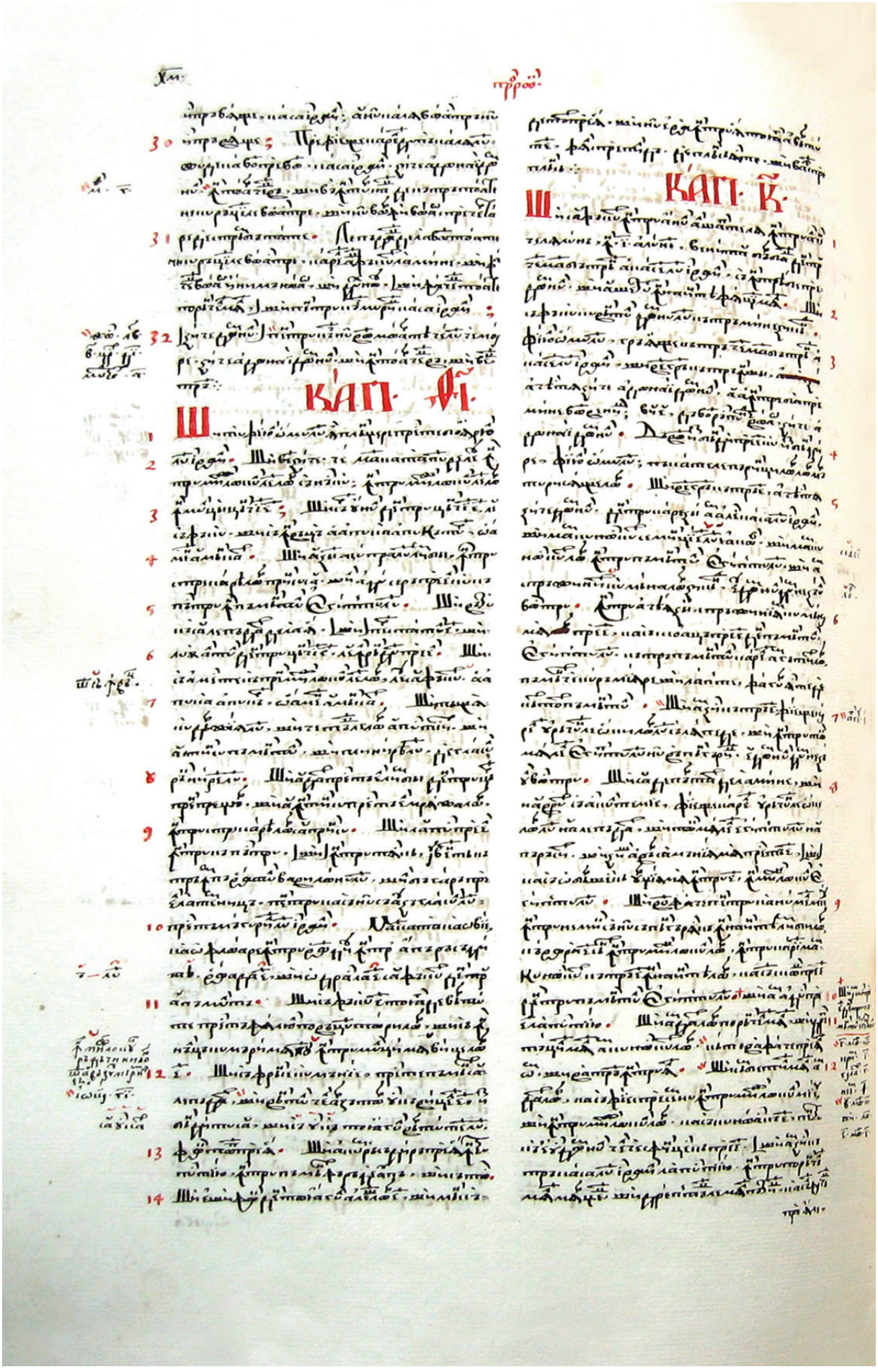

Ms. 45 p. 299

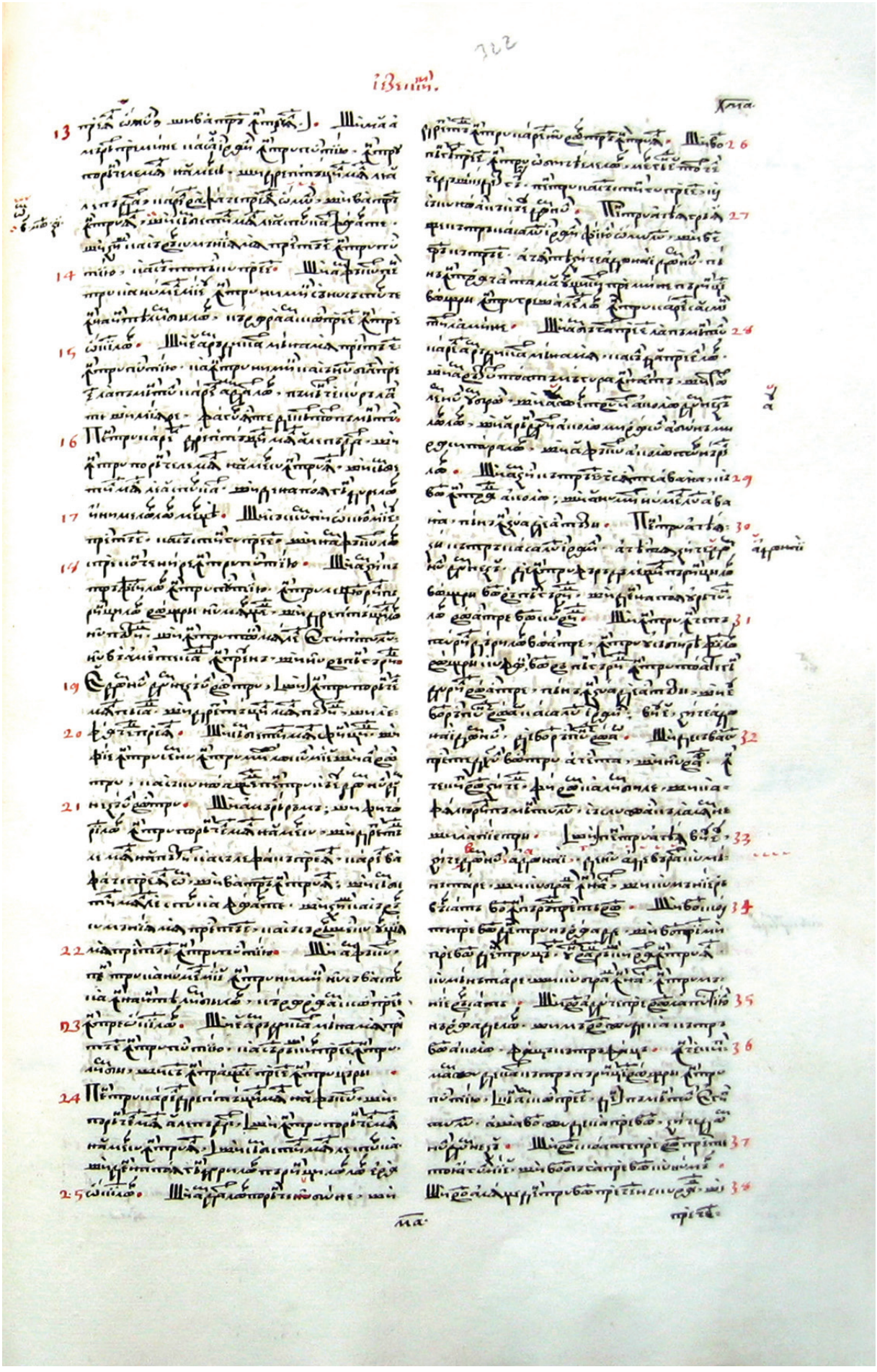

Ms. 45 p. 300

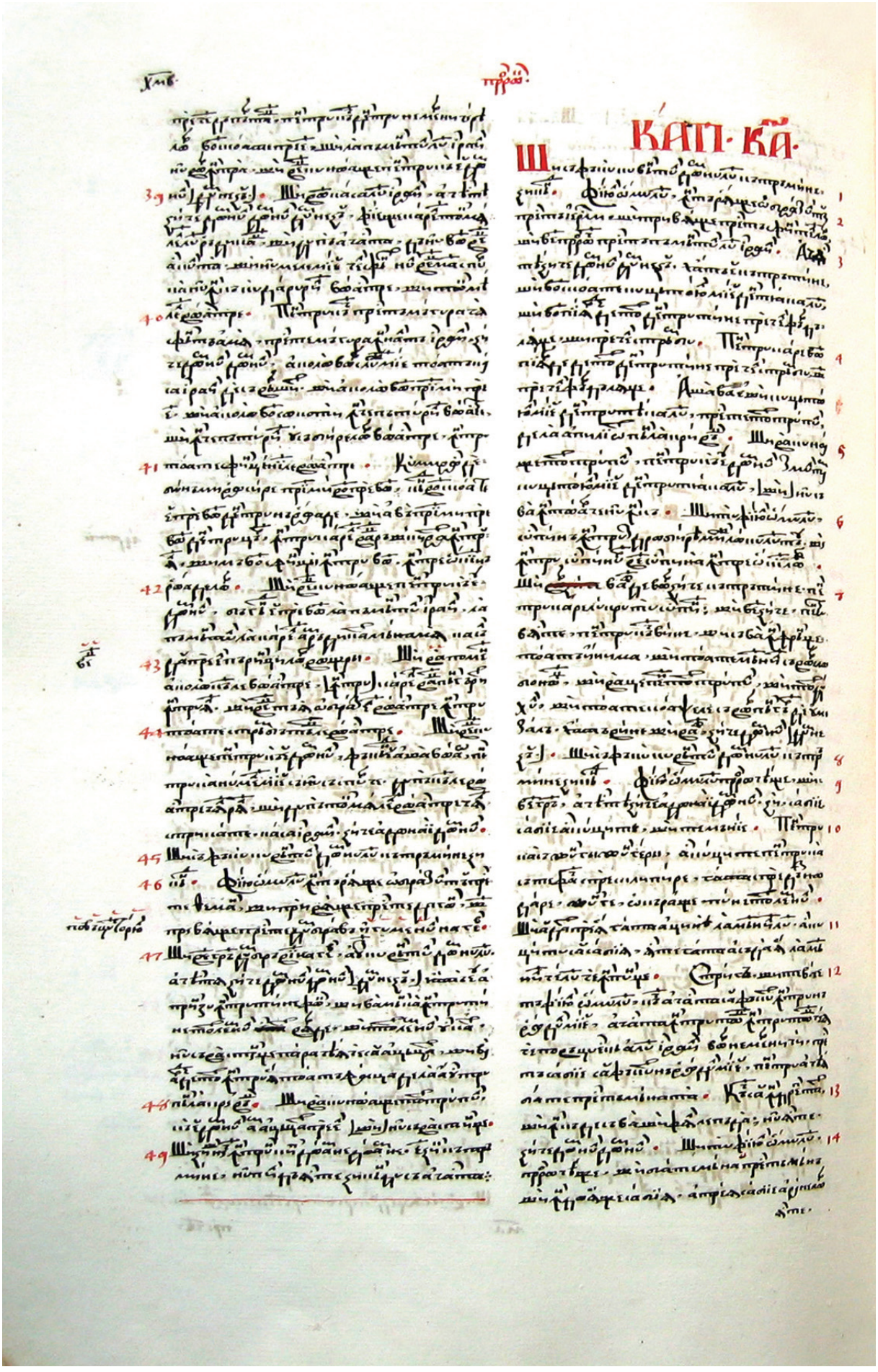

Ms. 45 p. 301

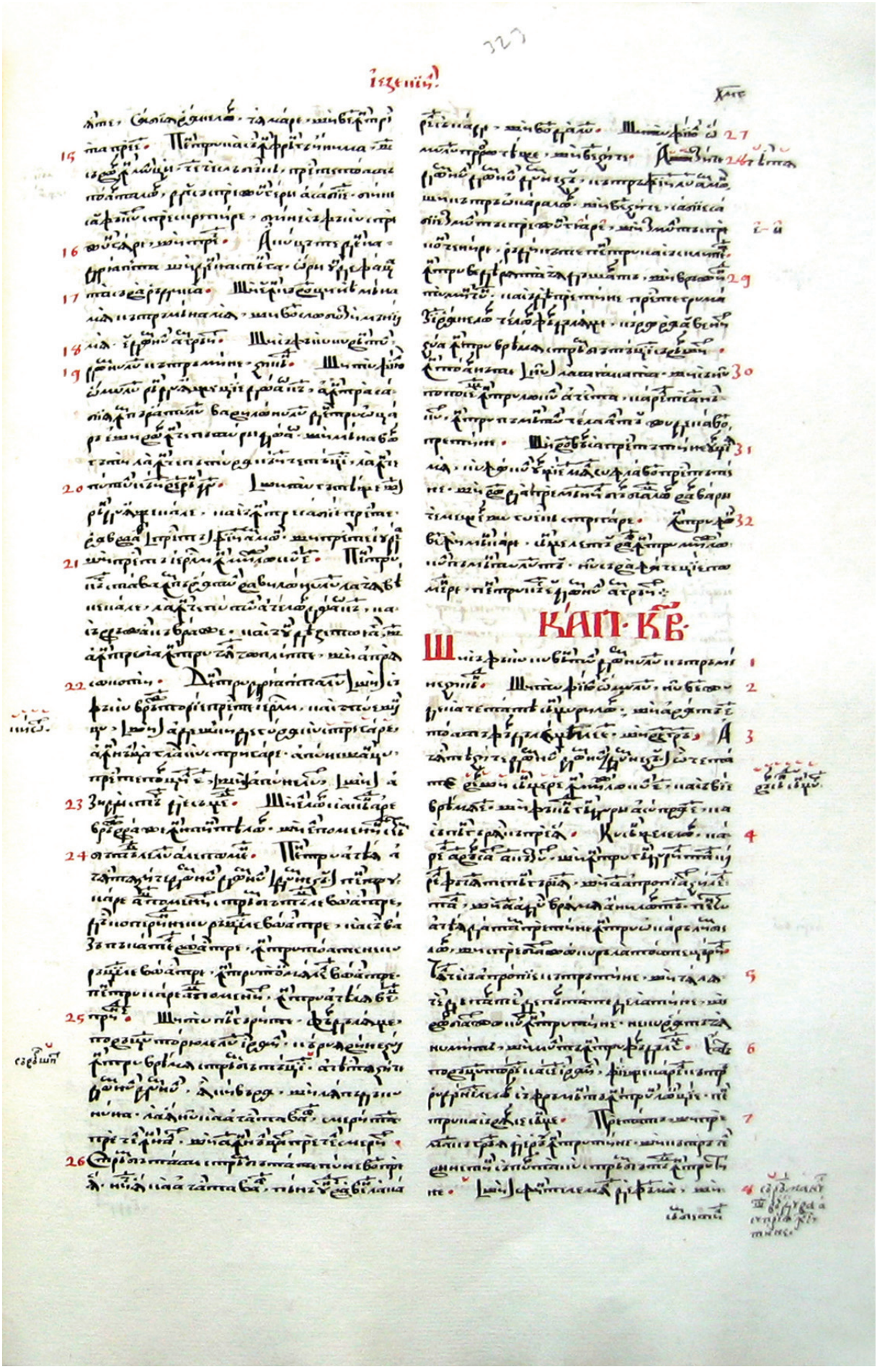

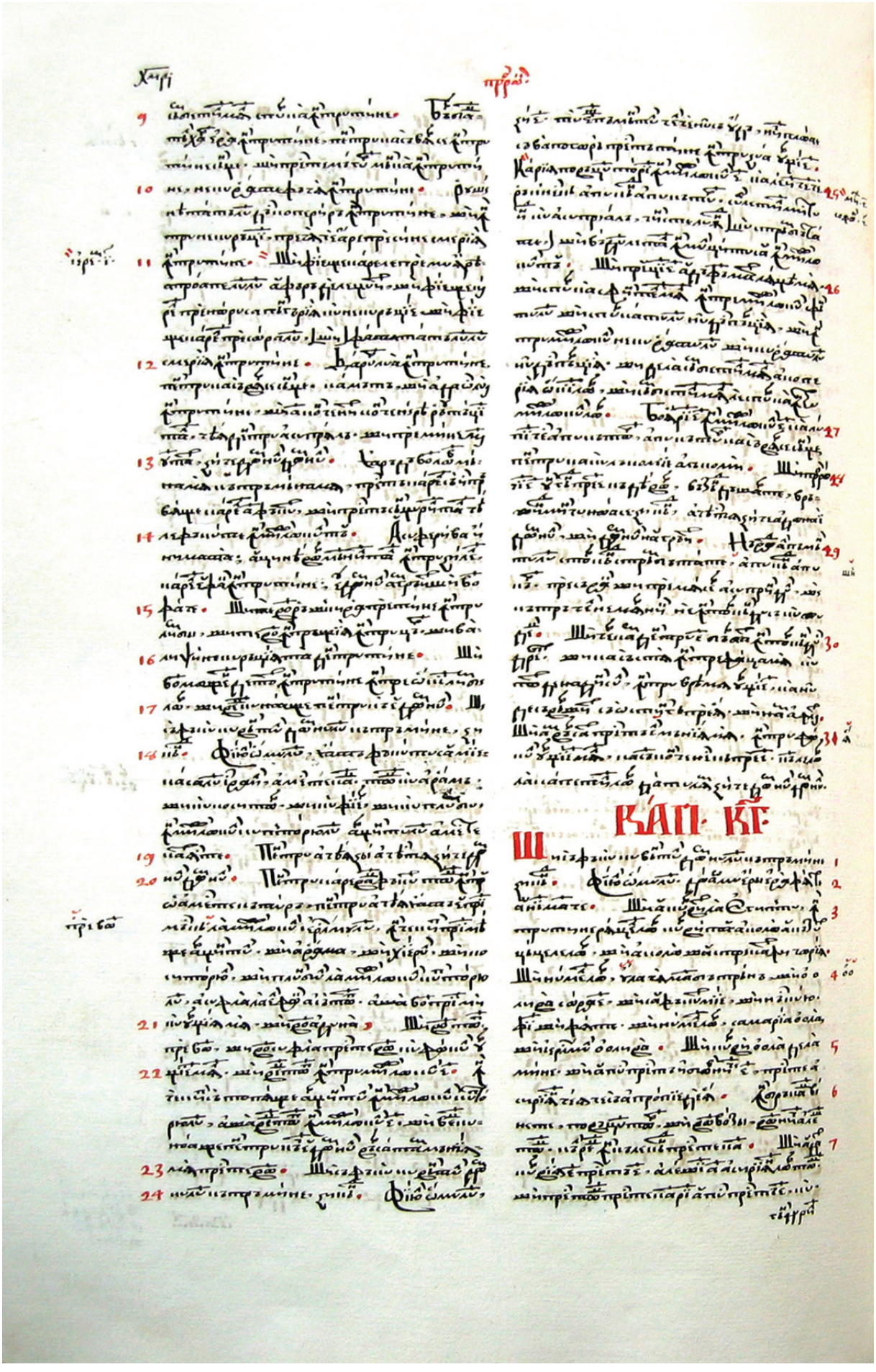

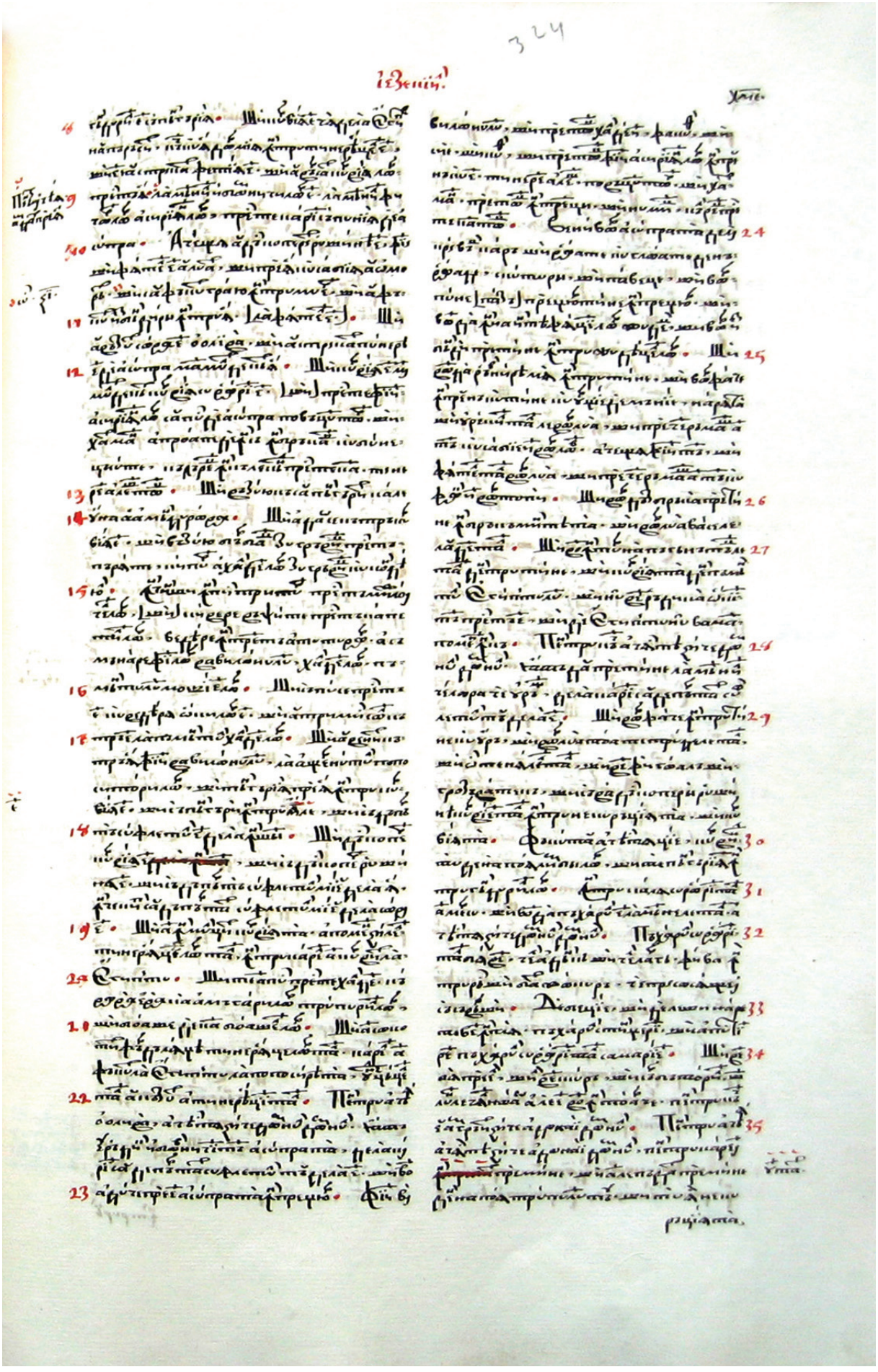

Ms. 45 p. 304

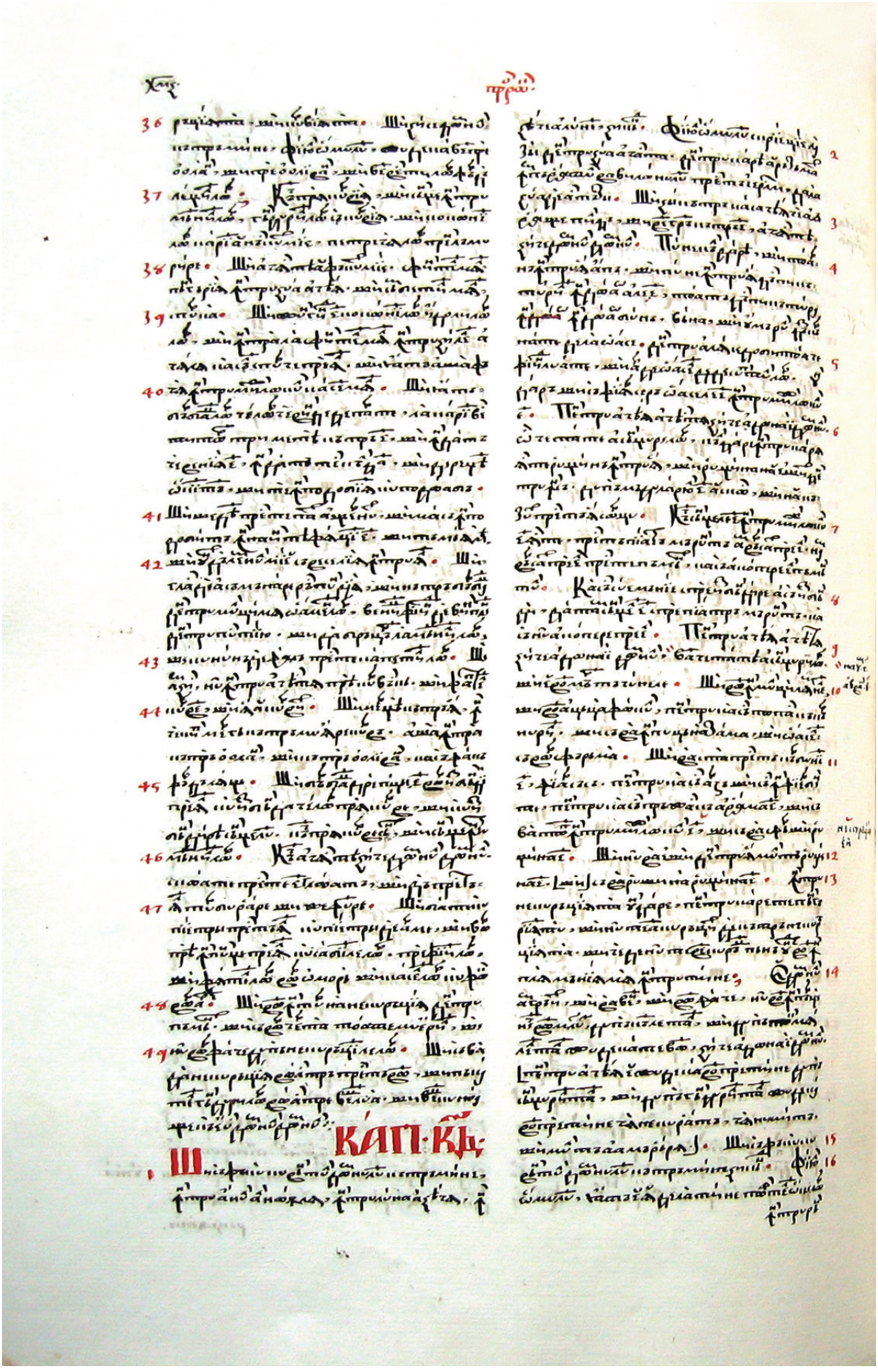

Ms. 45 p. 305

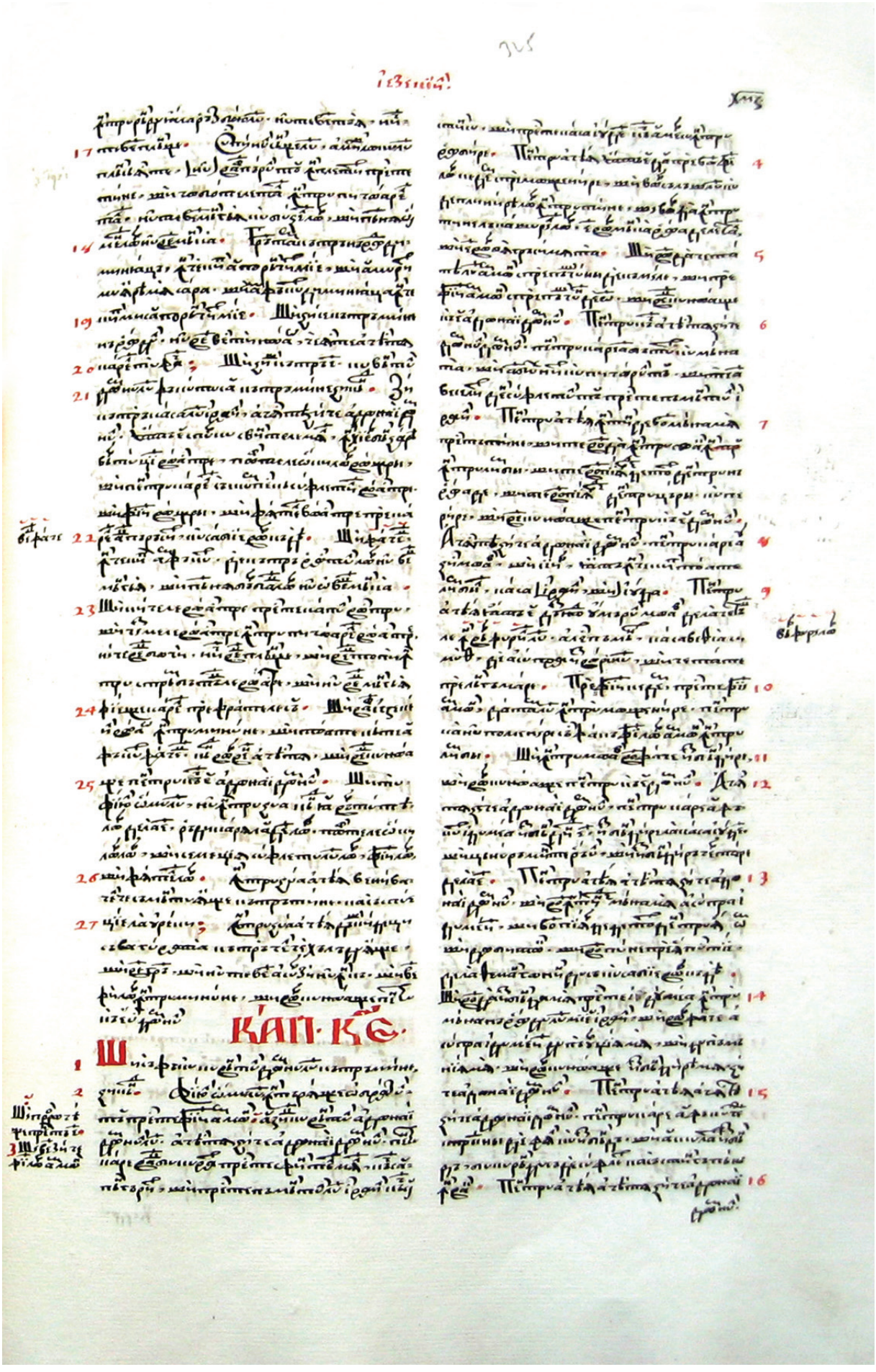

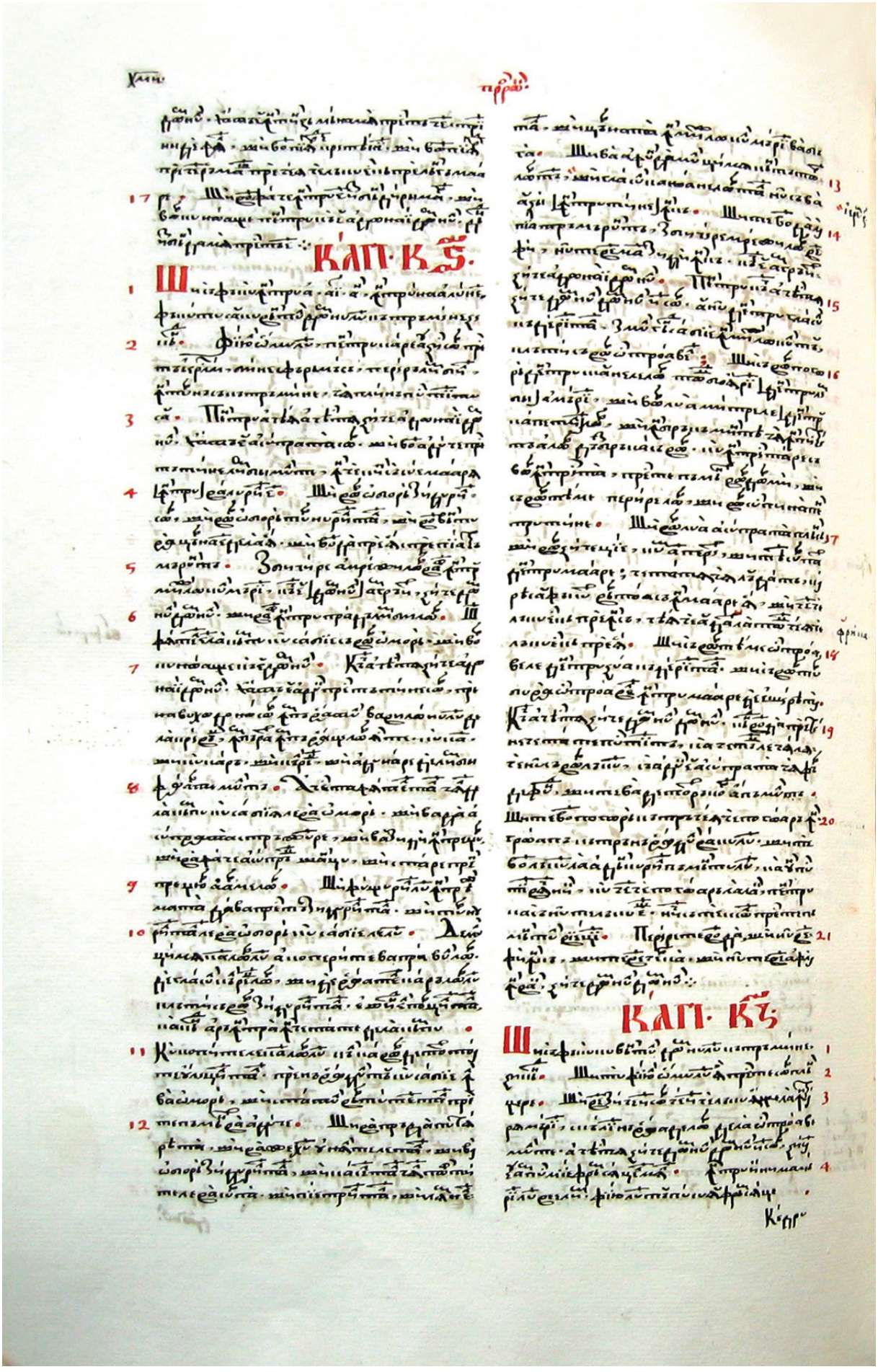

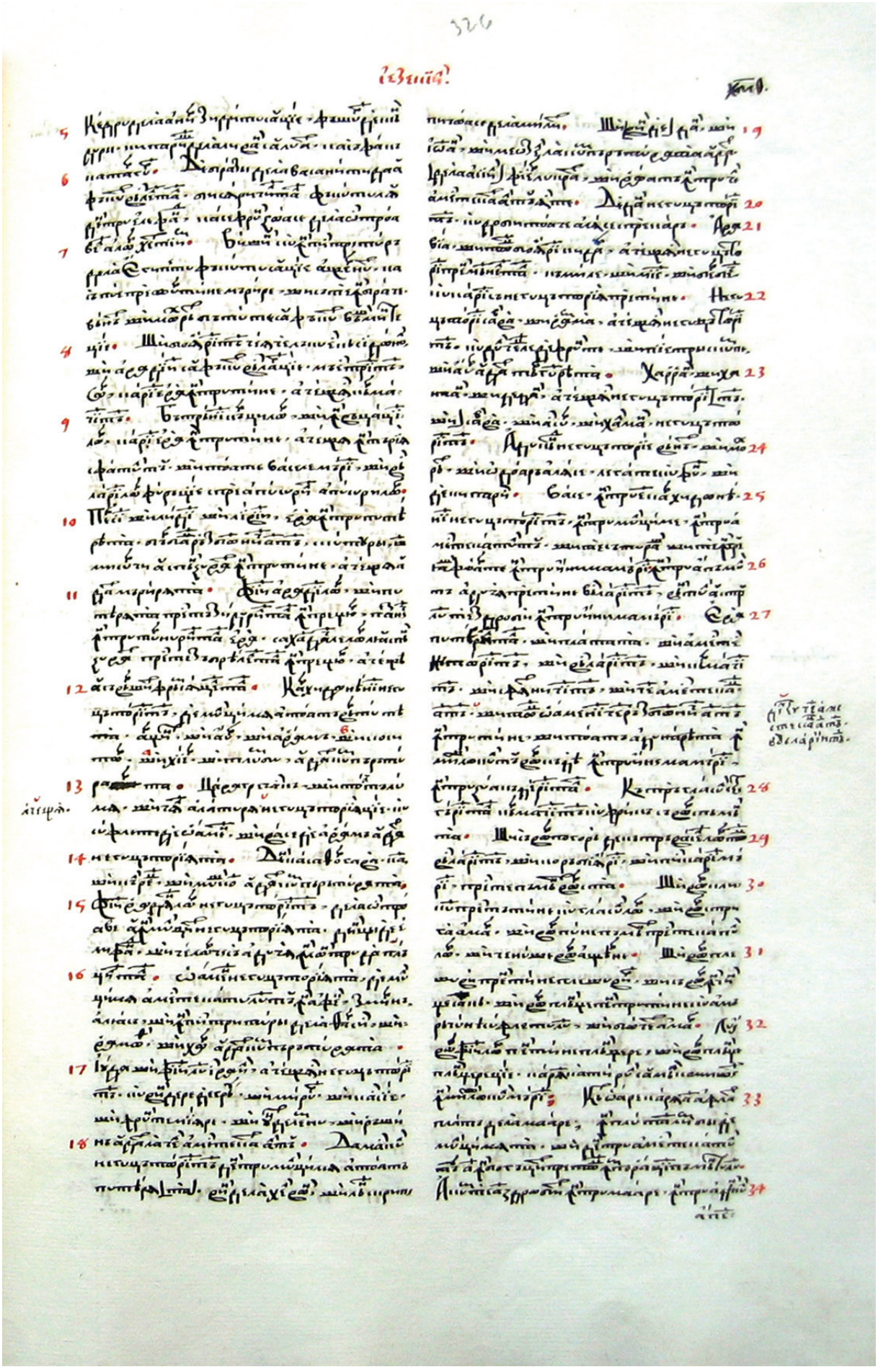

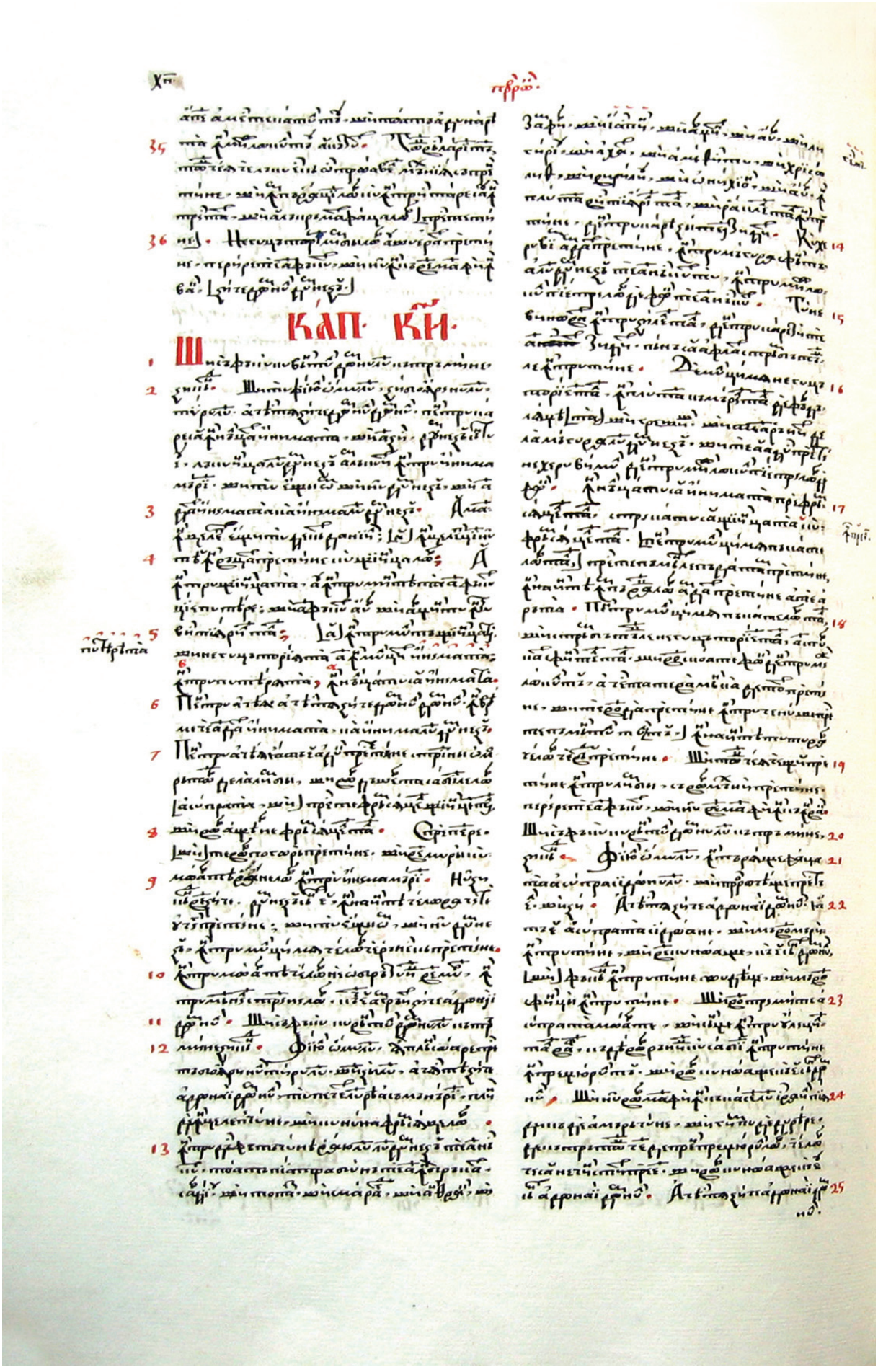

Ms. 45 p. 309

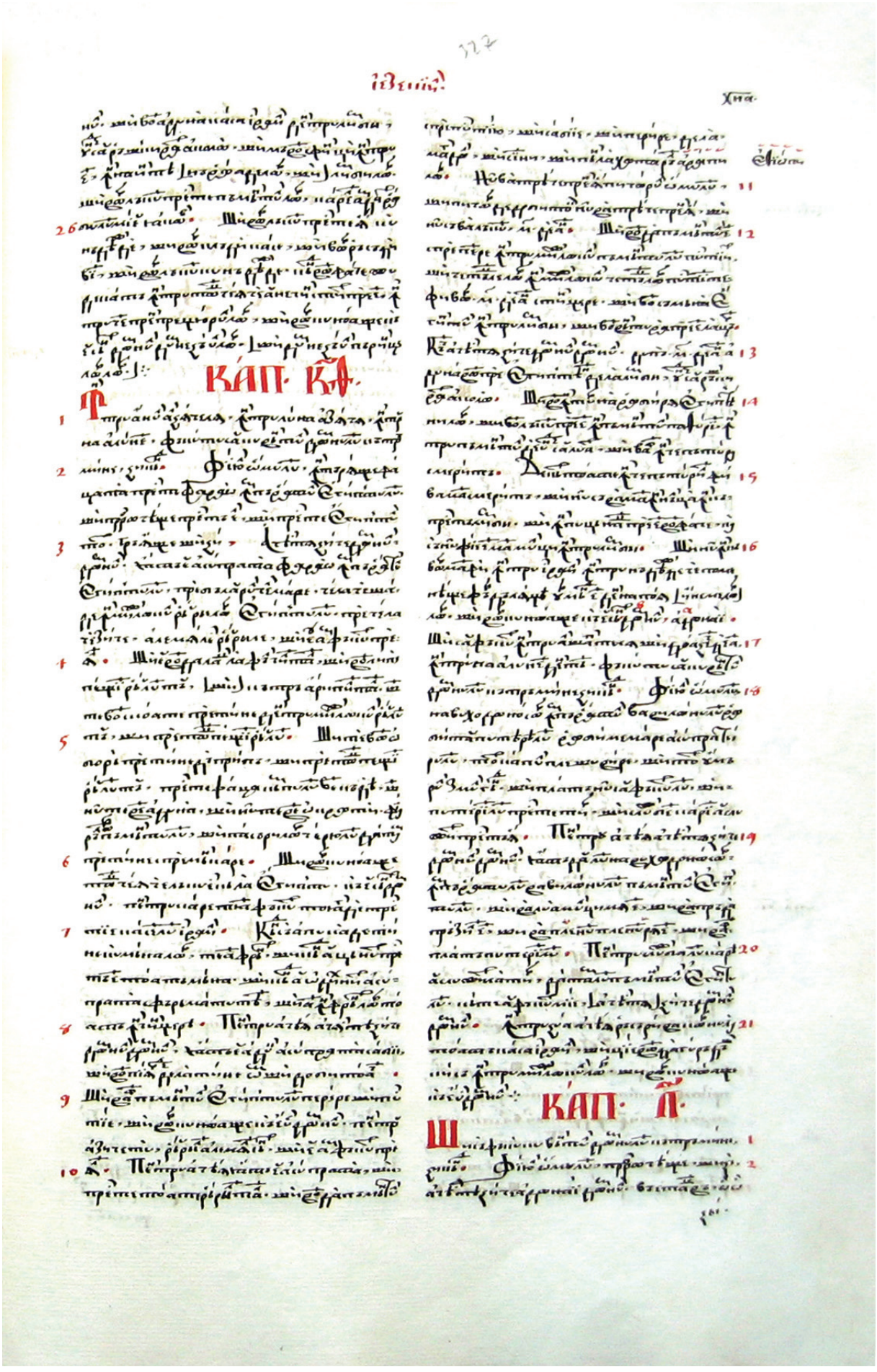

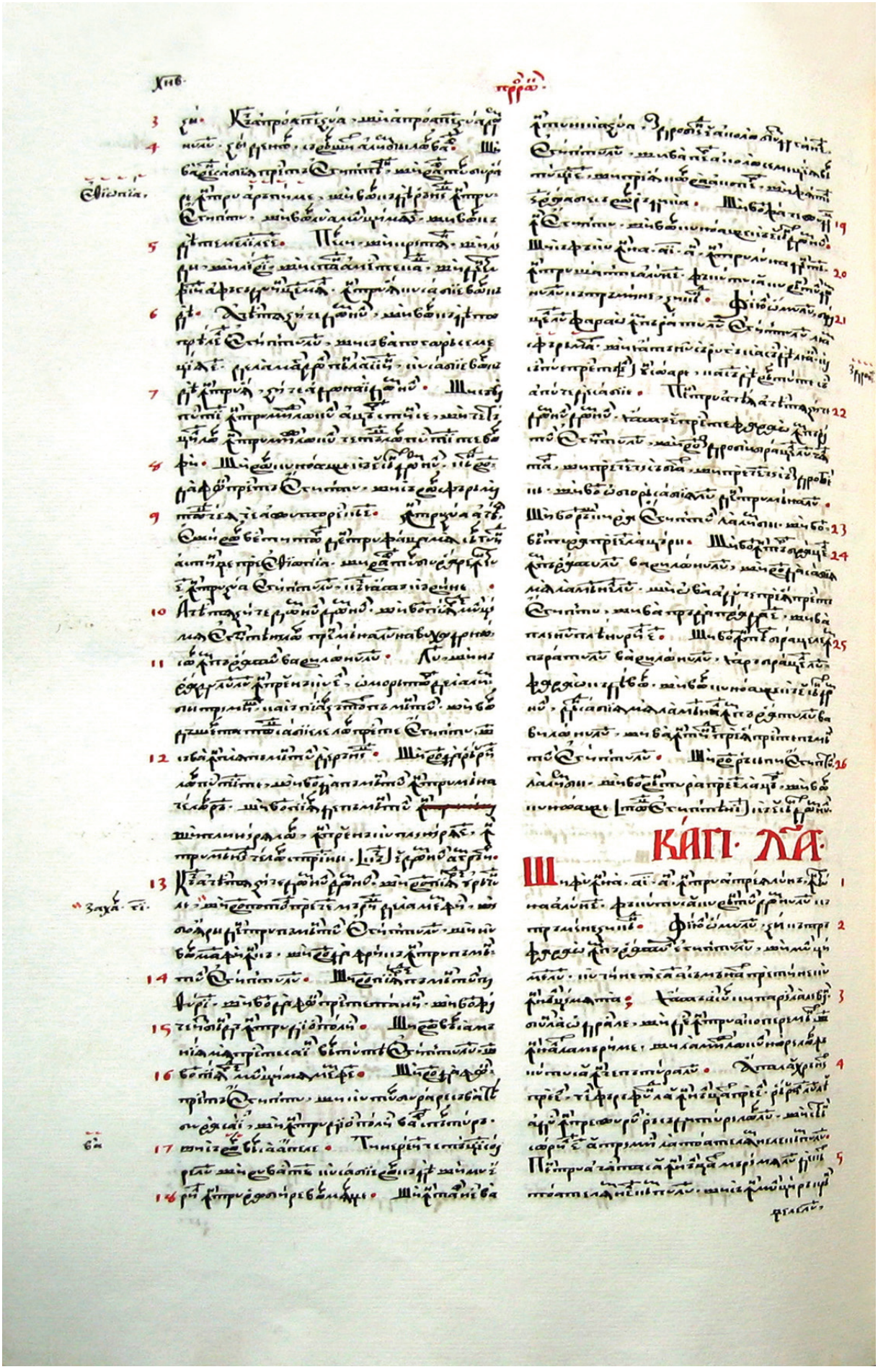

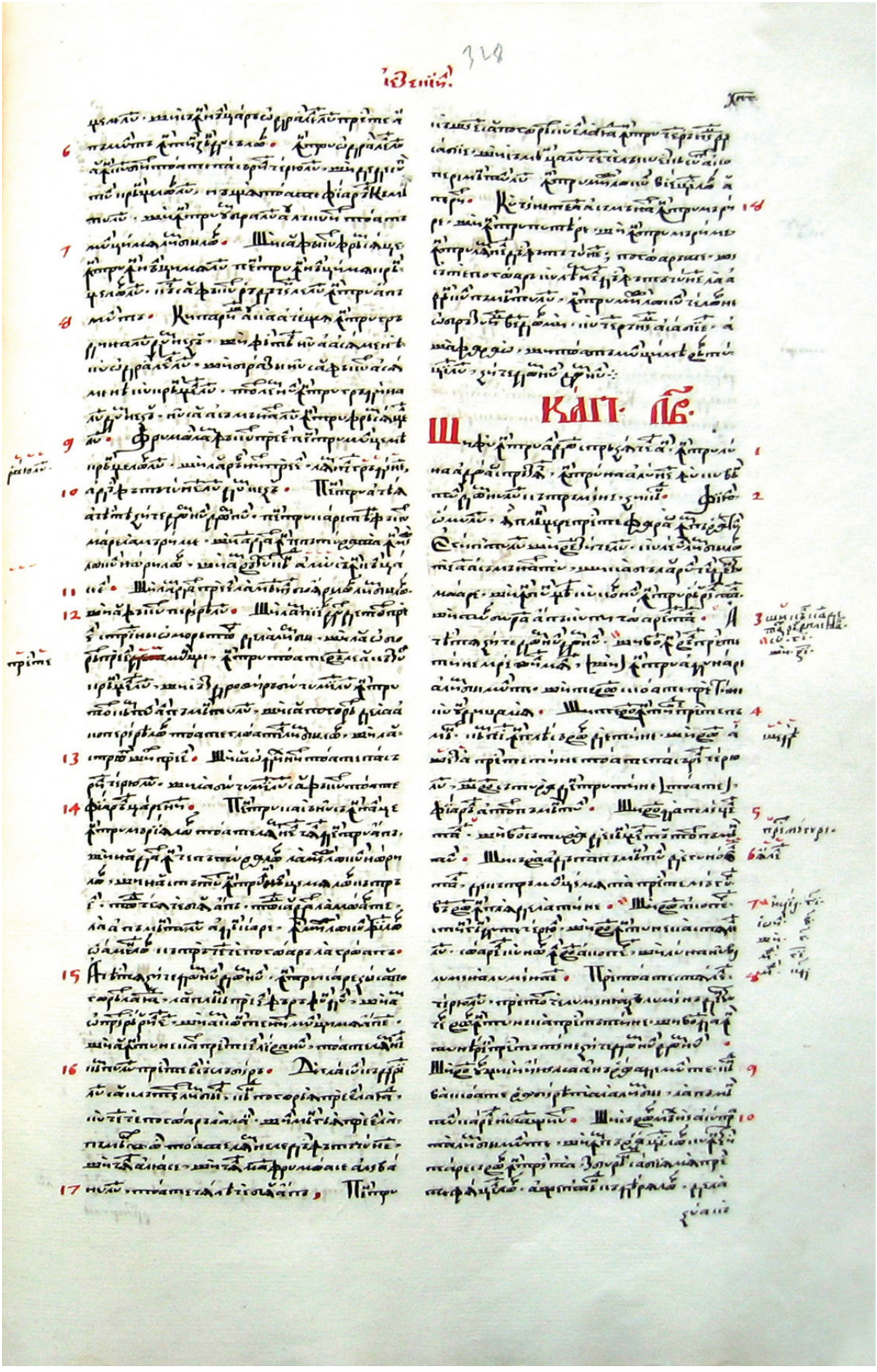

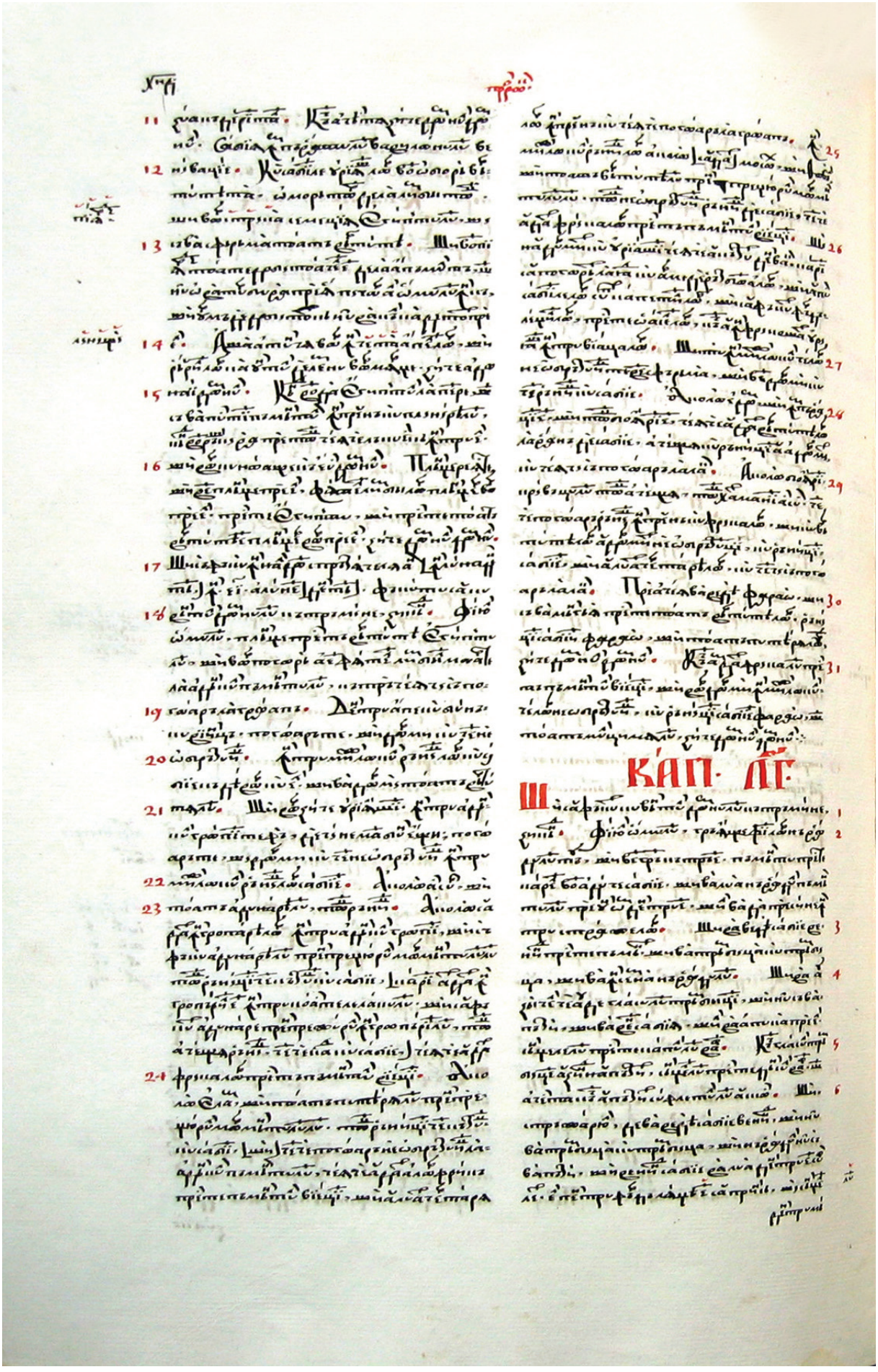

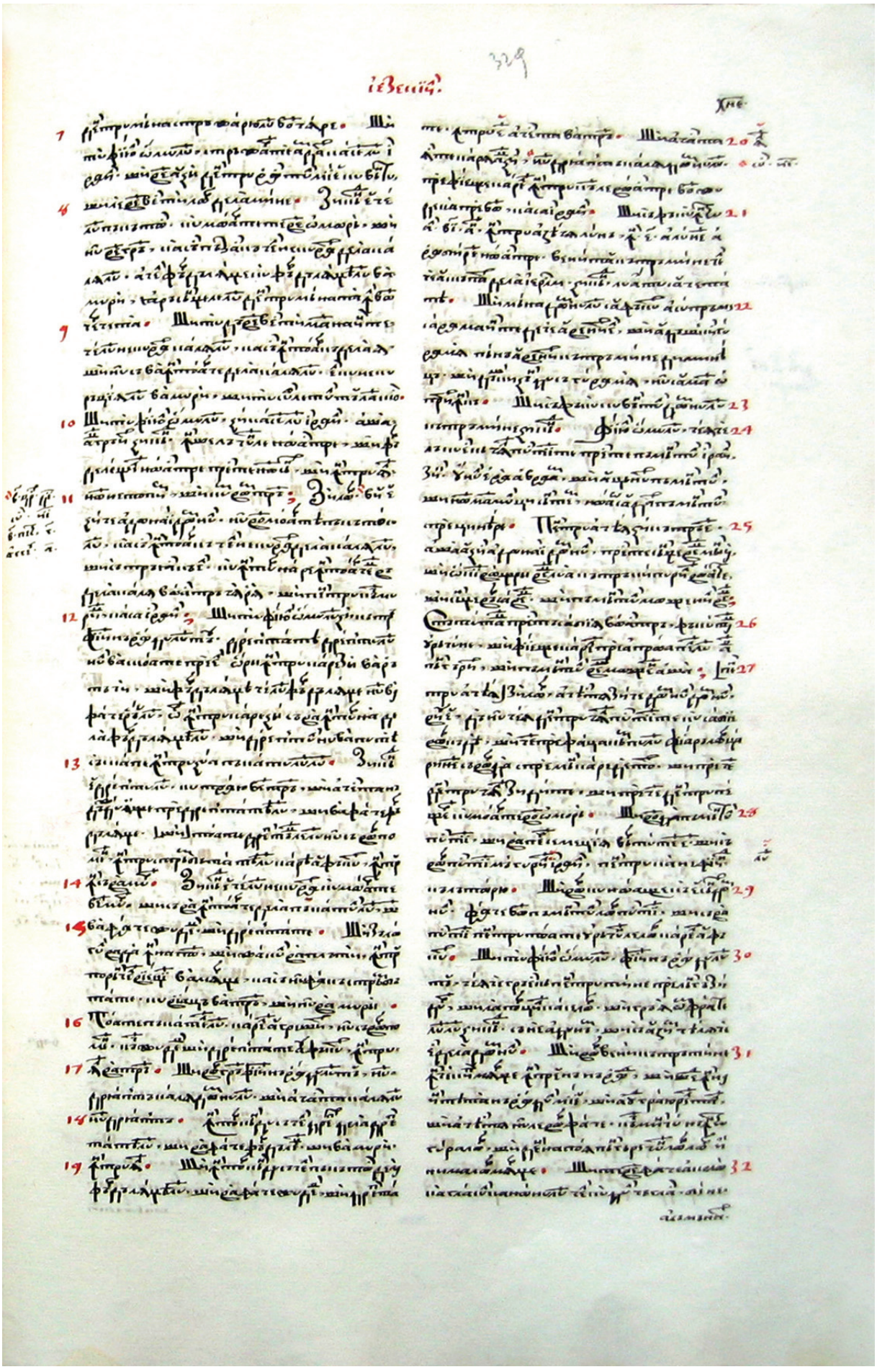

Ms. 45 p. 314

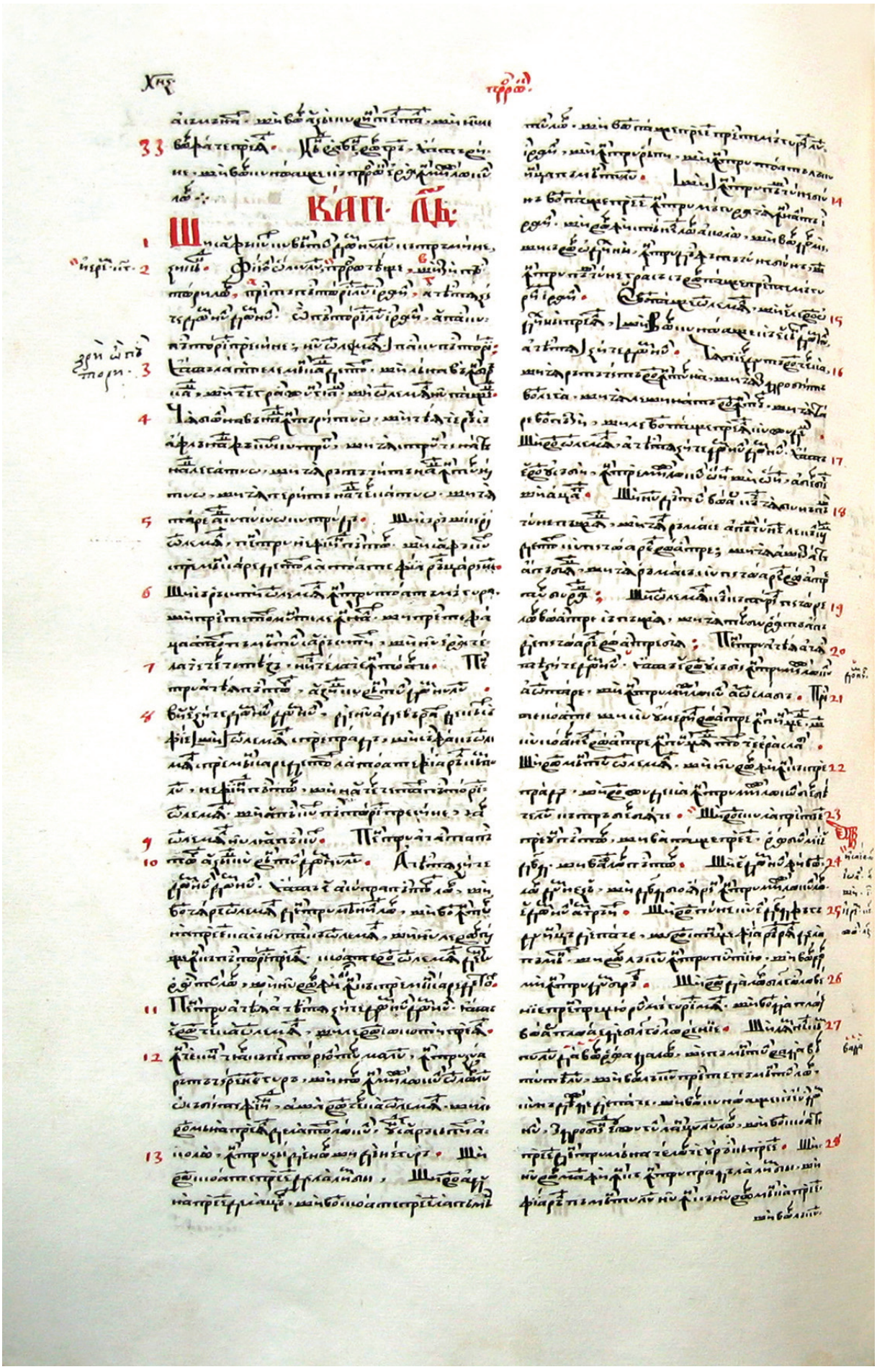

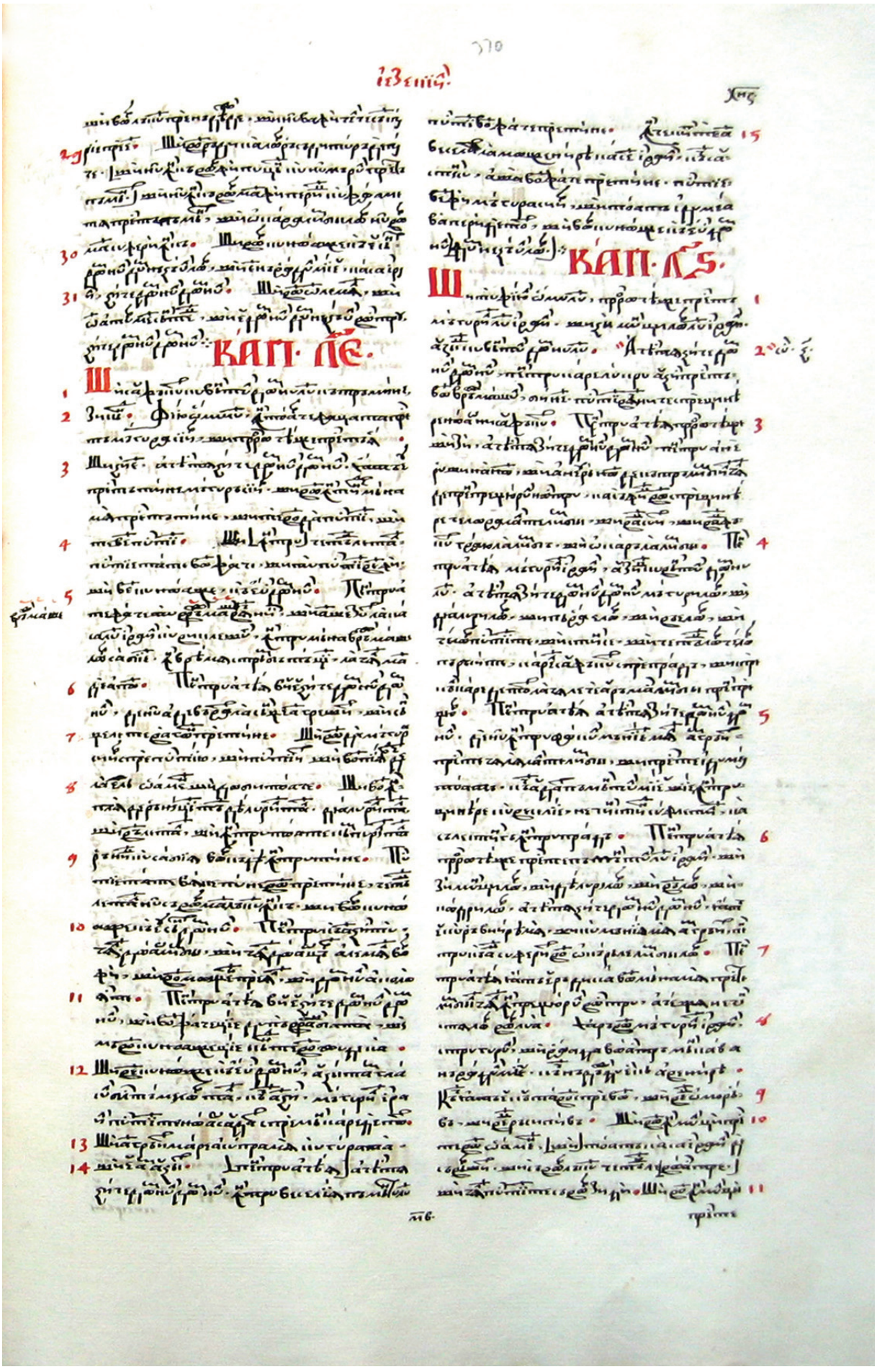

Ms. 45 p. 316

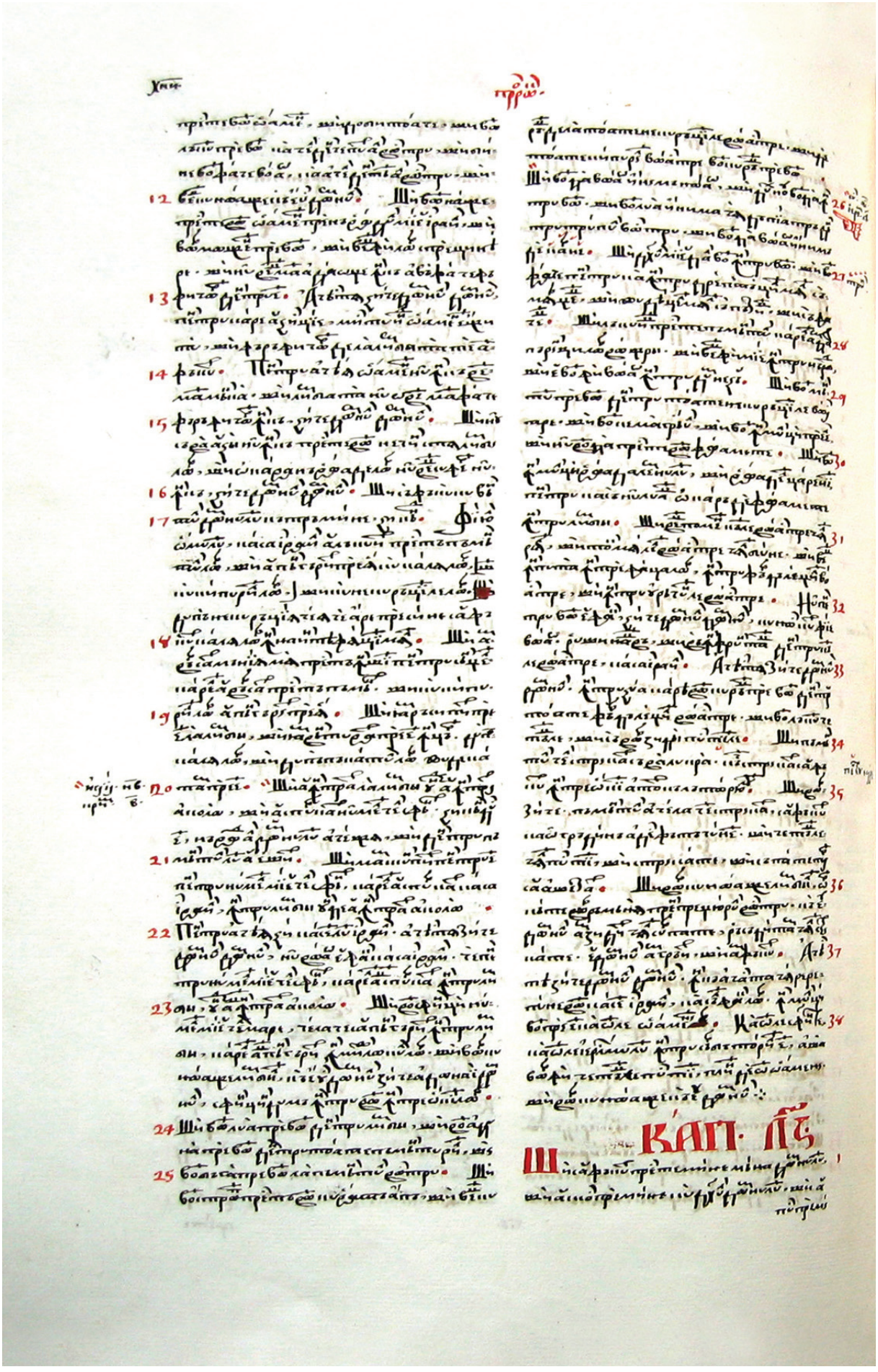

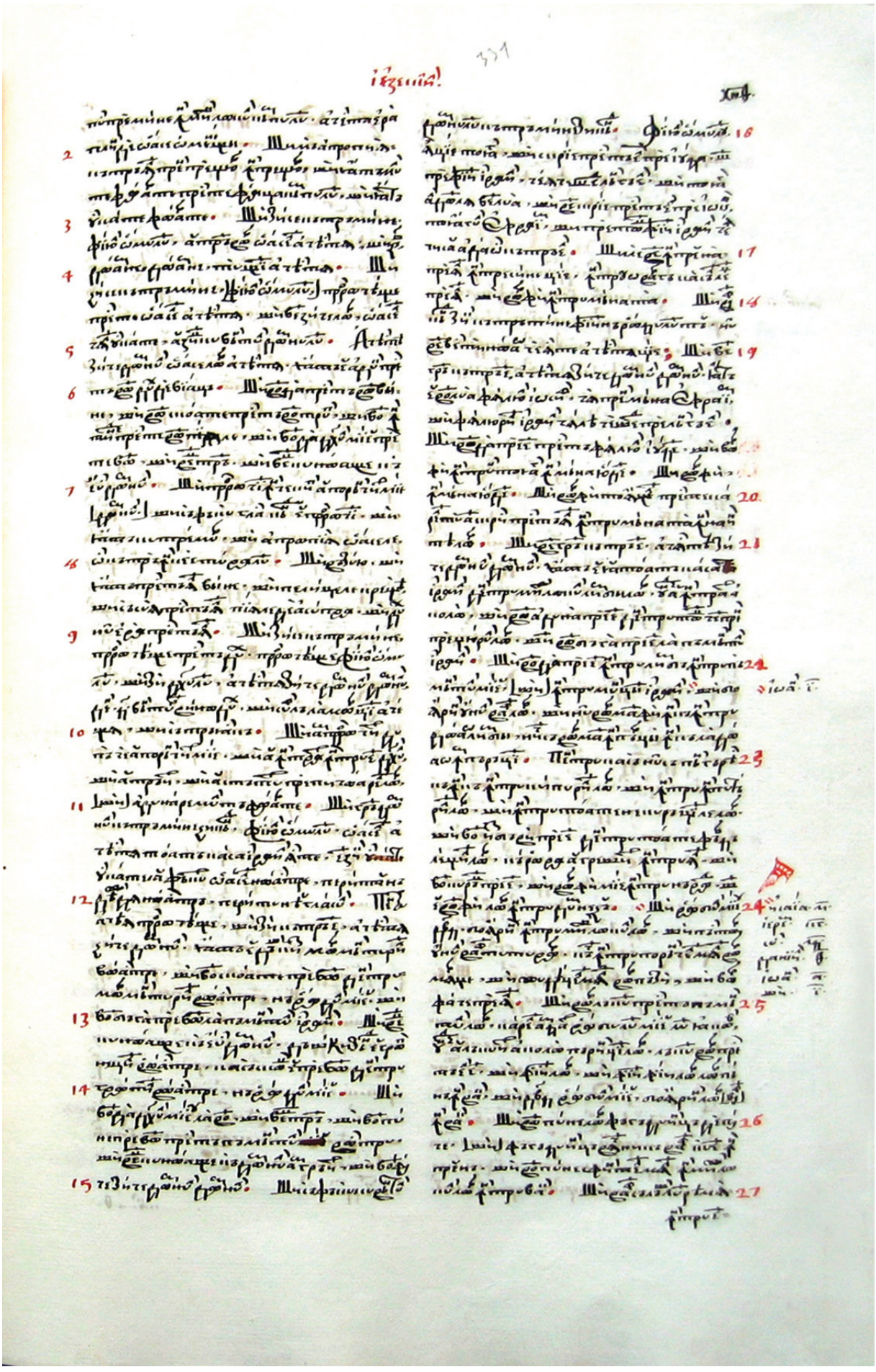

Ms. 45 p. 318

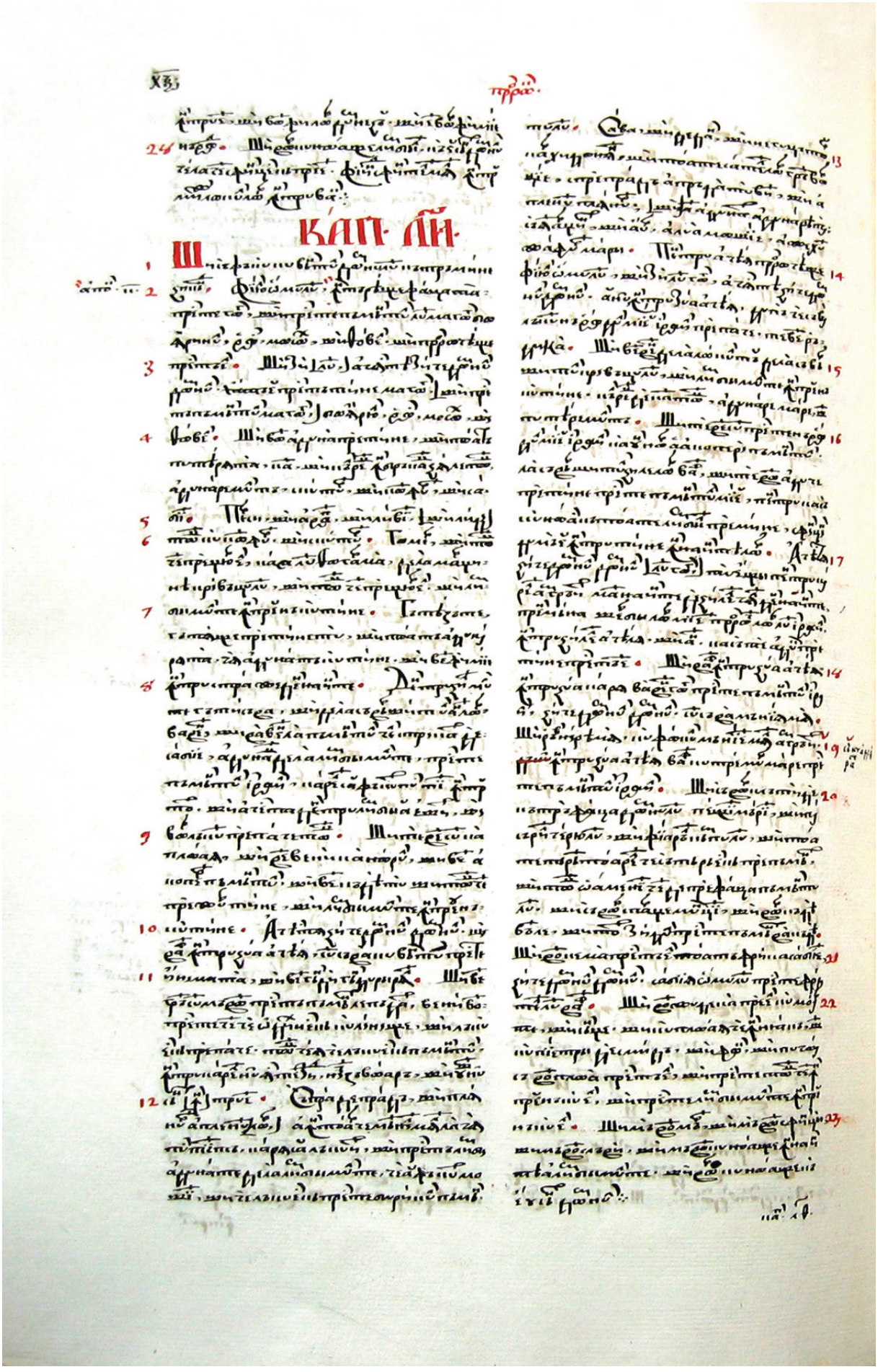

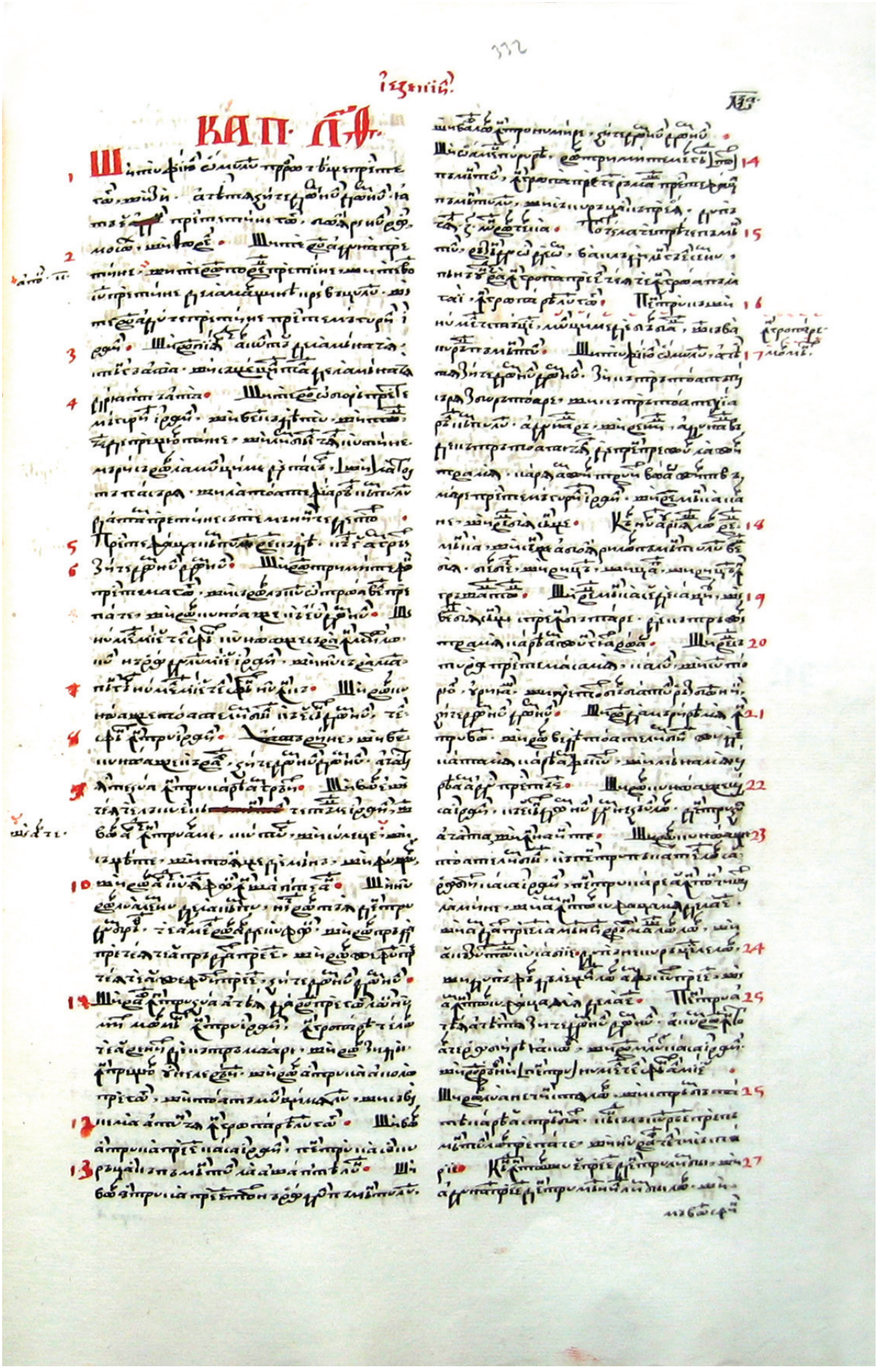

Ms. 45 p. 320

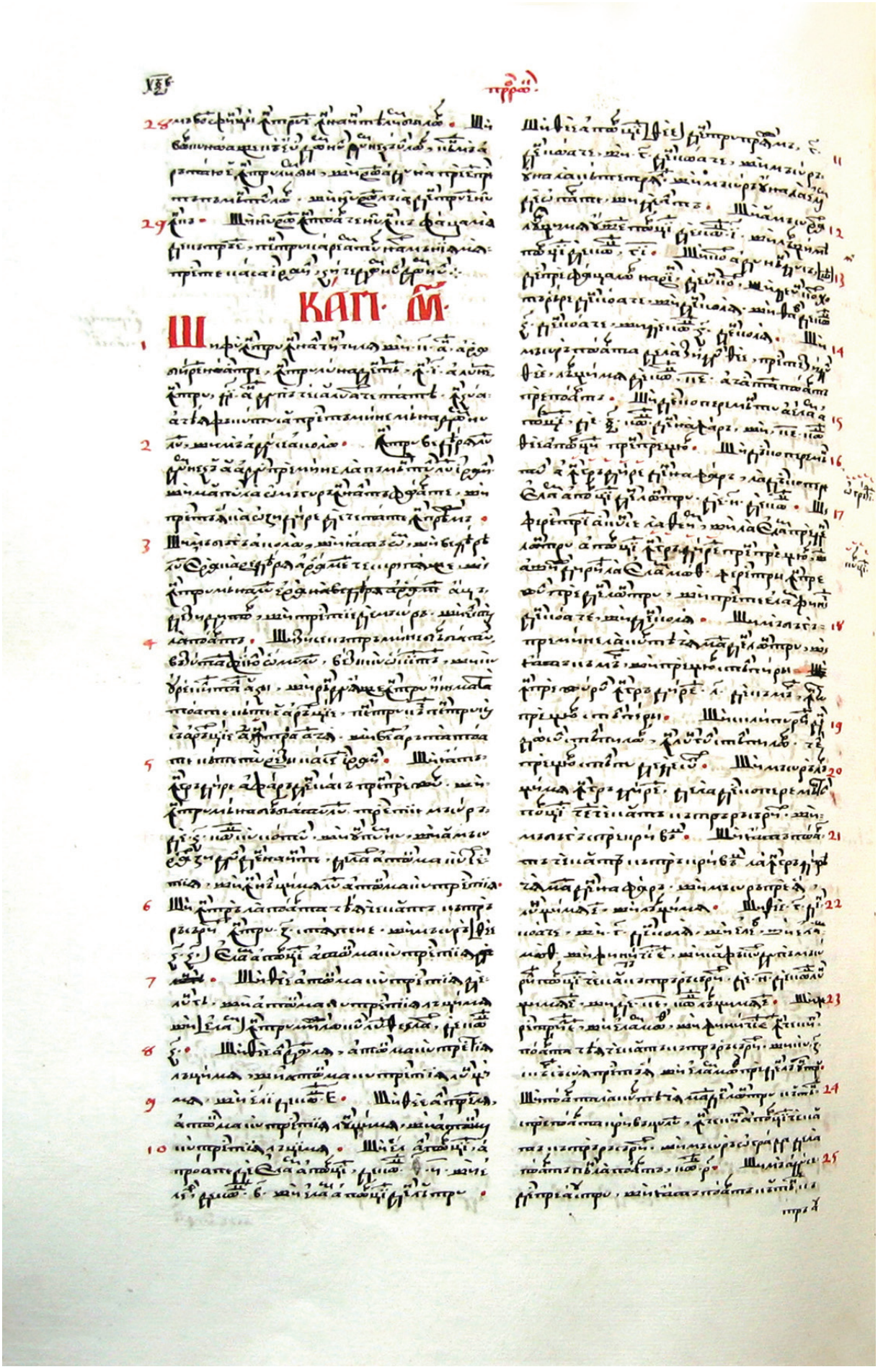

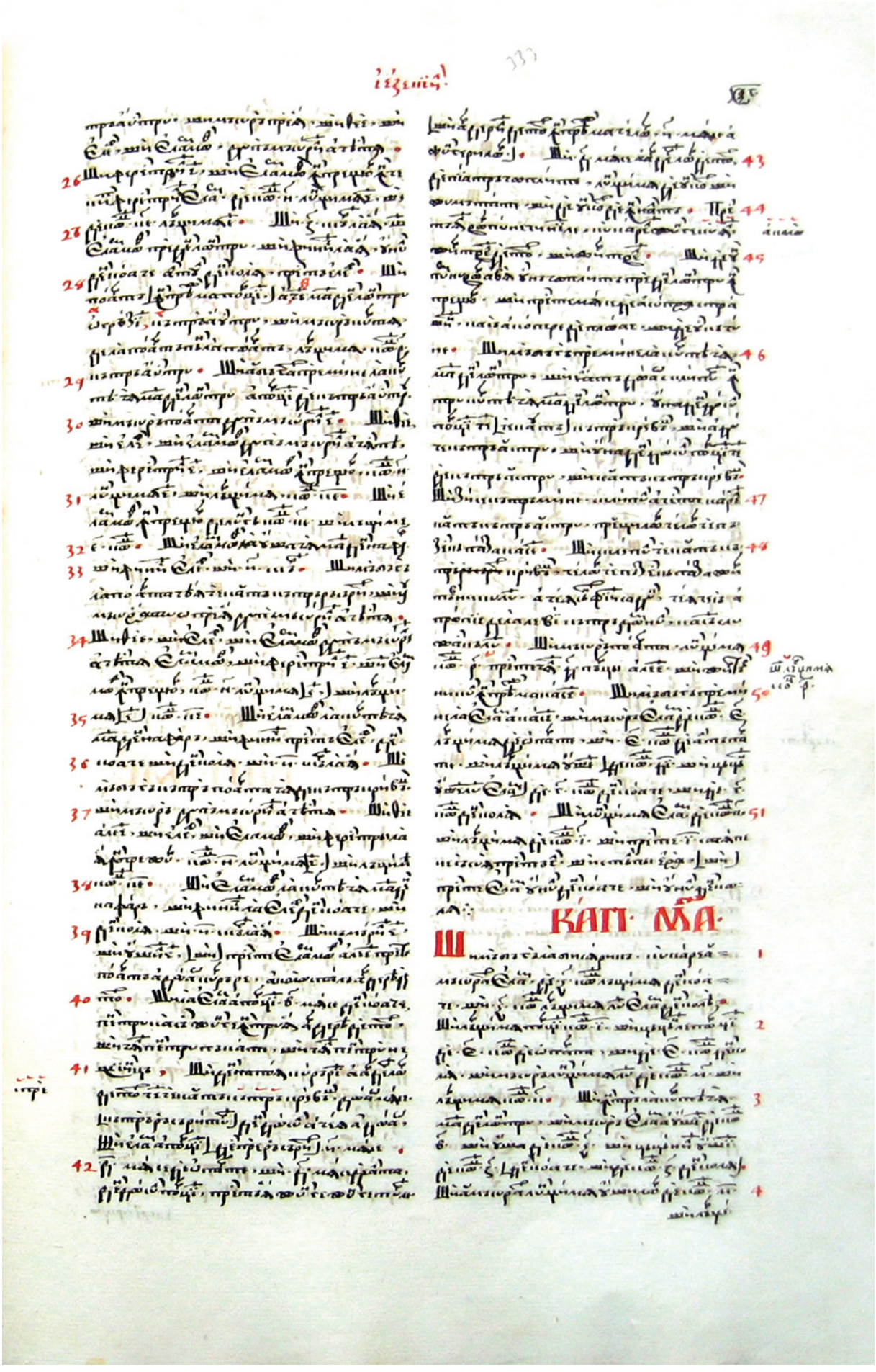

Ms. 45 p. 322

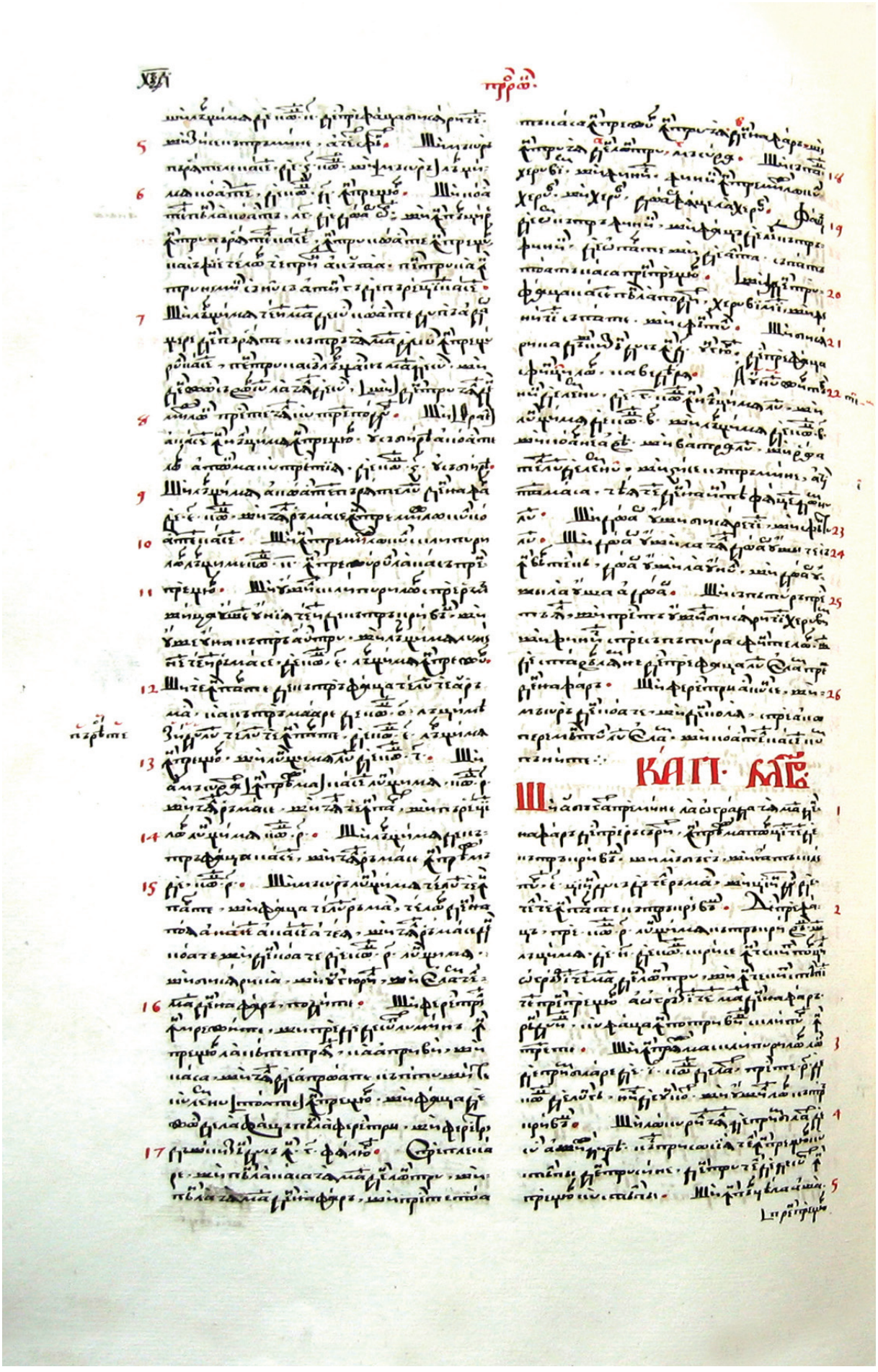

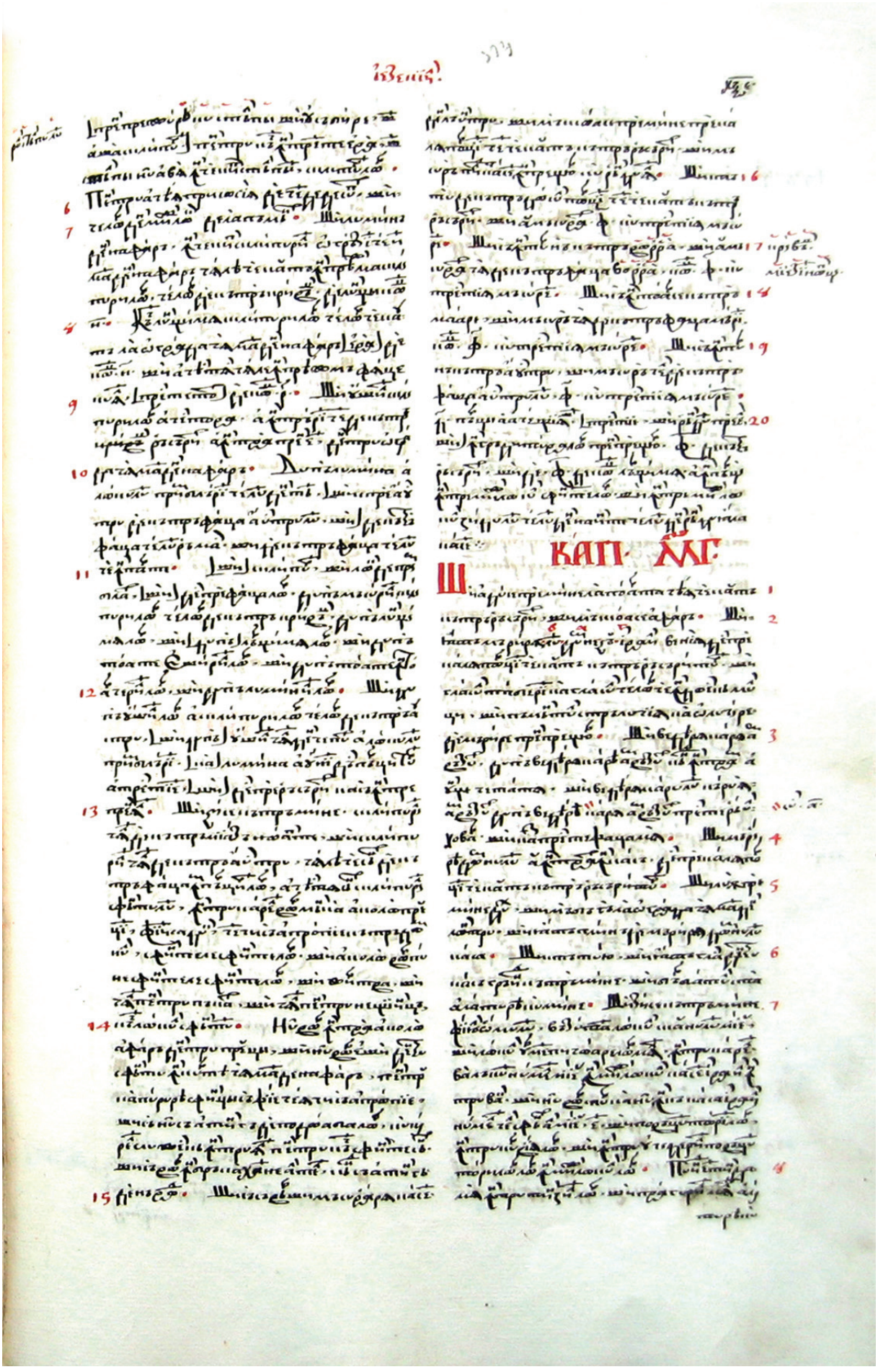

Ms. 45 p. 324

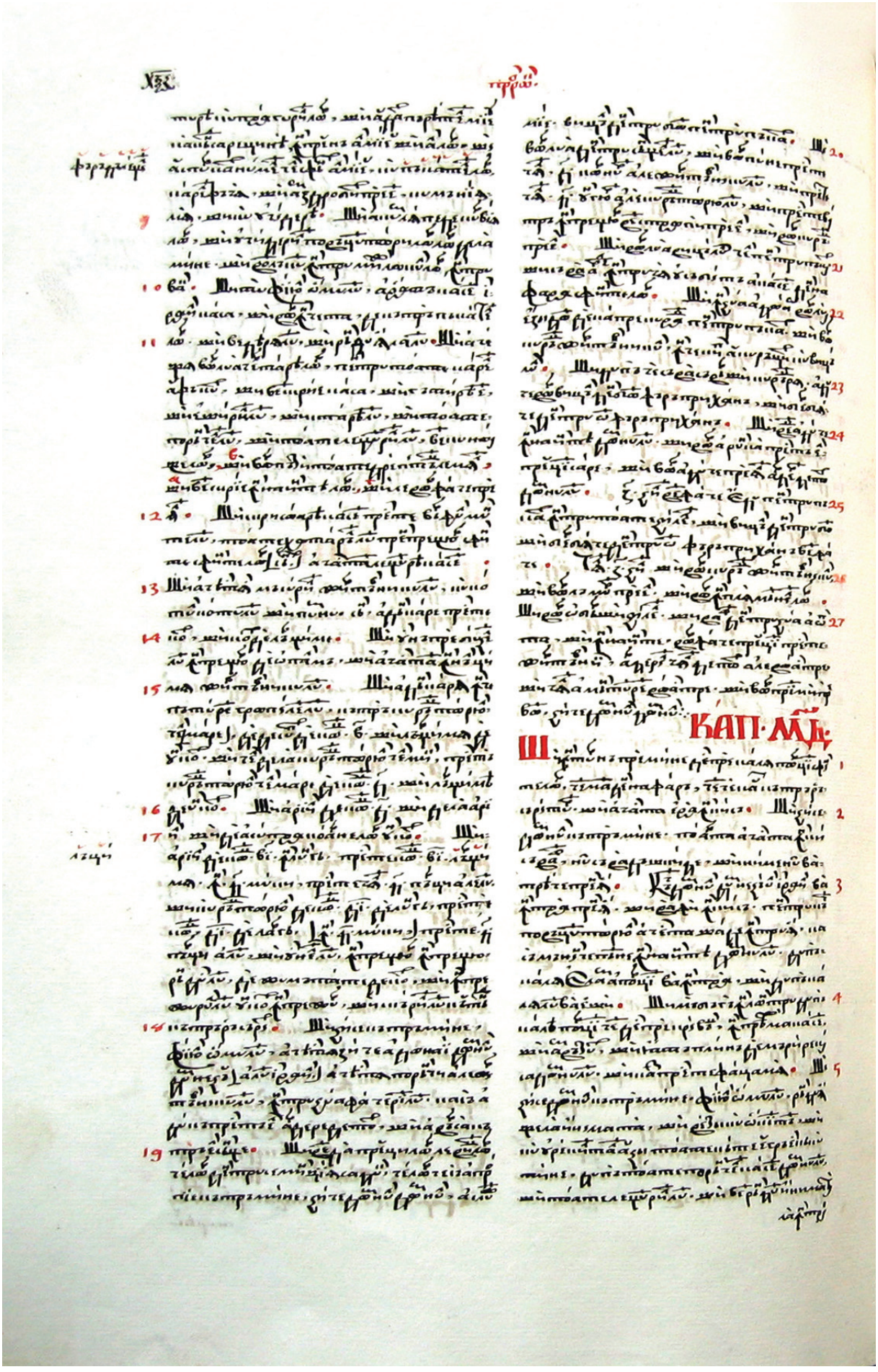

Ms. 45 p. 325

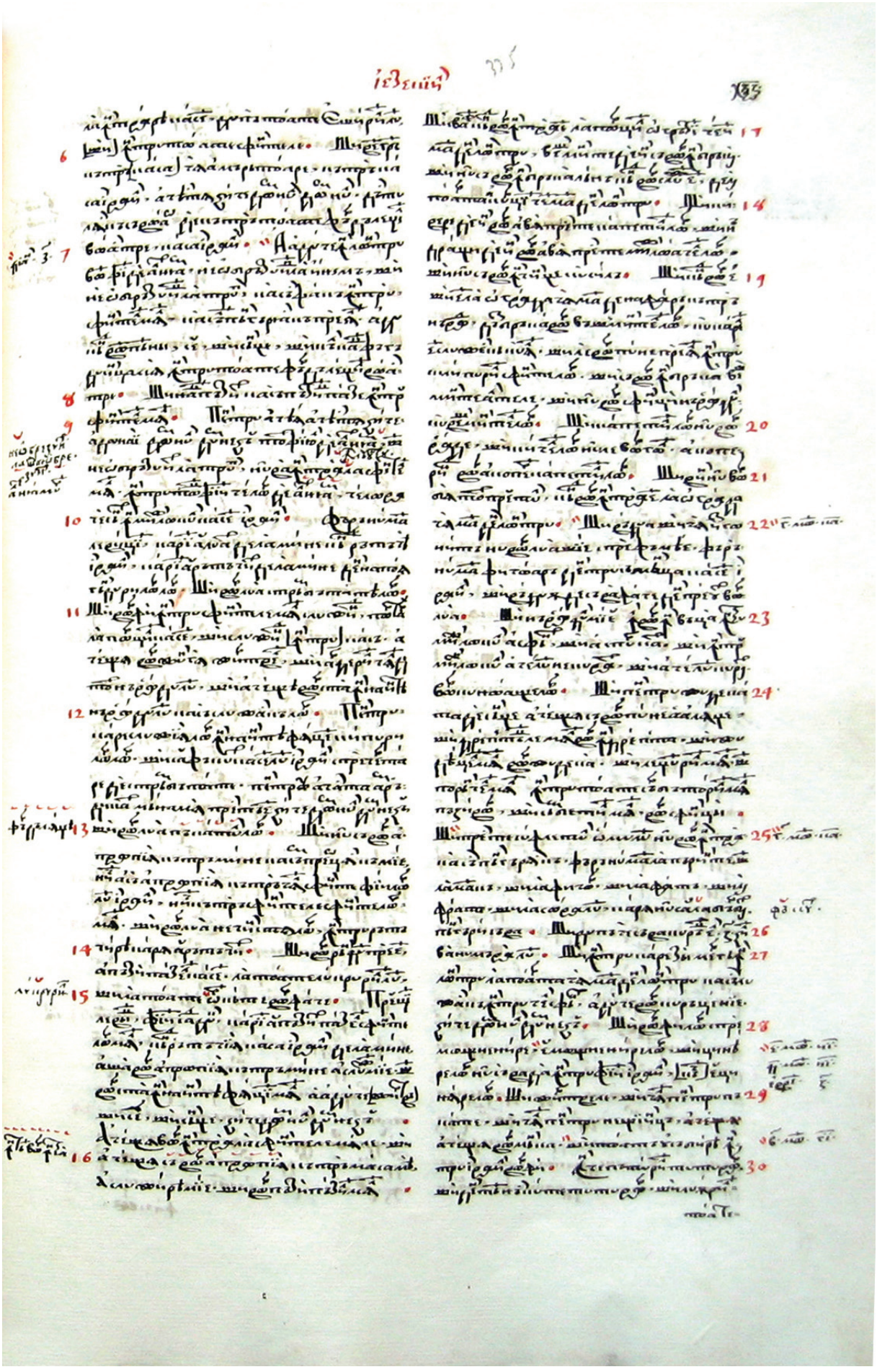

Ms. 45 p. 326

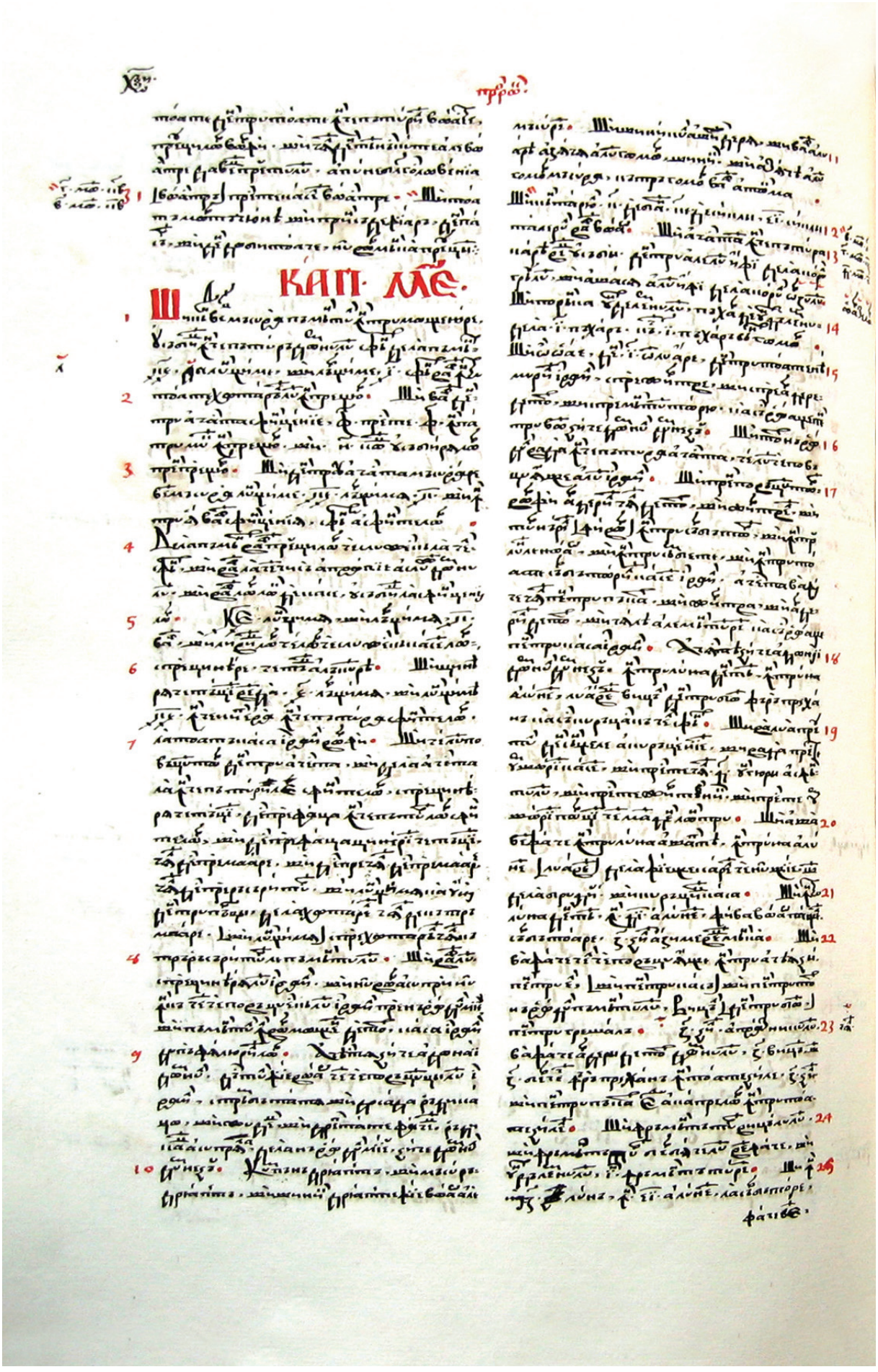

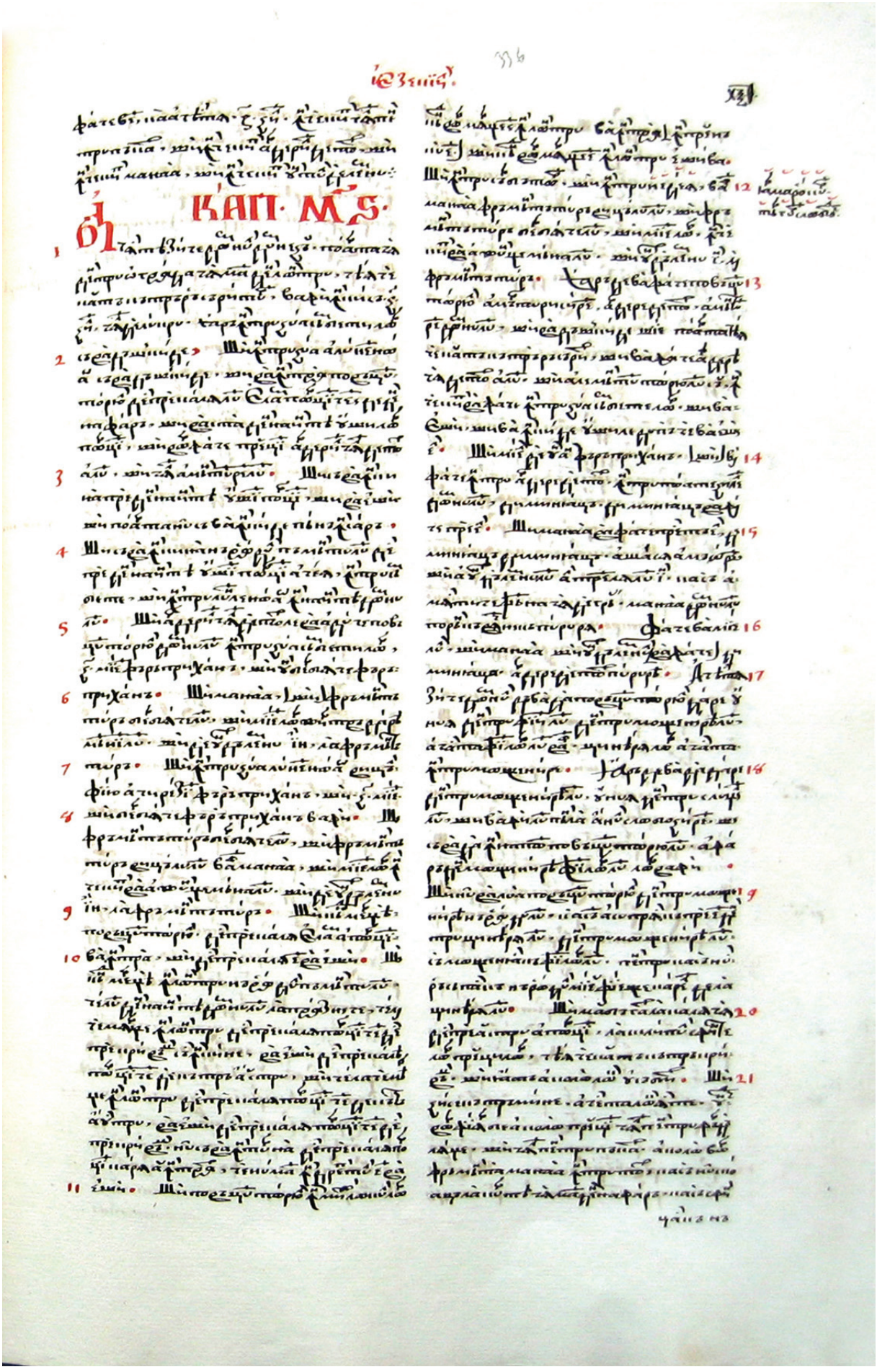

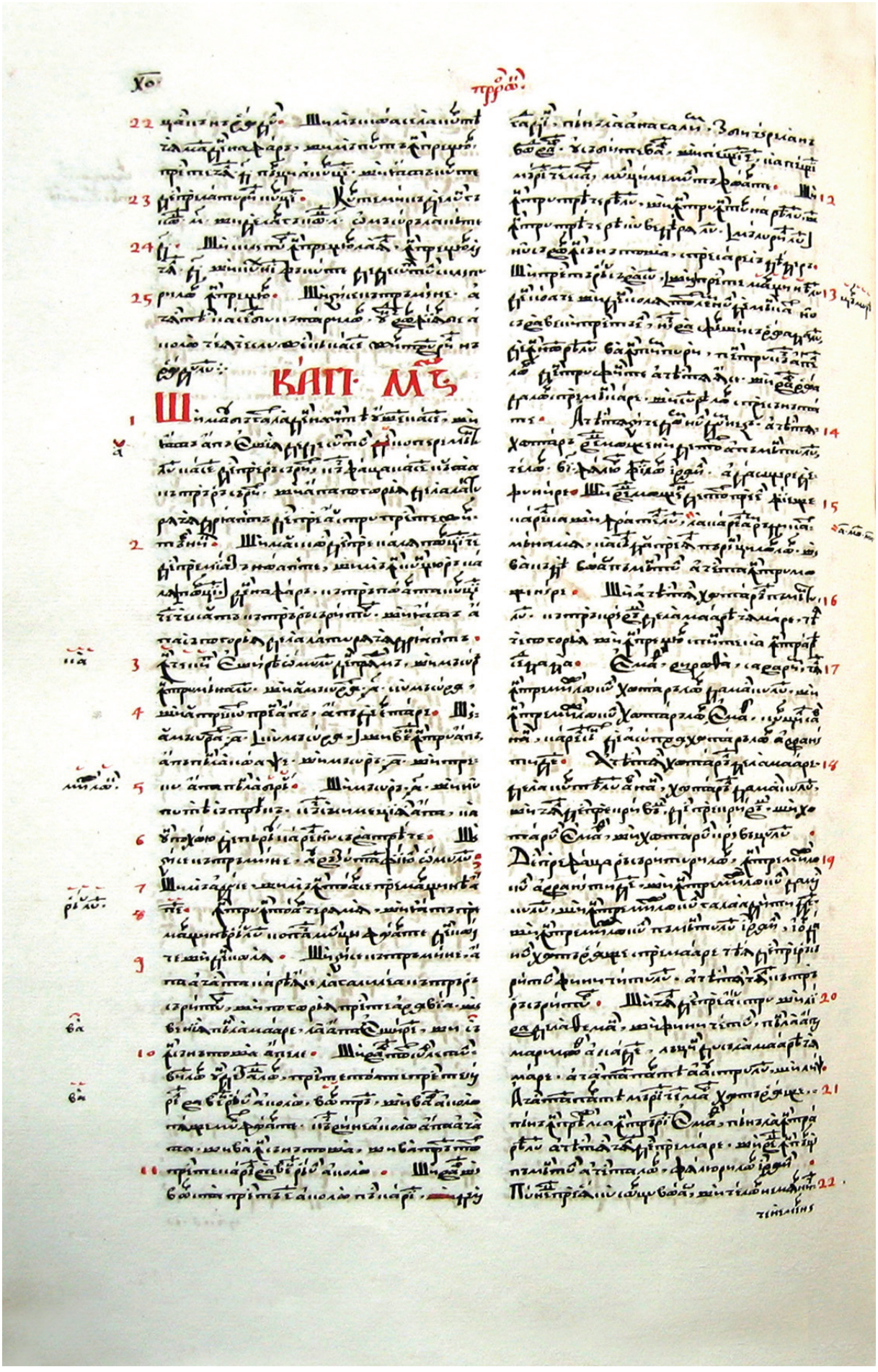

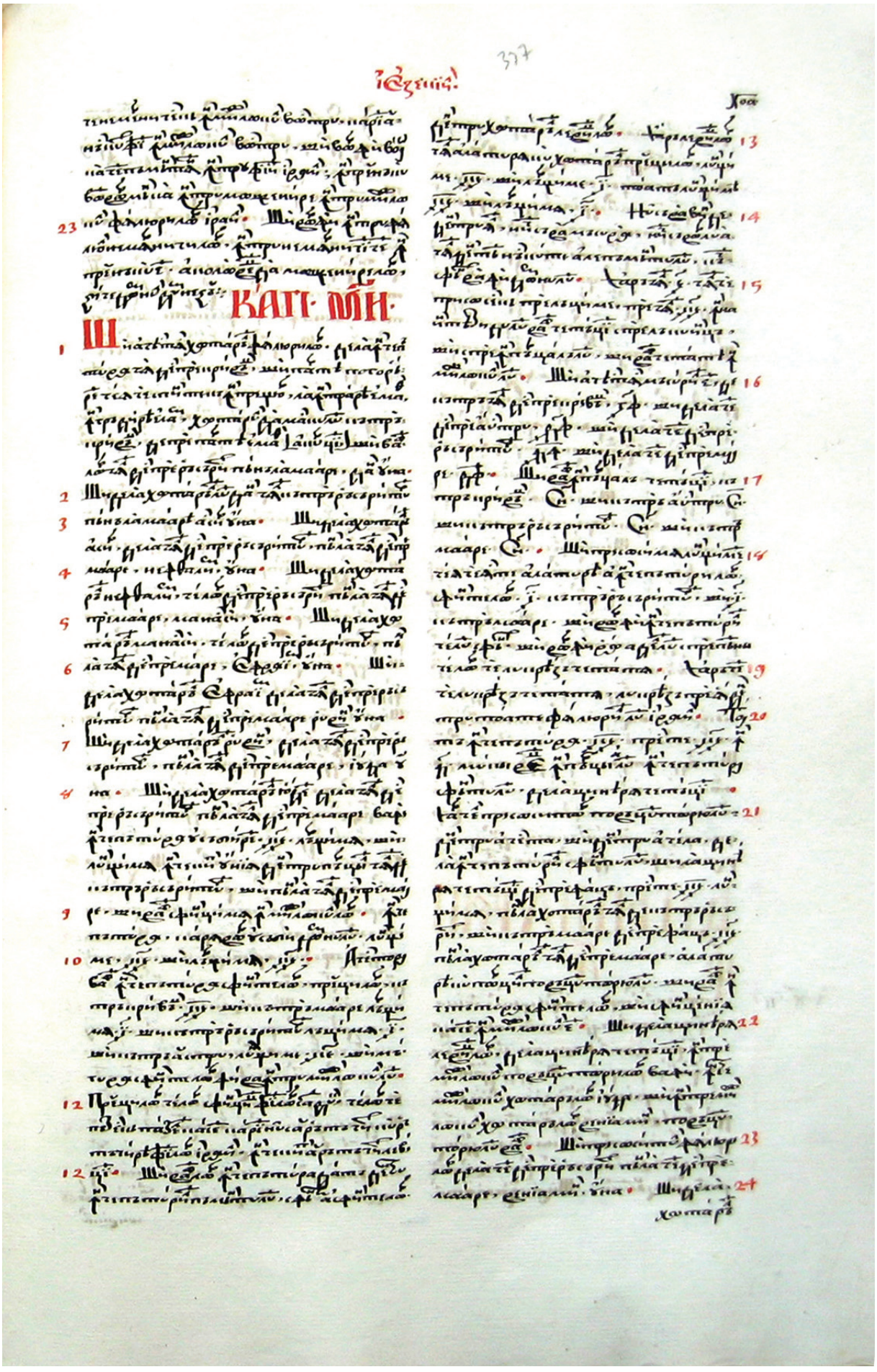

Ms. 45 p. 330

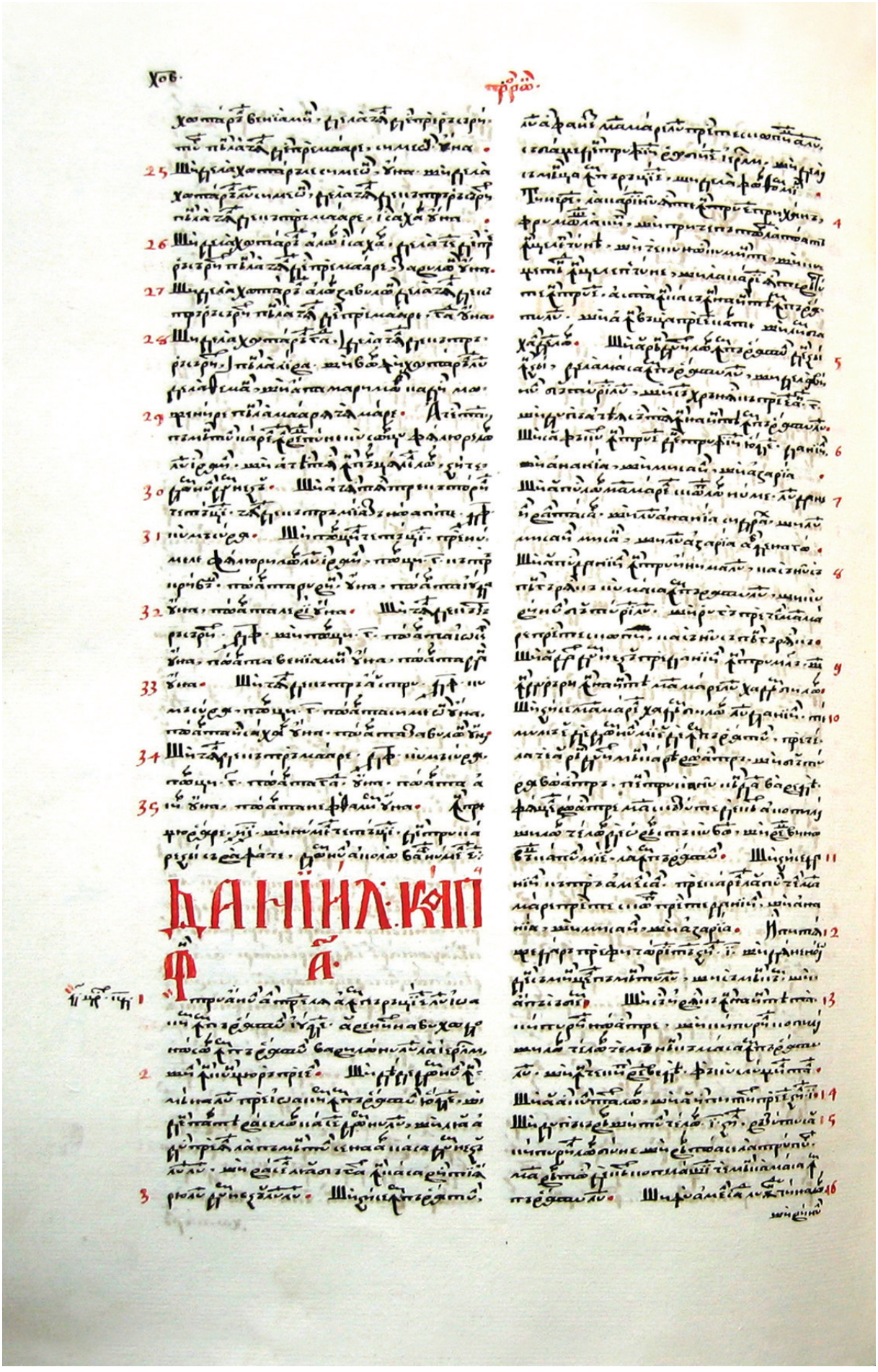

FOTOCOPII

Ms. 4389

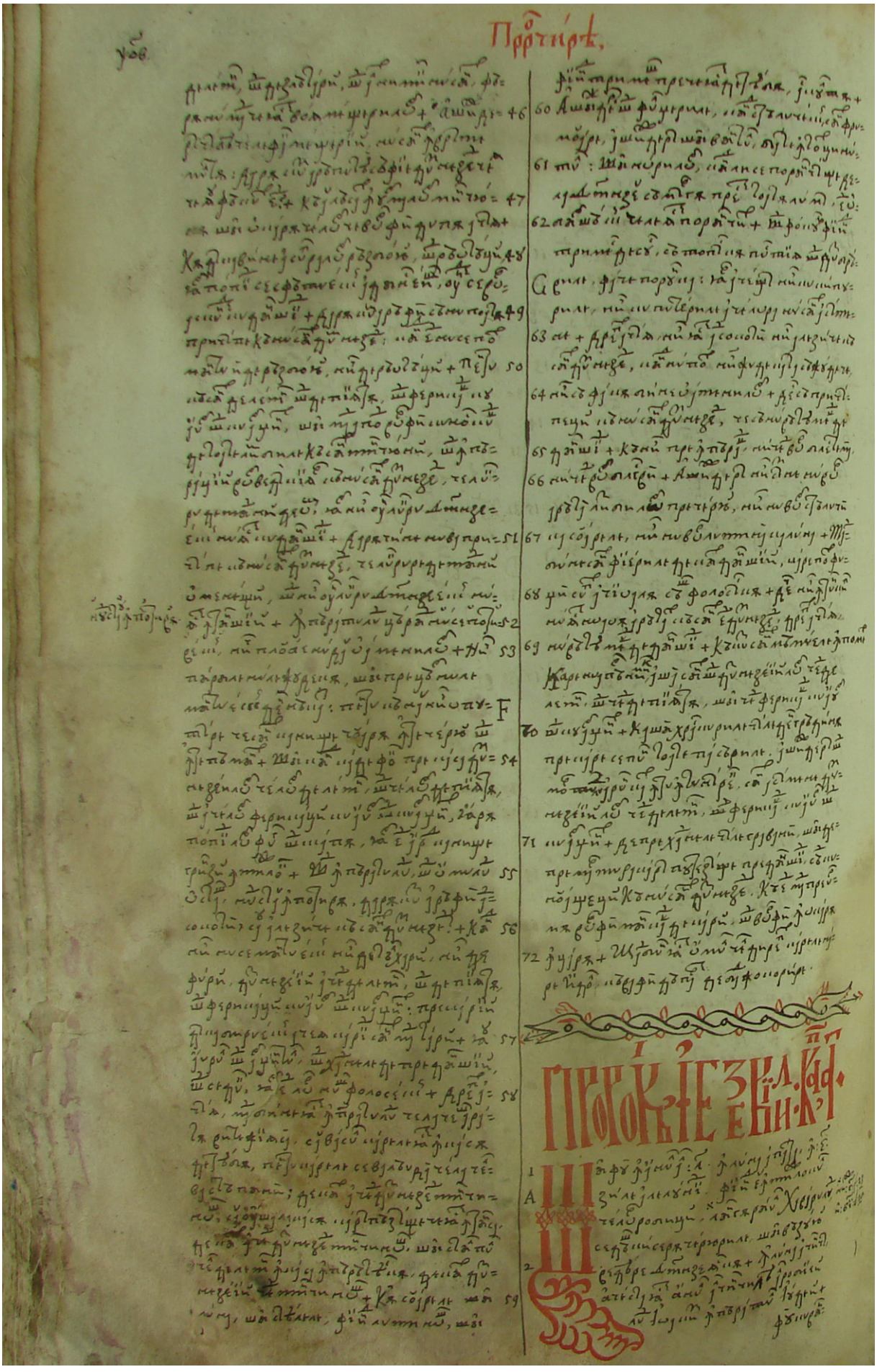

Ms. 4389 p. 315

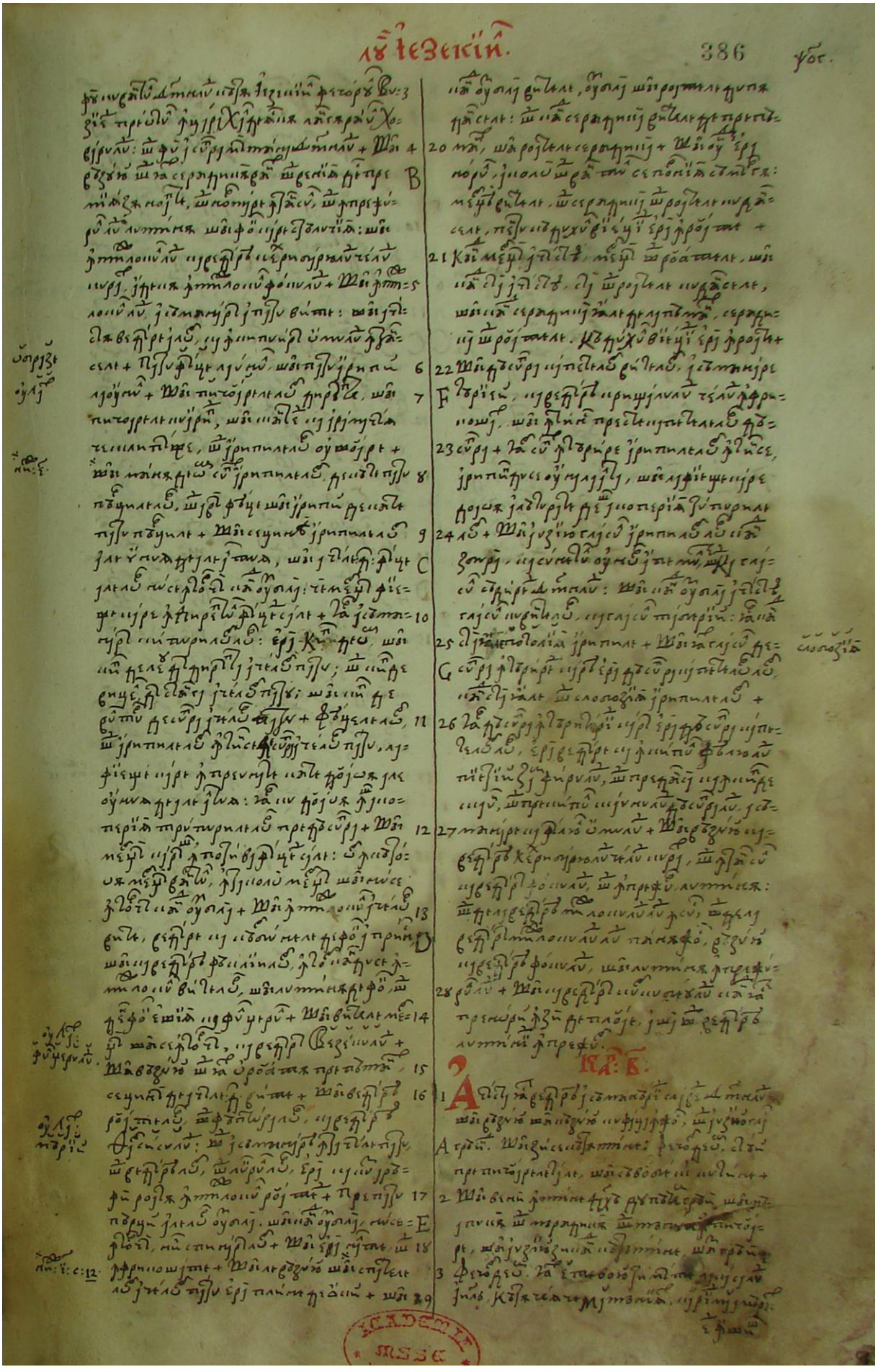

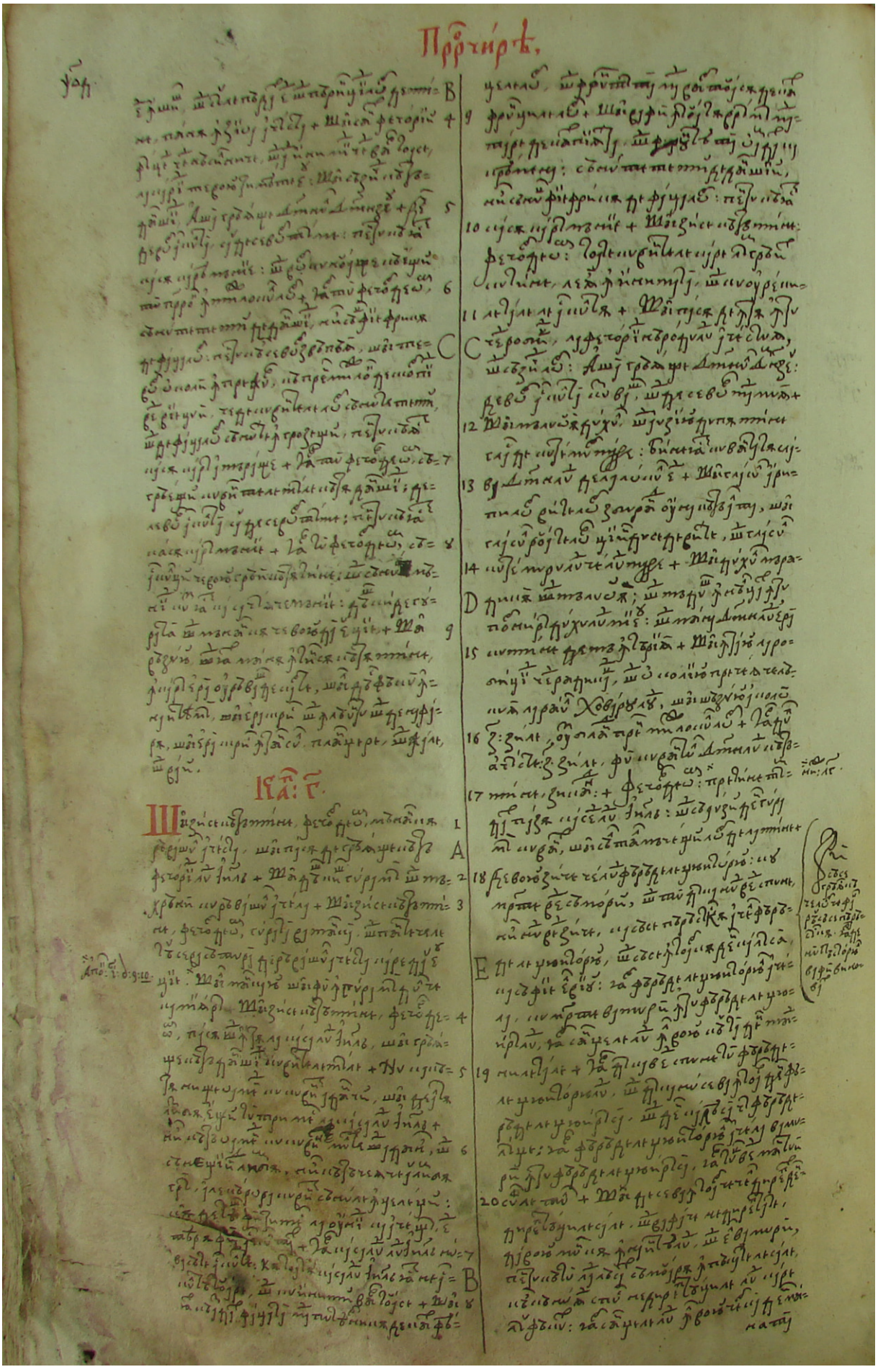

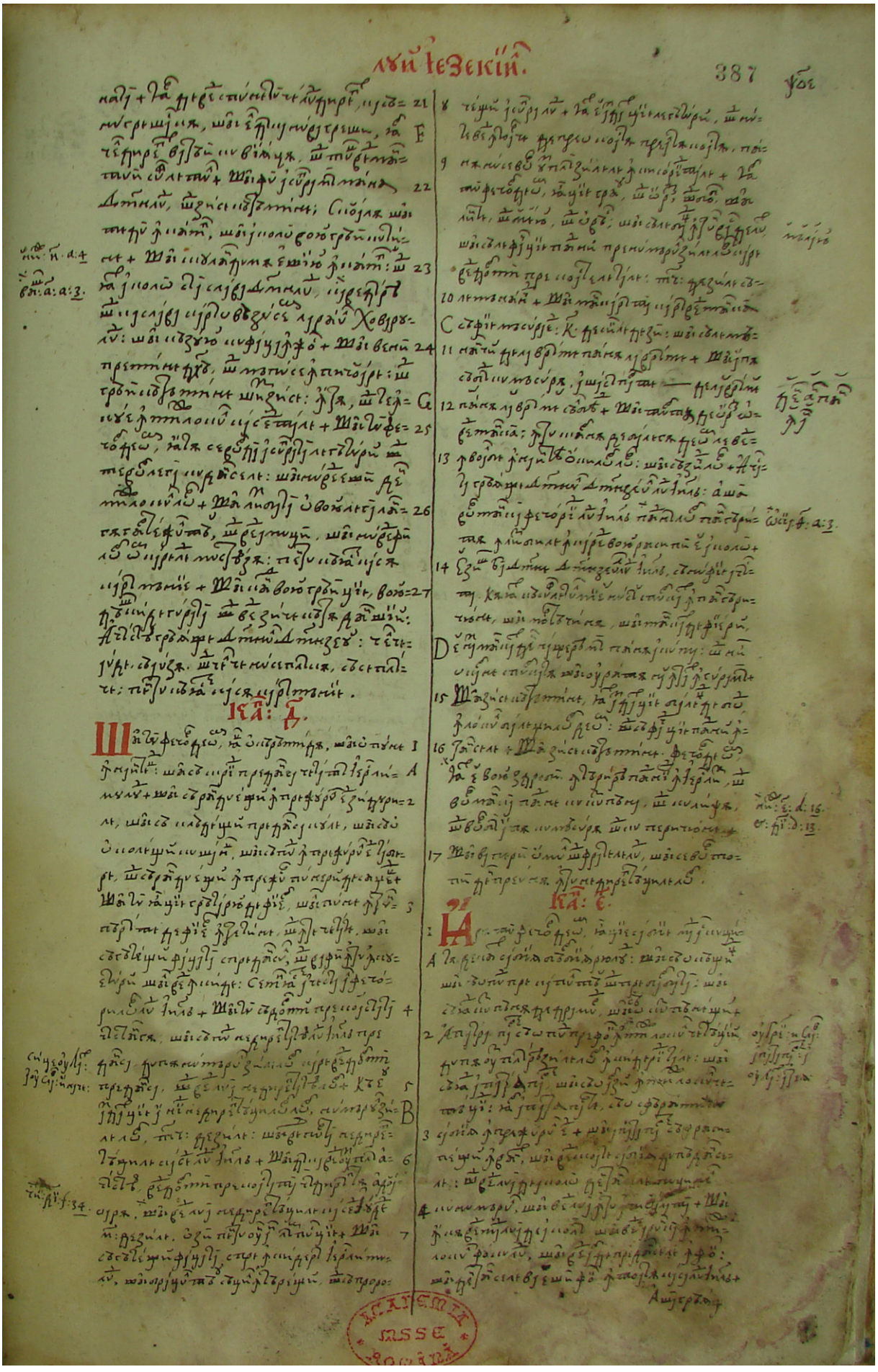

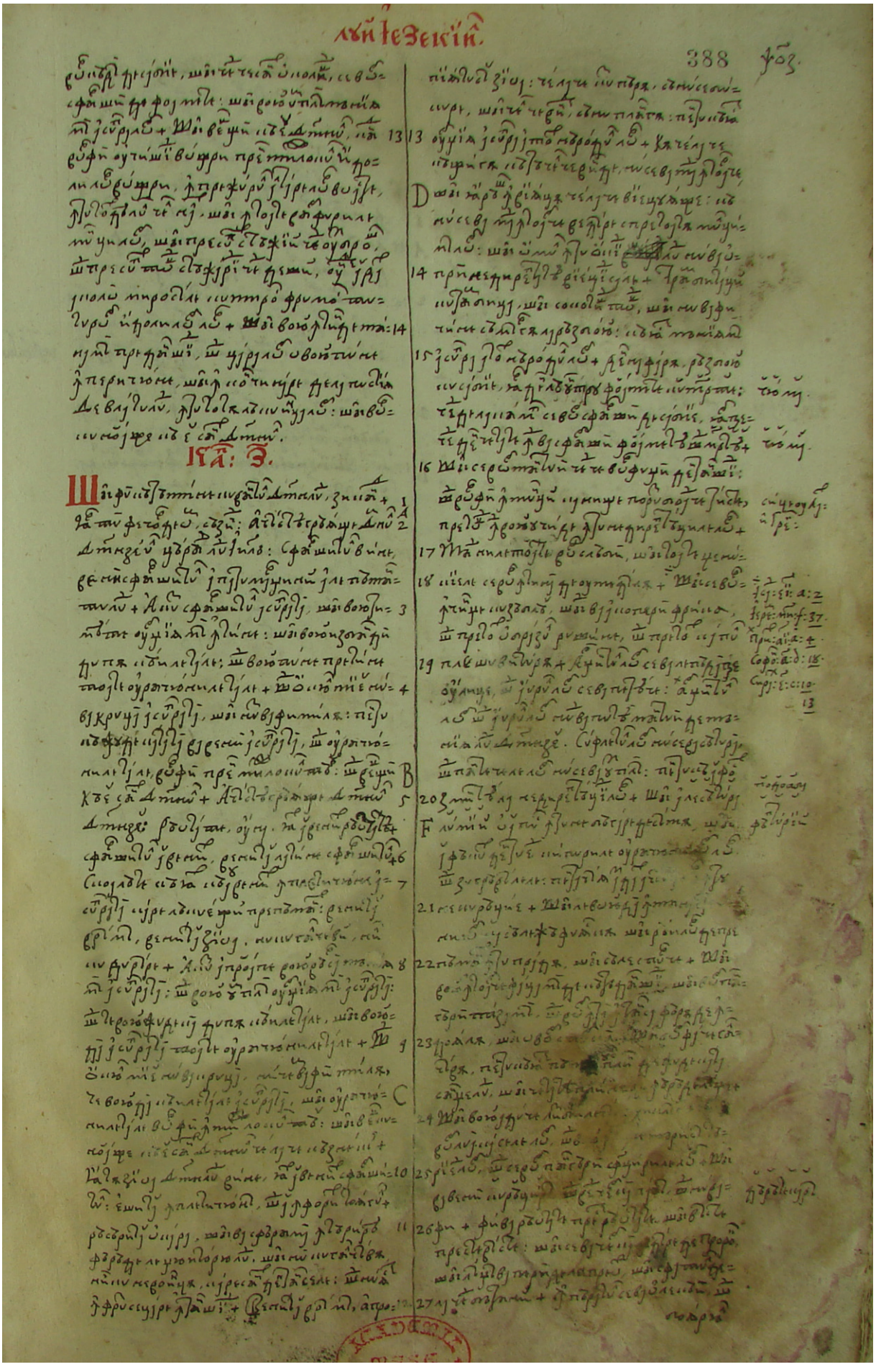

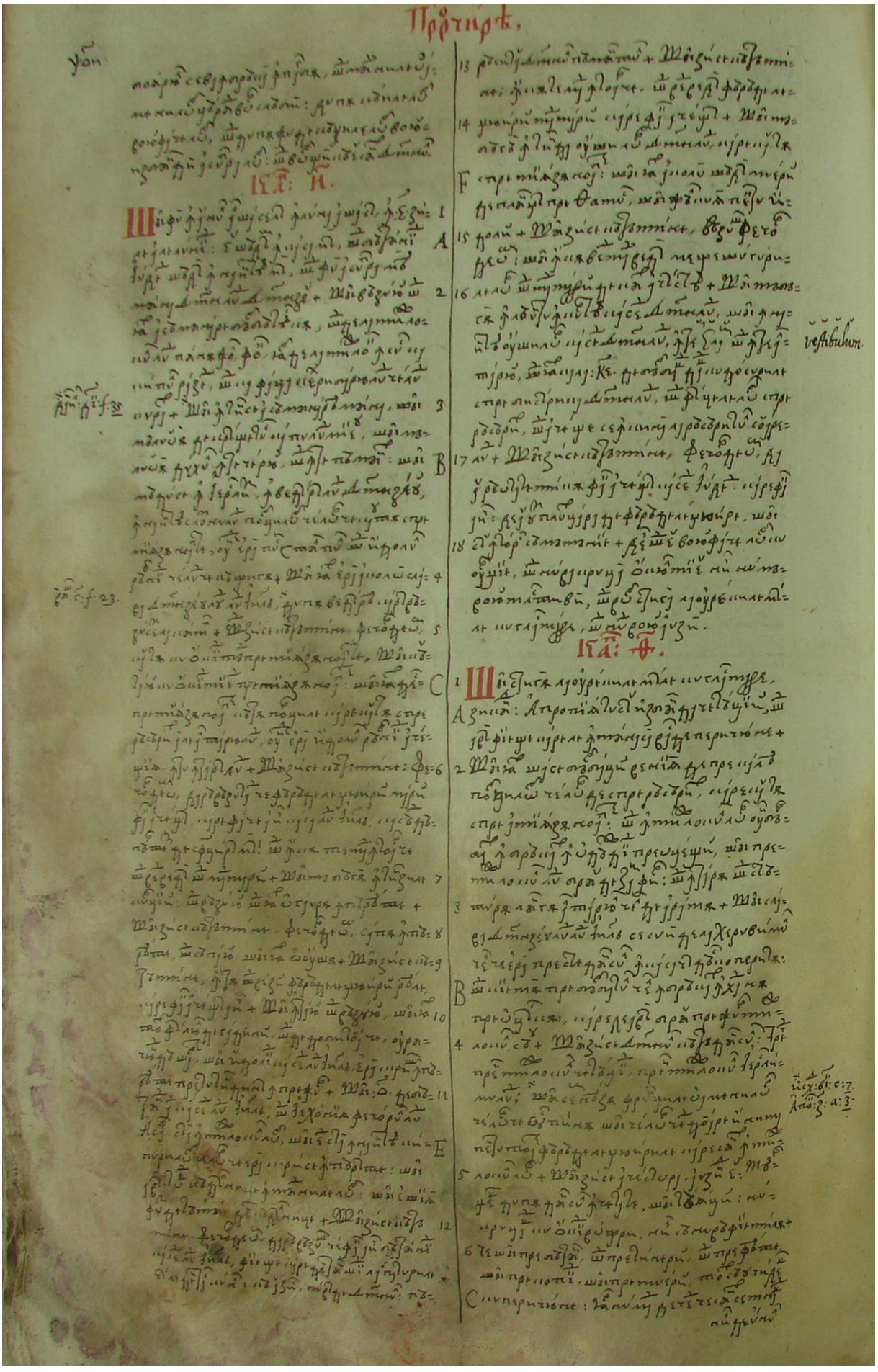

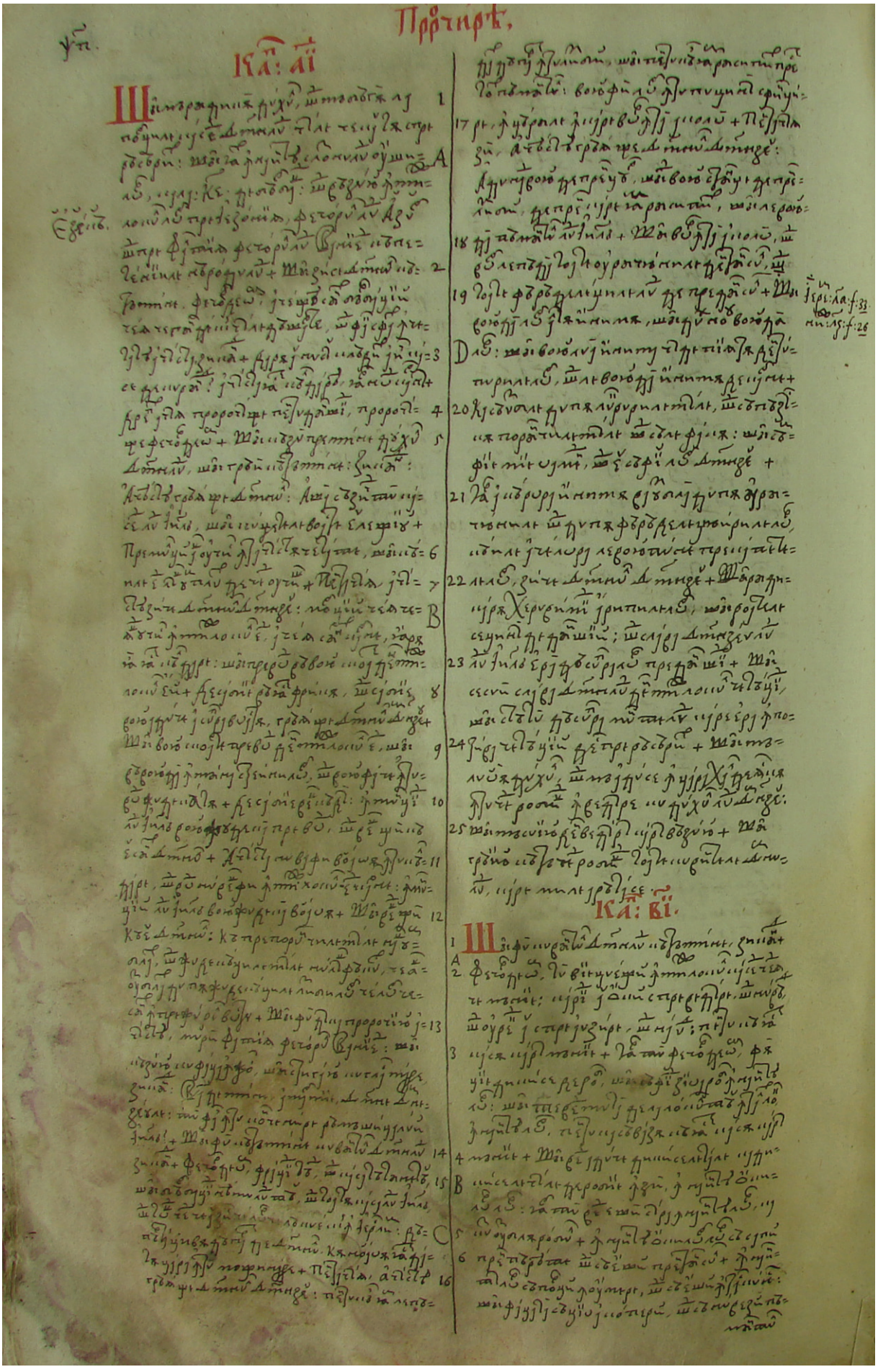

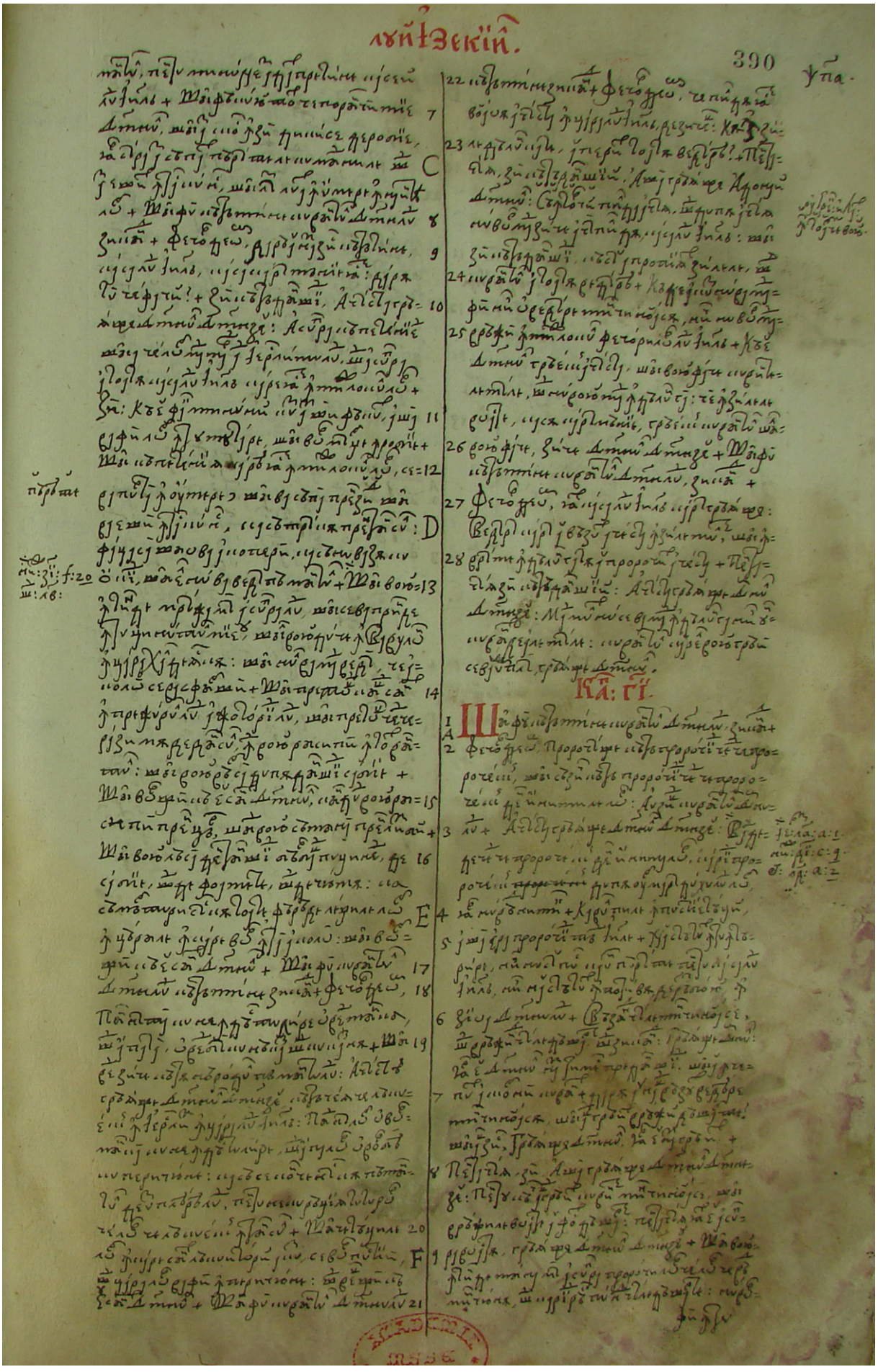

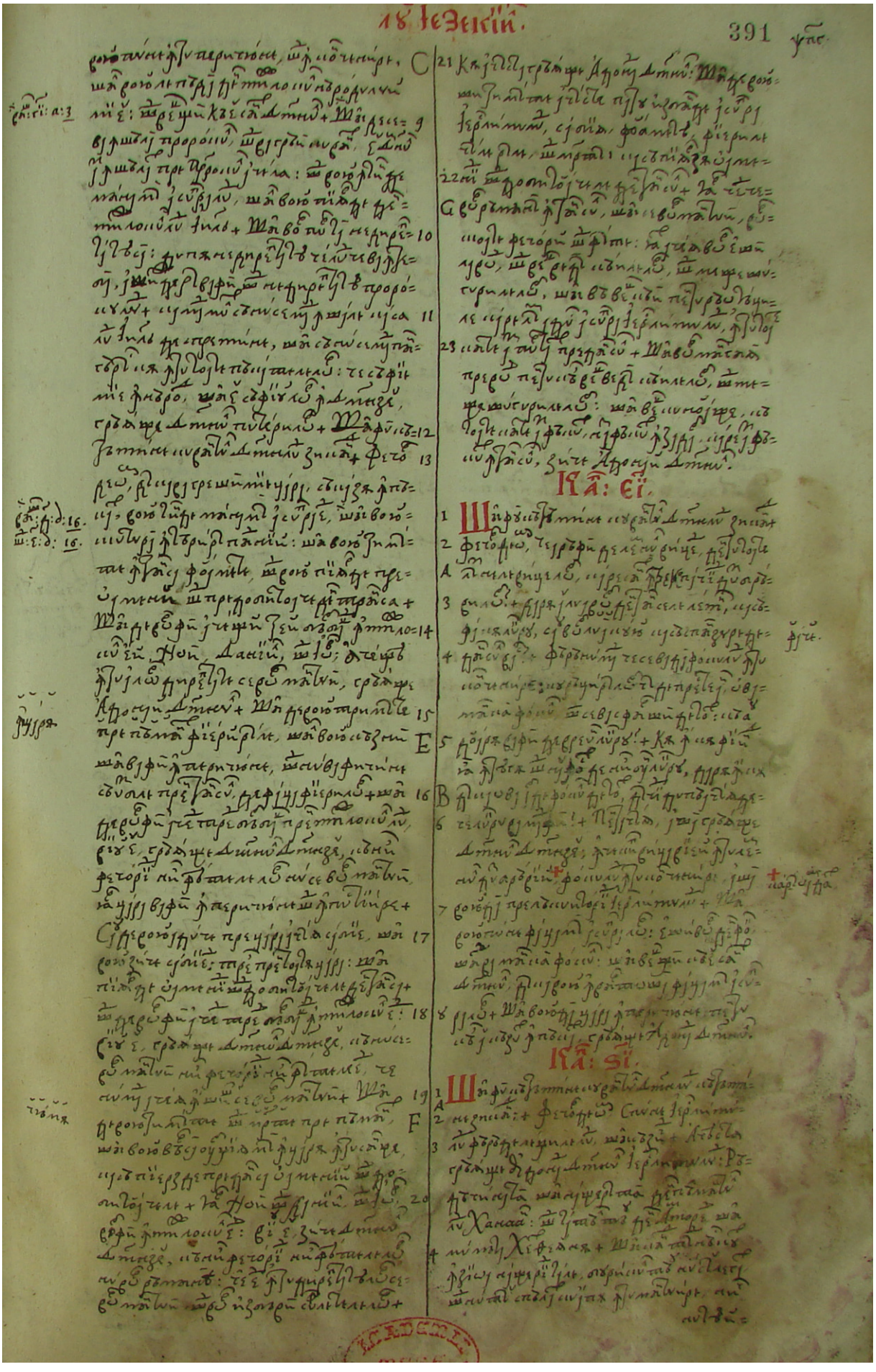

Ms. 4389 p. 326

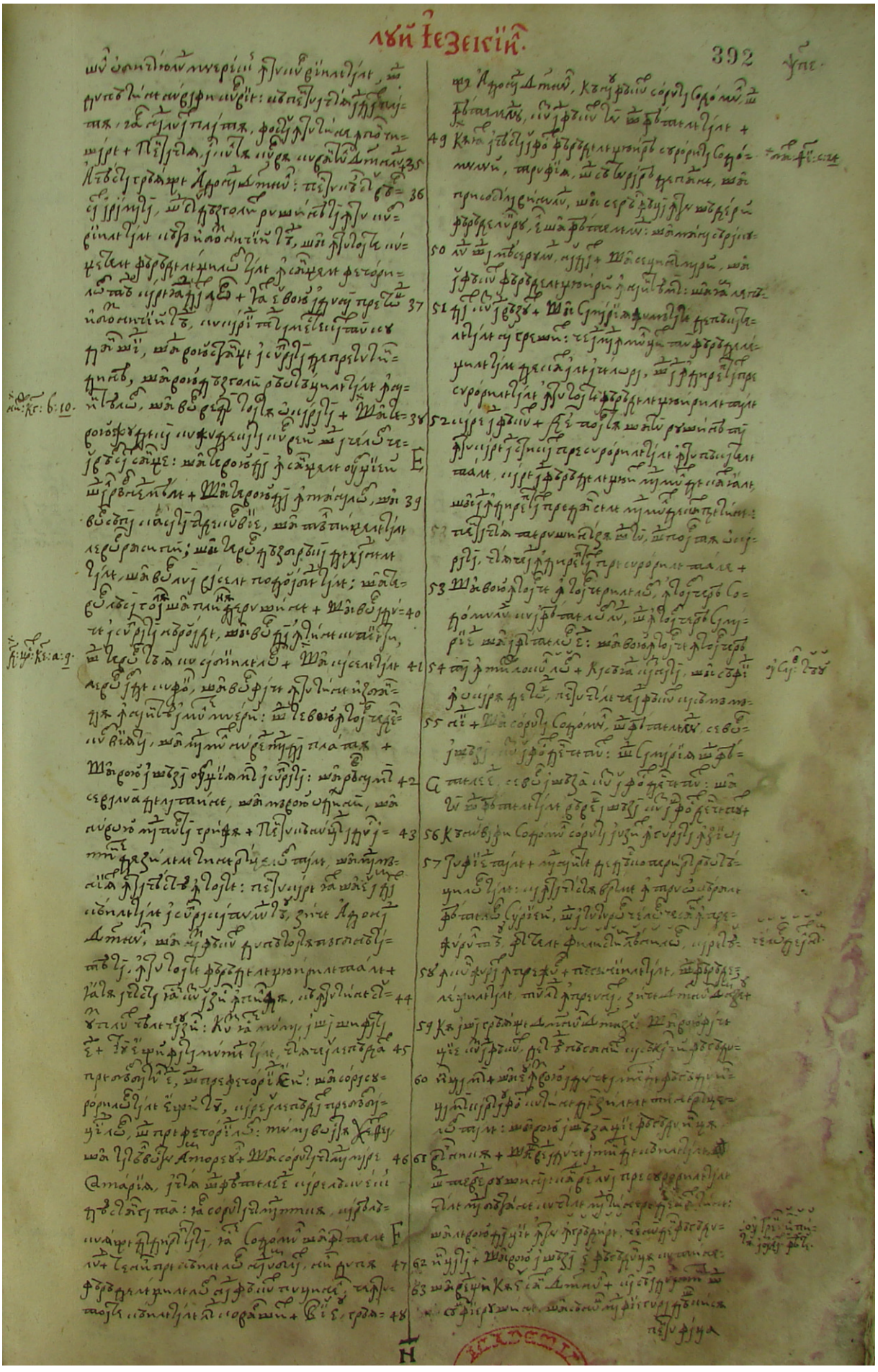

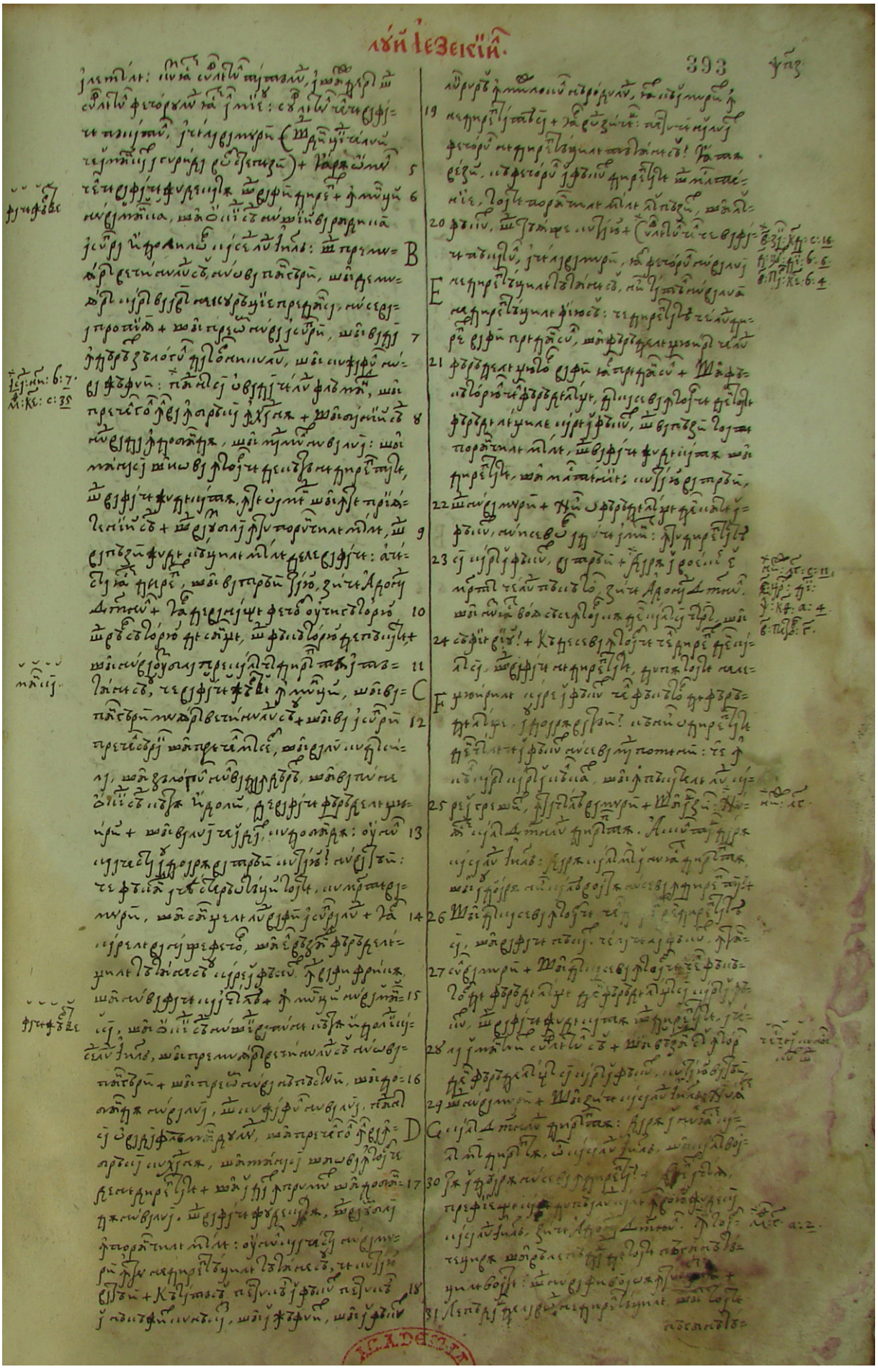

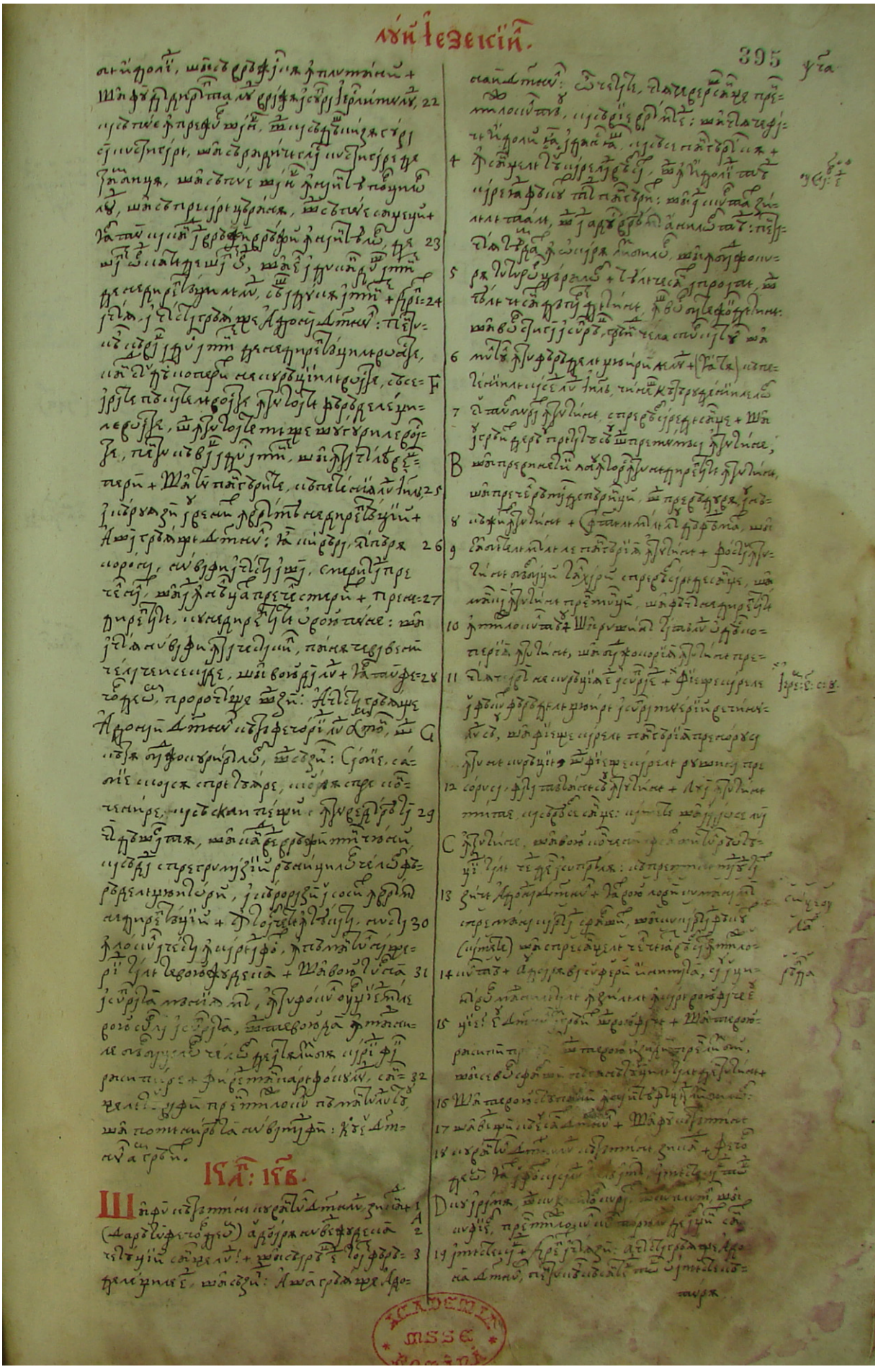

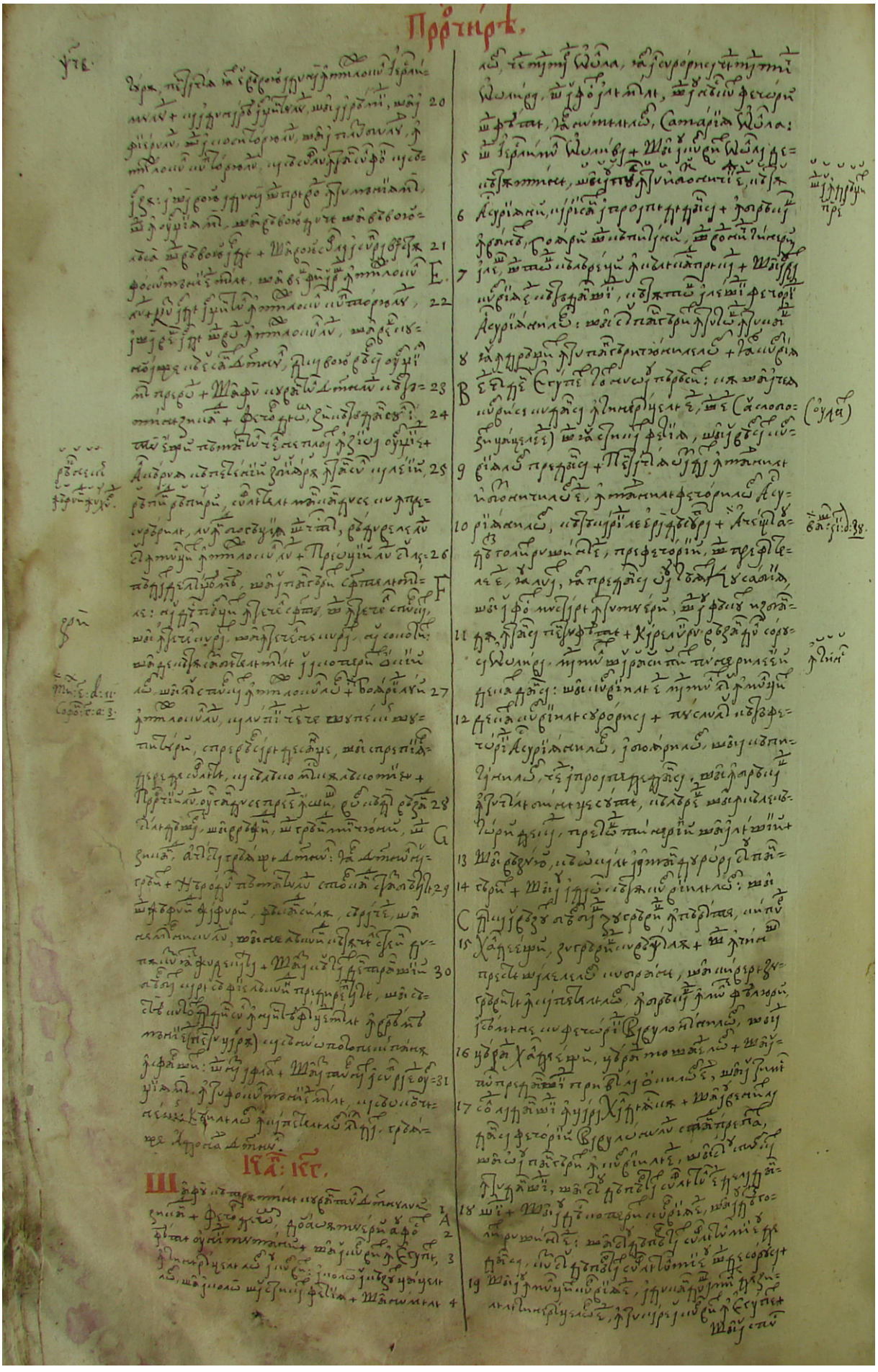

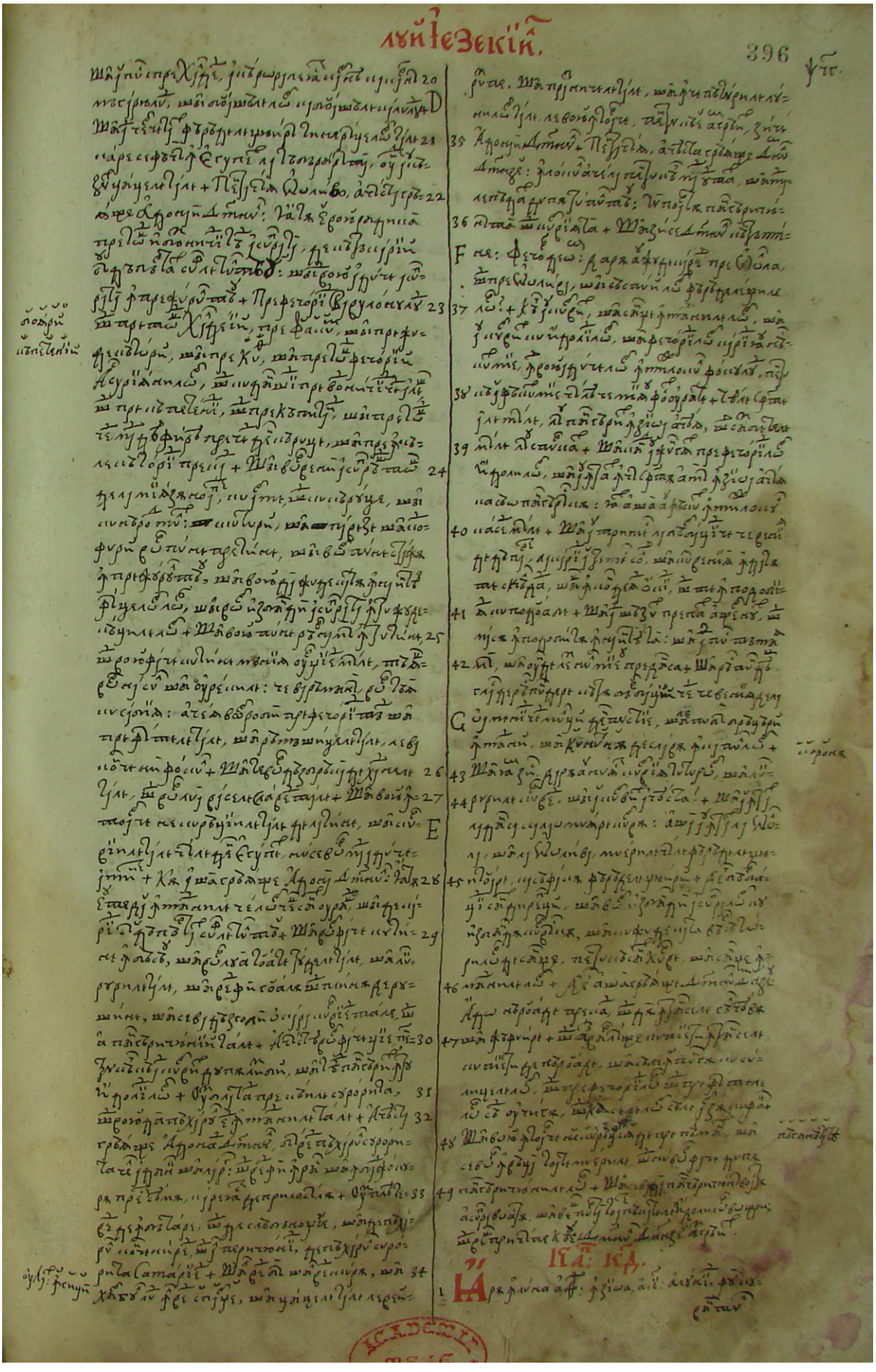

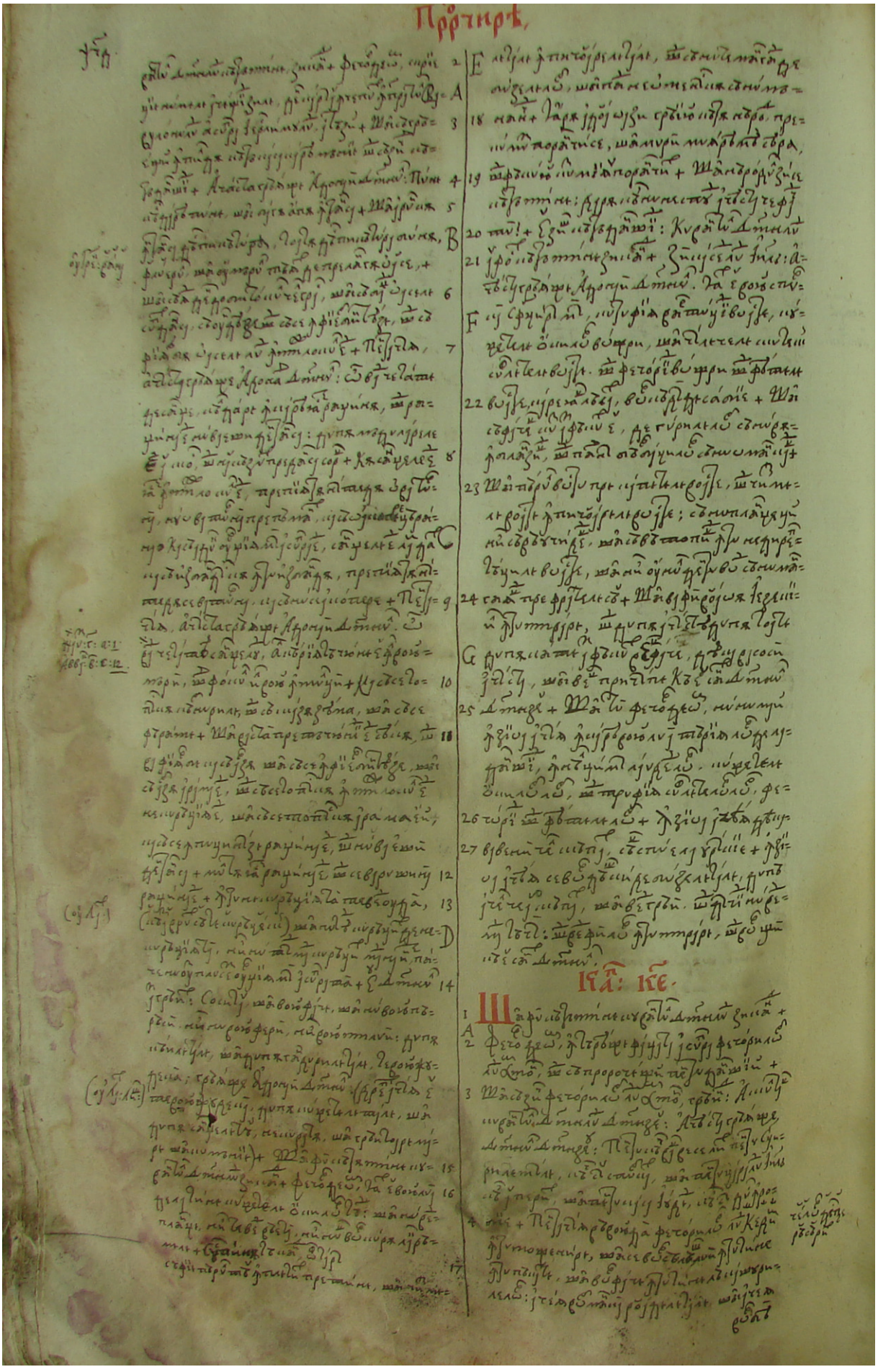

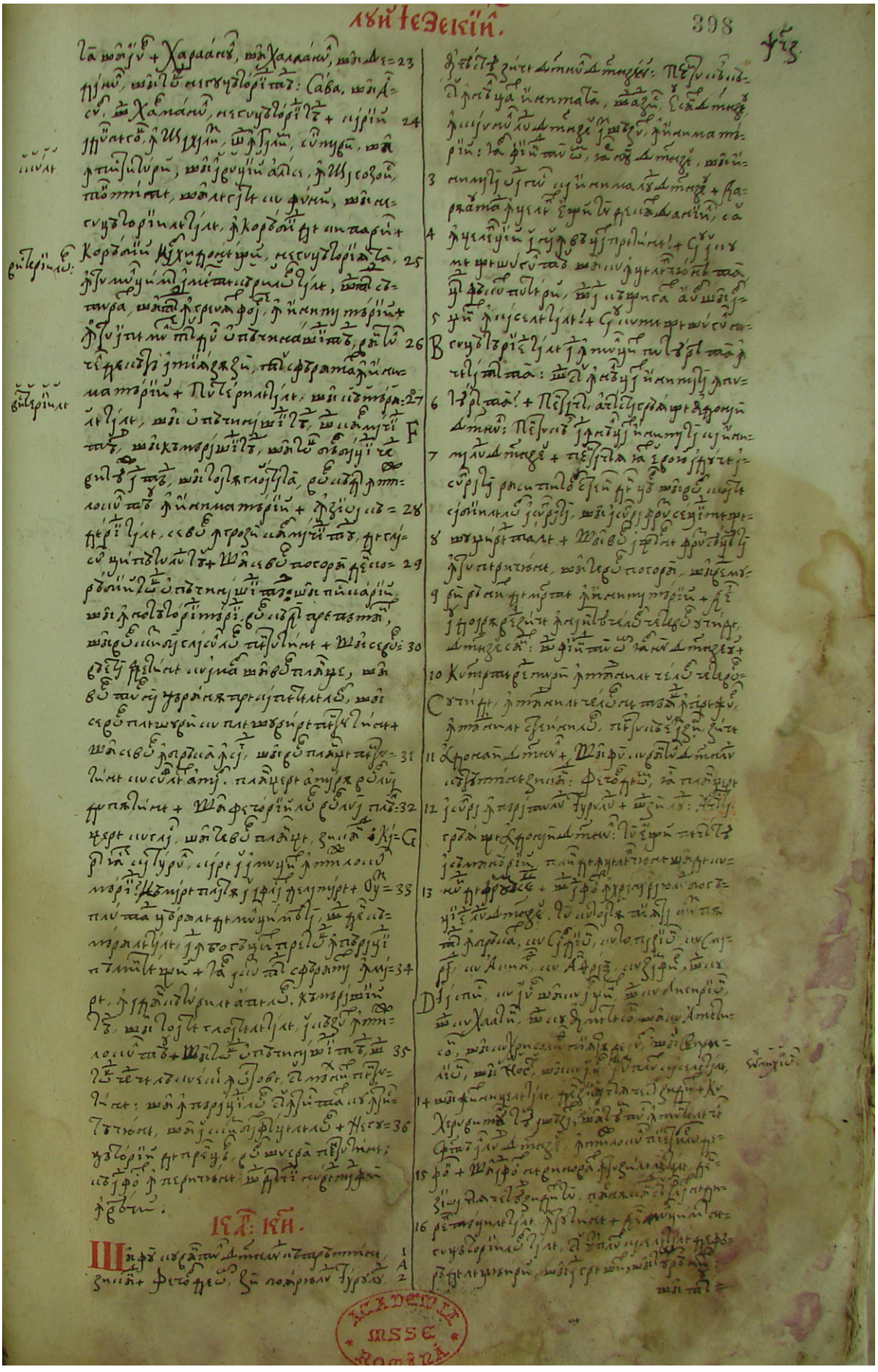

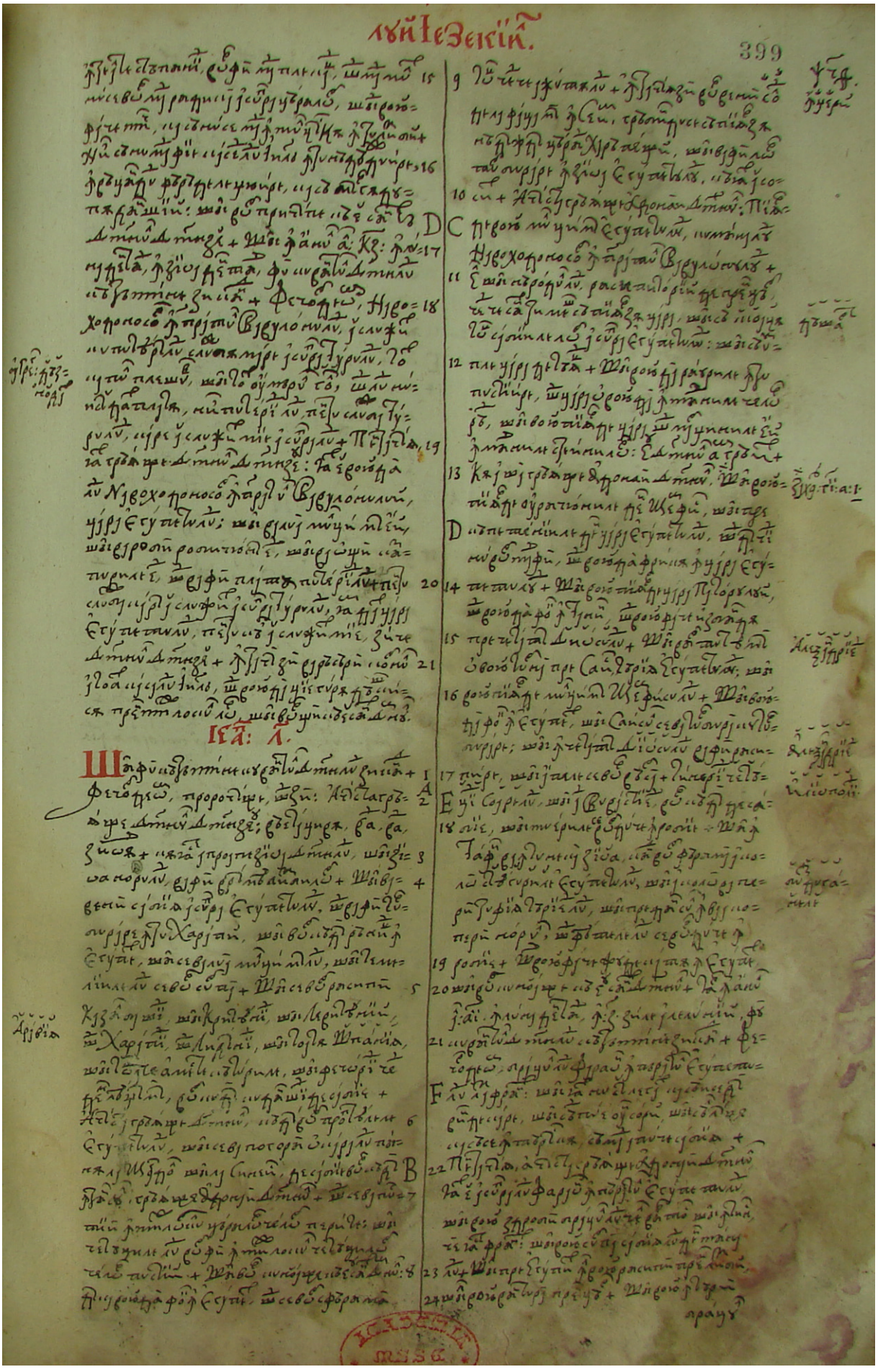

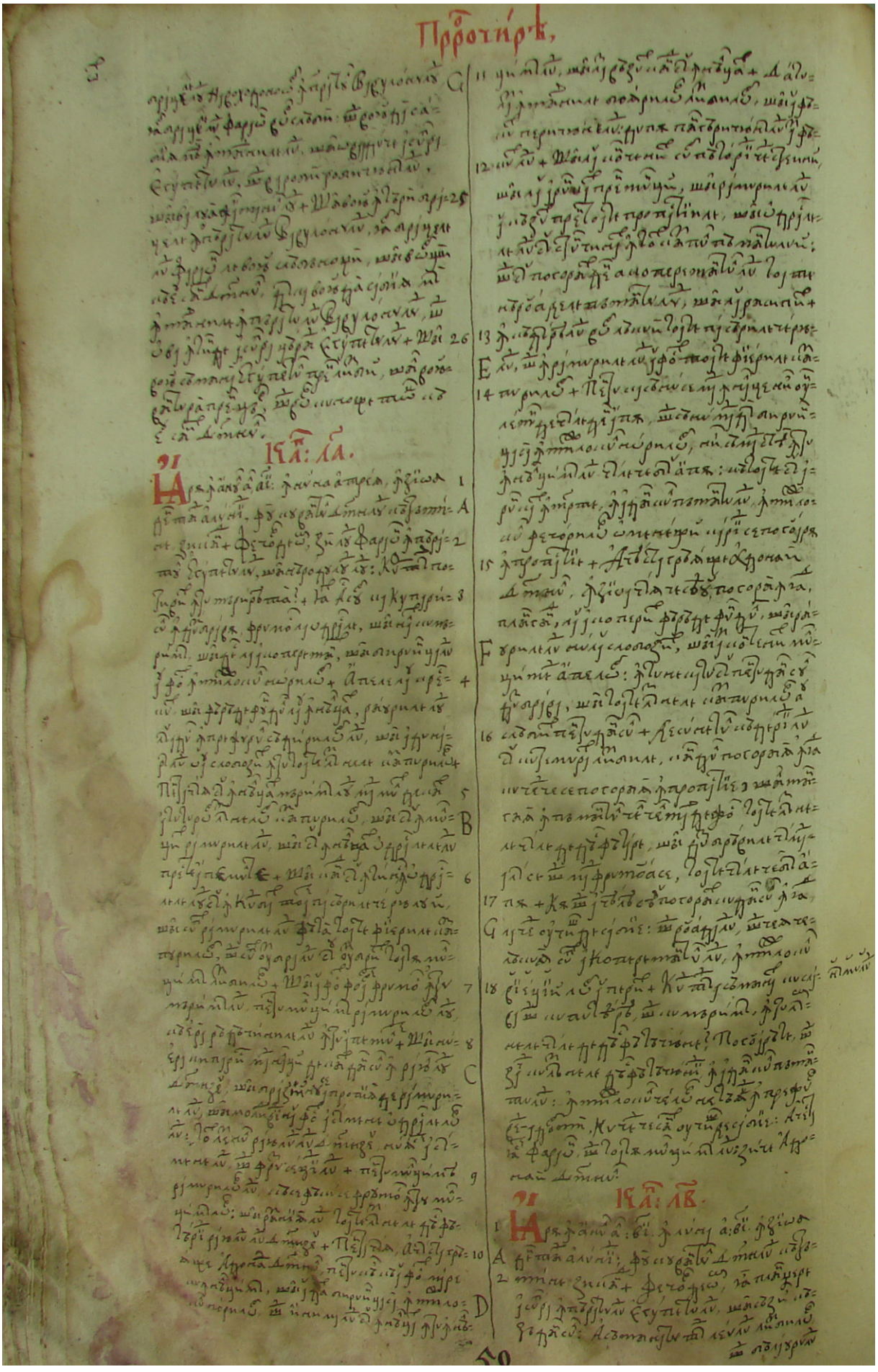

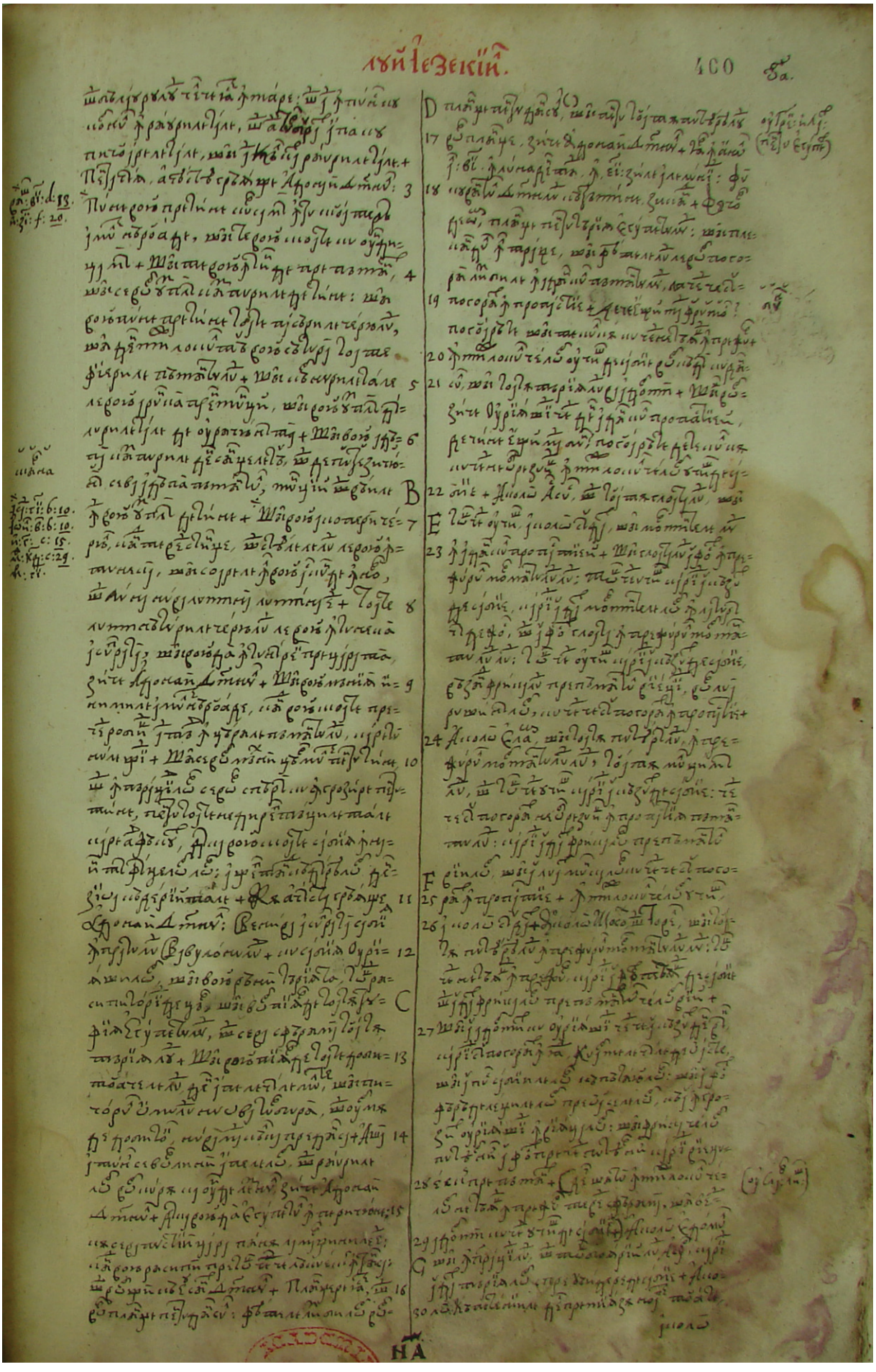

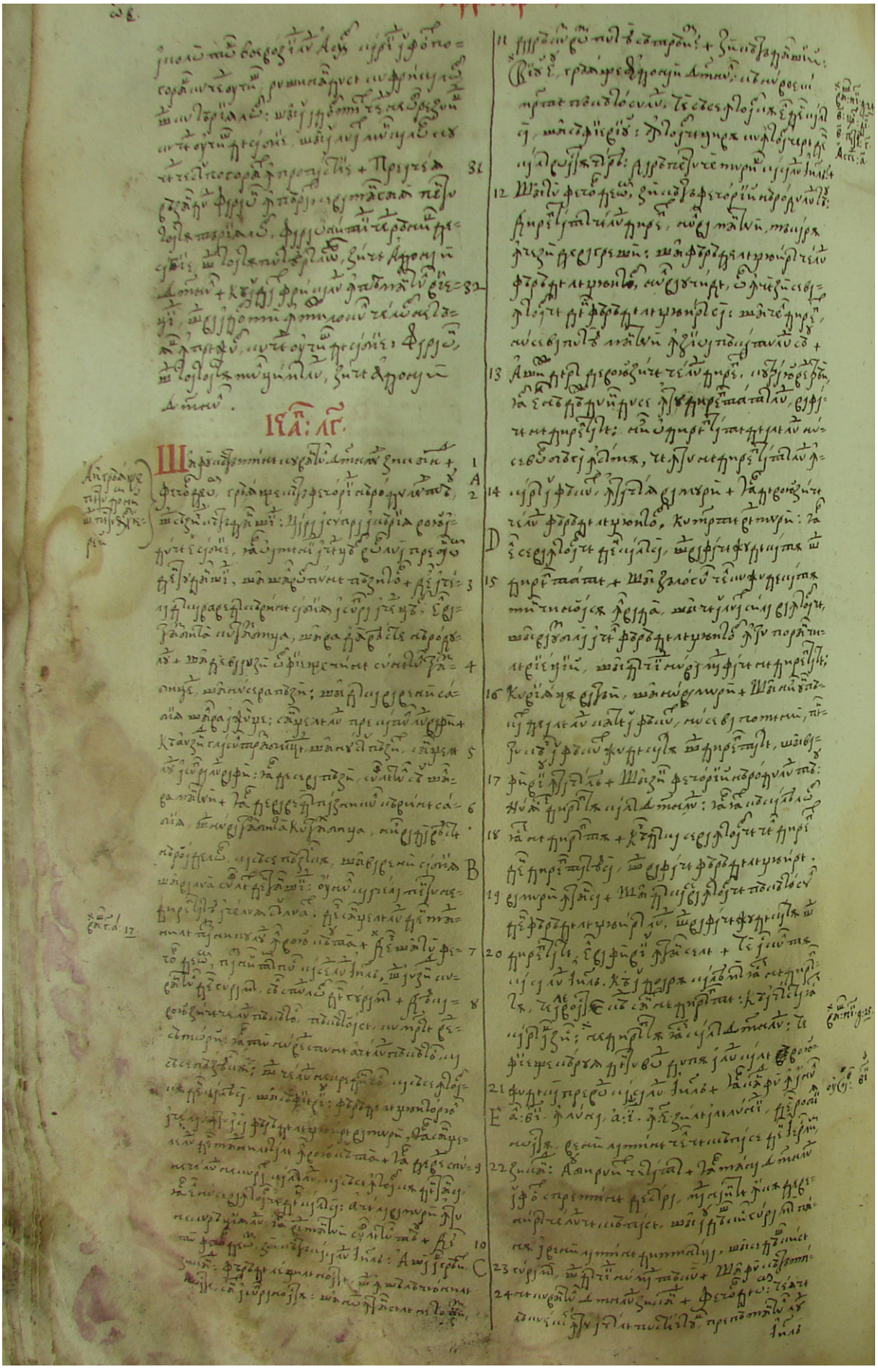

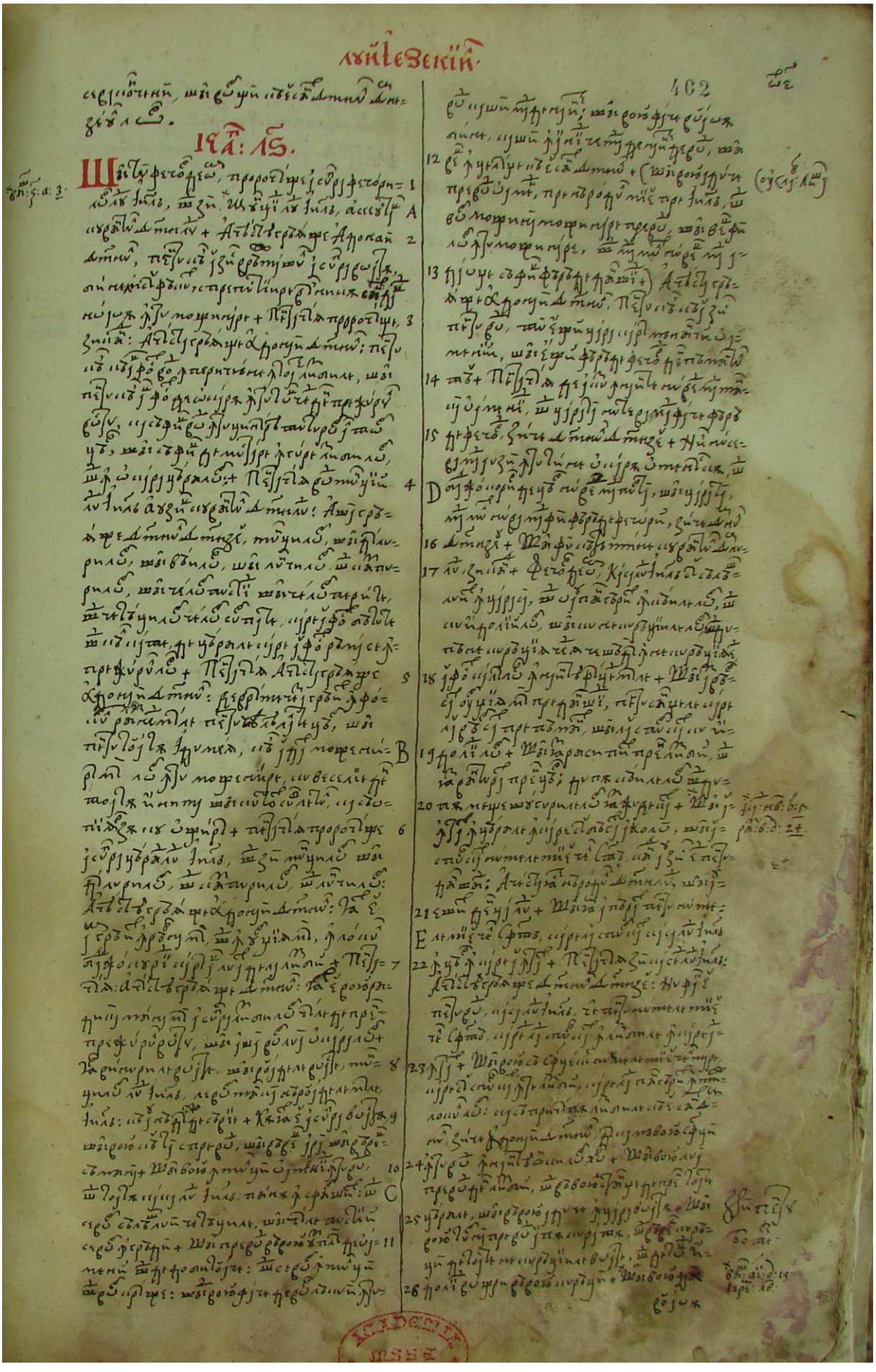

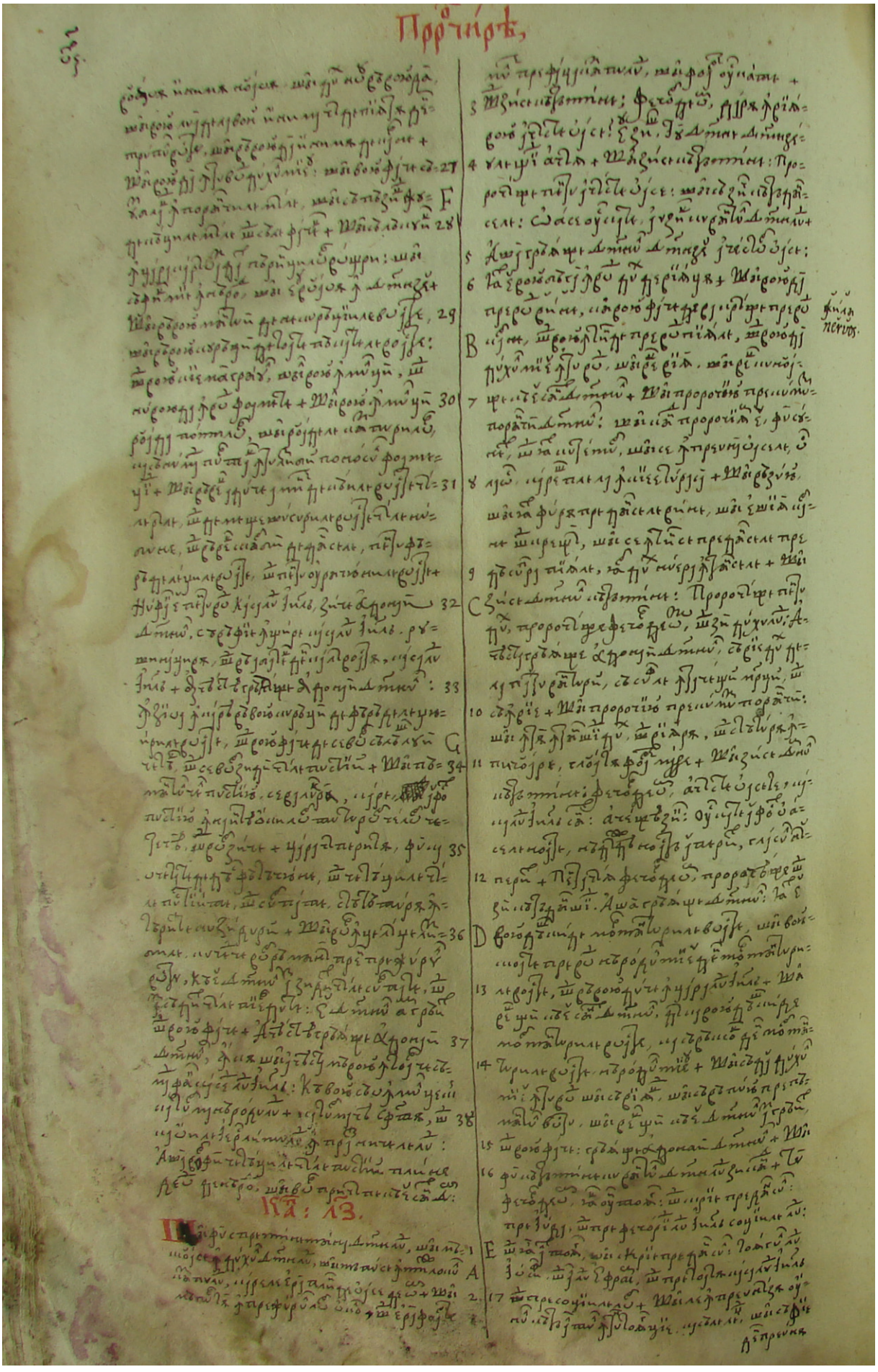

Ms. 4389 p. 349

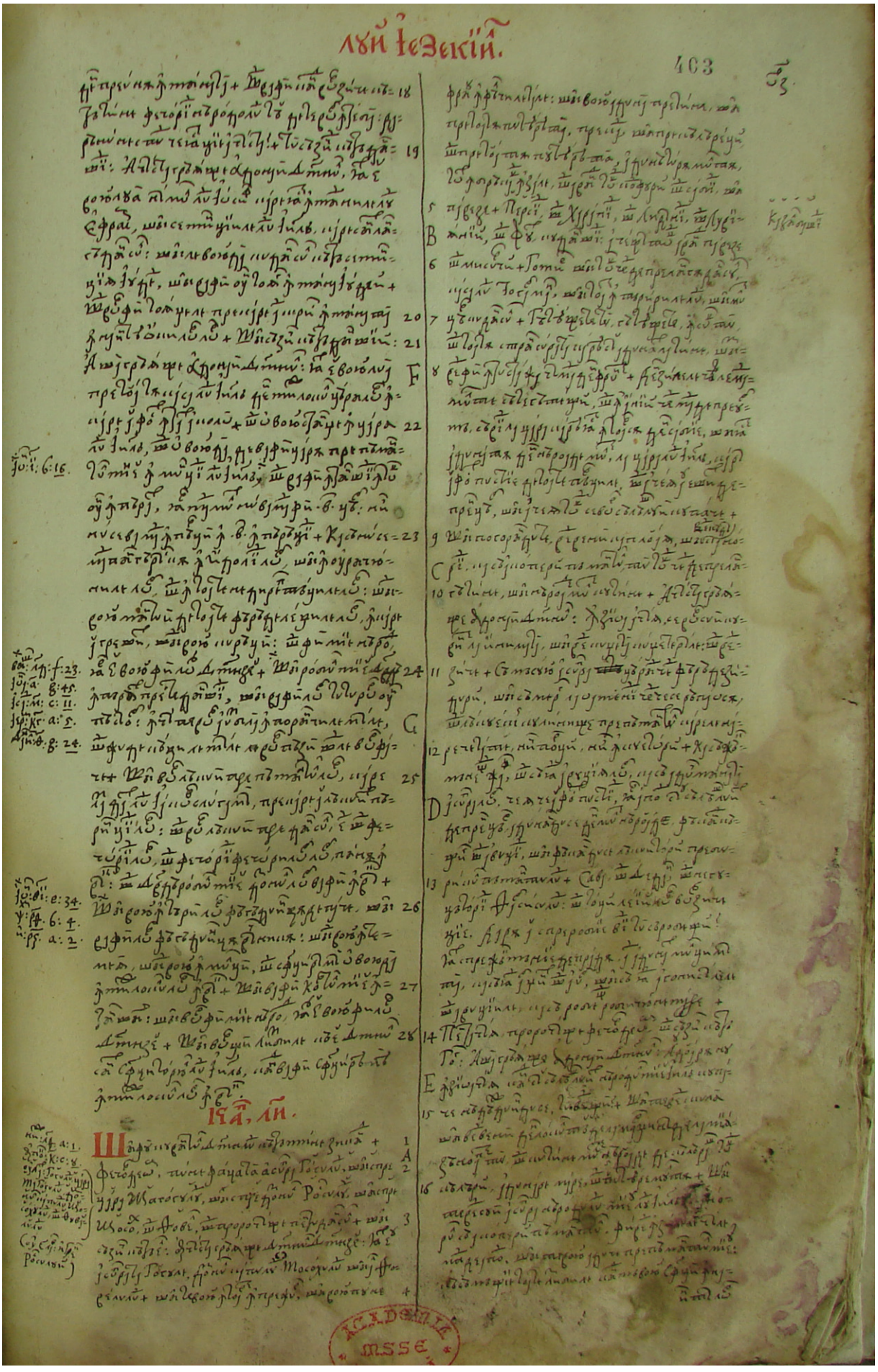

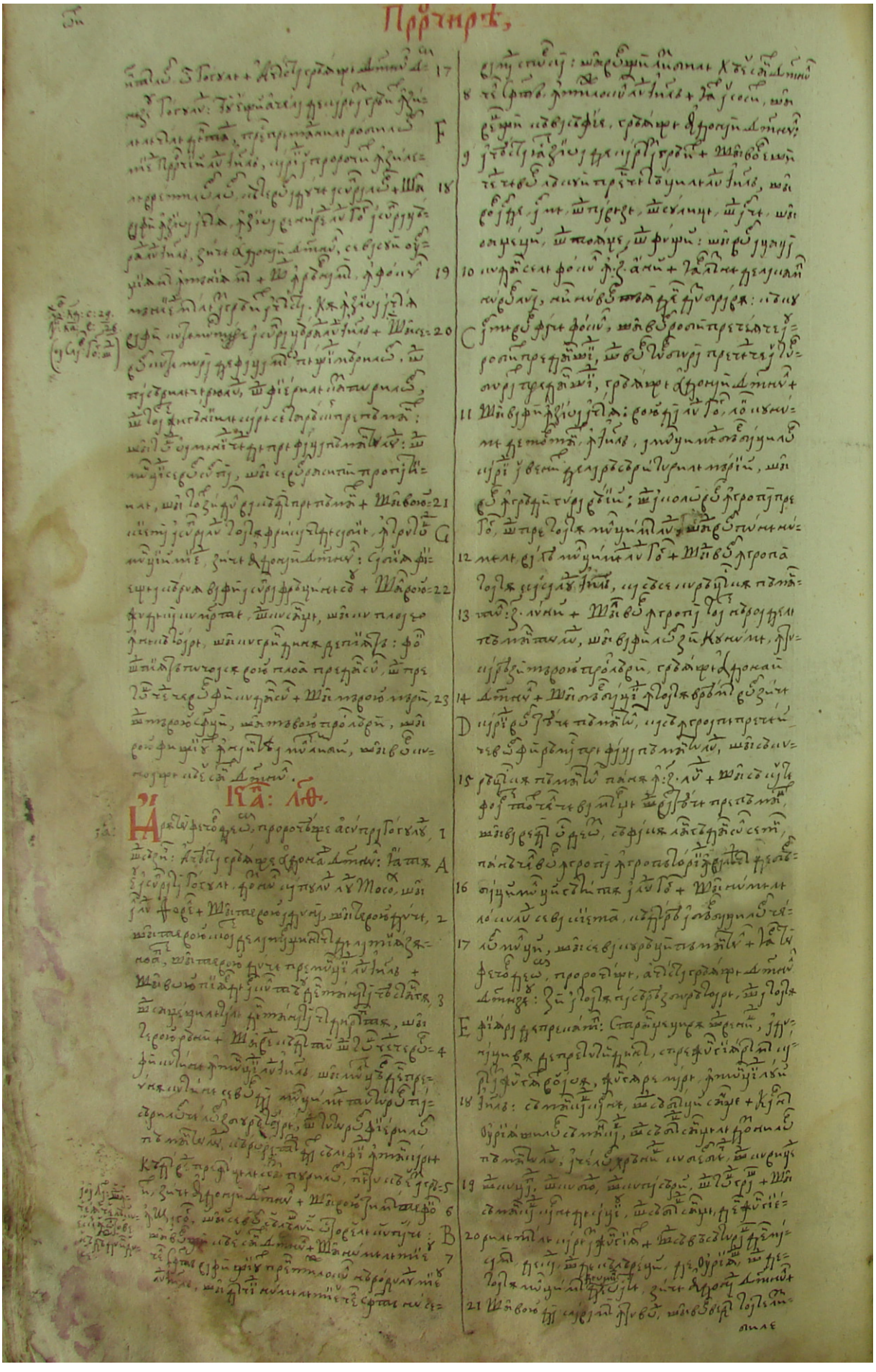

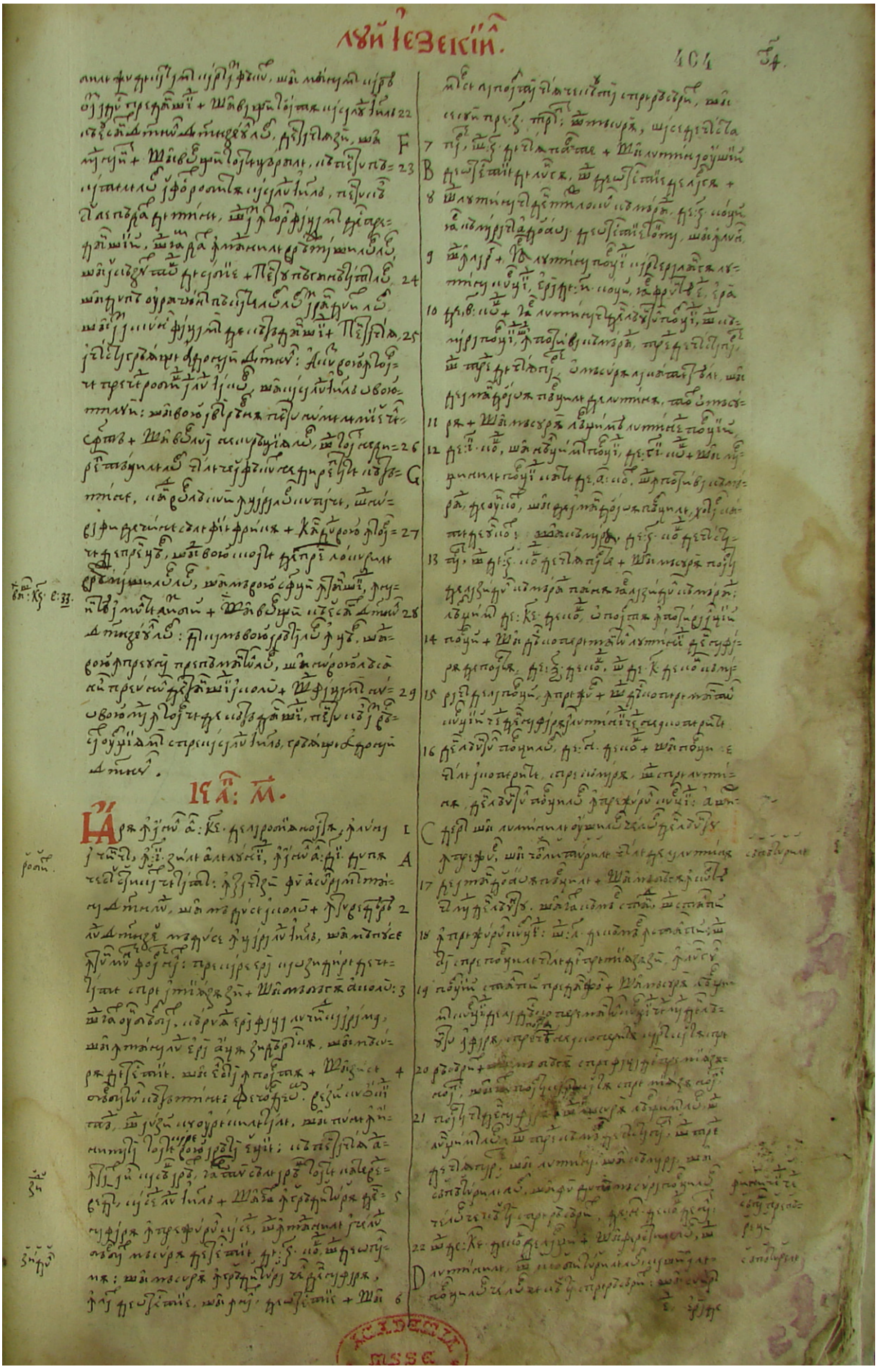

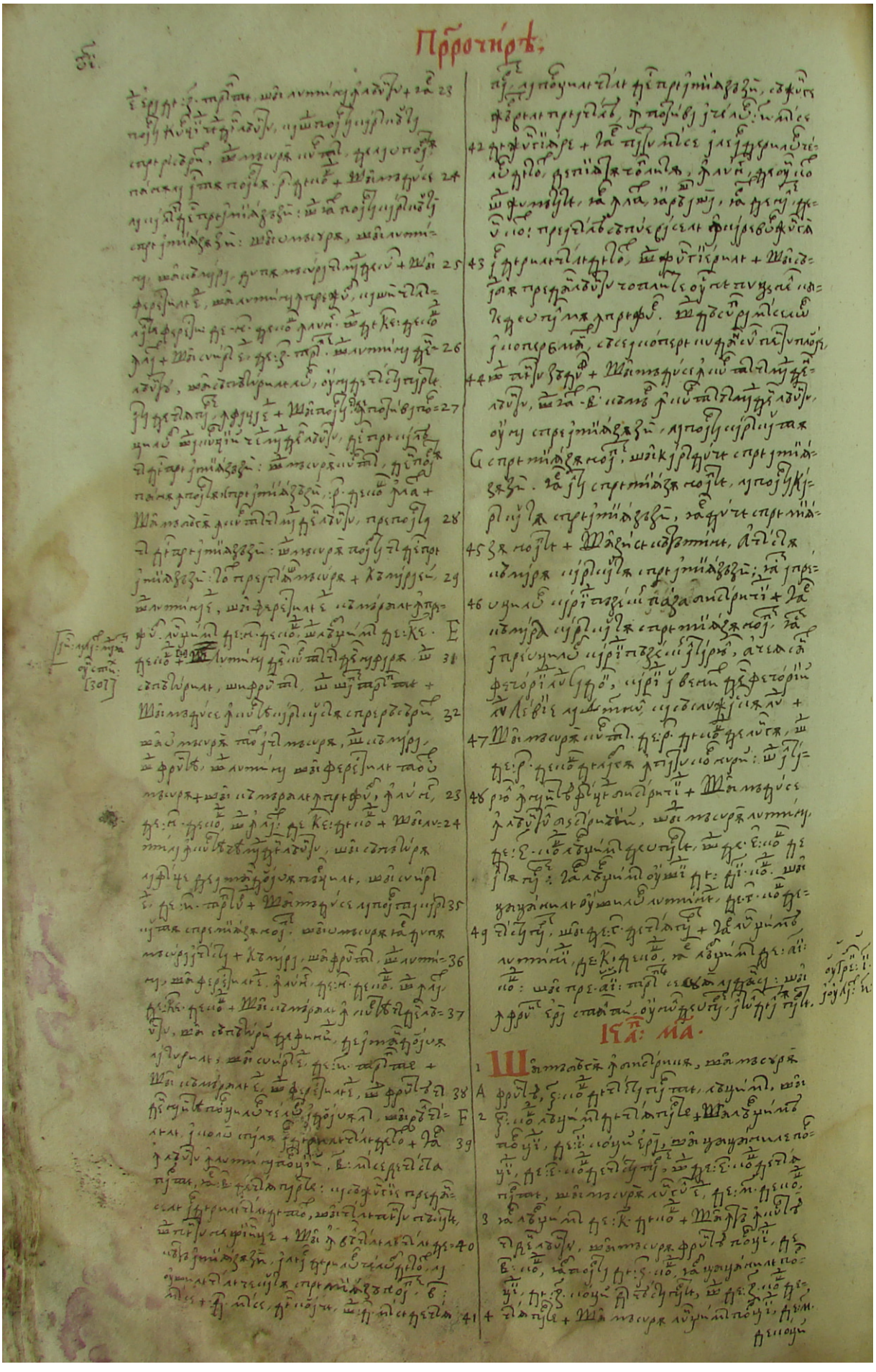

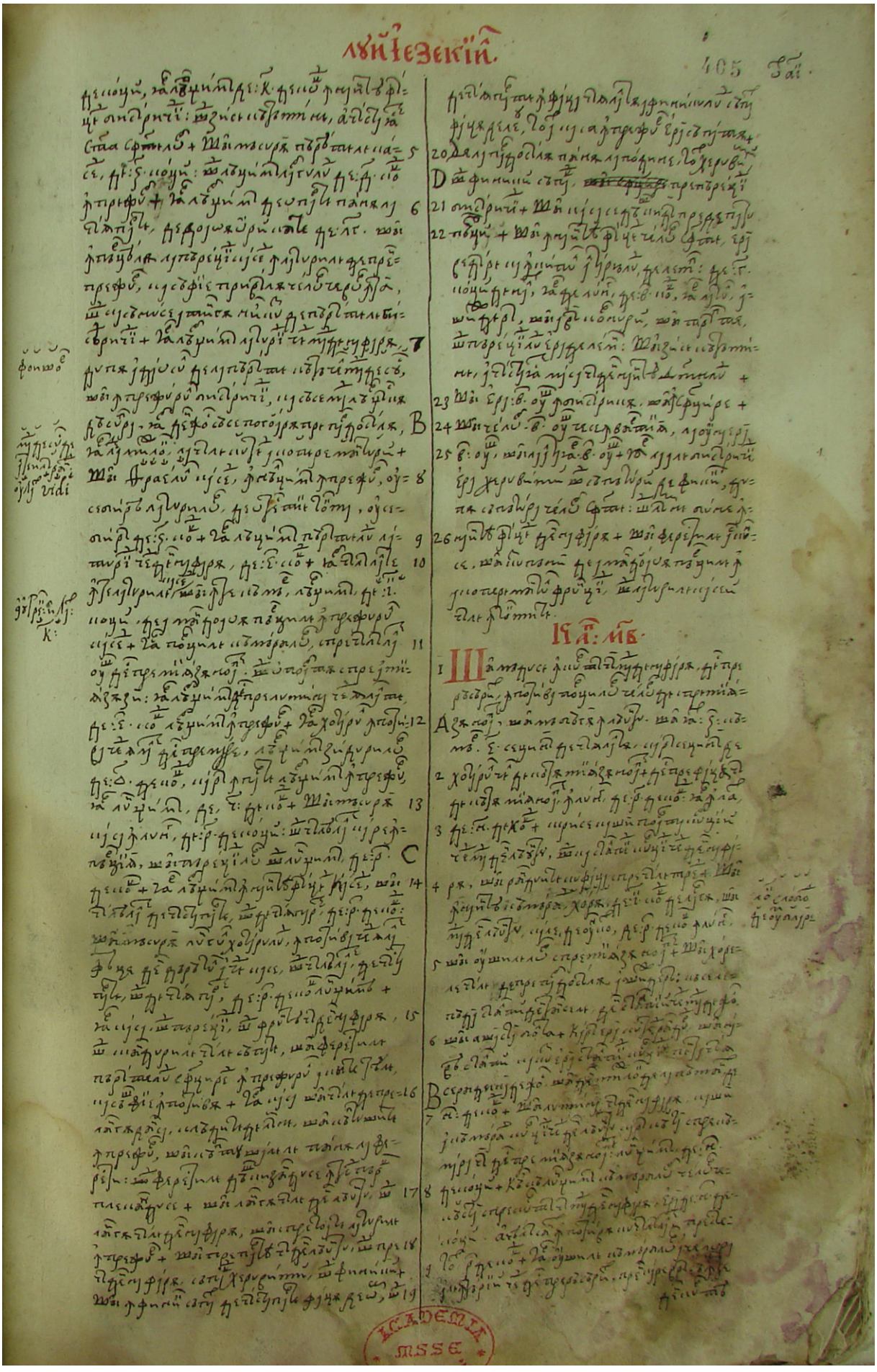

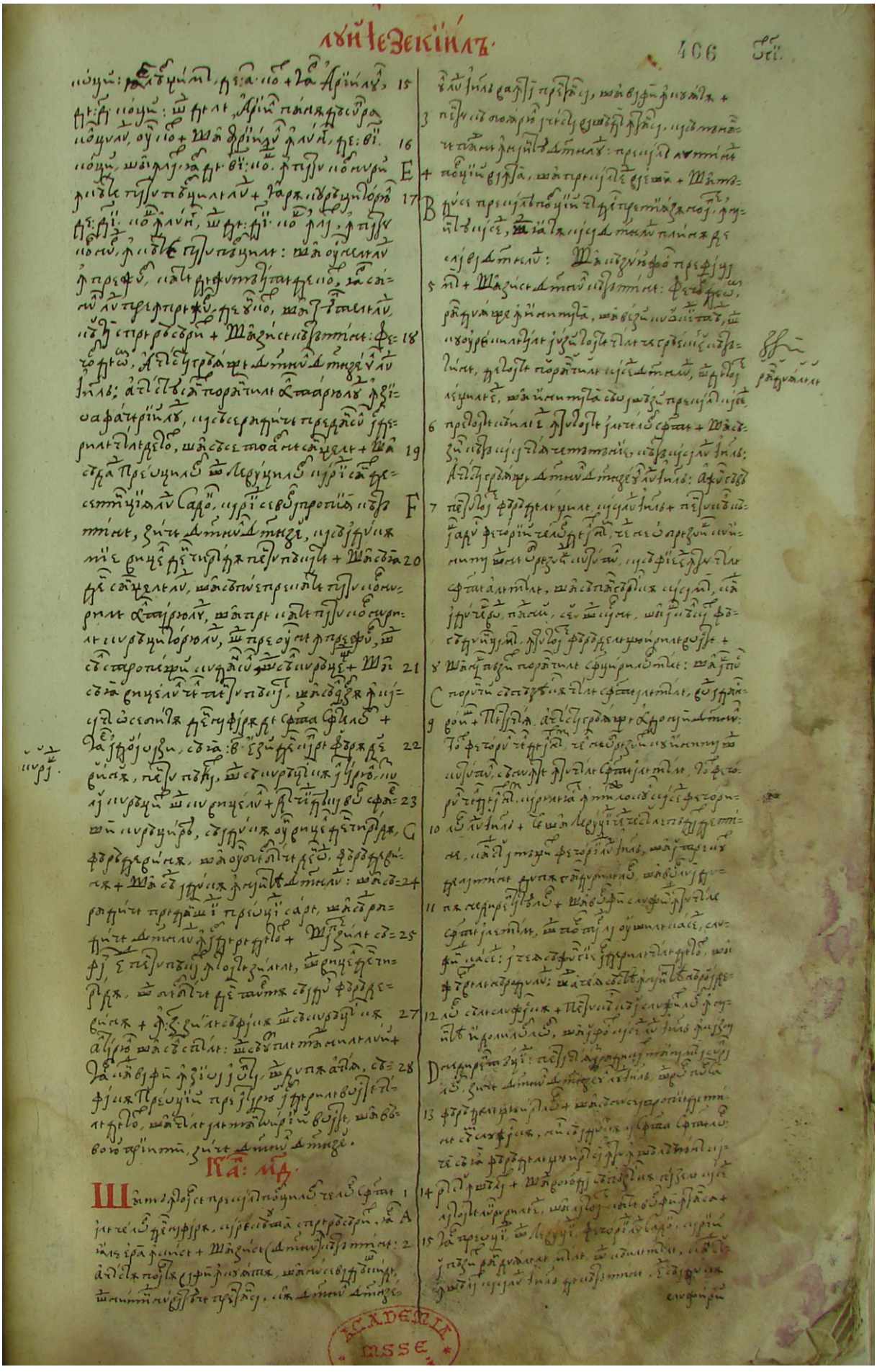

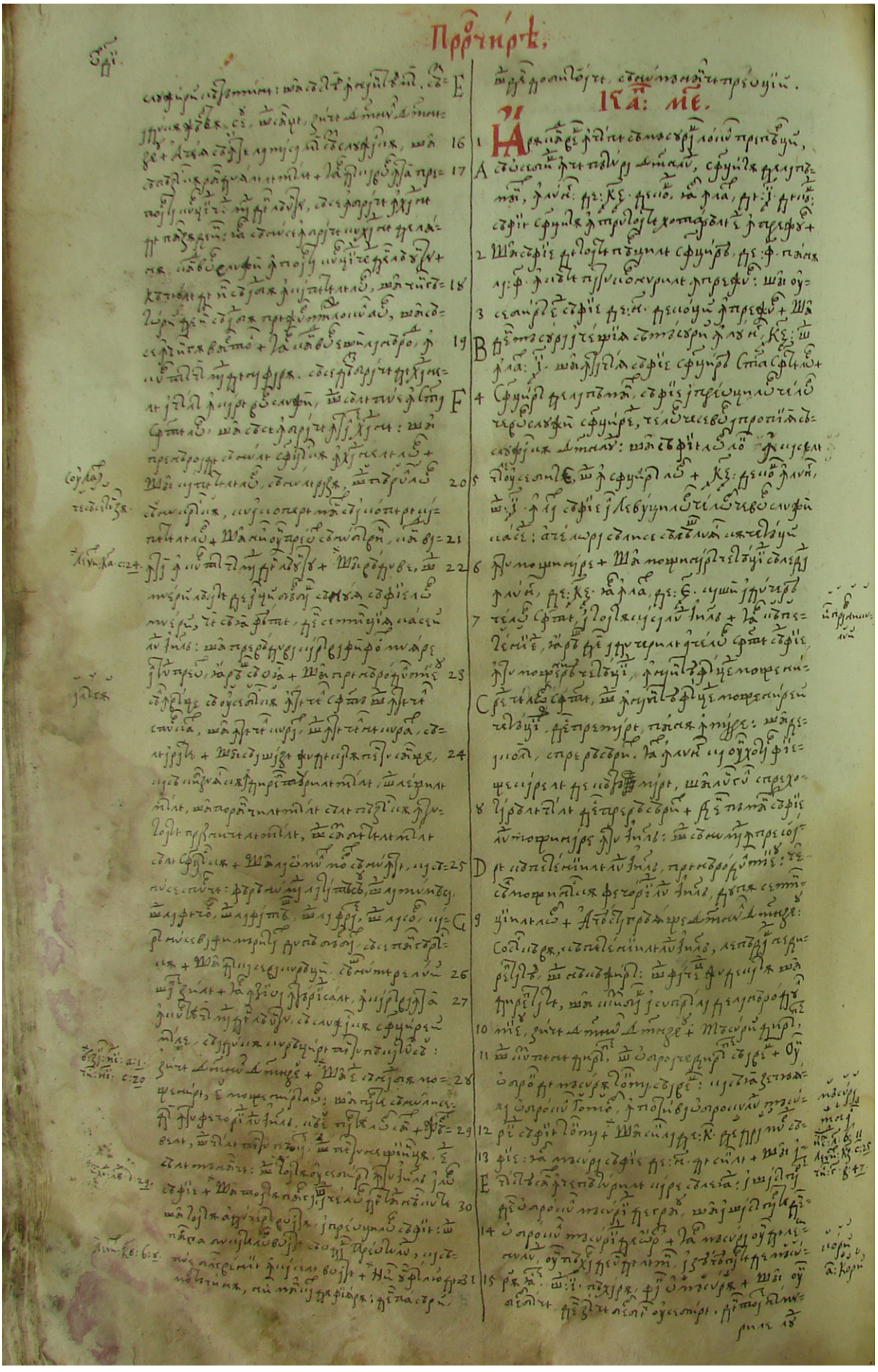

Ms. 4389 p. 358

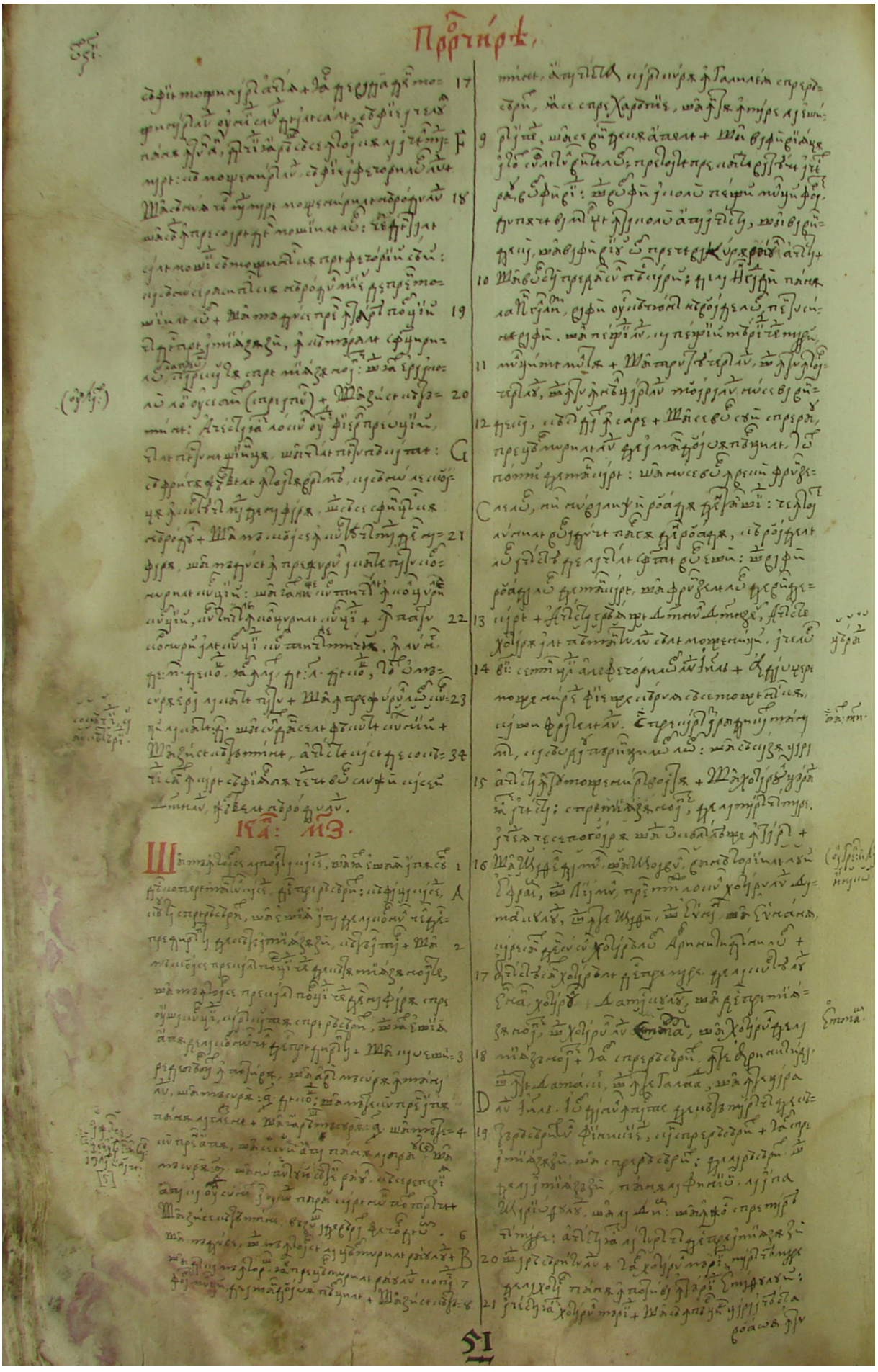

CUPRINS

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI 5
de **Eugen Munteanu**

TEXTE 21
Coloana I: *Biblia de la Bucureşti* (1688) – Facsimile
Coloana a II-a: *Biblia de la Bucureşti* (1688)
Transcriere interpretativă de **Gabriela Haja**
Revizia transcrierii de **Elena Tamba**
Coloana a III-a: *Ms. 45*
Transcriere interpretativă de **Maria Moruz**
Revizia transcrierii de **Mioara Dragomir**
Coloana a IV-a: *Ms. 4389*
Transcriere interpretativă de **Maria Moruz**
Revizia transcrierii de **Ana-Maria Gînsac**
Coloana a V-a: *Versiune modernă*
de **Ioana Costa**

NOTE FILOLOGICE 175
de **Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Elena Tamba**

COMENTARII 195
de **Ioana Costa**

INDICE 275
alcătuit de **Sabina Rotenştein** (*a – dinăuntru*), **Ana Catană-Spenchiu** (*dincoace – lîngă*), **Iosif Camară** (*loc – ruşine*), **Ana-Maria Gînsac** (*sabie – zvîrlitură*)

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ 379

ABREVIERILE SERIEI 391

PRESCURTĂRILE TITLURILOR CĂRȚILOR BIBLICE 393

FOTOCOPII 395
Manuscrisul 45 395
Manuscrisul 4389 447